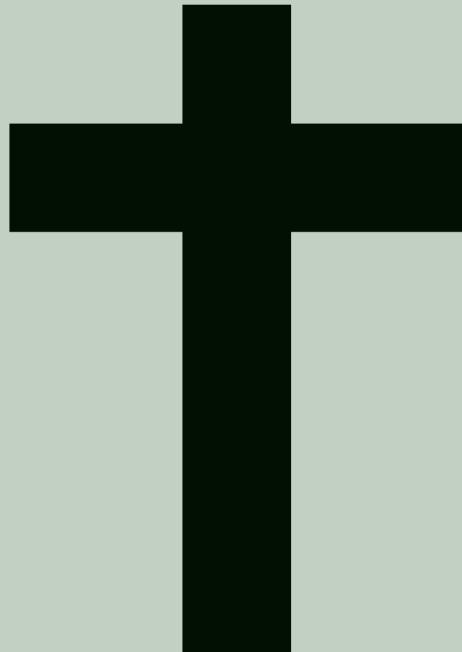


# El Nuevo Testamento en mixe de Coatlán



New Testament in Mixe, Coatlán (MX:mco:Mixe, Coatlán)

**El Nuevo Testamento en mixe de Coatlán  
New Testament in Mixe, Coatlán (MX:mco:Mixe, Coatlán)**

copyright © 1976 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Coatlán Mixe (Mixe, Coatlán)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Coatlán [mco], Mexico

**Copyright Information**

© 1976, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

    You must give Attribution to the work.

    You do not sell this work for a profit.

    You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

**The New Testament**

in Mixe, Coatlán

**© 1976, Wycliffe Bible Translators, Inc.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

    You include the above copyright and source information.

    You do not sell this work for a profit.

    You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-11-16

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

4190de74-18ab-52cf-ba4e-5f99ab05892f

## Contents

SAN MATEO . . . . .	1
SAN MARCOS . . . . .	54
SAN LUCAS . . . . .	92
SAN JUAN . . . . .	146
HECHOS . . . . .	194
ROMANOS . . . . .	243
1 CORINTIOS . . . . .	269
2 CORINTIOS . . . . .	294
GÁLATAS . . . . .	311
EFESIOS . . . . .	321
FILIPENSES . . . . .	331
COLOSENSESES . . . . .	337
1 TESALONICENSESES . . . . .	343
2 TESALONICENSESES . . . . .	349
1 TIMOTEO . . . . .	352
2 TIMOTEO . . . . .	358
TITO . . . . .	363
FILEMÓN . . . . .	366
HEBREOS . . . . .	368
SANTIAGO . . . . .	386
1 PEDRO . . . . .	392
2 PEDRO . . . . .	399
1 JUAN . . . . .	404
2 JUAN . . . . .	411
3 JUAN . . . . .	412
JUDAS . . . . .	413
APOCALIPSIS . . . . .	415

## SAN MATEO

# Jaayhu'i'my Jadu'n Nej Jesucristo Ytun Yjajti

### *Je Jesucristo ymij'ap ymijteedy*

<sup>1</sup> Cham ngapxa'ñ nmiydäga'ñich pín Jesucristo y'ap'ajt yteedy'ajt jadu'n nej yhui'my jaybety. Jesucristo je' oy ap'adyii teedy'adyii David etz Abraham.

<sup>2</sup> Abraham oy ung'adyii Isaac. Isaac oy ung'adyii Jacob. Jacob oy ung'adyii Judá etz y'ajchytijc y'uchytijc. <sup>3</sup> Judá etz Tamar oy ung'adyii Fares etz Zara. Fares oy ung'adyii Esrom. Esrom oy ung'adyii Aram. <sup>4</sup> Aram oy ung'adyii Aminadab. Aminadab oy ung'adyii Naasón. Naasón oy ung'adyii Salmón. <sup>5</sup> Salmón etz Rahab oy ung'adyii Booz. Booz etz Rut oy ung'adyii Obed. Obed oy ung'adyii Isaí. <sup>6</sup> Isaí oy ung'adyii rey David. Je rey David je' oy ytöxyijc'adyii huidi anajty Urías ytöxyijc'ajtpy. E je' ajcxy y'ung'ajti Salomón.

<sup>7</sup> Salomón oy ung'adyii Roboam. Roboam oy ung'adyii Abías. Abías oy ung'adyii Asa. <sup>8</sup> Asa oy ung'adyii Josafat. Josafat oy ung'adyii Joram. Joram oy ung'adyii Uzías. <sup>9</sup> Uzías oy ung'adyii Jotam. Jotam oy ung'adyii Acaz. Acaz oy ung'adyii Ezequías. <sup>10</sup> Ezequías oy ung'adyii Manasés. Manasés oy ung'adyii Amón. Amón oy ung'adyii Josías. <sup>11</sup> Josías oy ung'adyii Jeconías miid y'ajchytijc y'uchytijc. Huin'it Babilonia jääy oy mach je israelitas jääy. Chi minicxy jím Babilonia y'it.

<sup>12</sup> Jim ma je Babilonia y'it, jím Jeconías oy ung'adyii Salatiel. Salatiel oy ung'adyii Zorobabel. <sup>13</sup> Zorobabel oy ung'adyii Abiud. Abiud oy ung'adyii Eliaquim. Eliaquim oy ung'adyii Azor. <sup>14</sup> Azor oy ung'adyii Sadoc. Sadoc oy ung'adyii Aquim. Aquim oy ung'adyii Eliud. <sup>15</sup> Eliud oy ung'adyii Eleazar. Eleazar oy ung'adyii Matán. Matán oy ung'adyii Jacob. <sup>16</sup> Jacob oy ung'adyii José huidi oy näy'adyii María. E je María oy ung'adyii Jesús huidi yxii Cristo.

<sup>17</sup> Jadu'n oy nícxxy majmactz najtzquëxi' Abraham ixti David. Ma je David jamajmactz najtzquëxi' chi je israelitas jääy yajtzimy yajmajch ma Babilonia y'it, e nañ jamajmactz najtzquëxi' chiini oy ymiñ yja'ty je Cristo.

### *Jesucristo yma'xung'ajtin*

<sup>18</sup> Jadayab capxy ayuc jadu'n nej ymiñ yja'ty je Jesucristo. Jesús yta, huidi anajty yxii María, yi' ti anajty ycapxytungixy co ypiigaangixy miid José; e ma anajty ca'ni ñaybudigiiygixy, chi María oy y'ungdzimigüy miid yi' Dios yjihui'ñ ymic'ajt. <sup>19</sup> José, yi' näy, hue' anajty yi' yajpaty janch tudägy. Ca' anajty xihua'ñ María mayjäyjoty. Hue' janchtiy yhuinma'ñybaty co ixmadza'ñ ayüch ameech ca' pín yajnejhuihua'ñ. <sup>20</sup> Huin'it ma jadu'n anajty nihuinmayi, chi Huindzin Dios tüt y'ängel ñayquëxic cumäyjoty ma José, chi ñimaayi:

—José, David y'ap y'oc, ca' mijcajee mdzachhuinmay nej m'octöxyijc'adiiyb María, com yi' y'ung huidibí yajma'xung'adamy hue' miid Dios yjihui'ñ ymic'ajt ycixpi. <sup>21</sup> Yi' ypadamy tüt y'ung e mxíimöhuipy Jesús. Jadu'n yi' xii'adiiyb com jégix co yi' yajpocyñihuädzam ñaax ycajp.

<sup>22</sup> Tüt'óciy jada ytundaayi yjajtaayi yciixxy yca'pxy jadu'n nej je Dios anajty ti nimäy je profeta, je jääy huidi Dios y'ayuc najtzcapxiyip ma anajty jadu'n yjaybetyity:

<sup>23</sup> Je töxyjääy huidibí ca' yeydijc miiddzinäy hue' je' ung tzimicíp. Chi ypadamyb tüt je y'ung hue' je' yxii'adaanip Emanuel.  
Emanuel hue' yhuimbidzimy Dios miid iich ajt.

<sup>24</sup> Co José ymäyhuijy, chi cuyduñ jadu'n nej anajty Dios y'ángel tì nímäyii, chi huoy María jadu'n nej jihuijy töxyijc'adyii. <sup>25</sup> Per ni ca' ajcxy jadu'n chñaay jadu'n nej jää ypiccy chínäy ixti cooni oy María y'ung yajma'xung'aty. Chi yxiimoy Jesús.

## 2

*Madza' ni'ixpigiiyb oy co'ixiygixy pi'c'ung*

<sup>1</sup> Jesús yma'xung'ajty ma tūg cajp huidi yxi Belén, jím ma Judea ñaaxjot, huin'it co anajty Herodes yrey'aty ma yi jimbí naaxjot. Chi huin'it yja'ty ma Jerusalén cajp nijéjity yéydiçtijc huidibí anajty tì choñ ma xiypidzimy, yi huidibí anajty ajcxy xi madza' tì ni'ixpigiiygixy. <sup>2</sup> Chi ajcxy yajtiy:

—¿Ma je judíojäy yrey tibí yma'xung'aty? Ti iich ajcxy n'ijxi yi ymadza' jím ma xiypidzimy, e yi iich ajcxy ya miñ nhuindzigihuaangixy.

<sup>3</sup> Co je rey Herodes jadu'n midoooy, chi ooy ytigiiy tajpi maybi miid tūg'óciy cajpjäy jím Jerusalén. <sup>4</sup> Huin'it je rey huomujctay tūg'óciy teedytijc huindzindijc huidibí anajty yaj'ixpijcp yi Dios yley, chi yajtiy ma anajty yma'xung'ada'ñ yi Cristo. <sup>5</sup> Chi ajcxy y'adzooy:

—Jím Belén ma Judea ñaaxjot, com Dios y'ayucnajtzcapxiybí jadu'n je' cojaay:

<sup>6</sup> E miich Belén, mabi Judea ñaaxjot, mij'ajtp mgix'ajtp ca'ydi jac huidi naax jac huidi cajp, com ma miich chona'ñ tūg Huindzin huidi ane' mam yi israeljäy.

<sup>7</sup> Huin'it Herodes oy yajhuoyii ameech huidibí anajty tì ijxcixy yi madza'. Chi tiybijcy yajxon miña anajty oga'n tì ijxcixy je madza'. <sup>8</sup> E huin'it ajcxy quejxy jím Belén. Chi jadu'n nímay:

—Nícxix jím e ocnidiu ocyajtugixy je pi'c'anäg; e co anajty tì mbatcixy, miñ miich ajcxy xyajnímáaygixyich jaydëbi iich nícxix nañ jadu'n nhuindzigiých.

<sup>9</sup> Co jadu'n rey najtzcapxiyday, chi ajcxy choñ. E je madza' tibí anajty ijxcixy ma xiypidzimy, chi ajcxy ijxy jayijp je' anajty nícxixy ma je' ajcxy, ixti coni oy je madza' yhuäcxipy ma anajty je pi'c'anäg yajpaady. <sup>10</sup> Co je rey ixpicytijc jadu'n ijxy yi madza', chi ajcxy oy janch jotecuyc nayihuÿii. <sup>11</sup> Co ajcxy ytijctigiiy, chi ajcxy ijxy je pi'c'anäg miid ytaj je María. Chi jada' ajcxy ñaygojxtinaydaaci huindzigiyy ojadajty ajcxy je pi'c'anäg. Chi ajcxy yaj'ahuach yxuumy aguejtucy abiçtucy, chi ajcxy yajpidzimy oori, poom, etz tūg tzoy huidi yxi mirra. Chi ajcxy moy je pi'c'anäg. <sup>12</sup> Chi cumäjoty ajcxy nimaayı co ca' huaad yhuimbijtcixy ma Herodes, chi ajcxy nícxni ma ycajp, jüyöyñaxy ajcxy je Herodes, huingbi tü'aa ajcxy ycuyñicx.

*Co José etz María yqueegyñícxixy Egipto*

<sup>13</sup> Co je rey ixpicytijc ajcxy yhuimbijttaayñi, chi cumäjoty José ijxy tūg Dios y'ángel, chi nímaayı:

—Pidiç, nícx jím Egipto ñaaxjot miid yi pi'c'anäg etz miid yi' ytaj, e jím mhui'mipy ixti cooni iich miich nímähuipy. Com yi Herodes y'ixtähuamy yi yi pi'c'anäg e yaj'öga'ñ yi'.

<sup>14</sup> Chi huin'it José ypidigyi miid tzooñ coodz je pi'c'anäg miid ytaj, chi ajcxy nícxix jím Egipto. <sup>15</sup> Jim ajcxy y'ijty ixti cooni oy y'ögy je Herodes. Jada je' jadu'n yajcuydun jadu'n nej Dios anajty tì yminañ ma yi y'ayucnajtzcapxiybí: "Jím Egipto iich n'ung tì nhuoy."

*Herodes pidacy y'anemín co huen pi'c'anäg yaj'öctäyii ajcxy*

<sup>16</sup> Co Herodes oy huinma'ñ yajyöy co tì anajty ooy yhuin'íñyii je rey ixpicytijc ajcxy co ca' anajty tì ñihuimbiyii, chi ooy yjot'ambijcy, chi ni'ane'mdiyy co huen nícxix jím Belén etz majaty cajp mi'huingon Belén, yaj'öctaaygixy tūg'óciy yi pi'c'anäg huidibí mejtz jímijt etz huidibí ca'ní nigooty mejtz jímijt. <sup>17</sup> E jadu'n jada yajcuyduñ jadu'n nej anajty Dios y'ayucnajtzcapxiybí, je Jeremías, anajty tì cojaay:

**18** Jim Ramá yajmidoy co anajty chachjiiy chachyäxy jää ajcxy; yi Raquel tzachjiiyb tzachyaaxp miid y'ung ajcxy yciixpi, ca' ajcxy anajty yjotcujc'aty miid co anajty y'ung ti y'öctäy.

**19** Co oy y'öcni Herodes huin'it jim Egipto, Dios tüg y'ängel ñayguëxici cumäyjoty ma José. Chi ñimay:

**20** —Pidiig, miidnicx yi pi'c'anäg etz yi' ytaj jim ma yi Israel ñaaxjot jadügtacy com ti y'öctaayñi yi huidibi anajty yaj'ögam yi pi'c'anäg.

**21** Huin'it José ypidig, miid nícx yí pi'c'anäg etz yi' ytaj jim ma Israel ñaaxjot. **22** Per co José nejhuiiy co je Arquelao yi' anajty jim ane'mb jadu'n nej anajty je yteedy Herodes, ooy chigiiy nej ñicxip jim. E co jadu'n anajty ti ycumäy co ca' jim ñicxip, chi ajcxy ñicx yí jim Galilea ñaaxjot. **23** Co jim yjäty, chi jim chinaydacpijcy ma je cajp huidi yxii Nazaret. Jadayaabi je' jadu'n tun jajti jadu'n nej anajty ycojaayity ma Dios y'ayucnajtzcapxiiybi ñecy co Jesús xii'adiiby Nazareno.

### 3

#### *Juan el Bautista y'ayuc capxhuäcxy ma tiidz naax it*

**1** Huin'it tiempo nañ jadu'n Juan je Bautista (huidibi jää yajniibejtpi) ymiñ tüg tigidum ma Judea ñaaxjot capxhuäcx Dios y'ayuc, **2** yminañ:

—Jothuimbijtcix ma Dios com yi Dios y'ane'miñ huingoniñ yi'.

**3** Jada Juan yi' je' huidibi je profeta Isaías nigapxy yminañ:  
Jim mijtigidum yajmidoy tüg ayuc minañ: "Ni'ixiiygixy yi mHuindzin ytü'aa, ni'ixiiygixy tüg tü'aa tiibibi."

**4** Je Juan hue' anajty yhuit'ajtpy iyujc níbjc (huidibi jää ytijpy camello) e hue' anajty yhuiinip iyujc ac, e yi' anajty yjicxy'ajtpy mu' etz tijaty iyujc pag jim tüg tigidum. **5** Chi chooñ jim Jerusalén jää etz tüg'öciy huidijaty tzinaayb ma Judea ñaaxjot, nañ jadu'n huidijaty tzinaayb ma Jordán mijniiba', ñicx ajcxy ma Juan amido'ijtiyi' yi' y'ayuc. **6** Co anajty ajcxy nigapxtaaygixy yi ypcocy huidi anajty ti tundigooygixy, huin'it anajty ajcxy Juan yajniibedyii ma Jordán mij nii.

**7** Per yi Juan y'ix co may fariseo jää etz saduceo jää miñ anajty ajcxy niibejtcixy, chi ajcxy nimay:

—Miich ajcxy, m'ajuugy m'amigüg ahua'n iyujc! ¿Pin ti xyajni'ixiiygixy nej jëbi huaad mgögueccixy yi ayo'n huidibi huingomb? **8** Yajxon jää'ajtcix tiyduhägy huen niguëxig co ti mjothuimbijtcixy. **9** Ca' jadu'n mdzachminaangixy co Abraham xy'ap'adyii xy'oc'adyii. Iich miich ajcxy yam ndimnimaayb co Dios ixti jëbi yi' yaj'ap'adyii yaj'oc'adyii Abraham jada tzaajot ca'ydi miich ajcxy. **10** Yi jach ni'ixi yi' y'ijtni ma quipy y'ix, tüg'öciy quipy huidi ca' oy ytim'aty yajpujxp yi', e chi jada' yajnögy ijinjoty. **11** Iich, janch yajniibejtpich miid nii, yi' yi' jadu'n nej tüg ixpejt co ti mjothuimbijtcixy; per jacminamb tzojc huidi ajcxy xyajniibedipy miid Dios yjihuiñ etz miid jiiñ. Je' ymiid mic'ajtin etz cötujcin, niigi ca'ydi iich, ni xycapaadyich nícx yciig nyajtecyjendügyich. **12** Ymiid mic'ajtin piç-huäcxamy yi jää jadu'n nej jää huimbojy moc, abicy pidäga'ñ actz, abicy moc pajc. Yujcpiga'ñ moc pajc ma tze'x ninögihua'ñ yi moc actz moc jaam ijinjoty ma je jiiñ huidibi nicaminaaxii ycapich.

#### *Co Jesús ñibejty*

**13** Huin'it Jesús chooñ ma Galilea ñaaxjot, chi ñicx yí ma Jordán mij nii ma anajty Juan yjäyyajniibety, niibedam anajty yi' nañ jadu'n. **14** Juan ca'jadim'a'ixii, chi nimay Jesús:

—Iich miich ixyipy xyajniibejtpich, ¿e miich mimbi ma iichi?

**15** Chi Jesús y'adzooy:

—Jadachambi oc'a'ixii jadu'n, com ooy yi' ycopityity co nguydundayim tüg'öciy tiibibi Dios xyaj'ane'mim.

Huin'it Juan a'ixiiy chi yajni'bejty Jesús. <sup>16</sup> Co Jesús ñiibejttay, chi Jesús ijxy Dios yjihui'ñ ñigidägyii jadu'n nej tūg pi'cmuuxy. <sup>17</sup> E huin'it yajmidoj tzajpcíxy tūg ayuc ymina'ñ:

—Jada je' iich n'ung'ajtypich huídibi ooy ndzocyich huídibi ooy miid jocuyc nayjihuÿijich.

## 4

### *Je mujcu' tuñ ijxta'ni Jesús*

<sup>1</sup> Chi Dios yjihui'ñ yajniçxy Jesús mijtigiduum jaydëbi je ca'oybi yjot'ixiiyb yhuinma'ñ'ixiiyb. <sup>2</sup> Jim y'ijty jaygay huixchigui'px xii huixchigui'px tzuum, e huin'itni ooy yiböccodyii. <sup>3</sup> Chi je ca'oybi nimijhuägy Jesús ocjot'ixa'ñ oc-huinma'ñ'ixa'ñ, chi nimay:

—Pen Dios miich xy'ung'ajtp, nima' jada tzaa huen naygojyii tzajcaagy.

Chi Jesús y'adzooy:

—Jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy: "Ca'p jäy tzajcaagtyi'ajty nitzinähuipy, nañ jadu'n nitzinähuipy tūg'óciy yi ayuc huídibi Dios ycapxp."

<sup>5</sup> Chi je ca'oybi miidnicxy Jesús jim Jerusalén, chi ymildpejty tzajptijc cöduum. <sup>6</sup> Chi nimay:

—Pen janch co miich Dios xy'ung'adyii, cödijpnax jiiby naaxcixy, ca' yi' nej mjadipy com jaybety jadu'n ymiñ co jadu'n ymina'ñ:

Dios yquexyp yi' y'ángeles jígiç xycuend'adipy xyhuidziipy miid yci', ca'ydi ninej mgönepy ma tzäagop.

<sup>7</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Nañ jadu'n ymiñ jaybety: "Ca' mjot'ixipy mhuinma'ñ'ixipy yi mhuindzin Dios."

<sup>8</sup> Jadüg'oc je ca'oybi ymild'ajty Jesús ma tūg copniçx janch ciçxpi, e jim yajni'ixiiyday tūg'óciy naax cajp co ooy miidity oy'ajtin etz mic'ajt. <sup>9</sup> E chi nimay:

—Iich jada miich nmoydähuipy tūg'óciy, pen miich cojxtina' xyhuindzigiçich xy'ojadatyich.

<sup>10</sup> Huin'it Jesús y'adzooy:

—Huinhäctutcich miich mujcu', com jadu'n yjaybetyity: "Tügpajc yi mHuindzin Dios yi' mhuindzigiçihuipy m'ojadadipy."

<sup>11</sup> Huin'it je ca'oybi huinhäctucy Jesús, chi Jesús ñimiini ángeles ycuend'ajti.

### *Jesús ytung yajtzondacy jim Galilea*

<sup>12</sup> Co Jesús nejhuiy co Juan ti anajty yajpiägy pujxtigoty, chi yhuimbijtni jadüg'oc jim Galilea. <sup>13</sup> E ni ca' yhui'miiy jim Nazaret, chi ñicxy jim Capernaum, jim ma Zabulón etz Neftalí y'it. <sup>14</sup> Jada je' jadu'n tuni jajti jadu'n nej Dios y'ayucnajtzcapxiÿibi Isaías anajty ti cojaay:

<sup>15</sup> Zabulón etz Neftalí ñaaxjot. Je tü'aa huídibi mejypa' huídibi a'oy'amy ma Jordán mij nii. Jim Galileajäy chinäy huídibi ca' yjudiojäity.

<sup>16</sup> Yi jäy ajcxy huídibi jim tzinaayb agootzuuby ijxpaty ajcxy tūg tiicxin jajin. Je huídijaty anajty ajcxy tzinaayb ma je jibicpi y'aniciy, chi ajcxy ycodicxiyy tugi tiicxin jajin.

<sup>17</sup> Ixti huin'it Jesús ytigiiy ayuccapxhuäcxp yminañ:

—Jothuimbijtcix, yajmingix yajmejtcix mjot mhuinma'ñ ma Dios, com yi Dios y'ane'min huingonip yi'.

### *Jesús nimay nimidaax je acxmajtzpi: "Pajamgich"*

<sup>18</sup> Jesús tüyöb anajty ma Galilea mejypa', co ijxpaty metz yëydijc ac tūg quëxpi, hue' anajty yi' je' je Simón, huídibi nañ jadu'n yxii Pedro, e je jadügpi hue' je' anajty Andrés. Acxmadzi anajty ajcxy yi' ytung'ajty e jim anajty ajcxy yi' tzachniigöhuich y'acxmadzi'ñ.

<sup>19</sup> Chi Jesús nimay ajcxy:

—Pajamgich, iich miich ajcxy nyajni'ixihuipy nej jäy myaj'ixpigipy je Dios ytiy'ajt.

<sup>20</sup> Huin'it je' ajcxy ixmajztay tūg'óciy yi' y'acxtzaay, chi ajcxy panicxy Jesús.

<sup>21</sup> Hueeni jac'amijci'm Jesús ijxy janimetz Zebedeo ajcxy ymang, je Jacobo etz Juan. Jim anajty yi' ajcxy ma tüg barco miid yteedy, yi' anajty ajcxy yi' jim chach'adagiiyb yi huidibi mi'acxmajtzcixy. Chi ajcxy Jesús yhuoohui. <sup>22</sup> E huin'it ajcxy ixmajztay je barco etz yi' yteedy, chi ajcxy panicxy Jesús.

### *Jesús yaj'ixpicy mayjäy*

<sup>23</sup> Huidijttay Jesús ma tüg'óciy Galilea ñaaxjot, yaj'ixpicy jää majaty je naymujctac cajp cajp. Capxhuäcxy yi Dios ytíy'ajt etz nañ jadu'n pa'mjäy yajtzocy huen ytímyhuidipá'mity anajty ajcxy ymiid. <sup>24</sup> Chi Jesús oy yajnejhuiyñi ma tüg'óciy yi Siria ñaaxjot, e chi ajcxy miidmiñ ma Jesús tüg'óciy huidijaty anajty ajcxy ca'oybi miid, etz huidijaty anajty ajcxy cixuxy tecyxuxy, chi Jesús yajtzoocy. <sup>25</sup> Huin'it Jesús ypanicxi mayjäy huidijaty anajty ajcxy tzinaayb ma Galilea ñaaxjot etz yi Decapolis jää, nañ jadu'n Jerusalén jää etz huidijaty tzinaayb ma Judea ñaaxjot, nañ jadu'n huidijaty anajty ajcxy tzinaayb a'oy'amy ma Jordán mij nií.

## 5

### *Je tìy'ajt huidibi Jesús ycapx ma tüg cögop*

<sup>1</sup> Co Jesús ijxy tüg'óciy je mayjäy, chi nicxy ma tüg copnïcx, e chi jim y'ixtacy. E huin'it je' y'ixpijcpidijc ajcxy yjübigiyy. <sup>2</sup> Chi Jesús ytigiiy yaj'ixpijcp yminañ jadu'n:

### *Je pinjaty ajcxy jotecúcip*

<sup>3</sup> —Janch jocuyc je jää ajcxy huidibi nejhuiyyb co yajmayajtpy Dios y'oy'ajt, yi' ajcxy paatip Dios y'anemín.

<sup>4</sup> Janch jocuyc je jää ajcxy huidi yajpatp taj may, yi' ajcxy yajmöhuam jocuyc'ajtin.

<sup>5</sup> Janch jocuyc je jää ajcxy huidibi yung naxpy jää'ajtp, yi' ajcxy padaamb tüg'óciy je huidi Dios ti yaj'ahuaníyii.

<sup>6</sup> Janch jocuyc je jää ajcxy huidibi cuydunamb huidibi Dios chojcpy, Dios yi' ajcxy pubediib.

<sup>7</sup> Janch jocuyc je jää ajcxy huidibi pa'ayoob huenyimpinjäiyti, Dios nañ jadu'n ajcxy pa'ayohuib.

<sup>8</sup> Janch jocuyc je jää ajcxy huidibi huädz yjot yhuinma'ñ, yi' ajcxy y'ixipy yi Dios.

<sup>9</sup> Janch jocuyc je jää ajcxy huidibi ca' ti tzip tzojccixy, com yi' ajcxy Dios ung'adiib.

<sup>10</sup> Janch jocuyc je jää ajcxy huidibi yajnixiicp yajnigapxp miid je Dios ytíy'ajt ycixpi. Yi' ajcxy idamb ma Dios y'anemín.

<sup>11</sup> Janch jocuyc miich ajcxy co jää jibic xytungixy co nigoob xyñihuambejtcixy etz capxcixy huidijaty ca' ytíy'ajtity miid iich ycixpi. <sup>12</sup> Xondaaccix jocuyc'ajtcix co mbadaangixy tüg oy'ajtin jiiby tzajpjoty. Nañ jadu'n ajcxy ixhuidijty pahuidijty je Dios y'ayucnajtzcapxiiby jecy'ajty.

### *Miich ajcxy je tudägyjäy ya naaxhuiñ*

<sup>13</sup> Jادu'n nej caan ca' yajpüch je tzüch jiicxy tim jadu'n miich ajcxy myajpaady ya naaxhuiñ. Pen je caan ca' miid ti xücx'ajtin, ¿nej jëbi nyajtuuniñ? Ca' y'oc'oyyajtunity, chi yajnajtxidiiyñi, chi yhuaani tembejt hua'cpejt.

<sup>14</sup> Oc'ix tüg je cajp jim copcix, ca' jëbi mhuijtzüdzim mgoyüdzim. <sup>15</sup> Co tüg jiiñ nyajtoyiçim, ca' huaad tu'tz ngöjujpim. Hue janchtiy co nyajtiiçxim ciç, huin'it jëbi xy-codicxtaaayim jadu'n nej ajt nyajpaatim ma tiç. <sup>16</sup> Nañ jadu'n miich ajcxy mdzinaaygixy tudägy ma ajcxy je mayjäy jaydébi ajcxy ixipy je oybi huidi miich ajcxy mdumyb. Huin'it ajcxy ojadadipy je mDios teedy huidibi jiiby tzajpjoty.

### *Jesús yaj'ixpicy nej yi' yi Dios ycotujcin*

<sup>17</sup> Ca' mhuinmay co iich ti nmiñich ya co nbigaanich je Dios y'ayuc je' huidibi anajty ti jaay Moisés etz je profetitiç. Ca' iich nyajmijaagixa'ñ je cötujcin, iich ti nmiñich co

nguyduna'ñich jadu'n nej ymiñ jaaybety. <sup>18</sup> Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy, je huidibi mimb jaaybety jadu'n tundähuam jajtähuam. Ni tûg letra oy mabaad ymûdzity nicxy ycayajcuyduñ. <sup>19</sup> Je jay huidibi ca' nimidooy je Dios ytiy'ajt oy yjadim mutzjaty etz yaj'ixpicy jay jadu'n, je' ajcxy padamb je mutzpi tigiydac ma Dios y'anemín. Paady je jay huidibi yaj'ixpijcp jadu'n nej tiy'ajt ymina'ñ, e paduñ jadu'n nej yaj'ixpicy, je' ajcxy padamb tûg je mijpi tigiydac ma Dios y'anemín. <sup>20</sup> Iich miich ajcxy nimaayb, pen ca' miich ajcxy jac'oy mdungixy ca'ydi fariseos etz escribas ajcxy, ca' nimina mdigihuiipy ma Dios y'anemín.

### *Jesús yaj'ixpicy co ca'p huaad pinyjotmädy*

<sup>21</sup> Miich ajcxy mnejhuiipy jadu'n nej yi m'ap mdeedy ajcxy ayuc yajhui'my: "Ca' jay myaj'ögip; e piñ anajty jay yaj'öcp ypaadip je tzaachypi." <sup>22</sup> Iich miich ajcxy jadu'n nimaayb piñjaty ymigügtijc mijotma'tp, je' Dios tiydunaanipy; e piñ ymigüg xiidijp tzuudijp, yajtiyduñipy je' ma Dios tiydundac; e piñ ymigüg tzuudijp locidijp ayo'ndumb, je' y'ity co niçxip ayoodactuuby.

<sup>23</sup> Pen myajnicxpy miich mhuindzigi'ñ ma Dios ytiyc, e pen jim jäymetzgodyii co mmigüg ti xyhuin'innaxy ti xyhuincapxynaxy yinjaty hueenjaty, <sup>24</sup> jim myajhui'm je huindzigi'ñ ma je altar yhuinduu, e niçx jayiyp nayyaj'oyihuñ miid je migüg, huin'it mhuimbedip e chimgiyecey je mhuindzigi'ñ.

<sup>25</sup> Tzojc naygapxjotcidägi miid je midzip, pen yam miid tüyüy nii'am tü'am, ca' jecyity co je midzip xyciyegeip ma juez, e je juez xyciyegeip ma je policia, e je' niçx yxpidägy pujxtigoty. <sup>26</sup> Janch tiy'ajt iich miich nimäy co ca' jiiby mbidzimipy ixti cooni mgüejtähuipy je meeñ.

### *Jesús yaj'ixpicy co ca'p ndundigóoyimipy miid huingbi töxyjäy*

<sup>27</sup> Miich ajcxy mnejhuiipy co jecyip tiy'ajt ymina'ñ: "Ca' mmidundigoyipy huingbi töxyjäy." <sup>28</sup> Iich miich ajcxy nimaayb, pen ji piñ huindicxy tûg töxyjäy, e jot'adiipy nejjaty, ti je' anajty nitundigooyñ ma yjot yhuinma'ñ.

<sup>29</sup> Pen yi mhuin a'oy'amybi xyajtundigoyamb tim yajpidzimb; jac'oy co tûg'idu'mbi mhuin ytigoyipy ca'ydi co ciçyca'px mniciçipy jiinjoty. <sup>30</sup> E pen yi mgi' a'oy'amybi xyajtundigoyamb tim ixpux etz najtzjibibi' jiguem; jac'oy co tûg mgi' ytigoyipy ca'ydi co mmicxipy metz mgi' jiinjoty.

### *Jesús yaj'ixpicy co jay ca'p huaad ytöxyijc ixmach mañ'ajtingíxy*

<sup>31</sup> Nañ jadu'n ymiñ jaaybety: "Pin ixmajtzp ytöxyijc, huen möhuipy tûg necy ti yciipi co ñay'ixmájtzigixy." <sup>32</sup> Iich miich ajcxy nimaayb, pen ji piñ ixmach ytöxyijc, e ca' anajty ti ytundigooy miid huingbi yeydijc, je yeydijc anajty nigiydeyiibytöxyijc co anajty ytundigooy miid huingbi yeydijc; piñ yeydijc pijcp miid je töxyjäy huidibi anajty ti yaj'ixmach, pocytumyb je' anajty.

### *Jesús yaj'ixpicy nej nguyduunim tiibi n'ahuaniipy ma Dios yhuinduu*

<sup>33</sup> Miich ajcxy mnejhuiipy nej jecy'ajty m'aptiyc mdeedytiyc ajcxy yajnimay: "Ca' nigo ti m'ahuaniipy, mguyduniipy jadu'n nej anajty ti mmina'ñ." <sup>34-36</sup> Per iich miich ajcxy nimaayb: ni mga'ibaadip ni mgacapxpaadip; ni mgamina'nip; "y'ijxpy tzajpjotypi," com yi' Dios chinaydac. E ni mgamina'nip, "y'ijxpy naaxhuiñybi," com Dios yajpatp oy ytimymaajity. E ni mgamina'nip; "y'ijxpy Jerusalén," com jim je' Dios chajptiyc; ni mga'ibaadip ni mgacapxpaadip mgohuajc, com ca' mjaty myaj'ahuimbity poob o tzixy tûg cöhuy. <sup>37</sup> Hue' janchtiy, tiyduñägy minaangixy: "oy" o "ca'." E pen miich ajcxy anaxy jaccapxp jadu'n mujcu' y'ayuc je' anajty ajcxy mgapxpy.

### *Jesús yaj'ixpicy co ca'p huaad jibic nyajhuimbijtim*

<sup>38</sup> Miich ajcxy mnejhuiyb co jecy'ajty yajminañ: "Pen ji jää mhuiin xyajpidzimi, nañ tim jadu'n yhuiin myajpidzimipy; pen ji migüg mdiitz xyajpidzimi, nañ jadu'n myaj'ahuimbidipy." <sup>39</sup> Per iich miich ajcxy nimaayb: Ca' myaj'ahuimbidipy jibicpi ma migügtijc; pen ji pin xycoxy ma mhuiñyijp tüt adu'mbi, jac tim mo' jadüg adu'm'amybi. <sup>40</sup> Pen ji pin xyyxi e xypigaani yi mnijen, najtz'ixi', huen xyajnicxi nañ jadu'n mjocx huit. <sup>41</sup> Pen ji pin adzip tzimy xyajminicxa'ñ tüt kilómetro jiguemity, yajnicx jac tim jadüg kilómetro. <sup>42</sup> Pen tijaty xypijctzoohui, mo'. E pen ji pin xymiuucxa'ñ, yajnuucx.

### *Co ndzojcim nmidzip*

<sup>43</sup> Jadu'n ymiñ jaaybety nej jecyip Moisés yjay: "Migüg'adii yi' huidibi xymigüg'ajtp, e midzip'adii yi' huidibi xymidzip'ajtp." <sup>44</sup> Iich miich ajcxy nimaayb: Tzoc yi' huidibi ajcxy xymidzip'ajtp, etz mibijctzoohui ma Dios huen y'oy'ajtin paady yi huidibi xyñigapx xyni'oijiyb, e nañ mi'oyjäy'at yi huidibi xyc'ixamb. <sup>45</sup> Huin'it miich ajcxy xy'ung'adiiby yi Dios tzajpjotypi huidibi yxii yajtiiexp yajjajp ma oyjäydijc etz ma jibicjäydijc, nañ jadu'n yajtuy ma jibicjäydijc etz ma oyjäydijc. <sup>46</sup> Pen miich ajcxy mdzojcpy je huidibi xychojcp, ¿ti jäygidaacin yi' m'ocpadamyb? Nañ jadu'n yi' ajcxy yja'idiitzp yi pocyjäydijc etz yi yajcogüejtpidijc. <sup>47</sup> Pen miich ajcxy mgapxpocxyp yi mujugmigüg, ¿ti oybi yi'? Nañ jadu'n ajcxy yi' yja'idiitzp yi huidibi ajcxy ca' Dios nejhuiygixy. <sup>48</sup> Jäy'ajtcix tudägy jadu'n nej ajcxy yi' mdeedy tzajpjotypi ytudägy.

## 6

### *Jesús yaj'ixpicy co nduunim oy yjäy'ajtin*

<sup>1</sup> Ca' mdungixy je oybi ma jää y'ixy yhuindicxy miid co mdzachyajhuindicxaangixy co mdungixy oybi. Pen jadu'n m'idiitzcixy mDios Teedy huidi jiiby tzajpjoty tzinaayb, ca' ajcxy xymöhua'ñ je oy'ajtin. <sup>2</sup> Paady co mbubedipy mmigüg, je ayoobi jää huidi yajmayjajtpy tijaty, ca' huaad mnigapxy mnimiydägy o mnaygomayii co anajty ti mmöy tijaty. Yi' jadu'n idiitzp je jää huidi mij cix nayjihuiyip huidi anidaacp co huen jää y'ixyii mijpidägyii co anajty jadu'n y'idich. Janch iich miich ajcxy jadu'n nimaaygix co yi' ti patcixy je oy'ajtin. <sup>3</sup> Co miich mmöhuiipy mmigüg tijaty yajmayjajtpy, hue' janchtiy mduniipy ca' myajnejhuihuiipy huidi miid mnaymigüg'adyii. <sup>4</sup> E co miich amoñ m'idiipy, mDios Teedy huidi ijxp co amoñ tijaty mduñ, je' xymöhuiamb tüt oy'ajtin mayjäyduum.

### *Jesús yaj'ixpicy nej Dios nmibijctzoohuim*

<sup>5</sup> Co miich ajcxy Dios mmibijctzoy, ca' jadu'n m'idiitzcixy jadu'n nej je jää huidibi capxtacp ma Dios huin aguy ahuac aguy. Yi' ajcxy capxtacp ma Dios huactina' jiiby tzajptigoty jaydëbi jää y'ixiiby etz ymijpidägiyb. Iich jëyi jadu'n nimaayb, co jadu'n oy'ajtin'adiiby. <sup>6</sup> E co miich Dios mmibijtzoy, nicx tigoty etz m'agihuiipy je mdijc aguu. Huin'it Dios mibijctzou. E je Dios y'ijxpy ymidooyb co jadu'n mmibijctzoy, e je' je m'oy'ajtin xymöhuiipy mayjäyduum.

<sup>7</sup> Com Dios mmibijctzoy, ca' m'agapxiyo'cip je huidi anajty ti m'occapxpi, jadu'n nej ajcxy y'idiitzcixy huidi ca' nejhuiygixy Dios ytiy'ajt. Yi' ajcxy huinma'ñypidägy co miid ajcxy ymay'ayuc huin'it ajcxy ymidoohuiyb. <sup>8</sup> Ca' jadu'n m'idiitzcixy jadu'n nej je' ajcxy; mDios ñejhuiyb ti miich ajcxy myajmayjajtpy ma anajty ca'ní mibijctzooyñi. <sup>9</sup> E jadu'n miich ajcxy Dios mibijctzoohuiipy, jadu'n mina'nip:

Dios Teedy, miich huidibi tzajpjoty tzinaayb; huindzigiy miich mxii y'ity.

<sup>10</sup> Huen miñ ya miich yi m'anemín. Huen mdzojcín yajcuyduñ ma je jää yjot yhuinma'ñ jadu'n nej yajcuyduñ jiiby tzajpjoty.

<sup>11</sup> Mooygich ajcxy ngaayin n'uucin jabom jabom.

<sup>12</sup> Méecxibich ajcxy nbocy ngaydey huidibi iich ajcxy ndundigooyb, jadu'n nej iich ajcxy meecxyich huidibi ajcxy xymidundigooybich.

<sup>13</sup> Ca' m'a'ix̄y co iich ajcxy nhuinma'ñ tigoyipich. Yajnihiluaatzcich ajcxy ma yi jibicpi. Co miich yi' mje' je cötujcin, je mic'ajtin etz je oy'ajtin huinixii huini tiempo. Amén.

<sup>14</sup> Pen miich ajcxy mhuinmeecxyp je huidibi xymidundigooygixp, je mDios Teedy huidibi tzajpjoty je' nañ jadu'n xyhuinmeecxip miich ajcxy mbocy. <sup>15</sup> E pen miich ajcxy ca' pin jay mhuinmeecxy nej xymidundigooygixy, nañ jadu'n mDios ca' xyhuinmeecxip ajcxy ma ti mdundigooygixy.

### *Jesús yaj'ixpicy nej huaad n'ijtim jaygaay*

<sup>16</sup> Com ajcxy m'ida'nip jaygaay jay'ügy (mina Dios mmibijctzoogixy), ca' mnaybidáaccigixy tajy may, jadu'n nej ajcxy idiiitzcixy yi' huidibi ajcxy minamb co Dios mibijccixy e ca' yjanchity. Yi' ajcxy yajtigajchpy yhuiñyijip jigix jay ajcxy oc'ixiiyb co jaygaay jay'ügy y'ijtcixy; jeyi jadu'n oy'ajt'adiiyb. <sup>17</sup> Miich ajcxy co m'idipy jaygaay jay'ügy jocucjc naybidägi, caax mgohuajc etz puj mhuin mjip, <sup>18</sup> ca'ydi myajniguëxig mayjäyjoty co m'ity jaygaay jay'ügy, hue' janchtiy myajniguëxig ma je mDeedy huidibi ca' yaj'ijxy; e je mDeedy huidibi ijxp huidibi miich ajcxy ca' mduñ ijkna' quëxna' yi' xymöhuipy oy'ajtin mayjäyduum.

### *Je jugy'ajtin tzajpjoty*

<sup>19</sup> Ca' nigi m'adzocy huidibi ya naaxhuiñ, je' co ya huindigooyb oy ytintijity huidibi yi huech yajhuindigooyb, huidibi tougaayip etz ma je meetzpi ajcxy meetzcixy pigicciixy tijaty. <sup>20</sup> Je' miich nijot'ajtcixy je' oy'ajt huidibi miich ajcxy Dios xymöhuamb jiiby tzajpjoty ma ca' huech yajhuindigooy ni ti, e nañ ni ycatougaayii ni ti, etz ma je meetzpi ca' ajcxy meetzcixy pigicciixy tijaty. <sup>21</sup> Ma miich ajcxy miiidity je oy'ajt nañ jiiby ajcxy mjot mhuinma'ñ pidäg.

### *Yi mhuin jadu'n yi' nej tüg tiicxin*

<sup>22</sup> Yi mhuiin yi' yi' jadu'nip nej tüg tiicxin jajin ma mniniçx, e paady pen ca' miich yi mhuiin xyajtundigoy, tüg'ociy mjot mhuinma'ñ huädz yi'. <sup>23</sup> Pen miich mhuiin xyajtundigoyb nañ jadu'n mjot mhuinma'ñ huidi miich miiid ca' y'oyity, jadu'n yi' nej coodzpi ijac tim nigi ca' y'oyity ca'ydi je coodzpi!

### *Dios etz je comeen'ajtin*

<sup>24</sup> Ni tüg pin ca' huaad miiid tuñ metz huindzin com mijotma'ti tüg je', e jadügpí chogipy; o ixtijipy tüg e jadüg ymigüg'adiiyb. Nañ jadu'n ca' huaad miich ajcxy metz m'ojadajtcixy, Dios etz je meeñ.

### *Dios ycuend'ajtpy yi' yjäy*

<sup>25</sup> Paady iich miich ajcxy nimaaygixy: Ca' mdzachhuinmaaygixy ti ajcxy mnitzinähuipy, ti ajcxy mgayipy m'ügipy o ti ajcxy mhuit'adiiyb mducxy'adiiyb. MDios yi' ti xymoogixy je mjugy'ajtin, e paady ycixpi yi' nejhuiyib ti ajcxy myajmayajtpy.

<sup>26</sup> Oc'ix miich ajcxy yi' joon huidi queec-huidijtp. Yi' ajcxy ycaniipcixy ycatungixy, nañ ni ca' yi' ajcxy yujcpijccixy ma tze'x. Miich ajcxy mDios Teedy huidi tzajpjoty tzinaayb, je' moydaayb huidi ajcxy yi' yjicxyp. E miich ajcxy mjactzoobatp ca'ydi yi' joon. <sup>27</sup> ¿Pin ji ma miich ajcxy, ooy mij jahuinmay, jebi tüg nuux yjacyeegyi?

<sup>28</sup> ¿E na'amy co miich ajcxy mdzachnidajy mdzachnimay miiid je mhuit mducxy ycixpi? Oc'ix miich ajcxy nej yoñ tüg je piy huidi yajpatp tun nigar. Ni yi' ycatuñ ni piidy. <sup>29</sup> Per janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy, ni je comeen'jäy huidi yxi rey Solomón, ni ycaquipxiy je' yxojaxin miiid je piy. <sup>30</sup> E pen mDios xojxpy jadu'n je aay ujtz cham etz tzojcy ytiitztäy ñicxtäy, jac nigi miich ajcxy Dios xymöhuabñ huidibi myajmayajtpy, miich ajcxy huidibi hueeni mmibijcin. <sup>31</sup> Paady ca' nigoobi mdzachhuinmaaygixy ma ajcxy mbaadip ti mgayipy m'ügipy o ti mhuit'adiiyb mducxy'adiiyb. <sup>32</sup> Yi jay ajcxy huidibi ca' mibicy yi Dios oy tzach nijot'ajtcixy jadayaabi, per miich mDeedy huidibi tzajpjoty je'

ñejhuiyb ti miich ajcxy myajmayjajtpy. <sup>33</sup> E pen miich ajcxy mbidacpy Dios jayip ma mjot mhuinma'ñ etz mguydun ajcxy yi' y'anem'in, huin'it miich ajcxy Dios xymöhuipy tijaty myajmayjajtpy. <sup>34</sup> Paady ca' mhuinmaaygix cham miid je jabom cixpi, je' co je jabombi ymimiñ je tajin mayin. Tzoc mijotcujc'ajtim je tajin mayin huidi cham nminajx nyajnajxim.

## 7

*Ca' mbocy ixy yi mmigüg*

<sup>1</sup> Ca' m'ix'ijxpy mba'ijxpy ti mmigügtijc ytundigooyb, jigix ca' Dios xtyiydunipy chaachytunipy. <sup>2</sup> Pen miich m'ix'ijxpy mba'ijxpy mmigügtijc ti ytundigooyb, nañ jadu'n miich Dios xtyiydunipy xychaachytunipy, e yi quipxi'ñ huidibi miich mhuamyb quipxi'ñ, nañ yi' Dios yajtunamyb ma miich. <sup>3</sup> ¿Nej co miich m'ixy huidibi mmigüg ytumyb e hueeni ytundigooyb, e ca' mnay'ixyii huidibi miich jac mij mdundigooybi? <sup>4</sup> ¿Nej jebi mmigüg m'ocnämäy: "Nbubedamybich miich ca'ydi mjapcocytuñ", e miich yam m'ocmiidpi jac mij pocy? <sup>5</sup> Miich ci'm mnayhuin'iiñyii. Nicx jayip mbocy mgaydey ocyajhuädz, huin'it jebi mbubety je mmigüg.

<sup>6</sup> Ca' mmöy yi jibicjäydijc huidibi Dios yje'ajty co nicx camij'ijx camijpidaaccixy; ni mgayegipy Dios y'ayuc ytiy'ajt ma yi jay ajcxy huidibi ca' tzojccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt.

*Nbijctzoohuim n'amidoohuim Dios*

<sup>7</sup> Mibijctzougix yi Dios e yi' xymöhuipy ajcxy; ixtaaygix, huin'it mbáatcixipy; cogapxiygix e ahuädzip ajcxy mdijc aguu. <sup>8</sup> Com pin tijaty pijctzoob ypaatyp yi'; e pin tijaty ixtaayb ypaatyp yi'; e pin cogapxiyb ma tijc aguu, yaj'ahuaatzip ytiyc aguu.

<sup>9</sup> ¿Nej ji jada' miich ajcxy nidügti co m'ung pijtzoohuipy tzajcaagy nej mmöhuipy tüt tzaaj? <sup>10</sup> ¿O pen ypijctzooby tüt acx nej mmöhuipy tüt tza'ñi? <sup>11</sup> Miich ajcxy oy mlibicjäity e mjaxtpy ajcxy nej m'ung m'anäg mmöhuipy je oybi. ñigí Dios Teedy tzajpjotypi möhua'ñ je oybi pinjaty pijctzoob!

<sup>12</sup> Tzinaaygix tiydudägy miid je mmigügtijc, pen miich ajcxy mdzojcpco je mmigügtijc chinähuipy tudägy miid miich ajcxy; com jadu'n y'anem' my Moisés yley etz yi Dios y'ayuc najtzcapxiyb ajcxy ñecy.

*Je xützpi tü'aa*

<sup>13</sup> Tigiyigix ma yi tigiyiiydac xützpi: yi tigiyiiydac etz yi tü'aa huidibi ja'tp ca'oydactuuby mij huin yi', e may jay ajcxy oy ji ytigiyiiygixy. <sup>14</sup> E janch je tigiyiiydac etz yi tü'aa huidibi ja'tp ma je jugy'ajtin huinixiibi, xüdz je' etz tzip naxiyyñi; janch tim hueeni jay huidibi ji nicxiyyb.

*Yi jay yhuinma'ñ miid ñiguëxigypen oyjäy o pen ca'*

<sup>15</sup> Nayguend'ájtigix miid yi jay anijatypi huidibi ajcxy minamb co Dios ytiy'ajt yaj'ixpijcp, huidibi ajcxy huidijtp janch yung janch naxy ñaybidaaccixy nejihuüy ooy oy huinma'ñ miidity; nigoobi ajcxy jadu'n ñaybidägyii, ymiid ajcxy jibic-huinma'ñ. <sup>16</sup> Miich ajcxy jebi m'ijxcapy nejjaty ajcxy miidity chinaayin yjugy'ajtin; ca' pin caamuxy cha'm tucy ma apy quipy, e nañ jadu'n ca' pin higo tiim tucy ma jaam'apy quipy. <sup>17</sup> Je quipy huidibi ooy y'oyity, oy yi' ytiim'aty. Je quipy huidibi ca' y'oyity, ca' yi' oy ytiim'aty. <sup>18</sup> E je oybi quipy ca' huaad ytiim'aty jibic. E je quipy huidibi ca' y'oyity ca' ytiim'aty oy. <sup>19</sup> Tüt'óciy je quipy huidi ca' oy ytiim'aty, cixy yajpujxp je'. Chi jada' yajnögy. <sup>20</sup> Nañ jadu'n miich ajcxy jebi mnejhuüy jadu'n nej jay yjäy'aty co m'ixipy nej chinäy.

*Ca' nidüg'óciy jay ajcxy ytigihuipy ma Dios*

<sup>21</sup> Ca' nmänaanim nidüg'óciy jay ajcxy ytigihuipy jiiby tzajpjoty huidibi xyñimaaybich: "Huindzin, Huindzin", jeda'ajty ajcxy tigihuamb huidibi ycapxymidooyb je Dios chojciñ y'anem'in. <sup>22</sup> Mayjäy oy mina'na'ñ huin'it xii huin'it tiempo: "Huindzin, Huindzin", ti iich

ajcxy ngapxhuäcxy miich m'ayuc, e miid miich mxii ti iich ajcxy nyajpidzimy je ca'oybi; etz miid miich mxii ti nduñ iich ajcxy mij huinmañ. <sup>23</sup> Huin'it nimbähuipy: "Caminaabi miich ajcxy ti nga'ixy'adyii; huinhuäctutcich miich jibic tumbidijc ajcxy."

### *Je mejtnajxpi je tiy'ajt cop*

<sup>24</sup> Nidüg'óciy piñjäy huidibi xymibijcpich etz midooyb jadu'n nej iich n'anem'yich yi' ajcxy quipxyjaty miid je jäy huidibi cohuinmañ huidibi ytijc ycojp ma yhuingixity. <sup>25</sup> Co ymicpojtüy etz ycomy je mij nii, ca' ypadyiñ niigom je tiyc, je' co anajty cixy je' ycojyity. <sup>26</sup> Per yi' ajcxy huidibi midoob e ca' cuyduñ huidibi ngapxpich, je' jadu'nip nej tüt jäy huidi janch loci huidi ytijccoj ma pu' jot. <sup>27</sup> Co ymiñ je mic poj tuu, chi ycomy je mij nii. Chi yciday je ytijc; mij ayo'n oy yjajti.

<sup>28</sup> Co Jesús ycapxtay ymiydactay, chi je jäy ooy huinmay jadu'n nej anajty ti yaj'ixpicy. <sup>29</sup> Com je' co Jesús anajty yaj'ixpicy nej tüt huidibi cötujcin miid, ca' yjadu'nity nej je escribas ajcxy.

## 8

### *Jesús yajtzögy tüt jibic nübützpa'mmiiidpi*

<sup>1</sup> Co Jesús oy chooni ma je cögop, chi ypagidaci mayjäy. <sup>2</sup> Huin'it nimiini tüt jäy jibic pützpa'mmiiidpi. Chi ycojxtinay'ahuiiy ma Jesús yhuinduu. Chi minañ:

—Huindzin, pen m'a'ixiib yjebi xyajtzögyich.

<sup>3</sup> Huin'it Jesús nidoon je jäy. Chi nimay:

—Ndzojcpich, yjebi mdzögy.

Co Jesús jadu'n nimay je pa'mjäy huin'itiy je ypützpa'm oy ytigooy. <sup>4</sup> Chi Jesús nimay:

—Ca' piñ myajnimäy; nicx janchtiy ma je teedy. Minicx tüt huindzigiñ huidi Moisés y'ane'my. Huin'it yjebi yi jäy ajcxy ixipy co ti m'agidägy.

### *Jesús yajtzögy tüt capitán romano ymang*

<sup>5</sup> Co Jesús yja'ty jim Capernaum huin'it tüt capitán nimiini e ycohuaniiy. <sup>6</sup> Chi nimaayi:

—Huindzin, jim iich tüt ndumbi ma iich ndijc huidi tim cöcnaayñip, ca' y'ocyücxni.

<sup>7</sup> Chi Jesús minañ:

—Iich nicxy nyajtzögy.

<sup>8</sup> Chi je capitán y'adzooy:

—Huindzin, ca'p iich n'oijäity, ca' yhuaadity mdigihuipy ma iich ndijc, yeyi miich nigoo capxy e ti anajty iich ndumbi chögy. <sup>9</sup> Iich nañ jadu'n ane'my n'ityich, e nañ nmiiidich soldadtijc ci'am. Co iich nimäy: "Nicx", nicxp; e co iich nimäy: "Min", mimb; e co n'ane'myich je nbödumbich huen tijaty tun, ytumyb.

<sup>10</sup> Co Jesús jadu'n midooy, chi nigoobi yciixy ycuejty. Chi ajcxy nimay huidi pahuidijtip:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy, ma Israeljäy ymiñ, ca' jadu'n ti nbaadyich huidi oy mibicy jadu'n nej jadayaabi yeydijc. <sup>11</sup> Iich jadu'n nimaayb co mayjäy oy miinaangixy xiipidzimy'amy xiicidägy'amy, chi ixtägañ quipxyi miid Abraham, Isaac etz Jacob jiiby ma Dios y'ane'min. <sup>12</sup> Je judíojäy huidibi ixipy ajcxy yjebi yjatzinäy jiiby tzajpjoty, je' ajcxy nicxamb agootzuuby, jiiby ajcxy yjihuipy yäxipy etz y tiitzmúcxipy ytiitzqueedipy.

<sup>13</sup> Huin'it Jesús nimay je capitán:

—Nicx ma mdijc. Jadu'n nej miich xymibicyich, ti iich yam nguyduñ.

Chi je tumbi oy chögy tim huin'it hora.

### *Jesús yajtzögy Pedro ymid töxyjäyb*

<sup>14</sup> Chi Jesús nicxy ma Pedro ytijc. Chi ijxy je Pedro ymid co jim cijx'am ycochnäy miid je toyba'm. <sup>15</sup> Co Jesús cñixajy huin'it je toyba'm ñajxy. Chi pidigy. Chi mic'amy ni'ixiyy je caayin uucin.

### *Jesús yajtzögy mayba'mjäy*

<sup>16</sup> Co oy chu'iiyñi ycoodziiyñi huin'it yajmimiñ ma Jesús may je huidi ca'oybi miid. E miid yi' y'ayuc yjëda'ajty ypidzimday je ca'oybi, e huin'it tüg'öciy je pa'mjäy chooctay.  
<sup>17</sup> Jadayaabi je' ytuni yjajti jigix yajcuyduñ jadu'n nej je profeta Isaías minañ: "Yi' ci'm ajt nyuu nba'm ti xyajtzoctaayim etz yi pijcin ixin ti yajnicxtäy."

*Je pinjaty anajty panicxam Jesús*

<sup>18</sup> Co Jesús ijxy janch mayjäy anajty ti yjübigiyii, chi nimay co huen nájxcixy jím'amy meyji nüñaxy. <sup>19</sup> Huin'it nímiini tüg escriba. Chi nimay:

—Huindzin, nbanicxamybich miich oy janch tím ma'amy ma anajty mnícxxy.

<sup>20</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Je huaax ymiid je' ajcxy yjut, e je joon ymiid je' ajcxy ype'ñ. Per iich, je jääy huidibi tzoon jiiby tzajpjoty, ca' nmíididyich ma nmähuibich ma nbócxibich.

<sup>21</sup> E jadügpi ydiscípulo yminañ:

—Huindzin, nícx jayijp ndeedyich n'ocyajnaaxtigiyich huin'it nbanicxiip.

<sup>22</sup> Huin'it Jesús y'adzooy:

—Pamiingich, ixmajtzcix yi öcpí huen ymii'öcpí yajnaaxtigiyii.

*Jesús ijpcogapxiy je micpoj etz je meyji co anajty ooy ypidigiy*

<sup>23</sup> Huin'it Jesús oy ybarcotigiiyñi. Chi ypadzooni je ydiscípulos ajcxy. <sup>24</sup> E jím anajty ytüyöy meyjhuingixy, huin'it mic poj ñaymibidzimi. Janch mic y'ocpidicni je meyji jigo jigo je barco cayajnidigoy, pero Jesús anajty chachmaab. <sup>25</sup> Huin'it oy ymígapxyii yajmäybidiyii je' ydiscípulos ajcxy. Chi nímaayi:

—¡Huindzin, ocyajtzoogich ajcxy! ¡Cheeby iich ajt n'ocquiinim!

<sup>26</sup> Huin'it Jesús y'adzooy:

—¿Na'amy co mdzachtzigiiygixni? ¡Miich ajcxy hueeni miidity mibijcin!

Huin'it Jesús ypidigiy. Chi migapxy je poj etz je meyji. Huin'it je meyji etz je poj yhua'cxijptay. <sup>27</sup> E je' ydiscípulos ajcxy nigoobi y'occix y'occuejtni chachminaangixy:

—¿Pin yeydijc jada jada', co je meyji je poj ti ycapxymidoyii?

*Je Gadara jääy ajcxy huidibi anajty ca'oybi miid*

<sup>28</sup> Co Jesús yja'ty ma yi niba' ma yi Gadara ñaax ycajp, chi metz yeydijc, huidi anajty ca'oybi miid oy yjijpcoyöiyii anajty ajcxy, ti choon ma je öcpí jut. Yi jääy ajcxy ooy janch ahua'n, e ca' anajty huaad jím ni pin ñaxy ma je tü'aa. <sup>29</sup> E co anajty Jesús jím ñaxy huin'it janch ahua'n ymígapxqueeci:

—¿Ti miich mdunamyb miid iich ajcxy, Jesús, miich Dios y'ung? ¿Nej ti mmiñ jayijp co xychaachytungixich ma ca'ní xii tiempo paady?

<sup>30</sup> Jiguem ma anajty ajcxy je' yajpaady jím anajty may'idzim y'ojccixy. <sup>31</sup> Chi je ca'oybi yminañ:

—Pen miich xyajpidzim iich ajcxy, xyaj'adigiyygixy xyajjottigiiygixy yi may'idzim.

<sup>32</sup> Chi Jesús nímay yi' ajcxy:

—Nícxciix.

Huin'it níhuaatzí je yeydijc je ca'oybi. Chi oy ytigiiygixy je ca'oybi ma je idzim. Huin'it je idzim oy ñigöboiictäy. Jilby ajcxy yjicxtäy.

<sup>33</sup> E je jääy ajcxy huidibi anajty idzim ycuend'ajtp, huin'it ajcxy yqueegy miid je tzigi'ñ. Chi co ajcxy yja'ty cajpjoty, huin'it ajcxy ytigiiy miydaacpi jadu'n nej anajty ti ytuñyii ti yjadyii. <sup>34</sup> E huin'it chonday je mayjäy ma je cajp. Chi ajcxy ninicxy je Jesús. E co ajcxy ijxpaty, huin'it ajcxy cohuaniiy co huen pidzimni ma je naax je cajp.

<sup>1</sup> Chi Jesús ybarcitigiiy. Chi nícxxy jím'amy mejyñaxy. Chi oyjäty ma ycí'mgajp. <sup>2</sup> E jím yajmímiñ tüg yëydijc huidibi anajty címät tecymät. Yajciiy ymiñ ma'ndzaayjoty. E co Jesús ijxy co ymíid je mibijcin, chi nimay je pa'mjäy:

—Jotcugi' miich, ti je mbocy nhuinmeecxyich.

<sup>3</sup> Huin'it nijéjity je escribas ajcxy, je ley yhuindzin, jot'ajti: "Jadayaabi yëydijc capxtigooyb yi' ma Dios co jadu'n yminañ." <sup>4</sup> Com Jesús ñejhuiiy jadu'n nej anajty ajcxy je jääy tzachjot'ájtigixy, chi ajcxy nimay:

—¿Nej co ajcxy jibic mdzachjot'ájtigixy jotjoty huinma'nyjoty? <sup>5</sup> ¿Huídibi ca' chipity, co nminá'ñibich: "Ti yi mbocy nhuinmeecxich", o co nminá'ñibich: "Pídig etz tüyöy"?

<sup>6</sup> Iich ndzojcpyich co miich ajcxy mhuinjihuip co iich ti ndzooñich tzajpjoty e paady nmiidich je cötujcin ya naaxhuiñ e jébi nhuinméecxibich pocyjäy ajcxy.

Huin'it Jesús nimay je címätpi tecymätpi:

—Pídig, huijtzig yi mdögy etz nícxni ma mdijc.

<sup>7</sup> Chi je címätpi tecymätpi ypidig. Chi nícxxy ma ytijc. <sup>8</sup> E co je mayjäy jadu'n ijxy, huin'it ajcxy ooy jihuiiy huinmay. Chi ajcxy ooy ojadaty yi Dios co anajty ti yecy je mic'ajtin ma mayjäy.

### *Jesús nimay Mateo: "Pajamgich"*

<sup>9</sup> Co Jesús oy chooni jím, huin'it ijxy tüg yëydijc, yxií Mateo, huidibi anajty iñaayb ma yajcogüejttac. Chi nimay:

—Pajamgich.

Huin'it Mateo ytinayig. Chi panicxy Jesús.

<sup>10</sup> Jadu'n ytuni yajati co Jesús jím ycay ma Mateo ytijc, e may nañ jadu'n ymiñ yajcogüejtpidijc etz pocyjäydi. Chi ajcxy jím tú'ciy y'ixtactay miid Jesús etz miid yi ydiscípulos. <sup>11</sup> Co je fariseos jadu'n ijxy ajcxy, chi nimay ajcxy je' ydiscípulos:

—¿Na'amy co yi mHuindzin ycaymucy miid je yajcogüejtpidijc je pocyjäydi?

<sup>12</sup> Co Jesús jadu'n midooy huin'it nimay ajcxy:

—Ca' yajmayjaty tzoydumbi huidi ca' ajcxy ypiçy, jéyi huidi ajcxy piçip. <sup>13</sup> Nicx ipiçcixy nej ymiñ jaaybety ma Dios ñeey: "Iich ndzojcpyich co miich ajcxy miid'adipy je pa'ayo'n, ca'ydí co myajhuindzigiij tijaty iyujc." Ca' iich ti nmiñich ma je jääy ajcxy huidibi ca' pocy miidity. Iich ti nmiñich miid yi pocyjäy yciçpi co huen jothuimbijtaaygixy ma Dios.

### *Amidoogixy Jesús miid je' yciçpi co jaygay y'ijtcixy*

<sup>14</sup> Huin'it ajcxy ymiñ Juan ydiscípulos ma Jesús. Chi je ajcxy nimay Jesús:

—¿Na'amy co iich ajcxy etz fariseo ajcxy ayuu'ijtcixy, e yi' ajcxy huidibi xymidhuidijtp ca' ajcxy ayuu'ijtcixy?

<sup>15</sup> Huin'it Jesús y'adzooy:

—¿Nej jébi yaj'ayuu'aty jääy ajcxy huidi yajpaatpi ma je piçipi yajnixiduñi, pen quipxyi yam yajpaady miid je huidibi piçip? Minamb je xií je tiempo mina je piçipi yajzoniiyb, huin'it janchtiy ajcxy jébi y'ayuu'ajtcixy.

<sup>16</sup> Ni piñ tuc huit ca' agiyiiy miid tüg pedas jemyhuit, com nígi je tuc huit ñajtzciddzii, chi nígi o'ctiy yajtni. <sup>17</sup> Ca' piñ pidägy vino nií ma tucpi cochac, yciidzip je', e tüg'óciy anajty ti y'ayoodäy je vino nií miid ñigochac. Pidägipy ajcxy jemy vino ma jemy cochac, chi jadu'n ca' ayoohuipy je vino, ni huindigoyipy je cochac.

### *Je Jairo ñíix, etz je töxyjäy huidibi Jesús yhuit nídoni*

<sup>18</sup> Ma anajty Jesús jím ycapxy ymiydägy huin'it ymiñ tüg mijjäy. Chi ñaygojxtinay'ahuíy ma Jesús yhuinduu. Chi yminañ:

—Nniixich ti y'ögy. Nicx ma iich ndijc etz mginnixajipy, jugypigipy ya.

<sup>19</sup> Huin'it Jesús ypidögy. Chi ñicxy miid je ydiscípulos ajcxy. <sup>20</sup> Ma anajty ajcxy jím ytüyöy huin'it ymiñ jíxci'py'amy tük töxyjäy huidi yxii ybo' ti mi'ijtiyñi majmetz jímijt. Chi nüdoni Jesús yhuitpa'. Huin'it ñajxy je' ypa'm. <sup>21-22</sup> Jadu'n anajty ti yjot'adyii: "Oy Jesús jëda'ajty yhuitpa' nnüdónibich, ti iich anajty n'agidäygich." Huin'it Jesús yhuäc-huimbijty. Chi huindicxpejty je töxyjäy. Chi nimay:

—Jotcujc'at miich, ti m'agidägy jígix co xymibicyich.

E tím huin'it hora oychögy je pa'mjäy. <sup>23</sup> Chi Jesús oy yjäty ma je mijäy ytijc. Chi ijxy je xuuxpidijc miid je ymigügtijc ajcxy huidi chachyaaxcixy co anajty ti y'ögy je töxy'anäg. <sup>24</sup> Huin'it Jesús nimay ajcxy:

—Queccix ya, yi pi'ctöxy'anäg ca' yi' ti y'ögy. Hue' yi' maab.

Huin'it ajcxy nigo nixiicy yajxiicy Jesús. <sup>25</sup> Co anajty je jäy ti ixquejxtäy, chi Jesús ytijctigiiy ma anajty je töxy'anäg huijtnäy. Chi majch ma yc'i. Chi ypidögy. <sup>26</sup> Chi je jäy oy yajnejhuiydaayñi ma je jimbí naax cajp nej anajty ti ytuñyi tì yjadyii.

### *Jesús yajtzögy metz jäy huintzpi*

<sup>27</sup> Ma anajty jím ti choñ huin'it metz jäy huintzpi ypamiini. Chachñimäyii jadu'n:

—Pa'ayoogich ajcxy, miich David y'ap y'oc!

<sup>28</sup> Chi Jesús yajpajäty ma anajty ti yjättägy. Co ytigiiy tigoty, chi Jesús yajtiiy:

—¿Nej mmibijcpy miich ajcxy co jëbi nyajhuindicxicciixy?

Huin'it je' ajcxy y'adzooy:

—Mibijcy iich ajcxy, Huindzin.

<sup>29</sup> Huin'it Jesús nidoñ je jäy ajcxy huintzpi ma yhuiin. Chi nimay ajcxy:

—Jadu'n nej miich ajcxy mmibicy, jadu'n ytuniib yjadiib.

<sup>30</sup> Chi je' ajcxy y'ijxig. Huin'it Jesús y'ane'min pídac:

—Ca' huaad piñ myajnejhuiygixy.

<sup>31</sup> Co je' ajcxy ñicxní, chi ajcxy ooy nigapxy nimiydacy co Jesús anajty ti yaj'ijxicigixy.

### *Jesús yajtzögy tük jäy uumbi*

<sup>32</sup> Co anajty je' jím ti chongixy, huin'it ajcxy mimiñ ma Jesús tük yëydijc huidibi uum huidibi anajty ca'oybi miid. <sup>33</sup> E co Jesús yajpidzimy je ca'oybi, chi je mayjäy ooy ycijxy ycuejty ajcxy. Chi ajcxy minaangixy:

—Ni camina jadu'n ycayaixy ya ma jada Israel naax cajp.

<sup>34</sup> Per je fariseos jadu'n yminaangixy co Jesús je' miid je ca'oybi ymic'ajt yajpidzimy ca'oybi ma jäy.

### *Jesús ymiid pa'ayo'n ma mayjäy*

<sup>35</sup> Jesús jadu'n yhuidijty cajp cajp yaj'ixpójcy majaty tzajptijc. Yajhuingapxiy je jäy Dios y'ayuc. Etz nañ jadu'n yaj'agidacy huen ytím huidi yuu huen ytím huidi pa'mity. <sup>36</sup> Co Jesús jadu'n ijxy je mayjäy, chi oy pa'ayooni co yi' ajcxy ca' miidity ni piñ huidibi jëbi ñajtzcapxiy Dios y'ane'min. Yi' ajcxy jadu'n yajpatp nej cöbixy huidi ca miidity cuend'ajtpi. Ca' nejhuiygixy piñ y'ane'mip e piñ ypanicxiip. <sup>37</sup> Huin'it Jesús nimay yi' ydiscípulos ajcxy:

—Tiy'ajt yi', janch mij je tung e hueeni je tumbidijc. <sup>38</sup> Paady pijctzou miich ajcxy ma Dios co huen quexy tumbidijc ma yi' ytung.

## 10

### *Jesús huin'ixy je majmetz ydiscípulos*

<sup>1</sup> Huin'it Jesús huoy je nimajmetz discípulos. Chi moy ajcxy cötujcin jëbi huaad yajnihuäch je huidi ca'oybi miid. Etz nañ jadu'n yaj'agidägip huen ytím huidi yuu huen ytím huidi pa'mity.

<sup>2</sup> Jada je' je nimajmetzp yxii: Simón, huidi nañ jadu'n yajtijp Pedro, etz ymiguëx Andrés; Jacobo etz y'uch Juan, Zebedeo ymang; <sup>3</sup> Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo, je

yajcogüejtpi; Jacobo, Alfeo ymang; Lebeo, huidi nañ jadu'n yajtijp Tadeo; <sup>4</sup> Simón, je cananista; e Judas Iscariote, je huidi ycíyejc Jesús agojix.

### *Jesús quejxy je' ydiscípulos ajcxy ayuccapxhuäcxpi*

<sup>5</sup> Chi Jesús quejxy yi nimajmetzpi, e jadu'n najtzcapxiy ajcxy:

—Ca' ajcxy mnicxipy ma je naax cajp ma ajcxy je jay chinäy huidibi ca' ajcxy Israeljäity. Ni mgatigihuiipy ajcxy ma Samaria naax cajp. <sup>6</sup> Nigi jac'oy co ajcxy mnicxipy ma je Israeljäy huidibi ca' nejhuíy huidibi ca' paduñ Dios ytíy'ájtin. <sup>7</sup> Nicx miich ajcxy capxhuäcx Dios y'ayuc co ti yhuingoni Dios y'anemín. <sup>8</sup> Yaj'agidaaccixy yuujäy pa'mjäy huidijaty pützpa'm ymíid. Myajjugypijccixy tiibi ögy. Myajnihuädzip huidi ca'oybi ymíid. Ninigoobi miich jada cötujcin ti myajmooygixy, nañ ninigoobi yejccixy.

<sup>9</sup> Ca' ni ti meeñ mminicxcixy. <sup>10</sup> Ca' mbijty mminicxcixy tü'amgixpi. Mminicxcixy jeda'ajty yi mhuit huidi miid ma mniñcx. Ni mgaminicxip huingbi mgig etz mdajc; com ycopicity co je cajpjäy xyajcääaygixy xyaj'úuccixy miich ajcxy.

<sup>11</sup> Co anajty mjäty miich ajcxy ma tüg cajp nidiu yajtii pijnäy jim tudäcyip. Jim ajcxy mhui'mipy ma je' ytijc ixti coon ajcxy mdzoonip. <sup>12</sup> Co anajty miich ajcxy mdigiy tigoty huin'it mgapxpócxixy je codijc jadu'n nej tzoc. <sup>13</sup> E pen je codijc ymhuaad'ajtpy, yejccixy jim iibocxin capxpoocxin. E pen je jay ca' ytudägyity, ñaadig'iadip huidi anajty ti mgapxcixy. <sup>14</sup> E pen ca' pin xycöbigaangixy, e ni pin xycamidohuaani ajcxy m'ayuc, pidzimgix jim ma je tijc o ma je cajp. Chi ajcxy mdecy huinnebipy, je' je' je tiy'ajt co ca' miich ajcxy ti pocy miidity. <sup>15</sup> Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co anajty je xii tiempo paady ma anajty yajtiyduna'ñ je naaxhuiñyäy, jac nigi yajtzaachytuna'ñ yi' ajcxy ca'ydi yi jay ajcxy huidibi tzinaayb ma Sodoma cajp etz ma Gomorra cajp.

### *Ixhuidijtin pahuidijtin*

<sup>16</sup> ¡Ocmidoogix! Iich yam miich ajcxy nguejxyp majaty yi jay huidi jibic-huinma'ñ miid. Jadu'n nipaady nej iich nguexyich cöbixy ma je lobí. Huijy cujc ajcxy mnaypidägiib jadu'n nej tza'ñ, per yung naxy jadu'n nej muuxy. <sup>17</sup> Mnayguend'adiib ajcxy je' co yi jay ajcxy xyciyegeangixy ma ajcxy mijtungmiidpi etz myajhuobaangixy ma je judíoäy ajcxy ñaymujctac, <sup>18</sup> ixti xyajnicxaangixy ajcxy ma je gobernador etz je reydiç ajcxy miid iich yciixpi; e jim iich miich ajcxy xyñigapxipy ma je jay ajcxy yhuinduu, e nañ jadu'n majaty anajty je jay ajcxy huidibi ca' yjudiojäity. <sup>19</sup> Co anajty ajcxy xyajcidigiy je mijtungmiidpi, ca' ajcxy oy mhuinmaayipy nej m'ocnimähuiipy. Co anajty paady je tiempo, huin'it iich miich ajcxy myajniimähuiipy nej ajcxy mgapxipy. <sup>20</sup> E je ayuc huidibi miich anajty ajcxy mgapxipy, ca' miich anajty je' ajcxy m'ayuc'ajtigixy, je Dios Teedy anajty yjihui'ñ, je Espíritu Santo, xyajcapxp miich ajcxy.

<sup>21</sup> Huin'it yi jay ajcxy ñaygiyegáanigixy miñ xyipy tüg quëxtijc co huen yaj'ögyii. E je ungdeedy ciyega'ñ y'ung; je ung'anäg mibidiga'ñ je ytaj yteedy etz yaj'öcip ajcxy. <sup>22</sup> Tüg'öciy je jay ajcxy ca' ajcxy xy'ix'anipy xychoga' nipy miid iich nxii yciixpi. E pin xymibijcpich amumdügjot ixti mabaad y'ögy, yi' ajcxy y'alma tzögipy. <sup>23</sup> E co anajty miich ajcxy jay xy'ixhuidity xypahuidity ma tüg cajp, nicxcix ma huingbi cajp. Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co ca'ní anajty mgapxhuäcxtäy ayuc tiy'ajt ma tüg'öciy je Israelcajp co nihuimbidiipyich, iich, je jay huidibi tzoon tzajpjoty.

<sup>24</sup> Tüg yaj'ixpójcpí jac nigi mij'ajtin miidity ca'ydi je huidi ixpójcp, e tüg huindzin jac nigi mij'ajtin miidity ca'ydi je' ytumbi. <sup>25</sup> Jéb jotcujc idipy je discípulo co jadu'n yajpaadipy jadu'n nej yhuindzin, e je tumbi jotcujc idipy nej yhuindzin. Pen jay minamb co iich nmiiidich ca'oybi, jac nigi ymina'na'ñ co miich ajcxy miidity.

### *Pin jébi yajtzigiy*

<sup>26</sup> Ca' ajcxy mdzigiy yi jay ajcxy. Ca' ji ni ti yüch ity nicx ycaniguëxig; nañ ni ti ji ycaya-jtuñ ayüch ameech nicx ycayajnejhuíy. <sup>27</sup> Huidi iich miich ajcxy ayüch nyajniamaayb,

capxp̄idz̄imḡix miich yi' mayjäyjoty, e huidi ajcxy m̄idooyb ameech, capxp̄idz̄imḡix miich yi' mic ma tūg cōgop. <sup>28</sup> Ca' ajcxy mdziḡihuip je jāy huidib nin̄icx yaj'öcp etz ca' huaad yi' ajcxy yaj'ögy je alma. Yi' miich ajcxy mdziḡiyḡixy je Dios huidib p̄idacp je alma etz je nin̄icx mijiiinjoty.

<sup>29</sup> ¿Nej ca' jāy ajcxy toogy metz pi'cjoon miid tūgp̄i pi'cmeeñi? Per ca' ni tūg huaad ycäy naaxhuiñ, pen ca' tzocy je mDios Teedy huidi jiiby tzajpjoty. <sup>30</sup> Miich ajcxy mgöhuay ac mīchoy yi'. <sup>31</sup> Paady miich ajcxy ca' mdziḡihuipy, jac n̄iḡi miich ajcxy mdzoubaady ca'ydi je joon.

### *Pinjaty ca'p midzöydu'ñ Jesucristo mayjäyjoty*

<sup>32</sup> Yi' jāy ajcxy huidi xymibijcpich etz xyñidiy'ajtyich ma jāy yhuinduu, nañ jadu'n iich yi' nidiy'ajtyich ma iich nDeedy huidibi jiiby tzajpjoty. <sup>33</sup> Per je jāy ajcxy huidi iich xycoyützpicb ma mayjäy ajcxy yhuinduu, nañ jadu'n yi' ngoyützip ma iich nDeedy yhuinduu huidibi jiiby tzajpjoty.

### *Miid Jesús ycixpi yjijiity naymidzip'adii*

<sup>34</sup> Ca' miich ajcxy mhuinmay co iich ya ti nmiñich miid co nmöhuaangixy jocujc'ajtin ya naaxhuiñ. <sup>35</sup> Iich ti nmiiñich co nyajtziptunipyich jāy miid yteedy; töxyjäy miid ytaj etz xecy miid yxecy. <sup>36</sup> E jadu'n miich ajcxy mdzip'adiiyb mgi'mjuugy mgi'mmigüg.

<sup>37</sup> Yi' jāy ajcxy huidibi tzojcp ytaj yteedy jac n̄iḡi ca'ydi iich, ca' yi' ypaadyii co njäy'adiiybich; e pin ymang o ñiix tzojcp n̄iḡi ca'ydi iich, ca' ypaadyii co njäy'adiiybich; <sup>38</sup> e pin ca' yci'mdzojcin y'ijxmajztäy etz ca' ñaybidägyii yciixjot huinijot ma iich, ca' mihuaadity nicx njäy'adiiybich. <sup>39</sup> Pin yjugy'ajtin najtzogiiyb, yajtigoyipy yi'; e pin yjugy'ajtin tigooyb miid iich ycixpi, ypaadipy jugy'ajtin huinixii tzajpjoty.

### *Premio nganar'ajtim*

<sup>40</sup> Pin miich ajcxy xycöbijcp, iich yi' anajty xycöbijcp; e pin iich anajty xycöbijcp, nañ ycöbijcp yajpaady je huidibi iich ti xyquejxyich ya naaxhuiñ. <sup>41</sup> Je huidibi cöbijcp je jāy huidibi Dios y'ayuc capxhuacxip, je' co yi' ymiñ miid Dios ycixpi, yi' jadu'mbi je oy'ajtin ypaadipy. Nañ jadu'n je huidi cöbijcp je oybi jāy miid co oy yjäyity, yi' jadu'mbi oy'ajtin ypaadipy. <sup>42</sup> Je huidi yaj'upc tūg vaso nii ma huenytimpinjäy miid co xymibicyich, janch iich miich nimaaygixy, ypaadipy oy'ajtin.

## 11

### *Juan je Bautista yquexyöyb̄i*

<sup>1</sup> E co Jesús anajty ti najtzcapxiydäy je tiyy'ajt ma je nimajmetzpi ydiscípulos ajcxy, chi Jesús ñicxy yaj'ixp̄ijcp etz ayuccapxhuäcxp majaty cajp huinduy agonbi.

<sup>2</sup> E Juan je Bautista hue' je' anajty yajpaady pujxtigoty. E co nejhuiy tijaty mijhuinma'ñ anajty Jesús ytumyb, chi quejxy metz je' ydiscípulos ajcxy ma Jesús yajpaady. <sup>3</sup> Chi Juan ydiscípulos ajcxy y'amidooy Jesús:

—¿Nej miich je' je Cristo huidibi anajty minamb o jēbi iich ajcxy huingbi n'ahuijxcixy?

<sup>4</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Nícxciix miich ajcxy nimaaygix yi Juan, je Bautista, tijaty miich ajcxy m'ijxpy mmidooyb co ndumybich. <sup>5</sup> Miich ajcxy yajm̄idm̄iydäg je Juan, jadu'n nej je huintzpi nyajhuindicxiyḡich; je c̄imät tecymät nyajtzoocypich; je huidibi jibic nübützpa'm ymiid nyajtzoocypich; je' ajcxy huidibi cōnat nyajm̄idohuicypich; je öcp̄i ajcxy nyajjungyp̄icypich; etz je ayoobtiyc, je huidibi yung naxy yjothuinma'ñ nyajm̄idm̄iydacycypich Dios y'ayuc. <sup>6</sup> Jocujc yi' ajcxy pinjaty xymibijcpich amumdügjot etz ca' ni nej yjotmetzci' miid iich.

<sup>7</sup> Co Juan je Bautista ydiscípulos ajcxy ñicxn̄i, chi Jesús ytigiiy nimiydaccoty Juan je Bautista ytung ma je mayjäy, chi yminañ:

—¿Ti miich ajcxy oy m'ixy jím mijtigüduum? ¿Tüg nähuaax huidibi poj xijpi? <sup>8</sup> ¿Ti ajcxy oy m'ixy? ¿Ti oy m'ixy, tüg jääy huidibi ooy y'oyxöxyity? <sup>9</sup> ¿Ti miich ajcxy oy m'ixy? ¿Nej ti m'ixy tüg Dios y'ayucnajtzcapxiyybi? Janch co ti m'íjxcixy tüg jääy jac mij ca'ydi tüg Dios y'ayucnajtzcapxiyybi. <sup>10</sup> Je' jada je jääy huidibi Dios nigapxy ma ñecy co Dios jadu'n yminañ:

Cham nguexyich iich nguexyöyp jayijp ma miich. Je' yaj'oyihuijp je jääy yjot yhuinma'ñ miid iich ycixpi, tím jadu'n nipaady nej jihuüy jääy tü'aa yaj'oyüy co rey ymiinañ.

<sup>11</sup> Co yi jääy ajcxy huidibi ti chınaaygixy ixti chambaad ni pín ti ca' yajpaady mij jadu'n nej Juan je Bautista; per pinjaty iich xymibijcp, yi' jac mij naxam ma Dios y'ane'my ca'ydi Juan.

<sup>12</sup> Maabi Juan je Bautista ytundigüy, ixti chamni janch mayjäy amumdüğjot ñejhuühua'ñ Dios y'ayuc, je' co ajcxy ytigühua'ñ ma Dios y'ane'my. <sup>13</sup> Tüg'óciy ajcxy je Dios y'ayucnajtzcapxiyybi etz Moisés ycötujcín ñigapxy ajcxy je ané'min ixti cooni Juan oy ymiñ. <sup>14</sup> Pen miich ajcxy mibijcp Moisés ycötujcín etz Dios y'ayucnajtzcapxiyybi ajcxy, Juan je Bautista je' je' je Elías huidibi anajty miinamb. <sup>15</sup> Pinjaty mido'n miid huen mido'mbigipy iich n'ayuc.

<sup>16</sup> Jesúus yjacmínañ:

—¿Pín miid n'ocyajtügühuibyich yi jääy huidi ajcxy cham tzinaayb? Tím jadu'n yi' ajcxy nej pi'ctijc huidibi ajcxy iyib ma mayjäy yjuygixy ytooccixy, miyaaxcixy midinaaygixy ymigügtijc: <sup>17</sup> “Ti njayajxüxyich flauta e ni ca' ti m'ejtcixy; ti iich ajcxy öcpí njahuinyäich, e miich ajcxy ca' ti myäxy.” <sup>18</sup> Chi Juan, je Bautista, anajty miiñ, e je' ca' ycay y'ügy. E miich ajcxy minaangixy co Juan ca'oybi ymiidity. Jada pi'c'anäctijc nipaady nej miich ajcxy. <sup>19</sup> Chi iich je' je jääy huidibi tzoon tzajpjoty nmiiñich, e caaybich uucpich, e miich ajcxy minaangixy: “Ijxcix, cha tüg yeydijc, janch cax janch vino'ucp huidibi migüg'ajtpy yajcuejtpidijc etz pocyäydijc.” Je Dios tiy'ajt ji je' ñiguëxígy.

### *Je cajp huidibi ca' ycapxymidoogixy*

<sup>20</sup> Chi Jesúus ojcoty je maygajpjäy ma anajty may mijhuinma'ñ ti tuñ, com je mayjäy ca' anajty yjothuimbidaangixy ma Dios. Chi Jesúus yminañ:

<sup>21</sup> —¡Ay miich ayoob ajcxy huidibi tzinaayb jim Corazín! ¡Ay miich ayoob ajcxy huidibi tzinaayb jim Betsaida! Co ixyipy iich ti nduñich jecy'ajty je mijhuinma'ñ mijtzög'ajtín ma je Tiro etz Sidón cajp, jadu'n nej iich ti nduñich ma miich ajcxy, ti ixyipy je Tiro jääy etz Sidón jääy nijothuimbijtcixy etz iñaaygixy saco níjen nícujam ixcuyjam, je' je tiy'ajt co ooy ytajcixy ymaygixy miid ypcy ycixpi. <sup>22</sup> Paady miich ajcxy yam nimaaygixy. Co anajty Dios tiyduna'ñ je naaxhuiñybä jääy, huin'it miich ajcxy Dios xychaachytuna'ñ jac nígi, ca'ydi je jääy ajcxy huidibi jecy'ajty tzinay jim Tiro etz Sidón.

<sup>23</sup> Miich ajcxy, Capernaum jääy, mnaybidáacigixy jadu'n nej jihuüy mdigühuaangixy jiiby tzajpjoty. Per ca' yjadu'nity. Mdigühuam miich ajcxy ayoodactuuby. Ayo'n tzaachhypi mbadaangixy. Co ixyipy iich ti nduñich jecy'ajty je mijhuinma'ñ mij tzög'ajtín ma Sodoma cajp, jadu'n nej ti nduñich ma miich ajcxy mgajp, chambaad ixyipy ity yi jadu'mbi cajp, ca' ixyipy Dios cayajtigooy. <sup>24</sup> Paady iich miich yam nimaaygixy. Co anajty Dios tiyduna'ñ je naaxhuiñyäy, huin'it miich ajcxy myajtzaachytuna'ñ jac nígi, ca'ydi je jääy huidibi jecy'ajty tzinay ma Sodoma ñaaxjot.

### *Mingixy ma iich e mbóocxcixipy*

<sup>25</sup> Chi Jesúus ytigüy Dios mibijctzooyb, yminañ:

—Dios Teedy, iich miich n'iibaatpich ngapxpaaatpich. Miich miid je mij cötujcín jiiby tzajpjoty etz ya naaxhuiñ. Com miich ti mnajtzcapxiy yi m'ixpijcín ma je ayoobtijc huidibi tzinaayb jotxeemy, e ti myüch yi m'ixpijcín ma yi ixpicytijc cohuinma'ñydijc.

<sup>26</sup> Jadu'n, Tat, ti mduñ, com jadu'n miich ti mdzocy ti mjäygädäy.

<sup>27</sup> Jesúus yjacmínañ:

—Iich nDeedy ti xyajc̄idigiydäich tüg'óciy mic'ajt oy'ajt. Ni pin ca' ijxcapy pin je' y'ung, jëyi nDeedyich tügpajc. Ni pin ca' ijxcapy pin je' nDeedy'ájtpyich, jëyi iich, je Dios y'ung tügpajc, etz jacjadyii huidibi iich, je Dios y'ung, nyajniguëxigamyich. <sup>28</sup> Min ma iich nidüg'óciy miich ajcxy huidijaty taj mayb myajpatp ma mjot mhuinma'ñ, iich miich ajcxy nmöhuamyb jocujc'ajtin. <sup>29</sup> Cöbic miich ajcxy iich n'anem'in iich ngötujcin, jadu'n nej huaj yuub ajcxy cöbicy ycögi'. Ijxpic ajcxy iich ndiy'ajt etz cuydun iich n'ayuc, com iich nmiiidich meextujcin etz ca' iich amij agix nayihuüyijich. <sup>30</sup> Ca' iich n'anem'in ymicity, e iich ndung ca' nimijaajity.

## 12

### *Je discípulos ajcxy moc cojc yajmujcp pocxxiiduum*

<sup>1</sup> Chi tüg xii Jesú斯 yhuidity miid ymigügtjc ma tüg camjot. E hue' anajty sábado xii, je poocxin xii. Chi Jesú斯 ydiscípulos ajcxy oy anajty yubögyii. Chi ajcxy ytigiiy trigo tiim nüxajtztutp etz yjiiçxy ajcxy je ypajc. <sup>2</sup> E co je fariseos ajcxy ijxy nej Jesú斯 ydiscípulos ajcxy y'idiitzcixy, chi ajcxy nimay Jesú斯:

—Oc'ix nej miich mdiscípulos ajcxy y'idich. Hue' ajcxy tumyb huidibi ca' huaad ma sábado xii yajtuñ.

<sup>3</sup> Per Jesú斯 minañ:

—¿Nej ca' miich ajcxy mgapxyñi ma Dios ñecy, jadu'n nej David etz ymigügtjc ajcxy idich jecy'ajty co yuböccoti? <sup>4</sup> Pues yi' ajcxy tigiiy ma Dios ytijc. Chi cay ajcxy je tzajcaagy huidibi anajty jäy ajcxy ti yajhuindzigi' Dios. Je' je tzajcaagy huidibi teedy ajcxy anajty paatip cayipy. <sup>5</sup> ¿Nej ca' miich ajcxy ti mgapxyñi Moisés ycötujcin necy co je teedy ajcxy jëbi ytuñ ma Dios ytijc sábado xii, e ca' nan tundigooyb je' ajcxy?

<sup>6</sup> Iich miich ajcxy nimaaygixyp, jac niigi mij cötújcin nmiiididyich, ca'ydi je cötujcin huidibi je teedy ajcxy yajtuñ ma Dios ytijc. <sup>7</sup> Pen miich ajcxy ti mhuinjihuüy nej yhuimbidzimy jada Dios y'ayuc, co Dios jadu'n yminañ: "Iich ndzojcpy co miich ajcxy miid'idiipy pa'ayo'n ca'ydi co ajcxy myegipy huindzigi'ñ." Pen miich ajcxy ti mhuinjihuüy jada ayuc, ca' ixipy mbocy'ixy ma iich nmigügtjc huidibi ca' ma ti ytundigooy. <sup>8</sup> Iich, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, nmiiidich ane'min, jaydëbi nimäyich je jäy ajcxy ti jëbi tungixy sábado xii.

### *Je yëydijc huidibib anajty ycitidzip*

<sup>9</sup> Chi Jesú斯 choñ jím, ñicxy ma je judíojäy ñaymujctac. <sup>10</sup> E jiiby ma je naymujctac anajty tüg yëydijc huidibib ycititz. Je fariseo ajcxy xihuamby Jesú斯, paady ajcxy y'amidooy, yminañ:

—¿Nej jëbi tüg pa'mjäy chögy sábado xiijí?

<sup>11</sup> Chi Jesú斯 y'adzooy:

—Pen ya ma miich ajcxy ji tüg jäy huidibi cöbixy yjutcögäy sábado xii, ¿nej ca' je' ñicxy yajpidzimy mic'amy? <sup>12</sup> Niigi tzobaatp tüg yëydijc ca'ydi tüg cöbixy, paady Moisés ycötujcin ca' capx'aducy co tüg oy'ajtin nduunim sábado xii, je poocxin xii.

<sup>13</sup> Chi Jesú斯 nimay je yëydijc:

—Xajtiu yi mgí'.

<sup>14</sup> Co xajtiy yci', chi choocy, e hui'my quipxyjaty miid je yci' oybi. Chi je fariseos ajcxy yjotmätcoty, yhuinma'ñ ixtaaygixy ajcxy nej huaad Jesú斯 ocyaj'o'ccixy.

### *Tüg ayucnajtzcapxiiyin miid Jesú斯 ycixpí*

<sup>15</sup> E co Jesú斯 nejhuiy nej yi' ajcxy yhuinma'ñ miidity, chi jím choñ. E ooy mayjäy ypanicxi Jesú斯, Jesú斯 yajtzoocpy anajty tüg'óciy pinjaty pa'm miid. <sup>16</sup> Jesú斯 ane'my je pa'mjäy ajcxy co ca' huaad nigapxy nimiydägy co yi' je Cristo. <sup>17</sup> Jadu'n Jesú斯 ane'my

je pa'mjäy jigix yciixipy ycá'pxípy je ayuc huídibi je profeta Isaías yjaay jecy'ajty, co Dios jadu'n yminañ:

<sup>18</sup> Jada je' iich ndumbi huídibi ti nhuin'ixyich. Yi' iich ooy ndzocých njihuiyich etz ooy njotcujcich miid yi'. Ich yi' nmöhuamybich iich njihuiñ mic'ajt. Yi' capxhuäcxip iich n'ayuc jadu'n nej ndzaachytuna'ñich naaxhuiñjäy ajcxy miid ajcxy ypcocy yciixpi.

<sup>19</sup> Yi' ni ymigügtijc ca' oja'ñ, ni ycayäxa'ñ, ni ycatinähua'ñ, ni pin ca' midoohuipy ma cajp cujc.

<sup>20</sup> Ca' yi' tzaachytuna'ñ ayoobitijc etz huídibi ayo'ndumb ijtp. Etz nañ ni ca' yajtigoya'ñ huídibi ayoobitijc yco'ögy'ungdijc yjijp'ijxpy. Jadu'n nej jääy cayajhuindigoy tzaajcapy huidi huiidyip etz ni cayajpich je mecha huídibi uxuy uxuy tiicxp. Ixti mabaad anajty yajcopicy y'anemín tudägypi.

<sup>21</sup> E yi' mayjäy ooy yjijp'ixa'ñyii.

### Xigixy Jesús co miidity mujcu'ymic'ajt

<sup>22</sup> Chi miid miiñ ajcxy ma Jesús tüt jääy huídibi huintzip etz uum. Je' anajty miid ca'oybi. Chi Jesús yajtzoogy, e chi y'ixiig ycapxig. <sup>23</sup> Co Jesús jadu'n tuñ, chi je mayjäy ytigiiy huinmay'ahuídijt, chi ajcxy yminañ:

—¿Nej jada je', je David y'ap y'oc huídibi rey'adam?

<sup>24</sup> Per co je fariseos ajcxy nejhuiy nej je jääy huinmay, chi ajcxy yminañ:

—Jadaabi yeydijc yajpidzimy ca'oybi miid je mujcu' huindzin ymic'ajt (ca' yi' yjéjity je Cristo).

<sup>25</sup> Per Jesús ñejhuiyb anajty ti je fariseos ajcxy yhuinmaayb, chi yminañ:

—Pen tügpicy tungmiidpi ixyipy ñaybijc-huäcxigixy, etz ñaymidziptzóonigixy ixyipy ac jeyi, pues ciixipy yi' ajcxy y'anemín. Pen tüt cajp o tügpicy jugymigüg ixyipy ñaybijc-huäcxigixy, pues ca' ajcxy y'idaangixy tügmucy. <sup>26</sup> Pen Satanás, je ca'oybi huindzin, yajpidzimy ixyipy ca'oybi ma je jääy ajcxy, chi ci'm ixyipy je ca'oybi ti ñaybijc-huäcxigixy, e je Satanás ymic'ajt ca' y'ida'ñ. <sup>27</sup> Miich ajcxy minamb co iich nyajpidzimyich ca'oybi miid je ca'oybi huindzin, je Beelzebú ymic'ajt. Pen tiy'ajt jadu'n nej miich ajcxy mina'ñ, je jääy ajcxy huídibi xymijncxpejt miich ajcxy, ¿nej yi' ajcxy paady mic'ajt ma je mujcu' co ajcxy yajpidzimy ca'oybi ma je pa'm jääy? Pues ca', paady yi' ajcxy tiy'ajt yejcp co miich ajcxy ti mgapxtigoy co yminaangixy co iich nyajpidzimyich ca'oybi miid Satanás ymic'ajt. <sup>28</sup> Per iich nyajpidzimyich ca'oybi ma pa'mjäy miid Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Paady miich ajcxy nejhuiyb co ti ymiiñ yjäty je Dios y'anemín ma miich ajcxy.

<sup>29</sup> (Dios ycotujcin jac mic ca'ydi je ca'oybi ycotujcin, paady jëbi nyajpidzimyich ca'oybi.) ¿Nej jëbi tüt jääy ytigiiy ma tüt micpi jääy ytijc etz pigaani tijaty yi' ymic'ajt, pen ca' jayijp yci' ytecy xojtzity? Pues ca'. Cooni jayijp yci' ytecy xojtzity, huin'it jëb pijcip tijaty ymic'ajt. <sup>30</sup> Pinjaty ca' xymijncxpetyich, xymidzipich yi'. Pinjaty ca' tuñ miid iich co jääy nyaj'ixpicyich, hue' je' ajcxy jääy yajhuinma'ñydigooyb.

<sup>31</sup> Janch iich miich ajcxy nimäy co Dios jëbi huinmecxip tüt'ociy pocy huídibi jääy ytungixp etz tüt'ociy jibicpi huídibi jääy ycapxcixp. Jëyi janchtiy co pinjaty capxtigooyb miid je Espíritu Santo, je Dios yjihui'ñ ymic'ajt, ca' Dios huinmecxip nimina. <sup>32</sup> Pinjaty jibic xyñigapxpich xyñimiyydacpich, je' huinmecxam. Per je huídibi jibic ñigapxpy je Espíritu Santo, je' ca' huinmecxa'ñ ni jadachambi tiempo, etz ni camina xii.

### Yi quipy yi' ytiim yi' miid yaj'ijxcapy

<sup>33</sup> Pen miich ajcxy mnejhuihuamy je quipy pen oy quipy, o pen ca', jëbi mnejhuihuipy co je quipy nicxy ytiim'aty. Pen oy je ytiim, miich mina'nip co oy je quipy. E pen ca' oy ytiim'aty, huin'it miich ajcxy mina'nip co ca' y'oity je quipy. <sup>34</sup> Jibic jääy miich ajcxy, jadu'n nipaady nej jihuiy ahua'n iyujc xy'ung'ajtp. Pen miich ajcxy jibic jääy'ajtp, ¿nej jëbi miich ajcxy oybi ayuc mgapxipy? Jadu'n nej jääy ajcxy yjot yhuinma'ñ miidity, ac tim jadu'n ajcxy ycapxy. <sup>35</sup> Je jääy huídibi oy ayuc ycapxpy, ymic'ajt oyjot oyhuinma'ñ paady oy

ayuc capxy. Je jää huidibi jibic ayuc capxp, ymiid jibic jot jibic huinma'ñ, paady jibic ayuc capxy. <sup>36</sup> Iich miich ajcxy nimay co anajty paady je xii je tiempo mina Dios tiyduna'ñ je naaxhuiñjäy, huin'it ajcxy y'adzohuipy miid huen tim huidibi ayuc huidibi anajty ajcxy ti mgapxy. <sup>37</sup> Com nejjaty miich anajty ajcxy ti mgapxy je m'ayuc jadu'n miich ajcxy Dios xtiydunip. Com miid yi mgi'm ayuc yi' miid m'oybidzimipy mhuätzpidzimipy. E nañ jadu'n miid yi mgi'm ayuc yi' miid mbocycähuipy.

### *Jibicjäydjc ajcxy pijctzoogixy tüg ijxpejt mijhuinma'ñybi*

<sup>38</sup> Chi nijejity fariseos ajcxy etz esribas ajcxy Jesùs nimayi:

—Huindzin, n'ixamy iich ajcxy miich tüg m'ijxpejt.

<sup>39</sup> Chi Jesùs y'adzooy:

—Yi jibic jäydjc ajcxy huidibi ca' mibiga'ñ Dios ypijctzooyb tüg ijxpejt huidibi tzomb tzajpjoty. Per Dios ca' yega'ñ jadüg ijxpejt. Ti Dios yecy tüg ijxpejt ma Jonás. <sup>40</sup> Com jadu'n nej Jonás jecy'ajty ijxpejt yejcy co y'ijty tugiig xii tugiig tzuum mejyjoty ma acx ymoxac, nañ tim jadu'n iich, je jää huidibi tzoon tzajpjoty, nyegamy ijxpejt jadachambi tiempo co n'idipyich tugiig xii etz tugiig tzuum naaxjoty. <sup>41</sup> Je mayjää huidibi anajty tzinaayb ma Nínive cajp, ti jothuimbijtcixy etz ti ixmach ajcxy huidijaty jibicpi ajcxy ytumyb co Jonás capxhuäcxy Dios y'ayuc ma yi' ajcxy. Cha iich ngapx-huäcxyich Dios y'ayuc ma miich ajcxy, etz jac niigi cötujcin nmiddidyich, ca'ydi Jonás; e ca' miich ajcxy mjothuimbity. Paady co anajty Dios tiyduna'ñ je naaxhuiñjäy, je Nínive jää miich ajcxy xyajpocycähuam. <sup>42</sup> Nañ jadu'n je töxyjäy reina huidibi tzinay jecy'ajty ma madza'cruudz ypidzimy, yi' je' xidähuam je jää ajcxy huidibi tzinaayb jadachambi tiempo, etz yajpocycähuib ajcxy. Je reina tzoon jiguëgy nicxy co amido'ida'ñ je rey Salomón ma capxhuäcxí Dios y'ayuc. Ji naaxhuiñ jadachambi tüg Dios ytiy'ajtmiidpi jac niigi ymijity, ca'ydi Salomón anajty, e ca' je jää ajcxy mijpidäga'ñ.

### *Je jibic espíritu co jadüg'oc yhuimby*

<sup>43-44</sup> Yi jää ajcxy huidibi cham tzinaayb, quipxyjaty ajcxy miid je ca'oybi. Co je ca'oybi ypidzimy ma je jää, chi je' niçxy jim mijtigiduum y'ijxtacy. Co ca' paty y pocxtac, huin'it ymina'ñ: "Huimbidaambich ma je jää yjot yhuinma'ñ ma iich ti' n'octzombi." Co je ca'oybi yjäty ma anajty ti chinäy, chi paty je jää yjot yhuinma'ñ ooy yhuätzity etz yajxon ypedigity oy oyduñ. <sup>45</sup> Chi je ca'oybi niçxy oy yajtzoon jahuixtujc ca'oybi jac jibicpi ca'ydi je'. Chi ajcxy ytigiiy ma je jää yjot yhuinma'ñ, e chinay ajcxy jiiby. Huin'it je jää jac'öctiy oy yajtni, ca'ydi jadu'n nej anajty jayijp'aty.

### *Jesùs ytaj etz y'uch miguëx ajcxy*

<sup>46</sup> Jesùs yaj'ixpijcpa anajty je mayjää, co oy yja'ty je' ytaj etz y'uch miguëx ajcxy. Hue' ajcxy yhuimy ti'b'a'y. Je' ajcxy anajty ymigapxamy Jesùs. <sup>47</sup> Chi jää yajnimay Jesùs:

—Yi mdaj etz m'uch miguëx ajcxy, chiiby ajcxy ti'b'a'y, miich xyjamigapxamb.

<sup>48</sup> Jesùs y'adzooy, nimay je jää huidibi ytaj y'ayuc yajnajxi ma yi':

—¿Pin jää miich ajcxy mdiji co iich ndaj'adyii etz iich n'uch'adyii nmigüg'adyii?

<sup>49</sup> Huin'it Jesùs nitziihuuy je' ydiscípulos ajcxy e yminañ:

—Jada iich ndiscípulos ajcxy jadu'n nipaady nej iich ndaj etz iich n'uch nmiguëx.

<sup>50</sup> Huen ytimpiñity huidibi ytumyb iich nDeedy chojcin, huidibi jiiby tzajpjoty, pues jadu'n yi' ajcxy nipaady nej iich ndaj etz iich n'uch miguëx.

## 13

### *Je ayuccapxhuäcxi y'ijxpejt (niipi ijxpejt)*

<sup>1</sup> Je huin'it xii Jesùs choñ ma je tjc. Chi niçxy ma je mejypa' jim oy y'iñay'ihuuy. <sup>2</sup> E co mayjää ooy ñaymujci jim ma anajty Jesùs iñay, chi Jesùs ytigiiy barcojoty. Per tüg'óciy je mayjää yhuimday ma mejypa'. <sup>3</sup> Jesùs ytigiiy jää yaj'ixpijcp miid jihuimbit ayuc, yminañ:

—Tüg jäy chooñ trigotiiñ huijp. <sup>4</sup> E ma anajty jím ytiimhuijy, huin'it je ytiim oy naagity ycäy ma tü'aa. Chi jada' je joon ajcxy oy ymiiñ etz ypiihuigý je tiim. <sup>5</sup> Nijéjity ytiim ycäy ma tzaanícx ma anajty hueeni naax. Jada tiim tzojc ymujxy. <sup>6</sup> Com hueeni anajty je naax ma je tzaanícx, chi co oy xii'an ypadyi, chi ytiitztay, com ca' anajty je ytictz yeegity. <sup>7</sup> Nijéjity tiim oy ycäy ma ujtz'aayjot ma apyjot, e ujtz'öctay je trigo mang. <sup>8</sup> Per je tiim huidibi ca'u ma oy ñaax, je' yon yajxon e tiim'ajt may'amy; tüg ypi'cpajc iipxmajc oy yco'ity, jadüg pi'cpajc tugipx oy yco'ity, jadüg pi'cpajc migo'px oy yco'ity. <sup>9</sup> Pinjaty mido'n miid huen mido'mbicy jada ayuc.

### *Tiycixpi je ijxpejt*

<sup>10</sup> Chi je' ydiscípulos ajcxy nimijhua'cy Jesúś, chi ajcxy yajtiy:

—¿Na'amy co myajtuñ jihuimbit ayuc co myaj'ixpicy je mayjäy?

<sup>11</sup> Chi Jesúś y'adzooy, yminañ:

—Miich ajcxy jaydëb mnejhuihuipy huidibi Dios ñigapxyp ñimiydacpy coyüch'amy ma y'ane'min. Jacjadyii jay ca' ajcxy huinjihuihuipy. <sup>12</sup> Pinjaty ymiid yajmöhuij nügi, pinjaty hueen miid yajpigipy nügi, oy ixipy hueen jadim miidity. <sup>13</sup> Paady jihuimbit'amy nyajnimaayich; jaydëbi pinjaty ijxcixy, ñipatpy nejihuïj ca' ti ijxcixy; etz co ajcxy midoogixy, ca' ajcxy huinjihuij, ñipatpy nejihuïj ca' ti midoogixy. <sup>14</sup> Jadayaabi ytunyii yjadyii jadu'n nej je profeta Isaías jaaybejty yajhui'my ma jadu'n yminañ: Miich ajcxy midohuamy, per ca' mhuinjihuihuangixy. Miich ajcxy m'ixamy, nañ ca' mhuinjihuihuaangixy huidibi ti m'ijxcixy.

<sup>15</sup> Com jadayaabi jay ooy ajcxy yjot yhuinma'ñ ti y'ahuimbity juuñ. Nej ajcxy yjamidoy, ca' ajcxy ymidohui'mgixy. Nej ajcxy ja'ixy, ca' y'ijxhui'mgixy. Nej ajcxy yjahuinjihuiygixy, per ca' yhuinjihuij ma yjot yhuinma'ñ. Yi' ajcxy ca' yjothuimbidaangixy ma iich, jaydëb nyajnidzögibich ajcxy.

<sup>16</sup> Per jotcuje miich ajcxy, co miich ajcxy ijkhuimy miid mhuiin huidibi ndumybich, e mmido'mbicy ajcxy iich n'ayuc. <sup>17</sup> Janch tiy'ajt jadu'n nej iich miich nimaaygixy. Janch tiy'ajt co may profetas ajcxy etz tudägy jay ajcxy huidibi tzinaayb jecy'ajty, ooy ajcxy ja'ixañ huidibi miich ajcxy m'ijxyp cham, per ca' ajcxy ixy. E ooy ajcxy jamidohuañ je ayuc huidibi miich ajcxy midooyb cham, per ca' ajcxy midoy.

### *Jesúś najtzcapxiy je ijxpejt ma je niipi*

<sup>18</sup> Amido'it miich ajcxy, jadu'n nej yhuimbidzimy jada jihuimbit ayuc maabi je tiim huijpi. <sup>19</sup> Je jay ajcxy huidibi amido'ijtp Dios y'ayuc, e mic'amy je ca'oybi yajpidzimy Dios y'ayuc ma ajcxy yjot yhuinma'ñ, jadu'n ajcxy nipaady nej trigo tiim huidibi cäb tügujc, e je joon ajcxy mic'amy ypiimujctay. <sup>20-21</sup> Je jay ajcxy huidibi amido'ijtp Dios y'ayuc janch jotcuje, per co agapxiyb paady, co tzaachhypi minaxy yajnaxy miid Dios y'ayuc ycixpi, chi mic'amy ajcxy ixmajtni Dios y'ayuc, jadu'n ajcxy nej je trigotiiñ huidibi ti ycäy ma tzaanícx, huidibi ca' oy ytictz miidity. <sup>22</sup> Je jay ajcxy huidibi amido'ijtp Dios y'ayuc, e co ñicxní, chi jäydigooyní Dios y'ayuc miid jotcuje'ajtñ tzinaayin, comeen'ajtñ etz adzojcin. Jadu'n ajcxy nipaady nej trigotiiñ huidibi ti ycäy ujtzjoty, e ca' ytiim'aty miid co oy y'ujtz'ögy. <sup>23</sup> Je jay ajcxy huidibi amido'ijtp etz cobiçp yajxon Dios y'ayuc amumdügjot etz Dios y'ayuc yatumyb ma ajcxy yjot yhuinma'ñ, jadu'n ajcxy nipaady nej je tiim huidibi ti ycäy ma oy ñaax etz ti ytiim'aty may'amy. Tüg pi'cpajc iipx majc oy yco'ity, etz jadüg pi'cpajc tugipx oy yco'ity, etz jadüg pi'cpajc migo'px oy yco'ity.

### *Je ijxpejt co je jibic ujtz ymuxy ma je trigo cam*

<sup>24</sup> Chi Jesúś yaj'ixpicy jadüg jihuimbit ayuc, yminañ:

—Je Dios y'ane'min jadu'n nipaady nej tüg yeydijc huidibi trigo tiim huijip ma je' ycam.

<sup>25</sup> Per co ajcxy yma'öctay nidüg'óciy je cogam, chi ytiigiy tüg ymidzip ma je ycamjot. Chi je midzip jibic ujtz tiim oy huijy ma je trigo cam. Chi ñicxní. <sup>26</sup> E co je trigo oy yooñ,

chi ypijy. Nañ jadu'n je jibic ujtz oy yooñ. <sup>27</sup> Chi je ytumbidijc oy yhuindzin yajnimay: "Huindzin, ¿nej ca' ti mnipy ac trigotim? ¿Nej co jim nañ jadu'n jibic ujtz yajpaady?" <sup>28</sup> Chi je cogam yminañ: "Huen jada' nmidzipich jadu'n ti y'idich." Chi je tumbidijc y'amidoohui: "¿Nej mdzojcpy co iich ajcxy nhuijxigibich je jibic ujizi?" <sup>29</sup> Chi je cogam yminañ: "Ca'. Pen miich ajcxy mhuijxicpy je jibic ujtz, ca' jecyty co m'ahuijxmugipy nañ jadu'n je trigo. <sup>30</sup> Ixmatz, huen je jibic ujtz yeegy tügmucy miid je trigo, ixti coon anajty ypidigy je cosecha. Co cosecha paty, huin'it nguexa'ñich je ndumbidijc co huen jayip pujxigy je jibic ujtz etz axotzipy etz nögipy. E co yajpidictay je jibic ujtz, chi yajpidigipy je trigo e pidägipy ma je tze'x."

### *Je ijxpejt ma je mostazapajc*

<sup>31-32</sup> Nañ jadu'n Jesús yaj'ixpijcy jadüg jihuimbit ayuc, yminañ:

—Je Dios y'anemín jadu'n nipaady nej tüg mostazapajc huidibi tüg jäy ñiip ma je' ycam. E je mostaza ytíim je' jac tím mutz ca'ydi ni huidibi ujtz tím. Per co je mostaza ytíim ymuix etz yoñ, chi y'ahuimbijty jac mij ca'ydi jacjadyii ujtz. E hue'nicxy yjaty janch mij, ixti joon ajcxy oy yqueec miññ yqueec xijpy jim, pidägy je ype'ñ ma je mostaza y'aacx.

### *Je ijxpejt ma je levadura huidibi ca' y'oyity*

<sup>33</sup> Nañ jadu'n Jesús yaj'ixpijc jadüg jihuimbit ayuc, yminañ:

—Je Dios y'anemín jadu'n nipaady nej levadura huidibi tüg töxyjäy ypidacpy miid je harina, jigix je harina oy ypidigy.

### *Nej anajty Jesús yajtuñ je ijxpejt*

<sup>34</sup> Tüg'óciy Jesús yaj'ixpijc je mayjäy, jihuimbit'amy yaj'ixpijc, e ni ti ca' jäy yaj'ixpijcy cayajnimäy jihuimbit ayuc. <sup>35</sup> Jadu'n Jesús ytuuñ, jigix yajcuyduñ je ayuc huidibi je profeta Isaías yjaayhui'm jecy'ajty, co jadu'n yminañ:

Iich ngapxamyich ac tím jihuimbit ayuc. Iich nigapxamyibich tijaty huidibi ca' piñ nejhuñ, mabaad Dios oga'n yajcoy je naaxhuiñybì.

### *Jesús capxticxní nej yhuimbizmy je jibic ujtz ma je trigo cam*

<sup>36</sup> Chi Jesús capxycixy miid je mayjäy, chi ñicxy ma tüg tijc. Chi ytigiy tigoty miid je' ydiscípulos ajcxy. Chi Jesús ydiscípulos ajcxy nimijhua'cy Jesús, yminañ ajcxy:

—Tun may'ajt iich ajcxy xyajhuinjihuiyg je jihuimbit ayuc co ti mnigapxy je jibic ujtz ma je trigo cam.

<sup>37</sup> Chi Jesús yajnimay:

—Iich, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, jadu'n iich nipaady nej je jäy huidibi niip je oybi tím ma je ycam. <sup>38</sup> Je cam jadu'n nipaady nej tüg'óciy naaxhuiñyjäy. Je oybi tím jadu'n nipaady nej je jäy ajcxy huidibi cobiçcp Dios y'anemín. Je jibic ujtz jadu'n nipaady nej je jäy ajcxy huidibi cobiçcy ajcxy je mujcu' y'anemín. <sup>39</sup> Je jäy huidibi niipy je jibic ujtz, jadu'n yi' nipaady nej je ca'oybi. Je jibic ujtz cosecha, jadu'n nipaady nej je tiempo co anajty je naaxhuiñ yciy ytigoy. Je ajcxy huidibi yajpidic je cosecha, nipaady nej je ángeles ajcxy. <sup>40</sup> Jadu'n nej je jibic ujtz oy yajpujxigy etz yajpidacy jiñnjoty, nañ tím jadu'n nicxy yjaty miid je jäy ajcxy huidibi cobiçcp je mujcu' y'anemín co anajty je naaxhuiñ ciy ytigoy. <sup>41</sup> Co anajty je naaxhuiñ yciy ytigoy, chi iich, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, nguexamych n'ángeles huen yajmujctäy je jäy huidibi je ymigüg yajtundigooyb, etz yi huidibi ajcxy jibic-huinmañ tumb. <sup>42</sup> Co yajmujctähuipy je jibicjädyijc, chi ajcxy yajpidägipy mijjiñnjoty, jiiby ajcxy växa'ñ etz ytiitzmucxy ytiitzqueecy miid je ayo'n ycixpí. <sup>43</sup> Per je jäy ajcxy huidibi cuydumb Dios chojcin, idam ajcxy miid Dios Teedy jiiby tzajpjoty. Ymii'damay ajcxy tüg oy'ajti, jadu'n nipaadiñ nej je xii ytiicxin yjajin. Pen miich ajcxy mido'n miid, mido'mbijc ajcxy iich n'ayuc.

### *Je y'ijxpejt je meeñ huidii yüchíp*

**44** Je Dios y'ane'min jadu'n nipaady nej meeñ huidibi yüch ijtp ma tüt cam. Per co tüt jääy paady je meeñ, chi mic'amy jadüg'oc yüdz tigach. Chi ooy yxondägy. Chi ñicxy etz tooctäy tüt'ociy huidibi ymiiid etz juy je naax.

### *Je y'ijxejt je perla huidibi tzoohui*

**45** Nañ jadu'n Dios y'ane'min jadu'n nipaady nej tüt ajuuyb adoocpi huidibi ijxtaayb tüt oybi perla huidibi tzoobatp. **46** E co anajty paady tüt perla huidibi janch tzou, chi ñicxy tooctigoydäy tüt'ociy huidibi ymiiid etz juy je perla.

### *Je acxmadzi'ñ y'ijxejt*

**47** E nañ jadu'n Dios y'ané'min jadu'n nipaady nej tüt acxmadzi'ñ huidibi jääy miid ycojibii by mejyjoty. Chi jiiby ytigiy huen ytim huidibi acxity. **48** E co anajty je acxmadzi'ñ y'uch miid je acx, chi je jääy ajcxy yajpidzimy ma mejypa'áy. Chi iñay ajcxy jim mejypa'áy etz huin'ijxy ajcxy je oyjatypi acx etz pidaaccixy ma ycatch. Je acx huidijaty ca' y'oyity, je' ajcxy y'ixjibijp. **49** Tim jadu'n nej ti yjaty miid je acx, nañ jadu'n jada'ñ, co anajty ycixy ytigoy je naaxhuiñ. Huin'it je ángeles ajcxy ñicxa'ñ huindu'my naaxhuiñ huin'ixa'ñ je jibic jääydjc e pidäga'ñ ajcxy abicy, nañ jadu'n huin'ixa'ñ je oy jääydjc, e pidäga'ñ ajcxy nañ jadu'n abicy. **50** Chi je ángeles ajcxy pidäga'ñ je jibicjääydjc mij jiñjoty. Jiiby jiñjoty ajcxy yäxa'ñ ytìnähua'ñ etz ytìtzmucxaangixy ytìtzqueedaangixy miid je ayo'n miid je tzaachhypi ycixpi.

### *Je jääy huidibi jajtp nej oybi etz nej jibicpi yajpidzimity*

**51** Chi Jesús y'amidooy ajcxy:

—¿Nej mhuinjihuüy miich ajcxy tüt'ociy huidibi iich ti ngapxich?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Huindzin, ti nhuinjihuüy iich ajcxy.

**52** Chi Jesús ajcxy nimay:

—Nidüg nidüg escriba co ti ixpicytäy tüt'ociy Dios ytiy'ajt y'ane'min huidibi tza-jpjoty tzoon, hue' jadu'n nipaady nej tüt codijc comeeñybí huidijaty ymiiid yjajty nej yajpidzimipy jemybi etz tucpi.

### *Jesús yajpaady jim Nazaret*

**53** Co Jesús yaj'ixpijctay jada jihuimbit ayuc, chi chooñ jim. **54** Co Jesús chooñ jim, chi ñicxy ma yci'mnaax yci'mgajp. Chi Jesús ytigiiy ma je judio ñaymujctac, e ytigiiy yaj'ixpijcp. Chi je mayjäy jiiby ooy jihuüy huinmay nej yi' yaj'ixpicy, yminañ ajcxy:

—¿Ma jada' jada yëydjc ti paady jada ixpijcin? ¿Ma mic'ajt paady co ooy mijhuinma'ñ tzachtuñ? **55** Jadayaabi yëydjc hue' yteedy'ajtpy je tzejtzpi, etz yta'ajtpy María. E iich ajcxy n'ix'ajtpyich je y'uch ajcxy; Jacobo, José, Simón, etz Judas. **56** Nañ jadu'n ya chinay ma iich ajt je' y'uch ajcxy töxyjäy. ¿Ma oy ti paady jada ixpijcin jada mic'ajtin?

**57** Paady je maycogajpi ajcxy ca' ytuniciend. Paady Jesús ajcxy nimay:

—Huen ma'amyity tüt'ociy je mayjäy ajcxy ooy yajmij'aty yi' jääy ajcxy huidibi na-jtzcapxiyb Dios y'ayuc, ca'ydi huidibi y'ayucnajtzcapxiyb ma yci'mnaax yci'mgajp yci'mjiin yci'mdijc.

**58** Ma yci'mnaax yci'mgajp Jesús ca' jaty nej mijhuinma'ñ tunip anajty, miid co je jääy ajcxy ca' mijpidägyi.

## 14

### *Juan el Bautista co y'ögy*

**1** Je huin'it tiempo Herodes huidibi anajty ane'mb jim Galilea tiy'ajt paty nej Jesús ytuñ.

**2** E yi' nimay je ymidungmiidpidijc:

—Yiiliib jääy huidibi tzachtumb mijhuinma'ñ, yi' je' je Juan, je Bautista. Juan ti jugypicy jadüg'oc ma anajty ti y'ögy, paady mic'ajt miid jaydëb mijhuinma'ñ tuñ.

<sup>3</sup> Herodes ti anajty ni'ane'mdiiy co Juan huen yajmach, e yajpidägipy pujxtigoty. Jadu'n Herodes tuñ miid Herodías yciixpi. Je Herodías je' anajty miid jayijp'aty ti ypic y Felipe, je Herodes y'ajch, chi ti ixmajch Felipe, chi ypijcy miid Herodes. <sup>4</sup> Juan ti anajty nimäy Herodes co ti ytundigooy co ti picy miid Herodías.

<sup>5</sup> Je rey Herodes ooy anajty jayaj'öga'ñ yi Juan, per tzigiiyb anajty miid je mayjäy. Com je mayjäy ti anajty mibicy ajcxy co Juan hue' anajty tügi Dios tiy'ajt miidpi, tüg profeta.

<sup>6</sup> Co Herodes yjimijtpetjy, chi anajty ñayñixiidoñyii, e chi Herodías ñiiix ñicxy ejtzp ma Herodes yhuinduu. Je rey ooy jäygidacy nej anajty Herodías ñiiix y'ejch. Paady Herodes Herodías ñiiix nimay:

<sup>7</sup> —Dios iiçh yam ngapxpatpy co nmöhuamyb ti mdimypijctzooyb.

<sup>8</sup> Chi Herodías nimay je' ñiiix co huen pijctzoohui je Juan, je Bautista, ycohuajc ma tüg texy. Chi Herodías ñiiix je rey nimay:

—Ndzojcypich co miich xymöhuip Juan, je Bautista, ycohuajc ma tüg texy.

<sup>9-10</sup> Co jadu'n midooy je rey, chi ytigiiy tajp maybi mij cajee. Per co ti anajty Dios capxpaatni, yminaani mayjäy yhuinduu co ymöhuamyb tijaty ypijctzooyb. Paady ane'my tüg soldado co huen nicxy yajtzoñyii Juan ycohuajc, e möhuipy Herodías ñiiix. <sup>11</sup> Huin'it je soldado oy je Juan ycohuajc yajminajci jiiby pujxtigoty. Chi moy je töxy'anäg, e je töxy'anäg yejcnaixni ma yta.

<sup>12</sup> Huin'it xiñ je Juan ydiscípulos ajcxy yja'ty. Chi ajcxy oy yajnaaxtigii je Juan ñinïcx. Chi ajcxy oy Jesús yajnimäy.

### *Jesús yajcay migoox mil jäy*

<sup>13</sup> Co Jesús nejhuiy ti anajty ti ytuñyii ti yjadyii miid Juan, chi ytigiiy ma tüg barco naydüg, e nicxni ma tüg it ma ca' piñ chinäy. Co je mayjäy nejhuiy co Jesús ti ñicxy, chi ajcxy chonday canaag agajp, nicxy ajcxy ma Jesús yajpaady, hue' tecygim ajcxy nicxy. <sup>14</sup> Co Jesús ypidzimiñ barcojoty, chi ijxy mayjäy. Jesús ooy pa'ayoy je mayjäy, e yajtzoocy je pa'mjäy huidibi anajty ajcxy jím ymiid miiñ. <sup>15</sup> Com ti anajty chuu'iiñi, paady je' ydiscípulos ajcxy nimijhua'cy Jesús, e nimay ajcxy:

—Ti chuu'iiñi, e ca' ya piñ china'y, paady capxcíxy miid jada mayjäy ajcxy, jaydëb ajcxy nicxy ixtäy ycaayin y'uucin ma yi mutz cajp ajcxy huingonbi.

<sup>16</sup> Chi Jesús yminañ:

—Ca' ycopicyity co ajcxy nicxy jicxy ixtäy. Miich ajcxy möhuip caayin uucin.

<sup>17</sup> Chi je' ajcxy yminañ:

—Per iiçh ajcxy jëyi yeeby nmidiity migoox tzajcaagy etz metz acx.

<sup>18</sup> Chi Jesús yminañ:

—Mimiingix yam'amy.

<sup>19</sup> Chi Jesús nimay je mayjäy co huen iñay'ihuiydaaygixy ma pi'cmiñy'ung nicx. Huin'it Jesús je migooxpi tzajcaagy coniigy etz je metzpi acx. Chi ypa'tijxy jiiby tzajpcíxy, e yajnajxy Dioscojuyipy. Chi tujc-huäcxy je tzajcaagy etz moy je' ydiscípulos ajcxy, co huen yajhuäcxicxy ma je mayjäy. <sup>20</sup> Nidüg'ociy je mayjäy ajcxy ycay cüxi. Co je mayjäy ycayday, chi je discípulos ajcxy yajmujcy je cayduc jicxtuc, e yaj'ujch ajcxy majmetz cach. <sup>21</sup> Migoox mil anajty ajcxy je yëydijctiçc huidibi cay uuc. E ca' ajcxy michoy je töxyjäydijc ajcxy etz je y'ung y'anäg ajcxy.

### *Jesús yöy niihuingíxy*

<sup>22</sup> Chi Jesús ane'my yi' ydiscípulos ajcxy co huen barco tigiiygixy mic'amy, jigix nicxipy ajcxy jím meyji nínaxy. Nami yi' ydiscípulos ajcxy choñ barcojoty, Jesús ycapxycíxy miid je mayjäy huen nicxcixni. <sup>23</sup> Co anajty Jesús ti ycapxycíxy miid je mayjäy, chi ñicxy naydüg ma tüg cögop Dios mibijctzoobi. Co ycoodziiñ Jesús naydüg anajty yajpaady. <sup>24</sup> Co ycoodziiñ, meyji cujc anajty je barco cujc nicxy. E je niñ ooy anajty ymijjëtzpety ma je

barco, je' co ooy anajty mīc yjanchpojy. <sup>25</sup> E co oy ymoñiy, huin'it Jesús ymijhua'cy ma je' ydiscípulos ajcxy, nīcxy adüyöyb mejyhuingíxy. <sup>26</sup> E co je discípulos ajcxy ijxy co Jesús anajty ymiiñ mejyhuingíxy, chi ajcxy ooy ñay'adzigíyi. Ooy ajcxy yaaxqueecy yminañ ajcxy:

—Hue' iich ajt iixmaníiyim.

<sup>27</sup> Chi Jesús mīc'amy ymigapxy ajcxy etz nīmay:

—Huinmic jomtic naybidáacigíxy, iich yi'. Ca' mdzigiyygíxy.

<sup>28</sup> Chi oy Pedro Jesús ymigapxyii, nīmaayi:

—Huindzin, pen janch miichity, ane'mgich co huen iich miich ninicxip adüyöyp mejyhuingíxy.

<sup>29</sup> Chi Jesús Pedro nīmay:

—Min.

Huin'it Pedro ymīnajcy ma je barco etz nīcx ma Jesús adüyöyp mejyhuingíxy. <sup>30</sup> Per co Pedro jihui'nybijcy jadu'n nej anajty ooy mīc yjanchpojy, chi ooy chigiy, chi oy oga'n ytigíiyñi quimbi, chi yaaxqueecy, yminañ:

—¡Huindzin, iich yajtzóocigich!

<sup>31</sup> Huin'it Jesús oy ycí' mimajtzi, chi nīmay:

—Miich, janch hueeni mmibijcín. ¿Nej co ca' yajxon xymibicyich?

<sup>32</sup> Co Pedro etz Jesús ytigíiy barcojoty, huin'it je mīc poj ñajxy. <sup>33</sup> Huin'it je' ajcxy jiiby barcojoty ycojxtinay'ihuiydaay ma Jesús yhuinduu. Chi yminañ ajcxy:

—Janch tiy'ajt co miich Dios xy'ung'adyii.

### *Jesús yajzooctay je pa'mjäy ajcxy jím Genesaret*

<sup>34</sup> Co ajcxy ymejyñajxtay, chi ajcxy oy ja'ty ma je Genesaret naaxjot. <sup>35</sup> E co je jäy ajcxy nejhuiy co Jesús ti yjäty ma yi' ajcxy naaxjot, chi ajcxy tiy'ajt quejxy ma tūg'óciy cajp etz rancho huinduy agonbi co Jesús yjimity. Chi je mayjäy miid miñ tūg'óciy je pa'mjäy ma Jesús. <sup>36</sup> Chi ajcxy cohuaníiy Jesús, pen jëb je pa'mjäy ñidoñyii je yhuit. E tūg'óciy je huídijaty ñidonip je' yhuit, je' ajcxy chooctay y'agidactay.

## 15

### *Huidi jäy yaj'ahuimbijty janch jibic*

<sup>1</sup> Chi ymiiñ ma Jesús nijéjity fariseo jäy ajcxy, je huindzindijc huidibi tzachpadumb judío ycostumbre. Nañ jadu'n miiñ nijéjity esribas, je huindzindijc huidibi ajcxy nijaydutp anajty Dios ñecy. Je fariseos etz esribas ajcxy ti choongíxy anajty jím Jerusalén, chi ajcxy y'amidooy Jesús:

<sup>2</sup> —¿Na'amy co miich mdiscípulos ajcxy ca' cuydungíxy judío ñi'ap costumbre? Yi' ajcxy ycaaygíxy y'uuccíxy, e ca' jayíjp ycibujcíxy, ca' ixpujcíxy ixjëtzcixy ypcocy.

<sup>3</sup> Chi Jesús y'adzooy, yajtiiy:

—¿Na'amy co miich ajcxy mgapxycömädägy Dios? Mdzachcuydungíxy mgi'mgostumbre ma yjapadyii mguydungíxy ixyipy Dios ycötújcín. <sup>4</sup> Com Dios ti y'ane'my ma ycötujcín: "Yajmij'at mdaj mdeedy, e pinjaty jibic nigapxy ni'ojuib ytaf yteedy, ögipy yi'." <sup>5</sup> Per miich ajcxy minamb co tūg je yeydijc jëbi nīmäy ytaf yteedy: "Ca' iich miich ajcxy nbubeda'ñ, com ti n'ahuaníiyich ma Dios tūg'óciy tijaty nmiiñdich."

<sup>6</sup> Chi huen ytimpinity jadu'n minamb, ca' ocpubedaanip ytaf yteedy, e jadu'n miich ajcxy myajtigoy Dios y'ane'min com tzachtunaangíxy mgi'mgostumbre. <sup>7</sup> Miich ajcxy naybidaacip jadu'n nej jihuíy tudägy jäy, e ca' yjanchity. Janch tiy'ajt jadu'n nej jecyip Isaías jaaybejty yajhui'my co Dios jadu'n yminañ:

<sup>8</sup> Jadayaabi jäy xyajmij'ajtpich ahuac aguy, per ca' ajcxy xyajmij'atyich ciixyjot huiniyot.

<sup>9</sup> Naadigi' co ajcxy xyhuin'iyygíxyich xyhuinyáaxcixyich. Mnayyaj'ixpíjcigíxy ayuc tiy'ajt huidibi jäy ajcxy ti cojy ti maacxy.

**10** Huin'it Jesús huomujctay je mayjäy, yminañ:

—Amidoo'ijtcixy iich n'ayuc etz mhuinjihuüygiixip. **11** Ca' ji ni ti jíicxy huidibä jäy ypidacpy ma y'ahuac nicxy yajpocycäyii. Yi' janchtiy je jibic ayuc huidibi pidzim ma jäy ajcxy y'ahuac, yi' ajcxy yajpocycähuüb.

**12** Chi ymiiñ ma Jesús je' ydiscípulos ajcxy, chi ajcxy ñimaayi:

—¿Nej miich mnejhuiiyb co je fariseos ajcxy ñijotma'tpy co ajcxy midoy je ayuc jadu'n nej miich minañ?

**13** Chi Jesús y'adzooy, yminañ:

—Huen tim huidibi ane'min huidibi ca' Dios ti pidägy, Dios yajtigoyam, tim jadu'n nej jäy ajcxy huijxig yujt huidibi ca' y'oy'ujtzity. **14** Ixmajtcix yi fariseos etz esribas ajcxy. Ca' ajcxy huinjihuüy Dios ytii'ajt. Jadu'n ajcxy nipaady nej jäy huintzpi, e co tüt huintzpi huijtzhuidity jadüg huintzpi, chi nimetz nicxy yjutcögägixy.

**15** Huin'it Pedro nimay Jesús:

—Yajhuinjihuüy iich ajcxy jada jihuimbit ayuc.

**16** Chi Jesús yminañ:

—¿Nej miich ajcxy nañ jadu'n ca' mhuinjihuüy jada jihuimbit ayuc? **17** ¿Nej ca' miich ajcxy mnejhuiy co tüt'óciy huidibi tigiiyb ma miich ajcxy m'ahuac, je' nicxp ma miich ajcxy mjot etz ypidzimy ma ajcxy mninicx? **18** Per je jäy huidibi jibic capxp, capxp je' je jibic ayuc huidibi ymiiid ma yjot yhuinma'ñ. Jada jibic ayuc yajpocychimicp je jäy. **19** Yi jibicpi huidibi tzomb ma jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ, yi' je' jäyyaj'ögii huinma'ñ, je töxyjäy migapxtigoyii huinma'ñ, meedzii huinma'ñ, je indägii huinma'ñ, je piitz capx huinma'ñ. **20** Yijadu'mbi jibic-huinma'ñ yajpocycäb jäy ajcxy ma Dios. Per co jäy ajcxy ycaay y'üy, ma ca'ní ajcxy pocy ixpujcixy jayiip, ca' je' yopocycä ajcxy ma Dios.

### *Tüt töxyjäy huidibi ca' judiojäy mibijc Jesús*

**21** Chi Jesús jim chooñ, nicxy ma je Tiro etz Sidón naaxjot. **22** Jim anajty tüt töxyjäy chinäy. Jada töxyjäy hue' anajty cananeajäy, canan judiojäy. Chi yi' nimiiñ Jesús, chi nimay:

—Huindzin, David y'ap y'oc, pa'ayoogich. Iich nmiiidich tüt niiix huidibi ymiiid ca'oybi etz oy tzaachypi paady.

**23** Per ca' ni nej Jesús y'adzoohui. Huin'it je' ydiscípulos ajcxy miiñ ma Jesús, e ycohuaniiy, minañ ajcxy:

—Capxycix miiid jada töxyjäy, com nigo xypayaax xypadinaayim.

**24** Chi Jesús yminañ:

—Dios iich ti xyquexyich jeda'ajty ma je israelitasjäy huidibi y'alma tigoyam.

**25** Chi je töxyjäy ymijhua'ci ma Jesús, e ycojxtinay'ihiyi ma je yhuinduu, chi yminañ:

—Huindzin, tun may'ajt pubejtcich.

**26** Chi Jesús yminañ:

—Ca' jadu'n y'oity co n'ixmadzipich je israelitasjäy (Dios yjäy), e nbubedipich miich ajcxy. Co jadu'n ndunipich, jadu'n nipaadip nej jäy ajcxy y'idich co ajcxy pijci je ajcxy y'ung ycaagy, e möy je uc.

**27** Huin'it je töxyjäy y'adzooy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej miich mina'ñ, per ixti ycaayb je uc je tzajcaagy y'abu'x huidibi cäb ma yhuindzin mesa.

**28** Chi Jesús je töxyjäy nimay:

—Janch mij mmibijcin. Iich ndunaamybich jadu'n nej miich mdzocy.

Huin'it hori je töxyjäy niiix choocy.

*Jesús yajtzögy mayba'mjäy*

<sup>29</sup> Chi Jesús jím chooñ. Chi ñajxy ma Galilea mejypa'. Chi ypejty ma tüg cögop, jím iñay'ihuiiy. <sup>30</sup> E huin'it oy mayjäy miidmiiñ pa'mjäy huidibi huintz, uum, cimucy tecymucy, etz huen tím huidibi pa'mjäy. Pidacy ajcxy je pa'mjäy ma Jesús yhuinduu, e yi' yajtzoctay. <sup>31</sup> E je mayjäy ooy tzachjhuiiy tzachhuinmaay ajcxy co anajty je uumbi ti capxig, je huintzpi ti y'ijxig, je cimucpy tecymucpyi ti yöyig. Chi je mayjäy ytigiiy iibaady capxpady Dios, je Dios huidibi je Israel jää ymijpidacpy.

### *Jesús yajcay midaax mil jää*

<sup>32</sup> Chi Jesús mijhuoy je' ydiscípulos ajcxy, nímay:

—Ooy nba'ayooyich jadayaab jää ajcxy. Com cujc midugiig xii ijtcixy ya miid iich etz ca' ajcxy miidity ti ycaayipy. Ca' ngueexhuimbida'ñiich ajcxy ayuu ma ytijc, ca' yjetiyti yajpa'mgojip ajcxy tü'am.

<sup>33</sup> Chi je' ydiscípulos ajcxy minañ:

—¿Per ma n'ocpatim ti jada jää ajcxy ycaayipy yjiicxipy ya ma jada abac it ma ca' pin chinäy? Co ooy mayjäyity.

<sup>34</sup> Chi Jesús yajtiiy:

—¿Naag jiiby tzajcaagy miich ajcxy mjacmiiidity?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Jää huixtujc tzajcaagy etz hueen acx.

<sup>35</sup> Chi Jesús nímay je mayjäy co huen iñay'ihuiydaaygixy naaxcixy. <sup>36</sup> Chi Jesús conig yje huixtujcipi tzajcaagy etz je hueenip acx, e yajnajx Dioscojuyip ma Dios. Chi tujc-hua'cx etz moy je' ydiscípulos ajcxy. E yi' ajcxy yajhua'cx je jicxy picy ma je mayjäy. <sup>37</sup> Chi je mayjäy nidüg'ociy ycay cüxi. Jesús ydiscípulos ajcxy yajpidig huixtujc cach cayduc uuuctuc tiibti anajty yconaxy. <sup>38</sup> E je huidibi ajcxy cay hue' anajty naybáatigixy nimidaax mil, abicy je töxyjäydijc etz pi'ctijc ajcxy. <sup>39</sup> Chi Jesús ycapxycixy miid je mayjäy huen ajcxy nícxciixyñi ma ytijc. Chi Jesús ytigiiy barcojoty etz ñicxní ma Magdala naax jot.

## 16

### *Je fariseos etz je saduceos ajcxy pijctzoogixy tüg ijxpejt mijhuinma'nybi*

<sup>1</sup> Chi je fariseos etz saduceos y'oy ajcxy ixy Jesús. Yi' ajcxy ijxta'n octunaangixy miid Jesús, paady ajcxy pijctzoy co Jesús huen yaj'ixyii ajcxy tüg ijxpejt huidibi tzomb tzajpjoty. <sup>2</sup> Chi Jesús y'adzooy je' ajcxy:

—Co miich ajcxy m'ixy tzuu yi tzajp tzaptz, chi miich ajcxy mina'ñ com jabom oy tiempo yajpada'ñ. <sup>3</sup> Per co miich ajcxy m'ixy jopy je tzajp tzaptz etz huimbicy, chi ajcxy mina'ñ co ca' y'oyity yi tiempo. Miich ajcxy ooy mnaybidägyii nejihuüy ooy m'ixpicity ma Dios ytij'ajt, e ca' yjanchity. Miich ajcxy jëbi yi tzajp myajcapxy, per ca' mnejhuiygixy nej yhuimbizimy yi mijhuinma'ñ ijxpejt huidibi Dios ytumyb ma jadachambí xii tiempo.

<sup>4</sup> Yi jää ajcxy huidibi cham tzinaayb, ooy yjibicjäity ajcxy, ca' ajcxy capxymidoy Dios. Yi' ajcxy chojcpo co nyaj'ixipyiç tüg ijxpejt mijhuinma'ñ huidibi tzomb tzajpjoty. Ca' Dios yaj'ixa'ñ ajcxy jadüg mijhuinma'ñ, com miid miich ajcxy jaybetyity je mijhuinma'ñ ijxpejt huidibi Dios ytun miid Jonás jecy'ajty.

Chi Jesús ixmajch je fariseos etz saduceos ajcxy, chi ñicxní.

### *Fariseos jää ajcxy y'ixpijken*

<sup>5</sup> Co Jesús etz ydiscípulos ajcxy yja'ty ma jadüg niiba', chi je' ajcxy yjäydigoy je tzajcaagy.

<sup>6</sup> Chi Jesús yminañ:

—Naygüend'ájtigix miid yi fariseos etz saduceos ajcxy, ca' mijpidacaç y'i ajcxy y'ayuc ytij'ajt, com jadu'n yi' nipaady nej levadura.

<sup>7</sup> Chi Jesús ydiscípulos ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—Paady jadu'n yminañ, je' co ti iich ajt je tzajcaagy njäydigooym.

**8** Jesúś nejhuiy nej ajcxxy nayñimáayigixy miñ xyipy, chi nimay ajcxxy:

—¿Na'amy co miich ajcxxy minaangixy co ca' ajcxxy tzajcaagy miidity? Janch hueeni miich ajcxxy mmibijcin. **9** ¿Nej ca'ní miich ajcxxy mhuinjihuïy? ¿Nej ca' mjäymechyii co iich migoox tzajcaayg nyajhuäcxy etz ni migoox mil je yéydiictijc anajty huidibi ajcxxy cay? ¿E ni mga'ajihuïyii ajcxxy naag cach cayduc uuctuc ti myajpidig? **10** ¿E ni mga'ajihuïyii ajcxxy co huixtujc tzajcaagy nyajhuäcxyiçh ma nimidaax mil yéydijc ajcxxy huidibi caay etz naag cach cayduc uuctuc myajpidig ajcxxy? **11** ¿Nej co ca' miich ajcxxy mhuinjihuïy, co ca' iich yam nigapxy yi tzajcaagy huidibi miich ajcxxy ti mjäydigoy, co ti nyajnimaaygixy je levadura huidibi je fariseos etz saduceos ajcxxy ymiid?

**12** Huin'it Jesúś ydiscípulos ajcxxy huinjihuïy co Jesúś ca' anajty je' ti yajnämäyii ajcxxy co huen naygüend'ájtigixy miid tzajcaagy levadura. Hue' janchtiy Jesúś yajnimay ajcxxy co huen naygüend'ájtigixy miid je fariseos etz saduceos ajcxxy y'ixpijcín.

### *Pedro nidiy'aty co Jesúś y'i je' je Cristo*

**13** Co Jesúś yja'ty ma Cesarea Filipo naaxjot, chi Jesúś y'amidooy je' ydiscípulos ajcxxy:

—¿Nej jay ajcxxy ymina'ñ, pínic iich?

**14** Chi ajcxxy ymina'ñ:

—Nijëjity jay ymina'ñ co miich je' Juan je Bautista. Nijëjity jay ymina'ñ co miich je' Elías, e nijëjity ymina'ñ co miich je' Jeremías o jadüg profeta (huidibi tzinay jecy'ajty).

**15** Chi Jesúś yminañ:

—¿E miich ajcxxy nej minaangixy, pin iich?

**16** Huin'it Simón Pedro y'adzooy:

—Miich je' je Cristo, je Dios y'ung.

**17** Chi Jesúś y'adzooy:

—Jotcujc miich Simón, Jonás y'ung, je' co ni pin xycayajnimäy jada tiy'ajt, tügpajc je Dios Teedy nDeedyiçh huidibi jiiby tzajpjoty, yi' ti xyajnejhuïy jada tiy'ajt. **18** Iich miich nimaayb co miich mxii'adiiyb Pedro, e hue' yhuimbidzimy tzaa (hue' je', je tzaa tija'ñ je ayuc huidibi Simón ycapxy co je Cristo hue' je' anajty Dios), e ma jada tzaa ji ngoja'ñich iich ndzajptijc (hue' yhuimbidzimy, ma iich n'ane'min chondäga'ñ), e ni ca' oybi ymic'ajt ycamimadägipy. **19** Iich miich nmöhuamyb je cötujcin jadu'n nipaady nej tüt ahuaast huidibi miid myaj'ahuädzipy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Tüt'óciy huidibi miich mgapx'adujcp y naaxhuiñ, Dios nañ jadu'n capx'adugipy jiiby tzajpjoty, e huidibi miich ya naaxhuiñ ca' capx'aducy, Dios nañ ca' capx'adugipy jiiby tzajpjoty.

**20** Huin'it Jesúś nimay je' ydiscípulos ajcxxy, co ca' huaad ni pin nimäy co yi' je' je Cristo.

### *Jesúś nigapxy je' y'öcin*

**21** Ixti huin'itni Jesúś ytigiiy yajnimay je' ydiscípulos ajcxxy co nícxamb jím Jerusalén etz co jím ooy y'ayoohua'ñ. Jim Jerusalén je judío mijjäydijc, je teedytiçc huidibi tungmiidpi, etz yi' esribas ajcxxy ooy chaachytuna'ñyii etz yaj'öga'ñyii. Per codugiig xii huin'it yjugypiga'ñ jadüg'oc. **22** Huin'it Pedro miidnícxy Jesúś ahuingujc, e oy ojy, yminañ:

—Huindzin, ca' Dios tzocy nícx jadu'n mjaty. Miid miich ca' jëbi jadu'n mjadipy.

**23** Per Jesúś yhuäc-huimbijty, chi nimay Pedro:

—Huinhäctuutcich Pedro, je mujcu' miich jadu'n xyajcapxp. Ca' nigoo xy'adzipiyich. Ca' miich mhuinma'nybidägy nej Dios tzocy. Yi' janchtiy miich mhuinma'ñ'ajtpy nej jay ajcxxy tzocy.

**24** Huin'it Jesúś je' ydiscípulos ajcxxy nimay:

—Pen je pinjaty xypamina'ñich, huen ycimdzojcin ixmajztäy etz huen yhuinma'nypidägy co ayoohuipy miid iich yciipi, ixti mabaad y'ögy. **25** Huen pinjaty huidibi ca' ayoohua'ñ miid iich yciipi, hue' je' yajtigoyamy yi' yjugy'ajtin. Per pinjaty xypanicxpich oy nej ytimyjadipy, hue' je' ypadamyb yjugy'ajtin huidibi ca' yciipi ytigoyipy nimina. **26** ¿Ti jäygidaaciniyi' co tüt jay y'ocnayyajpadiiyb yi' meeñ etz mic'ajtin

huindu'my ñaaxhuiñybí, e yjugu'ajtin cixipy tigoyipy tüccí'y? ¿Jadu'ñyi jébi jää y'alma yjugy'ajtin occojuyi? Nígí choohuít yäj ajcxy y'alma yjugy'ajtin, ca'ydi jac ni ti. <sup>27</sup> Iäch, je jää huidibí tzoon tzajpjoty, miinaambich jadüg'oc ya naaxhuiñ miid je ángeles ajcxy etz miid nDeedyich y'oy'ajtin. Huin'it mícuejtähua'ñ tüg'óciy je jää nej anajty ti ytungixy, pen oy, o ca' y'oyity. <sup>28</sup> Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co ji ya naagity huidibí ca' y'öga'ñ ixti cooni xy'ixipyich jadüg'oc co iich anajty nmiiñ ane'mbi.

## 17

### *Co Jesús ñiniçx yajtigach*

<sup>1</sup> Codudujc xii huin'it Jesús miidnicxy Pedro, Jacobo, etz y'uch Juan ma tüg mijcop, ma tüg cop huidibí ooy ycxity. <sup>2</sup> E jím copcixy Jesús ñiniçx ñaygojtigajtzí ma Pedro, Jacobo etz Juan ajcxy yhuinduu. Jesús yhuiñjíjp ytigiiy adiicxp nej je xii ytiçxin. E Jesús yhuit y'ahuimbijty janch poob jadu'n nej tüg tiçxin. <sup>3</sup> E timetiini oy ijxcixy Moisés etz Elías ycapxy miydägy anajty miid Jesús. <sup>4</sup> Chi Pedro nimay Jesús:

—Huindzin, oy y'oyity co iich ajt ya. Pen miich mdzojcp yébi iich ajcxy nyaj'oyiy tugiig tiçquemy. Tüg miich mje', tüg Moisés yje', etz tüg Elías yje'.

<sup>5</sup> Pedro capxp anajty, tím huin'iti tüg joc yajnidigoyday je' ajcxy huidibí ooy adiicxp anajty. E ma je joc yajmidoy tüg ayuc huidibí yminañ:

—Jadayaabi yéydiçcix je' n'ung'ajtpy huidibí ooy ndzocy njihuiyich etz yi' iich miid njotcuycity. Amidoo'it miich ajcxy yi' y'ayuc.

<sup>6</sup> Co Pedro, Jacobo, etz Juan jadu'n midoooy je ayuc choon jocjoty, chi ajcxy ooy chigiiy etz ñayñitziitzcidaaci ajcxy.

<sup>7</sup> Huin'it ajcxy Jesús ñimiini etz nidoñ ajcxy, e yminañ:

—Pidiçcix, ca' mdzigiygixy.

<sup>8</sup> E co ajcxy y'ijxig, ca' anajty jím Elías etz Moisés. Naydügpajc Jesús yjac-hui'my miid je' ajcxy. <sup>9</sup> E co ajcxy yminaçy ma je cop, chi ajcxy Jesús nimay:

—Ca' ni pín miich ajcxy nyajnimähuipy jadu'n nej ti m'ijxcixy cham, ixti cooni iich anajty ti njugypicyich jadüg'oc ma anajty ti n'ögich.

<sup>10</sup> Huin'it je' ydiscípulos ajcxy yajtiiy Jesús:

—¿Nej co yi' esribas, yi' ajcxy huidibí nijaydutp etz yajniguejp Dios y'ayuc, yminaangixy co Elías yi' miinaam jayijp etz axam je Cristo?

<sup>11</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Janch tiy'ajt co Elías ymiina'ñ etz yaj'oyiydähuamy tüg'óciy miid Dios yciixpi. <sup>12</sup> Per iich miich ajcxy nimaayb co Elías ti y'oy. E je jää ajcxy ca' nejhuíy pín yi', e ooy jibic tuuñ ajcxy, nej tím tzojccixy. E nañ jadu'n iich, je jää huidibí tzoon tzajpjoty ayoohuaambich ma yi' ajcxy.

<sup>13</sup> Huin'it je' ydiscípulos ajcxy huinjihuiy co Jesús hue' anajty ñigapxyp je Juan, el Bautista.

### *Jesús yajtzögy tüg jää mo'tpa'mmíidpi*

<sup>14</sup> Co Jesús, Pedro, Jacobo etz Juan yjäty jím ma je mayjäy ajcxy, chi ñimiini tüg jää. Chi je jää ycoxtinayihuiy ma Jesús yhuinduu, chi yminañ:

<sup>15</sup> —Huindzin, iich nmang pa'ayoohuic. Je' co ymíid mo'tpa'm etz oy yaj'iyoyii. Canaag'oc tiycäy jijnjoty nijjoty. <sup>16</sup> Paady iich tñmíidmiiñich ma miich mdiscípulos ajcxy, per ca' ajcxy ymadacy yajtzögipy.

<sup>17</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Miich ajcxy huidibí jugy'ajtp jadachambi xii tiempo, ca' miich ajcxy mmibiga'ñ Dios, ca' miich ajcxy mgapxymidoohua'ñ Dios. ¿Naag xii naag tiempo iich miich ajcxy njacmimecxtugipy? Yajmiingix yi yeeg'anäg.

**18** Co je yeeg'anäg yajmiidja'ty ma Jesús, huin'it Jesús ane'my je ca'oybi co huen pidzim ma je yeeg'anäg. E mic'amy je' chögy.

**19** Jac co hueen'i, je' ydiscípulos ajcxy miidmiydac Jesús ahuingujc, chi ajcxy yajtiy ma Jesús:

—¿Nej co iich ajcxy ca' ti nmadägy nicx nyajpidziimgixyich je ca'oybi ma je yeeg'anäg?

**20** Chi Jesús yminañ:

—Je' co miich ajcxy hueeni mmibijcin. Janch tiy'ajt jadu'n nej nnimaaygixy, co ixyipy miich ajcxy xy'ocmibicyich, ooy ixyipy jeda'ajty jadu'n nej je jac mutzpi ujtz tiim, huin'it jebi ixyipy mnimäy jadayaabi cop co huen jihuäcy ya etz huen nicxy huingduum, chi nixcip je cop. Ni ti ji ycatzipity pen janch miich ajcxy miidity mibijcin. **21** Jadayaabi picy ca'oybi pidzimipy co Dios nmibijctzoohuim mictägy etz ayuu'ijt, ca' jac ti huinma'ñ.

### *Jesús nigapxy jadüg'oc y'öcin*

**22-23** Co anajty ajcxy yhuidity tügmucy jim ma Galilea y'it, chi Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxy:

—Iich, je jää huidibi tzoon tzajpjoty, yajciyegipyich ma jää. E yi' ajcxy xyaj'ögibich etz codugiig xii njugypigipyich jadüg'oc. Co je' ydiscípulos ajcxy jadu'n midooy, chi ajcxy ooy yjotmaybaty.

### *Je cogüejtin ma je tzajptijc*

**24** Co Jesús yja'ty miid je' ydiscípulos ajcxy jim ma je Capernaum cajp, chi huidi anajty ajcxy meeñ yajmuçp miid tzajptijc ycixpi, oy ajcxy ijxcixy je Pedro, chi ajcxy y'amidooy:

—¿Nej miich mhuindzin ycuejcpy meeñ miid tzajptijc ycixpi?

**25** Chi Pedro y'adzooy:

—Cuejtpy.

E huin'it hora co anajty Pedro ytigiy tigoty, chi Jesús jayijp ymigapxy, nimay:

—Simón, ¿nej mmina'ñ? ¿Pin je rey ajcxy yajcuejcpy? ¿Yi' yjää o huingjäyi?

**26** Chi Pedro y'adzooy:

—Ma huingjää huidibi ane'my ijtp.

Chi Jesús y'adzooy:

—Ah, ca'tz yi' yjää huaad ti cuejtcixy. **27** Per ca' ndzocyich co je cogüejtpi nyajcapx-mayiiym, nicx miich ma yi mij laguun e cohuidzi' jiiby mxu'ñ, e je acx huidibi anajty jayijp huoomb, je' myajpidzimipy, e ma y'ahuac jiiby mbaadipy tüg meeñ, yajpidzim je meeñ e nicx cuet miid iich ycixpi etz miid miich ycixpi.

## 18

### *¿Pin je' jac nigi mijip?*

**1** Je huin'it hora je' ydiscípulos ajcxy ymijhuäctay Jesús etz yajtiy:

—¿Pinjää je'jac nüg ymild je mij'ajtin ma Dios y'ane'my jiiby tzajpjoty?

**2** Chi Jesús mijhuoy tüg je pi'c'anäg. Chi pidacy je pi'c'anäg cujc'amy ma yi' ajcxy. **3** Chi Jesús yminañ:

—Janch tiy'ajt iich miich ajcxy nimäy, pen ca' miich ajcxy jothuimbijtcixy etz naybidaaccixy mhuinma'ñ jadu'n nej jada pi'c'anäg huinma'ñ miid, pues ca' mdigihuiipy ma Dios Teedy y'ane'my jiiby tzajpjoty. **4** Paady, pinjaty miid yhuinma'ñ yung nax jadu'n nej jadayaabi pi'c'anäg miid yhuinma'ñ yung nax, je' je'je huidib jac nügi mij'ajtin ymild jiiby ma Dios y'ane'my. **5** Hueñypinity huidibi miid iich ycixpi cöbigipy etz tzogipy tüg pi'c'anäg, jadu'n nej jada pi'c'anäg ti ndzocyich ti ngöbicyich, hue' jadu'n nipaady nej jihuuy ti xycöbicyich ti xychocicyich.

### *Je huidibi ooy ycojotmayity co nbocycähuim*

<sup>6</sup> Hueñypinity huidibi jibic-huinma'ñ ymibidzimy, e yajpocycäy yi jadu'mbi pilctijc huidibi ajcxy xymijnicxpejtpich, jac'oy ixyipy co yi jadu'mbi jay ytimyñayyöcxodziyii tüg paandzaa etz ñayñajtzjibibihuiipy mejyjoty. <sup>7</sup> Ooy ayo'ñity ooy jibicity co ji naaxhuiñbi yajpaady tijaty huidibi yajtundigooby jay ajcxy. Ni mina xii ca' tigoy y'idipy tijaty huidi yajtundigoy je jay ajcxy. Per mij ayo'n pada'ñ miid yi Dios pñnjaty cojp tundigooyii. <sup>8</sup> Pen miich mgi' o miich mdecy xyajtundigooyb, jac'oy ixyipy co mdim'ixpuxy etz ixjibipy jiguem. Niñgi oy co mdigihuiipy cïduc tecytuc jiiby tzajpjoty etz ca'ydi co mdigihuiipy miid metz mgi' etz metz mdecy mijijinjoty huidibi nimina ycapich. <sup>9</sup> E pen yi mhuiin tug xyajpocycähuamb, tim yajpidzim etz ixcatz jiguem. Com jac'oy mdigihuiipy miid tüg mhuiin ma jugy'ájtin huinixiibi, ca'ydi co mdigihuiipy miid metz mhuiin ma yi jiiñ huidibi camina xii ycapich.

### *Je y'ijxpejt, je cõbixy huidibi tigooy*

<sup>10</sup> Ca' m'ixtijcixy ni tüg pi'c'anág huidibi xymibijcpich. Yi' ajcxy je' y'angeles tim ijtiib jiiby tzajpjoty ma Dios Teedy, iich nDeedy yhuinduu. <sup>11</sup> Iich je jay huidibi tzoon tzajpjoty, ti nmiiñich ya naaxhuiñ, je' co nyajnitzoga'ñich je jay ajcxy y'alma huidibi tigoyam. <sup>12</sup> ¿Nej miich ajcxy mina'ñ? Pen tüg jay ymiiid migo'px cõbixy, etz pen yöydigoooyb nidügti cõbixy, ¿nej ca' jëbi ixmach je nimida'px majmocx midaax cõbixy etz níçxy ixtäy je jadügpí huidibi yöydigoooy? <sup>13</sup> E pen ypatpy je tügpí huidibi yöydigoooyb, chi ooy xondägy miid co anajty ti paady huidibi anajty ti ytigooy, ca' jadu'n yxondägy miid je nimida'px majmocx midaax huidibi ca' anajty ti yöytigoooygixy. <sup>14</sup> Tim jadu'n nipaady miid Dios Teedy jiiby tzajpjoty, ca' tzocy co ni tüg jay y'alma tigoyipy.

### *Nej huaad tüg mmigüg nhuinmeecxim*

<sup>15</sup> Pen miich mmigüg xytuñ jibic, miidmiydac ahuingujc e yajhuinjihui' ma ti ytundigooy, pen xy'ayuchuinjihuiyb ti anajty mminaymigügpigyi je mmigüg. <sup>16</sup> Pen ca' xy'ayuc-huinjihuiy, chi huoominipy tüg o metz mmigüg huidibi jëbi nidiy'ajt'adipy miich m'ayuc. <sup>17</sup> E pen nañ ca' je' ajcxy ayuc-huinjihui'ñ, miidnixcip ma mibijcpidijc yöymujctac e jim ajcxy myajnaxipy jadu'n nej tüg huidibi ca' Dios mibicy etz jadu'n nej tüg yajcogüejtpi huidibi ooy pocymiidity. <sup>18</sup> Janch tiy'ajt iich miich ajcxy nimäy, tüg'óciy huidibi miich ajcxy mgapx'adujcpy ya naaxhuiñ, Dios nañ jadu'n capx'adugipy jiiby tzajpjoty, e huidibi miich ajcxy ya naaxhuiñ ca' capx'aducy, Dios nañ ca' capx'adugipy jiiby tzajpjoty. <sup>19</sup> E nañ jadu'n iich miich ajcxy nimäy, pen ya naaxhuiñ miich ajcxy nimetz mnaygápxigixy co tijaty mmibijctzohuaangixy ma Dios, Dios, iich nDeedy huidibi jiiby tzajpjoty, xymöhuiipy huidibi ajcxy mbijectzooyb. <sup>20</sup> Com ma miich ajcxy nimetz o nidugiñ naymújcigixy, jim iich n'ity cujc'amy ma miich ajcxy.

<sup>21</sup> Chi Pedro y'amidooy Jesús yminañ:

—Huindzin, ¿naag'oc huaad nhuinmeecxyiçh yi' ajcxy huidibi xymidundigooybich? ¿Nej nméecxiibich ixti coon'i huixtuje'oci?

<sup>22</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Ca' yhuixtuje'ociy, hue' meecxiipy midaax migo'px jamida'px majmocx midaax'oc.

### *Je tumbi y'ijxpejt huidibi ca'p ymigüg huinmeecxy*

<sup>23</sup> Dios y'ane'min jiiby tzajpjoty jadu'n nipaady nej tüg rey huidibi huijtz'oyiiyb miid je ytumbidijc jajadu'ñi ajcxy yjacminucxy'adyii. <sup>24</sup> Je rey ytimyhuijtz'oyiçhondacyñi anajty cuentas, co oy yjädy tüg ytumbi huidibi anajty minuucxy'ajtip canaag millón. <sup>25</sup> Com je' ytumbi ca' anajty miidity ti miid migüediib je' yhuindzin. Huin'it je huindzin ane'my co huen je' ytumbi yajtoocnax quipxyi miid y'ungdöxyiçc etz tüg'óciy tijaty ymiiid, jaydëb ñuucxy y'adujctähuiipy. <sup>26</sup> Huin'it ytumbi ycoxtinayi'huiiy ma yhuindzin yhuinduu etz nimay: "Huindzin, pa'ayoogich, etz iich miich nmigüejtähuiipy." <sup>27</sup> Chi je tumbi yhuindzin yajtuñ pa'yo'n, chi huinmeecxiçp je nuucxy, e yajpidzimy pujxtigoty. <sup>28</sup> E mic'amy co

je' ypidzimy pujxtigoty, chi yminaybatı tüg ymigüg huidibi anajty miid quipxyi ti ytuñ. Je' anajty minuucox'ajtip tim hueeni, chi je' yöcmimadziy je' ymigüg huidibi miid ytuñ, chi nimay: "Cuet huidibi mnuucx'ajtpy ma iich." <sup>29</sup> Huin'it ymigüg ycojxtinay'ihiyi ma je' yhuinduu. Chi minuuctaacy nimay: "Pa'ayoogich. Iich miich nmigüejtähuipy." <sup>30</sup> Chi je jadügpı ca' meextujcin yajtuñ. Chi oy ymigüg pidägy pujxtigoty, ixti cooni anajty micuedyii. <sup>31</sup> Co je jacadyii ymidumbidijc oy ixy jadu'n nej ti yajtuñ je' ymigüg, chi ooy ajcxy ihiyi. Chi ajcxy nıcx ma je yhuindzin etz yajnimayday tüg'ociy nejjaty anajty ti ijxcixy. <sup>32</sup> Huin'it je' ajcxy yhuindzin oy yajhuoyii je huidibi minuucx'ajtip canaag millón. Chi nimay: "Mich ooy mdzachjibicjäity. Ti iich miich nhuinmeecxi tüg'ociy je mnuucxy, miid co miich pa'ayohuin mbijctzooy ma iich. <sup>33</sup> E miich nañ jadu'n ixyipy ti mba'ayoy je migüg huidibi miid mmiduñ, huidibi xyminuucxy'ajtp, jadu'n nej iich miich ti nba'ayoo." <sup>34</sup> Chi je huindzin ooy chachjotma'ty, chi pidacy ane'min co huen yajtzaachytuñ je' ytumbi mabaad cuejttäy tüg'ociy huidibi ñuucxy'ajtpy. <sup>35</sup> Chi Jesús ycapxycıxnı, minañ:

—Tim jadu'n nej jada rey ti tuñ miid je ytumbi, nañ tim jadu'n Dios tunipy miid miich ajcxy, pen ca' nidüg nidügti miich ajcxy ca' mhuinmeecxy je mmigügtiç amumdügjot.

## 19

### *Jesús yaj'ixpicy miid co jää y töxyiç ixmach*

<sup>1</sup> E co Jesús capxtay jada ayuc, chi choñ Galilea, chi oy yjädy ma Judea it jím Jordán mij nii nínaxy. <sup>2</sup> Chi ooy mayjäy ypanıcxı, e jím yajtzoocy huidijaty anajty yuu miid pa'm miid.

<sup>3</sup> Huin'it nijëjity je fariseos ajcxy nimiñ Jesús co yajmachcähuaangixy anajty. Chi ajcxy y'amidooy:

—¿Nej janch co Dios ti xymooyim cötujcin co jëbi tüg yëydijc ixmadzip y töxyiç miid tim hueeni ti capxy ti ayuc?

<sup>4</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—¿Nej ca'nı miich ajcxy m'ixy mgapxy ma ymiñ jaybety ma Dios ñecy co je naaxhuiñbi chondacy, co Dios oga'ñ yajcoy tüg'ociy tijaty huidibi ji'ajtp co "Dios yajcoy tüg yëydijc etz tüg töxyjäy"? <sup>5</sup> Nañ jadu'n Dios yminañ: "Je yëydijc y'ixmadzip ytaj yteedy etz pudigihuiyp je' y töxyiç. E je yëydijc etz y töxyiç tú'ciy idaangixy." <sup>6</sup> Paady ca' ñimetzity ajcxy, com je yëydijc etz y töxyiç tügmucy y'idaangixy. Com Dios ti huijtzmucy je yëydijc miid je töxyjäy, paady ca' huaadity co jää ajcxy huijtzhuäcxyp tiibì Dios huijtzmucy.

<sup>7</sup> Huin'it je fariseos ajcxy y'amidooy Jesús:

—¿Na'amy co Moisés cötujcin ti yejcy jecy'ajty co tüg yëydijc jëbi huaad ixmach y töxyiç, e möhuiyp ñinecy ñidiy'ajt e jadu'n jëbi ixmach?

<sup>8</sup> Chi Jesús yminañ:

—Moisés jada cötujcin ti xymooygixy co jëbi m'ixmajzcixy mdöxyiç miid co miich ajcxy mdzachcöjuunity, ca' mgapxymidohuaangixy Dios. Per co je naaxhuiñbi chondacy ca' anajty jadu'nity. <sup>9</sup> Janch tiy'ajt jadu'n nej iich miich ajcxy nimaaygixy co je yëydijc huidibi yajjayhuäcxp miid je y töxyjäy, e je y töxyjäy ca' anajty ti ytundigooyb miid huingbi yëydijc, hue' je' yëydijc ytundigooy co ixmach y töxyiç etz ypijctigach miid huingbi. Nañ tim jadu'n pen tüg yëydijc ypic ymild tüg töxyjäy huidibi ñäy ti y'ixmachyii, hue' tundigooyb anajty je yëydijc.

<sup>10</sup> Co Jesús ydiscípulos ajcxy midooy jada ayuc, chi ajcxy yminañ:

—Pen jadu'n jëdu'n je tiy'ajt co je yëydijc ca' huaad ixmadzip ytoxyjäy, jac'oy co ca' nbijcim.

<sup>11</sup> Chi Jesús yminañ:

—Ca' tüg'ociy je jää huinjihuüy jadayaabi tiy'ajt. Jëyi ajcxy huinjihuüp pin ajcxy Dios pidaaci co huinjihuüp. <sup>12</sup> Ji canaagnax je ayuc je huinma'ñ nej ca' yjëbity ypiçipy

je yëydijc. Naagity pi'ctijc yma'xung'aty e ca' yca'pxity ñinïcxy, paady ca' picy ajcxy. E nijëjity je yëydijc ca' huaad ypcy, miid jëgixpi co anajty je' ti ymijaapigyi. Enijëjity yëydijc hui'my jaybicy miid jëgixp co ajcxy ytuñ ma Dios ytung, je Dios huïdibi ane'myb tzajpjoty. Pinjaty cöbigamy iich n'ayuc huen cöbicy.

### *Jesús conucxy maybi'ctijc*

<sup>13</sup> Chi naagity je jääy miidnïcxy y'ung y'anäg ma Jesús jaydëb yajcïñixaçipy etz Dios mibijctzoy miid yi' ajcxy ycixpi. Chi Jesús ydiscípulos ajcxy ojy je jääy ajcxy huïdibi anajty miid miimb je y'ung y'anäg, nîmaaygïxy co ca' jadu'n y'oyity. <sup>14</sup> Per Jesús yminañ:

—Huen miid miiñ ajcxy pi'c'anäg ma iich, ca' mjjpcogapxiyygïxy. Com pinjaty ymibijcp iich ngapxy n'ayuc, jadu'n nej jadayaabi pi'c'anäg ajcxy ymibicy, je' ajcxy tigihuam ma Dios y'ane'my jiiby tzajpjoty.

<sup>15</sup> Chi Jesús cïñixaçy je pi'c'anäg ajcxy. Chi ñicxnì.

### *Tüg yeeg'anägnip comeeñybi miidmiydägy Jesús*

<sup>16</sup> Chi tüg yëydijc oy ixy Jesús. Chi y'amidooy:

—Huindzin, ¿ti jada' co oy iich ndunipyich jaydëb nbaadibich jugy'ajtin huïdibi ca' ycixipy ytigoyipy?

<sup>17</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—¿Na'amy co xyñimäyich co oy huindzin iich? Dios tügpajc oyip, ca' jac pin. Pen miich mdzojcpo co mbada'ñ jugy'ajtin huïdibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina mguydunipy je Dios ycötujcin huïdibi Moisés ycojaay jecy'ajty.

<sup>18</sup> Chi je yeeg'anäg yajtihuimbijty:

—¿Huïdibi cötujcin miich mdijp?

Chi Jesús yminañ:

—Ca' migüg myaj'ögipy. Ca' migüg ytoxyijc migapxtigooyipy. Ca' mmeedzip. Ca' mmigüg mhuin'iñip. <sup>19</sup> Yajmij'at mdaj mdeedy. Mdzogipy mjihuihuip miich mmigügtijc, tím jadu'n nej miich ci'm mnaychogyii.

<sup>20</sup> Chi je yeeg'anäg Jesús nîmaayi:

—Ti nguydundäyich jadayaabi cötujcin ajcxy maabi iich nbi'c'atyich. ¿Ti jada njacyajtigoy'ijtpyich?

<sup>21</sup> Chi Jesús jadüg'oc y'adzooy:

—Pen miich m'idam tudägy, nicx tooctigoyda' huidijaty miich miid, etz mo' je meeñ je jääy ajcxy huidijaty ayoob. Co jadu'n mdunipy, chi mbaadipy oy'ajtin jiiby tzajpjoty. Co jadu'n mdoctähuiipy tijaty miich miid, chi miinip jadüg'oc ma iich nyajpaadyich, e pajamgich.

<sup>22</sup> Co je yeeg'anäg jadu'n midooy, chi ñicxnì taj may com ooy anajty chachcomeeñity.

<sup>23</sup> Huin'it Jesús nîmay je' ydiscípulos ajcxy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej nîmaaygïxy co ooy ymijhuinma'ñity co tüg comeeñyäy ytigihuip ma Dios y'ane'my jiiby tzajpjoty. <sup>24</sup> Jadüg'oc nîmañiñich co ooy chipity co tüg comeeñyäy tigihuip ma Dios y'ane'my, niigi ca' chipity co tüg camello ñaxipy ma tüg xu'ñ'ijx yxutity.

<sup>25</sup> Co Jesús ydiscípulos ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy ooy jihuìy huinmay. Chi ajcxy ñay'amidoohui miñ xyipy:

—¿Pin jëbi paady je' y'alma nïdzoocin?

<sup>26</sup> Chi Jesús ajcxy huindicxpejty etz nîmay:

—Je huïdibi jääy ajcxy chipjihuiiyb, miid Dios ca' ni ti chipity.

<sup>27</sup> Huin'it Pedro yminañ:

—Huindzin, iich ajcxy ti n'ixmajztäyich tüg'óciy huidijaty anajty iich ajcxy nmiid etz nbanicx iich ajcxy miich. ¿E ti jada' iich ajcxy nbaadaamybich?

<sup>28</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Janch tiy'ajt nminañ hich co anajty je xii je tiempo paady mina Dios yajtigajtztahuiipy je tzajp etz naaxhuiñbi, co anajty iich, je jay huidibi tzoon tzajpjoty, n'ityich ma ngötujctacich oybi jiiby tzajpjoty, chi miich ajcxy huidi ti xypahuidityich, miich ajcxy mbadamy majmetz cötujctac, e miich ajcxy mdiyduniipy je majmetz picipi Israeliäy ajcxy. <sup>29</sup> E tüt'ociy jay ajcxy huidibi ti ixmajztäy yjiin ytijc, y'uch ymigüg, y'ung ytoxyijc, y'ung y'anäg, ytaj yteedy, o ycam ytu' miid iich ycixpi, yi' ajcxy ypadamyb migo'px'oc, ca'ydi huidibi ti ixmach. E ypadamy je jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina. <sup>30</sup> Mayjäy ajcxy huidibi cham ymiid mij'ajtin cötujcin, tzajpjoty ca' ajcxy miid'ada'ñ mij'ajtin cötujcin. E mayjäy huidibi cham ca' miidity ajcxy mij'ajtin cötujcin, tzajpjoty ymiid'adamy ajcxy mij'ajtin cötujcin.

## 20

### *Je naymiduniptijc y'ijxpejt*

<sup>1</sup> Jadu'n Jesús yminañ:

—Je Dios y'ane'min jiiby tzajpjoty jadu'n nipaady nej tüt cogambi huidibi ooy mij cam miidity. Chi je cogam jopyñi choñ ma oy nícxxy ixtäy tumbidijc ajcxy huidibi yaipidigipy yi uva cosecha. <sup>2</sup> Chi ycapxytuñ miid nidüg nidüg ytumbi co mujuya'ñ tüt denario meeñ tüt xiibi. Chi quejxy nidüg nidüg ytumbi ma je uva cam. <sup>3</sup> Chi petyxi je cogam nícxxy jadüg'oc tumbi ixtaayb. Chi paty cajp cujc nijejity tumbi huidibi ca' ti tung miidity. <sup>4</sup> Chi je cogam je tumbi ajcxy nimay: "Nícx miich ajcxy tuñ ma iich ngosecha. Cham nmujuyipy jadu'n nej ytij'ajtity." Chi nícxxy ajcxy midumbi. <sup>5</sup> Chi je cogam nícxxy jadüg'oc cujcxii tumbi ijxtaayb. Nañ jadu'n nícxxy jadüg'oc minacyxi. <sup>6</sup> Nañ tim jadu'n tzuu jadüg'oc je cogam nícxxy tumbi ijxtaayb, chi paty nijejity cajpcujc huidibi ca' ti tung miidity ajcxy, chi ajcxy nimay: "¿Na'amy co miich ajcxy myaajity? ¿Nej co ca' mnícxxy mdungixy?" <sup>7</sup> Chi je' ajcxy y'adzooy: "Je' co ca' iich ajcxy pin ti xycapxytuñ." Chi je cogam ajcxy nimay: "Nícx miich ajcxy tun ma iich nnaaxjot. Cham iya nmujuyipy jadu'n nej ypaadyii." <sup>8</sup> Co oy ycodziyñi, chi je huindzin nimay je huidibi nigop'ajtp je tung: "Nícx mijhuoodäy je tumbidijc etz mujuyipy. Mujuy jayijp huidibi ti ymiiñ axam tumbi etz jim nícxxy myajcogixiy ma huidibi anajty ti miiñ jayijp tumbi." <sup>9</sup> Chi ajcxy jayijp yajmujuje tung ajcxy huidibi anajty ti ytigiiy tumbi axam. Chi yajmujuje ajcxy jadu'n nej anajty jay naymujuji je tüt xiibi. <sup>10</sup> Co miiñ je tumbi ajcxy je huidibi ajcxy jayijp tigiiy tumb. Chi ajcxy jot'ajti co jac'anaxy yajmujuya'ñ. Per quipxyjaty ajcxy paty tüt meeñ nidüg'ociy je tumbidijc. <sup>11</sup> E co ajcxy quipxyjaty yajmujuje, chi ajcxy ytigiiy jotma'tpi. <sup>12</sup> Chi ajcxy nimay je cam huindzin: "¿Na'amy co quipxyjaty iich ajcxy ti xymujuyich miid je huidibi ti miiñ axam tumbi? Yi' ajcxy tüt jaxigy ti ytuñ, e iich ajcxy tüt xii je anbi ti ngöbicyich." <sup>13</sup> Chi je cam huindzin y'adzooy, nimay nidügti je' ajcxy: "Miich, iich nmigüg, ca' iich jibic ti nduñich miid miich. ¿Nej ca' iich ajt ngapxytuunim co jadu'n nmujuya'ñ tüt denario meeñi? <sup>14</sup> Con yi mmeeñ, e nícxni. Jadu'n ndzocyich co quipxyjaty nmujuya'ñich miich miid huidibi ti ymiiñ axam ma je tung. <sup>15</sup> ¿Nej ca' huaad iich nduñich miid iich nmeeñ nej ndzócyichi? ¿O co xyajca'oy'ixyich, co iich ooy n'oyjäyity?" <sup>16</sup> E huidibi ajcxy jaccogixiyb, yi' ajcxy jayijp'adam. E huidibi ajcxy jayijp'ajtp cham, yi' ajcxy yjaccogixihuamb. May ooy yjayajhuoomiñ e hueen i huidi huin'ijxipy.

### *Jesús capxypidzimy jadüg'oc co y'öga'ñ*

<sup>17</sup> E co Jesús anajty nícxxy ma Jerusalén tü'aa, chi miid nícxxy ahuingujc je nimajmetzpi ydiscípulos. Chi ajcxy nimay:

<sup>18</sup> —Jadu'n nej miich ajcxy m'ijxy mnejhuÿ cham iich ajt nba'ttigiiyim jim Jerusalén. Jim Jerusalén iich, je jay huidibi tzoon tzajpjoty, xyajciyegaamich je teedy mititungmiidpi etz esribas ajcxy. Nyajtiyduna'ñich etz pidäga'ñ ajcxy ané'min co n'ögibich. <sup>19</sup> E yi' ajcxy

xyc̄iye'ñich ma je huidibi ca' yjudiojäity, jigiñ xyñixigibich xyajxigibich, xycoxipich, etz xyajcruutzpedipich ajcxy. E co n'ögibich, chi njugypipiyich codugiñg xii.

### *Huidibi Jacobo etz Juan ytaj ypijctzou*

<sup>20</sup> Chi je Zebedeo ytoxyjc nimiiñ Jesúś miid metz je ymang; Jacobo etz Juan. Huin'it je ungdaj huingojxtinay'ihuiy Jesúś, pijctzoy may'ajt. <sup>21</sup> Chi yajtiy Jesúś:

—¿Ti mdzojcpy?

Chi je ungdaj y'adzooy:

—Tun may'ajt möhuipy iich metzpi yi nmang yi jacmijtung ma miich m'ane'min, jaydëb iñähuipy ma miich mmijc, tûg a'oy'amy etz jadüg anajty'amy.

<sup>22</sup> Chi Jesúś y'adzooy:

—Miich ajcxy ca' muuinjihuñti ajcxy mbijctzooyb. ¿Nej mmianaxa'ñ myajnaxa'ñ miich ajcxy je tzaachypi huidibi iich nmianaxamy nyajnaxamyich? Jadu'n nej jihuñ m'üga'ñ ajcxy je ta'm niñ huidibi iich n'ügamy e mbaada'ñ je nibejtin huidibi iich nbadamby.

Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Jébi.

<sup>23</sup> Chi Jesúś ymina'ñ:

—Janch tiy'ajt nej miich ajcxy mina'ñ co mmianájxcixipy myajnájxcixipy je tzaachypi huidibi nnaxa'ñich. Per ca' iich cötujcin nmiddidyich co iich miich ajcxy nbidägipy mijtungmiid, co myajpaadip tûg ma iich nmijc a'oy'amy e jadüg anajty'amy. Hue' janchtiy Dios Teedy ymid ni'ixi' pinjaty ti huin'ixy jaydëb yajnicxip je mijtung ma iich n'ane'mdac.

<sup>24</sup> Co je nimajcipi ydiscípulos ajcxy nejhuiy jadu'n nej Jacobo etz Juan pijctzooy may'ajt ma Jesúś, chi ajcxy ooy mijotma'ty Jacobo etz Juan.

<sup>25</sup> Huin'it Jesúś mijcapxy je' ydiscípulos ajcxy, chi nimay jadu'n:

—Miich ajcxy mnejhuñ co yi jay ajcxy huidibi mijtungmiidpi ma je maybi naax cajp, mic ajcxy ane'my je naax cajp. Nañ jadu'n yi ajcxy huidibi mic'ajt miid ma je maybi naax cajp, mic ajcxy ane'my je jay ajcxy. <sup>26</sup> Per miich ajcxy ca' mjadu'nity nej je mijtungmiidpi ma je maybi naax cajp. Pinjaty miich ajcxy je mij tung yajnicxip, copicy ñaybidägipy nej tûg tumbi. <sup>27</sup> Pen ji miich ajcxy nidüg nigohuajc'ada'ñ, copicy ñaybidägipy nej tûg tumbi. <sup>28</sup> Com iich nañ jadu'n, je jay huidibi tzoon tzajpjoty, ti nmiiñich ya naaxhuiñ jaydëbi nbubedipyich yi mayjäy ajcxy. E canan yi' ajcxy xypubedipich. Ngüyegaamyich njugy'ajtin ma yi o'cin miid je mayjäy yciixpi, jaydëbi ngohua'ñich jay ajcxy y'alma huidibi tigoyam.

### *Jesúś yajtzoocy metz jay huintzpi*

<sup>29</sup> E co Jesúś etz ydiscípulos ajcxy ycajppidzimy jim Jericó, chi ypanicxi ajcxy mayjäy.

<sup>30</sup> E jim anajty iñaay nimetz huintzpi tüba'áy. E co ajcxy nejhuiy co jim anajty ñaxy Jesúś, chi ajcxy yaaxpi jojcpí:

—Huindzin, David y'ap y'oc, tun may'ajt iich pa'ayoog.

<sup>31</sup> Chi je mayjäy ajcxy ojcooty je metzpi jay huintzpi, nimay ajcxy co huen amoñ. Per je huintzpi niñ minan'idich:

—Huindzin, David y'ap y'oc, tun may'ajt iich pa'ayoog.

<sup>32</sup> Huin'it Jesúś ytinayxip, e yminañ:

—Ocmin miich ajcxy ya.

Huin'it yajtñy:

—¿Ti mdzojcpy ndunipyich miid miich?

<sup>33</sup> Chi ajcxy ñimaayi:

—Huindzin, ndzojcpyich co xyajhuindicxigibich.

<sup>34</sup> Huin'it Jesúś pa'ayoogoty ajcxy. Chi ajcxy nidoní ma je' yhuiin, e mic'amy je huintzpi ajcxy y'ijxig. Chi Jesúś ajcxy panicxy.

## 21

*Jesús ytigiiy jím Jerusalén*

<sup>1</sup> E co anajty Jesús etz je mayjäy ajcxy tí mihungoni Jerusalén, chi yja'ty ma Betfagé cajp mihungon je Olivos cögop. E jím Jesús quejxy nimetz ydiscípulos ajcxy. <sup>2</sup> Chi ajcxy nimay:

—Niçxcix ma je cajp huïdibi jím'amy. E jím tüg burro ycochochity miid y'ung. Cogue-jttüdip ajcxy je burro e yajmiingix ya ma iich. <sup>3</sup> E pen jím pin nej xyñimäy, nima' co je Huindzin yajtunam, e yajhuimbida'ñ miç'amy.

<sup>4</sup> Jadayaabi oy jadu'n ytuñyi yjadyii ycixy yca'pxy jadu'n nej je profeta jecyip jaay, co jadu'n yminañ:

<sup>5</sup> Yajnima' je jäy ajcxy huïdibi tzinaayb jím Sión (Jerusalén), oc'ijxcix, chi miiñ ajcxy je mrey, yung nax yjot yhuinma'ñ miidity je mrey, etz burrocíxy miiñ. Ma tüg burro mang huïdibi ytaj tzimy yajyöp.

<sup>6</sup> Chi je metz ydiscípulos ajcxy cuyduñ nej anajty Jesús tí y'anemayii. <sup>7</sup> Yajja'ty ajcxy je burro miid ymang. Chi Jesús ydiscípulos ajcxy jíibe'ñ je metzpi burro miid ajcxy yjocxhuit, chi Jesús yaj'iñay je burro mang. <sup>8</sup> E je mayjäy ooy yajhuinyëbiy ajcxy je tü'aa miid yhuit, chi ajcxy oy ypuxy quipy y'aacx. Chi ajcxy pidacy ma je tü'aa. <sup>9</sup> E jím ñajxy je burro, e je mayjäy huïdibi niçxp jayiip, e nañ jadu'n huïdibi anajty mimb axam, ooy ajcxy ytigiiy huambi jihuiiyb, chach minaangixy:

—¡Hosana! ¡Gloria a Dios! ¡Ooy ycömayity Dios! Huen capxpaady idipy jada yëydijc huïdibi mimb ma yi nHuindzin Dios yxi etz miid ymic'ajt. ¡Gloria a Dios!

<sup>10</sup> Co Jesús ytigiiy jím Jerusalén, chi tüg'óciy je mayjäy huinmay'ahuidijty, chi ñay'amidóohuigixy miñ xyipy:

—¿Pin yi' yijiibí jäy?

<sup>11</sup> Chi mayjäy y'adzooy:

—Yi' je' je profeta Jesús huïdibi tzoon ma Nazaret cajp ma Galilea it.

<sup>12</sup> Huin'it Jesús ytigiiy ma Dios ytijc. Chi ixquejxtay tüg'óciy je ajuybi adoocpi huïdibi anajty yajpatp jiiby. Chi tijhuimbijtay tüg'óciy je mesa ma anajty jäy jím ymeeñhuingogongixy, etz nañ jadu'n tijhuimbijtay je muuxytoocpi iñaybejt. <sup>13</sup> Chi jadu'n nimay ajcxy:

—Jaaybety jadu'n ymiiñ ma Dios ñecy: “Iich ndijc je' yi' ma jäy ajcxy Dios mibijctzoy”, per miich ajcxy hue' yi' mhua'ñ meetzpi tijc.

<sup>14</sup> E co anajty jiiby tzajptigoty Jesús, chi jiiby ñimiini huïdijaty anajty huintz, huïdijaty anajty cïma'ty tecyma'ty, chi Jesús yajzooctay. <sup>15</sup> Per je teedy ajcxy huïdibi mijitungmiid etz je esribas ajcxy ooy mijotma'ty Jesús co ajcxy ijxy nejhuiy jäy jadu'n nej Jesús anajty tuñ mijhuinma'ñ. Etz nañ jadu'n ajcxy ijxy co je pi'c'anäg anajty ajcxy yhuaangixy yjihuiyixy jiiby tzajptigoty, yminaangixy: “¡Huen cömay'idiipy je rey David y'ap y'oc!”

<sup>16</sup> Chi je teedy etz esribas ajcxy Jesús nimay:

—¿Nej ca' miich mmidooy nej je pi'c'anäg chach minaangixy?

Chi Jesús y'adzooy:

—Nmidooybich. ¿Nej ca' miich ajcxy mgapxyñi Dios ñecy ma ymiiñ jaaybety co jadu'n yminañ?:

Tí myaj'ixpicy iiy ma je pi'ctijc ma'xungdijc jaydëbi ajcxy iibaadip capxpaadip Dios.

<sup>17</sup> Chi Jesús ycapxycijxy miid je teedy etz esribas ajcxy etz chooñ jiiby tzajtigoty. Chi ñicxy ma Betania cajp, e jím yajnajxy je tzumbi.

*Jesús capxpojcy je higueri ca'p anajty ytäm'aty*

<sup>18</sup> E co yxiimiy ytiççixgy, chi Jesús yhuimbijty Jerusalén. E ma anajty tim ytüyöy, jím yuuböccoti. <sup>19</sup> E jím ijxy ma tüba' tüg cop je higueri quipy. Chi ninicxy. Chi pätiijxy, per ca' anajty ni tüg ytiim, jëda'ajty je' y'aay. Chi Jesús nimay je higueri quipy:

—¡Ni ca minaa xii mdiim'adipy!

E mic míciyi je higueri quipy ytiihch. <sup>20</sup> E co je' ydiscípulos ajcxy jadu'n ijxy, chi ajcxy ooy huinmay. Chi ajcxy y'amidooy Jesús:

—¿Na'amy co yi higueri quipy mic'amy ti ytich?

<sup>21</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej nnimaaygixy. Pen miich ajcxy miid je mibijcin, etz ca' ajcxy mmibicy aametz jotmetz, jebi mijhuinma'n mdungixy nej iich ti nduñich. E nañ jadu'n jebi jac mijpi mijhuinma'n mdunipy ajcxy. Jebi ajcxy tun cop mnimäy: "Quég ya, tig' mejyjoty" e xycapxymidohuipy ajcxy je tun je cop. <sup>22</sup> E tüg'ociy tijaty miich ajcxy mbijctzooyb huen ytmytijity, pen mmibijcp ajcxy, mbaadip ajcxy.

### *Jesús ycötújcin*

<sup>23</sup> Co Jesús yja'ty Jerusalén, chi ytigiiy jadüg'oc ma Dios ytiyc. E jiiby anajty yaj'ixpicy je mayjäy, chi ñimiini je teedy mititungmiidpi etz judío mijjäydijc ajcxy. Chi ajcxy y'amidoohui:

—¿Ma cötujcin ti mbaady co jadu'n mduñ tzajtigoty? ¿Pin jada cötujcin ti xymöy?

<sup>24</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Nañ jadu'n iich miich ajcxy nyaj'amidoohuamy tüg ayuc. Pen m'adzooyb ajcxy jada ayuc, huin'it iich miich ajcxy nyajnimähuiipy ti cötujcin iich miid nduñ huidijaty. <sup>25</sup> ¿Pin quejxy je Juan, je Bautista, yajniibejtpi, Dios o jay ajcxy?

Chi ajcxy ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—Co ixipy ipy ajt n'adzoohuim co Dios Juan quejx, huin'it xy'adzoohuim: "¿Na'amy co miich ajcxy ca' mmibijcy Juan?" <sup>26</sup> Per nañ jadu'n ca' huaad nmínaaním co jay ajcxy yajniibejcy Juan, com nejhuiiyim co yi mayjäy mibijccixy co je' anajty Dios tüg y'ayucnajtzcapxiybi.

<sup>27</sup> E paady ajcxy jadu'n adzooy Jesús:

—Ca' iich ajcxy nejhuiygixy.

Huin'it Jesús yminañ:

—Nañ jadu'n iich ca' nigapxa'ñich pin je' ycötujcin miid nduñich huidijaty.

### *Je metzpi ung ijxpejt*

<sup>28</sup> Chi Jesús yminañ:

—Nej m'oc'ixy m'ocjaygugi' jadayaabi ixpejt? Tüg je yeydijc ymiid anajty metz je' ymang. Chi nimay je mijpi: "Nícx cham m'octxuñ ma iich n'uva cam." <sup>29</sup> Huin'it je' ymang y'adzoohu: "¡Ca' nnícxax'ñich!" Chi jaccohueeñyi je' ymang yhuinmaydigajch, chi ñícxylumbi. <sup>30</sup> Chi je ungdeedy oy ixy je ymang mutzpi. Chi nañ jadu'n nímaay co huen nícxyluñ. Chi je' ymang mutzpi y'adzooy: "Oy, cham nícxibich." Per ca' ñícxyl. <sup>31</sup> ¿Huidi je' nidügti ycuyduuñ nej anajty yteedy tzocy?

Chi ajcxy yminañ:

—Je' ymang mijpi huidibi jayijp nimay.

Huin'it Jesús nimay ajcxy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej nímaaygixy co je huidibi ajcxy yajcogüejtpi etz je töxyjäy ajcxy huidibi tundigooyb miid yeydijc, je' ajcxy tigihuamb jayijp ma Dios y'ane'my jiiby tzajpity, ca'ydi miich ajcxy. <sup>32</sup> Paady ycxipi oy ymiiñ je Juan huidibi jay ajcxy yajniibej, Juan yajni'ixiyygixy je mayjäy nej ajcxy jebi yjothuimbidiipy ma Dios. E miich ajcxy ca' mibijcy jadu'n nej Juan yminañ. Per je' ajcxy huidibi yajcogüejtp etz je töxyjäydijc huidibi tundigooyb miid yeydijctijc, ymibijc je' ajcxy Juan. Oy miich ajcxy mja'ijxy, per ca' mjothuimbidaangixy etz ca' mibigaangixy.

### *Je naymiduuniptijc jibicjäybí ajcxy y'ijxpejt*

<sup>33</sup> Chi Jesús yminañ:

—Oc'amidoo'ijtcix jadayaabi ijxpejt. Ji anajty tūg je huīdibi nihuindzin'ajtp miipi je tundac. Chi je cogam uvas cojy ma je ytundac etz jūgajy. Chi yaj'oyiiy ma anajty jēbi je uvas nii yajnigidaagaani. Nañ jadu'n cojy tūg tzaaboch ciixpi, jigix jēbi cuend'aty ycam. Co yaj'oyiyday, chi je cogam yejcy pijectzoy je ycam ma je jāy ajcxy huīdibi naymidunaanip. Chi oy chooni je cogam nicxy viaje tumbi. <sup>34</sup> Je huin'it tiempo co yhuaad'ajtni je cosecha, chi je cogam quejxy nijejity ytumbi jim ma huīdibi anajty ti yajpijctzoy je nāax co huen möyii je huīdibi yi' paadaanip. <sup>35</sup> Per je jāy huīdibi anajty ti naax pijectzoy, chi ajcxy majch je tumbi. Chi ajcxy ooy huinhujpy jijphuojpy tūg. Chi ajcxy huingäch jijpcäch jadüg. Chi ajcxy je midugiigpi yaj'o'cy. <sup>36</sup> Chi je conaax cogam huingbi ytumbidijc quejxy. E nañ jadu'n ajcxy oy tungixy jadu'n nej anajty ti tungixy je jayijp'atypi. <sup>37</sup> Chi yci'm'ung oy quejx cogixiiyñi. Hue' jot'ajti co yajmij'adiiby je y'ung. <sup>38</sup> Per co ajcxy je tumbidijc ijxpaty je cogam je' y'ung, chi ajcxy naygapxi: "Tzoc ayt yaj'o'cim je cogam ymang, com yi' je' mihiui'mamb je' yteedy je yjugy'ajtin je pidägy. E co ayt nyaj'o'cim, chi iich ayt nmihui'mim je cam." <sup>39</sup> Chi ajcxy majch je cogam ymang. Chi ajcxy huijtzpidziimy ma je tundac. Chi oy yaj'öccixy.

<sup>40</sup> Huin'it Jesús yminañ:

—Co anajty ti miiñ je conaax je cogam, ¿ti jada' y'octunipy miid je tumbidijc ajcxy?

<sup>41</sup> Chi je teedytijc etz mijjäydijc y'adzooy:

—Je cogam yaj'ögipy yijiibjibicjäydijc, ca' ajcxy pa'ayohohipy, etz yegipy je uvas cam pijectzoy ma je huingbi jāy huīdibi yegipy je pidägy huīdibi cogam paatiip.

<sup>42</sup> Chi Jesús yminañ:

—¿Nej ca'ní miich ajcxy mgapxy ma miiñ jaaybety ma Dios n̄ecyi? Jادu'n yminañ:

Je yéydiç huīdibi je jāy ajcxy ca' anajty tzocy, Dios ti pidägy mij'anembi. Tim jadu'n nipaady nej tūg tzaa oybi huīdibi je pojtzpidijc ca' ajcxy yajtuna'ñ, e je' je' oy ti yhui'mni ma anajty yjaccopicyty. Je Huindzin Dios jada tung ti tuñ, e ooy oy n'ixim yi' ytung.

<sup>43</sup> E paady jadu'n iich miich ajcxy nimäy co miich ajcxy myajpiga'ñ yi m'it mlugar jiiby tzajpjoty ma Dios y'anemy etz yajmöhua'ñ je huingbi jāy je huīdibi amuumdugjot naygiyejcip ma Dios. <sup>44</sup> Pinjaty ca' cöbiga'ñ jada mij'anembi, ayo'n ypadaamb, ytimnipatp nej jihuüy jim yciixciday ma je tzaa nücx, tihuüdz yjajtähuipy. O pen je mij'anembi midziptzoñ je jāy, chi ytigoydähuipy ajcxy, tim jadu'n nej jihuüy je tzaa n̄igidaagoodyii ajcxy, e janch jaam püx n̄icxy yjaty.

<sup>45</sup> Co ajcxy midooy, chi je teedytijc etz je fariseostijc huinjihuüy co yi' ajcxy yajnigapxyp, <sup>46</sup> chi Jesús ajcxy jamadzaañ. Per tzigiiyb anajty ajcxy miid je mayjäy, je' co je mayjäy anajty mibijccixy co Jesús najtzcapxiyb Dios ytiy'ajt.

## 22

### Je ijxpejt ma jāy anajty pijectidijc nixiiduuñ

<sup>1</sup> Chi Jesús jadüg'oc ytigiiy capxp miid ijxpejt, yminañ jadu'n:

<sup>2</sup> —Je Dios y'anemín jadu'n nipaady nej je rey ymang ocnixiiduñ co ti ypciy. <sup>3</sup> Chi je rey quejxhuäxtay je ytumbi co huen n̄icxy huoomujctaaygixy je huīdijaty anajty ti yaj'nimaaygixy co müingixipy ma ytuna'ñyii yjada'ñyii je piycin. Per ca' je' ajcxy ymiina'ñ ma je piycin nixiiduñ. <sup>4</sup> Chi quejxnip huingbi ytumbi, nimay ajcxy: "Nimaaygix je tiibj oy jayijp'aty mnimaaygix jadu'n co huen mmiingixy ma yam je caayin uucin ni'ixi' y'ity. Ti je huaj nücxpi nyaj'ögyich. E ni'ixi' ijtaayñi, huen miiñ ajcxy ma je piycin ytuna'ñyii yjada'ñyii." <sup>5</sup> E je' ajcxy tiibj anajty yaj'nimaaygixy, ca' ajcxy je' ytimy tuñ cuendi. Nijejity ajcxy n̄icxy ma ytundac. Nijejity ajcxy n̄icxy toocp yejcp; <sup>6</sup> e nijejity ajcxy majch je rey yquejxyöybj ajcxy, chi ajcxy oy chaachytuñ, chi yaj'o'cy. <sup>7</sup> Chi je rey ooy chachjotma'ty. Chi je soldados ajcxy quejxy co huen n̄icxy yaj'öctäyii je jäyyaj'öcp ajcxy

etz ytoydähuip je ycajp. <sup>8</sup> Chi je rey n̄imay je ytumbi ajcxy: “Ni'ixi' ijttäy ma jadayaabi je pijcín yajnixīduna'ñ. Per je huidibí ajcxy t̄i yajn̄imäy ca' ajcxy mihuaadity co ymíingixipy. <sup>9</sup> Niçx miich ajcxy majaty jäy yjiiñ ytijc. Nīmaaygixy tüg'óciy p̄injaty ajcxy mbaty, co huen miingixy ma je pijcipi.” <sup>10</sup> Chi niçcxy je rey ytumbi ajcxy. Chi ajcxy miidmiinday je mayjäy, je oyjäybí etz je jibicjäybí. Chi y'ujztay je rey ytijc miid je mayjäy. <sup>11</sup> Huin'it je rey ytigiiy mayjäyjoty,ixa'ñ anajty huidijaty t̄i yajhuomiñ. E jiiby tüg yéydiç t̄i ijxpaty huidibí ca' anajty t̄i niayxoxyii, jadu'n nej jäy nayxójixigixy co ajcxy niçcxy ma tüg pijcin. <sup>12</sup> Huin'it je rey minañ: “Migüg, ¿nej ya t̄i mdigiy tigoty, e ca' mxojx miidity nej ypaadyii?” E je yéydiç amoñiy je' yhui'my. <sup>13</sup> Chi je rey n̄imay huidibí anajty jím pubejtp: “Cixotz tecyxotz jada yéydiç etz pidäg agootzuuby. E jiiby yjihuipy yäxiþy, jiiby ytiītz huinqueedip miid jotmay.” <sup>14</sup> Com may je jäy ajcxy huidibí t̄i yajhuooy, e hueeni ajcxy huidibí t̄i yajhuin'ixy.

### *Je cogüejtin niçcxdäg*

<sup>15</sup> Je huin'it tiempo je fariseos ajcxy tuuñ quipxycapxy co anajty xihuaangixy niñhuambedaangixy Jesú. <sup>16</sup> E jadu'n ajcxy quejxy ma Jesú yajpaady naagity huidibí minicxpejt je fariseos ajcxy ytiy'ajt etz naagity huidibí mijniçcxejt je Herodes ytiy'ajt. Chi ajcxy Jesú n̄imay:

—Huindzin, nejhuiÿybich iich ajcxy co miich mgapxy je tiy'ajt. Tudägy myaj'ixpicy jäy ajcxy jadu'n nej huaad ajcxy cuychinaaygixy Dios ytiy'ajt. E ca' mgüendituñ nej jäy ajcxy yminaangixy. Tú'ciy miich mduñ miid comeenjäy etz miid ayoobtijc, ca' huin'ixpety myaj'ixpicy. <sup>17</sup> Nejhuiÿhuamy iich ajcxy nej miich mina'ñ pen tiy'ajt jadu'n: ¿Nej ndundigooyim ma Dios ycötujcin, co ngüejtim ma César, je romano mij'anembí?

<sup>18</sup> Per Jesú ñejhuiÿyb anajty ajcxy yjibic-huinma'ñ, e chi ajcxy n̄imay:

—Ooy miich ajcxy naybidaacigixy nej jihuÿ ooy mdudägyity, e ca' yjanchity. ¿Na'amy co ajcxy xychachjot'ixy xychachhuinma'ñ'ixyich? <sup>19</sup> Yaj'ijxcich tüg meeñ huidi miid migüéjtigixy César.

Chi ajcxy mimiñ tüg meeñ. <sup>20</sup> Chi co Jesú y'ijxy je meeñ, chi yajtiÿ:

—¿Pin y'ahuinax e pin yxii cixjaay ma jada meeñ?

<sup>21</sup> Chi ajcxy y'adzooy:

—Je romano mij'anembí y'ahuinax etz yi' yxii.

Huin'it Jesú je' ajcxy n̄imay:

—Mo' je César huidibí yi' yjë'ajtpy, etz mo' Dios huidibí Dios yjë'ajtpy.

<sup>22</sup> E co ajcxy jadu'n midoooy, chi ajcxy ooy jihuÿ huinmay. Chi ajcxy ixmajch Jesú, e niçcxni ajcxy.

### *Yaj'amidooy ajcxy je jugypijcín co pin ti y'ögy*

<sup>23</sup> Je huin'it xii je saduceos ajcxy oy ixy Jesú. Yi' ajcxy ymina'ñ co ca' yjugypiga'ñ je öcpí ajcxy. E jadu'n ajcxy huinma'ñ pidägy, e yminaangixy:

<sup>24</sup> —Huindzin, jadu'n miiñ ma Moisés ycötújcín co je yéydiç huidibí ypijcychinaayb miid ytoxyijc, e pen öcp je yéydiç, e ca' ni tüg y'ung yajhui'my, copicy co co'öcytöxyjäy ypijctigadzipy miid je yéydiç ymiguëx. <sup>25</sup> Pues jii ma iich ajcxy anajty tüg quëx je yéydiç nihiuxtujc. Je unggooob ypijcy, e chi ix'ögy ytoxyijc, e ca' ni tüg y'ung yajhui'my. Chi je miguëx ypijctigajch miid je töxyjäy. <sup>26</sup> Nañ jadu'n je mimetzpi yéydiç ix'o'cy ytoxyijc. Nañ jadu'n je midugügpi yéydiç ix'o'cy ytoxyijc. E jadu'n oytuñyii yjadyii miid je töxyjäy co ti anajty miiddzinay'abidzimädäy je nihiuxtujcpi yéydiç tüg quëxpi. E je nihiuxtujcpi ajcxy ix'o'cy je töxyjäy, e ca' ni tüg y'ung ajcxy yajhui'my. <sup>27</sup> Chi nañ jadu'n oy y'öcní je töxyjäy. <sup>28</sup> E co anajty xii tiempo paty, co anajty Dios yajjugypicy yi tiibí ajcxy y'ögy, ¿huidibí jada' ajcxy nidügti je yéydiç töxyijc'adaanip je töxyjäy? Com ti ajcxy jadu'n nihiuxtujcpi miiddzinay'abidzimägixy.

<sup>29</sup> Chi Jesú je' ajcxy y'adzooy:

—Miich ajcxy ca' mhuinjihuïy je tiy'ajt, com ca' mnejhuiiygixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, e com ni ca' mnejhuiiygixy je mic'ajt huïdibi Dios ymïid. <sup>30</sup> Pues co anajty yjugypijccixy je jää tïibï y'öccixy, chi ca' ajcxy ypiga'ñ, e nañ jadu'n ni ca' ajcxy ñaymöhuiiyb y'ung huen pijccixy. Hue' ajcxy yjugu'adaangixy chinähuaangixy jiiby tzajpjoty, tïim jadu'n nej je ángeles ajcxy chinaaygixy jugy'ajtcixy. <sup>31</sup> Per je tiy'ajt co jää ajcxy tïibï y'öccixy yjucypigaangixy jadüg'oc, jëbi mbaatcixy jada tiy'ajt ma Dios ñecy. Dios ci'm jadu'n minañ: <sup>32</sup> “Iich je' je Dios huïdibi Abraham, Isaac etz Jacob yDios'ajtpy.” Com yi Dios ca' yi' yDios'aty ma yi öcpí ajcxy. Yi Dios Dios'ajtp yi' ma yi juugypi ajcxy.

<sup>33</sup> E co je mayjäy jadu'n midoooy, chi ajcxy ooy tzachjihuïy tzachhuinmaay je Jesús y'ixpíjcin.

### *Je ane'min huïdibi ooy ycopícyity*

<sup>34</sup> E co je fariseos ajcxy nejhuiiy co Jesús anajty ti yaj'amoñyi je saduceos ajcxy, chi ajcxy ñayyöymujctaayi. <sup>35</sup> E jïm anajty tïug leyhuindzin huïdibi Jesús anajty jot'ijxyp huinma'ñ'ijxyp, chi y'amidooy:

<sup>36</sup> —Huindzin, ¿ma yi maybi Dios ycötujcïn, huïdibi yi' jaccopícyip?

<sup>37</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Tzoc jihui' etz yajmij'at nHuindzin'ajtim Dios miid tïug'óciy m'aa mjot, etz miid tïug'óciy m'alma, etz miid tïug'óciy mhuinma'ñ. <sup>38</sup> Jada je' jadu'n je Dios ycötujcïn huïdibi jaccopícyip, etz huïdibi tïim jayijpi. <sup>39</sup> Je mimetzpi Dios ycötujcïn jahueengi tú'ciy ñaybadyii miid je jayijpi, yi' huïdibi jadu'n minamb: “Tzojccix jihuiiygix yi' mmigügtijc, tïim jadu'n nej mnaychogyii nayjihuïyii ci'm.” <sup>40</sup> Jada Dios metzpi ycötujcïn jaccopícy jacmic'ajt miid ca' jac huïdibi cötujcïn huïdibi Moisés etz je profetas ajcxy yejc.

### *¿Pin je' y'ung je Cristo?*

<sup>41</sup> E ma anajty jïm tïugmucy yjac'ijtcixy je fariseos, huin'it Jesús yajtiiy:

<sup>42</sup> —¿Nej miich ajcxy huinmay miid Cristo? ¿Pin je' y'apmang?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Je David je' y'apmang.

<sup>43</sup> Chi Jesús ajcxy nimay:

—¿Na'amy co David anajty ti ymina'ñ co Cristo hue' je' yi' yhuindzin? Jadu'n ti capxy David anajty miid je Dios yjihui'ñ ymic'ajt, yminañ:

<sup>44</sup> Je Huindzin Dios nimay iich nHuindzin: “Iña' ma iich n'a'oy'amy, ixti cooni iich miich nyajmimadägip ma je mmidzip ajcxy.”

<sup>45</sup> ¿Nej jëbi David ymij'ap'adyii je Cristo? Com David ci'm yminañ co Cristo yi' je yhuindzin.

<sup>46</sup> E nitüg'aa ajcxy yca'adzohuimbijty. E jadu'n nej je xii tiempo yjacnicx anajty ca' ni pin ocjacyajtiiyñi huïdijaty ayuc.

## 23

### *Jesús xii ajcxy je fariseos etz escribas*

<sup>1</sup> Chi Jesús nimay je mayjäy etz yi' ydiscípulos ajcxy:

<sup>2</sup> —Je escribas etz je fariseos ajcxy chachnaygomáayigixy co yi' ajcxy jajtp nej capxti'cxipy je cötujcïn huïdibi Moisés yjaay jecy'ajty. <sup>3</sup> Oy co ajcxy mguydunipy jadu'n nej yi' ajcxy xyaj'ixpijccixy Dios y'ayuc, capxymidoogix nej xyñimaaygixy per ca' mdungixy huïdibi yi' ajcxy ytumb, com yi' ajcxy oy ycapxcixy e ca' ajcxy cuydungixy.

<sup>4</sup> Yi' ajcxy nigo yajcojccixy canaag costumbre huïdi je jää ajcxy ca' mimadäga'ñ, e ca' ajcxy pa'ayoy je jää, tïim jadu'n nipaady nej jihuïy tïug tzimy ti mooygixy jemxypí huïdibi ca' je jää ajcxy mimadäga'ñ, e yi' escribas etz fariseos ajcxy ni ca' ycihuäx yajpaadaangixy je tzimy. <sup>5</sup> Tïug'óciy huïdi yi' ajcxy ytumyb, je' ajcxy ytumyb co huen jää ajcxy ixyii,

jaydëbi yajcömay ajcxy. Yi' ajcxy yajhuimboc-huiñiyigixy etz ñayyajcöhuiñiyigixy Dios y'ayuc. Nayxojxcixy miid huit yooñjatyp co chachcömayaangixy. <sup>6</sup> Ooy ajcxy tzocy iñaybejt ma je' iñäy je ane'mbi ma jää ajcxy yxiiduñ. Ooy ajcxy tzocy yi cödumbi iñaybejt ma je naymujctac. <sup>7</sup> Yi esribas etz fariseos ajcxy oy tzojccixy co ajcxy yajcapxpoocxip huindzigiñamy mayjäyduum. Etz nañ jadu'n ajcxy tzocy co jää ajcxy yajmij'adiiyb nej huindzindijc ixpicytjc. <sup>8</sup> Miich ajcxy ca' jadu'n m'aixihuiipy co ajcxy xytijipy huindzin com nidüg'óciy miich ajcxy mnaymigüg'ájtigixy, etz tügpajc je' huidibi miich ajcxy mhuindzin'ajtpy yi' je' Cristo. <sup>9</sup> E nañ jadu'n miich ajcxy ya naaxhuiñ, ca' oy ni pin mdeedy'adiiyb co miid miich ajcxy tügpajc je mDeedy, huidibi jiiby tzajpjoty. <sup>10</sup> E nañ ni mganaydijiiby ajcxy mij ane'mbi, com yi Cristo je' tügpajc miich ajcxy mmij'anembi. <sup>11</sup> Je pin jaccapxymidoob ymigügtijc, je' je' mij'ajtin miid ma miich ajcxy. <sup>12</sup> Pinjaty huidibi ci'm naygömayip, tzöydu'nbaadip je', e pinjaty naybidaacip nicy xeemy, je' je' capxpaady y'idipy.

<sup>13</sup> ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz esribas ajcxy! Miich ajcxy mnaybidaacigixy nej jihuïy ooy mdudägyjäy, e ca' yjanchity. Miich ajcxy mgoyüchpy je Dios ytïy'ajtin nej huaad jää ajcxy ytigïy jiiby tzajpjoty ma Dios y'anemy. Ni miich ajcxy mgatigïygixy, e nañ ni mga'aixiyygixy co huingbi ytigïhuip.

<sup>14</sup> ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz esribas ajcxy! ¡Miich ajcxy m'aaniidacp! Miich ajcxy myajcijxtaayi yi co'ogy ytoxyjäy ypidägy miid ajcxy m'adzojcin, e mdungixy ooy jecy tzajpcapxycapxii, jigix capxpaady mbidzimipy. Dios niig chaachytunip miich ajcxy miid mbocy ycixpi, ca'ydi jac pin jää.

<sup>15</sup> ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz esribas, miich ajcxy naybidaacigixy tudägy, e ca' yjanchity! Mhuinyö'yabidzimiyb miich ajcxy je naaxhuiñbi, co mgapxhuäcxa'ñ je m'ixpijcinc ma je tügpi jää. E co ajcxy je' myajmibicy, huin'it mejtz jadu'nyi je pocy anajty miidity je jää, ca'ydi miich ajcxy.

<sup>16</sup> ¡Ay miich ayoob ajcxy huidibi jadu'n iditzp nej tügi huintzpi huinhuoy! Miich ajcxy minamb co pen tüg jää tuñ yhuandaacin, e iibaati capxpaati Dios ytijc, chi ca' cuyduñ je huandaacin. Per pen iibatpy capxpatpy je oori huidibi jiiby ma Dios ytijc, huin'it janchtiy cuyduñ je huandaacin. <sup>17</sup> Tzuudijc locidijc huidibi ca' huinjihuïy je tiy'ajt. ¿Huidibi jaccopicyip: je oori o je Dios ytijc ma je oori yoxy ity?

<sup>18</sup> Nañ jadu'n miich ajcxy mina'ñ: "Pen tüg jää huandaacin tuñ, e capxpaady je altar ma Dios yajhuindzigi, chi ca' cuyduñ je huandaacin. Per pen capxpaady je huindzigiñtzüch ma je altar ma Dios yajhuindzigi, chi cuyduñ yhuandaacin." <sup>19</sup> ¡Tzuudijc locidijc huidibi ca' huinjihuïy je tiy'ajt! ¿Huidibi jacmij'ajtin ymiid je huidibi ti yajyoxy o je altar? <sup>20</sup> Pinjaty capxpatp je Dios ytijc ma Dios yajhuindzigi y'agapxmuctaayb anajty huidijaty jiiby yajpaatp ma Dios yajhuindzigi. <sup>21</sup> Pinjaty capxpatp je Dios ytijc, ca' anajty jeyi capxpaady Dios ytijc, nañ ycapxpatp anajty Dios huidibi jiiby tzinaayb. <sup>22</sup> Pinjaty capxpatp je tzajp, nañ capxpatp anajty Dios y'anemdac quipxyi miid Dios huidi tzinaayb jiiby.

<sup>23</sup> ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz esribas ajcxy, huidi naybidaacip tudägy, e ca' yjanchity! Miich ajcxy mooyb Dios je tügpy je majcipi huidibi je' paatip, ixti yi tzajnimang, yi ruda etz je pi'c'ujtz'ay ung. Per ca' ajcxy mduñcuenti je cötujcinc huidibi jaccopicyity. Miich ajcxy ca' mdzinäy tiydudägy miid je migügtijc. Miich ajcxy ca' mmiiidity pa'ayo'n miid je' ajcxy huidibi ayoob jottigooyb, etz ca' mmibijccixy Dios. Jada ixipy ajcxy mbaadumyb, e mooygixy Dios je tügpy je majcipi. <sup>24</sup> ¡Tzuudijc locitijc! Miich ajcxy ti m'anajxyp je ux, e mgojinnnaaxcixy je camello, je mijpi iyujc.

<sup>25</sup> ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz esribas ajcxy, miich ajcxy naybidaacip nej tudägy jää, e ca' yjanchity! Jiiby jotjoty huinma'nyjoty miich ajcxy miidity jibicpi. Miich ajcxy miid je ca'oy'ixii etz je adzojcinc. Tim jadu'n nipaady nej jihuïy myajhuächpy ajcxy yi tasi

ninücx yi texy ninücx, e chi myajhui'my jibicpi ma tasi jot ma texyjot. <sup>26</sup> ¡Tzuudijc miich ajcxy! Jayip yajhuädz jiiby jotjoty texy tasi, huin'it hui'm nañ jadu'n huädz nügix'amy.

<sup>27</sup> ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas ajcxy, miich ajcxy naybidaacip nej tudägy jäy, e ca' yjanchity! Jadu'n miich ajcxy nipaady nej öcpı jut. Je öcpı jut nügix janch oy yquëxiy, per jiiby jutjoty ujtz jiiby miid je öcpı pajc etz miid jibicpi. <sup>28</sup> Jadu'n ajcxy mguëxiy mayjäyduum nej jihuïy ooy m'oyjäyity, per jiiby jotjoty miid jibic-huinma'ñ.

<sup>29</sup> ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas ajcxy, miich ajcxy naybidaacip nej tudägy jäy, e ca' yjanchity! Miich ajcxy mgo'abojtcixy yajxon je öcpı jut ma profeta ajcxy ñaaxtigiiy, etz mxoxy ajcxy miid je piy ma ñaaxtigiiy je tudägy jäy ajcxy, <sup>30</sup> e miich ajcxy nayñimaayigixy miñ xyipy: "Co ixyipy anajty n'octzinaayim jecy'ajty ca' ngapubejtim co ayt nmij'ap nmijteedy yaj'ögy je profetas ajcxy etz je tudägy jäy ajcxy." <sup>31</sup> Miid jada ycixpi miich ajcxy nejhuiyb co miich ajcxy m'ap'adyii mdeedy'adyii je jibicjäydijc ajcxy huidibi yaj'öc je profetas. <sup>32</sup> ¡Miich ajcxy yajcijxcixy je jibicpi huidibi ajcxy mmij'ap mmijteedy yajtzondac!

<sup>33</sup> ¡Jadu'n miich ajcxy nipaady nej mayxoox! Ca' miich ajcxy madägipy cõguëgipy je tzaachhypi jiiby ayoodactuuby. <sup>34</sup> E paady nguexaambybich ma miich ajcxy profetas etz huidibi ixpicyip ma Dios y'ayuc, etz huidibi xya'ixpigamb ajcxy yi Dios ñecy. Per miich ajcxy myaj'ögamyb myajcruutzpedamyb nijëjity, etz nijëjity mgoxamyb mhuobamyb ajcxy jiiby tzajtigoty etz m'ixhuidida'ñ mbahuidida'ñ ajcxy cajp cajp. <sup>35</sup> Je mijpocy xyñigidaccoda'ñ miich ajcxy, jadu'n nej je oyjäy ñi'py temy yojcy jecy'ajty, oga'ñ chondacy miid je oyjäy Abel etz ycogixiy miid Zacarías, je Berequías y'ung huidibi miich ajcxy mmij'ap mmijteedy myaj'o'c jiiby tzajtigoty ma altar. <sup>36</sup> Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co je mijpocy ñigidaccoda'ñ je jäy ajcxy huidibi tzinaayb jadachambi tiempo.

### *Jesús yäxy miid Jerusalén cajp ycixpi*

<sup>37</sup> ¡Miich ajcxy Jerusalén jäy! ¡Miich ajcxy Jerusalén jäy! Jerusalén jäy huidibi jecy'ajty yaj'ögy je profetitjc etz ycögächpy ajcxy je Dios ycogapxy. Canaag'oc ti njaya-jtügmujctähua'ñich miich ajcxy, jadu'n nej tzeydaj yajtügmujctäy je' y'ung ma yqueec pät, per miich ca' m'a'ixiyygixy. <sup>38</sup> Oc'ix miich ajcxy nej mdijc abac yhui'maangixy. <sup>39</sup> Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co camina miich ajcxy xy'ixipyich jadüg'oc, ixti cooni paadipy je xii je tiempo co jäy ajcxy ymina'nipy: "Cömay yi huidibi miimb miid nhuindzin Dios yxii etz ymic'ajt."

## 24

### *Jesús ymina'ñ co Dios ytijc yhuindigoyipy*

<sup>1</sup> Ma anajty Jesús ti ypidzimni ma Dios ytijc, nicxp anajty, huin'it Jesús ydiscípulos ajcxy ñimijhuäci. Yi' ajcxy anajty yaj'ixiydähuamyb je Dios ytijc, com ooy anajty chachmijtijcity.

<sup>2</sup> Chi Jesús yminañ:

—Huindicx miich ajcxy jada maybi mijjaty ytijc. Miinipy xii tiempo mina tüg'óciy jada tijc nicxy yhui'my taj xit, ca' ma tzaamacxy. Huindigoydähuipy tüg'óciy.

### *Je tiy'ajt ma ca'ní naaxhuiñybi ycixa'ñyi ytigoya'ñyi*

<sup>3</sup> Chi oy ñicxní ajcxy ma Olivos cõgop. E co anajty jím, Jesús y'ñäy, chi ñimaayı ameech je' ydiscípulos ajcxy:

—Iich ajcxy nejhuihuamyb mina jëdu'n ytuna'ñyii yjada'ñyii. ¿Ti je' quëxiygamb co anajty miich mhuimbida'ñ ya naaxhuiñ, e co anajty je naaxhuiñbi ytigoya'ñ?

<sup>4</sup> Chi Jesús nimay ajcxy:

—Mnaygüend'adiib ajcxy, ca'ydi piñ xyhuin'ñigixy. <sup>5</sup> Ooy mayjäy ñaybidägáanigixy miid iich nxii, naybidägáanigixy co je' ajcxy je Cristo, ymina'na'ñ ajcxy: "Iich je' je Cristo."

<sup>6</sup> Co miich ajcxy ayuc midohuipy co jäy ajcxy chachtziptungixy ñayñibidigigixy xi ya,

chi ca' ajcxy mdzígíygíxip, com ooy ycopicyity co jadu'n jayíjp ytuníyb yjadiiyb. Ca' nan hue' je' anajty tím cijxp tím tigooyb je xii je tiempo. <sup>7</sup> Nayníbibidígiib naax cajp miid huingbi naax huingbi cajp, e gobierno miid huingbi gobierno. E miinip mic'ujx canaag'it etz mij yuu etz mij pa'm xi ya. <sup>8</sup> Jada tzaachypi ayo'n oga'ni anajty chondägy huidibi nminaxaanim nyajnaxaanim. <sup>9</sup> Huin'it xii huin'it tiempo miich ajcxy myajcüegipy, jigix xychaachytungixipy e xyaj'ögixipy. E tüg'óciy je maynaaxhuiñjäy xyca'ixaangixipy, miid iich nxii ycixpi. <sup>10</sup> Je huin'it tiempo may je jäy ajcxy yajtigoya'ñ ymibijcin. E nañ jadu'n ñayca'oy'ixaanigixy etz ñayñigapxáanigixy ñi'ojuáanigixy miñ xyipy. <sup>11</sup> Ooy may quëxiagaangixy aaniidaacpidijc mina'naangixy co Dios y'ayuc ytiy' ajt nimiydac, e mayjäy oy huin'inaangixy. <sup>12</sup> E je' co ajcxy xii jimiit ñajtniñicxiyñi jac tím nügi jibicpi tunaangixy, ca' ajcxy y'ocnaychójicinipy miñ xyipy. <sup>13</sup> Per pinjaty tiyduhägäy panicxp je mibijcin, je' ajcxy ypaadip y'alma nüdzocin. <sup>14</sup> Copicy co jayíjp yajcapxhuäcxa'ñ huindu'nybi naaxhuiñybi Dios y'ayuc ytiy'ajt jemybi, jaydëbi jäy ajcxy nidüg'ociy nejhuüy Dios ytiy'ajt. Huin'it je naaxhuiñybi ycixni ytigooyñi.

<sup>15-16</sup> Je profeta Daniel jaay jecy'ajty jada ayuc (miich ajcxy pinjaty capx jada necy huinjhuiygixy) ma minañ: Miich ajcxy co m'ixy pinjaty jibic-huinma'ñ tumb nej ca' ypadyii ma Dios ytiyc, huidibi ooy ycodzígíjity, chi miich ajcxy huidibi tzinaayb jím Judea, co jadu'n m'ijxcixy, chi nicx mgueectzóocixipy mic'amy ma tungop. <sup>17</sup> Pinjaty huidibi yajpatp ma ytijcnicx ca' nicxy tijaty yajpidzimpy ma ytijc. <sup>18</sup> Yi jäy ajcxy huidibi yajpatp camjoty, ca' ajcxy huimbidipy co yajpidzimipy tijaty ma ytijc. <sup>19</sup> Huin'it tiempo ayo'n ypadamy je töxyjäy ajcxy huidibi anajty y'ungdzim'ijt, e nañ jadu'n je' ajcxy huidibi miid y'ungma'xung. <sup>20</sup> May'ajt ajcxy mbijctzoohuipy yi Dios co jada jadu'mbi ayo'n ca' ytuníyb yjadiiyb ma anajty ytihctiempojity, etz ma anajty pocxinxijoty. <sup>21</sup> Huin'it oy ayo'n jotmay ytuna'nyii yjada'nyii huidibi nicamina ycatuñyi ycajadyiini mabi naaxhuiñybi chondägy e nicamina jadu'n ycajactuniyb ycajacjadiyb. <sup>22</sup> Pen ca' Dios capx'aduga'ñ yijiibi ayo'n xii ayo'n tiempo, ni pin ca' chögipy. Per Dios ycapx'adugamy yijiibi ayo'n tiempo miid je mibijcpidiyc ycixpi huidibi Dios ti huin'ixy. <sup>23</sup> Co yi jadu'mbi xii tiempo anajty ymiiñ, ca' mmibijccixipy, pen ji pinjaty xyñimaaygixy: "Ijxcix, cha yajpaady je Cristo", o "Jím'amy yajpaady je Cristo." Ca' mmibijccixipy. <sup>24</sup> Pues miinip jäy ajcxy huidibi huin'inaangixy ymigügtijc. Ci'm ñayyajnaxáanigixy jadu'n nej jihuüy je' yCrístiety, e ymináangixipy co capxhuäcxy ajcxy Dios y'ayuc, e ca' yjanchity. Ytunip ajcxy mijhuinma'ñ etz mijpi ijxpejt, ixti jëbi jahuin'ingixip je mayjäy huidibi Dios ti yhuin'ixy. Per ca' Dios a'ixihuiipy co yhuin'ñiib y'i' yjäy. <sup>25</sup> Ti iich yi' jayijpní nigapxich. <sup>26</sup> E co pinjaty ajcxy xyñimähuiipy: "Chim je' je Cristo mijtigidumb", ca' ajcxy mminicxip. O co pinjaty ajcxy xyñimähuiipy: "Chiiby je' tigoty yhuingoyüch", ca' ajcxy mmibigipy. <sup>27</sup> Iich je' je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, nhuimbidaambich ya naaxhuiñ miid je tiçxin je jájin, jadu'n nej je huidzuc huidi tiçxp xibidzimyb ixti xiigidägy. <sup>28</sup> Ma je öcp ninicx yajpaady jim ñimujctähua'ñ je luud ajcxy.

### *Nej jada'je' Dios y'ung ymiinipy*

<sup>29</sup> Co anajty ti ñaxy je ayo'n xii ayo'n tiempo, huin'it je xii ycoodzígädäga'ñ, je po' ca' ytiicxa'ñ, je madza' ycädähua'ñ etz janch mic je tzajp yüçxa'ñ. <sup>30</sup> Co yi jadu'mbi ytuníyb yjadiiyb, chi quëxiaga'ñ tzajpjoty je ijxpejt co iich, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, nhuimbida'ñiç ya naaxhuiñ. E chi tüg'óciy je mayjäy tájip máyip yjihuühiipy yäxipy, chi ajcxy ixipy je jäy huidi tzoon tzajpjoty miñ anajty jocjoty miid ymic'ajt y'oy'ajt. <sup>31</sup> Chi ngueixipyich ángeles ajcxy co huen mic yajxüxy ajcxy ytrompeta, jigix yöymujctähuiipy tüg'óciy pinjaty huin'ijxyp xi ya ma ajcxy yajpaady ya naaxhuiñ; ma xii pidzimyb, ma xii cädägy, ma jinboj pidzimyb, ma tichpoj pidzimyb.

<sup>32</sup> Jim miich ajcxy ijxpejt mbigipy ma je higueri quipy jadu'n nej je xii tiempo ymiiñ cidägy. Co je higueri quipy jadüg'oc pidägipy je' y'aay'ung, huin'it miich ajcxy nejhuïhuiy co yhuingoni mina ypottigiiyñi. <sup>33</sup> Tím jadu'n nej tiy'ajt mbijccixy ma je higueri quipy co jada ajcxy jadu'n ixipy nejhuïhuiy co yhuingoni anajty je xii je tiempo jiñ'aguy tijc'aguy. <sup>34</sup> Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co tüg'óciy ytuna'ñyii yjada'ñyii ma ca'ní anajty je jäy y'öctäy huïdibi anajty jactzinaayb huin'it tiempo. <sup>35</sup> Je tzajp etz je naaxhuiñbi cixam tigoyam yi', per iich n'ayuc ca' ycixa'ñ ytigoya'ñ nimina.

<sup>36</sup> Ca' ni piñ nejhuïy je xii je hora mina nhuimbida'ñich ya naaxhuiñbi. Ni je ángeles ajcxy canejhuïy, ni je Dios y'ung canejhuïy. Tügpajc je Dios Teedy nejhuïy.

<sup>37</sup> Com jadu'n nej yajati ya naaxhuiñ jecy'ajty, co je Noé chinay, nañ tim jadu'n yjadipy co anajty nhuimbityich, yi jäy huïdibi tzoon tzajpjoty, ya naaxhuiñ. <sup>38</sup> Jecy'ajty co anajty ca'ní je ayo'nduu ymiiñ ya naaxhuiñbi, hue' je' mayjäy ajcxy chinay agujc jocuyc, ycaaygixy y'uuccixy etz yajpijccixy je y'ung y'anäg, ixti cooni paty je xii tzuu co ytigiiy Noé barcojoty. <sup>39</sup> Je mayjäy ajcxy ca' ajcxy cuenttuñ co ayo'n miina'ñ anajty, ixti cooni je ayo'nduu miin e öctay ajcxy je jäy nijjoty. Jadu'n nej yajaty jecy'ajty miid je mayjäy huïdibi tzinaayb anajty quipxy miid Noé, nañ tim jadu'n yjada'ñ miid je jäy ajcxy huïdibi tzinähuij jac jiini co iich anajty nhuimbityich ya naaxhuiñ jadüg'oc. <sup>40</sup> Je huin'it tiempo co nhuimbindipyich jadüg'oc ya naaxhuiñ, chi metz yëydijc yajpaadipy ma ytundac, tüg je' yajminicxa'ñ, e tüg je' yhui'ma'ñ. <sup>41</sup> E mejtz töxyjäy yajpaadip anajty yjich, tüg je' yajminicxa'ñ, e tüg je' yhui'ma'ñ.

<sup>42</sup> E paady miich ajcxy ni'ixi jtci, xyiji'ixipyich com ca' mnejhuiygixy mina miich ajcxy je mHuindzin ymiiña'ñ. <sup>43</sup> Mnejhuiygixy miich jada co ixipy je ungdeedy nejhuïy ti hora je meetzpi miina'ñ, ca'p je' ymähuipy, e ca'p a'i'xihiipy co je meetzpi ytigihuiipy tigoty. <sup>44</sup> Nañ tim jadu'n miich ajcxy ni'ixi jtci, je' co iich, je jäy huïdibi tzoon tzajpjoty, nhuimbida'ñich ma ca' ni piñ anajty nejhuïy.

### *Je tumbi tudägypi etz je huïdibi ca'p ytudägity*

<sup>45</sup> ¿Huïdibi tumbi je' ya huïdibi tumb miid yhuindzin janch ciixyjot huinjot huïdibi miid ixpijcin, huïdibi je' yhuindzin mooyipy ane'min ma ytiyc, huïdibi yajnigidagihuiipy ma ymigügtijc caayin uucin mina ypadyyii? <sup>46</sup> Janch jocuyc je tumbi co yhuimbindipy je' yhuindzin, e je' cuyduñ jadu'n nej je' yhuindzin ti ñimäyii. <sup>47</sup> Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co je huindzin ytumbi yajnigohuajc'adyii tüg'óciy huïdibi ymiiid. <sup>48</sup> Pen je tumbi jibicjäyb mina'ñ jotjoty huinma'ñjoty: "Huäcxijpn iich je nhuindzin." <sup>49</sup> E chi ñimajztägip ymigügtijc, e ytigihuij ip caaybi uucpi miid amügyäydiyc; <sup>50</sup> chi je tumbi yhuindzin minipy ma ytiyc huïdi xii mina je tumbi ca' anajty aa'ixy ji'ip'ixy e ni je hora anajty canejhuïy. <sup>51</sup> Chi huindzin tzaachytunip je' ytumbi, etz ypidägipy miid je jacjadyii jäy ajcxy yajpaady huïdibi naybidáacigixp nej tudägjäyity e ca' yjanchity. Jiiby ayoodactuuby yjihua'ñ yäxa'ñ etz huinmucxa'ñ huingueeda'ñ ytitz miid jotmay.

## 25

### *Je ijxpejt ma je majcipi töxy'anäg*

<sup>1</sup> Co anajty nhuimbityich jadüg'oc ya naaxhuiñbi jadu'n nipaadip nej je nimajcipi töxy'anäg co ñicxy ajcxy ñayji'pcobadihuáanigixy miid je yëydijc huïdi pigamb. Chi minicxy ajcxy aceite lámpara co yajticxaangixy. <sup>2-4</sup> Nimigoox je töxy'anäg huïdi co-huinma'ñity etz ahuing minicxy jadüg quiig utz miid aceite. E nimigoox je töxy'anäg ca'pi ajcxy cohuinma'ñity, e ca' ajcxy ahuing minicxy jadüg quiig aceite. <sup>5</sup> E je yëydijc huïdibi anajty pigamb huäcxijpn ooy, chi je töxy'anäg ajcxy ooy ytigiiyñi mä'uuybi. <sup>6</sup> E mijuctz ajcxy midoy co tüg jäy mic mina'ñ: "Chi miiñ je yëydijc huïdibi pigamb, nicx ji'ip'cobadiygixy." <sup>7</sup> E huin'it je nimajcipi töxy'anäg ajcxy ypidictay. Chi ajcxy yjiiñ

ni'ixiiy nidüg nidüg. <sup>8</sup> Chi je nimigooxpi huidibi ca' ycohuinma'ñity ni'may je nimigooxpi huidibi cohuinma'ñip: "Iich ajcxy hueenì mooygich yi m'aceite, co pidzaanip iich ajcxy njiiñ." <sup>9</sup> Chi y'adzooy je cohuinma'ñybì ajcxy: "Ca' nyega'ñich, je' co ca' iich ajcxy nje' yhuaadihua'ñ. Nicx miich ajcxy juy jim ma ytoogyii." <sup>10</sup> E ti anajty ajcxy ñicxy aceite juuyb je huidibi ajcxy ca' ycohuinma'ñity, co oy yjaty je yeydijc huidibi pigaanip. Chi je cohuinma'ñybì ajcxy miid tigiy tigoty je yeydijc huidibi pigaanip. Chi ti'c yaj'agiiy. <sup>11</sup> E com jecyñi oy yhuimbity ajcxy je huidibi ca' ycohuinma'ñity. Chi ajcxy yminañ: "iHuindzin, Huindzin, ocyaj'ahuädz mdijc!" <sup>12</sup> Chi je' y'adzooy: "Ca' iich miich ajcxy n'ixy'adyii."

<sup>13</sup> Chi Jesùs yminañ:

—Nayñi'ixiiyigix, je' co ca' mnejhuiygixy mina iich nhuimbida'ñich jadüg'oc ya naax-huiñ.

### *Je ijxpejt maje meeñ*

<sup>14</sup> Co iich anajty nhuimbida'ñich jadüg'oc ya naaxhuiñybì, jadu'n nipaadip nej jadaaabì ijxpejt, co anajty tüt comeenjäy chona'ñ viajetumbi, chi je' ytumbi ajcxy mooy je meeñ co huen cuend'ajtcixy. <sup>15</sup> Je ymidügipì tumbi moy migoox mil meeñ. Je mimetzpi moy mejtz mil. E je ymidugiipì moy tüt mil. E jadu'n ajcxy moy nije' nije' nej huaad cuend'ajtcixy. Chi choñ je huindzin viajetumbi. <sup>16</sup> Je tumbi huidibi cidiçiyi migoox mil meeñ, ytigiy ajuybi adoocpi. Chi je' ymeeñ y'ung'ajty jamigoox mil. <sup>17</sup> Nañ jadu'n huidibi cidiçiyi mejtz mil, ytigiy tumbi miid je meeñ. Chi je' ymeeñ y'ung'ajty ja mejtz mil. <sup>18</sup> Je huidibi cidiçiyi tüt mil hue' oy pidägy je meeñ tützjoty. Chi tajiy, e yützi je yhuindzin ymeeñ. <sup>19</sup> E com jecyñi oy yhuimbity je huindzin. Chi ytigiy cuenta yaj'oyiyb miid je ytumbi ajcxy. <sup>20</sup> Chi miiñ jayip je huidibi anajty ti cidiçiyii migoox mil meeñ. Chi je tumbi yajcidiçiy je' yhuindzin majc mil meeñ. Chi yminañ: "Miich ti xymooyich migoox mil meeñ, e iich ti nyaj'ung'atyich jamigoox mil."

<sup>21</sup> Chi je' yhuindzin minaañ: "Janch jocucj iich cham co jadu'n ti mduñ miid je hueenbi meeñ. Miich ooy mdudägy etz oy ti mduñ, e paady njacmöhuamby jacmay. Tigi' ma iich, e xondäg miid iich." <sup>22</sup> Chi ymiñ je huidibi anajty ti cidiçiyii mejtz mil meeñ. Chi ni'may je yhuindzin: "Miich xymooyich mejtz mil meeñ, e ti nyaj'ung'atyich Jamejtz mil." <sup>23</sup> Huin'it je' yhuindzin ñimaayi: "Janch jocucj iich cham, co jadu'n oy ti mduñ miid iich nmeeñ, e paady njacmöhuamby jacmay. Tigi' xondäg miid iich."

<sup>24</sup> E co oy yja'ty je huidibi cidiçiyb tüt mil meeñ, chi ni'may je' yhuindzin: "Huindzin, hue' ndijiyich miich myeydijc'aty janch jibic jay. Miich cosecha myajpidicpy ma ca' ti mnipy etz miich mgosecha myajpidicpy ma ca' ti ti mhuijy. <sup>25</sup> Paady ooy ndzigiyich co je meeñ ngaya'ung'adipyich. E co miich mhuimbida'ñ, mdzogamy je mmeeñ, e paady je mgimmeen ti nyuchich, je' co ndzigiyich co nicxy nyajtigooyich miich mmeeñ. Cha je meeñ huidibi ti xymooyich."

<sup>26</sup> Chi je' yhuindzin ñimaayi: "Jibic tumbi miich, ooy mnuuxity. ¿Nej ti mnejhuiy miich co iich cosecha nyajpidigich ma ca' ti ti nnibyich, etz cosecha nyajpidigich ma ca' ti ti nhuijyich? <sup>27</sup> Oy co ixipy miich je iich nmeeñ ti myejc'anuucxy, e jim ixipy y'ung'at. E cham co ti nhuimbityich cham ixipy je nmeeñich xycidiçiyich miid nimeen'ung."

<sup>28</sup> Chi je huindzin ni'may je jacjadyii tumbidijc: "Pijci ajcxy yi meeñ huidi ymiid, e mooygix yi huidibi majc mil ymiid. <sup>29</sup> Je huidibi oy tumb jacyajmöhuamb je' anaxy, e ymiid'adam yje' conaxpi. Je' huidibi hueen miid yajpigamb je' huidi ymiid, je' co ca' oy ti ytuñ miid je hueenbi. <sup>30</sup> Yi jiibì tumbi huidibi ca' oy ytuñ, pidäg ajcxy agoottuuby ma yjihuipy yäxiipy, ma ytiitz huinmuucx huingueedip miid jotmay."

### *Co anajty naaxhuiñjäy ajcxy yajtiyduñ*

<sup>31</sup> Co iich, je jay huidibi tzoon tzajpjoty, nhuimbity iich anajty jadüg'oc ya naaxhuiñybì, huin'it n'xtäga'ñich ma iich n'ane'mdac etz ane'ma'ñich miid iich nmij'ajtin etz n'oy'ajtin.

<sup>32</sup> Chi tüg'óciy je naaxhuiñyäy yajtügmujctähua'ñ ma iich. Nhuäcxamybich jadüg jadüg jadu'n nej jää ajcxy huäcxy je cöbixy etz je chiibo ajcxy. <sup>33</sup> Nbidägaamybich a'oy'amy je jää ajcxy huidibi oy ti ytungixy miid iich. E yi' ajcxy jadu'n nipaadip nej cöbixy. Nbidägaamybich anajty'amy yi jää ajcxy huidibi jibic ti ytungixy miid iich. E yi' ajcxy jadu'n nipaadip nej chiibi.

<sup>34</sup> Chi nnimähuibich yi jää ajcxy huidibi a'oy'amy: "Miingix miich ajcxy huidibi Dios Teedy ti xyconuuucxy ajcxy. Je'ájtigix ane'mdac huidibi ijtp ni'ixi miid miich ajcxy ycixpi maabi naaxhuiñbi chondägy. <sup>35</sup> Ma anajty iich nyuubögyii miich ajcxy ti xyajcaayich; ma anajty iich ndidziiyi, miich ajcxy ti xyajni'ügyich; ma anajty iich nihuidityich, miich ajcxy jättac ti xymöyich; <sup>36</sup> ma anajty iich je nhuit ti nyajmayjatyich, miich ajcxy ti xymöyich je huit; ma anajty iich nbiguijich, miich ajcxy ti xycuend'atyich; etz co anajty iich pujxtigoty nyajpaady, miich ajcxy ti xycogapxiyich."

<sup>37</sup> Huin'it ymina'na'ñ je jää ajcxy huidibi oy ti ytungixy miid iich: "Huindzin, ¿mina iich miich ajcxy ti n'ixy ayuu, e ti nyajcay? O ¿mina iich miich ajcxy ti n'ixy co mdidziiyi, e ti nyajni'ügy? <sup>38</sup> ¿Mina iich miich ajcxy ti n'ixy co miich mnihuïdity, e ti nmöy jättac? O ¿mina mhuit ti myajmayjaty, e ti nmöy je mhuit? <sup>39</sup> ¿Mina iich miich ajcxy ti n'ixy, co miich mbiguii, e oy ti ngüend'aty? etz ¿mina iich miich ajcxy ti n'ixy co pujxtigoty myajpaady, e oy ti ngogapxiy?" <sup>40</sup> Iich, je mij'ane'mbi, n'adzohuimbidiipyich: "Janch tiy'ajt jadu'n nej nnimaaygixy co yi jää ajcxy huidibi oy ti ytungixy miid pinjaty huidibi xymijnicxpejtpich, nañ jadu'n oy ti ytungixy miid iich. Ca' ñéjity co jää ajcxy yminañ co ca' ypinity je jää huidibi xymijnicxpejtpich."

<sup>41</sup> Chi iich, je mij'ane'mbi, n'imähuibich je jää ajcxy huidibi yajpatp: "Huinhäctuutcich miich ajcxy jibicjäydijc. Nicxy miich ajcxy mijjinnjoty, huidibi ijtp ni'ixi miid je mujcu' ycixpi etz miid je' y'angeles ajcxy ycixpi. <sup>42</sup> Ma anajty iich nyuubögyii, ca' miich ajcxy xyajcaayich; ma anajty iich ndidziiyi, ca' miich ajcxy xyajni'ucyich; <sup>43</sup> ma anajty nnihuidityich, ca' miich ajcxy xyajjättägyich; ma anajty iich nhuit xytigoy'íjtigich, ca' miich ajcxy huit xymooyich; etz ma anajty iich nbiguii e nyajpaadyich pujxtigoty, ca' miich ajcxy xycogapxiyich." <sup>44</sup> E chi je' ajcxy ymina'na'ñ: "Huindzin, ¿mina iich ajcxy miich ti n'ijxcixy co anajty miich yubögyii tiddziiyi, o co anajty mnihuïdity? ¿Mina ti n'ijxcixy co ca' mhuit miidity, o co mbiguii, o co anajty pujxtigoty myajpaady, e ca' iich ajcxy miich nbubejty?"

<sup>45</sup> Chi iich, je mij'ane'mbi, n'adzohua'ñich: "Janch tiy'ajt jadu'n nej nnimaaygixy. Huen tim pinity huidibi ca' miidity pa'ayo'n miid je' ajcxy huidibi xymijnicxpejtpich, oy jää yjamina'ñ co ca' ypinity, iich miich ajcxy anajty jadu'n ti xytuñich." <sup>46</sup> E jada ajcxy nicxip huinixii ayoodactuuby, e yi tudägypi ajcxy nicxip ma yi jugy'ajtñ huinixii.

## 26

### *Je huinma'ñ nej anajty Jesús madzaangixy*

<sup>1</sup> Co Jesús nigapxtay tüg'óciy jadayaabi ayuc, chi n'imay yi' ydiscípulos ajcxy:

<sup>2</sup> —Miich ajcxy mnejhuiyb co huixtic je amayxi, je pascua xi. Pascua xiijoty iich, je jää huidibi tzoon tzajpjoty, nyajciyega'ñich ma nmidzipich etz xyajcruutzpeda'ñich, xyaj'öga'ñich ajcxy.

<sup>3</sup> Je huin'it xi je teedy huidibi tungmiid ajcxy, je esribas, etz je mijjäydijc ajcxy ñayyöymujctayi ma je' ytiba' je teedy huidi jacmijtungmiid huidi anajty yxi Caifás. <sup>4</sup> E jim ma Caifás ytiba' jim ajcxy huinma'ñy'ixtay nej jëbi yajmachycägixy Jesús miid anii etz yaj'ögaangixy. <sup>5</sup> Chi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—Ca' y'oyity co xiijoty nmajtzim Jesús. Ca' jecyity co je mayjää xymijotma'ttayim etz ytig'huip ajcxy huambi jihuuybi.

*Tüg töxyjäy pidacy aceite ma Jesús ycohuajc*

<sup>6</sup> Jesúś anajty yajpaady Betania ma Simón ytijc, je Simón huídibi anajty ymiid je jibic níbüdz pa'm. <sup>7</sup> E ma anajty Jesúś ycay, huin'it ymiiñ tūg töxyjäy miid tūg quiig ujtz miid perfume huídibi ooy oy yxuugy, jada perfume ooy anajty choohuít. Chi je töxyjäy yaj'ahuäch je quiig, e yajcöyogiy Jesúś je perfume huídibi ooy oy yxuugy. <sup>8</sup> Co Jesúś ydiscípulos ajcxy jadu'n ijxy, chi ajcxy mijotma'ty je töxyjäy. Chi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—¿Ti co jada perfume huídibi ooy oy xuugy ayoy? <sup>9</sup> Tzou ixyipy ooy jada yajtoocy, jaydëbi ixyipy miid yajpubet je ayoobitijc.

<sup>10</sup> E co Jesúś nejhuiiy nej ajcxy yminañ, chi nimay:

—¿Na'amy co m'amayiy jadayaabi töxyjäy? Yi' huídibi ti tuñ, je' yi' tūg oybi. <sup>11</sup> Je ayoobtijc ca' ytigoy'ida'ñ ma miich ajcxy nimina. Huen huídibi xii huen huídibi tiempo jëbi miich ajcxy mbubedipy ayoobtijc. Iich ca' n'ida'ñich jecy ya miid miich ajcxy. <sup>12</sup> Jada töxyjäy ti pidägy ma iich nniniçx perfume huídibi ooy oy xuugy, jayip ca'ní nnaaxtigiyich. Jadu'n je' ijip'ijxpy miña nnaaxtigihua'ñich. <sup>13</sup> E huentimma'amyity je Dios y'ayuc anajty yajcapxhuäcxy huindu'my naaxhuiñ jím yajnigapxa'ñ jadu'n nej je töxyjäy ti tuñ cham miid iich, e jadu'n je mayjäy jäymedzipy jada töxyjäy.

### *Judas cíyecy yi Jesúś ma ymidzip agojiix*

<sup>14</sup> Chi nidüg je' ydiscípulos huídibi yxii Judas Iscariote oy nimay je teedy mitungmiidpi, <sup>15</sup> nimay ajcxy:

—¿Ti ajcxy xymöhuibich co ngiyeipyiç Jesúś?

Chi ajcxy moy iipxmajc plata meeñ. <sup>16</sup> Co ajcxy meeñ ymooy, chi mic'amy Judas yhuinma'ñ'ixtay nej jëbi cíyecy Jesúś ma ymidzip.

### *Jesúś y'adzuu'ajty pascua xiijoty*

<sup>17</sup> Je ymidügpi xii, je amayxii, je pascua xii ma anajty yajcay je tzajcaagy huidi ca' levadura miidity, huin'it je' ydiscípulos ajcxy nimiiñ Jesúś. Chi ajcxy yajtiy:

—¿Ma mdzoc y co iich ajcxy ni'ixihuiç huidi mgayamy je pascua xii ciçpi?

<sup>18</sup> Chi Jesúś y'adzooy:

—Niçx miich ajcxy jím Jerusalén ma tūg jää ytijc, e mnimähuiç: "Iich nHuindzin jadu'n minamb co yhuingoñ je' yxii yhora, e paady ma miich mdijc yi' tuna'ñ je pascua xii adzu'ajtin miid ydiscípulos ajcxy."

<sup>19</sup> Huin'it Jesúś ydiscípulos ajcxy cuyduñ jadu'n nej Jesúś anajty ti ñimäyii. Chi ni'ixiyy ajcxy je pascua adzoo'ibí.

<sup>20</sup> E co chu'iiy, chi Jesúś y'ixtacy ma je mesa miid je nimajmetzpi ydiscípulos. <sup>21</sup> E ma anajty ycaaygixy, huin'it nimay je nimajmetzpi:

—Nidügti miich ajcxy huídibi xciyegaambich ma nmidzipich.

<sup>22</sup> Huin'it ajcxy yjajtay taj may. Chi ajcxy yajtiy:

—Huindzin, ¿nej iich jada'ji?

<sup>23</sup> Chi Jesúś y'adzooy:

—Yi huidi miid ndocxmuciyich, yi' je' jadu'n xciyegaambich ma nmidzipich. <sup>24</sup> Janch tiy'ajt co iich n'öga'ñich, jadu'n nej je profeta jaay jecy'ajty. ¡Ay ayoob je yëydijc huidi xciyegaambich! Jac'oy co ca' ycama'xung'aty je huídibi xciyegaambich.

<sup>25</sup> Chi Judas yminañ:

—Huindzin, ¿nej iich jada'ji?

Chi Jesúś y'adzooy:

—Miich jadu'n minamb.

<sup>26</sup> E ma anajty ajcxy ycay, huin'it Jesúś tzajcaagy coniig. Chi yajnajxy Dioscojuyip. E chi jada' tujchuäcxy je tzajcaagy. Chi moy je nimajmetzpi ajcxy je tzajcaagy, e yminañ:

—Cay miich ajcxy jadayaabi tzajcaagy, yi' je' iich je nniniçxich.

<sup>27</sup> Huin'it Jesús ciyígy je y'ügy. Chi yajnajxy Dioscojuyip. E huin'it moy je ügy je nimajmetzpi ajcxy, e yminañ:

—Üc miich ajcxy jadayaabi ügy, <sup>28</sup> yi' je' iich je nni'pyich. Yi' ñigapxy co Dios ti yaj'aducy je jemybi ayuc. E iich nni'py ytemañ yogañ miid je mayjäy ycixpi, jaydëbi ajcxy paadip je huinmeecxin miid je ypocy ycixpi. <sup>29</sup> Janch tiy'ajt jadu'n nej nnimaaygixy, co ca' n'oc'ügaanich jadüg'oc je pascua xii ügy, ixti cooni je xii tiempo paadip co iich ajt n'uucim huinjemybi je pascua xii ügy ma iich nDeedy y'ane'min.

### *Jesús nigapxy co Pedro ycoyütza'ñyii*

<sup>30</sup> E co ti y'iidäy, chi ajcxy chooñ ñicxy ma Olivos cögop. <sup>31</sup> Chi Jesús je' ydiscípulos ajcxy nimay:

—Nidüg'óciy miich ajcxy xy'ixmajtztähua'ñich cham coodz. Je' co jaaybejty jadu'n miiñ ma je Dios ñecy: “Ögip je cuend'ajtpi, huin'it je cöbixy yöihuäctähua'ñ.” <sup>32</sup> E co anajty iich njugypicyich jadüg'oc ma anajty ti n'ögyich, chi jayijpní nnicxa'ñich ma Galilea, e jim naybaatim nidüg'óciy.

<sup>33</sup> Chi Pedro yminañ:

—Oy yi jacjadiibi migügtijcich xyjadim'ixmajtztäy, per ni camina xii iich miich n'ixmadzipy.

<sup>34</sup> Chi Jesús Pedro nimay:

—Janch tiy'ajt jadu'n nimäyich, cham coodz ca'ní anajty je tzey yaxígy, miich tugíig'oc mina'nip co ca' xy'ixy'adyilijich.

<sup>35</sup> Chi Pedro yminañ:

—Oy iich ndim'ögip miid miich, ni camina ngaminá'nibich co ca' miich n'ix'adyii.

E nidüg'óciy je' ydiscípulos ac tim jadu'n yminañ.

### *Jesús mibijctzoy Dios jim Getsemaní*

<sup>36</sup> Chi Jesús ñicxy miid je' ydiscípulos ajcxy, oy yja'tcixy jim Getsemaní. Chi jim Jesús nimay je ydiscípulos ajcxy:

—Ya miich ajcxy oc'iña', miin iich n'ocnicxyich jim'amy Dios mibijctzoobi.

<sup>37</sup> E chi Jesús ñicxy miid Pedro etz nañ jadu'n miid je Zebedeo ymang nimetzpi. E jim Jesús ñayjhuiiyi janch tajy may mij cajee. <sup>38</sup> E chi jim yajnimay je nidugiigpi discípulos:

—Nayjhuiybich taj may ma njot nhuinmañ, ixti mabaad anajty n'ögich miid tájin máyin. Hui'm miich ajcxy ya miid iich etz ca' mmaagixy.

<sup>39</sup> Huin'it Jesús ñajtzyöyyi mijci'm jahui'. Chi jim ñaygojxtinaydací naaxcixy, e ytigiiy Dios mibijctzoobi, yminañ:

—Dios Teedy, iich nDios, pen jëbi jadu'n, mduñ may'ajt piycigich jadayaabi tzaachypy ayo'n, per ca' yjodu'nity nej iich ndzojcìn mdunipy, jadu'n mdunipy janchtiy nej miich mdzojcìn.

<sup>40</sup> Huin'it Jesús yhuimbijty jim ma anajty ti yajhui'my je nidugiigpi. E oy paady ac tim maab anajty ajcxy. Chi nimay je Pedro:

—¿Nej ca' madäga'ñ miich ajcxy co m'idipy juugy tûg hora miid iich ycixpi? <sup>41</sup> Hui'mi' ya, juugy m'idipy etz mibijctzoo Dios, jaydëb ca' je ca'oybi xymimadägip. Janch tiy'ajt co jotjoty ooy mnijot'ajtcixy com tunaangixy yi oybi. Per yi mniniçx ca' ymadäga'ñ ñicxy tuñ oybi.

<sup>42</sup> Chi mìmetz'oc Jesús ñicxy oy Dios mibijctzoy, yminañ:

—Dios Teedy, pen copicy co iich nbaadibich je ayo'n, huen jadu'n yjadiiyb miid iich nej miich mdzojcìn.

<sup>43</sup> Chi jadüg'oc Jesús huimbijty ma je nidugiigpi discípulos, e oy pátnibí maab ajcxy, je' co ca' anajty ajcxy mìmadägy mähuii. <sup>44</sup> Chi yajhui'my ajcxy, e midugiig'oc ñicxy Dios mibijctzoobi. E nañ tim jadu'n oy minaanip jadu'n nej anajty ti y'ocminamb. <sup>45</sup> Chi jadüg'oc huimbijtni jim ma je nidugiigpi, chi nimay ajcxy:

—¿Máagixni? Pócxciꝝ jadachambi. Ti je tiempo yhuaad'ajtni mina iich, je jay huidibi tzoon tzajpjoty, nyajciꝝyega'ñich ma yi jibicjäydiꝝ ajcxy. <sup>46</sup> Piðicciꝝ, tzoc jámim, chi ymiiñ je huidibi xyciꝝyegaambich ma nmíðzipich.

### *Tzumy mach ajcxy Jesúſ yajnicxy*

<sup>47</sup> Jesúſ capxni anajty jím co yjäty je Judas. Judas hue'je' nidügti je majmetzpi discípulos huidibi Jesúſ yhuin'ijx. E je Judas miid ja'ty mayjäy, je huidibi anajty ti quexy je judío teedy mijtungmiidpi etz je mijjäydiꝝ. E je mayjäy hue' anajty ajcxy miid ypujx etz quipy.

<sup>48</sup> Judas, je huidibi anajty cÿejejcp Jesúſ, ti anajty jayip yecy tûg ijxpejt huidibi miid jëbi ajcxy ijxcapy Jesúſ. Jadu'n jayip Judas ycapxtuñ miid je' ajcxy, e yminañ:

—Je jay huidibi anajty ndzücxypich, yi' je' Jesúſ. Májtzciꝝ.

<sup>49</sup> Huin'it Judas nimijhuägy Jesúſ co capxpocxa'ñ, chi yminañ:

—¡Huindzin!

Chi tzücxys.

<sup>50</sup> Chi Jesúſ ñimayi:

—Migüg, ¿na'amy co xyñimijhuägyich?

E co jadu'n nimay, chi mić'amy yi' ajcxy majch Jesúſ. Chi ajcxy yajnicxy tzumy mach.

<sup>51</sup> E huin'it nidüg je Jesúſ ymigüg, juudy je ypujx. Chi tatpzujxtucy je teedy mijtungmiidpi ytumbi. <sup>52</sup> Chi Jesúſ nimay je' ydiscípulo:

—Piðäg yi mbujx ma ytijc. Com pinjaty tziptumb miid pujx, nañ jadu'n y'ögipy miid pujx. <sup>53</sup> ¿Nej ca' mnejhuíy co iich jëbi nbijctzooyich cham adzu'x may ángeles, je huidibi xyñihuá'nibich ma nmíðzipich? <sup>54</sup> ¿Per nej ycixipy yca'pxipy nej miin jaaybety, jadu'n nej cham ytuñii yjadyii miid iich ycixpi?

<sup>55</sup> Chi Jesúſ nimay je mayjäy:

—Miich ajcxy ti xyñidzoniyich miid je pujx miid je quiipy. ¿Nej mdijy iich meetzpi o jay yaj'öcpich? Iich jabom jabom anajty iñäyich nyaj'ixpicyich miich ajcxy jiiby ma Dios ytijc. E ca' miich ajcxy xymajchich. <sup>56</sup> Huinjihui' miich ajcxy co tûg'óciy yam ytuñii yjadyii ca'px tim jadu'n nej je profeta ajcxy cojaay jecy'ajty.

Huin'it nidüg'óciy je' ydiscípulos ajcxy yqueectay. Chi Jesúſ yhui'my naydügpajc.

### *Jesúſ ma naymujcipidijc yhuinduu*

<sup>57</sup> Je' ajcxy huidibi anajty ti mach Jesúſ, yajnicx ajcxy jím ma Caifás ytijc. E jím ma Caifás ytijc ma anajty ti ñayyöymujctáayigixy je esribas etz je mijjäydiꝝ ajcxy. <sup>58</sup> E je Pedro anajty axam nicxy jiguëgy jihuíy, ixti cooni yajja'ty ma Caifás ytiba'. Chi jím ytigiy. Chi ixtacy miid je cuend'ajtpi ajcxy, je' co oc'ixa'ñ ocnejhuíhua'ñ nej Jesúſ yjada'ñ.

<sup>59</sup> Je teedy ajcxy mijtungmiidpi etz tûg'óciy je judíojay mijtungmiidpi ajcxy huinma'ñ ixtaaygixy nej jëbi Jesúſ yajpocycägixy miid ajcxy xihiꝝ, e jadu'n jëbi mooygixy yi o'cin.

<sup>60</sup> Mayjäy níhuambejty Jesúſ miid anii, per ni piñ anajty ca' miidity tiy'ajt co Jesúſ anajty ti ytundigooy miid judíojay ajcxy ycötujcin. Jac com jecy miin metz testigos miid aanii.

<sup>61</sup> Je' ajcxy yminañ:

—Jadayaabi yëydiꝝ minañ co jëbi nyajhuindigooyich Dios ymijtzajptiꝝ, e codugiig xii ti anajty nyaj'oyiych jadüg'oc.

<sup>62</sup> Huin'it je teedy mijtungmiidpi ytinayig, e nimay Jesúſ:

—¿Nej co ca' m'adzooy? ¿Nej janch tiy'ajt nej jadayaabi metzpi testigo ymina'ñ?

<sup>63</sup> Per Jesúſ ca' y'adzooy. E huin'it je teedy mijtungmiidpi ñimaayi:

—Nímaayg iich ajcxy Dios ycixpi, pen janch miich je' je Cristo je Dios y'ung.

<sup>64</sup> Chi Jesúſ yminañ:

—Miich jadu'n minamb. Nañ jadu'n iich miich ajcxy nimäy, co iich je jay huidibi tzoon tzajpjoty, miich ajcxy xy'ixipyich tzajpjoty ma Dios ymijc a'oy'amy. Nañ jadu'n miich ajcxy xy'ixipyich jocjoty co anajty nhuimbityich jadüg'oc ya naaxhuiñ.

- <sup>65</sup> Chi je teedy jacmijtungmiidpi oy yhuit huindzecxy huinma'ch, chi yminañ:  
 —Jadayaabi yëydijc ti capxtigooy Dios. ¿Ti testigo njac-huaaním? Miich ajcxy ci'm ti mmidoogixy co yi' ti ycapxytigooy ma Dios, e minañ: <sup>66</sup> ¿Nej miich ajcxy minaangixy?  
 Chi ajcxy yminañ:  
 —Tí ycapxytigooy, copicy co y'ögipy.  
<sup>67</sup> Chi ajcxy huindzujujy jijptujujy etz cojxy ajcxy. Chi jacjadyii huingojxy jijpcojxy. <sup>68</sup> E chi ajcxy nímay:  
 —Pen janch co miich je' je Cristo octiygapx pín ti xycoxy.

### *Pedro yminañ co ca'p Jesús ixy'adyii*

- <sup>69</sup> Je huin'it moñi Pedro anajty iñay tibäguc. Chi ñimiini tüg töxy'anäg tumbi, chi ñimaayi:  
 —Miich nañ jadu'n tí mhuídity miid Jesús je Galilea jääy.  
<sup>70</sup> Chi Pedro yminañ mayjäyjoty:  
 —Ca' nhuinjihuüyich ti mgapxpy.  
<sup>71</sup> Pedro hue' anajty pidzimniip co ñimiini huingbi töxy'anäg. Chi je töxy'anäg nímay je' ymigügtiç:  
 —Jadayaabi yëydijc ti yhuidity nañ jadu'n miid Jesús je Nazaretpi.  
<sup>72</sup> Chi Pedrojadüg'oc coyüch je Jesús cixyjot huinijot yminañ:  
 —Ca' n'ixy'adyijiç yijiibí yëydijc.  
<sup>73</sup> Jac co hueeni, je jääy huidibi anajty ajcxy jimpí ñímay ajcxy je Pedro:  
 —Janch co miich nañ jadu'n anajty miid mhuídity yi' Jesús, com yi' m'ayuc yi' xyaniquëxiçp.  
<sup>74</sup> Chi Pedro tigiñy capxpi janch oy ñinej minañ huinijot:  
 —Ca' n'ix'adyijiç yi yëydijc.  
 E tím huin'itiy je tzey yaxig. <sup>75</sup> Chi Pedro jäymetzcoody jadu'n nej anajty Jesús tí ñimäyii: "Ma ca'ní anajty tzey yaxig cham coodz, miich tugig'oc xycoyützibich." Chi Pedro pidzimy tiba', e jiiby oy täxy mibaad yjotcidägy.

## 27

### *Chi Jesús yajciyejcy ma Pilato*

- <sup>1</sup> E co oy yxiimiy yticxiy, chi je teedy mijtungmiidpi etz je mijjäydijc ajcxy quipxycapxy co yaj'ögaangixy Jesús. <sup>2</sup> Chi ajcxy yajnicxy cioxoch oy ajcxy ci'yecy ma Poncio Pilato je gobernador.

### *Judas ñayyöctiyyi*

- <sup>3</sup> Co je Judas je huidibi anajty tí ci'yecy Jesús, co ijxy co yaj'ögaanip Jesús, chi oy yjotmaybaatni. Chi conhuimbijty je iipxmajcpí plata meeñ ma je teedy mijtungmiidpi etz mijjäydijc ajcxy. <sup>4</sup> Chi Judas nímay je teedy mijtungmiidpi etz je mijjäydijc ajcxy:  
 —Iich tí ndundiigooyich co tí ngi'yecyich yi' tudägyjäy ma miich ajcxy.  
 Chi je' ajcxy y'adzooy:  
 —Ti iich ajcxy n'occuent. Miich yi' mnigixp tibí mduñ.  
<sup>5</sup> Huin'it Judas cohuijiy je meeñ jiiby tzajtigoty. Chi ñicxy. Chi ñayyöctiyyi.  
<sup>6</sup> Huin'it je teedy mijtungmiidpi yajpidigjy je meeñ. Chi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:  
 —Jadayaabi meeñ ca' yjëbity co nbidaacim ma ofrenda ñigidägy. Je' co yi' yjëjity je huidi ni'py tí tzoo'adyii.  
<sup>7</sup> Huin'it je teedy ajcxy tuñ je quipxycapxy co juyaangixy miid je meeñ tüg naax huidibi jääy ytijp, tütznaax it, ma ajcxy yajnaxtigihuipy pinjaty ca' ycogajpity jím Jerusalén. <sup>8</sup> Ixti chambaad jadu'n xi'adyii jejimbí it: Ni'py naax. <sup>9</sup> E jadu'n yciix yca'px nej je profeta Jeremías yminañ: "E jadu'n ajcxy je' yajpidigjy meeñ iipx majcpí plata meeñ (je' choou

nej anajty ajcxy Israeljäy ti yajnigödugïy), <sup>10</sup> e miid je meeñ ajcxy juy je tütznaax it, jadu'n nej anajty ti xy'anem'yi ch Dios."

### *Pilato y'amidooy Jesús*

<sup>11</sup> Jesús yajpaady jim anajty ytinäy ma je gobernador Poncio Pilato yhuinduu, chi y'amidoohui:

—¿Nej miich je' judíos jäy xyrey'ajtp?

Chi Jesús y'adzooy:

—Miich jadu'n minamb.

<sup>12</sup> Je judío teedy ajcxy huídibi mijtungmiidpi etz je mijjäydijc tzachxigixy Jesús ma je gobernador. Ni jadu'nyi Jesús ca' y'adzooy. <sup>13</sup> Chi je Pilato ñimay Jesús:

—¿Nej ca' mmidooy nej yi' ajcxy yxixi?

<sup>14</sup> Per Jesús ni jadu'nyi ca' y'adzooy. E paady je gobernador oy mij huinmay, ni ca' ocnejhuuyñi ti ycapxipy.

### *Jesús ycödujcy y'o'cin*

<sup>15</sup> Je gobernador jadu'n anajty ycostumbre miidity co jímijt jímijt najtzmazdïy tüg machyjäy pascua xiijoty, je huídibi je mayjäy ti ytimychojcpy. <sup>16</sup> E jím anajty tüg je machjäy huídibi anajty ajcxy ixy'ajttaayb, e yxiijity Barrabás. <sup>17</sup> E co anajty jím ti ytügmujctaaygixy, chi Pilato ajcxy y'amidooy:

—¿Pin miich ajcxy mdzojcpy co iich nnajtzmazdïhuibichi? ¿Najtzmazdïyich Barrabás o Jesús huídibi jäy ajcxy ytijpy je Cristo? <sup>18</sup> Pilato ñejhuuyb anajty co mañ'ájtìngíx anajty ti cíyejccixy Jesús.

<sup>19</sup> Jimni anajty iñäy Pilato me je ycötujctac co je ytöxyijc tiy'ajt quejxy ma yi', yminañ: "Ca' huaad myajtzaachytuñ yi tudägyäy. Je' co iich amygoodz ti ngumäyich janch jibic miid yi' ycxip."

<sup>20</sup> Per je teedy ajcxy etz je mijjäydijc ti anajty capxyjotcidaaccixy je mayjäy co huen yajnajtzmazdiy Barrabás etz huen yaj'öccixy Jesús. <sup>21</sup> Paady co jadüg'oc je gobernador y'amidooy je mayjäy:

—¿Huídibi machyjäy mdzojcpy co nnajtzmazdïhuibich?

Chi je mayjäy y'adzooy:

—Najtzmazdzi Barrabás.

<sup>22</sup> Chi Pilato y'amidooy je mayjäy:

—¿E nej ndunipyich yi Jesús, huídibi jäy ytijpy Cristo?

Huin'it ajcxy nidüg'öciy y'adzoday:

—¡Yajcruutzpet yi Jesús!

<sup>23</sup> Chi Pilato yminañ:

—Pues, ¿nej ti ytundigooy?

Per je mayjäy nigoob y'adzoday:

—¡Yajcruutzpet! ¡Yajcruutzpet!

<sup>24</sup> Pilato yjapubedaan Jesús, per co ijxy nejhuiy co je mayjäy ca' ni nej niducy. Hue' ajcxy oy ytigiiy huambi jihuuybi, chach ñayñajztijiygixy miid jot'an. Huin'it Pilato capxyñiguejxy je huädz nii. Chi ytigiiy cibujp ma je mayjäy yhuinduu, e yminañ:

—Ca' iich ngo'adzohuipyich jadaayaabi tudägyyeydijc y'o'cin. Miich ajcxy yi' mgo'adzoohuipy.

<sup>25</sup> Chi je mayjäy y'adzoday:

—Iich ajcxy ngo'adzohuipyich yi' y'o'cin miid n'ung anäg etz n'ap n'oc.

<sup>26</sup> Chi Pilato najtzmazdïy je Barrabás. Per Pilato ane'my co huen Jesús yajhuojp. E co yajhuojptay, chi cíyejcy, co huen yajcruutzpediyi. <sup>27</sup> Chi Pilato ysoldados ajcxy yajnicxy Jesús ma agujctijc. E jiiby tüg'öciy soldadtijc ñayyöymujci ma Jesús. <sup>28</sup> Chi je

soldado ajcxy je' yhuit yajnijenducy. Chi ajcxy yajnijeniy je tzapx huit huidibi je rey ajcxy yajtuumyb. <sup>29</sup> Chi ajcxy tacy tüg corona miid apy. Chi ajcxy yajcöjeniy ma Jesús. E huin'it ajcxy a'oy'amy yajcigabiiy tüg je paxy. Chi ajcxy huingoxtinay'ahuuhy. Chi ajcxy nixiicy yajxiicy, e yminaangixy:

—¡Ooy ymijity yjanchity, je judíos ajcxy yrey!

<sup>30</sup> Chi ajcxy huindzujuj ijptzujuj. Chi ajcxy yajcigajptucy je paxy, e yajcohujpigi ajcxy. <sup>31</sup> E co ajcxy nixiictay yajxiictay, chi yajnijenducy je rey yhuit etz yajnijeniy je yci'm huit. Chi ajcxy yajnicxy ma yajcruutzpedaangixy.

### *Co Jesús yajcruutzpejti*

<sup>32</sup> E jím ma anajty hueeni ti ytüyöy, jím ti paty tüg Cirene yeydijc anajty yxiijity Simón. Chi ajcxy adzip nimay Simón co huen jaccapi Jesús ycruidz.

<sup>33</sup> E co ajcxy yja'ty ma tüg je it yxiijip Gólgota, jadu'n yhuimbizim Öcpí Cohuajc Cögop.

<sup>34</sup> E jím ajcxy Jesús jaya'üga'ñ vino temhuiidity miid tzooy, jigix ca' jihuuhuip je tzaachhypi. Per co uucmajch, chi jihuñybjc co ca' y'oy'uucnity.

<sup>35</sup> E co anajty ajcxy yajcruutzpety Jesús, chi je soldadtijc suerte ijxy, pin jebi ocjë'adyii Jesús yhuit, chi yciixy yca'pxy jadu'n nej je profeta cojaay jecy'ajty: "Yajhuäcxipy ajcxy iich nhuit e miid iich nhuit yciixpi ixipy ajcxy suerte." <sup>36</sup> E jím anajty ajcxy iñaaygixy cuend'ajtcixy. <sup>37</sup> Je xihuün ayuc huidibi ajcxy yjaay ma Jesús ycöduu jadu'n yminañ: "Jadayaabi je' Jesús, je judíos ajcxy je yrey."

<sup>38</sup> Quipxy miid Jesús ajcxy yajcruutzpejty metz meetzpi. Tüg a'oy'amy, e jadüg anajty'amy. <sup>39</sup> Je mayjäy huidibi ajcxy naxiiyb anajty ma Jesús, ooy anajty oy ycojigiiñ, nixiigy yajxiigy ajcxy Jesús, <sup>40</sup> yminañ ajcxy:

—Bah, miich huidibi Dios ytiyc jidaanip, e codugiig xii huingbi myajpidiga'ñ. Miich ci'm cham naygochuänii, e minac cruudzcixy, pen janch miich Dios xy'ung'adyii.

<sup>41</sup> Nañ jadu'n je teedy ajcxy huidibi mijtungmiidpi, etz je esribas, etz je fariseos ajcxy etz je mijjäydijc nixiicy yajxiicy ajcxy Jesús, ñayñimáayigixy miñ xyipy:

<sup>42</sup> —Huingbi ti cohua'ñ, e ca' jaty nej ci'm ñaygochu'a'ñiyb. Pen janch co yi' jéjity je Cristo je Israel jay rey, huen minacy jadachambí ma cruudz, huin'it nmibijcim. <sup>43</sup> Yi' ti pidagy ymibijcim ma Dios; huen jadachambí je Dios yajnidzögyii, pen janch Dios chogyll; yi' ti yminañ co Dios y'ung'adyii.

<sup>44</sup> Nañ jadu'n je metzpi meetzpi ajcxy huidibi cruudzpejt quipxy miid Jesús nixiicy yajxiicy ajcxy ooy Jesús.

### *Jesús y'ögy cruudzcixy*

<sup>45</sup> Co ycuicxiihy, chi ycoodziyday tüg'ociy naaxhuiñybi. E jadu'n je naaxhuiñybi y'ijity coodz, ixti minacy yxii. <sup>46</sup> Huin'itiy Jesús ycapxyqueecy janch mic yminañ:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —yi jadu'mbi ayuc hue' yhuimbizimy: Dios Teedy, Dios Teedy, ¿ti co ti xy'ixmachich?

<sup>47</sup> Nijéjity jay huidibi anajty jím yajpatp huingon ma Jesús co jadu'n midoogixy Jesús y'ayuc, chi ajcxy yminañ:

—Jadayaabi yeydijc cham yaaxtaayb je profeta Elías.

<sup>48</sup> Huin'it nidüg jay ñicxy janch moyiggy etz oy yajtzooñ je pixy. Chi je pixy yajxoogy miid je xun vino. Chi pidacy je pixy ma je paxyjip. Chi yujctijy ma Jesús y'ahuac co huen ügy.

<sup>49</sup> Huin'it nijéjity ajcxy yminañ:

—Ixmatz, tzoc ajt oc'ijxim, pen nimiinip Elías, pen janch yajnidzögyii.

<sup>50</sup> Jadüg'oc Jesús yaaxqueegy janch mic. Chi oy y'o'cni. <sup>51</sup> Co Jesús y'o'cy, tim huin'itiy jím ma Dios ytiyc je mapxy yhuit yciitzhua'cxy tinä'amy. E nañ jadu'n je naaxhuiñybi ooy chuyuy miid ujx micpi etz je mijjatychaa oy jiitzhua'cxy. <sup>52</sup> May öcpí jut y'ahuach etz yjugypijcy mayjäy tiibi anajty y'o'ccixy tiibi anajty mibijccixy Dios. <sup>53</sup> Co Jesús yjugypijcy,

chi je may'öcpí tiibí anajty jugypíjccíxy etz tiibí anajty pidziimgíxy ma öcpí jut, chi ajcxy ytigiiy ma je Dios ycajp, je Jerusalén. E mayjäy ajcxy ijxy. <sup>54</sup> Co je mic ujx oy ñaxy etz jac tijaty anajty ti ytuñyii ti yjadyii, chi je capitán etz miid jadyii ymigügtíjc huídibi anajty cuend'ajtp Jesú ooy ajcxy chigiy yjhuiy, e minaangíxy:

—Janch tiy'ajt co yijiibí yeydijc Dios yi' anajty y'ung.

<sup>55</sup> May anajty nañ jadu'n töxyjäydijc ymij'ijxcixy jíguem huídibi anajty ajcxy Jesú ti miiddzoon jím Galilea. Yi' anajty ajcxy Jesú ypubejtp. <sup>56</sup> E ma je' ajcxy jím anajty chooñity, María Magdalena, María huídibi Jacobo etz José ytaj'ajtpy, etz je huídibi Zebedeo y'ung ytaj'ajtpy.

### *Jesús yajnaaxtigiiy*

<sup>57</sup> Co oy chuu'iiyñi ycoodziyyñi, huin'it chooñ ma Arimatea tíg comeeñyäy huídibi yxi José. E je' ymijnicxpejty anajty Jesú. <sup>58</sup> Chi José ninicxy Pilato oy pijctzou Jesú ñinicx. Huin'it Pilato pidacy y'ane'min co huen möyii. <sup>59</sup> Chi José ycidihiyi Jesú ñinicx. Chi huinmojch miid tíg poob sábana. <sup>60</sup> Chi yajnaaxtigiy ma je yci'm jut jemybi huídibi anajty ti yajtejztüty ti yajpädüty ma tíg tzahuingueetz. Chi adiguejctujcy je öcpí jut miid tíg tzaa. <sup>61</sup> Chi José ñicxi. E jím yhui'my María Magdalena etz je jadügpí María, y'iñäy ajcxy ymihuingon öcpí jut.

### *Je cuend'ajtpi ajcxy ma Jesú ñaaxtigiiy*

<sup>62</sup> E com jabom ma anajty Jesú ixiiybí ti y'ögy, ma anajty ti ni'ixiydäy miid je sábado xii ycixpi, chi je teedy ajcxy huídibi tungmiid etz je fariseos ajcxy ñayyöymujci ma je Pilato.

<sup>63</sup> Chi ajcxy yminañ:

—Huindzin, yi' iich ajcxy njäymejchpyich co je anidacpi yminañ ma anajty yjuugyity co codugiig xii jugypiga'ñ jadüg'oc co anajty ti y'ögy. <sup>64</sup> E paady tunmay'ajt quexipy soldados ajcxy ma Jesú ti ñaaxtigiy huen cuend'ajtcixy ixti cooni tugiig xiibí paadipy. Ca' yjeciyty co ñiminiib adzuum agoodz je' ajcxy huídibi mijnicxpejtip etz tzimguëgipy ajcxy Jesú ñinicx. E chi nicxy jäy ymina'ñ: "Ti yjugypicy je öcpí." Chi anajty jac'anaxy je anii ti yajtni ca'ydi je jayijpi.

<sup>65</sup> Chi Pilato ajcxy nimay:

—Miich ajcxy miid tíg picy soldados huídib cuend'ajtp ma miich ajcxy. Nícxix miich ajcxy yaj'adujccixy je öcpí jut, jadu'n nej m'a'ixiiygixy.

<sup>66</sup> Chi ajcxy choni ma je Pilato. Chi ajcxy quejxy je tíg picipi soldados ma je öcpí jut. Chi ajcxy pidacy ijhui'min ma je tzaa huídibi ajcxy je jut yaj'adiguejctujcy.

## 28

### *Co Jesú yjugypicy*

<sup>1</sup> E com jabom co yximiy yticxigiy je domingo xii, huin'it ñicxy María Magdalena etz je jadügpí María ma Jesú ñaaxtigiy. <sup>2</sup> Chi tíg mij ujx ñajxy. Huin'it ycidacy Dios tíg y'ángel huídibi tzomb tzajpjoty. Chi jidigejcy je tzaa ma je öcpí jut aguu. Chi y'ixtacy ma tzaa nícx.

<sup>3</sup> Janch adiicxp je ángel anajty yhuinjip jadu'n nej huídzc, e je yhuit janch poob'ögy.

<sup>4</sup> E co je soldados ajcxy ijxpaty je ángel, chi ajcxy ooy chuyuygooty. Chi ajcxy yhui'my jahuengi ögy. <sup>5</sup> Huin'it je ángel y'adzooy je metz töxyjäy:

—Ca' miich ajcxy mdzigi. Iich nejhuiyibich co miich ajcxy m'ixtäy Jesú je huídibi ajcxy yajcruudzpejty. <sup>6</sup> Per ca' je' cham ya. Ti je' yjugypicy, jadu'n nej yminañ. Min miich ajcxy oc'ix ma ñaaxtigiy. <sup>7</sup> Nícx miich ajcxy jottigooyb ma je' ydiscípulos ajcxy e nima': "Ti Jesú yjugypicy jadüg'oc, e yi' ñicxi jím Galilea e jím ajcxy mmidnaybadiiyb." Iich miich ajcxy yam nnimaaygixy.

<sup>8</sup> Huin'it je töxyjäy ajcxy chooñ janch poyigiy ma anajty ti ñaaxtigiy Jesú. Chi ajcxy ñicxy miid tzig'ñ, per agujc jocuyc. Poyigiy ajcxy oy tiy'ajt yecy ma je discípulos ajcxy.

<sup>9</sup> E jím anajty je metzpi töxyjäy ytüyöy, t̄imetini Jesús ñayguëxíci ma je' ajcxy yhuinduu. Chi Jesús ajcxy capxpocxy. Chi je' ajcxy mihuingoñ Jesús etz mineeni je' ytecy. Chi ajcxy huindzigiñygixy. <sup>10</sup> Jesús minañ:

—Ca' mdzigiñygixy. Nicx miich ajcxy nima' je nmigügtijcich co huen ajcxy nicxy jím Galilea, e jím naybadiiybich miid yi' ajcxy.

#### *Huidibi ajcxy je soldadotjc ñigapx*

<sup>11</sup> E tüyöybñi anajty je töxyjäy nimetzpi co nijëjity je soldados ajcxy chooñ ma Jesús ñaaxtigiiy ñicxy jím Jerusalén, miidmiydäga'ñ je teedy huidibi tungmiidpi nej anajty ti ytuñyii ti yjadyii ma Jesús ñaaxtigiiy. <sup>12</sup> E huin'it je teedy ajcxy ñayyöymujctayi miid je mijjäydijc, tunaangixy quipxy capxy. Huin'it je teedy ajcxy etz je mijjäydijc moy ajcxy je soldados may meeñ. <sup>13</sup> Chi ajcxy nímay:

—Miich ajcxy mina'nip co maab anajty miich ajcxy mijcoodz co ymiiñ Jesús ydiscípulos ajcxy etz tzimgueeci Jesús ñinícx. <sup>14</sup> Etz pen ymidooyb anajty yi gobernador, iich ajcxy ngapxjotcidägich, jigix ca' nej xytungixipy.

<sup>15</sup> E huin'it ajcxy je soldados ycidiñiyi je meeñ. Chi ajcxy ñicxy cuyduñ jadu'n nej anajty ajcxy ti ñimäyii. E ixti chambaad jadu'n judíoja capx je ayuc.

#### *Huidibi Jesús yajnibijc ydiscípulos ajcxy*

<sup>16</sup> E jadu'n ajcxy ñicxy je nimajctügpi Jesús ydiscípulos ajcxy jím Galilea. Chi ajcxy ñicxy ma je cögop jadu'n nej anajty Jesús ti ñimáayigixy. <sup>17</sup> E co ajcxy ijxpaty Jesús, chi ajcxy oy huindzigiñy. Per jím nijëjity huidibi ca' mibijcy co anajty yjëjity. <sup>18</sup> Huin'it Jesús ymijhua'cy ma yi' ajcxy, e nímay:

—Iich ti nyajmöyich je cötujcin jiiby tzajpjoty etz ya naaxhuiñ. Iich ti nyajmöyich je mij cötujcin, jaydëbi n'anem'yich jiiby tzajpjoty etz ya naaxhuiñ. <sup>19</sup> E paady ñicx miich ajcxy huindu'my naaxhuiñ capxhuäcxciñ je ayuc, jaydëbi jäy ajcxy xymibigipyich. Tüg'óciy jäy ajcxy huidibi xymibijcpich myajniñbedipy ajcxy miid Dios yxiñ, Dios y'ung yxiñ, etz miid je Espíritu Santo yxiñ. <sup>20</sup> Miich ajcxy myaj'ixpigipy je mayjäy co copicy cuyduniñpy ajcxy iich ngötujcin tüg'óciy jadu'n nej ti n'anem'yich miich ajcxy. E miich ajcxy mnejhuiñyb co nmiid'ityich miich ajcxy huinxii huinitiempo, ixti mabaad naaxhuiñybi anajty ycixpi ytigooy. Jibaad ycixy. Amén.

## SAN MARCOS

# Jaayhui'my Jadu'n Nej Jesucristo Ytun Yjajti

<sup>1</sup> Jadu'n oga'ñ chondacy je oybi ayuc tiy'ajt jadu'n nej Jesucristo, je Dios y'ung ytun etz yjajti.

<sup>2</sup> Je Dios y'ayucnajtzcapxiybi je Isaías jecy'ajty jayhui'my jadu'n nej Dios nímay je Cristo:

Nguexaamyich iich ngogapxy jayip ma nidüg nidüg cajp ma miich mnicxa'ñ jac'axam, jigix jéb je cogapxy nímhüipy je jää ajcxy co huen nayñi'ixiyigixy ma yjot yhuinma'ñ miid miich ycixpi, jadu'n nipaady nej jihuÿ jää ajcxy ni'ixiy tü'aa co tük rey yjäda'ñ.

<sup>3</sup> Nañ jadu'n jadüg it Isaías jayhui'my jada ayuc ma jadu'n yminañ:  
Jím mijtigiduum jää ajcxy midoy co tük jää y'ayuccapxhuäcxy, jadu'n yminañ:  
“Nayñi'ixiyigixy ma mjot mhuinma'ñ ajcxy jaydëb naybaatim miid ajt nHuindzin Dios. Ixmájtzcixy yi mjibicjot mjibic-huinma'ñ. Jadu'n nipaady nej jää ajcxy yajtiy tü'aa huidibi ooy y'adijy y'a'och.”

<sup>4</sup> Jím mijtigiduum anajty Juan je Bautista miñ e ytigiiy mayjää yajniibejtpi. Chi Juan capxhuäcxy Dios y'ayuc ma je mayjää ajcxy huidibi anajty mimb níibejtp. Juan ayuc capxhuäcx co copicy co jää ajcxy huen jothuimbíjtcixy etz ixmájtzcixy ajcxy je yjibichuinma'ñ, etz níibéjtcixy, jigix jébì Dios yhuinmecxiib ajcxy ypocy. <sup>5</sup> Tük'óciy je mayjää ajcxy huidibi anajty tzinaayb jím Judea ñaaxjot etz jím Jerusalén mimb anajty ajcxy ma Juan, e y'amidoo'ijty anajty ajcxy je'y'ayuc. Co je jää ajcxy capxpídzímy nej anajty ypocytungixy, chi Juan yajniibejty ajcxy ma je Jordán mijni.

<sup>6</sup> Juan hue' anajty yhuit'ajtpy camello níbjc, e nañ jeyim anajty miid ñayhuiñyii, e hue' anajty yjicx'ajtpy mu' etz uxpag. <sup>7</sup> Juan ycapxhuäcxy anajty Dios y'ayuc ma je mayjää, e yminañ:

—Iich jayip ti nmiñich ngapxhuäcxy Dios y'ayuc. Jac'axam minipy tük jää huidibi jacniigí mic'ajt miidity ca'ydi iich, ca' xypaadyich nicxy nguejyich yi' ycighuin. <sup>8</sup> Iich ti nyajniibetyich miich ajcxy miid nii. Per je jää huidibi yjacmiid Dios ymic'ajt, ca'ydi iich. Yi' xyaj'adigihuij xajjotigihuij Dios yjihui'ñ ymic'ajt, jadu'n nipaadij nej jihuÿ xyajniibedip miid Dios yjihui'ñ ymic'ajt.

### *Co Jesús ñíibejty*

<sup>9</sup> Je huin'it xii huin'it tiempo Jesús chooñ ma je cajp huidibi yxii Nazaret, jím Galilea ñaaxjot, e ymiñ ma Juan el Bautista anajty yajpaady. Huin'it xii Juan yajniibejty Jesús ma je Jordán mijni. <sup>10</sup> Pidzimb anajty Jesús ma je mijni, e tim huin'ityi Jesús ijk co je tzajp anajty yahuäch, e ijk je Espíritu Santo chooñ tzajpjoty, e ycidägy ma yi'. Jadu'n je Espíritu Santo yquëxigý anajty nej tük muuxy. <sup>11</sup> Chi Jesús midooy capxy ayuc choñ tzajpjoty, nimäyi:

—Iich miich n'ung'ajtpy. Ooy iich miich ndzocy njihuÿ. Ooy jocuyc nayjihuÿiijich miid miich.

### *Je mujcu' tuñ ijxta'ni ma Jesús*

<sup>12</sup> Huin'it mic'amy je Espíritu Santo yajnicxy Jesús mijtigiduum. <sup>13</sup> E hue' Jesús yhui'miy jím mijtigiduum huixchiguipx xii ahua'n iyujc agujc. Huin'it je mujcu' jot'ijxy yhuinma'ñ'ijxy je Jesús. Chi je ángeles ajcxy miñ ypubejty ypubejty je Jesús.

### *Jesús ytung yajtzondägy jím Galilea*

<sup>14</sup> Ti anajty Juan yajpidägy pujxitgoty, jac'axam Jesús ñicxy jím Galilea. Jím Galilea Jesús capxhuäcxy Dios y'ayuc etz yi Dios y'ané'min. <sup>15</sup> Jesús yminañ:

—Tí je xii je tiempo yhuaad'ajtni. Tí nigoody je xii je tiempo mina Dios pidäga'ñ yi' y'ané'min ya naaxhuiñ. Jothuimbijtcix ajcxy, etz ixmajtzcix ajcxy mjibicjot mjibic-huinma'ñ. Mibijccix Dios y'ayuc jadu'n nej jeb ajcxy m'alma niidzögipy.

### *Jesús huodzooñ midaax jää huidibi anajty acxmajtzp*

<sup>16</sup> Jesú huidijtp anajty ma je mejypa' huidib yxi Galilea mejy, co oy'ijxpaa dy Simón etz y'uch Andrés. Simón etz Andrés acxmadzi anajty ytung'ajtpy, ytimpidacpy anajty y'acxmadzi'ñ meyjyoty co ajcxy Jesú ijxpaty. <sup>17</sup> Chi Jesú nimay Simón etz Andrés:

—Min miid iich. Iich miich ajcxy huingbi tung nmöhuiipy. Jadu'n mdung nipaadiip nej jihuüy mjäymájtzcixipy.

<sup>18</sup> Mic'amy Simón etz Andrés ajcxy ixmajch y'acxmadzi'ñ, e niicxy ajcxy miid Jesú.

<sup>19</sup> Chi Jesú yjacyöy anajty hueen, e ijxpaty Jacobo etz y'uch Juan, je Zebedeo ajcxy ymang. Je Jacobo etz Juan tumb anajty barcojoty. Hue' anajty ajcxy yaj'oyiib je' y'acxmadzi'ñ. <sup>20</sup> Chi Jesú mijhuooy ajcxy Jacobo etz Juan, e nimay co huen niicxy miid yi'. Mic'amy je' ajcxy ixmajch yteedy, je Zebedeo, barcojoty miid ytumbi, chi ajcxy niicxy miid Jesú.

### *Tüg jää huidibi anajty jibic espíritu miid*

<sup>21</sup> Huin'it Jesú miid ymigügtiyc yja'ty jim Capernaum. Je huin'it sábado, je poocxin xii, Jesú ytigüy ma je judiojäy ajcxy niaymujctac jim Capernaum, chi yjäyyaj'ixpijctzondacy.

<sup>22</sup> Je mayjäy ooy ajcxy jihuüy huinmay je ayuc huidibi Jesú anajty ajcxy yaj'ixpíjcp. Com Jesú hue' anajty yaj'ixpícy jadu'n nej jihuüy yci'm'ané'min miidity. Ca' Jesú anajty yaj'ixpícy jadu'n nej je jää ajcxy huidibi yaj'ixpíjcp anajty Moisés ycötújcín je jécyip.

<sup>23</sup> E ma je naymujctac tüg yeydijc huidibi miid anajty ca'oybi. Chi je ca'oybi ooy mic ycapxcoody, e yminañ:

<sup>24</sup> —¿Ti co xy'amayüy iich ajcxy, Jesú huidibi tzomb jim Nazaret? ¿Nej tí mmiñ co xyajhuindigoyáangixyichi? Iich n'ijxcajpy miich, e nejhuiipyibich co miich je' je Huätzi Dios.

<sup>25</sup> Chi Jesú ix'ojy je ca'oybi, e nimay:

—Amon miich, e pidzimb ma jada yeydijc.

<sup>26</sup> Huin'it je ca'oybi yajyajch yajquidy je yeydijc, e mic yaaxqueegy, e ypidzimy ma je yeydijc. <sup>27</sup> Tüg'ociy je mayjäy jiiby ma je naymujctac ooy ajcxy nay'adzigüy, e nayniimaayi ajcxy miñ xyipy:

—¿Ti jada' yi'? Jada yeydijc ymiiid jemybi ixpíjcin. Yi' miid mic'ajt etz ane'm'ajt, paady yciixpi yi' ane'my yi' ca'oybi, e ycapxmidoohuip.

<sup>28</sup> Mic'amy je mayjäy ajcxy huidijaty tzinaayb ma tüg tüg cajp jim Galilea nejhuiy ajcxy nej Jesú ytuñ, e cömaaygixy Jesú.

### *Jesús yajtzögy Simón Pedro ymiiid töxyjäybi*

<sup>29</sup> Tim huin'itiy Jesú ypidzimy ma je naymujctac, chi niicxy miid Jacobo etz Juan jim ma Simón etz Andrés ytijc. <sup>30</sup> Simón ymiiid töxyjäybi píjcp anajty. Cijx'am anajty y'ity, e mic anajty ooy ytoyii. Tim huin'itiy Jesú niimaayi co Simón ymiiid ooy mic ypiygii. <sup>31</sup> Chi Jesú nimijhuägy je pa'mjäy. Chi majtzi yci', e huijtzig. Tim huin'itiy yi toyii y'ixmajtzi, e chi yajcay yaj'uucy Jesú etz ymigügtiyc.

### *Jesús yajtzögy may pa'mjäy*

<sup>32</sup> Co xii oy ycidacni, e chuu'iüñi, chi je mayjäy miid miñ ajcxy ma Jesú tüg'ociy pa'mjäydiyc, etz huidijaty ajcxy ca'oybi ymiiid. <sup>33</sup> Tüg'ociy je mayjäy ajcxy ma je jimbí miij cajp nimujcy je tijc ma Jesú anajty ti yjättägy. <sup>34</sup> Jesú yajtzoctay tüg'ociy je may pa'mjäy huenytimytiib'a'mity, etz yajpidzimy may ca'oybi majaty jää ajcxy. Per Jesú ca' anajty a'ixiy niicxy je ca'oybi niigapxyii, com y'ixy'ajttaayb anajty ajcxy Jesú.

### *Jesús y'ayuc tịy'ajt capxhuäcxjim Galilea*

<sup>35</sup> Tím mooñi Jesús ymaybidigý, ca' anajty yxiimiiyñi, e ypidzimy ma je cajp. Chi ñicxy ma tūg mijtigiduum Dios mibijctzoobi. <sup>36</sup> Huin'it je Simón etz je ymigügtiç ooy ajcxy ja'ijxtäy Jesús. <sup>37</sup> Co ajcxy paty je Jesús, chi ajcxy nimay:

—Tüg'óciy je mayjäy xyjadim'ixtäy.

<sup>38</sup> Chi Jesús nimay Simón etz je ymigügtiç ajcxy:

—Tzoc ayt jámim ma yi jacjadyii cajp huinduy agonbi, jaydëb ngapxhuäcxibich Dios y'ayuc nañ jadu'n ma yi jay ajcxy jim. Paady ycixpi ndzooñich tzajpjoty, jigix jëbi ngapxhuäcxibich Dios y'ayuc.

<sup>39</sup> Jesús ñicxp anajty ma nidüg nidüg cajp jim Galilea ycapxhuäcx anajty Dios y'ayuc ma nidüg nidüg judíojäy ñaymujctac, e yajpidzimy anajty ca'oybi majaty jay.

### *Jesús yajtzögy tüg jay nibützpa'mmihdpi*

<sup>40</sup> Tüg jay huidibi ymihd anajty jibic pützpa'm, je micpi, chi nimijhuägy Jesús, e ycojxtinay'ahuuy ma Jesús yhuinduu, yminañ:

—Pen miich jadu'n tzojcpy, jëb xyajtzögich.

<sup>41</sup> Chi Jesús pa'ayoy je pa'mjäy, e pidacy yc'i ma je pa'mjäy ñinicx, e yminañ:

—Ndzojcpich, cham nyajtzögy.

<sup>42</sup> Co Jesús jadu'n yminañ, chi mic'amy je jay huidibi anajty miid je jibic püdz chögy.

<sup>43-44</sup> Mic'amy Jesús ycapxcíjxy miid je jay huidibi anajty ti chögy, e nimay:

—Ix piñ myajnimäy co ti mdzögy. Nicx jayip jiiby ma Dios ytijc ma je judío teedy ajcxy, e mo' Dios yhuindzigiñ jadu'n nej Moisés ycötújcín ane'my, jigix jëbi huädz mbidzimipy ma Dios ycötújcín. Cuydun miich huidibi Moisés ñajtz'anemiy jecy'ajty, jigix jëbi je mayjäy ajcxy nejhuihuip co ti mdzögy.

<sup>45</sup> Per je yëydijc ca' capxymidoy Jesús. Co ñicxy, chi ytigiiy capxy yajyöyb jadu'n nej anajty ti yajtzögyii. Com je mayjäy nejhuiyb huidibi anajty Jesús ti tuñ, paady ycixpi Jesús ca' anajty ocjajtni nej ytigihuipy iixna' jigue'xna' majaty cajp. Hue' anajty huidity ma ca' piñ chinäy. Per miñ anajty y'oy'ixyii huenytimypinjäity, chooñ ma nidüg'óciy cajp huinduy agonbi.

## 2

### *Jesús yajtzögy tüg jay cima'tpi tecyma'tpi*

<sup>1</sup> Ti anajty xiñ tiempo ñajtninicxiyyñi co Jesús yhuimbijty jadüg'oc jim Capernaum. Je mayjäy ñejhuiyb anajty co Jesús yajpaady ma tūg tiyc. <sup>2</sup> Chi mic'amy mayjäy ñayyöymujci ma anajty Jesús yajpaady, e ca' anajty tigiydac ma je tiyc, miid co tzach mayjäy anajty ti miingixy. Y'adujctaayb anajty ajcxy je tiyc'aguu. E Jesús ycapxhua'xyp anajty Dios y'ayuc. <sup>3</sup> Huin'it xiñ, midaax yëydijc ciymiñ cijx'am ma Jesús yajpaady tūg pa'mjäy huidibi yc'i ytecy ti yxujxtäy anajty. <sup>4</sup> E com ca' anajty ni nej y'oyiy nej yajjädip ajcxy ma Jesús je pa'mjäy, je' co anajty chach újtzity je tiyc miid je mayjäy, chi ajcxy yajcohuaach hueeni je tiycnicx ma anajty Jesús yajpaady. Chi ajcxy cödiyñajxy je pa'mjäy cijx'am. <sup>5</sup> Co Jesús ijxy je jay ajcxy ymibjcin, chi nimay je pa'mjäy:

—Migügich, yi mbocy ti yajhuinmecxtäy.

<sup>6</sup> Per nijëjity huindzindijc huidibi ajcxy nijaydutp anajty Dios ñecy co ajcxy midoy nej Jesús yminañ, chi ajcxy yminañ jotjoty huinmañyjoty: <sup>7</sup> “Nej co jada jay jadu'n yminañ co ti yajhuinmecxy jada pa'mjäy ypocy? Capxtigooyb yi' miid Dios. Com ca' nipinjäy jëb ypocyhuinmecxy. Tügpajc Dios yi' huidibi jëb ypocyhuinmecxy.” <sup>8</sup> Per Jesús ñejhuiyb anajty nej je' ajcxy chachminañ jotjoty huinmañyjoty, paady mic'amy yminañ:

—Na'amy co mdzachhuinmaaygixy? <sup>9</sup> ¿Huidibi jada jac'ooy co nnimäyich yi pa'mjäy: “Ti mbocy yajhuinmecxytäy.” O jac'ooy co nnimähui'bich: “Pidiç, e yajpidig yi mdögy, e tuyöy?” Tú'cìy yi'.

**10 Chi Jesús yjacminañ:**

—Jadachambi janchtiy nyajquexiga'ñich co iich, je jäy huidib tzoon tzajpjoty, e huidibi cham yajpaady ya naaxhuiñ, nmiidich mic'ajt jaydëb nhuinmecxyich jäy yopocy.

Co Jesús jadu'n yminañ, chi nimay je pa'mjäy huidibi yci' ytecy anajty xuxy:

**11 —Iich miich yam jadu'n nimäy:** “Tinayig, yajpidig yi mmabejt e nicx ma mdijc.”

**12 E mic'amy je pa'mjäy ypidig, e yajpidig ymabejt, chi ytüyöychoñ jiiby ma je mayjäy ajcxy anajty y'ixy yhuindicxy. Paady ycixpi tûg'ociy je mayjäy ooy jihuiy huinmay etz jäymejch ojadajty ajcxy Dios, yminaangixy:**

—Niminaabi ajt jadu'n nga'íxim mijhuinma'ñ jadu'n nej cham ti n'íxim.

### *Jesús nimay je Leví: “Pajamgich”*

**13 Chi jadüg'oc Jesús ycajppidzimy, ñicxy jim ma mejypa'. E co mayjäy ñayöymujcy jim ma Jesús anajty yajpaady, chi Jesús yaj'ixpijc je mayjäy. 14 Co Jesús yjactüyöy anajty, chi ijxpaady Leví je Alfeo ymang. E Leví iñaayb anajty ma je yajcogüejttac jäy yajcogüejtp anajty. Chi Jesús nimay Leví:**

—Pajamgich.

Tim huin'itiy Leví ytinayig, ixmajch ytung, e panicxy Jesús.

**15** Jadu'n yjajti co tûg xii Jesús caayb anajty me Leví ytijc. Mayjäy huidibi ytung'ajtpy anajty yajcoguedii, etz jacjadyii jäy huidibi anajty tundigooyb miid judío jäy ycostumbre y'iñaaygixy ma je caydac quipxy miid Jesús etz je' ydiscípulos ajcxy. Com may jäy anajty ooy Jesús tzach miid huidíjtcixy. **16** Jim anajty ma Leví ytijc nijejity fariseojäy, je huindzindijc huidibi tzach padumb judío jäy ycostumbre. E co je' ajcxy ijxy co Jesús caayb uucp anajty tûgmucy miid tûg'ociy je mayjäy ajcxy huidibi tundigooyb miid judío jäy ytij'ajt ycötújcin, etz yajcogüejtpidjc, chi ajcxy migapxy Jesús ydiscípulos, je' ajcxy huidibi mijnicxpejtp anajty Jesús, nimay ajcxy:

—¿Nej co Jesús miich ajcxy mHuindzin ycaymucy y'ucmucy miid yi yajcogüejtpidjc ajcxy, etz jacjadyii jäy ajcxy huidibi tundigooyb miid judío jäy ycötújcin?

**17 Co Jesús jadu'n midoy nej je fariseo jäy nigapxyii, chi ajcxy nimay:**

—Ca' tzocy tzoydumbi yi jäy ajcxy huidibi mic'ajtp oy'ajtp. Yi' janchtiy yi huidibi ajcxy yuuba'm ymiid chojcpy ajcxy tzoydumbi. Nañ tim jadu'n yi jäy ajcxy huidibi ca' yopcymiidity, ca' ajcxy tzocy pocyhuinmeeecxin. Iich ti nmiñich co nyajjothuimbidipyich pocyjäydijc. Iich ca' ti nmiñich co nyajjothuimbidipyich oyjäydijc tudägyjäydijc.

### *Jesús yaj'amidoogixy nej co jäy y'ity jaygay*

**18** Jadu'n yjajti tûg tiempo ayuu'ijtp anajty je jäy ajcxy huidibi mijnicxpejtp anajty Juan je Bautista. Nañ jadu'n ayuu'ajtp anajty je fariseojäy ajcxy. Chi nijejity ajcxy ymiñ ma Jesús e amidooy:

—¿Nej co yi jäy ajcxy huidibi mijnicxpejtp ajcxy Juan etz nañ jadu'n yi fariseojäy ajcxy ayuu'ajtp ajcxy, e je jäy ajcxy huidib miich xymijnicxpejtp, ca' y'ayuu'ájtcixy?

**19 Chi Jesús y'adzooy:**

—Co ya nyajpaadyich ya naaxhuiñ, ca' ycopicity co iich ndiscípulos ajcxy y'ayuu'adip. Jadu'n nipaady nej jäy ajcxy huidibi pijcín nixiidumy ca' ajcxy y'ayuu'aty ma yam yi pijcín nixiiduñ, e peni ca'ni je pijcipi ymigügtijc y'ixmajztäyii. Nami je pijcipi ca'ni choñ, chi ca' pin y'ayuu'ada'ñ huidibi nixiidum je pijcín. **20** E paadip je xii je tiempo mina ca' nmiid'ida'ñich ya naaxhuiñ yi' huidibi ajcxy xymijnicxpejtpich, e huin'it ajcxy y'ayuu'adaangixy.

**21** Com jemybi Dios y'ayuc nyaj'ixpicpyich, paady ca' ytüg'yi miid je jécyip ayuc huidibi je fariseo jäy ajcxy yaj'ixpicpy. Jadu'n nej miich ajcxy mnejhuñ co ni pin ca' agiyii tuc huit miid tûg pedaas jemy huit, con je' co je jemy huit niumjcp je', e chi nigri najtzcidzihuij je tuc huit. **22** E nañ ni pin ca' jëb huaad pidägy jemy vino ma tuc cochac.

Je' co je vino jemybi yciidzamy je tuc cochac, e chi y'ixyojctähuip je vino etz je cochac ñitigoydähuip. Hue' janchtiy jëb ajcxy pidacy jemy vino ma jemy cochac.

### *Je discípulos ajcxy yajmújci xy je moc cojc sábado xii*

<sup>23</sup> Tüg sábado xii Jesús miid ydiscípulos ajcxy ñaxiyy ma tüg trigo cam. E huin'ítiyi je ydiscípulos ajcxy ytigiyy je trigo tujcp. <sup>24</sup> Co je fariseo jää ajcxy ijxy jadu'n nej Jesús ydiscípulos ajcxy anajty tujcmuyc trigo tiim, chi ajcxy nimay Jesús:

—Ix miich. ¿Na'am co miich mdiscípulos túngixy huidibi judío ycötújcín capx'adujcpy sábado xii?

<sup>25</sup> Per Jesús yminañ:

—¿Nej ca'miich ajcxy mguendtuñ Dios y'ayuc co mnecycapxy, jadu'n nej David ytuñ tügtocy jecy'ajty, co David etz ymigügtiyc yuu'ögaangixy anajty? <sup>26</sup> Je huin'it tiempo jecy'ajty co je judío teedy Abiatar mijtungmiidpi anajty ma Dios ytijc, chi David ytigiy ma Dios ytijc, e caay je tzajcaagy huidibi ti anajty yoxy ma Dios yhuinduu. Dios ycötújcín yminañ co je teedy ajcxy ycaagy'ajtpy jada tzajcaagy, ca' jac'ooyñipin. Nañ jadu'n David moy je tzajcaagy je jää huidib anajty ajcxy ymiid.

<sup>27</sup> Nañ jadu'n Jesús yjacminañ:

—Iich, je jää huidibi tzoon tzajpjoty, nmiiidich ané'min, jaydëb nimäyich je jää ajcxy ti jëb túngixy sábado xii. <sup>28</sup> Com Dios ti ixmach je sábado xii, paady ycixpi, iich je jää huidibi tzoon tzajpjoty, nmiiidich ané'min jaydëb nimayich jää ajcxy co jëb tijaty tuñ sábado xii.

## 3

### *Je yëydijc huidibi anajty yci' tiidzip*

<sup>1</sup> Jesús ytigiy jadüg'oc ma je judío naymujctac. Jiby anajty tüg yëydijc huidibi anajty ymiid tüg yci' tiitz. <sup>2</sup> Je fariseojäy jiby ma je naymujctac y'ijx'ijtpy anajty Jesús, co anajty nejhuuhua'ñ pen Jesús yajtzögamy je pa'mjäy sábado xii, jigix jëbi ajcxy xihuiip Jesús co ti ytundigoy miid judío jay ycotújcín. <sup>3</sup> Jesús nimay je jää huidibi miid tüg yci' tiitz:

—Pidiig, min ya ma iich.

<sup>4</sup> Huin'it Jesús y'amidoy je jää ajcxy e nimay:

—¿Nej miich ajcxy minaangixy: Nej jëbi jada nduñich je oybi o je jibicpi sábado xiijoty? Jëbi nyajtzögich jää o jëbi nyajtigoyich jugy'ájtin?

Per je jää amoñ ajcxy ijty, ca' ajcxy je' y'adzooy. <sup>5</sup> Huin'it Jesús huindicxpejty je jää ajcxy miid chip y'ahua'n, e miid jotmay, je' co ooy ajcxy jotjuuñity, e chi nimay je yëydijc:

—Xajtiu yi mgí'.

Chi je yëydijc xajtiy yci', e chi yci' oy chögy. <sup>6</sup> Chi je fariseojäy ypidzimday ma je naymujctac, ooy yjotmädy ajcxy, e ñicxy ajcxy ñaymújciip miid je jadügpicy judío huindzindijc huidibi ymijnicxpejt je rey Herodes. Huinma'ñ ixtaayb anajty ajcxy nej jëb ocyaj'ögip Jesús.

### *Mayjäy ma tüg niiba'*

<sup>7</sup> Per Jesús chooñ miid yi' ydiscípulos ajcxy, ñicxy ma mejypa'. E ooy mayjäy huidibi ajcxy tzomb Galilea ñaaxjot etz Judea ñaaxjot panicxy ajcxy Jesús. <sup>8</sup> Nañ jadu'n mayjäy panicx ajcxy Jesús huidibi ajcxy tzomb jim Jerusalén, huidibi ajcxy tzomb jim Idumea ñaaxjot, huidibi ajcxy tzomb jim Jordán mijñii nñanax ma xii ypidzimy, huidibi ajcxy tzomb jim Tiro etz Sidón ñaaxjot. Ñicxtäy je mayjäy ma Jesús yajpaady, com ñejhuuyb anajty ajcxy je mijhuinma'ñ huidibi Jesús anajty ytumyb. <sup>9</sup> Com tzach mayjäy anajty ymiingixy, paady Jesús ni'anemdiy ma yi ydiscípulos ajcxy tüg barco ma jëb iñäy, ca'ty je mayjäy ooy y'adijiyii y'agodiyii. <sup>10</sup> Com Jesús ti anajty yajtzögy may jää, paady ycixpi tüg'óciy je pa'mjäy nimujcy Jesús, adzip tzachnidonaangixy. <sup>11</sup> Co je jää ajcxy huidibi ca'oybi ymiid ijxpaty Jesús, chi ajcxy ñayhuijotaci ma Jesús yhuinduu, e mic ycapxcooty, yminaangixy.

—Miich je' Dios y'ung.

<sup>12</sup> Per Jesú斯 nimay mictägy je ca'oybi ajcxy co ca' huaad nigapxcixy nimiydaaccixy pín je' anajty.

### *Jesús huin'ixy majmetzpi discípulos*

<sup>13</sup> Huin'it Jesú斯 ypejty ma tūg cögop, e capxyniguexy co huen miñ ma yi' je ymigütijc huidibi yhuin'ixamy co ytunam miid yi'. Chi ajcxy ymiñ ma Jesú斯. <sup>14</sup> Chi Jesú斯 yhuin'ijx majmetz ajcxy huidibi ymiid'damy, e huidibi yquexamy y'ayuccapxhuäcxp. <sup>15</sup> Jesú斯 moy je majmetzpi discípulos ajcxy huidibi anajty ti yhuin'ixy mic'ajt jaydëb yajtzögip pa'mjäy ajcxy, e ymoy ajcxy ymic'ajt jaydëb ca'oybi yajpidzimy ma jääy ajcxy. <sup>16-17</sup> Jada je nimajmetzpi discípulos ajcxy yxiñ nidüg nidüg: Simón, je huidibi Jesú斯 yxiimoy Pedro; Jacobo miid y'uch Juan, yi Zebedeo y'ung y'anäg, je huidibi ajcxy Jesú斯 yxiimoy Boanerges (je ayuc Boanerges jadu'n yhuimbizimy: "Enee ymang"). <sup>18</sup> E jacjadyii huidib Jesú斯 ti anajty huin'ixy: Andrés; Felipe; Bartolomé; Mateo; Tomás; Jacobo je huidibi Alfeo ymang'ajtpy; Tadeo; e je jadügpi Simón, je cananista. <sup>19</sup> Nañ jadu'n Jesú斯 huin'ijxy Judas Iscariote, je huidibi agojix cíyejc Jesú斯 ma ymidzip.

### *Yajni'bijccixy Jesú斯 co miidity mujcu' ymic'ajt*

(Co jadu'n huin'ijxtaay je majcmetzpi discípulos ajcxy), Jesú斯 ytigiiy ma tügtijc miid yi' ajcxy. <sup>20</sup> Huin'itiy tzach mayjäy ñayyöymújcigixy ma je tiyc ma Jesú斯 y'ity, ixti Jesú斯 etz ymigütijc ca' y'oyii nej jëb ycaaygixy y'uuccixy. <sup>21</sup> Co Jesú斯 y'amigütijc jadu'n nejhuiñ, chi ajcxy nimiiñ Jesú斯 yajnicxaangixy anajty mach, com hue' anajty tiycixy co Jesú斯 ylociib.

<sup>22</sup> Nijejity esribas ajcxy, je huindzindijc huidibi nijaydutp anajty Dios ñecy, miin ma Jesú斯 co choñ ajcxy Jesusalén, yminaangixy:

—Jada Jesú斯 ymiid Beelzebú, je ca'oybi yhuindzin, ma y'aa yjot. E yi' yajpidzimy je ca'oybi ajcxy ma jääy ajcxy yjothuinma'ñ miid Beelzebú ymic'ajt.

<sup>23</sup> Chi Jesú斯 huoomiñ ma yi' je esribas ajcxy, e yajmiidmiydacy ajcxy tūg jihuimbit ayuc. Chi Jesú斯 yminañ:

—¿Nej tiy'ajt jada nej miich ajcxy mina'ñ co Satanás jëb ci'm ñayyajpidzimyii ma jääy ajcxy y'aa yjot? Ca' tiy'ajt nej miich ajcxy mina'ñ. <sup>24</sup> Pen tügpicy tungmiidpí ixyipy ñaybijc-huá'cxigixy, etz ñaymidziptzónigixy ixyipy ac jëyi. Pues cixip yi' ajcxy y'ané'min. <sup>25</sup> Nañ jadu'n pen tügpicy tūg juugy tūg migüg ixyipy ñaybijc-huá'cxigixy, ca' ajcxy y'idaangixy tügmucy. <sup>26</sup> Nañ jadu'n pen Satanás ixyipy ti ñaybijc-huá'cyii, e ci'm ixyipy ti nayñibidigii, ca' ixyipy yi' ymic'ajt ida'ñ. Hue' janchtiy Satanás cixipy tigoyipy. (Paady ca'tiy'ájtity nej miich ajcxy yminañ.) <sup>27</sup> Ca' ni pín jëb huaad ytigihuip ma tūg micpi jääy ytijc etz meedzipy tijaty ymiid, pen ca' jayip cíxoch tecychoch je jääy micpi. Pen ti cíxoch tecychoch ixyipy je micjäy, huin'it janchtiy mímädägipy, e píjip tijaty ymiid.

<sup>28</sup> Janch iich miich ajcxy nimäy co Dios jëb huinmeecxip tūg'óciy pocy huidibi jääy ytúngixp etz tūg'óciy jibicpi huidibi jääy ycapxp. <sup>29</sup> Jëyi janchtiy co pinjaty capxtigoob miid je Espíritu Santo, je Dios yjihui'ñ ymic'ajt, ca' Dios huinmecxi nimina. Huinixii y'ida'ñ pocymiid.

<sup>30</sup> Miid co jääy ajcxy chach yminaangixy co Jesú斯 anajty miidity ca'oybi, paady Jesú斯 jadu'n yminañ.

### *Jesú斯 ytaj etz y'uch miguëxy ajcxy*

<sup>31</sup> Jesú斯 ytaj etz y'uch ajcxy oy yja'ty ma anajty Jesú斯 yajpaady. Chi Jesú斯 ytaj etz y'uch ajcxy anajty ytinaaygixy tiba'y, e chi ajcxy capxñiguejxy Jesú斯. <sup>32</sup> Je mayjäy huidibi anajty ajcxy iñaayb jühuiditi ma Jesú斯, yminañ ajcxy:

—Miich mdaj etz m'uch cheeby ajcxy tiba'y miich ixtaayb.

<sup>33</sup> Chi Jesú斯 yminañ:

—¿Pínjäy miich ajcxy mdijy co iich ndaj'adyii etz iich n'uch'adyii?

<sup>34</sup> Huin'it Jesús huindicxppejty je jääj ajcxy huidibi anajty iñaayb ajcxy jühuüdity ma je', e yminañ:

—Tüg'óciy jada jääj ya jadu'n ajcxy nipaady nej iich ndaj etz iich n'uch.

<sup>35</sup> Huenytimypíniity huidibi ajcxy cuydumb yi Dios chójcin, yi' je' jadu'n nipaady nej iich n'uch, iich n'ajch, iich ndzi' etz iich ndaj.

## 4

### *Je niipi y'ijxpejt*

<sup>1</sup> Jadüg'oc Jesús ytigiiy yaj'ixpijcpí ma mejypa'. E ooy mayjäy ymujcppejty ma anajty Jesús yajpaady. Miid co ooy anajty chachmayjäity, paady Jesús ytigiy ma tüg barco jahuengi mejyjoty. Jesús iñaayb anajty barcojoty, e je mayjäy iñaayb anajty ajcxy ma mejypa'. <sup>2</sup> Huin'it Jesús yaj'ixpijcy je mayjäy miid canaag jihuimbit ayuc. Co yaj'ixpicy, chi yminañ:

<sup>3</sup> —Amidoo'ijtcix miich ajcxy iich jada n'ayuc. Tüg jääj chooñ niipi. <sup>4</sup> Co je niipi yhuijpy anajty trigo tiim, chi je trigo tiim nijéjity oy ycäy tim tügujc. Chi je joon ajcxy ymiiñ jicxy je trigo tiim huidibi tügujc ti ycäy. <sup>5-6</sup> E nijéjity trigo tiim oycäy ma tzaanicx, ma nihueeñ oyñaax yajpaady. E je trigo tiim ca' tzip mujx je', je'co ca'anajty ooy naax mápxity. E co je xii ypidzimy, chi no'cy je trigo mang, com ca' anajty ytictz miidity naaxjoty, chi ytiich. <sup>7</sup> E nijéjity trigo tiim oycäy ma apyjot. Co jada trigo tiim ymujax, chi y'ujtz'ögtäy je trigo mang, e ca' ytiim'ajty. <sup>8</sup> Per jacjadyii trigo tiim oycäy ma oyñaax, chi ymujax, e ytiim'ajt may'amy: tüg pi'c pajc iipxmajc oyco'ity, jadüg pi'c pajc tugi'px oyco'ity, jadüg pi'c pajc migo'px oyco'ity.

<sup>9</sup> Co Jesús je miydägi yajmay, chi yminañ:

—Pínjaty miid ytätzac, pín midohuam, huen mido'mbicay jada ayuc.

### *Ti yi' ñigapxyp y'i ijxpejt*

<sup>10</sup> Co je mayjäy ñicxní, e Jesús yhui'my naydüg, chi je nimajmetzpi ydiscípulos ajcxy etz jacjadyii huidib mínicxpejt Jesús ñimijhua'cy, e amidoy nej yhuimbitzimy je jihuimbit ayuc. <sup>11</sup> E Jesús yminañ:

—Miich ajcxy jaydëb mnejhui'huijpy huidibi Dios ñigapxyp ñimiydacpy coyüch'amy ma y'ané'min ycötújcín. Jacjadyii jääj ajcxy jihuimbit'amy nyajmiidmíydaacyich. <sup>12</sup> Jadu'n jihuimbit'amy nyaj'ixpijcpich je mayjäy, jaydëb co pínjaty ijxp, ca' ajcxy ixipy; etz pínjaty midoob, ca' ajcxy mido'mbigipy. E jadu'n ca' ajcxy yjothuimbidip, e nañ ni ycayaimeecxipy ajcxy ypcocy.

### *Jesús najtzcapxiiy nej yhuimbitzimy je niipi y'ijxpejt*

<sup>13</sup> Chi Jesús yjacminañ:

—¿Nej ca' miich ajcxy mhuinjihuüy jada jihuimbit ayuc? Pen ca' miich ajcxy mhuinjihuüy jada jihuimbit ayuc, ca' miich ajcxy mhuinjihuüip yi jacjadyii jihuimbit ayuc. <sup>14</sup> Je huidibi capxhuäcxp Dios y'ayuc, jadu'n yi' nipaady nej je huidibi niip trigo tiim.

<sup>15</sup> Je jääj ajcxy huidibi amidoo'ijtp Dios y'ayuc, e mic'amy je ca'oybi yajpidzimy Dios y'ayuc ma ajcxy yjot yhuinmañ, jadu'n ajcxy nipaady nej trigo tiim huidibi cäb tügujc, e je joon ajcxy mic'amy piimujectay. <sup>16-17</sup> Je jääj ajcxy huidibi amidoo'ijtp Dios y'ayuc janch jotcuje, e mibijccixy tzojccix, chi ajcxy ixmajtzí Dios y'ayuc co agapxiyb paady, e co tzaachhypi minaxy yajnaxy miid Dios y'ayuc ycixpi. Jadu'n ajcxy nipaady nej je trigo tiim huidibi ti ycäy ma tzaanicx. <sup>18-19</sup> Je jääj ajcxy huidibi amidoo'ijtp Dios y'ayuc, e co ñicxní, chi jaydigooyní Dios y'ayuc miid jotcuje'ájtìn tzinaayin, etz comeen'ájtìn etz adzójcin. Jadu'n ajcxy nipaady nej trigo tiim huidibi ti ycäy ujtzjoty, e ca' ytiim'aty miid co oy y'ujtz'ögy.

<sup>20</sup> Je jääj ajcxy huidibi amidoo'ijtp etz cöbijcp Dios y'ayuc amumdügjot etz Dios y'ayuc

tumb ma ajcxy yjot yhuinma'ñ, jadu'n ajcxy nipaady nej je trigo tiim huidibi ti cäb ma oyñaax etz ytii'm'aty may'amy: tüg pi'cpajc iipxmajc, etz jadüg pi'cpajc tugi'px, etz jadüg pi'cpajc migo'px.

### *Je lámpara ñi'ijxpejt*

<sup>21</sup> Chi Jesús yjacminañ:

—Co jäy ajcxy jindicxi'ñ näctzoy, chi canan ajcxy cöjujpy miid tu'tz, ni ca' ajcxy pädacy ciixpa'tci'py, hue' janchtiy pidaaccixy ma jindicxpejt jaydëb mij ytii'cxy. <sup>22</sup> E nañ ni ca' ni pin ni ti jëb ameech tunipy, e nicxy ycayajnejhuÿ. E ca' ni pin ni ti ayüch tunipy, e nicxy ycayajnejhuÿ. <sup>23</sup> Pinjaty ytätzac ymiid, pin midoohuamb, huen mido'mbi'ccixy iich n'ayuc.

<sup>24</sup> Nañ jadu'n Jesús yminañ:

—Cuendtungix jada ayuc huidibi miich ajcxy yam mmidooyb. Yi quipxi'ñ huidibi ajcxy myajquipxiib, nañ jadu'n yi' miid Dios ajcxy xyquipxyhuimbiti, e ixti jacyajmöhuip ajcxy huidijaty midoob iich n'ayuc. <sup>25</sup> Pinjaty ymiid, yajmöhuip nigi, pinjaty hueen miid, yajpigipy nigi (oy ixipy hueen jadim miidity).

### *Je tiim huidibi yeecp ñi'ijxpejt*

<sup>26</sup> Nañ jadu'n Jesús yminañ:

—Yi Dios y'ané'min jadu'n yi' nej co tüg jäy nicxy niipy ma ycamjot. <sup>27</sup> Chi jada' co ñiiptay ñicxní ma ytijc e ymi'o'cni ymäybidiñ com jabom, e jadu'n yajnaxy canaag xii tzuu. E je moc pajc mujxp je' etz yomb. Per je cogam ni ca' nejhuÿ nej je moc yoñ, ma mic'ajt paady. <sup>28</sup> Je' co yi naax ci'm mic'ajt miidity jaydëb yajyoñ je moc. Jayijp ypidzimy je moc ung, jac'axam ypidzimy yi moc pijy, e chi jada' ytii'm'ajtni. <sup>29</sup> Co je moc ymajaani, chi je jäy ajcxy nicxy moc tzijcp, com ti yhuindiy je moc.

### *Ijxpejt ma je mostazi pajc*

<sup>30</sup> Nañ jadu'n Jesús yminañ:

—¿Nej m'oc'a'ixiygixy yi Dios y'ané'min? ¿Ti miid n'ocyajquipyxihuibich? <sup>31</sup> Jadiu'n Dios y'ané'min nipaady nej mostaza pajc huidibi tüg jäy nicxy niipy ma ycam. Yi mostaza pajc jacnigi ymútzity ca'ydi jacjadyii ujtpajc huidibi yajpatp ya naaxhuiñ. <sup>32</sup> E co yajnipy je mostaza pajc, chi yoñ, e chi yeegy ooy janch mij, ca'ydi jacjadyii ujtz. E janch mij yeegy tugi'cii yci' y'aacx, ixti joon ajcxy pe'mb ma je yci'y'aacx y'aniciÿ.

### *Nej anajty Jesús yecy je tiy'ajt miid je ijxpejt yciixpi*

<sup>33</sup> Jadiu'n anajty Jesús yaj'ixpicy je mayjäy ajcxy Dios ytiy'ajt miid canaag jihuimbit ayuc, ixti mibaad ajcxy jëb huinjihuÿ. <sup>34</sup> Ac jihuimbit ayuc Jesús yajnimay je mayjäy. Per miid yi'ydiscípulos Jesús ycapxticxtaab anajty je jihuimbit ayuc.

### *Jesús capxticx nej huimbizimy je ijxpejt*

<sup>35</sup> Je huin'it xii co ycoodziib, chi Jesús nimay yi ydiscípulos ajcxy:

—Tzoc ajt jámim jim'amy ahuin ma yi jadügpí mejypa'.

<sup>36</sup> Huin'it Jesús ydiscípulos ajcxy ixmajztay je mayjäy, e miid tzooñ Jesús barcojoty. Nañ jadu'n jacjadyii barco ajcxy choñ quipxy miid Jesús ydiscípulos ajcxy ybarco. <sup>37</sup> Je huin'it coodz tüg poj miin janch mic. E je mejy nigoo anajty y'ocpidigni. Janch tigiiib anajty niibarcojoty, jagoo jagoo yca'ujtztay je barco miid ni. <sup>38</sup> Jesús maab anajty ma je barco ijk ma tüg mabejt. Chi yajmäybidiñ, e nimay ajcxy:

—Huindzin, ¿nej ca'mduñcuend co iich ajt yam nguinaanim?

<sup>39</sup> Huin'it Jesús ymäybidiñ, e jijpcogapxiy je poj. Etz nimay je mejy:

—¡Amon! ¡Huäcxip!

Chi mic'amy je poj ymongidactay yhuäcxijptay jadu'nyi. <sup>40</sup> Huin'it Jesús yminañ:

—¿Na'amy co mdzachtzigiyygixy ajcxy? ¿Nej ca' mmibijccixy co nmiidich Dios ymic'ajt?

**41** Jesús ydiscípulos ajcxy ooy chigiiy, e ñayñimaayi ajcxy miñ xyipy:  
—¿Pin jääjada' jada Jesús? Ooy chachmijhuinma'ñ co yi poj etz je mejy ycapxymidoyii.

## 5

### *Je Gadarajäy huídibi anajty ca'oybi miid*

**1** Chi Jesús miid ydiscípulos ajcxy oyja'tcixy ma je mejypa' ma je Gadera jää ñaaxjot.  
**2** Tím mic'amy co Jesús ybarcobidzimy, chi nimiiñ tüg jää huídibi ca'oybi miid anajty. Hue' anajty chooñ ma öcpı jut. **3** Je yëydijc, ca'oybimiidpi, tzinaayb anajty ma öcpı jut. E ni piñ anajty ycamimadägyii. Ni piñ camimadacy nícx cíxoch tecyxoch jada je ca'oybimiidpi, e ni ca' ajcxy mimadacy miid cadena. **4** Canaag'oc ajcxy jacíxojch jatecyxojch miid cadena, e ypojtaayb anajty je cadena. Ni piñ camihuinma'ñybaady nej jëb ocmimadaaccixy je ca'oybimiidpi. **5** Je ca'oybimiidpi xiim tzuum anajty yhuídity tüg yuugjot etz ma öcpı it, janch mic'anajty yäxytinäy. E chachnayyajtzaachiiy anajty miid tzaa.

**6** Jiguëgy anajty je ca'oybimiidpi ymiiñ, co ijxpaty Jesús, chi poyig ynicxy Jesús, e ycojxitay'ahuiy ma Jesús yhuinduu. **7** Je ca'oybimiidpi mic mágapxcooty Jesús, e nímay:

—Jesús, je mijpi Dios y'ung, ¿na'amy co xymidziptzooñich? May'ajt nbijctzooybich ma Dios co ca' iich jëb huaad xychaachytuñich. **8** Je ca'oybi jadu'n yminañ, com Jesús ti anajty nímay:

—Ca'oybi, pídzimb ma jada yëydijc.

**9** Jesús y'amidooy je ca'oybi:

—¿Ti mxii?

Chi je ca'oybi y'adzooy:

—Iich nxii hue' je "ni may", com ni may iich ajcxy huídibi yajpatp ma jada yëydijc.

**10** Huin'it je may ca'oybi may'ajt pijctzoy ma Jesús co ca' ajcxy jëb huaad ixqueyii ma huingbi it lugar. **11** Huingon anajty je cop ma anajty may idzim yjicxcixy. **12** Chi je ca'oybi ajcxy may'ajt pijctzoy, e nímay ajcxy:

—Najtzquexiyg ma yi may idzim, jigix jëbi n'adigiyyich njottigiyich yi may idzim.

**13** Chi Jesús jadu'n a'ixiy co jëbi adigiyyixy jötigiyixy je may idzim. Chi je ca'oybi ypidzimday ma je yëydijc, e yajtigiyday je may idzim ajcxy. Jim anajty yajpaady jahuengi mejtz mil idzim. Chi je idzim ylocjydaay, e ycögänaxtaay ajcxy ma tüg tzajip, e oy ycädaayixy níjoty, e chi ajcxy nii'ögtag.

**14** Je idzim cuend'ajtp ajcxy ooy ajcxy ñay'adzigiyyi, e nícxay ajcxy poyig ma ytijc. E oy nímiydaaccixy cajpjoty etz majaty tundac nej anajty ajcxy y'idzim y'öctaaygixy. Mayjäy ajcxy chooñ mic'amy oy íjxicixy nej anajty ti ytunyii ti yjadyii. **15** Co je mayjäy ajcxy yja'ty ma Jesús yajpaady, chi ajcxy ijxy je yëydijc huídibi anajty mayca'oybi ymiiid. Ijxy ajcxy co iñay huit miid etz huijycuyc, ti anajty y'oyiy. E huin'it ooy ajcxy je mayjäy ñay'adzigiyyi.

**16** Je jää ajcxy huídibi anajty huindicxp co anajty je ca'oybimiidpi ti y'oyiy, etz íjxicixy nej ti ytunyii ti yjadyii miid je may idzim, chi yajmijdactay je maycajjay jadu'n nej anajty ti ijxicixy. **17** Huin'it ajcxy pijctzoy may'ajt ma je Jesús, co huen tzooñ ma ajcxy je ñaaxjot.

**18** Co Jesús ytigiiy jadüg'oc ma je barco, chi je yëydijc huídibi anajty ca'oybi ti ñibidzimyii ti ycobiidzimyii, pijctzoy may'ajt ma Jesús co huen a'ixiy möhuip co huen miid'idyii Jesús.

**19** Per Jesús ca' a'ixiy co ymiiid'idyii, chi nímay:

—Huimbit ma mdijc etz mujgymigüg, e yajmiiidmiiydäg jada mijpi tung mijpi huinma'ñ huídibi je Huindzin Dios ti tuñ miid miich. Miidmiiydägipy jadu'n nej je Huindzin Dios ti xypa'ayoy.

**20** Chi je yëydijc yhuimbijtni, e huídijtp anajty cajp cajp jím Decápolis ñaaxjot, e nímiydaactay tüg'óciy jadu'n nej Jesús ti yajtzögyii, e tüg'óciy je mayjäy ooy jihuiy huinmay.

*Je Jairo níix etz je töxyjäy huídibi Jesús yhuit nídoni*

<sup>21</sup> Co Jesús huimbijty barcojoty ma je mejypa' ma anajty t̄i chooñ, chi mayjäy ymiiñ ma Jesús yajpaady, chi Jesús yhuäcxijpy ma je mejypa'. <sup>22</sup> Huin'it Jesús ñija'ti tüg mijtungmiidpi ma yi' judíojäy ajcxy ñaymujctac. Je yëydijc hue' anajty xiijity Jairo. Co Jairo ijxpaty Jesús, chi ñayhuijotac ma Jesús yhuinduu. <sup>23</sup> Jairo may'ajt pijctzoy, yminañ:

—Huindzin, ögaanip iich nniix. Tun may'ajt nicxy ma iich ndijc, e mḡinixájip ma iich nniix, jigix jébi myajtzögip, e yjactzinähüp.

<sup>24</sup> E Jesús nicxp anajty miid Jairo, e mayjäy panicxy anajty Jesús. E je mayjäy ooy anajty tzach'adij'i'y tzach'agod'i'y Jesús. <sup>25</sup> E ma je mayjäy ymiiñ anajty tüg töxyjäy pa'm miid, jécyiñ anajty ymijtacni. Majmetz jimijt yxi ybo' anajty cujc payöy, ca' anajty y'oc-huäcxijpn̄ je ni'py. <sup>26</sup> Jada töxyjäy t̄i anajty yajtzoyduñ miid may tzoydumbi, t̄i anajty ymeeñ yajtundäy ma je tzoydumbi ajcxy. E je'n̄i anajty ypa'm'ity. Ni ti pubéjtin t̄i capaady, ixti nügi anajty ypa'm mijhua'ñ.

<sup>27</sup> Jada töxyjäy t̄i anajty ayuc midoy nej Jesús anajty pa'mjäy yajtzögy, paady nimiiñ etz nimijhuägy jiixci'py'amy, chi nidooní Jesús yhuitpa'. <sup>28</sup> Jada töxyjäy nayñimaayi jotjoty huinma'nyjoty: "Co nnidónibich Jesús yhuitpa', miid t̄im yi'yì ndzögibich." <sup>29</sup> Co je töxyjäy nidoñ Jesús yhuitpa', t̄im huin'itiy mic'amy yhuäcxijp je ni'py. Huin'it je töxyjäy jihuiy co anajty t̄i chögy.

<sup>30</sup> E Jesús jihuiiy co anajty t̄i yajtzögy tüg jäy miid ymic'ajt, paady ni'ijxhuimbijty je mayjäy huidibi anajty pamíinip, y'amidooy ajcxy:

—¿Pin iich nhuit t̄i xyñidoni?

<sup>31</sup> Huin'it Jesús ñimaayi ajcxy ydiscípulos:

—Miich m'ijxpy co yi' mayjäy xychach'adij'i'y xychach'agod'i'y, e miich mina'ñ: "¿Pin t̄i xyñidóñich?"

<sup>32</sup> Per Jesús huindicxypejty je mayjäy jühuidity ma yi', oc'ixa'ñ ocnejhuíhua'ñ pin anajty t̄i ñidonyii. <sup>33</sup> Huin'it je töxyjäy, com ñejhuiyb anajty jadu'n nej Jesús t̄i yajtzögyii, paady nimijhua'cy Jesús janch tziyuuyb miid tzigi'ñ ñayhuijotaci ma yi' yhuinduu.

<sup>34</sup> Jesús yminañ:

—Töxyjäy huidibi ooy ndzócyich, t̄i mdzögy miid co t̄i xymibícyich. Nicx agujc jocucj, t̄i mba'm ñaxy.

<sup>35</sup> Capxp miydaçp anajty Jesús miid je töxyjäy co nijejity jäy ñimiini, choñ ma je judío jäy ñaymujctac mijtungmiidpi ytijc, e n̄imay je töxy'anäg yteedy:

—Yi' mniix t̄i je y'ögy. Ca' huaad mjac'amayiñ nügi yi' Huindzin Jesús.

<sup>36</sup> Per Jesús ca' tuñcuend jadu'n nej ajcxy yjamina'ñ, chi n̄imay je naymujctac huindzin:

—Ca' mdzigiñ, mibic nigoda'ajty.

<sup>37</sup> E ni ca' jac'a'ixiy nicxy yjacmiidnicxyi jacpinjaty. Jëda'ajty miidnicxy je Pedro, Jacobo etz Juan, je Jacobo y'uch. <sup>38</sup> E co Jesús ytijctigiñ ma yi' naymujctac huindzin ytijc, chi ijxy jadu'n nej jäy jiiby chachne'mgixy chachjüygixy chachyaaxcixy. <sup>39</sup> Co Jesús tijctigiñ, chi n̄imay je jäy ajcxy:

—¿Nej co nigoo ajcxy mdzachne'mni, e mdzachyáaxcixni? Yi' pi'c töxy'anäg ca' yi' t̄i y'ögy, maab yi'.

<sup>40</sup> Per nigoob ajcxy Jesús nixiicy co jadu'n ymina'ñ. Huin'it Jesús yajpidzimday tüg'óciy pinjaty anajty jiiby tigoty, e miid t̄ijc tigiy jëda'ajty je ungdeedy etz ungdaj, e nañ je tugiigpi ydiscípulos huidibi anajty t̄i miid miiñ. Chi ajcxy ytigiy jiiby ma anajty je töxy'anäg yajpaady. <sup>41</sup> Chi Jesús májtziy yi' töxy'anäg yci', e chi n̄imay:

—Talita, cumni —jadayaab ayuc hue' yi' yhuimbidzimy: Töxy'anäg, iich miich yam ñimaayb, piidig.

<sup>42</sup> Huin'itiy je töxy'anäg, je huidibi anajty majmetz yjimijt, ypidig y e ytüyüöchoñ. E tüg'óciy yi' mayjäy ooy ajcxy jihuiy huinmay. <sup>43</sup> Huin'it Jesús najtzcapxiy co ca' huaad pin

yajniimay jadu'n nej je töxy'anäg ti chögy, nañ jadu'n ni'ane'mdiy co huen ajcxy yajcay je pi'c töxy'anäg.

## 6

### *Jesús yajpaady jím Nazaret*

<sup>1</sup> Huin'it Jesús chooñ ma je jimbí it lugar, e yhuimbijty ma yci'mgajp. E miid ñicxy yi' ydiscípulos ajcxy. <sup>2</sup> Sábado xijjoty Jesús ytigiy yaj'ixpijcp ma je mayjäy huídibi yöymúccixp ma je judío jääy ñaymujctac. E je mayjäy huídibi amidoor'ijtp anajty ooy jihuíy huinmay ajcxy, e ñayñimaayi ajcxy miñ xyipy:

—¿Ma jada' jadayaab jääy ti ni'ixpígiy jadayaab ixpíjcín? ¿Ma ti paady jada huijy'ajt cujc'ajt huídibi ymiid? ¿Ma jada' ti paady yi mic'ajt huídibi miid mijhuima'ñ tumyb? <sup>3</sup> Je' jada je tzejtzpi, yi María y'ung. Yi' y'uch ymigüg, yi Jacobo, yi José, yi Judas, etz yi Simón. Nañ jadu'n yi' y'uch töxyjäybí cha ajcxy chinäy quipxy miid iich ajt.

E je mayjäy ca'ajcxy anajtyixa'ñ cóbiga'ñ Jesús. <sup>4</sup> Huin'it Jesús nimay je mayjäy ajcxy:

—Huenma'ámyity tüg'óciy je mayjäy ooy yajmij'aty je jääy ajcxy huídibi najtzcapxíyb Dios y'ayuc. Jéyi janchtiy, ma yci'm naax ma yci'mgajp ca' je jääy ajcxy yajmij'adyii, etz nañ ytím jadu'n yi' y'amigügtiyc etz ymijiin ymidijc.

<sup>5</sup> Ma yci'm naax yci'm gajp Jesús ca' jaty nej mijhuinma'ñ tunipy miid co ca' ajcxy mijpidägyii. Jéyi ycipidacy ma nijejity pa'mjäy etz yajtzoocy. <sup>6</sup> Jesús ooy jihuíy huinmay nej je jääy ajcxy ca' ymijpidägyii ma yci'm naax yci'm gajp. Chi Jesús chooñ jím ñicxy ma jacjadyii cajp huinduy agonbi, e yaj'ixpíjcy anajty je mayjäy ajcxy.

### *Jesús quexy ydiscípulos ayuccapxhuäcxp*

<sup>7</sup> Huin'it Jesús mijhuoy je majmetz ydiscípulos ajcxy, e chi quejxhuäcxy nimetz nimetz ma canaag cajp. E chi mooy mic'ajt, jigix jëb yajpidzimy ajcxy ca'oybi ma jääy ajcxy. <sup>8</sup> Nañ jadu'n y'ane'my Jesús je' ydiscípulos ajcxy co ca' huaad ti miníxcxixy tü'amgixpi, jéyi jëb miníxcxixy tüg tajc nidüg nidügti. Ca' huaad miníxcxixy ymorral, e ca' huaad miníxcxixy ycaagy, e ca' huaad miníxcxixy ymeeñ. <sup>9</sup> Jéyi je ycig etz je yhuit huídibi anajty ajcxy ymiiid huen miníxcxixy. <sup>10</sup> Chi Jesús yminañ:

—Co anajty ajcxy mjättaccixy ma tüg tijc, jím ajcxy mhuí'mipy ixti coon mdzóonip ma yijimbí cajp. <sup>11</sup> Pen mdigiyyixp ma tüg cajp, e je jääy ajcxy ca' ajcxy xycóbiga'ñ, ca' ajcxy amido'ida'ñ miich m'ayuc, mbidzimix ma je cajp, chi mhuinhuójpcixipy mgig. Jada je' je tij'ajt co ca' ajcxy mjotcújcity. Janch iich miich ajcxy nimäy co Dios anajty ytíyduñ jada naaxhuiñ jääy, jacnigi tzaachypaada'ñ yi jääy ajcxy huídibi ajcxy anajty ca' xycóbijccixy, ca'ydi je' ajcxy huídibi tzinaay jecy'aty ma Sodoma etz Gomorra cajp.

<sup>12</sup> Chi je nimajmetzpi ajcxy chon Dios y'ayuccapxhuäcxy co huen jääy ajcxy jothuimbíjtcixy, huen ixmajztaaygixy yi pocytunii. <sup>13</sup> Nañ jadu'n ajcxy yajpidzimy ca'oybi majaty jääy, e pidaaccixy aceite majaty pa'mjäy, e yajtzóoccixy anajty.

### *Co Juan je Bautista y'ögy*

<sup>14</sup> Huin'it je rey Herodes nejhuiy co Jesús canaag mijhuinma'ñ tzachytuñ anajty, com tüg'óciy je mayjäy anajty nimiydaaccixy Jesús. Herodes yminañ co Juan je Bautista ti yjugypicy jadüg'oc ma anajty ti y'ögy, paady mic'ajt miidity jaydëb mijhuinma'ñ tuñ.

<sup>15</sup> Nijejity jääy yminaangixy:

—Jesús yi' je' Elías.

E naagity jääy yminaangixy:

—Yi' je' tüg Dios tij'ajtmiidpi huídibi quipxyiiby miid je Dios ytij'ajtmiidpi huídibi tzinay jecy'ajty.

<sup>16</sup> Co Herodes nejhuiy nej je mayjäy nimiydaaccixy Jesús, chi yminañ:

—Janch jada co Juan ti yjugypicy, je huidibi nni'ane'mdiyyich co huen yajminagyii ycohuajc.

<sup>17</sup> Miid Herodias, Herodes ytoxytijc ycixpi, Herodes n'ane'mdiyy co Juan yajmach, e pidägyii pujxtigoty. Jada Herodias jayip ypijcy miid je rey Herodes y'ajch Felipe, per ti anajty ixmach Felipe, e ypijctigajch miid je ycapy Herodes. <sup>18</sup> Hue' anajty Juan ti nimay Herodes:

—Ca' jadu'n paadyii co yi m'ajch Felipe ytoxytijc miich m<sup>ii</sup>ddzinaayi.

<sup>19</sup> Paady ycixpi Herodias mijotma'ty Juan, e ytimy yaj'ögamy anajty. Per ca' mic'amy yhuinma'nybaty nej ocyaj'ögip; <sup>20</sup> com je rey Herodes ñejhuiyb co tudägä jää huädz jää anajty je Juan, e tzigiib anajty miid Juan. Paady ycixpi anajty je rey Herodes Juan m<sup>ii</sup>dity cuend'aty pujxtigoty. Naag'oc naag'oc anajty Herodes nicxy amido'ity Juan y'ayuc, ooy anajty huinmay nej yhuimbizimy, per jotcujc anajty amido'ity.

<sup>21</sup> Huin'it Herodias ypat huinma'ñ nej jää yaj'ögä Juan je huin'it xii co je rey Herodes anajty ñayñixiidiuñii. Hue' yajcay yaj'uucy je gobieno ytumbi ajcxy, je soldado huindzin ajcxy, etz t<sup>ü</sup>g'öciy yi mic' jäädijc huidibi ajcxy tzinaayb naag naag cajp jim Galilea. <sup>22</sup> Xiiduñyjoty anajty co Herodias ñiix oy y'ech ma je rey anajty yajpaady miid je may jää huidibi anajty yajcaayb yaj'uucpy. E jadu'n nej je Herodias ñiix y'ejch, ooy je rey jadu'n jäygidacy, etz t<sup>ü</sup>g'öciy je jää je huidijaty anajty miid ajcxy ycaaygixy y'uuccixy. Chi je rey nimay je töxy'anäg:

—Pijctzóohuigich ti mdimdojcpy, iich miich nmöhuiipy.

<sup>23</sup> Je rey nigi capxcödujcy janch ciixyjot huinijot co möhua'ñ ti ytimy ypijctzooyb, ixti jää jamöy cujhuäcxy yi' y'ané'min, mibaad anajty ane'my je naaxjot. <sup>24</sup> Chi je töxy'anäg ñicxy ma ytaj oy amidoy, nimay:

—¿Ti nbijctzohuipich?

Chi je' ytaj y'adzooy:

—Pijctzoohipi yi Juan je Bautista ycohuajc.

<sup>25</sup> Mic'amy je Herodias ñiix nihuimbity je rey e yminañ:

—Ndzojcpich co xymöhuiibich mic'amy je Juan je Bautista ycohuajc ma t<sup>ü</sup>g texy.

<sup>26</sup> Co jadu'n midoy je rey, chi ytigiiy tajp mayb janch mijcajee. Per ti y'octuniipy. Com ti anajty jadu'n capxcödujcy, ti anajty mayjää midoy ti anajty ti yaj'ahuaniiy je töxy'anäg, ca' y'ayuc yajxiicy. <sup>27</sup> Paady ycixpi je rey mic'amy ane'my t<sup>ü</sup>g soldado, co huen nicxy yajtzoni Juan ycohuajc. <sup>28</sup> Chi je soldado ñicxy ma pujxtijc, e yöcpujxtuuty Juan. Chi je soldado mimiñ Juan ycohuajc ma t<sup>ü</sup>g texy, e yajcidigiy je töxy'anäg, e je töxy'anäg yajcidigiy ytaj.

<sup>29</sup> Co je jää ajcxy huidibi anajty mijnicxpejtp Juan ñejhuiy ajcxy co je rey ti yaj'ögä Juan, chi ajcxy y'ooy e yajpidici Juan ñiniçx, e yajnaaxtigiiy ajcxy.

### *Jesús yajcaay migoox mil yëydijc*

<sup>30</sup> Co je majmetzpi apóstoles ajcxy yhuimbijty huidibi anajty Jesús ti quexy y'ayuccapxhuäcxi ma canaag cajp, chi ajcxy yajm<sup>ii</sup>dm<sup>ii</sup>ydacy Jesús t<sup>ü</sup>g'öciy tijaty anajty ti túngixy, etz t<sup>ü</sup>g'öciy ayuc huidijaty ti yaj'ixpíccixy. <sup>31</sup> Huin'it Jesús nimay je nimajmetzpi huidibi anajty ti quexy y'ayuccapxhuäcxi:

—Tzoc jámim ma t<sup>ü</sup>g it ma ca' pin, jaydëb nbócxim t<sup>ü</sup>g xii metz xii.

Paady ycixpi Jesús jadu'n yminañ, com tzach mayjää ja'ttiib tzondiib ma Jesús yajpaady, e ca' ajcxy tiempo anajty m<sup>ii</sup>dity mina ycáaygixipy y'uuccixipy miid je mayjää ycixpi. <sup>32</sup> E Jesús miid ydiscípulos ajcxy ñicxy barcojoty ma ca' pin. Ac jeyi ajcxy ñicxy ca' jac pin jää miid ñicxy. <sup>33</sup> E mayjää ijxy co Jesús ajcxy choñ, e nañ ijxcajpy pin anajty tzoñ barcojoty. Paady mayjää choon ma canaag cajp tegyi'm, ñicxcixy poyig yajtay ma Jesús ñicxa'ñ. Mayjää oy yja'ty jayip ca'ydi Jesús ajcxy, e jim ajcxy yöymujctay. <sup>34</sup> Co Jesús ybarcopidzimy, chi ixy janch mayjää, e Jesús ooy pa'ayoy je mayjää, com jadu'n anajty

ajcxy nej maycöbixy huidibí ca' miidity ycuend'ajtpi. Chi Jesús ytigiy yaj'ixpíjcp, canaag nax ixpíjcin anajty yecy. <sup>35-36</sup> Co anajty ti chu'iiyñi, chi Jesús ydiscípulos ajcxy ñimaayi:

—Ca' ni piñ chinäy ma jadayaabi it lugar, e ti chu'iiyñi. Capxycíx miid jada mayjäy ajcxy, jaydëb ñícxciyñi ma yi cajp huinduy agonbi, huen nicxy júygixipy ycaayin y'uucin.

<sup>37</sup> Huin'it Jesús y'adzooy yi' ydiscípulos ajcxy:

—Miich ajcxy móoygix jada mayjäy caayin úucin.

Chi ajcxy Jesús y'adzooy:

—¿Huaad iich ajcxy nicxy njuy mejtz migópx denario tzajcaagy, jígiy ycayipy y'ügipy jada mayjäy?

<sup>38</sup> Chi Jesús y'amidooy ydiscípulos ajcxy:

—¿Naag tzajcaagy miich ajcxy miidity ya? Nicx íjxcix.

Co ajcxy tiy'ajt paty, chi ajcxy Jesús nimay:

—Iich ajcxy nmiid migoox tzajcaagy etz metz acx.

<sup>39</sup> Chi Jesús ni'anemdiy co je mayjäy huen ixtaaccixy naaxcixy tügpicyjaty. <sup>40</sup> Chi je mayjäy y'ixtactay canaagpicy. Canaagpicy migópx jatypi, e canaagpicy huixchiguípxmajcjatypi.

<sup>41</sup> Chi Jesús coniyy je migooxpí tzajcaagy etz je metzpi acx, e ypa't'ijxy tzajpcíxy, e yajnajxy Dios cojuyip ma Dios miid je tzajcaagy etz je acx yciipi. Huin'it Jesús tujchüäcxy je migooxpí tzajcaagy, e yajcidigiy je' ydiscípulos ajcxy, jaydëb ajcxy yajhuäcxiip ma je mayjäy. Nañ jadu'n Jesús yajcidigiy je metzpi acx je' ydiscípulos ajcxy, jaydëb yajhuäcxiip ma je mayjäy. <sup>42</sup> Nidüg'óciy je mayjäy ajcxy ycay y'uucy cüxyi. <sup>43</sup> Co je mayjäy ycayday, chi je discípulos ajcxy yajmuycy je cayduc tzütztuc, e yaj'ujch ajcxy majmetz cach. <sup>44</sup> Migoox mil anajty ajcxy je yeydijctiyc huidibi cay uuc.

### *Jesús yöy ni'huingíxy*

<sup>45</sup> Huin'it Jesús ane'my je' ydiscípulos ajcxy co huen barcotigiygixy mic'amy. Huen nicxíccixy jayijp jim Betsaida jim mey ñinajxy. Co yi discípulos ajcxy ybarcotigiyday, chi Jesús ycapxycíjxy miid je mayjäy. <sup>46</sup> Co anajty Jesús ti ycapxycíxy miid je mayjäy, chi ñicxy ma tûg cögop Dios mibijctzoob. <sup>47</sup> Co ycoodziyñi je discípulos ajcxy anajty yajpaady meyjyoty ma je barco. Jesús naydug anajty yajpaady mejypa'. <sup>48</sup> Jesús y'ijx co je ydiscípulos ajcxy anajty ti y'anucxiygixy miid mejocabii, je' co je barco anajty chachjiijpcoboijy. E co oy moñiy, chi Jesús ymijhuägy ma je barco. Jesús yöyp anajty meyjhuingíxy, e hue' anajty jüyöyñaxamy je discípulos ajcxy. <sup>49</sup> Co ajcxy ijxpaty Jesús yöyp anajty meyjhuingíxy, chi ajcxy ooy yaxqueegy, com hue' anajty ajcxy tiy co nigo y'ijxmañiygixy. <sup>50</sup> Com tûg'óciy yi discípulos ajcxy anajty ti íjxcixy Jesús, e ooy ajcxy chigiiy, paady mic'amy Jesús migapxy je' ydiscípulos ajcxy, e nimay:

—Jotmic naybidáacigixy, ca' mdzigiygixy. Ilich yi'.

<sup>51</sup> Huin'it Jesús ybarcotigiy, e mic'amy je poj yxeemy, e je discípulos ajcxy ooy jihuay huinmay. <sup>52</sup> Ooy ajcxy jihuaygixy huinmaaygixy, com ca' ajcxy huinjihuaygixy anajty nej Jesús je mayjäy yajcay miid je migooxpí tzajcaagy. Com je'ní anajty ajcxy ooy yotjuuñity ycöjuuñity.

### *Jesús yajtzögy pa'mjäy ajcxy jim Genesaret*

<sup>53</sup> Chi ajcxy ymejch ma je mejypa' ma je Genesaret ñaaxjot. E coxojch ajcxy je barco ma mejypa'. <sup>54</sup> Co ajcxy ybarcopidzimy, chi mic'amy je mayjäy ajcxy jim ijxajpy Jesús.

<sup>55</sup> Poyigiy je jay ajcxy chooñ, e yajyöyñajxtay je cajp ajcxy huinduy agonbi, capxhuäcxcixy co Jesús anajty ti yjady jim. E jay ajcxy yajmiindzondacy may pa'mjäy cijx'am jim ma anajty Jesús yajpaady. <sup>56</sup> E hueñytim ma'amyity anajty Jesús ñicxy majaty mij cajp, mutz cajp, o majaty jay y'ujtzinäy, ooy anajty ajcxy pidáccixy pa'mjäy majaty majaty yi mij

tüba', e cohuaniiygixy Jesú斯 co huen nidoñii yí yhuitpa', e tūg'óciy huidijaty anajty ajcxy nídomb, najxp ajcxy anajty je' ypa'm.

## 7

*Huidijäy yaj'ahuimbijt pocyjayi*

<sup>1</sup> Huin'it ymiiñ ma Jesú斯 nijéjity fariseojäy ajcxy, je huindzindijc huidibi tzachpadumb judío ycostumbre. Nañ jadu'n miid miiñ nijéjity esribas, je huindzindijc huidibi ajcxy nijaydutp anajty Dios ñecy. Hue' je fariseos etz esribas ajcxy anajty ti choongixy Jerusalén. <sup>2</sup> Je fariseos etz esribas ajcxy ijxy co Jesú斯 ydiscípulos ajcxy ytigiiy caaybi uucpi jaygibujy, ca' anajty cuydungixy judío jay ycostumbre. <sup>3</sup> (Com yí fariseojäy etz jacjadyii judío jay ajcxy cuydumby anajty ajcxy ñi'ap costumbre, e ixpocypújcixy jayiip ma ca'ní ytigiiygixy caaybi uucpi. Com yí judío jay ajcxy co ajcxy ñicxy mayjäyjoty etz yhuimbijtcixy jadüg'oc ma ytiyc, ca' ajcxy ycay ixti cooni jayiip ajcxy ycibújcixy canaag'oc. <sup>4</sup> Yí judío jay ymiiñ canaagnax costumbre huidibi cuydungixyp jadu'n nej ajcxy yajhuaatzcixy ajcxy ytaasi ytexy ytütz etz ypujxtexty.) <sup>5</sup> Chi je fariseos etz esribas ajcxy yamidooy Jesú斯, nimaayi:

—¿Na'amy co miich mdiscípulos ajcxy ca' cuydungixy judío jay ñi'ap costumbre? ¿Na'amy co ajcxy ycaaygixy y'uccixy, e ca' jayiip ixpújcixy yí' ypocyi?

<sup>6</sup> Chi Jesú斯 y'adzooy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej je Dios ytiy'ajtmiidpi Isaías jayhui'my jecy'ajty miid miich ajcxy ycxipi. Miich ajcxy huidibi naybidaacip jadu'n nej jihuüy ajcxy tudägyjäy, e ca' yjanchity. Com jadu'n Isaías jaybejty co Dios jadu'n yminañ:

Jada jay jadu'n ajcxy ycapxcixy ymiydaaccixy jadu'n nej jihuüy xyajmij'atyich. Per ca' ajcxy xyajmij'atyich cixyjot huinijot.

<sup>7</sup> Naadigi co ajcxy xyhuin'igixich xyhuinyáaxcixich. Ñayyaj'ixpíjcigixy ayuc tiy'ajt huidibi jay ajcxy ti cojy ti macxy.

<sup>8</sup> Chi Jesú斯 yminañ:

—Miich ajcxy ti m'ixmájtzcixy Dios ycötújcín, e myajmij'ájtcixy ayuc huinma'ñ huidibi jay ci'm ti cojy ti macxy. <sup>9</sup> Miich ajcxy ca' mgüendtungixy Dios ycötújcín Dios ytiy'ajt jigix jébi cuydungixy mgi'm costumbre. <sup>10</sup> Com Moisés je cötújcín ypidac jecy'ajty: "Yajmij'at mdaj mdeedy", e "Pinjaty jibic nigapx ni'oijiyp ytaaj yteedy, copicy y'ögip." <sup>11</sup> E miich ajcxy minañ co tūg jay nimähuip ytaaj yteedy co ca' pubeda'ñ ajcxy jadu'n nej padyii, miid co tūg'óciy tijaty yí' ymiiñ huidibi ytaaj yteedy jé'adánip, hue' ti ahuanüy nígo ma Dios. <sup>12</sup> E pen jadu'n minañ, chi miich ajcxy minaangixy co ca' copícyity mbubéjtcixipy mdaj mdeedy. <sup>13</sup> Miich ajcxy midundigooyb Dios ycötújcín miid mgostumbre huidibi myajnajxyp myajtigiiyb, etz jacjadyii jibic-huinma'ñ myaj'ixpíjccixy.

<sup>14</sup> Jadüg'oc Jesú斯 mijhuoy yí mayjäy ajcxy, e chi nímay:

—Mido'mbijccix miich ajcxy iich n'ayuc, e mhuinjihuühp ajcxy. <sup>15</sup> Ca' yí' yajpocycähuühp huidibi jay ajcxy ypidacy ma yhuin yahuac. Yí' janchtiy huidibi pidzim ma jay ajcxy yjot yhuinma'ñ, yí' yí' yajpocycähuüpb. <sup>16</sup> Miich ajcxy mmiid mdätzac, mido'mbijccix iich n'ayuc.

<sup>17</sup> Co Jesú斯 ixmajch je mayjäy, e ytijtigiiy, chi je discípulos ajcxy yaj'amidoohui nej yhuimbizimy jada ayuc. <sup>18</sup> Chi Jesú斯 ydiscípulos ajcxy nímay:

—¿Nej nañ jadu'n miich ajcxy ca' mhuinjihuüy jada ayuc? ¿Nej ca' mhuinjihuüygixy co huidibi tigiiy ma yí jay yahuac (yí caayin uucin), ca' yí' yajpocycäy yí jay? <sup>19</sup> Yí caayin uucin hue' yí jay ypidägy ma y'aa ymox ca' nan ma yjot yhuinma'ñ, e co ñax ma y'aa ymox, chi ypidzimni.

Co Jesús jadu'n ymina'ñ, chi nejhuiiyim co Dios ca' capx'aducy ni ti caayin ni ti uucin.  
**20** E Jesús yjacminañ:

—Dios yajpocycähuip jay ajcxy miid huidibi pidzimb ma ajcxy yhuinma'ñ. **21-22** Ma yi jay ajcxy yhuinma'ñ jiiby chooñ jibic-huinma'ñ; jiiby chooñ migapxtigoyii töxyjäy yhuinma'ñ; jiiby chooñ je tundigooyii yeydijc miid töxyjäy etz töxyjäy miid yeydijc huinma'ñ; jiiby chooñ jäyyaj'ögii huinma'ñ; jiiby chooñ meedzií huinma'ñ; jiiby chooñ mügii huididií huinma'ñ; jiiby chooñ jibic-huinma'ñ; jiiby chooñ je huin'iinií huinma'ñ; jiiby chooñ nayca'oy'ixii huinma'ñ; jiiby chooñ je piitzcapxií huinma'ñ; jiiby chooñ je amij agix huinma'ñ; jiiby chooñ je tzuu huinma'ñ je loci huinma'ñ. **23** Yi jadu'mbi jibicpi jiiby chooñ ma jay ajcxy yjot yhuinma'ñ, paady jibicpi jay ajcxy tungixy, e ypcocäy ajcxy ma Dios.

### *Tüg töxyjäy huidi ca'yjudiojäity mibijc Jesús*

**24** Chooñ Jesús ma yijimbi it, e ñicxy jim ma Tiro etz Sidón ñaaxjot. Jesús ytigiy ma tüg jay ytijc, e ca' anajty tzocy co je mayjäy ñejhuihyb ma y'ity. Per ca' jafty ñicx yhuingoyüch.

**25** Mic'amy tüg töxyjäy nejhuiy ma Jesús anajty yajpaady. Hue' je töxyjäy ypi'cnix ymiid anajty ca'oybi. Je töxyjäy ymiiñ ma Jesús, e ycojxtinay'ahuuy ma yi' yhuinduu. **26** Je töxyjäy hue' anajty ycogájpity Sirofenicia (e hue' anajty griegojäy). Yi töxyjäy may'ajt pijctzoy ma Jesús co huen yajpidzimy je ca'oybi ma ypi'cnix yjot yhuinma'ñ. **27** Chi Jesús je töxyjäy nimay:

—Ooy ycopícyity co nbubedipyich jayijp Dios yjäy (yi judíojäy). Jadu'n nipaady nej tüg ungdeedy. Tim copícy co je ungdeedy yajcayipy jayijp yci'm ung, e ca' möhuip uc je huidibi y'ung yajjicxaamy.

**28** Chi je töxyjäy y'adzooy:

—Huindzin, tiy'ajt nej miich mmmina'ñ, per nañ jadu'n yi uc ajcxy yjicxyp je caagy abu'x huidi cäb naaxcixy ma mesipa't ma je jay y'ung ajcxy ycaay.

**29** Chi Jesús je töxyjäy nimay:

—Tiy'ajt jadu'n nej iich miich ti xy'adzooy, paady yciixpi jeb mhuimbidipy ma mdijc jotcujc, je ca'oybi ti ypidzimy ma mniix yjot yhuinma'ñ.

**30** Co je töxyjäy huimbijty ma ytijc, chi paty ypi'cnix cix'am, ti anajty je ca'oybi ñibidzimyii ycöbidzimyii.

### *Jesús yajtzögy tüg jay huidibi cönat etz ahui'mb*

**31** Chi Jesús jim tzoçi chooni Tiro ñaaxjot. Chi chooñ jim ñicxy anajty Galilea, e nicxy ma je tü'aa huidibi najxp Sidón etz je cajp huidibi yaipatp jim Decápolis ñaaxjot, chi yja'ty ma Galilea mij laguunba'. **32** Jim ajcxy miid miiñ tüg jay huidibi cönatip etz aahui'mb. Chi ajcxy may'ajt pijctzooy ma Jesús huen cñixajy je pa'mjäy. **33** Chi Jesús miidnicxy je pa'mjäy ahuingujc ma ca' mayjäy, e pidacy ycöhua'x ma je pa'mjäy ytäzac. Chi chujy, e huin'it nidonje ytoodz. **34** Chi Jesús ypa't'ijxy tzajpcix, e ymicxejy, e chi yminañ Aramaico'amy:

—Efata —jada ayuc hue' yhuimbidzimy: Ahuädz.

**35** E mic'amy je jay cönatpi ytäzac y'ahuaach etz ytoodz yungiy etz ycapxní yajxon.

**36** Chi Jesús ane'my je pa'mjäy etz ymigügtijc co ca' huaad ni pin yajmiiidmiydaaccixy je mijhuinma'ñ huidibi yutmyb, chi nügi je pa'mjäy etz ymigügtijc miidmiydaaccixy hueñypinity. **37** Je mayjäy ooy tzachjihuuy huinmay ajcxy, ñayñimaayi ajcxy miñ xyipy:

—Jada Jesús ooy oy chachtuñ. Ymimadactaayb yi'huenytimytiijity, ixti yajmidohuicpy yi' yi cönatpi etz yajcapxiígy yi' uumbi.

## 8

*Jesús yajcay midax milyéydič*

<sup>1</sup> Je huin'it xii je huin'it tiempo mayjäy anajty ti ñaymújcigixy ma Jesús yajpaady, e ca' anajty je mayjäy ajcxy miidity ti ycáaygixipy y'uuccixipy. Jesús capxyñiguejxy je' ydiscípulos ajcxy, co huen miingixy ma yi' yajpaady. Co ajcxy ymiiñ, chi nimay:

<sup>2</sup> —Ooy nba'ayooyich yi mayjäy. Yi' co cham midugiig xii maabi ya miid y'ityich je mayjäy, e ni ca' ajcxy miidity ti ycayipy. <sup>3</sup> Co ixyipy nguexhuimbityich ajcxy ma ytijc ayuu, ca' yjécyity yajpa'mgójipy ajcxy tü'am, com nijéjity ajcxy jiguëgy ti choongixy.

<sup>4</sup> Chi je discípulos ajcxy Jesús adzooy:

—¿Ma iich ajt nbaatim je caayin uucin huídibi jéb miid nyajcaayim nyaj'úucim jada mayjäy? Com mijtigiduum ya nyajpaatim ma ca' pín chínäy.

<sup>5</sup> Chi Jesús y'amidooy je' ydiscípulos ajcxy:

—¿Naag tzajcaagy miich ajcxy miidity?

Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Huixtujc tzajcaagy.

<sup>6</sup> Chi Jesús ane'my je mayjäy, co huen iñay'ahuiygixy naaxcíxy. Huin'it Jesús conígy je huixtujc tzajcaagy, e yajnajxy Dioscojuyip ma Dios miid tzajcaagy ycixpi. Chi tujchüäcxy je tzajcaagy, e moy je' ydiscípulos ajcxy, e je' ydiscípulos ajcxy yajhuäcxy je tzajcaagy ma je mayjäy. <sup>7</sup> Je Jesús ydiscípulos ajcxy ymiiñ anajty nijéjity pi'c acx. Chi Jesús yajnajxy Dioscojuyip ma Dios miid je pi'c acx ycixpi, e moy je' ydiscípulos ajcxy huen yajhuäctaygixy ma je mayjäy. <sup>8</sup> Chi je mayjäy nidüg'óciy ycay cüxi, e co ajcxy ycayday, chi je Jesús ydiscípulos ajcxy yajpidigü huixtujc cach cayduc jiçxtuc tiibí anajty yconaxy. <sup>9</sup> Jahueení anajty ycamidaaxmility je jää huídibi ajcxy cay uuc cüxi. Chi Jesús ycapxy ycijxy miid je mayjäy, e nimay ajcxy co huen nicxcixy ma ytijc. <sup>10</sup> E mic'amy Jesús ybarcotigü miid ydiscípulos ajcxy, e chi ñicxy ajcxy jím Dalmanuta ñaaxjot.

*Yí fariseos ajcxy tüg ijxpejt pijctzoob mijhuinma'ñybí*

<sup>11</sup> Nijéjity fariseos ajcxy, je huindzindijc huídibi padumb judío ycostumbre, ymiiñ ajcxy ma Jesús yajpaady, e ytigü ajcxy ijxquiípxcixy y'ixpijcín miid Jesús. Pijctzoogixy co Jesús huen yaj'ixyi ajcxy tüg ijxpejt huídibi tzomb tzajpjoty. Ijxta'n octunaangixy miid Jesús. <sup>12</sup> Chi Jesús tajy may ñayjihuiyi jotjoty huinma'ñyjoty, chi ymicxejy, e yminañ:

—¿Na'amy co jada jää ajcxy huídibi jugy'ajtp cham, pijctzoogixy ijxpejt huídibi tzomb tzajpjoty? Janch iich miich nimaaygixy co ca' nyaj'ixaangixy ijxpejt huídibi tzomb tzajpjoty.

<sup>13</sup> E Jesús ytímycapxycíxy miid je fariseos ajcxy, e chi puyöyduuty ajcxy. Chi Jesús ybarcotigü, e ñicxy miid ydiscípulos ajcxy ma mij laguun ñinaxy.

*Fariseojäy ajcxy yaj'ixpíjcín*

<sup>14</sup> Je' ydiscípulos ajcxy ti anajty jaydigoygixy je jiicxy picy co ajcxy ybarcotigü. Jeyi ajcxy mimiñ tüg pi'c tzajcaagy. <sup>15</sup> Chi Jesús ane'myb je' ydiscípulos ajcxy, e yminañ:

—Ca' mmijpiðaaccixy yi fariseojäy ajcxy y'ayuc ytij'ajt etz ni rey Herodes y'ayuc ytij'ajt, com jadu'n ajcxy y'ayuc nipaady nej levadura huídibi ca' y'óity.

<sup>16</sup> E je Jesús ydiscípulos ajcxy nimiydaaccixy Jesús y'ayuc ñayñimáayigixy ajcxy miñ xyipy:

—Je' co ca' iich ajt nmimiinim caayin uucin.

<sup>17</sup> E Jesús ñejhuiyb anajty nej je' ydiscípulos ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy, paady yminañ:

—¿Na'amy co mdzachnimiydaaccixy je caayin uucin huídibi ti mjäydigooygixy? ¿Nej ca' mhuiñjihuÿgixy e ca' mguenditungixy iich n'ayuc? ¿Nej co ajcxy mdzachcöjuñity?

<sup>18</sup> Miich ajcxy miid mhuiin: ¿Nej co ca' m'ijxcixy huídibi ndumybich? Miich ajcxy miid

mdädzac: ¿Nej co ca' mmido'mbíccixy iich n'ayuc? ¿Nej co ca' mjäyméjtzcixy ti tì nduñich?  
**19** Jayhuin co ndujc-huäcxyich je migooxpi tzajcaagy e nyajcaayich migoox mil jää: ¿Naag cach cayduc jicxtuc ti ajcxy myajpidig?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Hue' iich ajcxy nyajpidigich majmetz cach cayduc jicxtuc.

**20** Chi Jesús yminañ:

—E jayhuin co ndujc-huäcxyich je huixtujcpí tzajcaagy, e nyajcaayich midaax mil jää:  
 ¿Naag cach cayduc ti ajcxy myajpidig?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Hue' iich ajcxy nyajpidigich huixtujc cach cayduc jicxtuc.

**21** Chi Jesús yminañ:

—¿Nej chambaad miich ajcxy ca' mhuinjihuuy?

### *Jesús yajtögy tüg jää huintzpi jim Betsaida*

**22** Jesús etz ydiscípulos ajcxy oy yjá'tcixy jím Betsaida. Jim Betsaida nijéjity jää miid miiñ ma Jesús tüg huintzpi, e pijctzoy ajcxy may'ajt co huen nidoñ jigix je huintzpi y'ijxigipy.

**23** Huin'it Jesús huijtzooñ je huintzpi ma yci', chi miid cajppidzimy. E chi Jesús yajjaaxy yi chujyñi je huintzpi yhuiin, etz cñixajy, e chi amidooy pen y'ijxpy anajty tigati yinjaty huenjaty. **24** Chi je huintzpi huindicxpejty Jesús, e nimay:

—N'ijxypich yëydijctjc, e jadu'n ajcxy yquëxiy nej quipy, per yöyp ajcxy.

**25** E jadüg'oc Jesús yci' pidacy ma je huintzpi yhuiin, e chi je huintzpi yhuindicxpejtpy anajty, e chi yhuiin y'oyiiy yajxon, huin'it oy huädz y'ijxy. **26** E Jesús ycapxycíjxy miid je', e quejxhuimbijty ma ytijc. Chi yminañ:

—Ca' mdigihuiip cajpjoty, e ni pin jada mgayajmiidmiydägipy.

### *Pedro capxypidzimy co Jesús yi' je' je Cristo*

**27** Chi Jesús ñicxy miid ydiscípulos ajcxy jím ma nijéjity mutz cajp mihuingon je mij cajp Cesarea Filipo. E tü'am Jesús amidooy ajcxy ydiscípulos, nimay:

—¿Nej jää yminaangixy pin iich?

**28** Chi ajcxy je' ydiscípulos y'adzooy:

—Nijéjity jää yminaangixy co miich je' je Juan, je Bautista. E nijéjity yminaangixy co miich je' je Elías. E jacjadyii yminaangixy co miich je' tüg Dios y'ayucnajtzcapxiybi huïdibi tügiyb miid nijéjity Dios ytij'ajtmiidpi huïdibi tzinaay jecy'ajty.

**29** Jesús y'amidooy je' ydiscípulos ajcxy:

—Miich ajcxy, ¿nej miich mminaangixy pin iich?

Chi Pedro y'adzooy:

—Miich je' je Cristo.

**30** Chi Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxy co ca' huaad ni pin nimaaygixy, co yi' je' je Cristo.

### *Jesús capxypidzimy co y'öga'ñ*

**31** Chi Jesús jacyaj'ixpijcy je' ydiscípulos ajcxy, e yminañ:

—Copicy co iich, je jää huïdi tzoon tzajpjoty, nyajnaxipyich mij tzaachpyi etz mij ayo'n. Yi mijjäydiç ajcxy, yi judío teedy mijtungmiidpi, etz yi esribas, je huindzindijc huïdibi nijayduutcixyp Dios necy, ca' ajcxy xy'ixa'ñich, e xyaj'öga'ñ ajcxy, e codugiig xii njugypigipyich jadüg'oc co iich anajty ti n'ögy. **32** Co Jesús jadu'n nigapxy nimiydacy huädz huädz nej yjada'ñii anajty, chi Pedro huobibzimy Jesús ahuingujc, chi ooy ojy. **33** Chi Jesús ni'ijxhuimbijty ydiscípulos ajcxy, e ojy je Pedro, ñimay:

—Huinhäctuutcich, miich Satanás. Com miich ca' mhuinma'ñ mbidägy nej Dios tzocy. Yi' janchtiy miich mhuinma'ñ'ajtpy nej jää ajcxy tzocy.

**34** Huin'it Jesús huoomiñ yi' ydiscípulos ajcxy etz yi mayjäy, e chi nimay:

—Pen ji piñjaty xypanicxa'ñich, huen jäydigoydäy yci'mdzójcin etz huen xypanicxich jabom jabom. Oy nej ytímyjadipy ytímy'ayooohuipy. Jadu'n nipaady nej jihuÿ ajcxy anajty mguruudz mgabíccixy, etz naygiÿéjcigixy ma yi ó'cin huen ytímyñéjity miid iich yciixpi. <sup>35</sup> Huenpiñjäy huidibi ca' yega'ñ yi yjugy'ájtin ma yi ó'cin miid iich yciixpi, hue' je' yajtigoyamy yi yjugy'ájtin. E huenpiñjäy huidibi yegamy yjugy'ájtin ma yi ó'cin miid iich yciixpi etz iich y'ayuc oybi yciixpi, hue' je' ypadamyb yi jugy'ájtin huidibi ca' cixipy tigoyipy ni minaa. <sup>36</sup> ¿Ti oy'ájtin yi' co tüg jää y'ocnayyajpadibiy yi meeñ etz mic'ájtin (huidi yajpaatp ya ñaaxhuiñbi) e y'alma yjugy'ájtin cixipy tigoyipy tügcÿ? <sup>37</sup> ¿Jadu'nyi jëb jää y'alma yjugy'ájtin occojuyi? Nigi tzoohuin miidity jää ajcxy y'alma yjugy'ájtin, ca' jac ti. <sup>38</sup> Huentimpinity yi huidibi xymidzo'ydúnibich yi n'ayucich ndiy'ájtich ma yi pocyjäydijc yhuinduu huidibi tzinaayb cham ma jada naaxhuiñbi. Pues nañ jadu'n iich, je jää huidibi tzoon tzajpjoty, nmidzo'ydúnibich yi jadu'mbi jää co iich anajty nhuimbity ya naaxhuiñbi miid iich nDeedy, je Dios Teedy, ymic'ajt y'oy'ajt etz miid tüg'óciy yi may'angeles ajcxy tudägypi.

## 9

<sup>1</sup> Jadu'n Jesús yjacminañ:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej iich miich ajcxy cham nímäy, co nijéjity miich ajcxy huidibi cham ma iich nhuinduu, ca' m'ögaangixy, ixti cooni ajcxy jayijp m'ixipy je Dios y'ané'min etz ymic'ajt.

### *Co Jesús ñinícx yajtigajch*

<sup>2</sup> Co tuctujc xii naxy, chi Jesús miid tzooñ Pedro, Santiago etz Juan, e miidpa'ttigiiy ma tüg mijcop ma tüg it ooy ycixity. E jím copcixy Jesús ñinícx naygojtigajtzni ma Pedro ajcxy yhuinduu. <sup>3</sup> Chi Jesús yhuit oy y'ahuimbity janch poob, e janch adiicxp. E ni piñ jadu'n yhuit cayaahuäch janch poob jadu'n nej je' anajty yhuit miidity. <sup>4</sup> E chi oy nayguëxiyyi ma ajcxy yhuindu Elías etz Moisés. Elías etz Moisés miydacp anajty ajcxy miid Jesús. <sup>5</sup> Huin'it Pedro nímäy Jesús:

—Huindzin, janch oy jadu'n co iich nyáajity. N'occojyich ajcxy tugiiq tijcquemy: tüg miich mje'; tüg Moisés yje'; etz tüg Elías yje'.

<sup>6</sup> Com Pedro, Jacobo etz Juan ooy anajty chigiiygixy, paady Pedro ca' anajty nejhuÿ ti ycapxyp. <sup>7</sup> Tím huin'ítiy tüg joc yajnidigoy je' ajcxy, e midooy ajcxy ayuc jocjoty, e je ayuc yminañ:

—Jada je' iich n'ung, huidibi ooy ndzocich. Mido'mbic miich ajcxy Jesús y'ayuc.

<sup>8</sup> E tím huin'ítiy Pedro, Jacobo etz Juan ajcxy yujc'ijxy, e yja'ijxhuidijty ajcxy, e ca' ni piñ ma ocjac'ijxní, jëda'ajty Jesús naydügpajc.

<sup>9-10</sup> Ti anajty choongixy copcixy, e cidacp anajty ajcxy, co Jesús nímäy Pedro, Jacobo etz Juan, co ca' huaad yajmíidmiydaaccixy piñjaty huidibi ajcxy anajty ti íjxcixy, ixti cooni iich, je jää huidibi tzoon tzajpjoty, n'ögibich etz njugypigipyich jadüg'oc. Pedro, Jacobo, etz Juan ca' yjacmiyvägäy miid jacpinjaty huidibi anajty ti íjxcixy. Per ooy ajcxy huinmay etz naymíidmiyväcigixy miñ xyipy ti Jesús ytijamy co yminañ: "N'ögibich etz njugypigipyich jadüg'oc." <sup>11</sup> Huin'it ajcxy Jesús y'amidooy:

—¿Na'amy co yi esribas yminañ co yi Elías huidibi chinay jecy'ajty jayijp miinañ ca'ydi je Cristo?

<sup>12</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Tiy'ajt jadu'n co miñ jaybety ma Dios ñecy jecy'ajty co Elías yhuimbidiy jacjayijp ca'ydi je Cristo, e yaj'oyiydähuiipy huinjemybi tüg'óciy miid Dios yciixpi. E nañ tiy'ajt jadu'n co jaybety ymiiñ ma Dios ñecy co je Cristo, je jää huidib tzoon tzajpjoty, yajnaxa'ñ ayo'n etz tzaachypy etz mayjäy ca' y'ixa'niiby. <sup>13</sup> Iich miich ajcxy nimaayb co je Elías ti je'

yhuimbity ya naaxhuiñ, e je mayjäy ti túngixy miid Elías nej anajty tím tzójcixy. E cuyduñ ajcxy nej jaybety miin ma Dios ñecy miid Elías ycíxpi.

*Jesús yajtzögy tüg mutz'anäg huídibí ca'oybi miid*

<sup>14</sup> Co Jesús, Pedro, Jacobo etz Juan yhuimbity ma je jacjadyii Jesús ydiscípulos ajcxy anajty ti yhui'miy, chi ajcxy ijxy mayjäy jühuidity ma Jesús ydiscípulos ajcxy. Etz ijxy ajcxy nijëjity esribas huídibí ayuc tzachyajtzibiiyb miid Jesús ydiscípulos ajcxy. <sup>15</sup> E co je mayjäy ijxcixy nejhuiygixy co Jesús ti yhuimbity anajty, chi mic'amy ajcxy ninicxy Jesús poyig, e capxpoocxcixy, e may je' ajcxy ooy jihuìy huinmay. <sup>16</sup> Chi Jesús y'amidooy je mayjäy, nìmay:

—¿Ti ayuc miich ajcxy mdzachyajyomyb miid iich ndiscípulos ajcxy?

<sup>17</sup> Chi nidüg je jääy ajcxy y'adzooy:

—Huindzin, ti nmididmiiñ iich nmang huídibí ymiid ca'oybi, e je ca'oybi ti yaj'umiyii.

<sup>18</sup> E janam jadzojc je ca'oybi yajyachyii yajquïdyii iich nmang, e oy cäy naaxcixy, e ooy y'aa'opy ypidzimy, e nañ jadu'n oy ytitz queety etz ñinïcx janch ögy yhui'my. Ti nbijctzoyich may'ajt miid miich mdiscípulos ajcxy co huen yajpidzimgixy je ca'oybi ma iich nmang, e ca' ajcxy ymadacy nicxy yajpidzimgixy.

<sup>19</sup> Jesús nìmay je mayjäy:

—Miich ajcxy huídibí jugy'ajtp jadachambi xii tiempo huídibí ca' mijpidägy Dios y'ayuc, ¿naag xii naag po' iich njac-hui'mmihuibich miid miich ajcxy? ¿Naag xii naag po' n'ocmimectuguipich miich ajcxy? Miidmiin yi mmang ya ma iich nhuinduu.

<sup>20</sup> Chi ajcxy miidmiñ je pa'mjäy ma Jesús yhuinduu. E co je ca'oybi ijxpady Jesús, chi mic'amy yajyajch yajquïdy je pa'mjäy, e chi oy ciday naaxcixy, e ooy yajch yquïdy, yajpidzimy ooy y'aa'opy ma y'ahuac. <sup>21-22</sup> Jesús y'amidooy je pa'mjäy yteedy:

—¿Minaag jimijt cujc vöy maabi mmang ypa'mbety?

Chi je ungddeedy y'adzooy:

—Ma'xung anajty co pa'mbedyii. Canaag'oc je ca'oybi yajyachyii yajquïdyii iich nmang, ixti ti oy yecogidahuìy jinjoty etz niijoty. Je ca'oybi canaag'oc jaya'ögy iich nmang. Pen miich miid tzöc'ajt mic'ajt jaydëb xypubedipyich, tun may'ajt pa'ayoogich etz pubejtcich.

<sup>23</sup> Chi Jesús y'adzooy nìmay je pa'mjäy yteedy:

—Pen miich mibijcp, ca' ti chípity ma piñ mibijcp.

<sup>24</sup> Mic'amy je pa'mjäy yteedy mic' ycapxy yminañ:

—Nmibijcyich, pubéjtcich nej huaad jacmij nmibicyich.

<sup>25</sup> E co Jesús ijxy co nìgi mayjäy chach ymiiñ poyig ma yi', chi ix'ojy je ca'oybi, e yminañ:

—Miich ca'oybi huídib ti yajhui'my jada pi'c'anäg uum etz nat, iich miich yam n'ane'myb: "Pidzim ma yi pa'mjäy, e ca' mjactigihui'py ma yi' yjot yhuinma'ñ jadüg'oc."

<sup>26</sup> Jayijp je ca'oybi yaaxqueecy janch mic, yajyajch yajquïdy je pa'mjäy. Co jadu'n tuñ, chi ypidzimy. Je pa'mjäy oy ñinïcx yhui'my nej jihuìy ti y'o'cni. Je mayjäy huídibí anajty ajcxy jim huindicxp yminaangixy:

—Ti ayoob y'ögy.

<sup>27</sup> Chi Jesús majtz je pa'mjäy yci', e yajpidig e huin'it je pa'mjäy ytinayig mic oy.

<sup>28</sup> Co Jesús ytigiiy ma tüg tiyc, chi je' ydiscípulos ajcxy y'amidoou ameech, minañ ajcxy:

—¿Na'amy co iich ajcxy ca' ti nmädägyich nej nyajpidzimip iich ajcxy yi ca'oybi?

<sup>29</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Yijiibi ca'oybi ca' yi' huaad ypidzimy jadu'nyi. Hue' janchtiy copicy mibijctzou Dios mictägy, e huin'it ypidzimip je ca'oybi ma je pa'mjäy. Ca' jac ni nej huaad ypidzimyi jadu'mbi ca'oybi, jeyi co Dios nmibijctzoohuim n'ijtim ayuu.

*Jesús capxpídzimníp jadüg'oc co y'öga'ñ*

<sup>30</sup> Chi Jesús miid yi' ydiscípulos ajcxy choñ ma je jimbí it, e yajyöyñajxtay ajcxy Galilea naaxjot. Jesús ca' anajty tzocy co je mayjäy ñejhuíhuíyb ma yi' ñicxy. <sup>31</sup> Com Jesús hue' anajty yaj'ixpícy yi' ydiscípulos ajcxy, co ooy ycopícyity co yi jää huídibí tzoon tzajpjoty, yajciiyegípy ma yi ymidzip, etz yaj'ögíyb, e co anajty ti yögy codugiig xii jadüg'oc yjugypigípy. <sup>32</sup> Jesús ydiscípulos ajcxy ca' huinjihuíy anajty Jesús y'ayuc, e nañ jadu'n tzigíyb anajty ajcxy co Jesús yaj'ójp, paady ca' ajcxy amídoy nej huimbidzímy yijiibí ayuc.

*¿Pin je' nígi jacmíjip?*

<sup>33</sup> E Jesús miid ydiscípulos ajcxy oyjäty jím Capernaum. Co ajcxy ytijctigíy, chi Jesús yaj'amídoy ydiscípulos ajcxy, nimay:

—¿Ti ayuc miich ajcxy naymídmíydáacigíxy jím ma anajty mdüyöygíxy?

<sup>34</sup> Per amonday ajcxy, com jégíxpí co anajty ajcxy ooy ti ñaymídmíydáacigíxy tüyöyjoty co pin jada' ajcxy nidügti ocjaccopícyip. <sup>35</sup> Huin'it Jesús y'ixtacy, e chi mijhuoy je nimajmetzpi ydiscípulos ajcxy, chi ajcxy nimay:

—Pin nayyajnaxaanip mij, huen ity nej jihuíy ca' ytiijity e huen capxmidoy ymigügtijc.

<sup>36</sup> Chi Jesús tzenígy tüg pi'c'anäg, e chi pídacu cujc'amy ma yi' ydiscípulos ajcxy. Chi tzenígy jadüg'oc, e nimay ajcxy:

<sup>37</sup> —Pin cöbiçc tügpajc pi'c'anäg jadu'n nej jada pi'c'anäg miid iich nxii ycxíxpí, iich yi' anajty ti xycöbicyich, e pin iich xycöbijcpich, ca nan iich anajty naydügpajc ti xycöbijcyich, nañ jadu'n anajty ti cöbicy huidi ti xyquejxich.

*Pin iich ajt xycamídzip'ájtíim, iich ajt je' miid y'ity*

<sup>38</sup> Juan Jesús nimay:

—Huindzin, ti iich ajcxy n'ijxpaady tüg jää co ca'oybi yajpidzímy miid miich mxii, e ti ngapx'aducyich miid co ca' yi' iich ajt xypahuidíjtíim.

<sup>39</sup> Per Jesús yminañ:

—Ca' mgapx'adugípy yi jadu'mbi jää, com huenpíntiy huidibí mijhuinma'ñ tumb miid iich nxii, ca' yi' jibíc xyñigapxich. <sup>40</sup> Com yi huidibí ajt ca' xymídzip'ájtíim, yi' yi' miid iich ajt nbidzíim. <sup>41</sup> Janch janch iich miich ajcxy jadu'n nimäy co huenpinjäy huidibí ixipy miich ajcxy xyajnih'uucp tüg vaso ni miid co miich ajcxy ti mmijnicxpety je Cristo, yi' jadu'mbi jää ypadamy yi' y'oy'ájtin ma Dios.

*Je huidibí ooy ycojotmáity co nicxy nbocycähuim*

<sup>42</sup> Huenpíntiy huidibí jibíc-huinma'ñ mibidzímb, e yajpocycäy yi jadu'mbi pi'ctijc huidibí ajcxy xymínicxpejtpich, jac'oy ixipy co yi jadu'mbi jää ytímyñayyajyöcxodzíyiü tüg paandzaa etz ñayñajtzjibibíhuíyb mejyjoty. <sup>43</sup> Pen miich mgi' xyajtundigoyamb jac'oy co mdim'ixpuxípy, com jac'oy co mdigíhuípy ma yi jugy'ájtin huinixibí cíduc, ca'ydi co Dios xypidägip miid metz mgi' jiiby jíinjoty ca'oydactuuby, ma yi jíin ni camína ycapich.

<sup>44</sup> Jiiby ca'oydactuuby yi ucxyting ca' yögy etz ni jíin ycapich nicaminaaxii. <sup>45</sup> E pen miich yi mdecy xyajpocycähuamb, ipux, com jac'oy co mdigíhuíp ma yi jugy'ájtin huinixibí tecytuc ca'ydi co mdigíhuíp miid metz mdecy jiiby ca'oydactuuby, ma yi jíin ni camína ycapich.

<sup>46</sup> Jiiby ca'oydactuuby yi ucxyting ca' yögy etz ni jíin ycapich ni camínaaxii. <sup>47</sup> E pen yi mhuiin tüg xyajpocycähuamb, tim yajpidzíim, jac'oy yi' co mdigíhuíp ma yi Dios y'ane'mdac miid tügpajc mhuiin, ca'ydi co mdigíhuíp ca'oydactuuby miid metz mhuiin.

<sup>48</sup> Ma yi ucxyting ni camínaaxii yca'ögy etz yi jíin ni camínaaxii ycapich, <sup>49</sup> e ma nidüg'óciy ñi'cägooda'ñ jíin xut jíin ye'n tim jadu'n nej jää tzüch caan xíducy. <sup>50</sup> Yi caan ooy yi' y'óity, pen ymiid xücx'ájtin. Co je caan ytigoy yxücx'ájtin, ca' ji ni ti huidibí jéb miid

nyajxücxiiyim. Miid'ájtcix iich n'ayuc ma mjot mhuinmañ, jadu'n iich n'ayuc nipaady nej caan, e tzina' miich ajcxy jotecujc miid mmigügtijc nidüg nidüg.

## 10

### *Jesús yaj'ixpicy miid co jay ytöxyijc ixmach*

<sup>1</sup> Chi Jesús chooñ jím Capernaum, niçxy jím Judea ñaaxjot ma je it lugar Jordán mijniñ niñaxy xii ypidzimy'amy. E mayjäy ooy ñayyöymujci ma Jesús anajty yajpaady. E Jesús yaj'ixpicy je mayjäy jadu'n nej anajty yaj'ixpicy'adyii. <sup>2</sup> Chi nijëjity fariseos ajcxy niçxy ma Jesús anajty yajpaady. Hue' ajcxy yhuinmañ pidaaccixy co anajty Jesús tzu'ixaangixy. Chi ajcxy y'amidooy, pen huaad tüg yëydijc ixmach ytöxyijc. <sup>3</sup> Chi Jesús y'adzooy, yminañ:

—¿Nej Moisés yminañ ma yi' ycötújcín ñecy?

<sup>4</sup> Chi je fariseos ajcxy Jesús y'adzooy:

—Moisés cötújcín yecy co tüg yëydijc jëb huaad ixmach ytöxyijc, e möhuipy ñinecy ñidiy'ajt co nej ñay'ixmájtzigixy, e jadu'n anajty ti y'oyiy nej jëb yi' ytöxyijc ixmach.

<sup>5</sup> Chi Jesús yminañ:

—Moisés cojaay jada ycötújcín miid miich ajcxy ycixpi, co ooy miich ajcxy mdzach-capxycömidaaccixy ca' mgapxymidohuaangixy Dios. <sup>6</sup> Per co je naaxhuiñyb chondacy, co Dios oga'n yajcoy tüg'óciy tijaty huidi ji'ajtp, chi Dios yajcoy yëydijc etz töxyjäy. <sup>7</sup> E je yëydijc ixmadziy ytaj yteedy etz pudigihuipy yi ytöxyijc. <sup>8</sup> E je yëydijc etz ytöxyijc tú'ciy idaangixy. Paady je yëydijc tügmucy yajpaady miid ytöxyijc. <sup>9</sup> Com yi huidibi Dios ti huijtzmucy, ca' ni piñ huaad huijtzhuägy.

<sup>10</sup> Co Jesús miid ydiscípulos ajcxy yhuimbijt ma anajty ti yjättáccixy, chi Jesús ydiscípulos ajcxy yajtihuimbijtcixy je ayuc huidibi anajty ti yaj'ixpicy ma je pi'jcín. <sup>11</sup> Chi Jesús yminañ:

—Je yëydijc huidibi ti ixmach yi ytöxyijc, e picy miid huingbi, hue' yi' anajty ymidundigooyb yi ytöxyijc huidibi miid jayijp ypijcy. <sup>12</sup> Nañ tim jadu'n co tüg töxyjäy ixmach je yëydijc huidibi miid ti yipicy jayijp, e ypijctigach miid huingbi yëydijc, hue' ymidundigooyb je yëydijc huidibi miid ti yipicy jayijp.

### *Jesús conucxy pi'ctijc*

<sup>13</sup> Je huin'it tiempo jay ajcxy miid miñ pi'ctijc ma Jesús, jaydëb cñixajy etz conuucxip. Co Jesús ydiscípulos ajcxy jadu'n ijxy co jay ajcxy nimijhuägy Jesús miid ajcxy ypi'c'ung, chi je' ydiscípulos ajcxy ix'ojy je jay ajcxy. <sup>14</sup> Co Jesús jadu'n ijxy nejhuiy nej yi' ydiscípulos ajcxy y'ídich, chi ojy ajcxy, yminañ:

—Ooy y'óity co je pi'ctijc ajcxy xyñimijhuägyich, ca' miich ajcxy mgapx'aducy. Com yi jay ajcxy huidibi yajpatp ma Dios y'ané'min, jadu'n ajcxy nipaady nej pi'ctijc. <sup>15</sup> Janch iich miich ajcxy nimäy co piñjaty huidibi ca' cöbigañ Dios y'ané'min, jadu'n nej pi'ctijc cöbijccixy Dios y'ané'min, hue' yi jadu'mbi jay ajcxy ca' ytigihuañ ma yi Dios y'it lugar.

<sup>16</sup> Chi Jesús aminenmujctay je pi'ctijc ajcxy, e chi cñixajiy etz conuucxcixy.

### *Tüg mutz'anäg comeeñybı ymiydägy miid Jesús*

<sup>17</sup> Co Jesús chooñ jadüg'oc, chi ñimiini poyigü tüg yëydijc, ycojxtinay'ahuiy ma Jesús yhuinduu, e yminañ:

—Miich, oybi Huindzin, ¿ti huaad nduniipyich jigix jëbi nbadipyich jugy'ájtìn huidibi ca' ycixipy ytigoyipy?

<sup>18</sup> Chi Jesús yminañ:

—¿Na'amy co xyñimäyich co oy huindzin iich? Dios tügpajc óyip, ca' jac ni piñ. <sup>19</sup> Miich mnejhuiyb Dios ycötújcín huidibi jadu'n minaam: “Ca' mmigapxtigoyip töxyjäydiyc; ca'

mjäyyaj'ögipy; ca' mmeedzip; ca' m'indaacip; ca' pin mhuin'iñip; etz myajmij'adip mdaj mdeedy."

**20** Chi je jääy Jesús n̄imay:

—Huindzin, ti nguydundäyich jadayaab cötújcin ajcxy maabi iich nbi'c'atyich.

**21** Chi Jesús huindicxpejty je yëydijc miid tzójcin jihuiyin, e chi n̄imay:

—Per jactigoy'ijtni jadügnax. Niçx toog tūg'öciy huidijaty miich mmiid, etz mo' yi ayoobtijc. Co jadu'n mdunipy, chi mbaadipy oy'ájtin jiiby tzajpjoty. Co jadu'n mdooctähuiipy tijaty miich miid, chi minip jadüg'oc ma nyajpaadyich, e xypanícxibich, e mnaybidägiib ciyxjot huinjot oy nej mdimyjadipy miid iich yciixpi.

**22** Co jadu'n je yëydijc midoy nej anajty Jesús ti ñimäyii, chi yhu'my taj may e co ñicxni, chi ooy ytajy ymay, com hue'je' anajty ooy ycomeenity.

**23** Co Jesús jadu'n ixy co je comeeniybi taj may yhuimbijtni, chi huindicxpejty je' ydiscípulos ajcxy huidibi tinaayb jühuidity ma yi, e yminañ:

—Ooy chachtzípity co tūg comeeniybi ytigihuip ma Dios y'it lugar.

**24** Jesús ydiscípulos ajcxy ooy tzachhuinmay'ahuidity miid jada ayuc nej Jesús anajty ti yminañ. Paady Jesús yjacminañ jadüg'oc:

—Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocyich, ooy chachtzípity co ytigihuip ma Dios y'ane'mdac tūg comeeniyäy huidibi tzachnijot'ajt ycomeen'adii. **25** Niig chípity co tūg comeen jäy ytigihuip ma Dios y'ane'my, ca'ydi co tūg camello ñaxipy ma tūg xu'ñ'ijx yxútity.

**26** Co jadu'n ajcxy midoy nej Jesús yminañ, chi ooy ajcxy yhuinmay'ahuidijty, e nayñimáayigixy miñ xyipy:

—Pen janch tiy'ajt jadu'n, ¿pinjäy jada' huaad jëb y'alma ñidzögipy?

**27** Je huidibi jäy ajcxy ca' ni minaxii huaad ca' yaj'oyiy, Dios yi' yaj'oyihuip, com miid Dios ca' yi' ni ti chípity.

**28** Chi Pedro yminañ:

—Huindzin, occuendtun, iich ajcxy ti n'ixmajztäyich tūg'öciy tijaty anajty nmiidich, e iich ajcxy nbanicxpich miich.

**29-30** Chi Jesús y'adzooy, minañ:

—Janch tiy'ajt nej iich miich ajcxy n̄imay co huenpínity huidibi miid iich yciixpi ti ixmach ytiyc, ti ixmach y'uch ymigüg ajcxy etz ytaj yteedy, etz ytoxyijc, etz y'ung ajcxy, etz nañ jadu'n ti ixmach ycam iich yciixpi, etz iich n'ayucich etz miid Dios ytiy'ajt yciixpi, yi' ypadamy niig oy'ájtin ya naaxhuiñ, ixti ypadamy migo'px jadu'nyi ytiyc ajcxy, y'uch ajcxy, ytaj ajcxy, y'ung ajcxy, etz ypadamy niig ymij cam, miid tzaachhypi miid ayo'n miid iich n'ayuc yciixpi. Etz nañ jadu'n ma je xii tiempo huidibi mimb cidacpi ypadamy jugy'ájtin huidibi ca' yciixpy ytigoyipy. **31** Ji yajpaady ya naaxhuiñ nijejity jäy huidibi cömay ijtp, e co yjäty ajcxy tzajpjoty, chi ca' ajcxy cömay ida'ñ. Nañ jadu'n ji yajpaady ya naaxhuiñ nijejity huidibi ca' cömay y'ity, e co ajcxy yjädiy tzajpjoty, chi jiiby ajcxy cömay y'idipy.

### *Jadüg'oc Jesús capxipidzimnip co y'öga'ñ*

**32** Jesús miid ydiscípulos tüyöyp anajty ajcxy, hue' anajty ypättigiiygixy jim Jerusalén. Jesús jayipp anajty ñicxy, e je' ydiscípulos ajcxy etz nañ jadu'n mayjäy panicxy anajty ajcxy Jesús. Je Jesús ydiscípulos ajcxy ooy chachhuinmay'ahuidíjtcixy, e jacjadyii jäy huidibi anajty ypanicxy Jesús ooy ajcxy chigiiygixy. Chi Jesús huodzooñ abicy je majmetzpi ajcxy, e yajmildmäydactay je' ajcxy jadu'n nej ytuna'nyii yjada'nyii jim Jerusalén co anajty ajcxy jim yja'tcixy. **33** Jesús je nimajmetzpi n̄imay:

—Miich ajcxy m'ijxpy mnejhuiyb co nnícxim cham jim Jerusalén. E jim Jerusalén, iich je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, nyajciyega'ñich mach ma yi Teedy mijitungmiidpi, etz ma yi esribas ajcxy. E chi ajcxy ane'min pidäga'ñ co huen xyaj'öcixich. Nañ jadu'n

xyc̄iyeagaangixich mach ma yi' ajcxy huidibi ca' yjudiojäity. <sup>34</sup> Yi' ajcxy xyñixigipy xyajxigibyich, xyhuobipyich ajcxy miid coochac, xyhuindzuj xyijptzújibich ajcxy, e xyaj'ögibich ajcxy. Codugiig xii maabi anajty xyaj'öccixyich, chi njugypigipyich jadüg'oc.

### *Jacobo etz Juan pijctzoogixy tüg may'ajt*

<sup>35</sup> Huin'it Jacobo etz Juan, yi Zebedeo ajcxy ymang, nimijhuägy Jesú, nimay:  
—Huindzin, ndzojcpypich ajcxy co mdunipy may'ajt jadu'n nej yam nimaaygixy.

<sup>36</sup> E Jesú yminañ:

—¿Ti mdzojcpypich co ndunipich miid miich ajcxy ycixpi?

<sup>37</sup> Chi ajcxy yminañ:

—Tun may'ajt co anajty mbaady yi m'ané'min etz m'oy'ájtin, xymöhuibich yi mij tung ma m'ané'min jaydëb n'iñähuiibich ma miich mmijc. Nidügti iich ajcxy n'iñähuiipy a'oy'amy ma miich etz jadüg anajty'amy.

<sup>38</sup> Chi Jesú nimay Jacobo etz Juan:

—Ca' miich ajcxy mnejhuïy ti ti mbijctzoogixy. ¿Nej myajnaxamyb miich ajcxy je tzaachhypi ayo'n huidibi nyajnaxaambyich, jadu'n nej jihuïy m'üga'ñ ajcxy iich n'ügy e mbaada'ñ ajcxy iich nnibéjtin?

<sup>39</sup> Jacobo etz Juan y'adzooy:

—Iich ajcxy nmimadägibich minaxipyich nyajnaxipyich ajcxy yi tzaachhypi huidibi mmínaxamyb myajnaxamyb.

Chi Jesú yminañ:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej miich ajcxy mina'ñ co mmínaxaangixy myajnaxaangixy yi tzaachhypi jadu'n nej iich nminaxaambyich nyajnaxaambyich yi tzaachhypi, tim jadu'n nej jihuïy m'ügaangixy iich n'ügy, e mbadaangixy iich nnibéjtin. <sup>40</sup> Per ca' iich cötújcín nmíididyich co iich miich ajcxy nbidägipy tungmiid, co myajpaadip tüg ma iich nmijc a'oy'amy, e jadüg anajty'amy. Hue' janchtiy Dios Teedy ymíid ni'ixi' pinjaty ti huin'ixy jaydëb yajnicxip je mijtung ma iich n'ané'min.

<sup>41</sup> Co je jacjadiyii Jesú ydiscípulos ajcxy nejhuiiy jadu'n nej Jacobo etz Juan may'ajt pijctzoy ma Jesú, chi ajcxy ooy mijotmäty Jacobo etz Juan. <sup>42</sup> Per Jesú huomiñ yi jacjadiyii ydiscípulos ajcxy, e yminañ:

—Jadu'n nej miich ajcxy mnejhuiygixy, yi jääj ajcxy huidibi mijtungmiid ma je maybi naax cajp, mic ajcxy ane'my je naax cajp. Nañ jadu'n yi' ajcxy huidibi mic'ajt miid ma je maybi naax cajp, mic ajcxy ane'my je jääj ajcxy. <sup>43</sup> Per miich ajcxy ca' mjadú'nity nej mijtungmiidpi ma je maybi naax cajp. Pinjaty ma miich ajcxy mijtung yajnicxaamb, copicy ñaybidägiyb nej tüg tumbi. <sup>44</sup> Pinjaty miich ajcxy huidibi nigohuajc'ajtp, copicy ñaybidägiyb nej tüg tumbi. <sup>45</sup> Com iich nañ jadu'n, je jääj huidibi tzoon tzajpjoty, ti nmiiñich ya naaxhuiñ jaydëb nbubedipyich yi mayjäy ajcxy, e ca' nan yi mayjäy iich xypubedipy. Ti nmiiñich jaydëb nyegipyich njugy'ájtin ma yi o'cin. E co jadu'n nyegipyich njugy'ájtin ma yi o'cin, chi ngohua'na'ñich yi jääj ajcxy y'alma.

### *Jesús yajtzögy Bartimeo huidi anajty huíntzip*

<sup>46</sup> Chi oy jääj Jesú miid ydiscípulos ajcxy jim Jericó. E co Jesú tzooñ Jericó ytübijcy jadüg'oc, chi yi' ydiscípulos ajcxy etz janch mayjäy ñícxixy anajty miid Jesú. Co ajcxy ycajp pidzimy, chi tüba'ay anajty yajpaady tüg huintzpi huidibi limosna anajty ypijctzooyb jabom jabom. Hue' anajty yxii Bartimeo, e Timeo anajty xiijity yi' yteedy.

<sup>47</sup> Co Bartimeo nejhuiiy co Jesú je Nazaretpi najxp anajty ma je tü'aa, chi mic yaaxque-egy yminañ:

—Jesús, David y'ap y'oc, tun may'ajt iich pa'ayoog.

<sup>48</sup> Chi je mayjäy ajcxy ooy je huintzpi, nimay ajcxy co huen amoñ. Per je huintzpi nigi yminan'idich:

—Miich, David y'ap y'oc, tun may'ajt iich pa'ayoog.  
 49 Chi Jesús ytinayxijpy, e yminañ:  
 —Huomiingix yi huintzpi.  
 Chi je jay ajcxy oy yajtzoongixy je huintzpi, nimaaygixy:  
 —Jotcugi', e piidig, com Jesús xyaaxtzoob.  
 50 Chi mic'amy je huintzpi, najtz'oxiiy je nibe'ñ, chi ypidig, e ninicxy Jesús. 51 Chi Jesús je huintzpi y'amidooy:  
 —¿Ti mdzojcpy ndunipyich miid miich ycixpi?  
 Chi je huintzpi yminañ:  
 —Huindzin, ndzójcpyich co xyajhuindicxigibich.  
 52 Chi Jesús je huintzpi nimay:  
 —Jeb mnicxy ma mdijc. Com ti xymibicyich, paady ti mhuindicxigy.  
 Tim huin'it je huintzpi yhuin'oyiiy, e yhuindicxigy, e panicxy Jesús co ytubijcy jadug'oc.

## 11

### *Jesús ytigiy jim Jerusalén*

1 Co Jesús etz je mayjäy oyjá'tcixy huingon ma je Jerusalén cajp ma yajpaady mejtz mutz cajp huidi xijipy Betfagé etz Betania, huingon ma je cop huidibi xijip Olivos, chi Jesús quejxy metz ydiscípulos huen nicxy jayijp. 2 Jesús nimay je metzpi ydiscípulos:

—Nícx miich ajcxy ma yijimbi cajp huingonbi. Co jim mjädipy, chi mic'amy mbaadip tüt burro ycoxóchity huidibi ca' pin yaj'iñayñi chambaad. Coguejtuutcix je burro e yajmiingix ya ma iich. 3 Pen jim pinjaty xy'amidoogixy: “¿Na'amy co mmidzonaangixy yi burro?” Chi miich ajcxy mnimähuijy: “Je Huindzin (Jesús) yajtunamyb tzojc, e yajhuimbidamy mic'amy.”

4 Chi je metzpi ydiscípulos nícx ma je cajp huingonbi, e oypaatcixy tüt burro ycoxóchity huingon ma tüt tijc'aguu. Chi ajcxy coguejtuuty je burro.

5 Ycoguejtuutyp anajty ajcxy je burro co nijejity jay jim huingon yminañ:

—¿Ti mdungixyp? ¿Na'amy co mgoguejtuutcixy yi burro?

6 Chi je metzpi Jesús ydiscípulos je jay ajcxy yajmildmiedydacy Jesús y'ayuc nej anajty ti nimäyii. Je jay ajcxy yminaangixy co jeb yajnícxcixy je burro. 7 Mic'amy ajcxy mijatje je burro ma Jesús yajpaady. Je Jesús ydiscípulos ajcxy jibe'ñ je burro ajcxy miid yjocxhuit, chi Jesús yaj'iñay je burro. 8 Mayjäy ajcxy ooy yëby yhuit tütgujc ma Jesús anajty ñaxa'ñ, e jacjadyii jay pujxy ajcxy quipy'aacx, e pidaaccixy tütgujc.

9 Je mayjäy huidibi anajty ajcxy nicxp jayijp etz axam ma Jesús, chi ajcxy ytigiiy capxp mic, yminaangixy:

—¡Hosana! ¡Gloria a Dios, ooy ycolmáity Dios! Huen capxpaady y'idiipy jada yeydijc huidibi mimbi miid yi nHuindzin Dios yxii etz ymic'ajt. 10 Huen capxpaady y'idiipy je ané'min huidibi jada Jesús yajtzondacp cham. Jada je' je ané'min huidibi nmij'ap nmijteedy David anajty ymiid. Hosana, huen je tzajpjoty tzinaayb ajcxy iibaatcixy capxpaatcixy jada mij'ane'mbi.

11 E jadu'nyi Jesús ycajptigiiy jim Jerusalén, e ytigiiy tigoty ma Dios ytijc. Co huindicxtay tüt'óciy tijaty jiiby tzajtigoty, chi chooñ jiiby, e nícx yim ma je cajp huidibi yxii Betania. Chi Jesús je majmetz ydiscípulos ajcxy miidnicxy.

### *Jesús capxpocry je higueri ca'pi anajty ytii*

12 Je com jabom co ajcxy chooñ jim Betania, chi Jesús yuböccooti. 13 Chi Jesús ijxpaty jiguëgy tüt higueri ooy anajty yco'aayity. Chi Jesús nícx ma je higueri yajpaady, ixa'ñ pen ymiid ytii. Co Jesús ymech ma je higueri, chi ijxy co je higueri ca' anajty ytii miidity, jeyi miidity anajty y'aay, com ca' anajty ni tiempity mina higo ytii. 14 Chi Jesús migapxy je higueri nimay:

—Jadu'n nej tiempo yjacnicxni, ni pín cajacpaadipy higo tím ma miich.  
Chi Jesús ydiscípulos ajcxy midoy nej Jesús nimay je higueri.

### *Jesús quejxpídzimday ajuybi adoocpi ma Dios ytijc*

<sup>15</sup> Co ajcxy oy yjády jím Jerusalén, co Jesús ytigiy jadüg'oc jiiby ma Dios ytijc, chi Jesús yajpidzimday je ajuuybi adoocpi ajcxy jiiby tzajptigoty. Chi Jesús tihuimbijtay je mesa ajcxy me je meeñ yajhuäcxpi ytuñ ajcxy. Nañ jadu'n tihuimbijtay je jay ajcxy iñaybejt huídibi muuxy toocp. <sup>16</sup> Jesús ca' anajty tzocy co pínjaty midigihuiipy juydoogy ma Dios ytijc. <sup>17</sup> Jesús yaj'ixpíjcpo anajty je mayjäy, e yminañ:

—Ma Dios y'ayuc necy Dios jadu'n yminañ: “Iich ndijc hue' je' tzajpcapxcapxtac ma tük'óciy jay ajcxy chooñ ma nidüg'óciy naax cajp ymiingixy Dios ojadajtp”, per miich ajcxy hue' yi' mhuañ meetzpitijc.

<sup>18</sup> Co ajcxy je teedy mijtungmíidpi etz je esribas nejhuiiy nej anajty Jesús ti y'idiçh jiiby ma Dios ytijc, chi ajcxy ooy ijxtaaygixy nej ajcxy jéb yaj'ögipy Jesús. Per ca' ajcxy yhuinma'nybaady míc'amy nej yaj'ögipy, tzigiiyb ajcxy míid je mayjäy com je mayjäy ooy tzachjihuiy huinmay jadu'n nej Jesús yaj'ixpíjcgixy. <sup>19</sup> Co oycoodziiyñi, chi Jesús ycajppidzimy.

### *Je higueri ytützni*

<sup>20</sup> Je com jabom Jesús míid ydiscípulos ajcxy najxp anajty tím jopyñi ma je higueri anajty ytinäy. E je higueri ti anajty ytützay mabaad ytictz. <sup>21</sup> Huin'it Pedro jäymejtzcooty nej Jesús nimay je higueri, chi Pedro Jesús nimay:

—Huindzin, ix jada higueri huídibi ixiy mgapxpojc, ti yi' ytüch.

<sup>22</sup> Chi Jesús Pedro nimay:

—Mibic yi Dios. <sup>23</sup> Janch iich miich ajcxy nimäy, co ixiyipy pín migapxy jada huingtonbi cop, e nimäy ixiyipy: “Miich cop pidig, e nícx cídág mejyjoty”, pen ca' ti mijotmetzciiy, e mibicy co jadaanip nej yi' ti ane'my je cop, chi jadu'n ytuniiyb yjadiiyb. <sup>24</sup> Paady iich miich ajcxy nimäy co tük'óciy tijaty miich ajcxy mbijctzooyb ma Dios, chi Dios xymöhuipy ajcxy huídibi ti mbijctzoogixy. Pen janch miich ajcxy mibicy co Dios ti xymoooygixy ajcxy je huídibi ti mbijctzooyb. <sup>25</sup> Co miich ajcxy mgapxtaaccixy, pen ca' oy m'ity ajcxy miiid tük jay, huinmécxcix yi mmidzip tím jayijp, jigix jébi Dios Teedy huídib jiiby tzajpjoty xyhuinmeecxip miich ajcxy ma ti mdundigooygixy. <sup>26</sup> Pen ca' miich ajcxy mhuinmecxy yi mmidzip huídibi ti xymidundigooygixy, ca' miich ajcxy xyhuinmecxañ Dios Teedy huídibi yajpatp tzajpjoty.

### *Jesús je' ycötújcin*

<sup>27-28</sup> Je huin'it tiempo Jesús miiid je' ydiscípulos ajcxy yhuimbijtay jím Jerusalén. E co Jesús anajty yhuídity tzajtigoty, chi nijéjity huindzindijc huídibi nigohuajc'ajtp anajty je teedytijc etz esribas ajcxy huídibi nijayduutpi Dios necy, nimiiñ ajcxy Jesús, e yminañ ajcxy:

—¿Pín cötújcin ti xymöy huídibi ti mduñ ya tzajtigoty? ¿Ma cötújcin ti mbaady co jéb m'ane'my ya tzajtigoty?

<sup>29-30</sup> Chi Jesús yminañ:

—Iich miich ajcxy nañ jadu'n nyaj'amidoahuamby tük ayuc. E pen mni'adzooby ajcxy, huin'it ajcxy nyajnimähuiipy ma iich ti nbaady yi míc'ajt etz yi cötújcin, co jadu'n nduñich jiiby tigoty ma Dios ytijc. ¿Pín yajníbicy Juan, je Bautista, co huen jay yajníbety? ¿Dios, o naaxhuiñyäy? Adzoogich ajcxy.

<sup>31</sup> Chi ajcxy ytigiiy huinmay'ahuidijtpi, ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—Pen minaanim co Dios tzajpjotypi ti yajníbicy Juan, chi Jesús xyñimáayimipy: “¿Nej co ca' miich ajcxy mibicy Juan y'ayuc?” <sup>32</sup> Nañ ni ca' jébi iich ajt nmínaanim co jay ajcxy ti quejxy Juan.

Com chigiiyb anajty jääy com ñejhuiyb anajty ajcxy co Juan je Bautista Dios anajty ytiy'ajt ymiid. <sup>33</sup> Chi ajcxy Jesús nimay:

—Ca' iich ajcxy nejhuiyb piñ ti yajnibicy Juan.

Chi Jesús yminañ:

—Iich nañ jadu'n ca' nnigapxa'ñich piñ ti xycötujcmöyich co jëb nduñich huibibi ndumybich.

## 12

### *Je naymidúniptijc jibicjäybí ajcxy y'ijxpejt*

<sup>1</sup> Je huin'it xii Jesús jacmigapxy je mayjääy miid jihuimbit ayuc, yminañ:

—Ji yajpaady tüt yéydijc huibibi camuuxy ti cojy ma ycam, e ti co'aguemy je camuuxy cam, e yaj'oyiy tugi tang ma huinmicxañ je camuuxy. Nañ jadu'n je yéydijc tüt poch yajpidigyi ma ycamuuxy yaj'ixihuañ co cuent'aty. Co anajty ti ni'ixidäy ti a'ixidäy, chi ycamuuxy cam yejcy ajuydacy ma nijejity tumbidijc. Chi chooñ viaje tumbi jiguëgy it. <sup>2</sup> Je huin'it tiempo co yhuaad'ajtni je cosechi, chi je cogam quejxy tüt ytumbi jim ma je' ycam yajpaady, co hueen je tumbidijc yéjccixy je cosechi, jadu'n nej anajty ti ycapxytuñ miid je' ajcxy. <sup>3</sup> Chi je cam tumbidijc ajcxy majch je cogam yquexyöyp, chi huinhuojpy jijphuojpy ajcxy. Chi ajcxy quejxhuimbijty jadu'nyi, ni ti ajcxy camoy. <sup>4</sup> Chi je cogam quejxy jadüg ytumbi ma je ycam yajpaady. Chi tumbidijc ajcxy tzaagäch je mimitzpi quexyöyp etz yajtzachiy ajcxy ma ycohuajc, chi ajcxy ooy ooy oyñinej. <sup>5</sup> Chi je cogam jacquejxy jadüg ytumbi e ajcxy tumbidijc yaj'o'cy je midugüigpi quexyöpy. Chi je cogam jac tim quejxy jadyii ytumbi. Chi je tumbidijc ajcxy je cogam ytumbi huinhuojpi jijphuojpi nijejity, e nijejity ajcxy yaj'o'cy.

<sup>6</sup> Je cogam ymiid anajty tügpajc ymang huibibi anajty ooy tzocy jihuix. Je' oy quejxcogixiy ma je ycam yajpaady. Je cogam huinmay jadu'n co je tumbidijc ajcxy yajmij'adiiyb je' ymang. <sup>7</sup> Chi je tumbidijc ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy: "Jada yéydijc je cogam jada ymang huibibi jë'adaanip je yteedy ypidägy. Tzoc yaj'o'cim, e jadu'n je cam një'ájtim." <sup>8</sup> E jadu'n ajcxy majch je cogam ymang yaj'ögy ajcxy. Chi ajcxy yajpidzimy camjoty, e jibijptacy agajjixci'py.

<sup>9</sup> Co Jesús jadu'n miyactay je jihuimbit ayuc, chi yminañ:

—¿Ti y tunamyb je cogam miid je tumbidijc ajcxy? Hue' min ci'm ma je' ycam, e yaj'öctähuipy je tumbidijc ajcxy huidibi tundigoy. E yegipy píjctzoy je' ycam miid huingbi jääy ajcxy.

<sup>10</sup> ¿Nej ca'ní miich ajcxy mgapxy yi Dios ñecy ma jadu'n yminañ?

Je yéydijc huibibi je jääy ajcxy ca' anajty tzocy, Dios ti pidägy mij'anembi. Tim jadu'n nipaady nej tzaa oyjatypi huibibi je pojtzpidijc ca' ajcxy yajtunañ, e je' oy ti yhui'mni ma anajty yjaccopícyity.

<sup>11</sup> Jada tung je Huindzin Dios ti tuñ, e ooy oy n'íjxim njäygidaacim.

<sup>12</sup> E huin'it je judíojääy ajcxy ytungmiidpi ooy jamadzaañ anajty Jesús, com ñejhuiyb anajty ajcxy co Jesús ñigapxyii yi' ajcxy. Com tzigiiyb anajty ajcxy miid je mayjääy, chi ajcxy tim huinyödacy, chi ñícxciixni.

### *Yajnidüigixy pen jëbi cogüéjtin yajyecy o pen ca'*

<sup>13</sup> Jac'axam je judíojääy ajcxy ytungmiidpi quejxy ajcxy ma Jesús yajpaady mejtzpicy ixpicytijc. Tügpicy anajty ñaygomájtzigixy miid yi fariseos ajcxy, etz jadügpicy ma je rey Herodes. Hue' anajty ajcxy huinmañ ixtaayb nej ajcxy ocxihiipy Jesús. <sup>14</sup> Jada mejtzpicipi ixpicytijc ñícxxy ajcxy ma Jesús, e yminañ ajcxy:

—Huindzin, iich ajcxy nejhuiyb co myaj'ixpicy je tiy'ajt, ca' jääy mdzigiyy, com ca' huin'ijxpety myaj'ixpicy. Tú'ciy miich mduñ miid mic jääy, miid comeeñyjääy, etz miid ayoob jääy. Tudägy jääy ajcxy myaj'ixpicy jadu'n nej huaad ajcxy cuychınaaygixy Dios

ytiy'ajt. Nejhuihuaamybich ajcxy nej miich yaj'ixpijcpo je mayjäy. ¿Nej tundigooyim miid yi Dios ycötújcín co nmigüéjtím César, je romano jäy mij'anembi, o ca'ji? ¿Nej jëb nmigüéjtím, o ca'ji?

**15** Per Jesús ñejhuiyb anajty ajcxy yjibic-huinma'ñ, e chi ajcxy nimay:

—¿Na'amy co miich ajcxy xyjot'ixy xyhuinma'ñ'ixyich? Yajmiingix tûg meeñ jigix n'oc'ixipyich.

**16** Chi ajcxy mimiñ tûg meeñ e co Jesús ijxy je meeñ, chi yminañ:

—¿Pin y'ahuanax etz pin yxiijtp ma jada meeñ?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Hue' yi' César.

**17** Chi Jesús yminañ:

—Mo' je César huidibi yi' yjë'ajtpy, e mo' Dios huidibi Dios yjë'ajtpy.

Chi ajcxy ooy jihuì huinmay jadu'n nej anajty Jesús ti y'adzooy.

### *Yajnidiiygixy pen je tiibi occixy jugypigipy jadüg'oc*

**18** Je huin'it tiempo nijëjity saduceos ajcxy ymiiñ ma Jesús. Yi saduceos ajcxy yminaangixy co ca' pin yjugypiga'ñ tiibi y'o'ccixy. **19** Chi je saduceos ajcxy Jesús nimay:

—Huindzin, Moisés jayhui'my je cötújcín co tûg yëydijc y'ögy, e co'ögy yhui'my je ytöxyijc e ca'ní ytöxyijc ung'ixy. Pues copicy je co'ögy ytöxyjäy ypigipy miid ña'y y'uch yëydijcipi jigix jëbi je töxyjäy y'ung'ixipy huidibi hui'mihui'p jadu'n nej codijc cobidägy ma je yteedy y'ajch ypidägy. **20** Pues jim ma tûg cajp anajty chïnäy huixtujc yëydijc tûg que'x. Je ungoob ypijcy, e chi ix'o'cy ytöxyijc, e ca' ni tûg y'ung yajhui'my. **21** Je mimetzpi yëydijc ypijcy miid je co'ögytöxyjäy, e nañ jadu'n ix'o'cy ytöxyijc e ca' ni tûg ung yajhui'my. E nañ jadu'n je midugii'gpi miid ypijcy je töxyjäy, e nañ jadu'n ix'o'cy je ytöxyijc, e ca' ni tûg y'ung yajhui'my. **22** E jadu'n oytuñyi yjadyii miid je töxyjäy co ti anajty miiddzinay'abidzimday je nihuixtujcipi yëydijc tûg que'xpi. E je nihuixtujcipi ix'o'cy ajcxy je töxyjäy, e ca' ni tûg y'ung ajcxy yajhui'my. E chi je töxyjäy oy y'öcni. **23** E co anajty xiñ tiempo paaty, co anajty Dios yajjugypicy yi' tiibi ajcxy y'ögy, ¿huidibi jada' ajcxy nidücti je yëydijc töxyijc'adaanip je töxyjäy? Com ti ajcxy jadu'n nihuixtujcipi miid tzinay'abidzimgixy.

**24** Chi Jesús je saduceos ajcxy nimay:

—Miich ajcxy ca' muuinjihuì yje tiy'ajt, com ca' muuinjihuìygixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, e com ni ca' mnejhuiygixy je mic'ajt huidibi Dios ymiiid. **25** Pues co anajty yjugypijccixy je jäy tiibi y'o'ccixy, chi ca' ajcxy ypi'ga'ñ, e nañ jadu'n ni ca' ajcxy ñaymöhui'p y'ung huen pijccixy. Hue' ajcxy yjudy'adaangixy chïnähuaangixy jiiby tzajpjoty, tim jadu'n nej je ángel ajcxy chinaaygixy yjudy'ajtcixy. **26** Per je tiy'ajt co jäy ajcxy tiibi y'o'ccixy yjugypigaangixy, ¿nej ca'ní mgapxyni Moisés ytiy'ajt ma anajty Dios ymigapxyni co je aay ujtz anajty chachtoy? Chi yminañ: “Iich je' je Dios huidib Abraham, Isaac etz Jacob yDios'ajtpy.” **27** Com yi Dios ca' yi' yDios'aty ma yi öcpí ajcxy huidibi y'alma ti yciixy ti ytigoy. Yi Dios Dios'ajtp yi' ma yi juugypi ajcxy. Paady miich ajcxy ooy mij mdundigooygixy co ca' muuinjihuìygixy Dios ytiy'ajt.

### *Je ané'min huidibi ooy nügiycopícyity*

**28** Nañ jadu'n je huin'it tiempo nimiiñ Jesús tûg escriba. E yi' anajty y'amido'ijtpy co Jesús adzooy je jäy huidibi ca' mibicy co yi öcpí yjugypigipy ajcxy jadüg'oc. Jada escriba ñejhuiyb co Jesús ooy oy ti y'adzooy je saduceos ajcxy, paady yi' Jesús amidooyi:

—¿Huidibi je' Dios y'ané'min jacmijpi?

**29** Chi Jesús y'adzooy:

—Yi Dios ycötújcín huidibi jaccopicyip, yi' je' huidibi minamb: “Midoogix Israel jäy, je Huindzin Dios huidibi nDios'ájtím, yi' je' ajt nHuindzin Dios tûgpajcipi. **30** Tzoc jihuì etz yajmij'at mHuindzin Dios miid tûg'óciy m'aa mjot etz miid tûg'óciy m'alma, etz

miid tüg'óciy mhuinma'ñ, etz miid tüg'óciy mmic'ajt." Jada je' je jaccopícyip ané'min. <sup>31</sup> Je mimetzpi Dios ycötújcín jahueengi tú'ciy ñaybadyii miid je jayijpi, yi' huidibi jadu'n minamb: "Tzojccix jihuüygi x yi mmigügtijc tím jadu'n nej mnaychogyii mnayjihuüyii ci'm." Jada metz Dios ycötújcín jaccopicy jacmic'ajt miid ca'ydi jac huidibi cötújcín.

<sup>32</sup> Chi je escriba yminañ:

—Ooy oy ti m'adzooy. Janch tiy'ajt jadu'n nej miich mina'ñ, co ji yajpaady tügpajcpí Dios, e ca' ji jadüg Dios mic'ajt miidpi. <sup>33</sup> E janch tiy'ajt co copicy nmipidaacim nyajmij'ajtím Dios cixyjot huinijot miid tüg'óciy ajt nhuinma'ñ, miid tüg'óciy ajt n'alma, etz miid tüg'óciy ajt nmic'ajt. E copicy ndzójcím njihuüyim nmigügtijc tím jadu'n nej naychójcím nayjihuüyim ci'm. Jactzoobatp jada ca'ydi co tüg'óciy yi huindzigi'ñ huidibi anajty yajno'cpí miid Dios ycxipi.

<sup>34</sup> Co Jesús ijxy jadu'n nej je escriba tiyudädägäy anajty ti y'adzoyii, chi yminañ:

—Jahuenjaty miich mmibíjcín ytigoy'ityñi jaydëb mdigihuiy ma Dios y'ane'my.

Co Jesús anajty jadu'n ti y'adzooy je escriba, chi ca' jac pin ti ayuc yjacyaj'amidoohui.

### *¿Pin je'y'ung je Cristo?*

<sup>35</sup> Jesús yaj'ixpijcpy anajty je mayjäy jiiby ma Dios ytijc, e yminañ:

—¿Na'amy co yi esribas ajcxy yminaangixy co Cristo hue' je' David y'ap y'oc? <sup>36</sup> Com je Espíritu Santo ymoy David jada ayuc huidibi jaybety ma je Salmo necy ma jadu'n yminañ:

Yi Huindzin Dios nimay iich nHuindzin: "Iña' ya a'oy'amy ma iich nmijc, ixti cooni anajty miich mmidzip ti nmimadactäyich, jadu'n nipaadiy nej jihuüy ti nbidägyich miich mmidzip jadu'n nej tüg tinaybejt."

<sup>37</sup> ¿Per nej co yjadu'nity co jay ajcxy yminaangixy co je Cristo David je' y'ap y'oc? ¿E David ci'm yminañ co je Cristo yi' yHuindzin'ajtpy?

Jotcuje anajty je mayjäy amidooy'ijti Jesús y'ayuc.

### *Jesús ca'p jäygidaci leyhuindzin ajcxy yhuinma'ñ*

<sup>38</sup> Jesús yaj'ixpijcpy anajty je mayjäy, e yminañ:

—Naycuend'ajtigix miid yi esribas ajcxy. Com yi esribas ajcxy ooy jotcuje co nayxójxigixy miid yhuit oyjatypi yoñjatypi. Ooy ajcxy tzocy co yajcapxpóxcxiyp huindzigi'ñ'amy mayjäyduum. <sup>39</sup> Yi esribas ooy ajcxy tzójccixy yi cödumbi iñaybejt ma je naymujctac, etz ooy ajcxy tzójccixy iñaybejt ma yi cömaybi jay iñay ma jay ajcxy yxiiduñ. <sup>40</sup> Yi esribas ajcxy yajcijxtaayipy yi co'ogy ytöxyjäy ypidägy miid ajcxy y'adzójcín. Yi' ajcxy ooy túngixy jecy tzajpcapxycapxii jigix ajcxy capxpaady idipy. Dios nügi tzaachytunipy yi esribas ajcxy miid ypcy ycxipi, ca'ydi jac ni pin.

### *Je ayoobi töxyjäy y'ofrendi*

<sup>41</sup> Tüg xii anajty Jesús iñay jiiby tigoty ma Dios ytijc. Iñaayb anajty ma je limosna caja huinduu. Jesús yhuindiiçxyp anajty je jay ajcxy huidibi meeñ pidaaccixp ma je ofrenda caja. E maycomeeñjäy ooy ymeeñ pidaaccixy janch may. <sup>42</sup> Tím huin'ítiy yja'ty tüg co'ogy töxyjäy janch ayoob pidacy metz pi'c meeñhuäcxy, huidibi ca' ooy choobaady.

<sup>43</sup> Chi Jesús huoomujcy je' ydiscípulos, e nimay ajcxy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nimaaygixy co jada co'ogy ytöxyjäy ayoob jac'anaxy jada ti pidägy ofrenda, ca'ydi jac ni pin. <sup>44</sup> Tüg'óciy comeeñydijc ajcxy ypidacpy ma y'ofrenda yi meen huidibi yajconajxyp. Jadayaabi co'ogytöxyjäy ti pidacy tüg'óciy huidibi anajty ymiid, je meeñ tüg'óciy huidibi anajty ñigayamy yi' ymooyb Dios.

### *Jesús ymina'ñ co Dios ytijc yhuindigooyipy*

—Huindzin, ix jada maychaa mijjatypi etz jada maybi tijc ooy y'oy'oydúñity.

<sup>2</sup> Per Jesús y'adzooy, yminañ:

—Huindicx miich ajcxy jada maybi mijjaty ytijc. Minip tiempo mina tüg'óciy jada tijc nicxy yhui'my taj xit, ca' ma tzaa macxy. Huindigoydähuip tüg'óciy.

*Je tiy'ajt ma ca'ní naaxhuiñybí ycixa'ñi ytigoya'ñi*

<sup>3</sup> Jesús miid ydiscípulos ajcxy ñicxy ma je cop huídibi xiijip Olivos. Jim ajcxy co'ijxnaxy je Dios ytijc. Iñaayb anajty Jesús jim copcíxy co Pedro, Jacob, Juan etz Andrés ameech migapxy Jesús, yminaangixy:

<sup>4</sup> —Tun may'ajt iich ajcxy yajnimaayg mina jada ytuna'ñyii yjada'ñyii co huindigoydähuip Jerusalén cajp. ¿Ti ijxpejt'adam co anajty jadayaabi jadu'n ytuna'ñyii yjada'ñyii?

<sup>5</sup> Chi Jesús y'adzooy ajcxy je' ydiscípulos yminañ:

—Ix pinjaty xyhuin'iingixy. <sup>6</sup> Ooy jay may ymiinañ miid iich nxii. Naydijáanigixy co je' ajcxy je' je Cristo, ymina'na'ñ ajcxy: “Iich je' je Cristo.” E ooy jay may huin'iinaangixy.

<sup>7</sup> Co miich ajcxy ayuc mmidohuip co jay chachchiptungixy xii ya, ca' mdzigiyyixip, com ooy ycopícyi co jada jadu'n jayijp ytuñiyb yjadiiyb. Ca' nan hue' je' anajty tim cijxp tim tigooyb je xii je tiempo. <sup>8</sup> Nayñibidigiib tüg naax cajp miid huingbi naax cajp, e gobierno miid huingbi gobierno. E minipy mic ujx canaag'it etz mij yuu mijpa'm xii ya. E jay ajcxy ooy yhuaniipy yjihuñhuiipy ycanaymijotcujc'ájtigixipy. Jada tzaachypí ayo'n tzondacni y'i anajty.

<sup>9</sup> Chi Jesús yjacminañ:

—Nayguend'ájtigix miich ajcxy, com yi mmidzip ajcxy xymájtzcxip, e xyciyéjccixip ma tungmiidpídjic, e xychachytungixip xyhuójpcixip ma yi judío jay ñaymujctac ajcxy. Xyajníxcxixip mach ma rey etz ma gobernador ajcxy yhuinduu miid iich ycixpi com miich ajcxy xymibicyich. E miich ajcxy tiy'ajt myegipy miid iich ycixpi, ixti ma rey ajcxy etz ma gobernador ajcxy yhuinduu. <sup>10</sup> Ca' anajty xii tiempo paady mina ycixa'ñ naaxhuiñybí, chi ajcxy capxhuäctähuiipy iich n'ayuc huindu'myb ñaaxhuiñ ma tüg'óciy naax cajp. <sup>11</sup> Co jay ajcxy xyajnícxip mach ma codungdijc co xtyiydungixipy, chi ca' ni nej mjot'adiiyb, ni ca' mhuinmayipy nej m'adzooogixipy. Mgápxcixipy je ayuc huídibi Dios xymóoygixipy, com je ayuc huídibi mgápxcixip, ca' nan miich je' anajty ajcxy m'ayuc. Hue' je' je Espíritu Santo xymóoygixipy capxy ayuc. <sup>12</sup> Yeydijc ajcxy ycíyegamyb ma tungmiidpi ycim y'uch ajcxy co huen yaj'ögyii. E nañ jadu'n je ungdeedy ycíyegamy ycim y'ung ajcxy ma tungmiidpi. Nañ jadu'n yi' y'ung ajcxy cíyegipy ycimdeedy co huen yaj'ögyii. <sup>13</sup> May naaxhuiñjäy ca' xychogipy xyjihuñhuiipy miich ajcxy miid iich ycixpi. Pen miich ajcxy mmictinaayb ma mmibijcín, ypaadip miich ajcxy m'alma nidoocin.

<sup>14</sup> Chi Jesús yjacminañ:

—Co anajty m'íjxcixy je huídibi Daniel ñimiydac jecy'ajty, co pinjaty jibic-huinma'ñ tumb ma ca' ypadyii ma Dios ytijc, huídibi ooy ycodzigiijity. Miich ajcxy huídibi tzinaayb jim Judea, co jadu'n m'íjxcixip, chi nicx mgueectzooccix ma tungop. <sup>15</sup> Yi jay ajcxy huídibi yajpatp camjoty, ca' ajcxy nihuimbidiipy je' yjocxy huit huídibi ymiid. <sup>16</sup> Huin'it xii huin'it tiempo ayo'n pada'ñ je töxyjäy huídibi anajty ti y'ungtzimigy, e nañ jadu'n yi' ajcxy huídib miid y'ung ma'xung yajtzitzp. <sup>18</sup> May'ajt ajcxy mbijctzoohuip ma Dios, co jada jadu'mbi ayo'n ca' ytuñiyb yjadiiyb ma anajty ytiich tiempity. <sup>19</sup> Yi jadu'mbi xii tiempo jay ajcxy ayo'n tzaachypí minaxipy yajnaxipy. Ni caminaaxii jay jadu'n tzaachypí mijcajee ti minaxy ti yajnaxy maabi Dios cojy naaxhuiñybí oga'n, ixti chambaad. E caminaxii jadüg'oc ycajadiiyb jadu'n. <sup>20</sup> Pen ca' Dios capx'aduga'ñ yijiibi

ayo'n xii ayo'n tiempo, ca' ni pín chögipy. Per Dios ycapx'adugamyb yijiibí ayo'n tiempo miid je mibijcpidíjc yciixpi huidibi Dios ti huin'ixy.

<sup>21</sup> Co yi jadu'mbi xii tiempo anajty ymiiñ, ca' mmibigipy, pen ji pinjaty xyñimaaygixy: "Ijxcix, cha yajpaady je Cristo", o "jim'amy yajpaady je Cristo." Ca' mmibijccixipy jää y'ayuc. <sup>22</sup> Minip jää ajcxy huidibi ñayyajnaxaanigixy nej Cristo, e ymináangixipy co capxhuäcxy ajcxy Dios y'ayuc, e ca' yjanchity. Ytunipy ajcxy mij huinma'ñ etz mijipi ijxpejt, ixti jahuin'hina'ñ je mayjää ajcxy huidibi Dios ti yhuin'ixyii. <sup>23</sup> Nayquend'ajtigix miid yi jadu'mbi jää ajcxy, com jayijp iich miich ajcxy yi' ti nyajmiedmiedydägy.

### *Nejjada' je Dios y'ung yminipy jadüg'oc*

<sup>24</sup> Chi Jesús yjacminañ:

—Co anajty yi jadu'mbi ayo'n tiempo ti ñaxy, ycoodzihua'ñ etz je po' ca' y'ana'ñ. <sup>25</sup> Maymadza' ycähuip, e nañ yücxip huidijaty mic'ajt miid tzajpjoty. <sup>26</sup> Je huin'it xii je huin'it tiempo co jadu'n anajty ytunyli yjadyii, huin'it ajcxy m'ixipy, iich je jää huidibi tzoon tzajpjoty, co iich anajty nmiiñich jocjoty miid tük'óciy nmic'ajt n'oy'ajtich. <sup>27</sup> Co jadu'n anajty nmiiñich, chi mic'amy nguexipyich iich n'angeles ajcxy ma xii ypidzimy, ma xii ycidägy, ma jümboj ypidzimy etz ma tichpoj ypidzimy. N'angeles ajcxy yajmuga'ñ tük'óciy iich njää, huidibi ti nhuin'ixyich, xim yam ma ajcxy yajpaady ya naaxhuiñ, etz jiiby tzajpjoty.

<sup>28</sup> Chi Jesús yjacminañ:

—Jëb miich ajcxy tiy'ajt mbigipy ma yi higueri jadu'n nej je xii je tiempo mimb cidaacni. Co je higueri jadüg'oc ñihuamiy, chi miich ajcxy mnejhuiy co ti yhuingoni mina ypottigiiyñi. <sup>29</sup> Nañ tim jadu'n co m'ixipy tuniib yjadiib tük'óciy ijxpejt nej ti nnimaaygixy, chi mnejhuihuiip co ti yhuingoni je tiempo mina nhuimbidiipyich jadüg'oc ya naaxhuiñybi. <sup>30</sup> Janch iich miich ajcxy nimäy co jada huidibi ti nnimiydacyich tuniib jadiib ca'ni anajty y'octay je jää ajcxy huidibi jacjuygajtp jadachambi xii jadachambi tiempo. <sup>31</sup> Je tzajp etz je naaxhuiñbi cixipy tigoyipy. Iich n'ayuc huidibi ngapxyich, ca' yciixipy ytigoyipy ni caminaxii. <sup>32</sup> Ca' ni pín nejhuíy je xii je tiempo mina ytuna'nyii yjada'nyii jadu'n nej ti iich miich ajcxy nnimaaygixy. Ni je ángeles ajcxy jiiby tzajpjoty ca' nejhuiygixy, nañ ni iich, Dios y'ung', ca' nejhuiyich. Jëyi Dios Teedy tûgpajc nejhuiy.

<sup>33</sup> Ni'ixi' ahuíjxcix. Mibijctzoogix Dios jabom jabom, com ca' mnejhuiygixy mina anajty ytuna'nyii yjada'nyii yi huidibi ti nyajnimaaygixy. <sup>34</sup> Yi xii yi tiempo huidibi minip jadu'n nipaady nej tük comeeñjäy huidibi ñicxa'ñ ma tük it lugar huidibi jiggüegy yajpatp. Jayijp ca'ni anajty chooñ, chi yajnibijcy je ytumbi ajcxy nidüg nidüg je' ytung. E nimay je' ytumbi huidibi cuend'ajtp je tijc'aguu co huen ni'ixi' y'idiipy ma tijc aguu. <sup>35</sup> Ni'ixi' m'idiipy miich ajcxy. Com ca' mnejhuiygixy mina je codijc yhuimbida'ñ ma ytijc, pen namgodziiy, o mij coodz, o moñi, o ma anajty ti yxiimiyñi. <sup>36</sup> Ca' jécyity co yjädipy timetiini, e xyajyöybéjtcixipy anajty mdzachmaagixy. <sup>37</sup> Yi huidibi iich miich ajcxy ti nyajnimaaygixy, nañ jadu'n nimäyich tük'óciy jää co huen ajcxy nidüg'óciy ahuíjxcixip ni'ixi' je xii je tiempo mina nhuimbidiipich jadüg'oc ya naaxhuiñ.

## 14

### *Xicmuuccixy capxmuuccixy co Jesús madzaangixy*

<sup>1</sup> Tigoy'ijtni anajty mejtz xii co judío jää ajcxy nixiiduna'ñ je pascua xii, mina ajcxy tzajcaagy cay huidibi ca' levadura miidity. Je judío teedy ajcxy huidibi jacmijtungmiid etz je esribas ajcxy huinma'ñ'ixtaaygixy nej jëb ameech májtcixipy Jesús, e yaj'ögaangixy, ca'ydi je mayjää nejhuiy. <sup>2</sup> Chi ajcxy ñayñimayi miñ xyipy:

—Ca' y'óity co nmájtzim Jesús xiijoty. Com ca' yjécyity co je mayjää yjotmätcottähuiipy, e ytigihuiip huambi jihuiyib ajcxy.

### *Tüg töxyjäy pidacy aceite ma Jesús ycohuajc*

<sup>3</sup> E Jesús jím anajty yajpaady jím Betania. Hue' Jesús anajty yajpaady ma Simón ytijc, je Simón huidibí anajty ymíid níbüdz pa'm. Jesús iñaayb anajty ma caydac co ymiiñ tüg töxyjäy miid tüg tzaadüdz quiig ujtz miid perfume huidibí ooy oy yxuugy. Jada perfume ooy anajty chóohuaty. Chi je töxyjäy yaj'ahuäch je quiig, e yajcöyogiy Jesús je perfume huidibí ooy oy yxuugy. <sup>4</sup> E nijéjity jääy ajcxy huidibí anajty jím, ca' anajty ajcxy yjotcújcíty miid huidibí je töxyjäy ti tuñ, e ñayñimayi ajcxy miñ xyipy:

—¿Nej jada co ocyaj'ayooni yi perfume huidibí ooy oy yxuugy? <sup>5</sup> Jac'oy co ixipy yajtoogy yi perfume tugüig migo'px peexy, jígix yajpubedipy ayoobtijc.

E ca' jadu'n ajcxy tím jäygídacy nej je töxyjäy ytuuñ miid Jesús, chi ix'ojy ajcxy je töxyjäy ayoob.

<sup>6</sup> Chi Jesús yminañ:

—Ixmajtcix jada töxyjäy. ¿Nej co m'amayiiygixy? Yi huidibí ti tuñ miid iich, ooy yi' y'óity. <sup>7</sup> Je ayoobtijc ca' ytigoy'idipy ma miich ajcxy nimina. Huen huidibí xii huen huidibí tiempo jéb mbubedip ajcxy ayoobtijc. Per iich ca' n'ida'ñich ya jecy miid miich ajcxy. <sup>8</sup> Jada töxyjäy ti tuñ miid iich jadu'n nej ti ymadägy. Yi' ti pidägy ma iich nniniicx perfume huidibí ooy oy yxuugy. Yi' jiyp'ijxpy mina naaxtigihua'ñich. <sup>9</sup> Janch iich miich ajcxy nimaaygixy co huen yma'ámyity ya naaxhuiñ ma anajty yaj'ihuäcxy yajcapxhuäcxy jada ayuc jada tiy'ajt huidibí nídzooçin miid, yajnimiydägipy huidi jada töxyjäy ti tuñ, jígix capxpaady y'idi.

### *Judas cíyecy yi Jesús maymidzip*

<sup>10</sup> Huin'it tiempo je Judas Iscariote, nidüg je nimajmetzpi huidibí Jesús anajty ti huin'ixy, oy miid ñaygapxyii je teedy mijtungmiidpi nej jéb cíyejcy Jesús ma yi teedy ajcxy.

<sup>11</sup> Co je teedy mijtungmiidpi ajcxy jadu'n midoy, co je Judas cíyega'ñ Jesús ma yi' ajcxy, chi ajcxy ooy yjotcugiiy. Chi ajcxy Judas meeñ yajhuinhuaniiy. Chi Judas yhuinma'ñ'ixtay nej jéb occíyecy Jesús ma yi' ajcxy.

### *Co Jesús y'adzu'ajty pascua xiijoty*

<sup>12</sup> Chi paty je mij xii mina je xii'ajtpidijc tzajcaagy cay huidibí ca'p levadura miidity, e yaj'öccixy je cöbixy huidibí ajcxy yajhuindzigiiyb anajty Dios. Chi ydiscípulos ajcxy y'amidooy Jesús:

—¿Ma'amy mdzoccy co ni'ixiiyim je pascua xii adzu'ájtin?

<sup>13</sup> Chi Jesús quejxy metz ydiscípulos ajcxy cajpjoty, chi nímay:

—Jím miid mnaybadiiyb tüg yëydijc huidibí nii tzimnicxp ma tüg majt. Miich ajcxy mbanicxiyyb je yëydijc. <sup>14</sup> Mbanicxipy ajcxy je yëydijc, ixti coon mbajädipy ma ytijc. E miich ajcxy mnimähuiipy je codijc: “Je Huindzin Jesús ñejhuïhuam ma miich miidity tüg cuarto ma je Huindzin Jesús miid ydiscípulos ajcxy jéb caaygixy yi pascua xii adzu'ájtin.”

<sup>15</sup> Je codijc ci'm xyajni'ixiiygixyip tüg cuarto mijpi ma je mimetz piso huidibí ti yajni'ixi. Ma yiimbí cuarto miich ajcxy mni'ixiihuiipy yi pascua xii adzu'ájtin.

<sup>16</sup> Chi je metz Jesús ydiscípulos ajcxy tüyöychooñ. Co ajcxy yja'ty cajpjoty, chi ajcxy paty je cuarto, tím jadu'n nej Jesús jayijp yminañ. E jím ajcxy ni'ixiy je pascua xii adzu'íbi.

<sup>17</sup> Nam coodziyyiñi anajty co Jesús yja'ty ma je cuarto miid jacjadyii ydiscípulos ajcxy.

<sup>18</sup> Co anajty jím ycaaygixy ma je caydac, chi Jesús yminañ:

—Janch iich miich ajcxy nímay co nidüg miich ajcxy huidibí cham caayb miid iich, xycíyegaambich ma nmídzípich.

<sup>19</sup> Co je Jesús ydiscípulos jadu'n midooy, chi ooy ytigiiy tajpi maybi ajcxy, e ñay'amidoóhuigixy miñ xyipy, e tüg yminañ:

—¿Nej iich jada'ji?

E jadüg yminañ:

—¿Nej iich jada ji?

<sup>20</sup> Chi Jesús yminañ:

—Yí' yi' nidügti yí nimajmetzp huídibi tocxmlujcp miid iich ma tügpi texy. <sup>21</sup> Pues janch iich je', je jää huídibi tzoon tzajpjoty, nbadaamybich tzaachypí ayo'n jadu'n nej yjaybetyity ma yí Dios ñecy. Per mij ayo'n padañ je jää huídibi xyciyegaamich ma iich nmidzip. Jac'oy co ca' ycadimma'xung'ajty jada yëydijc.

<sup>22</sup> Caayb ajcxy anajty, co Jesús conígy tük tzajcaagy, e jayip yajnajx Dioscojuyip ma Dios, e chi tujc-huäcxy je tzajcaagy, moy je' ydiscípulos ajcxy. E co Jesús jadu'n tuñ, chi yminañ:

—Caaygix jada tzajcaagy. Jada tzajcaagy iich jada nninícx.

<sup>23</sup> Chi Jesús conígy je ügy vaso, e co Dioscojuyip yajnajxy, chi moyday ajcxy je ügy, e nidüg'óciy ajcxy uucy je ügy. <sup>24</sup> Chi Jesús yminañ:

—Jada ügy iich nni'py'ajtpy huídibi temamb yogamb. Je' jada jemybi Dios ycötújcin huídibi Dios yejc miid jää ajcxy ycixpi. <sup>25</sup> Janch tiy'ajt jadu'n nej iich miich ajcxy nimaaygixy, co ca' jadüg'oc n'üga'ñich vino ni, ixti cooni anajty njädyich tzajpjoty ma yí Dios y'ane'my.

### *Jesús capxpidzimy co Pedro ymina'na'ñ co ca' y'ixy'adyii*

<sup>26</sup> E co Jesús etz ydiscípulos ajcxy iiy tük himno, chi ñicxy ajcxy ma je cop huídibi xiijip Olivos. <sup>27</sup> Chi Jesús yminañ:

—Cham coodz xycögüégaambich miich ajcxy, com jaybety jadu'n ma Dios ñecy ma jadu'n yminañ: “Nyaj'ögaamybich je cöbixy cuend'ajtpi, e huin'it je cöbixy queeg-huäcxtähuip.” <sup>28</sup> Per co iich anajty njugypícyich jadüg'oc, co iich anajty ti n'ögyich, ñícxibich jim Galilea jacjayip, ca'ydi miich ajcxy.

<sup>29</sup> Chi Pedro Jesús nimaayi:

—Oy ixipy yí jacjadyii miich mdiscípulos ajcxy xycöguectäy, per iich ca' miich ngöguëga'ñ.

<sup>30</sup> Per Jesús nímay Pedro:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej yam nímäy, jadachambi coodz ma ca'ni anajty tzeyyaxígy mejtz'oc miich xycoyüdza'ñich tugiig'oc, mına'na'ñ co miich ca' xy'ixy'adyijiçh.

<sup>31</sup> E Pedro ca' anajty cöbiga'ñ nej Jesús yminañ, chi mictägy mınañ:

—Ca' iich miich ngoyüdza'ñ, oy ixipy ndim'o'cich quipxy miid miich.

E nañ actim jadu'n jacjadyii Jesús ydiscípulos ajcxy yminañ nej Pedro ti yminañ.

### *Jesús mibijctzoy Dios jim Getsemaní*

<sup>32</sup> Jesús miid ydiscípulos ajcxy oyja'ty ma tük it huídibi xiijip Getsemaní, chi Jesús je ydiscípulos ajcxy nímay:

—Íña' miich ajcxy ya, namí n'ocnicxyich jim'amy Dios mibijctzoob.

<sup>33</sup> Chi Jesús miid ñicxy jëda'ajty Pedro, Jacobo etz Juan ma tük it ahuingujc. Chi Jesús ytigiiy tajpi maybi jihuiiy jotmay. <sup>34</sup> Chi Jesús yminañ:

—Njihuiybich tük jotmay nej n'öga'ñich. Hu'mgix miich ajcxy ya etz juugy m'íjtcixipy, ca' mmáagixipy.

<sup>35</sup> Chi Jesús ñicxy jac'amijci'm, Dios mibijctzoy, e may'ajt pijctzoy co ixipy ca' minaxy yajnaxy je tzaachypí huidi anajty ypadamy je huin'it hora. <sup>36</sup> E Jesús anajty Dios mibijctzoy yminañ:

—Dios, miid miich ca' ni ti chípity. Pijcigich jadayaabi tzaachypí ayo'n, per ca' yjadú'nity nej iich ndzójcin, huen tuñyii jadu'n nej miich mdzójcin.

<sup>37</sup> Co Jesús nihuimbijty Pedro, Juan, etz Jacobo, chi oy ajcxy paady ti anajty ymi'ó'ccixy. Chi Jesús Pedro nímay:

—Simón, ¿nej ti mmi'ögy? ¿Nej ca' mmadäga'ñ m'idipy juugy tūg hora? <sup>38</sup> Jugy'ítcix, e mibijctzoogix Dios ca'ydi jibictuuyb mdigiyygixy. Janch tiy'ajt co jotjoty ooy mnijot'ájtcixy mdunaangixy yi oybi. Per yi mniniçx oy amaayity.

<sup>39</sup> Chi Jesús jadüg'oc huinhuäctuuty je' ydiscípulos ajcxy, e jadüg'oc ñicxy Dios mibijctzoob. May'ajt pijctzoy tím jadu'n nej je jayijp'atypi anajty ti ymina'ñ. <sup>40</sup> Chi Jesús yhuimbijty ma anajty ajcxy ydiscípulos yajpaady, e jadüg'oc oy pátcixy ti anajty ymi'öccixy, com ca' ajcxy mimadägy mähuii, e ni ca' ajcxy jajty nej adzohuipy Jesús. <sup>41</sup> Mídugiig'oc Jesús ñicxy ma je' ydiscípulos ajcxy, e yminañ:

—¿Nej ya mjacmáagixp mjapooxcixp? Maagix poocxcix jadachambi. Ti miid jadu'nyi. Ti je tiempo huaad'ájtni mina iich, je jay huidibi tzoon tzajpjoty, xciyegipy ajcxy ma yi jibic jaydijc. <sup>42</sup> Maybidigcix, tzoc jámim. Chi ymiiñ je jay huidibi xciyegaambich ma nmidzípich.

### *Mach ajcxy Jesús yajnicxcixy*

<sup>43</sup> Capxp anajty Jesús, co Judas oyjäty ma Jesús yajpaady. Judas hue' je' nidügti je majmetzpi huidibi Jesús yhuin'ijx. Judas miid miin mayjäy huidibi ajcxy miid pujx etz quipy. Je teedy mijtungmiidpi, je esribas ajcxy, etz je mijjäydijc ajcxy ti anajty quexy je mayjäy huidibi anajty madzamb Jesús. <sup>44</sup> Judas, je huidibi anajty ciyegamb Jesús, hue' anajty jayijp ti moy je mayjäy tūg ijxpejt huidibi miid jeb ajcxy ijocabip Jesús. Jadu'n jayijp Judas ycapxytuñ miid yi' ajcxy, e yminañ:

—Je jay huidibi anajty ndzücxypich, yi' je' anajty Jesús. Madzipy ajcxy, e myajnicxi p miich ajcxy yajxon cuend'aty.

<sup>45</sup> Mi'amy co Judas oyjädy ma Jesús yajpaady, chi nimijhua'cy, e nimay:

—Huindzin, Huindzin.

E co jadu'n yminañ, chi Judas Jesús tzücxxy. <sup>46</sup> Chi mi'amy je mayjäy Jesús mach, e yajnicxy ajcxy mach.

<sup>47</sup> Per nidügti Jesús ydiscípulos juudy ypujxy ma ytijc, chi je teedy mijtungmiidpi tūg ytumbi yajtzaachiyyi, quejtzpujxi tūg ytätzac. <sup>48</sup> Chi Jesús je mayjäy nimay:

—¿Ti co miich ajcxy xyñimiñich miid pujx etz quipy, jadu'n nej jihuüy iich tūg meetzpi?

<sup>49</sup> Jabom jabom nyaj'ixpijcyi jay jiiby ma Dios ytijc ma miich ajcxy myajpaady, e ni ca' miich ajcxy xymajchich. Paady jadu'n ytunyii yjadyii jigix yi' yajcuydumb nej ity jaybety ma Dios ñeçey.

<sup>50</sup> Chi je' ydiscípulos ajcxy yajhui'my Jesús naydügpajc. Chi je' ajcxy yqueegy.

### *Je jay mutz'anagnip huidibi quectzög*

<sup>51</sup> Per tūg yujcyeeq anäg huidibi anajty payöy Jesús nümochity anajty miid tūg sábana. Chi Jesús ymidzip ajcxy majch je yujcyeeqpi. <sup>52</sup> Chi je yujcyeeqpi ciiqueegtutu je mayjäy, yajhui'my ysábana, e yquecytzögy nihuädz ixhuädz.

### *Jesús mijuntijoty*

<sup>53</sup> Chi ajcxy yajnicxy Jesús mach ma je teedy mijtungmiidpi yajpaady. Chi mi'amy ñaymujci tūg'óciy teedy ajcxy huidibi mijtungmiidpi, e tūg'óciy mijjäydijc, etz tūg'óciy esribas ajcxy. <sup>54</sup> Chi Pedro jiguëgy anajty panicxy je mayjäy ajcxy ixti oy yja'ty ma je teedy mijtungmiidpi ytiba'. E jím ixtacy quipxy miid policía ajcxy agujc, yxaamgixy anajty ma jiinba'.

<sup>55</sup> Je teedy ajcxy mijtungmiidpi etz tūg'óciy je judiojäy ytungmiidpi ajcxy yhuinma'ñ'ixtaaygixy nej ajcxy jeb Jesús yajpocyca' miid ajcxy yxihuün, e jadu'n jeb mooygixy yi öçin. Per ca' ajcxy paady huinma'ñ. <sup>56</sup> Mayjäy nihuambetty Jesús miid anii, e ca' ajcxy y'ayuc ytügiy. <sup>57</sup> Nijéjity jay ytinayigjy juntajoty, e nihuambetty ajcxy Jesús, yminaangixy.

58 —Iich ajcxy amido'ijt Jesús y'ayuc tūg tecy, co jadu'n yminañ: "Njidaamybich jada Dios ytijc huidibi jää ti cójcixy, e codugüg xii gojtigadzipich huingbi huidibi ca' jää cojy."

59 Per ni ca' ytügiy ajcxy y'ayuc nej ajcxy Jesús nihuambejty, ac tigachjaty nidüg nidüg yminañ ajcxy.

60 Chi je teedy huidibi je jacmitungmiiid ytinayig yuntajoty, chi y'amidooy Jesús e nimay:

—Jesús, ¿ca' nej m'adzohua'ñyi? ¿Ca' mmidoy nej xychachxigixy?

61 Per Jesús amoñ y'ijty. Ca' ti ayuc adzohuimbijty. Chi je teedy jadüg'oc migapxy Jesús nimay:

—¿Nej miich je' je Cristo, je Dios y'ung?

62 Chi Jesús yminañ:

—Janch jadu'n, iich je' je Cristo, je jää huidibi tzoon tzajpjoty, e miich ajcxy xy'ixipich iñäyich ma je mijpi Dios ymijc a'oy'amy. Nañ jadu'n xy'ixipyich miich ajcxy jocjoty co anajty nhuimbityich jadüg'oc ya naaxhuiñ.

63 Chi je teedy huindzech huinhuocy yci'm yhuit, je' je' tiy'ájtíp co ca' anajty yjotcújcity miid Jesús y'ayuc, chi yminañ:

—¿Ti testigo njac-huaaním? 64 Miich ajcxy ci'm ti mmidoogixy yi' y'ayuc, jadu'n nej ycapxtigoy miid Dios. ¿Nej miich ajcxy minaangixy?

Chi nidüg'óciy ajcxy yminañ co janch jadu'n Jesús mij oy ti ycapxtigoy miid Dios ytiy'ajt, paady huaad moogixy yi o'cin.

65 Chi nijéjity jää yhuindzujig y Jesús. Chi ajcxy huingoxodziy, cójxcixy, e chi ajcxy nimay:

—Octiygapx. ¿Pin ti xycojxy?

E je policiatijc ajcxy cojxy Jesús ma yhuiñyijp.

### *Pedro ycoyüch Jesús*

66 Pedro tibäy anajty y'ahuixy. Chi ñimijhuäci tūg tumbi töxyjäybí huidibi anajty tumb ma je teedy ytijc. 67 Co je töxyjäy ijxpaty Pedro iñäy anajty jiinba'áy, yxaamb anajty. Chi huindicxpejty Pedro, e nimay:

—Miich nañ miidhuidijtpy anajty je Jesús yi Nazaretpi.

68 Per Pedro ca' cöbijcy je töxyjäy y'ayuc, e yminañ:

—Ca' n'ixy'adyiijich jada Jesús. Ni ca' nhuinjihuïyich ti miich nimiydacpy.

E mic'amy Pedro ypidzimy jiiby, e tim huin'ítiy tūg tzeyñi'aa oy yaaxixy. 69 Chi jadüg'oc je tumbi töxyjäybí huindicxpejty Pedro, e nimay je jää ajcxy huidibi jim yajpatp huingon, e yminañ:

—Jada je' nidügti huidi anajty miid huidity Jesús.

70 Chi Pedro jadüg'oc yminañ co ca' ix'adyii. Co hueeñi, je jää ajcxy jadüg'oc Pedro nimay:

—Janch co miich je' nidügti ma Jesús yjäy miñ, Galileo jää miich, com nmidooybich miich m'ayuc nej Galileo jää ycápoxicixy.

71 Co ajcxy jadu'n yminañ, chi Pedro mictägy ñaygogapxi co ca' yi' miidhuidity Jesús, yminañ:

—Dios y'ijxpy ñejhuiyib co tiy'ajt ngapxyich, co ca' n'ixy'adyiijich yi Jesús huidibi miich ajcxy mnigapxyp.

72 Co Pedro ycapxymaayi tim huin'ítiy tūg tzeyñi'aa yaaxixy mimejtz'ocpi. Huin'it Pedro jäymetzcoody nej Jesús ñimäyii: "Cham coodz jayijp ca'ní anajty tzeyñi'aa yaaxixy metz'oc, ti anajty miich mina'ñ tugiig'oc co ca' xy'ix'adyiijich." Co Pedro jadu'n jäymetzcoody Jesús y'ayuc, chi tajy may ñayjihuïyi, e ytigiiy yaaxpi.

<sup>1</sup> Co yximiiy, chi je teedy ajcxy huidibi mij tung miid, je mijjäydijc, je esribas ajcxy, etz tüg'óciy judíojay huidibi mij tung miid yöymujctay ajcxy. Chi nidüg'óciy ajcxy yajníxcxiy Jesús cíxoch ma Pilato, je gobernador. <sup>2</sup> Pilato Jesús y'amidooy, nimay:

—¿Nej miich rey'ajtp ma yi judíojay ajcxy?

Chi Jesús yminañ:

—Miich jadu'n minamb.

<sup>3</sup> Je judío teedy ajcxy huidibi mijtungmiidpi mictägy tzachxiigixy Jesús miid canaagnax xihiuin. <sup>4</sup> Chi Pilato jadüg'oc Jesús y'amidooy, nimay:

—¿Ca' nej m'adzohuañ? Ix nej yi mmidzip ajcxy xychachxiigixy.

<sup>5</sup> Chi Jesús ca' ni nej y'adzooy. E Pilato ooy chachhuinmay'ahuidijity.

### *Jesús yajmoy ysentencia co y'ögip*

<sup>6</sup> Com xijjoty anajty, je gobernador Pilato najtmadziy tüg machyjäy, je huidibi je mayjäy anajty ypijctzoogixyp. <sup>7</sup> Pujxtijc iñaayb anajty jim Jerusalén tüg machyjäy huidibi anajty yxii Barrabás. Barrabás pujxtijc iñaayb anajty quipxy miid jacjadii jay huidibi anajty ti midziptzoon je gobierno romano, e ti anajty yjäyyaj'óccixy. <sup>8-9</sup> Co anajty je may yxii'ajtpidijc may'ajt pijectzoogixy ma Pilato co najtmadzihuip tüg machyjäy, chi Pilato yminañ:

—¿Nej mdzojccixyp co nnajtmadzihuibich je judíojay ajcxy yrey?

<sup>10</sup> Pilato ñejhuib anajty co mañ'ajtingixy anajty ajcxy je teedy mijtungmiidpi ti ciyejccixy Jesús. <sup>11</sup> Per co Pilato jadu'n yminañ, chi je teedy ajcxy mijtungmiidpi ooy ajcxy yajhuamgoty yajjihuiygotty je mayjäy co huen je Pilato najtmadziy je Barrabás.

<sup>12</sup> Chi Pilato y'amidooy je mayjäy jadüg'oc:

—¿Nej miich ajcxy mdzocy ndunipyich miid jada yeydijc huidibi jay ajcxy ytijpy co yrey'aty ma yi judíojay ajcxy?

<sup>13</sup> Chi je mayjäy mic yminangottay:

—Yajcruutzpet.

<sup>14</sup> Chi Pilato yminañ:

—Per ¿ti yi' ti tundigoy?

Huin'it je mayjäy nigi mic yminañ:

—¡Yajcruutzpet!

<sup>15</sup> Co jadu'n je mayjäy ajcxy mictägy yminanday, chi Pilato anajty yajjotcujc'adaangixy je mayjäy, chi najtmadziy je Barrabás. E co yajci'ajttay yi Jesús, chi ciyejcni co huen yajcruutzpediyii.

<sup>16</sup> Chi je soldados ajcxy yajnicxy Jesús ma je agujctijc tiba', e jim ñaymujci tüg'óciy soldados ajcxy huidibi yajpatp anajty jim Jerusalén. <sup>17</sup> Chi ajcxy yajnijeniiy je Jesús tüg rey yhuit, color ucypi e yajcojeniiy ajcxy apy corona. <sup>18</sup> Chi je soldados ajcxy yminañ:

—¡Viva jada judío rey!

<sup>19</sup> Chi je soldados ajcxy huojpy Jesús ma ycohuajc miid paxy, e huindzuj jiptyzujcixy ooy, e huingoxtinay'ahuiygixy janch ypaad nej jihuip ooy huindzigiygixy. <sup>20</sup> Co je soldados ajcxy nixiictay yajxiictay Jesús, chi ajcxy jeenii je yreyhuit color ucypi, e yajnijeniiy ajcxy yci'm yhuit jadüg'oc. Chi ajcxy Jesús miidcajppidzimy co anajty yajcruutzpedaangixy.

### *Co Jesús yajcruutzpejt*

<sup>21</sup> Tü'am ajcxy tüg jay miidnaybati, hue' anajty yxii, Simón, ycojapity jim Cirene, Alejandro etz Rufo je' anajty yteedy. Hue' anajty choñ camjoty. Chi ajcxy adzip nimay Simón co huen jaccajpi Jesús ycruudz.

<sup>22</sup> Chi ajcxy yajnicxy Jesús ma tüg it lugar huidibi yxii Gólgota, je ayuc Gólgota jadu'n yhuimbidzimy o'cipi cohuajc. <sup>23</sup> Chi ajcxy moy Jesús vino huen ügy tem huidelity miid

mirra tzoy. Per ca' Jesús cöbijcy je vino nii. <sup>24</sup> Chi ajcxy yajcruutzpejty Jesús. E huin'it je soldados ajcxy suerte ijxy, co anajty ajcxy Jesús yhuit yajhuäcxaani, oc'ixaangixy piñ anajty ocjë'ájtíp.

<sup>25</sup> Petyxii anajty co ajcxy yajcruutzpejty Jesús. <sup>26</sup> Je ayuc huidibi ajcxy yjaay ma Jesús cruudz, jadu'n yminañ:

—Je judíojäy ajcxy yRey. <sup>27</sup> Quipxy miid Jesús ajcxy yajcruutzpejty metz meetzpi. Tüg meetzpi ajcxy yajcruutzpejty a'oy'amy ma Jesús ymijc, e jadüg anajty'amy. <sup>28</sup> Yajcuyduñ nej anajty jaybety miñ ma Dios ñecy, ma jadu'n yminañ: "Yaj'amichoomujc je Cristo miid je pocyjäy ajcxy."

<sup>29-30</sup> Je mayjäy huidibi ajcxy naxiiby anajty ma Jesús yajpaady cruutzcíxy, ooy anajty ajcxy ycöjigiiyñ, nixiicy yajxiicy ajcxy Jesús, yminañ ajcxy:

—Bah, miich huidibi Dios ytijc mjidaanip, e codugiiq xii huingbi myajpidiga'ñ, miich ci'm cham naygohuaani, e minac cruutzcíxy.

<sup>31-32</sup> Nañ jadu'n je teedy ajcxy mijtungmiidpi etz je escribas ajcxy nixiicy yajxiicy ajcxy Jesús ñayñimayi miñ xyipy:

—Jada Jesús ti cohua'ñ jacjadyii jäy, e ca' jaty nej ci'm ñaygohua'niiby. Pen janch, co jada Jesús yjëjity je Cristo huidibi rey'adamb ma yi judíojäy ajcxy, ymiid ixipy mic'ajt jaydëb ci'm yminagipy cruutzcíxy. Co jadu'n ixipy n'íxim co ci'm ti yminacy cruutzcíxy, huin'it miibjicim co janch jada jëjity je Cristo huidibi rey'ajtp ma yi Israel jäy.

Nañ jadu'n je metz meetzpi ajcxy huidibi cruutzpejt quipxy miid Jesús nixiicy yajxiicy ajcxy je Jesús.

### *Co Jesús y'ögy*

<sup>33</sup> Co ycujcixiiji, chi ycoodziygiday tüg'óciy naaxhuiñ. E jadu'n je naaxhuiñ y'ijty coodz ixti minacyxii. <sup>34</sup> Minacyxii Jesús mic yminañ miid aramaico ayuc:

—Eloí, Eloí, ¿lama sabactani? —yi jadu'mbi ayuc hue' yhuimbizimy: Tat Dios. Tat Dios. ¿Na'amy co ti xy'ix'ixyich?

<sup>35</sup> Nijëjity jäy huidibi anajty jim yajpatp huingon ma Jesús, co midoo jadu'n ajcxy Jesús y'ayuc, chi ajcxy yminañ:

—Midoogix, Elías yi' yaaxtaayb.

<sup>36</sup> Chi nidügti ajcxy ninicxy Jesús poyigy, ti anajty yajxoogy pixy miid vinonii ta'mbi, e yajjiipxodziiy je pixy ma tüg paxy, e jadu'n yajja'ty je vino nii ta'mbi ma Jesús y'ahuac, huen muucip je vino nii ta'mbi. Co jadu'n tuñ, chi yminañ:

—Tzoc oc'ahuijxim pen mimb Elías, e miñ yajminagyii ma yi cruudz.

<sup>37</sup> Chi Jesús mic ycapxqueegy, chi y'o'cy. <sup>38</sup> Co Jesús y'o'cy, chi je mapxhuit yciitzhua'cxy tinä'amy huidibi anajty miid y'adiydutyty je Dios ycuarto ma je teedy mijtungmiidpi ytigiy tüg tecypajc jimijt jimijt. <sup>39</sup> Je soldado huindzin huidibi anajty tinaayb ma Jesús yhuinduu, co jadu'n midoy nej Jesús mic yaaxqueegy, e ijxy nej y'ögy, chi yminañ:

—Janch co jadayaabi yëydiyc anajty Dios ung'adyii.

<sup>40</sup> Nañ jim anajty nijëjity töxyäydiyc ymij'íjxcixy jiguëgy. Jim anajty yajpaady María Magdalena, etz je jadügpí María, Jacobo je mutz'anagnip yta, etz José yta. Nañ jim anajty yajpaady Salomé. <sup>41</sup> Jadayaabi töxyäy ajcxy miidhuidijt Jesús, e ti anajty pubéjtcixy taabi anajty Jesús yajpaady jim Galilea ñaaxjot. Nañ jadu'n anajty jim yajpaady jacnaagity töxyäydiyc ajcxy huidibi anajty ti ycoody jim Jerusalén quipxy miid Jesús.

### *Jesús yajnaaxtigiyii*

<sup>42-43</sup> Paady co chu'iiyñi hue' anajty viernes mina judíojäy ñayyajpocynihuáatzigixy, jaydëb anajty amay'adaangixy je sábado xii je com jabom. Chi José huidibi anajty cogajp Arimatea yjotmictuñ, chi ytigiiy ma je gobernador Pilato, pijctzooy may'ajt co yajnaaxtigihuaani Jesús ñinicx. E hue' je' José anajty tungmiid ma yi judíojäy ajcxy.

José yijp'ijxpy anajty miña Dios pidäga'ñ yi' y'ané'min ya naaxhuiñ. <sup>44</sup> Pilato ooy tzachhuinmay co Jesús tím mic'amy ti y'ögy anajty, paady huoodzoy je soldado huindzin, e tiy'ajt píjctzoy pen janch co Jesús ti anajty y'ögy. <sup>45</sup> Co je soldado huindzin tiy'ajt yejcy co Jesús ti anajty y'ögy, chi nímay José co huen yajnaxtig'huipy Jesús. <sup>46</sup> Chi José juy poob huit, e co yajminajcy Jesús níniçx, chi mo'ñ miid je poob huit, e chi pídacry ma tüg tzaajut huídibi anajty ti yajtejtztüdy ti yajpadüdy ma tüg tzaahuingueetz. E chi yaj'adujcy je öcpí jut miid tüg mij tzaa. <sup>47</sup> E je metzpi töxyjäy María Magdalena etz je jadügpí María huídibi José ytaj'ajtpy huindiicxp anajty ajcxy co Jesús nínaaxtig'iy.

## 16

### *Jesús yjugypijcy jadüg'oc*

<sup>1</sup> Com jabom jopy, domingo, chi je tugiig töxyjäy ajcxy María Magdalena, María Jacobo ytaj etz Salomé juy ajcxy tzoy huídibi ooy oy xuugy, pidägaangixy anajty ma Jesús níniçx. <sup>2</sup> Je tugiigpi töxyjäy choon domingo, semaan ixtigi', tím jopyñi. Ti anajty ypidzimni je xii co ajcxy oyjädy ma je öcpí jut. <sup>3</sup> Chi je tugiigpi töxyjäy ajcxy naynímaayi miñ xyipy:

—¿Pín xy'ocpubéjtím jígihiipy je mij tzaa huídibi miid agiiyity je öcpí jut?

<sup>4</sup> Per co ajcxy ijxy je öcpí jut, chi ajcxy ijxy ahuingujc je mij tzaa anajty ytiguejcnäy huídibi je öcpí jut anajty agiihydujcp. <sup>5</sup> Chi ajcxy ytigiiy jutjoty. E chi ajcxy ijxy tüg yeeg'anäg iñäy anajty a'oy'amy ma je' ajcxy. E je yeeg'anäg poob huit anajty ymiid. Co ajcxy jadu'n ijxy je yeeg'anäg jiiby jutjoty, chi je töxyjäy ajcxy ooy chigiiy. <sup>6</sup> Chi je yeeg'anäg nímay je töxyjäy ajcxy:

—Ca' ooy mdzigiigixy. Miich ajcxy je' m'ijxtaaygixp je Jesús huídibi cogajp Nazaret, je huídibi jay ajcxy yajcruutzpejt. Ti je' yjugypicy. Ca' je' ya. Oc'íjxcix ya ma ajcxy pidaacci.

<sup>7</sup> Nícxciix, nímaaygix Pedro etz yi jacjadyii Jesús ydiscípulos ajcxy co Jesús nícxip jayijp jím Galilea, e jím Galilea náybadiiyb ajcxy miid Jesús, jadu'n nej ajcxy nímaayi jayijp'aty.

<sup>8</sup> Chi je töxyjäy ajcxy jím yqueegy ma je öcpí jut, com ti anajty ooy chigiiygixy. Ooy anajty ajcxy chíuy miid tzigi'ñ. E ni ca' ajcxy nímay ni pín nej anajty ti íjxcixy, com ooy anajty chigiiygixy.

### *Jesús níaygue'xi ci ma María Magdalena*

<sup>9</sup> Je domingo, semana ixtigi', co Jesús yjugypicy, chi níayguëxi ci jayijp ma María Magdalena, je' je' je töxyjäy huídibi anajty Jesús ti yajpidzimi huixtuje ca'oybi ma yjot yhuinma'ñ. <sup>10</sup> Chi María Magdalena nícxix ma Jesús ydiscípulos ajcxy huídibi miid yhuidijty, e nímaaygixy nej anajty yi' ti ixy Jesús co ti yjugypicy jadüg'oc. E Jesús ydiscípulos ajcxy ooy anajty ytájycixy ymáygixy etz yaaxcixy. <sup>11</sup> E co ajcxy midooohui je María y'ayuc, co anajty ti ixy Jesús juugy, chi ca' ajcxy mijpidaaci y'ayuc.

### *Jesús nayguëxi ci ma metz ydiscípulos*

<sup>12</sup> Co hueeñi, Jesús níayguëxi ci nañ jadu'n ma metz je' ydiscípulos huídibi nícxip anajty ajcxy camjoty. <sup>13</sup> Chi je metzpi discípulos nícxix ajcxy mic'amy oy nímaaygixy je jacjadyii discípulos ajcxy co ti íjxcixy Jesús. E je jacjadyii discípulos ca' ajcxy mijpidaaci je metzpi discípulos y'ayuc.

### *Huidi Jesús ydiscípulos yajnibijc*

<sup>14</sup> Jac com jecy, Jesús níayguëxi ci ma je majctügpí discípulos ajcxy ma anajty y'iñaaaygixy ma caydac. Chi Jesús ojy ajcxy co ca' ajcxy mibijccixy co ooy ajcxy yjot yjuuñity, ca' ajcxy mijpidägy jacjadyii pín anajty ti y'íjxcixy Jesús. <sup>15</sup> Jesús je' ydiscípulos ajcxy nímay:

—Nícxciix miich ajcxy ma tüg'óciy naaxhuiñjäy, ma tüg'óciy naax cajp, e capxhuäcxix ajcxy je oybi ayuc nej jay ajcxy jeb y'almanidzögipy. <sup>16</sup> Pínjaty mibijc etz níibejtcixy, ypaadip ajcxy y'almanidzoocin. Per, pínjaty ca' mijpidägy tiy'ajt hue' ajcxy y'alma tigoyip miid ypocy ycixpi. <sup>17</sup> Yi jay ajcxy huídibi mibijcp, ooy ajcxy ijkpejt túngixipy. Miid iich

nxii iich nmic'ajt yajpidzimipy ajcxy ca'oybi ma jää ajcxy yjot yhuinma'ñ. Nañ jadu'n ycápixgixipy huingbi ayuc. <sup>18</sup> Ymadziipy ajcxy tza'ñ, e ca' nej yjájtcixipy. E co ajcxy veneno ügip, ca' ajcxy ypa'mduniib. E co ajcxy cñixájipy pa'mjäy, tzögip je pa'mjäy.

*Jesús ypätigiiyñi tzajpjoty*

<sup>19</sup> E co je Huindzin Jesús ycapxy ycijxy miid je' ydiscípulos ajcxy, chi ypätigiiyñi tzajpjoty. Jiiby tzajpjoty Jesús yajpaady ma Dios ymijc a'oy'amy, miid mij'anemín. <sup>20</sup> Chi Jesús ydiscípulos ajcxy chooñ nícxciyx cajp cajp capxhuäcxy ajcxy Jesús y'ayuc ma nidüg'óciy naax cajp. E je Huindzin Jesús ooy ajcxy ypubejti ypubidigiiyi, mic'ajt moy je' ajcxy miid je ijxpejt je mijhuinma'ñ huidibi ajcxy tumyb. Jadu'ñyi jadu'n. Amén.

## SAN LUCAS

# Jaayhu'i'my Jadu'n Nej Jesucristo Ytun Yjajti

<sup>1</sup> Mayjäy ti cojaay je ayuc je tiy'ajt huidi iich ajt nejhuiyim co janch ytiy'ájtity, tüt'óciy jadu'n nej Jesús chondacy yjugy'ájtin ya naaxhuiñ ixti mabaad ycogixiiy. <sup>2</sup> Tüt'óciy je tiy'ajt jadu'n nej ajt xyñimaayim huidi ci'm ijk midou nej chondacy ixti mabaad ycogixiiy, je' ajcxy huidibi capxhuäcxy Jesús y'ayuc ytiy'ajt. <sup>3</sup> Iich nañ jadu'n ti nyajciyöyich ti nyajtecyoyich yajxon je tiy'ajt nej Jesús chondacy je' chinaayin ya naaxhuiñ ixti mabaad ycogixiiy. Paady ycixpi iich nhuinma'ñ pidägy co iich miich nyajnijayihuá'ñ tüt'óciy je tiy'ajt, miich oyjäybí, Teófilo. <sup>4</sup> Jigix miich nañ jadu'n mnejhuíhuipy yajxon je tiy'ajt, jadu'n nej miich ti m'ixpicy.

### *Tüt' ángel nigapxy co Juan el Bautista ypi'c'ada'ñ*

<sup>5</sup> Jadu'n ytuni yjajti co anajty Herodes yrey'aty ma Judea naax cajp, jím anajty tüt' judío teedy hue' anajty yxi Zacarías. Je' anajty semandumb miid Abías y'ajugytjc y'amigügtjc. Je Zacarías ypijcy miid Aarón y'ocniix, hue' je' anajty yxi Elisabet. <sup>6</sup> Dios y'ijxyp ñejhuiyib co je' anajty ajcxy ytudägyjäity nimetz. Je' ajcxy ycuymuby tüt'óciy yi Huindzin Dios ycapxy y'ané'min. <sup>7</sup> Je' ca'p anajty ajcxy y'ung ni tüt', e jadu'n ajcxy ymijäy'ñ nimetz.

<sup>8</sup> Chi tütgtec yZacarías miid y'ajugy y'amigüg yteedy ájtcixy anajty ma Dios ytjc. <sup>9</sup> Jadu'n nej teedy ajcxy ycostumbre miidity, chi ñigooti tung je Zacarías mina ypoomjogipy jiiby ma yi Huindzin Dios ytjc. <sup>10</sup> Tüt'óciy je mayjäy ooy anajty Dios mibijctzoogixy tiba'y. Yam Zacarías tzajtigoty ypoomjocy, <sup>11</sup> co ñayquëxicí Huindzin Dios y'ángel tüt' ytinäy a'oy'amy ma je poomjoctac. <sup>12</sup> Co Zacarías ijxy je ángel, chi ooy chigiiy. <sup>13</sup> Chi je ángel nimaay Zacarías:

—Ca' mdzigi, ti Dios midooy yi mjuydácin mnucxtácin. Yi mdöxyijc Elisabet ypaadipy tüt' ung yeydijcpi, e mximöhuipy Juan. <sup>14</sup> Mjotcujc'adip mxondägip miich etz mdöxyijc, nañ may yi jää yjotcugihuipy co anajty m'ung ti ypi'c'aty. <sup>15</sup> Chi yi m'ung ycömay'ida'ñ ma Dios. Ni ca' ügipy vino ni jocni. Ma ca'ni anajty yma'xung'aty ymiid'adipy yi Dios yjihuiñ ymic'ajt. <sup>16</sup> Yi' yajjothuimbidi may Israel jää ma yi' ajcxy yHuindzin Dios. <sup>17</sup> Je' nicxy ycogapxy'aty ma yi jää ajcxy huinmic jotmic miid Dios yjihuiñ ymic'ajt, tim jadu'n nej Elías jecy'ajty ycogapxy'ajty huinmic jotmic miid Dios yjihuiñ ymic'ajt. Je' m'ung yajjothuimbidi je ungdeedy ajcxy huidibi ca' y'ungixaangixy, nañ yajjothuimbidi je jää ajcxy huidibi ca' capxycöbicy yi Dios, jigix ajcxy paadipy oyjot oyhuinma'ñ. Nañ m'ung ñimähuiipy je jää ajcxy huen nayñi'ixiyigixy miid yHuindzin Dios ycixpi.

<sup>18</sup> Chi Zacarías nimay je ángel:

—¿Nej jada iich nejhuihuipy peni janch huidibi xyajniamaaybich? Ti nmijjäyiiyñi, cham ndöxyijcich nañ ti ymijjäyiiyñi.

<sup>19</sup> Chi je ángel y'adzooy:

—Iich Gabriel, ma Dios yhuinduu ni'ixi' n'ityich. Dios ti xyquexyich cogapxy'ajtpi ma miich co nyajnimähuiipy jada oybi ayuc. <sup>20</sup> Jadachambi miich mhuimipy uum, ni ca' m'ocjátnip nej mgápxipy, miid co ca' mmibicy jada iich n'ayuc huidibi yajcuydunip co anajty tiempo patni.

<sup>21</sup> Yam je mayjäy ooy ja'ahuijxcixy Zacarías, ooy anajty ajcxy tzachhuinmaaygixy ti co chachhuäcxiy jiiby ma Dios ytjc. <sup>22</sup> Co Zacarías ypidzimy, chi ca' anajty y'occapxni. Chi je jää ajcxy huinjihuiy co ti anajty ixy tijaty jiiby ma Dios ytjc. Hue' je' yjacmiyadacy a'ixiy'amy, e oyhui'miy uum.

<sup>23</sup> Co je semandung yajmay, chi Zacarías ñicxni ma ytjc. <sup>24-25</sup> Co jadu'n yjajty, chi Elisabet jihuiy co ti anajty y'ung tzimiggy ciyi gy. Chi yüch'ijty migoox po', e yminañ:

“Jadu'n yi Huindzin Dios ti ytuñ miid iich jadachambi tiempo, ti xyjäymechich ti yajquëgy iich ndzöydu'n ma yi mayjäy ajcxy.”

### *Tüg ángel nigapxy co Jesús ypi'c'ada'ñ*

<sup>26</sup> Co tudujc po' maabi Elisabet anajty y'ungtzimëgy, chi Dios quejxy je' y'ángel Gabriel jím Galilea naaxjot ma je cajp huidi anajty yxii Nazaret. <sup>27</sup> Chi Dios quejxy Gabriel ma anajty tüg töxy'anäg y'ity huidibi anajty ca'ní midzinäy yëydijc. Je töxy'anäg ti anajty co'adzoy co piga'ñ miid tüg yëydijc huidi yxii José. José hue' anajty David y'ap y'oc. Je töxy'anäg hue' anajty yxiijity María. <sup>28</sup> Co je ángel ytigiiy ma anajty María, chi nímay:

—María, Dios ti xy'ijxtiy, je Huindzin Dios y'oy'ajt miid miich. Miich je' cömay y'idip ma tüg'óciy töxyjäydijc.

<sup>29</sup> Chi María co y'ijxy je ángel, chi chigiiy miid je' y'ayuc, chi huinmay ooy miid jada copxpócxin nej co yjadú'nity. <sup>30</sup> Chi je ángel yminañ:

—María, ca' mdzigiiy, miich Dios ti xy'ijxtiy. <sup>31</sup> Jadachambi, m'ungdzimëgip, mya-jipi'c'adipy tüg mang, huidibi mxiimöhuipy JESUS. <sup>32</sup> Je Jesús mij y'idipy, hue' je' yajtijipy Dios tzajpjotypi y'ung. Chi je Huindzin Dios möhuiiyb je ané'min huidi yi' ymij'ap ymijteedy David ymiid anajty. <sup>33</sup> Je Jesús ané'mip huinixii ma yi Jacob y'ap y'oc. Je' y'ané'min camina ycixipy.

<sup>34</sup> Chi María je ángel nimaay:

—¿Nej jada co yjadú'nity? Iich ca'ní nyëydijc miid tzinäy.

<sup>35</sup> Chi je ángel y'adzooy:

—Je Dios yjhui'ñ ymic'ajt minip ma miich, je Dios tzajpjotypi ymic'ájtin xyanjidiuttähuip, je oyjäybä jää huidi pi'c'adam, hue' yajtijipy Dios y'ung. <sup>36</sup> E cham Elisabet miich m'amigüg nañ jadu'n yajpi'c'adamy tüg mang ma ti ymijäyyiñ. Cham midudujc po'bä maabi y'ung tzimëgy je huidibi jää ytijpy ca' y'ung'ixaani, <sup>37</sup> com miidi Dios ca'ni ti chípity.

<sup>38</sup> Chi María yminañ:

—Jotcujc nguyduniipyich yi Huindzin Dios chójcín, huen jadu'n tuñyi jadyii ma iich jadu'n nej miich m'ayuc xymöyich.

Chi je ángel ñicxni.

### *María y'oy cogapxiy Elisabet*

<sup>39</sup> Huin'it xii María choñ, ñicxy jottigoy ma yugjot, ma tüg cajp jím Judea naaxjot. <sup>40</sup> Chi ytigiiy ma Zacarías ytijc, e capxpocxy Elisabet. <sup>41</sup> Chi jadu'n yajaty co Elisabet midoohui María ycapxpócxin, chi jihiyy co y'ung yücxy ma yjot. E chi je Elisabet ooy yjotcugiy miid je Dios yjhui'ñ ymic'ajt. <sup>42</sup> Chi yminañ janch mic:

—Cömay miich ma tüg'óciy töxyjäydijc, e cömay y'ida'ñ m'ung huidibi pi'c'adamb. <sup>43</sup> ¿Nej iich jada co jadu'n ti n'ahuägiy co nHuindzinich ytaj miñ xyco'ixiyich? <sup>44</sup> Co ti nmidooyich yi mgapxpócxin, ti iich n'ung yücxy ma iich njot co chachjotcújcity. <sup>45</sup> Jotcujc'adip pinjaty ti ymibicy, co cuyduñ y'ida'ñ je ayuc miid je Huindzin Dios ycixpi. <sup>46</sup> Chi María yminañ: Ooy mij n'ojadatyich yi Huindzin Dios.

<sup>47</sup> Ooy nxondägyich miid Dios ycixpi, iich nnihuambi nyajzoooci,

<sup>48</sup> co yi' ti xyñi'ijcidägyich, co iich ayoobi xytumbi'adyijich. Jadachambi etz jacnicxp xii tiempo, tüg'óciy jää ajcxy oy mina'nip co jotcujc'ájtpich.

<sup>49</sup> Yi Dios tügpajc míjip, tiibi tun miid iich, ooy yi' yxii ymijity.

<sup>50</sup> Dios ypa'ayooyb hueñpíny huidibi huindzigiyyip jadachambi etz jacnicxni xii tiempo.

<sup>51</sup> Dios ti ooy tuñ mijpi huinma'ñ, ti jibicy pinjaty amij agix nayjihuiyyip ma yjot yhuinma'ñ.

<sup>52</sup> Dios ti yajpidzimy yi mijpi rey ma y'ane'my, ti mij'ajt möy ayoobidijc.

<sup>53</sup> Pinjaty ayuu'ijtp anajty ymooy ti miid yjotcujc'adip, etz yi comeeñyäydijc ajcxy ti ixmach ca' ni ti.

<sup>54</sup> Dios ti pubety yi Israel jäy, yi' ajcxy ytumbi, miid co anajty ti pa'ayogoty je' ajcxy,

<sup>55</sup> jadu'n nej jecy'ajty Dios yajnimay je' n'ap ndeedy, je Abraham etz je'y'ap y'oc, co tunamb miid je' ajcxy huinixii.

<sup>56</sup> Chi María tugiig po' jim y'ijty miid Elisabet, chi yhuimbijtni ma ytiyc.

### *Juan el Bautista co ypi'c'ajty*

<sup>57</sup> Co je Elisabet oy yajhuaad'ajtni xii tiempo, chi yajpi'c'ajty tüg ymang. <sup>58</sup> Chi ayuc midooy ajcxy je ymijiin ymidijc etz y'ajugy y'amigüg jadu'n nej Dios may'ajt ti tuñ miid Elisabet. Chi ajcxy ooy yjotcugiy miid je' ycixpi. <sup>59</sup> Chi jadu'n yajty coductujc xii je ymijiin ymidijc etz y'ajugy y'amigüg miñ ma Zacarías ytiyc co anajty tiy'ajttihuaangixy je pi'c'anäg. Chi ajcxy yajxii'ada'ñyii anajty jadu'n nej yteedy yxii Zacarías. <sup>60</sup> Chi ytaj yminañ:

—Ca' xii'adiiyb Zacarías, hue' yi' huen xii'adyii Juan.

<sup>61</sup> Chi je' ymigügtijc ajcxy yminañ:

—¿Na'amy? Ni tüg miich m'amigüg jadu'n ca' xii'ity.

<sup>62</sup> Chi ajcxy y'amidoohui je' yteedy jadu'n a'ixi'amy, nej yi' yajxii'ada'ñyii. <sup>63</sup> Chi Zacarías pijctzoy tüg necy, e jaay jadu'n: "Juan huen xii'adyii." Chi je ymigügtijc ajcxy nidüg'ociy ooy jihuuy huinmaay. <sup>64</sup> Chi mic'amy Zacarías y'ahuac ahua'cxy e ytoodz yungiyy, chi oy ycapxiyy e jäymejch cömay yi' Dios. <sup>65</sup> Chi tüg'ociy ymijiin ymidijc ooy chigiiy. Chi ajcxy nimiydactay nej Zacarías ti yjaty ma tüg'ociy jäy huidibi tzinaayb Judea yuugjotypi tzinaaydac. <sup>66</sup> Tüg'ociy pinjaty anajty midoob je ayuc, chi jäymejtzhi'm ajcxy ma yjot yhuinma'ñ, chi ñayñimáayigixy:

—¿Ti jada' ytunamyb jada pi'c'anäg?

Com je Huindzin Dios je' miid y'ity.

### *Je Zacarías y'i*

<sup>67</sup> Chi je ungdeedy Zacarías miid je Dios yjhui'ñ ymic'ajt Dios y'ayuc najtzcapxiyyi yminañ:

<sup>68</sup> Cömay yi' Israel jäy yHuindzin Dios, co ti ni'ijxcidägy, ti cohua'ñ yi' ñaax ycajp,

<sup>69</sup> Dios ti quexy tüg mij nihuaambi yajtzoocpi, ma yi' ytumbi, David y'ap y'oc ajcxy.

<sup>70</sup> Com Dios jadu'n yminañ jecy'ajty miid yi' y'ayuc najtzcapxiyyb huidibi huätzjäyip;

<sup>71</sup> je' xyñihuänaanim ma iich ajt nmidzip, nañ xypubedaanim xypudig'huaanim ca'ydi xycigähuuyim huidibi ca' xy'ixaanim xychogaanim.

<sup>72</sup> Jaydëbi pa'ayohohipi iich ajt nmij'ap nmijteedy, etz jäymedziyyb jadu'n nej ayuc ahuaniiy miid je' ajcxy.

<sup>73</sup> Jadu'n nej Dios janch huiniyot y'ayuc ahuaniiy miid iich ajt nmij'ap nmijteedy Abraham jecy'ajty huidi anajty xymöhuaanim.

<sup>74</sup> Co nihuätsüctuutim ma nmidzip, huin'it jaydëbi miyaaxim n'ojadájtum ca' ma tzigi'ñ jihu'ñ,

<sup>75</sup> miid huätzhuinma'ñ etz tudägy huinma'ñ ma yi' yhuinduu jabom jabom ixti mibaad ndzinaayim.

<sup>76</sup> Miich ma'xung, jäy hue' myajtijip mijpi Dios y'ayucnajtzcapxiyybi. Miich nícxip cogapxy, nícx yajni'ixi' jäy miid Huindzin Dios ycixpi.

<sup>77</sup> Yajni'ixi' yi' cajpjäy jadu'n nej huaad ajcxy y'alma paadipy nihuáanin yajnidzoocin, etz jadu'n nej huaad ajcxy ypocy huinmecxiyyb.

<sup>78</sup> Jadu'n nej Dios iich ajt ti xypa'ayohohipi co ti xyñi'ijxcidaacim etz xymooyim tiicxin jájin huidibi tzomb tzajpjoty,

<sup>79</sup> jaydëbi yajmöhüipy jäy ajcxy Dios ytì'ajt huïdibi ajcxy tzinaayb agootztuum etz o'c  
jijp'am, jigix ajcxy xytümooyim ma je tudägypi tü'aa.

<sup>80</sup> Je pi'c'anäg yeeg yjodijy huinmic jomtic miid yi Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Chi chınaay  
adügtuum ma ca'pin, ixti cooni xii tiempo paty mina nícxipy cogapxy ma Israeljäy ajcxy.

## 2

### *Jesús yma'xung'ajty*

<sup>1</sup> Huin'it xii Augusto César pidacy y'ané'min huen tûg'óciy jäy nícxxy necypejtaaygixy.  
<sup>2</sup> Je jayiip'atypi padrón hue' je'yaj'oyiiy Cirenio huïdibi anajty gobernador'ajtpi jím Siria  
ñaaxjot. <sup>3</sup> Chi jäy ajcxy nidüg'óciy nícxxtay yajcojayiibipi nidüg nidüg ma ycimgapj. <sup>4</sup> Chi  
José choon jím Galilea naaxjot ma je cajp huïdi yxi Nazaret, nícxxy ajcxy jím Judea  
naaxjot ma je David ycajp, huïdi yxi Belén. Yi José nícxxy jím Belén com ymij'ap'ajtpy  
ymijteedy'ajtpy je David. <sup>5</sup> Chi José yajcojayiibipi padrónjoty miid María, je töxyjäy huïdibi  
anajty ymij'ap'ajtpy je David. <sup>6</sup> Chi jadu'n yjajty co ajcxy anajty  
yjimity Belén, chi oyhuaad'aty co María paadipy y'ung. <sup>7</sup> Chi yma'xung'ajty je unggooob,  
e chi nibe'ñ nümüxy miid ymotz, e chi agögiiy ma iyujc pëcxiiñ, co ca' anajty ti paady jättac.

### *Je ángeles ajcxy etz je cöbixycuend'ajtpi ajcxy*

<sup>8</sup> Chi mihuingon je cajp anajty jäy ycöbixycuend'aty. Hue' anajty ajcxy yhuin'iñaayb  
huintzumajxyp je' ycöbixy ajcxy. <sup>9</sup> Chi Huindzin Dios tûg y'ángel nígidaaci je' ajcxy,  
e yi Huindzin Dios y'oy'ájtìn y'adícxcoody jühuïdity ma je' anajty ajcxy ymijc, chi ajcxy  
ooy chigiiy. <sup>10</sup> Huin'it je ángel yminañ:

—Ca' mdzigiyygixy, cham iich miich nyajniamaaygixy oybi ayuc huïdibi yajjotcugihüipy  
tûg'óciy naax cajp. <sup>11</sup> Miid miich ajcxy yciixpi ti ypi'c'aty cham ma je David ycajp tûg jäy  
huïdibi miich ajcxy xyñihuänaam xycokuänaam ma ajcxy mmidzip. Hue' je' je CRISTO, je  
Huindzin Dios. <sup>12</sup> Yi' je' ijxpéjtip huïdi miid m'ijxcabipy. Mbáadipy ajcxy je ung ma'xung  
nîmóchity miid ymotz, ycöcnäy ma iyujc pëcxiiñ.

<sup>13</sup> Chi janch mic'amy ñayguëxi ci miid je ángel may yi tzajpjotychinaaybi, chach Dios  
ojadájtcixy ymináangixy:

<sup>14</sup> ¡Ooy ycömáity ooy ymijity yi Dios tzajpjotypi, ji naaxhuiñ jocuyc'ajt miid jäy ajcxy  
yciixpi huïdibi Dios yjäygidacpy!

<sup>15</sup> Jadu'n yjajty co je ángel ajcxy nícxxtay tzajpjoty, chi je cöbixy cuend'ajtpi ajcxy  
ñayñimayi:

—Tzoc jámim jim Belén, jaydëbi n'íxim ti ti ytunyii ti yjadyii huïdibi nHuindzin'ájtìn  
Dios ti xyajnimáayim.

<sup>16</sup> Chi ajcxy nícxxy jottigoy, chi oy pátcixy María, José etz je ung ma'xung y'agögiity  
ma je iyujc pëcxiiñ. <sup>17</sup> Co ajcxy ijxy je María etz je ung ma'xung, huin'it ajcxy nigapxtay  
nimiydactay jadu'n nej je ángel ajcxy ñimayi miid je pi'c'anäg yciixpi. <sup>18</sup> Tûg'óciy jäy huïdi  
mido'oy jihuiy huinmay jadu'n nej je cöbixycuend'ajtpi ajcxy yminañ. <sup>19</sup> Chi María  
mido'mbijctay, e yajhui'my ma yjot yhuinma'ñ. <sup>20</sup> Chi yhuimbijty je cöbixycuend'ajtpi  
ajcxy cömay jäymech ajcxy yi Dios, etz ooy alabanza ajcxy iiy miid Dios yciixpi miid tûg'óciy  
jadu'n nej anajty ti íjxcixy ti midoogixy, etz jadu'n nej anajty ti ñimáayigixy.

### *Pi'c Jesúus yajcapxquëxiy ma Dios ytijc*

<sup>21</sup> Coductuyc xii maabi anajty yma'xung'aty, huin'it je' ajcxy tiy'ajtiiy je ung ma'xung.  
Chi ajcxy yxiimoy JESUS, jadu'n nej je ángel anajty jayiip ti yminañ ca'ní anajty chimiigii  
yciyigii.

<sup>22</sup> Co je xii oypaatni mina je María anajty yhuätzpidzimaamni, jadu'n nej Moisés  
ycötújcín je jécyip yminañ. Chi ajcxy miidnicxy je ung ma'xung jím Jerusalén

capxquëxiigaangixy ma yi Huindzin Dios yhuinduu. <sup>23</sup> Com jadu'n anajty yjaybetyity ma Huindzin Dios ñecy:

Tüg'óciy ungoob yëydijcpi huidi ma'xung'ajtp, abicy yhuí'mipy miid je Huindzin Dios ycixpi.

<sup>24</sup> José etz María oy yéjccixy huindzigi'ñ jadu'n nej Huindzin Dios ñecy ymina'ñ co jëbi yecy metzc jam muuxy o pajctza'm muuxy.

<sup>25</sup> Jim Jerusalén anajty chinäy tüg jay huidi anajty yxii Simeón, tudägyjäy je', etz ooy Dios jäymech. Simeón y'ahuijxyp anajty mina Dios miñ yajjotcujc'ada'ñ Israeljäy ajcxy, e miid je' anajty Dios yjihui'ñ ymic'ajt. <sup>26</sup> Dios yjihui'ñ ymic'ajt ti anajty yajnejhuíyii co ca' chojc öga'ñ, jayijpni oc'ixipy je Huindzin Dios yCristo. <sup>27</sup> Je Dios yjihui'ñ ymic'ajt yajmin yajmejtz Simeón yhuinma'ñ huen nícxxy ma Dios ytijc; huin'it Jesús ytaj yteedy ymildnicxi ma Dios ytijc, cuyduñ ajcxy jadu'n nej Dios ñecy y'anem'y. <sup>28</sup> Chi Simeón tzendzoy etz capxpoady je ung ma'xung, e chi Dios mibijctzoy miid je' ycixpi, chi yminañ:

<sup>29</sup> Jadachambí capxcix jotcujc, Huindzin Dios, miid iich miich mdumbi, com ti mguyduñ jadu'n nej ti xyñimäyich co nixipyich je Cristo.

<sup>30</sup> Cham ti n'ixyich je nihuambi cohuambi,

<sup>31</sup> huidibi ti mni'ixiy ma tüg'óciy jay ajcxy yhuinduu.

<sup>32</sup> Jada ung ma'xung ytij'ajt yegip ma yi jay ajcxy huidi ca' yjudiojäyity. Jadu'n yi' nipaady nej tüg jin huidi codiicxp je jay. Cömay y'idipy yi Israel jay miid yi' ycixpi.

<sup>33</sup> José etz Jesús ytaj ooy jihuíy huinmaay jadu'n nej Simeón ñigapxy je pi'c ma'xung.

<sup>34-35</sup> Chi Simeón conuucx yi' ajcxy, e nimay María, Jesús ytaj:

—Jadayaabi pi'c'anag hue' jada aminiy co may Israel jay yjothuinma'ñ yaj'oyihuipy miid yi Dios etz nañ jadu'n may Israel jay yjothuinma'ñ ca' yaj'oyihuipy miid yi Dios. Yi' je' tüg ijxpejt co ca' jay y'ixa'niiyb choga'niiyb, e jadu'n tüg'óciy yajnejhuíhuipy nej ajcxy nidüg nidüg yjothuinma'ñ miidity. E miich m'idipy jotmaymiid jadu'n nejihuíy tüg espada ti xyajtzaachiy.

<sup>36-37</sup> Nañ jim Jerusalén anajty tüg töxyjäy huidibi anajty yxii Ana, Dios je' anajty y'ayucnajtzcapxiib. Fanuel anajty yteedy'ajtpy, hue' je' Aser y'ap y'oc, mij jay anajty ooy. Janch mutz'anagni ypijcy e jeyi huixtujc jimijt chinay miid yña'y, mada'px midaax jimijt anajty cujc co'ogy chinäy, e ca' anajty ytigoy'ity ma Dios ytijc. Ana ytumb anajty tzajtigoty xiiim tzuum jopy ayuu anajty ycapxtägy. <sup>38</sup> Chi Ana nimiñ José etz María jiiby ma Dios ytijc, e quipxy miid ajcxy huingapxtacy je Huindzin Dios. Chi je Ana nimiydacy je pi'c Jesús miid tüg'óciy jay jim Jerusalén huidi anajty ajcxy jip'ijxp mina Dios cohua'nañ Jerusalén ma ymidzip.

### *Co ajcxy nícxni jim Nazaret*

<sup>39</sup> Co oy yajcuydunday tüg'óciy jadu'n nej je Huindzin Dios ñecy ymina'ñ, chi José etz María nícxcixní jim Galilea ma ajcxy yci'mgajp Nazaret. <sup>40</sup> Je pi'c Jesús anajty yeegy mic ooy miid huijy'ajt cujc'ajt, etz ymild je' Dios ymay'ájtin y'oy'ájtin.

### *Je pi'c Jesús yajpaady ma Dios ytijc*

<sup>41</sup> Jimijt jimijt yi ungdaj ungdeedy nícxxy anajty ajcxy jim Jerusalén co anajty je Pascua xii paady. <sup>42</sup> Co Jesús anajty ymajmetzjimijt'ajty, chi ajcxy ywättigiiy jim Jerusalén jadu'n anajty ajcxy costumbe miidity co xii paady. <sup>43</sup> Co je xii ñaxtäy, chi ajcxy huimbíjtcixni, e Jesús yhui'miiy je' jim Jerusalén. Ca' José etz ytaj nejhuiiy ajcxy co ti anajty yhui'miiy.

<sup>44</sup> Hue' ajcxy anajty tiijy je' ymiñ axaam miid ymigügtijc. Co tüg xii yöygixni, chi ajcxy ixtay je' y'ung ma y'amigügtijc ajcxy, etz huidi miid ñay'ixy'adyii ñaymigüg'adyii. <sup>45</sup> Co ca' ajcxy y'ung paady, chi yhuimbíjtcixni jim Jerusalén ung ixtaaybi.

<sup>46</sup> Chi jadu'n yajaty codugiiig xii oypaatcixy jim ma Dios ytijc, Jesús y'iñäy anajty agujc'amy ma je huindzindiijc. Yi' anajty y'amido'ijtyp yi huindzindiijc y'ayuc, e nañ

yaj'amidooy anajty tijaty. <sup>47</sup> Tüg'óciy je huindzindiyc huidibi midou Jesús y'ayuc, chi ooy ajcxy huinmay etz jihuuy jadu'n nej je Jesús huinjihuuydäy etz jadu'n nej anajty tiyduvägäy y'adzooy. <sup>48</sup> Co Jesús ytaaj yteedy y'ijxpati, chi ooy ajcxy tzachjihuuy. Chi ungdaj yminañ:

—Aay ung, ¿nej co miich jadu'n xytungixyich? Yi mdeedy etz iich yam tzachjottigooyb nay'adzigiijich n'ixtáaygixich miich.

<sup>49</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—¿Na'amy co miich xy'ixtáaygixyich? ¿Ca' mnejhuuygixy co copity n'ida'ñich manDeediyich ytung?

<sup>50</sup> Chi ajcxy ca' huinjihuuyi Jesús y'ayuc huidibi ycapxy.

<sup>51</sup> Chi Jesús miid nícxoy je' ajcxy jim Nazaret. Chi Jesús capxymidoy ytaaj yteedy. Chi yi' ytaaj yajhui'mday ma yjot yhuinma'ñ tüg'óciy nej ytunyii yjadyii. <sup>52</sup> Chi Jesús ixpijc'adiitzp anajty ooy, etz yeegy yjäygooy huijycujc. E yi Dios etz jay ajcxy ooy anajty jäygidaaccixy.

### 3

#### *Juan el Bautista y'ayuccapxhuäcxy mijtigiduum*

<sup>1</sup> Ma anajty je Tiberio César yjimijtjoty, mimajmocx jimiit anajty maabi y'ane'mtigii, chi je Poncio Pilato anajty gobernador'ajtp jím Judea, je Herodes anajty rey'ajtp jím Galilea, je' y'uch Felipe anajty rey'ajtp jím Iturea etz jím Traconite ñaaxjot. Chi Lisanias anajty rey'ajtp jím Abilina. <sup>2</sup> Chi je Anás etz Caifás je' ajcxy anajty teedy mijtungmiid ma Dios ytiic. Je huin'it tiempo Dios y'ayuc yja'ty ma je Juan, Zacarías ymang, huidibi anajty tzinaayb mijtigiduum. <sup>3</sup> Chi Juan choñ ñícxoy ma tüg'óciy cajp mi'huingon je Jordán miñnii, capxhuijy je jäy ajcxy, co huen jothuimbijtaaygixy etz huen niibejtcixy jigix ajcxy ypocy yajhuinmeecxip. <sup>4</sup> Jada jadu'n tuni jajti nej je ayucnajtzcapxiiybi Isaías anajty ti cojaay: Jim mijtigiduum yajmidooy tüg jäy mina'ñ: "Yaj'oyiiygixy yi Dios ytü'aa, tim jadu'n nej jäy ajcxy yaj'oyiiygixy yi jibic tü'aa co tüg rey mina'ñ." Yajtíiyigixy yi tü'aa huidibi ooy y'adijy y'a'och.

<sup>5</sup> Tüg'óciy anii ahuoc huen joyiiydäy, tüg'óciy tungop huen nañ jadu'n joyiiydäy. Tüg'óciy nii'aa tü'aa huidibi tijmin tijxiip huen tiydyä. Yi tü'aa huidibi ca' quipxyjaty huen quipxyjaty tiydyä.

<sup>6</sup> Tüg'óciy yi jäy ajcxy ixipi nej Dios yega'ñ je nihuambi cohuambi.

<sup>7</sup> Chi Juan ojy ajcxy je jäy pinjaty anajty miimb niibejtpi, yminañ:

—Miich ajcxy tza'ñ ajcxy y'ajugy y'amigüg! ¿Pin miich ajcxy ti xynimäy quëg ma yi ayo'n huidibi Dios yquexaamy? <sup>8</sup> Tungix oybi, jothuimbijtcix, ca' ajcxy minaangixy miñ xyipy: "Abraham iich ajcxy n'ap'ajtpy ndeedy'ajtpy". Iich miich ajcxy nimaayb co Dios ixti jëbi yi' yaj'ung'adyii yaj'anäg'adyii Abraham jada tzaa ca'ydi miich ajcxy. <sup>9</sup> Dios ni'ixi y'ity jaydëbi yajcödigoyipy jäy ajcxy y'alma huidibi jibic-huinma'ñ miid. Tim jadu'n nipaady nej jäy ni'ixi y'ity miid jacha co pujxiiga'ñ tüg quipy huidi ca' oy ytihim'aty, etz yajnögtähua'ñ.

<sup>10</sup> Chi je mayjäy ajcxy y'amidooy je Juan:

—¿Ti iich ajcxy jëbi nduñ?

<sup>11</sup> Chi je Juan y'adzooy, yminañ:

—Pinjaty yhuit miid metz, jaydëbi möy pin ca' miidity ni tüg. Etz pinjaty caagy miid nañ jadu'n möhuipy pinjaty ca' miidity.

<sup>12</sup> Chi miiñ jadyii yajcogüejtpi co anajty niibedaangixy, yminañ ajcxy:

—¿Ti huaad iich ajcxy nduñ (jigix Dios xymijotcujc'adipyich)?

<sup>13</sup> Chi Juan y'adzooy:

—Ca' nügi anaxy myajcogüety jadu'n nej je cötújcin y'ane'my.

<sup>14</sup> Chi soldado ajcxy yminañ:

—¿Ti iich ajcxy ndunipy (jigix Dios xymijotcujc'adipyich)?

Chi Juan y'adzooy:

—Ni pín ajcxy ti mgapíjciy, ni mganíhuambedipy ajcxy. Nañ jadu'n mijotcujc'ájtcixy nej myajmuuygíxy.

<sup>15</sup> Je mayjäy yjíjp'ijxyp anajty ajcxy ooy, etz ooy jíhuíy huinmaay nejhuíhuaangíxy pen yi Juan je' anajty Cristo. <sup>16</sup> Chi Juan nímay ajcxy nidüg'óciy:

—Iich janch nyajníibéjtypich jääy miid nii. Miimb je' axaam huidibi jacmij ca'ydi iich, ca' huaad yi' ycighuin ngejich. Je' miich ajcxy xyajníibedipy miidi Dios yjíhuíñ ymic'ajt etz miidi jiin. <sup>17</sup> Je Cristo ni'ixi' y'ity co oybi möhua'ñ je jääy huidibi ajcxy oyhuinma'ñ miid, etz ymöhuaamy tzaachhypi je jääy ajcxy huidibi jibic-huinma'ñ miid, tzaachhypi huidibi nicamina ycxípy. Tim jadu'n nipaady nej tük jääy ni'ixi' y'ity co ymoc-huimboja'n, e chi je oybi mocpajc pidäga'ñ ma che'x, etz je mocjaam ninögíhua'ñ, e caminaxii ycapídza'ñ je jiin.

<sup>18</sup> Je Juan ooy jääy capxhuijy, etz canaagnax oybi ayuc capxhuäcxy. <sup>19</sup> Chi yi' ojy je rey Herodes, co y'uch Felipe ytoxyijc Herodías miid tzinaayi, etz jacjaydiybi jibic-huinma'ñ tiibi Herodes anajty tuñ. <sup>20</sup> Chi je rey Herodes nígi pocytuñ co Juan pidacy pujxtigoty.

### *Je Jesús ñibejtin*

<sup>21-22</sup> Chi jadu'n yajaty co jadu'n tük'óciy jääy ñibejttay nañ jadu'n Jesús ñibejty. Yam anajty Jesús ycapxtägy co je tzajp y'ahuaach, etz je Dios yjíhuíñ ymic'ajt yminajcy ma Jesús ycöduu miid ñiniicx jadu'n nej muuxy ñiniicx. Nañ jadu'n yajmidoy tük ayuc choñ tzajpjoty yminañ:

—Miich n'ung'ajtpy, ooy iich miich ndzocy ooy njíhuíy, ooy njotcújciidyich miid miich.

### *Jesús ymij'ap ymijteedy*

<sup>23</sup> Jesús hue' anajty yjímiyt oy ni iipxmajc co ytungtigíy. Hue' je' anajty jadu'n jääy tijy José ymang, José yteedy hue' je' Elí, <sup>24</sup> Elí yteedy hue' je' Matat, Matat yteedy hue' je' Leví, je Leví yteedy hue' je' Melqui, je Melqui yteedy hue' je' Jana, je Jana yteedy hue' je' José, <sup>25</sup> Je José yteedy hue' je' Matatías, je Matatías yteedy hue' je' Amós, je Amós yteedy hue' je' Nahum, je Nahum yteedy hue' je' Esli, je Esli yteedy hue' je' Nagai, <sup>26</sup> je Nagai yteedy hue' je' Maat, je Maat yteedy hue' je' Matatías, je Matatías yteedy hue' je' Semei, je Semei yteedy hue' je' José, je José yteedy hue' je' Judá, <sup>27</sup> je Judá yteedy hue' je' Joana, je Joana yteedy hue' je' Resa, je Resa yteedy hue' je' Zorobabel, je Zorobabel yteedy hue' je' Salatiel, je Salatiel yteedy hue' je' Neri, <sup>28</sup> je Neri yteedy hue' je' Melqui, je Melqui yteedy hue' je' Adi, je Adi yteedy hue' je' Cosam, je Cosam yteedy hue' je' Elmodam, je Elmodam yteedy hue' je' Er, <sup>29</sup> je Er yteedy hue' je' Josué, je Josué yteedy hue' je' Eliezer, je Eliezer yteedy hue' je' Jorim, je Jorim yteedy hue' je' Matat, <sup>30</sup> je Matat yteedy hue' je' Leví, je Leví yteedy hue' je' Simeón, je Simeón yteedy hue' je' Judá, je Judá yteedy hue' je' José, je José yteedy hue' je' Jonán, je Jonán yteedy hue' je' Eliaquim, <sup>31</sup> je Eliaquim yteedy hue' je' Melea, je Melea yteedy hue' je' Mainán, je Mainán yteedy hue' je' Matata, je Matata yteedy hue' je' Natán, <sup>32</sup> je Natán yteedy hue' je' David, je David yteedy hue' je' Isaí, je Isaí yteedy hue' je' Obed, je Obed yteedy hue' je' Booz, je Booz yteedy hue' je' Salmón, je Salmón yteedy hue' je' Naasón, <sup>33</sup> je Naasón yteedy hue' je' Aminadab, je Aminadab yteedy hue' je' Aram, je Aram yteedy hue' je' Esrom, je Esrom yteedy hue' je' Fares, je Fares yteedy hue' je' Judá, <sup>34</sup> je Judá yteedy hue' je' Jacob, je Jacob yteedy hue' je' Isaac, je Isaac yteedy hue' je' Abraham, je Abraham yteedy hue' je' Taré, je Taré yteedy hue' je' Nacor, <sup>35</sup> je Nacor yteedy hue' je' Serug, je Serug yteedy hue' je' Ragau, je Ragau yteedy hue' je' Peleg, je Peleg yteedy hue' je' Heber, je Heber yteedy hue' je' Sala, <sup>36</sup> je Sala yteedy hue' je' Cainán, je Cainán yteedy hue' je' Arfaxad, je Arfaxad yteedy hue' je' Sem, je Sem yteedy hue' je' Noé, je Noé yteedy hue' je' Lamec, <sup>37</sup> je Lamec yteedy hue' je' Matusalén, je Matusalén yteedy hue' je' Enoc, je Enoc yteedy hue' je' Jared, je Jared yteedy hue' je'

Mahalaleel, je Mahalaleel yteedy hue' je' Cainán, <sup>38</sup> je Cainán yteedy hue' je' Enós, je Enós yteedy hue' je' Set, je Set yteedy hue' je' Adán, je Adán yteedy hue' je' Dios.

## 4

### *Je mujcu' tuñ ijxta'ní ma Jesús*

<sup>1</sup> Jesús ymíid'ajtpy anajty je Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Co Jesús jím choñ ma Jordán mij níi, chi je Dios yjihui'ñ ymic'ajt yajniçxi mijtigüduum. <sup>2</sup> Jesús y'ijty huixchigui'px xii jím mijtigüduum. Chi je mujcu' yjot'ijxi huinma'ñ'ijxi. Jaygay jím y'ijty, e co huixchigui'px xii ñajxni, chi oy yuuböccodyii. <sup>3</sup> Chi je mujcu' nímay:

—Pení janch miich Dios xy'ung'adyii, nímay jada tzaa huen ahuimbity tzajcaagy.

<sup>4</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Jaybety ity ma Dios ñecy co ca'nan miid tzajcaagy ti'ajty jäy ajcxy yjugy'aty, nañ jadu'n tzocy tüg'óciy Dios y'ayuc.

<sup>5</sup> Chi je mujcu' miidpejty Jesús ma tüg cop janch cixpi, chi tüg jaxígy yajni'ixiyy tüg'óciy je naax cajp huidi jii naaxhuiñbi. <sup>6</sup> Chi je mujcu' yminañ:

—Iich miich möhuipy tüg'óciy mic'ájtìn ané'min etz oy'ájtìn, com iich ngí'am y'ity tüg'óciy, e nmöhuibich hueñytimpinìty. <sup>7</sup> Pen xyhuingoxtinaaybich xy'ojadajtpich miich, ac miich jada mje' tüg'óciy.

<sup>8</sup> Chi Jesús y'adzooy, yminañ:

—Huinhüägtuutcich miich mujcu', com jadu'n jaybety y'ity: “Co yi Huindzin miich mDios mhuingoxtinähuiipy m'ojadadipy, etz yi' je' tüg pajc myajmij'adipy.”

<sup>9</sup> Chi je mujcu' miidnicxy Jesús jím Jerusalén, chi miid pejty ma Dios ytijc coduu, e nímay:

—Pen Dios miich xy'ung'ajtp cödijpnax naaxcíxy, <sup>10</sup> com jaybety jadu'n y'ity ma Dios ñecy co quexipy Dios yi' y'angeles ajcxy e xycuend'adipy. <sup>11</sup> Cigíxy ajcxy xyhuidziipy, ca'ydi mdzaachíy ma tzaajot.

<sup>12</sup> Chi Jesús yminañ:

—Ji Dios y'ayuc huidi jadu'n minam co ca' mjot'ixipy mhuinma'ñ'ixipy yi mHuindzin Dios.

<sup>13</sup> Co je mujcu' yajcijxy jadu'n nej anajty jot'ixa'ñ huinma'ñ'ixa'ñ Jesús, chi huinhüägtuuty tüg tiempo.

### *Jesús yajtzondägy je' ytung jím Galilea*

<sup>14</sup> Chi Jesús nicxy jím Galilea, e Jesús miid'ajtpy je Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Chi Jesús ooy cömay y'ijty ma tüg'óciy cajp huinduy agonbi. <sup>15</sup> Hue' Jesús anajty yaj'ixpicy majaty je' ajcxy naymujctac. Chi je jäy ajcxy tüg'óciy ooy cömay Jesús.

### *Jesús yajpaady jím Nazaret*

<sup>16</sup> Chi Jesús ymíiñ Nazaret ma anajty ti yeegy. Chi Jesús ytigiy ma naymujctac, jadu'n nej costumbre anajty miidity pocxxidüum. Chi ytinaay'ahuíy, chi ytigiiy necycapxpi.

<sup>17</sup> Chi ajcxy mooy je necy huídibi je Dios y'ayucnajtzcapxiiybi Isaías yjaay. Chi ciyuhäcxý je necy, paty jiiby tüg it ma anajty yjaybetyity jadu'n:

<sup>18</sup> Je Huindzin Dios yjihui'ñ ymic'ajt xymíid'ajtpich, co xyajniibicyich co nyajnímähuiibich ayoobítijc je oybi ayuc. Ti xyquexyich co nyajjotcugihuiibich je jäy ajcxy huídibi jotmay ymíid, etz nhuinméecxibich huídibi ajcxy pujxtigótyip, nañ jadu'n ajcxy je huídibi huíntzip nyajhuindiiçxiigibich, e nbidägibich ahuätztuum huídibi yajtzaachytumb.

<sup>19</sup> Ti xyquexyich co ngapxhuäcxibich je tiempo mina Huindzin Dios may'ajt oy'ajt tuna'ñ miid je jäy ajcxy yciixpi.

<sup>20</sup> Chi jada' Jesúś abidiijty je ñecy, yajcidiijy je tungmiiđpi, huin'it y'ixtacy. Chi tūg'óciy mayjäy jiiby ma naymujctac ooy ajcxy huindicxy je Jesúś. <sup>21</sup> Chi Jesúś ymīnandacy:

—Cham yajcuydun je' huidi jaybety ma Dios ñecy jadu'n nej miich ajcxy cham ti mmidooy.

<sup>22</sup> Chi nidüg'óciy ajcxy ooy jäygidacy nej Jesúś mīna'ñ, etz huinmay ajcxy ooy je ayuc huidibí Jesúś ycapxy, chi ñayñimáayigixy:

—¿Nej ca'y José jada jada' y'ung?

<sup>23</sup> Chi Jesúś ymīnaañ:

—Ca' yjécyti miich ajcxy xyajnimähuiibich jada ayuc: “Tzoydumbí naychoyihuü cí'm. Tūg'óciy jadu'n nej iich ajcxy nmidooyich ti mduñ jím Capernaum, nañ jadu'n miich octun ma mgí'mgajp.”

<sup>24</sup> Chi Jesúś yjacmīnañ:

—Janch iich miich ajcxy nnimäy co ni tūg jay huidibí Dios y'ayucnajtzcapxiiyb ca' jay ajcxy cöbicy ma yci'mgajp. <sup>25</sup> Janch iich miich ajcxy nimäy co ooy anajty may co'ögy ytoxyjäy ya Israel jecy'ajty co Elías chīnaay, co je tzajp adujcy tugiig jimiijt jatuduyc po', co oy yuu miiñ ma tūg'óciy naax cajp. <sup>26</sup> E Dios ca' quejxy je Elías ma yi Israeljäy co'ögy töxyjäy ajcxy. Hue' janch quejxy huinduum jím Sarepta ma Sidón naaxjot ma tūg co'ögy töxyjäy huidi jím. <sup>27</sup> Nañ jadu'n anajty ooy mayjäy püdz pa'm mīidity ya Israel jecy'ajty co je Dios y'ayucnajtzcapxiiybí Eliseo chīnay. Chi ni tūg jay huin'it catzoocy, jeyi tūgpajc choocy pa'mjäy huidibí anajty yxii Naamán huidi tzoon Siria naaxjot.

<sup>28</sup> Huin'it tūg'óciy jay huidi anajty jiiby ma naymujctac ooy yjotma'tcoty co jadayaab ayuc ajcxy mīdooy. <sup>29</sup> Chi je mayjäy ajcxy nibidigý Jesúś etz yajpidzimy ma je cajp. Chi ajcxy yajnicxy jím ma je tzaahuingueetz, co je cajp copcixy anajty yajpaady, e jím anajty cödijpnaxaangixy. <sup>30</sup> Chi Jesúś ñajxy cujc'amy ma je' ajcxy, chi ñicxní.

### *Tūg yeydijc huidibí anajty mīid jibic espíritu*

<sup>31</sup> Chi Jesúś y'idacy jím Capernaum, tūg cajp jím Galilea naaxjot, chi Jesúś jay ajcxy yaj'ixpijcy pocxxiendum. <sup>32</sup> Huinmay ooy ajcxy jadu'n nej je' yaj'ixpijcy. Ñayñimáayigixy co je Jesúś yaj'ixpijcy nejihuü mijtung mij'ané'min mīidity.

<sup>33</sup> Jiiby ma je naymujctac jiiby anajty tūg yeydijc huidibí mīid tūg ca'oybi, chi je ca'oybi mic yaaxqueecy ymīnañ:

<sup>34</sup> —Ixmajtzich ajcxy, ¿ti mdunamy mīid iich ajcxy Jesúś je nazaretpi? ¿Nej ti mmiñ co xyajhuindigoyaanigixyich? iich miich n'ijxcapy co miich je' je Huätzpi Dios.

<sup>35</sup> Chi Jesúś je ca'oybi ojy, nimay:

—Amon, pidzim ma yi jay.

Chi je ca'oybi najtztijiiy je yeydijc agujc'amy ma je jay ajcxy, huin'it ypidzimy, e ca' ni nej jactuuñ. <sup>36</sup> Tūg'óciy jay jím ooy ajcxy ñay'adzigiiyi miñ xyipy yjanayñimáayigixy:

—¿Ti ayuc jada' yi'? Co mīid y'ané'min etz mic'ajt ane'my ca'oybi etz yajpidzimy ma jay.

<sup>37</sup> Chi Jesúś capxpaady y'ijty ma tūg'óciy cajp huidi huinduy agónip.

### *Jesús yajtzoocy Pedro ymīd töxyjäybí*

<sup>38</sup> Chi Jesúś ypidigý choñ ma naymujctac, ytigiyy ma Simón ytijc. Jadu'n anajty Simón ymīd töxyjäybí mic ytoyii. Chi ajcxy cohuaniiy Jesúś mīid je' yciixpi. <sup>39</sup> Chi Jesúś yhuindacy ma je' yhuinduu, ix'ojy je toyii, e jadu'ñi ñajxy. Chi je' mic'amy ypidigý, yajcay yaj'uucy ajcxy.

### *Jesús yajtzoocy mayba'mjäy*

<sup>40</sup> Tzuu tzuu anajty jay ajcxy yajnicxy tūg'óciy jay ajcxy pa'mmiiđpi ma Jesúś. Chi Jesúś cīñixajy nidüg nidüg, e jadu'n anajty ajcxy chögy. <sup>41</sup> Chi nañ jadu'n je' ca'oybi yajpidzimy ma mayjäy, mic je ca'oybi anajty yhua'ñ yjihuü, ymīna'ñ:

—Miich je' Dios xy'ung'ajtp.

Chi Jesús nügi ix'ojy, ca' anajty yajhuäcxipy nícxxy yjaccapxy, com ti anajty nejhuiiygixy co yi' je' je Cristo.

### *Jesús y'ayuccapxhuäcxxy jím Galilea*

<sup>42</sup> Co yxiimiy, chi chooñ Jesús, nícxxy mijtigiduum. Ooy jää yja'ixtäyii, chi ajcxy oy paatcixy, yajhuäcxipy ajcxy ooy, ca' anajty oc'ixmadzáangixni. <sup>43</sup> Chi Jesús yminañ:

—Ooy jada chachcopícyity co canaag agajp iich jada ngapxhuäcxibich je oybi ayuc jadu'n nej Dios y'anem. Paady Dios ti xyquexyich ya naaxhuiñ.

<sup>44</sup> Jadu'n anajty je' capxhuäcxxy majaty jää ñaymujctac jím Galilea.

## 5

### *Je acxmajtzin mijhuinma'ñybi*

<sup>1</sup> Tügtacy jadu'n yajti, jím anajty Jesús ma je Genesaret mejypa', co jää ñimiini janch ñay'adijiy ñay'agodiyigixy, tzach'amidohuaangixy Dios y'ayuc. <sup>2</sup> Chi yi' ijxpaty mejtz barco jahueengi mejypa'áy. Je acxmajtzpidjc ti anajty ypidzimgixy ma je barco, jím anajty y'acxxuumy pújccixy. <sup>3</sup> Chi Jesús yajtigiyiy tüg barco huidi Simón anajty je'ajtpy. Chi may'ajt pijctzoy co huen yajjihuägy hueeni yi' barco mejypa'áy. Chi Jesús y'ixtacy barcojoty, e jadu'n yaj'ixpijcy je mayjää ajcxy. <sup>4</sup> Co ycapxymaayi, chi Jesús Simón nimay:

—Nícx pidäg m'acxmadzi'ñ mejyjoty, jaydëbi májtzcixipy acx.

<sup>5</sup> Chi Simón y'adzooy:

—Huindzin, ti iich ajcxy ooy njatuñ tüg tzuum, ni ti ti ngapáatcixyich. Per miid miich m'ayuc ycixpi yi' acxmadzi'ñ nbidägibich mejyjoty.

<sup>6</sup> Co ajcxy pidacy je acxmadzi'ñ mejyjoty, chi yajco'adujcy ooy may acx, jahueeni acxmadzi'ñ ycaciich miid je may acx ycixpi. <sup>7</sup> Chi Pedro yemi ymigügtijc huidi anajty jím ma je jadügpi barco, huen miñ ajcxy pubedyii. Chi ajcxy ymiñ pubejtp, yaj'ujch ajcxy metzpi barco miid may acx, jagoo jagoo ycaquiiñ je barco miid may acx ycixpi. <sup>8</sup> Co Simón Pedro ijxy jadu'n, chi ycojxtinaay'ahuiy ma Jesús yhuinduu, nimay:

—Huinhäctúutcich, Huindzin, com iich pocyjäy iich.

<sup>9</sup> Com Pedro janch tzigiyb anajty, etz nañ tzigiyb tüg'óciy huidi anajty miid ti ytuñ, co anajty ooy may acx tzachyajnibéjtcixy. <sup>10</sup> Nañ jadu'n tzigiyb anajty je Jacobo etz Juan je Zebedeo ymang ajcxy huidibi Simón anajty ti pubety. Chi Jesús ñimay Simón:

—Ca' mdzígíy, jadachambi etz jacnícxni xii tiempo mdunipy jäymadzii.

<sup>11</sup> Co je barco yajmejypidzimy, chi ajcxy y'ixmajch tüg'óciy, chi ajcxy panicxy Jesús.

### *Jesús yajtzögy tüg jää nübützpa'mmii dpi*

<sup>12</sup> Chi jadu'n yajti co anajty Jesús yjimiity ma tüg cajp, co ñimiini tüg yeydijc ymiiid anajty pützpa'm. Co je pa'mjää ijxy Jesús, chi nihuindacy ma yhuinduu, minucxtacy, nimay:

—Huindzin, pen mdzojcpy jëbi xyajtzögibich.

<sup>13</sup> Chi Jesús yci' najtxajiy nidoon, nimay:

—Ndzojcpyich, hu'i'm huädz.

Chi mic'amy je jää chooccy. <sup>14</sup> Chi Jesús ane'my, nimay:

—Ca' ni pin myajnimähuiipy, nícx janchtiy nayguëxiib ma teedy, jaydëbi möhuipy Dios huindzigiñ, jadu'n nej Moisés ycotújcin je jécyip y'anem, miid yi' ycixpi co ti mhuätzpidzimy, jaydëbi jää ajcxy nejhuiipy co ti mdzögy.

<sup>15</sup> Je capxy'ayuc nügi y'oc-huäcx'adiitzni, e janch mayjää y'ocnimújcin, jím pin ayuc midohuaam, e jím huidi tzögaam. <sup>16</sup> Jesús ycögueecpy anajty je mayjää, nícxxy anajty mijtigiduum Dios ojadajtpi.

### *Jesús yajtzögy tüg jää cixuxypí tecyxuxypí*

<sup>17</sup> Tüg tecy yjájtì, Jesúś anajty yaj'ixpijcp, e jím anajty ajcxy iñäy ma Jesúś yhuinduu fariseojäy ajcxy, etz huidi jääy yaj'ixpijcp Dios ñecy huidijaty anajty ti choongixy canaag agajp ma Galilea naaxjot Judea naaxjot, etz cham huidijaty anajty ti chooñ Jerusalén. E Jesúś ymíid anajty Huindzin Dios ymic'ajt co jääy yajtzögiy. <sup>18</sup> Chi nijéjity jääy yajja'ty cijx'am tüg pa'mjäy yëydijcpı huiди ca' anajty yci' ytecy yücxy. Chi ajcxy ixtaay ma yajtijctigihuiipy pidäga'ñ anajty ajcxy je pa'mjäy ma Jesúś yhuinduu. <sup>19</sup> Com ca' anajty ni ma tigiyiydac miid co je tijc anajty ooy y'újtzity miid mayjäy. Chi ajcxy miidpejty tijc niigixy, chi ajcxy tijc yajcöhüach, e chi ajcxy cödixñajxy cijx'am je pa'mjäy ma Jesúś yhuinduu. <sup>20</sup> Co Jesúś ijxy jadu'n nej je' ajcxy ymibicy, chi nimay:

—Yëydijc, yajmeecxp mbocy.

<sup>21</sup> Chi je' ajcxy huiди yaj'ixpijcpı Dios ñecy etz je judío ixpicytijc huiди naydijigixp fariseojäy huinmaygoty, ñayñimáayigixy: "Jada Jesúś ooy ycapxtigoy miid Dios. Ni piñ yëydijc huaad ca' ti pocymeeccxy. Tügpajc nHuindzin'ájtim Dios huiди pocyhuinmecxp."

<sup>22</sup> Jesúś ñehuiiy je' ajcxy yjot yhuinma'ñ, paady ajcxy nimay:

—¿Ti mdzachhuinmaayb ajcxy ma mjot mhuinma'ñ? <sup>23</sup> ¿Ti jactzip co minaanim co ti mbocy yajmeecxy o minaanim: "Pidiг etz nicxni"? <sup>24</sup> Jaydëbi miich ajcxy mnejhuñhiipy co iich je' je jääy huiди tzoon tzajpjoty, nmíidich ané'min etz mic'ajt ya naaxhuiñ jëbi jääy nbocyhuinmeeccxyich, paady cham nnimäyich yi pa'mjäy: "Pidiг etz yajpidig mmaabejt, nicx ma mdijc."

<sup>25</sup> Chi mic'amy je pa'mjäy ytinayigý ma je jääy ajcxy yhuinduu, etz yajpidigý je' ymaabejt ma anajty ycognäy. Chi ñicxní ma ytiјc, chi ooy cömay jäymejch Dios. <sup>26</sup> Huin'it nidüg'óciy je mayjäy ooy ajcxy jihuiiy, e chi ajcxy ooy cömay etz jäymejch Dios. Chi ajcxy ooy chigiyigixy, yminaangixy:

—Cham janchtiy n'íxiñ mihuinma'ñ.

### *Jesúś huodzooñ je Leví*

<sup>27</sup> Co jadu'n ytuni yjajti, chi Jesúś jím choñ, chi ijxy tüg yajcogüejtpı huiди anajty yxiñ Leví. Leví jím anajty iñäy ma yajgogüejttac. Chi Jesúś nimay je Leví:

—Pajaamgich.

<sup>28</sup> Chi je Leví ixmajztay huiди anajty ytuumyb etz padzooñ je Jesúś.

<sup>29</sup> Chi Leví mayjäy yajcay yaj'uucy ma ytiјc, cham may yajcogüejtpı ajcxy etz jacjadyii jääy huiди iñaayb ma yi mesa miid Jesúś etz yi' ydiscípulos ajcxy. <sup>30</sup> Chi je' ajcxy huidibi yaj'ixpijcp Dios ñecy etz je ixpicytijc huiди naydijigixp fariseojäy tzachnni'ameechycápçixy ni'ojuygixy je Jesúś ydiscípulos ajcxy, yminaangixy:

—¿Na'amy co mgaaygixy muuccixy miid yajcogüejtpı etz miid pocyjäy ajcxy?

<sup>31</sup> Chi Jesúś yminañ:

—Ca' yajmayjaty tzoydumbi huidibi ca' ajcxy ypiгyii, jëyi huiди ajcxy píjcpı. <sup>32</sup> Ca' iich ti nmiñich ma je jääy ajcxy huidibi ca' pocy miidity. Iich ti nmiñich miid yi pocyjäy yciхpi co huen jothuimbijttaaygixy ma Dios.

### *Yaj'amidooy ajcxy Jesúś ti co jääy ajcxy y'ayunas'ájtcixy*

<sup>33</sup> Chi je mayjäy ajcxy Jesúś nimay:

—Nej co yi' (Juan) ydiscípulos ajcxy janam jadzojc jaygay y'íjtcixy etz ycapxtáccixy, nañ jadu'n je fariseojäy ydiscípulos ajcxy janam jadzojc jaygay y'íjtcixy. Chi miich mdiscípulos ajcxy ca' ajcxy jaygay y'íjtcixy, caaby uucp ajcxy jabom jabom.

<sup>34</sup> Chi Jesúś yminañ:

—¿Nej jëbi yaj'ayuu'aty jääy ajcxy huiди yajpatpi ma je píjcpı yajnixiduñ, pen quipxyi yam yajpaady miid je huidibi píjcpı? <sup>35</sup> Minamb je xiñ je tiempo mina je píjcpı yajtzoniiy, huin'it janchtiy ajcxy jëbi y'ayuu'ájtcixy.

<sup>36</sup> Nañ jadu'n ajcxy yajnimay tüg jihuimbit ayuc:

—Ni pín ca' huaad agiyíy tuc-huit miid jemyhuit, canaan jéyi ycíidzip yi jemybi, nañ jadu'n je tucpi ca' oy yhui'ma'ñ miid je jemyhuit agiyí'ñ. <sup>37</sup> Ni pín ca' pidägy jemy vino ma je tucpi cochac, pen janch jadu'n octuñ, je vino jemybi ycíidzip je tucpi cochac, chi y'ixyoctähuiipy je vino etz je cochac ñitigoydähuiipy. <sup>38</sup> Pidägipy ajcxy jemy vino ma tüg jemybi cochac, chi jadu'n ca' ytigoyipy je vino ni je cochac. <sup>39</sup> Ca' ni pín tzocy vino jemybi, pen ti anajty ügy vino tiibí yjejcní, co jadu'n ymina'ñ co jac oy je tiibí yjejcní.

## 6

### *Je discípulos ajcxy yajmújccixy trigo cojc pocxxiíduum*

<sup>1</sup> Chi jadu'n yjajtí tüg pocxxiíduum co Jesús oy ñaxy ma tüg trigo cam, e yi' ydiscípulos ajcxy oy anajty yajminájccixy trigo tiim, chi ajcxy nixaqtüdy, e chi ajcxy jiicxy. <sup>2</sup> Chi nidügti fariseojäy yminañ:

—¿Ti co ajcxy jadu'n mdundigooy co mdúngixy huídi ca' ñigodúcyity ajcxy mdunipy pocxin xiíduum?

<sup>3</sup> Chi Jesús yminañ:

—¿Nej ca'ní miich ajcxy mgapxy Dios ñecy nijadu'ñyi? ¿Nej ca' mnejhuiiygixy ti David ytuun co anajty yuubögyii etz nañ co ymigügtijc anajty yuubögyii? <sup>4</sup> David ytigíiy ma Dios ytijc, chi conígy je tzajcaagy huídibí anajty jiiby ma Dios yhuinduu, chi caay, nañ jadu'n moy je ymigügtijc ajcxy. Je' tzajcaagy ca' anajty ypadyii nícxxy je' ajcxy cay. Teedy je' anajty ajcxy paatip cáaygixip.

<sup>5</sup> Chi Jesús yjacminañ:

—Iich je' je jääy huídibí tzoon tzajpjoty, jëbí nnimäyich je jääy ajcxy ti jëbí huaad ytungixy sábado xii.

### *Je yëydijc huídibí anajty yci' tiidzip*

<sup>6</sup> Chi jadügtacy yjajtí tüg pocxxiíduum, co Jesús ytigíiy ma tüg naymujctac, chi jääy yaj'ixpíjcy. Jiiby anajty tüg yëydijc huídi y'a'oygi' anajty tiidzip. <sup>7</sup> Chi huídi ajcxy yaj'ixpíjcp Dios ñecy etz fariseojäy ajcxy ix'ijxy pa'íjxcixy Jesús nej pen jääy yajtzögam pocxxiíduum, e je' ajcxy anajty miid yciixpi xihua'ñ. <sup>8</sup> Jesús ñejhuiyb je' anajty ajcxy yjot yhuinma'ñ. Chi Jesús nimay je yëydijc huídibí anajty yci' tiidzip:

—Pidiig, tinayig mayjäy'agujc.

Chi je' ytinaayig. <sup>9</sup> Chi Jesús yminañ:

—Nyaj'amidohuaamybich miich ajcxy tüg ayuc. ¿Nej Dios ñecy ymina'ñ, jëbí oybi nduunim pocxxiíduum o jëbí jibicpi nduunim, nyajzoocim jääy o nyajtigooyim jääy yjugy'ajt?

<sup>10</sup> Chi Jesús ajcxy huindicxpejttay nidüg'óciy, chi nimay je pa'mjäy:

—Xajtiu mgi'.

Chi je' yci' xajtiy, huin'it je' yci' choocy. <sup>11</sup> Chi je' ajcxy huídi yaj'ixpíjcp Dios ñecy etz je ixpícytijc huídi ajcxy mijpidacp judío ycostumbre ooy ajcxy yjot'ambijcy, ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—¿Nej ajt n'octuunim jada Jesús?

### *Jesús huin'ixy je majmetzpi discípulos ajcxy*

<sup>12</sup> Jadu'n yjajtí huin'it xii Jesús ñícxxy mijtigíduum Dios ojadajtpi. Tüg tzuum ooy Dios mibijctzooy. <sup>13</sup> Co yxiimíy, chi Jesús huoomiñ yi' ydiscípulos ajcxy. Chi huin'ijxy je majmetzpi, etz yxiimoy ajcxy, apóstoles. <sup>14-16</sup> Chi Jesús yhuin'ijxy je Simón huídi yxiimoy Pedro; je Andrés, Pedro y'uch; Jacobo etz Juan; Felipe etz Bartolomé; Mateo etz Tomás, Jacobo hue' je' Alfeo ymang; etz Simón huídi jääy ytijpy Zelote; Judas, Jacobo y'uch; etz Judas Iscariote huídibí nañ jadu'n Jesús cíyejc ma ymidzip.

### *Jesús yaj'ixpícy mayjäy*

<sup>17</sup> Chi Jesús miiid'idacy je discípulos ajcxy, chi oy yhuäcxipy ma tüg ajoy miiid ydiscípulos ajcxy etz mayjäy huidi anajty ti choongixy Judea naaxjot, etz Jerusalén, etz ma mejypa' jím Tiro etz Sidón. Ymiñ ajcxy je mayjäy co amido'o'idáani Jesús y'ayuc etz nañ chögaangixy je pa'm huidi ajcxy ymiid. <sup>18</sup> Cham je huidi anajty ayo'n tzachpaatp miiid ca'oybi, nañ tzoocp je' anajty ajcxy. <sup>19</sup> Chi tüg'óciy je jay ajcxy janch nídonamy anajty ajcxy je Jesús, co ymiid mic'ajt co jay tüg'óciy yajtzög.

### *Je jotecuyc'ajt etz je cajotecuyc'ajt*

<sup>20</sup> Chi Jesús huindicxpejttay je mayjäy huidi ajcxy xpigaam yi' y'ayuc, e yminañ: —Jotecuyc' miich ajcxy ayoobtijc, com miich ajcxy cham xypaat Dios y'ané'min.

<sup>21</sup> Jotecuyc' miich ajcxy huidi cham yuubó'cip, co mgüxiib miich ajcxy. Jotecuyc' miich ajcxy huidi cham jotmay miiid, co ypáadip xii tiempo mina mxondáaccixipy.

<sup>22</sup> Jotecuyc' miich ajcxy mina anajty jay ca' xy'ixáangixy, co pin xy'ixtjcxixipy, e co jay ajcxy jibic xyñigapxa'ñ xyñixiga'ñ miiid iich ycixpi, je jay huidi tzoon tzajpjoty. <sup>23</sup> Mxondäg miich ajcxy huin'it xii, etz mjotcugiiygixip, com ooy chachmíjjity huidi ajcxy mbadaamy tzajpjoty. Com jadu'n anajty jecy'ajty miich mmij'ap mmijteedy ca'ixaangixy je huidi anajty Dios y'ayucnajtzcapxiyyipy.

<sup>24</sup> Miich ayoob ajcxy comeeñyjäy, com ca' ti jotecuyc'ajtín mjacpadaangixy huin'it xii (co Dios tiygunip je naaxhuiñjäy).

<sup>25</sup> Miich ayoob ajcxy huidi cham oc'aguyc'ajtp ocjotecuyc'ajtp, ayo'n jotmay ajcxy mbaadip, e myajmayjadip miich ajcxy tijaty.

<sup>26</sup> Miich ayoob ajcxy co ajcxy myajnigapxipy myajnimiydägipy, com jadu'n jecy'ajty miich ajcxy mmij'ap mmijteedy nimay je jay ajcxy co ooy y'oyjäy huidi ajcxy anajty najtzcapxiyyib ayuc huidibi ca' ytíy yjánchity.

### *Nej huaad nmigüg ndzójcim*

<sup>27</sup> Chi Jesús yjacminañ:

—Miich ajcxy huidi cham amido'ijtp iich n'ayuc, iich miich ajcxy nimaayb: Tzójccix mmidzip, mi'oyjäy'ájtcix huidijaty ca' xy'ixaangixy. <sup>28</sup> Migapx je jay ajcxy miiid oyjot oyhuinma'ñ huidi ajcxy jibic xyñigapxp xyñi'ojiiyb. Mibijctzoogixy yi Dios miiid je' ajcxy ycixpi huidibi xyñigapxp xyñi'ojiiyb. <sup>29</sup> Pen ji pin xycojxy ma yi mhuinjip, mo' jadüg adu'm'amy ahuin hueñ coxy. Pen ji pin xypigaani yi mjocxhuit, jactimmo' mnijen huen yajniçx. <sup>30</sup> Pin xypijctzohuip tijaty, mo'. Pin xypijcip huidi miich mjë'ajtpy, ca' mbijctzohuipy jadüg'oc. <sup>31</sup> Nej mdzocy tunipy jay miiid miich ajcxy, nañ jadu'n miich ajcxy mdunipy miiid yi' ajcxy.

<sup>32</sup> Pen miich ajcxy jeyi mdzojccixpy pinjaty xychojccixp, ¿ti oyjäy'ájtin jada' miich ajcxy m'ocpaadipy? Nañ jadu'n je pocyjäy ajcxy chojcpy pinjaty yi' ajcxy tzójcip. <sup>33</sup> Pen mdumyb oybi huidijaty mmiid ooy mnaymigüg'adyii. ¿Ti oyjäy'ájtin jada' miich ajcxy m'ocpaadip? Nañ jadu'n je pocyjäy ajcxy tuñ oybi miiid ymigügtijc. <sup>34</sup> Pen myejcpijctzou miiid je jay huidibi miich ajcxy mijip'ijxpy co nañ jadu'n xymöhuipy tigatii, ¿ti oyjäy'ájtin miich ajcxy mdumyb? Nañ jadu'n yi jibic jayejcipi tijaty pijctzoy co nañ jadu'n jip'ijxcixy co ymöhuipy tigatii. <sup>35</sup> Miich ajcxy, tzójccix mmidzip, mi'oyjäy'ájtcix mmidzip, yajpijctzoogix tijaty, e ca' ni ti mijip'ijxcixipy co ajcxy jac mij mbaadip. Jadu'n miich ajcxy mij mbaadip oy'ájtin e mnaydijiyb ajcxy je mijpi Dios y'ung. Com Dios pa'ayoodaayb tüg'óciy yi jay ajcxy huidibi ca' ti jaygidaagy, etz huidi jibicjäy. <sup>36</sup> Miich ajcxy pa'ayoo migügtijc ajcxy, jadu'n nej mDios Teedy tzajpjotypi ypa'ayoo huenytmpinity.

### *Ca' mmigüg ni ti myaj'ix'ixipy myajpa'ixipy*

<sup>37</sup> Ca' mmigüg ni ti myaj'ix'ixipy myajpa'ixipy, huin 'it ca' pin xy'ix'ixipy xypa'ixipy. Ca' mmigüg mbocy'ixipy, e huin'it ca' pin xypoc'ixipy. Huinmecx mmigüg, e huin'it nañ jadu'n Dios myajhuinmeecxip. <sup>38</sup> Mo' mmigüg etz huin'it miich ajcxy Dios xymöhuipy

quipxy ooy tijtäch etz janch yajxon y'újtzity cödinaayb. Com yi quipxi'ñ tiibí myajquipxi'ý, nañ yi' miid xyquipxhuimbidiþy.

**39** Chi Jesú斯 yajnimay je mayjäy tüg jihiimbit ayuc:

—¿Nej jëbi tüg jäy huintzpi ymigüg huintzpi huijzyöyñi? ¿Nej ca' mdiyy nimetz yjutcögägixipy? **40** Ca' ji ni tüg ixpijcpí huidi nïgi ixpícyip ca'ydi yhuindzin, pen ji piñ huädz yjadim'ixpícy najtpadíhuipy yhuindzin.

**41** ¿Na'amy co mic'amy mbocy'ixy mmigüg co hueeni ytundigoy, e miich jac mij ooy mdundigoy, e ca' mjihui'nybicy? Tim jadu'n nipaady nej jihiüy ti m'ixy pi'cpüx ma mmigüg yhuiin, e ma miich mgí'mhuiin jac jiiby mij quipy, e ca' m'ixy je quipy ma mgí'mhuiin. **42** Ca' huaad mnimähuiþy mmigüg: "Nayyegii miñich püx n'ocajpidzim maabi mhuiin", e miich ca' m'ijxy mij quipy ma mgí'mhuiin. Jibicjäy miich. Jayip miich myajhuädzip mjot mhuinma'ñ, huin'it jëbi mmigüg m'ihuijip mgapxhuijip, jadu'n nipaady nej jihiüy ti myajpidzimy je quipy maabi mhuiin, jachuädz m'íjxigipy e chi jëbi yi pi'cpüx myajpidzimy maabi mmigüg yhuiin.

### *Je quipy je ytuum, yi' miid yciþpi yaj'ijxcapy*

**43** Ca' yi' y'oyjäity huidi jibic tuumb, nañ jadu'n ca' jibicjäy huidi oy tuum, tim jadu'n nipaady nej tüg quipy. Ca' ji yi' oyguípy huidi jibic tiim'ajt, nañ jadu'n ni ca' yjibicquípyity huidi oy tiim'ajtp. **44** Com ni je' quipy yaj'ijxcappi miid ytuum yciþpi. Ca' piñ higueri tiim tucy ma quipy apymiidpi. Nañ ni piñ ca' uvas cha'm piiy ma aadz apymiidpi. **45** Je jäy oyjäybí ma yjot yhuinma'ñ yajpidzimy oybi. Je jibicjäybí ma yjot yhuinma'ñ yajpidzimy jibicpi. Huidibí yhuinmaayb jotjoty huinma'nyjoty yi' ycapxyp.

### *Je meitznajxpi poch y'ijx*

**46** Chi Jesú斯 yjacminañ:

—¿Nej co nigo minaangixy: "Huindzin, Huindzin", ni ca' ajcxy mdungixy huidi nyajni'amaagixpy? **47** Tüg'óciy jäy huidi xyñimimbich etz xymidoohui iich n'ayuc etz cuyduñ, iich nyajni'ixihuiþy piñ je' ymidügnax. **48** Quipxiyyib tüg yeydijc huidibi ytijccoip ma tzaa nïcxy, chi nidajiy ooy ciicy, chi pidägy poch'ijx tzaa nïgíxy, co mijnií ycomy nimiñ je tijc, miid tüg'óciy ymijaa jayajpidiga'ñ je tijc, e ni ca' jadu'nyi yajyüçxy, com tzaagixy anajty ypojtzooñity. **49** Yi jäy huidi midoob iich n'ayuc e ca' cuyduñ, miidquipxiyy jadu'n yi' nej tüg yeydijc co ti ytijccoij. Ni ca' poch ciicy ypojtzooñity, jëyi naaxhuingíxy nidajiy hueeni. Co je mijnií ymiñ miid ymijaa, chi yajpidigje tijc, chi oy yhuindigoydäy.

## 7

### *Jesú斯 yajtzögy tüg mijitungmiidpi Romano ytumbi*

**1** Co Jesú斯 ycapxtaay ymijydactaay miid je mayjäy huidi anajty jim amido'ijtp, chi ytigiiy jim Capernaum. **2** Jim anajty tüg Capitán tüg ytumbi hue' anajty píjcip, janch tim ögaanip anajty, e je soldado huindzin ooy anajty tzocy je ytumbi. **3** Co je capitán ayuc midooy jadu'n nej Jesú斯 ytuñ, chi quejxy judío mijjäydiç, huen nïcxy minuucxtaaccixy Jesú斯 co je' yminipy ma ytijc yajtzögiyb je' ytumbi. **4-5** Chi je mijjäydiç ajcxy ymiñ ma Jesú斯, chi ajcxy cohuaniiy ooy, pijctzou may'ajt, nímay:

—Jadayaabi capitán ymihuaad co mbubedipy, com yajmij'ajtpi iich ajcxy ngajp, ti cojy iich ajt naymujctac.

**6** Chi Jesú斯 nïcxy miid je' ajcxy. Co ajcxy mihuingooñ je tijc, chi je capitán quejxy ymigüg huen nïcxy jijpcobadiy Jesú斯, nímhuiþy:

—Huindzin, ca' nej mnayjihuüyii, ca' iich mihuaadity co mdigihuiþy ma iich ndijc.

**7** E paady ca' iich njot ti mictuñ co iich miich ci'm nícx n'ixtäy. Jeda'ajty miich nïgo capx, e ti anajty ndumbich chögy. **8** Nañ jadu'n iich nmíidich soldados ajcxy huidi

ajcxy xycapxcöbijcpich. Ni'mäyich tüg: "Ni'cx", e ni'cxp; ni'mäyich jadüg: "Min", e mimb; ni'mäyich ndumbi: "Tun jada", e ytumyb.

<sup>9</sup> Co Jesús midoj nej je capitán yminañ, chi ji'huiyy ooy, chi ni'ijxhuimbijty ni'may ajcxy huidi paminiip:

—Iich miich yim ni'maaygixyp co ca' nbaadyich Israel jäy huidi xymibijcpich jadu'n nej jadayaab agatz jäy.

<sup>10</sup> Co ajcxy je quexyöybí yhuimbijtcixni ma je ti'jc, chi oy páatcixni je tumbi ti'anajty y'agidägy.

### *Jesús yajjugpijcy tüg co'ögytöxyjäy y'ung tiibi anajty y'ögy*

<sup>11</sup> Chi jadu'n yajtjy huin'it xi' co Jesús anajty ni'cxy ma tüg cajp huidi anajty yxii Naín. Miid anajty ni'cxy jadyii ydiscípulos ajcxy etz mayjäy. <sup>12</sup> Co yhuingooñ ma anajty ycajp tigihuaani, chi minaybaati jäy ajcxy, ni'cxy anajty ajcxy tüg öcpí yajnaaxtigiiygixy, huidi anajty ungdaj tügpajc y'ung'ajtpy. Hue' je' anajty co'ögy je töxyjäy, e miid anajty ni'cxy maycajpjäy. <sup>13</sup> Co je Huindzin Jesús ijxy, chi pa'ayogoty je töxyjäy, chi ni'may:

—Ca' myäxy.

<sup>14</sup> Chi Jesús ymijhua'cy, nidoñ je öcpí cajón. Chi ajcxy ytinayxiipy je huidi anajty ajcxy öcpí ciyñicxp. Chi Jesús yminañ:

—Yeydijc, iich miich yam nimaayb, pi'dig.

<sup>15</sup> Chi je yeydijc iñayigy huidi anajty ti y'ögy, e ytigiiy miydaacp. Chi Jesús yajcidiigiiyñi je' ytaj. <sup>16</sup> Chi ajcxy nidüg'óciy ooy ñay'adzigiygoti, e Dios jäymejch cömay, yminaangixy:

—Tüg mijpi Dios ti'yajtmiipti cham yajpatp ma iich ajt.

Nañ jadu'n ajcxy yminaangixy:

—Ti Dios ni'ijxcidägy yi yñaax ycajp.

<sup>17</sup> Ooy Jesús yajcömay ma tüg'óciy Judea naaxjot, etz ma tüg'óciy jac huinduy agonbi naax cajp.

### *Je Juan je Bautista yquexyöybí*

<sup>18-19</sup> Chi je jäy ajcxy huidi anajty Juan je Bautista yaj'ixpijcp yimi'ydactay jadu'n nej miid y tuni yajati Jesús. Chi Juan huooy metz yi' ydiscípulos ajcxy, e quejxy ma Jesús yajpaady. Chi Juan ni'may co huen ni'cxy amidoogixy Jesús, pen yi' je' je Cristo huidi anajty miinaam, o pen n'ahuíjxpy ajcxy huingbi. <sup>20</sup> Chi je Juan yquejxyöybí miiñ ma Jesús ni'may:

—Yi Juan je Bautista iich ajcxy ti xyquéyich ma miich amidohua'ñ pen miich je' je Cristo huidi minaamb, o ñ'ahuíjxypich ajcxy huingbi?

<sup>21</sup> Tim huin'itiy Jesús ooy mayba'mjäy yajtzoocy. Yajtzoocy nañ jadu'n huidi anajty ajcxy ooy mij yuu mij pa'm yaj'ayoyii, etz nañ yajtzoocy pinjaty anajty ca'oybi miid ma yjot yhuinma'ñ. <sup>22</sup> Chi Jesús je Juan yquejxyöybí ni'maayi:

—Ni'cx ni'maaygix je Juan jadu'n nej ti m'íjxcixy ti mmidoogixy, co yi' huintzpi ti yhuindicxig, yi' tecyma'tpi ti yöyiyy, yi' nübützpa'mmiidpi ti chögy, je cönatpi ti ymidoihuicciixy, je öcpí ajcxy ti yjuggipi jcy, e ngapxhuäcxyich oybi ayuc ma ayoobtijc.

<sup>23</sup> Jotcuje yi' ajcxy huidi ca' huinma'nytigooygixy miid iich yci xpi.

<sup>24</sup> Co je Juan yquexyöybí yhuimbijttay, chi Jesús ni'mi'ydaccoty je Juan ma je mayjäy ajcxy, yminañ:

—Co ajcxy ti m'oy mijtigiduum, ¿ti ti m'íjxcixy? ¿Nej ti m'íjxcixy tüg jäy ametz jotmetz, jadu'n nejhuüy tüg nähuaax huidi pojmiimb pojxijp? <sup>25</sup> Chi jada', ¿ti oy ti m'íjxcixy? ¿Tüg yeydijc huidi miid oy yhuit yxöxyity? Yi jäy ajcxy oy yxojxypí huidi agujc jotcuje tzinaaygixp hue' ajcxy yajpaady ma yi rey ytijc. <sup>26</sup> ¿Ti ajcxy ti m'ixy jim mijtigiduum? ¿Tüg jäy huidi Dios ytij'ajt miid? Janch ti m'íjxcixy tüg Dios ytij'ajtmiiidpi, etz jacnigi

ymíjity je' ca'ydi Dios y'ayucnajtzcapxibí huidi jecy'ajty tzinay. <sup>27</sup> Je' jada je jää huidi Dios ñigapxyp ma ñeçy ma Dios jadu'n yminañ:

Cham nguejxyich iich nguexyöybí jayijp ma miich, je' yaj'oyihuijje jää ajcxy yjot yhuinmañ miid iich ycixp, tim jadu'n nipaady nej jihuüj jää tü'aa yaj'oyij co rey yminañ yjädañ.

<sup>28</sup> Iich miich ajcxy yam nimaayb co huidijaty ajcxy töxyjäydijc yajpi'c'ajtpy, ca' ji ni tüt Dios y'ayucnajtzcapxibí huidibi jacnígi ymíjity ca'ydi Juan, je Bautista. Chi jada' je jac mutzpi huidi jiiby tzajpjoty yajpaatp ma Dios y'ane'my, jacmij je' ca'ydi Juan.

<sup>29</sup> Co ajcxy je mayjää jadu'n midoy nañ jadu'n je yajcogüejtpidijc ajcxy huidi anajty niibéjtcixy ma Juan, chi ajcxy minañ co Dios ytudägyity. <sup>30</sup> E je fariseos ajcxy etz je esribas ajcxy huidi anajty ca' niibéjtcixy ma Juan, ca' ajcxy mijpidacy huidi anajty Dios ytunamy miid je' ajcxy yciipi. <sup>31</sup> Chi je Huindzin Jesú斯 yminañ:

—¿Ti miid nyajquipxihuibich jadayaabi jää huidi tzinayb ma jadachambí tiempo? ¿Huidi miid nyajtügihuibich? <sup>32</sup> Jadu'n nej pi'ctijc huidi ajcxy iyib ma jää yjuygixy ytooccixy. Mijhuan mijjihuiygixy ymigügtijc: "Ti njayajxüxicl flauta e ni ca' ti m'éjtzciixy; ti njahuij ajcxy iyjotmaymiidpi, e ca' ti myaaxcixy." <sup>33</sup> Chi Juan je Bautista ymiin, e je' ca' anajty cay, ni ca' vino ügy, chi miich ajcxy minaangixy co Juan ymiid ca'oybi. <sup>34</sup> Chi iich, je jää huidi tzoon tzajpjoty, nmiñich, chi caaybich uucpich, e miich ajcxy minaangixy: "Ijxcix, cha tüt yeydijc janch cax janch vino uucp, huidi migüg'ajtpy yajcuëjtpidijc etz pocyjäydijc." <sup>35</sup> Je tiy'ajt ji je' ñiguëxig ma je pinjaty nigapxp nimiydaacp tiy'ajt.

### *Jesú斯 ma Simón je fariseojää ytijc*

<sup>36</sup> Chi tüt fariseojää may'ajt pijctzoy, co Jesú斯 anajty miid ycayañ. Chi Jesú斯 ytigiiy ma je fariseojää ytijc, chi iñay'ahuüy ma mesa. <sup>37</sup> Chi jím anajty tüt töxyjää huidibi anajty jibic tzinaayb jibic jugy'ajtp ma je jimbí cajp. Co je' nejhuij jiiby Jesú斯 ma fariseojää ytijc iñay ma mesa, chi mimiñiñ tüt quiig aceite huidibi ooy oy xuugy, chi midigiyy tigoty. <sup>38</sup> Chi ypiquetz'ahuüy ma Jesú斯 ytecy ymijc, e chi yajxooci Jesú斯 ytecy miid huinnii e yajpöt miid ycöhuay, chi yajjaaxy je aceite huidi ooy oy xuugy. <sup>39</sup> Co jadu'n ijxy je fariseojää, je' huidibi anajty ti huoy Jesú斯, chi jot'ajti yminañ:

—Co ixyipy jada Jesú斯 y'ocjëjity Dios ytiy'ajtmiiidpi, y'ijxajpy ixyipy pin jää nejpy jää yi töxyjää huidibi nidoonip co yi' yjibictzinä yjibicjugy'aty.

<sup>40</sup> Chi Jesú斯 yminañ:

—Simón, cham iich tüt ayuc nmiiididyich huidi nyajnimähuam.

Chi je' y'adzooy:

—Yajnimamaaygich, Huindzin.

<sup>41</sup> Chi Jesú斯 yminañ:

—Tüt comeenjää ymiiid anajty metz jää huidi ti ñuucxy. Tüt jää anuucxy migoox migo'px denario meeñ, e je jadiügpí anuucxy huixchigui'px majc. <sup>42</sup> Com je' ajcxy ca' anajty miidit tyti miid cuedip, chi je comeenjää huinmecxy nimetz. Miich ocnimamaaygich, je metzpi jää huidi nuucxy, huidibi je' niigí chojpy?

<sup>43</sup> Chi Simón y'adzooy:

—Hue' n'a'ixiyyich je tiibí huinmecxy jac'anaxy.

Chi Jesú斯 yminañ:

—Ti mdiygapxy.

<sup>44</sup> Chi Jesú斯 ni'ijxhuimbijty je töxyjää, e nimay Simón:

—¿Nej m'ijxyp jadayaabi töxyjää? Co ndigiiyich ma mdijc, ca' miich nii xymooyich co ndecy nbújibich. Jadayaabi töxyjää iich ndecy ti xypújip miid yhuinnii, e ti xyméexyich ndecy miid ycöhuay. <sup>45</sup> Ca' iich miich ti xychücx. Jada töxyjää jadu'n nej ti ytijc tigii, xychücxitiibí iich ndecy. <sup>46</sup> Iich miich ca' aceite mbidägy ma iich ngohuajc. Jada töxyjää ti xyajjaaxi ndecyich aceite huidi ooy oy xuugy. <sup>47</sup> Paady iich miich nyajnimäy co jada

töxyjäy huinmeecxí yí' ymaybocy, co tiibí oyhuinma'ñ yajtuñ cixyjot huinijot. Pinjaty hueeni ypocy yajhuinmecxi, hueeni yí' chójcin yajniquëxígy.

**48** Chi Jesús je töxyjäy nímay:

—Ti miich mbocy yajhuinmecxtäy.

**49** Pinjaty anajty iñaayb ma je mesa ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—¿Pin jay jada jada' co nañ yhuinmeecxípy jay ypocy?

**50** Chi Jesús nímay je töxyjäy:

—Ti m'alma ñidzögy co ti xymibicyich. Nicx jocuyc.

## 8

### *Töxyjäydijc huidibi anajty Jesús pubejtp*

**1** Co jadu'n yajti, chi Jesús ñicxy ma tûg'óciy je mij cajp etz mutz cajp, capxhuäcxy je oybi ayuc maabi Dios y'ané'min. Je nimajmetzpi ydiscípulos ajcxy miid ñicxy. **2-3** Etz nañ ymiidnecx nijejity töxyjäydijc huidibi anajty Jesús ti yajtzögy huidibi ca'oybi anajty ymiid etz jac tijaty pa'm. Hue' je' ajcxy anajty je María je töxyjäy huidibi anajty xiijip Magdalena, je huidibi Jesús yajpidzimi huixtuyc ca'oybi ma je'; etz Juana, je huidibi ñäy anajty xiijip Chuza, e je Chuza hue' je' je rey Herodes ytungmíidpi; etz Susana, etz jacjadyii ajcxy huidibi anajty ajcxy pubejt Jesús miid tijaty anajty ajcxy ymiid.

### *Je niipi y'ijxpejt*

**4** Co mayjäy ooy ñayyöymujc ma Jesús yhuinduu huidi tzoon ma tûg tûg cajp, chi Jesús nímay je mayjäy ajcxy:

**5** —Cha tûg ayuc nyajnímähuaangixy. Jadu'n jay tûg choñ niipi, ñicxy trigo tiim huijpi. Co je trigo tiim huijy, chi nijejity ypayc oy ycäy mijtûguyc, chi je jay ajcxy yajhuägpejty, e huidibi ca' yajhuägpejty, chi joon piihuígy. **6** Chi nijejity trigo pajc oycäy ma tzaa ñicx. Co ymuixy chi je' ytiich, je' co anajty naax ca' yxoogity. **7** Chi nijejity trigo pajc oycäy ma apyjot, chi ymuixy quipxy miid apy'ung, chi y'ujtz'o'ctay. **8** Chi nijejity trigo pajc oycäy ma je naax oybi huinnätcujc, chi ymuixy, chi yeectzooñ, ytiim'ajty oyjaty, tûg trigo pajc migop'px oyco'ity.

Co Jesús je miydägi yajmay chi yjactimcapxcoty, yminañ:

—Pin midohuamb jada ayuc, huen midooy.

### *Nej yhuimbizimy je niipi y'ijxpejt*

**9** Chi je discípulos ajcxy y'amidooy:

—¿Nej jada jadu'mbi jihuimbit ayuc yhuimbizimy?

**10** Chi Jesús yminañ:

—Miich ajcxy jaydëbi mnejhuíhuipy huidibi Dios ñigapxy ñimiydacpy coyüch'amy ma y'ané'min ycotújc. Jacjadyibí jay jihuimbit'amy nyajnímayaich, jaydëbi pinjaty huidi ijxp ca' ajcxy y'ixipy, etz pinjaty midoob, ca' ajcxy mido'mbigipy.

### *Jesús capxticxy je niipi y'ijxpejt*

**11** Jadu'n je jihuimbit ayuc yhuimbizimy: Je trigo pajc Dios je' y'ayuc. **12** Je trigo pajc tiibí tûguyc ycäy, je' je' jadu'n nej jay huidi midoob Dios y'ayuc, chi mic'amy ñiminyii je ca'oybi, e piibidzimädäy je Dios y'ayuc ma yjot yhuinma'ñ, ca'ydi mibic etz ca'ydi y'alma yajniidzögyii. **13** Je trigopajc huidi cähui ma tzaajot, je' yí' ajcxy huidi je ayuc midoob, chi cöbicy jocuyc, chi je' ca' yictztigiy, tzojccíxy y'ocmibicy, co agapxiib paaty chi ixmajtzni. **14** Je trigo pajc huidi ti cähui apy'aguyc, je' je' ajcxy huidibi midoob, chi co ñicxní jaydigooyní Dios y'ayuc miid jocuyc'ájtin tzinaayin etz jugy'ájtin etz comeen'ájtin, e chi ca' Dios y'ayuc yhui'my ma yjot yhuinma'ñ. **15** Je trigo pajc huidi cähui ma oyñaaax huinnätcujc, je' ajcxy huidi oy etz tudägy yjot yhuinma'ñ miidity. Chi je Dios y'ayuc midohui'my, e oñdägy'amy Dios y'ayuc ymayiy ma yjot yhuinma'ñ.

*Je lámpara ní'l'ijxpejt*

<sup>16</sup> Co jää ajcxy jiindicxiñ näctzoy, chi ca' ajcxy cöjupy miid tu'tz, nañ ca' huaad pädägy cix pätci'py, hue' janchtiy pidaaccixy ma jiindicxpejt, co pin ytigiy jëbi ixy je jiin. <sup>17</sup> Ca' ni pin ayüch tunipy e nicxy ycayanejhuÿ, ca' ni pin ti tunipy ameech e nicxy ycaniquëxig. <sup>18</sup> Paady miich ajcxy midoogix yajxon co pin tijaty miid, jacyajmöhuiÿ yi'. Pin ti camiid, yajpigipy je' huidi anajty yjamiiid.

*Jesús ytaj etz je jugymigüg*

<sup>19</sup> Chi Jesús ytaj etz y'uch ajcxy ñimiini, ca' ajcxy nimejch Jesús yajxon miid mayjäy yciixpi. <sup>20</sup> Chi Jesús yñimaayi:

—Cheeby mdaj etz m'uch ajcxy tiba'y, miich ajcxy xyjamigapxam.

<sup>21</sup> Chi Jesús yminañ:

—Yi jää ajcxy huidibí Dios ayuc midoohuÿpy etz cuyduunip, yi' iich ndaj'ájtypich etz n'uch'ájtypich.

*Jesús yajxemy je poj etz je nii co anajty chachpidig*

<sup>22</sup> Chi tüg tecy yajati Jesús ytigiiy ma tüg barco miid ydiscípulos ajcxy, chi Jesús yminañ:

—Tzoc jím'amy ñiinaxy nájxim.

Chi ajcxy chooñ. <sup>23</sup> Chi niigujc anajty nícxciixy co Jesús ymiögy. Chi tüg mic poj miñ ma je mey. Chi je barco ñii yajtigiyii, janch yinjaty jahueenjaty ycaquiiñ. <sup>24</sup> Chi ajcxy Jesús nimihuägy, tijyücxxy ajcxy nimaaygixy:

—¡Huindzin! ¡Huindzin! Cham ajt n'ocquiinim.

Co Jesús oy ymäyhuijj, chi ijpcogapxiy je poj etz je mey co anajty chachmijjetzpety ma barco. Chi je poj yhuäcxijptay, y'amoonday. <sup>25</sup> Chi Jesús yminañ:

—¿Ma miich ajcxy je mmibíjcín?

Chi ajcxy yjanchchigiygoty janch yhuinmay ajcxy ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—Pin yëydijc jada jada' co je poj etz nii jiiguexy, etz yajhuäcxipy, etz ycapxycöbígii.

*Je Gadarajäy huidibí anajty ca'oybi miid*

<sup>26</sup> Chi ajcxy ymejch ma je gadarenos naaxjot, huidi huim jím'amy ñiinaxy ma je Galilea mijlaguunba'. <sup>27</sup> Co Jesús ñibidzimy, chi ijpcobadiy tüg yëydijc huidi anajty ti choñ ma je Gadara cajp. Je' anajty ymiid ca'oybi, ti anajty yjejcni maabi ypadyii. Ca' je' anajty huit yajtuñ, nañ ni ca' anajty chinäy ma ytijc, öcipijut anajty yajtzinähuiÿb. <sup>28</sup> Co je' ixpaty Jesús, chi yaaxqueecy, e ycoxtinay'ahuiÿ ma Jesús yhuinduu, yminañ janch mic:

—¿Ti iich miich co xyñimiiñich, Jesús, tügpajc mijpi Dios y'ung? Tun may'ajt ca' nijot xychachchaachytúñich.

<sup>29</sup> Jadu'n minañ com co anajty Jesús ixquexy je ca'oybi ma je jää, ti anajty yjejcni ma je ca'oybi anajty tzach'ane'my je jää. Coxoch anajty ymigügtijc ymiid'adyii miid cadena. Janch ypojtpy cadena, chi ca'oybi anajty yajnicxiyiijtigüdum. <sup>30</sup> Chi Jesús y'amidooy je locijäy:

—¿Ti miich mxii?

Chi je ca'oybi yminañ:

—Iich nxii Legion (hue' yhuimbidzimy nimay).

Jadu'n minañ com nimay anajty ca'oybi ti ytigiiygixy ma je jää. <sup>31</sup> Chi je ca'oybi may'ajt pijctzoy ma Jesús co ca'ydi yquexyii ma ayoodactuuby. <sup>32</sup> Jim anajty tüg quepy idzim chachjiicxiixy ma je ujtzjot. Chi je ca'oybi may'ajt pijctzoy co huen yajtigiyihuiÿpy je' idzim. Chi Jesús ni'adzooy. <sup>33</sup> Co je ca'oybi ypidzimy ma je jää, chi ytigiiy ma je may'idzim. Huin'it je may'idzim ñayñajtzjibibiydaayi ajcxy ma tüg ahuoc, chi oy ajcxy ycädäy nijoty, chi y'ögta.

<sup>34</sup> Chi je idzim cuend'ajtpi ajcxy co ixy jadu'n nej ti yjadyii miid ajcxy y' idzim, chi ajcxy yqueecy, oy nimiydaaccixy cajpjoty etz majaty tundac. <sup>35</sup> Chi mayjäy ajcxy chooñ oy ijxcixy jadu'n nej anajty ti ytunyii ti jadyii, oyja'tcixy ma Jesús. Chi je mayjäy ajcxy paty je yeydijc, tiibi anajty ca'oybi ñibidzimyii ycöbidzimyii, inäy ma Jesús yhuinduu, huit miid etz huijy quejy, chi ooy je jay ajcxy chigiiy. <sup>36</sup> Chi pinjaty ajcxy ijk miid miydacy jadu'n nej yi' choocy, je jay huidi anajty ca'oybi miid. <sup>37</sup> Huin'it tük'óciy je mayjäy ma gadarenos naaxjot etz jadyii cajp huinduy agonbi, chi ajcxy may'ajt pijctzoy ma Jesús co huen jihuägy ma je' ajcxy, co anajty ooy chigiiygixy. Chi Jesús ytigiiyñi barcojoty yhuimbijtni. <sup>38</sup> Chi je jay tiibi anajty ca'oybi ñibidzimyii ycöbidzimyii pijctzoy may'ajt co miid'idan Jesús. Chi Jesús miid capxycijxy, nimay:

—Nihuimbit mdijc, etz nimiydäg jada mijpi tung huidibi Dios ti tuñ miid miich ycixpi.

Chi je' níicxy capxhuäcxy je tiy'ajt cajp cajp jadu'n nej anajty mijhuinmañ Jesús ti tuñ miid je' ycixpi.

### *Je Jairo ñíix etz je töxyjäy huidibi Jesús yhuitpa' nídoni*

<sup>40</sup> Jadu'n yajti co Jesús yhuimbijty co chooñ Galilea, chi je jay ajcxy cöbijcy Jesús janch agujc jocuyc, com nidüg'óciy anajty ooy jiyp'ijxcixy. <sup>41</sup> Chi tük yeydijc huidi anajty yxi Jairo huidibi anajty mijtungmiid ma judiojäy ñaymujctac ymiiñ ma Jesús, chi minucxtacy Jesús pijctzoy may'ajt co huen níicxy ma je' ytijc. <sup>42</sup> Jairo ymiiid anajty tüpajc ñíix, hue' anajty yjimijt majmetz, janch tim ögaanip anajty. Co Jesús níicxy miid je', chi janch mayjäy anajty chach'adijiyii chach'agodiyii.

<sup>43</sup> Chi tük töxyjäy huidi anajty yxi ybo', ca' anajty y'oc-huäcxijpn, mímajmetz jímijt anajty cujc jadu'n miijtni. Ti anajty ymeeñ yajtundäy ma je tzoydumbi ajcxy, etz ni pin anajty ycayatzögyii. <sup>44</sup> Chi je töxyjäy nimijhuägy je Jesús, chi nídoni yhuitpä. Janch mic mic je yxi ybo' oy yhuäcxipy.

<sup>45</sup> Chi Jesús yminañ:

—¿Pin xyñidoñ iich nhuit?

Chi ajcxy y'adzooy co ca' pin. Chi Pedro etz tük'óciy miid je' yminañ:

—Huindzin, jay ti xy'adijiy ti xy'abodiy etz miich minañ: “¿Pin ti xyñidoñich?”

<sup>46</sup> Chi Jesús yminañ:

—Nidügti ti xyñidoñich. Nnejhuíybich co miid nmic'ájtich ti nyajtzögyich pinjaty.

<sup>47</sup> Co je töxyjäy jihuíy co ca' coyüch yhui'mañ, chi nimiiñ janch tziyuuyb. Chi yhuindacy ma Jesús yhuinduu, chi capxpídzimy mayjäy'agujc ti ycixpi anajty co ti nidooni Jesús yhuitpa', e co anajty mic'amy ti chögy. <sup>48</sup> Chi Jesús nimay je töxyjäy:

—Töxyjäy, ti mdzögy co ti xymibicyich, nícx jocuyc.

<sup>49</sup> Yam Jesús anajty ycapxpy, co ymiiñ tük jay huidi anajty ti chooñ ma Jairo ytijc; je Jairo nihuindzin'ajtp anajty je judiojäy naymujctac, chi nimaayi:

—Ti y'ögy miich mníix, ca' mjac'amayiy niigi yi Huindzin Jesús.

<sup>50</sup> Co Jesús jadu'n midoooy, chi yminañ:

—Ca' mdzigi, mibijcich janchtiy, etz tzögip yi mníix.

<sup>51</sup> Co Jesús ytigiiy ma je tiyc, chi ca' a'ixiy níicxy ytigiiy hueñypínity miid je'. Jeyi Pedro, Jacobo, Juan etz je töxy'anäg ytaj yteedy ytigiiy miid Jesús. <sup>52</sup> Chi tük'óciy je mayjäy ajcxy janch yaaxp, janch ñé'mgixy miid je töxy'anäg ycixpi. Chi Jesús yminañ:

—Ca' myaaxcixy, ca' yi' ögity, maab yi'.

<sup>53</sup> Chi nigoob ajcxy níicxy com ti anajty nejhuiygixy co ti y'ogni. <sup>54</sup> Chi Jesús majch je töxy'anäg ma yci', chi migapxy mic, yminañ:

—Töxy'anäg pidig.

<sup>55</sup> Chi je' yjugypijcy, e mic'amy ypidig'y. Chi Jesús yminañ co huen yajcaaygixy yaj'uuccixy. <sup>56</sup> Chi ytaj yteedy ajcxy ooy chigiyy yjihuuy. Chi Jesús nimay co ca' huaad pinjaty miidmiydägipy jadu'n nej ti ytuñii yjadyii.

## 9

*Jesús quejxy ayuccapxhuäcxp je nimajmetzpi ydiscípulos ajcxy*

<sup>1</sup> Co Jesús yajyöymujctay je ni majmetzpi ydiscípulos ajcxy, chi moy je mic'ajt jaydëbi yajtzögipy pa'mjäy, etz moy ajcxy nañ jadu'n cötújcín co ajcxy ixqueixipy je ca'oybi. <sup>2</sup> Chi quejxy je' ajcxy ñicxy capxhuäcxciixy jadu'n nej Dios y'ane'my, etz yajtzooccixy pa'mjäy. <sup>3</sup> Chi Jesús yminañ:

—Ca' ni ti tü'amgixpi mmínícxciixy; ni mgaminícxip mdajc, ni mmorral, ni mgaagy, ni meeñ, e ni mgaminícxixipy ajcxy metz mhuit. <sup>4</sup> Huen tím huidi tijc ma anajty mdigiygixy, jím ajcxy huim'gixipy, e jím ajcxy nayyöihuäcxiiyb. <sup>5</sup> Hueñyma'amyity ma ca' jääy xycöbijccixy, co ajcxy mbidzímgixipy ma je' cajp mhuinnéjpcixipy mhuinjáaxcixipy je naaxjoc ma mdecy. Jada je' tiy'ajtip co Dios tzaachytunipy yi jadu'mbi jääy ajcxy.

<sup>6</sup> Chi ajcxy ñayyöihuäctaayi, ñicxy ajcxy cajp cajp capxhuäcxciixy je oybi ayuc, etz yajtzooccixy pa'mjäy hueñytimma'amyity.

*Co Juan el Bautista y'ögy*

<sup>7</sup> Je rey Herodes co nejhuiy jadu'n nej Jesús anajty mijhuinma'ñ tuñ, chi ooy anajty tzachnejhuïhua'ñ piñ je' anajty. Com nijejity jääy anajty yminaangixy co ti Juan jugypicy.

<sup>8</sup> Chi jacnaagity yminaangixy co Elías ti ñayguëxigyi, e jacnaagity yminaangixy co tük Dios y'ayucnajtzcapxiibí je' ti yjugypicy huidi jecy'ajty octzinaybi. <sup>9</sup> Chi Herodes yminañ:

—Iich yi' ni'ane'mdiy co huen ajcxy Juan ycohuajc yajminajci. ¿Piñ jada jada' huidi iich nmidooybich co tzachnimiydaaccixy?

Herodes ooy anajty ja'ixa'ñ Jesús.

*Jesús yajcay migoox miljäy*

<sup>10</sup> Co je apóstoles ajcxy yhuimbijty, chi yajmiiidmiydactay ajcxy Jesús tük'óciy tiibí anajty túngixy. Chi ac jeyi ydiscípulos miid'ajty Jesús mijtigiduum huingon ma tük cajp huidi yxi Betsaida. <sup>11</sup> Co je mayjäy ajcxy nejhuiy, chi ajcxy panicxy Jesús. Chi Jesús je mayjäy cobijectay etz yajmiiidmiydacy ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt nej ané'min cötújcín miidity. Jesús nañ yajtzöcpay anajty huidijaty yajtzoyihuaam.

<sup>12</sup> Co oy chu'hiyñi, chi ymijhuägy je nimajmetzpi ydiscípulos ajcxy ma Jesús, chi ajcxy nimay:

—Capxycijxní miid jadayaabi mayjäy ajcxy, jaydëbi ajcxy ñicxipy ma yi cajp huidi huinduy agon yajpaatpi, huen nicxy ixtaaygixy jättac etz jím ajcxy paadiipy caayin uucin. Com hue' jada it ma iich ajt yam nyajpaatim mijtigiduum.

<sup>13</sup> Chi Jesús yminañ:

—Mooygix miich yi' ajcxy ycaayin y'uucin.

Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Jeyi iich ajcxy nmiddidyich migoox tzajcaagy e mejtz acx, nigo co ca' iich ajcxy njuy caayin uucin miid jadayaab mayjäy.

<sup>14</sup> Hue' anajty oy nimigoox mil je jääy. Chi Jesús nimay je discípulos:

—Yaj'ixtaaccix ajcxy yi mayjäy.

<sup>15</sup> Chi ajcxy jadu'n tuyduuñ, yaj'ixtactay ajcxy je mayjäy. <sup>16</sup> Chi Jesús conig'y je migooxpí tzajcaagy, etz je metzpi acx, chi ypa't'ijxy tzajpcixy conuucxy je tzajcaagy etz acx, huin'it tujc-huäcxy moy je' ydiscípulos ajcxy, huen yajhuäcxciixy ma tük'óciy mayjäy.

**17** Chi ajcxy ycay cüxi, huin'it ajcxy yajmujcy je tzajcaagy yconaxy etz je acx yconaxy majmetz cach.

*Pedro capxypidzimy co Jesús y'i je' je Cristo*

**18** Chi jadu'n yjajtí co Jesús anajty ycapxtägy ahuingujc miid je' ydiscípulos ajcxy, chi Jesús je' ajcxy y'amidoy:

—¿Pin iich jää xytiij?

**19** Chi ajcxy y'adzooy:

—Nijéjity jää xytiij co miich je Juan je Bautista; nijéjity yminaangixy co miich je' Dios y'ayucnajtzcapxiybi huidi jecy'ajty tzinay e ti yjugypicy.

**20** Chi Jesús yminañ:

—¿Miich ajcxy, pin iich miich ajcxy xytiicixy?

Chi Pedro y'adzooy:

—Dios yCristo.

*Jesús capxypidzimy co y'öga'ñ*

**21** Chi Jesús pídac y ané'min etz cötújcín co ca' ajcxy ni pin yajnímähuiip co yi' je' Cristo.

**22** Chi Jesús yminañ:

—Ooy ycopícyty co iich, je jää huidi tzoon tzajpjoty, canaag nax ayo'n nbáadibich, ca' xymipidägibich je mijjäydijc, je teedy tungmiidpi, etz je' ajcxy huidi yaj'ixpicy Dios ñeey, e co n'ögip njugypigípyich codugiig xii.

**23** Chi Jesús nímay ajcxy nidüg'óciy:

—Pen ji piñ xypañicxa'ñich, huen jäädigoydäy yc'm tzójcin etz huen xypañicxyich jabom jabom, oy nej ytímyjadipy ytímy'ayoohuipy, tím nipaady nej jihuÿ ti cabigy mlsruudz jabom jabom etz pajamgich. **24** Huen piñjäy huidibi ca' yega'ñ yi yjugy'ájtin ma yi o'cin miid iich yciipi, hue' je' yajtigoyamy yi' yjugy'ájtin. E huen piñjäy huidibi yegamy yjugy'ájtin ma yi o'cin miid iich yciipi hue' je' ypadamy yi' jugy'ájtin. **25** ¿Ti tüg jää ypatypy, pen ti paady tüg'óciy cohuit'ájtin comeeñ'ájtin ya naaxhuiñ e nayyajtigoyii, etz ca' y'alma yajnídzögy? **26** Yi jää ajcxy piñjaty xymidzöydúnibich n'ayuc, iich je' je jää huidi tzoon tzajpjoty, nañ nmidzöyduniyibich je' ajcxy co anajty nhuimbityich ya naaxhuiñ, miid iich n'ané'min etz nmic'ajtich etz nDéedyich y'anem'ajt, etz ymic'ajt, etz miid je ángeles ajcxy ymic'ajt huidibi huädz yjot yhuinma'ñ. **27** Janch iich miich ajcxy nímay co ji jää ma miich ajcxy huidibi ixipy Dios y'ané'min jayijp ca'ní anajty y'ögy.

*Jesús yajtigach je ñinícx*

**28** Chi mieductujc xii bi maabi anajty jada ayuc jadu'n capxy, Jesús huodzooñ Pedro, Juan etz Jacobo, chi miid'ajtpy jím ma tüg copjip Dios mibijctzoob. **29** Yam anajty Dios ooy mibijctzoy, co Jesús yhuiñyijp oytigach, e je yhuit yjajty janch poob janch adiicxp.

**30** Chi metz jää ñayguëxi, miidgapxy miidmíydägy Jesús, Moisés je' anajty etz Elías.

**31** Huidi ajcxy naygëxi janch jühuidityi anajty ajcxy je tiicxin jájin miidity, nigapxcixy nimiydaaccixy je o'cin huidi Jesús ypadamy jím Jerusalén. **32** Pedro, Jacobo etz Juan ooy anajty ajcxy chachmähuaní, chi ajcxy mi'ögtingooy. Co oy ymäyhuijci, ijxy ajcxy Jesús y'adiicxin y'ajajin, etz nañ jadu'n ijxy ajcxy je nimetzpi jää ajcxy huidi anajty Jesús miidmíydäcp. **33** Jadu'n yjajty co yi jää ajcxy puyöyüutni Jesús. Chi Pedro Jesús nímay:

—Huindzin, jocuyc iich ajt ya. Tzoc tugiiq tiyc yaj'oýiyim, tüg miich mjëdiiby, jadüg Moisés jëdiiby, etz jadüg yi Elías jëdiiby.

Pedro ca' anajty nejhuiy ti ycapxpy. **34** Yam nügi anajty ycapxpy co joc ñaaxcidacy huidi yajnídigoy je' ajcxy. Chi ajcxy ooy chigiiy co oy joc yajnídigoydáayigixy. **35** Chi tüg ayuc yajmidooy ma je joc yminañ:

—Iich jada n'ung'ajtpy, ooy ndzocyich njihuÿich. Amido'ijtí miich ajcxy yi' y'ayuc.

**36** Co je ayuc y'amoñ, chi ajcxy ijxy Jesús naydüğ yhui'my, chi ajcxy nañ jadu'n amoñ. Huin'it xii ni ca' ajcxy miydacy miid ni piñ jadu'n nej anajty ti y'ijxcixy ti ymidoogixy.

### *Jesús yajtzögy tüg yeegy'anäg huidibi anajty ca'oybi miid*

**37** Com jabom co Jesús, Pedro, Jacobo etz Juan ajcxy yminañcy ma je copjip, chi ooy mayjäy chooñ oyiji pcobadÿii. **38** Chi nidügti jay ycapxy janch mic, yminañ:

—Huindzin tun may'ajt ix iich n'ung, yi' iich tügpajc n'ung'ajtpy. **39** Huen mináajity ca'oybi ymachyii, chi timetiini yaaxquëgy yajyachyii yajquidyii, etz yajpidzimy oy yhuin'opy y'aa'opy e adzaach y'ixmacyii. **40** Ti iich may'ajt nbijctzooyich ma yi mdiscípulos ajcxy, co huen yajpidzimy je ca'oybi, per ca' yi' ajcxy ti mimadagy.

**41** Chi Jesús yminañ:

—Miich jay ajcxy huidibi ca' mibijcp ca' ajcxy mmijpidäga'ñ yi tiy'ajt! ¿Naag xii iich njac'idipy ma miich ajcxy nmimectújccixipy? Mimin m'ung ya.

**42** Co anajty yhuingoñ, chi je ca'oybi yajcidaay je yeeg'anäg, chi ooy yajyatcooti. Chi Jesús ix'ojy je ca'oybi, e yajtzoocy je yeeg'anäg, chi yteedy yajcidigiiyñi. **43** Chi tüg'ociy je mayjäy ajcxy ooy chigiiy miid je mijhuinma'ñ huidi Dios ytuun.

### *Jesús capxpidzimy jadiug'oc co y'öga'ñ*

Jesús ydiscípulos ajcxy ooy jihuiygixy huinmaaygixy co Jesús jadu'n yminañ:

**44** —Miich ajcxy yajxon mido'mbíjccix jada ayuc. Iich je' je jay huidi tzoon tzajpjoty, hue' nyajciyega'ñich ma pocyjädyjc ajcxy yciiam.

**45** Je' ydiscípulos ajcxy ni ca' anajty huinjihuiygixy, tzigiiyb anajty ajcxy, paady ca' ajcxy jaty nej yaj'amidóogixipy.

### *¿Pin je' nigi jacmijip?*

**46** Chi Jesús ydiscípulos ajcxy ytigiiy huinmay'ahuidijtp, nejhuihuaangixy piñ je' jacmij'idad. **47** Jesús nejhuij je' ajcxy yjot yhuinma'ñ huidi nayyajmii dmiydáacip ajcxy, chi tüg pi'c'anäg huijtzig, ypidacy ma ymijc. **48** Chi Jesús yminañ:

—Pinjaty xycöbijcpich jadu'n nej jada pi'c'anäg xycöbicyich miid iich nxii ycixpi, iich yi' anajty ti xycöbicyich; je huidibi iich xycöbijcpich, cöbigiib je huidi ti xyquexyich ya naaxhuiñ. Yi' huidibi jacmúzip ma miich ajcxy, yi' je' jacmijpi.

### *Pin iich ajt ca'p xymijotma'tim, je' ajt xymijnicxpejtim*

**49** Chi Juan yminañ:

—Huindzin, ti iich ajcxy n'ijxcixy co tüg jay ti yajpidzimy ca'oybi miid miich mxii miich mmic'ajt. Ti iich ajcxy yi' nyaj'ojyich com ca' yi' iich ajt xypahuidijtim.

**50** Chi Jesús yminañ:

—Ca' myaj'ójciy yi'; pinjaty ca' xymidzip'ajtim, iich ajt yi' nmiid.

### *Jesús ijpcogapxiy Jacobo etz Juan*

**51** Jadu'n yajati co tiempo yhuingoni mina Jesús nícxip tzajpjoty, chi yhuinma'ñ pidacy co nicxa'ñ jim Jerusalén. **52** Chi Jesús quejxy cogapxy jayijp jättac pijctzoobi. Chi je cogapxy'ajtpi nícxixy ytigiy ma je samaritano jay ajcxy ycajp, jättac pijctzoobi. **53** Chi je' samaritano jay ajcxy ca' yega'ñ jättac, com ñejhuiygixyp co Jesús etz ymigütiyc nícxixy anajty ajcxy jim Jerusalén. **54** Co jadu'n Jesús ymigüg ajcxy nejhuij co je samaritano jay ca' jättac yega'ñ, chi Jacobo etz Juan nimay Jesús:

—Huindzin, ¿nej m'a'ixiib iich ajcxy n'ocni'ane'mdiyich huen jiiñ cäy huidibi tzomb tzajpjoty, jigix yi' samaritano jay ajcxy yciixtähuijpy jadu'n nej je profeta Elías ytuun jecy'ajty?

**55** Chi Jesús y'ijxhuimbijty, ojy Jacobo etz Juan, nimay:

—Miich ajcxy ca' mnejhuiiygixy ti' jot ti' huinma'ñ miich ajcxy miid. <sup>56</sup> Iich, je jää huidi tzoon tzajpjoty, ca' ti' nmíñich ya naaxhuiñ co jää yjuggy'ajt miñ nyajtigooyich, hue' jánchtiy ti' nmiñich co jää yjuggy'ajt nyajtzóogibich.

Chi ajcxy ñicxní huingbi cajp jättacp.

### *Je pinjaty anajty Jesús panicxam*

<sup>57</sup> Jadu'n yjajti co anajty ñícxciixy ma tüg tü'aa, chi tüg jää Jesús nimay:

—Huindzin, iich miich nbanicxaamy oy tim ma'amy miich mnícxym.

<sup>58</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Yi huaax ymiiid yi' ajcxy yjut, etz yi' joon ajcxy ymiiid ajcxy ype'ñ, iich je jää huidi tzoon tzajpjoty ca' nmíididyich ma nmähuibich ma nbócxibich.

<sup>59</sup> Chi Jesús nimay jadüg jää:

—Pajamgich.

Chi je jää y'adzooy:

—Huindzin, jayijp iich ndeedy n'ocyajnaaxtigihuipy.

<sup>60</sup> Chi Jesús yminañ:

—Jébi yajnaaxtigihuipy huidibi ca' xypanicxa'ñich. Nicx miich capxhuäcxí Dios y'ayuc y'ané'min.

<sup>61</sup> Chi jadüg jää yminañ:

—Huindzin, nbanicxamy yam. Tun may'ajt ocnajtzmadziygich nicxy n'ocmíidcapxycíxyich njuugy nmigügich huidi jím ma iich ndiçc.

<sup>62</sup> Chi Jesús yminañ:

—Pinjaty yhuinma'ñ ti' pidägy co Dios ytung tunaani, ca' huaad ixmach je tung, tim jadu'n nipaady nejihuiy tüg jää ti' ytigii naaxjidzijtzpi miid arado, e ca' huaad y'ijxhuimbity com co huinduum arado nicxihuipy.

## 10

### *Jesús quejxhuäcxy je nidugi'pxmajcpí*

<sup>1</sup> Huin'it co jada jadu'n ti' naxy, chi je Huindzin Jesús huin'ijxy jatugi'pxmajc y'ixpijcpidijc, chi quejxiyg cogapxy metz metz ma tüg tüg cajp majaty ñicxa'ñ. <sup>2</sup> Chi Jesús nimay yi' ajcxy:

—Janch je cosecha ooy ti' yhuindiyy, yi' midumbi janchtiyy hueeni. Chojcpy co nbijctzóohuim ma nHuindzin Dios co huen quexy ytumbidijc ma yi' cosecha. <sup>3</sup> Nícxciix, iich miich ajcxy nguejxpy jadu'n nej cöbixy y'ung yhuidity pa'uc agujc. <sup>4</sup> Ca' mmínícxciixy mbijity, ni mxäcxuumy, ni mgig, e ni piñ ca' mgapxpócxciixipy tü'am. <sup>5</sup> Co ajcxy mdigiihuipy huenytimtitijcity, jayijp ajcxy mináangixipy: "Ji jotcujc'ájtin ma jada ti'jc." <sup>6</sup> Pen yung naxy je' ajcxy yajpaady, miich ajcxy je mgapxpooxcxin jotcujc'ajt myegipy ma je' ajcxy; pen ca' ajcxy yjadú'nity, naadigi'adip huidi anajty ti' mgápxciixy. <sup>7</sup> Nañ hui'mgix ma je ti'jc, chi ajcxy mgayipy m'ügipy huidi je jää anajty ajcxy xymooyb, com je tumbi paatip je' je ymuju'ñ. Ca' ajcxy mhuididipy jayjiin jaydiçc. <sup>8</sup> Huenytimyhuidi cájipi ma anajty mdigiiygixy, pen je jää ajcxy xycöbijcp, caaygix uuccix huidi anajty jää ajcxy xymooyb.

<sup>9</sup> Yajtzóoccix yuujäy pa'mjäy huidijaty jím ma je' ajcxy yajpaady, etz yajnímaaygix: "Je Dios y'ané'min huingóniñ yi' ma miich ajcxy." <sup>10-11</sup> Huenytimyhuidicájipi ma anajty mdigiiygixy, e ca' anajty jää xycöbigaangixy, co ajcxy mdzonaanip, nímaaygix: "Yi mgajp naaxjoc huidi ti' ypeti ma iich ndecy nhuinnebáamyich, yi' je' ijxpejt co Dios ajcxy xychaachytunipy. Chi nejhuiygix miich ajcxy jada co je Dios y'ané'min ti' ymihuingoni." <sup>12</sup> Iich miich ajcxy nimayb co huin'it xii co anajty yajhuaad'aty, Dios nígi tzaachhytunaangixy je jää huidi ajcxy ca' miich ajcxy xycöbiga'ñ, ca'ydi Sodoma cajpjäy.

### *Je cajp huidijaty ca'p ycapxymidoy*

**13 Chi Jesús yjacminañ:**

—¡Miich ayoob ajcxy Corozín jay! ¡Miich ayoob ajcxy Betsaida jay! Co jím ma je Tiro cajp etz Sidón cajp caytuní cayjajti je Dios ymíhuinma'ñ huidi ti ytunyii ti yjadyii ma miich ajcxy, jécyip ixyipy ajcxy yjothuimbijtni, etz ti yajniquëxíccixy ixyipy miid je yhuit íñaaaygíxy saci níjen nícujam ixcuyjam (je' je tìy'ajt co ooy ytajcixy ymaygíxy miid ypoct yciixpi). **14** Janch jadu'n yjadípy co anajty Dios yajnigödugíy, nígi o'ctiy miich ajcxy ayo'n mbaadiiyb ca'ydi jadu'n nej Tiro jay etz Sidón jay. **15** E miich ajcxy Capernaum jay ajcxy, ¿nej mmínaangíxy mjätcixipy tzajpjotyi? Hue' m'idaaccixyp miich ajcxy ma yi ayoodactuuby.

**16 Je jay ajcxy huidi miich ajcxy m'ayuc xymidoohuiib yi' ajcxy iich n'ayuc.** Je jay ajcxy huidibí miich ajcxy ca' xy'ixa'ñ, nañ ca' je' ajcxy xy'ixa'ñiç; e pinjaty ca' xy'ixa'ñiç, nañ ni ca' yi' ixaangíxy je Dios je huidi ti xyquexyich ya naaxhuiñ.

**Chi ajcxy je nidugi'pxmajcpí yhuimbíjtixni**

**17 Chi je nidugi'pxmajcpí huidi Jesús yquejx ayuccapxhuäcxpi yhuimbijttay ajcxy janch jotcujc, yminaangíxy:**

—Ixti je ca'oybi ti iich ajcxy xycapxycöbíjccixy miid miich mxii.

**18 Chi Jesús yminañ:**

—Ti n'ixyich nej je ca'oybi yhuindzin ti ycäy, jadu'n nej jihuüy ti ycäy ti ycödigíy tzajpcixy, jadu'n nej tüg huidzuc. **19** Iich miich ajcxy mic'ájtìn ti nmooygíxy, jaydëbi ca'oybi ca' xymimadáaccixipy, tím jadu'n nipaady nej jihuüy tza'ñ etz ca'ty myajhuäcpéjtcixy e ca' nej mjájtcixy. **20** Nígi miich ajcxy jotcujc'ájtcix co ajcxy mxii y'íjtcixy cojay jiiby tzajpjoty, ca'ydi co ajcxy ca'oybi xycapxymidoogíxy.

**Chi oyoy Jesús yjotcugíy**

**21 Huin'it Jesús yjotcugíy miid je Dios yjihuü'ñ ymic'ajt, yminañ:**

—Nyajnajxypich Dioscojuyip ma miich, Dios Teedy, tzajpjotypi Huindzin etz je naaxhuiñybí Huindzin, co ti myüch jada mijhuinma'ñ ma yi cohuinma'ñ jäydijc, etz ti myajnejhuüy je jay huidi ca' y'ixpícyity. Dios Teedy, jadu'n miich ti mduñ com jadu'n miich ti mjäygídac.

**22 Ndéedyich ti xyajcídigiydäyich tüg'óciy tijaty mic'ajt oy'ajt. Ni pin ca' ijxcajp pin je' Dios y'ung'ajtpy, jeyi ndéedyich tügpajci pin xy'ijxcajpich. Ni pin ca' ijxcapy pin je' ndéedy'ajtypich, jeyi je Dios ung tügpajci huidi ijxcajp, etz jacjadyii ma je ung yajniguëxiga'ñ.**

**23 Chi Jesús ni'ijxhuimbijty yi' ydiscípolos ajcxy, ahuingujc ajcxy nimay:**

—Jotcujc ajcxy je jay ajcxy huidi ijxcixp jadu'n nej miich ajcxy ti m'íjxcixy. **24** Iich miich ajcxy nimayb co ooy may Dios y'ayucnajtzcapxiiyb etz rey ajcxy ja'ixa'ñ huidibí miich ajcxy m'ijxpy, e ni ca' ajcxy ixy; etz jamidoon'ida'ñ huidi miich ajcxy midooyb, e ni ca' ajcxy midooy.

**Ijxpejt ma tüg samaritano oyjäybi**

**25 Chi tüg jay huidi yaj'ixpijcp Dios ñecy ytinaay'ahuüy jot'ixy huinma'ñ'ixy Jesús, chi y'amidooy:**

—Huindzin, ¿ti huaad ndunipich co iich jugy'ajtìn huinixiibí nbáadibich?

**26 Chi Jesús y'adzooy:**

—¿Ti jaybetyip ma yi Dios ñecy? ¿Nej mhuinjihuüy co mnecycapxy?

**27 Chi je ley huindzin y'adzooy:**

—Mdzogípy mijihuühipy mHuindzin Dios miid tüg'óciy m'aa mjot, miid tüg'óciy m'alma, miid tüg'óciy mmijaa, etz miid tüg'óciy mjot mhuinma'ñ, e mdzogípy yi mijiiñ midijc jadu'n nej miich ci'm naychogyii.

**28 Chi Jesús y'adzooy:**

—Ti ooy yajxon m'adzooy. Tun yi', e mdzinähui p huinixii.

<sup>29</sup> E je' nañ jadu'n tím tiy ñejhuïhua'ñ, nímay Jesús:

—¿Pín iich nmidiijc'ajtpy?

<sup>30</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Tüg jay choñ jím Jerusalén ycídägy anajty jím Jericó, chi oy meetzpi minaybadyii. Chi ajcxy tüg'óciy yhuit etijaty yi' anajty ymíid pijctaayi. Chi ajcxy ooy huinhujpy jijphuojpy huingojxy jijpcøjxy, chi ajcxy ixmach jahueengi ögy, chi ajcxy ñícxni. <sup>31</sup> Tüg judío teedy yminagiyy ma je jimbí tü'aa. Co y'ijxy je tzaachijäy, chi jüyöyñajxy. <sup>32</sup> Nañ jadu'n yminagiyy ma je jimbí tü'aa tüg levita jay huidi tuumb ma Dios ytijc, co jím yjäty mihuingon je tzaachijäy, co oy ixy, nañ chi jüyöyñajxy (ca' pa'ayooy). <sup>33</sup> Chi tüg samaritano jay anajty jím naxiy, co mihuingoñ je tzaachijäy, co oy ixy, huin'it ooy pa'ayogoooty je tzaachijäy. <sup>34</sup> Chi je' nimijhuägy, chi pují e xojtzi je chaachíau, nañ tzoyiyyi chaachíau miid aceite etz vino. Chi yaj'iyujcpety, e yajnicxy jím ma yjättac, e jím cuend'ajty. <sup>35</sup> Com jabom co anajty ñícxani, chi yajpidzímy mejtz denario meeñ, moy je codijc nímay: "Cuend'at jadayaabi tzaachijäy, jadu'n nej anajty mjacmeeñyajtuñ, co iich anajty nhuimbityich huin'it nmigüedipy." <sup>36</sup> ¿Ma je nidugíipí jay pín je oybi ti tuñ miid je jay huidi anajty je meetzpi ti ymeechyii ti yajtzaachiyii?

<sup>37</sup> Chi je jay huidi Dios ñecy yaj'ijxpíjcp Jesús y'adzooy:

—Je huidi ti yajtuñ je pa'yo'ñ.

Chi Jesús yminañ:

—Nícx miich, e tun nañ jadu'n pa'yo'n.

### *Jesús yajpaady ma Marta etz María ytijc*

<sup>38</sup> Chi jadu'n yajty co Jesús anajty ytüyöy, chi ytigiyy ma tüg mutz cajp. Jím anajty tüg töxyjäy huidi anajty yxii Marta, yi' yajjättaci ma ytijc. <sup>39</sup> Je Marta ymíid anajty tüg y'uch töxyjäybi huidi anajty yxii María, chi je' y'ixtacy ma Jesús ymíjc, amídoor'ijti je' y'ayuc.

<sup>40</sup> Chi je Marta ooy anajty jím chachjottigoy tuñ anajty tigatii ma ytijc, chi nimijhuac'cy je Jesús nímay:

—Huindzin, ¿ca' nej mnayjihuïyiiji co iich naydög yam tzach nayyajtuñyijichi? Níma' yi María co huen xypubétyich.

<sup>41</sup> Chi Jesús yminañ:

—Marta, Marta, yi' maytung miich mdzachmijottigooyb. <sup>42</sup> Tügpajc ji, huidibí ooy ycopícyip. Yi María ti yi' huin'ixy je oybi huidi ni pín ca' ypiçiyib.

## 11

### *Jesús yaj'ixpíjc nej jébi mibijctzoohuim Dios*

<sup>1</sup> Jadu'n yajtí co Jesús anajty Dios mibijctzoy ma tüg it lugar, co yajmay, chi tüg discípulo ñímaayi:

—Huindzin, yajni'ixiygich ajcxy tzajcapxycapxi, jadu'n nej Juan yajni'ixiy yi' ydiscípulos ajcxy.

<sup>2</sup> Chi Jesús yminañ:

—Co ajcxy Dios mmibijctzohuipy, jadu'n mináangixipy:

Dios Teedy, miich huidi tzajpjoty tzinaayb, huindzígiy miich mxii y'ity. Huen miñ ya miich yi m'ané'min. Huen mdzójcin yajcuyduñ ma je jay yjot yhuinma'ñ jadu'n nej yajcuyduñ jiiby tzajpjoty.

<sup>3</sup> Mooygich ajcxy ngaayin n'uucin jabom jabom.

<sup>4</sup> Méecxibich ajcxy nbocy ngaydey huidibí iich ajcxy ndundigooyb, jadu'n nej iich ajcxy nmeecxyich huidibí ajcxy xymidundigooybich. Ca' m'a'ixiy co iich ajcxy huinma'ñ tigoyipich. Yajníhuaatzich ajcxy ma yi jibicpi.

<sup>5</sup> Chi Jesús yjacminañ:

—Pinjaty ji ma miich ajcxy huidi tūg ymigüg miid, co ninícxipy mijcoodz e mnimähuipy: “Migüg, tun may'ajt yajpijctzoogich tugiig mdzajcaagy. <sup>6</sup> Tūg iich nmigüg ti xyñimiñich huidi tüyöp, etz ca' nmiiididyich ti nmöhuibich.” <sup>7</sup> Chi je jää y'adzooy jiiby tigoty, yminañ: “Ca' xy'amayiyich. Ti iich ndijc n'agiiyñi, etz n'ungich yam nmiiidich cijx'am; ca' njatyiich nej nbidigibich etz nmöhuipy huidi mbijctzooyb.” <sup>8</sup> Iich miich nimaayb, oy ca' tzojc nipidigañ ymöhuamy huidi pijctzou co migüg'adyii, hue' ymöhuamy jaydëbi ca'ydi yjac'amayiyii, chi yegipy tūg'ociy huidi yajmayajtpy. <sup>9</sup> Iich miich ajcxy nimaayb: Pijctzóogix, e myajmöhuipy ajcxy. Ixtaaygix, e mbaadipy ajcxy; cogapxiygix, ahuädzip ajcxy mdijc'aguu. <sup>10</sup> Tūg'ociy je' pin pijctzoob tijaty ma Dios, cïdigihuiib; pin y'ixtaayb, ypaadipy; pin cogapxiygib, yaj'ahuatzib ytijc'aguu.

<sup>11</sup> ¿Pin ungdeedy ji ma miich ajcxy pen y'ung ypijctzoob tzajcaagy, nej mmöhuipy tūg tzaaji? ¿E pin ypijctzooyb acx, nej jëbi mmöhuipy tūg tza'ñi? <sup>12</sup> ¿Pen ypijctzoyb tzeydüty, nej jëbi mmöhuipy ca'ty? <sup>13</sup> Pen miich jibicjäy ajcxy mnejhuiyb nej oybi m'ung móoygixipy, ¿nej ca' mdijy yjanchity co mDios Teedy tzajpjotypi xymóoygixipy je Espíritu Santo, pen miich ajcxy mmibijctzohuipy?

### *Yajníbijccixy Jesús co miiidity mujcu'ymic'ajt*

<sup>14</sup> Chi Jesús anajty yajpidzimy tūg ca'oybi ma tūg jää huidi anajty uumip. Jadu'n yjajty co je ca'oybi ypidzimy, chi je uum ycapxig. Chi je mayjäy ooy jihuuy huinmay. <sup>15</sup> Nijëjiy jää yminaangixy:

—Jesús mijhuinmañ ytumyb miid je Beelzebú ymic'ajt, je ca'oybi yhuindzin, paady ca'oybi yajpidzimädäy.

<sup>16</sup> Jacjaydiibi jää ajcxy co jot'ixaangixy huinmañ'ixaangixy Jesús, pijctzooy ajcxy Dios tūg ymijhuinmañ. <sup>17</sup> Co Jesús nejhuiy nej je' ajcxy jot'adyii huinmañ'adyii, chi niamay:

—Co tūg gobierno ñaybijc-huäcxyii, chi ñaychiptúnigixy miñ xyipy; ñayyajcijxigixy ñayyajtigóoyigixy; co tūg quëx jää ñaybijc-huäcxyii, nañ jadu'n je' ñayyajcijxigixy ñayyajtigóoyigixy. <sup>18</sup> Pen je mujcu' ajcxy ñaybijc-huäcxi, ¿nej jada je mujcu' y'ané'min yjac'idipy? Miich ajcxy minamb co iich miid ndúñich je Beelzebú ymic'ajt co iich ca'oybi nyajpidzimy. <sup>19</sup> Pen jadu'n yi', ¿pin je mic'ajt mooyb huidi miich ajcxy xypahuidijtp co yajpidzimy je ca'oybi? Paady yi' ajcxy ci'm yajniqüex'cp co miich ajcxy mdundigooygixy mgapxtigooygixy. <sup>20</sup> Pen iich miid Dios y'ané'min nyajpidzimyich ca'oybi, janch jada co Dios y'ané'min ti yjäty ma miich ajcxy.

<sup>21</sup> Co tūg micjäyb miidity maydujt, e ñaycuend'adyii yajxon, ca' je' ytigoyipy tijaty ymiiid. <sup>22</sup> Co yjäty jadüg jää jacmicpi ca'ydi je', chi ymimadägyii, e ypijctäyii tūg'ociy ytujt huidi anajty ooy jot'amij'adyii, e yajhuäcxi tijaty anajty ymiiid.

<sup>23</sup> Pinjaty ca' xymijniçxpétyich, nmidzipich yi'. Pinjaty ca' ytuñ miid iich co jää nyaj'ixpicyich Dios ytiy'ajt, hue' je' ajcxy jää yajhuinmañydgoooyb.

### *Je ca'oybi co jadüg'oc yhuimbijty*

<sup>24</sup> Co je ca'oybi ypidzimy ma je jää, chi je' ñicxy jím tütznaax ijxtägy co y pocxañ. Co ca' paty y pocxtac, huin'it yminañ: “Huimbidaambich ma je jää yjot yhuinmañ ma iich ti n'octzombi.” <sup>25</sup> Co je ca'oybi yja'ty ma anajty ti chänäy, chi paady je jää yhuinmañ janch yhuädzity janch ooy jadu'n nej tūg tijc huidi janch huädz pedigity. <sup>26</sup> Chi je ca'oybi ñicxy, e miid miñ jahuixtujc ca'oybi jacjibicpi ca'ydi je'; chi ajcxy ytigiiy ma je jää yjot yhuinmañ, e chänay ajcxy jiiby; huin'it je jää jac'o'ctiy oy yajtni ca'ydi jadu'n nej anajty jayijp'aty.

### *Huidi ajcxy janch jotcújci*

<sup>27</sup> Co Jesús jadu'n anajty yminañ, chi tūg töxyjää mayjäy agujc mic yminañ:

—Jotcujc je töxyjää huidi ti xyajpi'c'aty etz huidi xyajyeegy.

<sup>28</sup> Chi Jesús yminañ:

—Je' jacjotcujc pinjaty Dios y'ayuc midoohuip etz cuyduunip.

*Jibicjäydič píjctzoogíxy tüg tiy'ajt mijhuinma'ñybí*

<sup>29</sup> Co je mayjäy ajcxy jübigiý, chi Jesús ymínandacy:

—Jadachambi jäy ooy ajcxy yjibicjäity, ypijctzoob yajcxy mijhuinma'ñ ijxpejt. Ni camina Dios ajcxy ycamöhuiyb ijxpejt, jéyi tügpajc Jonás y'ijxpejt yajmöhuiip. <sup>30</sup> Com jadu'n nej je Jonás jecy'ajty ijxpejt yejcy ma je Nínive jäy, nañ jadu'n iich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, nyegaamich ijxpejt jadachambi tiempo miid jäy ycixpi. <sup>31</sup> Je töxyjäy reina huidi tzinay jecy'ajty ma madzäcruudz ypidzimy, yi' je' xidähuam jadachambi tiempo jäy co anajty Dios tiyduna'ñ mayjäy, etz yajpocycähuipy ajcxy. Ixti ma naaxhuiñbi ycogixiy jím je reina chooñ co anajty amido'idani je rey Salomón ycapxy y'ayuc. Ji naaxhuiñ jadachambi tüg Dios ytíy'ajtmidijacnigi ymíjity ca'ydi Salomón anajty. <sup>32</sup> Co anajty Dios tiyduna'ñ yi may naaxhuiñjäy, chi je jäy ajcxy huidibi anajty cogajpij jím Nínive pidigaangíxy etz yajpocycähuangíxy jadachambi naaxhuiñjäy. Com je Nínive jäy jothuimbijt je' ajcxy co Jonás Dios y'ayucnajtzcapxiyi. Ji jadachambi tüg Dios y'ayucnajtzcapxiyi jacnigi ymíjity ca'ydi jadu'n nej anajty je Jonás.

*Je tiy'ajt huidibi nipaady nej lámpara ma ajt nniniçx*

<sup>33</sup> Ni piñ ca' yüch je jiin huidi ti nögpity, ni ca' pidägy jiiby cajón pa'tci'py, jéyi janchtiy pidägy je jiin ma jindicxpejt, jaydëbi co piñjaty ytigihuiipy tigoty, codicxiib je jiin. <sup>34</sup> Je jiin ma miich ajcxy mniniçx je' yi' miich ajcxy mhuiin. Pen oy miich ajcxy mhuiin, nañ jadu'n tüg'óciy miich ajcxy mniniçx ymiid yi' tiicxin. Pen ca' y'óity mhuiin, nañ jadu'n ajcxy yi' mniniçx yajpaty agootztuum. <sup>35</sup> Cuend'ájtcix yi tiy'ajt huidi miich ajcxy miid, ca' mgoyützcixy, com co jadu'n nicxy y'ahuimbity nej cootzpi. <sup>36</sup> Pen miich mdiy'ajt codiicxy y'ity miid Dios ytíy'ajt, tüg'óciy quëxiqtähua'ñ janch huädz.

*Jesús ca'p jäygidaci je fariseos etz je escribas ajcxy yhuinma'ñ*

<sup>37</sup> Co Jesús ycapxtay, chi tüg fariseojäy may'ajt pijectoy huen nicxy miid cayii. Co Jesús ytijctigiy, chi y'ixtacy ma je caybejt. <sup>38</sup> Co je fariseojäy ijxy jadu'n nej Jesús ytuñ, chi ooy huinmay nej co Jesús ca' ñayyajpocyhuächyii miid nii jayijpní ma anajty ca'ní ycaayñi.

<sup>39</sup> Chi je Huindzin Jesús yminañ:

—Miich ajcxy fariseojäy, ooy mnaybidaaccixy tudägyjäy ma jäy ajcxy yhuinduu e ca' yjánchezity; chi jada' ma mjot mhuinma'ñ miich ajcxy ooy m'adzocy, etz miid ajcxy jibic-huinma'ñ; tim jadu'n nipaady nej myajhuäch ajcxy yi tasiniçx, yi texyñiniçx e chi ajcxy yajhui'mgixy jibicpi je tasijoty je texyjoty. <sup>40</sup> ¡Miich ajcxy ca' Dios y'ayuc huinjihuipy! ¿Ca' mnejhuiygixy co yi piñ ti texyñiniçx yajcojy nañ ti yajcojy texyjot? <sup>41</sup> Tun miich ajcxy oyjäy'ájtìn, huin'it janchtiy anajty ajcxy mhuädzity ma mjot mhuinma'ñ.

<sup>42</sup> ¡Ay miich ayoobi ajcxy fariseojäy! Com mbidaaccixy abicy tüg pícy je majcpí miid yi Dios ycixpi ixti yi tzajnimang, yi ruda, etz tüg'óciy aay ujtz. Chi jada' ca' mduñ je oyjäy'ájtìn etz tiy'ájtìn jadu'n nej Dios tzocy. Hue' je' oy mduñ co tijaty abicy mbidägy miid Dios ycixpi, nañ jadu'n copicy oyjäy'ájtìn mdunipy etz Dios ytíy'ajt mguyduniipy.

<sup>43</sup> ¡Ay miich ayoobi fariseojäy ajcxy! Co ooy m'adzójccixy je iñaybejt huidi cödum ma naymujctac, etz ooy m'adzójccixy co huen jäy ajcxy xycapxpoocxcixy oy huindzigiy mayjäy agujc.

<sup>44</sup> ¡Ay miich ayoobi ajcxy huidi ya'lijxpíjcp Dios yley etz miich fariseojäy ajcxy! Oy mjanaybidáacigixy oyjäy e ca' yjánchezity, ca' mguydungixy Dios ytíy'ajt, jadu'n nipaady miich ajcxy nej öcpí jut huidi ca' yquëxig, chi jäy yöy nigix, com co ca' ñiguëxig.

<sup>45</sup> Chi tüg jäy huidibi ya'lixpíjcp Dios y'ayuc yminañ:

—Huindzin, co jadu'n miich mina'ñ, nañ jadu'n iich ajcxy ooy jibic nayjihuipyigixy.

<sup>46</sup> Chi Jesús yminañ:

—¡Ay ayoobi miich ajcxy Dios y'ayuc huindzin! Miich ajcxy mgójcixyp canaag costumbre huidi je jäy ajcxy ca' mimadäga'ñ, e ca' ajcxy mba'ayoogixy, tim jadu'n nipaady nej

jihuïy tûg tzimy ti mmooygixy jemxypí huidi ca' je jay ajcxy mimadaga'ñ, e miich ajcxy ni ca' mgihuäx jeda'ajty mgayajpadaangixy je tzimy.

<sup>47</sup> ¡Ay miich ayoob ajcxy! com myajcojcixy je ögpí jut ma je Dios ayucnajtzcapxiybi naaxtigiy, je huidi m'ap mdeedy ajcxy yaj'o'c. <sup>48</sup> Jadu'n yajhuinjihuïy nej jihuïy miich ajcxy ooy mjäygidägy jadu'n nej ajcxy m'ap mdeedy ytundigoy. Janch yi' ajcxy yaj'ögy Dios y'ayucnajtzcapxiybi, e miich ajcxy myajco je öcpí jut ma ajcxy je' ñaaxtigiy.

<sup>49</sup> Paady yi Dios jadu'n huinmay, e minañ: Nyajniguexipyich miich ajcxy profetas etz y'ayuccapxhuäcxpi, e miich ajcxy myaj'ögip nijejity, etz jacnaagity mbahuidijttáccixipy. <sup>50</sup> Dios yajcomidohuipy jadachambi tiempo jay ajcxy je ypocy huidi y'ap yteedy ajcxy ytuñ, com maabi naaxhuiñ chondägy, yi' ajcxy yaj'ögy Dios ytiy'ajtmiidpi. <sup>51</sup> Janch nimaaybich miich ajcxy co Dios yajcomidohuipy jadachambi tiempo jay ajcxy je y'ap yteedy ypocy co ajcxy yaj'o'cy Dios ytiy'ajtmiidpi chondägy ma Abel, ixti Zacarías huidi jay yaj'o'c ma Dios ytiyc tiba'gujc.

<sup>52</sup> ¡Ay miich ayoob ajcxy Dios y'ayuc huindzin! Ca' miich ajcxy m'ixpiga'ñ Dios ytiy'ajt, nañ ca' mdzoccy co yi jay ajcxy ixpigipy; ti'm jadu'n nipaady nejjihuïy ti mbicy je tijc ahuaast e ca' miich ajcxy mdigihua'ñ, e ni mgatzojccixy co huingbi nicxy ytigiy.

<sup>53</sup> Co Jesús anajty jadayaab ayuc yajnimaaaygixy, chi je Dios y'ayuc huindzin etz yi fariseojax ajcxy jotmätcooty chi yaj'amidogoty ajcxy may ayuc. <sup>54</sup> Naynímáayigixy min xyipy co huen amido'ijt Jesús y'ayuc, jigix jeb páatcixipy huidi jeb miid xigixipy.

## 12

### *Jesús yaj'ixpicy co ca' huaad pinjaty naybidaaci oyjäy pen ca' yjánchity*

<sup>1</sup> Chi je mayjäy ooy nimujcy Jesús, janch jadu'n ñay'adijiy ñay'agodíiyigixy, chi Jesús nimaydacy je' ydiscípulos jayijp:

—Nigüendi miid yi fariseojax ajcxy nej ajcxy yjäyyaj'ixpíjccixy. Yajxon yi' ajcxy ycapxy ymíydägy, chi ca' cuydungixy. <sup>2</sup> Ca' ji ti huidi ijtp ayüch nicxy ycayajnejhuïy, nañ ni ca' ji ti huidi ijtp ameech nicxy ycaniguëxigy. <sup>3</sup> Huen huidibí ayuc miich ajcxy ameech mgapxy, yajnejhuïhuip yi'. Huen huidibí ayuc huidi ti mnayyajnímáayigixy ameech jiiby tigoty, mic yajcapxhuäcxip tijc nügíxy.

### *Pinjaty huaad ndzigiyyim*

<sup>4</sup> Chi Jesús yjacminañ:

—Miich ajcxy nmigügtijc, iich miich ajcxy nimaayb co ca' mdzigiyyigixy yi jay ajcxy huidibí ninicx yaj'o'cp, com ca' jac ni ti ajcxy tunipy. <sup>5</sup> Iich miich ajcxy nyajni'ixihuiy pin huaad jebi mdzigiyyigixy. Yi' janch mdzigiyyigixy yi' Dios huidibí jugy'ajt pi'jcp, e huin'it miid je' ymic'ajt jebi quexipy m'alma ma je mij jin. Yi' janch mdzigiyyigixy yi'.

<sup>6</sup> ¿Nej ca' jay ajcxy ytoogyii migoox joon miid metz pi'cmeeñ? Dios ni tûg yi' ajcxy ca' jaydigooiyi. <sup>7</sup> Ixti mgöhuay ajcxy ac michoy Dios miidity. Ca' mdzigiyyigixy, jactzou nigi miich ajcxy ma Dios ca'ydi pi'cjoon ajcxy.

### *Je pinjaty ca'p midzöyduñyii Jesús mayjäyjoty*

<sup>8</sup> Iich miich ajcxy nimaayb co pinjaty ma miich ajcxy huidi capxpídzimp mayjäyjoty co xymibicyich xymipidägyich, iich, je jay huidi tzoon tzajpjoty, ngapxpídzimipyich co ti ngöbicyich jadu'mbi jay ma Dios y'angeles ajcxy yhuinduu. <sup>9</sup> Pinjaty ca' xycöbicyich mayjäy'agujc, nañ jadu'n iich yi' ca' ngöbigipyich jiiby ma Dios y'angeles ajcxy yhuinduu.

<sup>10</sup> Tüg'óciy jay huidi jadu'n iich, je jay huidi tzoon tzajpjoty, xyñigapxp xyñi'ojiiybich Dios huinmecxib. Chi jada' pinjaty nigapxp ni'ojiiyb je' Dios yjhui'ñ (je Espíritu Santo), yi' janchtiy Dios ca' yhuinmecxib.

**11** Co mmidzip ajcxy xyajnícxip ma naymujctac, ma codungdijc, etz tungmiidpi yhuinduu, ca' mdájip mmáyip nej m'adzóogixipy, e ca' mhuinmayipy nej ajcxy m'adzohuipy.  
**12** Com je Dios yíhuíñ huin'ítiy ajcxy xyajni'ixíhuip nej huaad m'adzoogixy.

### *Naygüend'ajtigixy ca'p adzojccixy comeeñ' adii*

**13** Chi nidügti je mayjäy yminañ:  
—Huindzin, nima' n'ajchich co huen yajhuäcxy miid iich huidi ndaj ndeedyich ñidungiy.  
**14** Chi Jesús yminañ:  
—Yeydijc, ca' iich ni pín ti xypidägyich ane'mbi ma miich ajcxy etz yajhuäcxpi.  
**15** Chi Jesús nimay je jay ajcxy:  
—Ijxcix naygüend'ajtigix, ca' m'adzojccixy comeeñ'adii, com je m'alma yjugy'ájtin ca' je' nüdzocin'adyii huidijaty miich ajcxy miid.

**16** Chi ajcxy yajnímay tûg ayuc, yminañ:  
—Jím anajty tûg comeeñjäy huidibi anajty ooy miij ypidägy yajpidígy. **17** Je comeeñjäy anajty ooy ci'm huinmay ma yot yhuinma'ñ, yminañ: “¿Ti n'octunipich com ca' nmíididyich ma nyajnígidägibich yi tiibi y'ity?” **18** Chi yminañ jotjoty huinma'ñyjoty: “Nyapidiñibich ndzëx, e ngójibich jacmijpi, chi tûg'óciy jiiby nbidactähuiibich tiibi y'ity.”  
**19** Co jadu'n ndunipich, chi jébi jetcuyc ndzinähuibich, com ooy anajty nmíididyich pidägy yujcpicy, jébi canaag jimiijt niboocxyich etz jébi ngay n'ügyich jetcuyc. **20** Chi Dios nimay je comeeñjäy: “Ooy jibic-huinma'ñ miich miidity. Cham coodz iich miich nibijctzohuïhuaaniy yi m'alma (m'ögip), e co anajty ti m'ögy yi huidibi ti myujcpicy, ¿pín yi' je'adiib?” **21** Jadu'n yajtjy yi' ajcxy huidibi ymeeñ'idi'ñ ci'm yujcpijcp, ca' yi' ajcxy jiiby ycomeeñity ma Dios yhuinduu.

### *Dios ycuend'ajtpy y'ung y'anäg*

**22** Chi Jesús nimay je y'ixpijcpidijc:  
—Paady ajcxy nimaaygixy co ca' huaad mjottigooygixy ma yi mdzináayin yi mjugy'ájtin, huidi mijicxcixipy mgáaygixipy, huidi miid mniniçx mxójxcixipy. **23** Yi jugy'ajt jacnigi tzou yi', ca'ydi yi caayin uucin, etz je mniniçx jacnigi choohuity ca'ydi huit. **24** Ijxcix yi joogy ni ca' ñipy, ni ca' chijccixy, ni ca miidity ytijc ni chëx, e Dios yi' ajcxy mooyipy huidi yjicxcixyp, ¿nej cayjacnigi miich ajcxy mdzoohuity ca'ydi joon ajcxy? **25** Ca' ji ni pín ma miich ajcxy pín jadipy nej ñayjiptzomihuiib jadüg ciuuux. **26** Pen ca' majtcixy nej mdúngixipy huidi hueen huinma'ñ, ¿nej co mdzachmijottigooygixy yi tzinaayin yi comeeñ'ájtin?

**27** Ijxcix yi aaybijy nej xóxyity, ca' ytaaccixy ni ca' yxuuygixy. Iich miich ajcxy nimaayb, co ni je rey Salomón miid tûg'óciy ymeeñ ca' ñayxojxi jadu'n nej jada aaybijy ujtzpijy. **28** Pen jadu'n Dios xoxy yi aay yi ujtz huidibi cham jajtip ma yi tungop, e com jabom ti anajty ñiicxní, Dios xypubedipy xypudigihuipy ñigi miich ajcxy huidi hueen mibijcp. **29** Ca' miich ajcxy mhuinmay'ahuidíjtcixipy ajcxy ti mgáaygixipy m'uuccixipy. **30** Yi naaxhuiñjäy ajcxy ymijottigoyb anaxy tûg'óciy caayin uucin, huit etz tijaty. Miich ajcxy huidi mijpidacp Dios, Dios Teedy ñejhuiib co copicy ajcxy miid'adipy caayin uucin etz huit tucxy. **31** Jayijp mijottigooygix Dios y'ayuc ytij'ajt, chi jada' tûg'óciy huidi ajcxy myajmayjajty mbáatcixipy yi'.

### *Jugy'ájtin mijpi jiiby tzajpjoty*

**32** Chi Jesús yjacminañ:  
—Ca' miich ajcxy mdzigiyygixy, miich ajcxy mnihueeñity, per mDios Teedy yega'ñ ane'mdac tzajpjoty miid miich ajcxy ycixpi. **33** Tooccix tijaty miich ajcxy miid, nimooygix ayoobitiyc. Yaj'oyiyygix meeñ'idi'ñ huidi ca' y'amijihuipy ni camina. Yaj'oyiyygix tûg pidägy, janch mij e janch oy, jiiby tzajpjoty huidi ca' ycixipy ytigoyipy, ma ca' meetzpi huaad ytigiy, ni ucxyting ca' yajhuindigoyipy. **34** Pen miich ajcxy miid mgomeeñ'ájtin

ya naaxhuiñ, yaayí je mjot mhuinma'ñ ajcxy. Pen mdzojcpy ajcxy je oybi huidibi Dios yegamy, nañ miid'ájtcixy jím jabom jabom mjot mhuinma'ñ ajcxy ma Dios.

### *Tzoc íjtím ni'ixi'*

<sup>35</sup> Chi Jesús yjacminañ:

—Ni'ixiiygix mjot mhuinma'ñ jadu'n nej jihiyi mhuit myujc'ameetcixy co mdunaangixy, etz jadu'n nej jihiyi lámpara mnögpíjccixy co mdzumnaxaangixy m'ahuixaangixy je huindzin. <sup>36</sup> Ni'ixi'ijtcix jadu'n nej jää huidi yhuindzin ahuijxp, co anajty yhuimbity co anajty ti y'oy ma jää ti ypicx, chi co anajty minipy ycogapxiy, mic'amy myaj'ahuädzity ytijc. <sup>37</sup> Jotcuje ajcxy je tumbi co je yhuindzin anajty yjädy, e paady chumnajx juugy. Janch nimaaybich miich ajcxy co je tumbi ajcxy yhuindzin anajty yjädy, chi yhuit yujc'ameedipy, chi ajcxy yaj'ixtagipy ma caybejt, yajcayipy yaj'ügipy. <sup>38</sup> Oy miinipy je huindzin mijcoodz o moñyi, e páadip je tumbidijc ajcxy jím chumnájxcixy juugy, jotcuje ajcxy je jadu'mbi tumbidijc. <sup>39</sup> Nejhuiiygix jada co je codijc ixipy nejhuiiygix ymina'ñ je meetzpi, chi juugy ixipy chuumnaxa'ñ, e ca' ciyegipy ytijc nícx yjä tigoty ymeech. <sup>40</sup> Miich ajcxy nañ jadu'n ijtciy ni'ixi', mína anajty ca' ti mhuinmaaygixy, huin'it miina'ñiich, je jää huidi tzoon tzajpjoty.

### *Je tumbi tudägypi etz je tumbi ca'pi ytudägyity*

<sup>41</sup> Chi Pedro Jesús nímay:

—¿Pin jada ti myajnimaayb jada ayuc huidi ti mgapxy, iich ajcxy, o nidüg'óciy jää?

<sup>42</sup> Chi je Huindzin Jesús yminañ:

—Huidibi tumbi je' ya huidi tumb miid yhuindzin janch cixyjot huinjot huidi miid yhuijy'ajt ycuje'ajt huidi je yhuindzin mooyip ané'min ma ytijc, huidi yajnigidägiyib tumbidijc nej ypaadyii. <sup>43</sup> Jotcuje tumbi co anajty je' yhuindzin yhuimbity e padiiyb ti cuyduñ jadu'n nej anajty ti nímayii. <sup>44</sup> Janch iich miich ajcxy nímay co je tumbi huindzin yajmihui'mdähuipy jada ytumbi tük'óciy pidägy huidi ymiid. <sup>45</sup> Pen je tumbi yhuinmaayb jotjoty huinma'ñjoty co je yhuindzin yhuäcxijpní mína ymiina'ñ, chi midziptzooni jacjadyii tumbidijc ajcxy, huojpní, cojxni, nañ ytigiiyñi caayb uucp anaxy etz ymügyii. <sup>46</sup> Chi je tumbi yhuindzin miinipy ma je xii hora anajty ca' jíjp'ixy e ni canejhuíy anajty, e huin'it ooy tzaachytunipy yi tumbi e chi pidägipy ma je huidi ajcxy ca' ytudägyity.

<sup>47</sup> Je tumbi huidi nejhuiiyb nej yhuindzin chójcin, e ca' cuyduñ, ni ca' ycapxymidoy, ni ca' ni'ixi' ity co yhuindzin anajty yhuimbity, je' je' nígi yajtzaachytunip. <sup>48</sup> Je tumbi huidi ca' yajxon huinjihuíy nejjihuíy yhuindzin chójcin, hueeni je' yajtzaachytunipy. Huenpínity huidi may yajmooyb, may yi' yajmibijctzohuúyib; etz huenpínity huidi ti mihi'my ooy, yajmibijctzohuúb nígi.

### *Jesús ycixpi ñaybijc-huäcxyii jää*

<sup>49</sup> Chi Jesús yjacminañ:

—Iich ti nmiiñich ya naaxhuiñ co jíin nbidägibich. ¡Ooy njadzocyich ji ixipy ñitooyñi! <sup>50</sup> Nyajnaxipyich tük tzaachypí, e jooy ndajy nmayich ixti mamaad yajcuydundáy! <sup>51</sup> ¿Nej miich ajcxy mdijy co ti nmiiñich ya naaxhuiñ co nyajcixipyich je tzipi? Iich miich ajcxy nímaayb co ca'. Hue' janchtiy nyajnaybijc-huäcxáanibich jää ajcxy. <sup>52</sup> Jadachambí etz yjacnicxni xii tiempo ji migoox tük quëxjäydiyc huidibi ajcxy ñaybijc-huäcxiiib, tugig miid je metzpi, e metzpi miid je tugigpi. <sup>53</sup> Je ungdeedy tziptunip miid ymang etz je mang miid yteedy. Nañ je ungdaj tziptunip miid yñiiix etz je níix miid ytaj. Nañ jadu'n je xecy tziptunip miid yxecy.

### *Je xii tiempo ytiy'ajt*

<sup>54</sup> Chi Jesús nímay je mayjää ajcxy:

—Co ajcxy m'ixy je joc ypidígy ma xii ycidägy, chi mínaangixy co tühuaam, e janch jadu'n yjadyii. <sup>55</sup> Co ymiiñ je jíinboj, chi miich ajcxy mínaangixy co ambigaamb, chi

janch jadu'n yjadyii. <sup>56</sup> ¡Miich jibic jäy ajcxy! Ooy mjajtcixy nej myajcapxcixy yi xii tiempo huidi ajcxy m'ijxpy tzajpcixy etz ya naaxhuiñ: ¿Nej co ca' mjajtcixy nej myajcapxcixipy xii tiempo ymiñ ycidägy?

### *Naymi'oyihu'i miid midzip*

<sup>57</sup> ¿Nej co miich ajcxy ca' ci'm mnaydiydúunigixy nej ytudägyity je tiy'ajt? <sup>58</sup> Co mnícxipy ma yi codung miid yi mmidzip jac'oy co mnayyaj'oyihuipy miid yi mmidzip tü'am, ca'ydi miid mjädip ma yi codung, e chi je codung xyciyegipy ma je xueetz, e je xueetz xypidägip pujxtigoty. <sup>59</sup> Ich miich nimaayb co ca' jiiby mbidzimipy, ixti cooni mgüejttähuiipy tük'ociy.

## 13

### *Ooy ycopícyity nyajtigajtzim nhuinma'ñ*

<sup>1</sup> Huin'it jäy miidmíydacy Jesús jadu'n nej je gobernador Pilato yaj'ögy nijéjity jäy jim Galilea, chi tem huidiytí ajcxy ni'py miid iyujc ni'py huidi je' ajcxy miid huindzigiñ tuuñ.

<sup>2</sup> Chi Jesús y'adzooy nimay ajcxy:

—¿Nej mdijy, nigi anajty ypcymiddity je galileoäy ajcxy huidi jadu'n ayo'n patp, ca'ydi nidüg'ociy galileoäy? <sup>3</sup> Ich miich ajcxy nimaayb co ca'. Pen miich ajcxy ca' mjothuimbijtcixy ma Dios etz nay'adzigiyyigixy ma Dios, nidüg'ociy miich ajcxy mgijxtähuiip mdigoydähuip. <sup>4</sup> E je' ajcxy je majmocxtugiippi huidi je mijtijc jim Siloé nígidaagootti, yaj'öci ajcxy. ¿Nej mdijy nigi ajcxy ypcymiddity, ca'ydi nidüg'ociy je jäy huidi tzinayb jim Jerusalén? <sup>5</sup> Ich miich ajcxy nimaayb co ca'. Pen miich ajcxy ca' mjothuimbijtcixy, nañ mgijxtähuiip mdigoydähuip miich ajcxy nidüg'ociy, jadu'n nej je' ajcxy.

### *Ijxejt maje higueri ca'pi anajty ytuum'aty*

<sup>6</sup> Chi Jesús yajnimey ajcxy jada ayuc:

—Tük jäy anajty miidity higueri cojy ma y'aguemy, chi niçxy jiiby ma y'aguemy higueri tiim ijxtaaybi, ni ca' paty. <sup>7</sup> Chi nimay je' ytumbi: "Cham midugiijimijt miiñich ya higueri tiim ijxtayb ma jada higueri cop, ni tük ngapaadyich. Huen yajpujxciday jada higueri cop, nej co nigoobi ñaaxnihua'ñ." <sup>8</sup> Chi je' ytumbi y'adzooy: "Huindzin, oc'ixmatz. Huen jadüg jimijt jeyi ocjactinäy, octajyich jayijp yi naax jühuüdityi, etz oc'abonijiyich. <sup>9</sup> Pen tiim'ajt ca' nyajpxipy, pen ca' ytuum'aty jëbi nbújxigipy."

### *Jesús yajtzögy pocxxiiduum tük töxyjäy jigojojpyi*

<sup>10</sup> Chi Jesús anajty yaj'xpicy ma tük naymujctac pocxxiiduum. <sup>11</sup> Jim anajty tük töxyjäy huidi anajty m'majmocxtugiig jimijt cujc mi'ijtni yjibojpa'm, agojojy anajty yöy, ni nej anajty yca'oyiy nej ytinaaygugihuipy. <sup>12</sup> Co Jesús ijxy, chi yaaxi, e nimay:

—Töxyjäy, ti mdzögy.

<sup>13</sup> Chi yci' cijxxajy ma je töxyjäy yjix, e chi je' yjix ytih, huin'it ytigiiy Dios ojadatipi. <sup>14</sup> Huin'it je naymujctac huindzin ooy yjotmäty miid co anajty Jesús jäy ti tzoyiy pocxxiiduum. Chi je naymujctac huindzin nimay ajcxy je mayjäy:

—Jeyi tudujc xii jäy huaad ytuñ, huen miñ semaanjoty pin yajtzoyihuam, ca' ypcxxiiduumity.

<sup>15</sup> Chi je huindzin Jesús yminañ:

—¡Miich ajcxy naybidaacip nej tudägyjäy, e ca' yjanchity! ¿Nej ca'miich ajcxy mmiguejiiy mhuajyuubi, etz mburro ma ypëcxtac pocxxiiduum, e myajnicxy ajcxy ni'ucpi? <sup>16</sup> E jada Abraham y'ap y'oc huidi Satanás ca' y'ixmachii majmocxtugiig jimijt, ¿nej ca' ypadyiil nyajtzögibich pocxxiiduum?

**17** Co Jesús jadu'n y'adzoy, chi yajtzöyduuñ ymídzip. Chi tüg'óciy cajpjäy oy ajcxy yjotcugiiygixy miid je oybi huidi Jesús ytuun.

### *Ijxpejt ma je mostaza pájc*

**18** Chi Jesús yminañ:

—¿Nej m'oc'a'ixiyygixy yi Dios y'ané'min? ¿Huidi miid n'ocyajquipxihuibich? **19** Jadu'n Dios y'ané'min nipaady nej mostaza pajc huidibi tüg jääy ñiip ma y'aguemy, chi ymuixxy etz yeegy ooy janch mij, chi je joon ajcxy oy ype'ñ pidaaccixy ma je mostaza quipy aacxy.

### *Ijxpejt ma je levadura ca'p óity*

**20** Chi Jesús jadüg'oc yminañ:

—¿Huidibi miid n'ocyajquipxihuibich yi Dios y'ané'min? **21** Jadu'n Dios y'ané'min ni paady nej levadura huidi tüg töxyääy ytihuidijt miid tugiig quipxi'ñ harina ixti cooni yajxunday je harina.

### *Je tü'aa xützpi*

**22** Co Jesús anajty ñicxy jím Jerusalén, chi yaj'ixpicy anajty Dios y'ayuc ytiy'ajt cajp cajp majaty ñaxy. **23** Chi tüg jääy Jesús amidoy:

—Huindzin, ¿nej hueeni yi jääy ajcxy huidi y'alma ñidzögip?

Chi Jesús y'adzooy:

**24** —Mijpidaaccix Dios ytiy'ajt amuumdügjot, jëbi ajcxy m'alma ñidzögip, jadu'n nipaady nej jääy ajcxy ñaymic'ixigixy co ytigihuaangixy ma je tiyc aguu xützpi. Jadu'n iich miich nimaayb co mayääy ooy ja'a'ixiy ytigihuaangixy ma Dios y'ane'my e ca' ajcxy jadiipy nej ytigiiygixipy. **25** Co je codiyc ypidigip etz agiiyñip ytiyc, huin'it miich ajcxy piñjaty tibäy hui'm, chi jiiby tibäy miich ajcxy mmianandägipy: "Huindzin, yaj'ahuädz", e chi je tiyc huindzin miich ajcxy xy'adzohuipy: "Ca' iich miich ajcxy nejhuiyich ma miich ajcxy mdzoongixy." **26** Chi huin'it miich ajcxy minandägipy: "Miid iich ajcxy miich ti nmidgaaygixy ti nmiid'uuccixy, e miich ti myaj'ixpicy ma iich ajcxy ngajp." **27** Chi je Huindzin y'adzohuipy ajcxy: "Iich miich ajcxy nimaayb co ca' nnejhuiyich ma miich ajcxy mdzoongixy. Jihuäccix ma iich nhuinduu, miich ajcxy pocy ytumbi." **28** Chi miich ajcxy jím ooy mdájcihip mmáygixipy, myáaxcixipy miditzquéetcixipy, co miich ajcxy m'ixipy Abraham, Isaac, Jacob etz tüg'óciy yi Dios y'ayucnajtzcapxiybi jiiby ma Dios y'ane'my, e miich ajcxy tibäy anajty ti mhui'mgixy. **29** Minip yi jääy ajcxy huidibi tzoomb ma xii ypidzimy, ma xii ycidaäy, ma jayhuixtujc ypidzimy, etz cham ma madzäcruudz ytinaay'ahuïy, chi y'ixtäaccixipy ma je caydac jiiby ma Dios y'ane'my. **30** Paady ji jääy ajcxy huidi cham axam'ajtp, je' ajcxy jayijp'adip, etz ji jääy ajcxy huidibi cham jayijp'ajtp, etz je' ajcxy axam'adip.

### *Jesús taj may miid Jerusalén yciipi*

**31** Chi nijejity fariseojäy nimaay Jesús:

—Quëg ya com yi rey Herodes xyaj'ögaam.

Chi Jesús y'adzooy:

Nicx nimaaygix yijiibi huaax co nyajpidzimyibich ca'oybi etz nyajtzoocypich jääy cham etz jabom, codugiig xii ti ndung mayiijich. **33** Ooy ycopicyity co iich njactüyöyibich cham, jabom etz huixtic. Com ypaadyii co Dios y'ayuccapxhuäcxpi y'ögip ajcxy jím Jerusalén.

Chi Jesús yjacminañ:

**34** —¡Jerusalén jääy! ¡Jerusalén jääy! huidibi yaj'o'cp Dios y'ayucnajtzcapxiybj ajcxy, etz ycögädz ajcxy je jääy huidibi Dios ti xyajniguéjx ajcxy. Janch canaag'oc iich miich ajcxy njahuijtzmuga'ñ jadu'n nej tzeydaj y'ung yajmucy queecpätcipy, chi ni ca' jadu'n ti m'a'ixiyygixy. **35** Chi jada' ijxcix cuenditungix, com jadachambi mgajp yhui'my najtz'ixi'.

Hiich miich ajcxy n̄imayb co ca' xy'ixipyich jadügtecy, ixti cooni anajty tiempo paaty m̄ina mm̄ináangixipy: "Capxpaaty je' huidi miimb miid Huindzin'ájtin Dios ycixpi."

## 14

### *Jesús yajtzögy tüg yeydijc quixypa'mm̄iidpi*

<sup>1</sup> Chi jadu'n yajt̄i co tüg pocxxiiduum Jesús ytigiy ycaya'ñ anajty ma tüg fariseojäy ytijc, hue' anajty judío tungm̄iidpi. Chi yi judío ixpicytijc ajcxy tzach'ix'ijtcixy Jesús, am̄idoo'ijtcixy Jesús y'ayuc. <sup>2</sup> Huin'it tüg jääy huidibi ym̄iid anajty quixypa'm miiñ ma Jesús yhuinduu. <sup>3</sup> Chi Jesús ym̄igapxi je' ajcxy huidibi yaj'ixpijc Dios ñecy etz yi fariseojäy ajcxy, n̄imay:

—¿Nej je Dios yt̄iy'ajt ym̄inañ? ¿Huaad o ca' huaad chögy jääy pocxxiiduum?

<sup>4</sup> Chi ajcxy y'amonday. Huin'it Jesús c̄ñixajiiy je pa'm jääy, chi yajtzoocy. <sup>5</sup> Chi Jesús n̄imay je fariseos ajcxy:

—¿Nej miich ajcxy pen n̄ijutcögäp ajcxy mhuajyuubi o mburro pocxxiiduum, nej ca' mic'amy n̄icxy yajpidzimgixy oy ypocxxiiduumi?

<sup>6</sup> Chi ca' ajcxy jajty nej y'adzohuimbíjtcixipy.

### *Je pinjaty huodzooñyip ma je pijcp̄i yajnixiiduñyi*

<sup>7</sup> Co Jesús ijxy jadu'n nej yi' ajcxy jac'oybi iñaybejt huin'ijxcixy j̄im ma je caybejt, chi ajcxy tüg ayuc yajnimaayi, je tiib̄i anajty yajhuomiingixy:

<sup>8</sup> —Co miich myajhuohuipy ma pijcp̄i yajnixiiduñ, ca' m'ixtagipy ma je iñaybejt cödumbi, ca' jécyity co yajhuomiñ huidi je' iñaaaybejt ym̄ihuaad. <sup>9</sup> Chi jada' xyñimähuiipy je huidibi anajty ti xyhuomiñ: "Mo' jada migüg jada iñaaaybejt cödumbi." Chi miich tzöydu'n miid mn̄icxpy ma je' iñaybejt axambi. <sup>10</sup> Co jääy xyhuohuipy ma je pijcp̄i yajnixiiduñ, j̄im m'ixtagip ma je axambi iñaybejt, e co yminipy je huidibi anajty ti xyhuomiñ, chi xyñimähuiipy: "Migüg, nax ma yi iñaybejt cödumbi." Huin'it capxpaady m'idipy ma je' ajcxy huidibi anajty iñayb ma caybejthuinduu miid miich. <sup>11</sup> Pinjaty ci'm naygomayip, tzöydu'nbaadip je'. Pinjaty naybidaacip nicy xeemy je' je' capxpaady y'idip.

<sup>12</sup> Chi Jesús n̄imay pinjaty huidi anajty ti yhuoomiñyi:

—Co miich mxiiđuunipy ca' mhuohuipy je jääy ajcxy huidibi ooy miid mnaymigüg'ajtigixy, ni mm̄idügquëx, ni m'ajuugy m'amigüg, ni mm̄idijc comeenÿbi, ca' jécyity co nañ jadu'n xyhuohuipy, e chi anajty jac mij yejc-huimbijty. <sup>13</sup> Co mxiiđuunipy, chi huohuipy ayoobitijc, tzaachiñjäy ajcxy, tecymätpi ajcxy, etz jääy huiintzpi. <sup>14</sup> Huin'it miich mjotcujc'adipy co yi' ajcxy ca' jadijy nej yejc-huimbidipy. Jini Dios xymigüedipy co anajty yajjugypicy je tudägipy jääy ajcxy.

### *Je ijxpejt ma tüg adzuu'ájtin mijpi*

<sup>15</sup> Tüg jääy huidi anajty iñaaayb miid Jesús ma caybejt huinduu co midooy nej Jesús ym̄inañ, chi n̄imay Jesús:

—Jotcujc je jääy ajcxy huidi cayip jiiby ma Dios y'ane'my.

<sup>16</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Tüg jääy may anajty jääy yaj'adzu'ada'ñ, chi jayijpn̄i oy mayjäy n̄imay co anajty yaj'adzu'ada'ñ. <sup>17</sup> Co je adzuu'ib̄i paty, chi quejxy tüg cogapxy huen n̄icxy huoogixy je tiib̄i anajty ajcxy yajnimäy, n̄imay ajcxy: "Jámgix, ti j̄im yajni'ixiy je caayin uucin." <sup>18</sup> Chi ajcxy nidüg'óciy yminandacy: "Tun may'ajt meecxcich, ca' y'oyiy nej nyajnícxibich." Chi je' jayijp jääy y'adzoy: "Ti njuyich tüg rancho je' copicy jayijp n̄icxy n'ixiyich, paady ca' n̄icxañich; tun may'ajt meecxcich." <sup>19</sup> Chi jadüg jääy ym̄inañ: "Ti njuyich migoox par huaj yuubi, n̄icxy n'oc'ijxmazdañich jayijp, paady ca' y'oyiy nej n̄icxibich, tun may'ajt meecxcich." <sup>20</sup> Chi jadüg jääy ym̄inañ: "Tim chamni nbicyich, paady ca' oyiy nej n̄icxibich." <sup>21</sup> Co je cogapxy yhuimbijty, chi yajnimay je' yhuindzin jadu'n nej je jääy

ajcxy y'adzooy huidi anajty oy ti huoy. Huin'it je huindzin ooy yjotmätcoty, chi nimay je ytumbi: "Nícx tzojcyi cajpjoty ma yi jää ajcxy yöygixy ñajxcixy etz ma yi mij tü, e chi huomiinipy piñ mdimypaatyp ayoobitijc, yi tzaachijäy etz huiintzpi." <sup>22</sup> Chi je' ytumbi yminañ: "Huindzin, ti nduñich jadu'n nej ti xyñimäyich, etz jac chiini iñaybejt." <sup>23</sup> Chi je huindzin nimay je' ytumbi: "Nícx ma yi mij niñ mij tü yajmin je jää ajcxy adzip, huen iich ndijc uch. <sup>24</sup> Chi iich miich nimäy co ni tüg yi jää ajcxy huidi jayip yajnimay, ca' ajcxy y'adzoo'adipy miid iich."

### *Nej ooy chípity co Cristo nbanicxim*

<sup>25</sup> Chi may anajty jää ñícx yuäc-huimbijty, nimay ajcxy:  
<sup>26</sup> —Pen ji piñ xypamiiñich, e ooy nügi tzocy yi' ytaaj yteedy, yi' ytoxyijc, yi' yung, y'ajch o ch'i, etz nañ ooy nügi tzocy yi' yjugy'ájtin, ca' iich yi' huaad ndiscípulo'adyijich.  
<sup>27</sup> Yi jää ajcxy huidi xypamiimbich huidi iich ndiscípulo'adaanip, copicy yajnaxipy ajcxy ayo'n, jadu'n nipaady nejjihuüy ycrudz ti cabicciixy e ñícx yajcruudzpeda'ñyii. <sup>28</sup> Co miich ajcxy mmijtijc mgoja'ñ, chi miich ajcxy jayip m'ixtaaccixy e m'a'ixiygixy jadu'nyi meeñydunaangixy, nej pen miid ajcxy huidi jëbi miid myajmaaygixy je mmijtijc, o peni ca'. <sup>29</sup> Ca' yjécyity co anajty je tijc ti yajpojtzig, chi anajty ca' m'ocajtni nej myajmayipy, e pinjaty anajty ti xy'ixy, chi ooy xyñixigipy xyajxiigipy. <sup>30</sup> Chi jää ajcxy ymina'ni: "Jadayaabi yëydijc nigoo ti yajtzondägy tijc poch, e ca' ti ocyajmaayñi." <sup>31</sup> O huidi rey ji co chona'ñ tziptumbi miid huingbi rey, ¿ca' jayip huinmayipy pen jëbi chiptuñ miid majc mil jää, pen je ymidzip miimb miid iipx mil jää? <sup>32</sup> Ca' yjécyity co je tügpí rey jiguemni anajty miin, chi quexipy tüg huingapxpí pijctzohuipy may'ajt ca'ydi yi tzip yjadyii. <sup>33</sup> Hueñypinity ma miich ajcxy pen ca' m'ixmájtzixy tüg'óciy tijaty miich ajcxy mmiid, ca' iich yi' huaad ndiscípulo'adyi.

### *Co je caan ytamtz'ajt ytigooyñi*

<sup>34</sup> Yi caan ooy yi' y'óity pen ymidzip ytamtz'ájtin. Co je caan ytigoy ytamtz'ájtin ca' ji ni ti xücx'ájtin yegipy. <sup>35</sup> Yi caan huidi ti ytigoy ytamtz'ájtin ni ca' y'oybidägnity ma je naax, ni ma je püx huidi aboon'ajtp. Hue' janchtiy yaj'ixjidejtp tibäy. Pinjaty iich n'ayuc xymidohuaanip huen mido'mbic.

## 15

### *Ijxpejt ma je cöbixy huidibi tigooy*

<sup>1</sup> Chi ajcxy je yajcuejtpidijc etz pocyjädyijc nimijhuägtay ajcxy Jesúus tzach'amido'idaani ajcxy je' y'ayuc. <sup>2</sup> Chi ajcxy huidi ooy tzachmijpidägy judiojäy ytiy'ajt etz huidi ajcxy yaj'ixpijc Dios ñecy ameech nigapxcixy ni'oijiygixy je Jesúus, chi ajcxy yminañ:

—Yi Jesúus pocyjädyijc ajcxy ymigüg'ajtpy, e yi' miid ycaaygixy.

<sup>3-4</sup> Chi Jesúus jadayaabi ayuc ajcxy yajnimay:

—Huidi jää ji ma miich ajcxy pen ymid migo'px cöbixy co ytigoy nidügti, ¿nej ca' yajhui'mipy je mada'px majmocx midaaxpi jím ma chinaaydac, chi ñícx yxtäy huidi anajty ti ytigoy ixti cooni paadip? <sup>5</sup> Co paadip, chi mic'amy pidägi p quejycop janch joccujc. <sup>6</sup> Co yajjädip ma ytijc, chi huomucy ymigügtijc etz ymijin ymidijc, nimähuipy ajcxy: "Jotcugiygix miid iich, ti iich ngöbixy nbaady huidi anajty ti ytigooy." <sup>7</sup> Iich miich ajcxy nimaayb co nañ jadu'n tzajpjoty ooy joccujc'ájtin nügi miid co tüg pocyjäy yjothuimbity, ca'ydi miid mada'px majmocx madaax tudägipi jää huidi ca' ytundigoy.

### *Ijxpejt ma je meeñ huidibi tigooy*

<sup>8</sup> Chi Jesúus yjacminañ:

—¿Huidi töxyjäy ji pen ymid majc ymeeñ, co ytigooy tüg meeñ, nej ca' jiñ nöctzohuipy, e ytigihuipy pedigpi ixtähuiipy ymeeñ oñydägy ixti cooni paadip? <sup>9</sup> Co paady, chi huomucy

ymigügtjc etz ymijiin ymidijc, e chi nimähuipy: "Xondaaccix miid iich, ti iich nmeeñ nbaty huidibi iich anajty ti nyajtigoy." <sup>10</sup> Jadu'n iich miich ajcxy nimäy co nañ jadu'n Dios y'angeles ajcxy ooy yjotcújcity co yjothuimbity tüt pocyjäy.

### *Ijxpejt ma je ung huidibi ymeeñ yajticxtay*

<sup>11</sup> Nañ jadu'n Jesús yjacminañ:

—Tüt yeydijc ymiiid anajty metz ymang. <sup>12</sup> Chi je jacmutzpi nimay yteedy: "Tat, mooygich yi pidägy huidi xypaatpich." Chi je' yteedy je pidägy yajhuäcxy. <sup>13</sup> Hueen i anajty xii tzuu cujc nícxxy, co je' ymang mutzpi yajmujctay tüt'óciy huidi yi yjë'ajtpy, chi chooñ nícxxy huingnaax huinggajp. Chi jím mic'amy yajtunday yajtigoyday tüt'óciy huidi anajty ymiiid. <sup>14</sup> Co anajty ymeeñ tüt'óciy yajtunday, chi miin tüt mij yuu ma je cajp. Chi ooy je mang mutzpi caayin uucin huit meeñ jayajmayajtni. <sup>15</sup> Chi je' ninicxy tüt jääy ma je jimbí naaxjot ymiduna'ñ anajty. Chi yquejxi ma yrancho idzim cuend'ajtpi. <sup>16</sup> Ooy anajty janijot'aty ycüxa'ñyi miid je pëtztim huidi anajty idzim y'ojcpy. Chi ni pin anajty ni ti ycamöyii. <sup>17</sup> Co yhuinma'ñ yajmejch, chi yminañ ma yjot yhuinma'ñ: "Jím janch maytumbi ma iich ndeedy ytijc, ymiiid ajcxy jíicxy picy janch may'amy. Iich ya tzach'ayoob miid yuu xii. <sup>18</sup> Tzonaambich ya, nícxxa'ñich ma iich ndeedy, nimähuibich: Tat, ti ndundigoyich miid Dios tzajpjotypi etz miid miich. <sup>19</sup> Cham ca' ypadyii miich mina'nip co miich xy'ung'adyiijich. Yajtungich jadu'n nej mdumbidijc." <sup>20</sup> Chi je' choñ, nícxxy ma yteedy. Jeguëgyñi anajty ymiñ co yteedy y'ijxpaaati. Chi yteedy ypa'ayogoti, e nícxxy poyigy oy jijpcobadijy. Chi yögminennajxy etz tzücxxy. <sup>21</sup> Chi je ung yminañ: "Tat, ti ndundigooyich miid Dios tzajpjotypi etz miid miich. Cham ca' ypadyii nícxxy miich mina'ñ co iich miich xy'ung'adyii." <sup>22</sup> Chi je ungdeedy nimay je' ytumbi: "Yajpidzim je huit oybi, mic'amy yajnijeniigix jada n'ungich, chi mooygix yi cijiitz etz ycig. <sup>23</sup> Nícx yajtzoongix yi huaj mang nícxpi, yaj'öccix, chi ngaayim n'uucim e nxiduunim. <sup>24</sup> Jada n'ungich jadu'n nipaady nejjihuÿ anajty ti y'ögy, e chi ti yjugypicy. Tigooy yi' anajty e ti yjädy." Chi ajcxy ooy yjotcugiiy.

<sup>25</sup> Chi je ymang mijpi camjoty je' anajty. Co yja'ty mihuingon je ytijc, chi midoy co jääy ooy yxüxy etz y'ech. <sup>26</sup> Chi yaaxi tüt ytumbi y'amidooy: "¿Ti yi' tunip jájtip?" <sup>27</sup> Chi je tumbi y'adzooy: "Ti yjädy m'uch, ti mdeedy yaj'ögy tüt huaj nícxpi, co ymang ti huimbity juugy." <sup>28</sup> Chi je unggooob ooy yjotmäty, ca' anajty ytigihua'ñ tigoty. Huin'it je yteedy níbidzimi, ycohuaniyyi co huen tigiy tigoty. <sup>29</sup> Chi je' y'adzooy, nimay yteedy: "Janch micanaag jimiit iich miich miid nduñ, ni ca' ngapxhuimbityich. Ca' chambaad miich ni xycamooyich tüt pi'ccöbixy jaydëb njotcuje'adipyich nxidunipyich miid nmigügtjcich. <sup>30</sup> Per co yi mmang ti yjädy huidi oy ti yajtunday yi ymeeñ miid jibic-huinma'ñ miid jibic töxyäydijc ajcxy, chi ti myaj'ögy huaj mang nícxpi miid yi' ycixpi." <sup>31</sup> Chi je ungdeedy nimay je' ymang: "Miich ung huinixii ya miid n'ity. Tüt'óciy huidi nmiiidich miich yi' mje'. <sup>32</sup> Ooy ycopícyi co nxiduunim etz njotcugiiyim, co yi m'uch jadu'n anajty nej ti y'ogni, e jadachambi ti yjugypicy, ti anajty ytigoy, e cham ti yajpaady."

## 16

### *Je ijxpejt ma je mayordomo huidibi ca' yhuindzin miduñ tudägy*

<sup>1</sup> Nañ jadu'n Jesús nimay yi' ydiscípulos:

—Jím anajty tütjäy comeeñybi, ymiiid tüt ytumbi huidi yi' pidägy cuend'ajtip. Chi oy nimäyii co tüt je ytumbi nígoor anajty tzachyajtuñ je meeñ ma ycapaadyii. <sup>2</sup> Chi je huindzin oy yajhuoyii je' ytumbi, chi nimay: "¿Nej jada co iich jadu'n nimäyijich miid miich ycixpi? Ya yi cuenti cimoydaaygich nej ti mduñ, etz ca' iich miich n'ocjactumbi'adaanin." <sup>3</sup> Chi je pidägy cuend'ajtpi jot'ajti: "¿Ti ndunipich? co yi' nhuindzin xyajpidzima'ñich ma yi' ytung. Juttajii ca' njatyich, co limosna nbijctzohuipyich tzöydümbich. <sup>4</sup> Nejhuiibich ti ndunipich jaydëb jääy ajcxy xycöbigipyich

ma ajcxy ytijc.” <sup>5</sup> Chi tūg tūg huoy pīn anajty minuuucx'ajtp je' yhuindzin; chi y'amidooy je jayijpi: “¿Jadu'ñy i miich minuuucxy'adyii iich nhuindzin?” <sup>6</sup> Chi je' y'adzooy: “Migo'px garafón aceite.” Chi nimay: “Matz mnecy, iñā' mīc'amy, e cojayi' huixchiguipxmajc.” <sup>7</sup> Chi jadüg nimay: “¿Miich jadu'ñi mminuuucxy'adyii?” Chi je' y'adzooy: “Migo'px quipxi'ñ trigo.” Chi nimay: “Matz mnecy, cojayi' mīda'px.” <sup>8</sup> Chi je pīdägy huindzin capxpaaaty je jibicjäybí huidi cuend'ajtp yi' ypidägy co oy yhuinma'ñybaady mij; co jadachambí naaxhuiñjäy huidi ca' mībicy Dios, nīgi ajcxy ypëgyity mīid yhuinma'ñ, ca'ydi yi' jääjajcxy huidi huinjihuiyb Dios ytiy'ajt.

<sup>9</sup> Iich miich ajcxy yam nimaayb migüg'ájtigixy yi' jääjajcxy mīid yi' meeñ huidibi ca' ytimytiijity, jigix co je meeñ anajty myajmayajtcixy ji pīn miich ajcxy xycöbigip ma jugy'ajttac huinixiibi.

<sup>10</sup> Je' jääjajcxy huidibi yajxon cuydunam je ané'min huidi hueeni, nañ ycuudunamy je ané'min huidibi mijip. Je jääjajcxy huidibi ca' cuydunaangixy je ané'min huidi hueeni, nañ ca' cuydunaangixy je mijpi ané'min. <sup>11</sup> Pen ca' mjajtcixy nej mgüend'ájtcixipy yi' jugy'ájtin huidibi ya naaxhuiñ yajpatp, ¿pīn miich ajcxy m'ocyajmihui'mamy je jugy'ájtin je riqueza oybi janchipi? <sup>12</sup> Pen ca' mjajtcixy nej mgüend'ájtcixipy tiibí mihuimigixy huidi huingjäy yje'ajtpy, ¿pīn miich ajcxy xymöhuijp huidibi ajcxy yje'ajtpy?

<sup>13</sup> Ni tūg tumbi ca' jēbi ytuñ mīid metz yhuindzin; com tūg je' ixtijipy etz jadüg mijnicxpedipy; o tūg huidi ycapxycöbigipy, etz jadüg ca'. Miich ajcxy ca' huaad mijpidägipy Dios etz nañ jadu'n mijpidägipy yi' comeeñájtin.

<sup>14</sup> Nañ jadu'n mīdooy jada ayuc yi' fariseojäy ajcxy, com ooy anajty ajcxy meeñ adzójccixy. Chi ajcxy ooy nixiici yajxiici Jesús y'ayuc. <sup>15</sup> Chi Jesús yminañ:

—Miich ajcxy fariseojäy jadu'n mnaybidáacigixy ma jääjajcxy yhuinduu nejjihuiy ajcxy ooy m'oyjäity. Dios ñejhuiydaayb co miich ajcxy mīid jibicpi ma mjot mhuinma'ñ. Tijaty huinma'ñ huidi jääjajcxy ooy'ijxyp, Dios ca' yi' oy'ixy.

### *Je Dios ycötújcín etz je Dios y'ané'mdac*

<sup>16</sup> Chi Jesús yjacminañ:

—Je taabi je Juan anajty yjijiity, jii'ajtp anajty Moisés ycötújcín etz je y'ayucnajtzcapxiybí ajcxy y'ixpijcin. Huin'it tiempo etz ixti jadachambí jadu'n yajnajtzcapxiy je Dios y'ané'min, e mayjäy ooy ñaybidáacigixy co ytigihuaangixy ma Dios y'ané'my.

<sup>17</sup> Ca'chípity co je tzajp etz naaxhuiñybí ñajxtähuiipy, pero je Dios ycuudundähuamy tūg'óciy jadu'n nej ñecy yminañ. Ni tūg letra oy mabaad ymúdzity nicxy ycayajcuyduñ.

### *Jesús capxticxy nej ypöcyity co jääjajcxy ixmach*

<sup>18</sup> Chi Jesús yjacminañ:

—Huenpīnjäity co ytöxyijc ixmach etz ypiccy mīid huingbi töxyjäy, ooy anajty mij pocy tuñ. Nañ huenpīnjäity huidibi pijcp mīid je töxyjäy huidi ñäy ti' y'ixmachyii, nañ mij anajty ypcocytuñ.

### *Je comeeñyjäy etz je Lázaro*

<sup>19</sup> Chi Jesús yjacminañ:

—Ji anajty tūg jääjajcxy ooy mīid oyjatypi huit, etz janch oy ycay y'ügy jabom jabom. <sup>20</sup> Nañ ji anajty tūg ayoobi jääjajcxy limosna pijctzoob, hue' anajty yxi Lázaro. Lázaro jabom jabom anajty ycögnäy ma je comeeñyjäy ytijc'aguu, janch ñibuutzp anajty ooy. <sup>21</sup> Lázaro ooy anajty janí'ixy caya'ñ je cayduc tzütztuc huidibi cäb ma je comeeñyjäy ycaybejt. Oy uc anajty ymiiñ yhueyii je ñibüdz. <sup>22</sup> Chi jadu'n yajpaady. Chi je comeeñyjäy nañ jadu'n y'o'cní, e oy yajnaaxtigiyii. <sup>23</sup> Chi je comeeñyjäy ca'oydactuuby tzaachypí anajty jihuüy, chi mij'ijxy jiguëgy je Abraham

etz je Lázaro. <sup>24</sup> Chi je comeeñybí ycapxy janch mīc, yminañ: “Apteedy Abraham, iich pa'ayoog. Tun may'ajt quex Lázaro, huen yi' yc̄ihuäx yajxoogy miid nii etz xyajtjitzibich ndootz, co iich ooy ayo'n nbaadyich ma jada mij jiin.” <sup>25</sup> Chi Abraham y'adzooy: “Oc'ungich, ajihuñhui co ti mdzinäy ti mjugy'aty miid mhuit mmeen agujc jotcujc, e yi Lázaro ooy ayo'n paty. Jadachambí Lázaro yjotcujc'aty, etz miich jiiby mbatpy tzaachypí. <sup>26</sup> Ejadügnax, ji tūg mij huoc ma iich ajcxy etz miich ajcxy. Pen iich jím'amy janaxam ma miich, ca' njadipyich, nañ jadu'n miich ajcxy ni pin ca' jadipy nej ñaxipy ma iich nyajpaadyich.” <sup>27</sup> Chi je comeeñybí jacn̄imay Abraham: “Apteedy Abraham, tun may'ajt quex yi Lázaro ma iich ndeedy ytijc. <sup>28</sup> Jim ma iich ndeedy ytijc jím migoox migüex nm̄iididyich, huen niçxy yajm̄iidmiydaaccixy, ca'ydi je' ajcxy nañ jadu'n ya minipy ma jada ayoodac.” <sup>29</sup> Chi Abraham y'adzooy: “Yi' ajcxy ymiid necy huidibi Moisés etz Dios y'ayucnajtzcapxiybi ycojaay, huen cuydungixy.” <sup>30</sup> Chi je comeeñybí yminañ: “Janch jadu'n apteedy Abraham. Pen nidüg yi ögpi ñicxy ma je' ajcxy, jothuimbip yi ajcxy.” <sup>31</sup> Chi Abraham yminañ: “Pen ca' je' ajcxy mijpidägy Moisés y'ayuc je jécyip etz huidi ajcxy jecy'ajt Dios y'ayucnajtzcapxiy, nañ ni ca' mibijccixipy pen nidüg ögpi yjugypicy.”

## 17

### *Huidibi ooy ycodzigiijity co n'agänájxim ma pocy*

<sup>1</sup> Chi Jesús n̄imay yi' ydiscípulos:

—Janch tiy'ajt jadu'n co yminip jääy ajcxy huidi yajhuinma'ñydigoyip yi mayjääy ajcxy miid aanii. ¡Ay yi' ayoob ajcxy! pinjaty jääy ajcxy yajhuinma'ñydigoyaangixy. <sup>2</sup> Niiḡ y'óity co ixyipy yajyo'cxodzïyii tūg tzaa janch mijpi, e chi yajcöjibijpnaxipy mejyjoty, ca'ydi co yajhuinma'ñydigoyipy jada jääy ajcxy huidibi ixpíjcin hueeni miid ma Dios ytij'ajt.

<sup>3</sup> Naygüend'ájtigix miich ajcxy co ca' mgapxtigóoygixipy.

Co m'uch xymidundigooyipy, e chi mgapxhuijip, e pen jothuimbijt, chi mbo-cymeeecxipy. <sup>4</sup> Pen m'uch huixtujc'oc xymidundigooy tūg xiibí, nañ huixtujc'oc xyñimiiñ tūg xiibí, e ymina'nipy: “Ti njothuimbityich”, huinmeecxipy miich yi', chi jada' miich huixtujc'oc mbocymeeecxip.

### *Je mibijcin ymic'ajt*

<sup>5</sup> Chi je apóstoles ajcxy n̄imay je Huindzin Jesús:

—Yajyeeg iich ajcxy nmibijcin.

<sup>6</sup> Chi je Huindzin Jesús y'adzooy:

—Co ixyipy miich ajcxy mmibicy Dios jadu'n nej tūg pi'c mostaza pajc, e mnima' ixyipy jada paadzim quipy: “Nayyajpidigii, niçx tina' mejyjoty, e xycapxymidoihuip yi'.”

### *Ti huaad tuñ je piñ yajcaayb yaj'uuc*

<sup>7</sup> Pen ji miich ajcxy nidüg piñ ymiid tūg ytumbi huidi tumb ñaaxjidzitzii o yhuaj cuend'aty, co yja'ty ma mdijc, ¿nej jiebi n̄imay: “Tigi', ixtäg ma mesa etz adzu'at?”

<sup>8</sup> Hue' janchtiy mnimähuiipy: “Yaj'oyñigich n'adzuuñibi, co'amedi' mhuit, e xymooygich ngaayin n'uucin. E huin'it miich mgayipy m'ügipy.” <sup>9</sup> ¿Nej yajnaxipy je' Dioscojuyip miid co je' anajty ti tuñ huidibi yaj'ane'my? Iich minamb co ca'. <sup>10</sup> Nañ jadu'n miich ajcxy co ti mguydungixy tūg'óciy tiibi Dios xyaj'ane'mgixy, chi mmináangixipy: “Je' iich ajcxy je tumbi huidibi ca'p ycapxpaadyity, jëyi ti ndúngixich huidibi iich ajcxy huaad ndungixy.”

### *Jesús yajtzögy majc jääy jibic pützpa'mmiiđpi*

<sup>11</sup> Nicxp jím Jerusalén anajty Jesús, chi ñaxiy ma Samaria etz Galilea ñaymidziba'n'ájtigixy. <sup>12</sup> Co anajty mihuingoñ tūg cajp, chi jjpcoyöiy majc jääy pützpa'mmiiđpi. Chi ajcxy yhuácxijpy jiguëgyñi. <sup>13</sup> Chi ajcxy mīc ycapxcoody yminaangixy.

—Huindzin Jesús, pa' ayoog iich ajcxy.

**14** Co Jesús je' ajcxy ijxy, chi n̄imay ajcxy:

—N̄icx nayguëxicigix ma yi teedy ajcxy.

Chi jadu'n yajti, co ajcxy n̄icxy, chi tüyüyjoty oy chooccixy. **15** Nidügti je' ajcxy co ñay'ijxi co ti anajty chögy, chi nihuimbijty Jesús, ooy Dios jäymech cömäj janch cixyjot huinijot.

**16** Chi je' ycojxtinay'ahuiiy ma Jesús ytecymijc, chi p̄idacpy yhuiñyijp naaxcixy yajnaxy Dioscojuyipy. Samaritanojäy je' anajty. **17** Chi Jesús yminañ:

—¿Nej ca' nimajc miich ajcxy huidi ti mdzooccixy? ¿Ma ajcxy je' janidaxtujcipi? **18** ¿Nej ca' pin jac yhuimbijty miiñ jäymedza'ñ cömaya'ñ Dios, jëyi tügpajc ti yhuimbity jada samaritanojäy?

**19** Chi Jesús n̄imay je jääy:

—P̄idig, n̄icxn̄i. Yí mmibíjcín ti xyajtzögy.

### *Nej je' yminipy Dios y'ané'min*

**20** Chi je fariseojäy ajcxy y'amidooy Jesús mina anajty yi Dios ya miñ ya naaxhuiñ y'anemáñ. Chi Jesús y'adzooy:

—Je Dios y'ané'min ca' je' yminipy jadu'n nej ti yaj'ixy o yajmidoy. **21** Ni mgamináangixipy co cha je' o jím'amy je'. Dios y'ané'min ya je' cham ma miich ajcxy.

**22** Chi Jesús n̄imay yi' ydiscípulos ajcxy:

—Miim je xii je tiempo ma miich ajcxy anajty ooy xyjamid'idáangixich tüg xii, e ca' iich miich ajcxy xy'ixipy, iich je jääy huidi tzoon tzajpjoty. **23** Chi jääy ajcxy yminañip: “Chaa'amy je', je Cristo”, o “Chim'amy je'.” Ca' miich ajcxy yi' mninícxixipy, e ni mgabanicxcixipy. **24** Co anajty n̄miñich jadügtacy ya naaxhuiñ, iich, je jääy huidi tzoon tzajpjoty, co iich anajty nm̄imiñ n'ané'min, jadu'n je' yjadipy nej huidzuc co y'aa'an ma tüg tzajp'ix e nañ jadu'n y'aa'an jadüg tzajp'ix. **25** Nañ ooy ycopícyity co jayijp ocpáadibich ayo'n, e chi jada xyca'ixa'nibich xycatzoga'nibich yi jääy ajcxy huidi tzinaayb jugy'ajtp jadachambi tiempo. **26** Com jadu'n nej yajti jecy'ajty, co je Noé chinaay, nañ jadu'n yjadipy co anajty iich, je jääy huidi tzoon tzajpjoty, co anajty nxii ndiempo paty mina anajty n̄miñich ane'mbi. **27** Janch caayb janch uucp anajty je jääy ajcxy agujc jotcujc co je Noé ytigiiy ma ymijcajoon. Chi je ayo'nduu ymiñ huidi cix yaj'ögtingoydäy je mayjäy. **28** Nañ jadu'n yajti jecy'ajty co Lot chinaay. Je jääy ajcxy jím Sodoma etz Gomorra ycaaygixy y'uuccixy yjuuygixy ytooccixy, etz ytijccojcixy. **29** Huin'it xii co Lot chooni jím Sodoma, chi ycäy tzajpjoty jiiñ etz huidi jindzaa miid conhuidity ytoy, chi cajp ytigoyday. **30** Jadu'n nej ayo'n yajti taabi chinaay Noé etz Lot ya naaxhuiñ, nañ jadu'n yjadiib ayo'n co anajty n̄miñich jadüg'oc ya naaxhuiñ, iich je jääy huidi tzoon tzajpjoty.

**31** Je huin'it xii huin'it tiempo pin anajty iñaayb ma ytijccop, e ymiid anajty ypidägy jiby tigoty, ca' n̄iminagipy n̄icxy ti yajpidzimy, e huidi jääy anajty jím camjoty nañ ni ca' yhuimbidiy ma ytijc. **32** Ajihuiygix jadu'n nej Lot ytöxyijc ayo'n paty. **33** Tüg'óciy jääy ajcxy p̄injaty yjugy'ajt tzögam, tigoyipy yjugy'ajt. Tüg'óciy jääy ajcxy p̄injaty yjugy'ajt tigooyb (miid iich ycixpi), hue' je' yjugy'ajt ypaadipy chögipy.

**34** Iich miich ajcxy n̄imaayb co je huin'it coodz nimetz jääy anajty ajcxy ma cix, tüg yajnicxiib etz jadüg yajhui'miiyb. **35** Nimetz töxyjääy anajty yijitzcixy, tüg yajnicxiib, etz jadüg yajhui'miiyb. **36** Nimetz yëydijc anajty ytungixy camjoty, tüg yajnicxiib etz jadüg yajhui'miiyb.

**37** Chi je jääy ajcxy huidi ixpijcp Jesús y'ayuc yminañ ajcxy:

—¿Ma jadu'n yjadiib nej miich ti mina'ñ, Huindzin?

Chi Jesús yminañ:

—Ma anajty je ögpí yajpaady, jím yi luud ajcxy ñümuga'ñ.

## 18

### *Je ijxpejt ma je ayoobítöxyjäy etz je juez*

<sup>1</sup> Chi Jesús yajnímay ajcxy tūg ayuc huidijaty ixpijcp ma yi' co ooy ycopícyity Dios nmibijctzoohuim jabom jabom, ni ca' nmídzíjpim. <sup>2</sup> Chi Jesús yminañ:

—Ji anajty tūg juez ma tūg cajp, ni Dios anajty ca' tzigiy, etz ni jää ajcxy anajty ca' huindzigiy. <sup>3</sup> Nañ ma je cajp jím anajty tūg co'ogy töxyjäy. Je' anajty yminög janam jadzojc ma je juez, nímäy anajty: "Nihuaangich ma je nmídzípich." <sup>4-5</sup> Chi je codung ca' co'adzoy ca' a'ixiy tzojc. Chi je juez jot'ajti, yminañ jotjoty huinma'nyjoty: "Oy Dios ca' ndzígíyich, ni jää ca' nhuindzígíyich, per com jada co'ogy töxyjäy nígi xychach'amayíyich, miñ n'ocnihua'ñich, ca'ydi jadüg'oc ymiñ e xyacijxich anajty nmecxtújcin."

<sup>6</sup> Chi je Huindzin Jesús yminañ:

—Mido'mbic miich ajcxy nej je juez jibicjäybí ti nihuañ je töxyjäy co anajty ti yajtzibyii. <sup>7</sup> ¿Nej ca' Dios nihuaanip yi huidibi ti huin'ixy, huidibi mibijctzoob xiim tzuum? ¿Huácxibip, nicx ca' tzojc adzooyi? <sup>8</sup> Iich miich ajcxy nimaayb co Dios nihuänamy mic'amay yi' yjäy. Co anajty nhuimbity ya naaxhuiñ, iich, je jää huidi tzoon tzajpjoty, ¿nej nbáadibich mibijcín ya naaxhuiñ?

### *Je ijxpejt ma je fariseo etz ma je yajcogüejtpi*

<sup>9</sup> Jesús nimiýdac je jää ajcxy huidi ci'm ooy ñaygomayyi co ooy y'oyjäyity, etz pejxy yi jacjadiibí jää ajcxy, chi yajnímay ajcxy tūg jihuimbit ayuc:

<sup>10</sup> —Mejtz jää ajcxy ytigiiy ma Dios ytijc capxtacpi. Tūg hue' je' fariseojäy, e jadüg yajcogüejtpi. <sup>11</sup> Chi je fariseojäy ytinay'ahuiiy ycapxtägy, chachminañ jadu'n: "Dios Teedy, Dioscojuyip yajnajxpich com co ca' iich nbocytuñich jadu'n nej jacjadiii jää ypocytúnngixy, ca' nmeechich, ca' njibicjäyidyich, ca' nmigapxich huingjäy töxyjic, ca' nbocytuñich jadu'n nej jada yajcogüejtpi. <sup>12</sup> Mejtz xii n'ityich jaygay tūgpi semaan. Chi huen ytäm ti nmíidich ngüejtpich ma Dios majcjaty." <sup>13</sup> Per je yajcogüejtpi jiguem ytinay'ahuiiy, ni ycapät'ixy tzajpcijx, jeyi ycaachtzachcoxy yminañ: "Dios Teedy, pa'ayoogich, iich pocyjäyich." <sup>14</sup> Iich miich ajcxy nimaayb co jada yajcogüejtpi y'idacy ma ytijc ti anajty yajhuinmecxy ypocy, e je fariseojäy ca' yajpocyhuinmecxy. Huenpíinity huidi ci'm naygomayipy, Dios yajtzöyduniib; e pinjaty ca' ñaygomayyi ci'm, Dios ycömayiiib.

### *Jesús conucxy je pi'ctijc ajcxy*

<sup>15</sup> Chi jää ajcxy miidmiñ pi'c'anäg ma Jesús huen nidoñyi. Co je' ydiscípulos ajcxy ijxy, chi ajcxy ojy ungdaj. <sup>16</sup> Chi Jesús yaaxi ymigügtijc nímay ajcxy:

—Ixmatz, huen yi pi'ctijc xyñimiñich, ca' ajcxy mijipcogapxiygixy, com yi jää ajcxy huidibi yajpatp ma Dios y'ané'min, jadu'n ajcxy nipaady nej pi'ctijc. <sup>17</sup> Janch iich miich ajcxy nímäy co hueñypíinity huidi ca' cöbijci yi Dios y'ayuc ytij'ajt jadu'n nej yi pi'ctijc ajcxy cöbijcy Dios y'ayuc ytij'ajt, ca' yi' ajcxy ytigihuiipy ma Dios y'ané'min.

### *Tūg comeen'anäg ymíyägy miid Jesús*

<sup>18</sup> Chi tūg micjäy y'amidooy Jesús, nímay:

—Miich oyjäybí Huindzin, ¿ti huaad nduñich co iich n'alma nidoocin paadipy?

<sup>19</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—¿Nej co xytíjich oyjäy? Ni piñ ya yca'oyjäyity, je'yi Dios tūgpajc y'oyjäyity. <sup>20</sup> Miich mnejhuiiyb yi Dios ycotújcin. Ca' mmigapxtigoyipy huingbi töxyjäy, ca' jäyyaj'ögipy, ca' mmeedzip, ca' mmigüg nihuambedipy, yajmij'at mdaj mdeedy.

<sup>21</sup> Chi je' y'adzooy:

—Ti tūg'öciy nguydundäyich jada cötújcin maabi nyecpidzimiyich.

<sup>22</sup> Co Jesús jadu'n midoooy, chi nímay:

—Tigoy'ijtni ja tūg huidi ca' mduñi. Toocta' tūg'óciy tijaty miich miid, e mo' je meeñ ayoobtijc, huin'it mgomeeñ'adipy jiiby tzajpjoty; miin, e pajamgich.

<sup>23</sup> Co je comeeñybí jadu'n ayuc midoy, chi ooy yjottigoygoty com ooy anajty ycomeeñity. <sup>24</sup> Co Jesús ijxy co je comeeñybí anajty ti yjotmaybicy, chi minañ:

—Ooy chachchípity ytigihuiipy tūg comeeñyjäy ma Dios y'ané'min. <sup>25</sup> Jac ca' chípity co ñaxipy tūg camello ma yi xu'ñ yxútity, ca'ydi co tūg comeeñyjäy ytigihuiipy ma Dios y'ané'min.

<sup>26</sup> Chi je jäy ajcxy anajty tiibí ajcxy midoogixy Jesús y'ayuc, yminaangixy:

—¿Pin jada' jëbi y'alma paadipy nidoocin?

<sup>27</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Huidibí naaxhuiñjäy ajcxy ca' jaty nej yaj'oyihuiipy, Dios jëbi yaj'oyii.

<sup>28</sup> Chi Pedro yminañ:

—Iich ajcxy ti nbidägy n'ixmajtztaaygixy, co nbanicxaangixy.

<sup>29-30</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Janch iich miich ajcxy nnimaaygixy co yi jäy ajcxy huidi ytijc ixmajtz etz ytaj yteedy, ymiguëx, etz y'ung y'anäg miid Dios y'ané'min ycixpi, ypáadipy ajcxy ya naaxhuiñ nügi oy'ájtin, etz ypaadipy ajcxy tzajpjoty tzinaayin huidi ca' ycixipy ytigoyipy nimina.

### *Jesús capxypidzimy jadüg'oc co y'ögañ*

<sup>31</sup> Chi Jesús huodzon je nimajmetzpi, nimay ajcxy:

—Jadachambi tzoc jámim jim Jerusalén. Nguydunaamyich tūg'óciy jadu'n nej yi Dios y'ayucnajtzcapxiibí ajcxy jaybejty jecy'ajty miid iich ycixpi, iich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty. <sup>32</sup> Chi nyajciyeagañich ma je romano gobernador, xycamij'ixipy xycamijpidägibich ajcxy. Xy'ójibich xyhuindzújibich xyjjptzújibich ajcxy. <sup>33</sup> Xychaachytunipyich ajcxy, xyaj'ögibich ajcxy, e codugig xii njugypigipich jadüg'oc.

<sup>34</sup> Chi yi majmetzpi ajcxy ni jadu'nyi ca' huinjihuuy ajcxy nej yhuimbidzimy Jesús y'ayuc. Yüch anajty jada ayuc miid yi' ajcxy ycixpi, paady ca' huinjihuuy nej anajty yajnimaaygixy.

### *Jesús yajhuindicxígy tūg huintzpi jim Jericó*

<sup>35</sup> Chi jadu'n yajti co Jesús mihuingoñ je cajp huidi yxiñ Jericó, chi tūg huintzpi anajty inäy tüba'áy pijctzoy anajty limosna. <sup>36</sup> Co midooy mayjäy ñaxy, chi je' yajti:

—¿Pin yi' ñajxp?

<sup>37</sup> Chi ajcxy nimay co Jesús nazareno najxp. <sup>38</sup> Huin'it je huintzpi mic yminañ:

—Jesús, David y'ap y'oc, iich pa'ayoog.

<sup>39</sup> Je jäy ajcxy huidi anajty jayijp nicxp ooy ojy je huintzpi, nimay co huen amoñ. E je' nügi mic yminan'idich:

—David y'ap y'oc, iich pa'ayoog.

<sup>40</sup> Chi Jesús ytinayxiipy oy yajhuoyii. Co je' jim ymejch, chi amidoy, nimay:

<sup>41</sup> —¿Ti mdzojcpy ndunipyich miid miich?

Chi je' y'adzooy:

—Huindzin, yajhuindicxíccich.

<sup>42</sup> Chi Jesús minañ:

—Huindicxig, yi mmibíjcín ti xyajtzögy.

<sup>43</sup> Chi je huintzpi mic'amy yhuin y'ijxiigy, chi panicxy Jesús, chi ooy jäymejch cömay yi Dios. Cham tūg'óciy je cajp jäy co ajcxy jadu'n ijxy, nañ ycömay yjäymejtz yi ajcxy Dios.

<sup>1</sup> Co Jesú斯 ytigiiy jím Jericó, ñajxy cajpcujc anajty. <sup>2</sup> Chi jadu'n yjajty jím anajty tüg jääy hue' anajty yxiñ Zaquoeo. Hue' je' anajty yajcogüejtpi huindzin, e comeeñ anajty. <sup>3</sup> Ooy yi' anajty tzach'ixa'ñ Jesú斯, nejhuihua'ñ pin jääy je', chi ca' jajty nej ixipy, je' co anajty ñaxity, etz co anajty ooy mayjääy jím. <sup>4</sup> Chi je' ñicxy poyiçy jayijp, chi ypejty ma tüg sicómoro quipy, yco'ijxnaxa'ñ co anajty Jesú斯 jím ñaxy. <sup>5</sup> Co Jesú斯 jím ymejch, chi pät'ijxy je Zaquoeo, e nímay:

—Zaquoeo, tzojc minac, com copicy co ñicxy njättäga'ñich ma mdijc.

<sup>6</sup> Chi je' yminajty janch jottigoy, e jotcujc cöbijcy Jesú斯. <sup>7</sup> Co jadu'n ijxy, chi je mayjääy ajcxy nigapxy ni'oijiygixy Jesú斯, yminaangixy:

—Ti ñicxy jättacpi ma tüg pocyjäy ytijc.

<sup>8</sup> Chi Zaquoeo ytinayiçy, nímay Jesú斯:

—Huindzin Jesú斯, cha je' je njugy'ajtich huidi cup nbijc-huäcxaamyich nmöhua'ñich ayoobitijc. Pen ti iich nyajcuejtnaxy, nyajhuimbidipyich midaax jadu'ñyi.

<sup>9</sup> Chi Jesú斯 yminañ:

—Jadachambi jada jääy ma jadayaabi tijc ti y'alma ñüdzögy, com co yi' nañ jadu'n Abraham y'ap'adyii y'oc'adyii. <sup>10</sup> Iich, je jääy huidi tzoon tzajpjoty, ti nmiiñich ya naaxhuiñ co n'ixtähuiibich etz nyajniidzögibich tiibí anajty ytigooy.

### *Je ijxpejt maje majci meeñ*

<sup>11</sup> Co je jääy ajcxy midooy jadu'n, chi Jesú斯 jacyajniñmay ajcxy tüg ayuc, com ytíymiyihuingónip anajty Jerusalén, etz je jääy ajcxy tzachhuinmaaygixy co Jesú斯 mic'amy anajty pidäga'ñ y'ané'min. <sup>12</sup> Chi Jesú斯 yminañ:

—Tüg micjäy, comeeñjäy anajty, ñicxy ma tüg naaxjot jiguembi, ñicxy anajty ytungbicy co yrey'ada'ñ, e chi anajty yhuimbidaani. <sup>13</sup> Chi je micjäy mijhuooy nimajc ytumbi, chi moy ajcxy majc meeñ nidüg nidüg, chi ajcxy nímay: "Meeñ yaj'ung'ájtcix ji ixti cooni iich anajty nhuimbityich." <sup>14</sup> Chi je ymigogajp ajcxy ca' anajty ixa'ñyi ajcxy je comeeñbi, chi ajcxy yajpaguejxy huingapxpi ma anajty je comeeñbi ñicxy, chi je huingapxpi yminañ: "Ca' iich ajcxy ndzocy co jada comeeñjäy rey'adipy ma iich ajcxy."

<sup>15</sup> Chi jadu'n yjajty co je comeeñjäy yhuimbijty ti anajty yretyigii. Chi oy yajhuoyii je ytumbi ajcxy, je huidi anajty je meeñ ti yajmihui'mgixy, nejhuihua'ñ anajty jadu'ñi ti yaj'ung'ajtcixy je meeñ nidüg nidüg. <sup>16</sup> Chi tüg jayijp ymiñ yminañ: "Huindzin, yi meeñ majcjadu'ñi ti nyaj'ung'atyich." <sup>17</sup> Chi je rey y'adzooy: "Ooy miich oy mduñ. Jadu'n nej ti mgapxycöbicy miid huidi hueeni, cham m'ané'mipy majc ciudad." <sup>18</sup> Chi je mimetzpi ymiñ, yminañ: "Huindzin, yi mmeen migoox jadu'ñyi ti nyaj'ung'atyich." <sup>19</sup> Chi je rey nímay je mimetzpi: "Cham m'ané'mipy migoox ciudad." <sup>20-21</sup> Chi je midugiigpi ymiñ, yminañ: "Huindzin, cha je mmeen huidi ti nmifityich, ti nyujcpicyich ma tüg paayi. Ndzigiihyibich miich co miich mjäy'aty ahua'ñ, myajpidigtäy huidi ca' mjë'adyii, nañ mdzijcpuy huidi ca' ti mnipy." <sup>22</sup> Chi je rey yminañ: "Miich jibic ti mduñ, cham ndiyduna'ñ miid mgi'm'ayuc yciipi. Miich mnejhuiyb co nyajpidigiyich huidi ca' një'adyijich, e ndzicyich huidi ca' ti nnibyich. <sup>23</sup> ¿Nej co ca' ti mbidägy iich nmeeñ ma je banco, jigix co ixyipy nhuimbityich, may meeñ ixyipy xycidigiyich miid meeñ'ung?" <sup>24</sup> Chi je rey nímay huidi anajty ajcxy jimiçip: "Pijci ajcxy yi' ymeeñ, etz mooygixy yi' tiibí meeñ yaj'ung'aty majc jadu'ñyi." <sup>25</sup> Chi je jääy ajcxy y'adzooy: "Huindzin, ymiid yi' cham majc jadu'ñyi meeñ." <sup>26</sup> Chi je rey y'adzooy: "Iich minaam co tüg'ociy pinjaty miid, jacyajmöhuip; e huidi ca' ti miidity, oy jamiidity yajpijctähuiip huidi ymiid. <sup>27</sup> Nañ jadu'n ajcxy je nmidzipich huidi ca' anajty tzojccixy co iich nrey'adipyich ma yi' ajcxy, yajmiingix ya, yo'cpujxtutaaygix ma iich nhuinduu."

### *Jesú斯 ytigiiy Jerusalén*

<sup>28</sup> Co Jesús jadu'n ym̄inanday, chi choñ j̄im, ñ̄icxy Jerusalén. Jesús jayip anajty ytüyöy ma je mayjäy. <sup>29-30</sup> Jadu'n yjajty co j̄im yja'ty m̄ihuingon Betfagé etz Betania ma je cop huidi yxii Olivos, chi Jesús quejxy metz ydiscípulos, n̄imay ajcxy:

—N̄icxcix ma yijiibí cajp huidi ji huingon. Co ajcxy mgajptuḡhuip mbáatcixipy tūg burro mang ycochochity, huidi ca' ni p̄in yaj'iñaayñi. Mgoguejtúutcixipy, etz mm̄imíngixipy. <sup>31</sup> Pen j̄im p̄in xy'amidoogixy, ¿nej co yi burro mgoguejtüdy? Chi ajcxy jadu'n m'adzohuipy: "Je nhuindzinich j̄im tzojcp."

<sup>32</sup> Chi je' ajcxy ñ̄icxy huidi Jesús yquejx. Chi ajcxy paty je burro jadu'n nej Jesús anajty ajcxy ti ñ̄imäyii. <sup>33</sup> Jim anajty ajcxy je burro mang coguejtuutcixy, co ñihuindzin ñ̄imaayi ajcxy:

—¿Nej co yi burro mang mgoguejtuutcixy?

<sup>34</sup> Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Je nhuindzinich j̄im tzojcp.

<sup>35</sup> Chi ajcxy huijtz miñ je burro ma Jesús. Chi ajcxy jibe'ñ miid yhuit, chi ajcxy Jesús yajburripejty. <sup>36</sup> Co Jesús anajty ytüyöy, chi je mayjäy ajcxy yhuit yé'pcixy tūgujc. <sup>37</sup> Co ajcxy m̄ihuingoñ je minac ma je cop huidi yxii Olivos, chi tūg'óciy je mayjäy yjotcugiyday, e ytigiiy ajcxy ooy alabanza iibí Dios ojadajtpi miid je mij huinma'ñ ycixpi co anajty ti íjxcixy huidi anajty Jesús ti tuñ. <sup>38</sup> Chachminaangixy:

—¡Capxpaady je rey huidi miimb miid Huindzin Dios yxii ycixpi! ¡Jotcujc'ajt jiiby tzajpjoty etz cömáyin ma Dios!

<sup>39</sup> Huin'it nijëjity fariseojäy huidi anajty ajcxy jiiby jääy agujc n̄imay ajcxy je Jesús:

—Oj yi mjäy ajcxy.

<sup>40</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Iich miich ajcxy ñ̄imaayb pen yi' ajcxy amomb, yi' tzaa tiḡhuip mic capxp.

<sup>41</sup> Co Jesús yja'ty j̄im m̄ihuingon Jerusalén cajp, e co ijxy, chi yaaxy miid je cajpjäy ycixpi. <sup>42</sup> Chi Jesús ym̄inañ:

—¡Pen m̄huinjihuiyb ixyipy miich ajcxy nej mbáatcixipy mjotcujc'ájtìn jadachambí xii tiempo! Yüch jada tiy'ajt cham ity ma miich ajcxy, ca' huaad m'íjxcixy. <sup>43</sup> Minip je xii je tiempo ma miich ajcxy je mm̄idzip ajcxy xyajjüdugipy mgajp miid tzaamacxy, e tziptunipy ajcxy miid miich, yajxon xyajco'adugipy ajcxy jühuüdity ma je mgajp. <sup>44</sup> Xyñigidaagoodip mdzaaboch ni'ung ni'anäg, ni ca' yhuimip tzaagop tzaamacxy, jadu'n yjadipy com miich ajcxy ca' mnejhuüy je tiempo mina je Dios xyñigidägy.

### *Jesús yajpidzimy je jibicjäydijc ma Dios ytijc*

<sup>45</sup> Chi Jesús ytigiiy ma Dios ytijc yajpidzimday tūg'óciy jääy huidi anajty jiiby ajuuyb adooocp. <sup>46</sup> Chi Jesús n̄imay je jääy ajcxy:

—Jadu'n mina'ñ ma jaybetyity: "Iich ndijci tzajpcapxycapxtägi'ñ yi'." E miich ajcxy hue' mhuaangixy jadu'n nej meetzpi y'ang.

<sup>47</sup> Jesús anajty yaj'ixpijc jabom jabom ma Dios ytijc, chi je teedy tungmiidpi, etz huidi ajcxy yaj'ixpijc anajty Dios ñecy, etz mijjäydijc ajcxy nihuinmayiygixy co yaj'ögaangixy Jesús. <sup>48</sup> Chi ajcxy ca' ni nej m̄ihuinma'ñbaty nej yaj'öccixy, com tūg'óciy jääy anajty ooy tzach'amidoor'ijt Jesús y'ayuc.

## 20

### *Jesús ycötújcín*

<sup>1</sup> Chi jadu'n yjajty tūg xii anajty Jesús yaj'ixpicy je cajpjäy ma Dios ytijc, capxhuäcxy anajty oybi ayuc. Chi ñimiini je teedy tungmiidpi ajcxy etz huidi ajcxy yaj'ixpijc Dios ñecy etz mijjäydijc ajcxy. <sup>2</sup> Chi ajcxy migapxy Jesús n̄imay:

—Yajn̄imaaygich, ¿ma cötújcín ti mbaady co jääy myaj'ixpicy ya ma Dios ytijc? ¿P̄in je' tiibí xycötujc möy?

<sup>3</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Ich nañ jadu'n nyaj'amidoohuamy iich miich ajcxy tūg ayuc, e m'adzóogixip. <sup>4</sup> Co Juan (je Bautista) jay yajniibejty, ¿piñ je' cötújcín moy, je Dios tzajpjotypi o jay ajcxy?

<sup>5</sup> Chi ajcxy ytigiiy huinmay'ahuidijtpi ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—Pen minaaním co tzajpjoty choñ je Juan ycötújcín, Jesús xyñimaayimip ya: “¿Nej co ca' miich ajcxy mijpidacy yi' y'ayuc?” <sup>6</sup> Pen minaaním ajt co jay cötújcín moy je Juan, chi tūg'óciy cajpjäy tzojc xycögädzim, com ymibijcpy ajcxy co yi Juan, Dios yi' y'ayucnajtzcapxiybi.

<sup>7</sup> Chi ajcxy y'adzooy co ca' ajcxy nejhuiygixy piñ Juan ti quexyii. <sup>8</sup> Chi Jesús nimay je' ajcxy:

—Ich nañ jadu'n ca' nigapxa'ñich piñ ti xycötujcmöyich.

### *Je ijxpejt ma je tumbidijc ajcxy jibicjäybi*

<sup>9</sup> Chi Jesús ymínandacy yajnímay tūg'óciy je jay ajcxy tūg ayuc, yminañ:

—Tūg jay pidacy tūg camuuxy ycam, chi yajpijctzoy ytumbidijc, co anajty chona'ñ ñicxa'ñ jiguem jecy jecy. <sup>10</sup> Co cosecha paty, chi quejxy tūg ytumbi ma je ytumbidijc, huen címöyii huídibi je' anajty paatip. Chi je ytumbidijc huinhuojpy jíphuojpy je quejxyöybí yajhuimbijty ca' ni ti mooy. <sup>11</sup> Chi huingbi ytumbi quejxy, nañ jadu'n ajcxy je' tuñ, huin'ojy jíjp'ojy ajcxy, yajhuimbijty ajcxy, ca' ajcxy ni ti mooy. <sup>12</sup> Chi midugiigpi ytumbi quejxy, nañ jadu'n ajcxy je' yajtzaachiyy etz yajhuimbijty ajcxy.

<sup>13</sup> Huin'it je camuuxycam huindzin yminañ: “¿Ti ndunipyich? Ocquejxyich nmang huídibi ooy ndzoccyich. Ca' jecyity co ajcxy ixipy nmangich, yajmij'adipy ajcxy.” <sup>14</sup> Chi je ytumbidijc co ajcxy ijxy je' yhuindzin ymang, chi ajcxy huinmaygoty nayñimáayigixy miñ xyipy: “Ti ymiñ je cogam ymang, yi' je' jada cam jédaanip. Tzoc yaj'o'cím jígiX iich ajt jada cam njé'ajtim.” <sup>15</sup> Chi ajcxy je cogam ymang yajpidzimi camjoty, chi ajcxy yaj'o'cy.

Chi Jesús y'amidooy:

—¿Ti jada' ytunipy je cam huindzin? <sup>16</sup> Minip je', miñ yajtigoydäy je ytumbidijc ajcxy, e chi je' je ycam yegipy miid huingbi tumbi.

Co je jay ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy yminañ:

—Ni catzogipy Dios, nicxy jadu'n njajtim.

<sup>17</sup> Chi Jesús huindicxpejty je mayjäy nimay ajcxy:

—¿Ti tijamy huídi yjaybetyip ma Dios ñecy?

Jadu'n:

Je yéydijc huídi je jay ajcxy ca' anajty tzocy, ti Dios pidacy mij'anembi. Tim jadu'n nipaady nejihuïy je tzaa oyjatypi huídibi je pojtzpidijc ajcxy ca' yajtuna'ñ, je' oy ti yhuimnì ma anajty yjaccopícyity.

<sup>18</sup> Pinjaty ca' cöbiga'ñ jada mij'anembi, ayo'n ypadamy, tim jadu'n nipaady nej jihuïy jim ycijxciday ma je tzaa nícx e tihuítz yjajtähuipy; e pen je tzaa nígídagoty, je' ajcxy janch jaam püx nicxy yajtcixy.

### *Yajnidiiygixy pen jébi cogüéjtin yajyecy o pen ca'*

<sup>19</sup> Je teedy tungmiidipi etz huídi ajcxy yaj'ixpijc Dios ñecy ooy anajty nihuinmayiygixy madzaangixy je Jesús mic'amy, co ajcxy huinjihuïy co Jesús nimiydáacigixy miid je jihuimbit ayuc, e chigiiyb anajty ajcxy je cajp jay. <sup>20</sup> Chi ajcxy chachhuinma'ñ'ixtaaygixy nej huaad xiigixy Jesús, chi quejxy ajcxy ijk'ijtpi ma Jesús yajpaady huídi naybidaacip janch ypaat tudägyjäy; chi amidoor'ijtcixy Jesús y'ayuc huídi miid xihuaangixy, chi ciyegaangixy ma je gobernador. <sup>21</sup> Chi je ijk'ijtpi ajcxy y'amidooy Jesús nimay ajcxy:

—Huindzin, nejihuïyb iich ajcxy co miich m'ayuc ooy y'óity, etz myaj'ixpicy yajxon, ca' huin'ixpety jay myaj'ixpicy, etz myaj'ixpicy Dios yti'ajt nej jay jébi huaad chinaaygixy. <sup>22</sup> ¿Nej copicy iich ajcxy migüedipy je César je romanøjäy mij'anembi, o ca'ijí?

**23** Chi Jesús huinjihuiy yi' ajcxy yjibic-huinma'ñ, paady ajcxy nimay:  
—¿Ti co miich ajcxy xyjot'ixy xyhuinma'ñ'íxyich? **24** Yaj'ijxcich tūg meeñ. ¿Pín y'ahuinax etz pín yxii mimb ma jada meeñ?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Yi César.

**25** Chi Jesús nimay ajcxy:

—Cuet ma César huidi César paatip, e ma Dios huidi Dios paatip.

**26** Ca' mīmadacy ajcxy nej tzu'íjxcixy ma mayjäy yhuinduu. Chi ajcxy ooy huinmaay jadu'n nej anajty Jesús ti'adzóohuigixy, chi ajcxy amoñyi.

### *Yajnidiygixy je jugy'ájtin ycixpí*

**27** Chi nija'tti Jesús tūg saduceojäy, e yi' saduceojäy ajcxy yminañ co jää ögy ca' y'ocjuyujcni. Chi je' yajtiy:

**28** —Huindzin, Moisés jaybety ma yi' ñecy, je jécyip, co tūg yëydijc ytöxyijc yajhui'my ix'ögp, e ca' ymang ti' paatcixy. Jëbi je yëydijc y'uch miidtzinäy je töxyjäy jaydëbi yaj'ung'ixip miid y'ajch ycixpí. **29** Jadu'n anajty tūgpiçy jää, nihiuixtujc ajcxy ytügquëx'ájtcixy, ac yëydijc ajcxy. Je mijpi miidtzinay töxyjäy, chi ix'o'cy, e ca' ymang paty.

**30** Chi je mīmetzpi ypijcy miid je töxyjäy, e ni ca' ajcxy ung paty. **31** Chi je midugüigipi ypijcy miid je töxyjäy, e jadu'n je nihiuixtujcipi miidtzinay ajcxy je töxyjäy, ix'o'cy ajcxy, ni ca' ajcxy ung paty. **32** Chi nañ jadu'n je töxyjäy y'ögni. **33** Co anajty je nihiuixtujcipi jugypijccixy, ¿huidi jada' octöxiyc'adiiyb je töxyjäy? Com nihiuixtujc ajcxy ti' töxyijc'ájtigixy.

Chi Jesús y'adzooy:

—Jadachambí jää píjccixp, ñaymooyigixy y'ung huen píjccixy. **35** Je jää ajcxy huidibí paatip anajty chínähuip ma je tiempo huidi mimb co ögpí yjugypíjccixipy, ni ca' ajcxy ypijcy, ni ca' ajcxy ñaymóoyigixipy y'ung huen píjccixy. **36** Co jää ajcxy yjugypícy, chi ca' huaad y'ögciçy jadüg'oc, quipxyjaty ajcxy miid je ángeles ajcxy, e Dios yi' ajcxy ung'adiib co yjugypícy miid jemybi jugy'ájtin. **37** Janch co yi' ögpí yjugypícy, jëbi mbaadip je tiy'ajt ma Moisés ñecy ma jadu'n yjaybetyity, je taab anajty aay'ujtz ytoy, co je Huindzin Dios migapxy Moisés, nimay: “Ilich Abraham yDios, Isaac yDios, Jacob yDios.” **38** Je ögpí ca' mīidity Dios. Je jää ajcxy huidi juugyip janchtiy ajcxy ymíid Dios, com co miid Dios ycixpí tūg'óciy jää ajcxy ymíid yjugy'ajt.

**39** Chi jää ajcxy huidi yaj'ixpijcp Dios ñecy nimay Jesús:

—Oy ti' m'adzoy, Huindzin.

**40** Ca' ajcxy ocjajtni nej jac nimáaygixipy.

### *Pin je'yung je Cristo*

**41** Chi Jesús je' ajcxy nimay:

—¿Nej co miich ajcxy mina'ñ co Cristo David y'ap y'oc? **42** David ci'm mina'ñ ma je Salmo necy:

Yi Huindzin Dios nimay iich nHuindzin: “Ina' ya a'oy'amy ma iich.

**43** Ixti cooni anajty miich mmidzip ti' nmimadactäyich, jadu'n nej jihuüy ti' nbidägyich yi' mmidzip ma miich mdecypocxpejt.”

**44** Co David yxiimöy Cristo iich nHuindzin, ¿nejtz yi' co y'ap'adyii y'oc'adyii?

### *Jesús xiy je escribas ajcxy*

**45** Chi tūg'óciy cajpjäy jim anajty y'amido'ijtcixy co Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxy:

**46** —Naygüend'ájtigix miid yi' escribas ajcxy ydiscípulos, co ajcxy ooy tzojccixy yhuididaangixy miid yhuit oyjatypi, ooy ajcxy tzojccixy co huen capxpocxyii ma jää y'amugiçy, e ooy ajcxy tzojccixy yi' cödumbi iñaybejt ma naymujctac, etz ooy ajcxy tzojccixy cödumbi iñaybejt ma jää ajcxy yxiidungixy. **47** Chi ajcxy yajcijxtayi yi' co'ögytöxyjäy ypidägy,

e tungixy ooy jecy tzajpcapxycapxi ma jay yhuinduu. Yi jadu'mbi jay ajcxy nigi ajcxy Dios chaachytuniiyb miid ypoct yciixpi ca'ydj jacnipin.

## 21

### *Je ayoobitöxyjäy co'ögypiy'ofrenda*

<sup>1</sup> Jiiby anajty Jesús ma Dios ytijc co ijxy comeeñyjäy may'amy ofrenda pidaaccixy ma meeñygaax. <sup>2</sup> E nañ ijxy co tūg co'ögystöxyjäy pidägy anajty metz pi'cmeen. <sup>3</sup> Chi Jesús yminañ:

—Janch iich miich ajcxy nimäy co jadayaabi co'ögystöxyjäy ayoob jac anaxy jada, ti pidägy ofrenda ca'ydj jacnipin. <sup>4</sup> Tüg'ociy comeeñydiyc ajcxy ypidacyp ma ofrenda je meeñ huidi conajxp. Jadayaabi co'ögystöxyjäy ti pidägy huidi anajty ñigayamy.

### *Jesús yminañ co je Dios ytijc yhuindigoya'ñ*

<sup>5</sup> Nijëjity jay co ytigiiy ma Dios ytijc nimiydacy ajcxy co Dios ytijc ooy chach'oy'oydúñity miid tzaa oyjatpyi, e miid tiibi jiiby yojxcixy. Chi Jesús yminañ:

<sup>6</sup> —Tüg'ociy jada huidi ajcxy m'ijxpy ma Dios ytijc, minip xii tiempo mina jada nicxy yhui'my taj xit jada tzaa, ca' ma pochycop.

### *Je tiy'ajt ma ca'ni naaxhuiñybicyixa'ñi ytigoya'ñi*

<sup>7</sup> Chi ajcxy y'amidooy Jesús:

—Huindzin, ¿mina jada jadu'n ytuniiyb yjadiiyb nej miich ti mmminañ? ¿Ti tiy'ajt ji yaj'ixip co jada anajty jadu'n ytuna'ñyii yjada'ñyii?

<sup>8</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Ix mgayajhuin'iingix. Ooy mayjäy yminañ ñaybidägáanigixy co je' ajcxy je Cristo, yminañ ajcxy: "Iich je' je Cristo; huingóniñ anajty je xii je tiempo mina je naaxhuiñybicyixa'ñi ytigoya'ñi." Ca' ajcxy axam mbanicxipy. <sup>9</sup> Co miich ajcxy ayuc midohuipy co jay chachchiptungixy, e ñayñibidicigixy, ca' mdzigiñyixipy, com ooy ycopícyity co jada jadu'n jayijp ytuniiyb yjadiiyb, ca'nan hue' je' anajty tim cijxp tim tigooyb (je naaxhuiñyb).

<sup>10</sup> Chi Jesús yjacminañ:

—Nayñibidägiib naax cajp miid huingbi naax huingbi cajp. <sup>11</sup> E minip mic'ujx, etz mij yuu mij pa'm xii yaa. E jadiib mij'adzigi'ñ, etz ooy ijxpejt huidi qüexigip tzajpcixy.

<sup>12</sup> Ma ca'ni anajty jadu'n jadyii, xypahuidijtcóotcixipy jay, xymájitzcixipy, xyciyéjcixipy ma judíoäy ñaymujctac. Chi jay ajcxy xypidägipy pujxtigoty, xyajniçxcixipy mach ma rey etz ma gobernador ajcxy yhuinduu. Jadu'n jay ajcxy jibic xytunipy miid miich ajcxy com co anajty ti xymijpidáaccixyich. <sup>13</sup> Miich ajcxy tiy'ajt myegipy miid iich nxii yciixpi. <sup>14</sup> Co jay ajcxy yxihuipy ma codungdiyc, ca' ni nej ajcxy mjot'adiiyb, ni ca' ajcxy mhuinmayipy nej m'adzoogixipy. <sup>15</sup> Nyegipyich ayuc etz tiy'ajt nej huaad mmidzip m'adzoogixy. Ca' mmidzip ajcxy jadipy nej xy'adzoogixipy, e nej xyjacxigixipy. <sup>16</sup> Miich ajcxy mgi'mdeedy, mgi'm'uch, mgi'm'ajch, etz mgi'm ajuugy amigüg xyciyéjcixipy ma cötujctac. Nijëjity miich ajcxy m'ögipy miid co anajty ti mmijpidaaccixy iich n'ayuc. <sup>17</sup> Mayjäy ajcxy ca' xy'ixaanipy xychogaanipy miid co anajty ti mmijpidaaccixy iich nxii. <sup>18</sup> Ni tūg miich ajcxy mgöhuy ca' ytigoyipy. <sup>19</sup> Pen ooy ajcxy mmecxtucy, chi m'alma ñidzögipy huinixii.

<sup>20</sup> Co ajcxy m'ixipy Jerusalén anajty ti ñaducy miid ymidzip, huin'it ajcxy mnejhuñhiipy co huingon je'anajty ma yhuindigoyaani. <sup>21</sup> Huin'it tiempo je jay ajcxy huidi jim Judea naaxjot yquéeccixipy ñícxixipy ajcxy yuugjoty, etz je jay ajcxy huidi jim Jerusalén queegipy ajcxy, etz je jay ajcxy huidi camjoty ca' huaad y'occajptigiiyñi ma je Jerusalén cajp. <sup>22</sup> Je tiempo mina yjadiiyb ayo'n miid co anajty judío jay ti ytundigooyixy, je' jada yajcuydundaayb jadu'n nej yjaaybetyity ma Dios ñecy. <sup>23</sup> ¡Ayoob yi töxyjäy ajcxy huidi anajty ung tzim'ijtp huin'it xii, etz huidi anajty miid y'ungma'xung! Ooy jadiib mij ayo'n ya naaxhuin etz tzip éjcin ma jada cajp. <sup>24</sup> Nijëjity ajcxy y'ögipy tzipjoty, e nijëjity

yajnicxip tzumy mach ma huingbi cajp huingbi naax. E Jerusalén naxmihuägïydähuiib yi' jay huidi ca' yjudiojäity, minipy je tiempo mina anajty Dios yajcixaani yajtigoyaani yi' ajcxy y'ané'min.

### *Nej jada' yminipy je Dios y'ung*

<sup>25</sup> Huin'it xii huin'it tiempo quëxiip ijxpejt ma xii po' etz ma yi madza', ya naaxhuiñ ooy jay ajcxy jotmay miid'idi. Je jay ajcxy ooy chigihuipy yjihuipi yhuinmay'ahuiddidipy ajcxy ooy, miid je mejy ycixpi co anajty chachpidig'y chachnögy chachminañ. <sup>26</sup> Yi jay ajcxy anucxi'ñ yajcidahuiib co anajty ajcxy ixy nej yjadyii huindu'myb'i naaxhuiñ; e huiddiyat mic'ajt yajpatp jiiby tzajpjoty yuctähuiipy yi'. <sup>27</sup> Huin'it miich ajcxy xy'ixipyich, iich je jay huidi tzoon tzajpjoty, nmiiñich jocjoty miid je nmic'ajtich, nmiiñich miid iich ngötújcín etz iich n'o'yájtin mijpi. <sup>28</sup> Co je ayo'n tiempo jadu'n yjatzondägipy, chi mba't'ijcixipy com huingoniñ anajty mina Dios xyñihuáangixipy xycokuáangixipy.

<sup>29</sup> Chi Jesús yajnimay ajcxy tûg ayuc, yminañ:

—Ijxcix yi higueri etz tûg'ociy quipy, <sup>30</sup> co yhuamig'y huin'it miich ajcxy nejhuÿ co ti yhuingoni mina ypottigiiyñi. <sup>31</sup> Tim jadu'n nej miich ajcxy ijxpejt mbicy ma higueri quipy co pottiempo ytigiiyñi, nañ jadu'n co miich ajcxy m'ixipy je ijxpejt tzajpcíxy jadu'n nej yam nyajnimaaaygixy, mnejhuühiipy ajcxy co huingónip je tiempo mina Dios y'anem'añ ya naaxhuiñ.

<sup>32</sup> Janch nimaaaybich miich ajcxy co jadu'n yjadiiyb ytuniiyb jayijp, ca' anajty o'ctäy je jay ajcxy huidib'i tzinaayb jugy'ájtcixyp jadachamb'i xii tiempo. <sup>33</sup> Yi tzajp etz naaxhuiñyi naxip tigoyip yi'. Iich n'ayuc ca' ñaxipy tigoyipy ni camina.

<sup>34</sup> Naygüend'ájtigix miich ajcxy ca' mnijot'ájtcixy yi jocniñ yi mügiñ, etz yi tzinaayin jugy'ájtin, jigix ca' ajcxy xyniminiipy jetcömoñi je ayo'n xii je ayo'n tiempo. <sup>35</sup> Timetiini minipy je ayo'n tiempo miid jay ajcxy ycixpi huidi ya tzinaayb ma tûg'ociy naaxhuiñbi. Tim jadu'n nej tûg iyujc ayo'nbaady co timetiini yajtuxuuch. <sup>36</sup> Ni'ixi' ijtcix, mibijctzoogix Dios, ca'ydi ayo'n ajcxy mbaatcixy huidi jadaanip, jigix jiiby myajpáatcixipy tzajpjoty ma iich nhuinduu, iich, je jay huidi tzoon tzajpjoty.

<sup>37</sup> Xii anajty Jesús yaj'ixipy ma Dios ytijc, e coodz anajty chooñ ñicxy jim ma cögop huidi yxi Olivos. <sup>38</sup> Jabom jabom jopy jopy ñiminyii tûg'ociy cajpjäy jiiby ma Dios ytijc tibäy co y'amidoor'idaani ajcxy Jesús y'ayuc.

## 22

### *Xiicyöygixy capxyöygixy nej huaad Jesús májtcixy*

<sup>1</sup> Huingon anajty je xii mina jay tzajcaagy caaygixy huidi ca' ylevadura miidity, huidi jay ytijpy pascua xii. <sup>2</sup> Chi je teedy mijitungmiidpi etz je esribas yhuinma'ñ'ixtaaygixy nej ajcxy ocyaj'ögipy Jesús. Chigiiyb anajty ajcxy je cajpjäy.

<sup>3</sup> Chi je mujcu' ytigiiy ma Judas yjot yhuinma'ñ. Je Judas hue' anajty ymimetzi xii Iscariote, je' nidügti je majmetzpi discípulos. <sup>4</sup> Chi Judas ñicxy oy migapxy je teedy mijitungmiidpi etz tzajptijc soldado huindzin, e ycapxytuñ miid je' ajcxy nej jëbi ciyecy Jesús. <sup>5</sup> Huin'it je Jesús ymidzip ooy ajcxy yxoondaccottay. Chi ajcxy ñaygapxi co meeñ möhuangixy je Judas. <sup>6</sup> Chi Judas cobiçcy je meeñ, chi yhuinma'ñ'ixtay nej jëbi ciyegipy Jesús ma ca'p mayjäy y'ixyi yhuindiiçxyi.

### *Je huindzin Dios y'adzu'ájtin*

<sup>7</sup> Chi paty je xii mina jay cay je tzajcaagy huidi ca' ylevadura miidity com huin'it anajty ajcxy yaj'ögy cobiçcy ymang pascua xiigixp. <sup>8</sup> Chi Jesús quejxy Pedro etz Juan, nimay:

—Ñicx miich ajcxy yaj'oyi' je pascua adzu'ib'i, jaydëbi ajt ngaayim.

<sup>9</sup> Chi ajcxy y'amidooy:

—¿Ma mdzocy co nyaj'oy'ihiibich ajcxy?

**10** Chi Jesús yminañ:

—Co mdigihuiipy ajcxy cajpjoty, mbaadipy tūg yëydiyc huidi yajnicxp tūg majt nii. Mbaricxyp ajcxy je yëydiyc cooni yjädipy ma ytijc. **11** Co miich ajcxy mjädipy ma je jay ytijc, chi ajcxy mnimähuiipy je codijc: “Nhuindzinich jadu'n minaam: ¿Ma yaj'ahuädz yajpaady ma ngayıipyich je pascua adzu'ibí miid iich ndiscípulotijci?” **12** Je codijc miich ajcxy xyajni'ixihuiip tūg cuarto ma mamejtzpi piso. Ni'ixi' jím je adzu'ibí. **13** Chi Pedro etz Juan nícxyp, chi paty jadu'n nej anajty ti nímäyii, e jím ajcxy ni'ixiy je pascua caayin uucin.

**14** Co je hora paty, chi Jesús y'ixtacy ma je mesa miid je' ydiscípulos ajcxy. **15** Chi Jesús yminañ:

—Ti ooy nijot'atyich co nmídgayaangixy jada pascua adzu'ibí ma ca'ní n'ögyñich.

**16** Iich miich ajcxy jadu'n nímaayb co iich ni mina ca' njaccayipyich jadüg'oc je pascua adzu'ibí, ixti cooni yajcuydundähuiipy je pascua xii tyiy'ajt ma Dios y'ané'min.

**17** Chi Jesús conígy je ügy co Dioscojúip yajnaxy, huin'it yminañ:

—Uccix jada ügy, naymóoyigixy miich ajcxy. **18** Cham iich miich ajcxy nímäy co jadu'n nej yjacnicxa'n xii tiempo ca' vino nii üga'ñich ixti cooni Dios y'ané'min yminipy ya naaxhuiñ.

**19** Nañ yconígy Jesús tūg tzajcaagy co mibijctzooy Dios, huin'it tujc-huäcxy moy discípulos ajcxy, e chi ajcxy nímay:

—Jada tzajcaagy iich nniniicx'ajtpyich huidi ngiyejcpypich ma yi o'cin miid miich ajcxy mbocy ycixpi. Jada ijxpejt miich ajcxy miid'idiyp oy jäymech miid iich ycixpi.

**20** Co anajty ti ycaydaaygixy, chi Jesús conígy je ügy jadüg'oc, chi yminañ:

—Jada vino je' jada Dios y'ayuc tyiy'ajt jemybi jadu'n yi' nej iich nnípy huidi temam yogam miid miich ajcxy ycixpi.

**21** Jadachambi yi jay huidi xyciyeagaambich ma nmidzipich, ya je' cham miid'ñäyich ma jada mesa. **22** Janch jadu'n njada'n n'ayoohua'ñich jadu'n nej ti nyajnigodugiyijich. ¡Ayo'n padamy je jay ayoob huidi xyciyeagaamyich ma nmidzipich!

**23** Chi je nimajmetzpi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—¿Pin jada' yi' ma iich ajt huidi jadu'n tundigoyam?

### *Yajcapxcójixy pin jada' jacnígíymíjity*

**24** Chi je nimajmetzpi huidi Jesús anajty ti huin'ixy ca' ajcxy ñay'ayuc-huinjihuiiyi pin jada' jac mijpi oc'idiyp. **25** Chi Jesús nímay ajcxy:

—Yi reyes ajcxy y'anem'yb ajcxy naax cajp jadu'n nej tūg huindzin, yi' ajcxy huidibi ane'mb yajtijcixy co ooy oytuungixy. **26** Miid miich ajcxy ca'ydi yjadú'nity. Hue' janchtiy je mijpi ma miich ajcxy huen ñaybidägyii nej jihuïy ymütziy. E je huidi nigohuajc'ajtp huen ñaybidägyii nej jihuïy je' je' je tumbi. **27** ¿Pin je' jacmíjip? ¿Huidi ñaybi ma mesa, o huidi ni'ixiyb a'ixiyb caayin uucin? Yi' je' jacmíjip huidi ñaayb ma mesa. Per iich ijtpich miid miich ajcxy jadu'n nej huidi ni'ixiyb aa'ixiyb caayin uucin.

**28** Miich ajcxy ti m'ijtcixy miid iich ma anajty ayo'n ti nyajnaxyich. **29** Paady iich miich ajcxy tūg ané'min nmooyb, jadu'n nej iich ndeedy ti xymöyich. **30** Jaydëbi miich ajcxy mgáaygixipy m'uuccixipy ma iich nmesa jiiby ma iich n'ané'min e m'ñähuiipy ajcxy ma je ane'mdac, e mdiydungixipy m'ané'mgixipy je nimajmetz picy Israel ñaax ycajp.

### *Jesús capxpidzimy co Pedro ymina'na'n co ca'p Jesús ix'yadyii*

**31** Nañ jadu'n je huindzin Jesús yminañ:

—Simón, Simón, jadachambi je mujcu' xyjot'ixaangixy xyhuinma'n'ixaangixy jadu'n nej jay trigo huimbojy co yajhuätzaangixy. **32** Per iich Dios nmibijctzooyich miid miich

ycixpi, jigix miich ca'ydí mmibíjcín ytigoy'ity. Mina anajty miich tí mjothuimbity, jotmíc migápxipy yi mmigügtijc ajcxy.

**33** Chi Pedro yminañ:

—Huindzin, jetcuyc iich nnicxa'nich miid miich oy pujxtigótyity, etz oy ndimy'ögibich miid miich.

**34** Huin'it Jesús nimay Pedro:

—Iich miich nimaayb co ca'ní anajty tzey yaxígy jabom jopy co miich miná'nip tugíig'oc co miich ca' xy'ix'adyijich.

### *Huingomb hori ma Jesús y'ocyaj'ijxmadza'ñ*

**35** Chi Jesús nimay ydiscípulos ajcxy:

—Co iich miich ajcxy jayhuin nguejxy, ni mmoral, ni ca' mmeeñydiyc, ni mgíig ti mmí'oygixy, ¿nej myajtigoy'ijt ajcxy ti jatyí?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Ni ti.

**36** Chi Jesús yminañ:

—Jadachambi pín ymeeñydiyc etz ymorral miid, huen minicx; nañ pín ca' miidity y'espada, huen toogy yjocx huit, chi juyípy y'espada. **37** Iich miich ajcxy nimaayb co copicy jada yajcuydunípy huídibi mimb jaybety miid iich ycixpi ma Dios ñeçy ma jadu'n yminañ: "Yaj'amichomujc (je Cristo) miid yi' ajcxy huidi jibicjäyp." Tüg'óciy mimb jaybety ma Dios ñeçy miid iich ycixpi, yajcuydunípy yi'.

**38** Chi Jesús ydiscípulos ajcxy yminañ:

—Huindzin, cha metz espada.

Chi Jesús y'adzooy:

—Huen miid yi'yí.

### *Jesús Dios mibijctzoy jím Getsemaní*

**39** Chi Jesús jím choñ ñicxy ma je cop huidi yxii Olivos, com jím anajty ñicxy coodz coodz, chi je' ydiscípulos ajcxy ypanicxi. **40** Co ajcxy yja'ty ma je cop, chi Jesús yminañ:

—Mibijctzoogix Dios huen xypubedípy xypudigihuiipy ajcxy ca'ydí mdigíiygixy jibic tuum.

**41** Chi Jesús huinhuäctuty je discípulos ajcxy tüg tzaagäch yjiguëgyity, chi ycoxtinay'ahuíy ytigíiy Dios mibijctzoob. **42** Chi Jesús yminañ:

—Dios Teedy, pen miich m'a'ixiyb píjciçich jada tzaachypi, ca' iich huaad nyajnaxyich, per ca' iich huaad ngi'mdzójicín nguyduñich, miich mdzójicín huen myajcuyduñ.

**43** Chi ñayguëxiçi tüg ángel tzajpjoty chooñ, jotmíc migapxy je Jesús. **44** Yam anajty Jesús ooy ytaj ymay, chi Dios mibijctzooyb jacmictägy. E je yxibitnii ypidzimy janch jadu'n yi' anajty nej ni'py janch mijjaty y'ocnajtzta'cxíyñi.

**45** Co ypidígy ma anajty Dios mibijctzoy, chi nihuimbijty je' ydiscípulos ajcxy, chi oy paatcixy maab anajty ajcxy miid jotmay. **46** Chi Jesús nimay ymigügtijc ajcxy:

—¿Ti co mdzachmaagixy? Pidíccix mibijctzoogix Dios, ca'ydí jibic tuum mdigíiygixy.

### *Yajnicxcixy mach je Jesús*

**47** Jím Jesús anajty ymigügtijc ajcxy miidcapxy miidmíydägy, co je mayjäy oy yjäty. Jayijp anajty ymiñ je huidi anajty xíjip Judas, yi' je'anajty nidügti ma je nimajmetzpi Jesús ydiscípulos ajcxy. Chi Judas mihuingoñ Jesús co anajty tzücxáñ. **48** Chi Jesús yminañ:

—Judas, ¿nej miid tüg tzücxin mgíyecy ma ymidzip, je jäy huidi tzoon tzajpjotyi?

**49** E je' ajcxy huidi anajty Jesús ymíid, co ajcxy ijxy jadu'n nej ytuñyii yjadyii, chi ajcxy yminañ:

—Huindzin, ¿tzoc ajt mihuimbijtím?

**50** Chi nidüg je' ajcxy yajtzaachiyyi je teedy mijitungmiidpi tüg ytumbi, quejtzpujxi tüg ytätz'ac a'oy'amybi. **51** Huin'it Jesús yminañ:

—Ixmajtzcix, huen jadu'nyi.

Chi nüdoni je jääytätz'ac, e jadu'n yajtzoocy. **52** Chi Jesús nimay ajcxy huidi nimiini, yi teedy tungmiidpi ajcxy, yi Dios ytijc policía huindzin etz mijjäydijc:

—¿Nej co xyñimíingixyich miid pujx etz mguipyijpxu'ñ jadu'n nej jihuüy iich tüg meetzpi? **53** Jiiby iich anajty jabom jabom ma Dios ytijc, e ca' miich ajcxy ti ti mduñ miid iich. Per cham jedu'n je tiempo mina miich ajcxy xy'aneymyich etz je jibicpi xymimadägyich.

### *Pedro yminañ co ca' ix'y'adyii Jesús*

**54** Chi ajcxy majch je Jesús, yajnicxy ajcxy, e pidacy ma teedy mijitungmiidpi ytijc. Je Pedro jiguëgyihui' anajty ypanicxyii. **55** Jim ajcxy jiiñ yajmiji yibägujc chi ajcxy y'ixtactay nidüg'ociy. Pedro y'ixtacy nañ jadu'n ma je jääytätz'ac. **56** Huin'it tüg pödumbi ijxy Pedro iñäy ma jiiimba', chi huindicxpejty nimay:

—Jada yëydijc nañ ymiid anajty Jesús.

**57** Chi Pedro ca' cöbijcy, yminañ:

—Töxyjäy, ca' iich yi' n'ixy'adyii.

**58** Nañ jahueengi huin'it jadüg jääytätz'ac Pedro yhuindicxpejti, niimaayi:

—Miich, yi' Jesús ajcxy anajty miid m'ity.

Chi Pedro yminañ:

—Ca' n'iichiity.

**59** Ti anajty tüg hori nänaxni co oy huingbi yminanädägy:

—Janch co jada yëydijc yi' anajty miid y'ity Jesús. Com nañ galileoäy yi'.

**60** Chi Pedro yminañ:

—Ca' iich nhuinjihuüy nej miich mmmina'ñ.

Capxnä anajty je Pedro co tzey oy yaaxig. **61** Chi je Huindzin Jesús ni'ijxhuimbijty je Pedro. Huin'it Pedro jäymetcootti je' ayuc nej anajty yHuindzin Jesús ti niimäyii: "Ni ca'ni anajty tzey yaaxig cham coodz co miich tugiig'oc xycoyüdzibyich." **62** Chi Pedro ypidzimy tibäy, oy jiiby yäxy miid tájin máyin.

### *Nixiiccixy yajxiiccixy yi' Jesús*

**63** Je jääytätz'ac Jesús cuend'ajtp, ooy ajcxy nixiicy niyaaxy, etz nañ ooy ajcxy huingojxy jijpcjxy. **64** Chi ajcxy huiingoxdziy, e cojxy ajcxy ma yhuiñyijip, niimaaygixy:

—Octiygapx, ¿pin ti xycoxy?

**65** E ooy anajty miid yjibic ayuc ciixy cuety niimaaygixy.

### *Jesús mijjuntajoty yajpaady*

**66** Co yxiimiiy, chi yöömujcy yi teedy mijitungmiidpi ajcxy, yi mijjäydijc ajcxy, etz yi esribas ajcxy, chi ajcxy y'amidooy:

**67** —Niimaaygich ajcxy ¿nej miich je' je Cristo?

Chi Jesús y'adzooy:

—Co ixypy nnigapxich, ca' miich ajcxy mibigipy. **68** E pen iich miich ajcxy n'amidooyb, ca' miich ajcxy xy'adzohuüpyich, etz canan huin'it xyñajtzmadzihuibich miich ajcxy.

**69** Jadachambi e niçxa'ñi iich, je jääytätz'ac Jesús cuety niimaaygixy:

—¿Nej janch co miich Dios xy'ung'adyii?

Chi Jesús y'adzooy:

—Miich ajcxy jadu'n minamb co iich njëjity.

**71** Chi ajcxy yminañ:

—¿Ti ajt njac-huáaním testigo? Ti ajt yam cí'm nmidoohuím nej mina'ñ.

## 23

### *Jesús ma Pilato yhuinduu*

<sup>1</sup> Chi tíg'óciy je mayjäy ajcxy ypidígy, chi yajnicxy ajcxy Jesús ma je gobernador Pilato.

<sup>2</sup> Chi ajcxy ytigiiy xibí yminaangixy:

—Jada jääy naax cajp yaj'ixpijc puidi ca' ytiy'ájtity. Yi' adujctähuam co ca' huaad nmigüéjtim César, e ymina'ñ ci'm co yi' je' je Cristo puidi rey'ajtpi.

<sup>3</sup> Chi Pilato yamidooy Jesús:

—Nej miich je' judío jääy xyrey'ajtpi?

Chi Jesús yadzooy:

—Miich jadu'n minamb.

<sup>4</sup> Chi Pilato nímay je teedy tungmíidpi ajcxy etz je mayjäy:

—Ca' iich ti pocy nbaadyich ma jadayaabi yeydijc.

<sup>5</sup> Chi Jesús ymidzip nígi anajty ajcxy yminan'adiitzcixy:

—Jada Jesús naax cajp tzachyajqueec-huäcxtaayb je judíojäy mii'd yi' y'ayuc. Yajzon-dacy Galilea, e jadachambí ya Judea jadu'n idích.

### *Jesús ma Herodes yhuinduu*

<sup>6</sup> Co Pilato midoy Jesús ymidzip ajcxy nigapxy Galilea, chi yamidooy pen galileojäy je Jesús anajty. <sup>7</sup> Chi mic'amy huinjihuiy co yi' jim anajty yajpaady ma Herodes yane'my, chi jim quejxy ma Herodes puidi nañ jadu'n anajty yajpatp jim Jerusalén huin'it xii.

<sup>8</sup> Co Herodes ijxy Jesús, chi oy jocugiiy com tiiyip anajty ooy ja'ixa'ñ, ti anajty may ayuc midoohui, e ahuixy anajty co mijhuinma'ñ tunipy. <sup>9</sup> Janch may ayuc ooy jayaj'amidooy, e Jesús ni tíg'aa ca' yadzooy. <sup>10</sup> Jim anajty teedy mijtungmíidpi etz je esribas ajcxy, tzachnigibéjtcixy mictägy. <sup>11</sup> Chi Herodes mii'd yääy ooy nixiicy yajxiicy Jesús, ca' mij'ijxy mijpidacy. Chi xojxy mii'd oyhuit etz quejxhuimbijty jim ma Pilato. <sup>12</sup> Huin'it xii Herodes etz Pilato ajcxy naymigüepijci, com naymijotma'tip anajty ajcxy huin'it tiempo.

### *Jesús yajmoy ysentencia co yögipy*

<sup>13</sup> Chi Pilato huomujcy yi teedy mijtungmíidpi, yi cajptungmíidpi, etz yi naax cajp.

<sup>14</sup> Chi ajcxy nímay:

—Ti miich ajcxy xyajnimíngixyich jadayaabi yeydijc, jadu'n miich ajcxy minamb co ooy jääy yajqueec-huäcxay. Ti iich yi' jatiyduñich ma miich ajcxy mhuindu, ca' iich yi' ni ma ypcy ti nbaati, jadu'n nej miich ajcxy mxigixy. <sup>15</sup> Nañ ni ca' Herodes ti pocy ti paady ma jada jääy, com ti njayajníquexyich, ni ti pocy jada Jesús ca' ti tuñ puidi huaad nyajco'ögíyich. <sup>16</sup> Miñ nooctzaachytuñich, jaydëbi nnajtmadzihuibich.

<sup>17</sup> Jada'n je gobernador anajty costumbre mii'dity co najtmadzíy tíg machyjäy mijxiijoty. <sup>18</sup> Chi je mayjäy tígymucy ajcxy yminaandacy:

—¡Yaj'ög jadayaab Jesús! ¡Najtmadzi' yi Barrabás!

<sup>19</sup> Je Barrabás anajty pujxtigoty ti ypidägyii co anajty ti nibidígy je gobierno, nañ ti anajty yjäyyaj'ogy. <sup>20</sup> Chi Pilato nímay ajcxy jadüg'oc co najtmadzihua'ñ Jesús. <sup>21</sup> Chi je mayjäy janch mic yminañ:

—¡Yajcruudzpet miich yi! ¡Yajcruudzpet miich yi!

<sup>22</sup> Chi Pilato yminañ je midugiig'ocpi:

—¿Ti Jesús ti tundigoy? Ca' yi' ma ypcy nbaatich. Miñ nooctzaachytuñich, e najtmadzihuibich.

<sup>23</sup> Je jääy ajcxy nígi anajty yminaan'adiitzcixy janch mic, co huen yajcruudzpejty. Chi ajcxy jadu'n mimadacy Jesús co chachne'mgixy je teedy tungmíidpi, etz je cajpjäy ajcxy. <sup>24</sup> Chi jada' Pilato cuyduñ jadu'n nej je jääy ajcxy anajty pijctzoy. <sup>25</sup> Chi Pilato

najtzmadziiy je Barrabás huidi anajty pujxtigótyip, co anajty chach jää yajqueec-huäcxy, etz yjääyaj'ögy, je' huidi yi jää ajcxy ypijctzou. Chi Pilato cijejcy Jesús ma yi' ajcxy huen tungixy nej tzojccixy.

### *Jesús yajcruudzpejtí*

<sup>26</sup> Chi je judío jää ajcxy yajnicxy Jesús. Jim tü'am ajcxy minaybaati tüg jää huidi anajty ti chooñ camjoty, huidi anajty yxii Simón, e ycogájpity anajty Cirene. Chi adzip ajcxy Simón yajquejycabiy Jesús ycruudz, e yajpanicxy ajcxy Jesús.

<sup>27</sup> Jac'axam anajty naax cajp panicxcixy, etz nañ may töxyjäydijc ajcxy chachyaaxcixy miid jotmay miid yi' yciixpi. <sup>28</sup> Chi Jesús ni'ijxhuimbijty je töxyjäydijc ajcxy, chi nimay ajcxy:

—Miich Jerusalén töxyjäydijc ajcxy, ca' xyñiyáaxcixich. Nayñiyaaxigix miich ajcxy ci'm etz m'ung ajcxy yciixpi. <sup>29</sup> Chi ypaadipy tiempo co jää ajcxy ymina'niipy: "Jotcuje töxyjäy ajcxy huidi ca' y'ung ixy, huidi ca' ti y'ungtzimig, etz huidi ca' ti y'ung yajtzitzixy." <sup>30</sup> Chi je jää ajcxy nimaydägipy mijtun mijcop: "Niñidagótcich ajcxy"; etz je mutztun mutzcop: "Yajtigooygich ajcxy." <sup>31</sup> Pen jää ajcxy tzaachypi ayo'n mooyb Dios y'ung, niñi ajcxy jacjiini ytundigoya'ñ miid Dios yjää, tim jadu'n nipaady nej pin puxam tzuxy quipy nañ puxamy quipy titzpi.

<sup>32</sup> Nañ jim anajty yajnicxcixy miid Jesús jametz pocyjäy. Tú'ciy miid Jesús anajty yaj'ögaangixy. <sup>33</sup> Co ajcxy oyjäty jim ma tüg it huidi jää ytijpy ögpi cohuajc, chi ajcxy jim Jesús yajcruudzpejty miid metz pocyjäy: tüg pocyjäy a'oy'amy, jadüg anajty'amy. <sup>34</sup> Chi Jesús yminañ:

—Dios Teedy, mecxí ajcxy ypocy, com ca' nejhuiygixy ti ytungixyp.

Co je soldados anajty ajcxy yajhuäcxaani ac je'y Jesús yhuit, chi ajcxy ijxy suerte pin ocjediib. <sup>35</sup> Jim je cajpjäy anajty yhuindiixcixy, yam je tungmiidpi nixig yajxiy Jesús, yminañ ajcxy:

—Jada Jesús huingjäy ti yajtzögy, huen cham ci'm nayyajtzögyii, pen yi' je' je Cristo, je huidi Dios ti huin'ixyi.

<sup>36</sup> Nañ jadu'n je soldados ajcxy nixiiccixy yajxiiccixy Jesús, nimihuägy ajcxy möhuaangixy anajty vino ta'mbi. <sup>37</sup> Chi je soldados ajcxy yminañ:

—Pen miich Rey'ajt ma yi' judío jää ajcxy, nayñihuänii ci'm.

<sup>38</sup> Ma Jesús yködu jim anajty yjaayity griego'amy, latin'amy, etz hebreo'amy: JADA JE' YI JUDIOJÄY AJCXY YREY.

<sup>39</sup> Chi tüg pocyjäy huidi anajty cruudzicxy ooy nixiicy yajxiicy Jesús yminañ:

—Pen miich je' je Cristo, naygoihuänii ci'm, e cohuaangich iich ajcxy nañ jadu'n.

<sup>40</sup> Chi je jadügpi pocyjäy oy y'adzooy, ojo ymigüg, nimay:

—Nej ca' miich Dios mdzigiy. Ca' m'ixy co tú'ciy ti nbóycähuim? <sup>41</sup> Iich ajt janch paatip jadu'n, co jadu'n jada ngöbíjcim tzaachypi je tiibi ndundigooyim. Jadayaabi Jesús janch ni ti jibicpi jada ti catuñ.

<sup>42</sup> Chi je pocyjäy nimay Jesús:

—Tun may'ajt xyjäy medzipich co anajty mjäty jiiby ma m'ane'mdac.

<sup>43</sup> Chi Jesús oy y'adzooy:

—Janch iich miich yam nimäy co cham iich miich miid'ijtnipy ma je oybi it.

### *Jesús y'o'cní*

<sup>44</sup> Co cujcxibí paty, chi oy ycoodzii tüg'óciy naaxhuiñ ixti minacyxiini. <sup>45</sup> Chi xii ca' y'oc'aní. Chi je huit oy yciitzhüäcxy huidi anajty adiyydujcp je Dios y'it jiiby ma Dios ytiyc.

<sup>46</sup> Huin'it Jesús mic ypatcapxy yminañ:

—Dios Teedy, cham nyajcidiig yich n'alma.

Co Jesús jadu'n yminañ chi y'ögy.

**47** Co je soldado huindzin ijxy jadu'n nej anajty ti ytunyii ti yjadyii, chi ooy jäymejch yi Dios yminañ:

—Janch co jadayaabi yeydijc anajty tudägy yjäity.

**48** Chi je mayjäy tiibi anajty jim yöymüjccixy yhuindiixcxixy, co ajcxy ijxy jadu'n nej ytunii yajti, chi ajcxy huimbijtaayni cajpjoty yam ycaach tzachcójxcixy miid jotmay ycixpi. **49** Cham tüt'öciy Jesús ymigügtiç ajcxy hudi anajty miid ñay'ixy'adyii, etz töxyjäydijc ajcxy hudi anajty Jesús ti ypadzonyii jim Galilea, jiguëgy je' anajty ajcxy yhuindiixcxixy.

### *Yajnaaxtigii ajcxy Jesús*

**50** Jim anajty tüt yeydijc hudi anajty yxi José, hue' anajty ycogájpity Arimatea ma Judea naaxjot. Je' anajty judío mijtungmiidpi, e je' ooy anajty chach'oyjäity etz ytudägyjäity. **51** Je' nañ yjip'ijxy anajty co yminipy je Dios y'ané'min, e ca' je' anajty jiijptigiyi miid jacnaagity mijtungmiidpi co ajcxy yaj'ögy Jesús. **52** Chi José ñicxy ma Pilato oy pijctzoohui Jesús ñinïcx. **53** Chi yajminajcy ma cruudz, e mo'ñ miid tüt sábana, chi pidacy ma ögpi jut, ma tüt tzaahuinguetzmijc ma ca'ni anajty ni tüt ögpi jiiby yajpidägyp. **54** Je' anajty ajcxy ni'ixiib a'ixiib je pascua xii e je' anajty tim tzondägan je pocxin xii.

**55** Chi je töxyjäydijc hudi anajty ti ypadzoñii Jesús jim Galilea, panicxy ajcxy je José axam. Chi ajcxy nañ jadu'n ijxy je ögpi jut, etz je ninïcx jadu'n nej jiiby yajpidacy.

**56** Chi ajcxy yhuimbijttay cajpjoty. Chi ajcxy yaj'oyii ujtz xuucpi, tzoy, etz ungüento, chi amay'ajty je pocxinxi, jadu'n nej anajty cötújcín y'ane'my.

## 24

### *Co Jesús y'ögy chi yjugypicy*

**1** Co je semaan y'ixtigii janch tim ticxiçp je töxyjäydijc ajcxy ymiiñ ma je o'cpí jut, chi mimiiñ ajcxy ujtz xuucpi, etz tzoy huidib anajty ti yaj'oyiiygixy. Nañ jadu'n miidjadyi töxyjäydijc miiñ. **2** Chi ajcxy paty je tzaa ti anajty yjidiguegyii ma je o'cpí jut'aguu. **3** Co ajcxy ytigii jutjoty, chi ca' ajcxy paty je Huindzin Jesús ñinïcx. **4** Chi jadu'n yajty, jiiby anajty ajcxy jutjoty huinmaaygixy, co ñayguëxi ma ajcxy ymijc metz yeydijc janch adicxp anajty yhuit. **5** Chi ajcxy ooy chigii, chi ajcxy yhuindactay, chi je metzpi yeydijc yminañ:

—¿Na'amy co m'ixtaaygixy yi jugypi ma yi tiibi y'ögy? **6-7** Ca' je' ya, ti je' yjugypicy. Jäyméjtzcix jadu'n nej mina'ñ jim Galilea, co yminañ:

—Ooy ycopícyi co iich, je jäy hudi tzoon tzajpjoty, nyajciyegipy pocyjäy ci'am. Yi' ajcxy xyajcruudzpedipyiç, chi njugypigipyiç codugiig xii.

**8** Chi ajcxy oy jäymejtzcooty nej anajty Jesús ti ymina'ñ. **9** Chi je töxyjäydijc ajcxy yhuimbijttay ma o'cpí jut. Chi ajcxy yajmiiidmiydactay jadu'n nej anajty ti ijxcixy ti midoogixy miid Jesús ydiscípulos ajcxy je nimajmetzpi etz jacjadyii jäy hudi yajpaatp ma je' ajcxy. **10** Je töxyjäy ajcxy hudi ooy ma Jesús ñaaxtigii, je' je' anajty ajcxy: María Magdalena, Juana, etz María Jacobo ytaj, e cham jacnaagity ymidöxyjäydijc. **11** Chi Jesús ydiscípulos ca' ajcxy tim mijpidacy je töxyjäydijc ajcxy ayuc, hue' ajcxy tijy nigo y'occapxcixy y'ocmíydaaccix, paady ca' ajcxy mibijcy.

**12** Chi Pedro ypidigyi ñicxy poiyigi ma anajty Jesús ti ñaaxtigii. Chi Pedro yco'ixiib ma je o'cpí jut, chi ijxy co ca' jiiby ni ti, jeyi Jesús yhuit abicy y'ooxnäy. Chi Pedro yhuimbijty ma ytijc jihuüy ooy jadu'n nej ti ytuñyii yjadyii.

### *Ma Emaús tü'aa*

**13** Huin'it xii metz Jesús ydiscípulos ajcxy ñicxy ma tüt cajp mutzpi hue' anajty yxi je cajp Emaús, hue' yjiguemyity miid Jerusalén tugi'px estadios (majmetz kilómetro). **14** Chi amiydaacip anajty ajcxy ñicxy. Nigapxcixy nimiydaaccixy nej Jesús ti yjaty ti y'ayoy. **15** E jadu'n yjaty ma anajty ycapxcixy ymiydaaccixy je nimetzpi, chi Jesús ci'm nimijhua'cy

je metzpi, chi miid níicxy ajcxy yquipxyi. <sup>16</sup> Oy anajty ja'ijxcixy, ca' ajcxy tuñcuend pín je' anajty. <sup>17</sup> Chi Jesús y'amidooy je' ajcxy:

—¿Ti miich ajcxy mÿdacpy ma Yam mdüyüögixy? ¿Nej co mdájcixy mmáygixy?

<sup>18</sup> Chi tûg hûdi anajty yxii Cleofas y'adzooy:

—Janch tûg'óciy mayjäy nejhuiydäy je ayo'n ti ytunyii ti yjadyii. ¿E miich naydûg jím jättac Jerusalén, e jadu'n tijy ca' mnejhuïy?

<sup>19</sup> Chi Jesús je' ajcxy nímay:

—¿Ti ti ytunyii ti yjadyii?

Chi je' ajcxy yminañ:

—Jesús Nazaretpi, hûdi Dios y'ayucnajtzcapxiyip, yi' anajty mij jánchip ma yi ayuc etz huinmañ ma Dios yhuinduu, etz cham ma tûg'óciy naax cajp. <sup>20</sup> Chi yi' ajcxy je teedy mijtungmÿdpí etz iich ajt ndungmÿdpí Jesús yajcidiyy je gobernador co huen ya'ögyii. Chi ajcxy yajcruudzpejty. <sup>21</sup> Hue' iich ajcxy anajty ndzach'ahuijxyp co yi' je' hûdi Israeljäy ajcxy cohuänaam ma ymidzip. Jadachambi jada' ymidugüigxii ma jadu'n ti ytunyii ti yjadyii. <sup>22</sup> Cham iich ajcxy ndöxyjädyiç ajcxy ooy xy'adzigiyygixyich. Ti y'oygixy janch ticxiçp ma o'cipi jut. <sup>23</sup> E com ca' ajcxy paaty je ñaaxnícx, chi ajcxy yhuimbijtni yminaangixy co ti íjxcixy yi ángeles ajcxy, hue' je ángeles ajcxy yminañ co Jesús yjuugiyti. <sup>24</sup> Huin'it nijejity nmigügtijcich ooy ma o'cipi jut, paty ajcxy janch jadu'n nej töxyjädyiç anajty yminaangixy. Ca' je' ajcxy ijxy Jesús.

<sup>25</sup> Chi Jesús yminañ:

—¡Miich jää ajcxy ooy ajcxy m'aajuuñity mjotjuuñity, ca' ajcxy ti mdzojcmibijccixy co ajcxy mjamibigáñip huidibi y'ayuc najtzcapxiyibi ajcxy ycapxy! <sup>26</sup> ¿Nej ca' anajty ycopícyti co je Cristo ayo'n paadip, e huin'it ytigüihuip tzajpjoty ma yi' y'it oybi?

<sup>27</sup> Chi Jesús yajnimaay ajcxy Dios ytüy'ajt, chondägy ma Moisés ñecy, etz tûg'óciy jacjadyii necy hûdi Dios y'ayucnajtzcapxiyibi yjaay, yajxon ajcxy yajni'ixiyday jadu'n nej yjaybetyity miid je Cristo yciçpi.

<sup>28</sup> Chi ajcxy miühingoñ je mutz cajp ma anajty ñícxciixy, je Jesús jadu'n ñaybidaaci jadu'n nej jihuïy jacjiguem ñíicxy. <sup>29</sup> Huin'it ajcxy nímay adzip:

—Hu'í'm miich miid iich ajcxy, nígi jada chuu'íiy'adích.

Chi Jesús ytigüiç cajpjoty yhui'my miid je' ajcxy. <sup>30</sup> Chi jadu'n yjajty co anajty ti y'ixtaaccixy caaybi, chi Jesús tûg tzajcaagy conigü, e yajnajxy Dios cojuyip, huin'it tujc-huäcxy moy ajcxy. <sup>31</sup> Huin'it ajcxy ijxcajpy Jesús. Chi Jesús mic míciy yaj'ijxtigoy. <sup>32</sup> Chi ajcxy ñayñimaayi:

—¿Nej ca' yjánchezity co iich ajt ooy njihuïyim jotjoty huinmañjoty co anajty ajt jím xymÿdmÿdacim tü'am, etz co ajt xyñajtzcapxiyim je hûdi jaybety ma Dios ñecy?

<sup>33</sup> E tím huin'ítiy ajcxy tübíjccixy, chi ajcxy nícxciixni jím Jerusalén. Ni'amugi' ajcxy paty je majctügpí Jesús ydiscípulos ajcxy e jacjadyii jää ajcxy. <sup>34</sup> Chi ajcxy minaangixy:

—Janch yi' co ti yjugipicy je Huindzin Jesús, com ti oy ñayguëxiyyi ma Simón.

<sup>35</sup> Chi Cleofas nimÿydacy jadu'n nej tü'ay anajty ajcxy ti ñaybáatigixy miid Jesús, etz jadu'n nej ajcxy Jesús ijxcajpy co tzajcaagy ti tujc-huäcxy.

### *Jesús ñayguëxiç ma je' ydiscípulos ajcxy*

<sup>36</sup> Jiby anajty ajcxy tzachnimÿdaaccixy co Jesús oy ñayguëxiyyi ma je' ajcxy. Chi ytinay'ahuïy cujc'amy ma je' ajcxy, chi yminañ:

—Jotcugi' miich ajcxy.

<sup>37</sup> Chi je' ajcxy ooy ñay'adzigiyi ooy huinmaaygixy, hue' ajcxy tijy ijxmañiib. <sup>38</sup> Chi Jesús nímay je' ajcxy:

—¿Na'amy co mjot mhuinma'ñ ti ytigoydaaygixy? ¿Nej co m'aa'ájtigixy mjot'ájtigixy piñ iich? <sup>39</sup> Ijxcix miich ajcxy iich ngi' iich ndecy, iich jení iich. Nidongich etz íjxcich ajcxy. Tüg espíritu ca' miidity chüch ni ypajc, jadu'n nej m'ijxcixy iich nmiidity.

<sup>40</sup> Co Jesús jadu'n yminañ, chi ajcxy yaj'ijxy yci' ytecy. <sup>41</sup> Per ca'ni ajcxy mibijcy miid co anajty ajcxy chachjotcújcity, chi Jesús ajcxy nimaay:

—¿Miid ajcxy ti ii mgayipy?

<sup>42</sup> Chi ajcxy moy Jesús acxtzäy, etz tüg jiidy serpág. <sup>43</sup> Chi cöbijcy, chi ycaay y'uucy jím ma je' ajcxy yhuinduu. <sup>44</sup> Huin'it Jesús yminañ:

—Huidi m'ijxyp cham je' je' huidi nyajnmay jayhuin, co iich miich ajcxy anajty miid'ijtcixy, co copicy nguydundähuibich jadu'n nej yjaybetyity ma je Moisés ñecy je jëcyip, etz jacjadyii Dios y'ayucnajtzcapxiybi ñecy, etz yi salmo necy.

<sup>45</sup> Huin'it je' ajcxy yjot yhuinma'ñ ymiiñ ymejch, jaydëbi huinjihuüygiixipy huidi jaybetyip. <sup>46</sup> Chi Jesús yjacminañ:

—Jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy co copicy co je Cristo paadip ayo'n e yjugypigipy codugiig xii, maabi anajty y'ögy. <sup>47</sup> Huen ajcxy yajcapxhuäcxy Dios ytiy'ajt huindu'my naaxhuiñ, chondägip Jerusalén, co ooy ycopicity huen jäy ajcxy jothuimbijtcix jaydëbi ajcxy paadip pocyhuinmeecxin. <sup>48</sup> Miich ajcxy nidiy'ajt'adipy tüg'óciy jadu'n nej cham ti m'ijxcixy ti mnejhuiiygixy. <sup>49</sup> Jadachambi nguexipyich ma miich ajcxy je huidi nDeedyich ti xyaj'ahuaniiygixy. Hui'mgix ya Jerusalén ixti cooni ajcxy xyñidigihuip xycödigihuip je Dios yjihui'ñ ymic'ajt huidi tzonam tzajpjoty.

### *Jesús ypa'ttigüyñ tzajpjoty*

<sup>50</sup> Huin'it xii Jesús miid tzoñ je' ydiscípulos ajcxy, chi ajcxy ycajppidzimy, ñicxy ajcxy mihuingon je Betania. Chi Jesús xajhuäcxy yci' mibijctzoy Dios miid je ymigügtijc ajcxy ycixpi. <sup>51</sup> Chi jadu'n yjajty ma anajty Dios mibijctzoy miid yi' ajcxy ycixpi, chi abicy yajhui'mni je' ajcxy e je' ypättigüyñi jiiby tzajpjoty. <sup>52</sup> Chi yi' ajcxy jím yjac-huäcxijpy Dios ojadajtcixy. Chi ajcxy yhuimbijtaayñi jím Jerusalén janch jotecujc. <sup>53</sup> Chi ajcxy jabom jabom anajty ñicxcixy ma Dios ytiyc chajpcapxycapxcixy, ojadajtcixy jäymejtzcixy yi Dios, Janch jadu'n jada. Amén.

## SAN JUAN

# Jaayhu'i'my Jadu'n Nej Jesucristo Ytun Yjajti

*Dios y'ung huidibi y'oy ya naaxhuiñ yejcí Dios y'ayuc tiy'ajt*

<sup>1</sup> Co naaxhuiñbi oga'n chondacy jiiyim anajty Dios y'ung, e yi' yajnejhuiy jää ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Dios y'ung tú'ciy anajty yajpaady ma Dios. <sup>2</sup> Je' tím oga'n'aty anajty yajpatp ma Dios. <sup>3</sup> Tüg'óciy huidijaty yaj'ijxp yajpatp ya naaxhuiñ, yi' yaj'oyiyday yajcojtay. Tüg'óciy huidijaty Dios yajcojy, tú'ciy ytuñ miid y'ung. <sup>4</sup> Dios y'ung yi' jugy'ajtyejctaayb ma tüg'óciy naaxhuiñjäy. Miid co jugy'ajtyejctäy ma tüg'óciy naaxhuiñjäy, je' je' tiy'ajt co Dios y'ung ymiid Dios ymic'ajt. Jadu'n nipaady nej tüg jiin huidibi jää codiicxp. <sup>5</sup> Ya naaxhuiñ yajpaady anii. Yi anii jadu'n yi' nej coodzpi. Yi Dios y'ung ti mimiñ ya naaxhuiñ Dios y'ayuc ytiy'ajt. Jadu'n Dios y'ayuc ytiy'ajt ma jää yjot yhuinma'ñ nej tüg jiin ytiicxy agooodztuuyb. Yi anii ca' ñaygodigiyii miid Dios ytiy'ajt.

<sup>6</sup> Ma'xung'ajt tüg yëydijc huidibi Dios anajty ti yajnibicy. Hue' anajty yxii Juan. <sup>7</sup> Yi' oga'n tiy'ajt yejc co Dios ymic'ajt etz ytiy'ajt yajpaady ma Dios y'ung, jigix tüg'óciy je jää ajcxy camibijctähuiy je Dios y'ung. Dios y'ung jadu'n nipaady nej tüg jiin huidibi codiicxp ma jää ytiyöö. <sup>8</sup> Je Juan ca' je' anajty yjëjity je Cristo, je huidibi capxhuäcxp Dios y'ayuc ytiy'ajt. Hue' janchtiy je Juan ñidiy'ajt'ajt je Cristo. <sup>9</sup> Je Dios y'ung hue' je' ma'xung'ajty ya naaxhuiñ. Je' je' anajty je Dios ymic'ajt etz ytiy'ajt ymiid, je janchypi, ma jëb tüg'óciy jää ya naaxhuiñ patcixy Dios ytiy'ajt.

<sup>10</sup> Je Dios y'ung ya anajty yhuinity naaxhuiñygíxy. E jada naaxhuiñ yi' yaj'oyiyday. E may je naaxhuiñjäy ca' ajcxy ijxcajpy. <sup>11</sup> Je ymigügtijc, je judiojäy, je' ajcxy nimiini, e may ajcxy je ymigügtijc ca' ajcxy ycöbijci. <sup>12</sup> Tüg'óciy je jää ajcxy pinjaty mijpidac yi' yxii yi' ymic'ajt, yi' ajcxy yajmoy Dios ymic'ajt, e jadu'n nipaty nejjihuüy ajcxy Dios y'ung'adyii. <sup>13</sup> Canan hue' je' co naydijiyb Dios y'ung co ti yma'xung'aty jadu'n nej jää ajcxy y'ocma'xung'aty. Nañ ni ca' yjadu'nity nej jää tiy, nej jää jiip'ixy, ni canan jää jadu'n ti huinmay. Hue' janchtiy Dios jadu'n ti huinmay.

<sup>14</sup> Je Dios y'ung ya naaxhuiñ je' yma'xung'ajty miid ñinicx etz chinay miid naaxhuiñjäy. E iich ajcxy n'ijxich yi' y'oy'ajt etz ymic'ajt, jadu'n nej Dios Teedy y'ung tügpajc oy'ajt etz mic'ajt miidity. <sup>15</sup> Juan ñidiy'ajt'ajt je Dios y'ung, e chi capxypidzimy, e jadu'n yminañ:

—Jada je' je jää huidibi iich jadu'n nimiydaacich ma miich ajcxy. Je huidibi miimb jac'axam ma iich, jac mic'ajt miid yi' ca'ydi iich, com jacjayijp yi' jugy'ajt paty ca'ydi iich.

<sup>16</sup> Je Dios y'ung oy xychojcim xyjihuüyim mijcajee, paady je' tuuñ may'ajt oy'ajt mijcajee miid iich ajt yciixpi. <sup>17</sup> Com Dios y'ané'min ycötujcim micpi hue' Dios yajniguejx je Moisés. Co Dios quejxy Jesucristo ya naaxhuiñ, chi may'ajt oy'ajt tuñ miid je jää ajcxy yciixpi, e nañ je' ytiy'ajt yajniguejx je Jesucristo. <sup>18</sup> Je Dios ni caminaabi piñ ca'ixyñi, je y'ung tügpajci yajpatp ma Dios Teedy ity. Je Dios y'ung ti xyajnejhuiyim nej Dios yajpaady.

*Juan el Bautista je' tiy'ajt yejc co Jesús je' anajty Dios y'ung*

<sup>19</sup> Jadaabi je' je tiy'ajt huidibi Juan yejc, co judío jää ajcxy quejxy nijëjity teedytijc etz tzajptijc tungmiidpi. Jim ajcxy chooñ Jerusalén nicxy ma anajty Juan yajpaady, chi ajcxy y'amidooy:

—¿Mbín miich? ¿Nej miich je' je Cristo huidibi Dios yquexamy?

<sup>20</sup> Je' ñigapx je tiy'ajt, ca' ñaygoyützi, chi yminañ:

—Ca' iich njëjity je Cristo.

<sup>21</sup> Chi ajcxy jac'amidooy:

—¿E pín miich mnaydijyii? Pen ca' mjéjity je Cristo. ¿Nej miich je' je Elías?

Chi Juan y'adzooy:

—Ca' je' n'iichity.

Chi ajcxy jac'amidooy:

—¿Nej miich je' je Dios y'ayuccapxhuäcxpi, je huidibi ñigapxy ma Dios ñecy co ymiinañ ya naaxhuiñ?

Chi Juan y'adzooy:

—Ca'.

<sup>22</sup> Chi y'amidooy ajcxy jadüg'oc:

—¿Mbín miich? Jigix iich ajcxy tiy'ajt nyajniçxibich ma yi tiibí iich ajcxy xyquexyich. ¿Ti miich nayxiigoyäxyii?

<sup>23</sup> Chi Juan yminañ:

—Iich je' je jää huidibi Dios y'ayuccapxhuäcxip ma tüg mijtigüduum, tím jadu'n nej jiiby jaybety ymiiñ ma Isaías ñecy, nañ tim jadu'n iich nmina'ñiçh co copicy nayñi'ixiyyigix ma yi mjot yi mhuinma'ñ, jëbi naybáatigixy miid mHuindzin Dios. Jadu'n nej jää ixypy tü'aa yaj'oýy co tüg huindzin ymiinañ.

<sup>24</sup> Je teedytjc etz tzajptjc tungmiiçpi huidibi oy migapxy Juan, hue' anajty ajcxy fariseojäy ti yquexyii. <sup>25</sup> Chi ajcxy jactim'amidooy Juan:

—¿Ti miich co mjäyyajniibety? Peni ca' miich mjéjity je Cristo, ni mgajéjity je Elías, ni mgajéjity huidibi Dios y'ayuc najtzcapxiiyip.

<sup>26-27</sup> Chi Juan y'adzooy:

—Iich hue' jää nyajniibetyich miid nii. Ya naaxhuiñ ji tüg jää huidibi miich ajcxy ca' m'ixy'adyii. Je' huidibi jac'axam mimbi iich, je huidibi ca' mihuaadity níçxy yi' xytumbi'adyiijich, níçxyiçh ycighuin nguejich.

<sup>28</sup> Jadu'n ytuni yjajti jím Betábara, jím'amy ahuin ma Jordán mij nii, jim anajty Juan jää yajniibety. Juan tiy'ajt yejc co Jesús je' anajty yjugy'ajt yegam miid iich ajt nbocy ycixpi.

### *Jesús nayyajhuindzigihuaanip ma Dios miid jää ajcxy ypocy ycixpi*

<sup>29</sup> Chi je com jabom co ijxy Jesús anajty ñimiñyii, chi Juan nimay je jää ajcxy:

—Cha je' ymiñ je Dios yjää huidibi Dios nayyajhuindzigihuaanip miid naaxhuiñjäy ajcxy ypocy ycixpi. Tim jadu'n nej judíoäy ajcxy Dios huindzigiy miid ypocy ycixpi.

<sup>30</sup> Jada je' huidibi iich nnigapxypich co jac'axam ymiina'ñ ma iich tüg yeydijc huidibi ñigi Dios ymic'ajt y'oy'ajt miidity ca'ydi iich. Com jiiyim anajty yi' yjugy'aty co oga'n naaxhuiñybí chondacy. <sup>31</sup> Oy iich anajty ca' yi' n'ixy'adyiijich huingíxy iijpcíxy, nyajniibejtich jää, jigix yi' judíoäy nejhuihuip ajcxy co ji yajpaady je Cristo je huidibi Dios ymic'ajt miid.

<sup>32</sup> Chi Juan nigodiy'ajt'ajt je Cristo co ymina'ñ:

—Iich ti n'ixyich yi' Espíritu Santo jiiby choñ tzajpjoty, jadu'n yquexigý nej tüg muuxy, e chi y'ixtacy ma Jesucristo. <sup>33</sup> Ti ydudägy ca' iich anajty n'ixy'adyiijich. Je Dios huidibi xyquejxich jää yajniibejtpi, je' iich anajty jadu'n ti xyñimäyich co je jää ma anajty n'ixyich je Espíritu Santo ñigidägyii anajty etz yhui'my ma je'. Je' je' jadu'n anajty huidibi y'adigihuiipy yjottigihuiipy Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma je jää ajcxy. <sup>34</sup> Cham nnigapxpetyich co iich ti n'ixyich je jää, e nyejcpich tiy'ajt co je' je' je Dios y'ung.

### *Jesús yhuin'ijx nijéjity jää huidibi anajty ydiscípulo'andaanipy*

<sup>35</sup> Chi je com jabom jopy jím anajty Juan yajpaady miid metz jää huidibi ixpijcp ma yi'.

<sup>36</sup> Chi anajty ajcxy tzachhuindicxy Jesús co anajty jím ñaxy, chi Juan nimay je metzpi jää:

—Oc'ijxcix ocnejhuiiyigix, cha je jää huidibi Dios nayyajhuindzigihuaanip miid naaxhuiñjäy ypocy ycixpi.

<sup>37</sup> E je metzpi jää huidibä anajty ajcxy ixpijcp ma Juan, co jadu'n ajcxy midoy nej Juan ymänañ, chi ajcxy Jesús padzooñ. <sup>38</sup> Chi Jesús y'ijxhuimbijty, chi ijxy co anajty ajcxy ypanicxyii, chi jada' nímay ajcxy:

—¿Ti ajcxy m'ixtaayb?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Huindzin, ¿ma tiyi tì mja'ttägy?

<sup>39</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Miingix, jigix ajcxy m'ixipy ma tì nja'ttägyich.

Chi jada' ajcxy panicxy, e chi ajcxy ijxy ma anajty tì yja'ttägy. Je huin'it xiimbi chi jím je' miid yhui'miy, com miymänacyxi anajty co ajcxy jím ymejch.

<sup>40</sup> Andrés, je Simón Pedro ymiguëx, je' anajty tüg tzoonip huidibä nimetz ajcxy midou jadu'n nej Juan ymänañ, etz je' anajty ajcxy tì padzooñ Jesús. <sup>41</sup> Chi jada' Andrés oy ixtäy y'uch Simón tím jayip, chi nímay:

—Ti iich ajcxy nbaady je Mesías —jadu'n je ayuc Mesías yhuimbizima'ñ Cristo.

<sup>42</sup> Chi Andrés miidnäcxy Simón ma Jesús, e chi Jesús huindicxppejty, nímay:

—Miich je' Simón, Jonás miich xy'ung'ajtp. Miich je' mxii'adiiyb Cefas —huidibä ayuc'amy huimbizimb tzaa.

### *Jesús je' yhuin'ijx Felipe etz Natanael*

<sup>43</sup> Chi com jabom Jesús chooñ níçxy jím Galilea, chi minaybaati Felipe, chi jadu'n nímay:

—Pajamgich.

<sup>44</sup> Felipe jím anajty ycogajpity Betsaida, nañ je' je' cajp ma anajty ajcxy ycogajpity Andrés etz Pedro. <sup>45</sup> Chi Felipe minaybaati je jää huidibäyxii Natanael, chi jadu'n nímay:

—Ti iich ajcxy je' nbaadyich je jää huidibä yajnigapxp yajnimiydacp ma Moisés ñecy, etz yi Dios y'ayucnajtzcapxiiybi ñecy. Yi' je' je Jesús, José y'ung huidibä cogajpij jím Nazaret.

<sup>46</sup> Chi Natanael y'adzohuimbijty:

—¿Nej jím Nazaret tì choñ tüg oyjäy? Com ac jadu'n jää ymänañ co ac jibicjäydijc jím tzinaayb.

Chi Felipe ymänañ:

—Jam ci'm octim'ix.

<sup>47</sup> Co Jesús ijxy co Natanael ñimiñyi, chi jadu'n ymänañ:

—Cha tüg judíojäy huidibä ca' piñ huin'iiniipy.

<sup>48</sup> Chi Natanael ymänañ:

—¿Nej miich tì xy'ijxcapyich piñ jää iich?

Chi Jesús nímay Natanael:

—Ca'ni anajty Felipe xyñimaayñi: “Jam íjxim je Jesús” co anajty miich jiiby'emy ma je higueri quipypa't, huin'it iich miich tì n'ijxcapy.

<sup>49</sup> Chi Natanael y'adzooy:

—Huindzin, miich je' Dios y'ung. Miich je' Rey'adam ma je judíojäy ajcxy.

<sup>50</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Miid co tì nnimäy co jiiby'emy anajty miich ma je higueri quipypa't co iich miich tì n'ijxcapy. ¿E tì mdimjanimibicy? Jactimmijhuinma'ñ etz jactimmij'oy'ajt m'ixamyb mbadamyb.

<sup>51</sup> Chi Jesús jadu'n ymänañ:

—Janch tím tiy iich miich ajcxy yam jadu'n nímay co m'ixipy ajcxy yi tzajp y'ahuäch etz Dios y'ángelos ajcxy chooñ tzajpjoty xyñigidägyich, e ypa'ttiigiyygixy jadüg'oc tzajpjoty. Choongixy yja'tcixy ma iich je jää huidibä tzoon tzajpjoty.

<sup>1</sup> M̄iduḡigx̄ib̄i anajty maabi ajcxy Jesú̄s minaym̄igápxigixy, ma je cajp huidibi yxī Caná ma je Galilea naaxjot j̄im anajty huinx̄idungixy t̄üg j̄äy huidibi anajty tī ypic̄y. E j̄im anajty nañ jadu'n Jesú̄s ytaj. <sup>2</sup> Chi Jesú̄s miid je' ydiscípulos ajcxy yajhuooy j̄im ma je xī anajty ytuñyi yjadyii. <sup>3</sup> Tī anajty vino yc̄ijxtaayññ̄, huin'it Jesú̄s ytaj ñimayññ̄:

—Ca'p ajcxy miidiñ vino.

<sup>4</sup> Chi Jesú̄s y'adzooy ytaj ñimay:

—Ca' tī jotmay nm̄idiidyich miid miich töxyäy. Iich nhori ca'ni paady mina j̄äy ajcxy nyajnejhuīhuibich piñ iich.

<sup>5</sup> Chi je ytaj ñimay je tumbidijc ajcxy:

—Mdúngixipy nej anajty ajcxy Jesú̄s xyñimaaygixy.

<sup>6</sup> Jim anajty tudujc tzaadu'tz ma anajty nii y'ity. Je nii anajty ajcxy yajtumyb co anajty ajcxy yc̄ibujcixy jadu'n nej ypic̄y ixpujcixy, jadu'n anajty ajcxy judíoäy costumbre miidity. Tügpi tzaadu'tz ym̄id anajty yjot metz majt tugig majt nii. <sup>7</sup> Chi Jesú̄s ñimay je tumbidijc ajcxy:

—Yaj'ujtzcix yī tzaadu'tz miid nii.

E chi ajcxy yaj'ujztay mabaat y'a'ujtnaxy je tzaadu'tz. <sup>8</sup> Chi Jesú̄s yminañ:

—Yajpidz̄imgix cham yī nii, e yajnicxcix jiiby ma huidibi ane'mb ma yī caydac uuctac.

Chi ajcxy yajnicxy je nii. <sup>9</sup> Co jada' je ane'mbi jihuiymajch je nii tī anajty yvinocojoj, chi mijhuoy je yëydijc huidibi anajty tī ypic̄y. Je ane'mbi ca' anajty nejhuïy ma anajty je vino tī choñ. Jéyi anajty je ytumbidijc ñejhuiiyb co nii anajty ajcxy yajpidz̄imgixy ma je tzaadu'tz. <sup>10</sup> Chi je ane'mbi ñimay je huidibi anajty tī ypic̄y:

—Tüg'óciy j̄äy ajcxy huidibi xīdumb, hue' ajcxy yajtumyb jayip je vino oybi. E co j̄äy ajcxy ooy yxondaacni, chi oyñihuibibi vino nii jacyajtungixy. Miich janchtiy, tī m'amay'aty yī vinonii oybi ixti chamni myajtuñ.

<sup>11</sup> Je' je' oga'niñbi mijhuinma'ñ huidibi Jesú̄s ytuun j̄im Caná ma Galilea ñaaxjot. Chi yajniguëxiy je ymic'ajt etz y'oyjäy'ajt. E je huidibi anajty ajcxy yaj'ixpijcpy, chi ajcxy ooy mibijcy mijpidacy je Jesú̄s.

<sup>12</sup> Co jadu'n tüg'óciy ytuni yjajti, chi Jesú̄s y'idacy j̄im ma je cajp huidi yxī Capernaum miid ytaj etz y'uch ajcxy, etz huidibi anajty yaj'ixpijcpy. Jim ajcxy yhuäcxijpy tüg xī mejt zxī.

### *Jesú̄s yajpidz̄im ajuuybi adoocpi ma Dios ytijc*

<sup>13</sup> Tim huingon anajty je pascua xī huidibi judío ajcxy ytumy j̄im Jerusalén, paady Jesú̄s ñicxy j̄im. <sup>14</sup> Jim ma Dios ytijc Jesú̄s paty je' huidibi anajty ajcxy ajuuybi adoocpi, jadu'n nej ma ymiñ huaj, borregi, etz muuxy (huidibi j̄äy ajcxy Dios yajhuindz̄igiyb). Nañ j̄im meeñyhuingogombidijc anajty ajcxy y'iñaaygixy ma ymesa. <sup>15</sup> Chi Jesú̄s yaj'oyiy tüg cochac huojp. E chi ixhuojppidz̄imday je ajuuybi adoocpi ajcxy ma Dios ytijc ñihuaj etz ñiborrego. Chi yī meeñyhuingogombidijc ymeeñ cöixtnajxtayi, e chi ymesa tihuimbijtaayi. <sup>16</sup> Chi ñimay je muuxytoocpidoijc ajcxy:

—Yajpidz̄imgix jada muuxy ya. Ca' iich nDeedy ytijc yhuaani ajcxy ajuydac adooc tac.

<sup>17</sup> Je' ajcxy huidibi anajty Jesú̄s yaj'ixpijcpy chi ajihuiygooti ajcxy je ayuc, jadu'n nej jaybety ymiñ ma Dios ñecy: "Ooy ndzocy njihuiyich Dios ytijc, paady ooy nnijottigoyich Dios ytijc."

<sup>18</sup> Chi je judío ixpicytijc ajcxy y'amidooy Jesú̄s:

—¿Ti mijhuinma'ñ miich xy'ocyaj'ixambich ajcxy nej tüg ijxpejt, pen janch miidity cötujcin co m'ixhuojppidz̄imday yī ajuuybi adoocpi ajcxy?

<sup>19</sup> Chi Jesú̄s y'adzooy:

—Yajhuindigooygix jada Dios ytijc, e codugiig xī iich yī jadüg'oc nyajpidigipy.

<sup>20</sup> Chi jada' je judío ixpicytijc ajcxy y'adzooy:

—Huixchiguïpx tudujc jímijt yhuäcxíjpy co jäy cojy jada Dios ytíjc. ¿E miich tijy myajpidigamy codugügxíjji?

<sup>21</sup> Per ca' je' anajty nigapxy je Dios ytíjc. Hue' je' anajty ci'm ñayñigapxyii co anajty y'öga'ñ, etz co yjugypigipy jadüg'oc codugiig xii. <sup>22</sup> Chi jada' co Jesús yjugypíjcy codugiig xii maabi anajty y'ögy, je huidibi anajty ajcxy ti yaj'ixpícy, ajihiygooti ajcxy huidibi Jesús anajty ti yajnímäyiigixy. Chi jada' ajcxy mibijcy ooy jadu'n nej anajty ycojaayity ma Dios ylibro, etz com nañ jadu'n anajty Jesús ti ymína'ñ.

### *Jesús ñejhuiy nej jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ miidity*

<sup>23</sup> Co anajty Jesús yjimity Jerusalén pascua xiijoty, mayjäy ooy ymibijci co ajcxy ijxy je mijhuinma'ñ huidibi anajty yatumyb. <sup>24</sup> Jesús ca' anajty yjaty ñaygíyegyii ma je mayjäy ajcxy (hue' anajty ajcxy chachyajrey'adamy). <sup>25</sup> Com Jesús ñejhuiydaayb anajty nej jäy ajcxy nidüg nidüg yjot yhuinma'ñ miidity ca' tzocy piñ yajnímähuiyb ti anajty ajcxy ytunamy, com ñejhuiydaayb nej jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ miidity.

## 3

### *Nicodemo oy ytiy'ajtpícy ma Jesús*

<sup>1</sup> Jim anajty tüt yéydijc, fariseojäy y'ixpijcín anajty yajtuunipy. Hue' anajty yxii Nicodemo. Je' anajty ñigohuajc'ajtyp ma je judíojäy ajcxy ymiiñ. <sup>2</sup> Chi jada' Nicodemo ymiñ coodz ma Jesús anajty y'ity, chi nímay:

—Huindzin, nejhuiyb iich ajcxy co miich tüt huindzin huidibi tzomb ma Dios. Com ca' ni piñ jaty nej tunipy je mijhuinma'ñ huidibi miich mdumyb, pen ca' Dios ymic'ajt miidity.

<sup>3</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Janch janch iich miich yam jadu'n nímay, co ca' ni piñ ixípy Dios y'it, pen ca' jadüg'oc yma'xung'ajtigach.

<sup>4</sup> Chi Nicodemo yajtiy:

—Per, ¿nej tüt jäy tiibí ymic'anäcciyñi y'ocnima'xung'ajttigájtzpíty jadüg'oc? ¿Nej jëbi jadüg'oc ytigiy ma ytañ y'aa yjot, e chi yma'xung'adity jadüg'oc?

<sup>5</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Janch janch iich miich yam jadu'n nímay pen ca' jäy yjothuimbity etz ñibety, pen ca' Dios yjihui'ñ ymic'ajt y'adigíyii yjottigíyii, ca' jëbi ytigiy ma Dios chinäy. <sup>6</sup> Je jäy huidibi ajcxy ma'xung'ajtp ma töxyjäy, ymic'ajt yjugg'ajtin. Je jäy ajcxy huidibi Dios yjihui'ñ ymic'ajt adigíyipy jottigíyipy ymic'ajt ajcxy Dios yjugg'ajtin. <sup>7</sup> Ca' nej mnayjihuñhuiyb co ti nnímay co copicy mma'xung'adipy huinjemy, co Dios yjihui'ñ ymic'ajt xy'adigíhuiipy xyjottigíhuiipy. <sup>8</sup> Com je poj miiniyb hueñytimyma'amyity, e nmidoohuim co y'a'ich, e ca' nnejhuiyim ma choñ e ma ñicxy. Jadu'n nej je poj ypojy e nganejhuiyim ma choñ, nañ tim jadu'n yjaty miid je Espíritu Santo, ca' nejhuiyim nej yjaty co adigíy jottigiy jäy.

<sup>9</sup> Chi Nicodemo yajtihuimbijty:

—¿Nej tijy co yjadu'nity? Ca' nhuinjihuñyich.

<sup>10</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Miich huindzin'ajtp ma yi judíojäy, ¿ti co ca' mhuinjihuñy jadayaabi ti'ajt? <sup>11</sup> Janch janch iich miich yam jadu'n nnímay co iich etz nDeedich ngapxyp yi huidibi nejhuiyixypich, e nyejcpých ajcxy ti'ajt yi huidijaty iich ti n'íjxcixyich. Miich ajcxy judío ixpicytjc ca' ajcxy mgöbijccixy iich ajcxy ndiy'ajt. <sup>12</sup> Pen ca' miich ajcxy mibijccixy jada ti'ajt huidibi njanimiydacypich huidibi yajpatp ya naaxhuiñ, ca' ajcxy mmibigipy co njanimiydägibich yi ti'ajt huidibi tzajpjoty yajpatp.

<sup>13</sup> Ca' ni piñ ti y'oy tzajpjoty, iich je jäy tügpajc huidibi ti ndzoñich tzajpjoty, ti ngidägyich ya naaxhuiñ. <sup>14</sup> Jadu'n nej Moisés yaj'oyiy je puix tza'ñ, e chi yajcruudzpety jím

mijtigiduum jigsaw chögipy je jää ajcxy ma je ahua'n iyujc chüchyii. Nañ tim jadu'n jää ajcxy xyajcruudzpeda'ñich. <sup>15</sup> E tūg'óciy jää ajcxy pijnaty xymijpidaacpich, ca' yi' jugy'ajtin ycixy ytigooy ni mina.

### *Dios ooy mijcajee tzocy jihuïy yi naaxhuiñjäy*

<sup>16</sup> Ooy mijcajee Dios tzocy jihuïy yi naaxhuiñjäy co yecy y'ung tūgpajcpí miid jää ajcxy ypocy yciixpi. Paady pijnaty mibijcp mijpidacp yi' y'ung, ca' yjugy'ajtin yciixipy ytigoyipy tücc'i yi'. Hue' janchtiy y'alma ypaadipy tūg jugy'ajtin huidibi ca' ni mina yciixipy ytigoyipy. <sup>17</sup> Dios ca' quejxy y'ung ya naaxhuiñ co tzaachytunipy yi naaxhuiñjäy ajcxy miid ypocy yciixpi. Paady y'ung quejxy co yajpocyñihuáatzcixipy.

<sup>18</sup> Je jää ajcxy pijnaty mibijcp mijpidacp Dios y'ung, ca' ajcxy Dios chaachytunipy miid ypocy yciixpi. Je jää ajcxy pijnaty ca' mibicy ca' mijpidägy Dios y'ung, pocycähuipy ajcxy ma Dios, co ca' mijpidaci ajcxy Dios y'ung tūgpajcpí. <sup>19</sup> Paady yciixpi Dios tzaachytuna'ñ mayjäy miid ypocy yciixpi, com co Dios quejxy y'ung miid ytiy'ajt ya naaxhuiñ, e ca' ajcxy mibijcy Dios y'ung, jadu'n je' anajty nej tūg jiiñ huidibi codiicxip jää ajcxy ma chinaayin yjugy'ajtin. Per ca'p ajcxy je naaxhuiñjäy mijpidacy je jiiñ, jadu'n nej jihuïy ajcxy anajty yjacjotcuycity co chinaaygixy agoodztuuyb, com je' co nigi tzachnijot'ajtcixy jibic-huinma'ñ. <sup>20</sup> Com je jää ajcxy huidibi jibic-huinma'ñ tzach nijot'ajtcixp, ca' ajcxy tzojci Dios ytiy'ajt, jadu'n nej jihuïy ca' chinähuaangixy ma jiiñ ytiiçxin. Ca' ajcxy y'amidoo'idani Dios y'ayuc, ca'ydi ñiguëxigy je jibicpi huidibi ajcxy ytumyb. <sup>21</sup> Je jää ajcxy huidibi cuydumb Dios ytiy'ajt, je' ajcxy ñiminipy Dios y'ung ytiy'ajt, jadu'n nej jihuïy jiiñ nimiingixy ma ytiiçxy, huen jatyimy niguëxigy co oy ytungixy etz co Dios ytiy'ajt ajcxy miidity ma yjot yhuinma'ñ.

### *Juan (el Bautista) tiy'ajt yejc ma jää ajcxy miid Jesús yciixpi*

<sup>22</sup> Co jadu'n ytuni yajati, chi Jesús ñicxy jim Judea naaxjot miid ydiscípulos ajcxy. Chi ajcxy jim yhuäcxijpy. Jim ajcxy jää yajniibejty. <sup>23</sup> Nañ jadu'n Juan anajty yjäyyajniibety jim Enón, com jim anajty ooy comni, e jim anajty jää ymingixy etz ñibejtcixy. <sup>24</sup> Hue' jada jadu'n ytuni yajati ca'ni anajty je Juan pidaaccixy pujxtigoty.

<sup>25</sup> Ca' ajcxy ñay'ayuc-huinjihuiyi nijejity huidibi anajty Juan yaj'ixpójcyp etz tūg jää nej jebi huaad ypocy ñayyajniihuädzhiyb ajcxy. <sup>26</sup> Chi jada' ajcxy Juan nidzooñ, oy ajcxy paty, e chi ajcxy nimay:

—Huindzin, je jää huidibi anajty miich jim miid jim'amy Jordán mijniinaxy, je huidibi miich anajty mnidiy'ajt'ajtpy co je' je' je Cristo, nañ ooy chachjäyyajniibety. E janch mayjäy yocnimujcin.

<sup>27</sup> Chi Juan y'adzooy:

—Ca' ni pin ni ti mic'ajt miidity, pen ca' Dios ni ti mic'ajt ymöyii. <sup>28</sup> Miich ajcxy mnejhuiiyb co nminaanich co iich ca' njejity je Cristo. Hue' janchtiy Dios xyquejxich jayijp co nnidiy'ajt'adipyich je Cristo. <sup>29</sup> Co jää yipicy je yëydiyc je' je' miid'adam je ytoxyijc. E je töxycapxpi huidibi ti yaj'oyiy je piycin, ca' je' miid'ida'ñ je töxyjäy, jeyi co yjotcugiy co yöcmidoohui je töxyjäy ñäy co yjädy ma je' ytijc co ypiagaani. Cristo jadu'n je' nipaady nej tūg töxyjäy ñäy, e je töxyjäy jadu'n je' nipaady nej Dios yjäy. Je Cristo ymiid'idaanipy Dios yjäy. Jadu'n iich nipaady nej tūg töxycapxpi, ti Dios yjäy nyajniixiijch jigsaw mijpidáaccixipy je Cristo. Jotcujcich cham co je Cristo ti ymiñ, e ñicxy yi jää ajcxy ma yi'. <sup>30</sup> Ooy ytimycopicyity co Jesús ymij'ajt paatnipy, e iich ndung yciixnipy ymayñipy.

### *Dios y'ung tzoon jiiby ma Dios*

<sup>31</sup> Chi Juan yjacminañ:

—Je Cristo huidibi jiiby tzoon ma Dios jacmij ixpójcinc miidity ca'ydi naaxhuiñjäy ajcxy. Je jää ajcxy huidibi ya naaxhuiñ ijtp, yminaaxhuiñjäy ti yaj'ixpójcigixy, e je' ajcxy

ñidiy'ajt'ajtpy je naaxhuiñjäy y'ixpijcın. Je Cristo tzoon jiiby tzajpjoty, jacmijcajee yi' ma y'ayuc ytiy'ajt ca'dyi pin. <sup>32</sup> Je Cristo ñigapxyp huidibi ti ix y e ti midooy, e yi'y'ayuc ytiy'ajt ca' jay ajcxy cöbigaangixy. <sup>33</sup> Je jay ajcxy huidibi cöbijcp Dios y'ung y'ayuc ytiy'ajt, je' ajcxy nügapxpejtyp co Dios ytiy'ajt janch yi'. <sup>34</sup> Je Jesús huidibi Dios yquejx, ca'pxy Dios ytiy'ajt nügapxpejti, com Dios ti möy yi' y'ung yi' yjihuiñ ymicc'ajt mijcajee. <sup>35</sup> Dios Teedy chojcy p yjihuiñ y'ung, e tüt'óciy ymicc'ajt ytiy'ajt yi'ti yajmigo'ixiyydäy. <sup>36</sup> Je jay ajcxy pinjaty mibijcp Dios y'ung, ymiid'ajtpy ajcxy y'alma je jugy'ajtin huidibi ca' ycixy ytigooy. Je jay ajcxy pinjaty ca' capxymidooy Dios y'ung, ca' ajcxy y'alma miid'adipy je jugy'ajtin huidibi ca' ycixy ytigooy. Je'yi ypaadipy ajcxy Dios chip y'ejcın.

## 4

### *Jesús ñaybaati miid tüg töxyjäy jim Samaria*

<sup>1</sup> Chi je Huindzin Jesús ayuc midoy jadu'n nej anajty je fariseojäy ajcxy ycapxcixy ymiydaaccixy co je Jesús jacmayjäy anajty yaj'ixpicy etz yajniibety ca'ydi Juan. <sup>2</sup> Oy Jesús ca' anajty jay yajniibety ci'm. Hue' janchtiy je' ydiscípulos anajty ajcxy jay yajniibejtp. <sup>3</sup> E co Jesús jada nejhuiñ, chi jim Judea choni, yhuimbijtni jim Galilea.

<sup>4</sup> Co yhuimbijty, hue' anajty yjatytimyñaxihuañ jim Samaria. <sup>5</sup> Chi jada' yja'ty huingon ma je mij cajp huidi xiijip Samaria, jim ma anajty tüg pi'ccajp huidi xiijip Sicar, mihungon je naax huidibi Jacob anajty ti möy y'ung José. <sup>6</sup> Jim anajty Jesús yajpaady ma je Jacob ñigondac. Com ti anajty Jesús y'anucxiyñi miid je tüyüñ, chi y'ijxtacy jim ma je ñigondac anajty. Hue' anajty xii jim cugihuaanip. <sup>7</sup> Chi jim yja'ty ñigombi tüg töxyjäy. Chi Jesús yminañ:

—Iich yajni'uucc. <sup>8</sup> Com je' ydiscípulos ajcxy huidibi anajty Jesús yjaymiid'ajtip, ti anajty ñicxcixy cajpjoty juuyb pijcp.

<sup>9</sup> Chi je töxyjäy y'adzooy huidibi anajty cogajpyp Samaria:

—¿Na'amy co iich niñ xypijctzoohuich? com miich hue' miich judiojäy, e samariajäy iich. (Co yi' judiojäy etz samariajäy ca' ajcxy ñaygodigÿyiigixy.)

<sup>10</sup> Huin'it Jesús y'adzooy:

—Co ixipy m'ocnejhuñ je oybi huidibi Dios yejcp miid miich ycixpi, e m'ocnejhuñ ixipy nañ jadu'n piñ xypijctzoohuipy yi' niñ, janch co miich ixipy xyñimäyich: “Iich yajni'uucc”. E iich miich ixipy nmooyb niñ huidibi jugy'ajt yegipy huinxii.

<sup>11</sup> Chi je töxyjäy y'adzooy nimay Jesús:

—Huindzin, miich ca' mmiidity ti miid myajpidzimipy yi' niñ, e yi' niñjut ciicy yi' ooy. ¿Ma tijy m'ocpadañ yi' niñ huidibi yajjugy'ajtp? <sup>12</sup> ¿Nej jacniigti tijy miich mij mnayyajnaxyii, ca'ydi iich ajt n'ap ndeedy Jacob? Je'je' huidibi jada niigop yaj'oyiñ. Jacob etz y'ung y'anag niñ'uuc ma jada niigop, e nañ jadu'n yajni'uucy yhuaj y'iyuyc ajcxy ya.

<sup>13</sup> Chi je töxyjäy y'adzooy je töxyjäy:

—Tüg'óciy pinjaty niñ'uucp ma jada niigop tildzi huiib ajcxy jadüg'oc. <sup>14</sup> Yi jay ajcxy pinjaty niñ'uucp huidibi nmooybich, ca' ni mina ytidzihuiñ y, com hue' yi' niñ huidibi nyejcipich, ahuimbidiy ma je jay jadu'n nej tüt' niigop huidibi yegam jugy'ajtin huidibi ni ca' ycixy ytigooy.

<sup>15</sup> Chi je töxyjäy y'adzooy:

—Huindzin, iich mooyg yi' niñ, ca'ydi jabom jabom ndidzijijich, e ca'ydi n'ocjacmíinibich ma jada niigop niñ yajpidzimbi.

<sup>16</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Niçx yajton mñäy, e miid miin.

<sup>17</sup> Chi je töxyjäy y'adzooy:

—Ca' nmiiididiyich nñäyich.

Chi Jesús y'adzooy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej miich mina'ñ, co ca' mmidiity mñäy. <sup>18</sup> Com ti miiddzinäy migoox yëdijc, e huidibi cham mmiid, ca' mñäy'adyii. Janch tiy'ajt jadu'n nej ti m'adzooy.

<sup>19</sup> Chi je töxyjäy yminañ:

—Huindzin, cham nnuinjihuÿich co miich je' tûg huidibi Dios yhuij'ajt ycuje'ajt miiid. <sup>20</sup> Iich ajcxy n'ap ndeedyich hue' je' yminañ co jëbi ya huaad iich ajcxy nDios'ojadájtcixyich ma jadayaabi huingombi copijp. E miich ajcxy judiojäy yminaangixy co jim Jerusalén je' ma huaad jëbi nDios'ojadajtim, ca' jac ma.

<sup>21</sup> Chi Jesús y'adzooy nimay je töxyjäy:

—Töxyjäy mijpidäg iich n'ayuc. Co ypadamy je xii je tiempo co ni ya ma miich ajcxy mDios'ojadajttac, e ni jim Jerusalén jääy ca' ojadadipy ajcxy yi Dios Teedy. <sup>22</sup> Miich ajcxy ca' tiy'ajt mnejhuiygixy nej jëbi huaad mDios'ojadájtcixipy. Iich ajcxy judiojäy nejhuiybich ajcxy je tiy'ajt nej jëbi huaad nDios'ojadajtim. Com tûg judiojäy je huidibi yajnidzooctähuam je jääy ajcxy y'alma ma Dios. <sup>23</sup> Ypadamy je xii je tiempo, e jada jëdu'n je tiempo co je huidibi ajcxy tÿydudägy Dios ojadajtp, y'ojadadipy ajcxy Dios miiid oyjot oyhuinma'ñ etz miiid Dios ytiy'ajt. Com yi Dios Teedy y'ixtaayb yi jadu'mbi jääy huidibi ojadadib miiid oyjot oyhuinma'ñ. <sup>24</sup> Dios ca' ñinicx miiidity, jadu'n je' nej poj ca' yaj'ixy. Je jääy ajcxy pinjaty ojadajtp Dios, copicy co huen ojadajtcixy miiid tudägyjot tudägyhuinma'ñ, etz miiid Dios ytiy'ajt.

<sup>25</sup> Chi je töxyjäy yminañ:

—Iich nejhuiyb co je Mesías ymina'ñ huidibi naydijaanip Cristo, co je' yminipy, huin'it xyajni'ixhuaanim tûg'ociy tiy'ajt.

<sup>26</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Iich jëdu'n je Cristo huidibi miich miiidmipydacyp.

<sup>27</sup> Chi jada' yja'ty ajcxy Jesús ydiscípulos ajcxy. Chi ajcxy ooy jihuÿ ti anajty co Jesús je töxyjäy miiidmipydägy, e ni pin ca' yaj'amidooy ti anajty chojcyp ti anajty yñimipydacyp miiid yi töxyjäy. <sup>28</sup> Chi je töxyjäy jim ymajt ixmajch, chi ñicxy cajpjoty oy mayjäy nimay:

<sup>29</sup> —Mingix, jam tûg yëdijc ijxim. Ti iich yi' xyajni'maydäyich tûg'ociy tijaty ti nduñich. ¿Nej ca' jada' yi' jëjity je Cristo?

<sup>30</sup> Chi choñ ooy mayjäy cajpjoty, ninicxy ajcxy Jesús. <sup>31</sup> Yam anajty ajcxy Jesús ydiscípulos chachnämäyii adzip:

—Huindzin, occaay.

<sup>32</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Iich nmiiidich tûg caayin uucin huidibi miich ajcxy ca' mnejhuiygixy.

<sup>33</sup> Paady je' ydiscípulos ajcxy tzachhuinmay, ac jëyi ajcxy, nayñimayigixy miñ xipy:

—¿Nej ti pinjaty yajcayyii yaj'ügyii?

<sup>34</sup> Chi Jesús yminañ:

—Jotcujc nayjihuÿijich co ti nguydunich Dios chojcín. Com yi' ti xyquexyich ya naaxhuiñ, e nguydúunibich yi' y'ané'min. <sup>35</sup> Miich ajcxy minaangixp co jactigoy'ijtni jamidaax po' mina cosecha nyajpidicim. Oc-huinmay miich ajcxy, iich nmina'ñich, jëbi nyajpidicim yi cosecha cham cham. Huindiixcix yi mayjäy huidibi xyñigidaacim choon cajpjoty. Ni'ixi yi' ajcxy y'ity co amido'idaangixy Dios y'ayuc. Jadu'n ajcxy nipaty nej tugi cosecha huidibi ti ymijaani, jëbi nyajpidicim. <sup>36</sup> E pinjaty cosecha yajpidicp ypaatyp ajcxy ymuju'ñ. Nañ tim jadu'n miich ajcxy huidibi myajmibijcy yi jääy ajcxy co iich je' je Cristo, mbaadipy ajcxy jotcujc'ajtin, etz huidibi ajcxy xymibijcpich xymijpidaacpich ypadamy ajcxy y'alma jugy'ajtin huidibi ca' yciixy ytigooy. Tim jadu'n nej je jääy ajcxy huidibi niip etz huidibi cosecha yajpidicp yjotcugiiygixy miiid co je cosecha ti y'ity, nañ tim jadu'n je jääy ajcxy huidi cojaay jecy'ajty jada Dios y'ayuc etz miich ajcxy jotcugiiygixy aguipxy co yi jääy ajcxy xymijpidägyich. <sup>37</sup> Paady tiy'ajt je ayuc huidibi minam: "Tûg jääy niip etz jadüg jääy cosecha yajpidicp." <sup>38</sup> Iich ti nguexyich miich ajcxy myajmibijpy jääy huidibi ti paady

Cristo ytiy'ajt ma Dios ñecy. Yí Dios y'ayuc ycojaaybí tí möy je jääy Dios ytiy'ajt, e miich ajcxy je' mbubedípy co myajmibigípy co iich je' je Cristo.

<sup>39</sup> Mayjäy huídibi cogajpíp jím Samaria ymíjpídac ajcxy je Jesús co je' je' je Cristo, miid co je töxyjäy anajty tí ymina'ñ: “Tí yi' xyajnimaydäyich tijaty iich tí nduñich.” <sup>40</sup> Co je samariajäy ajcxy yjädy ma Jesús yhuinduu, chi ajcxy cohuaníy huen huímy. Chi Jesús jím yhui'míiy mejtz xii. <sup>41</sup> Janch mayjäy ooy nígi mibijcy mijpidacy Jesús, co je' je' je Cristo co ajcxy ci'm mìdomiydacy je Jesús. <sup>42</sup> Chi ajcxy nímay je töxyjäy:

—Canan jéyi co miich tí xyajnimäy iich ajcxy, paady ycixpi iich ajcxy yam nmibicyich. Nañ tí iich ajcxy yam ci'm n'amido'ityich, paady iich ajcxy nejhuiy co janch jada yjéjity je Cristo huídibi yajnidzögam yí naaxhuiñjäy ajcxy y'alma ma Dios.

### *Jesús yajtzooc tüg gobierno mijtungmíidpi ymang*

<sup>43</sup> Mímejtz xíibí anajty co Jesús chooñ jím, nicxy jím Galilea. <sup>44</sup> Jesús ci'm anajty tí ymina'ñ:

—Co jääy ajcxy huídibi miid Dios yhuij'ajt ycujc'ajt yajpaady ma ycí'mgajp, ca' pín yajmj'adyii. <sup>45</sup> Co Jesús yja'ty jím Galilea naaxjot, huídi anajty ajcxy jimpíp agujc'jotcuje ajcxy cöbijcy Jesús, com tí anajty ajcxy ijxcixy tijaty mijhuinma'ñ anajty tí tuñ jím Jerusalén xíijoty, com nañ tí je' anajty ajcxy jím y'oygixy xii'ajtpí.

<sup>46</sup> Chi yhuimbijty Jesús jadüg'oc jím Caná ma Galilea ñaaxjot, ma je níi yajvinocojo. Jím Capernaum anajty tüg rey mijtungmíidpi huídibi anajty y'ung píjcip. <sup>47</sup> Co je' nejhuiy co Jesús anajty tí yhuimbity Galilea co anajty tí y'oy Judea, chi ninicxy, e chi cohuaníy co Jesús huen nicxy y'ung tzoyíyii huídibi anajty ögaanip. <sup>48</sup> Huin'it Jesús yminañ:

—Pen ca' ixipy tí m'ixy mijhuinma'ñ etz tijaty ijkpejt, ca' ixipy mmibicy.

<sup>49</sup> Chi y'adzoy je rey ymijtungmíidpi:

—Huindzin, tun may'ajt ninicx iich n'ung ma ca'ní y'o'cyñi.

<sup>50</sup> Chi Jesús yminañ:

—Huimbit ma mdijc, je m'ung jugy'ajtní je'.

Chi je yéydiyc mibijcy Jesús nej anajty tí ñímayii, chi ñicxy jadüg'oc ma ytijc. <sup>51</sup> Nicxníp anajty co ytumbi ajcxy oy yjjpcobadíyii, e chi ñimaayi co je' y'ung tí anajty y'agidägy.

<sup>52</sup> Chi yaj'amidooy ajcxy ti hora anajty tí yhuaadjihuíy, chi ajcxy y'adzooy:

—Ixíiy cujc yxíi naxy je toyíi y'ixmajtzni.

<sup>53</sup> Paady je ungdeedy jihui'ñybijcy co huin'it je' jada' je tiempo co anajty Jesús tí ñímayii: “Je m'ung jugy'ajtní je'.” Chi jada' mibijcy mijpidacy Jesús miid tüg'óciy jääy huídijaty anajty yajpat ma yjíin ytijc.

<sup>54</sup> Je' je' je mimetzpi mijhuinma'ñ mij'oy'ajt huídibi Jesús ytuñ co chooñ jím Judea ñicxy jím Galilea ñaaxjot.

## 5

### *Jesús yajtzooc tüg jääy huídibi anajty ycí' ytecy xuuxy*

<sup>1</sup> Co jadu'n ytuni yajtjí jím Jerusalén anajty ajcxy judío jääy tungixy tüg mijxii. Huin'it Jesús jím ñicxy jím Jerusalén. <sup>2</sup> E jím Jerusalén jím anajty níi abojtzig y'ity, mihuingon je poch aguu huídi xiijip puerta de las ovejas. Je it hue' anajty yajtjy hebreo'amy Betesda, e ymiid anajty migoox it yhuinguembetpa't. <sup>3</sup> Ma je huinguembetpa't mayba'mjäy anajty jím chachcögnaaygixy; je huntzpi, cíducip tecytucpi, cíxuxy tecyxuxypí, huídibi anajty ajcxy jím tzach'ahuijxp mina je níi y'ocpu'xhuimbity. <sup>4</sup> Com tüg ángel anajty yhuimbety y'adijy ma je níi abojtzig y'ity, chi je níi yajyúcxy. E je jääy pínjaty anajty jayíjp jiiby níjoty tigíiyb co je níi yüçxy, huin'it anajty ajcxy chooccixy, oy ixipy tí pa'm ajcxy tím miidity.

<sup>5</sup> Jím anajty tüg yéydiyc hue' anajty tí ypa'mgögnäy iipx majmocx tugiig jímijt. <sup>6</sup> Co Jesús ijxy jím ycögnäy, ijxcajpy co anajty je' jecyíp chachmijtacni, chi nímay:  
—¿Nej mdzögambi?

**7** Chi je pa'mjäy y'adzooy:

—Huindzin, ca' nmiiididyich tüg yëydiyc pín iich xypidägipy jiiby niijoty co anajty nii y'ahuidijtcoty. E paady ycixpi co oy iich jím njamechich ma yí nii, ti huingbi ñitigiiyñi.

**8** Chi Jesúus yminañ:

—Pidiig, yajpidig yi mmaabejt, etz tüyüychon.

**9** Chi mic'amy choocy, chi je' ymaabejt yajpidig ytiigiiy yöybí najxpi janch mic oy. Hue' anajty tüg sábado xii co choocy. **10** Paady je judíoäy ixpicityjc ajcxy nimay je huídibi anajty ti chögy:

—Hue' yam sábado xii, paady ca' jadu'n ñigo'aducyity jadu'n nej m'idich co mmaabejt mdzimhuidity.

**11** Chi y'adzooy je':

—Je jääy tiibí iich xyajtzögy, yi' iich jadu'n ti xyñimäy: “Yajpidig yi mmaabejt etz tüyüychoon.”

**12** Chi ajcxy y'amidooy:

—¿Pin miich jadu'n ti xyñimäy: “Yajpidi yi mmaabejt etz tüyüychoon”?

**13** Per je tiibí anajty chögy, ca' anajty je' nejhuüy pin je' anajty. Com ti anajty Jesúus niyöydigoooyñi ma je mayjäy huídibi anajty ajcxy jím tzachjajtip ma je it. **14** Chi jada' jaccomjecy minaybaatti Jesúus jím ma Dios ytijc, e chi Jesúus yminañ:

—Cuentipic nej ti mdzögy, ca' ni ti bocys mjactunipy. Co pocys mjactunipy ca' yjecyity co tim niigi jibic nícxy mjaty.

**15** Chi je yëydiyc ñícxy oy je' yajnímäy je judío ixpicityjc co hue' je' anajty Jesúus, je huídibi anajty ti yajtzögyii. **16** Paady ycixpi je judío ixpicityjc anajty tzach'ixhuídijtcixy tzachpahuídijtcixy je Jesúus, e yaj'ögaangixy miid co anajty jääy ti yajtzögy sábado xii. **17** Chi Jesúus yminañ:

—Iich nDeedy tumb je' cham, ca' ypoocxy, paady ycixp iich nañ jadu'n nduñich cham ma miich ajcxy sábado xii.

**18** Co Jesúus jadu'n yminañ, paady ycixpi je judío y'ixpicityjc ajcxy niigi yjacjtötma'tcoty, ytímy yaj'ögamy anajty aj y Jesúus. Ca' ajcxy jadu'n yjotcuycity co anajty Jesúus ca' cuyduñ judíoäy ajcxy ytij'ajt nej ajcxy sábado xii yajmij'ajtcixy, etz co jadu'n yminañ: “Dios yi' nDeedy'ajtypich.” Paady ycixpi ajcxy judío y'ixpicityjc yminañ co Jesúus ci'm anajty ytügihua'ñ miid Dios.

### Dios ymooy je y'ung ymic'ajt

**19** Chi Jesúus yminañ:

—Janch janch iich miich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy co iich Dios nDeedy'ajtypich. Ca' huaad ti nduñich miid ngi'mjot ngi'mhuinma'ñich. Jëbi janchtiy nduñich huídibi n'ijxpyich Dios Teedy ytumy. Huídibi Dios Teedy ytumy, ndumybich com Dios yi' nDeedy'ajtypich. **20** Com yi Dios Teedy ooy yi tzocy jihuü yci'm'ung, paady xyajni'ixiydaaybich tüg'óciy yi huídibi ytumy. E nañ xyajni'ixihuaambich jacmijatypi mijhuinma'ñ, ca'ydi jadayaabi mijhuinma'ñ nej ajcxy ti m'ijxycixy nej jada pa'mjäy ti chögy, paady ycixpi niigi mhuinmayipy ajcxy. **21** Jadu'n nej Dios Teedy yajjugypicy yi o'cipi, e chi yajtzinäy jadüg'oc. Nañ jadu'n iich anajty ndimymöhuamy. **22** Com je Dios Teedy ca' je' ci'm ocyajciiyöyaani ocyajtecyöyaani jääy ajcxy ypcocy. Hue' tüg'óciy je ymic'ajt xyajciiidigiydaayich co iich ndiyduniipyich tüg'óciy naaxhuiñjäy, com Dios nDeedy'ajtypich. **23** Hue' tüg'óciy je ymic'ajt xyajciiidigiydaayich, jigix tüg'óciy jääy xyajmij'adipyich. Je jääy ajcxy huídibi ca' xyajmij'ada'ñich, nañ ca' ajcxy yajmij'ada'ñ Dios Teedy huídibi xyquejxich ya naaxhuiñ.

**24** Janch janch iich miich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy: Co hueñypinjäyity, pinjaty xy'amido'ítibich n'ayuc, e ymibijcyp ymijpidacyp je tiibí xyquejxyich ya naaxhuiñ, miid je'je y'alma jugy'ajtin huídibi ca'ycixipy ytigoyipy, e ca' Dios Teedy chaachytuna'ñii miid

ypocy ycixpi. Hue' janchtiy co y'ögipy, chi janchtiy jadügtec yjugypigipy. <sup>25</sup> Janch janch iich miich ajcxy jadu'n nimaaygixy co yi xii tiempo paatnipy, e cham jedu'n ti paady, co yi jay ajcxy tiibi y'o'ccixy ymidohuipy yi n'ayucich, co anajty ngapxyich, com Dios yi nDeedy'ajtpich. Pin jay anajty midoob n'ayucich jugypigip jadüg'oc ajcxy. <sup>26</sup> Com yi Dios Teedy mic'ajt miid jebi yajjugypicy jay tiibi y'o'ccixy. Nañ Dios ti xymöyich ymic'ajt jebi huaad nyajjugypicyich jay tiibi y'o'ccixy, com Dios iich nDeedy'ajtypich. <sup>27</sup> Ti Dios xymöyich ymic'ajt jebi ndiyduñich je jay ajcxy miid ypocy ycixpi, com iich je' je jay huidibi tzoon tzajpjoty. <sup>28</sup> Ca' ooy jada ayuc tiy'ajt mhuinmaaygixy. Com ypaadipy je xii je tiempo co je huidijaty ajcxy yajpatp ma naaxtigiydac, ymidohuipy ajcxy n'ayucich co iich anajty nmigapxyich ajcxy. <sup>29</sup> Chi ypidzimipy ajcxy ma ñaaxtigiy. Je' ajcxy huidibi anajty oybi ti tungixy, jugy'adip ajcxy y'alma jadüg'oc. Je' ajcxy huidibi anajty jibicpi ti tungixy ypaadipy ajcxy tzaachypi miid ypocy ycixpi.

### *Dios tiy'ajt yejc co Jesús ymiid anajty mic'ajt*

<sup>30</sup> Ca' ni ti huaad nduñich miid ngi'mmic'ajtich ngi'm'ayucich. Je ayuc tiy'ajt huidibi nmidooybich ma Dios Teedy, jada ayuc tiy'ajt miid nyajciyöya'ñich nyajtecyöya'ñich jay ajcxy ypocy. Jadu'n tiydudägy nduna'ñich, com ca' iich nduñich ngi'mdzójicinich. Yi' iich ndumyb nej Dios Teedy tzocy, yi huidibi xyquejxich ya naaxhuiñ. <sup>31</sup> Co ixyipy iich ci'm nayñigodiy'ajt'adyiijich, ca' ixyipy miich ajcxy mmiipidägy n'ayuc ndiy'ajtich. <sup>32</sup> Com huingbi yi' huidibi xyñigodiy'ajt'ajtpich co iich Dios ymic'ajt nmiididyich, e nejhuiyibich co janch yi' huidibi xyñigodiy'ajt'ajtpich. <sup>33</sup> Miich ajcxy ti mguexy je migügtijc ajcxy tiy'ajtpijcpi ma Juan. E je' yejc tiydudägy ayuc tiy'ajt janchhypi pin iich. <sup>34</sup> Co jadu'n nmina'ñich co Juan xyajnidiy'ajt'atyich co iich je' je Cristo, ca' jadu'n nmina'ñich co ooy ycopicity co tüt jay xyñidiy'ajt'adipich. Com Dios ci'm xyñidiy'ajt'ajtpich. Jadu'n ajcxy nyajnimäy jada tiy'ajt, jigix ajcxy m'alma nüdzooçin paadipy ma Dios. <sup>35</sup> Je Juan mictägy ooy Dios y'ayuc najtzcapxiyi, jadu'n je' anajty nej tüt jiin huidibi tiicxp jajp, e miich ajcxy tüt jaxigyi ti mxondaaccixy miid yi' y'ayuc ytiy'ajt. <sup>36</sup> Niñi iich Dios y'ayuc ytiy'ajt nmiididyich ca'ydi Juan. Yi mijhuinma'ñ huidibi ndumybich miid Dios Teedy ymic'ajt. yi' xyajniguëxigibich co iich ya naaxhuiñ Dios Teedy xyquejxich. <sup>37</sup> Yi Dios Teedy tiibi xyquexyich, yi' ci'm yejc tiy'ajt co iich je' je Cristo. E ni caminaabi miich ajcxy yi' mgamidoohui ycapxin, nañ ni caminaabi miich ajcxy Dios Teedy yhuiñyijp maga'ijxi. <sup>38</sup> Ni ca' miich ajcxy mmiidity yi' y'ayuc ma mjot mhuinma'ñ, miid co miich ajcxy ca' xymipidägyich co iich je' je jay huidibi Dios ti quexy ya naaxhuiñ. <sup>39</sup> Ijxtaaygixy jada tiy'ajt ma Dios ylibro, com jiiby mdijy miich ajcxy mbaadipy tiy'ajt nej jebi ajcxy mjugy'adipy co anajty ti m'o'ccixy, e yi' Dios ylibro nañ iich yi' xyñigapxp. <sup>40</sup> E ca' miich ajcxy mgöbigaangixy iich n'ayuc iich ndiy'ajt, jigix ajcxy jugy'ajti mbaadipy huidibi ca' ycixy ytigooj.

<sup>41</sup> Dios xycömayipyich, ca' ngöbigipyich co naaxhuiñjäy ajcxy xycömayipyich. <sup>42</sup> Nnejhuiyibich, nej miich ajcxy mjot mhuinma'ñ mmiidity, co ca' ajcxy Dios ytiy'ajt mguyduuni. Ca' ajcxy migüg mdzojccixy mjihuüyixy jadu'n nej Dios tzocy jihuüy jay ajcxy. <sup>43</sup> Iich ti nmiinich miid nDeedyich ymic'ajt. Miich ajcxy ni ca' xycöbicyich. Pen ji huingbi jay ymiiñ miid yci'mmic'ajt, ca' miidity Dios ymic'ajt, je' janchtiy miich ajcxy ooy mijpidägaangixy. <sup>44</sup> Ca' mjájtcixipy nej iich miich ajcxy xymipidägibich, miid co ajcxy ci'm mdzachnaygömayaanigixy ac miich ajcxy jeyi. E co ixyipy miich ajcxy xycöbiga'ñich, huin'it ajcxy Dios xycömayipy. <sup>45</sup> Ca ajcxy mmina'nipy co iich miich ajcxy nxihuaamy ma Dios Teedy yhuinduu. Je Moisés miich ajcxy yxiham ma Dios, je huidibi miich ajcxy mdzachmijpidacaacip ytiy'ajt. <sup>46</sup> Pen mmijpidacaacip ixyipy ajcxy je Moisés y'ayuc ytiy'ajt, nañ jadu'n ixyipy iich miich ajcxy xymipidägyich. Com Moiseś iich yi' xychachñimiydaacich ma yi' ñecy. <sup>47</sup> Pen ca' mmijpidacaaccixy Moiseś ñecy, ca' mjájtcixipy nej ajcxy mijpidáaccixipy iich n'ayuc.

## 6

*Jesús ymoy jay jicxy picy migoox mil*

<sup>1</sup> Co jadu'n ytuni yjajti, chi Jesús ñicxy jím Galilea mejy nínaxy, huídibi nañ jadu'n xiijip Tiberias mejy. <sup>2</sup> Janch mayjäy anajty Jesús ypanicxyii axam co anajty ajcxy ixy je miíhuinma'ñ tijaty anajty Jesús ytumyb ma mayba'mjäy. <sup>3</sup> Chi Jesús ypejty ma tüg cögop, chi jím y'ixtacy miid je' ydiscípulos ajcxy. <sup>4</sup> Tim huingonip anajty je pascuaxii huídibi anajty judíojäy ajcxy ytumyb. <sup>5</sup> Chi Jesús ijxy co janch mayjäy ti ypamiinyii, chi nimay Felipe:

—¿Ma jada' caayin uucin n'ocjuyim, ti nyajcaayim jada mayjäy huídibi ti xypamiinim?

<sup>6</sup> Hue' anajty y'oc'ijxmadzamy nej Felipe y'oc'adzooy. Jesús anajty ñejhuiiyb yajxon ti anajty ytunamy. <sup>7</sup> Chi Felipe y'adzooy:

—Ni ycahuaadihuip mejtz mil peso meeñ, co ixyipy ajt n'ocjuyaanim caayin uucin, e nmöhuaanim cijp tüg'aa cijp mejtz'aa jeyi.

<sup>8</sup> Tüg Jesús ydiscípulo, hue' anajty yxi Andrés, Simón Pedro y'uch, je' jadu'n nimay Jesús:

<sup>9</sup> —Cha tüg pi'c'anäg huídibi miid migoox cebada tzajcaagy, e mejtz acx ung. E ni ycatijiity yi' yi migooxpí tzajcaagy, etz mejtz acx ung miid jada mayjäy.

<sup>10</sup> Chi Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxy:

—Yaj'ixtacta' yi mayjäy.

Miiyjot anajty ooy ma je it.

Chi ajcxy y'ixtactay. Hue' jada' anajty ajcxy ñaybadyii migoox mil ac yëydijctijc, abicy yi töxyjädyjc etz y'ung y'anäg ajcxy. <sup>11</sup> Chi Jesús je tzajcaagy conig, chi yajnajxy Dioscojuyip, chi yajnigidagiyyday je jay ajcxy huídijaty anajty jím ñaaib, mooy jadu'n nej piñ tim tzocy je tzajcaagy etz je acx. <sup>12</sup> Co je mayjäy cayday, chi Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxy:

—Yajmujcta' ajcxy yi cayduc, ca'ydi huaad ni ti y'iyoy.

<sup>13</sup> Chi ajcxy yajmujctay je cayduc, e yaj'uch ajcxy majmetz miijaty cach miid je tiibí anajty yconaxy je migooxpí tzajcaagy. Je' anajty jadu'n ti yjacconaxy. <sup>14</sup> Co ajcxy y'ijxy je miíhuinma'ñ huídibi anajty Jesús ti tuñ, chi je jay ajcxy yminañ:

—Janch jédim jada je yëydijc huídibi Dios y'oy'ajt ymic'ajt miid, je huídibi anajty miinam ya naaxhuiñ.

<sup>15</sup> Co Jesús nejhuiy co ajcxy anajty yajrey'ada'ñyii, chi jada' jadüg'oc huinhuäctuttay je mayjäy. Chi ñicxy naydüğ ma tüg yuugjot.

*Jesús yöy nihuingíxy*

<sup>16</sup> Co oy chu'hiñi, chi Jesús ydiscípulos ajcxy y'idaacni ma mejypa'. <sup>17</sup> Chi ajcxy ybarcotigiiy, ñicxy ajcxy jím Capernaum jadügpí mejypa'. E ti anajty ycoodziyyiñi, e ca'ni anajty Jesús ajcxy ñihuimbidyiini. <sup>18</sup> Chi tüg miipoi ymiñ, chi je mejy ytigiiy oy yücxpi. <sup>19</sup> Ti anajty ajcxy ytüyöy oy migoox tudujc kilómetro co ajcxy ijxy Jesús yhingoñ ma je barco, hue' anajty ytüyöy mejyhuingíxy. Chi ajcxy ooy ñay'adzigiyyi. <sup>20</sup> Chi Jesús yminañ:

—Iich yi', ca' mdzigiyyixy.

<sup>21</sup> Chi ajcxy jetcuc Jesús yajbarcotigiiy. Chi tim mic'amy ajcxy ymejch jím ma mejypa' ma anajty ajcxy ñicxcixy.

*Mayjäy ixtaay Jesús*

<sup>22</sup> Je mayjäy huídibi anajty ajcxy ti yhui'miý jím'amy y'ahuin, y'ixj ajcxy co ac jeyi Jesús ydiscípulos ajcxy ytigiiy ma tüg barco, e Jesús ca' anajty ti ytigiiy barcojoty miid je' ajcxy. Ac jeyi anajty ajcxy ti choongíxy barcojoty. <sup>23</sup> Je com jabom nijejity barco huídibi anajty jím tzomb Tiberias, ti anajty yjädy miíhuingon ma je it, ma anajty Jesús ti yajcaaygíxy je mayjäy miid je Huindzin Dios ymic'ajt, huin'it co Dios miibijctzoy. <sup>24</sup> Chi je mayjäy ajcxy

ijxy co ca' anajty jím Jesús, ni ca' anajty jím je' ydiscípulos ajcxy. Chi ajcxy ybarcotigiyday, chi ajcxy oy ixtaaygíxy Jesús jím Capernaum.

*Jesús ymöhua myjäy ajcxy jugy'ajtin huídibi ca' ycixípy ytigoyípy*

<sup>25</sup> Co ajcxy minaybaati Jesús mey ñinaxy, chi ajcxy nimay:

—Huindzin, ¿mina miich ya ti mmiñ?

<sup>26</sup> Chi Jesús y'adzooy nimay je mayjäy ajcxy:

—Janch janch co iich miich ajcxy yam jadu'n nimaaygíxy co miich ajcxy xy'ixtaaybich, canan yi' ycixpi co ajcxy ti m'oc'ixy yi mijhuinma'ñ huidibi ti nduñich, paady ycixpi miich ajcxy xy'ixtäyich co ajcxy nyajcay cüxi miid tzajcaagy.

<sup>27</sup> Chi Jesús yjacminañ:

—Ca' myajjotmaygojcixy yi jíicxy pícy huídibi cíjxp tigooyb. Yi' janchtiy mijottigooygíxy yi jíicxy pícy huídibi xymöhuiy py yi jugy'ajtin huídibi ca' ycixípy ytigoyípy tüccíyi. Iich miich ajcxy je jugy'ajtin nmöhuiibich huidibi ca' ycixípy ytigoyípy tüccíyi, com iich je' je jäy huídibi tzoon tzajpjoty, e Dios Teedy xymic'ajtmooyich, jébi iich miich ajcxy nmöy jugy'ajtin huídibi ca' ycixípy ytigoyípy tüccíyi.

<sup>28</sup> Chi ajcxy nimay Jesús:

—¿Ti iich ajcxy jébi huaad nduñ, nej jébi iich ajcxy Dios xymijotcuyc'aty?

<sup>29</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Dios chojcpy co miich ajcxy xymibicyich, com Dios xyquejxich ya naaxhuiñ.

<sup>30</sup> Chi ajcxy nimay Jesús:

—¿Ti ijxpejt mdunamy miid iich ajcxy, jébi iich ajcxy n'ixípy Dios ymic'ajt etz iich ajcxy nmibigípy co miich je' je Cristo? ¿Ti mijhuinma'ñ mdunamy? <sup>31</sup> Iich ajt nmij'ap nmijteedy ajcxy jecy'ajty yjíicxy pić ajcxy je maná jím ma titznaax'it. Jadu'n ymiñ jaybety ma jadu'n ymina'ñ: "Dios yejcpy jíicxy pícy huidibi tzoon tzajpjoty."

<sup>32</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Janch janch iich miich ajcxy yam jadu'n nimaaygíxy co canan je' je' je Moisés huídibi miich ajcxy xymooyb je jíicxy pícy janchypí huidibi tzomb tzajpjoty. <sup>33</sup> Je jíicxy pícy huídibi Dios yejcpy huidibi tzomb tzajpjoty, je' je' huídibi jugy'ajtin moy je naaxhuiñ-jäy huídibi ca' ycixípy ytigoyípy tüccíyi.

<sup>34</sup> Chi ajcxy nimay Jesús:

—Huindzin, iich ajcxy mooyg je jíicxy pícy janchypí jabom jabom huinxii.

<sup>35</sup> Chi Jesús yminañ:

—Iich jédu'n je jíicxy pícy huídibi miich ajcxy xymöhuiy jugy'ajtin huídibi ca' ycixípy ytigoyípy tüccíyi. Co jäy ajcxy xyñimiinich, e xymijpidägyich, huin'it ca' yi' ajcxy yuböccoda'nyii niminaxii, e co jäy ajcxy xymibicyich, ca' yi' ajcxy ytidzihua'nyii niminaxii.

<sup>36</sup> Com ti iich miich ajcxy nimäy, oy iich miich ajcxy ti xyja'ijxycixy, per ca' mibijccixy.

<sup>37</sup> Tüg'ociy pínjaty iich nDeedy yquexyp ma iich, xyñimimbich yi' ajcxy. E pínjaty xyñimimbich etz xymijpidacpich, ca' iich yi' ajcxy n'ixtijy. <sup>38</sup> Canan paady ycixpi iich ti ndzooñ tzajpjoty ngidägich ya naaxhuiñ co nduna'ñich ngi'mhuinma'ñ. Hue' janchtiy yi' ndunaamyich nDeedyich y'ayuc ytij'ajt, com yi' xyquejxich ya naaxhuiñ. <sup>39</sup> Yi' jadu'n tzojcp iich nDeedy huidibi xyquejxich ya, co iich ca' ni pín nyajtigoyípyich, yi huidijaty xymooybich. Hue' janchtiy yi' ajcxy nyajjugypigípyich jadüg'oc co anajty naaxhuiñbi ti yhuaad'ajtni mina ytigadzipy. <sup>40</sup> Dios Teedy ti xyquexyich ya naaxhuiñ e yi' jadu'n tzojcp co pín jäy iich anajty xy'ijxpich, e xymijpidacpich, ymiid'adipy je' ajcxy jugy'ajtin huídibi ca' tüccíy ycixípy ytigoyípy. Hue' janchtiy nyajjugypigípyich ajcxy jadüg'oc co anajty je naaxhuiñbi ti yhuaad'ajtni mina anajty ytigadza'ñ.

<sup>41</sup> Chi je judójäy ajcxy ooy yajtzibiiy yajcapxiiy co anajty Jesús jadu'n ti ymina'ñ: "Iich je' je jíicxy pícy huídibi tzoon tzajpjoty." <sup>42</sup> Jadu'n anajty ajcxy chachmina'ñ:

—¿Nej ca' je' yjadaajity je Jesús, je José y'ung, je huīdibi ajt ytaj yteedy n'ixy'ajtim? ¿Nej co jadu'n ymina'ñ: "Iich ti ndzoonich tzajpjoty"?

**43** Chi Jesús y'adzooy:

—Ca' myajtzibiiygixy myajcapxiiygixy ac miichi yajcxy. **44** Ni piñ jää xycaniminipyich, pen ca' jayijp Dios Teedy huinma'ñ ymoyii co xymipidägibich. E co xymipidägibich, chi nyajjugypigipyich jadüg'oc co anajty naaxhuiñbi ti yhuaad'ajtni mīna ytigadzipy. **45** Com jadu'n ymiiñ jaybety ma Dios ñeey huidibi je jää ajcxy anajty Dios ytiy'ajt miid huidibi jecy'ajty yjaay co Dios yaj'ixpigamy je jää ajcxy tūg'óciy. Paady ycixpi tūg'óciy jää huidibi midoob Dios y'ayuc etz y'ixpjcyp Dios ytiy'ajt xymipidägibich ajcxy.

**46** Ca' ni tūg jää ti ixy yi Dios Teedy. Jëyi je jää tūgpajc huidibi ti choñ ma Dios, yi' je' ti ixy yi Dios. **47** Janch janch iich miich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy co pinjaty xymibijcpich xymipidaacpich, ymiid yi' ajcxy yjugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi. **48** Iich jëdu'n je jiicxy picy huidibi jugy'ajt mooyb je jää huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi. **49** Miich ajcxy mmij'ap mmijteedy yjiicxy'ajti ycaagy'ajti ajcxy je maná jím titznaaxtuum'it jecy'ajty. E chi ajcxy y'o'ctay. E ni ca' ajcxy jugy'ajtin paty huinixibi. **50** Je jiicxy picy huidibi nnigapxypich huidibi tzoon tzajpjoty, co jää ajcxy jiicxiipy, ymiid'adipy ajcxy je jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi. **51** Iich jëdu'n je jiicxy picy huidibi ti chooñ tzajpjoty, etz ti ycidägy ya naaxhuiñ huidibi jugy'ajtin yejcp. Co jää ajcxy jiicxyp je jiicxy picy, ymiid'adipy ajcxy je jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi. Je jiicxy picy huidibi nyegaamylch miid naaxhuiñjäy ajcxy ycixpi, je' je' je' nniniicxich.

**52** Chi je judío y'ixpicytijc ajcxy ooy yaj'ayucyooñ yajcapxyooñ, ac je'yi ajcxy ñayñimáayigixy:

—¿Nej jada yëydijc tiyy yi' ñiniicx njiiicxy'ajtim?

**53** Chi Jesús yminañ:

—Janch janch co iich miich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy, pen ca' miich ajcxy mdzüdzicxy iich nniniicx, e pen ca' m'uuccixy iich nni'py, iich je jää tūgpajc huidibi tzoon tzajpjoty, ca' miich ajcxy miid'adipy yi Dios yjugy'ajtin. **54** Com pinjaty iich nniniicx xychu'tzip etz iich nni'py xy'uucibich, ca' je ajcxy yjugy'ajtin ycixipy ytigoyipy tücci'yi, oy ajcxy yja'o'ccixy. Nyajjugypigipyich je' ajcxy jadüg'oc co anajty naaxhuiñbyi ti yhuaad'ajtni mīna ytigadzipy. **55** Iich nniniicx janchypi jiicxy picy yi', etz iich nni'py janchypi ügy yi'. **56** Co yi jää ajcxy xymibicyich xymipidägibich jadu'n ni paady nej jihuüy iich nniniicx xychüdzi, etz iich nni'py xy'uuci. Chi y'idiipy ajcxy huinixii ma iich, etz iich n'idiipyich huinixii ma je' ajcxy. **57** Dios Teedy huidibi xyquejxich ya naaxhuiñ ymiid jugy'ajtin huidibi ca' ycixy ytigooy. Iich ti nbaadyich ma Dios Teedy je jugy'ajt huidibi ca' ycixy ytigooy. Nañ mbadam y iich ajcxy jugy'ajtin huidibi ca' ycixy ytigooy ma iich. Co miich ajcxy xymipidägibich, jadu'n anajty nipaady nej jihuüy mjiiicxy'ajtigixy iich nniniicx. **58** Je jiicxy huidibi tzoon tzajpjoty, e ycidacy ya naaxhuiñ co jää ajcxy jiicxy'adyii, yajtzinähuiib je ajcxy, ca' ajcxy yjugy'ajtin ycixipy ytigoyipy tücci'yi. Yi mmij'ap mmijteedy huidibi jiicx'ajtigixy je maná jecy'ajty, o'ctay ajcxy, ca' ajcxy paty je jugy'ajtin huinixibi.

**59** Jadu'n Jesús ymiedacy jím ma je judío jää ajcxy ñaymujctac jím Capernaum co anajty jím yaj'ixpicy.

### *Mayjäy ca' mijotcujc'ajty Jesús y'ayuc*

**60** Co ajcxy Jesús y'ayuc midodaayi, nigujc-huäcxy je huidibi anajty ixpjcyp ma Jesús. Chi ajcxy capxpídzimy, e jadu'n ajcxy yminañ:

—Ooy chachchipity je Jesús y'ayuc. Ca' huaad ji piñ huinjihuiyday.

**61** Com Jesús ñejhuüy nej ajcxy anajty yajtzibii yajcapxiy, chi yminañ:

—¿Nej ca' miich ajcxy mijotcuje' aty je tzip ayuc jadu'n nej cham ajcxy ti nyajniimäy?  
 62 ¿Nej xymijpidägibich ajcxy, pen m'ijxpy ixyipy ajcxy co anajty nba'ttigiiyich jadüg'oc  
 jiiby tzajpjoty ma ndzooñich? Com iich je' je jäy huidibi tzoon tzajpjoty. 63 Je jäy ajcxy  
 yjihui'ñ, yi' je' ñinicx yajjugy'ajtip, e je jäy ajcxy ninicx ca' yi' ni ma chobaady, pen ca'  
 miidity yjihui'ñ. Co miich ajcxy mgöbigipy yi ayuc tiibib ngapxyich, huin'it ajcxy mbaadipy  
 Dios yjihui'ñ (je Espíritu Santo), etz mbaadipy ajcxy jugy'ajtin huidibi ca' tücci'yí ycixy  
 ytigooy, oy mja'o'ccixy. 64 Per nigujc-huäcxy ma miich ajcxy pinjaty ca' mibicy iich n'ayuc.

Com Jesús ñejhuiyb anajty jayijpní pinjaty ca' ymibigyii y'ayuc, etz pinjaty anajty  
 ciyegaanip ma ymidzip. 65 Chi Jesús yjacminañ:

—Paady ycixpi jayijp ti nmina'ñich, co ca' ni pin jëbi iich xymijpidägy, pen ca' Dios Teedy  
 jayijp yhuinma'ñ ymöyii co cöbiga'ñ ymöyii co cöbiga'ñ iich n'ayuc.

66 Huin'it mayjäy ajcxy, je huidibi anajty ixpijcp ma Jesús, chi ajcxy huinhuäctut  
 ixmajtni ajcxy Jesús. Ca' ajcxy y'ocjacpanicxni. 67 Chi jada' Jesús nimay je nimajmetz  
 discípulos ajcxy:

—¿Nej nañ xy'ixmadzaambich miich ajcxyi?

68 Chi y'adzooy Simón Pedro:

—Huindzin, ca' jac ni pin iich ajcxy jëbi huaad nmijpidägyich, com miich tügpajc miid  
 je ayuc huidibi xyajni'ixiyich ajcxy nej jëbi huaad iich ajcxy nbaadipy jugy'ajtin huidibi  
 ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yí. 69 Iich ajcxy nmibijcypich e nnejhuiybich co miich je' je jäy  
 huidibi tzoon ma Dios huidibi huädz yhuinma'ñ ymiid.

70 Chi Jesús yminañ:

—Miich ajcxy je' ti nhuin'ixyich nimajmetzpi, e nidügti miich ajcxy mujcu' huinma'ñ  
 mmiidity.

71 Je Judas Iscariote, Simón ymang, anajty ytijpy. Com je' je' anajty ciyegam Jesús ma  
 ymidzip, oy je' anajty yjajejity nidügti ma je nimajmetzpi.

## 7

### *Jesús y'uch ajcxy nañ ca' anajty jaty mijpi daaci Jesús y'ayuc*

1 Co jadu'n ytundaayi yjajtaayi, jim anajty Jesús yhuidity Galilea naaxjot, ca' anajty  
 ñicxa'ñ jim Judea naaxjot, co anajty yi judíoäy ajcxy huidibi midzip'ajtip yaj'öga'ñyii.

2 Tim huingon anajty je judíoäy yxi, hue' anajty ajcxy yxiigoyäxy Tabernáculo xii. 3 Chi  
 Jesús ñimaayi y'amigüg y'uch yeydijcipi:

—Tzon miich ya, nícx jim Judea naaxjot nayguëxigii mayjäyjoty. 4 Com huenpinity  
 huidibi nayguëxigaanip mayjäyjoty, ca' ajcxy naygoyüchyii. Mdunipy miich mijhuinma'ñ  
 xiijoty, jigix je mayjäy xycömäyipy.

5 Ni Jesús y'amigüg ajcxy ca' anajty yjaty ymijpidägyii y'ayuc. 6 Paady Jesús y'adzooy:

—Iich nxii ndiempo ca'ní paty mina ndigihua'ñich jim Jerusalén jadu'n nej je Mesías.  
 Janch miich ajcxy oytimyminaajity jëbi mnayguëxicigixy ma je mayjäy ajcxy. 7 Ca' huaad  
 jëbi miich ajcxy, naaxhuiñjäy ajcxy, xymidziptzoñ. Janch iich xymidzip'ajtpich ajcxy  
 yi', je' co ngapxpädizimyich yi yjibic-huinma'ñ huidibi ajcxy ytumyb. 8 Nícx miich ajcxy  
 jim ma xii yjadyii. Iich ca' nnicxa'ñich cham, com ca'ní iich ndiempo yhuaad'aty mina  
 ndigihuiybich jim Jerusalén jadu'n nej je Mesías.

9 Jadu'ñydi jëda'ajty yminañ, chi yhui'miyy jim Galilea.

### *Jesús ñicxy jim Jerusalén xiijoty*

10 Co Jesús y'amigügti jec ajcxy jayijp ñicxtay xii'ajtpi jim Jerusalén, chi Jesús ñicxy nañ  
 jadu'n ayüch ameech ma anajty xii yjadyii. 11 Xiijoty je judíoäy ooy ajcxy ja'ixtay Jesús, e  
 chi ajcxy yminañ:

—¿Ma jada' je Jesús?

**12** Ma je mayjäy ajcxy may anajty ajcxy tzachnigapxcixy tzachnimiydaaccixy Jesús. Nijëjity anajty yminaangixy: “Tüg yëydijc oyjäybì yi”; e nañ nijëjity yminaangixy: “Ca'p yi' y'oyjäity, nigo jay tzachhuin'iñ.”

**13** E ni pín anajty ca' capxpidzimy mayjäyjoty co y'oyjäity anajty Jesús, miid co anajty ajcxy je judío ixpícytijc ajcxy tzachtzigiiygixy.

**14** E mijxiijoty Jesús ñicxy jím ma Dios ytijc, chi jím ytigiiy yaj'ixpíjcpi. **15** Je judío y'ixpícytijc tzachmaañhuindiiçcxcixy anajty je Jesús, chachminaangixy anajty:

—¿Nej jada' tiy jada chach'ixpícyt? e ca' ni ma ti y'escuel'aty.

**16** Chi Jesús y'adzooy:

—Jada ixpíjcín ca' iich jada njé'adyii. Yi' jada yje' je huidibi xyquejxich ya naaxhuiñ.

**17** E pen ji pínjaty cuydunaani yi' ytíy'ajt je huidibi xyquejxich, huinjihuiñhuipy yi' jada ixpíjcín, pen janch Dios yi' ytíy'ajt, o pen iich yi' ngi'm ayuc huidibi ngapxypich. **18** Je jay huidibi yci'm'ayuc yci'mdiy'ajt miid yaj'ixpícy, ci'm je' ñaygomaya'ñyii. Janch pínjaty tzojcp co ycömayiñyb je' yhuindzin huidibi ti yquexyii, tiyduðägy je', ca' je' y'anijity.

**19** Janch co Moisés miich ajcxy xymoy Dios ytíy'ajt. E ni tüg miich ajcxy mgacuy-dungixy je tiy'ajt. ¿Ti ycixpí co miich ajcxy xyaj'öga'nich?

**20** Chi je jay ajcxy y'adzooy:

—Mujcu' miich miid ma mjot mhuinma'ñ. ¿Pín miich yam xyaj'ögam?

**21** Chi je' ajcxy nímay:

—Miid tügpajc mijhuinma'ñ tiibí nduñich sábado xii, yi' miich ajcxy mij mdzachjihuiñb mdzachhuinmaayb. **22** Moisés miich ajcxy xyajnajtz'ane'miyy je cötujcín co ajcxy m'ung mdiy'ajttíiygixy (oy je' ca' yajtzondac, miich janchtiy ajcxy mmij'ap mmijiteedy Abraham yajtzondac), e paady ycixpí miich ajcxy m'ung mdiy'ajttíiygixy oy yjapocxxiñdumity. **23** E chi jada' ca'ydi miich ajcxy Moisés ytíy'ajt mnixiici myajxiici, paady ajcxy m'ung mdiy'ajttíiygixy oy sábado xiijoty. ¿Ti miich ajcxy co xymijotma'tcixich co tüg jay ti nyajtzögyich sábado xiijoty? **24** Ca' m'ix'ijxcixy mba'ijxcixy mmigüg miid anii. Yajciyöyi yajtecyöyi miich ajcxy jay ypocy miid tiy'ajt.

### *Ooy ajcxy tzachhuinmay je jay, peni Jesús je' je' anajty je Cristo*

**25** Chi ajcxy nijëjity Jerusalénjäy yminañ:

—¿Nej ca' jada jada' yjëjity je huidibi ajcxy yjaya'ögamyi? **26** Oc'ix ajcxy, ta ycapxy ymíydägy ijaxna' que'xna', e ca' ajcxy huam nímay. ¿Nej ti jada ajcxy ijaxcajpcixy yajxon tungmiidpi ajcxy co jada yjëjity je Mesías? **27** Iich ayt nnejhuiñym ma jada yëydijc choon. Per je Cristo co anajty je' ymiñ, ni pín je' canejhuiñhuipy ma je' anajty choon ma ycogajpity.

**28** Co Jesús jadu'n midoooy, co anajty yaj'ixpícy ma Dios ytijc, huin'it Jesús mic yminañ:

—Mnejhuiñyb miich ajcxy pín iich, e ma ndzooñich. Per ca'p iich ti nmiñich ya naaxhuiñ miid iich ngi'mdzojcín. Yi' huidibi iich ti xyquexyiçh, tiyduðägy yi' ytuñ, e ca' miich ajcxy yi' m'ixy'ajtigixy. **29** Iich janchtiy n'ixy'ajtypich je'. Je' co jím ndzooñich ma je', e je' iich xyquejxich.

**30** Huin'it ajcxy jamadzaañ, per ca' ni pín cñinxajiy, com ca'ní anajty paady je xii je tiempo mina ñaygiyegiñyb ma ymidzip ajcxy. **31** Per mayjäy ooy mibijcy je Jesús y'ayuc, e yminañ ajcxy:

—Co anajty je Cristo ymiñ, ca' jada' nígi mijhuinma'ñ tuna'ñ ca'ydi jadayaabi yëydijc.

### *Je teedy mijtungmiidpi yquejx ajcxy soldadotijc huen majtzcixy Jesús*

**32** Co je fariseojäy ajcxy ayuc midoooy co jay chachminaangixy jadu'n co je Jesús je' je' je Cristo, chi ajcxy quejxy tungmiidpi huen Jesús yajmach. **33** Paady Jesús yminañ:

—Iich jac-huäcxijpich hueení ma miich ajcxy, chi nnicxa'ñich jadüg'oc jiiby tzajpjoty ma huidibi xyquejxich. **34** Xy'ixtähuibich miich ajcxy, e ca' iich miich ajcxy xypaadiply. Ma anajty iich nnicxiçh, miich ajcxy ca' jaydëbi jiiby mnicxcixy.

**35** Huin'it je judío jay ixpícytijc acjëyi ajcxy ñay'amidoohui:

—¿Ma jada jada' y'ocnicxa'ñ, e nicxy iich ajt ngapaatim? ¿Nej nicxiib jada' ma je judíojäy ajcxy huidibi yajpaatcixy yxii yaa ma yi griegojäy ajcxy, e yaj'xpigaangixy yi griegos ajcxyi? <sup>36</sup> ¿Nej jada' yajhuimbizimy? co yminañ: "Xy'ixtähuiibich miich ajcxy, e ca' xypáadibich, e ma anajty iich nyajpaady, ca' miich ajcxy jaydëbi jiiby mnicxcixy."

### *Je nii huidibi jugy'ajt yejcp huidibi ca' yciixy ytigoy*

<sup>37</sup> Co je mijxi ycodiicxni, chi Jesús ytinay'ahuuy, chi mic yminañ:

—Pen ji pinjaty tiy'ajt nejhuihua'ñ jadu'n nej ixipy jää ytidziyii tzocy yi nii, huen xyñimiiñich, etz nmöhuuibich tiy'ajt. <sup>38</sup> Je jää ajcxy pinjaty xymibijcpich xymijpidaacpich, ytuñipy ajcxy jadu'n nej Dios ñecy yminañ ma jadu'n yjaybetyity: "Ycapxypidzimipy je' ajcxy Dios ytiy'ajt, etz mayjäy jocujc'ajtin etz jugy'ajtin pada'ñ huinixii, ytimyñipaatyp jadu'n nej nii ypidzimy janch com ma tûg niigop."

<sup>39</sup> Je' anajty jadu'n Jesús ytiyyp pinjaty je' anajty mibijcip, je' anajty ajcxy adigihuaanip jottigihuaanip je Espíritu Santo. Ca' ni anajty je Espíritu ymini ma je discípulos ajcxy com ca'ni anajty Jesús yhuimbityñi tzajpjoty.

### *Jää ajcxy ca' ñay'ayuc-huinjihuuyi miid Jesús yciixpi*

<sup>40</sup> Je mayjäy ajcxy huidibi anajty ti midooy nej Jesús anajty ti yminañ, nidüg nimetz yminañ:

—Jadaabi je' je tiyduñagypi jää huidibi Dios y'ayuc najtzcapxiyip.

<sup>41</sup> Jacjadyii yminañ ajcxy:

—Je' yi' je Mesías.

Per nijejity ajcxy huidibi ca' ymibijccixy chachminaangixy:

—Ca' jim Galilea naaxjot chona'ñ je Mesías. <sup>42</sup> Com jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy co je Mesías jim chona'ñ ma David y'ap y'oc, jim ma je cajp huidi xijip Belén ma David ycogajpity.

<sup>43</sup> Je mayjäy ca' anajty ajcxy ñay'ayuc-huinjihuuygixy miid Jesús yciixpi. <sup>44</sup> Nijejity anajty ajcxy ytimymadzamy Jesús, per ca' ni pin ymajtzi.

### *Judío ixpicytijc ca' ajcxy mijpidacy Jesús*

<sup>45</sup> Chi ajcxy policías huidibi tumb ma tzajptijc nihuimbijty ajcxy je teedy mijitungmiidpi etz je fariseojäy ajcxy, chi ajcxy ñimaayi:

—¿Nej ajcxy co ca' ti mmajtzcixy je Jesús?

<sup>46</sup> Chi ajcxy je' y'adzooy:

—Nicaminaaxii tûg yeydijc jadu'n ti ymiedyäg yadu'n nej yijiibi yeydijc.

<sup>47</sup> Chi je fariseojäy ajcxy yminañ:

—¿Nej nañ ti miich ajcxy myajhuin'ñigixyi? <sup>48</sup> Ca' nminaanim ti ajcxy teedy mijitungmiidpi o fariseojäy ajcxy mibijccixy Jesús. <sup>49</sup> Je mayjäy huidibi mijpidaci Jesús y'ayuc, ca' ajcxy y'ixpicity ma Dios ycötujcin. Dios yi' ajcxy tzaachytuniib.

<sup>50</sup> Nidügti ajcxy je' anajty je Nicodemo huidibi oga'n'aty ni'oy Jesús coodz, je' ymigügtijc jadu'n nimay:

<sup>51</sup> —Jadu'n iich ajt ngötujcin xy'ane'mim co ca' huaad ndzaachytunim pinjäy, pen ca'p jayijp n'ixyöyim nbayöyim ti anajty ti tuñ.

<sup>52</sup> Chi ajcxy ymigügtijc y'adzohuimbijty oyñinej:

—¿Nej miich nañ jadu'n galileoäyi? Ixta' yajxon ma Dios ñecy, com jiiby mnejhuñhiipy co jim Galilea ca' jim chona'ñ pinjäy huidibi Dios y'ayucnajtzcapxiyip.

<sup>53</sup> Chi ajcxy ñicxtay nidüg nidüg ma yjiiñ ydijc.

<sup>3</sup> Je jää ajcxy huidibí Dios ycötujcin yaj'ixpijcp etz je fariseojäy ajcxy miidmiiñ tüg töxyjäy ma Jesús huidibí anajty ti ytundigooy miid huingbí yeydijc. Chi ajcxy pidacy cujc'amy ma je mayjäy. <sup>4</sup> Chi ajcxy nimay Jesús:

—Huindzin, jadayaabi töxyjäy huingbí yeydijc miid ti ytundigoy. <sup>5</sup> Moisés ytiy'ajt iich ajcxy xyñajtz'ane'miy jecy'ajty co yajtzaagögädzipy jada jadu'mbi töxyjäy. ¿Nej miich m'ocminambi?

<sup>6</sup> Jadu'n ajcxy nimay co anajty ajcxy oc-huinma'ñ'ixa'ñ. Hue' anajty ajcxy ixtaayb nej jëbí huaad yajpocycäy Jesús. Chi Jesús yhuindacy, chi jada' ytigiyy jaaybí miid ycihuäx naaxcíxy. <sup>7</sup> Com je' anajty ajcxy chachyaj'amidooyb, chi Jesús ytinayígy. Chi ajcxy nimay:

—Pin jää ji ma miich ajcxy ca' ti pocy miidity, huen yi' jayijp tzaagäch jada töxyjäy.

<sup>8</sup> Chi Jesús yhuindacy jadüg'oc. Chi ytigiyy jaaybí jadüg'oc naaxcíxy. <sup>9</sup> Co ajcxy jadu'n ayuc yajhuinjihuiydaayi, chi ajcxy ooy chöyduñ, com yjihuíy ajcxy ypcocy. Chi ajcxy yjihuäctay. Chi je mijjäydiç ajcxy ñaybattzondayi. Jesús yhui'miy nimetz miid je töxyjäy huidibí jím anajty tinaayb huingon. <sup>10</sup> Chi Jesús yhuäccugiy jadüg'oc nimay je töxyjäy jada':

—¿Ma ajcxy je jää? ¿Ca' ni pin ti xychaachytuñ miid mbocy yciixpi?

<sup>11</sup> Chi je töxyjäy y'adzooy:

—Huindzin, ca' ni pin.

Chi Jesús yminañ:

—Ni iich miich ngatzaachytunipy miid mbocy yciixpi. Nicx, e ca' m'ocjacpocytuunip.

### *Jesús jadu'n nipaady nej tüg jiiñ huidibi tiicxpi*

<sup>12</sup> Chi jadüg'oc Jesús yjactigiy miydacp yminañ:

—Iich je tiy'ajt nmiid ya ma naaxhuiñjäy, jadu'n iich nipaady nej tüg jiiñ huidibi tiicxp ma jää ajcxy. Pinjäy xymijpidaacpich ymiiid tiy'ajt nej jëbí huaad tudägy chinähuípy, jadu'n nipaady nej jihuíy ytüyöy ma jiiñ ytiiçxin.

<sup>13</sup> Chi je fariseojäy ajcxy nimay Jesús:

—Miich ci'm nayñidiy'ajtip co miich je' je Cristo, e ca' mdiy'ajt chobaady.

<sup>14</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Janch co iich ci'm nayñidiy'ajt'adyiijich co iich je' je Cristo. E iich ndiy'ajt janch yi'. Com nnejhuiybich ma ti ndzooñich, e ma nnicxa'ñich. E miich ajcxy ca' mnejhuiyygixy ma ndzooñich, e ma nnicxa'ñich. <sup>15</sup> Miich ajcxy mmigüg mbocy'ijxyp miid mgí'mhuinma'ñ. Ca' ni pin nbocy'ixyich miid ngí'mhuinma'ñich. <sup>16</sup> Pen iich anajty nyajcÿöybich nyajtecyöybich jää ypcocy, tiyduvägäy anajty jadu'n nduñich. Com iich ca' nyajpaadyich naydüg. Je' xymii'dijtpich je Dios Teedy huidibí ti xyquexyich. <sup>17</sup> Com cojaay jadu'n y'ity ma miich ajcxy mgötujcin ñecy: “Pen nimetz jää nigodiy'ajt'aty huentiijity, tzoobatp ajcxy y'ayuc.” <sup>18</sup> Iich ci'm ñayñidiy'ajt'adyiijich co ndzooñich tzappjoty, etz nDeedyich nañ jadu'n xyñidiy'ajt'ajtpich, co je' ya ti xyquexyich.

<sup>19</sup> Chi ajcxy yamidooy:

—¿Ma miich mdeedy yajpaady?

Chi Jesús y'adzooy:

—Com co ca' iich miich ajcxy xy'ijxcapy co iich je' je Cristo, nañ ca' ajcxy m'ixy'adyii iich nDeedy. Co ixypy ajcxy xy'ijxcapyich, nañ jaydëbi ixypy ajcxy nejhuíy pin iich nDeedy'ajtyp.

<sup>20</sup> Jim jadu'n Jesús ycapxy ymÿydacy ma je meeñ'ijttac, co anajty yjää yaj'ixpicy ma Dios ytijc. E ca' ni pin ymajtzi. Com ca'ní anajty yxiñ yhora anajty paadyñi mina ñaygiyegiyyb ma ymidzip.

### *Jesús ñimay ymigügtiç co ca' huaad ñicxy ma je' anajty ñicxy*

<sup>21</sup> Chi Jesús yjacnimaayi ajcxy:

—Iich nnicxaanip iich, miich ajcxy xy'ixtähuibich. Miid ajcxy mbocy ycixpi m'ögaangixy, com ma nnicxa'ñiich ca' huaad miich ajcxy jëbi mnicxcixy miid mbocy ycixpi.

<sup>22</sup> Huin'it je judíojaay ajcxy ac jëyi ñayñimaayi:

—¿Nej nícxxy jada' ci'm ñayyaj'öga'ñyiji? Com jadu'n ymina'ñ co ma yi' nícxxy, ca' huaad iich ayt jëbi nnicxiim.

<sup>23</sup> E Jesús nügi nímay'idiich anajty:

—Miich ajcxy ya naaxhuiñ mmidiity mdiy'ajtcop. Iich tzajpjoty nmidiidyich ndiy'ajtcopich. Mich ajcxy naaxhuiñjäy ajcxy ytiy'ajt mmijpidaacipy. Iich ca' nmijpidägyich naaxhuiñjäy ytiy'ajt. <sup>24</sup> Iich miich ajcxy jadu'n nnimaayb co m'ögam miich ajcxy, e ca' ajcxy Dios mbocy xyhuinmeecxiip. Copicy ajcxy m'ögipy, e ca' Dios mbocy ajcxy xyhuinmeecxiip, pen ca' xymibigáangixyich co iich je' je huidibi jëbi mbocy ajcxy xyhuinmeecxiip.

<sup>25</sup> Chi ajcxy nímay Jesús:

—¿E miich, piñ miich?

Chi Jesús y'adzooy:

—Ti ajcxy nyajnimaaygixy piñ iich, co oga'n ndigiiyich jäy yaj'ixpijcpi. Cham jadüg'oc nyajnimaaygixy. <sup>26</sup> May ooy tijaty ayuc nyajnimähuaangixy nej ti mdundigooygixy ma Dios ytiy'ajt. Cham ca' ajcxy nyajnimaydähuipy. Je huidibi ti xyquexyich ya naaxhuiñ je' tüg'óciy tiy'ajt miid. E ngapxpidzimyich je ayuc je tiy'ajt jëyi huidibi ti nmidooyich ma je'.

<sup>27</sup> Je jäy ca' ajcxy huinjihuìy co Dios Teedy anajty Jesús ñigapxyp. <sup>28</sup> Paady Jesús nímay ajcxy:

—Co anajty miich ajcxy ti xyajcruudzpetiyich, iich je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, huin'it miich ajcxy mnejhuihuip co iich je' je Cristo. E co iich ca' ngi'mhuinma'ñ nduñich. Yi' iich ya nmiydacypich huidibi Dios Teedy ti xyaj'anemiyich. <sup>29</sup> Je Dios Teedy huidibi ti xyquexyich, yi' iich miid n'ityich. Ca' iich yi' xy'ixmachich. Com co iich njatytimyutumybich jabom jabom huidibi yi' chojcy.

<sup>30</sup> Co Jesús jadu'n yminañ, chi mayjäy ooy ymibijcy.

### Jäy huidibi mibijcp Jesús ycuychinaayipy yi' ytiy'ajt

<sup>31</sup> Chi Jesús nímay je judíojaay ajcxy huidijaty anajty ti ymibicy:

—Pen mmibijc ajcxy ciixyjot huinjot tüg'óciy iich n'ayuc, e ca' m'ijxmadzipy ajcxy iich n'ayuc, huin'it iich miich ajcxy jëbi njay'adyii. <sup>32</sup> Huin'it jëbi ajcxy mnejhuihuipy Dios ytiy'ajt. E. Dios ytiy'ajt xyñihuáangixiip ma je mjibic-huinma'ñ ooy xy'ané'mgixy.

<sup>33</sup> Chi ajcxy y'adzooy:

—Abraham iich ajcxy nmij'ap nmijteedy'ajtpy. Ca' iich ajcxy huaad ni piñjäy xyjac'anemy. ¿Nej co miich jadu'n mina'ñ: “Dios ajcxy xyñihua'nip ma yi' mjibic-huinma'ñ xy'ané'mgixy”?

<sup>34</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Janch janch iich miich ajcxy jadu'n nímaaygixy co tüg'óciy piñjaty pocy ytundiib, jibicp yi' ane'mip. Tim jadu'n nipaady nej tüg tumbi huidi codoogiy ijtp, yi' yhuindzin jatytimyane'mip. <sup>35</sup> Yi' tumbi huidibi codoogiy ijtp, ca' yhui'ma'ñ ma je jäy ytiyc huinixii. Yi' jäy y'ung janchtiy hui'mam huinixii ma yteedy ytiyc. <sup>36</sup> Pen Dios y'ung miich ajcxy xyajpidzimgixy ma je jibicpi xy'anemgixy, janch huinixii m'idaangixy, ca' ma ti jibicpi xy'oc'ané'mgixnipy. Tim jadu'n nej Dios y'ung y'ity, ca' ti jibicpi y'anemyii. <sup>37</sup> Nejhuiiyibich co miich ajcxy Abraham mmij'ap'adyii mmijteedy'adyii. Per miich ajcxy chachyaj'ögaambich. Je' co ca' mijpidaaccixy iich n'ayuc huidibi njayajnimaaygixyp. <sup>38</sup> Iich miich ajcxy nyajmildmijydaacyp tiibi n'ixyich huidibi ndeedyich ytumyb. E miich ajcxy yi' mdumyb nej m'ap mdeedy ti xyajnimaaygixy.

<sup>39</sup> Chi ajcxy y'adzooy:

—Hue' iich ajcxy nmij'ap'ajtyp nmijteedy'ajtyp je Abraham.

Chi Jesús y'adzooy:

—Pen janch ajcxy Abraham mmij'ap'adyii mmijteedy'adyii, yi' ixipy ajcxy mdungixyp jadu'n nej Abraham tuuñ. <sup>40</sup> Janch iich miich ajcxy xychachyaj'ögáangixyich, e ti ajcxy njayajnimäy je huidibi iich ti nmidooyich ma Dios. Ca' Abraham yaj'ögy je jäy ajcxy huidijaty anajty Dios ytiy'ajt miid, jadu'n nej miich ajcxy m'iidtaangixy. <sup>41</sup> Miich ajcxy jibic-huinma'ñ mdungixyp, tim jadu'n nej m'ap mdeedy jibic huinma'ñ ajcxy tuñ jecy'ajty.

Chi ajcxy Jesús adzooy:

—Ca'iich ajcxy ndigoy'ungity. Je' tügpajc iich ajcxy ndeedy'ajtyp Dios Teedy.

<sup>42</sup> Chi Jesús yminañ:

—Peni Dios ixipy ajcxy mdeedy'ajtyp, xychojcpich xymijpidaacpich ixipy ajcxy. Com Dios ti xyquexyich ya naaxhuiñ, e jiiby ndzooñich ma Dios. Ca'iich ngi'mdzojcín ycixpi nmiiñich ya naaxhuiñ. Yi' je' jadu'n tzojcp pin ti xyquexyich. <sup>43</sup> ¿Ti co ca' miich ajcxy mhuinjihuüy iich n'ayuc? Je' co ca' ajcxy midohuaangixy iich n'ayuc. <sup>44</sup> Je' miich ajcxy mdeedy'ajtyp je mujcu'. Miid mgí'mdzojcín mguydungixy je mujcu' chójcin. Je mujcu'yaj'öctiiby yi' jäy maabi naaxhuiñbi chondägy. Je mujcu' ca' je'ixaani Dios ytiy'ajt. Ca' ni ti tiy'ajt yajpaady ma je', com je mujcu' indaacp je', chi ci'm ooy njot y'idiçh. Je' ooy indacy, e je' oga'n anii yajtzondac. <sup>45</sup> Com miich ajcxy mujcu' yhuinma'ñ miid, paady miich ajcxy ca' xymibijci xymijpidaaci n'ayucich co iich tiy'ajt njamiydägy. <sup>46</sup> Ni pin miich ajcxy xycayajpocycähuipy. Peni tiy'ajt iich miich ajcxy nyajnimaayb, ¿ti co ca' mmijpidaaccixy iich n'ayuc? <sup>47</sup> Je jäy ajcxy huidibi yajpatp ma Dios, y'amido'ijtyp ajcxy Dios y'ayuc. Paady miich ajcxy ca' m'amido'ijtcixy Dios y'ayuc, com ca' ajcxy Dios mDeedy'ájtigixy.

### *Jesús jiiyim anajty yjugy'aty ca'ydi Abraham*

<sup>48</sup> Chi je judío xpícytijc ajcxy y'adzooy:

—Ti iich ajcxy yajxon nmina'ñ co miich mgogajpity jim Samaria, e mujcu' miich miid ma mjot mhuinma'ñ.

<sup>49</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Ca' iich mujcu' nmiiidity ma njot nhuinma'ñ, com nyajmij'ajtypich nDeedy, e miich ajcxy xy'ixtijpich. <sup>50</sup> Iich ca' ci'm naygomayijich. Dios Teedy iich xycömaayb, com yi' je' huidibi ixoyop payöyp jäy ajcxy ypocy. <sup>51</sup> Janch janch iich miich ajcxy nimaaygixy co ji nijejity jäy huidibi iich n'ayuc cuydumb, e ca' yi' ajcxy yjugy'ajtin ycixipy ytigoyipy tücciyi co y'o'cciixipy.

<sup>52</sup> Chi je judío xpícytijc ajcxy y'adzooy:

—Cham iich ajcxy janchtiy ti nnejhuüyich tiyudädägy co miich mujcu' miidity ma mjot mhuinma'ñ. Abraham o'c je', nañ jadu'n o'c ajcxy je huidibi anajty Dios ytiy'ajt capxhuäcxip, e miich mmina'ñ co pen ji pinjaty miich m'ayuc xymibijcip xymijpidaacip, ca' je' y'ögipy. <sup>53</sup> ¿Nej mjacmiid miich mic'ajt, ca'ydi Abraham, iich ajt nmij'ap nmijteedy huidibi o'ci? ¿Nej mjacmiid miich mic'ajt, ca'ydi ajcxy huidibi Dios y'ayucnajtzcapxiy, huidibi ajcxy o'ci? ¿Pin miich mdimnaydijyii?

<sup>54</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Pen iich nnaygomayibich ci'm, ca' n'ayucich chobaadipy. Iich nDeedy yi' xycömayipich, je huidibi miich ajcxy mdijipy co ajcxy mDios'adyii. <sup>55</sup> Per miich ajcxy ca' Dios m'ixy'adyii. Iich janchtiy n'ixy'ajtypich Dios. E co ixipy nmina'ñich co ca' iich Dios n'ixy'adyii, indaacpich ixipy, jadu'n nej miich ajcxy m'indaaccixy. Janch iich n'ixy'ich Dios, e nguydumyibich yi' y'ayuc. <sup>56</sup> Je Abraham, miich ajcxy mmij'ap mmijteedy, jotcujc ooy ñayjihuiiyi co anajtyixa'ñ iich nxii ndiempo ya naaxhuiñ. E co ijxy co iich nmiiñich, chi ooy yjotcugiiy.

<sup>57</sup> Chi je judío ixpicytijc ajcxy n̄imay Jesús:

—Ni mgamiiidity huixchigui'px majc j̄imijt, e Ɂimmina'ñ co m'ijxy Abraham? (Ca' m'ixy'ajt̄ je Abraham, naxy tūg mil j̄imijt maabi je' y'o'cni.)

<sup>58</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Janch janch iich miich ajcxy jadu'n n̄imay co ji anajty iich co ca'n̄i anajty Abraham yma'xung'aty.

<sup>59</sup> Chi ajcxy tzaa con̄ig ytaagädza'ñ anajty ajcxy. Chi Jesús yhuingoyüch, e ypidzimy ma Dios yt̄jc.

## 9

### *Jesús yajtzooc tūg huintzpi*

<sup>1</sup> Hue' anajty Jesús huidijtp co ijxy tūg huintz, jadu'n anajty huiintz ti yma'xung'aty.

<sup>2</sup> Chi ydiscípulos ajcxy y'amidoohui:

—Huindzin, Ɂpin pocy ytuun, jada huintzpi o ytaaj yteedy, co huintz yma'xung'aty?

<sup>3</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Ca' yi' ypocytuuñ, ni ytaaj yteedy, hue' janchtiy paady yc̄xp jadu'n yajty, j̄igix Dios ymic'ajt ñiguexigity ma yi'. <sup>4</sup> Copicy njactúunibich yi' ytung huidibi ti xyquexyich ya naaxhuiñ. Miinip je xii tiempo ma ca' pin Dios y'ayuc tunaani. Jadu'n nej jihuñy ixipy je xiimbi ti ñaxy etz je coodzpi ti ymiiñ. <sup>5</sup> Jadu'n nej n'ityich ya naaxhuiñ nmidiich Dios ytiy'ajt, jadu'n iich nipaady nej tūg j̄in huidibi codiicxp yi naaxhuiñyäj.

<sup>6</sup> Co Jesús jadu'n yminanday, chi nidzujiiy naax, chi mo'ntz yaj'oyiiy miid chujnii, chi jada' yajjaaxi je jää yhuiin miid je mo'ntz. <sup>7</sup> Chi n̄imay jada':

—Nicx quejtzpuj yi mo'ntz jim ma yi Siloé nii y'abojtzigity —je ayuc Siloé jadu'n yhuimbizimy: quexyöyb̄i.

Chi je jää huintzpi ñicxy j̄im, chi oy quejtz puju je mo'ntz, chi oy huimbity ti anajty yhuindicxig. <sup>8</sup> Je ymijiin ymidijc ajcxy etz tūg'ociy huidijaty anajty ajcxy ti ixy je huintzpi co jabom jabom iñäy limosna yajmucy, chi ajcxy ñay'amidoohui miñ xyipy:

—¿Nej ca' jada yjëjity je huintzpi huidibi anajty jabom jabom limosna yajmujcpi?

<sup>9</sup> Nijëjity ajcxy yminañ:

—Je' yi'.

E jacjadyii ajcxy yminañ:

—Huingbi yi', nigoob jadu'n yquëxig y nej je'.

E je' yminañ ci'm:

—Iich jëdu'n huidibi anajty huintz.

<sup>10</sup> Jadu'n anajty ajcxy tzach'amidoy:

—¿Nej yi mhuiin ti ñay'ahuäcxyii?

<sup>11</sup> E je' anajty y'adzooy:

—Yi yëydijc huidibi ajcxy ytiyp Jesús, yi' mo'ntz yaj'oyiiy xyajjaaxich nhuiin, e chi xyñimaayich: “Nicx quejtzpuj ma yi Siloé nii.” Chi nnicxyich, e oy nguejtzpujyich, e chi nhuindicxi'cyich.

<sup>12</sup> Chi ajcxy je' n̄imay:

—¿Ma je' je yëydijc?

Chi je huintzpi y'adzooy:

—Ca' nnejhuiñyich.

### *Fariseojäy tiy'ajt pijcy nej je huintzpi anajty ti chögy*

<sup>13</sup> Chi ajcxy yajnicxy ma fariseojäy ajcxy yhuinduu, je huidibi anajty huintz yajpatp.

<sup>14</sup> Hue' anajty tūg sábado xii (judíoja yajcxy amayxii) co Jesús mo'ntz yaj'oyiiy, e yajhuindicxig y huintzpi. <sup>15</sup> Chi je fariseojäy ajcxy jadüg'oc yajtiy nej anajty je jää ti yhuindicxig. Chi je jää y'adzooy:

—Mo'ntz tì pidägy ma iich nhuiin, chi iich tì nguejtzpujy, e cham n'ijxnibich.

<sup>16</sup> Nijëjity fariseojäy ajcxy yminañ:

—Yi yëydijc huidibi jada jadu'n tì tuñ, ca' yi' Dios ytìy'ajt miidity, com ca' yi' amay'aty sábado xii.

Chi ajcxy jacjadyii y'adzooy:

—¿Nej tiijy jada mijhuinma'ñ octuñ, pen hue' yi' pocyjäy?

Ca' ajcxy nay'ayuc-huinjihuíyigixy. <sup>17</sup> Chi ajcxy jadüg'oc nimay je jääy huidibi anajty tì y'ijxígy:

—E miich, ¿nej m'ocminambi? ¿Pin jääy yi' tibí xyajhuindicxígy?

Chi je jääy y'adzooy:

—Tüg jääy huidibi Dios y'ayuc etz ymic'ajt miid.

<sup>18</sup> Chi je judío ixpicytijc ajcxy ca' anajty tím mibigaangixy co je yëydijc anajty huintz yajpaady, e co anajty tì yhuindicxígy, ixti cooni ajcxy ytaj yteedy mijhuoohui. <sup>19</sup> Chi ajcxy amidoohui ytaj yteedy:

—¿Nej je' jada miich ajcxy m'ung huidibi huintz ma'xung'ajti? ¿Nej jada tì yhuindicxígy?

<sup>20</sup> Chi je' ytaj yteedy ajcxy y'adzooy:

—Iich ajcxy nnejhuiyb co iich ajcxy yi' n'ung, e co yma'xung'ajty huiintz. <sup>21</sup> Per jadu'n nej cham tì yhuindicxígy, e pin yi' yhuiin tì yajhuäcxyii, ca' iich ajcxy yi' nnejhuiygixy. Amidooy miich ajcxy yi' ci'm. Mij'anaciñ yi', ñigapxipy yi' ci'm.

<sup>22</sup> Jadu'n ajcxy ytaj yteedy y'adzooy, miid co ajcxy tzachtzigiyigixy je judío ixpicytijc ajcxy. Com je judío ixpicytijc ajcxy tì anajty ñaygápxigixy co anajty yajpidzimaangixy ma ajcxy ñaymujctac je jääy ajcxy pinjaty anajty mibijcp co Jesús anajty yjëjity je Cristo.

<sup>23</sup> Paady ajcxy ytaj yteedy yminañ:

—Mij'anaciñ yi', amidoogix miich ajcxy yi' ci'm.

<sup>24</sup> Chi ajcxy y'amidooy mimejtz'oc je yëydijc huidibi anajty tì y'ijxígy, e chi ajcxy nimay:

—Cömay capxpat yi' Dios co tì mdzögy. Ca' mgömay mgapxpaaady je Jesús. Com iich ajcxy nejhuiyb co yi' Jesús, tüg yi' pocyumbi. Ca' yi' Dios y'ayuc ytìy'ajt miidity.

<sup>25</sup> Chi je jääy y'adzooy:

—Pen tüg pocyumbi yi' Jesús, ca' nejhuiyich. Huidibi janchtiy nnejhuiybich, co anajty iich nhuintzity etz co cham huindicxniibich.

<sup>26</sup> Chi ajcxy y'amidooy jadüg'oc:

—¿Nej tì xytuñ? ¿Ti tì tuñ co tì xyaj'ijxici yi' mhuiin?

<sup>27</sup> Chi je' y'adzooy:

—Tì ajcxy nyajnimaaygixy, e ca' ajcxy tì m'amido'idaangixy. ¿Nej nañ ixpigaangixy miich ajcxy ma yi'ji?

<sup>28</sup> Chi ajcxy je' ojy, nimay ajcxy jadu'n:

—Miich ixpijc ma yi', iich ajcxy n'ixpijcpich ma Moisés ytìy'ajt. <sup>29</sup> Iich ajcxy nejhuiyb co Dios Moisés migapxy. Janch yi' Jesús ca' iich ajcxy nnejhuiygixy ma yi' chooñ (ma mic'ajt tì paady).

<sup>30</sup> Chi je jääy y'adzooy:

—Ooy yi' y'oychigiyñity y'oyhuinma'ñity co miich ajcxy ca' mnejhuiygixy ma yi' chooñ (ma mic'ajt tì paady), e tì iich yi' xyajhuindicxígyich. <sup>31</sup> Yajxon yajnejhuiy co Dios ca' yi' midooohui pocyjäydiyc y'ayuc. Pen oy jääy iich ajt, e nguyduunim Dios ytìy'ajt, huin'it ajt Dios n'ayuc xymidoohuim. <sup>32</sup> Ni caminaaxii ycayajmidoy, co pinjäy tüg huintzpi tì yaj'ijxígy huidibi jadu'n tì yma'xung'aty huintz. <sup>33</sup> Co ixyipy je Jesús ca' jiiby chooñ ma Dios, ca' ixyipy jaty nej ti tunipy.

<sup>34</sup> Huin'it ajcxy y'adzooy:

—Miich jadu'n tì mma'xung'aty pocymiid. Ca' miich huaad ti xyaj'ixpíjccixyich.

E chi ajcxy yajpidzimy tibäy'tücci'yı (ma ajcxy ñaymujctac etz ma Dios ytijc).

*Je jääjajcxy huidibi ca' cöbjccixy Dios ytii'ajt jadu'n nipaady ajcxy nej jihuüy huintzity*

<sup>35</sup> Chi Jesús nejhuüy jadu'n co anajty ti yajpidzimy tiba'y tücci'yı ma Dios ytijc. Co minaaybaati chi nimay:

—¿Nej mmibijcyp mijpidaacyp miich je jääjajcxy tzoon tzajpjoty?

<sup>36</sup> Chi je' y'adzooy:

—Huindzin, nimaaygich pin je', jigix nmibicyich.

<sup>37</sup> Chi Jesús je' y'adzooy:

—M'ijxyp yi'du'n yam. Yi je' je huidibi xymiidmiydacp.

<sup>38</sup> Chi jada' huingoxtinay'ahuüy ma Jesús yhuinduu, je huintzpi huidibi Jesús ti yajtzögy nimay:

—Nmibijcypich, huindzin.

<sup>39</sup> Chi jada' Jesús yminañ:

—Iich ti nmiñ ya naaxhuiñ co n'ixyöyaanich nbayöyaanich jääjajcxy, jigix nya-jpocycähuibich pin ca' ypocymiidity, etz nyajpocyñihuädzibich pin ypocy miid. Jadu'n nej jihuüy nyajhuindzüyich je jääjajcxy ijxp, etz jadu'n nej jihuüy nyajhuindicxigich yi huintzpi.

<sup>40</sup> Chi nijejity fariseojäy huidibi anajty jim ma Jesús ymijc jadu'n midoy nej Jesús yminañ, chi ajcxy nimay Jesús:

—¿Nej nañ jadu'n miich mdijy iich ajcxy ca' Dios ytii'ajt nejhuüyich, jadu'n nej jihuüy iich ajcxy nhuintzity?

<sup>41</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Co ixyipy miich ajcxy janch janch ca' mnejhuiygixy Dios ytii'ajt, ca' ixyipy ti pocy ajcxy mmiidity. Per miich ajcxy minam co Dios ytii'ajt mguyduuniy, e ca' yjanchity. Paady ajcxy mbocymiidity. Nipaatyp jadu'n nej jihuüy miich ajcxy mhuintzity, e mminaangixy co m'ijxcixy.

## 10

*Jesús yaj'ixpijc jihuimbit ayuc*

<sup>1</sup> Chi Jesús jacnimay je judío y'ixpicytijc, je fariseojäy ajcxy:

—Janch janch iich miich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy co je jääjajcxy huidibi ca' ytigihuaangixy ma borregi agaj aguu (ma je cuend'ajtpi ycuend'aty), huidibi huingduum ameech tzach tigihuaam ma yborregi agaj, je' je' je meetzpi huidibi meedzam je borregi ajcxy ameech. <sup>2</sup> Je jääjajcxy tigihuaam ma yborregi agaj aguu, je' je' je borregi cuend'ajtpi. <sup>3</sup> Co je borregi cuend'ajtpi ymiñ ma agaj aguu, chi je agaj aguu cuend'ajtpi yaj'ahuäch je agaj aguu. Chi yborregi ajcxy yöcmidoyii, chi je' migapxy xibety xibety, chi yajpidzimy ajcxy. <sup>4</sup> Co ajcxy yajpidzimdy, ac je' yje', chi jayijp ñicxy, e axam ajcxy ypanicxyii, com je' co yöcmidoyii. <sup>5</sup> Ca' je borregi ajcxy jëbi panicxy tûg huingjäy. Niig ajcxy cöguëgy, com yöcmidooyb ajcxy co yhuingjäity.

<sup>6</sup> Jadu'n Jesús mayjäy yaj'ixpijc jihuimbit'amy, jaygue' ajcxy ca' huaad huinjihuüy nej anajty Jesús yjaminänañ.

*Jesús je oybi cuend'ajtpi*

<sup>7</sup> Chi ajcxy Jesús jadüg'oc nimaayi:

—Janch janch iich miich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy, co je Dios nDeedy'ajtypich. Jëbi jääjajcxy paady Dios ytii'ajt ma iich, e huin'it ytigihuaangixy ma Dios y'it. Jadu'n nipaady nej jihuüy iich je agaj aguu ma borregi ajcxy ytigihuaangixy. <sup>8</sup> Tûg'óciy je huindzindijc huidibi ajcxy miin jayijp ca'n iich anajty nmiñich, e yminaangixy anajty co ajcxy miid'ajti Dios ytii'ajt, jadu'n je' anajty ajcxy nej meetzpi huidibi meedzaanip Dios yjäy. Per je Dios yjäy

ca'p je' ajcxy tuuñ cuendi, jadu'n nej je borregi ca' yöcmidoogixy je meetzpi. <sup>9</sup> Jadu'n nej je borregi ajcxy ytigiiygixy ma agaj aguu, nañ tim jadu'n jay ajcxy paady Dios ytiy'ajt ma iiçh. Je jay ajcxy huidibi ypaatyp Dios ytiy'ajt ma iiçh, nañ ypadaamy jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi. E huidibi je' ajcxy yajmayjajtyp ma yi chinaayin, nmöhuibyich. Tim jadu'n nej borregi ajcxy jabom jabom ypidzimgixy ma agaj aguu nicxcixy miyy'ojcp, etz yhuimbijtcixy tzuu tzuu.

<sup>10</sup> Yi meetzpi ajcxy mimb co ymeedzaangixy yaj'ögaangixy yajhuindigoyaangixy. Iich ti nmiiñich, jigix miich ajcxy mbáatcixipy jugy'ajtin mijcajee huidibi ca' tücci'yi ycixipy ytigoyipy.

<sup>11</sup> Chi Jesús yjacminañ:

—Iich jadu'n nipaady nej tûg borregi cuend'ajtpi oybi. Je oybi borregi cuend'ajtpi ycîyejcp yî' yjugy'ajt ma yi o'cin miid yborregi ycixpi. <sup>12</sup> Je borregi cuend'ajtpi huidibi mujuy tumb, huidibi ca' ycimborregi cuend'aty, ni ycajéjity je borregi yhuindzin, co ixy caa ymiñ, chi cöguëgy je borregi, e yajqueec-huäcxtäy. <sup>13</sup> Com je' co mujuy ytuñ, paady cöguëgy je borregi ajcxy, ca' tzocy jihuïy borregi.

<sup>14</sup> Tim jadu'n nej je oybi borregi cuend'ajtpi ijxcajptäy je' yborregi, nañ tim jadu'n iiçh n'ijxcajptäy je njayich (huidibi xymijpidaacpich), etz je' ajcxy xy'ixy'ajtpich. <sup>15</sup> Tim jadu'n nej Dios Teedy xy'ixy'adyijich, nañ tim jadu'n n'ixy'adyijich Dios Teedy. Tim jadu'n je' nej je oybi borregi cuend'ajtpi ycîyegamy yjugy'ajtin miid yborregi ycixpi. Nañ tim jadu'n iiçh ngîyegamyich njugy'ajtin miid iiçh njay ajcxy ycixpi. <sup>16</sup> Nmiiñich jadügpicy jäy, ca' ajcxy yjudiojäity, je' ajcxy nañ jadu'n nmiiñd'idaamyich tügmucy (miid je judío jäy ajcxy huidibi xymijpidaacpich). Tim jadu'n nej je cuend'ajtpi ymiid'ajtyp je' yborregi ajcxy tügmucy. E je' ajcxy y'amidoo'idaamy iiçh n'ayuc, tim jadu'n nej borregi ajcxy yöcmidoogixy yhuindzin. Ji y'idiy tügmucy jäy (huidibi xymijpidägibich), etz tûg cuend'ajtpi (iiçh jedu'n).

<sup>17</sup> Chi Jesús yjacminañ:

—Paady ycixp Dios Teedy ooy xychociyich xyjihuïyich, co ngîyegaamyich njugy'ajtin ma yi ó'cin (miid jäy ajcxy ypcocy ycixpi), etz njugypigipyich jadüg'oc. <sup>18</sup> Ca' ni pin xypijcibich yi njugy'ajtin, iiçh yi ci'm ngîyegamy. Nmiiñich mic'ajt nej ngîyegipyich njugy'ajtin, etz nañ nmiiñich mic'ajt nej njugypigipyich jadüg'oc. Jadu'n nDeedyiçh ti xy'ane'myich co jadu'n ndunipiyich, n'ögibich, njugypigipyich jadüg'oc.

<sup>19</sup> Chi jadüg'oc ajcxy ca' nay'ayuc-huinjihuïyi je judíojäy ajcxy miid Jesús y'ayuc ycixpi.

<sup>20</sup> Mayjäy yminañ:

—Ca'oybi yi' ymiid, locjiiyb yi', ¿nej co ajt n'amido'ijtim y'ayuc?

<sup>21</sup> E jacjadyii ajcxy yminaangixy:

—Jadayaabi tiy'ajt etz mic'ajt ca' yajpaady ma tûg jäy huidibi mujcu' ymiid. Ca' jëbi tûg mujcu' jäy huintzpi yaj'ixiig.

### *May judíojäy ajcxy ca' cöbijcy Jesús*

<sup>22</sup> Jim Jerusalén anajty xii yjadyii, je' anajty ajcxy ñixiidumyb jimiit Dios ytiyc. <sup>23</sup> E hue' anajty tiich tiempo. Chi jim anajty Jesús yhuidity ma Dios ytiyc, ma je Salomón ytiyc-huinduu. <sup>24</sup> Chi ajcxy je judío y'ixpicytjc nimujcy ooy Jesús, nimay ajcxy:

—¿Ixti minaaní miich iiçh ajcxy tiyduvägä xyajhuinjihuïhuáangixyich pen miich je' je Cristo? Yajhuinjihuïygich ajcxy tiyduvägä.

<sup>25</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Ti ajcxy nyajnimaaygixy, e ca' miich ajcxy ti nmibijccixy. Je mijhuinma'ñ huidibi ndumybich nmiiñich nDeedy ymic'ajt, yi' je' nidiy'ajt'ajtp co iiçh je' je Cristo. <sup>26</sup> Paady ycixp miich ajcxy ca' mmibijccixy, com ca' miich ajcxy njay'adyijich. <sup>27</sup> Iich njay ajcxy ymijpidaacyp iiçh n'ayuc, e n'ijxcajpich ajcxy je', e je' ajcxy xypanicxpich. Tim jadu'n nej je borregi ajcxy yöcmidoy je yhuindzin, jadu'n nej je huindzin ijxcapy je' yborregi,

e jadu'n nej yi yborregi ypanicxyii. <sup>28</sup> Iich njäy ajcxy nmooybich yi jugy'ajtin huidibi ca' tücc'i yi ycixa'ñ ytigoya'ñ. Ca' je' ajcxy yjugy'ajtin ytigoyipy ni camina, e ni piñ ca' huaad je' ajcxy xypijcich. Je' ajcxy ci'am nmidiidyich. <sup>29</sup> Yi Dios Teedy huidibi iich njäy ti xymöy, tügpajc yi' ymijity, e ni piñ huaad ni ti capíciy huidibi Dios Teedy ymild c' am. <sup>30</sup> Dios Teedy etz iich tú'ciy iich ajcxy.

<sup>31</sup> Chi je judío jadüg'oc tzaa conig cädzaangixy anajty ajcxy. <sup>32</sup> Chi Jesús je' ajcxy nimay:

—Ti iich ooy mij oybi nduñich ma miich mhuinduu miid je nDeedyich ymic'ajt ycixpi. ¿Huidi ycixpi miich ajcxy xychaagädzáangixyich?

<sup>33</sup> Chi je judío ixpicytjc ajcxy y'adzooy:

—Ca' nmínaaním paady iich ajcxy miich ndzaagädzaangixy miid je oybi tiibí mduñ, hue' janchtiy ycixpi ndzaagädzaangixy miid co ooy Dios myajjomädy. Com miich nañ jay, e mnayyajnaxyii Dios.

<sup>34</sup> Huin'it Jesús je' ajcxy nimay:

—Jadu'n ycojaayity ma yi judío jadüg'oc tzaa conig cädzaangixy anajty ajcxy, ma Dios jadu'n ymina'ñ: “Jadu'n nej dios miich ajcxy.” <sup>35</sup> Paady ca' ngapxtigooyich, com Dios ci'm jadu'n minamb ma ñecy, co jadu'n nej Dios je' ajcxy huidibi Dios y'ayuc cobiçip (e ca' huaad piñjäy ymina'ñ co Dios ñecy ca' yjanchity). <sup>36</sup> Dios ti xyajni'bicyich jada tung, e xyquejxyich ya naaxhuiñ. ¿Nej co mmínaangixy co iich ngapxtigooyich co ymina'ñich co Dios xy'ung'adyijich? <sup>37</sup> Pen ca' nduñich nDeedyich ytung, ca' iich ajcxy huaad n'ayuc xymibijcich. <sup>38</sup> E pen ndumybich nDeedyich ytung, oy ixipy miich ajcxy ca' xymipidaacich n'ayuc, jëbi ixipy mijpidägy ajcxy je mijhuinma'ñ huidibi ndumybich. E chi mnejhuihuijpy miich ajcxy, etz mmijpidägy miich ajcxy co je Dios Teedy yajpaady ma iich, e iich nyajpaadyich ma Dios Teedy.

<sup>39</sup> Ooy ajcxy jamadzaañ Jesús, e chi Jesús oy choni, ca' ajcxy majch.

<sup>40</sup> Chi Jesús ñicxy jadüg'oc jim Jordán mij niñ nínaxy ma Juan yjäy yajniibejty oga'n'aty, chi jim yhui'miñ. <sup>41</sup> Mayjäy Jesús ooy ñimujci, e yminañ ajcxy:

—Je Juan el Bautista ca' jadu'n ooy mijhuinma'ñ tuuñ, per tüg'óciy yi tiy'ajt jadu'n nej nimiydactay jada Jesús, janch tiy'ajt je'.

<sup>42</sup> E janch mayjäy ooy mibijcy Jesús jim ma je jimbi it.

## 11

### Co Lázaro y'o'cy

<sup>1</sup> Jim Betania anajty tüg pa'mjäy, hue' anajty yxii Lázaro. Hue' je' anajty chinäy ma María etz Marta ycogajpi. <sup>2</sup> María je' anajty huidibi je Huindzin Jesús anajty ti yajjaxy je ujtzpijyñi huidibi ooy oy yxuugy, etz po'ti Jesús ytecy miid ycohuy. Hue' je' anajty María etz Marta ymidügquëx Lázaro huidibi anajty pijcip. <sup>3</sup> Chi Lázaro ymidügquëx ajcxy ycapxyquejxy ma je Huindzin Jesús anajty yajpaady, e chi oy yajniämäy:

—Je mmigüg huidibi ooy mdzocy, pijcip je'.

<sup>4</sup> Co Jesús jadu'n midooy, chi yminañ:

—Je' ypa'm ca' yaj'öga'ñyii tücc'i'y. Je' ypa'm hue' yajniguëxigamy Dios ymic'ajt, jaydëb Dios ycomaybidzimipy, e nañ iich nyajcömäyipyich, iich je jay huidibi tzoon tzajpjoty.

<sup>5</sup> Jesús ooy anajty tzoc yjihuñ je Marta, María etz je Lázaro. <sup>6</sup> Oy jadu'n Jesús nejhuiy co anajty Lázaro ypigyii, jamejtz xii jim yjacxiñajxy ma anajty yajpaady. <sup>7</sup> Huin'it Jesús nimay ydiscípolos ajcxy:

—Tzoc jamiñ jim Judea naaxjot.

<sup>8</sup> Chi je' ydiscípolos ajcxy y'adzooy:

—Huindzin, namni jay ajcxy jim Judea ti xy'ocjaccögädzambi, e ¿mnicxaanip jim jadüg'oci?

**9 Chi Jesús y'adzooy:**

—Majmetz hora tūg xiimbi miidity. Pinjäy miid Dios ytiy'ajt, ca' ayo'n pada'ñ, tím jadu'n nej jihiyi yhuividity xiim, e ca' yconeypy, com co xi codiicxy jada naaxhuiñbi. **10** Pinjäy ca' miidity Dios ytiy'ajt, ca' je' nejhiyi ti anajty jadaanip, chi ayo'n pada'ñ, tím jadu'n nej jay ycoodzhuidity, e chi yconeypy miid co ca' anajty ixy ma ñicxy.

**11 Huin'it Jesús je' ajcxy nimay:**

—Iich ajt nmigüg Lázaro maab je', ñicxy nyajpidiga'ñich.

**12 Chi je' ydiscípulos ajcxy y'adzooy:**

—Huindzin, pen maab, huaadjihuñihuip yi', ci'm yi' ymäyhuijipy.

**13 Je' Jesús anajty ñimiydaacyp je o'cin, e je' ajcxy tiy Jesús ñimiydaacyp je mähuii.** **14 Chi Jesús yajmiidmiydacy ajcxy tiyduvägäy, yminañ:**

—Lázaro ti je' y'o'cy. **15** E ooy njotcúcidyich miid miich ajcxy ycixpi co anajty iich ca' njimity, jigix ajcxy mmibigipy co Dios ymic'ajt nmiddidyich. Tzoc ajt jamim jim Betania.

**16 Tomás huidibi anajty ajcxy yxiigoyaaxyp Dídimo, huidi ayuc-huimbizim: cuate, nimay jacjadyii Jesús ydiscípulos ajcxy:**

—Tzoc ajt nañ jadu'n jamim, huen jay jim xyaj'o'cim quipxy miid Jesús.

### *Jesús yajjugypigipy je jay ajcxy etz möhuipy ajcxy jugy'ajtin*

**17 Co ajcxy jim yja'ty, chi ajcxy paty tiy'ajt co mimidaaxxiibi anajty maabi Lázaro ñaaxtigiy.** **18 Betania ca' anajty ooy yjiguëgyity miid Jerusalén, jeyi jada' anajty miidity tugiig kilómetro.** **19 May judíojäy ajcxy anajty ti ymiiñgixy ma Marta etz María, yajjotcugihua'ñ ajcxy miid je' ymiguëx ycixpi co anajty ti y'ögy.** **20 Co nejhuiy Marta co Jesús anajty jim ymiñ, chi nidzooñ oy jiipcobadiy.** E María jim yhui'miiy ma ytijc, tigoty anajty iñäy. **21 Chi Marta Jesús nimay:**

—Huindzin, co ixyipy miich ya anajty myajpaady, ca' ixyipy ti y'ögy nmiguëxich. **22 Per nnejhuiybich co miich cham jébi Dios mmibijctzoy, e xymöhuip ti mdimdzojcyp.**

**23 Chi Jesús y'adzooy:**

—Je mmiguëx jugypigip jadüg'oc.

**24 Chi Marta y'adzooy:**

—Nnejhuiybich co yjugypigipy jadüg'oc co anajty naaxhuiñbi ti yhuaad'ajtni co Dios anajty yajtigadza'ñ.

**25 Per huin'it Jesús y'adzooy:**

—Iich je' nyajjugypigipyich je jay ajcxy, e nmöhuibyich ajcxy jugy'ajtin. Pinjäy ajcxy xymibijcpich xymijpidaacpich, oy anajty yja'ögy ajcxy, jugy'ájtciixip ajcxy jadüg'oc. **26 E tūg'ociy pinjaty ajcxy xymibijcp xymijpidaacpich juugyñi, ca' y'ögipy ajcxy tücci'yì.** ¿Nej mibijcyp miich jadaaji?

**27 Chi Marta y'adzooy:**

—Nmibijcypich, Huindzin. Nmibijcypich co miich je' je Cristo, Dios y'ung, huidibi anajty miinam ya naaxhuiñ.

### *Jesús taj may ooy miid Lázaro ycixpi*

**28 Co Marta jadu'n yminañ, chi jada' oy huoy y'uch María, e yajnimay ameech:**

—Je Huindzin chiiby je', e miich jiiby xymiidmiydägamb.

**29 Co María jadu'n midooy, chi ypidigyi mic'amy, e chi ñicxy ma Jesús.** **30 Ca'ni anajty Jesús yja'ty cajpjoty.** Jimni anajty yhuäcxijp ma anajty Marta ti yjiipcobadiyii. **31 Co ajcxy ijxy co María ypidigyi, e ypidiimy janch mic'amy, je judíojäy huidibi anajty ajcxy jim ma je tijc miid je', hue' ajcxy tiy María ñicxy yaaxpi ma anajty ti ñaaxtigiy je Lázaro.** Chi ajcxy panicxy.

**32 Co yjädy María ma je it ma anajty Jesús, co ijxpaty, chi ycojxtinaay'ahuuy ma Jesús yhuinduu, chi nimay:**

—Huindzin, co ixyipy miich anajty m'ocyaajity, iich n'ay ca' je' ixyipy y'ögy.

<sup>33</sup> Co Jesús ijxy yäxy je María etz je judíojaajty ajcxy huidibi anajty yjaymiid'ajtip, chi ooy jihuiiy etz ytaj ymaay. <sup>34</sup> Chi jada' Jesús yajtiy:

—¿Ma ajcxy Lázaro ti myajnaaxtig?

Chi ajcxy niimay:

—Huindzin, jam ijkim.

<sup>35</sup> Chi Jesús yaaxy. <sup>36</sup> Chi judíojaajty ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—Ooydim anajty tzocy je Lázaro.

<sup>37</sup> Per nijéjity ajcxy yminañ:

—Jadayaabi jäy huidibi huintzjäy yajhuindicxig, ¿nej ca' jada' ixyipy mic'ajt miidity jebi ixyipy ti yajtzögy je Lázaro, e ca'ydi ixyipy ti y'ögy?

### *Jesús yajjugypijc Lázaro*

<sup>38</sup> Chi Jesús jadüg'oc yjotmaybaty, chi ymijhuägy ma je o'cpí jut. Hue' je' anajty tūg ang miid tūg mij tzaa y'agiyducyity je jut aguu. <sup>39</sup> Chi Jesús yminañ:

—Jiig'i ajcxy jada tzaa.

E chi Marta je o'cpí y'uch y'adzooy:

—Huindzin, xuucnip yi', com cham yi' mimididaaxxiibiñ maabi ñaaxtigiiy.

<sup>40</sup> Chi Jesús yminañ:

—¿Nej cay ti jadu'n nnimäyi? Pen xymibíjcibich yi' n'ayuc, m'ixipy Dios ymic'ajt y'oy'ajt.

<sup>41</sup> Chi ajcxy je tzaa jiigiiy, chi Jesús cix ypa't'ijxy, yminañ:

—Dios Teedy, jäygidaacin nyajnajxypich ma miich, co miich xymidoohui n'ayucich

<sup>42</sup> Yajxon nnejhuüyich co miich xy'amido'ijtpich jabom jabom, paady ycixp miich jadu'n ti nnimäy miid jadayaabi jäy ajcxy ycixpi ma iich nhuinduu, huen ajcxy mibicy co miich xyquejxich ya naaxhuiñ.

<sup>43</sup> Co Jesús jadu'n yminañ, chi jada' mic' ycapxy:

—Lázaro, pidzim tibäy.

<sup>44</sup> Hue' je o'cpí mic'amy ypidzimy ymo'nity yajxon tūg'öciy ñinïcx etz huingoyebiity miid huit, chi Jesús yminañ:

—Huimbidijttuutcixy, e najtzmadziygix, huen vöychooñ.

### *Judío ixpicityc ymadzamy anajty Jesús*

<sup>45</sup> May je judíojaajty ajcxy ymibijcy huidibi anajty María yjaymiid'ajtyp, co ajcxy ijxy je huidibi anajty Jesús ti tuñ. <sup>46</sup> Per jadyii judíojaajty ajcxy oy ixtäy je fariseojäy ajcxy, chi ajcxy yajmiidmiydacy huidibi anajty Jesús ti tuñ. <sup>47</sup> Je teedy tungmiidpi ajcxy, etz je fariseojäy ajcxy, chi ajcxy ñayhuoomujctayi je tungmiidpi ajcxy nidüg'öciy, chi ajcxy yminañ:

—¿Nej ajt Jesús n'octicuunim? Yijiibi yeydijc ooy yi' mighuinmañ tzachtuuni. <sup>48</sup> Pen nnajtz'ixiyyim jadu'nyi, tūg'öciy jäy mibijctähua'ñ yi'. Chi ajcxy ymiinipy je Romano tungmiidpi huidibi ajt xy'ané'mim, e chi yajhuindigoyipy iich ajt nDios y'it, e nañ yajhuindigoyipy iich ajt ndzinaayin njugy'ajtin.

<sup>49</sup> Nidügti ajcxy je jäy, hue' anajty yxii Caifás, hue' anajty miitungmiid, je' anajty teedy huindzin, je' jadu'n jäy niimayday:

—Miich ajcxy ca' ti mhuinjihuiygixy. <sup>50</sup> Ca' ajcxy mnejhuiy co jac'oy nyaj'o'cim je Jesús tūgpajc, huen yi' codinaydähuip naax cajp, jigix ca'ydi iich ajt nnaax ngajp yhuindiooyim.

<sup>51</sup> Canan ycimhuinmañ jadu'n ycixpi yminañ je'. Hue' janchtiy com je' anajty ymijtungmiidity je huin'it jimijt ma teedy ajcxy ymiñ, paady Dios huinmañ jadu'n yejcy, co jadu'n najtzcapxiy co Jesús anajty y'öga'ñ miid tūg'öciy ajcxy naax cajp ycixpi.

<sup>52</sup> E ca' nminaanim miid jëda'ajty miid je judío ajcxy ñaax ycajp ycixpi, nañ jégix co huoomujctähua'ñ tūg'öciy Dios y'ung huidijaty anajty ajcxy yajpatp xii ya. <sup>53</sup> Huin'it oga'n ajcxy je tungmiidpi yajnigodugiiy co yaj'ögaangixy Jesús.

<sup>54</sup> Jesúś ca' anajty ma y'ocyaj'ijxní mayjäyjoty ma je judíojäy ajcxy. Chi jada' ñicxy jiguem miħuingon ma je tħitznaax'it, ma anajty tūg cajp xiijity Efraín. Chi jim yhui'miý miid ydiscípulos ajcxy.

<sup>55</sup> Huingoonip anajty je pascua xii huidibi anajty judíojäy ytumyb. Ti anajty may judíojäy ajcxy ñinicxni jim Jerusalén xii'ajtp huidibi anajty jiguëgyjaty tzomb. Jayiżpní ajcxy ñicxy ca' anajty xii paady, co anajty ajcxy ñayyajpocyñihuädza'ñyii. <sup>56</sup> Ooy anajty jäy ajcxy ijxtäy Jesúś huin'it. Paady anajty chachnayñimáayigixy nidüg nidüg miñ xyipy, co ajcxy ytinay'ahuiy ma Dios ytič, jadu'n ajcxy yminañ:

—¿Nej m'ocminaangixy? ¿Minipy jada' Jesúś xii'ijxpi, o ca'ji?

<sup>57</sup> Je teedy ajcxy je' yhuindzin etz fariseojäy ajcxy ti anajty yejccixy cötujcín co huentimpinity huidibi anajty nejhuiyb ma je Jesúś, huen nigapxy jigix ajcxy madziþy.

## 12

### *Mariá yajjaax aceite Jesúś ytecy*

<sup>1</sup> Jatudujcxini anajty pascuaxii ca' paady, co Jesúś ñicxy jim Betania, jim ma anajty Lázaro yajpaady, je huidi anajty ti yajjugypicy jadüg'oc. <sup>2</sup> Chi ajcxy jim yaj'oyiiy tūg adzu'ib. Marta anajty jim yajcaayb yaj'uucp je jäy ajcxy. Lázaro anajty miid Jesúś iñäy ma je mesi. <sup>3</sup> Chi María coniġy tūg libra ujtzpijyñi huidibi anajty ooy oy yxuugy. Tzou je' anajty ooy, je' miid Jesúś ytecy yajjaaxtaayi. Chi jada' miid ycöhuay po'ttiich. Chi ac ujtzpijyñi yxuugitay tigoty. <sup>4</sup> Huin'it je Judas Iscariote je Simón ymang huidibi anajty yhuindzin cīyegam ma ymidzip, je' jadu'n yminañ:

<sup>5</sup> —Jac'oy co ixipyti jada ujtzpijyñi oy migo'pxpeexyti jadiib ixipy ajt ayoobtijc nbubejtäm.

<sup>6</sup> Canan paady Judas jadu'n yminañ co ayoobitijc tzachpa'ayoy. Paady jadu'n yminañ co ajcxy chachmeedza'ñ. Com je' anajty meeñbjity cuend'ajtp, e chachpuugomyb huidijaty anajty jiiby ajcxy yjapidaacyp. <sup>7</sup> Chi Jesúś nimay je Judas:

—Ixmatz miich yi', hue' yi' yi María ti yujcpicy jada ujtzpijyñi co yajtuna'ñ co anajty naaxtigiyich. <sup>8</sup> Com yi ayoobitijc ajcxy huinixii yi' miich ajcxy miid'idiþy. Janch iich ca' iich miich ajcxy miid n'idiþy huinixii (ya naaxhuiñ).

### *Judío ixpicytijc yaj'ögamy anajty Lázaro*

<sup>9</sup> Co ajcxy nejhuiy may judíojäy ajcxy co anajty Jesúś yjimity Betania, chi ajcxy nimiiñ. E canan miid Jesúś ycixpi jeda'ajty, je' anajty ajcxy nañ jadu'n chach'ixaamy je Lázaro huidibi anajty ti jugypicy jadüg'oc. <sup>10</sup> Chi je teedy ajcxy yhuindzindijc ñaygapxi, co yaj'ögaaingixy Jesúś etz nañ jadu'n je Lázaro, <sup>11</sup> com may judíojäy ajcxy anajty ñayjibijcin, etz tzachmibijccixni Jesúś.

### *Jesúś tigiy Jerusalén jadu'n nej tūg rey*

<sup>12</sup> Je com jabom je mayjäy huidibi anajty ajcxy ti ymiingixy xii'ajtpi ñejhuiy ajcxy co Jesúś anajty ymina'ñ jim Jerusalén. <sup>13</sup> Chi ajcxy cabigy may ytiixy y'aacx, chi ajcxy nidzooñ Jesúś, chachminaangixy:

—Dios ajt xyñihuaaním xyajtzoocim! Mimb tūg jäy huidibi Dios ti yconucxyii. Ymied yi' Dios ymic'ajt, je' je' je judíojäy yrey.

<sup>14</sup> Co Jesúś paty tūg burro mang huidibi ca' ni piñ yaj'iñaayñi, chi yajpejty, chi cuyduuñ jadu'n nej anajty jaybety y'ity ma Dios ñecy co jadu'n yminañ:

<sup>15</sup> —Ca' mdzigiy miich ajcxy huidibi tzinaayb ma Sión cajp (Jerusalén). Cha je mrey ymiñ y'iñäy ma tūg burro mang.

<sup>16</sup> Je huidibi anajty ajcxy Jesúś discípulo'ajtyp, ca' anajty ajcxy huinjihuaygixy ixti cooni Jesúś paty jadüg'oc yi' y'oy'ajtìn ymij'ajtìn jiiby tzajpjoty. Huin'it ajcxy ajihuiygooti co

jadu'n anajty ycojaayity miid Jesús ycixpi, e nañ co je' anajty Jesús ti yajtunyii ti yajjadyii jadu'n nej jaybety ymiñ.

<sup>17</sup> Je jää ajcxy huidibi anajty ajcxy ymiiid Jesús, huin'it co Lázaro ypidzimy ma yajnaaxtigiiyi, e yajjugypijci jadüg'oc, chachyejcyp anajty ajcxy tiy'ajt nañ jadu'n huidibi anajty ajcxy ti ijxcixy. <sup>18</sup> Nañ paady ycixpi je mayjäy oy nañ jadu'n yjjpcobadÿii, co ajcxy nejhuiy je mijhuinma'ñ huidibi anajty Jesús ytumyb. <sup>19</sup> Paady je fariseojäy ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—Ix ajcxy, ca' jada' ninej nmimadaacim Jesús, com tüg'óciy yi mayjäy axam ajcxy je' panicxcixy.

### *Nijëjity anajty griegojäy miidmiedydägaangixy Jesús*

<sup>20</sup> Nijëjity griegojäy nañ ti anajty ñicxcixy jim Jerusalén Dios ojadajtpi xijjoty. <sup>21</sup> Chi jada' je griegojäy ajcxy nimijhuägy Felipe, huidibi anajty Betsaida cogajp jim Galilea naaxjot, e chi ajcxy minucxtaacy nimay:

—Migüg, tun may'ajt pubejtcich, Jesús iich ajcxy nja'ixamy.

<sup>22</sup> Chi Felipe oy yajnimay Andrés, chi ajcxy Felipe etz Andrés oy Jesús yajnimay. <sup>23</sup> Chi Jesús yminañ:

—Ti je tiempo paady co iich je jää huidibi tzoon tzajpjoty nyajcömayipyich. <sup>24</sup> Janch janch iich miich ajcxy jadu'n nimaaygixy co jää niby tüg mocpajc, e co je mocpajc ymuixy, huin'it yhuindigoy, e chi ytiim'ajtni may'amy. Pen ca' ni pin niby jada mocpajc, ca' ytiim'ada'ñ. Jadu'n iich nipaady nej je mocpajc. Copicy n'ögibyich, huin'it mayjäy jugy'ajtin paadaangixy huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina. <sup>25</sup> Je jää huidibi ooy nigi nixondägy yi chinaayin ya naaxhuiñ, yajtigoyamy je' yjugy'ajtin tücci'yi. Per je pin ca'p ooy nijot'aty je chinaayin ya naaxhuiñ, e nixondaaci ooy nigi Dios y'ayuc, je' y'alma nüdzocin paadip ma Dios. <sup>26</sup> Pen ji jää huidibi naybidaacip ma iich, copicy ajcxy xypanicxibich. Ma iich nyajpaady, nañ jim yi' yajpaadipy nañ jadu'n. Yi jää pinjaty naybidaacip ma iich, Dios Teedy yi' cömayiib.

### *Jesús capxpídzimy co y'öga'ñ*

<sup>27</sup> Chi Jesús yjacminañ:

—Tájnibich mayñibich cham jotjoty huinma'ñjoty. ¿Nej nnimähuibich nDeedyich? ¿Nihuaangich ma jada ayo'n tzaachypi huidibi ti yhuaad'ajtni? Ca' yjadu'nity. Com paady ycixp ti nmiiñich ma jada xii tiempo, jébi ayo'n nyajnajxich miid jää ajcxy ypcocy ycixpi. <sup>28</sup> Dios Teedy tun huidibi copicy, jébi jää ajcxy ijxcixy miich mmic'ajt etz miich m'oy'ajt.

Huin'it je jää ajcxy huidibi anajty jim ma Jesús yajpaady midooy tüg ayuc choñ tzajpjoty yminañ:

—Ti nduñich mijhuinma'ñ, e ti jää ixy iich nmic'ajt n'oy'ajt. E nañ jadüg'oc ndunipyich mijhuinma'ñ, jigix jää ajcxy ijxcixy jadüg'oc iich nmic'ajt iich n'oy'ajt (jadu'n Dios y'adzooy y'ung Jesús).

<sup>29</sup> Je mayjäy huidibi anajty ajcxy jim, je tiibti anajty ajcxy midoogixy je ayuc huidibi tzoon tzajpjoty, yminañ ajcxy:

—Enee yi' ti yjidity.

Jacjadyii ajcxy yminañ:

—Tüg ángel ti ymigapxyii.

<sup>30</sup> Chi Jesús nimir je mayjäy ajcxy:

—Ca' nmínaaním miid iich ycixpi jadu'n ti yajmidoy jadayaabi ayuc huidibi ti choon tzajpjoty. <sup>31</sup> Jadachambi jada' Dios yajpocycáhua'ñ naaxhuiñjäy, e nañ ypiagaanipy je mujcu' ymic'ajt huidibi ane'mb naaxhuiñjäy ajcxy. <sup>32</sup> Co iich anajty jää ti xyajcruudzpetiyich, e co iich anajty ti njugypicyich jadügtecy, e co iich anajty ti nhuimbityich tzajpjoty, huin'it tüg'óciy jää ajcxy huidibi xymibijcpich, nyajpa'ttigihuiibich jiiby tzajpjoty ma nyajpaadyich.

<sup>33</sup> Paady jadu'n Jesús yminañ, jëbì huaad tûg'óciy jää ajcxy huinjihuïhuip ti o'cin anajty ypadamy. <sup>34</sup> Chi je mayjäy ajcxy yminañ:

—Ma Dios ñecy jiiby jadu'n ymiñ jaybety co je Cristo huinixii je' y'ida'ñ. E ¿nej miich co cham jadu'n mina'ñ co copicy co yi jää huidibi tzoon tzajpjoty, huimbidam jadügtec ytzajpjoty? ¿Pin jëdu'n mdijyp huidibi tzomb tzajpjoty?

<sup>35</sup> Chi Jesús nimay je jää ajcxy:

—Jahueeni xii tiempo njac'ida'ñich miid miich ajcxy. Jadu'n iich ndiy'ajt nej tûg jiiñ huidibi codiicxp jää co ytüyöy. Cuychinäy iich ndiy'ajt, co tzojc nhuimbida'ñich tzajpjoty, e miich ajcxy mhui'ma'ñ jadu'n nej jää huidibi ca' jiiñ miidity. Je jää ajcxy huidibi ca' cuych이나aygixy iich ndiy'ajt, ca' ajcxy nejhuiygixy ma ñicxcixy. Jadu'n ajcxy nej jihuïy yögixy coodz, e ca' ijxcixy ma ñicxcixy. <sup>36</sup> Com occhaani iich ma miich ajcxy, nyaj'ixpijcp iich miich ajcxy Dios ytiy'ajt. Pen xymibijccixpich, m'íjtcixip ipicy ma Dios ytiy'ajtin.

Co Jesús jadu'n je jää ajcxy nimayday, huin'it Jesús je' ajcxy puhua'ctuutni, chi ñicxni, e ca' ma y'ocjac'ijxin.

### *Je judíojäy ca' mibiga'ñ Jesús*

<sup>37</sup> Ooy anajty canaag mijhuinma'ñ Jesús ti jatuuñ ma jää ajcxy yhuinduu, e ca' anajty ajcxy ni ti tim mibijccixy. <sup>38</sup> Huidibi Jesús ytuñ ycapx, jiiby anajty jadu'n ycojayity ma je Dios y'ayuc necy, je Isaías ñecy, co Isaías jadu'n yminañ:

Huindzin, ca' ni pin ajt n'ayuc ndiy'ajt ti xymibijcim. Ca' ni pin huidibi huinjihuïyb je Huindzin Dios ymic'ajt.

<sup>39</sup> Ca' anajty ajcxy huaad ymibijccixy, com nañ ti anajty jadu'n Isaías jay ma jadu'n yminañ:

<sup>40</sup> Jadu'n yi' ajcxy nej jihuïy Dios ti yajhuindziygixy, e ti yajjotjuniygixy, jigix ca' y'íjxcixipy miid yhuiin, e miid yjot yhuinma'ñ ca' huinjihuïygixyipy, ni yca-jothuimbijtcixipy nej jëbì Cristo yajtzóocigixy.

<sup>41</sup> Paady jadu'n Isaías yminañ je' co anajty ti ijxi Cristo y'oy'ajt, e chi cojay nej anajty ti ixix.

<sup>42</sup> Ca' nidüg'óciy judío ipicytijc mijotmädy anajty Jesús. Jim anajty nijejity huindzindijc huidibi mibijcp Jesús. Per miid je fariseojäy ycipi co chachjotma'tcixy, paady anajty ajcxy ca' capxpidzimgixy co mijpidaaccixy Jesús. Je' co chigiygixy co jim yajpidzimiibjajcxy tücc'i ma Dios ytiyc, etz ma yi judío ñaymujctac. <sup>43</sup> Jacnígi anajty tzojccixy co huen jää cömáayigixy, ca'ydi co ajcxy Dios ycomayiib.

### *Dios yajpocycähuip je mayjäy miid Jesús y'ayuc*

<sup>44</sup> Chi jada' Jesús yminañ mic:

—Je jää ajcxy huidibi xymibijcpich xymipidaacpich, caminaanim iich naydug xymibijcpich xymipidaacpich, nañ ymibijcp ymipidacyp ajcxy je tiibì iich ya naaxhuiñ xyquexyich. <sup>45</sup> E je jää huidibi xy'ixpich, tim jadu'n nipaady nej jihuïy ti ixy je huidibi ti xyquexyich. <sup>46</sup> Iich ti nmiiñich ya naaxhuiñ Dios ytiy'ajt, jadu'n iich nipaady nej jihuïy tûg jiiñ huidibi codiicx je jää ajcxy. Je jää ajcxy huidibi xymibijcpich ca' ajcxy yhui'mipy jibictuuby, jadu'n nej jihuïy ca' ajcxy ch이나aygixy agootzuuby. <sup>47</sup> Je jää ajcxy huidibi midoob iich n'ayuc, e ca' cuydungixy, ca'p je' iich je' yipocy ajcxy n'ixyöyaani nbayöyaani cham. Ca'p iich ti nmiiñich ya naaxhuiñ miid co jää ajcxy ndzaachytunipyich miid yipocy ycipi. Paady iich ti nmiiñich ya naaxhuiñ co nyajpocynhuädza'ñich yi jää ajcxy. <sup>48</sup> Je jää ajcxy huidibi xycapxhuimbijtibich n'ayuc, e ca' xycöbiga'ñich, ymihd ajcxy huidibi yajpocycähuib. Yi ayuc huidibi ti ngapxyich, yi' yajpocycähuib ajcxy co anajty naaxhuiñbi ti yhuaad'ajtni co Dios anajty yajtigatzaani. <sup>49</sup> Com iich ca' ngi'm'ayuc ngapxhuäcxibich. Je' je' Dios Teedy y'ayuc, je huidibi ti xyquexyich, yi' ngapxhuäcxibich y'ayuc. Je huidibi ti xyquexyich ya naaxhuiñ ti xyñajtzcapxiibich yi' y'ayuc, jada ayuc

ngapxhuäcxypich nyajniamaaygixyp. <sup>50</sup> E nejhuiyibich co Dios y'ayuc ytiy'ajt ymimimyb yi' tzinaayin jugy'ajtin huidibi ca' tücciyi ycixy ytigoy. Paady yciix je ayuc huidibi ajcxy nyajmiedmiydacyp, jadu'n nyajmiedmiydaaccixy nej Dios Teedy ti xyajnajtz'ane'miyich.

## 13

### *Jesús ypuji ydiscípulos ajcxy ytecy*

<sup>1</sup> Ca'ni anajty xii paady, pascuaxii anajty ajcxy tijy. Chi Jesús ñejhuiyb co anajty yxi ytiempo yhuaad'ajtni mina chonaani ya naaxhuiñ yhuimbidaani ma Dios Teedy. E Jesús ooy anajty tzocy jihuÿ ymigügtijc ajcxy huidibi ya naaxhuiñ anajty ajcxy huim'añ. Jadu'n tzocy jihuÿ huinxii.

<sup>2</sup> Chi jada' Jesús etz ymigügtijc ytigiiy ajcxy adzoo'ajtp (je pascuaxii adzu'ajtin). Ti anajty je mujcu' huinma'ñymöy Judas Iscariote, Simón ymang, co anajty Jesús ciyega'ñ ma ymidzip ajcxy. <sup>3</sup> Ñejhuiyb anajty Jesús co je Dios Teedy ti yajcidigiiyii tûg'óciy ymic'ajt, e Jesús nañ ñejhuiyb anajty co je' ti chooñ ma Dios y'it, e nañ jiiby anajty jadüg'oc yhuimbida'ñ. <sup>4</sup> Chi ypidigiy ma mesi, chi je yoñyb yhuit ñayyajniyenduutti. Chi huijtzigiy tûg huit huidibi miid ñaymextiitzi nayböttiitzi, ñayyajmijxojtzpejti yhuindiiy. <sup>5</sup> Co jadu'n ñayñi'ixiyyi, chi pidacy nii ma tûg cibuj'iñyboc. Chi nihuägiyi ydiscípulos ajcxy ytecy. Chi yajtzondacy tecypuii tûg tûg, e mettiich pöttiich miid je huit huidibi anajty ti ñayyajhuindiiyii.

<sup>6</sup> Co nihuägiyi Simón Pedro ytecy, chi Pedro yminañ:

—Huindzin, ca' huaad miich ndecy xypujich.

<sup>7</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Huidibi iich ndumyb ca' yi' miich ajcxy mhuinjihuÿgixy jadachambi, jaccomjency miich ajcxy mhuinjihuÿhiipy.

<sup>8</sup> Chi Pedro y'adzooy:

—Miich ca' huaad iich ndecy xypujich ni caminaabi.

Chi Jesús y'adzohuimbijty:

—Pen ca' mdecy nbuji, ca' iich miich jebi njay'adyii.

<sup>9</sup> E huin'it Pedro nimay Jesús:

—Huindzin, ca' iich jeda'ajty ndecy xypújibich, hue' janchtiy tûg'óciy ngijich etz ngo-huajcich.

<sup>10</sup> Chi Jesús nimay Pedro:

—Com tiibi mjot mhuinma'ñ yajhuäch, ca' yi' ocjactzocni yajhuädzipy mjot mhuinma'ñ jadügtec. Tim jadu'n nej jihuÿ naamni chiy, e cham ca' tzojcn yajtzihuijch jadügtec. Jeda'ajty mdecy nbujich cham. Miich ajcxy huädz mjot mhuinma'ñ ajcxy mmidiñ, oy ca' miich ajcxy nidüg'óciy.

<sup>11</sup> Com Jesús ñejhuiyb anajty pinjäy ciyegaanip ma ymidzip, e paady jadu'n yminañ:

—Ca' ni tûg'óciy miich ajcxy mjot mhuinma'ñ yhuädzity.

<sup>12</sup> Chi jada' co yajtecypujtay, chi jada' yoñyhuit yajtigiiy jadüg'oc. Y'ixtacy ma mesi, e chi jada' nimay ajcxy:

—¿Nej mhuinjihuÿb ajcxy ti iich ti nduñich miid miich ajcxy? <sup>13</sup> Miich ajcxy jadu'n minamb co iich miich ajcxy myaj'ixpijcy, etz iich miich xyhuindzin'ajtpich. E tiyudädgy miich ajcxy mina'ñ com iich jedu'n miich ajcxy mHuindzin. <sup>14</sup> Pen iich miich ajcxy nyaj'ixpijcy etz xyhuindzin'ajtpich, e ti iich miich ajcxy nyajtecypujy, nañ jadu'n miich ajcxy myajtecypuiy miñ xyipy. <sup>15</sup> Iich miich ajcxy ti nmoy tûg ijxpejt, jigix ajcxy jadu'n mdunipy jadu'n nej ti nduñich, e huin'it ca' amij agix nayjihuÿb ajcxy. <sup>16</sup> Janch janch iich miich ajcxy yam jadu'n nnimäy co je huindzin jac mij je' ca'ydi yi' ytumbi. E nañ je' huidibi yajquejxyöyb jac mij je' ca'ydi huidibi quejxyöyb. <sup>17</sup> Co ajcxy tiy'ajt mnejhuÿhiipy, chi jocuyc ajcxy m'idiipy, pen mbadumyb ajcxy jadu'n nej nduñich.

<sup>18</sup> Ca' nm̄ina'ñich co nidüg'óciy miich ajcxy mbocymiidity. Ti iich yi' nnejhuüy pin ti nhuin'ixyich. Ti nhuin'ixyich tüg huidibi pocymiid, jigix cuyduunip nej anajty yjaybetyity ma Dios ñecy ma je Cristo jadu'n yminañ: "Yi' huidibi caymuçcp miid iich, ti iich yi' xymibidig." <sup>19</sup> Ti iich yam miich ajcxy jayijp nyajnimaaygixy, jigix co anajty jadu'n ytunyii yjadyii, mmibigipy ajcxy co iich jëdu'n je Cristo. <sup>20</sup> Janch janch yam ajcxy jadu'n nnimaaygixy co je jay ajcxy huidibi cöbijcp je huidibi anajty nguejxypich, tim jadu'n nipaady jadu'n nej iich anajty xycöbijcyich. E je jay ajcxy huidibi xycöbijcpich, je' ajcxy anajty ycöbijcyp je' huidibi xyquejxich ya naaxhuiñ.

### *Jesús ñimay ymigügtjc co je Judas anajty ciyegaanip maymidzip*

<sup>21</sup> Co jadu'n Jesús yminañ, chi tajnip mayñip anajty ooy jotjoty huinmañyjoty, chi capxypidzimy:

—Janch janch iich miich ajcxy yam jadu'n nimäy co nidügti miich ajcxy xyciyea'ñich ma nmidzipich.

<sup>22</sup> Chi Jesús ydiscípulos ajcxy ñayhuindicxpejttaayi nidüg nidüg. Ca' anajty ajcxy nejhuüy pin anajty jëdu'n Jesús ytijyp. <sup>23</sup> Nidügti je' ajcxy huidibi anajty Jesús ooy miid ñaychogiyi ñäy anajty ma mesi tim huingon ma Jesús yhuinduu. <sup>24</sup> Chi Simón Pedro yci' yaj'ijxy yajhuinjihuüy co huen yaj'amidooy Jesús pin anajty jadu'n ytijyp. <sup>25</sup> Chi je discípulos ajcxy huidibi anajty ñaayb ma Jesús yhuinduu nimay yhuindzin:

—¿Pin jadu'n mdijyp?

<sup>26</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Yi' je' pin anajty iich nmooybich yi tzajcaagy huidibi anajty nyajxoocpyich ma je ügy.

Chi yajxoogy tüg pedasi tzajcaagy, chi moy je Judas, je Simón Iscariote ymang. <sup>27</sup> Tim huin'itiy co Judas je tzajcaagy cöbijcy, chi je mujcu' ytigiiy ma je' y'ay yjot. Chi Jesús nimay Judas:

—Yi huidibi mdunamyb, tungo jadu'n mic'amy.

<sup>28</sup> Huidijaty anajty ajcxy jim caayb, ni pin cahuinjihuüy je ayuc huidibi Jesús yajnimay Judas, nej je ayuc yhuimbidzimy. <sup>29</sup> Com je Judas anajty miid je meeñybijty, paady ajcxy nijejity huinjihuüy co anajty tiy ñimäyii:

—Nicz juy yi huidibi ait nyajmayajtim yi xiigixpi.

Jacjadyii ajcxy anajty tiy ñimäyii:

—Mo' tigatii ayoobitjc. <sup>30</sup> Tim huin'itiy co je tzajcaagy cayday, chi ypidzimy Judas tiba'y, e ti anajty ycoodziiyñi.

### *Jesús ñajtz'ane'miy jemybi cötujcin*

<sup>31</sup> Co Judas ypidzimy, chi Jesús yminañ:

—Cham je jay ajcxy ixa'ñ iich nmic'ajt iich n'oy'ajt, iich je jay huidibi tzoon tzajpjoty. Etz nañ ma iich je jay ajcxy ixa'ñ Dios ymic'ajt Dios y'oy'ajt. <sup>32</sup> Jadu'n nej je jay ajcxy ti ijxcixy Dios ymic'ajt ma iich, nañ tim jadu'n Dios yajniguëxiyip yi nmic'ajtich n'oy'ajtich tim mic'amy. <sup>33</sup> Migügtjc huidibi ooy ndzocy njihuüyich, ca' n'ochuäcxibaanich jecy miid miich ajcxy. Xy'ixtähuibich miich ajcxy. Jadu'n nej ti nnimáaygixyich yi jacjadyii judíoja yajcxy, nañ jadu'n iich miich ajcxy yam njacnimaaygixy co ma nnicxa'ñich, ca' huaad müch ajcxy jiiby mnicxcixy. <sup>34</sup> Cham ajcxy nmöhua'ñ tüg ané'min huinjemybi. Cham miich ajcxy nyajnjatz'ane'mihuaangixy jadüg'oc jadayaabi tiy'ajt: Naychójcigix nayjihuüyigix ajcxy nidüg nidüg, tim jadu'n nej iich miich ajcxy ti ndzocy ti njihuüy. Naychójcigix nayjihuüyigix aguipxyi. <sup>35</sup> Miid jada yciixpi ñejhuihuipy tüg'óciy jay co iich miich ajcxy ti nyaj'ixpíccixy co ajcxy nidüg nidüg mnaychogiyb mnayjihuüy.

### *Jesús ñimay ymigügtjc co je Pedro anajty coyüdzaanip*

<sup>36</sup> Chi Pedro nimay:

—Huindzin, ¿ma miich mnicxa'ñ?

Huin'it Jesús y'adzooy:

—Ma iich nn̄icxa'ñich miich ca' huaad xypanícxxyich. Jac'axam xypanícxibyich.

<sup>37</sup> Chi Pedro ym̄inañ:

—E ¿nej co ca' huaad jëbi iich miich nbanícxxy? com iich nḡiyegamyich njugy'ajtin ma yi o'cin miid miich ycixpi.

<sup>38</sup> Chi jada' Jesús y'adzooy:

—¿Nej janch co mḡiyegañ yi mjugy'ajtin ma yi o'cin miid iich ycixpi? Janch janch iich miich ajcxy yam jadu'n nimäy, co ni ca'ní anajty jabom tugíig'oc tzey yaaxígy, co iich miich anajty tugíig'oc ti xycoyüchich.

## 14

### *Pinjaty mibijcp Jesús nicxip ma Dios Teedy yajpaady*

<sup>1</sup> Chi Jesús yjacminañ:

—Ca' ajcxy jotmay mj̄ihuñy ma m'aa mjot miid jada ayuc. Mibic ajcxy Dios etz iich nañ jadu'n mibijccich. <sup>2</sup> Jiiby ma iich nDeedy chinäy, jiiby mijtigiydac. Co ixipy ca' yjadu'nity, ca' ixipy ti nn̄imaaygixy co nn̄icxyich ma nDeedyich n'ocni'ixiy tzinaaydac miid miich ajcxy ycixpi. <sup>3</sup> E co iich anajty ti nba'ttigiyich, e ti ni'ixiyich tzinaaydac jayijp miid miich ajcxy ycixpi, huin'it ajcxy nihuimbidipy, jëbi iich ajt naydügmujcim, jígx ma anajty n'ityich, nañ jiiby miich ajcxy m'idipy. <sup>4</sup> Miich ajcxy mnejhuiyib nej jëbi ajcxy mjädiñ ma nn̄icxyich oyduuby.

<sup>5</sup> Chi Tomás ym̄inañ:

—Huindzin, ca' iich ajcxy nejhuiygixy ma miich mn̄icxa'ñ, e ca' iich ajcxy nnejhuiygixy nej jëbi njá'tcixibyich jiiby.

<sup>6</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Jadu'n nej ti ndzinäyich jada je' je ijxpejt nej Dios tzocy co miich ajcxy mdzinähuipy. Nyejcpyich je tiy'ajt huïdibi jëbi huaad mguychinaaygixy. Co jadu'n mguydundáygixipy iich ndiy'ajt, chi mjá'tcixipy ma Dios. Nyejcpyich je jugy'ajtin huïdibi ca' tücci'yi ycixy ytigoy. Ca' ni p̄injäy yjädiñ ma Dios Teedy, peni ca' cuydundäy iich ndiy'ajt. <sup>7</sup> Jadachambí etz nej xii tiempo yjacnicxa'ñ miich ajcxy m'ixy'ajty Dios Teedy. Pen xy'ixy'ajtpich miich ajcxy, nañ m'ixy'ajtyp miich ajcxy Dios Teedy.

<sup>8</sup> Chi Felipe y'adzoy:

—Huindzin, iich ajcxy yi Dios Teedy yaj'ijxcich cham cham, e miid tim yi'yi jocuyc'adipyich ajcxy.

<sup>9</sup> Paady Jesús nimay je Felipe:

—Cham xii jimiñt n̄icxní maabi iich nja'ityich miid miich ajcxy, e ¿ca'ní miich xytimy'ijxhui'myich Felipe? Yi jääy ajcxy tiibí xy'ijxcixyich, nañ y'ijxyp ajcxy yi' Dios Teedy. E chi jada', ¿nej miich co jadu'n xyñimäyich: "Yaj'ijxcich je Dios Teedy?" <sup>10</sup> ¿Nej ca' mmibicy co iich n'ity ma Dios Teedy, e Dios Teedy ijtp ma iich? Yi ayuc huïdibi ngapxhuäcxypich, ca' yi' ngi'm'ayuc'adyijich ngi'mdiy'ajt'adyijich. Yi mijhuinma'ñ huïdibi ajcxy m'ijxyp ndumybich, yi' Dios Teedy huïdibi ijt ma iich, yi' jadu'n tumb.

<sup>11</sup> Mibijccich ajcxy co iich n'ityich ma Dios Teedy, e Dios Teedy ijtp ma iich. Peni ca' mdimmibigaangixy, mibic ajcxy miid je mijhuinma'ñ ycixpi huïdibi ti nduñich.

<sup>12</sup> Janch janch iich miich ajcxy jadu'n n̄imaaygixy co je jääy ajcxy huïdibi xymibijcpich, nañ ytunipy ajcxy nañ jadu'n yi mijhuinma'ñ huïdibi ti nduñich. Jac tim nügi tunipy mijhuinma'ñ, com iich nn̄icxaambich ma Dios Teedy y'ity. <sup>13</sup> E tüg'óciy ti miich ajcxy mibijctzooyb ma Dios Teedy miid iich nxii, ndunipyich yi'. Dios Teedy huïdibi nDeedy'ajtypich, je' cömay y'idip miid huïdibi miich anajty ajcxy mdumyb miid iich nmic'ajt. <sup>14</sup> Co myajmibijctzohuipy tijaty, xycapxpáatibich nxii, huin'it nguydunipyich huïdibi anajty ti mbijctzoogixy.

### *Jesús yquexamy Dios yjihui'ñ ymic'ajt*

<sup>15</sup> Pení xychojcpich miich ajcxy, cuydúnigich ajcxy tūg'óciy n'ayuc ndiy'ajt, jadu'n nej anajty ti nnajtz'ane'miyich. <sup>16</sup> E co ndzónonibyich, chi nbijctzóohuibiych yi Dios Teedy jadüg yjaymiid huidibi ajcxy xyjaymiid'adiib. Dios ajcxy xymöhuipy jadüg jaymiid huidibi ajcxy xycapxhuijip, je huidibi ajcxy mjot'amij'adiiyb, e je' xymiiid'idiipy ajcxy huinixii. <sup>17</sup> Je huidibi xycapxhuijip, je' jada'ajty Dios yjihui'ñ ymic'ajt, je Espíritu Santo. Je' Dios ytiy'ajt ymiid. Dios yjihui'ñ ymic'ajt ca' adigihu'añ yi naaxhuiñyjäy huidibi ca' xymibicyich. Com ca' ajcxy ixy, e nañ ca' ajcxy ixy'adyii je Espíritu Santo. Miich ajcxy m'ixy'ajtyp je Espíritu Santo, com je' tzinaayb ma miich ajcxy, e nañ xy'adigihuipy xyjottigihuipy ajcxy. <sup>18</sup> Ca' miich ajcxy nyajhui'maangixy naydüg jadu'n nej co'ögy'ung. Nnihuimbidipyich miich ajcxy jadügtacy. <sup>19</sup> Tim huingónip yi xii tiempo mina yi jacydyyii naaxhuiñyjäy ajcxy ca' xy'ocjac'íjxnibich. Com jadu'n nej iich njactzinähua'ñ, ca' iich njugy'ajtin ycixipy ytigoyipy tücc'iyi. Nañ jadu'n miich ajcxy mjactzinähua'ñ, ca' mjugy'ajtin ajcxy ycixipy ytigoyipy tücc'iyi. <sup>20</sup> Co anajty Dios yjihui'ñ ymic'ajt ajcxy xy'adigiy xyjottigiy, huin'it ajcxy mnejhuihuipy co nyajpaadyich ma nDeedyich, yi Dios Teedy, e miich ajcxy myajpaady ma iich, e iich nañ jadu'n yajpatpich ma miich ajcxy. <sup>21</sup> Je jääy ajcxy huidibi iich n'ayuc ndiy'ajtich xycöbijcip, e cuydungixy, je' je' jadu'n xychojcpich, e tzogiiib je' iich nDeedy. E iich nañ jadu'n ndzogipy njihuihuibyich je' ajcxy, e nnayyajniguëxiibyich ma je' ajcxy.

<sup>22</sup> Je jadügpí Judas, ca' nmínaaním Judas Iscariote, nimay Jesús:

—Huindzin, ¿nej co mnayyajniguëxiiga'nyii ma iich ajcxy, e ca' mnayyajniguëxiiga'nyii ma je jääy ajcxy huidibi ca' xymijpidägy?

<sup>23</sup> Chi Jesús je' y'adzooy:

—Yi jääy ajcxy huidibi xychojcpich xyajmij'ajtpich, xycuydúunibich yi' ajcxy iich n'ayuc ndiy'ajt. E huin'it yi' ajcxy chogiiyb iich nDeedy. Je nDeedyich etz iich miinip iich ajcxy ma je jääy ajcxy huidibi xycuyduunip iich ndiy'ajt, e tzinaydacpígipyich ma yi' ajcxy yjot yhuinma'ñ. <sup>24</sup> Je jääy ajcxy pínjaty ca' xychocyich, nañ ca' ajcxy iich n'ayuc xycuyduunich. Paady ca' nnayyajniguëxiiga'nyijich ma je' ajcxy. Com yi ayuc huidibich miich ajcxy nyaj'amido'ijtyp, ca' yi' iich ngi'm'ayuc'adyii. Yi' je' Dios Teedy y'ayuc ytiy'ajt, com yi' iich ya naaxhuiñ xyquejxich.

<sup>25</sup> Jadayaabi ayuc ajcxy cham jadu'n njacyajniamaayb, jadu'n nej njacyáaniyich ya naaxhuiñ miid miich ajcxy, ma ca'ní ndzooñich. <sup>26</sup> Per je Espíritu Santo huidi miinam, je' ajcxy xycapxhuijip. Dios Teedy yquexamy je Espíritu Santo miid iich nxii. Je Espíritu Santo xyajnejhuiydähuipy miich ajcxy tūg'óciy tiy'ajt, e nañ xyaj'ajihuihuibb tūg'óciy jadu'n nej iich miich ajcxy nnimaaygixy.

<sup>27</sup> Iich miich ajcxy nyajmihui'my jotecujc'ajtin. Jada'n nej iich njotecujc'atyich, nañ nyajjotecujc'adipyich miich ajcxy. Yi jotecujc'ajtin huidibi nyajmihuimaamyich miich ajcxy, ca' yi' yjadu'nity nej je jotecujc'ajtin huidibi yajpaatp ya naaxhuiñ. Ca' mdajcixy maygixy, nañ ca' mdzigiygixy. <sup>28</sup> Ti iich miich ajcxy nnimaaygixy jayijp'aty co ndzona'ñich ma miich ajcxy, e nhuimbinda'ñich jadüg'oc ma miich ajcxy. Pení xychojcpich miich ajcxy, mxondägipy ajcxy co nnicxa'ñich ma Dios Teedy, com yi Dios Teedy jac mij yi' ca'ydi iich. <sup>29</sup> Ti iich jada tiy'ajt jayijp nimiydägyich ma ca'ní ndzooñich, jigix co anajty je tiempo paady mina jadayaabi ytuniiby yjadiib, huin'it ajcxy mmibigipy iich n'ayuc.

<sup>30</sup> E ca' iich miich ajcxy mijcajee ooy njacmiiidmiiydägaangixy Yam. Com tim huingónip mina je mujcu' huidibi ane'mb ya naaxhuiñ xyñimina'ñich. Ca' iich yi' huaad jébi xymimadägyich. <sup>31</sup> Per copicy yi' nguydunipyich Dios Teedy y'ayuc nej xyajnjatz'ane'miyich, jigix je naaxhuiñyjäy nejhuihuipy co nyajmij'atyich yi Dios Teedy. Piidicci, tzoc'ajt huingduum jamim.

## 15

*Je camuuxy'aadz etz y'aacx*

<sup>1</sup> Chi Jesús jacn̄imay ydiscípulos ajcxy:

—Jadu'n iich nipaady nej camuuxy'aadz ma tūg muuxy'aadz cam. Ich nDeedy, yi Dios Teedy, jadu'n yi' nipaady nej je muuxy'aadz cam cuend'ajtpi. <sup>2</sup> Tūg'óciy jāy jadu'n ajcxy nipaady nej muuxy'aadz y'aacx. Je jāy ajcxy huidib̄i ca' cuychinäy iich ndiy'ajt, yi Dios Teedy yajcödigoyib̄, jadu'n nej je muuxy'aadz cam cuend'ajtpi quejtzpxuy je muuxy'aadz y'aacx huidib̄i ca' yt̄im'aty. Je jāy ajcxy huidib̄i cuydundaayb iich ndiy'ajt, Dios yaj'oyib̄ je' ajcxy yjot yhuinma'ñ, jēbi oybi tuñ, jadu'n nej je muuxy'aadz cam cuend'ajtpi huijtz'oyiý je muuxy'aadz y'aacx, jigix jēbi nügi yt̄im'aty. <sup>3</sup> Yi ayuc huidib̄i ti nyajn̄imaaygixy, yi' ti yajhuäch yi jibicpi ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ. <sup>4</sup> Mibijccich ajcxy, panicxigich ajcxy ndiy'ajt huinixii. Co ajcxy jadu'n mdunipy, iich miich ajcxy miid'idiipy huinixii. Jadu'n nej ixipy camuuxy'aadz y'aacx co ca' yt̄im'aty co ahuinggujc y'ity, e ca' mic'ajt paady ma ycop. Nañ tim jadu'n miich ajcxy pen ca' mmic'ajt mbaadipy ma iich, ca' mmimadáaccixipy mguychináaygixipy iich ndiy'ajt.

<sup>5</sup> Jadu'n iich nipaady nej camuuxy'aadz cop, e miich ajcxy jadu'n nipaady nej camuuxy'aadz y'aacx. Je jāy ajcxy huidib̄i yajpatp ma iich, e iich nyajpaady ma je' ajcxy, je' ajcxy oyhuinma'ñ tunam mij cajee, tim jadu'n nej camuuxy'aadz huidib̄i tiim'ajtp may'amy. Co ixipy iich ca' nyajpaady ma miich ajcxy, ca' miich ajcxy huaad ti mdungixy. <sup>6</sup> Co jāy ajcxy ndiy'ajt xy'ixmájtzibich, Dios ajcxy yajcödigoyib̄, tim jadu'n nej jāy yajcödigoy miid jīn yi muuxy'aadz y'aacx huidib̄i ymibuxiiby co ca' yt̄im'ajtni. Co je y'aacx yt̄idzity, chi ajcxy yajmucy, e pidaaccixy jīnjoty, e jadu'n jīiby n̄idoyiý jīnjoty.

<sup>7</sup> Co miich ajcxy mlijtcixy ma iich, e co iich n'ayuc nañ jadu'n ijtp ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ, jēbi mbijctzoogixy ti ajcxy mdzojcpma Dios, e nguydunipyich miid miich ajcxy ycixpi. <sup>8</sup> Chi je jāy ajcxy cōmayipy Dios co miich ajcxy mguydunipy iich ndiy'ajt tiydudägy, tim jadu'n nej camuuxy'aadz y'aacx yt̄im'aty may'amy. Co je jāy ajcxy ixipy nej tudägy mguydungixy iich ndiy'ajt, chi je jāy ajcxy tiydudägy nejhuïhuipy co ti nyaj'ixpicyich miich ajcxy. <sup>9</sup> Jadu'n nej Dios Teedy xychociyich xyjihuïyich, nañ tim jadu'n iich miich ajcxy ti ndzocy ti njihuïyich. Ndzogipy njihuïhuibyich miich ajcxy huinixii co ca' ajcxy xy'ixmájtzibyich ndiy'ajtich. <sup>10</sup> Co mguydundähuipy ajcxy jadu'n nej nyajnajtz'ane'miyygixy, ndzogipyich njihuïhuibyich miich ajcxy huinixii. Tim jadu'n nej nguyduñich yi huidib̄i Dios Teedy xyajnajtz'ane'miyybich, e yi' xychojcpich xyjihuïyibich huinixii.

<sup>11</sup> Cham jadayaabi ayuc nyajnajtz'ane'miyygixy, jigix jotcuje mlijtcixipy. Jadu'n nej jotcuje ti n'ityich, e nañ jadu'n miich ajcxy mjotcuje adipy anaxy. <sup>12</sup> Jadaabi ayuc iich miich ajcxy nyajnajtz'ane'miyybich co naychójcigix nayjihuïyigix nidüg nidüg, tim jadu'n nej iich miich ajcxy ndzocy njihuïy. <sup>13</sup> Je tiy'ajt jac'oybi co migügtijc ajcxy naychogiiyb nayjihuïhuiby, co tūg jāy c̄iyegipy yjugy'ajt in miid ymigügtijc ycixpi. <sup>14</sup> Ich miich ajcxy migüg'ajtyp, pen mguydumyb nej ajcxy nyajnajtz'ane'miyygixy. <sup>15</sup> Jadu'n nej xii tiempo yjacnicxa'ñ, ca' miich ajcxy n'ocnaydijnip iich ndumbi. Com je tumbi ca' huinjihuïy huidib̄i yhuindzin ytumyb. Hue' miich ajcxy nyajnaxyich nmigügtijcich, com tūg'óciy tiy'ajt tiib̄i nmidooyich ma iich nDeedy, yi Dios Teedy, ti iich miich ajcxy nnimaaygixy. <sup>16</sup> Ca' nm̄inaaním iich miich ajcxy ti xyhuin'ixy. Ich miich janchtiy ajcxy ti nhuin'ixy. E ti iich miich ajcxy nyajniibicy co nicxy mgapxhuäcxixy iich n'ayuc. E nañ mayjäy mijpidägipy je ayuc huidib̄i miich ajcxy mgapxhuäcxipy. E nañ iich n'ayuc, huidib̄i miich ajcxy mgapxhuäcxipy, y'idipy ma je jāy ajcxy yjot yhuinma'ñ huinixii. Paady ycix tūg'óciy tijaty miich ajcxy mbijctzooyb ma Dios Teedy miid iich nxii, yi' ajcxy xymöhuipy. <sup>17</sup> Jada ayuc ajcxy yam nyajnajtz'ane'miyyb co ajcxy mnaychogiiyb mnayjihuïhuiby miñ xyipy.

*Je maybi naaxhuiñyjäy ca' ajcxyixaangixy Jesús etz cham je' yjäy*

<sup>18</sup> Co je may naaxhuiñjäy ca' xy'ixaangixy miich ajcxy, ca' ajcxy ooy mhuinmayipy, com mnejhuiñyb ajcxy co iich nañ jadu'n jac jayijp ca' yi' ajcxy ti xy'ixáangixyich. <sup>19</sup> Co ixyipy ytügïy miich ajcxy m'ayuc mdiy'ajt miid je jacjadyii naaxhuiñjäy y'ayuc ytiy'ajt, huin'it ixyipy ajcxy xychojccixy xyjihuiñgixy, com tú'ciy miich ajcxy mhuinma'ñ ixyipy miid yi' ajcxy yhuinma'ñ. Janch com co ca' ytügïy miich ajcxy m'ayuc mdiy'ajt miid je jacjadyii naaxhuiñjäy y'ayuc ytiy'ajt, paady je jacjadyii naaxhuiñjäy ca' ajcxy xy'ixa'nip. Com iich miich ajcxy ti nyajijphuijtzüdy, jadu'n nej yi jacjadyii naaxhuiñjäy ajcxy chinaaygixy yjugy'ajtcixy. <sup>20</sup> M'ajihuiñhuiib ajcxy jadu'n nej ti nnimaaygixy co iich miich ajcxy xyhuindzin'ajtpich, paady jac mij iich ca'ydi miich ajcxy. Jadu'n nej naaxhuiñjäy ajcxy ti xy'ixhuidityich ti xypahuidityich, nañ jadu'n miich ajcxy yi' xy'ixhuidida'ñ xypahuidida'ñ. Nañ may je jääy huidibi ca' ti xycapxymidoohuaangixy. <sup>21</sup> Nijot ajcxy y'iditzaaangixy miid miich ajcxy ycixpi, com ca' ajcxy ixy'adyii Dios Teedy huidibi xyquejxyich ya naaxhuiñ.

<sup>22</sup> Co ixyipy ca' ti nmiiñich ya naaxhuiñ nyajnämäyich je jääy ajcxy Dios ytiy'ajt, ca' ixyipy ajcxy pocy miidity. Per com ti nmiiñich ya naaxhuiñ, paady cham ypocy ajcxy miidity co ca' ajcxy xy'ixa'ñich. <sup>23</sup> Je jääy ajcxy huidibi ca' xy'ixa'ñich, jadu'n nipaady nej iich nDeedy ca' ajcxy ixaangixy. <sup>24</sup> Co ixyipy iich ca' ti nduñich ma yi ajcxy yhuinduu mijhuinma'ñ, huidibi ca' ni pin jääy tuñi, ca' ixyipy ajcxy pocy miidity. E janch ti ajcxy ooy ja'ijxcixy je mijhuinma'ñ, e ca' iich yi' ajcxy xy'ixa'ñ, e nañ ca' ixaangixy iich nDeedy. <sup>25</sup> Paady jada jadu'n ytuñyii yjadyii, jigix yajcuydunipy jadu'n nej ycojaayity ma yi judiojäy ajcxy ley ñecy, ma jadu'n ymina'ñ: "Ni ti tiy'ajt ycaca'ty, co iich yi ajcxy ca' xy'ixa'ñich."

<sup>26</sup> E co anajty xyñigidaaccixy yi Espíritu Santo, yi huidibi xycapxhuijip ajcxy, je huidibi miich ajcxy nyajniguexam, chon ma Dios Teedy, je huidibi Dios ytiy'ajt miid. Yi' xyñidiy'ajt'adaambich co Dios ytiy'ajt nmidiidyich. <sup>27</sup> E miich ajcxy nañ jadu'n xyñidiy'ajt'adipich co Dios ytiy'ajt nmidiidyich. Com iich miich ajcxy jayijp nyaj'ixpójctzondac Dios y'ayuc ytiy'ajt.

## 16

<sup>1</sup> Ti ajcxy yam tiy'ajt njacyajniamaaygixy, jigix ca' ajcxy m'ixtigihuägipy. <sup>2</sup> Com judiojäy ajcxy xy'ixhuidzipy ajcxy ma ajcxy yi' ñaymujctac. Ypadaamy yi xii tiempo co miich ajcxy jääy xyaj'ögipy, hue' ajcxy tijipy co Dios anajty ooy jadu'n jäygidägy tiibí anajty ajcxy tuñ. <sup>3</sup> Paady ajcxy jadu'n xytunipy jibic, je' co ajcxy ca' ixy'adyii yi Dios Teedy, etz nañ jadu'n ca' xy'ixy'adyijich. <sup>4</sup> Paady iich miich ajcxy jadachambi jadu'n nnimaaygixy, jigix co anajty je xii tiempo paady, chi m'ajihuiñhuiib ajcxy co ti anajty jayijp nnimaaygixy co ayo'n tzaachhypi mminaxa'ñ myajnaxa'ñ ajcxy.

### Dios yjihui'ñ ymic'ajt tunam ma jääy yjot yhuinma'ñ

Ca' anajty ajcxy jada ti nyajnämäy miid jégix nmidiid'ity ajcxy. <sup>5</sup> E cham janchtiy nnicxáanibich ma yi huidibi ti xyquejxyich ya naaxhuiñ. E ni tüg miich ajcxy xycamidooyich: "¿Ma mnícxsa'ñ?" <sup>6</sup> Paady miich ajcxy mdajy mmay ma m'aa mjot, co ajcxy cham jadu'n jada ayuc ti nyajhuinjihuiñgixy. <sup>7</sup> Oy ixyipy miich ajcxy cham mjatajy mjamay, tiy'ajt nej nmina'ñich co jac'oy miid miich ajcxy ycixpi co nhuimbidipyich ma Dios Teedy. Co ixyipy ca' jiiby nnicxa'ñich tzajpjoty, ca' ixyipy xyñiminaangixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt, je Espíritu Santo, je huidibi ajcxy xycapxhuijip. Per co iich anajty tzajpjoty ti nhuimbity, huin'it iich yi' miich ajcxy nyajniguexipy. <sup>8</sup> E co anajty je Espíritu Santo miin ya naaxhuiñ, huin'it yi' yajjihui'ñybigipy jääy ajcxy ypocy. E nañ yajni'ixihuiipy je jääy ajcxy co Dios tiyduñib miid ypocy ycixpi. <sup>9</sup> Yi Espíritu Santo yajjihui'ñybigipy jääy ajcxy ypocy, co iich ca' ajcxy ti xymibicy ca' ajcxy ti xymijpidägyich. <sup>10</sup> Je Espíritu Santo yajnejhuñhuiipy jääy ajcxy nej huaad cuychinaaygixy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Com co iich

nba'ttig̃ihua'ñich ma Dios Teedy, e miich ajcxy ca' xy'ocjac'íjxnibich. <sup>11</sup> Je Espíritu Santo yajhuinjihuip je jay ajcxy co Dios tiyduñib ajcxy miid ypcocy ycixpi huidibi ajcxy ca' tiyduñib chınaaygixy. Com yi' Dios ti' yi' mujcu' tiyduñ miid ypcocy ycixpi.

<sup>12</sup> Ooy may ayuc iich nmiidity huidibi njayajnimähuaamyich ajcxy per ca' miich ajcxy mhuinjihuip cham. <sup>13</sup> Jacjiini mhuinjihuip ajcxy je ayuc huidibi njayajnimähuaamy ajcxy, co Dios quexipy je Espíritu Santo ya naaxhuiñ huidibi tiy'ajt miid. Yi' je' miich ajcxy xyajhuinjihuip tūg'óciy Dios ytiy'ajt. Com yi' ca' yci'mhuinma'ñ tunipy. Yi' janchtiy ñigapxtähuiipy tūg'óciy ayuc tiy'ajt huidijaty anajty ymidooyb ma Dios Teedy, e nañ yajniguëxictähuiipy tūg'óciy tiy'ajt huidibi mimb cidaacp. <sup>14</sup> Je Espíritu Santo iich yi' capxpaady xyaj'idiipyich, com yi' iich ndiy'ajt miich ajcxy xyajhuinjihuam. <sup>15</sup> Tūg'óciy huidibi Dios Teedy ymidooyb, nañ njé'ajtypich yi', paady jadu'n ti' nmína'ñich co je Espíritu Santo xyajhuinjihuip yajdáaygixipy ajcxy iich yi' n'ayuc yi' ndiy'ajtich.

### *Jesús ñimay ymigiügtjc co ajcxy yjotmay ahuimbidiipy jotcujc'ajtin*

<sup>16</sup> Tím huaad'ajtp xii tiempo, co iich miich ajcxy ca' xy'ocjac'íjxi. Chi co xii tiempo yjacnajtninicxihuip, huin'it iich miich ajcxy xyjac'ixipy jadüg'oc.

<sup>17</sup> E huin'it ajcxy nijejity Jesús ydiscípulos ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy ac jeyi:

—¿Ti jadu'n ytijyp? Co jadu'n ymina'ñ, co tím huaad'ajtnip xii tiempo mina iich miich ajcxy ca' xy'ocjac'íjxnibyich, e co yjacnajtninicxihuip xii tiempo, huin'it miich ajcxy xyjac'ixipyich jadüg'oc, com nnicxaamich ma Dios Teedy. <sup>18</sup> Chi ajcxy jadu'n ñayñimaayi miñ xyipy:

—¿Ti jadu'n ytijamy? Co jadu'n ymina'ñ co tím huaad'ajtnip xii tiempo. Ca' iich ajt nhuinjihuuyim ti jadu'n ytijamy.

<sup>19</sup> Com Jesús ñejhuiyb anajty nej ajcxy yja'amidoohua'ñyii, chi nimay ajcxy:

—Yi' miich ajcxy ooy mjajyajtihua'ñ. ¿Nej co jadu'n ti' nmína'ñich? Tím huaad'ajtnip xii tiempo co iich miich ajcxy ca' xy'ocjac'íjxnipy. E chi yjacnajtninicxihuip xii tiempo, e chi miich ajcxy xyjac'ixipyich jadüg'oc. <sup>20</sup> Janch janch iich miich yam nnimaaygixy co mjotmaybaadip ajcxy, e nañ myäxip ajcxy miid jotmay. Chi je naaxhuiñjäy ajcxy huidibi ca' xymijpidägyich, xondägam ajcxy, e miich ajcxy nañ mjotmaybaadip. Per yi' mjotmay ajcxy ahuimbidiipy tūg xondaacin. <sup>21</sup> Jadu'n ajcxy mjada'ñ jadu'n nej tūg töxyjäy tzaachhypi jihuip co y'ung yma'xung'ada'ñ. E co ti' yma'xung'aty ypi'c'ung, chi jaydigoy yi' tzaachhypi miid xondaacin co tūg jay ti' ymiiñ ya naaxhuiñ. <sup>22</sup> Tím jadu'n nej yjaty miid je töxyjäy, nañ jadu'n yjada'ñ miid miich ajcxy. Cham ajcxy jotmay mjihuip ma m'aa mjot, e chi co xy'ixipyich jadüg'oc miich ajcxy, huin'it ajcxy m'aa mjot yxondäga'ñ. E ni piñ huaad mxondaacin ajcxy xycapijcy.

<sup>23</sup> Je huin'it xiimbi (co anajty je Espíritu Santo ti' ymiiñ ya naaxhuiñ) ca' iich miich ajcxy ni ti xyjacyajmibijctzohuipyich, com janch iich miich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy co tūg'óciy huidijaty myajmayajtcixyp, chi ajcxy mbijctzohuipy ma Dios Teedy miid iich nxii, e xymöhuipy ajcxy yi'. <sup>24</sup> Chambaadni ca'ni ni ti ajcxy mbijctzoy ma Dios miid iich nxii. Pijectzoogix, e xymöhuipy ajcxy yi', jigix mjotcugihuip ajcxy anaxy.

### *Jesucristo ymimadac je jibic-huinma'ñ ya naaxhuiñ*

<sup>25</sup> Tūg'óciy jada ayuc tiy'ajt ac jihuimbit miich ajcxy ti' nyajnimäy. Huingomb xii tiempo mina tiyduñib chınaaygixy ma Dios Teedy y'ayuc ytiy'ajt ya-jxon, e ca' y'ocjihuimbitiñ. <sup>26</sup> Je huin'it xii co anajty iich ti' nhuimbityich ma Dios Teedy, jébi miich ajcxy mbijctzoogixy ma Dios Teedy tijaty ajcxy myajmayajtyp. Co ti' mbijctzóogixpy miid iich nxii, xymóoygixipy yi' Dios Teedy. Ca' ycopicyity co iich yi' nmibijctzohuipy miid miich ajcxy ycixpi. <sup>27</sup> Com yi' Dios Teedy nañ xychojcp xyjihuipy yi' miich ajcxy. Com miich ajcxy jayijp ti' xychocyich ti' xyjihuipyich, e ti'

mmibicy ajcxy co ti ndzooñich ma Dios Teedy, paady Dios miich ajcxy xymöhuipy tijaty anajty myajmibijctzooyb. <sup>28</sup> Jiiby iich ndzooñ ma Dios Teedy yajpaady, co nmiñich ya naaxhuiñ, per jadachambi n'ixmájtnibyich jada naaxhuiñbi, e nhuimbijtnich ma Dios Teedy.

<sup>29</sup> Huin'it je' ydiscípulos ajcxy yminañ:

—Cham janchtiy tudägy miydägy, ca' m'ocyajtuuni jihuimbit ayuc. <sup>30</sup> Cham iich ajcxy nnejhuüy co miich mnejhuüyday tüg'óciy tiy'ajt. E ti xyajni maydäyich co anajty ca' ti tiy'ajt iich ajcxy nmibicy co miich mdzooñ ma Dios.

<sup>31</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—¿Nej mmibijcyp cham jada ayuc jadu'n nej ti nnimáaygixi? <sup>32</sup> Jihuiñybijccix co huingonip je xii tiempo, e ti tim paady mina miich ajcxy mgueec-huäcxtáaygixipy nidüg nidüg ma pin tìmdzoc, e xyajhuümgixich naydug. Per ca'p iich nnaydugi, com yi Dios Teedy yi' ijtp miid iich. <sup>33</sup> Miich ajcxy yam jada ayuc nyajniamaayb, jigix ajcxy jotcujc'ajtin mbaadip ma iich. Ya naaxhuiñ mbadamy ajcxy ayo'n etz tzaachyp. Jotcugiiygix, ca' mdajcixy maygixy, com ti nmimadägyich yi jibicpi ya naaxhuiñ.

## 17

### *Jesús ymibijctzou Dios miid ydiscípulos ajcxy ycixpi*

<sup>1</sup> Co Jesús jadu'n yminañ jayijp, chi ypa't'ijxy tzajpcixy, chi Dios Teedy pa'tcapxy niimay:

—Dios Teedy, ti hora paady mina ayo'n nyajnaxañich jadu'n nej miich jayijp'aty myajnhuinmayi. Yajniguëxig iich nmic'ajt iich n'oy'ajt, com iich miich nDeedy'ajtypich, jigix iich nañ jadu'n nyajniguëxigibyich miich mmic'ajt miich m'oy'ajt ma yi jay ajcxy. <sup>2</sup> Com miich ti xymöyich mic'ajt ma tüg'óciy jay, jebi nmöyich ajcxy jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy. Nmöhuiibyich jada jugy'ajtin tüg'óciy jay ajcxy huidibi miich ti xymöyich. <sup>3</sup> Je jay ajcxy huidibi ix'yajtp je Dios janchyp, je Dios tügpajcp etz y'ix'yajtyp nañ jadu'n Jesucristo huidibi ti mguexy ya naaxhuiñ, ymiid ajcxy jugy'ajtin huidibi ca'ycixipy ytigoyipy niminaa.

<sup>4</sup> Ti iich nyajniguëxigibyich miich ajcxy yi nmic'ajt ya naaxhuiñ, co iich ti nduñ yi mdung huidibi miich xyajniibijcich. <sup>5</sup> Jadachambi Dios Teedy yajmijtigiiygich miich, miid je mic'ajtin huidibi anajty nmiidich ma miich mhuinduu co anajty ca'ní naaxhuiñbi chondacyñi.

<sup>6</sup> Ti iich miich ya naaxhuiñ nyajniguëxici yi nmic'ajt ma yi jay ajcxy huidibi miich xymooyich, huidibi miich mhuin'ijx ma naaxhuiñjäy ajcxy. Miich yi' ajcxy mjäy, e miich ti xymöyich, e ti ajcxy miich m'ayuc cuydungixy. <sup>7</sup> Jadachambi ñejhuiñip yi' ajcxy, co tüg'óciy tijaty tiy'ajt iich miich yi' xymooyb, jiiby yi' choon tzajpjoty ma miich. <sup>8</sup> Com yi ayuc huidibi miich ti xymöyich, ti iich yi' ajcxy nyajni maydäy, e ti yi' ajcxy cobiijccixy. E nañ ti ajcxy huinjihuiygixy tiyudägy co iich jiiby ndzooñich ma miich, e nañ ti ajcxy mibijccixy co miich ya naaxhuiñ xyquejxyich.

<sup>9</sup> Miid yi' ycixpi ajcxy miich Dios Teedy nmibijctzooy, ca' nminaanim miid jacjadyii naaxhuiñjäy ajcxy ycixpi nmibijctzoy. Miid yida'ajty ycixpi ajcxy huidibi miich ti xymöyich, com nañ mjë'ajtyp miich yi' ajcxy. <sup>10</sup> Tüg'óciy tijaty iich një'ajtyp, nañ mjë'ajtyp miich yi', e tijaty miich mjë'ajtyp nañ një'ajtyp iich yi'; e iich nmic'ajt niguëxi'cp yi' ma yi' ajcxy chinaayin yjuggy'ajtin.

<sup>11</sup> E ca' n'ocjacyajpadaanich ya naaxhuiñ. Iich njäy ajcxy jacyajpadam ya naaxhuiñ. Nnícxnibich jiiby tzajpjoty ma miich. Dios Teedy, cuend'at iich ndiscípulos ajcxy miid miich mmic'ajt huidibi miich ti xymöyich, jigix yi' ajcxy tú'ciy yjot yhuinmañ yajpaadipy ma miich, tim jadu'n nej iich ajt tú'ciy njot yhuinmañ nyajpaatim. <sup>12</sup> Co anajty iich njac'yaajity naaxhuiñ miid iich njäy ajcxy, ti ngüend'atyich anajty ajcxy miid je mic'ajt huidibi miich xymooyich. E ni tüg ajcxy ca' yhuinmañy digooy. Abicy iich n'octimpädägy

je huidibi nayyajhuinma'ñy digooysi (je Judas Iscariote), co yi' anajty jadu'n yajcuydunam jadu'n nej jaybety ymiiñ miid yi' ycixpi etz miid iich ycixpi.

<sup>13</sup> Cham iich miich niba'ttigihuaani jada'. Miich m'ayuc mdiy'ajt nyajniamaaybich jada naaxhuiñjäy ajcxy huidibi nyaj'ixpijcypich, jigix aguyc jocuyc yhuimip ajcxy. <sup>14</sup> Ti iich ajcxy yi' nyajniamaaydäyich miich m'ayuc mdiy'ajt. E ca' ajcxy y'ixa'ñyii yi' naaxhuiñjäy ajcxy huidibi ca' xymijpidägyich. Com je' co ajcxy yjot yhuinma'ñ ti yajtigach, ca' ytügiy miid yi' jacjadyii naaxhuiñjäy yjot yhuinma'ñ. Jadu'n nej iich ca' ytügiy njot nhuinma'ñ miid naaxhuiñjäy ajcxy yjot yhuinma'ñ. <sup>15</sup> Ca' iich cham miich nmibijctzoy co myajpidzimipy iich ndiscípulos ajcxy ma jada naaxhuiñbi. Hue' janchtiy tun may'ajt cuend'at ajcxy ma yi' ca'oybì ymiiñ. <sup>16</sup> Yi' ajcxy yjot yhuinma'ñ ca' ytügiy miid yi' jacjadyii naaxhuiñjäy ajcxy yjot yhuinma'ñ. Tim jadu'n nej iich ca' ytügiy njot nhuinma'ñ miid yi' jacjadyii naaxhuiñjäy ajcxy yjot yhuinma'ñ. <sup>17</sup> Yajhuaatzì ajcxy yjot yhuinma'ñ miid miich m'ayuc, com yi' m'ayuc yi' je' tiy'ajt miid. <sup>18</sup> Jadu'n nej miich xyquejxyich ya naaxhuiñ, nañ jadu'n iich yi' ajcxy nguejxhuäcxyich ya naaxhuiñ. <sup>19</sup> Miid yi' ajcxy ycixpi ti nnaygiyegyijich amuumdëgjot ma miich, jigix yi' ajcxy nañ jadu'n ñaygiyegiiby amuumdëgjot ma miich, co ajcxy cuydunipy miich m'ayuc mdiy'ajt.

<sup>20</sup> E ca' iich jada'ajty ajcxy nibijctzohuïyich. Hue' iich janchtiy nibijctzohuïydaaybich tüg'óciy jäy ajcxy huidibi xymibijcibich xymijpidägibich miid yi' ayuc huidibi iich ndiscípulos ajcxy ycapxhuäcxiipy. <sup>21</sup> Huen ajcxy nidüg'óciy yjot yhuinma'ñ yajtugi, jadu'n nej miich Dios Teedy mjot mhuinma'ñ yajpaady ma iich, e iich njot nhuinma'ñ yajpaady ma miich. Co yi' ajcxy yjot yhuinma'ñ yajtugihiipy miid iich ajt njot nhuinma'ñ, huin'it jacjadyii naaxhuiñjäy ajcxy mibigipy co miich xyquejxyich ya naaxhuiñ. <sup>22</sup> Ti iich ajcxy nmöyich je tiy'ajt etz je oy'ajt huidibi iich miich ti xymöy, jigix ajcxy yjot yhuinma'ñ jatyimy yajtugihiipy ajcxy, jadu'n nej iich ajt njot nhuinma'ñ yajpaatim tú'ciy. <sup>23</sup> Iich yajpatpich ma iich njäy, e miich nañ myajpatp ma iich, jigix tiyudädägy ajcxy tügmucy y'idipy, e nañ jigix naaxhuiñjäy ajcxy jatyimy nejhuihiipy co miich xyquejxyich ya naaxhuiñ, e nañ co yi' ajcxy ti mdzocy ti mjihuïy jadu'n nej iich miich xychoccy xyjihuïyich.

<sup>24</sup> Dios Teedy ndzojcpich co yi' jäy ajcxy huidibi miich ti xymöyich y'idipy ajcxy nañ jadu'n ma anajty n'ityich jiiby tzajpjoty, jaydëbi ajcxy ixipy iich nmic'ajt iich n'oy'ajt huidibi miich ti xymöyich. Com miich ti xychoccy ti xyjihuïyich jacjayijp ca'nì anajty naaxhuiñbi myajcojyñi. <sup>25</sup> Dios Teedy, miich ooy mmijity mjanchity, e yi' jacjadyii naaxhuiñjäy ca' ajcxy yi' xy'ixy'ajtyp. Iich miich n'ixy'ajtyp. Iich njäy ajcxy ti mibicy ti mijpidägy co miich xyquejxyich ya naaxhuiñ. <sup>26</sup> Ti nyajniamaayich yi' ajcxy pin miich, co miich je' Diosip. E njacyajniämähuamyich yi' ajcxy tiyudädägy, jigix yi' ajcxy nañ jadu'n ñaychogiby ñayjihuïiby nidüg nidüg, jadu'n nej miich xychoccyich xyjihuïyich, e nañ jadu'n jigix iich ndiy'ajt yajpaadipy ma yi' ajcxy yjot yhuinma'ñ.

## 18

### *Ymajtz ajcxy Jesús*

<sup>1</sup> Co jadu'n Jesús ycapxymiydacy jayijp, chi jada' ñicxy miid je jäy ajcxy huidibi anajty ajcxy yaj'ixpijcyp. Ñicxy ajcxy jim'amy huoc nänaxy, je huoc hue' anajty xijity Cedrón. Ñicxy ajcxy jim ma anajty tüg aguemey. Chi Jesús ytigiyy ma je aguemey miid ydiscípulos ajcxy. <sup>2</sup> Judas huidibi anajty ciyegam Jesús, ñejhuiiby anajty ma je it ma anajty miid'oy canaag'oc je' ydiscípulos ajcxy. <sup>3</sup> Chi jada' Judas miiddzooñ soldados ajcxy etz jacjadyii tungmiidpi huidibi je teedy yhuindzin ajcxy etz fariseojäy ajcxy yquejx. Chi ajcxy yja'ty ma je it ma anajty Jesús yajpaady, ymiiid ajcxy linterna, ymiiid ajcxy chinjiin etz

canaagnax tijaty huídibi anajty ajcxy miid chiptuñ. <sup>4</sup> E Jesús com ñejhuíydaayb anajty tüg'óciy nej anajty yjada'ñ y'ayohua'ñ, chi jiipcohuägiy je ymaymidzip ajcxy, e nímay:

—¿Pin ajcxy m'ijxtaayb?

<sup>5</sup> Chi je' ymidzip ajcxy y'adzooy:

—Yí iich ajcxy n'ixtaayb je Jesús, je Nazaret jää.

Chi Jesús yminañ:

—Iich jäädu'n.

Je Judas huídibi anajty cíyejcp Jesús, jím anajty ytinäy miid Jesús ymidzip. <sup>6</sup> Co Jesús jadu'n yminañ: "Iich jäädu'n." Chi ajcxy yéphuimbijtay jadu'ñyi. <sup>7</sup> Chi Jesús jadüg'oc y'amidooy ajcxy:

—¿Pin ajcxy m'ijxtaayb?

Chi ajcxy jadüg'oc y'adzooy:

—Yí Jesús, je Nazaret jää. <sup>8</sup> Chi Jesús yminañ:

—Tí ajcxy njanimäy co iich jäädu'n. Pen janch iich miich ajcxy xy'ijxtaayb, najtz-madziydäy jadayaab iich nmigügtiyc ajcxy, huen niçxcixy.

<sup>9</sup> E jadu'n yajcuyduñ je ayuc co anajty Jesús ci'm tí ymina'ñ: "Tüg'óciy jää huídibi nDeedy tí xymöyich, ca' ni tüg jääbi huaad ytigooy." <sup>10</sup> Chi jada' je Simón Pedro huídibi anajty miid tüg espada, juudy je y'espada ma ñidiyc, e chi yajtzaachiyyi je Teedy mijtungmiidpi ytumbi, tüg yta'tz'ac aa'oy'amybi yajminájciy. Je tumbi hue' anajty xiijity Malco. <sup>11</sup> Chi Jesús nímay Pedro:

—Pídág m'espada ma ñidiyc. Ca' mnejhuíy co copicy nyajnaxípyiçh je tzaachypi je ayo'n huídibi Dios Teedy tí xyajnigo'adugíyih. Min n'ocminaxy n'ocyajnaxyih jada tzaachypi jadu'n nej ixipy tüg tasí ta'm'ujtznii ngo'uucnaxyih.

### *Jesús maje Teedy mijtungmiidpi yhuinduu*

<sup>12</sup> Chi je soldados ajcxy, je soldado yhuindzin etz judío jää ajcxy ytungmiidpi huingo-huägiy ajcxy Jesús. Chi ajcxy majch, e chi ajcxy cíxojch. <sup>13</sup> Chi ajcxy jayíjp yajniçcxy Jesús ma Anás yajpaady, je' anajty Caifás ymíd'ajtyp, je huídibi anajty mijtungmiid ma teedytiyc ajcxy ymiñ je huin'it jímijt. <sup>14</sup> Je Caifás je' anajty tí yecy je capxhuijin ma yi judío jää ajcxy co tügtec yminañ: jac'oy co tüg jää y'ögípy miid tüg'óciy naax cajp ycixpi.

### *Pedro yminañ co ca' ix'yadyii Jesús*

<sup>15</sup> Simón Pedro miid jadügpi ydiscípulo ypanicx ajcxy Jesús (co je ymidzip yajniçxi mach). E je jadügpi ydiscípulo ix'yajtip anajty yajxon je teedy mijtungmiidpi, paady ytigíiy axam huin'it co Jesús ymidzip yajtigíiyi ma je teedy mijtungmiidpi ytijc. <sup>16</sup> E je Pedro jiiby je' yhui'miy ma tiyc aguu. E je jadügpi ydiscípulo co anajty ajcxy ñay'ixy'adyii miid je teedy mijtungmiidpi, chi ypidzimy migapxy je tiyc aguu adinaayb, chi Pedro ajcxy yajtigíiy jiiby tigoty. <sup>17</sup> Chi jada' je töxy'anäg huídibi anajty tiyc'aguu adinaayb, nímay je Pedro:

—¿Nej ca' miich nañ jadu'n Jesús xydiscípulo'adyii?

Chi Pedro y'adzooy:

—Ca'.

<sup>18</sup> Je tumbidijc ajcxy etz je soldadtiyc ajcxy tí anajty ajcxy oy jíin yajmijiygíxy co anajty chachtiichity, e Pedro nañ jím anajty nañ jadu'n miid xamy ajcxy.

### *Je teedy mijtungmiidpi yajcomidou Jesús ypcy*

<sup>19</sup> Chi je teedy mijtungmiidpi y'amidooy Jesús pínjaty anajty tí yaj'ixpcy etz tijaty anajty tí yaj'ixpcy. <sup>20</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Tí iich oy njacapxy njamiydägy mayjäyjoty. E tí iich njatyimy nyaj'ixpcyih ma miich ajcxy mnaymujctacín etz ma Dios ytijc, ma yi judiojää ajcxy nidüg'óciy ñaymugyii. Ca' ni ti ameech tí nnigapxyih. <sup>21</sup> ¿Na'amy co xyjactim'amidooyih ti anajty tí nyaj'ixpcyih?

Yí' ajcxy amidoou pínjaty tí xy'amido'ijtich n'ayucich, yí' ajcxy nejhuiyb tí iich jadu'n tí nyaj'ixpicyich. Yí' ajcxy tüg'óciy ñejhuiydaayb nejjaty iich tí nmína'ñich.

<sup>22</sup> Co jadu'n y'adzooy Jesús, huin'it tüg judío tungmíidpi huidibi anajty jím huingon tinaayb ma Jesús, chi tüg ci' acojxígy Jesús, chi mínañ:

—¿Nej co jadu'n jibic m'adzooy yí teedy mijtungmíidpi?

<sup>23</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Pen jibic iich tí n'adzooy yec tiy'ajt nej co yjibicity. Pen oy iich tí n'adzooy, ¿nej co xycoxyich?

<sup>24</sup> Chi Anás nimay soldadtíjc co huen Jesús yajnicxy cínoch jím ma yí Caifás ytíjc, je teedy mijtungmíidpi.

### *Chi Pedro jadüg'oc yminañ co ca' ix'y'adyii Jesús*

<sup>25</sup> Simón Pedro jímní anajty ytínäy ma jíimba' yxamy anajty, chi ajcxy amidooy jadüg'oc: —¿Nej cay yí' miich xyaj'ixpijcp nañ jadu'n?

Chi Pedro jadüg'oc coyüch Jesús yminañ:

—Ca' je' n'iichity.

<sup>26</sup> Nidügti ajcxy je teedy mijtungmíidpi ytumbi, je' anajty y'amigüg yí Malco, huidibi Pedro yta'tz'ac quejtzpujxi, chi jadu'n yminañ:

—¿Nej ca' mdijy n'ijxyí jím ma je aguemy miid Jesús?

<sup>27</sup> Chi Pedro midug'ig'oc oy coyüch yhuindzin, e tím huin'itiy tzey oy yaaxígy.

### *Jesús ma je gobernador yhuinduu*

<sup>28</sup> Chi ajcxy jím yajtzooñ Jesús ma Caifás ytíjc yajnicxy ajcxy ma agujctíjc, tím jopyñí anajty. Chi je judiojäy ca' ajcxy ytigíiy ma agujctíjc, com ca' anajty ytundigoyaangíxy miid judiojäy ycostumbre. Ca' ajcxy ytigíhua'ñ anajty ma je romanojäy gobernador ytíjc amayxíjoty, e ca' anajty ajcxy ñayyajjibiccíhua'ñyii. Com co jadu'n ycanayyajjibiccíyi ajcxy, e huin'it ca' ajcxy ycacaay ma je pascua xii adzuu'ajtin. <sup>29</sup> Co ca' ajcxy ytigíhua'ñ anajty ma je agujctíjc, chi je gobernador Pilato nibidzímy ajcxy tiba'y ma anajty ajcxy miidity Jesús cuend'aty. Chi Pilato yminañ:

—¿Ti xíhuin ajcxy mmíid, miid jadayaabi yéydiyc?

<sup>30</sup> Chi ajcxy y'adzooy:

—Co ixipy ca' ti jibicpi tuñ, ca' ixipy iich ajcxy ya yí' nyajmiñ ma miich.

<sup>31</sup> Chi Pilato yminañ:

—Yajnicxcix miich ajcxy. Nicx tiydungíx jadu'n nej miich ajcxy mley y'ané'my.

Chi je judiojäy ajcxy y'adzooy:

—Iich ajcxy ca' ni ti mic'ajt nmiidity nicxy iich ajcxy njäyyaj'ögy.

<sup>32</sup> Co jadu'n ajcxy yminañ, chi jadu'n ajcxy cuyduñ je Jesús yci'm'ayuc jadu'n nej anajty tí ymina'ñ ti o'cin anajty ypadamy. <sup>33</sup> Chi Pilato jadüg'oc ytigíiy jiiby agujctigoty, chi coyaaxiíy Jesús, chi nimay:

—¿Nej miich je' rey'ajtp ma yí judiojäy ajcxy?

<sup>34</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—¿Nej mgí'mhuinma'ñ miid xy'amidooyich pen iich nrey'ajtpich, o huingjäy ti xyajnímäy co nrey'atyich?

<sup>35</sup> Chi jada' Pilato y'adzooy:

—¿Nej nañ judiojäy jada' iichi? Mgí'mnaax mgí'mgajp etz je teedy mijtungmíidpi ti xycíyecy ma iich. ¿Ti tí mdundigooy?

<sup>36</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Iich ca' n'ane'myich ya naaxhuiñ. Huingduum iich n'ané'mín nmiididyich. Co ixipy ya naaxhuiñ n'oc'ane'myich, tüg'óciy iich nmigütiyc ajcxy tí ixipy ajcxy tziptungíxy, tí ixipy ajcxy xyñihua'ñich. E ca' ixipy tí naygíyegyijich ma yí judiojäy tungmíidpi ajcxy. Per janch iich ca' iich ya naaxhuiñ n'ane'myich.

<sup>37</sup> Chi Pilato y'adzooy:

—¿Nej mrey miichi?

Chi Jesús yminañ:

—Miich jadu'n xytijypich co nrey'atyich. Paady ti nmiñich ya naaxhuiñ, e ti nma'xung'atyich, jigix nyecyich tiy'ajt tiyudädgy. Tüg'óciy yi jäy pínjaty tiy'ajt cuydumb xy'amido'ítibich yi' n'ayucich.

*Pilato y'ane'my huen Jesús yaj'ögyii*

<sup>38</sup> Chi Pilato y'adzooy:

—¿Ti jadu'n mdiy tiy'ajt tiyudädgypi?

Jadu'nyi je' jada'ajty yjacminañ, chi piidzimy jadüg'oc tiba'y ma anajty je judíojäy ajcxy. Chi ajcxy nimay:

—Ca' iich ni ti bocy nbaadyich ma jada jäy ma yi romanojäy yley. <sup>39</sup> E com miich ajcxy miid tüg costumbre co tüg nnajtzmadziyiñ machyjäy miid jada pascua xii yciixpi, ¿nej mdzojcyco nnajtzmadzihiñbyich jada judíojäy reyi?

<sup>40</sup> Chi ajcxy nidüg'óciy minanday:

—Jadayaabi jäy ca' mnajtzmadzihiñpy, yi' janchtiy mnajtzmadzi' yi Barrabás.

Barrabás hue' je' anajty tüg meetzpi.

## 19

<sup>1</sup> Chi jada' Pilato ané'min piidacy co huen ajcxy Jesús huinhuopy jijphuopy. <sup>2</sup> Chi jada' je soldados ajcxy yaj'oyii tüg corona mij'apy pa'apy, chi ajcxy yajcojeniy Jesús. Chi ajcxy yajnijeniy tüg rey yhuit ucypi ycolor. <sup>3</sup> Chi soldados ajcxy huingohuägiy jadüg'oc capxpoocxcixy yajxiyg'amy, nimaaygixy:

—¡Viva miich judíojäy rey!

Chi ajcxy ooy huingojxy jijpcojxy.

<sup>4</sup> Chi Pilato jadüg'oc ypidzimy tiba'y. Chi nimay je mayjäy:

—Cham ajcxy nyajpidzimy tiba'y jada Jesús, jigix ajcxy mnejhuñhiñp co ca' ni ti pocy ti nbaadyich ma yi'.

<sup>5</sup> Co Jesús ypidzimy tiba'y miid je apy corona ma ycohuajc etz je rey yhuit ucypi ycolor. Huin'it Pilato yminañ:

—Ijxcix, cha je yeydijc.

<sup>6</sup> Co je teedy tungmiidpi etz je judiojäy ajcxy ijxy, chi ajcxy yminanday nidüg'óciy aguipxyjatyi:

—Yajcruudzpet, yajcruudzpet.

Chi Pilato yminañ:

—Yajcruudzpejtcix miich ajcxy, janch iich ca' ni ti tiy'ajt nbaadyich nej iich yi' nyajcruudzpedipy.

<sup>7</sup> Chi je judiojäy ajcxy y'adzooy:

—Iich ajcxy miid tüg cötujcin, jëbi yögy miid iich ajcxy ngötujcin yciixpi, com ti ycapxtigooy co yminañ co yi Dios yteedy'ajtyp.

<sup>8</sup> Co jada ayuc midooy Pilato, chi nigi chigiygoty. <sup>9</sup> Chi ytigiiy jadüg'oc ma je cötujctac miid Jesús, chi nimay:

—¿Ma miich tiyi mgogajpity?

E Jesús ca' y'adzooy.

<sup>10</sup> Paady Pilato yminañ:

—¿Iich miich ca' xy'adzohuañ? ¿Ca' mnejhuñ co nmidiidyich mic'ajt jëbi nnajtzmadziy etz nañ jëbi nyajcruudzpet?

<sup>11</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Ni ti mič'ajt ixyipy mgamidity ma iich, pen ca' ixyipy mič'ajt ti xymöyich yi huidibi ane'mb jiiby tzajpjoty. E paady ycixpi yi tiib iich xyciyecyich nigi yi' pocy miidity ca'ydi miich.

<sup>12</sup> E huin'it Pilato ooy yjahuinma'ñ ixtay nej huaad ca' jebi ocnajtzmadziy Jesús. E je judiojäy, je Jesús ymidzip, nigi anajty ajcxy chachxidiçh:

—Pen miich mnajtzmadziyb jada Jesús, huin'it ca' m'ocjacnaymigüg'ajtinipy miid yi mhuindzin je César huidibi ané'min ti xymöy. Com tūg'ociy pinjaty naydijip rey, ca' yi' miid nay'ixa'nyii je César.

<sup>13</sup> Co Pilato jadu'n ayuc midooy, chi yajpidzimy Jesús tiba'y. Chi Pilato y'ixtacy jim ma je' y'ane'mdac ycötujctac, jim ma je it huidibi anajty xijip Empedrado, hebreo'amy xijity Gabata. <sup>14</sup> Hue' tim cujcxii anajty, e chi com jabom anajty je pascuaxii ycodicxni, co Pilato jadu'n nimay judiojäy ajcxy:

—Cha ajcxy jada mrey.

<sup>15</sup> E je' ajcxy y'adzooy:

—Huen ögy, huen ögy. Yajcruudzpet.

Chi Pilato yminañ:

—Miich ajcxy mrey, ¿miñ n'ocyajcruudzpeityichi?

Chi je teedy tungmidpi ajcxy y'adzooy:

—Iich ajcxy ca' iich ajcxy huingbi rey nmidity, jeyi César iich ajt nrey'ajtim.

<sup>16</sup> Chi Pilato ciyejcy Jesús ma je judiojäy ajcxy, huen ajcxy ci'm yajcruudzpet. Huin'it ajcxy Jesús nihuägiy. Chi ajcxy yajtzoñ.

### *Yajcruudzpejty ajcxy Jesús*

<sup>17</sup> Chi ajcxy je cruudz Jesús ci'm yajquejycabiiy. Miid nícx ajcxy ma je it xijity o'cipi cohuajc, hebreo'amy xijity Gólgota. <sup>18</sup> Jim ajcxy yajcruudzpejty quipxiyi miid jametz jay, tūg anajty'amy, jadug a'oy'amy etz Jesús cujc'amy. <sup>19</sup> Chi Pilato ane'my huen cijxjay ayuc ma je cruudz, e jadu'n je ayuc ajcxy jay: "Jesús, Nazaret jay, je judiojäy ajcxy yrey."

<sup>20</sup> May ajcxy ooy je judiojäy capxy je ayuc huidibi anajty cijxjay ma je cruudz. Com je it ma anajty ajcxy Jesús ti yajcruudzpejtcixy mihungon anajty Jerusalén. Hue' anajty yjayity: hebreo'amy, latin'amy etz griego'amy. <sup>21</sup> Chi je teedy mitungmidpi ajcxy nimay je Pilato:

—Ca' ixyipy jadu'n ti mjay: "Judiojäy yrey". Hue' ixyipy ti mjay: "Yi' jadu'n naydijip iich judiojäy xyrey'ajtpich."

<sup>22</sup> Chi Pilato y'adzooy:

—Yi tiib ijaayich, ti iich yi' njaay, ca' nyajtigadza'ñich.

<sup>23</sup> Co soldados ajcxy yajcruudzpejttay je Jesús, huin'it je' yhuit ajcxy huijtzi'ci. Chi ajcxy je huit yajhuäcxy midaaxpicy. Chi soldados ajcxy cijptüg ciichhypijcy. Yi' yjocxhuit jadu'n nej anajty ytügijpxuyiity. <sup>24</sup> Chi ajcxy ñayñimayi ac jeyi soldadtijc:

—Ca' huaad ajt n'agidziyim jada jocxhuit. Tzoc ajt suerte n'oc'ijxim, jigix ajt nnejhuiyim pin anajty suerte'ajtip.

E jadu'n ajcxy cuyduñ nej anajty ycojaayity ma Dios ñecy, ma Cristo jadu'n yminañ: "Yajhuäcx ajcxy iich nhuit, e ma iich njocxnijen jim ajcxy suerte ijxy." Je' je' huidibi soldadtijc ajcxy ycuyduun.

<sup>25</sup> Jim ma Jesús ycruidzmijc, jim anajty ajcxy ytinäy: Jesús ytaj, je ytaj chi', je María (Cleofas ytoxiyc), etz María Magdalena. <sup>26</sup> Co Jesús ijxpaty ytaj etz je ydiscípulo huidibí anajty ooy nigi tzoc ytaj ymijc, chi nimay ytaj:

—Nan, iich nmigüg huidibi tinaayb ma miich mmijc, yi' xycuend'adip jadu'n nej jihuüy miich yi' xytaj'adyii.

<sup>27</sup> Chi Jesús nimay je' ydiscípulo:

—Iich ndaj miich mgüend'adip, jadu'n nej ixyipy mgimda'adyii.

Jadu'n nej xii tiempo jac nícxni Jesús ytaj tzinaydacpicy ma jada discípulo ytijc.

### *O'c Jesúś*

<sup>28</sup> Co jadu'n ytundaayi yajtaayi, chi Jesús nejhuiy co ti anajty tūg'ociy ytundäyii yajtäyii jadu'n nej Dios tzocy. Huin'it jadu'n yminañ:

—Tidzíiyinibich.

Co jadu'n yminañ, je' anajty ycuydundaayb nej anajty ycojayity ma Dios ñecy miid yi' ycixpí.

<sup>29</sup> Jim anajty tūg pi'c uugi'ñ yminañ anajty vinoxunnii. Chi ajcxy je' yajxoogy tūg esponja (jadu'n yi' nej po't) miid vinoxunnii, e chi yajjiyp'eedziyi tūg paxyijiip, je' miid yajjädy je vinoxunnii ma Jesús y'ahuac. <sup>30</sup> Co jada' Jesús co'uucnajxy je vinoxunnii, huin'it jadu'n yminañ:

—Ti tūg'ociy nguydundaiyich.

Chi ñaax'ijxy, e chi y'o'cni.

### *Tūg soldado cumy Jesús ma ycaachyijip*

<sup>31</sup> Com jabom anajty je pascua mijxii (amayxii ooy), e nañ sábado xii anajty. Paady copicy anajty co ajcxy yajminájcipy ajcxy je jääy ninicx je tiibi anajty yajcruudzpejtcixy. Miid je' ycixpí je judíoajy ajcxy ñicxy ma Pilato pijctzoy may'ajt co huen ane'my yi' soldados ajcxy, co huen nicxy yajtijy je jääy ytecy ajcxy huidibi ti yajcruudzpejty. <sup>32</sup> E chi ajcxy je soldados yja'ty ma je it ma ajcxy yajcruudzpejty Jesús. E je metzpi jääy ajcxy ytecy tiyi huidibi ajcxy yajcruudzpejty tú'ciy miid Jesús. <sup>33</sup> Co je soldados ajcxy ymijhuägy ma Jesús, huin'it ajcxy ijxy co ti anajty y'o'cni, paady ca' ajcxy tiyi ytecy.

<sup>34</sup> Chi tūg soldado cumy Jesús ma ycaachyijip miid quipy jiipxu'nybi. E huin'it tim mic'amy ni'py etz nii ypidzimy. <sup>35</sup> Tūg jääy jim anajty ixy nej ytuni yajti, e nañ yejc tiy'ajt. E je' ytiy'ajt janch je', e je' nejhuiyb co yjanchity. Miid je tiy'ajt ycixpí jëbi miich ajcxy nañ jadu'n mmibijctähuiip. <sup>36</sup> Paady je' jadu'n ytuni yajti, co jadu'n anajty yajcuydunañ jadu'n nej yjaybetyity ma Dios ñecy, co jadu'n yminañ: "Ca' huaad ni tūg ypacj yajtijy." <sup>37</sup> E jadüg'it anajty ycojaayity ma Dios ñecy, ma jadu'n yminañ: "Yixipy ajcxy je jääy huidibi ajcxy ycum."

### *Yajnaaxtigiiy Jesús*

<sup>38</sup> Jim anajty José huidibi anajty cogájpip Arimatea. Yi' je' huidibi anajty mijpidacp Jesús, oy anajty ca' capxpidzimy, miid co anajty chigii miid je judíoajy ajcxy huidibi anajty midzip'ajtp Jesús. Co Jesús y'o'cy huin'it José oy pijctzoy may'ajt ma Pilato, co jëbi nicxy yajtzooni Jesús ñaaxnicix ma anajty ti yajcruudzpediyii. Co Pilato a'ixiy, chi José ñicxy jim oy yajminajci je Jesús ñaaxnicix, e chi yajnicxy. <sup>39</sup> Nañ miid ñicxy José je Nicodemo, je huidibi anajty jayijp ti ni'oy Jesús coodz. Nicodemo yminicx oy nimigo'px libra mirra etz áloes tzooy huidibi ooy oy yxuugy. <sup>40</sup> Chi ajcxy yajpidici Jesús ñaaxnicix, chi ajcxy mo'ñ miid poob huit, chi tzoyiy ajcxy miid mirra etz áloes tzooy, jadu'n nej je judíoajy ajcxy ycostumbre miidity co o'cipi yajnaaxtigiiyixy. <sup>41</sup> Huingon ma je it ma ajcxy yajcruudzpejty Jesús, jim anajty tūg aguemy, e jim ma je aguemy jim anajty tūg o'cipi jut jemybi ma anajty ca'ní pin ñaaxtigiiy. <sup>42</sup> Jim ajcxy Jesús ñaaxnicix yajnaaxtigiiy, miid co anajty ti chu'hiyñi, e je judíoajy ajcxy tzachni'ixiyyñi tzach'a'ixiyyñi co je amayxii anajty chondägaani com jabom.

jut aguu. <sup>2</sup> Co ajcxy ijxy je jut ahuädz, chi jada' mič'amy poyïgyi ninicxy Simón Pedro, etz je jadügpi ydiscípulo huidibi anajty Jesús miid ooy naychogyii, chi nimay:

—Tí yajtzoongixy iich ajt nHuindzin ñaaxnïcx ma ajcxy yajnaaxtigiy, e ca' nejhuiiyim ma ajcxy ti pidaccixy.

<sup>3</sup> Huin'it ajcxy nimetz chooñ poyïgyi Pedro etz je jadügpi discípulo, ñicxy ajcxy ma je o'cpí anajty ñaaxtigiy. <sup>4</sup> Poyïgyi ajcxy ñicxy nimetz, per je jadügpi discípulo jayijp ñajxy, e jayijp jím oyja'ty ma je naaxtigiydac. <sup>5</sup> Chi yco'ixiyy jutjoty, huin'it jím oy ixy je mo'nheit jiiby jutjoty y'ooxnäy, per ca' yi' jiiby ytigiy jutjoty. <sup>6</sup> Simón Pedro co ymiñ jac'axam, tím janitigiy jutjoty, chi ijxy je mo'nheit y'ooxnäy jiiby jutjoty. <sup>7</sup> E chi ijxy je cöxotz, je huidibi anajty miid ycohuajc yxochity, abicy je' anajty, ca' anajty tú'ciy y'ooxnäy miid ymo'nheit. Y'ix ajcxy je cöxotz yajxon y'anëgyity abicy. <sup>8</sup> Huin'it ytigiy jutjoty je jadügpi discípulo huidibi jacjayijp ja't. Chi ijxy, e huin'it mibijcy co Jesús ñaaxnïcx ca' anajty jiiby. <sup>9</sup> Ca'ni anajty ajcxy yajxon huinjihuïy co anajty jadu'n ycojaayity ma Dios ñecy, co anajty je Cristo yjugypiga'ñ. <sup>10</sup> Chi je metzpi ajcxy ydiscípulos yhuimbijty ma ytijc.

### *Jesús nayguëxici ma María Magdalena*

<sup>11</sup> E je María jím yhui'miy ma je o'cpí jut ayaaxip. Chi ayaaxip yco'ixiy ma je jut. <sup>12</sup> E chi ijxy metz ángel, poob huit ajcxy ymíid, y'iñaaygixy jiiby ma je Jesús ñaaxnïcx anajty yhuijtzäy, y'iñaaygixy tûg cöduy, jadüg tecy ixaay. <sup>13</sup> Chi je ángel ajcxy nimay je María:

—¿Miich töxyjäy na'amy co myäxy?

Chi je María y'adzooy:

—Tí ajcxy nHuindzin ñaaxnïcx yajnicxi, e ca' nnejhuïyich ma ajcxy ti pidägy.

<sup>14</sup> Jadu'n anajty ymina'ñ, co ñayjii'ijxi, chi ijxy Jesús ytinäy ma yjiiç, e ca' ijxcajpy pen Jesús je' anajty. <sup>15</sup> Chi Jesús yminañ:

—Töxyjäy, ¿ti co myäxy? ¿Pin m'ixtaayb?

María hue' anajty tijy je aguemy cuend'ajtpi migapxiip, paady jadu'n yminañ:

—Huindzin, pen ti myajnicxy Jesús ñaaxnïcx, nigapx ma ti mbidägy, e iich nicxy nyajtzoonich.

<sup>16</sup> Chi Jesús yminañ:

—María.

Chi jada' María yhuäg-huimbijty, chi yajxon huindicxpejty, chi nimay:

—¡Raboni! —jada hebreo ayuc yhuimbizimy Huindzin.

<sup>17</sup> Chi Jesús nimay María Magdalena:

—Ca' xyñidoonich, com ca'ni iich nba'ttigiy ma Dios Teedy yajpaady. Nicx miich ixta' nmigügtijcich, e nima' co nnicxaamich ma Dios Teedy, iich nDeedy etz miich ajcxy mDeedy, iich nDios, etz miich ajcxy mDios nañ jadu'n.

<sup>18</sup> Chi María Magdalena oy yajnimäy je discípulos ajcxy, chi jadu'n nimay:

—Tí n'ixyich je Huindzin Jesús, e jadu'n yi' ti xycapxymöyich co nyajnimähuibyich miich ajcxy.

### *Jesús nayguëxici ma ydiscípulos ajcxy*

<sup>19</sup> Co je huin'it xiimbí chuu'iy seman ixtigi', aducy anajty tijc'aguu y'ity ma anajty je discípulos ajcxy yajpatcixy, miid co anajty ajcxy tzigiy je judíoja yajcxy huidibi anajty midzip'ajtp Jesús. Chi Jesús ytigiy cujc'amy ma je' ajcxy, e chi jada' capxpocxy ajcxy, nimay:

—Jotcugi' miich ajcxy.

<sup>20</sup> Yam jadu'n anajty ymina'ñ, chi ajcxy yaj'ijxy je' yci' ma je clavo ytigiy, etz ycaachyjip ma anajty jay ti ycumyii. Chi yotcugi' ajcxy co ajcxy ijxy je yHuindzin.

<sup>21</sup> Chi jada' Jesús jadüg'oc capxpocx, nimay ajcxy:

—Jotcugi' miich ajcxy. Jadu'n nej iich nDeedy xyquejxyich ya naaxhuiñ, nañ jadu'n iich miich ajcxy yam nguejxhuäcxy miid iich n'ayuc.

**22** Co Jesús jadu'n yminañ, chi jada' ajcxy nübxujy cöbuxujy nimay:

—Huen Dios yjihui'ñ ymic'ajt xy'adigiy xyjottigiy ajcxy. **23** Huenpiñjäity huidibi miich ajcxy mbocyhuinmeecxyp, nañ ypocyhuinmeecxipy Dios Teedy. Huenpiñjäity huidibi miich ajcxy ca' ypocy mhuinmeecxaani, nañ jadu'n Dios Teedy ca' yi' ypocyhuinmeecxa'ñyii.

### *Tomás ymibijc co yHuindzin yjugypijcy*

**24** Tomás je' huidibi anajty miid majmetz yca'pxy Jesús ydiscípulos ajcxy, je huidibi anajty yajtijp Dídimo, ca' je' anajty jim choonity co Jesús ymiñ ogan. **25** Chi je jacjadyii ajcxy ymigüg ñimaayi:

—Ti iich ajcxy n'ixy je Huindzin Jesús.

E chi je' y'adzooy:

—Pen ca' n'ixyich ma yi' yci' je clavo'au, e pen ca' ngihuäxich ngodijiyich ma clavo'au, e ngi' nbidägyich ma ycaachyjip ma anajty ycumyity, ca' nmibigipyich co yjanchity.

**26** Chi jacductuyc xii ajcxy jadüg'oc anajty yajpaady tigoty nidüg'ociy je discípulos ajcxy. Tzooñ anajty Tomás nañ jadu'n. Chi Jesús ymiñ. Agiy anajty tijc co Jesús ytinay'ahuuy cujc'amy ma je' ajcxy. Huin'it ycapxpocxy, chi nimay:

—Jotcug' miich ajcxy.

**27** Chi jada' nimay je Tomás:

—Pädäg ya mgihuäx ma clavo'au ma ngi'ich. Najtxaji' mgi' etz pidäg ma iich ngaach ma jay xycumyich, e mibic yajxon tiyudäg.

**28** Chi Tomás y'adzooy:

—Iich miich nHuindzin'ajtyp etz iich miich nDios'ajtyp.

**29** Chi Jesús Tomás nimay:

—Miid co miich ti xy'ixyich, paady miich ti mmibicy. Jotcuyc yi' ajcxy huidibi ca' xy'ixyich, e ti ymibicy co ti njugypicyich co n'o'gyich.

### *Jada ayuc ngojaaybich ma jada necy, jigix miich ajcxy mmibigipy co Jesús je' yi' je Cristo, je Dios y'ung*

**30** Ti anajty Jesús ooy tuñ mijhuinma'ñ ma ydiscípulos ajcxy yhuinduu huidibi ca' ycojaayity ma jadayaabi necy. **31** Paady yci xada ngojaayich jigix ajcxy mmibigipy co Jesús je' yi' je Cristo je Dios y'ung. E co miich ajcxy mmibigipy, huin'it mbaadij jugy'ajtin huidibi ca' tücciyi yci xipy ytigoyipy miid Jesucristo yxi yci xipi.

## 21

### *Jesús ñayguëxigii ma ydiscípulos ajcxy nihuixtujcipi*

**1** Co jadu'n jayijp ytuni yjajti, huin'it jadüg'oc Jesús ñayguëxici ma je' ydiscípulos ajcxy jim ma mejypa', je huidibi anajty xiijip Tiberias mejy. E jadu'n ñayguëxici: **2** Jim anajty ajcxy Simón Pedro miid Tomás huidibi jay ytijp Dídimo. Nañ jim Natanael huidibi anajty cogajp jim Caná Galilea naaxjot. E nañ jim anajty je Zebedeo ymang ajcxy etz jametz discípulos ajcxy. **3** Chi Simón Pedro yminañ:

—Nicxy n'oc'acxmachich.

Chi ymigügtijc ajcxy yminañ:

—Tzoc ajt jámim.

Chi ajcxy ytigiiy ma tüg barco. E je huin'it tzuu ca' ni ti ajcxy majch. **4** Co yjobiiy jim Jesús anajty ytinäy ma mejypa'. Je' ydiscípulos ajcxy ca' anajty ajcxy nejhuüy co Jesús je' anajty.

**5** Chi Jesús yminañ:

—Migügtijc, ¿nej ca' ajcxy mbaadyñi acxi?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Ca' ni ti.

**6** Chi Jesús yminañ:

—Pidaaccix ajcxy je huídibí miid m'acxmajtzcíxy aa'oy'amy ma yí barco, e huin'it ajcxy mbaadípy acx.

Chi ajcxy pidacy je acxmadzi'ñ aa'oy'amy, e huin'it janch adzaach ajcxy yajpidzímy, co janch may acx anajty ti ytigiiy. **7** Je ymígüg huídibí miid Jesús ooy anajty ñaychogyii, chi nimay Pedro:

—Je' yi', iich ajt nHuindzin.

Co jadu'n midooy Simón Pedro co anajty yjéjity je Huindzin Jesús, huin'it yhuit yajtigiiy. Com ti anajty yhuit jeñ, com jadu'n anajty jac'oy ytuñ. Chi ytigiiy mejyjoty huitmiid.

**8** Jacjadyii ajcxy ymígügtiyc yjädy ma mejypa' miid je barco, pahuich pajugucy ajcxy je y'acxmadzi'ñ janch ujtz miid acx. Hue' anajty ca' ooy yjiguémity ma mejypa', jéyi anajty migo'px metro yjiguemyity. **9** E co ajcxy ymejch ma mejypa', chi ajcxy ijxy co jím anajty jiimbajc y'ity ni'ixi', e jím anajty acx jiimbajc nígiñ huidibí yajtzaayb, e nañ jím anajty tzajcaagy. **10** Chi Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxy:

—Yajmiingix yi acx tiibi ajcxy mmajtzcíxy.

**11** Chi Simón Pedro ypejty barcojoty, chi yajpidzímy huindíztuum y'acxmadzi'ñ ujtz miid may'acx. Chi ajcxy michoy migo'px jahuixchigi'px majctugiig acx mijatypi, e jadu'n ca' je acxmadzi'ñ yciih miid tzachmay'acx. **12** Chi Jesús nimay ajcxy:

—Min ajop'ajtcix.

E ni tüg ydiscípulos ajcxy ca' y'amidoohui:

—¿Pin miich?

Com ñejhuíyb anajty ajcxy co je' anajty Huindzin Jesús. **13** Chi Jesús ymíjhüägy ma je acx ci' etz tzajcaagy anajty y'ity, e chi yajhuäcxy, chi moyday ymígügtiyc ajcxy.

**14** E je' je' anajty je midugiig'ocpi co Jesús ñayguëxiç ma je' ydiscípulos ajcxy, huin'it co yjugypijcy co y'o'cy.

### *Jesús yajni'ixiiy Simón Pedro ti ytunípy*

**15** Co ajcxy y'ajop'ajttay, chi Jesús nimay je Simón Pedro:

—Simón, Jonás y'ung, ¿nej xyjactzojcpich miich, ca'ydi jada jacjadyii ndiscípulo'ichi? Chi y'adzooy Pedro:

—Huindzin mnejhuiiyb miich co ndzojcypich njihuiiybich miich.

Chi Jesús nimay:

—Cuend'at iich njäy, jadu'n nej jihuíy borregi cuend'ajtpi yaj'ocy yi' yborregi.

**16** Chi Jesús mimejtz'oc yminañ:

—Simón, Jonás y'ung, ¿nej xychojcpich xyjihuiiybich miich?

Chi Simón y'adzooy:

—Huindzin, mnejhuiiyb miich co ndzojcypich njihuiiybich miich.

Chi Jesús nimay:

—Cuend'ajtigich njäy, jadu'n nej yi borregi cuend'ajtpi cuend'aty yborregi.

**17** Co midugiig'ocpi oy y'amidooy:

—Simón, Jonás y'ung, ¿nej xychojcpich xyjihuiiybich?

Chi Pedro yjotmaybijcní co midugiig'ocpi y'amidoohui: “¿Nej xychojcpich xyjihuiiybich?”

Chi Simón yjac'adzooy:

—Huindzin, miich mnejhuiydaayb tüg'óciy, e nañ mnejhuiiyb co iich ndzojcyp njihuiiybich miich.

Chi Jesús jacnimay:

—Cuend'ajtigich njäy, jadu'n nej borregi cuend'ajtpi cuend'aty yborregi. **18** Janch janch iich miich yam jadu'n nimäy: “Co anajty miich mjac'anagnity, ci'm anajty mhuit

nayyajnijeniiy, e mnicxp anajty ma mdimdzocy. E co mjacmijjäyihuiipy, huin'it mg'i mnajtxajihuiipy, e huingbi mhuit xyajnijenihuiipy, e xyajnicxyipy ma anajty ca' mdzocy."

<sup>19</sup> Co Jesús jadu'n yminañ, chi Pedro yajhuinjihuüy jadu'n nej anajty jääy ajcxy yaj'öga'ñyii miid Jesús y'ayuc ytiiy'ajt ycixpi, e nañ ma yi' y'o'cin tiy'ajt yegipy co ymiid Dios ytiiy'ajt.

*Je discípulo huidibi anajty Jesús ooy tzocy jihuüy*

<sup>20</sup> Chi Pedro ñayjii'ijxi, chi ijxy co anajty tú'ciy anajty ymiingixy je' ydiscípulo huidibi anajty Jesús ooy tzocy jihuüy je huidibi anajty iñaayb huingon ma Jesús ma je mesa co anajty y'adzuu'ajtcixy. Je huidibi nímay je' yHuindzin:

—Huindzin, ¿pín miich yi' xyciyegam ma yi' mmidzip? <sup>21</sup> Co Pedro ijxy je jadügpi discípulo axam Jesús ypanicxyii, chi yminañ:

—Huindzin, e jadayaabi migüg, ¿ti yi' jadaanip?

<sup>22</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Co ixipy ndzocyich co yi' huen jugy'aty ixti mabaad nhuimbityich, ca' miich xypaady mnejhuihipy ti yi' jadam. Panicxcich miich.

<sup>23</sup> Paady ycixp huinjihuüy je ymigügtijc ajcxy co je ymigüg huidibi Jesús ooy tzocy jihuüy ca' anajty y'öga'ñ. Per Jesús canan je' anajty jadu'n ytijyp co ca' y'öga'ñ. Hue' anajty ti yminañ janchtiy:

—Pen ndzojcypich ixipy co jada migüg yhui'mipy ixti mabaad nhuimbityich, ca' miich xypaady mnejhuihipy ti yi' ytunamy.

<sup>24</sup> Je' je' je Jesús ydiscípulo huidibi tiy'ajt yejcp jadu'n nej Jesús ytuñ y'ayoy etz yjajty y'ayoy, e nañ yi' je' huidibi cojay nej Jesús ytuñ y'ayoy, yjajty y'ayoy. E iich ajt nejhuiiyim co janch yi' je tiy'ajt huidibi ti yecy.

<sup>25</sup> May ooy tijaty mij huinmañ Jesús jactuñ. Co ixipy yajcojaydäy tüg'óciy, ca' yi naaxhuiñybí ixipy yhuaadiy miid maylibro tzachpidägipy. Jadu'n n'aa'ixiyich.

## LOS HECHOS

# Jadu'n Nej Jesús Y'ayuccapxhuäcxpi Ytuun Yjajti

<sup>1-2</sup> Ma je jayijp'atypi necy, miigüg Teófilo, ti nyajnijayiy tüg'óciy jadu'n nej Jesús ytuuñ etz jadu'n nej yaj'ixpijctzondacy oga'n'aty, ixti cooni ypättigiyy tzajpjoty. Ca'ní Jesús anajty ypättigiyy tzajpjoty co huin'ijxy je' yjäy huidibi yi' y'ayuc ytiy'ajt capxhuäcxiiib, e chi miid je Espíritu Santo najtztuniyy najtz'ane'miyy nej huaad ajcxy ytunipy. <sup>3</sup> Co anajty Jesús y'ögy, chi ñayguëxi ci canaag'oc ma je' ydiscípulos ajcxy, e huixchiguëpx xii ñayquëxi go'ci ma je' ajcxy, yajniquëxi gy huädz co anajty yjuugyity, etz nañ yajmiiidmiydacy je' yjäy je Dios y'ayuc etz Dios y'ané'min.

<sup>4</sup> Co anajty jím ijtcixy tügmucy miid Jesús, chi Jesús je' ydiscípulos ajcxy ane'my co ca' huaad jím choongixy jím Jerusalén. Chi ajcxy nimay:

—Ahuijxcix tiibi Dios nDeedy ahuaniy ma miich ajcxy, je huidibi miich ajcxy nyajmiiidmiydägy. <sup>5</sup> Janch Juan je Bautista jääy yajniibejt miid ni, tzojc miich ajcxy xy'adigihuipy xyjottigihuipy yi Espíritu Santo.

### *Jesús ypättigiyyñi tzajpjoty*

<sup>6</sup> Ni'amugi anajty ajcxy jím miid Jesús, chi ajcxy yajtiy:

—¿Huindzin, nej myajcödigoyamy je Israeljäy ymidzip jadachambí?

<sup>7</sup> Chi Jesús y'adzooy:

—Ca' xypaatcixy mnejhuiygixy je xii je tiempo mina anajty ti yhuaad'ajtni, mina Dios Teedy tuna'ñ tijaty, je' tügpajc miid cötújcín tijaty ytunamy. <sup>8</sup> Co anajty je Espírito Santo chinaydacpicy ma ajcxy mjot mhuinma'ñ mbaatcixp mic'ajt. E chi mdzoongixp ayuc capxhuäcxpi miid iich ycixpi ya Jerusalén, etz tüg'óciy Judea ñaaxjot, etz jím Samaria, etz huindu'my ñaaxhuiñybi.

<sup>9</sup> Ti jada ajcxy jadu'n yajniämäy, jím anajty ajcxy yhuindícxixy, chi Jesús chajppejtni. Chi miñ joc yeeg huidi Jesús yajnidigoyday, chi ajcxy ca' ocjac'ijxní. <sup>10</sup> Jadu'n anajty ajcxy chachpät'íjxcixy tzajpcíxy, co Jesús ypättigiyy. Huin'it mejtz yeydijc ñayguëxi ci ma je' ajcxy ymijc, poob huit miid, <sup>11</sup> chi ajcxy ñimaayi:

—Galilea jääy ajcxy, ¿nej co mdzachpät'íjxcixy tzajpcíxy? Yi Jesús huidibi ti chajppety, ti choon ma miich ajcxy, minaamb jadüg'oc jadu'n nej ti m'ijxcixy co ti ypättigiyy.

### *Matías yajhuin'ijxy co Judas ytung jijptuniiipy*

<sup>12</sup> Huin'it Jesús ydiscípulos ajcxy choon ma je cögop huidi xiiip Olivos, yhuimbíjtcixni jím Jerusalén, ca' ooy yjiguëgyty, jébi yajyöy sábado xii, jadu'n nej Moisés ycötújcín y'ané'my. <sup>13</sup> Co ajcxy yja'ty ma je cajp, chi ajcxy ypejty ma je cuarto mìmetz nihuijtzpetypy ma ajcxy anajty miidity yjättac. Jim yi' anajty ajcxy: Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeo ymang Jacobo, Simón je Zelote etz Judas Jacobo ymiguëx. <sup>14</sup> Tüg'óciy anajty ajcxy y'ijtcixy tügmucy Dios mibijctzoogixy chajpcapxy-capcixy. Ymíid ajcxy anajty Jesús y'uch etz María Jesús yta, etz jacjadyii töxyjäydiyc.

<sup>15</sup> Huin'it xii Pedro ytinayigy agujc'amy ma je ymigügtiyc ajcxy huidibi yajmij'ajtp Jesús, huidi anajty ajcxy naybaatip migo'px ja'iipxti jääy, chi nimay ajcxy:

<sup>16</sup> —Miigügtiyc, copicy co jada yajcuydúnipy nej Dios yminañ ma ñecy huidi jaybety ijtp, ma David jaay Dios y'ayuc, ma Dios nigapxy Judas. Je'huidi coduu'ajt taabi je judíojäy ajcxy majch Jesús. <sup>17</sup> Je Judas yaj'amichomujcp je' anajty miid iich ajt, paatiq anajty Dios ytung tú'ciy miid iich ajt. <sup>18</sup> Chi Judas ñicxy juy tüg naax miid je muju'ñ huidibi anajty ti paady miid yjibic-huinma'ñ. Chi jím mic'amy ycäy tzuxcödeeñ, chi ytopxy ymooxac, e chi ytiinch ypidzimday. <sup>19</sup> Je jääy ajcxy huidibi anajty tzinaayb jím Jerusalén, co nejhuiyy, chi

ajcxy yxiiimoy je naax Acéldama, hue' je' yhuimbídzimy ma je' ajcxy ayuc, ni'py ñaaaxjot.

<sup>20</sup> Jada je' je ayuc huídibí David yjaay ma je Salmo necy:

Hui'mip najtz'ixiy yi' chinaaydac. E ca' piñ yajtunipy.

Nañ jadu'n yminañ:

Huingbí huen yajniçxyii je' ytung.

<sup>21-22</sup> Copicy co tûg yëydijc huídibí miid ti yhuídity nHuindzin Jesú斯 quipxyi miid iich ajt, huen tunipy je tung huídibí Judas anajty ytumyb, maab Juan yajniibety ixti taabi xypuyöduutim co pättigiy tzajpjot, tûg jëbi testig'aty miid iich ajt co Jesú斯 yjugypijcy.

<sup>23</sup> Chi Jesú斯 ydiscípulos ajcxy huin'ijxy mejtz jäy: tûg jäy huídi anajty yxii José, huídi yxii anajty yajtijy Barsabás etz nañ jadu'n anajty yajtijy Justo. E huin'ijxy ajcxy nañ jadu'n Matías. <sup>24-25</sup> Chi Jesú斯 ydiscípulos ajcxy Dios mibijctzoy, yminañ ajcxy:

—Huindzin Dios, m'ijxyp mnejhuiyb tûg'óciy jäy yjot yhuinmañ, yajni'ixiygich jada metzpi jäy huídibí miich nidügti ti nhuin'ixy, je huídibí jëbi jiipitigiyi' miich mdung tú'ciy miid iich ajcxy, etz huídibí apóstol'adip. Huen jada jäy jiipitigiyi' je tung huídibí Judas ti yajtigooy, co ytundigooy e ñicxy ma ypaadyii.

<sup>26</sup> Chi ajcxy suerte ijxy, e je suerte ñibidzimni je Matías. E huin'ítiy je Matías oy ymicho'ndigiy ma je nimajtûgpi ajcxy huídi ycapxhuäcxy Jesú斯 y'ayuc.

## 2

### *Co je Espíritu Santo ycidacy choñ tzajpjoty*

<sup>1</sup> Co oy je Pentecostés xii paady, jím anajty Jesú斯 ydiscípulos ajcxy ni'amugi' tú'ciy ijtcixy.

<sup>2</sup> Huin'it janch timitiini yajmidoy tûg ne'min, choñ tzajpjoty, jadu'n nej poj micpi. Chi yaj'ujtztaay je tigot ma anajty ñaaaygixy. <sup>3</sup> Chi nigidaaci nidüg nidügti toodz jadu'n nej jiinye'n. <sup>4</sup> Chi je Espíritu Santo nidüg nidügti ajcxy y'adigiyyi' yjottigiyyi'. Chi ytigiiygixni capxy miydaacp nije' nije' ayuc jadu'n nej je Espíritu ajcxy yajcapxyii.

<sup>5</sup> Jim Jerusalén anajty je huin'it xii may judíoja yajcxy huídibí tzoomb canaag agajp. Hue' ajcxy chachcuydumb judíoja ycostumbre. <sup>6</sup> Co je cajpjäy ajcxy midooy je ne'min, chi ajcxy ooy yòymujcy. Chi je mayjäy ooy yhuinmay'ahuidijty, co ajcxy midooy chachcapxcixy chachmiydaaccixy ma yci'm'ayuc. <sup>7</sup> Je mayjäy ajcxy ooy chigiiy jihuuy, chi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—Ix ¿nej cay Galilea jäy jada ajcxy nidüg'óciy huídibí jadu'n tzachcapxcixy tzachmiydaaccixy iich ajt ngi'm'ayuc? <sup>8</sup> ¿Nej iich ajt co nmido'mbi'c'ájtim? <sup>9</sup> Ya anajty ajcxy Partia jäy, Media jäy, Elam jäy, Mesopotamia jäy, Judea jäy, Capadocia jäy, Ponto jäy, etz cham huídibí tzinaayb ajcxy jim Asia ñaaaxjot, <sup>10</sup> etz huídibí ajcxy tzomb jim Frigia, etz Panfilia, huídibí tzomb jim Egipto, etz huídibí tzomb jim ma yi África ñaaaxjot Cirene nínaxy. Nañ jadu'n jim romanojäy huídibí ya adzinaayb. May ajcxy jim huídibí judíoja etz nijejity huídibí ca' yjudíojaity huídibí judíoja ycostumbre ajcxy ti yjiipitigiyi'. <sup>11</sup> Ya nañ jadu'n Creta jäy etz Arabia jäy; e iich ajt tûg'óciy nmidoohuim jada jäy ajcxy nigapxcixy nimiydaaccixy huídi Dios ti tuñ mijcajee ma iich ajt ngi'm'ayuc.

<sup>12</sup> Nidüg'óciy ajcxy ooy jihuuy, e chi ajcxy ooy yhuinmay'ahuidijty, miñ xyipy ñay'amidóohuigixy:

—¿Nej jada yhuimbídzimañ?

<sup>13</sup> E nijejity jäy jëyi nixiyy yajxiyy, yminaangixy:

—Muucip jada yi' ajcxy.

### *Pedro yaj'ixpójcy je mayjäy*

<sup>14</sup> Huin'it Pedro ytinayiyy miid je nimajctügpi apóstoles, e ytigiiy capxpi mic yminañ:

—Yëydijctijc ajcxy huídibí tzinaayb Judea etz tûg'óciy huídibí tzinaayb ya Jerusalén, nejhuíhuipy miich ajcxy jada e midou ajcxy yajxon huídibí ajcxy nyajnímähuamyb.

<sup>15</sup> Jada jää ajcxy ca' ajcxy ymügyii jadu'n nej miich ajcxy mīnaangixy. Tím petyxiini jada cham. <sup>16</sup> Jada je' huidibi ñigapxy je Joel, Dios y'ayuc najtzcapxiybi, co jadu'n mina'ñ:

<sup>17</sup> Je huin'it xi mina anajty je naaxhuiñybi cixa'ñ, jadu'n Dios minañ, nyajhuäcxthähuibich je nEspíritu ma tūg'óciy naaxhuiñyjäy. Miich mniix etz mmang ajcxy capxhuäcxip iich n'ayuc ndiy'ajt, e je yujcyeeepidijc ajcxy yhuin'ixipy ooy mijhuinma'ñ, e je mijjäydijc cumähuipy ajcxy.

<sup>18</sup> Nyajhuäcxthähuip iich je nEspíritu huin'it xi ma iich ndumbi yeydijcpı töxyjäybi, e yi' ajcxy capxhuäcxip iich n'ayuc ndiy'ajt.

<sup>19</sup> Nyajquëxiibich tzajpcıxy huidijaty oy chigiiyñi, e ya naaxhuiñ nyegipyich tiy'ajt: ni'py, jiin etz jiinjoc.

<sup>20</sup> Yi xi ahuimbidipy coodz, etz je po' ahuimbidipy nej ni'py, ma anajty ca' miñ je xi je tiempo mina anajty mina'ñ je Huindzin Dios. Mij ayo'n ji tunaanip jadaanip ijkna' quëxna'.

<sup>21</sup> E tūg'óciy jää huidi miyaaxp ojadajtp je Huindzin Dios, Dios ajcxy yajnidzögib y'alma.

<sup>22</sup> Chi Pedro yjacminañ:

—Amido'ijtcix, miich judiojäy ajcxy, jadu'n nej cham nmīna'na'ñich. Je Jesús huidibi tzoon jím Nazaret ti xyaj'ijxcixy Dios ymic'ajt, mijhuinma'ñ, etz ijxpejt, jadu'n nej miich ajcxy ti m'ijxcixy ti mnejhuiygixy. <sup>23</sup> Jada yajciyejc ma miich ajcxy, jadu'n nej anajty Dios ti yajnigödugiy, e ti huinmay. Ajcxy mmajch je Jesús e myaj'ögy ajcxy, chi ajcxy myajcruudzpejty miid jibic jäydijc y'ané'min. <sup>24</sup> Chi Dios yajjugypijcy yajnihiädzictuty ma yi ó'cin, ca' huaad yhui'my ögy huinixi. <sup>25</sup> Je David ñimiydac Jesús chi yminañ: Nejhuiibich co je nHuindzin Dios y'ity ma iich nhuinduu. Yi' ijt ma iich n'a'oy, jigix ca'ydi pin xy'adzigiich xyajhuinma'ñydigooiyich.

<sup>26</sup> Paady ti njotcugiyich, e ti ngapxypidzimyich co ooy njotcujcich. Paady co oy n'ögibich etz niniçx ñaaxtigihuipy, ca' ndajy mayich.

<sup>27</sup> Co miich Dios ca' myajhui'ma'ñ iich n'alma ma ñaaxtigiydac. Ni mga'aa'ixihuipy, co miich mdumbi huidibi ooy mdzocy, co nicxy ñiniçx ñaaxhuindigoydäy.

<sup>28</sup> Miich Dios, ti xyajni'ixiyich yi tzinaayin huidibi ymiid jugy'ájtin huinixi. Xajjotcugihuibich miid co xymiid'idiipyich.

<sup>29</sup> Chi Pedro yjacminañ:

—Migügtijc ajcxy, huädz miich mnejhuiygixy co iich ajt nmij'ap David y'o'cy etz yajnaaxtigiiyi. E ma ñaaxtigiiy nmididni je'ajt chambaad. <sup>30</sup> Je David hue' je' anajty Dios y'ayuc ñajtzcapxiybi, e ñejhuiyb anajty co ti Dios yajnimäyii huidibi ca' y'aniijity. David ñejhuiyb anajty co ma y'ap y'oc ma'xung'adipy Cristo, jaydëbi ané'mipy ma David y'ane'mdac. <sup>31</sup> Jada'n co David jecy'ajty huinjihuuy e nejhuiiy etz nigapxy jadu'n nej yjugypiga'ñ je Cristo co anajty ti y'ögy. E yminañ co ca' yi' y'alma yhui'mipy jutjoty etz ñiniçx ca' ypüdzipy. <sup>32</sup> Dios yajjugypijcy je Jesús co y'o'cy. Jada tiy'ajt iich ajcxy nidüg'óciy nidiy'ajt'ajtpy. <sup>33</sup> Jada'n Dios Jesús mooy mij'ajt jiiby tzajpjoty, chi yajcidiigiiyi je Espíritu Santo huidibi Dios Teedy y'ahuaniiy e tūg'óciy huidibi miich ajcxy ti m'ijxcixy ti mmidoogixy jiiby yi' chooñ ma yi'. <sup>34</sup> Com David ca'je' chajppejty, je David ci'm yminañ: Je Huindzin Dios nimay iich nHuindzin: "Iña' ma iich a'oy'amy,

<sup>35</sup> ixti cooni nmimadactähuibich yi mmidzip, jadu'n anajty nipaady nej jihuuy mdecypocxpejt'adyii."

<sup>36</sup> Chi Pedro yjacminañ:

—Nejhuiibipy nidüg'óciy yi Israel jää ajcxy co janch janch co je Jesús huidibi miich ajcxy myajcruudzpejt, Dios yajniibijc co yhuindzin'adipy ma miich ajcxy, etz Cristo huidibi xyñihua'nipy xyajtzögipy ajcxy.

<sup>37</sup> Co je mayjäy ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy yjotyungiiy, e amidoj ajcxy je Pedro etz jacadyii jää huidi Jesús y'ayuc capxhuäcxı anajty, chi ajcxy yminañ:

—Migügtijc, ¿ti iich ajcxy jëbí huaad nduñ?

<sup>38</sup> Huin'it Pedro y'adzooy:

—Jothuimbijtcix e niibejtcix nidüg nidüg miid Jesucristo yxii, jígix Dios miich ajcxy mbocy xyhuinmeecxipy. E jadu'n Dios xymöhuipy je Espíritu Santo. <sup>39</sup> Huidibí Dios y'ahuaniiy miich yi' ajcxy mje' etz m'ung ajcxy, etz m'ap m'oc ajcxy, etz nañ jadu'n je jää ajcxy huidi jiguémip, etz jacjadyii jää ajcxy huidi Dios huin'ixamy.

<sup>40</sup> Miid jadayaab ayuc etz jacjadyii ayuc Pedro yajnímay capxhuijy je mayjäy ymínañ:

—Ca' mmijpidaaaccix je jää ajcxy y'ayuc huidibí ca' capxymidoy Dios.

<sup>41</sup> Jadu'n yjajti, je jää ajcxy huidijaty mibijc Pedro y'ayuc, chi ajcxy niibejttay huin'it xii. Ñimayiiy ajcxy huidibí mijpidac Jesús y'ayuc oy nidugiig mildi jää. <sup>42</sup> Tüg'óciy ajcxy anajty panícxciy yí ixpijcín jadu'n nej yi Jesús y'apóstoles ajcxy yaj'ixpijcy. Chinaaygíxy yquipxyot yquipxyhuinmañ. Etz Dios mibijctzoogíxy e ñayyöymújcigíxy co anajty ajcxy chajcaagy tujc-huäcxaangíxy.

### *Jadu'n nej je mibijpidijc chinaaygíxy jugy'ajtcixy*

<sup>43</sup> Nidüg'óciy ajcxy anajty ooy mijcajee jihuuiy. E Jesús y'apóstoles ajcxy ijxpejt etz mijhuinmañ ooy anajty tungíxy. <sup>44</sup> Nidüg'óciy je jää ajcxy huidibí anajty ti ymibijccixy ijtp anajty ajcxy tüg mucy, e yajhuäcxciy tijaty ajcxy anajty ymíid, mooygíxy ymigügtijc. <sup>45</sup> Ytoocpy anajty ajcxy yi' ypidägy huidibí anajty ymíid, e chi anajty yajhuäcxciy yí meeñ nije' nije' nej piñ ti yajmayjaty. <sup>46</sup> Jabom jabom anajty ajcxy ñayyöymugyii ma Dios ytijc, etz nañ ñayyöymugyii ajcxy ma ytijc tzajcaagy tujc-huäcxciy etz ycaaygíxy y'uuccíxy ni'amugi' jocuyc miid ajcxy y'oyjot y'oyhuinmañ. <sup>47</sup> Ni'iigíxy niyaaxciy yí Dios, e tüg'óciy jää nayyajmij'ájtíp anajty ajcxy. Chi je Huindzin Dios yajmayíy jabom jabom yi' mibijcpidijc, yi' huidibí anajty patp nídzooçin.

## 3

### *Tüg tecyma'tpi chögy*

<sup>1</sup> Tüg xii Pedro etz Juan ypättigíy ajcxy tú'ciy ma Dios ytijc, mijminacy xii anajty, je' je' anajty je hori mina ajcxy Dios mibijctzoogíxy. <sup>2</sup> Jabom jabom anajty jää yajnícxciy ma je Dios ytijc'aguu tüg tecyma'tpi, jadu'n je' anajty ti yma'xung'aty. Chi ajcxy pidägy je tecyma'tpi ma je Dios ytijc'aguu huidi anajty yxii la Hermosa, jígix jím pijctzohuipy meeñ ma je jää ajcxy huidibí tigiyyb ma Dios ytijc. <sup>3</sup> Co je jää tecyma'tpi ijxy Pedro etz Juan ytigihuaangíxy anajty ma Dios ytijc, chi pijctzoy meeñ. <sup>4</sup> Co Pedro etz Juan ijxy je tecyma'tpi, chi Pedro ymínañ:

—Huindicxpnejtcich.

<sup>5</sup> Chi je jää huindicxpnejty, yjjip'ijxpy anajty ti möhuaanip. <sup>6</sup> Chi Pedro je tecyma'tpi nímay:

—Ca' nmíididyich plata, oori, huidibí janchtiy nmíidich je' nmöhuip. Miid Jesucristo je Nazaretpi ymic'ajt iich miich nímaayb: Tinaayíig etz yöy.

<sup>7</sup> Huin'it Pedro majch je tecyma'tpi ma a'oygi', e yajtinaygugíy. Huin'ítiy y'oyiiy ymicpjcy je ytecy etz ytecyöö. <sup>8</sup> Chi je tecyma'tpi ytinaygugíy etz chi ñajztibiyy. Chi jada' yöchoñ e ytigiiy ma Dios ytijc miid Pedro etz Juan yöyñip ñidijcni yujctijcni, yam Dios ooy jäymech. <sup>9</sup> Tüg'óciy je mayjäy ijxy co anajty yöyñip etz jäymech yi Dios. <sup>10</sup> Je jää ajcxy y'ijxy'ajtpy anajty ajcxy je tecyma'tpi e ñejhuiygíxyp co je' anajty je' huidibí pijtzohuo'cp pi'c meeñ ma Dios ytijc'aguu huidi anajty yxii la Hermosa. Paady je jää ajcxy ooy chigiiy jihuuiy, co ajcxy ijxy nej anajty yam ti ytunyii ti yjadyii.

### *Pedro nimiydacy nej anajty je tecyma't ti chögy*

<sup>11</sup> Je tecyma'tpi huidibí anajty ti chögy ca' anajty ixmach Pedro etz Juan, e tüg'óciy yi jää anajty ooy jihuuiygíxy huinmaaygíxy. Chi mic'amy mayjäy nimujcy Pedro etz Juan

jim ma yi Dios ytijc huinduu huidibi jay ytijpy Salomón. <sup>12</sup> Pedro co jadu'n ijxy je mayjay, chi yminañ:

—Judío yeydijctijc, ¿nej co mdzachhuinmaaygixy mijcajee? ¿Nej co iich miich ajcxy xychachhuindicxcixy jadu'n nej jihuÿ iich ajcxy jada jay ti nyajtzögyich ti nyajyöychooñich miid ngimmic'ajtich, o miid co iich ajcxy ooy nDios'ojadaty? <sup>13</sup> Iich'ajt nDios, je Dios huidi nmij'ap nmijteedy, je Abraham, je Isaac, etz je Jacob y'ojadajt, yi' ti yajtzögy jada tecyma'tpi, jigix yajcömayipy yi' y'ung Jesús huidibi miich ajcxy mgíyejc ma je tungmiidpi. E co je gobernador Pilato je' najtmadzihuañ, miich ajcxy ca' m'aa'axiÿ. <sup>14</sup> Ma yjapadyii ajcxy mgapijctzoy co huen yajnajtzmadziÿ, je huidi anajty yajpaatp huädz etz tudägy, chi miich ajcxy mbijctzoy co huen yajnajtzmadziÿ tûg jay huidibi anajty ti yjäyyaj'o'cy. <sup>15</sup> Jadu'n je jay ajcxy yaj'o'cy je' huidibi anajty jugy'ajt yejcp. Je huidibi Dios yajjugypijcy ma anajty ti y'ögy e jada tiy'ajt iich ajcxy nidiy'ajt'ajtpiçh. <sup>16</sup> Miid co ti mibicy Jesús yxi, je mijhuinmañ huidibi Jesús ymic'ajt ti tuñ miid jada pa'mjäy huidibi miich ajcxy m'ijxyp mnejhuiÿb. Com ti mibicy Jesús paady ti chögy janch yajxonidicni, jadu'n nej miich ajcxy nidüg'óciy ti m'ijxcixy.

<sup>17</sup> Chi Pedro yjacminañ:

—Nmigügtijcich, nejhuiÿbich co miich ajcxy etz mhuindzindijc yaj'o'cy Jesús, miid co anajty mganejhuiÿgixy ti anajty ajcxy mduungixy. <sup>18</sup> Jadu'n cham Dios ti cuyduñ jadu'n nej Dios y'ayucnajtzcapxiÿbi yminañ co copicy co yi Cristo yajnaxipy ayo'n. <sup>19</sup> Paady játyim jothuimbijtcix miich ajcxy ma Dios, jigix ajcxy mbocy yajjötztähuipy. Huin'it je Huindzin Dios xyajniguexipy ajcxy jocuyc'ájtin huinxixi, <sup>20</sup> e yi' quexamb je Jesús, je Cristo, je huidibi Dios jayiÿp'aty yhuin'ijx co quexa'ñ ma miich ajcxy. <sup>21</sup> Oy jadachambi Jesucristo y'oc-huiÿmipy jiiby tzajpjoty ixti coon Dios anajty yaj'oyiydäy tijaty, co jadu'n yjaay yi' y'ayucnajtzcapxiÿbi huidibi miid huädz yjot yhuinmañ huidibi ajcxy jecy'ajty tzinay. <sup>22</sup> Jadu'n Moisés nimay iich ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty: "Je Huindzin Dios xyajniguexaan miich ajcxy tûg yi' y'ayucnajtzcapxiÿbi, huidibi pidzimamayb ma miich ajcxy mjuugy mmigüg jadu'n nej iich yi' xyguejxy. M'amido'idiipy miich ajcxy yi' y'ayuc. <sup>23</sup> Jadu'n yjadipy co tûg'óciy jay huidibi anajty ca' capxymidooy je Dios y'ayucnajtzcapxiÿbi, huädz ajcxy ytigoydähuiÿpy, e tûg jiibicy ajcxy idipy ma judíojäy ajcxy yajpaady."

<sup>24</sup> Chi Pedro yjacminañ:

—Jadu'n jada tûg'óciy Dios y'ayucnajtzcapxiÿbi, chondacy ma Samuel ixti ma jacjadiini ajcxy, ñigapxtay ajcxy jadu'n nej cham ytuñii yjadyii. <sup>25</sup> Yi Dios y'ayucnajtzcapxiÿbi ajcxy, miich je' anajty ajcxy mmij'ap mmijteedy. E je ayuc huidibi Dios yajnimay Abraham ycuydunaamayb miid miich ajcxy co jadu'n yminañ: "Ngonúucxibich tûg'óciy naaxhuiñjäy miid tûg miich m'ap m'oc." <sup>26</sup> Co Dios y'ung y'o'cy, chi Dios yajjugypijcy jadüg'oc, e quejxy jayiÿp ma miich ajcxy, jigix xyconúucxcixipy, etz jigix nidüg'óciy miich ajcxy m'ixmadziÿpy yi' mjibichuinmañ.

## 4

### Pedro etz Juan ma tungmiidpi yhuinduu

<sup>1</sup> Pedro etz Juan jimni anajty tzachmiedmidaaccixy je mayjäy ajcxy, co oy miingixy je judío teedy ajcxy, miid je soldado huindzin, je tzajptijc cuend'ajtpi etz miid saduceojày.

<sup>2</sup> Ooy ajcxy anajty yjotmätcixy co Pedro etz Juan yaj'ixpijccixy anajty je mayjäy etz nimaaygixy co yi öcipi jugypigipy yi' ajcxy, com co Jesús yjugypicy co y'o'cy. <sup>3</sup> Chi je tungmiidpi ajcxy majch Pedro etz Juan, e chi ajcxy pidacy pujxtigoty ixti com jabomni, com ti anajty chu'ñ. <sup>4</sup> Mayjäy ajcxy huidibi anajty ti amido'ijtcixy je Pedro y'ayuc ymibijc ajcxy. E hue' je mibijcpidijc, ac yeydijctijcp, yajmichomujcy jahueen ycamigoox mility.

<sup>5</sup> Je com jabom ajcxy ñaymújccí jim Jerusalén judíoja tungmíidpi, je mijjäydíjc etz yí escribas. <sup>6</sup> Nañ jadu'n jim anajty Anás huidibi anajty ane'mb je teedy ajcxy, etz je Caifás, je Juan, je Alejandro, etz tíg'óciy teedy mijtungmíidpi yjugymigüg. <sup>7</sup> Chi ajcxy pídac y Pedro etz Juan cujc'amy ma anajty ajcxy ñaymugyi, chi ajcxy y'amidooy:

—¿Pin miich ajcxy tí xymöy cötujcin co jada jadu'n tí mdungixy?

<sup>8</sup> Huin'it Pedro ymíid anajty Espíritu Santo ma yjot yhuinma'ñ, chi yminañ:

—Miich ajcxy tungmíidpi etz judíoja mijjäydíjc, <sup>9</sup> yí' iich miich ajcxy cham xyaj'amidoob yí oybi tiibí yajtuñ ma tíg pa'mjäy e nejhuihuaangixy nej tí chögy. <sup>10</sup> Cham nimiydactayich ma miich ajcxy mhuinduu, jaydëbí ajcxy nejhuiydähuiipy tíg'óciy judíoja, co jadayaabi jääy huidibi anajty tecyma'tpi, cham yajpaady ya ma miich ajcxy mhuinduu mic oy, miid je mic'ajt huidibi Jesucristo je Nazaretpi yejcpy, je jääy huidibi miich ajcxy myajcruudzpejt, huidibi Dios yajjugypijc co y'o'cy. <sup>11</sup> Yí Jesús jadu'n nipaady nej tíg tzaa oybi, huidibi ajcxy potzpidijc, ca' yajtungixy co ytijccojcixy. Jesús cham tí paady mijtung ma Dios, jadu'n yí' ni paady nej tíg mij tzaa huidibi ytungbaatp ma poch ytaatz. <sup>12</sup> Ca' jac ni pin huidibi jébi xyajniidzoocim ajt n'alma. Jesucristo yí' je' tígajc huidibi Dios yejc ma jääy ya naaxhuiñ huidibi jébi xyajniidzoocim ajt n'alma.

<sup>13</sup> Co je mijtungmíidpi ajcxy ijxy midoy jadu'n nej Pedro etz Juan ajcxy huinmic jotmic ycapxcixy, etz nejhuiiy co ca' ajcxy y'ixpicyjäyity, chi ajcxy ooy jihuiy huinmay. Nañ yí' ijaxcajp ajcxy co je' anajty huidibi ajcxy tí miid huidity Jesús. <sup>14</sup> Cha co yjactimjímity anajty je jääy huidibi anajty tí chögy ytinäy miid Pedro etz Juan, paady ajcxy ca'jajty nej midziptzoonipy. <sup>15</sup> Chi je tungmíidpi ni'ane'mdiy huen yajpidzimyii Pedro etz Juan ma je mayjäy anajty ñaymugyi, jigix ac jeyi tungmíidpidijc iyoñaangixy capxyoyaangixy Pedro etz Juan ypcocy. <sup>16</sup> Chi ajcxy yminañ:

—¿Ti cham nduunim miid yijiibí jääy ajcxy? Com tíg'óciy jääy huidibi tzinaayb ya Jerusalén ñejhuiiyb ajcxy co ti túngixy mijhuinma'ñ, e ca' huaad iich ajt nmínaanim co ca' yjanchity. <sup>17</sup> Tzoc capx'adujcim co ca' huaad ajcxy jacnimiydägipy Jesús jadachambí etz jacnicxpí xii tiempo.

<sup>18</sup> Chi ajcxy mijhuoy Pedro etz Juan, chi ajcxy nimay co ca' huaad ajcxy ni nej ocnimiydaacnip, ni ca' jacyaj'ixpipy miid Jesús yxii. <sup>19</sup> Huin'it Pedro etz Juan y'adzooy:

—Huinmaaygix miich ajcxy ci'm pen tiy'ajt jada ma Dios co iich miich ajcxy ngapxycöbigipy jayijp, ca'ydi yí Dios. <sup>20</sup> Com iich ajcxy ca' nni'amonaangixy jadu'n nej iich ajcxy ti n'ixy tí nmídooy.

<sup>21</sup> Huin'it je tungmíidpi ajcxy adzigi'ñ migapxy Pedro etz Juan, e najtzmadziy ajcxy. Ca' ajcxy mijhuinma'ñybaty nej tzaachytunipy Pedro etz Juan. Com tíg'óciy jääy yjäymejchpy ycoomaayb anajty yí Dios jadu'n nej anajty tí ytuñii tí yjadyii. <sup>22</sup> Je jääy tecyma'tpi huidibi tzoo co Dios mijhuinma'ñ ytuñ, ymíid anajty yjimijt huixchiguipx naxy.

### *Je mijjäydíjc ajcxy pijctzoogixy ma Dios jotmic'ajt*

<sup>23</sup> Chi Pedro etz Juan co yajnajtzmadziy, chi ajcxy ñicxy ma ymigügtijc anajty, yajmiidmíydactay tíg'óciy jadu'n nej teedy huindzin etz mijjäydíjc anajty tí ñimáayigixy.

<sup>24</sup> Co jada ayuc ajcxy midoy nidüg'óciy ajcxy tú'cìy yjot yhuinma'ñ pídac, chi ajcxy Dios mijjäydíjc yminañ ajcxy:

—Huindzin Dios, miich je' tí m'oyduñ je tzajp, je naaxhuiñbi, je mejy etz tíg'óciy tijaty.

<sup>25</sup> Miich miid mEspíritu je David myajcapxy, e yí' jadu'n yminañ:

—Nej co jada naaxhuiñbi jääy chachhuaangixy chachjihuiygixy, e yí jääy ajcxy huinmaaygixy huidibi ca' ytimytiijity?

<sup>26</sup> Yí reydiyc ya naaxhuiñbi midziptzooñ ajcxy yí Dios. Etz je tungmíidpi cajp cajp ñaymujci ajcxy, midziptzoñ ajcxy Huindzin Dios, etz midziptzoñ ajcxy Cristo.

<sup>27</sup> Com janch co je rey Herodes etz yí gobernador Poncio Pilato ñaymujci ya ma jada cajp miid huidibi ca' yjudíojaity ajcxy etz miid judíoja ajcxy, midziptzoñ ajcxy yí

m'ung Jesús huidi anajty ti mhuin'ixy. <sup>28</sup> Yi' ajcxy ti cuydungixy tūg'óciy jadu'n nej miich, Huindzin Dios, ti myajnigödugiy jadu'n nej ytuniiyb yjadiiyb. <sup>29</sup> Jadachambi Huindzin Dios, ix jadu'n nej yi tungmiitpi xychachmijotmá'tcixiyich. Mo' yi mdumbi ajcxy jotmic'ájtin, jigix m'ayuc ajcxy capxhuäcxipy amic' jotmic, <sup>30</sup> e miid miich mmic'ájtin chögipy pa'mjäydijc, tunipy ajcxy tijaty ijxpejt etz mijhuinma'ñ miid yi m'ung Jesús yxi, huidibi miid huädz yjot yhuinma'ñ.

<sup>31</sup> Co ajcxy mibijctzoday, chi je naax chuyuuuy ma anajty ajcxy tūgmucy yajpaatcixy, etz nidüg'óciy yi' ajcxy ymic'ajt mooyi je Espíritu Santo, e yi' Dios y'ayuc capxhuäcxicy anajty amic' jotmic.

### *Je mibijcdijc tú'ciy anajty ajcxy yjot yhuinma'ñ*

<sup>32</sup> Je mayjäy huidibi anajty ti mibicy, tú'ciy ajcxy yjot yhuinma'ñ. Ni piñ anajty ycamina'ñ co naydug jë'adyii. Hue' anajty yminaangixy co tú'ciy jë'ájtigixy. <sup>33</sup> Je majmetzpi Jesús y'ayuccapxhuäcxpi amic' jotmic capxhuäcxy je tiy'ajt jadu'n nej je Huindzin Jesús yjugypijcy co y'o'cy. E mij ajcxy Dios ypubejti. <sup>34</sup> Ma je' ajcxy ca' ni ti yajmayjajtcixy, com tūg'óciy tijaty anajty ajcxy ymiid ñaax o ytijc ytoocpy anajty ajcxy, e yejccixy anajty meeñ. <sup>35</sup> Chi je meeñ yajcidigiyixy je apóstoles ajcxy e yi' ajcxy moy nidüg nidüg piñjaty yajmayjajtp. <sup>36</sup> Jim anajty miid je' ajcxy tūg levita jay huidibi anajty yxi José, huidibi ma'xung'ajt ma yi ñaaxjot mejy agujc huidibi yxi Chipre, je huidibi je majmetzpi Jesús y'ayuccapxhuäcxpi, yxi moy Bernabé, huidibi huimbizim je yajjotcuje'ajtpi. <sup>37</sup> Je Bernabé tocy ytundac huidibi anajty ymiid, e chi mimiiñ je meeñ, e yajcidigiy je apóstoles ajcxy.

## 5

### *Je Ananías etz Safira ajcxy Dios midundigoy*

<sup>1</sup> Chi jadug yeydijc, huidibi anajty yxi Ananías, miid ytoxyijc, Safira, toogy ajcxy tūg it ytundac. <sup>2</sup> Ananías ñayyajnihui'mi jac'anaxy je meeñ, e yajninicxy Jesús y'apóstoles ajcxy je jac-hueenip, jadu'n nej jihuüy yejctay tūg'óciy, etz yi' ytoxyijc ñejhuiyb anajty. <sup>3</sup> Chi Pedro nimay Ananías:

—Ananías, ¿nej co myajtuñ je mujcu' yhuinma'ñ, e mhuin'ina'ñ je Espíritu Santo, e ti mbugoñ jac'anaxypi meeñ nej ti tzoo'adyii yi pidägy tiibi mdoogy? <sup>4</sup> ¿Nej ca' anajty yi' miich mdundac'adyii? E co ti mdoogy, ¿nej ca' anajty je' miich mmeeñ'adyii? ¿Nej co jadu'n ti mdundigooy? Dios ti mhuin'iiñ, canan jay.

<sup>5</sup> Co jadu'n midoy, jimiyi Ananías yciday, e chi y'o'cy. E tūg'óciy jay ajcxy huidijaty nejhuüy, ooy ajcxy chigiiy. <sup>6</sup> Huin'it ymiiñ jadyii yujcyeechipidijc, chi ajcxy mo'ñ Ananías ñiniicx, e oy ajcxy yajnaaxtigiy.

<sup>7</sup> Codugiig hori naxy, oy ytigiy je Ananías ytoxyijc, e ni ca' nejhuüy anajty ti ti ytuñyii ti yjadyii je ñäy. <sup>8</sup> Pedro y'amidoohui:

—Yajniamaaygich, ¿nej janch jadu'n ti mdooccixy yi mdundac jadu'n nej ti mgapxcixy?  
Chi je töxyjäy y'adzooy:

—Janch jadu'n ti ndoogyich.

<sup>9</sup> Chi Pedro yminañ:

—¿Nej co ti mnaygápxigixy mhuin'ina'ñ yi Espíritu Santo? Cha ma tiyc'aguu je jay ajcxy ytinäy huidibi oy ti yajnaaxtigiy mñäy, e jadachambi miich ajcxy xyajnicxaam nañ jadu'n.

<sup>10</sup> Tim huin'itiy Ananías ytoxiyc yciday, e chi y'o'cy. E chi oy ycidägy ma Pedro ytecyimijc. Co je yujcyeechipidijc ytigiiy, chi ajcxy je' paaty ögy. Chi ajcxy yajpidzimy etz oy yajnaaxtigiy ma ñäy ymic. <sup>11</sup> Chi tūg'óciy je jay ajcxy huidibi Jesús mibijcp etz tūg'óciy huidibi midou jada nej ti yjadyii ti ytuñyii, chi ajcxy ooy chigiiy.

*Canaag mij'ijxpejt etz tiy'ajt*

<sup>12</sup> Je majmetzpi Jesús y'ayuccapxhuäcxpi ooy anajty ajcxy Dios ymic'ajt yajniguëxi etz ijxpejt yejccixy ma yi jääj ajcxy. E tüg'óciy jääj ajcxy huïdibi Jesús mibijc jabom jabom anajty ñayyöymújcigixy ma Dios ytijc huinduu huïdibi yxii Salomón. <sup>13</sup> Ca' jac ni piñ anajty mijnicxpeda'ñ mijyöypeda'ñ je' ajcxy. E je jääj ajcxy yjacyajmij'ajtpy huidi Jesús anajty ooy mibijccixyp. <sup>14</sup> Mayjäy oy mibijcní Jesús y'ayuc, yëydijctijc etz töxyjäydiyc. <sup>15</sup> Etz ixti pa'mjäydiyc anajty ajcxy yajnicxy mijtügujc cijx'aam pidaaccixy, jigix co Pedro ñaxipy jím ycadimjecity co nicxy y'aa'ap yjäty ma je pa'mjäy. <sup>16</sup> Nañ jadu'n mayjäy chooñ anajty huïdijaty huingon ycajp, ymiingixy Jerusalén, miidmiingixy pa'mjäy, etz huïdibi ca'oybi miid ma yjot yhuinma'ñ, e tüg'óciy yajtzoctaayb anajty ajcxy.

### *Pedro etz Juan yaj'ixhuïdijtcixy yajpahuidijtcixy*

<sup>17</sup> Huin'it je teedy mijtungmiidpi etz huïdibi saduceo ijxpíjcín ymijpidacp ooy ajcxy yajca'oy'ijxy, <sup>18</sup> e co ajcxy majch je apóstoles ajcxy, chi ajcxy pidacy ma je mijpujxtijc. <sup>19</sup> Chi Huindzin Dios tüg y'ángel je huin'it coodz yaj'ahuaach je pujxtijc aguu, yajpidzimy ajcxy, chi ajcxy nímay:

<sup>20</sup> —Níxcxix, tinay'ahuüygix tzajtigoty, yajmíidmíydaaccix yi mayjäy ajcxy Jesucristo ytij'ajt nej jébi jääj ajcxy paadipy jugy'ajtín jemybi.

<sup>21</sup> Co jadu'n midoy, chi com jabom ytigiiy ajcxy jopyñi tzajtigoty. Jiiby je' ajcxy anajty ñiyaj'ixpíjcco'ni.

Chi je teedy mijtungmiidpi etz jacpinjaty miid, chi ajcxy capxyñiguejxy yi judíojäy ymijjäydiyc etz ixpícytiyc co huen junta jadyii. Chi ajcxy capxyñiguejxy huen nícxix yajpidzimyii jiiby pujxtigoty yi apóstoles ajcxy. <sup>22</sup> Co je policías ajcxy ymejch ma je pujxtijc, ca' ajcxy paady je apóstoles ajcxy. Chi ajcxy huimbijtni miid tiy'ajt, <sup>23</sup> chi ajcxy nímay:

—Hue' iich ajcxy ti nbaadcixy yi pujxtijc aducy, etz je soldadtijc jím tijc aguuuy yjac-cuend'ajtcixy. Chi co iich ajcxy nyaj'ahuäch je pujxtijc, ca' iich ajcxy ni piñ ti nbaatyich jiiby pujxtigoty.

<sup>24</sup> Co jadu'n ajcxy midoy, je teedy mijtungmiidpi etz je soldado huindzin, etz jacjadyii teedy huindzin ajcxy, chi ajcxy ooy huinmay nej jada y'occogixihuip. <sup>25</sup> Huin'it tüg jääj miin huïdibi nímaayi ajcxy:

—Je jääj huïdibi miich ajcxy mbidac pujxtigoty, chím je' ajcxy tzajtigoty yaj'ixpíjccixy yi mayjäy.

<sup>26</sup> Chi je soldado huindzin miid soldadtijc nícxix ma yi apóstoles ajcxy jääj yaj'ixpíjccixy, chi ajcxy yajnicxy oy'amy, com tzigiiyb anajty ajcxy co je mayjäy chaagädziyb.

<sup>27</sup> Co ajcxy yajmiiñ, chi ajcxy pidacy ma je maytungmiidpi yhuinduu. Chi je teedy mijtungmiidpi je apóstoles ajcxy nímay:

<sup>28</sup> —Iich ajcxy ti ngapx'aducy co ca' huaad m'ocjacyaj'ixpíjccixni ma Jesús yxii. E ¿ti ti mdungixy? Ti myajhuäcxtaaygixy yi m'ixpíjcín ma Jerusaléngajp, e iich ajcxy miich pocy xýjátyim yajmihui'mam co Jesús y'o'cy.

<sup>29</sup> Chi Pedro etz jacjadyii apóstoles ajcxy y'adzooy:

—Copicy iich ajcxy ngapxycöbigipyich yi Dios jayijp ca'ydi jääj. <sup>30</sup> Je Dios huïdibi iich ajt nmij'ap nmijteedy y'ojadajt, yi' yajjugypijc je Jesús huïdibi miich ajcxy myaj'óç cruidzicixy. <sup>31</sup> Je Dios Teedy jadachambí hue' Jesús miidity aa'oy'amy jiiby tzajpjoty, e ti pidägy ane'mbi etz yajnidzoocpi jígiñ yíjudío jääj ajcxy yjothuimbidipy e yajhuinmeecxípy ajcxy ypcy. <sup>32</sup> Iich ajcxy tiy'ajt nyejcp yíjudío jada yciixpi, etz nañ jadu'n je Espíritu Santo huïdibi Dios ymooyb piñjaty capxymidoohuip.

<sup>33</sup> Co je jääj ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy ooy yjotmätcoty, chi ajcxy jayaj'öga'ñ. <sup>34</sup> Huin'it ytinayig y ma je naymujectac tüg fariseojäy, hue' anajty yxii Gamaliel, hue' je' anajty Moisés yley ñihuindzin'ájtíp. E jääj ajcxy ooy anajty yajmij'ajtcixy je Gamaliel. Chi je'

ni'an'e'mdiyy co huen yajpidzimyii tzojcyi jiiby tiba'y je apóstoles ajcxy. <sup>35</sup> Chi Gamaliel nimay yi tungmiidpi ajcxy:

—Judío yeydijctjc ajcxy, íxcim ti mdungixy miid jada jää ajcxy. <sup>36</sup> Jäymetz miich ajcxy co jecy'ajty je Teudas ypidig yminañ co je' ymijity yjanchity, e chi ypanicxi oy nimidaax migo'pxti yeydijc. Chi ajcxy yaj'o'ci, chi tüg'óciy huidibi anajty ti ypanicxyii yöihuäcxtay, e jadu'nyi je' ajcxy nitigoyday. <sup>37</sup> Jacnamni je huin'it xii mina cajpjäy anajty necypejtcixy, ypidig Judas huidibi tzon Galilea. Mayjäy ypanicxi; nañ jadu'n ajcxy yaj'o'cy, e tüg'óciy jää huidibi panicxy jadu'nyi ajcxy yöihuäcxtay. <sup>38</sup> Paady iich miich ajcxy jadu'n nimaaygixy, ixmajtzcix yi apóstoles ajcxy, e ca' mmijyöybejtcixy. Peni jää yi y'ayuc ytii'ajt huidibi ajcxy ymiid, cixip tigoyip yi'. <sup>39</sup> Pen Dios y'ayuc ytii'ajt yi' ajcxy ymiid, ca' ajcxy mjadiipy nej myajcödigóoygixyipy. Jaty nayguend'ájtigixy, ca' jecyity co Dios anajty miid mdziptungixy.

<sup>40</sup> Nidüg'óciy ajcxy jäygidacy Gamaliel ycapxhuíjn. Huin'it ajcxy mijhuoy yi apóstoles ajcxy. Chi ajcxy tzaachytuñ, chi ajcxy ci'ajty, etz capx'adujcy co ca' huaad Jesús y'ayuc jaccapxhuäcxip. Huin'it ajcxy najtzmadziñ. <sup>41</sup> Je apóstoles ajcxy ypidzimy ajcxy ma tungmiidpi ajcxy yhuinduu ooy yjotcujcity co Dios jadu'n ti aa'ixiy co huen tzaachytuñii miid Jesús yxii ycixpi. <sup>42</sup> E ooy ajcxy yaj'íxpíccixy etz nimiydaaccixy Jesucristo jabom jabom jadu'n tzajtigoty nañ jadu'n majaty tijc.

## 6

### *Chi ajcxy yajniibejty huixtuje mutztungmiidpi*

<sup>1</sup> Je huin'it xii ajcxy huidibi ixpijcp Jesús y'ayuc nigi anajty nimayiy'aditzcixy. E huidibi anajty capxp griego ayuc ytigiiy nayñigápxip miid huidibi judío y'ayuc capxp. Yminaangixy co yi griegojäy co'ogy töxyädiyc, ca' anajty ajcxy paady quipxyjaty miid je judiojäy co'ogy töxyädydiyc caayin uucin jabom jabom. <sup>2</sup> Huin'it yi majmetzpi apóstoles ajcxy yajnaymujctaayi je jää huidibi Jesús mibijcp, chi ajcxy yminañ:

—Ca' huaad iich ajcxy Dios y'ayuccapxhuäcxin n'ijxmajch, e niçxyiçh caayin uucin yajhuäcxixy. <sup>3</sup> Paady miich ajcxy migügtjc nayhuin'íjxigix huixtuje yeydijctjc huidibi oy yajmij'ajtni Dios, huidibi huädz oy yhuinma'ñ ymiid, huidibi je Dios yjihui'ñ ymic'ajt miid, e huen ajcxy tung'adiib jada tung. <sup>4</sup> Iich ajcxy njacmibijctzohuamy Dios, etz iich ajcxy njacyaj'ixpigamy Dios y'ayuc.

<sup>5</sup> Tüg'óciy ajcxy jäygidacy je' ayuc. Chi je mayjäy huin'ijxy Esteban huidibi ymiid ooy ymibijcin, etz ymiid Espírito Santo. Nañ huin'ijxy ajcxy Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, etz Nicolás. Nicolás ca' je' anajty yjudiojäyity. Hue' je' anajty chooñ jim Antioquia, jeciyip anajty jiipitiyiyñi judiojäy ytii'ajt. <sup>6</sup> Chi ajcxy yajnicxy je jää ma je apóstoles ajcxy. Chi ajcxy je apóstoles Dios mibijctzoy e ciñixajy ajcxy.

<sup>7</sup> Je Huindzin Jesús y'ayuc nigi anajty jää tzachnejhuiyñi. E je mibijcpidiyc nigi anajty ajcxy chachnimayiyñi jim Jerusalén, ixti may judío teedy ajcxy ymibijcy.

### *Majch ajcxy Esteban*

<sup>8</sup> Je Esteban ymiid anajty Dios ymic'ajt etz y'oy'ajt e oy mijhuinma'ñ tuuñ, etz yejcy ijxpejt ma jää ajcxy. <sup>9</sup> Huin'it xii nijejity ixpicityjc ooy ñay'ijxquiþxigixy y'ixpijcin miid Esteban jim ma judiojäy ajcxy ñaymujctac huidi anajty yxii Libertados. E jim anajty Cirene jää, Alejandría jää, Cilicia jää, etz huidibi tzomb jim Asia ñaaxjot. <sup>10</sup> Ca' ajcxy mimadacy Esteban com hue' je' anajty ycapxy miid yhuijy'ajt ycujc'ajt huidibi je Espíritu Santo anajty mooyip. <sup>11</sup> Chi Esteban ymidzip ajcxy mujuy jää huidibi jëbi nihuambety Esteban, co ti anajty ooy ycapxtigooy etz ni'oijy Moisés etz Dios. <sup>12</sup> Jadu'n ajcxy yajyuumig yaj'oxig y'i jää mijjäydiyc, etz huidibi ajcxy yaj'ixpijcp Moisés yley. Chi ajcxy mimadacy majch ajcxy Esteban, yajnicxy ajcxy ma je judiojäy ymitzungmiidpi etz ixpicityjc ñaymújcigixy. <sup>13</sup> Chi ajcxy ixtaayi jää huidibi nihuambediib, chi ajcxy yminañ:

—Jada Esteban jibic nigapxy yi Dios ytijc etz Moisés ytiy'ajt. <sup>14</sup> Ti iich ajcxy midoy co ymina'ñ co Jesús je Nazaretpi yjidamy je Dios ytijc, e yajtigadza'ñ Dios ytiy'ajt jadu'n nej Moisés ajt xymooyim.

<sup>15</sup> Huin'it je judíojäy tungmiiidpi e tüg'óciy jääy nej anajty ajcxy jim iñaaygixy huindicxpejty ajcxy Esteban. E chi ajcxy ijxi yhuiñyjip jadu'n anajty quëxiy nej y'ángel yhuiñyjip.

## 7

### *Esteban ñaygohuaani ma tungmiiidpi yhuinduu*

<sup>1</sup> Huin'it je teedy mijtungmiiidpi yaj'amidooy Esteban:

—¿Nej janch jadají?

<sup>2</sup> Chi Esteban y'adzooy:

—Migügtijc ajcxy etz mijjäydijc ocmidoogix. Iich ajt nDios mijipi janchypi nayquëxi ci ma iich ajt nmij'ap nmijteedy Abraham jecy'ajty co anajty jim ity Mesopotamia ñaaxjot, ca'ní anajty chinaydacpicy jim Harán. <sup>3</sup> Chi Abraham Dios ñimaayi: “Ixmatz mnaax mgajp etz tüg'óciy m'amigügtijc, e nicx ma yi naaxjot huidibi myajnixi huamby.” <sup>4</sup> Chi Abraham chooñ ma yi Caldea ñaaxjot, e nicxy tzinaydacpici jim Harán. Co yteedy oy y'o'cni, chi Dios Abraham yajmiiñ ma jada naaxjot ma miich ajcxy cham mdzinäy.

<sup>5</sup> E ca' Dios moy Abraham jada naaxjot ya, ni ca' ma yhuäctägipy. Hue' je' janchtiy yaj'ahuaniiy co möhuaaniiy y'ap y'oc, e co anajty je' ajcxy jëdiib. Oyñi anajty Abraham ca' y'ung miidity co Dios ymigapxi. <sup>6</sup> Nimaayi Dios co y'ap y'oc y'adzinähuipy ajcxy ma huingjäy ñaaxjot, etz chi ajcxy ytumbi'adiiyb etz chaachytuniiyb midaax migo'px jimijt.

<sup>7</sup> Nañ jadu'n Dios nimay Abraham: “Ndzaachytunipyich je naax cajp ma yi m'ap m'oc anajty ytumbi'adyii. Chi choonip ajcxy jim, e chi xymidunipyich ma jadayaabi it.” <sup>8</sup> Dios ytuun tüg capxytuunin miid Abraham, co huen ajcxy yajtiy'ajttihui. Paady co Abraham y'ung Isaac yma'xung'ajty coductujc xii ajcxy oy tiy'ajttiy. Nañ jadu'n Isaac ymang Jacob, e Jacob yi ymang nimajmetzpi ajcxy, huidibi ajcxy ñi'ap'ajty yi nimajmetzpcipy Israel ycajp.

<sup>9</sup> Chi Esteban yjacminañ:

—Je' ajcxy Jacob ymang, iich ajt nmij'ap nmijteedy, ymij'ijxtinaayb anajty ajcxy y'uch José. Chi ajcxy José toocy, chi je' yajnicxi jim Egipto, per Dios miid anajty y'ity José, <sup>10</sup> etz nihuuañ yajtzoocy ma ayo'n jotmay. Chi Dios moy ixpíjcín jígi x cömay ypidzimipy ma Faraón, je Egipto jääy yrey. Chi je rey José tung moy huen ane'my je Egipto naaxjot etz ane'mipy je rey ytijc.

<sup>11</sup> Huin'it xii ymiiñ mijyuu mij'ayo'n jim Egipto etz jim Canaán ñaaxjot. Je huin'it xii iich ajt nmij'ap nmijteedy ca' anajty ajcxy paady ti ycayipy. <sup>12</sup> Co Jacob oy nejhuiy co jim Egipto yajpaady jim trigo, chi jim quejxy ymang ajcxy trigo juuybi. Je' ajcxy huidibi iich ajt nmij'ap'ajtím nmijteedy'ajtím. Chi ajcxy y'oy tügtec y trigo juuyb. <sup>13</sup> Je mamejtz'ocpi co ajcxy oy trigo juy, huin'it José ñayñigapxi ma y'ajch ajcxy. E chi je rey nejhuiy pinjäy je' anajty je José. <sup>14</sup> Chi José capxyñiguejxy huen cidaaccixy jim Egipto yi' yteedy Jacob miid tüg'óciy yjuugy ymigüg. Hue' anajty ajcxy ñaybaattáayigixy nidugi'px majmox jääy. <sup>15</sup> E jadu'n yajtjy co Jacobo oy chinaydacpicy jim Egipto. Jim oy comjecy y'o'cni. Nañ jadu'n jim ajcxy y'o'cy may iich ajt nmij'ap nmijteedy. <sup>16</sup> E chi Jacob yjuugy ymigüg com jecy yajpidzimy Jacob ypajc ma ñaaxtigiy, e chi ajcxy yajnicxy jim Siquem, oy pidaaccixy ma je o'cpí jut huidibi Abraham anajty ti juy meeñygixy ma Hamor ymang jim Siquem.

<sup>17</sup> Chi Esteban yjacminañ:

—Ytimypadaanipy anajty tiempo nej anajty Dios ti yaj'ahuaniiy Abraham. Ti anajty yi judíojäy ooy ymayñi jim Egipto. <sup>18</sup> Chi oy jadüg rey ytigiiy ane'mbi huidibi ca'ixy'adyii José. <sup>19</sup> Je rey yhuin'iiñ iich ajt nmij'ap nmijteedy, e oy ajcxy chaachytuun. E chi ane'my

co huen y'ung ajcxy nüguecytaaygixy huidibi anajty ajcxy ma'xung'ajtp, jígix y'ó'ccixípy. <sup>20</sup> Huin'it tiempo oy yma'xung'ajty Moisés, je huidibi ooy Dios jäygídacy. Chi Moisés ytaj yteedy tugig po' yajyeeci ma ytijc. <sup>21</sup> Co ajcxy yajnügueeci, chi je rey níix je' agondigiiy, e yajyeegy jadu'n nej yci'm'ung. <sup>22</sup> Paady Moisés ixpijcy tüg'óciy jadu'n nej Egipto jääy anajty ajcxy y'ixpícyity, e ooy ymadacy miid y'ayuc etz miid ytung.

<sup>23</sup> Co Moisés anajty miidity huixchiguipx jímijt, chi pídacy yhuinma'ñ co nícx yixa'ñ je' y'amigügtijc je Israel y'ap y'oc. <sup>24</sup> Chi Moisés ijxy co tüg egipciojäy chaachytuñii tüg je' y'amigüg. Chi Moisés yaj'o'cy je egipciojäy, yaj'ahuimbijty nej anajty y'amigüg yajtzaachytuñ. <sup>25</sup> Hue' Moisés tiji co je' y'amigügtijc ajcxy huen nejhuüy huinjihuüy co Dios nihua'naanip ma ymidzip miid Moisés ycixpí. Chi ajcxy ca' huinjihuüy co Moisés nihua'naanip. <sup>26</sup> Com jabom Moisés paty mejtz Israel jääy chachtziptungixy. Chi Moisés jayajxemaañ je tzip, chi nimay: "Miich ajcxy nay'amigüg'ajtip, ¿nej co mdziptungixy miich ajcxy miñ xyípy?" <sup>27</sup> Je huidibi anajty ymigüg tzaachytuumb huin'it najtztijiy Moisés, nimay: "¿Pin ti xypidägy huindzin etz tiydumpi ma iich ajcxy? <sup>28</sup> ¿Nej xyaj'ögaamich jadu'n nej axiy myaj'o'cy yi egipciojäy?" <sup>29</sup> Co Moisés jadu'n midoy, chi yqueegy, nícx yjm ma Madián naaxjot. Moisés jecy y'adzinaay yjm Madián naaxjot, e yjm oy ypcy. Chi ytoxiyc paty metz ymang.

<sup>30</sup> Huixchiguipx jímijt naxy, huin'it yjm adügtuum ma je cop huidibi yxii Sinaí, nayguëxici tüg ángel jinjoty ma tüg quipymang huidibi anajty tzachtooyb. <sup>31</sup> Chi Moisés ooy jihuüy huinmaay miid je' ycixpí huidibi anajty y'ijxyp. Co oy mihuingoñ, chi midoy co je Huindzin Dios nímaay: <sup>32</sup> "Iich Dios huidibi mmij'ap mmijteedy ajcxy Abraham, Isaac etz Jacobo Dios'ajtpy." Chi Moisés chiyugoty, ca' anajty ocjac-huindicxpedaani. <sup>33</sup> E je Huindzin Dios nímaay: "Jen mgig, com je it ma miich mdinäy, Dios yi' y'it. <sup>34</sup> Iich ti n'ixyich njäyich nej tzaachyti paatcixy yjm Egipto. Ti nmidooyich co yi'ajcxy yäxy ytinäy miid je tzaachyti ycixpí. Iich miich nguexamby yjm Egipto ma yi Israel jääy ajcxy."

<sup>35</sup> Chi Esteban yjacminañ:

—Co Moisés oga'n nícx ma iich ajt nmij'ap nmijteedy ca' ajcxy cöbijcy huen y'anemiiyb, chi ajcxy yminañ: "¿Pin ti xyñimäy co iich miich ajcxy nhusindzin'adib?" Co mimetz'ocpi Moisés nícx ma yi Israel jääy, je taabi anajty je ángel ti ymigapxyii jinye'ñ agujc, chi ajcxy cöbijcy. <sup>36</sup> Je Moisés je' yajpidzim iich ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty yjm Egipto. Moisés ytuun oy mijhuinma'ñ etz ijxpejt huixchiguipx jímijt yjm Egipto, yjm ma tzaptz mey, etz yjm ma mijtigiduum. <sup>37</sup> Je Moisés huidibi jecy'ajty nimay je Israel jääy: "Dios y'ijxtihuiy tüg jääy ma miich ajcxy m'ap m'oc huidibi najtzcapxihuüy yi' y'ayuc, jadu'n nej ti xy'ijxtiyyich ma miich ajcxy. M'amido'ijtip ajcxy yi' y'ayuc." <sup>38</sup> Je Moisés yjm je' anajty mijtigiduum miid je mayjäy. Chi yjm je Dios y'ángel miid mijdacy ma je cop huidi yxii Sinaí, etz Moisés yajnajx Dios y'ayuc ma iich ajt nmij'ap nmijteedy. Moisés ycöbijc Dios y'ayuc huidibi jugy'ájtin huinxibí miid, etz jayhui'my miid iich ajt ycixpí.

<sup>39</sup> Chi iich ajt nmij'ap nmijteedy ajcxy jecy'ajtpy ca' anajty ajcxy capxcöbigaangixy Moisés, ca' anajty cöbijccixy je' y'ané'min, chachhuimbidaangixy yjm Egipto. <sup>40</sup> Chi ajcxy Aarón nimay: "Ndzojcypich ajcxy co miich oyduñ tüg Dios huidibi iich ajcxy xyhuinhooohuip, com ca' nnejhuiyim ti jada' ti yjadyii je Moisés huidibi ajt xyajtzooni Egipto nñaaaxjot." <sup>41</sup> Chi oyduñ ajcxy tüg huajmang. Chi huindzigi yajcxy je huajmang huidibi anajty ti yajcojciy, e ooy ajcxy mijotcujc'ajty huidibi ci'm anajty ti yajcojy. <sup>42</sup> Huin'it xii ajcxy Dios y'ixmajtzi, huen ajcxy ojadaty yi xii, yi po' etz madza'. Com jadu'n Dios y'ayuc cojaaybi cojaay co Dios jadu'n yminañ:

Israel jääy ajcxy canan iich je' huidibi ti mhuindzigi ygixy yjm mijtigiduum huixchiguipx yjmijt.

**43** Ti mḡiyñícxixy Moloc yt̄jc etz yi Renfán ymadza', tzadzech, quipychech etz oori oyduñ huidibí miich ajcxy ci'm myajcoj huidibí anajty ajcxy m'ojadadam. Paady iich miich ajcxy nyajp̄idzimaangixy ma yi mnaaxjot, e nguexaaangixy jiguem jím Babilonia nínaxy.

**44** Chi Esteban yjacminañ:

—Jím mijtigiduum iich ajt nmij'ap nmijteedy ymíid anajty cochactjc ma anajty ajcxy Dios huindzigi. Jiby anajty ajcxy yujccíj je tzaa ma Dios yt̄y'ajt ycojaayi. Je cochactjc ajcxy ycoj jadu'n nej anajty ti yaj'ane'myii Moisés, e nej anajty yajni'ixiyii nej tunipy.

**45** Iich ajt nmij'ap nmijteedy mihui'm je cochactjc, e iich ajt nmij'ap nmijteedy huidibí miin ma jada naaxjot miid Josué, chi mimiñ ajcxy je cochactjc je taab ajcxy mimadacy je ymidzip canaag'agajp. Dios yajp̄idzim je' ajcxy ymidzip ma je naaxjot, jigix yajcidigihuip iich ajt nmij'ap nmijteedy. Yajtuñ ajcxy je cochactjc, ixti cooni David ytigiiy ane'mbi.

**46** Dios yjäygidaac je rey David, e David yjacoja'ñ anajty tūg t̄jc oyduñ ma jébi yaj'ojadaty yajhuindzigi Dios, je Dios huidi Jacob mijpidac jecy'ajt. **47** Per Salomón je' oy cojy Dios yt̄jc. **48** Oy yi Dios tzajpjotypi ca' chinay ma yi t̄jc tiibí jay cojy. Jadu'n nej je Dios y'ayucnajtzcapxiybi jecy'ajty jaybety co Dios jadu'n yminañ:

**49** Je tzajp hue'je' iich n'anemdac, jada naaxhuiñybi iich ndecypocxtac. ¿Ti t̄jc iich miich ajcxy xyojaanip? ¿Ma je it huidibí it ma iich jébi nbocxy?

**50** ¿Nej cay iich ti n'oydunday tūg'óciy?

**51** Miich ajcxy ooy mijotjuuñity, ca' mgapxymidoy Dios. Jadu'n Esteban yjacminañ:

—Jadu'n miich ajcxy mijot mhuinma'ñ miidity jadu'n nej jay ajcxy huidibí ca' Dios yt̄y'ajt nejhuiyi. Miich ajcxy játym midzip'ajtpy je Espíritu Santo. Mdügiyb ajcxy miid mmij'ap mmijteedy. **52** Miich ajcxy mmij'ap mmijteedy chaachytun tūg'óciy Dios y'ayucnajtzcapxiybi. Yi' ajcxy yaj'o'c Dios y'ayucnajtzcapxiybi huidibí jayijp'aty najtzcapxiy co ymina'ñ tūg jay huidibí tudägyip. E co je tudägy jay ymiiñ, chi miich ajcxy agojix myaj'o'cy. **53** Je Dios y'ángel miich ajcxy xymooy je Dios yt̄y'ajt, e ca' ajcxy mgöbijcy.

### *Yajtaagögätcixy Esteban*

**54** Co je mayjäy midoy jadu'n nej Esteban yminañ, chi ajcxy mijotmätcoty Esteban, chi ytigiiy ajcxy tiitzmucxpí tiitzqueetpi. **55** E chi je Esteban jihuip je Espíritu Santo ma yjot yhuinma'ñ, chi chajp'ijxy, e ijxy yi Dios y'oy'ájtin etz ijxy Jesú斯 ytinay a'oy'amy ma Dios Teedy. **56** Chi Esteban nimay je mayjäy:

—Ijxcix! N'ijxypich yi tzajp ahuädz, e n'ijxypich je jay huidibí tzoon tzajpjoty ytinay a'oy'amy ma Dios Teedy.

**57** E chi je mayjäy ajcxy ytätz'ac amo'cxy, chi ajcxy ytigiiy huambí jihuip bi, e chi ajcxy nimujcy yajmuycy Esteban. **58** Chi ajcxy yajp̄idzimy Esteban cajppa', je' oy cögätcixy. Je tiy'ajt yejcpí huidibí jadu'n iditz, chi yjocxhuit ajcxy yajmihui'my tūg yeeg'anäg huidibí anajty yxií Saulo. **59** Jím anajty ajcxy Esteban tzachcätcixy. Chi Esteban Dios mibijctzoy, yminañ:

—Huindzin Jesú斯, cobiçigich n'alma.

**60** Huin'it ycoxtinay'ahuip, e chi yaaxqueegy mic yminañ:

—Huindzin, ca' mbocy ixipy nej ajcxy xytuñich.

Co jadu'n Esteban yminanday, chi oy y'ögy.

### *Saulo pahuidittägy ooy mibijcpidijc*

**1** Saulo ytuun quipxycapxy miid huidibí ajcxy yaj'o'c Esteban.

Huin'it xii yaj'ixhuidijt yajpahuidijt pinjaty anajty Jesú斯 mibijcp jím Jerusalén. Tūg'óciy je jay ajcxy huidibí Jesú斯 mibijcp anajty yqueec-huäcxtay, niçxy ajcxy jím Judea niñaaxjot etz

Samaria ñaaxjot. Jëyi je majmetzpi apóstoles ajcxy jac-hui'miiy. <sup>2</sup> Nijéjity yëydijc huidibi Dios huindzigiib oy yajnaxtigiy Esteban. E ooy ajcxy jotmay jihuiiy, yaaxy ajcxy miid je' ycixpi. <sup>3</sup> Chi Saulo ooy ixhuidijtcoty pahuuidijtcoty huidijaty Jesúis mibíjcip etz tijc tijc anajty yajpidzimy pahuich pajugutu yëdijctijc etz töxyjäydiç, e pidaaccixy anajty pujxtigoty.

### *Jím Samaria ajcxy capxhuäcxy Dios y'ayuc*

<sup>4</sup> Je huidi ajcxy queec-huäcxtay ycapxhuäcxy anajty ajcxy Jesúis y'ayuc huen tim ma'amy huidijtcixy. <sup>5</sup> Nidügti huidibi anajty yxií Felipe ñicxy jím Samaria, ytigiiy y'ayuccapxhuäcxi, yajni may ajcxy Cristo yti'ajt. <sup>6</sup> E je jay ajcxy ñayyöymujci nidüg'óciy ajcxy y'amido'ijtcixy janch amoñi jadu'n nej Felipe anajty ymädägy e ijxyp anajty ajcxy je mijhuinma'ñ huidibi Felipe anajty ytumyb. <sup>7</sup> Com may anajty jay jím huidibi miid ca'oybi ma yjot yhuinma'ñ, e tzoocp anajty ajcxy. E co je ca'oybi anajty ypidzimy ma je jay, chi je jay ooy yjacyaaxqueecy. Etz nañ mayjäy anajty chögy huidibi ca' yci' ytecy yücxxy etz tecyma'tpi. <sup>8</sup> E jadu'n je mayjäy ajcxy anajty jím ooy yjotcujcity.

<sup>9</sup> Jím anajty tüt yëdijc huidibi anajty yxií Simón huidibi anajty ti ni'ixpigiiy huijyjäy huinma'ñ, e ooy anajty may Samaria jay huin'iñ, ymina'ñ co je' anajty ymijity yjanchity. <sup>10</sup> Tüt'óciy jay anajty oy amido'ijtcixy Simón y'ayuc, pi'ctijc etz mij'anäctijc, e yminaangixy:

—Jadayaabi yëdijc ymiid jada Dios ymic'ajt.

<sup>11</sup> Ooy anajty je jay ajcxy Simón mijnicxpejtcixy, com miid je mañ'ajt anajty jecy ti chachhuin'ínigixy. <sup>12</sup> Co je Samaria jay mibíjcy je ayuc jadu'n nej Felipe ñimiydacy Dios y'ané'min etz Jesucristo, chi ajcxy ñibejty yëdijctijc etz töxyjäydiç. <sup>13</sup> Etz je Simón, je huijyjäy, nañ jadu'n mibíjcy e ñibejty. Chi Simón puyöiy Felipe, ooy jihuiiy huinmaay jadu'n nej je mijhuinma'ñ huidibi anajty Felipe ytumyb etz jadu'n nej anajty Dios ymic'ajt ijxi.

<sup>14</sup> Co ajcxy je majmetzpi apóstoles ajcxy, huidi anajty jím Jerusalén, nejhuiiy co je Samaria jay anajty ti cobiçcixy Dios y'ayuc, chi ajcxy quejxy jím je Pedro etz Juan. <sup>15</sup> Co Pedro etz Juan yja'ty jim Samaria, chi ajcxy Dios mibijctzoy miid je mibijcpidijc ycixpi, jigix ajcxy ymöhuiiyb je Espíritu Santo. <sup>16</sup> Com ca'ní anajty je' ajcxy ñicidägyii, jëyi anajty ti ñibejtcixy ma Huindzin Jesúis yxií. <sup>17</sup> Huin'it Pedro etz Juan cñixajy ajcxy, e chi je Espíritu Santo y'adigiiy yjottigiiy ajcxy.

<sup>18-19</sup> Co Simón ijxy co je Espíritu Santo y'adigiiy yjottigiiy co yi apóstoles ajcxy ycñixajy, chi Simón yaj'ahuaniiy je' ajcxy meeñ, yminañ:

—Mooygich nañ jadu'n yi mic'ajt jigix co ngñixájibich hueñypinity nañ jadu'n jëbi ajcxy je Espíritu Santo y'adigiiy yjottigiiy.

<sup>20</sup> Chi Pedro nímay Simón:

—Mi'ögihuipy miich mmeeñ, miid co mhuinma'ñ ti mbidägy co meeñygíx mbada'ñ je huidibi Dios ñiyejcp. <sup>21</sup> Com miich ca' xypaady jadayaabi tung, com miich mjot mhuinma'ñ ca' ytudägity ma Dios. <sup>22</sup> Jothuimbit e ixmatz yi mijbic-huinma'ñ, e mibijctzou Dios, ca' jécyty xyhuinmeecxipy jadu'n nej jibic mjot mhuinma'ñ mmiidity. <sup>23</sup> Com janch ta'm miich mjot mhuinma'ñ, e yi jibcipi hue' xymiidity mach.

<sup>24</sup> Chi Simón y'adzooy:

—Mibijctzou je Huindzin Dios miid iich ycixpi, jigix ca' ti xyjadipyich jadu'n nej miich ti xyñimäyich.

<sup>25</sup> Co Pedro etz Juan ti'ajt yejcy etz capxhuäcxy Dios y'ayuc jím Samaria, chi ajcxy yhuimbijty jim Jerusalén. Chi ajcxy canaag agajp ñaxiyy jím Samaria ñaaxjot, e capxhuäcxy Dios y'ayuc nej ajcxy y'alma nüdzooçin paadipy.

*Felipe miid je Etiopía jay*

**26** Huin'it xii Huindzin Dios y'ángel migapxy je Felipe, nímay:

—Tzoon ya, nícx ma madzäcruudz ypidzimy, ma je tü'aa huidi tzomb jím Jerusalén huidibi nícxp jím Gaza.

Je' je' je tü'aa huidibi adügtuum najxp. **27** Felipe tim janitzon e nícxp, e tü'am naybaatti miid tüg Etiopía jää. Hue' je' anajty eunuco, mijtungmiid jím Etiopía. Yí' je' tesorero'ajt anajty ma je töxyjää huidibi anajty yxii Candace huidibi anajty ane'mb jím. Je eunuco jím anajty ti y'oy Jerusalén Dios ojadajtp. **28** E chi yhuimbijtni anajty ma ycajp, iñaayb anajty carretijoty yam chachnecycapxy. Hue' anajty chachcapxyp je Dios y'ayuc huidibi Isaías ycojaay. **29** Chi je Espíritu nímay Felipe co huen nícxp najtzpadiy je carreti ma je eunuco anajty y'iñäy.

**30** Co Felipe mihuingoñ je carreti, chi midoy co je jää anajty capxy je necy huidibi Isaías yjaay, chi y'amidooy:

—¿Nej mhuinjihuib huidibi mgapxyp?

**31** Chi je jää y'adzooy:

—¿Nej iich nhuinjihuipy pen ca' pin xyajnimäyich?

Chi je eunuco nímay je Felipe co huen miid iñäyii carretijoty.

**32** Je huidibi anajty je eunuco chachcapxyp jadu'n je' anajty yminañ:  
Jadu'n ajcxy nícxp yaj'ögy nej jää borregi nícxp yaj'ögy. Je' amoñ'ijty jadu'n nej borregi amoñ'ity co jää níme'pxy. Ni tüg'aa huam ycaminañ.

**33** Ti jää yajtzöyduñyi, ca' ajcxy a'ixiiy co yjanayñigapxtüdaani. Ni y'ap y'oc ycaca'ty pin ocnigapxtüdiib. Co yaj'öci, chi chooni ya naaxhuiñ.

**34** Chi je eunuco y'amidooy Felipe:

—Tunmay'ajt yajniamaaygich pin jada ayucnajtzcapxiibiybi nímiydacpy, ¿ci'm nayñimidyägyii o ji jada huingbi pin nímiydacpy?

**35** Chi Felipe yajtzondacy je ayuc capxtiicxin ma jadayaabi Dios y'ayuccajaaybi nícy. Chi yajmídmíydaaci nej Jesús yjajty y'ayoy. **36** Co ajcxy níajx ma tüg nii, chi je eunuco yminañ:

—Cha nii, ¿nej ca' iich jëbi huaad nníibetyi?

**37** Chi Felipe y'adzooy:

—Pen mmibijcpy Jesús miid tüg'öciy yi mjot mhuinmañ jëbi mníibety.

Chi je jää y'adzooy:

—Nmibijcpyich co Jesucristo Dios yi' y'ung.

**38** Chi je eunuco nímay je carreti huindzin co huen yajtinayxipy je' carreti. Chi nimetz ajcxy nícxp ma nii, e chi Felipe yajniibejty je eunuco. **39** Co ajcxy níibidzimy, chi je eunuco ijxtigoy je Felipe. Jadu'nyi je Huindzin Dios y'Espíritu yajnicxi. E chi je eunuco ytu yajyöyñi jetcuyc. **40** Felipe yajpaty jím Azoto, chi níajxy cajp cajp capxhuäcxí Jesucristo y'ayuc ixti yja'ty jím Cesarea.

## 9

### Saulo yjothuimbijty

**1** Ooy Saulo tzach'ixhuidijty pahuidijty Jesús yjää, y'ahuändacy ooy, e yaj'öga'ñ anajty ajcxy. Paady oy ixy je teedy mijtungmiidpi, **2** pijctzoy cötújci, co anajty nícxpañ jím Damasco ma yi judíojäy ajcxy ñaymujctac, madza'ñ pinjaty Jesús y'ayuc mibijcip. Saulo yajmiina'ñ anajty ajcxy mach jím Jerusalén huen yeydijctijcity huen töxyjäydijcity. **3** Jím anajty Saulo nícxp mihuingoñ je Damasco cajp. Huin'it jetcömoñi je tiicxin huidi tzomb tzajpjoty, ñigidaaci jühuidity je Saulo. **4** Huin'it Saulo yciday, e midoy co nímayii:

—Saulo, Saulo, ¿na'amy co xychachpahuidijttägyich?

**5** Chi Saulo yajtiy:

—¿Mbín miich, Huindzin?

Chi m̄idoy co y'adzoyii:

—Iich je' Jesús, je hūdib̄i miich mdzachpahuijttacpy, ci'm nayyajtzaachytunyii jadu'n nej huajyuub co jijpconebi'y huidi miid ñuumygumyii.

<sup>6</sup> Chi Saulo chiyugoty chachchigiiy, e yminañ:

—Huindzin, ¿ti mdzojcpy ndunipyich?

Chi je Huindzin Jesús ñimaayi:

—Pidiq etz nicx cajpjoty, e jim nyajnimähuipy ti jeb̄i mduñ.

<sup>7</sup> Je yeydijctijc huidib̄i anajty Saulo ymiid ooy ajcxy ñay'adzigiiyi, co midoy je' ajcxy ayuc e ca' ajcxy ni pin ma y'ijxy. <sup>8</sup> Chi Saulo ypidig, e co huindicxiçni ca' pin ma oc'ijxni. Chi ajcxy majch Saulo ma yci', e chi ajcxy huijtznicxy jim Damasco. <sup>9</sup> Tugiig xii Pablo jim y'ijty huiintz, ca' ycaay y'uucy.

<sup>10</sup> Jim Damasco anajty tūg yeydijc chinäy huidib̄i Jesús y'ayuc mibijcip, huidi anajty yxii Ananías, cumäyjoty Dios ñimaayi:

—¡Ananías!

E chi je' y'adzooy:

—Cha iich, Huindzin Dios.

<sup>11-12</sup> Chi je Huindzin Dios ñimaayi:

—Pidiq, nicx ma je tu huidib̄i yxii Derecha, e jim ma Judas ytijc yajtiiu tūg Tarso jäy, huidi yxii Saulo. Dios mibijctzoob je' jim cham, cumäyjoty ti huin'ijxy tūg yeydijc huidi yxii Ananías, co oy ñimiñyii, e ycñixajiiy jigix y'ijxigip jadüg'oc.

<sup>13</sup> Chi Ananías y'adzooy:

—Huindzin Jesús, mayjäy ti xyajmiedmädägyich ajcxy jadu'n nej yi Saulo jibic yidich jim Jerusalén miid miich mjäy ajcxy. <sup>14</sup> Jadachambi ti mimiiñ ya je necy, ma teedy mijtungmiedpi ti ycötujcmöyii, co huen majtztäy je jäy, e yajnicxtähuiipy jim Jerusalén, tūg'ociy pinjaty ojadajtp miich mxii.

<sup>15</sup> Chi je Huindzin Jesús nimay Ananías:

—Nicx, com ti iich nhuin'ixy yijiibi yeydijc, jigix iich nxii etz n'ayucich capxhuäcxipy ma tūg'ociy naax cajp huidi ca' yjudiojäity, etz ma yi reydijc, etz nañ jadu'n ma yi judiojäy ajcxy. <sup>16</sup> Iich yi' nyajnimähuipy tūg'ociy, nej ayo'n yajnaxipy miid iich nxii ycixpi.

<sup>17</sup> Chi Ananías ñicxy ma Saulo anajty ti yjättägy, co ytigiiy tigoty, chi cñixajy Saulo, e chi nimay:

—Migüg Saulo, je Huindzin Jesús huidib̄i nayguëxi ci'm tü'am ma miich anajty miiñ, yi' ti xyquexyich jigix m'ijxigip jadüg'oc, etz je Espíritu Santo xyñidigihuip xycödigihuip.

<sup>18</sup> Mic'amy ycäy ma Saulo yhuiin jadu'n nej acx ñimeen, chi y'ijxig. Huin'it Saulo ypidig e chi yajniibejti. <sup>19</sup> Chi Saulo ycaay y'uucy, e chi ymic'pijcy jadüg'oc. Chi jim miid ijty jecy huidib̄i ajcxy ixpijcip Jesús y'ayuc jim Damasco.

### Saulo capxhuäcxo Dios y'ayuc jim Damasco

<sup>20</sup> Chi janch mic'amy Saulo ytigiiy Dios y'ayuccapxhuäcxo ma je judiojäy ajcxy ñaymujectac jim Damasco, yminañ co je Jesús hue' je' Dios y'ung. <sup>21</sup> Tūg'ociy pinjaty anajty midooihuip Saulo y'ayuc, ooy ajcxy jihuiy huinmaay, etz ñayñimáayigixy:

—¿Nej ca' jada' yjëjity je huidib̄i tzachyajcödigojam yi jäy ajcxy huidib̄i Jesús yxii miyaax ojadajtip jim Jerusalén? ¿Nej ca' jada' yjëjity huidi anajty ti ymiiñ ya jäy ymajtzpi, e nicxy ciyegañ ma teedy mijtungmiedpi?

<sup>22</sup> Je Saulo capxhuacxip anajty Jesús y'ayuc huinmic jotmic, e nigapxtäy co Jesús hue' je' je Cristo, chi yi judiojäy ajcxy huidi anajty jim tzinaayb Damasco cijx ajcxy yhuinmañ tigoydäy.

### Saulo yqueecy ma judiojäy ajcxy

<sup>23</sup> Ti anajty hueen xii tiempo ñajtzninicxiyyi, chi je judiojäy ajcxy ñaygapxi co yaj'ögaangixy je Saulo. <sup>24</sup> Saulo ñejhuiy co anajty yaj'ögañyii. Chi jim anajty ajcxy

y'ahuixyii xiim tzuum ma je poch aguu cajppäbi, jim anajty yaj'öga'ñyi. <sup>25</sup> E je jää ajcxy huidibi anajty ymijpidacpy Jesús, chi je' ajcxy codiiyñajxy je Saulo mijcachjoty ma je pochycop huidi je cajp miid jübojtz'ahuidity, e jadu'n je' choocy.

### *Saulo yajpaady jim Jerusalén*

<sup>26</sup> Co Saulo yja'ty jim Jerusalén, oy japuyöyihuaañ je mibijcpidijc ajcxy. Nidüg'óciy anajty ajcxy ooy tzigiiygixy anajty com ca' anajty mibijccixy co je Saulo ti anajty yjothuimbity. <sup>27</sup> Chi Bernabé yajnicxy Saulo ma je nimajmetzp apóstoles ajcxy yajpaady, e chi yajmiidmiydactay nej Saulo anajty ti ixy je Huindzin Jesús tü'am, e nej anajty Saulo Jesús y'ayuc ti capxhuäcxí huinmic jomtic jim Damasco. <sup>28</sup> Huin'it Saulo yhui'my jim Jerusalén, e miid huidity anajty ajcxy. <sup>29</sup> Aamic jomtic capxhuäcxy je Huindzin Jesús y'ayuc, etz miid miydaaccixy e ñaymicmigápxigixy miid je judíoäy huidibi griego ayuc caxp. E je' ajcxy nihuinmayiyb co yaj'ögaangixy. <sup>30</sup> Co je mibijcpidijc nejhuiiy, chi ajcxy yajnicxy je Saulo jim Cesarea, e chi ajcxy quejxnajxy huen nicxy jim Tarso.

<sup>31</sup> Huin'it tiempo je' ajcxy huidijaty mijpidacp Jesús, jocuyc anajty chinaaygixy, e nigi anajty ixpijc'idich Dios y'ayuc ytii'ajt, jadu'n nej yi huidibi ajcxy tzinaayb ma yi Judea ñaaxjot, Galilea ñaaxjot, etz Samaria ñaaxjot. Chi ajcxy ooy yajmij'ajtcixy je Huindzin Jesús, e miid je Espíritu Santo ypubéjtin, nigi anajty yjacmayiygixy.

### *Pedro yajtzoocy Eneas*

<sup>32</sup> Co anajty Pedro yhuidijty cogapxiy cajp cajp je mibijcpidijc ajcxy, y'oy nañ jadu'n ma je mibijcpidijc ajcxy huidibi tzinaayb jim Lida. <sup>33</sup> Jim minaybaatti tüt yeydijc huidibi anajty yxii Eneas, huidibi anajty ti ypa'm'ijtni tuctujc jimijt, hue' je' anajty yciixuxy ytecyxuxy. <sup>34</sup> Chi Pedro nimay:

—Eneas, Jesucristo xyajtzoocp, pidig, etz yajpidig yi mmaabejt.

Chi Eneas mic'amy ypidig. <sup>35</sup> Chi ijxy tüt'óciy jää huidibi tzinaayb jim Lida etz Sarón. Chi ajcxy yjothuimbijttay nidüg'óciy, ixmajztay tüt'óciy yi ñi'ap huinma'ñ e jiptyigiyii yi Huindzin Jesús y'ixpíjcin.

### *Co Dorcas y'o'cy, chi yjugypijcy jadüg'oc*

<sup>36</sup> Je huin'it tiempo jim Jope, jim anajty tüt töxyjää chinäy huidibi mibijcp Jesús, hue' anajty yxii Tabita, je' huidi griegojää ytijyp Dorcas. E je Dorcas oy xii tiempo anajty yajnaxy mi'oyjää'aty yi jää ajcxy. <sup>37</sup> Jadu'n yajtji huin'it tiempo Dorcas ypa'mbejty, e chi ytimi'y'oc. Co ajcxy yajtziiday, chi ajcxy je öcpı yajnicxy ma je tijc mimejtnihuijtzpetypi. <sup>38</sup> Je Jope cajp naymihuingon'ájtip anajty miid Lida cajp ma anajty Pedro yajpaady, co mibijcpidijc ajcxy anajty nejhuiy co je' anajty yjimiy, chi ajcxy mejtz yeydijc quejxy co huen nimäyii:

—Min tzojc ya Jope.

<sup>39</sup> Huin'it Pedro ñicxy miid je' ajcxy. Co jim yja'ty, chi ajcxy yajnicxy ma je tijc mimejtnihuijtzpetypi, e jim anajty ajcxy je co'ögy töxyjäydiç ajcxy ytinayjühuidityi ma je öcpı, chachyaaxcixy. Chi ajcxy Pedro yaj'ijxy je huit nijen huidibi Dorcas anajty ti yaj'oyiy co anajty yjugy'atyñi. <sup>40</sup> Mic'amy je Pedro quejxpädzimday je jää ajcxy. Chi ycoxtinay'ahuiy, e Dios mibijctzoy. Chi huindicxpejty je öcpı, nimay:

—Tabita, pidig.

Huin'it Tabita yhuindicxiy, e ijxy je Pedro, chi iñaygugiyy. <sup>41</sup> Chi Pedro majtzi yci', e chi huijtzig. Chi yaaxi ymigügtiç etz co'ögytöxyjäydiç ajcxy, chi ajcxy yajcidigiy juugy. <sup>42</sup> Tüt'óciy jää ajcxy jim Jope nejhuiyday co Pedro yajjugypijcy je Dorcas. E mayjää mibijcy je Huindzin Jesús. <sup>43</sup> Jadu'n yajtji co Pedro y'ijty jim Jope canaag xii ma je coodzpi ytijc huidi anajty yxii Simón.

## 10

### *Pedro etz Cornelio*

<sup>1</sup> Jim Cesarea anajty tūg tungmīidpi huīdi anajty yxii Cornelio, hue' je' anajty capitán'ajtp ma tūg batallón soldado ajcxy yxiijip, la Italiana. <sup>2</sup> Je Cornelio ooy anajty ytudägyity, etz je' mīd tūg'óciy y'ung ytoxyijc ooy anajty yajmīj'ajtcixy Dios. Je Cornelio nañ jadu'n ypubety mīd meeñ je judíojäy ayoobtijc, e je' Dios ojadajt anajty jabom jabom. <sup>3</sup> Tūg xii, minacyxii anajty, Cornelio huin'ijxy janch huädz Dios tūg y'ángel nīgidaaci, e nīmaayi:

—¡Cornelio!

<sup>4</sup> Chi Cornelio huindicxpejty je ángel janch tzigiiyb anajty, e chi yajtiy:

—¿Ti Huindzin?

Huin'it je ángel y'adzooy:

—Jadu'n nej mDios'ojadaty etz jadu'n nej mbubety ayoobtijc ti Dios jäygidägy. <sup>5</sup> Quex mjäy jim Jope, huen nicxy yajtzoñ Simón, huīdibí nañ jadu'n yajtiip Pedro. <sup>6</sup> Jim je' yja'ttacy ma jadiügpi Simón, je cootzpi huīdibí ytijc mihiungon mejypa'. Je Pedro xyajni'mähuipy ti mdunipy.

<sup>7</sup> Co je ángel nīcxni huīdibí anajty ti ymīgapxyii, chi Cornelio yaaxi mejtz ytumbi, etz tūg soldado huīdibí Dios capxymidoob, etz huīdibí je Cornelio ooy ymīnicxpedyii. <sup>8</sup> Chi yajmīidmiydaactay nej je ángel nīmaayi, chi ajcxy quejxy jim Jope.

<sup>9</sup> Com jabom jim anajty je quejxyöybí ajcxy nīcxxy mihiungon Jope, cujc yxii anajty, e chi Pedro ypejty ma tījcnīcx Dios ojadajtp. <sup>10-11</sup> Ooy Pedro anajty yuubögyii, e ooy jacaya'ñ, jīmní anajty yjīcxy yaj'oyiyii. Chi Pedro huin'ixy je tzajp ahuädz, e huin'it ijxy quidägy jadu'n nej poob huit mijpi yxóchity majaty ytaatz. <sup>12</sup> Jiiby ma je poob huit, jiiby anajty canaagnax iyujc huīdijaty mīdaax yci' ytecy etz tza'ñ etz joon. <sup>13</sup> Huin'it Pedro mīdoy co anajty nīmäy়i:

—Pedro, pīdīg nicxy yaj'ög yi iyujc etz tzüdz.

<sup>14</sup> Chi Pedro y'adzooy:

—Ca', Huindzin, camīnaabi iīch ti njicxy huīdibí jibícip etz huīdibí ca' nīgödúcyity nicxy judíojäy jīcxicixy.

<sup>15</sup> Huin'it jadüg'oc ayuc mīdoy nīmäy়i:

—Huīdibí Dios yajhuäch ca' huaad mīdoy co yi' yjibicity.

<sup>16</sup> Tugiig'oc jadu'n yajti, chi je poob huit ypättigiiyñi tzajpjoty. <sup>17</sup> Jim anajty Pedro tzachhuinmay nej anajty yhuimbidzimy je tīibi ix y co yja'ty ma tījc aguu je Cornelio yquexyöybí huīdibí ajcxy anajty nidiihuip yajtihuip je Simón ytijc. <sup>18</sup> Chi ajcxy mīc ycogapxiy yajtiy pen jim anajty yjättägy Simón huīdibí anajty nañ jadu'n yajtiip Pedro.

<sup>19</sup> E je Pedro je' anajty chachhuinmaayb tīibi ix y, chi je Espíritu Santo Pedro nīmaayi:

—Tugiig yeydijc ji xy'ixtäy. <sup>20</sup> Pīdīg e minac, nicx mīd je' ajcxy, e ca' ti mhuinmay, com iīch jadu'n ti nnimäy co huen xy'ixtäy.

<sup>21</sup> Huin'it Pedro ymīnajcy ma je' ajcxy, je Cornelio quexyöybí, nīmay ajcxy:

—Iīch je' huīdibí miich ajcxy m'ixtaayb, ¿ti yci xpí co ti mīiingixy?

<sup>22</sup> Chi ajcxy y'adzooy:

—Yi' iīch ajcxy ti xyquexyich yi Cornelio huīdibí capitán'ajtpi, je' tudägy jäy huīdibí Dios yajmīj'ajtp, je huīdibí tūg'óciy judíojäy ooy tzójccixy, etz cōmaaygixy. Huindzin Dios tūg y'ángel nīmay Cornelio co miich miñ nyajhuoy, jīgix mnīcxip ma yi' ytijc, e y'amīdo'ida'ñ ajcxy nej miich myaj'ixpiga'ñ.

<sup>23</sup> Chi Pedro yajtijctigiiy je' ajcxy. Chi ajcxy jim ymaahu'i'my. Com jabom Pedro nīcxxy mīd je' ajcxy, e chi nījējity ypanicxi huīdibí mijpidacp Jesús huīdibí anajty ajcxy tzinaayb jim Jope.

<sup>24</sup> Com jabom ajcxy yja'ty jím Cesarea ma Cornelio anajty y'ahuixy tügmucy miid yjugymigüg, etz nijëjity pín ooy miid ñaymigüg'adyii, huidijaty anajty ajcxy jayijp ti nimäy. <sup>25</sup> Co Pedro oyjäty ma je tijc, chi Cornelio ytijcpidzimy oy yjjpcobadïy je Pedro, e chi ycoxtinay'ahuiy yajmi'ada'ñ anajty je Pedro. <sup>26</sup> Chi Pedro huijtzinayígy je Cornelio, e nimay:

—Tinayíg, ca' xyajmij'ida'ñich, nañ jadu'n iich njäyity nej miich.

<sup>27</sup> Miid anajty ycapxy ymíydägy co ytijctigiy, jiiby anajty mayjäy ni'amugi'ahuijxcixy.

<sup>28</sup> Chi Pedro nimay ajcxy:

—Miich ajcxy mnejhuiyb co yi judíojäy ycostumbre capx'aducy ca' huaad judíojäy yöymucy miid huidibi ca' yjudíojäity, ca' huaad ytigügixy ma ajcxy ytijc. Per Dios ti xyajni'ixiich co ca' huaad nmína'ñich ca' oyjäity huädzjäity pinjaty. <sup>29</sup> Paady co oy ti xyajhuoyijich ti nmiiñich, ni ca' huam ti nmína'ñich. Nnejhuihuaamyich na'amy co oy ti xyajhuoyijich.

<sup>30</sup> Chi Cornelio y'adzooy:

—Cham ymímidaxxiijiy, jadu'n nej jadachambi hora, ya iich anajty ma ndijcich, jaygay jay'üg nDios'ojadatyich. Com hue' anajty mijminacy xii mina judíojäy ajcxy ycapxtaaccixy, co tüg ñayguëxici jadu'n nej jäy miid ypoob huit janch adiicxp. <sup>31</sup> E je ángel xyñimaayich: “Cornelio, Dios ti xymidoohui m'oración e ti jadu'n jäygidägy jadu'n nej mbubety yi ayoobtijc ajcxy. <sup>32</sup> Quex mdumbi jím Jope, huen nicxy yajtzoñ Simón huidi nañ jadu'n yajtijp Pedro. Jím Pedro yja'ttägy ma je cotzpi ytijc huidibi yxii Simón, huidibi tzinaayb mihuingon mejypa'. Co je' ymiinipy, chi xymidmíydägipy.” <sup>33</sup> Paady nguejxyich janch mic'amy huen nicxy xy'ijxtäy. E ti may'ajt mduñ co ti mmiiñ. Jadachambi cha iich ajcxy nidüg'óciy ma Dios yhuinduu. E n'amido'idáangixyich tüg'óciy je y'ayuc huidibi je Huindzin Dios ti xyaj'ane'my jébi xyajnimaaygixy.

### *Pedro Dios ytij'ajt nigapxy nimíydacy ma Cornelio ytijc*

<sup>34</sup> Huin'it Pedro ytigüy y'ayuccapxhuäcxpi, nimay ajcxy:

—Jadachambi huinjihuiybich, co yi Dios ca' ni tüg ixy'ixy jäy, y'actzojctaayb hueñypinity. <sup>35</sup> Dios ycöbijcpy hueñypinjäity huidibi tzinaayb huen huidibi naax huen huidibi cajpity, pen chigüyb ajcxy Dios, pen tumyb oybi. <sup>36</sup> Dios ti quexy yi' ytij'ajt ma yi Israel jäy ajcxy, yajnimay co ji cham jotcujc'ájtin miid Jesucristo iich ajt nHuindzin. <sup>37</sup> Miich ajcxy mnejhuiyb yajxon nej ti ytunyii ti yjadyii ma judíojäy ajcxy ñaax ycajp chondacy jím Galilea, Juan el Bautista ti anajty capxhuäcxí Dios y'ayuc ytij'ajt etz yjäyyajniibety. <sup>38</sup> E mnejhuiyb miich ajcxy co Dios yejc je Jesús je Nazaretpi je Espíritu Santo, e nej Jesús yhuidijty e tuuñ oy'ájtin, etz mijhuinma'ñ, jadu'n nej yajtzocy je jäy ajcxy huidi anajty ane'm'ijtp ma yi mujcu'. Com Dios anajty miid y'ity je Jesús. <sup>39</sup> Iich ajcxy je tiy'ajt nmiiñich tüg'óciy jadu'n nej Jesús yjajty y'ayoy jím Judea naaxjot etz jím Jerusalén. Huin'it ajcxy Jesús yaj'o'cy cruidzicíxy. <sup>40</sup> E Dios yajjugipijcy codugüg xii, e chi yajnayguëxici ma iich ajcxy. <sup>41</sup> Ca' ti yajnayguëxigii ma tüg'óciy jäy, jéyi ma iich ajcxy huidi jayijp Dios yhuin'ijx jigix tiy'ajt nyegipyich. Iich ajcxy caaymujc uucmujc huin'it co yjugipijcy ma y'o'cy. <sup>42</sup> Ti xyquexy iich ajcxy ayuc ngapxhuäcxpi ma mayjäy ajcxy etz nidüg'ajt'adipyich ajcxy co Dios Jesús ti pidägy mij'anembi ma yi juugipi etz ma yi ögypi. <sup>43</sup> Nañ jadu'n jecy'ajty tüg'óciy Dios y'ayucnajtzcapxiibí ñimíydac ajcxy Jesús, e ymínañ ajcxy co tüg'óciy je jäy ajcxy pinjaty mibijc je Cristo, Dios huinmecxiib ajcxy ypcocy.

### *Je Espíritu Santo ycidacy ma je ca'pi ajcxy yjudíojäity*

<sup>44</sup> Yam anajty Pedro ycapxyñi co je Espíritu Santo ñüdigüyi ycödigüyi ajcxy nidüg'óciy huidijaty y'amido'ijt Pedro y'ayuc. <sup>45</sup> E je judío mibijcpidijc ajcxy tiibí anajty miiñ miid Pedro, ooy ajcxy jihuiy huinmay co Dios quejx Espíritu Santo ma je jäy ajcxy huidibi ca'

yjudíojäity, <sup>46</sup> co midoy ycapxcixy miid huingbi ayuc, etz cömaygixy jäymejtcixy Dios. <sup>47</sup> Chi Pedro yminañ:

—¿Nej ca' jada' y'óity co niibedipy ajcxy huidibi Dios ti ymoooyigixy je yEspíritu Santo jadu'n nej iich ajt xymooyim?

<sup>48</sup> Chi Pedro ni'ane'mdiiy huen niibejtcixy ma Huindzin Jesucristo yxii. Huin'it ajcxy Pedro cohuaniiy huen hui'my tüt xii mejtz xii miid je' ajcxy.

## 11

### *Pedro yajmiiidmiydacy jim Jerusalén nej anajty ti ytuñyii ti yjadyii*

<sup>1</sup> Je apóstoles ajcxy etz je mibijcpidijc ajcxy huidi anajty ajcxy jim Judea, midoy ajcxy ayuc co nijéjity jay huidi ca' yjudíojäity ti anajty ajcxy cobiçciy Dios y'ayuc. <sup>2</sup> E co Pedro yhuimbijty Jerusalén, chi nijéjity judíojäy ajcxy ojy Pedro, je' ajcxy huidibi tzachmijpidaaccixp judíojäy ycostumbre jadu'n nej ajcxy tiy'ajttiigixy ymang. <sup>3</sup> Je' ajcxy nimay Pedro:

—¿Na'amy co oy ti ngo'ixiiy jay ajcxy huidi ca' yjudíojäity, etz ti mgay m'ügy miid je' ajcxy?

<sup>4</sup> Chi Pedro nimiydactay tüt'óciy jadu'n nej anajty ti yjaty, chi yminañ:

<sup>5</sup> —Jim iich anajty Jope nDios'ojadatayich. Chi nhuin'ijxyich jadu'n nej tüt mij poob huit chooñ tzajpjoty, cädagy ma iich nhuinduu, xóchity anajty ma midaax ytaatz. <sup>6</sup> Co nnimijhuägyich n'ixa'ñich ti jiiby, chi n'ijxyich may iyujc, jiiby iyujc midaaxpi yci' ytecy, jiiby ahua'nbi iyujc, jiiby tza'ñ, etz joon. <sup>7</sup> Chi nmidooyich tüt ayuc huidibi xyñimaaybich: "Pedro, pidig, yaj'ög yiyujc etz tzüdz." <sup>8</sup> Chi n'adzooyich: "Ca' Huindzin, com caminaabi ndzüchich iyujc huidibi ca' ñigo'adúcyity judíojäy ajcxy tzüdzipy." <sup>9</sup> Chi mimitz'ocpi tüt ayuc tzajpcíxy xyñimäyich: "Huidi Dios ti yajhuäch, ca' huaad mdijy co ca' y'oychu'tznity." <sup>10</sup> Tugiig'oc jadu'n yjajti, chi je poob huit ypättigiiyñi tzajpjoty. <sup>11</sup> Huin'it xyñimiiñich je quexyöybí nidugiig, chooñ ajcxy jim Cesarea. <sup>12</sup> Chi je Espíritu xyñimaayich, co min n'ocnicxich miid je' ajcxy, ca' ma ni ti nhuinmayipyich. Miid nicxyich nidugiig nmigügtijcich. Chi iich ajcxy ndigiiy ma je jay ytijc. <sup>13</sup> Je codijc xyajmiiidmiyaacich co je' anajty ti huin'ixy tüt ángel ma ytijc, ñimäyii: "Quex mdumbi ajcxy jim Jope huen nicxy yajtzoongixy Simón huidibi jay ytijpy Pedro, <sup>14</sup> e je' xyajnimähuip nej jëbi Dios m'alma xyajniidzoocip, miich etz tüt'óciy mjiin mdijc mjuugy-migüg." <sup>15</sup> Co Jesús y'ayuc ngapxhuäcxtzondaacich, chi je Espíritu Santo ñidigiiyi ycödigiiyi je' ajcxy. Tim jadu'n nej xyñidigiiyim xycödigiiyim je jayijp'atypi. <sup>16</sup> Huin'it njäymejtzcoodyich nej je Huindzin Jesús yminañ: "Janch Juan, je Bautista, jay yajniibejt miid nii, e Dios jay ajcxy y'adigihuiiyb yjottigihuiiyb je Espíritu Santo." <sup>17</sup> Pen Dios ti ymöyii je jay ajcxy huidibi ca' yjudíojäity tú'ciy miid huidibi iich ajt ti xymooyim co nmibijcim Jesucristo. ¿Ocjactim piñ iich co Dios nmidzip'adiiybich?

<sup>18</sup> Je mibijcpidijc ajcxy jim Jerusalén, co ajcxy midoy Pedro y'ayuc, chi ajcxy y'amonday. Chi ajcxy Dios jäymejch cömay, chi ajcxy yminaangixy: "Dios jadu'n ti ymina'ñ co je' ajcxy huidibi ca' yjudíojäity jëbi yjothuimbijtcixy, jigix Dios ymöhuuyb jugy'ájtin huinixiibi."

### *Antioquia jay ymidoo ajcxy Dios y'ayuc*

<sup>19</sup> Taabi jay yaj'o'cy Esteban, chi jay ajcxy ooy ixhuidijtcoty pahuidijtcoty Jesús yjäy jim Jerusalén. Chi nijéjity ajcxy yqueecy, nicxy ajcxy jim Fenicia ñaaxjot, etz jim Chipre, etz jim Antioquia. E capxhuäcxy ajcxy je oybi ayuc ma jadyii judíojäy, ca' ajcxy jac ni piñ yajnimay. <sup>20</sup> E nijéjity mibijcpidijc huidibi jim anajty ajcxy yconaacip ycogájpip Chipre etz Cirene, chi ajcxy nicxy jim Antioquia. Chi yajmiiidmiydacy ajcxy je Huindzin Jesús y'ayuc miid griegojäy ajcxy. <sup>21</sup> E je Huindzin Dios ooy ypubejti je' ajcxy, e ooy mayjäy ixmajch je jibic-huinma'ñ etz mijpidaaccixy yi Huindzin Jesús ytiy'ajt.

<sup>22</sup> Co je mibijcpidijc ajcxy jím Jerusalén midoogixy jada ayuc, chi ajcxy quejxy Bernabé jím Antioquia. <sup>23</sup> Co Bernabé jím yja'ty, chi ijxy jadu'n nej Dios anajty oy'ájtin tì tuñ, chi oy yjotcugiiy je Bernabé. Chi capxhuijy tüg'óciy co huen ajcxy janch cixyjot huinjot cuyduuni yi Huindzin Jesús y'ayuc ytiy'ajt. <sup>24</sup> Com Bernabé oyjäy je' anajty, e ooy mijpidägy Dios y'ayuc etz ooy miidity je Espíritu Santo jotjoty huinma'nyjoty. Ymiid je' ycapxhuijin ooy mayjäy mijpidacy Jesús y'ayuc ytiy'ajt.

<sup>25</sup> Co jadu'n yjajti, chi Bernabé oy ixtay Saulo jím Tarso, e co paty, chi miidmiiñ Antioquia. <sup>26</sup> Jadu'n yjajty jím ajcxy y'ijty tüg jimiijt, yaj'ixpijccixy je mayjäy huidibi ajcxy jiijptigiyi yje Jesús y'ixpijcin. Jím Antioquia oga'n yxiimoy cristiano, je jääy ajcxy huidibi mijpidacp Jesús.

<sup>27</sup> Huin'it tiempo nijejity tiy'ajtnajtzcapxiyibi chooñ Jerusalén ñicxy ajcxy jím Antioquia. <sup>28</sup> Tüg huidi anajty yxi Agabo ytinay'ahuiy mayjäyjoty, e chi je Espíritu Santo yajcapxi, e yminañ co mijuu anajty ñaxcidäga'ñ huindu'nyibi naaxhuiñ. E janch jadu'n yjajti taab anajty Claudio y'anemy. <sup>29</sup> Huin'it je mibijcpidijc ajcxy jím Antioquia pidacy ajcxy yhuinma'ñ co quexaangixy pubéjtin ma ymigügtijc ajcxy huidi tzinaayb jím Judea, jadu'n nej pubéjtin pin tim yega'ñ. <sup>30</sup> E jadu'n ajcxy tuuñ. E je meeñ tiibibi anajty ymucy yajmiguejxy ajcxy je Bernabé etz Saulo ma je mibijcpidijc tungmiidpi jím Judea.

## 12

### *Co Jacobo y'o'cy etz co Pedro yajpujxtictigiiy*

<sup>1</sup> Huin'it tiempo je rey Herodes yajmajtzi nijejity Jesús yjäy, e chi yajtzaachytuuni. <sup>2</sup> Chi ni'anemdiy huen yaj'ögyii miid espada je Jacobo, je Juan y'uch. <sup>3</sup> Co je rey nejhuiy co je judíojäy ajcxy jadu'n ooy jaygidaaccixy, chi ymajtzi Pedro nañ jadu'n. Hue' jadu'n yjajti xiijoty, je xii mina tzajcaagy caaygixy huidi ca'pi ylevadura miidity. <sup>4</sup> Co Pedro yajmajch, chi yajpidacy pujxtigoty. E chi je rey ane'my co huen midaaxpicy soldado ajcxy cuend'adyii, tügpciyaty midaax soldado ajcxy. Hue' anajty je rey tì huinmay xiinaxy anajty tiyduna'ñ Pedro mayjäy aguyc. <sup>5</sup> Pedro jiiby anajty pujxtigoty janch oy cuend'aty. E je mibijcpidijc janch Dios mibijctzodib anajty ajcxy miid Pedro yciipi.

### *Dios y'ángel yajpidzimy Pedro pujxtigoty*

<sup>6</sup> Huin'it coodz ma ca'ni anajty yxiimiy, ma je Herodes anajty tiyduna'ñ Pedro mayjäyjoty com jabom, Pedro maab anajty, e soldado aguyc ajcxy cixoch tecyxoch anajty miid cadena, e jadügpicy soldado ajcxy pujxtijc'aguy anajty ajcxy ycuend'aty. <sup>7</sup> Chi janch timetiini yHuindzin Dios tüg y'ángel ñayguëxici ytinäy ma Pedro yhuinduu, e je pujxtijc yaj'aniyday. E chi je ángel tiyyücx Pedro ma ycaach, chi yajmähuijy, e nimay:

—Pidiig mic'amy.

Chi je cadena ycäday ma Pedro yci'. <sup>8</sup> Chi je ángel nimay Pedro:

—Ñayhuiini, yajtigi' mgig.

Co Pedro yajtigiyday yciig, chi je ángel ñimaayi:

—Yajtigi' mjocxhuit, e pajamgich.

<sup>9</sup> Chi Pedro pujxtijc pidzimy axam ma je ángel, ni ca' nejhuuy pen janch anajty huidibi je ángel tumyb, hue' jihuuy jadu'n nej ycumäy. <sup>10</sup> Chi ñajxy ajcxy ma tügpciy cuend'ajtpi, mic'amy ajcxy mibetzpi nínajxy. Co ajcxy yjäty ma mijpujxtijc aguu, ma mijtuba', chi je' ci'm'ahuaach. Chi ajcxy ypidzimy. Ti anajty mijyöygixni co je ángel ixmajtzni Pedro.

<sup>11</sup> Huin'it Pedro yhuinma'nyimejch, chi yminañ:

—Jadachambí njihuiyibich co janch jada' co je Huindzin Dios ti quexy y'ángel, e yi' ti xyñihua'ñich ma Herodes, etz jadu'n nej tüg'óciy judíojäy ajcxy anajty xytuna'ñich.

<sup>12</sup> Co Pedro yjot yhuinma'ñ ymejch, chi ñicxy ma María ytijc, je Juan ytaj, je Juan huidi jääy ytijpy Marcos, ma anajty ajcxy jím mayjäy tügmucy y'íjtcixy Dios mibijctzoogixy. <sup>13</sup> Co Pedro tiyc'aguu cojxnojcy, je tiba'y'amybi, chi tüg töxy'anäg ypidzimy huidi anajty yxi

Rode, ixa'ñ pin je' tijc'aguu cojxnojcy. <sup>14</sup> Co oy yögmidooy co Pedro je' anajty, chi ca' ytijc'aguu yaj'ahuaach. Jéyi co poyigü ñicxy tigoty co anajty tzachjotcújcity, nigapxy co Pedro je' anajty ma tijc'aguu.

<sup>15</sup> Chi je jää ajcxy nimay Roda:

—Mloocjiiyb jada' miich.

Chi je töxy'anäg y'adzooy co janch je' anajty. E je jää ajcxy yminaangixy co ca' yi' yjëjity, hue' jada' Pedro y'ángel.

<sup>16</sup> Yam Pedro anajty tijc'aguu tzachcojxnocy co ajcxy yaj'ahuaach, chi ajcxy ijxy, chi ajcxy ooy chigiiy yjihuiiy. <sup>17</sup> Pedro cimiid ytiy'ajtyejcy co huen amoñ ajcxy. Chi yajmiiidmiydyacy nej je Huindzin Dios anajty ti yajpidzimyii pujxtigoty. E nimay ajcxy co huen ñicxy yajmiiidmiydyägy jada je Jacobo etz jacjadyii mibijcpidijc.

Chi Pedro ñicxy huingbi cajp.

<sup>18</sup> Co yxiimiiy, huin'it soldadtiyc ajcxy ooy ytigiiy huambi jihuuybi huinmay'ahuidijty, com ca' nejhuiygixy nej je' anajty ti ytunyii ti yjadyii miid Pedro yciixpi. <sup>19</sup> Chi Herodes ni'ane'mdiyy huen ñicxy yaj'ixtäy Pedro. E co ca' yajpaty, chi pijctzoy tiy'ajt ma soldado ajcxy huidi anajty Pedro ti ycuend'adyii. Chi ni'ane'mdiyy huen ajcxy ñicxy yaj'ögyii. Chi Herodes choonjim Judea, chi oy chinaydacpicy jim Cesarea.

### *Herodes y'ögy*

<sup>20</sup> Herodes janch ymijotmätpy anajty je jää huidi capxp, ca' jada yjäity, jadu'n yi' nej tüg dios!

—Jada jää huidi capxp, ca' jada yjäity, jadu'n yi' nej tüg dios!

<sup>21</sup> Chi Herodes agapxtujcy tüg xii, chi je reyhuit yajtigiiy, chi iñaydac paty ma ycötujtac, chi migapxy ajcxy je jää. <sup>22</sup> Chi je mayjää ajcxy ytigiiy mic capxp miydaacp, chi ajcxy yminaangixy:

—Jada jää huidi capxp, ca' jada yjäity, jadu'n yi' nej tüg dios!

<sup>23</sup> E huin'itiy Huindzin Dios y'ángel yajpa'mbejty Herodes, com ca' anajty huindzigii cömay je Dios. Chi y'o'cy, ting je' tzütztaayi.

<sup>24</sup> Je Huindzin Dios y'ayuc mibijc'idichpy anajty jää, e yajcapxhuäcxp anajty hueñytimma'ámyity.

<sup>25</sup> Co Bernabé etz Saulo ajcxy ytungmay jim Jerusalén, huin'it chooni ajcxy jim ymiednicxy huidi anajty yxii Marcos.

## 13

### *Bernabé etz Saulo yajtzondaaccixy ytung huidi capxp pátip*

<sup>1</sup> Ma je' ajcxy huidi mijpidacp Jesúis jim Antioquia, jim anajty jadyii huidi Dios y'ayuc yaj'ixpijcp anajty, etz nañ huidi tiy'ajt najtzcapxiyb. Jim anajty Bernabé etz Simón, huidi anajty ajcxy ytijpy el Negro, etz Lucio huidi tzoon Cirene ñaaxjot, etz Manaén huidi tüg yeectac miid Herodes, huidi ane'm jim Galilea, etz Saulo. <sup>2</sup> Tüg xii ajcxy ñayyöymújcigixy jaygay jay'ügy Dios ojadajtcixy. E chi je Espíritu Santo ñimaayi:

—Huen pidáacigich ajcxy Bernabé etz Saulo ahuing jigix ajcxy ytunipy ma je tung tiibi nyajnihuohuüyich.

<sup>3</sup> Chi ajcxy yjacDios'ojadajty etz yjac'ayuu'ajty, e chi je jää ajcxy cinnixajy Bernabé etz Saulo, e chi ycapxycijxy miid je' ajcxy.

### *Je apóstoles ajcxy capxhuäcxciy Dios y'ayuc jim Chipre*

<sup>4</sup> Chi jada' je Espíritu Santo yquejxi Bernabé etz Saulo huen ñicxy Seleucia, e jim ajcxy ybarcotigiiy ñicxy ajcxy jim Chipre mejy agujcpi. <sup>5</sup> Co jim ajcxy yja'ty ma barco yjättac huidi yxii Salamina, chi ytigiiy Jesúis y'ayuccapxhuäcxp ma je judío jää ajcxy naymujtac. Tzooñ je Juan anajty nañ jadu'n je' anajty Bernabé etz Saulo pubéjtip. <sup>6</sup> Huidijttay

ajcxy ma je naax mejy'agujcpí, e yja'ty ajcxy ma je cajp huidi yxii Pafos. Jim ajcxy paty tūg judíojäy huidi anajty yxii Barjesús, hue' je' anajty huijyjäy, e ñaydijyii anajty co Dios ytiy'ajt najtzcapxiyi, e ca' anajty yjanchity. <sup>7</sup> Je huijyjäy ooy miid ñaymigüg'adyii anajty je huidibi ane'm jim, hue' anajty yxii Sergio Paulo. Je Sergio Paulo ooy anajty ycohuinma'ñity, ooy y'ixpícyity. Chi ni'ane'mdiy co huen nicxy yajtzonyii Bernabé etz Saulo. Com je Sergio Paulo anajty midooohuaani je Dios y'ayuc. <sup>8</sup> Je huijyjäy, huidi nañ jadu'n yajtijp Elimas, midziptzoñ Pablo etz Bernabé, e tücci'y capx'aduga'ñ ca'ydí je gobernador ymibicy. <sup>9-10</sup> Chi Saulo, huidibi nañ jadu'n yajtijpy Pablo, miid je Espíritu Santo huindiçxpejty je huijy jääy, e nimay:

—¡Ooy mjibicjäity miich, ooy m'aniijity, mujcu' miich xy'ung'ajtp, ooy mmidzip'aty pijnaty oyot oyhuinma'ñ miid! ¿Mina m'ixmadza'ñ nej mdzachyajtigoya'ñ je Huindzin Dios ytiy'ajt? <sup>11</sup> Jadachambi je Huindzin Jesúx xychachytunaamb, e mhuí'mip huiintz, etz ni ca' je xiimbí tzojc m'ixipy.

Chi je huijyjäy mic'amy yhui'my huiintz coodz, chi ixtay pin oc-huiztnicxiib com ca' anajty y'oc'ijxni. <sup>12</sup> Co je gobernador jadu'n ijxy, chi mijpidacy Jesúx y'ayuc, e chi ooy jihuiy huinmaay nej Pablo nimiydägy je Huindzin Jesúx y'ayuc ytiy'ajt.

### *Pablo etz Bernabé yajpátcixy jim Antioquía etz Pisidia*

<sup>13</sup> Chi Pablo etz ymigütiyc ajcxy miid ybarcotigiiy, chi ajcxy ñicxy Perge ma Panfilia ñaaxjot. Chi Juan puyöyduutni Pablo etz Bernabé, e chi ñicxní Jerusalén. <sup>14</sup> Pablo etz Bernabé ñajxy jim Perge oyja'tcixy jim Antioquía ma Pisidia naaxjot. Sábado xii ajcxy ytigiiy ma je judíojäy ajcxy ñaymujctac, chi ajcxy ixtactay. <sup>15</sup> Co ñecycapxtay ma Moisés ñecy etz Dios y'ayucnajtzcapxiybí ñecy, chi je naymujctac huindzin quejxy ayuc ma Pablo ajcxy, ñimaayi:

—Migütiyc, pen mmiid ayuc tiy'ajt miid jääy ycixpi jëbi cham myajniämäy ajcxy.

<sup>16</sup> Chi Pablo ytinayi, yci' miid ytiy'ajt yecy co huen amoongixy, e nimay ajcxy:

—Midoogix, miich Israel jääy ajcxy, etz huidibi Dios yajmij'ajtp. <sup>17</sup> Je Israel jääy Dios huin'ijxy iich'ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty etz yajyujcpejt ajcxy micho'n co anajty ajcxy jim yjactzinäy Egipto ñaaxjot. Chi ajcxy yajpidzimni miid Dios ymic'ajt. <sup>18</sup> Dios je' ajcxy mihuindinay huixchiguipx jimijt jim mijtigiduum. <sup>19</sup> Je Dios huixtuje it naax cajp yajtigoy huidi anajty jim tzinaayb Canaan ñaaxjot, etz yajmoy je naax iich'ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty jigix ajcxy jim chinähuipy. <sup>20</sup> Midaax migo'px jahuixchigipx majc jimijt Dios mic'ajt mooy juez ajcxy huen ane'myil Israel jääy ixti mabaad Samuel je Dios y'ayucnajtzcapxiybí ytungbijcy. <sup>21</sup> Huin'it ajcxy tūg rey pijctzoy huidi ane'miib ajcxy. Chi Dios yajreytigiiy Saul huidi tuun huixchigipx jimijt. Je Saul yteedy hue' je' anajty yxii Cis, hue' je' anajty Benjamín y'ap y'oc. <sup>22</sup> Chi Dios tungbijcy Saul e yajreytigiiy David, chi Dios yminañ: “Ti nbaadyich David, Isaí ymang, tūg yéydiyc huidibi cuydundähuiipy nej ndimdzocyich.” <sup>23</sup> Ma David y'ap y'oc Dios yajnibijcy Jesúx, jigix nihuänipy yajniidzögipy je Israel jääy ajcxy, jadu'n nej anajty jecyip Dios yaj'ahuaniiy ajcxy. <sup>24</sup> Ca'ni anajty Jesúx miiñ co Juan, je Bautista, capxhuäcxy Dios y'ayuc ma je Israel jääy ajcxy, nimaaaygixy co copicy huen jothuimbijtcixy ma Dios, e huin'it jëbi ñibéjtcixipy. <sup>25</sup> Co anajty Juan y'o'cin huingon, chi yminañ: “Ca' iich njëjity je Cristo, jadu'n nej mmínaangixy. Jayijp ti nmiiñich, jac'axam miina'ñ je Cristo; jacmic'ajt miid je' ca'ydi iich. Ca' xypaadyich nicxy yi' ycighuin nguejich.”

<sup>26</sup> Chi Pablo yjacminañ:

—Migütiyc, Abraham y'ijx y'oc etz pijnaty yajmij'ajtp Dios, Dios ti xyajniguexy jada ayuc nej ajcxy jëbi m'alma nüdzooçin paady. <sup>27</sup> Je jääy ajcxy huidi anajty ajcxy tzinaayb jim Jerusalén etz tungmiidpi ajcxy, ca' ajcxy nejhuiy pin je' anajty je Jesúx, ni ca' anajty huinjihuiygixy y'ayucnajtzcapxiybí ajcxy y'ayuc huidibi anajty yajcapxp ma ajcxy ñaymujctac huindüg sábado. E je' ajcxy ci'm yajpocycäy Jesúx, e cuyduñ nej anajty

ajcxy yjaybetyity ma Dios ñecy. <sup>28</sup> Oy ajcxy ca' paty pocy nej yaj'öccixipy Jesús, chi ajcxy nibijctohuiiy ma Pilato co huen nícxxy yaj'ögyii. <sup>29</sup> Co je jääj ajcxy cuydunday jadu'n nej anajty yjaybetyity ma Dios y'ayuc miid je' ycixpi, chi ajcxy yajminajcy cruudzcíxy, etz oy yajnaaxtigiiygixy. <sup>30</sup> E Dios je Jesús yajjugypijc co anajty ti y'ögy. <sup>31</sup> Chi canaag'oc ñayguëxigo'ci ma ymigügtijc huidi anajty ti ymihdhuïdidyyii co chooñ Galilea ñícxxy Jerusalén. Jadachambi yi' je' ajcxy huidi tiy'ajt yejcpy ma je jääj ajcxy.

<sup>32</sup> Je oybi ayuc iich miich ajcxy nyajmídmíydacpy cham, huidi Dios yajnimay iich'ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty. <sup>33</sup> Je oybi ayuc ti Dios cuyduñ cham ma iich ajt co yajjugypijc Jesús co y'o'cy. Jadu'n yi Dios y'ayuccojaaybi jaay jecy'ajty ma je Salmo necy mimitzpi ma Dios jadu'n yminañ: "N'ungich cham ti nyajjuugypicyich." <sup>34</sup> Miid jadataaabí ycixpi co Dios ti yajjugypicy Jesús co y'o'cy, jígix ñinícx ca yhuindigooyipy jadu'n anajty jaybetyity ma Dios ñecy ma Dios jadu'n yminañ: "Nmöhuaamyich miich ajcxy je conúcxin huidibi nyajnimaayich je David." <sup>35</sup> Paady nañ jadu'n Dios y'ayuccojaaybi jaay jadüg'it, ma yminañ: "Ca' Dios a'ixiy nicxy y'ung ñinícx yhuindigooy, je y'ung huidibi miid huädz jot huinmañ." <sup>36</sup> Com janch co je David Dios huin'ijxy, jígix ane'mípy yi' yjuugy ymigüg ajcxy. E co ytung yajmay, chi y'o'cy, e je' y'alma ñaybaatti miid je y'ap yteedy y'alma, e je' ñinícx huindigooy je'. <sup>37</sup> Je Jesús huidibi Dios yajjugypijc ca' je' ñinícx yhuindigooy. <sup>38</sup> Migügtijc, jébi mnejhuiygixy, co je pocyhuinmeecxin yaj'íhuäcxy yajcapxhuäcxy miid Jesús ycixpi. <sup>39</sup> Miid je' ycixpi pinjaty mibijcp ti yopocyajhuinmeecxixy huidibi Moisés yley anajty ca'p pocyhuinmeecxin yecy. <sup>40</sup> Nayguend'ájtigix, ix xyajcidacpejtcix je mij ayo'n jadu'n nej Dios y'ayuccojaaybi jaay jecy'ajty co Dios jadu'n yminañ:

<sup>41</sup> Midoogix iich n'ayuc, miich ajcxy níxiicpi yajxiicpi, nay'adzigíiyigixy, ix m'alma myajtigooygixy. Com iich Dios ndumybich tûg mijhuinmañ ma miich ajcxy mxii mdiempo. May miich ajcxy ca' mmibigipy, oy piñ xyjayajmídmíydáaccixipy.

<sup>42</sup> Co Pablo ajcxy ypidzimy ma yi' judíojäy ñaymujctac, chi je jääj huidibi ca' yjudíojäyity nimay je Pablo co huen nañ jadu'n yajmídmíydägiyib ma je jadügpi sábado. <sup>43</sup> Co ajcxy yöihuäcxni ma nayyöymujctac may judíojäy etz mayjäy huidi ca' yjudíojäyity huidibi jíptigiyiyy je judíojäy y'ixpíjcín, panícxy ajcxy je Pablo etz Bernabé. Pablo etz Bernabé capxhuijy ajcxy co huen panícxixy je tiy'ajt jadu'n nej Dios tiibí tuñ may'ajt miid jääj ycixpi, e ca' ajcxy ixmadzipy.

<sup>44</sup> Co sábado yxii paty, chi jääj ñayyöymujci jahuenjaty cajp jääj ycanícxay co anajty tzachmidoohuaangixy Dios y'ayuc. <sup>45</sup> Ca' anajty ajcxy yjotcújcity co je judíojäy ajcxy ijxy je mayjäy. Chi ajcxy ooy yjot'ambíjccoty ni'ojíygixy etz nímaaygixy oy ni nej Pablo. <sup>46</sup> Chi Pablo etz Bernabé ytiglii miccapxpi yminañ ajcxy:

—Copicy anajty co iich miich nyajnimähuipy Dios y'ayuc jayijp. Com ca' mgöbigaangixy Dios y'ayuc, e co ca' mnaybidáacigixy tudägy ma jugy'ájtìn miid huinixiibi, nícxxyich n'ocyajnimäy ajcxy Dios y'ayuc huidibi ca' yjudíojäyity. <sup>47</sup> Com jadu'n xy'anemiyich ajcxy yi Huindzin Jesús, e xyñimaayich ajcxy:

Ti iich miich nbidägy jadu'n nej tûg tiicxin jajin ma tûg'óciy naaxhuiñybi jääj jígix myajnejhuihuipy ajcxy je nídzooçin jiguembaad huindu'my naaxhuiñ.

<sup>48</sup> Co ajcxy jadu'n midoy huidibi ca' yjudíojäyity, chi ajcxy ooy nígi yjotcugíiy, e chi ajcxy yminandacy co je Huindzin Jesús y'ayuc ooy anajty y'óity. E may ajcxy mibijcy huidibi anajty Dios ti yajnigödungiy co paatip jugy'ájtìn huinixiibi. <sup>49</sup> E jadu'n jím yajcapxhuäcxy Jesús y'ayuc ma je jimbí naax cajp. <sup>50</sup> E je judíojäy ajcxy minaygapxi nijëjity töxyjäydiç ajcxy tudägypi huidibi Dios yajmij'ajtp, etz je mijjäydiç, e je' ajcxy miid mibidigý Pablo etz Bernabé co pahuojpquégaangixy ma jejimbí naaxjot. <sup>51</sup> Chi Pablo etz Bernabé ycig huinhuojpy, je' je' tiy'ajtip co ca' jäygídacy ajcxy nej jääj anajty ytungixy. Chi ajcxy ñícxni

jim Iconio. <sup>52</sup> E je' ajcxy huidibí mijpi daacp Jesús ooy anajty ajcxy yjotcu jcity. E ymíid anajty ajcxy je Espíritu Santo ma yjot yhuinma'ñ.

## 14

### *Pablo miid Bernabé jim Iconio*

<sup>1</sup> Jim Iconio Pablo etz Bernabé ytigiiy ajcxy yquipxyi ma je judío jay ñaymujctac, e oy yajxon ajcxy capxhuäcxy Jesús y'ayuc. E may judío etz griego jay ajcxy ymibijcy. <sup>2</sup> Je judío jay ajcxy huidibí anajty ca' ymibijccixy nigapxcoty ni'o jiygoty ajcxy huidibí ca' yjudío jay huen je cajp jay ajcxy mijotmädipy je mibijcpidijc. <sup>3</sup> Miid jada ycixpi Pablo etz Bernabé yhui'my je' ajcxy jecy etz capxhuäcxcixy ajcxy Dios y'ayuc huinmic jommic etz je Huindzin mijotcu jctixy ooy, e mooyi ajcxy je mic'ajt jebi ajcxy pa'mjay yajtzögipy etz mijhuinma'ñ tungixy huidibí ijxpejt'ajtp ma Dios ymic'ajt. <sup>4</sup> E je cajpjay mejtzpicy je' anajty ajcxy, nijejity ymijpidacpy ajcxy yi judío jay, etz nijejity ymijpidacpy ajcxy je Dios y'ayuccapxhuäcxi. <sup>5</sup> Chi nijejity judío jay etz huidibí ca' yjudío jay ñaygapxi miid tungmíidpi co mijotmätcodaangixy etz tim tzaagögädzaangixy Pablo etz Bernabé. <sup>6</sup> Co Pablo etz Bernabé nejhuiiy, chi ajcxy yqueecy ñicxy ajcxy jim Listra etz Derbe jim Licaonia, e majaty naax cajp huidi huinduy'agonbi. <sup>7</sup> Jim ajcxy capxhuäcxy Jesucristo ytay'ajt nej jebi ajcxy huaad y'alma nidoocin paatcixy majaty cajp huingonbi.

### *Tzaagätzcixy Pablo jim Listra*

<sup>8</sup> Jim Listra anajty tūg yeydijc iñäy tecyma'tpi, caminaabi anajty yoy, com jadu'n anajty yma'xung'aty. <sup>9</sup> Je tecyma'tpi amido'ijtpy anajty Pablo y'ayuc, e Pablo ijxpy anajty co ymíid mibijcin nej jebi chögy. <sup>10</sup> Chi Pablo mic nimay:

—Tinaayig.

Chi je tecyma'tpi tūg tipy ytinaygugiiy, e chi ytigiiy yoyb. <sup>11</sup> Co je mayjay ajcxy ijxy nej Pablo anajty pa'mjay ti yajtzögy, huin'it ajcxy ytigiiy huambi jihuiiybi miid Licaonia ayuc chachminaangixy:

—¡Dios ajcxy jadu'n nej jay ti ycidaaccixy ma iich ajt!

<sup>12</sup> Yminaangixy co Bernabé je' anajty Júpiter, e je Pablo je' anajty Mercurio, com je' anajty capxp. <sup>13</sup> E je Júpiter teedy huidibí anajty tumb jim ma je Júpiter chajptijc cajppabi, mimiin toro ajcxy etz piy. E je teedy miid je jay ajcxy yhuindzígihuaangixy etz ojadadaangixy anajty Pablo etz Bernabé, yaj'ögaangixy je toro ajcxy. <sup>14</sup> Co Pablo etz Bernabé nejhuiiy, ca' ajcxy jäygidacy nej jay anajty ajcxy y'didzaangixy, chi ajcxy ci'm yhuit agiidziiy, e ytigiiy ajcxy mayjay'agujc yam chachminaangixy:

<sup>15</sup> —¡Yeydijctjc ajcxy! ¿Nej co jada jadu'n m'idiitzcixy? Nañ jadu'n iich ajcxy jäyity, jadu'n nej miich ajcxy. Paady iich ajcxy ti nmingixy ma miich ajcxy mgajp jigix ajcxy m'ixmadzipy jada jadu'mbi huinma'ñ huidibí ca' choobaady ma Dios. E mijpidacccixp je Dios juugipi huidi oyduñ tzajp etz naaxhuiiybi, je meyj etz tūg'ociy tijaty ya n'íxim. <sup>16</sup> Jecy'ajty Dios ixmajch je jay ajcxy huen túngixy nej tzojccixy. <sup>17</sup> Oy Dios anajty jayecy tiy'ajt co je' Diosity, jatuñ jadu'n yi oybi miid miich ajcxy ycixpi. Dios yi' yajtuub etz yecy oybi cosecha e xymooyim mijcajee huidi ngaayim n'uucim e xyajjotcugiiyim.

<sup>18</sup> Oy anajty Pablo jadu'n jadim tzachnimaaygixy, ca'p ajcxy mimadacy co yi jay ajcxy ca'p yaj'ó'ccixipy je toro co anajty yhuindzígihuaangixy.

<sup>19</sup> Huin'it xiñ nijejity judío jay yja'ty, chooñ jim Antioquia etz Iconio. Chi ajcxy yajnimay je mayjay co huen midziptzoongixy Pablo etz Bernabé. Chi mic'amy je mayjay midziptzoon Pablo etz cögach ajcxy. Hue' ajcxy tiy ti anajty yaj'occixy. Chi ajcxy oy ixjugucy cajppa'. <sup>20</sup> Chi je apóstoles ajcxy jübigiiy je Pablo, chi je' ypidig, e ñicxy jadüg'oc cajpjoty. Com jabom Pablo etz Bernabé chooñ, ñicxy ajcxy jim Derbe.

<sup>21</sup> Co Pablo etz Bernabé jadu'n capxhuäcxy je Jesucristo y'ayuc oybi jim Derbe, chi mayjay ajcxy mijpidacy Jesús. Chi Pablo etz Bernabé ajcxy yhuimbijty Listra, Iconio,

etz Antioquía. <sup>22</sup> Jim ajcxy jotmicmigapxy je mibijcpidijc ajcxy, e capxhuijy huen tūgijip mibijccixy Dios y'ayuc, nimaaygixy:

—Co ndigihuaaním ma Dios y'ane'my copicy co nyajnájxim may ayo'n. <sup>23</sup> Cajp cajp majaty mibijcpidijc yajpaady jim Pablo etz Bernabé yajníbícy niјejity yéydičtijc huen nigohuajc'ajtcixy je jää ajcxy huídibi mijpidacp Jesús. Co anajty ti yajníbícy je' ajcxy huídibi nigohuajc'adipy, chi jaygay ajcxy y'ijty etz Dios mibijctzoy miid je' ajcxy ycixpi.

### *Pablo miid Bernabé yhuimbíjtcixy Antioquía jim Siria naaxjot*

<sup>24</sup> Pablo etz Bernabé ñajxy ajcxy Pisidia oy ajcxy yja'ty jim Panfilia. <sup>25</sup> Chi Pablo etz Bernabé Jesús y'ayuc capxhuäcxí jim Perge, chi ajcxy ñicxy jim Atalia. <sup>26</sup> Chi ajcxy jim ybarcotigiiy ñicxcixy jadügtec yim Antioquía ma anajty ajcxy ti yajníbígyii Dios chójcin miid je tung huídibi anajty ti yajcixcixy. <sup>27</sup> Co ajcxy yja'ty jim Antioquía, chi ajcxy huoomujcy je jää ajcxy huídibi anajty mijpidacp Jesús, e yajmídmíydactay tūg'óciy nej anajty Dios ti ytuñ miid je' ajcxy ycixpi, nej anajty Dios ti yaj'ahuäch je tū'aa nej huaad mibicy ajcxy je huídibi ca' yjudíojäity. <sup>28</sup> Pablo etz Bernabé ijt ajcxy ooy jim jecy miid je mibijcpidijc ajcxy.

## 15

### *Mibijcpidijc ñayyöymujci ajcxy jim Jerusalén*

<sup>1</sup> Je huin'it tiempo niјejity jää huidi tzoon Judea yja'ty ajcxy jim Antioquía, e ytigiyy yaj'ixpijcp ma ajcxy je huídibi mijpidacp Jesús, yminaangixy: "Pen myajniidzögamy ajcxy yi m'alma, copicy co ajcxy myajtiy'ajtihuijy jadu'n nej Moisés y'ane'my." <sup>2</sup> Chi Pablo etz Bernabé ñaymidziptzongooti ajcxy miid huídibi anajty ajcxy tzomb jim Judea, e ca' ajcxy ñay'ayuc-huinjihuiyi. Chi jada' yajníbejtí Pablo etz Bernabé etz jacadyii mibijcpidijc huen ñicxy ajcxy Jerusalén yajtiydigiiy ma je apóstoles ajcxy etz huídibi ajcxy nigohuajc'ajt je mibijcpidijc jim Jerusalén.

<sup>3</sup> Je mibijcpidijc huídibi anajty ajcxy jim Antioquía oy ajcxy tūjiphuohuüy Pablo etz je' ajcxy huídibi ñicx miid Pablo. Chi Pablo etz miid yjaymídtiјc ajcxy ñicxy, e ñajxy ajcxy Fenicia ñaaxjot etz Samaria ñaaxjot. Yajmídmíydaccixy je mibijcpidijc cajp cajp jadu'n nej jää ajcxy huídibi ca' yjudíojäity ti yjothuimbijtcixy etz yajmíj'adaangixy Dios. E tūg'óciy mibijcpidijc ooy ajcxy jaygidacy je Pablo y'ayuc.

<sup>4</sup> Co Pablo etz Bernabé ajcxy yja'ty jim Jerusalén, chi je mibijcpidijc ajcxy cobiјci je apóstoles ajcxy, etz je' ajcxy huidi nigohuajc'ajtp anajty je mibijcpidijc. Chi Pablo yajmídmíydactay nej anajty Dios ti ytuñ miid je' ajcxy. <sup>5</sup> Chi niјejity fariseojäy, tiibí anajty mibijccixy Jesús, ytinayigiy ajcxy juntijoty, e yminañ ajcxy:

—Copicy co huen yajtiy'ajtiiy je jää huídibi mibijcp Jesús huidi ca' yjudíojäity, e copicy nyaj'ané'mim co huen ajcxy Moisés ycötújcin cuyduuni.

<sup>6</sup> Chi ñayyöymujci je apóstoles ajcxy etz huidi ajcxy nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc, co capxyöyaangixy je fariseojäy y'ayuc nej yhuimip. <sup>7</sup> Ca' ajcxy tzojc ñay'ayuc-huinjihuiyi, chi Pedro ytinayigiy yminañ:

—Migügtijc, mnejhuibich ajcxy co jayhuin Dios ti xyhuin'ixyich ma miich ajcxy, jigix nyajnimähuibich jää ajcxy huídibi ca' yjudíojäity je Jesús ytij'ajt oybi nej ajcxy y'alma niidzoocin paadipy. <sup>8</sup> E Dios huidi nejhuiibich jää yjot yhuinmañ xyaj'ijxich je tij'ajt co yejcy Espíritu Santo ma yi' ajcxy nañ tim jadu'n nej ytuñ ma iich ajt. <sup>9</sup> Dios tú'cij ytuñ miid iich ajt etz miid yi' ajcxy, miid co yi' ajcxy mibicy Jesús paady Dios yajhuaatzí ajcxy yjot yhuinmañ. <sup>10</sup> Jadachambi, ¿nej co ca' mhuinjihuihuelaangixy mibigaangixy nej Dios ytuñ miid huídibi ca' yjudíojäity? ¿Nej co adzip myajnihuidzaangixy je costumbre huidi ni iich ajt ni n'ap ndeedy ca' ti mimadägy ñicxy cuydundaaygixy? <sup>11</sup> Janch iich ajt nmibijcim co miid je may'ajt huidi Jesús ti tuñ miid iich ajt ycixpi ti nbaatim n'alma niidzoocin. Nañ

tíim jadu'n je' ajcxy huidi mibijc Jesús huidi ca' yjudíojäity ypaat y'alma nüdzooocin miid je may'ajt huidi Jesús ti tuñ.

<sup>12</sup> Huin'it je jay ajcxy y'amonday, y'amido'ijtcixy nej Bernabé etz Pablo nimiydaaccixy nej anajty Dios ti tuñ miid yi' ajcxy, jadu'n nej ajcxy ti yajtzögy pa'mjäy miid Dios ymic'ajt, etz jac tijaty mijhuinma'ñ huidi ti tuñ ma yi' jay ajcxy huidi ca' yjudíojäity. <sup>13</sup> Co Pablo etz Bernabé ajcxy miydactay, chi Jacobo yminañ:

—Migütiyc mido'mbijcigich ajcxy iich n'ayuc. <sup>14</sup> Simón Pedro ti xyajmiiidmiydaacim nej Dios may'ajt ti tuñ oga'n ma huidibi ca' yjudíojäity, co huin'ijxy huidi yi' yjäy'adaanip ma yi' ajcxy. <sup>15</sup> Quipxy jada ñaybadyii miid huidi je Dios y'ayucnajtzcapxiybi jecy'ajty ycojay, <sup>16</sup> co jadu'n yminañ:

Co anajty jadu'n ti y'ocjadyii, chi nhuimbidipyich ya naaxhuiñ. Nyaj'oyihiuibich jadüg'oc je naax cajp huidi David anajty y'anemyb huidi anajty ti y'octigooybi jadu'n nej tüt tiyc huidi ti yciday. Ma David y'ap y'oc nyaj'a'oyihiuibich jadüg naax cajp, jadu'n nej jay ytijc cojy huinjemybi.

<sup>17</sup> Jigix jacjadyii jay y'ojadadipy ajcxy yi Dios. Nañ jadu'n je' ajcxy huidi ca' yjudíojäity, huidi iich njäy'adaanip.

<sup>18</sup> Jadu'n je Huindzin Dios jecyip jada tiy'ajt jadu'n yejcy.

<sup>19</sup> Chi Jacobo yjacminañ:

—Paady iich jadu'n nmína'ñich co ca' huaad n'amayiiym ajcxy huidi ca' yjudíojäity huidi ajcxy ti mijpidägy Dios. <sup>20</sup> Hue' janchtiy tzoc nijayiiym co ajcxy ca' tzüdzipy huidi jay yajhuindzigiyb ídolos, etz ni ca' huaad migapxcixy huingbi töxyjäy, etz ni ca' huaad tzützcixy iyujc huidijaty jay yoc-huidypy, etz ni ca' huaad jicxcixy tijaty iyujc ni'py. <sup>21</sup> Jecy'ajty ixti chamni tüt tüt cajp, ji pin iihua'cxp capxhua'cxp Moisés yley majaty nayyöymujctac naag naag pocxinxii.

<sup>22</sup> Chi je apóstoles ajcxy etz je huidi nigohuajc'ajt yi mibijcpidijc, miid tüt'ociy Jesús yjäy pidacy ajcxy yhuinma'ñ co huin'ixaangixy nijejity jay ma je' ajcxy etz quexaangixy jim Antioquia quipxyi miid Pablo etz Bernabé. Chi ajcxy yajniibejty Judas, huidi nañ jadu'n yajtijpy Barsabás, etz miid Silas, yeydijctijc huidi ajcxy capxpaadip. <sup>23</sup> E je' ajcxy yajmiguejxy necy nej anajty ti jaay: "Iich ajcxy apóstoldijc, etz huidi nigohuajc'ajt yi mibijcpidijc, etz nidüg'ociy mibijcpidijc, cham iich ajcxy nguexy capxpocxin ma ajcxy mibijcpidijc huidi ca' yjudíojäity huidi ajcxy tzinaayb jim Antioquia, etz huidi ajcxy tzinaayb Siria etz Cilicia ñaaxjot. <sup>24</sup> Ti iich ajcxy nejhuuyich co nijejity jay ti xyñinicxcixy, choñ ma iich ajcxy, ca' iich ajcxy ngötujcin mooy, e xy'amayiiygixy jim miid y'ayuc, e xyajhuinma'nytigoya'ñ ajcxy, co ajcxy xyñimaaygixy co copicy co myajtij'ajttihuijip ajcxy m'ung, etz mbayöyipy ajcxy je Moisés ycötújcin. <sup>25</sup> Paady iich ajcxy ti nnaygápxigixy nidüg'ociy co nyajniibejpyich nijejity jay huidi yajpaatp ma iich ajcxy co huen nicxy xy'íjxcixy niguipxyi miid nmigütiycih huidi ooy ndzocyich, je Bernabé etz je Pablo. <sup>26</sup> Je huidi ajcxy yjugy'ajt ti yoxy ti toogy miid ajt nHuindzin Jesucristo yciixpi. <sup>27</sup> E jadu'n yam nguexyich ajcxy Judas etz Silas, e yi' ajcxy ci'm xyajmiiidmiydaaccipy tüt'ociy iich ajcxy n'ayuc. <sup>28</sup> Ti je Espíritu Santo huinma'ñ pidägy ma iich ajcxy nhuinma'ñ etz iich ajcxy ti nhuinma'ñ nbidägyich, co ca' nyajniibigipy ajcxy tijaty ayuc tzaachypy, jeyi janchtiy je huidi copicyip. <sup>29</sup> Copicy co ca' ajcxy mdzüdzipy huidi jay yajhuindzigiyb ídolos, ca' ajcxy ni'py mjiicxcixipy, ni ca' ajcxy mdzüdzipy iyujc huidi yoc-huiity ti y'ögy, e ca' ajcxy mmigapxtigooygixipy huingbi töxyjäy. Pen mguydundaayb ajcxy jada ané'min, oy anajty mdungixy. E Dios ajcxy xypubedipy xypudigihuipy."

<sup>30</sup> Jadu'n je' ajcxy huidi ti yajquexy nicxy ajcxy jim Antioquia. Jim ajcxy huoomujcy je mibijcpidijc, e yajcidigiiy ajcxy je necy. <sup>31</sup> Co je mibijcpidijc je necy capxy, chi ajcxy ooy yjotcugiiy miid je oybi ayuc tiibi anajty ajcxy yajniguexy. <sup>32</sup> Com Judas etz Silas hue' je' anajty Dios y'ayucnajtzcapxiybi, paady ajcxy yajjotcugiiy jot'amij moy je mibijcpidijc

miid je ayuc. <sup>33</sup> Jecy ajcxy jím yhuäcxíjpy, chi je mibijcpidijc miid ajcxy ycapxycíjxy, yajmihuaníiy ajcxy Dios, chi ajcxy yhuimbijtní ma anajty tì choongixy. <sup>34</sup> Chi Silas yhuinma'ñypidacy co anajty yhui'ma'ñ. <sup>35</sup> Nañ jadu'n Pablo etz Bernabé ijt ajcxy jím Antioquia, etz miid jac nijéjity ymigügtijc yaj'ixpijc'idiitzcixy etz capxhuäcx'idiitzcixy je Huindzin Jesús y'ayuc ytì'ajt.

### *Pablo mimetz viaje*

<sup>36</sup> Tì xii tiempo anajty ñajtzniniçxiyyñi co Pablo nimay Bernabé:

—Jam'ajt nmigügtijc co'ixiyim cajp cajp majaty tì ngapxhuäcxim Huindzin Jesús y'ayuc. Ooy njanejhuihua'ñich nej ajcxy yajpaady. <sup>37</sup> Bernabé ymiid niçxaamy anajty je Juan huidi yajtiip Marcos. <sup>38</sup> E je Pablo ca' a'ixiy co miid niçxi Juan, com tì anajty y'ocpuoyödúutibí jím Panfilia, e ca' anajty tì yjacmiiidyajtuyöyii je tung. <sup>39</sup> E ca' ajcxy ñay'ayuc-huinjihuiyi miñ xyipy. Chi Bernabé miidniçxy Marcos e ybarcotigiiy ajcxy, chi ajcxy ñicxy jím Chipre. <sup>40</sup> E je Pablo abicy huin'ijxy Silas huidi anajty miid ñicxa'ñ. Chi je mibijcpidijc miid ycapxycíjxy, chi chooni tì anajty je mibijcpidijc yajmihuaníyii Dios, <sup>41</sup> chi ñajxy jím Siria ñaaxjot etz Cilicia ñaaxjot jot'amijmooy je mibijcpidijc.

## 16

### *Timoteo mijhuäcpejty je Pablo etz Silas*

<sup>1</sup> Chi Pablo etz Silas yja'ty ajcxy jím Derbe etz Listra. Jim ajcxy paty tüg jay huidi anajty yxi Timoteo huidi anajty mijpidaacp Jesú. Judíoja anajty ytaj'ajtpy, e griegojäy anajty yteedy'ajtpy. Je' ytaj nañ ymibijcpy anajty Jesú. <sup>2</sup> Je jay ajcxy huidi yajmij'ajtp Jesú jím Listra etz jím Iconio ooy anajty oy nimiydaaccixy Timoteo. <sup>3</sup> Pablo ooy jatzojcy co Timoteo ycajäymiid'ajti. Chi Pablo yajtiy'ajttiyyi Timoteo, jigix ca' ymijotmädiyyb je judíoja huidi anajty ajcxy jím tzinaayb, com tüg'óciy ajcxy nejhuÿ co griegojäy teedy'adyii. <sup>4</sup> Cajp cajp ma anajty ajcxy ñaxy yajmijdmiydaaccixy ajcxy je mibijcpidijc je cötujcin huidi je apóstoles ajcxy, etz huidi nigohuajc'ajt je mibijcpidijc jím Jerusalén. <sup>5</sup> Je' ajcxy huidi yajmij'ajtp Jesú cajp cajp niig anajty yjotmicpijccixy, etz mijpidaaccixy Dios y'ayuc, etz ñimayi'yidiitzcixy jabom jabom.

### *Pablo yhuin'ijx tüg Macedonia jay*

<sup>6</sup> Je Espíritu Santo ca' a'ixiy niçx capxhuäcxixy Dios y'ayuc jím Asia ñaaxjot. Paady ajcxy huingduum ñicxy yajyöyñajxy ajcxy Frigia ñaaxjot etz Galacia ñaaxjot. <sup>7</sup> Chi ajcxy jím yja'ty ma Misia ñaaxtziba'n. Chi huinmay co ñicxa'ñ ajcxy Bitinia ñaaxjot. E je Espíritu yajnejhuiiy ajcxy co ca' yi' tzocy co jím niçxcixipy. <sup>8</sup> Chi ajcxy jüyöyñajxy Misia ñaaxjot, chi ajcxy y'idacy jím Troas. <sup>9</sup> Chi Pablo cumäyjoty huin'ijxy tüg yëydijc, huidibi yconaaixty anajty Macedonia, ytinay'ahuuiy ma Pablo yhuinduu, e ycohuaníyii, ñimayii: "Tun may'ajt niçx jím Macedonia, e jím xypubedipy iich ajcxy." <sup>10</sup> Co Pablo jadu'n huin'ijxy cumäyjoty, chi iich ajcxy n'ixtay barco huidi niçxamb jím Macedonia. Nhuinjihuiiy iich ajcxy co jím Dios xyquéjxcixyich jigix jím ngapxhuäcxibich Jesucristo ytì'ajt je oybi nej jëbi ajcxy alma nïdzooçin paadiipy.

### *Pablo etz Silas jím Filipes*

<sup>11</sup> Chi iich ajcxy nbarcotigiiy jím Troas niçxy iich ajcxy tihiyi ma naax mejy'agujcpí huidibi anajty yxi Samotracia. Chi com jabom ajcxy nja'tyich jím Neápolis. <sup>12</sup> Co iich ajcxy jím ndzooñ, chi iich ajcxy niçxy jím Filipes. Filipes hue'je' romanojäy ycajp. Je' je cajp jac mijpi ma je Macedonia ñaaxpa'. Jim iich ajcxy nhuäcxíjpy jecy. <sup>13</sup> Tüg sábado niçxy iich ajcxy cajppa', mihuingon tüg mijni, ma anajty judíoja ajcxy miidity Dios ojadajttac. Chi iich ajcxy n'ixtacy jím, e ngapxhuäcxich ajcxy Jesús y'ayuc ma je töxyjäydijc ajcxy huidi jím anajty ajcxy tì yöymujccixy. <sup>14</sup> Je Lidia anajty y'amido'ijtp. Hue'je' anajty Lidia ycogajpity jím Tiatira, e ytocpy anajty ucy huit oy jatypi. Lidia yajmij'ajtpy anajty Dios,

e je Huindzin Dios yajyungiiyi yjot yhuinma'ñ, jigix amido'idipy nej Pablo Dios y'ayuc capxhuäcxì. <sup>15</sup> Je Lidia niibejt miid tûg'óciy yjuugy ymigüg, chi iich ajcxy xycohuaniiy, e xyñimáaygixich:

—Pen minamb ajcxy co nmibicyich je Huindzin Jesús, miin jättaaccix ma iich ndijc.

Chi ooy xycohuaniiy iich ajcxy, ixti cooni jim xyajhui'myich ajcxy.

<sup>16</sup> Jadu'n yajati tûg tecy co iich ajcxy anajty ñicxy ma Dios ojadajttac, chi iich ajcxy nbaty tûg tumbi töxy'anäg mañ'ajt miidipi huidi ooy ytigapxy. Ymiid anajty yhuindzin ma ytuñ, e je' yhuindzin ooy anajty ymeeñybaaty co je töxy'anäg ytigapxy. <sup>17</sup> Je töxy'anäg ypanicxy chach Yam Pablo etz iich ajcxy yminañ:

—Jada yeydijc Dios tzajpjotypi ajcxy ymidumyb. Capxhuäcxì ajcxy Dios y'ayuc jadu'n nej jébi iich ajt n'alma nïdzooocin paady.

<sup>18</sup> Canaag xii jadu'n iich ajcxy xychach'amayiiy. Co Pablo chijpin, chi yhuäc-huimbijtymay je mañ'ajtmiidpi:

—Miid Jesucristo yxii n'ane'myich, pidzim ma jada töxy'anäg.

Tim huin'itiy je ca'oybi yajyöduuty je töxy'anäg.

<sup>19</sup> Co je töxy'anäg yhuindzin jadu'n ijxy co ca'yocmeeñybadaani, chi miid je' ycixpi ajcxy majch Pablo etz Silas, e yajnicxy ajcxy ma je tungmiidipi ma je' ajcxy y'agujctijc. <sup>20</sup> Co ajcxy jiiby miidja'ty ma je tungmiidipi, chi yminañ:

—Jada yeydijc ajcxy judiojäy jada, nigoo ajcxy ñaax yajmäty ycajp yajmäty, <sup>21</sup> etz yaj'ixpicy ajcxy costumbre huidi ca'huaad iich ajt ngöbijcim, e nihuaad ngatuunim, com hue' iich ajt romanojäy.

<sup>22</sup> Chi je mayjäy ajcxy mïddziptzoon Pablo etz Silas, e je tungmiidipi ni'ane'mdiy co huen ajcxy yajniëñ yaj'ixjeñ huen yajhuojpcixy miid matz. <sup>23</sup> Co ajcxy huojptay, chi pidacy ajcxy pujxtigoty, e ane'my ajcxy pujxtijc huindzin co huen cuend'ajtcixy yajxon. <sup>24</sup> Co je pujxtijc huindzin ypaati je cötujcin, chi pidacy Pablo etz Silas jac jiiby öc'am, e chi ajcxy ixmajch co'adzity ytecy ma je quipy huidi yxii cepo.

<sup>25</sup> Chi jadu'n yajaty mijcuctz anajty, co Pablo etz Silas chach Dios ojadajtcixy chach huin'igixy yi Dios, e jacjadyii machyjäy chach amidoo'ijtcixy. <sup>26</sup> Chi timitiini ujx huinxijty pujxtijc poch. Chi y'ahuaatzay je pujxtijc agi', e y'adzittuttay je cadena ma tûg'óciy machyjäy. <sup>27</sup> Chi oy ymähuijy je pujxtijc huindzin. Co jadu'n ijxy ac'ahuädz pujxtijc aguu, chi yajpidziimy y'espada ñayyaj'öga'ñyii anajty. Com hue' anajty tiy ti je machyjäy yqueectäy. <sup>28</sup> Huin'it Pablo mic'amy migapxy je pujxtijc huindzin nimay:

—Ix nej mnayduuni, cheeby ajcxy nidüg'óciy.

<sup>29</sup> Chi je pujxtijc huindzin pijctzoy jiiñ, e ytigiyy poyigypijy pujxtigoty, janch tziyuuuyb miid tzigi'ñ. Chi ycoxtinay'ahuiiy ma Pablo etz Silas ajcxy yhuinduu. <sup>30</sup> Chi yajpidzimy Pablo etz Silas, e yaj'amidooy:

—Huindzin, ¿ti iich jébi nduñ jigix nïdzooocin nbáadibich?

<sup>31</sup> Chi je' ajcxy minañ:

—Mibic Huindzin Jesúz etz mbaadipy nïdzooocin, miich etz m'ungdöxyijc.

<sup>32</sup> Chi ajcxy yajnimay je Huindzin Jesúz y'ayuc tûg'óciy pinjaty anajty jim ma je pujxtijc huindzin ytijc. <sup>33</sup> Mijcuctz je pujxtijc huindzin puji je Pablo ajcxy chaach'au, e chi je pujxtijc huindzin niibejttay ajcxy miid y'ung ytöxyijc. <sup>34</sup> Chi je pujxtijc huindzin yajnicxy Pablo etz Silas ma ytijc, yajcaay yaj'uucy ajcxy. Ooy anajty ajcxy yjotcujcity nidüg'óciy, com ti anajty mibijccixy Dios.

<sup>35</sup> Com jabom je mijtungmiidipi quejxy mutztungmiidipi jim ma pujxtijc huindzin miid cötujcin huen najtzmadziygixy Pablo etz Silas. <sup>36</sup> Chi je pujxtijc huindzin nimay Pablo:

—Ti je tungmiidipi quexy cötujcin co jébi nnajtzmadziyich miich ajcxy. Nicxcix jotcujc.

<sup>37</sup> Chi Pablo migapxy je mutztungmiidipi, e chi nimay:

—Romanojäy iich ajcxy. Yi cajptungmiidipi ti xyhuopyich miid matz mayjäy agujc, ni ca' jayijp ti xytiyduñich, e ti xypidägyich pujxtigoty. ¿Nej co jadachambi

xyñajtzmadzihua'ñich ameechi? Ca' jadu'n y'óity. Huen mijtungmíidpi ci'm miiñ xyajpidzímgixich iich ajcxy.

<sup>38</sup> Chi je mutztungmíidpi cijx nimiydactäy ma mijtungmíidpi tūg'óciy Pablo y'ayuc. Chi ajcxy ñay'adzigiyi co nejhuiiy co Pablo etz Silas hue' je' anajty ajcxy romanojäy. <sup>39</sup> Chi je mijtungmíidpi ñicxy ci'm oy capxjotcidägy je Pablo etz Silas. Chi yajpidzímy pujxtigoty, e pijectoy may'ajt huen huingduum nícxciixni. <sup>40</sup> Co Pablo etz Silas ypujxtijcpidzímy, chi ajcxy ñicxy ma Lidia ytijc. Jim ajcxy jadu'n ijxy mibijcpidijc, e jot'amijmoy ajcxy. Chi ñícxciixni.

## 17

### *Jim Tesalónica yjajti ooy capxy ayuc, ca' nay'ayuc-huinjihuíhuí*

<sup>1</sup> Pablo etz Silas ajcxy ñajxy Anfípolis, etz Apolonia, chi ajcxy yja'ty Tesalónica. Jim anajty judíojäy ajcxy tūg ñaymujctac. <sup>2</sup> Com jadu'n anajty costumbre míidity, Pablo nícxp anajty ma judíojäy ajcxy ñaymujctac sábado xii. E tugiig sábado xii jim capxy miydacy míid je' jim Tesalónica. <sup>3</sup> Hue' anajty míid miydaaccixy jadu'n nej jaybecity ma Dios ñeçy co Cristo copicy ayo'n yajnaxtähuip, e chi y'ögipy, huin'it yjugypigipy. Chi Pablo yminañ:

—Je Jesús huídibi y'ayuc ngapxhuäcxibich, je' je' je Cristo.

<sup>4</sup> Nijéjity judíojäy ymibijc ajcxy e miyöybejty ajcxy Pablo etz Silas. Nañ jadu'n may griegojäy huidi anajty Dios yajmij'ajtp, etz maytöxyjädyjc huídijaty oy ymijpidacni ymijnicxpejt etz mibijc ajcxy Pablo etz Silas y'ayuc. <sup>5</sup> Je judíojäy huidi anajty ca' ymibicy, yjotmätcoty ajcxy. Huomujcy ajcxy amügy jäydijc etz jibic jäydijc, etz naax cajp yajmättay, anejptuuti agojxtuuti ajcxy Jasón ytijc aguu tzach'ixtaaygixy Pablo etz Silas. <sup>6</sup> E co ca' ajcxy paty Pablo etz Silas, chi ajcxy majch Jasón etz jacjadyii mibijcpidijc. Adzip ajcxy yajnicxy pahuijch pajugujcy ajcxy jim ma cajp tungmíidpi. Yam chachminaangixy mic:

—Jada jääjäy ajcxy je' huidi tzachyajhuinma'ñydigooyb tūg'óciy naax cajp, nañ iyabaad ajcxy ti ymiingixy. <sup>7</sup> Jada Jasón ti Pablo etz Silas jim yajjättägy ma ytijc, tūg'óciy ajcxy miiddzip'adyii je César huidi ane'mb, yminaangixy co ji jadüg rey, je' je' je Jesús.

<sup>8</sup> Co jadu'n midoy, chi ajcxy ooy yajyumiig yaj'oxig cajpjäy etz je tungmíidpi ajcxy.

<sup>9</sup> Chi Jasón etz ymigügtijc yajmeeñyejcy, chi najtzmadziy ajcxy.

### *Pablo etz Silas jim Berea*

<sup>10</sup> Co oy ycodziy mic'amy yi mibijcpidijc yajpidzímy ajcxy cajpjoty Pablo etz Silas, e quejxy ajcxy jim Berea. Co ajcxy jim yja'ty, chi ajcxy ñicxy ma judíojäy ñaymujctac. <sup>11</sup> Jim Berea judíojäy ajcxy yjacmíid oyjot oyhuinma'ñ, ca'ydi judíojäy ajcxy jim Tesalónica. Je Berea jääjäy ajcxy ycöbijc ajcxy Jesús y'ayuc ymíid oyjot oyhuinma'ñ. Jabom jabom ixtaaygixy ma yjaybetyity ma Dios y'ayuc pen janch jadu'n ymina'ñ nej Pablo yaj'ixpicy.

<sup>12</sup> May judíojäy ymibijc etz may griegojäy huídibi ooy ymijpidacni nañ jadu'n ymibijc, töxyjädyjc etz yeydijctijc. <sup>13</sup> Co yi judíojäy jim Tesalónica nejhuiiy co Pablo nañ jadu'n Dios y'ayuc capxhuäcxijim Berea, chi ajcxy jim ñicxy, etz yajyumiig yaj'oxig je cajp jääjäy ajcxy.

<sup>14</sup> Mic'amy ajcxy, je miyjpidacni Jesús, yquejx Pablo mic'amy, huen nícx yjm ma mejypa'. Chi Timoteo etz Silas yjac-hui'my ajcxy jim Berea. <sup>15</sup> Je huídibi ajcxy Pablo jaymíid'ajt ymíidnicixy, míid ñicxy ajcxy ixti cooní yja'ty jim Atenas. Huin'it ajcxy yhuimbijty míid tūg ayuc co huen Timoteo etz Silas nícx ymibijc Pablo jim Atenas janch mic'amy.

### *Pablo jim Atenas ahuijxy Silas etz Timoteo*

<sup>16</sup> Co anajty Pablo ahuijxy je Silas etz Timoteo jim Atenas, ooy anajty ytajy ymay co ijxy nejhuiiy co je cajp míid ooy may quipychech, tzaadzech, etz oori oyduñ huidi ajcxy dios'ajtpy. <sup>17</sup> Paady Pablo nímydacy Jesús ma yi judíojäy ñaymujctac míid je judíojäy etz jacjadyii jääjäy huidi Dios miyaaxp ojadajtp. E jabom jabom míid miydaaccixy piñjaty y'oymujcp cajp cujc. <sup>18</sup> Nijéjity ixpicytijc ñay'ijxquípxigixy y'ixpijcin míid Pablo. Jim

huidibí ni'ixpigíyb epicúreo ixpijcín, etz cham huidi ni'ixpigíyb estoico ixpijcín. Chi ajcxy nijéjity yminaangíxy:

—¿Ti jada jada' ajt xyajnímaayím jada yéydijc capxymaaybi?

Chi jadyii yminaangíxy:

—Hue' jada ycapxhuäcxyp huingbí dios y'ayuc.

Jadu'n ajcxy yminañ co Pablo nimiydacy Jesús etz jadu'n nej jäy yjugypícy huidijaty ti y'öccixyp. <sup>19</sup> Chi ajcxy mïidnicxy Pablo ma je it ma je ixpicytíjc ñaymugyi huidi anajty yxií Areópago, chi ajcxy Pablo nimay:

—¿Nej jébi njájtcixich jada jemybi ixpijcín huidi miich mmimimb? <sup>20</sup> Com ti iich miich xyajnímaaygích ayuc ca'pi yhuinjihuiyñity, e nejhuíhuaamyích ajcxy nej yhuimbídzímy tûg'óciy jada ayuc.

<sup>21</sup> Tûg'óciy Atenas jäy etz nañ jadu'n huidi ajcxy jím adzinaayb, ca' anajty ni ti tungíxy, jeyi nigoobi amido'ijtcixy etz miydaaccixy jemybi ayuc tiy'ajt.

<sup>22</sup> Huin'it Pablo ytinayígy mayjäy agujc jím Areópago, e yminañ:

—Atenas jäy, n'ijxpich co miich ajcxy ooy myajmij'ajtcixy canaagnax huidibí miich ajcxy mdios'ajtpy. <sup>23</sup> Com ti xií ya n'ixyich canaagnax huidi ajcxy m'ojadajtpy, chi ti nbaatyích tûg altar ma jadu'n yjaayíty: “Je Dios huidi ca' piñ ixy'adyii.” Je Dios huidi miich ajcxy m'ojadajtyp, e ca' ajcxy m'ixy'adyii, jada je' huidi nyajnímaayb ajcxy.

<sup>24</sup> Je Dios huidi oyduñ naaxhuiñybí etz tzajp etz jac tijaty, yi' je' nihuindzin'ajttayb tûg'óciy. Je Dios ca' chinäy ma tzajptíjc huidi jäy ajcxy cojpy. <sup>25</sup> Dios ca' ni ti yajtigoyíty huidi naaxhuiñjäy jamöhuaaníp. Dios yi' yejcp jugy'ajtín etz huidibí nxejím, etz tûg'óciy tijaty.

<sup>26</sup> E tügpi ni'py tügpi jot ti yaj'oyíy tûg'óciy yi' jäy, jigix huen tzinaaygíxy huindu'my naaxhuiñ. Dios tiy'ajt yejcp nej xií tiempo yöyípy, e ma jäy jébi huaad chinaaygíxy, <sup>27</sup> jigix ixtáaygixípy Dios, jadu'n nej jihiüy ixtaaygíxy tondäy xajtäy, com ca' je' jiguemíty ma iich ajt nidüg nidüg. <sup>28</sup> Dios ycixpi iich ajt ndzinaayím nyücxim etz nji'ajtím, com jadu'n minañ miich ajcxy mboeta, huidibí iiy yajcojp: “Dios iich ajt xy'ung'ajtím xy'anäg'ajtím.” <sup>29</sup> Pen Dios iich ajt xy'ap'ajt xy'oc'ájtím ca' huaad nhuinma'ñ nbidaacím co Dios yjadu'ñity nej oorí oyduñ, plata oyduñ, etz tzaadzech quipychech huidi jäy ti yaj'oyíy miid yci'mhuinma'ñ. <sup>30</sup> Dios ca' miidity jetcöduuyb je jäy chuuhuinma'ñ tiibí ñajxni. Jadachambi ane'mb Dios hueñytimma'amyíty huen jäy ajcxy jothuimbijtcixy. <sup>31</sup> Com ti Dios yajnhuinmayíy tûg xií mina tiyduna'ñ yi' naaxhuiñbi jäy miid je yéydijc huidibí ti huin'ixy, jada tiy'ajt Dios ti yaj'ixy yajnejhuíy tûg'óciy jäy co ti yajjugypícy Jesús co y'o'cy.

<sup>32</sup> Co ajcxy jadu'n midoy co yi' öcpí yjugypigípy, chi nijéjity ytigiy nixiicpi yajxiicpi. Chi jacjadyii yminaangíxy:

—Huaad iich ajcxy n'amido'idiipyich miich m'ayuc mina anajty jadüg'oc.

<sup>33</sup> Chi Pablo jím chooni ma je' anajty ajcxy. <sup>34</sup> Chi nijéjity jäy ypadzooni huidi anajty ti mibicy Pablo y'ayuc. Ma je' ajcxy jím anajty tûg jäy huidibí anajty yxií Dionisio, yi' je' anajty tungmiid jím Areópago. Nañ jadu'n tûg töxyjäy huidi anajty yxií Dámaris ypadzooni, etz jacjadyii jäy.

## 18

### Chi Pablo ñicxy jím Corinto

<sup>1</sup> Co jada jadu'n ytuni yajtí, chi Pablo chooni jím Atenas, ñicxi jím Corinto. <sup>2</sup> Jim minaybaati tûg judíojäy huidi anajty yxií Aquila, Ponto anajty ycogajpíty, namja'tni anajty miid ytoxyíjc Priscila. Jim anajty ti chongixy Italia ñaaxjot, jégixpi co je mij'ane'mbi, Claudio, pidacy cötujcín co huen tûg'óciy judíojäy pidzimdaaygíxy jím Roma. Chi Pablo oy cogapxií Aquila. <sup>3</sup> Aquila etz Priscila ytung'ajtpy anajty cochactíjcuyií,

com nañ cochactijcxuuyb anajty Pablo, paady Pablo jím yhu' my miid je' ajcxy. Chi ajcxy tú'ciy ytuuñ. <sup>4</sup> Tüg tüg sábado xii Pablo ñicxy ma je judíojäy ajcxy ñaymujctac yajmiidmíydaaccixy Jesúz y'ayuc ytíy'ajt etz capxjotcidaaccixy judíojäy etz nañ huídi ca' yjudíojäyity.

<sup>5</sup> Co ajcxy Silas etz Timoteo yja'ty jím Corinto, chooñ ajcxy Macedonia, chi Pablo adügijip ytigiiy ayuccapxhuäcxpi ma judíojäy ajcxy co Jesúz je' je' je Cristo huídi je' ajcxy chach'ahuijxyp. <sup>6</sup> E je judíojäy ajcxy ytigiiy jotma'tpi, tzipcapxpi ahua'ngapxpi. Chi Pablo yhuit huinxijty, je' je' je' tiy'ajt co puyöydüdaani ajcxy, e chi Pablo yminañ:

—Miich ajcxy miid mgí'mbocy ajcxy myajtigoya'ñ yi m'alma. Ich ca' ti pocy nmíididyich ma miich ajcxy. Cham nicxy Dios y'ayuc ngapxhuäcxich ma huídi ca' yjudíojäyity ajcxy.

<sup>7</sup> Chi Pablo yöybojtni ma judíojäy naymujctac, chi ñicxy ma Justo ytíjc. Justo ooy anajty Dios miyäxy ojadaty, e ymiid anajty ytíjc mihuingon je judíojäy ñaymujctac. <sup>8</sup> E Crispo, je judíojäy ñaymujctac huindzin, ymibijc je' je Huindzin Jesúz y'ayuc ytíy'ajt, miid tüg'óciy y'ung y'anág, yjuugy ymigüg. Nañ jadu'n nijéjity Corinto jäy co midoy Jesúz y'ayuc, chi mibijcy e ñibejty ajcxy. <sup>9</sup> Chi je Huindzin Dios nimay Pablo cumäyjoty:

—Ca' mdzigi, capxhuäcx'aditz n'ayucich, e ca' mni'amoñ. <sup>10</sup> Com iich miich nbubedipy, ca' piñ jot miid'adipy nicxy nejjaty xytuñ. Ich may iich ya nmíidity jäy ma jada cajp.

<sup>11</sup> Chi Pablo yhu' my jím Corinto tüg jímijt jacup, yaj'ixpijcy jäy je Huindzin Dios y'ayuc ytíy'ajt.

<sup>12</sup> Huin'it tiempo co Galión ygobernador'ajty jím Acaya ñaaxjot, chi judíojäy ajcxy midziptzoñ je Pablo, yajnicxy ajcxy ma cötujctac. <sup>13</sup> Chi ajcxy nimay je gobernador:

—Jada yédijc tzach jäy yaj'ixpijcp co ca' ycopicyity yajcuydunipy Moisés ycötujcín huídi jaybety ijtp.

<sup>14</sup> Pablo capxamb anajty co oy yi Galión nimäy ajcxy je judíojäy:

—Pen yi Pablo ti ytundigooy o mijpocy ti tuñ, huin'it nmíjpädägibich miich ajcxy m'ayuc, miich ajcxy judíojäy. <sup>15</sup> Pen je Cristo y'ayuc etz miich ajcxy mgötujcín myajtzibiyb myajcapxyiyb, ca' iich huaad nyajtigiyibich yijiibí huinma'ñ.

<sup>16</sup> Chi je gobernador y'ané'min pidacy co huen judíojäy ajcxy yajpidzimädäii ma je cötujctac. <sup>17</sup> Huin'it tüg'óciy griegojäy ma je cötujctac huijtzpidzimyib je Sóstenes, yi judíojäy naymujctac huindzin, e chi ajcxy cujy jibijpy huingojxy jijpcobjy ma gobernador yhuinduu, e Galión ca' tuñcuenti.

### *Pablo yhuimbijtni Antioquía, e yajtzondacy midugígpí viaje*

<sup>18</sup> Jac-huäcxijp Pablo jecy jím Corinto. Chi yhuinma'ñypidacy co chonaani. Chi ycapxycijxní miid je mibijcpidijc, e chi ybarcotigiiñi ñicxní jím Siria ñaaxjot. Ñicxní quipxyi miid Priscila etz Aquila. Jím Cencrea, ca'ní anajty ybarcotigiiyi, Pablo yajcöme'px cödza'm co anajty cuyduñ yhuandaacin. <sup>19</sup> Co ajcxy yja'ty jím Efeso, chi Pablo ñay'ixmajtz ajcxy miid Priscila etz Aquila, e ñicxy ma je judíojäy ajcxy ñaymujctac. Chi miidmíydacy je judíojäy ajcxy huídi jím anajty ti ñayyöymújcigixy. <sup>20</sup> Chi je judíojäy ajcxy jím Efeso cohuaníy co huen jac-hui'my, e Pablo ca' a'xiyy co yhu' my. <sup>21</sup> Chi Pablo ycapxycijxní miid je Efeso jäy, chi yminañ:

—Copicy co jím xii nyajnaxa'ñyib Jerusalén, e nhuimbidipyich jadüg'oc ma miich ajcxy, pen Dios jadu'n tzojcp.

Chi Pablo ybarcotigii chooni jím Efeso. <sup>22</sup> Co anajty ti ypättigii yíjím Cesarea, Pablo nicxy Jerusalén co anajty capxpocxaangixy je mibijcpidijc, chi mic'amy idaacni jím Antioquía. <sup>23</sup> Jím hueeni yhuäcxijpy, chi choñ jadüg'oc ñicxy cajp cajp ma Galacia ñaaxjot etz Frigia ñaaxjot jotmicmígapxcixy tüg'óciy yi mibijcpidijc.

### *Apolos Dios y'ayuc capxhuäcxí jím Efeso*

<sup>24</sup> Huin'it tiempo yja'ty jím Efeso tüg jäy huidi anajty yxii Apolos, hue' anajty ycogájpity Alejandría. Ooy anajty oy ayuc capxhuäcxy. E yajxon nejhuiyväy Dios y'ayuc huidi jaybety ijtp. <sup>25</sup> Apolos ooy anajty ixpicity ma Huindzin Jesú y'ayuc e ooy yjotmíccapxy, oy anajty yaj'ixpicity nej je Huindzin Jesú yjajty y'ayoy. Oy jëda'ajty anajty Janejhuiy nej Juan, je Bautista, jäy ajcxy yajniibejty. <sup>26</sup> Chi Apolos ytigiiy capxpí miydaacpi ma je judíoäy ajcxy ñaymujctac janch ni ca' chigiy chöyduñ. Chi co Priscila etz Aquila ajcxy midooy Apolos y'ayuc, chi ajcxy yajnicxy ahuingujc, chi ajcxy oy yajmiidmíydägy jachuädz Dios y'ayuc ytìy'ajt. <sup>27</sup> Chi co Apolos anajty ñicxa'ñ jím Acaya ñaaxjot, chi je mibijcpidijc jotmícmígapxy, e pubejty ajcxy. Chi ajcxy nijayi yje mibijcpidijc huidi ajcxy jím Acaya, huen ajcxy cöbigipy yajxon je Apolos. Co Apolos yja'ty jím Acaya ñaaxjot, chi ypubejti ooy piñ anajty mibijcp Jesú y'ayuc, com Dios anajty may'ajt ti tuñ ma je' ajcxy. <sup>28</sup> Chi je Apolos oy capxpídzimy mayjäy agujc co ca' yjanchity nej anajty ajcxy judíoäy yhuinma'ñ miidity, co Jesú ca' je' yjéjity je Cristo. Je Apolos jím je' mi'ajt tzachpaady ma Dios y'ayuc ycojaayity co Jesú je' je' anajty je Cristo huidi anajty ajcxy y'ahuijxyp.

## 19

### Pablo may mibijcpidijc minaybaati jím Efeso

<sup>1</sup> Jím Corinto anajty Apolos, co Pablo tegyi'm yajyöyñajxy mijyuugjot, chi oy yja'ty jím Efeso. Chi jím paty may mibijcpidijc. <sup>2</sup> Chi Pablo y'amidooy je mibijcpidijc:

—¿Nej ti xy'adigiiy xyjottigiiy je Espíritu Santo taab ajcxy mmibijcy Jesú?

Chi ajcxy y'adzohuimbijty:

—Ni ngamidooyñi iich ajcxy pen ji Espíritu Santo.

<sup>3</sup> Chi Pablo y'amidooy ajcxy:

—¿Ti niibejtìn miich ajcxy mbaad?

Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Je Juan, je Bautista, ñiibejtìn.

<sup>4</sup> Chi Pablo yminañ:

—Juan jäy yajniibejt je', je' je' je tiy'ajt co huen jothuimbijtcixy. E nimaaygixy anajty co huen ajcxy mibigipy je Cristo huidi jacmiinamni. Je' je' je Jesú, je Cristo.

<sup>5</sup> Co jada ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy oy ñiibety miid je Huindzin Jesú yxii. <sup>6</sup> E co Pablo ciniixajy ajcxy, huin'it je Espíritu Santo y'adigiy yjottigiy ajcxy. Chi ajcxy ytigiiy capxpí miydaacpi tigachyjaty ayuc, e capxhuäcxy anajty ajcxy Dios y'ayuc. <sup>7</sup> Jëyi anajty nimajmetz yeydijctjc huidibi ajcxy niibejt.

<sup>8</sup> Tugiig po' Pablo jím yhuäcxijpy, e yöydiib anajty ma judíoäy ajcxy ñaymujctac capxhuäcxy Dios ytìy'ajt janch huinmic jotmíc. Chi capxjotcidägy mayjäy miid Dios ytìy'ajt.

<sup>9</sup> Nijéjity jotjuuñydiyc ca' ajcxy ymibijcy, jëyi ajcxy jibic tzachnigapxy Jesú ytìy'ajt ma jäy ajcxy yhuinduu. Chi Pablo puyöydüutciixni. Chi abicy yajnicxy je mibijcpidijc ma tüg escuelijc. Hue' je' je escuela huindzin anajty yxii Tirano, e jím Pablo Dios y'ayuc anajty capxhuäcxi jabom jabom. <sup>10</sup> Mejtz jímijt jadu'n jím chachyaj'ixpijcy, e tüg'óciy jäy ma je Asia ñaaxjot ymidoday ajcxy je Huindzin Jesú y'ayuc, je judíoäy etz huidi ca' yjudíoäyity.

<sup>11</sup> E Pablo mayba'mjäy yajtzoocy miid Dios ymic'ajt etz ooy mijhuinma'ñ ytuñ. <sup>12</sup> Ixti yajnicxy anajty ajcxy yhuit etz ypaayi huidi Pablo ñinicx anajty ti ypadyyi, e yajpaatcixy anajty pa'mjäy, e je' anajty miid chooccixy, e nañ je' anajty miid ca'oybi ypidzimy ma jäy ajcxy y'ay yjot.

<sup>13</sup> Chi nijéjity judíoäy huidi anajty huidijtp tzoydumbi, huidibi anajty yajpidzimgixyp ajcxy ca'oybi, jayajtzögaañ tüg pa'mjäy miid je Huindzin Jesú yxii co huen yajyöydüdyi je ca'oybi. Chi ajcxy nimaaygixy je ca'oybi:

—Iich miich yam nimaayb miid Jesú yxii, je huidi Pablo ycapxhuäcxp, yajyöydüt jada jäy.

<sup>14</sup> Jadu'n anajty y'idiitzcixy je Esceva ymang ajcxy, je nihuixtujcpí ajcxy. Je Esceva hue' je' anajty judíojäy etz nihuindzin'aty teedy'adii. <sup>15</sup> Co je Esceva ymang ajcxy migapx je ca'oybi, chi je ca'oybi y'adzooy:

—N'ix'atypich je Jesús, e nnejhuüybich piñ je' Pablo, e miich ajcxy, ¿mbin miich ajcxy?

<sup>16</sup> Chi je yëydijc huidi ca'oybi anajty miid, ytijcpigü tüg ma je' ajcxy, ymimadactay je nihuixtujcpí, e yqueectay ajcxy ma je tiyc nihuädz ixhuädz etz tzaachi. <sup>17</sup> Tüg'óciy jääy ajcxy huidi anajty tzinaayb jím Efeso, judíojäy etz huidi ca' yjudíojäity nejhuiyday ajcxy, chi ooy ajcxy chigiy e nimiydaaccixy e cömaaygixy je Huindzin Jesúx yxii.

<sup>18</sup> E mayjääy huidi mibijc Jesúx y'ayuc ooy ajcxy ypocy nigapxtay, jadu'n nej anajty yi jibic mañ'ajt ajcxy ti mi'ijtcixy. <sup>19</sup> E mayjääy tiibi anajty capxy je mañ'ajt necy yajminday tüg'óciy e no'ctay je necy ma jääy ajcxy yhuinduu. E co ajcxy maymuycy je libro tzou, chi naybaati jada' huixchiguipx majc mil plata meeñ (moneda mexicana naybaati jacnaxy jahueenjaty ycatüg migo'px jamajcmocx tüg mil). <sup>20</sup> E je Huindzin Jesúx y'ayuc nügi anajty yhuäcx'idiçh, nügi ymijtigiy'idiçh.

<sup>21</sup> Co anajty jadu'n ti ytuñyii ti yjadyii, chi Pablo yhuinma'ñypidacy co nicxy cogapxihua'ñ je mibijcpidijc jím Macedonia etz Acaya. Chi anajty yjacnicxa'ñ Jerusalén e jadu'n yminañ co jím chondäga'ñ jadügtency e ñicxa'ñ jím Roma. <sup>22</sup> Chi quejxy jím Macedonia mejtz je ypubejtpi, Timoteo etz Erasto. Chi Pablo je' yjac-hui'my jecy jím Asia.

### *Canay'ayuc-huinjihuüihuüjim Efeso miid Dios y'ayuc ycixpi*

<sup>23</sup> Huin'it tiempo tzip oy pidiçni jääy y'ocyumigni y'oc'oxigni miid Huindzin Jesúx y'ayuc ycixpi. <sup>24</sup> Co je', je plateri huidi anajty yxii Demetrio, yaj'oyiy anajty ac plata Diana chajptijc'ung, e jadu'n anajty Demetrio etz jacjadyii jääy oy ymeeñybaatcixy miid je ytung.

<sup>25</sup> Chi Demetrio huomujcy ymigütiçj je huidi jadu'mbi tung tumb, nimay ajcxy:

—Migütiçj, mnejhuüyb ajcxy co miid jadayaabi tung huidi iich ajt nduunim, jada miid jocuyc ndzinaayim njugy'ajtim. <sup>26</sup> E miich ajcxy mijxpy mnejhuüyb co je Pablo chach yaj'ixpijcy co ca' yi' diosity huidi jääy ajcxy yajcojpy. E Pablo ti ooy mayjääy capxjotcidägy, canan yaayi Efeso, nañ jadu'n ma tüg'óciy Asia naaxjot. <sup>27</sup> Mij jada xyajtigoyaanim ma iich ajt n'adogii e nañ jadu'n je mijpi dios, je Diana, ytigoyipy, ca' ni piñ occapxpaaatnipy, je huidi cham mayjääy y'ojadajtpy tüg'óciy ya Asia ñaaxjot etz huindu'my naaxhuiñybi.

<sup>28</sup> Co jadu'n ajcxy midoy, chi ajcxy ooy yjotmätcooty, chi ytigiiy ajcxy huambi jihuiiyb, chachminaangixy:

—¡Cömay jada Diana, yi efesiojääy ydiosa!

<sup>29</sup> Chi ajcxy yajhuinmäñydgoyday je cajp jääy e majch ajcxy je Gayo etz Aristarco, huidi tzoon Macedonia, metz yëydijc, huidi Pablo anajty ajcxy ymiid huidijtpy. Chi je cajpjääy ooy pahuijch pajuguycy ajcxy je Gayo etz Aristarco, yajnicxy ajcxy ma agujctijc huinduu ma jääy ñaymugyi. <sup>30</sup> Chi Pablo yjatigühuaañ jääy agujc, miidcapxa'ñ miidmiydäga'ñ anajty je mayjääy. E je mibijcpidijc ca' ajcxy a'ixiy ñicxy jiiby ytigiy. <sup>31</sup> Nañ jadu'n nijëjity Asia mijtungmiidpi huidi anajty Pablo miid ñaymigüg'adyii, yajniguejxy ayuc, co ca' huaad ñicxy ma jääy ñaymújcigixy. <sup>32</sup> Je mayjääy tügmucy anajty ijtcixy, ooy anajty yhuaangixy yjihuiygixy, ca' anajty ajcxy ñay'ayuc-huinjihuüygixy. E je jacmaaybi ni ca' anajty nejhuiygixy ti co chachnaymújcigixy. <sup>33</sup> Nijëjity jääy huidibí anajty ajcxy mayjääy agujc, je ajcxy yajmiidmiydactay je Alejandro ti anajty tuunip jajtip. Chi je judío jääy ajcxy tiipidzimy je Alejandro ma mayjääy agujc. Chi Alejandro cimiid tiy'ajt yejcy co huen amongixy. Je' anajty ñigapxtüdamy judíojäy ajcxy. <sup>34</sup> Co je mayjääy nejhuiy co je' je' yjudíojäity, chi ajcxy ytigiiy huaambi jihuiiybi jahuenjaty ycamejtzhority, yminaangixy:

—¡Cömay ooy yi Diana, yi Efeso jääy ydiosa!

<sup>35</sup> Chi je cajp jaaybi co anajty je jääy ti yaj'amoongixy hueeni, chi ajcxy nimay:

—Efeso jää, tūg'óciy yi naaxhuiñjäy nejhuïy co jada Efeso cajp yi' cuend'ajtp yi Diana chajptiçc, je' Diana huïdi ooy ti yajcömay, etz yi Diana ñinïcx huïdi cä'u tzajpcíxy. <sup>36</sup> Ca' huaad ni pín ymina'ñ co ca' yjánchity. Amongix, ca' ti mdúngixipy pen ca' jayiçp yajxon mhuinmaaygíxy. <sup>37</sup> Com jada yëydijc ajcxy tiibí myajmiingixy, ca' ma ytundigooygíxy, ca' yi' ma ajcxy jibic capxcixy ma miich ajcxy mdiosa Diana. <sup>38</sup> Pen Demetrio etz huidijaty miid ytuñ pen ymíid xihuin miid pínjaty, paady tungmíidpi etz tiydundac jiijity. Jébi nigapxy ma tungmíidpi, jébi miñ xyipy ñayñigapxtúutigíxy. <sup>39</sup> E pen huingbi ayuc huidi miich ajcxy mbijctzooyb, copity jada y'oyihuiçp yma jää naymugyii. <sup>40</sup> Ymíid jada ayo'n co nícxxy nayyajxihuiim co jää cham ñaymihuidiyii miid jada ycixpi nej yam ytunyii yjadyii e ni ti tý'ajt iich ajt nganejhuiyim nej nmínaaním pen ji anajty xyaj'amidoohuim miid co jää cham chachhuaangíxy chachjihuiygíxy.

<sup>41</sup> Co jadu'n miydactay, chi ycapxycíjxy miid je naymujcpidijc.

## 20

### *Pablo ñícxxy jím Macedonia etz Grecia*

<sup>1</sup> Co je cajp jää ycapxy'ayuc xeemy, chi Pablo huoomujcy je mibijcpidijc, e jaccapxhuijy ajcxy chi ycapxycíjxní, chi chooni Efeso ñícxxy jím Macedonia ñaaxjot. <sup>2</sup> Cajp cajp Pablo oy co'ixiy je mibijcpidijc jaccapxhuijy ajcxy. Chi Pablo yja'ty jím Grecia ñaaxjot. <sup>3</sup> Chi Pablo yhuäcxíjpy jím tugiç po'. Jím Grecia Pablo anajty ybarcotigihua'ñ ñícxsa'ñ Siria. Co Pablo oy nejhuïy co judío jää ajcxy ti yajnihuinmayiyyii yaj'öga'ñyii barcojoty, chi yhuinma'ñybaty co huimbida'ñ tegyi'm, ñaxa'ñ jadüg'oc Macedonia. <sup>4</sup> Pablo mayjää miid ñícxxy, miidnìcxxy je Sópater huidi anajty cogajp Berea, etz Aristarco, etz Segundo huidi anajty cogajp Tesalónica, etz Gayo huidi anajty cogajp Derbe, etz Timoteo, etz nañ jadu'n Tíquico, etz Trófimo huidi tzoon jím Asia ñaaxjot. <sup>5</sup> Co jada mibijcpidijc ajcxy ñícxxy jayiçp, chi ajcxy xy'ahuijxyiçh jím ma je cajp huidi xii Troas. <sup>6</sup> Co xii ñajxtay mina yajcaay je tzajcaagy je huidi ca' miiditý levadura, chi iich ajcxy ndzooni jím Filipos barcojoty. Co migoox xiiini, oy iich ajcxy naybáatigíxy jím Troas. Jím iich ajcxy yhuäcxíjpy huixtujc xii.

### *Pablo co'ixiy je mibijcpidijc jím Troas*

<sup>7</sup> Domingo xii ajcxy ñayyöymujci je mibijcpidijc chajcaagy ytujc-huäcxangíxy, e Pablo anajty ymigügtiçc yjacyaj'ixpiçpy. Je' co anajty com jabom chonaani, paady oy ayuc jacyajyoñ ixti ycujc-hua'cxchumiiy. <sup>8</sup> Jiiby anajty canaag lámpara tiicxy ma ajcxy anajty ti yöymujccíxy ma tūg cuarto huidi anajty oy yciixity. <sup>9</sup> E tūg yeeg'anäg huidi anajty yxi Eutico, ma ventana aguu anajty y'iñäy. Com Pablo jecy oy yaj'ixpiçpy, chi je yeeg'anäg ymäymajtzi, e tugiç nihuijtzpety anajty yciixity je tiçc ma ycäy. Chi ajcxy yajpidigüy ögy. <sup>10</sup> Co Pablo yminajcy, chi ñaygiçxnajaji amineenmujcy je yeeg'anäg huidi anajty ti ycäy. Chi Pablo nimay ymigügtiçc:

—Ca' mdzigiçygíxy, juugy jada.

<sup>11</sup> Chi Pablo jadüg'oc ypejty ma je cuarto ciçpi, chi chajcaagy tujc-huäcxxy e yajcaay ajcxy, e jadu'n Pablo yjacmiydacoy oy xiimiiyñ. Chi ycapxycíjxní miid je' ajcxy, chi ñícxni. <sup>12</sup> E je yeeg'anäg huidi anajty ti ycäy, chi ajcxy yajnicxy juugy, e ooy ajcxy yjotcugiy nidüg'óciy.

### *Choñ ajcxy Troas ñícxciçy Miletó*

<sup>13</sup> Chi iich ajcxy jayiçp nicxigüy barcojoty jím Asón co anajty jím nyajzonáangíxich Pablo, com ti anajty jadu'n miidnayñimáayigixich co je' tegyi'm anajty ñícxsa'ñ. <sup>14</sup> Co iich ajcxy naybaatti jím Asón, chi Pablo ybarcotigíxy miid iich ajcxy. Chi iich ajcxy ñícxxy jím Mitilene. <sup>15</sup> Chi iich ajcxy jím ndzoñ, chi com jabom iich ajcxy najxy mihuingon Quío, comaax iich ajcxy nja'ty jím ma barco jättac huidi anajty yxi Samos. Jím Trogilio iich ajcxy nbocxy, com jabom iich ajcxy nja'ty jím Mileto. <sup>16</sup> Chi Pablo ca' ñícxsa'ñ jím Efeso

co ca' yhuäcxiba'ñ jím Asia ñaaxjot, com tzojc anajty yjäda'ñ Jerusalén, com jím anajty yajnaxa'ñ Pentecostés xii.

*Pablo yajmíidmiyadacy je huídibi ajcxy ane'mb je mibijcpidíjc*

<sup>17</sup> Jím Mileto anajty Pablo, chi capxyñiguejxy huídi ajcxy nigohuajc'ajtp je mibijcpidíjc huídi ajcxy jím Efeso. <sup>18</sup> E co ajcxy miiñ, chi Pablo yminañ:

—Miich ajcxy mnejhuiyb jadu'n nej iiçh ti njäy'atyich ma miich ajcxy tüg'óciy je xii je tiempo nej oga'n nja'tyich ya Asia. <sup>19</sup> Jecy iiçh ooy ti n'ityich miid miich ajcxy, nduñich ma nHuindzin Jesús ytung miid yung naxy njot nhuinma'ñich, etz miid huinni jotmay, etz ti may ayo'n nyajnaxyich ma yi judíoäy ajcxy. <sup>20</sup> Ca' ti n'ixmachich je ngapx'ayuc huídi oyip miid miich ajcxy ycixpi. Ti nyaj'ixpicyich mayjäy'agujc etz tijc tijc. <sup>21</sup> Ti ndiy'ajt yecyich ma judíoäy etz cham ma huídi ca' yjudíoäyity. Nnimaydaayich co huen jothuimbijtcixy ma Dios, etz huen mibijccixy iiçh ajt nHuindzin Jesucristo. <sup>22</sup> Jadachambí nícxpich jím Jerusalén; adzip je Espíritu Santo xyquexyich e ni nganejhuiybich ti iiçh jím xyjadamy. <sup>23</sup> Co iiçh cajp cajp ma nnícxvich, je Espíritu Santo xyajnejhuiybich co jím Jerusalén jay ajcxy xypidäga'ñich pujxtigoty etz jím ajcxy xychaachytuna'ñich. <sup>24</sup> Yi jadu'mbi ayuc ca' iiçh nduñich cuendi, jada njugy'ajtich ca' ti tzoohuít. Jéyi janchtiy co nyajcixipyich jada tung jocuyc, e nguydunipyich je Huindzin Jesús y'ayuc, je tiibí xyajníibicyich jada tung. Ngapxhuäcxibich yi oybi Jesucristo y'ayuc ytíy'ajt jadu'n nej Dios may'ajt ti tuñ miid jay ajcxy ycixpi.

<sup>25</sup> E jadachambí nnejhuiybich co miich ajcxy ma ti ngapxhuäcxvich Dios y'ayuc, ca' miich ajcxy xy'ocjac'íjxcixni jadügtocy. <sup>26</sup> Paady cham nnimäyich miich ajcxy, ca' ni ti ngo'adzohuipyich miid miich ajcxy ycixpi. <sup>27</sup> Com ti ngapxhuäcxvich ma miich ajcxy tüg'óciy je Dios y'ayuc je Dios yhuinma'ñ. Ni ti ayuc ni ti ytíy'ajt ti ngacoyüchich ma miich ajcxy. <sup>28</sup> Naycuend'ájtigix ci'm etz cuend'ajtcixy tüg'óciy jay ajcxy huídi yajmij'ajtp je Huindzin Jesús, jadu'n ajcxy nipaady nej tügpicy cöbixy, etz miich ajcxy huídi nigohuajc'ajt je mibijcpidíjc jadu'n miich ajcxy nipaady nej cöbixy cuend'ajtpi. Je Espíritu Santo ti xyajníibíccixy co mgüend'adipy ajcxy yi Jesús yjäy, huídi ti cojuuy ajcxy ypocy miid yci'mni'py co y'o'cy.

<sup>29</sup> Chi Pablo yjacminañ:

—Nejhuiybich co ya ndzóonibich miinip huingbi jay huídi yajhuinma'ñydigoyam mibijcpidíjc, jadu'n nej ahua'n iyujc huídi cöbixy tzüdzip. <sup>30</sup> Ji ma miich ajcxy ji jay yaj'ixpigam anii ma yjapadyii yaj'ixpigipy tiy'ajt oybi jigix yi mibijcpidíjc ypanicxiyb. <sup>31</sup> Naygüend'ájtigix, mjäyamedziyb ajcxy jadu'n nej iiçh tugiig jimijt ti nyaj'ixpicyich xiim tzuum jabom jabom, miid huinni jotmay ti nyaj'ixpíccixy miich ajcxy nidüg nidüg.

<sup>32</sup> Jadachambí iiçh, nmigügtijcich ajcxy, Dios miich ajcxy nyajpuhuanib, nyajmihui'maamyich miich ajcxy Dios y'ayuc jadu'n nej Dios ajt xychojcim xyjihuiyb. Ma Dios y'ayuc miich ajcxy mbaadipy mic'ajt ma yi mibijcín, e mbaadipy ajcxy it lugar ma Dios quipxyi miid ajcxy nidüg'óciy tiibí yajhuäch yjot yhuinma'ñ. <sup>33</sup> Ni ti iiçh ti nga'adzocy, ni piñ yhuit ymeeñ huídibi n'ocjëdiybich. <sup>34</sup> Miich ajcxy mnejhuiyb co ti nduñich, miid ngi'mgijich ci'm ti nnaymöyijich huídi nyajmayjajtpyich etz nañ jadu'n ti nbubetyich nmigügtijcich huídi iiçh anajty nmiid. <sup>35</sup> Iiçh miich ajcxy ti nyajni'ixiigixy nej jëbi mdungixy, nej jëbi mbubéjtcixy migügtijc huídi pa'm'ijtp, etz huídi tijaty yajmayjajtp. Jäyamedzi ajcxy je Huindzin Dios y'ayuc co yminañ: "Jacjotcuje' huídi yejcp, ca'ydi huídibi yajmooyb."

<sup>36</sup> Co jadu'n ycapxtay, chi Pablo ycooxtinay'ahuíy miid je' ajcxy, e mibijctzoy ajcxy Dios.

<sup>37</sup> Ytigiiy ajcxy yaaxpi nidüg'óciy, e mineeñ ajcxy Pablo etz tzücx. <sup>38</sup> Ooy ajcxy jihuiy nej anajty ti ñimáayigixy ajcxy co ca' yjac'ixiib ajcxy jadügtocy. Chi ajcxy oy najtzuohuuijy jím ma barco.

## 21

*Pablo n̄icxy j̄im Jerusalén*

<sup>1</sup> Co iich ajcxy ngapxycijxy miid je mibijcpidijs, chi iich ajcxy nbarcotigiiy, tiiyi nicxy iich ajcxy j̄im Cos. Com jabom ndzooñich Cos nicxy iich ajcxy j̄im Rodas. Chi iich ajcxy ndzooñ Rodas nicx iich ajcxy j̄im Pátara. <sup>2</sup> Jim Pátara iich ajcxy nbaaty tūg barco huidi anajty najxp Fenicia ñaaxjot. Jim iich ajcxy nbarcotigiiy jadüg'oc, chi iich ajcxy nn̄icxn̄i. <sup>3</sup> Chi iich ajcxy mmij'ijxy Chipre je naax mejy'agujcpi, anajty'amy je' yhui'my. Jacnicxy iich ajcxy Siria ñaaxjot, chi je barco ytigiiy ma yjättac Jim Tiro co j̄im anajty ch̄imydajc yajhuimañ. <sup>4</sup> Jim iich ajcxy nbatty jāy huidi anajty yajmij'ajtp Jesús, chi nm̄iidhuäcxijpich ajcxy huixtuje xii. Je' ajcxy je Espíritu Santo yajnejhuiiy co Pablo ayo'n padañ Jerusalén, paady ajcxy n̄imay Pablo co ca' huaad Jim n̄icxy. <sup>5</sup> Co huixtuje xiiibi yca'pxy, chi iich ajcxy ndzooni. E tūg'óciy mibijcpidijs miid y'ung ytöxyijc oy xytüji phuohuuygixyich cajppa'. Jim ma mejypa' ngoxtinay'ahuiiy iich ajcxy, chi iich ajcxy nmibijctzoy Dios. <sup>6</sup> Huin'it iich ajcxy ngapxycijxn̄i, chi nbarcotigiiyñi iich ajcxy e je mibijcpidijs yhuimbijtn̄i ajcxy ma ytijs.

<sup>7</sup> Co iich ajcxy ndzooñ Tiro, chi nicxy iich ajcxy Tolemaida. Jim iich ajcxy ngapxpocxich je huidi anajty ajcxy mijpidaacp Jesús, e nm̄iidhui'my iich ajcxy j̄im tūg xii. <sup>8</sup> Com jabom iich ajcxy ndzooñ Tolemaida miid Pablo etz pinjaty iich ajcxy anajty nm̄iid. Chi iich ajcxy nja'ty j̄im Cesarea. E chi iich ajcxy nicx ma Felipe ytijc, je huidibi anajty capxhuäcxy Jesucristo ytij'ajt je oybi. Je' je' huidi tuun je nihuixtujcpi taabi ajcxy caayin uucin yajhuäcxy j̄im Jerusalén oga'n. Chi iich ajcxy nhui'my miid je'. <sup>9</sup> Felipe midaax anajty ñiix miidity, ca'n̄i anajty ajcxy ypijccixy. E je' ñiix ajcxy anajty Dios y'ayucnajtzcapxiyyipy. <sup>10</sup> Ti anajty iich ajcxy j̄im nhuäcxiy canaag xii co oy yjäty tūg ayucnajtzcapxiyyibi huidi anajty yxi Agabo, j̄im anajty ti chooñ Judea. <sup>11</sup> Chi Agabo y'oy xycogapxiyygixy ma iich ajcxy njättac. Chi Agabo Pablo yhuiñ huijtzicci, e je' miid ñaygiroxjtz ñaydecyxojtzi, chi yminañ:

—Je Espíritu Santo jadu'n minamb co j̄im Jerusalén jadu'n judíoäjy ajcxy cixodzañ tecyxdodañ jada huiñ yhuindzin, e nañ ciyegañ ajcxy ma huidi ca' yjudíoäjyity.

<sup>12</sup> Co jadu'n yajmidoy, iich ajcxy etz je Cesarea jāy ngohuaniiy iich ajcxy Pablo co ca' huaad n̄icxy j̄im Jerusalén. <sup>13</sup> Huin'it Pablo y'adzooy:

—¿Nej co myaaxcixy miid iich yciipi? ¿Nej iich miich ajcxy co njot nhuinmañ xyaj'amutzciyyi? Iich nayyéjcibich miid naygiroxdzii naydecyxodzii, nañ jebi n'ögibich j̄im Jerusalén miid je Huindzin Jesús yciipi.

<sup>14</sup> Co ca' iich ajcxy m̄imadacy n̄icxy nyajhuimgiyich Pablo, chi iich ajcxy n'amooni, chi iich ajcxy ñayñimaayi:

—Huen cuyduñ je Huindzin Jesús chojcin.

<sup>15</sup> Co jadu'n yajti, chi iich ajcxy ndzonii ni'ixiiy e chi iich ajcxy n̄icxy j̄im Jerusalén.

<sup>16</sup> Miid nicxy iich ajcxy nijëjity mibijcpidijs huidi tzoon Cesarea, e nañ tzooñ anajty tūg Chipre jāy huidi anajty yxi Mnasón, jecyip anajty jiuptigiiyñi jada mibijcin e je' iich ajcxy nicxy xyajjättägaangixy.

*Pablo oy cogapxiy Jacobo*

<sup>17</sup> Co iich ajcxy nja'ty j̄im Jerusalén, chi je mibijcpidijs iich ajcxy xycobijs janch jetcujs. <sup>18</sup> Com jabom iich ajcxy nicxy miid Pablo, y'oy iich ajcxy ngogapxiy Jacobo, e j̄im anajty tūg'óciy huidi nigohuajc'ajtp je mibijcpidijs. <sup>19</sup> Chi Pablo ymigügtijs capxpocxy, e yajm̄iidm̄idydacy ti anajty Dios ti tuñ miid yi' ma yi jāy ajcxy huidi ca' yjudíoäjyity. <sup>20</sup> Co ajcxy jadu'n midooy, chi ajcxy huin'iy jäymejch yi Dios, chi ajcxy Pablo nimay:

—Migüg Pablo, miich mnejhuiyb co ya canaag mil jāy ti mibicy Jesús, e yjactimminañ ajcxy co copicy nguyduunim Moisés ycötujcin je jecyip. <sup>21</sup> Ti ajcxy yajm̄iidm̄idyägyii co miich mdzachjäyyaj'ixpicy ma tūg'óciy judíoäjy huidi ajcxy jiguëgy adzinaayb co ca'

huaad tuñycuenti Moisés ycötújcín je jecyip, etz ca' ycopicyity co tiy'ajttíygixipy y'ung, etz ni ca' ycopicyity payöyipy iich ajt ngostumbre. <sup>22</sup> ¿Ti huaad nduunim? Jotmädam ajcxy co nejhuihuipy co ya miich ti mjäty. <sup>23</sup> Hue' janchtiy jadu'n miich mdunipy: cha midaax yéydijc huidi cuydunamy tüt huandaacin. <sup>24</sup> Miidnicxy je' ajcxy, nicx nayyapocyñihuaatzí miid yi' ajcxy, e miich mgojuydayipy nej anajty ajcxy ypadyi je meeñydunii. E chi ajcxy myajcõme'pxipy cödza'm, e jadu'n je jää ajcxy huinjihuïydähuiipy co ca' yjanchity jadu'n nej xyñimiyydaaccixy, jëyi co miich nañ jadu'n mguydun je Moisés ycötujcín je jecyip. <sup>25</sup> Huidibí janchtiy jadu'n nej yi huidibi ajcxy ca' yjudíojäity, e ti mijpiadaaccixy Jesús, ti iich yi' ajcxy nijayíygixich co ca' túngixipy cuentí jada jadu'mbi judíojäy ycostumbre. Je' janchtiy co ca' huaad tzützcixipy je tiibi jää yajhuindzigi ídolos, ni ca' huaad jíicxcixipy ni'py, etz ni ca' ajcxy tzüdzipy huidi yo'c-huiidy ti y'ögy, etz ca' ajcxy huingbi töxyjäy migapxtigóoygixipy.

### *Chi ajcxy majch je Pablo ma Dios ytjc*

<sup>26</sup> Chi Pablo miid nicxy je nimidaaxpi yéydijc, com jabom ajcxy nayyapocyñihuaatzí ajcxy, chi ajcxy ytigiiy ma Dios ytjc, e chi ajcxy ytiiy'ajt yejcy ma judío teedy ti xii ycixa'ñ je nayyapocyñihuaädzi, etz ti xii huindzigi'ñ iyuje ciyegaangixy nidüg nidüg.

<sup>27</sup> Ma anajty yca'pxaaní je mihiuixtujcxíbí nijejity judíojäy, chooñ jim Asia, chi ajcxy ijxy Pablo ma Dios ytjc. Huin'it ajcxy je mayjäy majch Pablo, yajhuangoty yajjihuïygoty, <sup>28</sup> chi ajcxy yam chachminaangixy:

—¡Israel jää ajcxy, pubejtcich iich ajcxy! Jada je' je yéydijc huidi xi ya tzach nigapxp ni'oijiyb judíojäy ycostumbre, Moisés ycötújcín, etz nDios ytjc. E jadüg nax ti yajtigiiygixy griegojäy ma Dios ytjc, yajjibiciygixy jada it lugar huätzpi. (Com ca' ñigödúcyity nicxy griegojäy ytigiiy ma Dios ytjc.)

<sup>29</sup> Paady anajty jadu'n yminaangixy je huidi ajcxy majtz je Pablo, com co ijxy ajcxy Pablo miidhuidity cajpjoty je Trófimo, huidi anajty cogajp Efeso. Hue' anajty tijcixy co Pablo ti miidtigii Trófimo tzajtigoty.

<sup>30</sup> Tüt'óciy je cajpjäy yjotmätcottay, miiñ ajcxy poyigý majch ajcxy je Pablo yajpidzimy tzajtigoty pahuijch pajugujcy. Chi ajcxy mic'amy agiiy Dios ytjc. <sup>31</sup> Yaj'ögamyb anajty ajcxy Pablo. Chi je soldado huindzin ayuc midoy co tüt'óciy je cajp jää ajcxy ti chachhuaangixy chachjihuïygixy. <sup>32</sup> Je soldado huindzin huodzonday ysoldado ajcxy, e chi ajcxy ñicxy poyigý ma je mayjäy yhuaangixy yjihuïygixy. Co je mayjäy ajcxy ijxy miñ soldado ajcxy miid yhuindzin, chi ajcxy ixmajch Pablo ca' ocjaccójxcixni. <sup>33</sup> Co je soldado huindzin jim ja'ty, chi yajmajtzí je Pablo, ni'anemdíy co huen ciroxchyii miid mejtz cadena. Chi yajtiy piñ je' anajty, e ti ti tuñ. <sup>34</sup> Chi je mayjäy ajcxy ytigiiy huaambíjihuïybí, e jadu'n je soldado huindzin ca' ni nej huinjihuïy miid je ne'mbi. Chi ni'ane'mdiy co huen Pablo yajnicxyii ma cuartel. <sup>35</sup> Co jim yja'ty ma cuartel pediydac, chi je soldado ajcxy ciyigý Pablo, co anajty je mayjäy chachjottigoyñájxcixy tzachyaj'ögaangixy anajty Pablo. <sup>36</sup> Tüt'óciy je mayjäy pamiringixy axam je soldado ajcxy, yam chachminaangixy:

—¡Huen Ögy!

### *Pablo ñaygohuaani ma je mayjäy*

<sup>37</sup> Co anajty yajtigiihua'ñyii cuartel tigoty, chi Pablo migapxy je soldado huindzin miid griego ayuc, yminañ:

—¿Nej jëbi ii nmiidmïydägy tüt'aa metz'aaji?

Chi je soldado huindzin y'adzooy:

—¿Nej mjajtpy miich griego y'ayuc? <sup>38</sup> ¿Nej ca' jada' miich jëjity je egipcio jää huidi namni tzip yajpidicp, e huobidzimy midaax mil jää yaj'öcpí, miid nicxy ajcxy jim mijtigiduum?

<sup>39</sup> Chi Pablo nimay je soldado huindzin:

—Iich judíojäy iich, jim ngogájpídyich Tarso, tūg mijcajp huidi yajpatpi jim Cilicia ñaaxjot. Tun may'ajt miñ mayjäy n'ocmigapxich.

<sup>40</sup> Co je soldado huindzin a'ixiyy, chi Pablo ytinay'ahuiyy ma je cuartel pediydac, e cimiiñ ytiy'ajt yejcy co huen amoongixy. Co je mayjäy ajcxy y'amonday, chi migapxcoty miid hebreo ayuc yminañ:

## 22

<sup>1</sup> —Migügtijc etz mij'anäctijc, midoogixy jadu'n nej iich yam nnayñigapxtüdyii.

<sup>2</sup> Co je mayjäy ajcxy midoy co ymigápxigixy miid hebreo y'ayuc, chi ajcxy y'amonday, chi Pablo yminañ:

<sup>3</sup> —Judíojäy iich. Jim Tarso nma'xung'ajtyich, Cilicia ñaaxjot. E ya Jerusalén ti nyeegyich. Ixpíjcich ya ma Gamaliel, etz yajxon Gamaliel ti xyaj'ixpíjcyich ajt nmij'ap nmijteedy ytiy'ajt etz ycötújcin. Njatyim nyajmij'ajtpyich Dios jadu'n nej miich ajcxy Dios myajmij'ajtcixy cham. <sup>4</sup> Jecy ti n'ixhuidelity ti nbahuidelityich je jääy ajcxy huidi anajty mijpidaacp Jesús y'ayuc, nyaj'öctähuaamyich anajty, e nyajniçcypyich anajty mach yëydijctijc etz töxyäydiç, nbidägyich anajty ajcxy pujxtigoty. <sup>5</sup> Je teedy mijtungmiidpi etz tūg'óciy mij'anäctijc ymiid tiy'ajt, co iich ajcxy xymooyich cötujcin, e nnicxyich anajty jim Damasco ma nmigügtijcich yi judío jääy ajcxy. N'ixtäyich anajty je jääy ajcxy huidi Jesús y'ayuc mijpidaacip, madzañiich anajty ajcxy, e nyajmiinañiich anajty ajcxy ya Jerusalén huen yajtaachytunggixy.

### Pablo nimiydacy nej yjothuimbijty

<sup>6</sup> Co iich anajty ndüyöyich mihuingon Damasco, cujc yxi anajty, chi janch timitiini ytiicxiygü jühuidity jadu'n nej jiiñ ma iich, hue' anajty chooñ tzajpjoty. <sup>7</sup> Chi jim ngidaayich, huin'it nmidooyich tūg ayuc xyñimäyich: "Saulo, Saulo, ¿ti co xypahuidijttägyich?" <sup>8</sup> Huin'it n'amidooyich: "¿Mbín miich, Huindzin?" Chi xy'adzooyich: "Iich je' je Jesús je huidi cogajp jim Nazaret, je huidi miich mdzachpahuidijttacpy."

<sup>9</sup> Pinjaty iich anajty nmiiid y'ijx je' ajcxy je tiicxin, chi ajcxy ooy chigiiy, e ca' ajcxy huinjihuiiy je ayuc huidi anajty nmigapxiijich. <sup>10</sup> Huin'it nnimaayich: "¿Ti jëbi nduñich, Huindzin?" Chi je Huindzin Jesús xy'adzooyich: "Pidiç e yajyöy mdu', nicxy jim Damasco, jim myajnímähuiyb tūg'óciy ti jëbi mduñ." <sup>11</sup> Je tiicxin hue' je' xy'ixmajchich huiintz. E chi je nmigügtijcich xyhuijtzoonich ajcxy cígixy, xyajja'tyich ajcxy jim Damasco.

<sup>12</sup> Jim Damasco anajty chinäy tūg yëydijc huidi anajty yxi Ananías, je huidi anajty ooy cuyduñ Moisés ycötújcin je jécyip. E judíojäy ajcxy huidi jim tzinaayb ooy cömaagixy co ooy y'oyjäyity. <sup>13</sup> Chi Ananías ymiiñ ma njättaacich, e ytinay'ihuiiy ma iich nmijc, chi xyñimaayich: "Migüg Saulo, ixiigich jadüg'oc huinjemy." Tim huin'itiy n'ijxiygüich. <sup>14</sup> Chi Ananías xyñimaayich: "Je Dios huidi ajt nmij'ap nmijteedy ojadajt, je' ti xyhuin'ixy jigix mnejhuñhiipy Dios yhuinmañ, etz m'ixipy je tudäcypi jääy, e mmidohuñipy yci'm ayuc huidi ycapxpy. <sup>15</sup> Dios ti xyhuin'ixy jigix nicxy mdiy'ajt yecy ma tūg'óciy naaxhuiñyjääy, etz mnimiñyägipy nej ti m'ixy ti mmidoy. <sup>16</sup> Jadachambi, ¿nej co mhuäcxipy? Pidiç etz niibet. Mibijctzou Dios jigix mbocy ñihuädzipy."

### Pablo nimiydacy nej oy yajquexy mage huidibi anajty ajcxy ca'p yjudíojäyity

<sup>17</sup> Co nicxnich jadüg'oc Jerusalén, chi nnicxich ma Dios ytijc, oy Dios nmibijctzooyich. Chi iich jiiby tzajtigoty n'ixmañiyyich. <sup>18</sup> N'ijxyich je Huindzin Jesús e xyñimaayich: "Pidiç ya Jerusalén mic'amy, ca' je Jerusalén jääy ajcxy cöbigipy miich m'ayuc jadu'n nej xyñigapxañich." <sup>19</sup> Huin'it n'adzooyich: "Huindzin Jesús, yi jääy ajcxy ñejhuiyb co iich anajty nnicxich huen huidi judíojäy naymujectac n'ixtäyich yi jääy ajcxy huidi miich m'ayuc xymibijcip, ti nbidägyich anajty ajcxy pujxtigoty, ooy iich ajcxy yi' ti ndzaachytuñ ti nga'oyduuñich. <sup>20</sup> Co ajcxy yaj'ögy je Esteban, miich mdumbi, huidi miich m'ayuc

xycapxhuäcxip, jím iich anajty nañ jadu'n yajpaady. E ooy njäygidacyich co ajcxy yaj'o'cy, ixti ngüend'ajtich je' ajcxy yjocxhuit huidi Esteban yaj'o'c." <sup>21</sup> Chi iich nHuindzin Jesús xyñimay: "Cham iich miich nguexy jiguëgy it ma yí jäy ajcxy huidi ca' yjudíojäity."

### *Pablo, ma je comandante ycí'am*

<sup>22</sup> E yabaad je mayjäy y'amido'ijty Pablo y'ayuc, chi ytigiiy ajcxy huambi jihuüybi chachminaangixy:

—¡Huen öc yijiibí yëydijc! ¡Ca' huaad yjactzinäy!

<sup>23</sup> Yam yhuaangixy yjihuiiygixy, yam yjocxhuit tzachjengixy, etz naaxhuaay tzachyujc-huijciixy. <sup>24</sup> Chi je soldado huindzin ni'anemdiyy co huen Pablo yajnicxyii cuartel tigoty, e ni'anemdiyy co huen ci'adyii jígix nigapxiip ti ti tuñ co je jäy ti ymibidigyii. <sup>25</sup> Ti anajty ajcxy cixojtzciixy, e chi anajty ajcxy tzaachytunaangixy co Pablo nimay je capitán huidi anajty huinduy:

—¿Ti cötújcin miich ajcxy miid co mdzaachytuna'ñ tüg romanojäy, ni ca' ajcxy jayijp mdiyduñ?

<sup>26</sup> Co jadu'n midooy je capitán, chi nícxoy oy yajnimay je comandante:

—Ixcim nej mduñ yí jäy, com hue' yí romanojäy.

<sup>27</sup> Huin'it je comandante ymijhuägy ma je Pablo, chi y'amidooy:

—¿Nej janch co miich mromanojäity?

Chi Pablo y'adzooy:

—Janch.

<sup>28</sup> Huin'it je comandante nimay Pablo:

—Meeñygixy iich jada nbaaty co naydijyijich romanojäy.

E chi Pablo y'adzooy:

—Iich ti nmibi'c'ajtich yí'.

<sup>29</sup> Miid jéyi, je huidibi anajty ajcxy cí'adam je Pablo, chi puyöydúutciixni. Nañ jadu'n je comandante ooy ñay'adzigiyyi, miid co cíxojch Pablo miid cadena.

### *Pablo ma je judíojäy ajcxy yjuntitungixy*

<sup>30</sup> Com jabom je comandante co anajty nejhuühua'ñ ti ycixpi co ti yxíyii je Pablo yí judíojäy, huen yajminagyii cadena ma Pablo yci'. Chi ane'my co yajhuomujci je teedy tungmiidpi etz je judío mij'anäctijc. Huin'it je comandante yajnicxy Pablo ma je huindzindijc etz ixpicityijc anajty ti ñaymújcigixy.

## 23

<sup>1</sup> Huin'it Pablo yaj'ijxpejty je mayjäy huidi anajty ti nayyöymújcigixy, e chi ajcxy nimay:

—Migügtijc, Dios y'ijxpy ñejhuiyb nej iich ti nduñ maabi nyecpidzimyich, tudägy n'ityich ixti chambaadni.

<sup>2</sup> Huin'it je Ananías, je teedy mijtungmiidpi, ni'anemdiyy Pablo co huen yaj'accojxígy.

<sup>3</sup> Chi Pablo yminañ:

—¡Dios xychaachytunipy miich huidibi mnaybidaacip nej jihuüy ooy mdudägyjäity, e ca' yjanchity! Paady miich m'ñäy ma cötujctac jígix nyajtiyduñipyich nej je ley y'anemy. Chi mmidundigooy je ley co ti xyajcojxyijich.

<sup>4</sup> Je jäy ajcxy huidi anajty jím minañ:

—¿Jadu'n miich mmigapxtigoy yí Dios ymijtungmiidpi?

<sup>5</sup> Chi Pablo yminañ:

—Migügtijc, iich ca' anajty nejhuüyich, pen yí je' Dios ymijtungmiidpi. Com jaybety jadu'n ma Dios ñecy: "Ca' huaad jibic mnigapxiipy huidi tungmiid ijtp ma miich mjäy."

<sup>6</sup> Huin'it Pablo ijxy nejhuiyb co jím junti'joty mejzpicy ixpicityijc anajty jím, jím huidi saduceo y'ixpijcin ymijpidacp etz nañ jadu'n jím huidi fariseo y'ixpijcin ymijpidacp, chi Pablo yminañ mic:

—Migügtijcich, fariseojäy iich, nañ jadu'n ndeedyich fariseojäy je'. Cham nyajtjylland mii'd jégixpi co nmibicyich co Dios yajjugypigipy jay tibi y'öccixy.

<sup>7</sup> Co Pablo jadu'n yminanday, chi fariseojäy etz saduceojäy miñ xyipy ajcxy ca' ñay'ayuc-huinjihuiyi. Chi je naymujcpidijc ajcxy ñaybjc-huäcx. <sup>8</sup> Je' co je saduceojäy yminaangixy co o'cipi ca' yjugypigipy, ni ca' ji ángel ajcxy, nañ ca' jay y'alma, nañ ca' ji je Espíritu Santo, etz ni ca' ji mujcu' ajcxy. Je fariseojäy ymibijcipy je' ajcxy co yijiity ángel ajcxy, co öcipi jugypigaangixy, co je Espíritu Santo yijiity, co jay ajcxy mii'dity y'alma, etz co mujcu' ajcxy yijiity. <sup>9</sup> Tüg'óciy jay ajcxy ma je naymujctac ytigiiy huambi jihuübi. Chi nijejity fariseojäy huidi nihuindzin'ajtpy je Moisés ycötújcín nügapxtuty Pablo yminañ:

—Jadayaabi jay ca' ti pocy ti tuñ. Ca' yjeciyty ti jada' ymigapxyii tüg espíritu o tüg ángel.

<sup>10</sup> Chi je mayjäy anajty ooy mic ti ñayyajtot'ambijcigixy. Je soldado huindzin tzigiib anajty co Pablo y'ahuoonnihuiyb y'agidzihuiyb, paady ni'ane'mdiy huen yi soldado ajcxy yajpidzimgixy juntijoty e yajnicxcixipy yi Pablo jadüg'oc ma cuartel.

<sup>11</sup> Huin'it coodz ñayguëxi ci je Huindzin Jesús ma Pablo ymijc, nimaayi:

—Jotmícpic Pablo, com jadu'n nej ya Jerusalén ti xyñigodiy'ajt'átyich, nañ jadu'n xyñigodiy'ajt'adipyich jim Roma.

### Ixtaaygixy huinma'ñ nej huaad Pablo yaj'öccixy

<sup>12</sup> Com jabom nijejity judío jay ñaygapxi co yaj'ögaangixy Pablo. E chi ajcxy capxycödujcy ñay'ibojci ñaygapxpojci co ca' ycayaangixy y'ügaangixy ixti cooni ajcxy yaj'öccixipy Pablo.

<sup>13</sup> Nihuixchiguipx naxy anajty yeydijctijc huidi ajcxy jadu'n naygapxi. <sup>14</sup> Chi ajcxy ninicxy je teedy ajcxy huidibí miftungmiid etz judío mij'anäctijc, nímay ajcxy:

—Iich ajcxy ti ngapxycödujccixy co ca' ngayáangixyich n'ügáangixyich ixti cooni iich ajcxy nyaj'öcip Pablo. <sup>15</sup> Jadachambi miich ajcxy, etz jacjadyii ixpicytijc mij'anäctijc nidungiigixy ma je soldado huindzin, co huen jabom yajminyii Pablo jadügtec y ma miich ajcxy. E aaniidaaccixy co jacyajxon yajtiyduna'ñ, e ni'ixi iich ajcxy anajty n'ijtcixy co Pablo nyaj'ögibich ca'ní anajty yjäty ma naymujctac.

<sup>16</sup> Pablo chi' ymang nejhuiy nej je' anajty ti ñaygápxigixy, chi nícx y ma cuartel oy Pablo yajnimäy. <sup>17</sup> Huin'it Pablo yaaxi tüg soldado huindzin, e chi nímay:

—Yajnicx jada yeeg'anäg ma je comandante, ymíid yi' ayuc ti nigapxaamy.

<sup>18</sup> Chi je soldado huindzin yajnicxy je yeeg'anäg ma je comandante, e chi nímay:

—Pablo, je machyjäy, ti xyaaxyich, ti xyñimäyich co nmíidminipyich jada yeeg'anäg, ymíid yi' ayuc huidi ñigapxaamy ma miich.

<sup>19</sup> Chi je comandante majch je yeeg'anäg ma yci', e yajnicxy abicy, chi yaj'amidooy:

—¿Ti xyajnímähuaamyich?

<sup>20</sup> Chi je yeeg'anäg yminañ:

—Yi' judío jay ajcxy ti ñaygápxigixy co xyñimähuaangixy co jabom Pablo myajnicxipy jim ma ñayyöymugáanigixy, y'aaníidägaangixy co jacyajxon tiydunaangixy. <sup>21</sup> Ca' miich yi' mmibigipy; com nihuixchiguipx naxy yeydijctijc jim yi' ajcxy ahuixy yüch. Ti capxycödujccixy co ca' ajcxy ycaya'ñ y'üga'ñ ixti cooni ajcxy yaj'ögipy je Pablo. Jadachambi ni'ixi jim y'ijtcixy, jeyi miich m'ayuc ajcxy xyjamidohuaani, pen mni'adzoob.

<sup>22</sup> Chi je comandante ycapxycijxy mii'd je yeeg'anäg. Chi nímay co ca' huaad ymíydägy mii'd jacpinjaty jadu'n nej anajty ti ymíydaaccixy.

### Yajnicxy ajcxy Pablo ma je gobernador Félix

<sup>23</sup> Chi je comandante yaaxi metz capitán moy cötújcín huen nayñi'ixiiyigixy nimejtzmigo'px soldado huidi nícxip tegyi'm, etz tugi'pxmajc huidi nícxip cohuaaygixy, etz mejtz migo'px quipyijpxu'ñmíidpi, huen nícxixy jim Cesarea mijcoodz. <sup>24</sup> Nañ ni'ane'mdiyy co huen cohuaay ni'ixi pidägyii huidi Pablo yaj'íñahuipy, e moy cötújcín co

huen oy yajxon ajcxy Pablo yajjädipy ma je gobernador Félix. <sup>25</sup> Chi yajmiguejxy tüg necy yjaayity jadu'n:

<sup>26</sup> "Iich comandante, Claudio Lisias, cham nguejxyich jada necy ma miich, mijpi gobernador Félix, e nguejxpyich capxpoocxin. <sup>27</sup> Je judíojäy ajcxy ti anajty majtzcixy jadayaabi yëydijc, yaj'ögamy anajty ajcxy co iich oy nejhuiy co je' yromanojäyity, chi nninicxich miid soldadtijc etz nnihuaañich. <sup>28</sup> Co iich ooy anajty nejhuihua'ñich ti anajty co ti xigixy, chi nyajnicxich ma anajty ajcxy tungmiidpi etz mij'anäctijc ti ñayyöymújcigixy. <sup>29</sup> Hue' anajty yi' ycixpi ti yajxiy co anajty ti ytundigooy ma yi' ajcxy ycötújcin. Ca' anajty ytiy'ájtity co yaj'öccixipy, e ni ca' huaad ymach'ñäy. <sup>30</sup> Co iich oy nejhuiy co yi judíojäy anajty ti nihuimayiigixy co yaj'ögaangixy, cham iich miich yi' nyajniguexy. E ti iich nañ jadu'n nimay huidi ti yxiyii huen nicxcixy ma miich, e jëbi ajcxy jim nigapxy ti ycixpi co midzip'ajtcixy. Ji naybaatim."

<sup>31</sup> Je soldadtijc nej anajty ti ycötújcin möyii tim huin'itiy miid tzooñ je Pablo mijcoodz ixti yajja'ty ajcxy Antípatris. <sup>32</sup> Je soldadtijc huidi ajcxy tegyi'm nicxp, com jabom huimbíjtcixni, chi yjá'tcixni ma cuartel. E je soldadtijc cohuaygixpi jacnicxxy je' ajcxy miid Pablo. <sup>33</sup> Co je' ajcxy yja'ty jim Cesarea, chi ajcxy je gobernador necy yajcidigiiy, chi ajcxy nañ jadu'n yajquëxigje Pablo ma je' yhuinduu. <sup>34</sup> Co ñecy capxtay, chi je gobernador yamidooy Pablo ma anajty yconaaixty. Co nejhuiy co yCiliciajäyity, <sup>35</sup> chi nimay:

—Jiini nejhuihuibich je tiy'ajt co anajty miingixy huidi ti yxiyii.

Huin'it ni'ane'mdiyy co huen cuend'adyii ma je Herodes ymijtijc.

## 24

### Pablo ñaygohua'ñyii ma je gobernador Félix yhuinduu

<sup>1</sup> Co migoox xii Ananías je teedy ajcxy ymijtungmiidpi yja'ty jim Cesarea miid judío mij'anäctijc ajcxy etz miid tüg huingapxpri huidi anajty yxiyii Tértulo, chi ajcxy ñayguëxici ma gobernador co xihuaangixy Pablo. <sup>2</sup> Co ajcxy Pablo yajmiñ, chi Tértulo ytigiiy xibi, nimay Félix:

—Miid miich ycixpi joccuje naaxcajp y'ijty, ca' ma tzip, je' co yajxon m'ane'mdäy miid oyhuinma'ñ. <sup>3</sup> Tüg'óciy iich ajcxy njäygidacpyich hueñyma'amyity, miich mijtungmiidpi Félix. <sup>4</sup> Ca'ydi mdiempo nyajtigooyi mij, tun may'ajt amido'ijtigich n'ayuc tüg jaxigiyi.

<sup>5</sup> Com ti nnejhuiyigixich co jada Pablo, ooy ayo'n yecy hueñytimma'amyity. Xi ya judíojäy tzach pijc-huäcxy miid y'ayuc huidi ymiid. Yi' je' nigohuajc'ajtpi tüg picy jay huidi jay ytijpy Nazaret jay. <sup>6</sup> Com tundigoy ma iich ajcxy nDios ytijc nej ca' ypadyii, chi iich ajcxy nmajch, e chi iich ajcxy njatiyduanañich jadu'n nej iich ajcxy ngötújcin y'ane'my.

<sup>7</sup> Per je comandante Lisias je' yajtigiiy mictägy, chi iich ajcxy xypijci jada Pablo. <sup>8</sup> E Lisias yminañ co pinjaty anajty ti yxiyii huen miiñ ma miich. Miich ci'm jëbi myajtiyy, e mnejhuihuip tüg'óciy je tiy'ajt jadu'n nej iich ajcxy yi' ti nxii.

<sup>9</sup> E je judíojäy ajcxy huidi anajty jim gobernador yhuinduu, ac jadu'n ajcxy yminaangixy co yjanchity jadu'n nej Tértulo ymina'ñ. <sup>10</sup> Huin'it je gobernador tiy'ajt moy Pablo cimiiid co huen capxy, chi Pablo yminañ:

—Janch joccuje jëbi nayñigapxtüdyiijich ma miich Félix, com nejhuiyibich co miich mijtungmiid ma jada naax cajp cham xii jimijt ñicxni. <sup>11</sup> Miich ci'm jëb mnejhuiy je tiy'ajt, jëyi anajty ñimajcmetzxiijy maabi anajty nbättigiyich jim Jerusalén Dios ojadajtpi. <sup>12</sup> Ca' iich yi' ajcxy xypaty ndzipcapxy n'ahua'ngapxyich miid pinjaty. E ni iich ngajäy'axiigiy ngajäy'agapxiy ma Dios ytijc, etz ni ma naymujctac etz ni ma Jerusalén cajp. <sup>13</sup> Jada jay ajcxy ca' ajcxy miidity pinjaty tiy'ajt yegipy nej iich yi' ajcxy yxiy. <sup>14</sup> Huidi janch ngapxypidziimyibich ma miich jadu'n nej je tzinaayin, je jemybi ixpijcin huidibiyi ajcxy ytijpy ca' y'óyity, je' je' ie ixpijcin huidi iich miid n'ojadajtpich Dios, je Dios huidi iich ajcxy

nmij'ap nmijteedy y'ojadajt. Nmibijcpich tūg'óciy jadu'n nej yjaybetyity ma Moisés ñecy, etz je Dios y'ayucnajtzcapxiiybi ñecy. <sup>15</sup> Nañ nmibijcpich co Dios yajjugypigipy pínjaty ti y'ögy, tiibí oybi tuñ etz tiibí jibicpi tuñ. <sup>16</sup> Paady ycixpi naymijottigoyiijich co njothuinmañich huädz ooy nmíid'idiipyich ma Dios etz ma jäy.

<sup>17</sup> Canaag jímijt iich anajty ti nhuimbijtyich huingduum, chi nhuimbijtyich ma iich ngajp limosna cuejtp etz nhuindzigihuañich anajty Dios. <sup>18</sup> Jadu'n iich anajty nduñ co njéjity judíojäy xypatyiich ma Dios ytijc huidi anajty tzoomb Asia ñaaxjot. Ti anajty naybocyñihuächyijich, ti anajty nguyduñich costumbre, ca' anajty mayjäy pín yhuañ yjihuÿ. <sup>19</sup> Je jäy ajcxy huidi xy'ijxyich ma Dios ytijc, je' ajcxy ixipyti ymiingixy ya tiy'ajt yejcp. <sup>20</sup> Co ca' ajcxy ti miiñ, huen jada jäy ajcxy huidi ya nigapxcixy pen ypaat ajcxy nbocyich je taabi ajcxy xytiyduñich ma judío jäy tungmíidpi etz huinmij'anäctijc ajcxy ñaymujci. <sup>21</sup> Jéyi co iich mic ngapxyich juntijoty, chi nminaañich: "Xtyydumbich miich ajcxy cham miid co nmibicyich co Dios yajjugypigipy pínjaty ti y'o'cy."

<sup>22</sup> Co Félix jadu'n midodaay, com ñejhuiydaayb anajty nej tüyöy je mibijcpidijc y'ayuc yhuinmañ, chi capxhui'my je ayuc, nímay ajcxy:

—Co anajty miiñ je comandante Lisiás, huin'it njacnejhuiydhuiibich nyajtiydigihuiibich miich ajcxy m'ayuc.

<sup>23</sup> Huin'it Félix ane'mdiyy je capitán co huen yajcuend'aty yi Pablo, e huen a'ixihuip co pidzim tibiñ tibäy e pen ji ymigügtijc miiñ co'ixihuänyii, huen möyii huidi yajmayjajtpy.

<sup>24</sup> Ti anajty xii ñajtznüinicxiyñi co Félix jadüg'oc miiñ miid ytöxyijc Drusila. Je Drusila judíojäy je' anajty. Chi Félix capxyñiguejxy Pablo huen miiñ miidmíydägyii nej jäy mibicy Jesucristo. <sup>25</sup> E co Pablo yajnimay je tiy'ajt nej Dios tzocy co huen jäy tudägy tzinäy, etz yajnimay jadu'n nej Dios jiini jäy tiydunañ tūg'óciy, chi Félix ñay'adzigiyyi, yminañ:

—Nicx miich jadachambi, co iich anajty xyñibadiyigixy huin'it nicxy nyajhuooyii.

<sup>26</sup> Nañ jadu'n Félix y'ahuijxpy anajty mina Pablo y'ocmeeñymöyii, e huin'it anajty najtzmazdizhauñ. Paady anajty janam jadzojc nicxy yajhuoyii, e miid miydägy anajty.

<sup>27</sup> Mejtz jímijt jadu'n yjajty, huin'it Félix ygobernadorbídzimy. Chi Porcio Festo ygobernadortigiiy ma Félix anajty ytuñ. Co Félix anajty nayyajhui'ma'ñyii ooy miid je judíojäy ajcxy, paady ixmajch Pablo mach.

## 25

### Pablo ma Festo yhuinduu

<sup>1</sup> Jadu'n yjajty co Festo anajty ti ygobernador tigiy, chi codugiig xii choñ Cesarea, ypättigiiy Jerusalén. <sup>2</sup> E jím Jerusalén je teedy mijtungmíidpi etz njéjity huinmij'anäctijc jactimxiy Pablo ma Festo. <sup>3</sup> Chi ajcxy may'ajt pijctzoy ma je gobernador Festo co huen quexy Pablo jím Jerusalén. Hue' anajty ti huinmaaygixy co yaj'ögaangixy tü'am. <sup>4</sup> Chi Festo y'adzooy co Pablo cuend'aty anajty y'ity Cesarea, e je' anajty nicxañ janch tím tzojc jím. <sup>5</sup> Chi ajcxy nímay:

—Jébi njéjity miich ajcxy mdungmíidpidijc etz huinmij'anäctijc quipxy nícxibich miid iich. Pen ti je Pablo ytundigooy jébi miich ajcxy mxiiy jím Cesarea.

<sup>6</sup> Festo jéyi jím y'ijty tuctujc xii taxtujc xii Jerusalén, chi yhuimbijtni Cesarea. Com jabom ñicxy ma tiydundac, huin'it capxyñiguejxy Pablo co huen yajminyii. <sup>7</sup> Co Pablo ytigiiy ma tiydundac, chi mic'amy je judíojäy ajcxy yjübägyidäy huidi anajty ti choongixy jím Jerusalén. Chi ajcxy oyxiy Pablo co mij anajty ti ytundigoy. E ca' ni ti tiy'ajt ajcxy migüexiyy. <sup>8</sup> Chi Pablo ñaygogapxi yminañ:

—Iich ca' ni ti ndundigooyich, ni ngamidundigooyich yi judío jäy ycötújcin, etz ni ngamidundigooyich Dios ytijc, etz ni ngamidundigooyich je mij'anembi jím Roma.

<sup>9</sup> Co Festo anajty jatytimyajcómayañ ma judíojäy ajcxy, chi y'amidooy Pablo:

—¿Nej mnícxam jím Jerusalén, jígiñ jím ndiydunípiy?

**10** Chi Pablo y'adzooy:

—Cha iich cham ma je cötujctac huidi je romano codung y'ane'myb e ma jëbi yajtìyduñich. Yajxon miich mnejhuïy co ca' ti ti ndundigooyich ma yi judíojäy ajcxy.

**11** Pen ti ndundigooyich huidi jëbi co'ögïyich, ca' nminá'ñibich co iich ca' n'öga'ñ. Pen ca' ji ni ti tiy'ajt jadu'n nej yi' ajcxy ti xyxïyich, ni piñ cötújcìn camiidity nicxy xyciyecyich ma yi' ajcxy. Iich nbijctzoy co nyajtìyduñich ma César, je emperador, jim Roma.

**12** Co Festo capxyöday miid ymidungmiidpi, chi nimay Pablo:

—Pen miich jadu'n minamb co jim nicxy myajtìyduna'ñ ma je César ycötujctac, nguexipyich miich jim. Miich ti mbijctzoy co je emperador xytìyduna'ñ. Pis jim mnecxipy miich.

### *Pablo ma je rey Agripa yhuinduu*

**13** Chi yi xii tiempo ñajtzninicxiyyñi co je rey Agripa etz Berenice ycidacy Cesarea, cogapxihua'ñ anajty Festo. **14** Co ajcxy jim yhuäcxijpy canaag xii, chi Festo yajmildmiydacy je rey Agripa je Pablo ayo'n, e nimay:

—Ji tûg yëydijc huidi Félix y'ixmajtz mach. **15** Co n'oyich jim Jerusalén, chi je teedy mijtungmiidpi etz judío mij'anäctijc xymixiyich, nibijctzohuïy co Pablo nyaj'ögibich.

**16** Chi n'adzooyich co romanojäy ca' cötújcìn jadu'n miidity nicxy yaj'ögy yi machyjäy ma ca'ni ñayhuindináayigixy miid je huidi miid ñayxiyii, jigix ñaygogapxiyyb nej anajty ti yxiyii.

**17** Paady co je judíojäy ajcxy y'oy ya ca' nigoob tiempo nyajtìgooyich com jabom nnecxich ma ngötujctaacich, e nni'ane'mdiyyich co huen yajmiñyii je Pablo. **18** Co ajcxy ñayguëxi'ci, je huidi anajty ti xii, ca' jac ni ti ayuc anajty ajcxy miidity jadu'n nej iich anajty ti ndijyich. **19** Jeyi janchtiy co jadu'n anajty yminaangixy co Pablo ti ytundigooy ma yi' ajcxy ycostumbre huinma'ñ, etz Pablo capxhuäcxy co je Jesús huidi o'c, juugyñi je'. **20** Com iich ca' nnejhuïy nej ndunipich miid jada jadu'mbi huinma'ñ, chi n'amidooyich Pablo, pen nicxam anajty Jerusalén, jigix jim ngatìyduñich miid jadayaabi yciipi. **21** Pablo ci'm minañ co nigi oy yajtìydunipy jim ma je emperador huidi ane'm jim Roma. Chi nni'ane'mdiyyich co huen jachmach'iñäy, ixti cooni nguexipyich jim Roma ma César.

**22** Chi je rey Agripa yminañ:

—Nañ ooy iich nja'amido'idaani Pablo y'ayuc.

Chi Festo y'adzooy:

—Jabom jëbi ayuc midohuipy.

**23** Com jabom miiñ Agripa etz Berenice miid mayjäy etz xuuxpidijc, chi ytigiiy ajcxy ma tiydundac miid je soldado huindzin ajcxy, etz huinmij'anäctijc. Chi Festo capxyñiguejxy co huen Pablo nicxy yajtzonyii. **24** Chi Festo yminañ:

—Rey Agripa, etz tûg'öciy mij'anäctijc huindzindijc huidi ya ti mnayyöymújcigixy miid iich ajcxy, cha je' je yëydijc huidi oy yi judíojäy ti yxiyii ma iich. Xymixiyich jim Jerusalén, e nañ ya Cesarea, e jatyimminaangixy co jëbi y'ögy. **25** Ca' ti ti tundigooy, paady ca' huaad nyaj'ögibich. Com ti ci'm ñayñibijctzohuïy co jim yajtìyduna'ñ ma je emperador jim Roma, paady ti n'a'ixiyich co nguexaañich. **26** E com ca' ni ti tiy'ajt nej nijayihuibich nhuindzinich, je emperador César, miid yi' yciipi, paady nyajmiiñich ma miich ajcxy, etz tim jayijp ma miich mhuinduu, rey Agripa, jigix jëbi m'amidoohuipy e nmiid'idiipyich ti ii njáayibich. **27** Ca' jadu'n y'óyity nicxy nguexiyich tûg machyjäy jim ma je mij'ane'mbi e ca' ni ti tiy'ajt miidity nej ti yxiyii.

## 26

### *Pablo nimiydägy nej anajty yjatyin ma je rey Agripa*

**1** Chi je rey Agripa nimay Pablo:

—Jëbi ci'm mnayñimiydägyii.

Chi Pablo yujcxajy yci' e ytigiiy nayñigapxtuutip, yminañ:

<sup>2</sup> —Jotcujc nayjihuïyijich, co jëbi nmiydägyich ma miich, rey Agripa, jigix nayñigapxtüdiyibich tûg'óciy jadu'n nej judío jää tî xyxïyich. <sup>3</sup> Com miich mnejhuiyb yajxon nej judío jää ajcxy yhuinma'ñ miidity, etz tijaty tzip yi' ajcxy ymiid, etz jadu'n nej yi' ajcxy y'ixpíjcín oy ñay'ijxquípxigixy.

### *Pablo nigapxy nej anajty chinäy ma anajty ca'ni yjothuimbity*

<sup>4</sup> Tûg'óciy judío jää ñejhuiyb nej tî ndzinäyich ma yi' ajcxy jím ma nnaaxjotich etz jím Jerusalén maabi nyeecepídzimyich. <sup>5</sup> E yi' ajcxy ñejhuiyb nañ jadu'n, e jëbi nigapxcixy jadu'n nej tî nyujcyecpi'atyich. Hue' naydijyijich anajty fariseojää, je tûgpicpyi jää huidi mictägy je judío jää ycostumbre etz ycötújcín payöyp. <sup>6</sup> E jadachambi xytiyduñich miid co njip'ixyich co Dios yajjugypiga'ñ yi jää ajcxy tiibí y'o'ccixy, jadu'n nej Dios yajnimay nmij'ap nmijteedy jecy'ajty. <sup>7</sup> Je majmetzpícipi Israel ymang y'ap y'oc y'ahuijxpy mina Dios cuyduna'ñ nej anajty tî yajnimäyii je' ajcxy ymij'ap ymijteedy. Paady ajcxy Dios ojadaty huindzigi'xiim tzuum. Miich, rey Agripa, nmibicyich co Dios yajjugypigipy je jää tiibí y'occixy, paady ycixpi yi judío jää yxïyich. <sup>8</sup> ¿Na'am co ca' miich ajcxy mibiga'ñ co jëbi Dios yajjugypicy je tiibí ajcxy y'ögy?

### *Nej anajty Pablo jayip'aty mibijcpidijc ixhuidity pahuidity*

<sup>9</sup> Jecyip iich hue' ndijyich oy nduñich co anajty ndzachmidzip'adyijich je Jesús je Nazaretpi. <sup>10</sup> E jadu'n nduñich jím Jerusalén. Miid je teedy mitungmiidipi ycötújcín nbidaacich Jesús yjää may pujxitgoty. E co ajcxy yaj'o'cy, nañ nígapxejt iich co huen yaj'occixy. <sup>11</sup> E nnicxyich anajty majaty judío ñaymujctac jím ndzaachytuñich huidi ajcxy mijpidacp anajty Jesús, jigix ajcxy y'ixmadzipy je' ymibijcín co Jesús je' je' je Cristo. Nigi anajty nmijotmätcootyich ixti nbahuidijttacyich huingnaax huinggajp.

### *Pablo nimiydägy jadüg'oc nej yjothuimbijty*

<sup>12</sup> Miid yi jadu'mbi huinma'ñ nnicxyich anajty jím Damasco. Je teedy mitungmiidipi anajty xyquejxpich, e xymöyich anajty cötújcín. <sup>13</sup> E tû'am, señor rey, iich anajty nicxy, cujc xii anajty co n'ijxyich tûgi tiicxin jacmic ca'ydi xii ytïcxin choon tzajpjoty, xyñigidacyich etz nañ jadu'n huidi anajty ajcxy xymiidnicxich. <sup>14</sup> Huin'it nidüg'óciy iich ajcxy ngiday, e nmidooyich tûg ayuc xymigapxich miid hebreo y'ayuc, xyñimäyich: "Saulo, Saulo, ¿nej co chach xypahuidijttägyich? Ci'm nayyajtzaachyii jadu'n nej huaj yuub co jipconebeiy huidi miid ñumygumyii." <sup>15</sup> Huin'it n'adzooyich, nnimaayich: "¿Mbin miich Huindzin?" E je Huindzin xyñimaayich: "Iich je' Jesús je huidi miich mdzachpahuidijttacpy. <sup>16</sup> Pidig e tinaaygugi', com tî nnayguëxigijich ma miich jigix xymiduniipyich etz mgodiy'ajt'adipy jadu'n nej cham tî nyajnimäy tî nyajnejhuïy, etz jadu'n nej jiini njacyaj'ixa'ñ njacyajnejhuïhua'ñ. <sup>17</sup> Iich miich nnihuänip nyajtzögip ma yi judío jää, etz nañ ma huidi ca' yjudío jääity. Iich miich jím nguejxpy ma huidi ca' yjudío jääity. <sup>18</sup> Nicx jím myajhuinjihuïygixy iich ndiy'ajt, huen ixmach ajcxy yi jibich-huinma'ñ e jadu'n ypidzimipy ajcxy ma je mujcu' y'ané'migixy, etz mijnicxpedipy ajcxy Dios ytiy'ajt. Co ajcxy mibigipy mijpidägipy iich ndiy'ajt huin'it nmöhuiybich tigiydac tzajpjoty ma yi oyjäydijc ity tiibí Dios yajpocyñihuächyii."

### *Pablo cuyduñ nej anajty tî y'ijxmañiyin*

<sup>19</sup> Rey Agripa, jadu'n tî ngapxymidooyich huidi n'ijxich nmidoohuich tzoon tzajpjoty. <sup>20</sup> Jayip ngapxhuäcxich Dios y'ayuc jím Damasco, chi ngapxhuäcxich jím Jerusalén etz tûg'óciy Judea ñaaxjot, etz cham ngapxhuäcxich Dios y'ayuc ma huidi ca' yjudío jääity. Nyajnimäaygixyich huen jothuimbijtcixy, huen mibijccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, etz huen yajtungixy oyjot oyhuinma'ñ jigix ñiguëxigipy co tî yjothuimbijtcixy. <sup>21</sup> Miid jada ycixpi xymajchich ajcxy je judío jää ajcxy ma Dios ytiyc, e xyaj'ögåangixyich anajty. <sup>22</sup> Miid co Dios tî xypubety tî xypudigiyich cha nyajpaadyich juugy. Ngapxhuäcxich Dios

y'ayuc yt'iy'ajt ma tūg'óciy ayoobtijc etz ixpicytijc. Tūg'óciy huidi ngapxpyich je Dios y'ayucnajtzcapxiiybí jaay jecy'ajty, etz je Moisés nañ jadu'n jaay jecy'ajty co jadu'n ytuna'ñyii yjada'ñyii. <sup>23</sup> Hue' yajmina'ñ co je Cristo copicy ayo'n tzaachypí yajnaxipy, e y'ögipy e huin'it jugypigipy, e je' je' je jayijp jääy huidi jugypigip co anajty ti y'ögy. E yajcapxhuäcxip je ayuc yt'iy'ajt ma iich ajcxy judíojaayity.

### *Pablo jahueení cayajjothuimbijty Agripa*

<sup>24</sup> Co Pablo jadu'n yminañ ma anajty ñayñigapxtüdyii, chi Festo miic minañ:

—¡Mlocjiyb miich Pablo! Miid je ixpíjcín nígi m'ahuimbity loci.

<sup>25</sup> Chi Pablo y'adzooy:

—Ca' iich nlocijíy, miich mijtungmiidpi Festo. Yí huidi iich ngapxpyich je' je' tiy'ajtip etz janchip. <sup>26</sup> Yi rey Agripa ñejhuiydaayb yi' tūg'óciy jada, paady nmiydägich aamic jotmic ma yi' yhuinduu; com nnejhuiybich co yi' ñejhuiydaayb jada tūg'óciy, com canan hue' jada yajtuuñ yajmíydacy ayüchytuum. <sup>27</sup> ¿Nej mmibijcpy, miich rey Agripa, jadu'n nej ajcxy yminañ yi' Dios y'ayuccojaaybi? Nnejhuiybich co miich mmibicy.

<sup>28</sup> Chi je rey Agripa y'adzooy, yminañ:

—Janch tím jayinjaty jahuenjaty miich xycayajmibicyich Jesucristo.

<sup>29</sup> Chi Pablo yminañ:

—Oy yjayinjaty yjahuenjatyti ooy mijcajee mgamibicy, chojcpy Dios co miich mmibigipy Jesucristo etz nañ jadu'n tūg'óciy jääy huidi cham xy'amidoo'íjtip iich n'ayuc. Dios chojcpy co mmibigipy Jesucristo jadu'n nej iich nmibicyich, jeyi janchtiy co ca' mmach'idipy jadu'n nej iich nmach'ityich.

<sup>30</sup> Co je Pablo ymijdactay, chi je rey etz gobernador ytinayígy quipxyi miid Berenice etz jacjadyii huidi anajty ajcxy jim. <sup>31</sup> Chi ajcxy ahuingujc oy capxyöygixy Pablo ypcocy, ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—Jada yéydiyc ca' jada ti tundigoy, ca' ypadyii nicxy y'ögy, ni ca' ypadyii nicxy ymach'iñäy pujxtigoty.

<sup>32</sup> Chi Agripa nimay Festo:

—Jébi ixyipy nnajtzmadziyim Pablo co ca' ci'm ycanayñibijctzohuiyi co huen tiydunyii je emperador César jim Roma.

## 27

### *Pablo yajnicxi jim Roma*

<sup>1</sup> Co ajcxy yajnihuinmayii co xyquexáangixyich jim Italia, chi Pablo yajcyejc miid jacjadyii machyjäy ma tūg capitán huidi anajty yxi Julio, je' huidi nihuindzin'ajtp tūgpicy soldadtijc huidi anajty yxi batallón Augusto. <sup>2</sup> Chi iich ajcxy ndigiy ma tūg barco huidi yhuindzin cogajpij jim Adramitio. Je barco hue' anajty ñicxa'ñ ma nijëjity barco jättac jim Asia ñaaxjot. Chi iich ajcxy ndzooni. Miid iich anajty ajcxy Aristarco huidi anajty cogajpij Tesalónica jim Macedonia. <sup>3</sup> Com jabom iich ajcxy nja'ty ma barco jättac jim Sidón. Jim je Julio pa'ayoy Pablo, e ahuaatzi ytu' co huen nicxy co'ixiy ymigügtijc, etz huen je' ajcxy yajcayyii yaj'ügyii. <sup>4</sup> Co iich ajcxy ndzooñ jim Sidón, chi je naax mey'agujcipi yhui'mni anajty'amy huidi yxi Chipre, miid co je poj anajty jijpcobojii je barco. <sup>5</sup> Chi je barco huinyöyñajxy je Cilicia ñaaxjot etz Panfilia ñaaxjot, oy njädyich ajcxy jim Mira, tūg cajp jim Licia ñaaxjot.

<sup>6</sup> Jim je capitán paty tūg Alejandría ybarco hue' anajty ñicxy jim Italia. Chi je capitán iich ajcxy xyajbarcotigii. <sup>7</sup> Canaag xii iich nyöy janch oñdägy, adzaach iich ajcxy nja'ty mihuingon je Gnido co anajty je poj tzach jijpcobojii je barco. Najx iich ajcxy mihuingon Salmón, etz njüyöy'ahuidijtyich ajcxy Creta je mey'agujcipi naax. <sup>8</sup> Adzaach iich ajcxy nja'ty ma barco jättac huidi anajty yxi Buenos Puertos, mihuingon Lasea.

<sup>9</sup> Ti iich ajcxy ooy anajty nxidigoy, e ooy anajty ycodzigiity je barco yajyöyi. Ti anajty je ayuuxii ñajxni, e ti mihiungon anajty je poj tuu tiempo huidi jay ytijpy invierno. Paady Pablo je soldado huindzin jaccapxhuijy, <sup>10</sup> chi Pablo yminañ:

—Huindzindijc, jadu'n nej yam codzigi' jada ooy co njacnicxim barcojoty, ca' yjeciytiy co nicxy ndigooyim miid barco etz miid ñidzimy etz n'o'ctaayim.

<sup>11</sup> E je soldado huindzin yjacmijpidac oy je barco yajyöybí y'ayuc etz je barco capitán y'ayuc, ca'ydi Pablo y'ayuc. <sup>12</sup> Com je' co je barco yjättac ca' anajty y'óity, nicxy jim yajnajxcixy je poj tuu tiempo, chi je jacmaybi ajcxy yhuinma'ñypidacy, co jébi barco yjacyöy, oc'ixaangixy pen yjätcixy jim Fenice ma Creta ñaaxjot. Jim ma tûg barco yjättac huidi y'aguu najtz'ixiiby ma xii pidzimy, e jim anajty je poj tuu tiempo yajnaxaangixy.

### *Je mijpoj mijtigoy ma je mey*

<sup>13</sup> Jadu'n yjajty co je jiinboj hueeni ypidziimy, huin'it huinmay ajcxy co jébi yjactüyöy je barco. Chi ajcxy yajpidigy je mij pujx huidi barco yajtinayxijp, e yajyöychooñ je barco. Chi ñicxy je barco mejypa' mejypa' ma Creta ñaaxjot. <sup>14</sup> Huin'it hueeni tiempo ñajx, chi je micpoj miiñ ma tiichpoj pidzimy, huidi jay ytijpy Euroclidón, jadu'n yhuimbizim, Noreste. <sup>15</sup> Chi je mic poj yajtütigajch je barco, e com ca' anajty ndimdüyöygixni miid je poj ycixpi, chi je mic poj iich ajcxy xyajnicxy adzip ma anajty tzocy. <sup>16</sup> Najx iich ajcxy mihiungon tûg naax mutzpi mejy agujcpi huidi yxiClauda, e adzaach iich ajcxy nyujcjuguicy je mutz barco huidi anajty miimb ixxodzii ma je mijpi. <sup>17</sup> Co ajcxy jugujcpidzimy je mutz barco, chi ajcxy yajtuuñ maychaay e xojtzmuicy je barco aguu. Chi ajcxy yajminajcy je huit huidi anajty poj mic tzach ymajchyp. Je' co chigiiygixy co chimnicxiiby je barco jim ma mejy huidi ca' y'agomity, ma püjot huidi yxiSirte. Chi ajcxy ñayyejcí huen poj yajnicxigixy. <sup>18</sup> Com jabom, com ooy mic anajty je poj, chi ajcxy je chimi my mejy cöjbijptaayi. <sup>19</sup> Je midugiig xiibi, chi iich ajcxy nmejycöjbijptay je tungbejt huidi yajtumyb ma je barco. <sup>20</sup> Ti anajty canaagxi ñajxni e iich ajcxy ca' ma xii madza' n'oc'íjxcixni, miid je mij poj ycixpi huidi anajty iich ajcxy xychachyajtüyöp. Hue' iich ajcxy ndijcixy co ti ndigóoygixyich, ca' ndiy iich ajcxy ndzögipy.

<sup>21</sup> Ti anajty xii tiempo iich ajcxy nyajnajxcixy jaygay, chi Pablo ytinayigy, nimay je jay ajcxy:

—Yëydijctijc, co iich miich ajcxy xycacapxymidooy ca' ngatzoonim jim Creta ñaaxjot, e ca' ixipy jada ayo'n yam jadu'n nbaatim. <sup>22</sup> Jadachambí ca' mdajcixy mmaygixy, ca' ni piñ ytigoya'ñ, oy je barco yajtigoy. <sup>23</sup> Amygoodz je nHuindzin Dios tûg y'ángel ti ñayguëxigii ma iich, je Dios huidi iich ngapxymidooybich, yi' ti quexy. <sup>24</sup> Je ángel ti xyñimäyich: "Ca' mdzigi, Pablo, copicy co mjatyjädipy ma je mij'anembi, je César yhuinduu. Miid miich ycixpi, Dios ñihuänamy yajtzögamy tûg'óciy huidi ji barcojoty, ca' ni tûg y'ögipy." <sup>25</sup> Paady nayjot'amijmóoyigix, yëydijctijc, nmibijcpiy Dios co jadu'n yjada'ñ jadu'n nej yi' y'ángel ti xyñimäyich. <sup>26</sup> Ooy ycopicytiy nicxy nmijpojpejtim ma tûg naax mejy agujcpi.

<sup>27</sup> Majmactz xii je mic poj anajty yajyöyi je barco oyñinej jim ma je mejy huidi yxi Adria, chi mijcutz je barco yajyöybí jihui'ñybijcy co anajty ti mihiungoñ naax. <sup>28</sup> Chi ajcxy quipxy je nii jadu'ñi anajty ycicyity, e hue' ajcxy quipxy iipx xap ycicyity. Jahuengi huin'it jadüg'oc ajcxy quipxy je nii, e hue' oy quipxciy majmocx xap ycicyity. <sup>29</sup> E co anajty chigiiygixy co tiy je barco jipcobonihuijy ma tzaagop, chi ajcxy pidacy niijoty midaax pujx ma barco y'ix, je huidi yxiijip anclas, janch tzigiiby anajty ajcxy y'ahuijxcixy cooni xiimihuijy. <sup>30</sup> Chi je' ajcxy huidi anajty barco yajyöyp yhuinma'ñybaty co yquëga'ñ ameech. Chi ajcxy pidacy niihuingixy je mutz barco. Chi ajcxy ñaybidaaci jadu'n nej jihuijy je ancla jac yajminagaangixy jim ma barco yhuinduu. <sup>31</sup> Huin'it Pablo nimay je soldado huindzin etz je soldadtijc:

—Pen ca' jada huimgiy ma barco, ca' miich ajcxy mejy ypidzimipy.

<sup>32</sup> Huin'it ajcxy tzujctujcy je tzaay huidi je mutz barco anajty miid ycoxochity, chi ajcxy yajcäy je mutz barco nijjoty, e chi je mejy yajnicxyi.

<sup>33</sup> Moñyi Pablo migapxy je jay ajcxy, chi ajcxy nimay co huen huingayñajxcixy, chi Pablo yminañ:

—Cham majmactz xii ma miich ajcxy ca' mmaagixy, e ni ca' mgaaygixy m'uuccixy.

<sup>34</sup> Tun may'ajt caaygixy oy jadu'nyi, copicy jada co njatyñidzoctähuaanim, ni tüg ngöhuay ca' ytigoyaanim.

<sup>35</sup> Co Pablo jadu'n yminanday, chi tüg tzajcaagy conigy, chi jayijp Dioscojuyip yajnajxy mayjäy agujc, chi tujc-huäcxy etz ytigiiy ajcxy caaybi. <sup>36</sup> Mic'amy je jay ajcxy yjotmigiyday nidüg'ociy, e chi ajcxy ytigiiy caaybi. <sup>37</sup> Hue' anajty ñaybáatigixy barcojoty mejtz migo'px jatugi'px majmocxtüg jay. <sup>38</sup> Co ajcxy ycayday, chi jacniigöjibijpy je trig, jigix huen cominacy je barco chimi.

### *Chi barco tüg yquin*

<sup>39</sup> Co yxiimiiy, chi je barco yajyöybí ca' ijxcapy je naax, e y'ijxpaty tüg it ma mejy huen ycoguegixy, e jim anajty püjot. Chi ajcxy yhuinma'nybaty co'ixaangixy pen jëbí jim yjäty je barco. <sup>40</sup> Chi ajcxy tzujctujcy je tzaay huidi anajty miid yxochity je anclas, e chi anclas yhui'mni nijjoty, huin'it ajcxy miguejiiy je niigaap huidi tumb co tümöy je barco. Chi huit jadüg'oc ajcxy pidacy huidibi pojmajtzp. Chi je barco ytigiiy yöyb, tiiy ajcxy yajnicxy ma püjot. <sup>41</sup> E chi oy minaybadyii ma anajty je mejy mejtz it oy mic ycujiñ, chi oy yjëpxy püjoty. Je barco ijjp oy ytigiiy tätzpicy ca' huaad y'ocyücxni, e je barco ijjx oy ytigiiyñ aguejthuäcxpi ymiid je mejy püjoty ymijaa. <sup>42</sup> Chi je soldado yjaya'ögaañ je machyjäy ca'ydi yqueeccixy ayaahuip. <sup>43</sup> Je soldado huindzin ca' a'ixiyy nicxy yaj'ögyii Pablo, chi nimay soldado ajcxy co huen ixmajtcixy yi machyjäy. Chi je soldado huindzin nimay je jay ajcxy co huen niidigiygixy pinjaty jajtp yau. <sup>44</sup> E huidi ca' jajtcixy yau jaydëbi niidigiygixy miid pu'y etz miid barco pedasi. Jadu'n ajcxy nidüg'ociy ymejy ypidzimday.

## 28

### *Pablo yjädy ma tüg naax mejy'agujcpí huidibi yxi Malta*

<sup>1</sup> Co iich ajcxy niibidzimday, chi iich ajcxy nejhuiy co je naax mejy agujcpí hue' anajty yxi Malta. <sup>2</sup> Je conaax ajcxy ooy oyjäy'ajtin tuuñ miid iich ajcxy, chi ajcxy yajmijiyy jiiñ mij, miid co anajty ooy ytihchity, etz co anajty ooy ytuubojo. Chi xyñimay iich ajcxy co miiñ n'ocxáamgixyich. <sup>3</sup> Chi Pablo ytigiiy jäxycajpmujcpí, e chi pidacy jiinjoty. Chi tüg ahua'n iyujc pidzimy, yquëgy anajty miid je anbi, chi Pablo ymajtzi ma yci'. <sup>4</sup> Co je cogajp ajcxy ijxy je ahua'n iyujc ytiyyäy ma Pablo yci', chi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—Jadayaabi yëydijc, jay yaj'öcpí jada. Oy ca' ti y'ögy mejyjoty, je tiydumbi tzajpjotypi ca' a'ixiyy nicxy yjactzinäy.

<sup>5</sup> Chi Pablo yci' huinxidicxy, e jiinjoty oy ycäy je ahua'n iyujc, e ca' Pablo ni nej yjajty.

<sup>6</sup> E tüg'ociy je jay tzach'ahuijxcixy mina anajty y'ocquixig, o mina anajty y'oc'ögy. Ti anajty ooy y'ahuijxcixy jecy; co ajcxy ijxy ca' ni nej yjaty, chi ajcxy yhuinma'ñ yajtigajch. Yminañ ajcxy co Pablo hue' jada'yi tüg dios.

<sup>7</sup> E mihuingon anajty je Publio ytijc, je huidi nigohuajc'ajty je jimbí naax mejy'agujcpí. Je Publio xyajjättacich ajcxy, e xyajcaay xyaj'uucich iich ajcxy yajxon tugig xii. <sup>8</sup> Jadu'n yjajti co je Publio anajty yteedy ypiygii miid tooy gohuajc etz miidity anajty ni'ypa'm. Chi Pablo oy ixy je pa'mjäy. Chi Pablo Dios mibijctzoy, e chi cñixajy, e yajtzoocy. <sup>9</sup> Miid jadaay miñ ajcxy nijëjity pa'mjäy huidi anajty ajcxy tzinaayb ma je naax mejy'agujcpí e chi ajcxy chooctäy. <sup>10</sup> Miid jada yciixpi nyajcömäy iich ajcxy, e nyajmooyich iich ajcxy tijaty huidi iich ajcxy nidüyöipy barcojoty.

### *Chi Pablo oy yjädy jim Roma*

<sup>11</sup> Tugiig po' iich ajcxy anajty ti n'ijtni jim. Chi iich ajcxy nbarcotigiiy ma tūg barco huidi anajty je tuuboj tiempo ti yajnaxy jim Malta. E je barco capitán jim anajty ycogajpiy Alejandría. E je barco ymīd anajty ahuinax huidi anajty yxii Cástor etz Pólux huidi ajcxy dios'ajtpy. <sup>12</sup> Chi iich ajcxy oy njäty ma je barco jättac huidi anajty yxii Siracusa. E jim iich ajcxy nhui'miiy tugig xii. <sup>13</sup> Ndzoñich ajcxy Siracusa barcojoty, nicxy iich ajcxy mejypa' mejypa', ixti nja'tyich ajcxy jim Regio. Com jabom oy ypídzimy jiinboj, chi co maax oy nja'ty iich ajcxy Puteoli. <sup>14</sup> E jim iich ajcxy nbaaty nijéjity jää huidi anajty mijpidaacp Jesús. Je' ajcxy xycuhuaniiyich co iich ajcxy jim hui'mipy tūg semaan. Chi iich ajcxy jadüg'oc ndzooñ, nnicxyich ajcxy jim Roma. <sup>15</sup> Je mibijcpidijc ajcxy huidi anajty jim Roma ymidou ajcxy ayuc co iich anajty ajcxy jim nicxy, chi ajcxy chooñ nijéjity oy xyijpcobadiiygixyich ma je cajp mercado miid huidi anajty yxii Foro de Apio. Jacjadyii mibijcpidijc oy xyijpcobadiiyich ma tūg jättac huidi anajty yxii, Tres Tabernas. Co Pablo jjipco'ixiiy je mibijcpidijc ajcxy, chi Dioscojuyip yajnaxy etz ñayjihuiyi janch jotcujc. <sup>16</sup> Co iich ajcxy nja'ty jim Roma, chi je soldado huindzin cíyejcy je machyjäy ma je comandante, per a'ixiiby co Pablo tzinäy ahuingujc ma tūg pijctzoydijc, jëyi anajty tūg soldado ycuend'adyii.

### *Chi Pablo Dios y'ayuc capxhuäcxí jim Roma*

<sup>17</sup> Tugiig xii maabi Pablo anajty yjäty jim Roma co capxyñiguejxy je judío huinmij'anäctijc huidi anajty ajcxy tzinaayb jim Roma. E co ajcxy ñaymujci, chi Pablo yminañ:

—Migügtijc ajcxy, oy iich ca' ti ndundigooyich miidi judío jää ajcxy etz miid ajt nmij'ap nmijteedy ycötújcín, chi je judío jää ajcxy xymajchich etz xycíyejcich ma romano tungmiidpi jim Jerusalén. <sup>18</sup> Co je romano tungmiidpi ajcxy xy'amidooyich, huin'it ajcxy xyjanajtzmadzihuaañich, ca' ti ajcxy paaty ma iich huidi ajcxy xyajco'ögihuibich. <sup>19</sup> Co je judío jää yjotmätcoty ajcxy, ca' ajcxy a'ixiy co nyajnajtzmadzihuibich, chi nayñibijctzohuiyich co nyajtiydunipyich ma je mij'anembi ya Roma, oy iich ca' ti xihuin nmiddity miid iich nmigonaax nmigogajpich. <sup>20</sup> Paady ti ngapxyñiguejcxicy co nyajmiedmiedäga'ñ ajcxy tigix co nmach'ityich. Miid co iich ajt n'ahuijxim co Dios ni-huäna'ñ yajniidzöga'ñ yi Israel jää etz yajjugypiga'ñ je jää tiibí y'öccixy. Paady jadachambí nyajpaadyich mach.

<sup>21</sup> Chi ajcxy y'adzooy:

—Ca'ní iich ajcxy ni ti necy xyñijäty huidi tzoomb jim Judea miid miich ycixpi. E ni tūg ajt nmigügtijc ca' jibic xyñimiädägy. <sup>22</sup> Nja'amido'idaamyich jadu'n nej miich mmiyädägy, com nnejhuiybich co huen yma'amyity jää ymidzip'ajty je jemyibi y'ijxpíjcín.

<sup>23</sup> Chi tūg xii ajcxy agapxtujcy. Co oy paady mina anajty ti agapxtuccixy, chi mayjäy ñayyöymujci ma je Pablo anajty jättac miidity. Jopy ajcxy yajtzondacy capxi miydägiixi ycootztzuu'iy, jadu'n Pablo tzachyajniamaaygixy je Dios y'ayuc nej Dios yhuinma'ñ miidity. E yajjothuimbidaangixy anajty ma je Jesús miid co capxticxy je Moisés ycötújcín nej anajty yjaybetyity, etz jacjadyii ayuc cojaaybi ñecy. <sup>24</sup> Nijéjity cobijs ajcxy nej Pablo anajty ymina'ñ, etz nijéjity ca' ajcxy mibijcy. <sup>25</sup> Co ca' anajty ajcxy min xyipy yajtugiyy yhuinma'ñ, chi ajcxy ix yca'ixy yöychóongixni. Chi Pablo yminañ:

—Tiytudägy je Espíritu Santo nimay je nmij'ap nmijteedy ajt co yajcapxy je profeta Isaías co yminañ:

<sup>26</sup> Nicx nima' je jää ajcxy: Miich ajcxy oy mjamidoihuipy n'ayucich, per ca' ajcxy mhuinjihuipi; oy mjahuindíicxcicixy, e ca' ajcxy mhuinjihuipi.

<sup>27</sup> Com jada jää ajcxy hue' yjot'ahuimbijtcixy janch juuñ, e ymidoogixy oyñinej, jadu'n nej jihuiy yhuimbiz'ijtcixy, e ni ca' y'oc'ijxcixy miid yhuin e ni ca' ocmidoogixy miid yta'tz'ac, ni ca' huinjihuigixy miid yjot yhuinma'ñ, ni ca' minipy ajcxy ma iich jigix myajtzögibich.

<sup>28</sup> Nejhuíygíxy miich ajcxy co jadachambi etz jacnicxpi xii tiempo Dios y'ahuaníyb y'ayuc ytiy'ajt nej jébi jäy y'alma ajcxy yajnïdzögípy ma je jäy ajcxy huïdi ca' yjudíojäyity, e je' ajcxy y'amido'idiipy.

<sup>29</sup> Co Pablo jadu'n nimay ajcxy, chi ajcxy ñicxtáaygixni chach ñayhuin'ibéjtigíxy ñayhuingapxpéjtigíxy miñ xyípy.

<sup>30</sup> Pablo mejtz jímijt jím chinay ma je pijctzoydijc jím Roma, e yajxon xiic'adzoy capx'adzoy piñ miñ ycogapxiyii. <sup>31</sup> Janch agujc jotcujc anajty capxhuäcxy je Dios y'ané'miñ, e yaj'ixpícy je Huindzin Jesús ytiy'ajt, e ni piñ ma ycapx'adugyii.

## ROMANOS

# Yí Necy Huidi San Pablo Yajniguejx Je Mibijcpidijc Jim Roma

<sup>1</sup> Iich Pablo tumbich ma Jesucristo ytung. Jesucristo ti xyajni'bicyich co nduna'ñich ma yi' ytung quipxy miid yi' y'apóstol ajcxy. Ti xypidägyich ma jada tung tügijip co ngapxhuäcxibich Dios y'ayuc yti'ajt oybi.

<sup>2</sup> Dios jecy'ajty y'ayuc yajhui'my cojaj ma yi' y'ayucnajtzcapxiybi ñecy co quexa'ñ anajty je Cristo ya naaxhuiñ. <sup>3</sup> Ngapxhuäcxyich jada ayuc jadu'n nej ajt nHuindzin Jesucristo, je Dios y'ung, yma'xung'ajty ya naaxhuiñ. Hue' yi' ñinicx paty ma yta. E yi' yta je rey David je' ymij'ap'ajti ymijteedy'ajti. <sup>4</sup> Per Jesucristo ti paady ma Dios yi' yjihui'ñ ymic'ajt. Co Dios yajjugypijcy y'ung ma anajty ti y'ögy miid yjihui'ñ ymic'ajt, chi ti yajnejhuíy anajty je naaxhuiñyäy co Jesucristo hue' je' Dios y'ung, huidibi miid huädz yjot huädz yhuinma'ñ, etz nañ ymic'ajt. <sup>5</sup> Co Dios yajjugypijcy Jesucristo ma anajty ti y'ögy, chi mijmay'ajt tuñ miid iich ajt yciixpi. E nañ miid Jesucristo yciixpi Dios ti xyajni'bicyich co ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc yti'ajt ma yi mayjäy ajcxy ma tüg'óciy naax cajp, jigix jëbi mayjäy mibijccixy e nañ capxymidoogixy Jesucristo. <sup>6</sup> E miich ajcxy huidibi tzinaayb jim ma yi cajp huidibi xiijip Roma, nañ jadu'n Dios miich ajcxy ti xyhuin'ijcixy jëbi ajcxy Jesucristo xyjäy'adyii.

<sup>7</sup> Jada necy nguejxypich ma miich ajcxy nidüg'óciy huidibi jim yajpatcixp ma yi cajp huidibi xiijip Roma. Dios miich xychojccixp xyjihuiygixp, e nañ Dios ti xyhuin'ijcixy jaydëbi yi' xyjäy'adyii, etz nañ jaydëbi mdzinaaygixy miid huädz mjot huädz mhuinma'ñ. Huen iich ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy etz nañ xyajjotcugihuip ajcxy.

### *Pablo nicxy mibijcpidijc cogapxihua'ñ jim Roma*

<sup>8</sup> Tim jayijp nyajnjxpich jäygidaacin ma Dios, miid Jesucristo yxi, co miich ajcxy ti mmibijccixy Jesucristo. Mayjäy ma nidüg'óciy naax cajp ti nejhuiygixy jadu'n nej miich ajcxy ti mmijpidaaccixy Jesucristo. <sup>9</sup> Iich tumbich ciyxjot huinjot ma Dios ytung, co ngapxhuäcxyich Dios y'ayuc yti'ajt miid Jesucristo yciixpi. Dios yi' tiy'ajt yegip jadu'n nej jabom jabom Dios nmibijctzooyich miid miich ajcxy yciixpi. <sup>10</sup> Dios nmibijctzooybich pen yi' jadu'n tzojcp co jëbi nnicxyich cham tiempo jim ma miich ajcxy myajpaady. Canaag'oc iich miich ajcxy nicxy nja'ixaangixy, e ca' y'oyiy nej nícxibich. <sup>11</sup> Ooy njanijot'atyich co iich miich ajcxy nicxy n'ixaangixy, jaydëbi ngapxhuäcxibich Dios y'ayuc ma miich ajcxy miid Dios yjihui'ñ ymic'ajt, e nañ ngapxhuäcxibich Dios y'ayuc ma miich ajcxy jaydëbi tiydudägy mmibigipy ajcxy Jesucristo. <sup>12</sup> Pen oyiiyb nej nícxibich ma miich ajcxy myajpaady, chi jëbi njotcugihuibyich co anajty n'ixyich nej miich ajcxy mibijccixy Jesucristo, e nañ jaydëbi mjotcugihuipy miich ajcxy co anajty m'ijcixy nej iich nmibicyich Jesucristo, e jadu'n nayyajjotcugiyim miñ xyipy.

<sup>13</sup> Ndzojcpich co miich ajcxy mnejhuihuip co canaag'oc ti njapidägyich nhuinma'ñich co anajty nnicxa'ñich ma miich ajcxy myajpaady, e ca' y'oyiy nej nícxibyich. Njijp'ijxypich co oyihuip jadachambí tiempo jadu'n nej jëbi nnícxibyich jim ma miich ajcxy. Com njacyaj'ixpigaamybich miich ajcxy, e nañ njacyajmibigaamybich ajcxy Dios y'ayuc. Tim jadu'n nej nduñich canaag agajp ma chinaaygixy yi jacjadyii jäy huidibi ajcxy ca' yjudiojäyity. <sup>14</sup> Dios jadu'n xyajni'bijcich jada tung, paady copicy co ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc ma tüg'óciy jäy, etz majaty naax cajp. Ngapxhuäcxamybich Dios y'ayuc ma yi jäy ajcxy huidibi griego ayuc cápxcixp, etz ñan ma yi jäy ajcxy huidibi ca' griego y'ayuc capxcixy. Ngapxhuäcxamybich Dios y'ayuc ma yi ixpicy jäy ajcxy, etz

nañ ma yi jäy ajcxy huidibi ca' y'ixpicyity. <sup>15</sup> Paady ycixpi ooy ndzachcapxhuäcx'a'ñich Dios y'ayuc ma miich ajcxy huidibi yajpatp jim Roma nañ jadu'n.

### *Je ayuc tiy'ajt oybi*

<sup>16</sup> Ca' nmidzo'ydunyijich Cristo y'ayuc ytiy'ajt. Com je' jada je oybi ayuc huidibi tzoon ma Dios, ymild yi' Dios ymic'ajt jigix jëbi tûg'óciy jäy ajcxy paadipy pocy huinmeecxin, pinjaty cöbigaamb Cristo y'ayuc. Tim jayip ti ngapxhuäcxy Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt ma yi judiojäy ajcxy, e jac'axam ma yi huidibi ajcxy ca' yjudiojäyity. <sup>17</sup> Jesucristo ytiy'ajt xyajnejhuiyim co nmibijcim co Cristo ti jöch ajt nbocy etz nxihuün, chi Dios xycöbigaanim jadu'n nejihuüy tudägyäy. Ca' ji jadug huinma'ñ nej Dios jëbi xycöbijcim jadu'n nej jihuüy tudägyäy. Com jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy ma jadu'n yminañ: "Pinjaty tudägy'ajtin ti paady miid co ti mijpidägy Dios y'ayuc, hue' je' tzinähuip, ca' yjugy'ajtin ycixipy ytigoyipy."

### *Je naaxhuiñjäy ajcxy ypocy*

<sup>18</sup> Copicy nbaatim tudägy'ajtin ma Dios, com je Dios huidibi tzinaayb tzajpjoty ti xyajnejhuiyim co yi' tzaachytuna'ñ mictägy tûg'óciy jäy ajcxy huidibi midundigoob y'i ytiy'ajt, tûg'óciy huidijaty jibic huinma'ñ ymild, tûg'óciy yi' ajcxy huidibi yajtigoob Dios ytiy'ajt miid je jibicpi huidibi ajcxy ytumyb. <sup>19</sup> Com yi jäy ajcxy huidibi jibicjot jibic-huinma'ñ miid, y'ixpy ñejhuiyib ajcxy Dios ytiy'ajt, com Dios ti pidägy yi' ytiy'ajt ma yi' ajcxy yjot yhuinma'ñ. <sup>20</sup> Ñejhuiyib jäy ajcxy Dios ytiy'ajt, com mabaad oga'n Dios yajcoy naaxhuiñbi ixti chambaad, quexicp ya naaxhuiñ Dios ymic'ajt y'ixpejt, oy ca' pin Dios ixy, huidibi Dios ti cojy ti macxy yejcpy ijxpejt co Dios yjijiity, etz Dios ymic'ajt huinixii huinitiempo ijtp yi', ca' ycixipy ytigoyipy nimina. Co anajty Dios tzaachytuna'ñ yi pocyjäy ajcxy, ca' ajcxy ni ti ayuc miid huaad adzohuimbidip Dios miid ajcxy ypocy ycixpi. <sup>21</sup> Com ñejhuiyib ajcxy co ji Dios yajpaady, e ca' ajcxy ojadajtcixy ca' ajcxy huindzigiygixy Dios. E nañ ni ca' ajcxy yajnaxy Dioscojuyip ma Dios. E nañ jadu'n ajcxy ñaybiadacigixy amij agix, yhuinma'ñ ixtaaygixy huidibi ca' ytiy'ajtity. Yajtigooyi ajcxy Dios ytiy'ajt ma ajcxy yjot yhuinma'ñ, e nañ miid ajtcixy tzuuhuinma'ñ. <sup>22</sup> Yi jadu'mbi jäy ajcxy hue' yhuinma'ñ pidaccixy co ajcxy ooy ycohuinma'ñity, co ajcxy ooy y'ixpicyity, e ca' yjanchity, tzuu huinma'ñ ajcxy ymild. <sup>23</sup> Ma yjapadyii ojadajtcixy huindzigiygixy Dios huidibi ymic'ajtin y'oy'ajtin ca' ycixipy ytigoyipy nimina. Chi ajcxy yajtigach yjot yhuinma'ñ, e huindzigiygixy jäy y'ahuinax e jäy ajcxy yjugy'ajtin etz y'oy'ajtin cixaamb tigoyaamb. Ixti mijpididaaccixy nañ jadu'n joon y'ahuinax, iyujc y'ahuinax etz tza'ñ y'ahuinax.

<sup>24</sup> Co jäy ajcxy jadu'n ytundigoy, paady Dios ñajtz'ixiyyin ajcxy, huen tundigooygixy nej anajty ci'm jibichuinma'ñ nijot'ajtcixy. Ñaymidundigóoyigixy ñiniçx miñ xyipy huidibi janch oy midzo'yduuni. <sup>25</sup> Ma yjapadyii ixipy mijpididaaccixy je tiy'ajt tiyudägyp nej Dios ti yecy, huin'it ajcxy mijpididaaccixy anii huidijaty jäy ti cojy ti macxy. Ma yjapadyii ixipy huindzigiygixy Dios, huidibi ci'm ti yajcojta tûg'óciy tijaty ji yajpaatp, huin'it ajcxy huindzigiygixy jäy y'ahuinax joon y'ahuinax, etz iyujc y'ahuinax huidijaty ca' ti mic'ajt miidity. Copicy n'ojadajtim ngömaayim Dios huinixii huinitiempo. Amén.

<sup>26</sup> Miid co jäy ajcxy tzachhuindzigiygixy jäy y'ahuinax etz jactijaty ahuinax, paady ycixpi Dios ajcxy ñajtz'ixiyyi, chi ajcxy tungixy yi jibic-huinma'ñ huidibi ci'm ñijot'ajtcixyp huidibi oy ymidzo'yduuni. Töxyjäy ajcxy ma yjapadyii chináaygixy tudägy miid ñäy, chi ajcxy ñaymiidtzináayigixy e ñaymiidtundigóoyigixy actöxyjäydijc. <sup>27</sup> Yeydijctijc ajcxy nañ jadu'n ñaymiidtundigóoyigixy miñ xyipy. Ñaymiiddzináayigixy ma yjapadyii iyxipy chinaaygixy miid töxyjäy ajcxy, huin'it ytundigooygixy ma Dios ytiy'ajt. Ci'm nijot'ajtcixy jibic-huinma'ñ huidibi oymidzo'yduuni, ypátcixy ma ajcxy ñiniçx je tzaachhypi huidibi Dios ypidacpy miid yi' ajcxy ypocy ycixpi.

<sup>28</sup> Co yi jää ajcxy jadu'n ci'm yhuinma'ñ ti pidaaccixy co ca' yajmij'ada'ñ Dios, paady ycixpi Dios ñajtz'ixiyii ajcxy. Huen tim tungixy huidibi ajcxy ci'm ñijot'ajtpy, huidibi Dios ca' jäygidägy. <sup>29</sup> Jää ajcxy ooy mij jibic-huinma'ñ canaagnax nijot'ajtcixy; yëydiictijc ooy ajcxy jibic-huinma'ñ tungixy; ooy ajcxy migapxtigoy töxyjää ajcxy; ooy ajcxy adzojccixy comeen'ajtin; ooy mi'ijxtinaaygixy ymigügtijc; ca' ajcxy ymigügixaangixy; ooy ajcxy yjääyaj'öccixy; ooy ajcxy chiptunaangixy; ca' ajcxy ycapxymidoohuaangixy; ooy ajcxy ymigüg huin'iingixy; ooy ajcxy ypiitzcapxcixy; ca'p ajcxy ymigügixaangixy. <sup>30</sup> Jää ajcxy ooy nigapxy ni'oiji ymigügtijc; ca' ajcxyixaangixy Dios; ca' ti jäygidaaccixy; ooy ajcxy amij agix ñayjihuüyigixy; ooy ajcxy ci'm ñaygomáayigixy; ooy ajcxy cojy macxy jibic-huinma'ñ, ca' ajcxy capxymidoogixy ytaj yteedy. <sup>31</sup> Jää ajcxy ca' y'ayuc-huinjihuüyigixy; ca' ajcxy cuydungixy yci'm'ayuc; ca' ajcxy ni pin tzojccixy jihuüyigixy; ca' ajcxy ni pin pa'ayoogixy. <sup>32</sup> Jadayaabi jää ajcxy ñejhuüyib co Dios ti cojy ti macxy ycotujcin co pinjaty tundigooyb jadu'n miid Dios ytiy'ajt, tigooyip ajcxy yjugy'ajtin. Oy iyxipy yi jää ajcxy janejhuüyigixy co padaangixy y'o'cin, huin'it ajcxy jactimtungixy jibic-huinma'ñ, e nañ jadu'n jocuyc ajcxy co jac pinjaty jibic-huinma'ñ tungixy.

## 2

### Dios tiydump jadu'n nej yi' tzocy

<sup>1</sup> Paady co miich migüg m'ix'ixy mba'ixy ti yatumyb, ti migüg ycapxyp ti anajty pocy mnaymöyii, oy iyxipy ypinjäy ñejpyjäity. Miich ooy ti pocy m'ixy ma huing jää, e nañ jadu'n miich ooy mij mdundigoy, tim jadu'n nej yi' ajcxy ytundigooygixy. <sup>2</sup> Nejhuiyim co Dios tudägy ytuñ co tzaachytuñ tük'óciy pinjaty tundigooyb. <sup>3</sup> E miich co migüg m'ix'ixy mba'ixy ti yatumyb ti migüg ycapxyp, nañ jadu'n miich Dios xychaachytuna'ñ. ¿Nej mdijy mdzögip co anajty Dios xytiyduna'ñ? <sup>4</sup> ¿Nej ca' mjäygidägy nej Dios mij ooy may'ajt oy'ajt ti tuñ miid miich, nej ooy mij ti xypa'ayoy, mij ti xymimecxtucy? ¿Nej ca' mnejhuüy co Dios mij ooy xypa'ayoy xymimecxtucy, jigix mjothuimbidipy nej mdundigoy ma Dios ytiy'ajt? <sup>5</sup> Miid co ooy mjotjuuñity mgöjuuñity, ca' ajcxy mjothuimbida'ñ, ca' ajcxy m'ixmadza'ñ nej ajcxy mdundigooygixy. Paady ycixpi Dios huidibi tudägy tumb nügi miich yi' ooy mij xychaachytuna'ñ co anajty xii tiempo ycixy ytigoy, e Dios chaachytunamyb jää ajcxy miid ypcocy ycixpi. <sup>6</sup> Co anajty Dios tiyduñ yi naaxhuiñ jää, chi yajnigidagihua'ñ nidüg nidüg nej anajty ti chinäy. <sup>7</sup> Nijejity jää ajcxy oyjot oyhuinma'ñ tungixy jabom jabom, yjiip'ijxpy ajcxy co Dios oybi ymöhuaanigixy, nañ yjiip'ijxpy ajcxy co Dios ycömayiib, yjiip'ijxpy ajcxy yjugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina. Yi jadu'mbi jää Dios ymöhuaamby jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina. <sup>8</sup> Per Dios chaachytunamyb mijcajee yi jää ajcxy huidibi ca' ycapxymidoohuaangixy, huidibi ca' cuydungixy Dios ytiy'ajt, huidibi ajcxy tumb jibic-huinma'ñ. <sup>9</sup> Ayo'n tzaachyipi ypadamyb tük'óciy jää ajcxy huidibi jibic-huinma'ñ ti tuñ. Nañ jadu'n miich judiojäy ajcxy tim jayijp mbadaangixy tzaachyipi, pen mdundigooygixp, e chiini yi jacjadyii jää padaangixy tzaachyipi, pen tundigooygixp. <sup>10</sup> Tük'óciy pinjaty oyjot oyhuinma'ñ tungixp, Dios ymöhuaamby yi' ajcxy oy'ajtin, nañ cömayaaniip yi' ajcxy Dios, etz nañ yajjotcugihuiib ajcxy. Tim jayijp yi judiojäy pada'ñ ajcxy oybi, etz jac'axam yi jacjadyii jää ajcxy.

<sup>11</sup> Dios ca' tiydumpa'ñ jää ajcxy huin'ijxpety, quipxyjaty tiydumpa'ñ nidüg'óciy jää ajcxy. <sup>12</sup> Nidüg'óciy jää ajcxy huidibi tundigooygixp, Dios yajtigoyaanip ajcxy yjugy'ajtin. Yi jää ajcxy huidibi ca' miidit Dios ycotujcin huidibi cojaayip, Dios yajpocycähuaanip ajcxy, com ymiid ajcxy Dios ytiy'ajt ma yjot yhuinma'ñ. Yi jää ajcxy huidibi miid Dios ycotujcin cojay, Dios yajpocycähuaanip ajcxy miid yi' ycotujcin huidibi cojaayip. <sup>13</sup> Yi jää ajcxy huidibi nigoob amido'ijtp co yajcapxy Dios ycotujcin, e ca' ycapxymidoogixy, ca' yçöbiga'ñyii Dios jadu'n nej jihuüy ytudägyjäity. Yi jää ajcxy huidibi capxymidoob Dios ycotujcin, Dios cöbigaanip co ajcxy ytudägyjäity. <sup>14</sup> Yi jää ajcxy huidibi ca' miidit Dios

ycötujcin huidibi cojayip, co ajcxy nijot'ajtcixy oyjot oyhuinma'ñ jadu'n nej Dios tzocy, jadu'n nipaady nej jihuüy ajcxy miidity Dios ycötujcin. <sup>15</sup> Co je jääy ajcxy oyjot oyhuinma'ñ tungixy, huin'it yajniguëxicciixy co ajcxy ymiid Dios ycötujcin ma ajcxy yjot yhuinma'ñ. E co paatcixy jibic jot jibic-huinma'ñ, huin'it jibic ñayjihuüyigixy. E co patcixy oyjot oyhuinma'ñ, huin'it ooy oy ñayjihuüyigixy. <sup>16</sup> Jada je'du'n je jemybi oybi ayuc huidibi ngapxhuäcxypich co miinip je xii je tiempo co Jesucristo, miid Dios ycötujcin, tiydunip tük'öciy jääy ajcxy nej anajty yjot yhuinma'ñ ajcxy miidity, tük'öciy pinjaty ti tuñ ayüch ameech tijaty.

### *Je Dios ycötujcin huidibi Moisés yjay jecy'ajty*

<sup>17</sup> Miich ajcxy huidibi minamb co mjudíojaity, miich ajcxy mmijpiidaacciixyp Dios ycötujcin, je jecyip huidibi jaybetyip. Miich ajcxy mnaygomáayigixy co miich ajcxy Dios xyjäy'adyii. <sup>18</sup> Miich ajcxy mnejhuiiyb nej Dios tzocy nej huaad mjäy'ajtcixy. E nañ ti m'ixpicy Dios ycötujcin huidibi ti xyajnejhuiygixy huidibi tiy'ajt jac'oyip. <sup>19</sup> Miich ajcxy minamb co janch janch co miich ajcxy Dios ytiy'ajt myejci ma yi jääy ajcxy huidibi ca' Dios ytiy'ajt miidity, jadu'n nipaady nej jihuüy tük huintzpi mhuijtzoy, e nañ jadu'n nipaady nej jihuüy mgodicxy je jääy ajcxy huidibi agootztuum tzinaayb. <sup>20</sup> Miich ajcxy judíojaay myaj'ixpijcpy yi jääy ajcxy huidibi ayoob, huidibi ca' ti tiy'ajt nejhuiygixy, e mgapxhuijy yi jääy ajcxy huidibi ca' yhuinma'ñymejtzixy. Miich ajcxy minamb co m'ayuc etz mdiy'ajt mbaatcixy ma Dios ycötujcin huidibi jaybetyip. <sup>21</sup> Miich ajcxy myaj'ixpijcpy jacjadyii jääy ajcxy Dios ytiy'ajt. ¿Nej co ca' ci'm mguydungixy nej ti myaj'ixpijccixy? Myaj'ixpijcpy ajcxy jacjadyii jääy co ca' huaad ymeetcixy, e miich ci'm ajcxy meetzp. <sup>22</sup> Miich ajcxy myaj'ixpijcpy jacjadyii jääy co ca' huaad migapxtigoy töxyjäy ajcxy, e ¿miich ajcxy nej co mmigapxtigooygixy töxyjäy ajcxy? Miich ajcxy ci'm minamb co ca' huaad yajhuindzigi y tzaaboch quipychech, e miich ajcxy ci'm mdzachmeech je meeñ ma je tzajptijc ma je quipychech y'ity. <sup>23</sup> Miich ajcxy mdzachnaygomáayigixy co mguydungixy Dios ycötujcin. Miich ajcxy m'ixtiy Dios miid co ca' ajcxy mguyduni yi' ytiy'ajt. <sup>24</sup> Paady jadu'n jaybety miiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n ymina'ñ: "Com co miich ajcxy mdundigooygixy, paady ycixpi yi' jacjadyii jääy ajcxy nigapxy ni'oñy Dios yxii."

<sup>25</sup> Co ajcxy mguyduunip Dios ycötujcin, huin'it Dios xytunipcuendi co miich ajcxy miidity je tiy'ajt ma mniniçx co Dios xyjäy'adyii. Co ca' ajcxy mguyduunip Dios ycötujcin, huin'it Dios ca' xytunipcuendi co miich miidity je tiy'ajt ma mniniçx co Dios xyjäy'adyii. Jadu'n nipaady nej jihuüy ca' mdiy'ajttiy'ity. <sup>26</sup> Co yi' jacjadyii jääy ajcxy huidibi ca' miidity tiy'ajt ma ñiniçx, e cuyduni ajcxy Dios ytiy'ajt, jadu'n nej ajcxy ytiy'ajttiy'ity. <sup>27</sup> Yi' jacjadyii jääy co ajcxy cuyduñ Dios ytiy'ajt, yi' ajcxy capxpaady'idiip ma Dios. E miich ajcxy judíojaay mbocycähuip miich ajcxy, oy miich ajcxy mijamidity ixyipy Dios ycötujcin huidi cojaayip, pen ca' mguydungixy. <sup>28</sup> Je ijxpejt janchipi co pinjaty Dios yjäy'ajtyp, canan je' je ijxpejt huidibi ymiid ma yjot yhuinma'ñ, je oyjot oyhuinma'ñ huidibi ymiid, je ijxpejt co je Espíritu Santo ti yajhuächyii yjot yhuinma'ñ, canan je' je tiy'ajt co ti cuyduñ je jecyip cötujcin huidibi cojay ijtp. Yi' jadu'mbi jääy ajcxy cömay'idiip ma Dios, e ca' yco may'ida'ñ ma jääy ajcxy.

## 3

<sup>1</sup> Pen tiy'ajt jadu'n nej nmmina'ñich, ¿ti jäygidaacin yi' judíojaay ajcxy ymiid ma Dios huidibi yi' jacjadyii jääy ajcxy ca' miidity? ¿Ti jäygidaacin ajcxy ypatpy co ajcxy miidity tiy'ajt ma ñiniçx co Dios yjäy'adyii? <sup>2</sup> Yi' judíojaay ooy canagnax oy'ajtın jamidity. Tim jayijp Dios yajnibjci ajcxy yi' ycötujcin yi' y'ayuc huidibi cojaayip. <sup>3</sup> ¿Nej mdijy co Dios ca' cuyduna'ñ yi' y'ayuc miid yi' judíojaay ajcxy miid co nijejity judíojaay ca' cuyduñ yi' ycötujcin? <sup>4</sup> Dios ca' jadu'n huinma'ñ miidity nej jääy ajcxy huinma'ñ miidity. Oy ixyipy

nidüg'óciy jää y'anii daaccixy, Dios ca' y'anii däga'ñ nimina. Paady jadu'n jaybety miiñ ma Dios y'ayuc co David jadu'n yminañ:

Ñejhuühuipy jää ajcxy co miich, Huindzin Dios, tudägy mguyduñ yi m'ayuc. Ca' huaad piñjaty ymina'nip co ca' miich mguyduñ yi m'ayuc.

<sup>5</sup> Pen Dios cömaybidzimipy miid ajt nbocy ycixpi, ¿nej tiy'ajt jadu'n nej jää yminaangixy co Dios ca' oy ytun, co xychaachytuunim miid ajt nbocy ycixpi? <sup>6</sup> Ca' yjadu'nity. Co ixyipy yjadu'nity, Dios ca' yi' tiydunipy naaxhuiñjäy miid ajcxy ypcocy ycixpi.

<sup>7</sup> Co ixyipy ytiy'ajtity jadu'n nej jää yminaangixy co Dios ooy yjotcujcit co ca' xychaachytunipyich miid nbocyich ycixpi, jac'oy co ixyipy ndundiyooyich, jigix Dios janch ycömaybidzimipy. <sup>8</sup> Jac'oy ixyipy nminaanim: "Tzoc tundigooyim jigix jëbi Dios cömay ypidzimipy." Ixti nijëjity jää ti xyñihuambetyich co iich jadu'n ti nminañich. Ca' jadu'n nminañich co Dios jää tzaachytunipy ninigoob. Dios chaachytunipy pocyjäy ajcxy, com paatip ajcxy jadu'n yi tzaachypi.

### Nidüg'óciy iich ajt nbocymidity

<sup>9</sup> ¿Nej janch jadu'n co iich ajcxy huidibi judiojäy, jac'oyjäy iich ajcxy ca'ydi yi jacjadyii jää ajcxy? Ca' yjadu'nity, ca' iich ajcxy njac'oyjäjity. Com ti jayijp nyaj'ixpicyich co tüt'óciy jää ajcxy yajpaady pocymiid, yi judiojäy, etz nañ jadu'n jacjadyii jää ajcxy. <sup>10</sup> Com jadu'n jaybety miiñ ma Dios ñeçy ma jadu'n yminañ:

Ca' ji ni tüt' jää tudäcp, ni tüt'.

<sup>11</sup> Ca' ji ni piñ huidibi huinjihuüyb Dios ytiy'ajt. Ni piñ huidibi ixtaayb Dios ytiy'ajt.

<sup>12</sup> Nidüg'óciy jää ti ixmajtzcixy Dios ytiy'ajt. Quipxy ycapxy ajcxy ytumyb co ytundigooygixy. Ca' ji ni piñ, piñ huadz oy yjot oy yhuinmañtumb, ca' ji ni tüt'.

<sup>13</sup> Yi jää ajcxy ooy ycapxtigooygixy, oy ajcxy yhuin'ññ miid y'ayuc. Jada'n ajcxy yöcpajc nipaady nej tüt' öçpi jut huidibi ahuadz. Ooy ajcxy yajtzachiy miid y'ayuc jadu'n nej jihuüy tza'ñ chüch.

<sup>14</sup> Ooy ajcxy ycapxtigooygixy. Ooy ajcxy jibic ayuc capxcixy.

<sup>15</sup> Miid yinjaty huenjatypi ayuc, mic'amy ymigüg yaj'o'ccixy.

<sup>16</sup> Ma ajcxy yhuüdity ooy midundiyooygixy ymigüg, e nañ yecy ajcxy tajin mayin.

<sup>17</sup> Ca' ajcxy nejhuiygixy nej huaad chinaaygixy jotcujc, ca' ma ti tzip ti capxy.

<sup>18</sup> Ni cahuinmaaygixy nej Dios tzigiyygixi.

<sup>19</sup> Tüt'óciy ayuc ycojaayity ma Dios ycötujcin necy, mic'ajt miidpi miid yi jää ajcxy huidibi yajmij'ajtp je cötujcin. Dios ti pidägy yi' ycötujcin, jaydëbi piñjaty tundigooyb, huaad ca' ti anii tuñ ma Dios. Dios ytiydunipy tüt'óciy jää ajcxy miid yi' ycötujcin. <sup>20</sup> Dios ca' capxpada'ñ co ytudägyity, miid co ti cuydunyii ycötujcin. Dios ti pidägy ycötujcin jaydëbi nejhuiygixy co ajt nbocymidity.

### Yi alma nüdzooçin, hue'yajpaady miid mibijçin

<sup>21</sup> Jadachambi Dios xyajnejhuiygim jemybi tiy'ajt jadu'n nej tudägy'ajtin jëb nbaatim ma yi', e jada jemybi tudägy'ajtin tiy'ajt, ca' yi' yjadu'nity nej yi tiy'ajt huidibi yajpatp ma Dios ycötujcin jecy'ajtpi. Per yi Dios y'ayucnajtzcapxiibibi ñeçy etz Dios ycötujcin necy yejc tiy'ajt jecy'ajty co Dios xymöhuaanim tudägy'ajtin. <sup>22</sup> Jada'n Dios yaj'ahuimbidaangixy tudägy tüt'óciy jää huidibi mibijcp Jesucristo, ca' ñejity piñjäy ajcxy, pen judiojäy o pen ca' judiojäy ajcxy. <sup>23</sup> Com nidüg'óciy naaxhuiñjäy ti ytundigooygixy. Ni tüt' jää yhuadz'ajtin ycanaybadyii miid Dios yhuadz'ajtin y'oy'ajtin.

<sup>24</sup> (Miid co nidüg'óciy jää ytundigooygixy), paady ycixpi Dios mijmay'ajt mij'oy'ajt tuñ ninigoob miid tüt'óciy jää ajcxy, e Jesucristo ti cojuydäy tüt'óciy ajcxy ypcocy, e jadu'n yaj'ahuimbity tudägy nidüg'óciy jää ajcxy huidijaty mibijccixp Jesucristo. <sup>25</sup> Dios yquejx y'ung ya naaxhuiñ, jaydëbi huinmeecxip jää ajcxy ypcocy, miid co Jesucristo ti y'ögy miid ajcxy ypcocy ycixpi. Dios yhuinmeecxip jää ajcxy ypcocy co ajcxy mibigipy Jesucristo. Jayijp ca'ní anajty Jesucristo miiñ ya naaxhuiñ, Dios ooy mîmecxtujcy jää ajcxy, ca'

anajty miiidity jotecöduuyb jää ajcxy ypcy. <sup>26</sup> Jadachambi xii tiempo Dios ti yaj'oyii yadu'n nej jëb huinmeecxipy jää ajcxy ypcy, e jadu'n yaj'ahuimbidip ajcxy tudägy ma yi' yhuinduu. Jadu'n Dios tuñ jigix ñiguëxiçpy co Dios tudägy yi', e tudägy'adaamni yi', co cöbicy jää, yi' pinjaty mibijcp Jesucristo.

<sup>27</sup> ¿Ti huaad jää ajcxy tungixy huidibi jëbi miiid ñaygomayiiyb ma Dios? Ca' ni ti. ¿Na'amy co yjadu'nity? ¿Nej jëbi ajcxy ñaygomayiiyb miiid co yajmij'ajtcixy Dios ycötujcin? Ca' yjadu'nity. Ca' huaad ñaygomayigixy ci'm, com Dios ti yaj'ahuimbity jää ajcxy tudägy huidibi mijpidacp Jesús. <sup>28</sup> Paady nmina'ñich co jää ajcxy y'ahuimbity tudägy co ajcxy mibicy Jesucristo, e canan co janch ypaad jacuydungixy canaag cötujcin.

<sup>29</sup> ¿Nej miich ajcxy mdijcixy Dios ytuñ miiid ac yi'yi' judiojäy ajcxy, e ca' jacmiid pinjaty? Ca' yjadu'nity. Dios tuumb miiid janch nidüg'ociy jää ajcxy. <sup>30</sup> Ji tügpajc Dios, e yi' tú'ciy ytuñ miiid judiojäy, etz nañ jadu'n jacjadyii jää ajcxy. Dios yaj'ahuimbijaayb tudägy nidüg'ociy jää ajcxy co ajcxy mibijccixy Jesucristo. <sup>31</sup> Co jadu'n nbaatim ndudägy'ajtin miiid co nmibijcim Jesucristo, ca' nminaanim Dios anajty yi' ycötujcin je jecyip nya-jcödigooyim. Hue' janchtiy nügi anajty nmic'ajtmooyim Dios ycötujcin.

## 4

### *Je ijxpejt huidi Abraham yejc*

<sup>1</sup> ¿Nej n'ocminaanim? ¿Ti oybi ti paady ma Dios je Abraham iich ajt nmij'ap nmijteedy? <sup>2</sup> Co ixipy Dios Abraham tudägy ti ixy, miiid co oybi ti tuñ, jëbi Abraham ixipy ñaygomayii. Per ca' huaad ci'm ñaygomayii ma Dios. <sup>3</sup> Jadu'n jaybety ymiiñ ma Dios ñeçy ma jadu'n yminañ: "Abraham ymijpidaaci Dios, e paady Dios jadu'n cöbijcy Abraham jadu'n nej tüg tudägyjää." <sup>4</sup> Je jää huidibi ymuju'ñ patp miiid ytung ycixpi, jada meeñ huidibi ymuju'ñ'ajtpy ca' nigoñ ñimoyii, hue' tim paatip jadu'n miiid ytung ycixpi. <sup>5</sup> Yi jää huidibi ca' jijp'ixy co tudägy'ajtin pada'ñ ma Dios miiid oy'ajtin ycixpi huidibi ytumyb, jëyi ymibijcpy ymijpidacpy co Dios yaj'ahuimbinda'ñyii tudägy. Yi jadu'mbi jää tudägy'ajtin ypadamy miiid ymibijcin ycixpi. <sup>6</sup> Jaybety ymiiñ ma Dios ñeçy co je David jecy'ajty nimiydacy tüg jää huidibi ooy anajty jotecuyc ñayjihuÿii miiid co Dios ti y'ixyii jadu'n nej jihuÿ ytudägyjayity miiid ymibijcin ycixpi, e ca' nminaanim miiid oyjäy'ajtin ycixpi huidibi ytumyb. <sup>7</sup> David jadu'n yminañ:

Jotecuyc je jää ajcxy huidibi ypcy ti yhuinmecxyii, huidibi ypcy ti yajtigoyii.

<sup>8</sup> Jotecuyc je jää huidibi Dios cöbijcip jadu'n nej jihuÿ ca' ypcy ymiiidity.

<sup>9</sup> ¿Nej janch tiy'ajt jadu'n co jada jotecuyc'ajtin huidibi David ñimiydac jecy'ajty, co ac yi' judiojäy yi' ajcxy padaamb huidijaty miiid tiy'ajt ma ñinix co Dios yjäy'adyii? Ca' yjadu'nity, yi' jacjadyii jää nañ jadu'n yi' ajcxy pada'ñ jotecuyc'ajtin. Ti nminalangixyich co Abraham ymibijci Dios, e Dios ycöbijci jadu'n nej jihuÿ ytudägyity. <sup>10</sup> ¿Nej mdijy Dios ycöbijci Abraham jayijp ca' anajty yajtij'ajttiyñ? o ¿ti anajty yajtij'ajttiy? Dios ycöbijc Abraham jadu'n nej jihuÿ ytudägyjayity ca'ni anajty pidacy tiy'ajt ma ñinix co Dios yjäy'adyii. <sup>11</sup> Jayijp anajty Abraham ti mibicy Dios, e ti anajty Dios ycöbigyii. Jac'axam Dios Abraham je cötujcin mooy co huen tiy'ajttihuiçpy y'ung etz y'ap y'oc. Je' je' ijxpejt'ajtp co Dios anajty jayijp ti ycöbigyii jadu'n nej jihuÿ ytudägyjayity, ca'ni anajty ymöyii cötujcin. Co Dios jadu'n ytuñ miiid Abraham jadu'n nipaady nej jihuÿ Abraham nmijteedy'ajtim iich ajt nidüg'ociy huidibi cham mibijcp Jesús. <sup>12</sup> Abraham nañ jadu'n ñimijteedy'ajtyp yi'judiojäy huidibi mibijcp mijpidacp Dios tim jadu'n nej yi' mibicy anajty Dios, jayijp ca'ni anajty miiidty tiy'ajt ma ñinix co Dios yjäy'adyii. Jadu'n nipaady nej jihuÿ Abraham ca' nmijteedy'aty yi'judiojäy huidibi ca' mibicy Dios.

### *Je huidibi Dios ti xyaj'ahuaniyim ti ycixy yca'px miiid je mibijcin*

<sup>13</sup> Miiid co Abraham etz y'ap y'oc ymibijcpy ymijpidacpy anajty ajcxy Dios, e paady anajty Dios yaj'ahuimbindaanigixy tudägy, e paady Dios nimay Abraham co yi' naaxhuiñbi

yı' ajcxy je' adaanip. Canan jadu'n ajcxy Dios ńimayı co ymöhüáanigixy je naaxhuiñyi miid co anajty nidüg'óciy ajcxy ti cuydungixy Dios ycötujcin. <sup>14</sup> Co Abraham etz y'ap y'oc padaangixy je naaxhuiñbi huidibi yaj'ahuaniiyi, miid co ajcxy ti cuydundaayı Dios ycötujcin, paady naadigi'ajtp ixyipy co nmibijcim co Dios xyaj'ahuimbidaanım tudägy. E nañ naadigi'ajtp ixyipy co Dios je Abraham nimay: "Je naaxhuiñbi miich je' mje'adaanip, com ti xymibicyich." <sup>15</sup> Je pinjaty mijpidaacp Dios ycötujcin je jecyp, Dios yi' tzaachytunaanip, com ca' cuydundaaygixy. Pinjaty ca' miidity Dios ycötujcin huidibi jaybetyip, ca' yi' midundigooygixy jadayaabi cötujcin.

<sup>16</sup> Miid co Abraham anajty Dios ti mibicy, paady ycixpi Dios ńimaayı co je naaxhuiñbi yi' je'adaanip. Jadu'n Dios may'ajt tuñ miid Abraham, jaydëbi tüt'óciy pinjaty mibijcp Dios, tim jadu'n nej Abraham mibijcy Dios, jëbi ajcxy paatcixy yi oy'ajtin huidibi Dios yajnmay Abraham co möhua'ñ je oy'ajtin huidibi yegamyb ninigoobi. Dios ycuydunamyb yi' y'ayuc miid tüt'óciy jay huidibi mibijcp Dios, tim jadu'n nej Abraham anajty mibicy Dios, canan yi'yi judiojäy ajcxy padam oy'ajtin, com Abraham ijxpejt yejc ma tüt'óciy jay ajcxy. <sup>17</sup> Ma Dios yhuinduu jadu'n nipaady nej jihuüy Abraham iiçh ajt nmij'ap'ajtim nmijteedy'ajtim nidüg'óciy huidibi mibijcp Dios, com Abraham nañ jadu'n ymibijcp anajty Dios. Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy co Dios jecy'ajty jadu'n nimay Abraham: "Iich miich nyajnibijcp co miich mnimij'ap'adamyb mnimijteedy'adamyb tüt'óciy je mayjäy huindu'myb naax huindu'myb cajp." E Dios ycuyduniy yı' y'ayuc com mic'ajt miid, ixti jaydëbi yajjugypigipy jadüg'oc jay tiibi y'öccixy. E nañ mic'ajt miid jaydëbi ane'min pidägy co huen yjii'adipy huidijaty ca'ca'tni.

<sup>18</sup> Miid co Dios anajty ti ńimäyii co ymild'adamyb may'ap y'oc, paady ycixpi Abraham ti jip'ixy anajty co Sara anajty y'ung'ixa'ñ. Canaag jimijt anajty jajip'ixy co huen y'ung paadip. Ti anajty tiempo ńajxnı mina y'ung'ixipy. Hue' Abraham ymibijc huidibi anajty Dios ti yajnämäyii co yi' miid'adamyb may'amy y'ap y'oc. Paady ti ni'ap'aty ti nideedy'aty may'amy y'ap y'oc. <sup>19</sup> Abraham ti anajty ymic'ajt ycijxni com ti anajty ymijäyiiyñi. Ymild anajty migo'px jimijt, e nañ yi' ytöxyijc Sara ni tüt' anajty ti yca'ung'ixy, per Abraham yjacmibijcyp anajty co Dios cuyduna'ñ y'ayuc miid yi'. <sup>20</sup> Abraham ca' anajty ixmach yi ymibijcın jadu'n nej anajty Dios ymildity ymic'ajt jaydëbi cuyduniy yi' y'ayuc. Chi Abraham ii baty capxpaty Dios. <sup>21</sup> Com Abraham ti anajty huinma'ñ ypidägy ma Dios co yi' ymild ymic'ajt jaydëbi ycuyduniy yı' y'ayuc huidibi yaj'ahuaniiy. <sup>22</sup> Com Abraham ymijpidaacip anajty Dios y'ayuc, paady Dios anajty ti cöbicy Abraham, e jadu'n anajty ti yajnaxy nej jihuüy ytudägyjäity.

<sup>23</sup> Dios ymoy Abraham jada y'ayuc huidibi jaybety, canan jeda'ajty Abraham yajmoy, nañ yajmoyday mayjäy. <sup>24</sup> Nañ jadu'n jaybety miñ jada ayuc miid iiçh ajt ycixpi. Dios nañ xycöbigaanım jadu'n nej jihuüy ajt ndudägyjäity miid co nmibijcim Dios huidibi ti yajjugypijc anajty jadüg'oc ajt nHuindzin Jesucristo. <sup>25</sup> Dios ycüyejc Jesús huen yaj'ögyii miid ajt nbocy ycixpi. E nañ Dios yajjugypijc Jesús jadüg'oc jaydëbi xyaj'ahuimbijtim tudägy ma Dios.

*Je nej yhuimbizimni co Dios xycöbijcim tudägyjäy*

## 5

<sup>1</sup> Miid co nmibijcim nmijpidaacim ajt nHuindzin Jesucristo, paady Dios ti xyaj'ahuimbijtim tudägy. E miid co Dios ti xyaj'ahuimbijtim tudägy, paady jotcujc nijtim miid Dios. <sup>2</sup> Co nmibijcim nmijpidaacim Cristo, chi nbaatim je may'ajt je oy'ajt huidibi Dios ytumyb miid iiçh ajt, e jadu'n oy nijtim miid Dios, ca' ma ti tzip. Nañ ooy njotcugiiyim, miid co njip'ijxim co nbadaanım Dios y'oy'ajtin. <sup>3</sup> Canan jeda'ajty nmijotcujc'ajtim co nbadaanım Dios y'oy'ajtin, nañ jadu'n tzoc mijotcujc'ajtim ayo'n tzaachypi. Com nejhuiiyim co nminajxim nyajnajxim tzaachypi, huin'it jëbi nyajtunim

mecxtujcin. <sup>4</sup> E co nyajtunim mecxtujcin, cömay najxim ma Dios, e co anajty cömay ti nnajxim, chi njijp'ixjim co nbadaanim oy'ajtin ma Dios. <sup>5</sup> Com njijp'ixjim co nbadaanim Dios y'oy'ajtin, chi ca' ndajim nmayim com Dios ti yi' yEspíritu Santo xy'adigiiyim xyjottigiiyim huidibi xyajnejhuiiyim jadu'n nej Dios xychojcim xyjihuiiyim.

<sup>6</sup> Jecy'ajty co anajty ca'nì Jesucristo ymiñ, je naaxhuiñjäy ca' anajty mic'ajt miidity nej ci'm y'ahuimbijtcixipy tudägy. Co yhuaad'ajtni je xii je tiempo huidibi Dios ti yaj'ixtagy, huin'it Cristo y'o'cy miid iich ajt nbocy ycixpi miid co ndigooyim miid Dios ytiy'ajt. <sup>7</sup> Co ixyipy n'ijxtaayim pinjaty codinähuip tüt jay tudägypi ma yi o'cin, ca' ni pin nbaatim. Co ixyipy n'ijxtaayim pinjaty codinähuaamyb tüt jay huidibi ooy ycömayity ma yi o'cin, ca' yjecity co nbaatim tüt metz. <sup>8</sup> Per Dios yajniquëxicip jadu'n nej xychojcim xyjihuiiyim mijcajee co quejxy Cristo huen o'cy miid ajt nbocy ycixpi, oy anajty iich ajt ooy njacpocytuunim. <sup>9</sup> Cristo ti xyaj'ahuimbijtim tudägy co ñi'py ti temy ti yocy miid ajt nbocy ycixpi, e nañ Cristo nigi may'ajt tuna'ñ miid iich ajt ycixpi co anajty xyajnidzögaanim ajt n'alma, jadu'n nej Dios tzaachytuna'ñ naaxhuiñjäy miid ajcxy ypcocy ycixpi. <sup>10</sup> Co anajty ca' Cristo ymiiñ ya naaxhuiñ, huin'it anajty nmidzip'ajtim Dios. Je tzip capxy ti Dios yaj'oyiy co quejxy y'ung ya naaxhuiñ, e y'o'cy miid ajt nbocy ycixpi. Miid co Cristo xycodinaayim ma yi o'cin, paady nigi xypubejtum xypudigiiyim cham co yajpaady juugy. <sup>11</sup> Canan jada'ajty co Jesucristo xyajnidzögaanim ajt n'alma, nañ jadu'n tzoc xondaacim miid co n'ijtim miid Dios, miid je may'ajt huidibi ajt nHuindzin Jesucristo ti tuñ miid iich ajt ycixpi co yaj'oyiy je tzip nej anajty Dios nmidzip'ajtim, jebi jocuyc n'ijtim miid Dios.

### *Adán etz Cristo*

<sup>12</sup> Miid jada ycixpi co yi pocytunii chondacy jecy'ajty ya naaxhuiñ miid tügpi jay. E co jay ytundigoy oga'n miid Dios, paady ycixpi je o'cin ytigiiy ya naaxhuiñ. Miid co tüt'ociy jay midundigooygixy Dios, paady tüt'ociy jay patcixy yi o'cin. <sup>13</sup> Janch tiy'ajt jadu'n co jay ajcxy ytundigooy jecy'ajty jayijp ca'nì anajty Dios yecy yi' ycötujcin cojaaybi, e co ca' jay anajty ajcxy cötujcin miidity jecy'ajty, paady ca'pin tiyduñ ajcxy nej ajcxy ytundigooy.

<sup>14</sup> Ca' ñejity, oy ajcxy anajty ca' miidity Dios ycötujcin, nañ jadu'n y'o'ctay ajcxy, chondacy miid Adán, ixti yja'ty ma Moisés yxii ytiempo. Nañ o'ctay jay ajcxy huidibi tigachjaty tundigooy, ca' yjadu'nity nej Adán oga'n ytundigooy. Iich ajt nninicx ymiid je jibicpi huidibi nbaatim ma Adán. Per ajt njemyjot njemyhuinma'ñ nbaatim ma Cristo.

<sup>15</sup> Je pocytunii huidibi Adán yajtzondac, ca' naybadyii miid je tudägy'ajtin huidibi Dios ti xyñimooyim. Miid je pocytunii ycixpi huidibi tüt jay ti yajtzondägy, tüt'ociy jay öcin ti paady. Dios miid tüt yeydijc, je Jesucristo, mijmay'ajt tuñ miid jay ajcxy ycixpi co yaj'ahuimbijtcixy tudägy, chi mayjäy tudägy'ajtin ti paady. <sup>16</sup> Per je tudägy'ajtin huidibi Dios xyñimooyim, ca' jadu'n naybadyii miid huidibi Adán ytuun. Miid co Adán ytundigoy tügtec ymiid Dios, paady ycixpi mayjäy o'cin ti paady miid tüt pocy ycixpi. Miid co Dios ti xyñimooyim tudägy'ajtin miid Jesucristo, paady mayjäy tudägy'ajtin y'oy'ajtin ti patcixy huidibi mibijcp Cristo. <sup>17</sup> Miid co tüt jay capxycömidoacy Dios, paady tüt'ociy jay ti patcixy yi o'cin. Miid co tüt jay, je Jesucristo, may'ajt oy'ajt tuñ co xyaj'ahuimbijtim tudägy, paady tüt'ociy jay ajcxy huidibi mibijcp Jesucristo ypadaangixyp jocuyc'ajtin etz nañ chinähuaangixy jiiby tzajpjoty ma Jesús y'anem'y.

<sup>18</sup> Miid co tüt jay ytundigoy oga'n, paady nidüg'ociy je mayjäy ypcocycäy ajcxy, e patcixy yi o'cin. Nañ tim jadu'n miid tüt jay huidibi ti chinäy tudägy, Dios mayjäy yaj'ahuimbijty ajcxy tudägy, e ti patcixy yjugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina xii. <sup>19</sup> Miid co tüt jay capxycömidoacy Dios, paady tüt'ociy jay ti patcixy je pocy. Nañ miid co tütpi jay capxymidoy Dios, paady je mayjäy tudägy'ajtin ti patcixy huidibi mibijcp Jesucristo.

<sup>20</sup> Co Dios moy jay ajcxy yi' ycötujcin huidibi cojaayip, chi nigi jay ajcxy nejhuiygixy co ypcocytungixy. Je may'ajt oy'ajt huidibi Dios ytuuny, nigi yi' y'oyity, ca'ydi je mijpocy huidibi jay ajcxy ytungixyp. <sup>21</sup> Tim jadu'n nej co jay ypcocytungixy, huin'it ajcxy ypcymiid chinaaygixy, ixti mabaad anajty y'occixy miid pocy ycixpi. Nañ tim jadu'n co Dios

may'ajt tuuñ co yaj'ahuimbity jää ajcxy tudägy, huin'it Dios ane'my yi' ajcxy ch'inaayin miid tudägy huinma'ñ, etz nañ xymöhuaanim jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina, co nmijpiidaacim ajt nHuindzin Jesucristo huidibi yjugy'ajtin yejc miid ajt nbocy ycixpi.

*O'cy miid yi' pocy ycixpi, jugy'aty miid Cristo ycixpi*

## 6

<sup>1</sup> ¿Nej n'ocminaanim? ¿Tzoc ooy nügi tundigooyim jigix Dios nügi may'ajt tunipy miid iich ajt? <sup>2</sup> Ca' jadu'n yti'ajtity, ca' huaad njacpocytuunim. Co nmibijcim Jesucristo, chi jadu'n nipaady nejihuÿ ti n'o'cim, e cham ca' n'ijtim pocymiid. <sup>3</sup> ¿Nej ca' mnejhuiÿgixy jada tiy'ajt? Co nnibejtim miid Jesucristo yxii, chi n'ijtim miid Jesucristo. Jadu'n nipaady nej jihuÿ ti n'o'cim quipxy miid Cristo co yi' y'o'cy miid ajt nbocy ycixpi. <sup>4</sup> Co iich ajt nnibejtim jadu'n nipaady nej jihuÿ ti n'o'cim, e ti nnaaxtigiiyim quipxyi miid Jesucristo. Dios Teedy miid ymic'ajtin oybi yajjugypijcy Cristo co anajty ti y'ögy, chi Cristo paty jemybi jugy'ajtin, nañ jadu'n iich ajt ti nbaatim jemybi jugy'ajtin quipxy miid yi', paady copicy ndzinaayim miid jemybi jot jemybi huinma'ñ.

<sup>5</sup> Co nmibijcim Jesucristo, chi n'ijtim miid yi', co yi' ti y'ögy, jadu'n nipaady nej jihuÿ ti n'o'cim quipxy miid yi'. Co Jesucristo yjugypijcy miid jemybi yjugy'ajtin, nañ jadu'n iich ajt nbaatim jemybi jugy'ajtin quipxy miid yi'. <sup>6</sup> Nejhuiÿyim iich ajt nej anajty jibic-jot jibic-huinma'ñ nmiid'ajtim jayijp'aty ca'ní anajty nmibijcim. Jadu'n nipaady nej jihuÿ ajt njibicjot njibic-huinma'ñ ti y'ögy quipxy miid Cristo co yi' y'o'cy cruudzcixy. Cristo ti y'ögy miid ajt nbocy ycixpi, jigix jëbi n'ijxmajtzim pocytunii huinma'ñ, etz jigix jëbi je pocytunii ca' xyjac'ane'mim ajt njot nhuinma'ñ. <sup>7</sup> Com pinjaty ti y'ögy, yi' ypcocytunii ca' ti mic'ajt jacmiidity ma yjot yhuinma'ñ. <sup>8</sup> Pen jadu'n nipaady nej jihuÿ ti n'o'cim quipxy miid Cristo, paady ndzinähuaanim njugy'adaanim quipxy miid yi'. <sup>9</sup> Nejhuiÿyim co Cristo ti yjugypijcy co y'o'cy, e ca' yi' y'öga'ñ jadüg'oc. Yi o'cin ca' ti mic'ajt jacmiidity ma Jesucristo. <sup>10</sup> Co Cristo ti y'o'cy miid jää ypcocytunii. Naygiyéjcigix ma Dios, ixmajtzcix yi pocytunii. Jadu'n nipaady nej jihuÿ ti m'öccixy, e ti mjugypijccixy jadüg'oc. Hue' janchtiy cijejccix yi mniniçx ma Dios, jaydëbi mdzináaygixipy miid ajcxy tudägy mjot mhuinma'ñ, e cuydungix Dios chojcin. <sup>11</sup> Jadachambi xii tiempo ca' miich ajcxy mdzinaaygixy pocymiid, jadu'n nej jecy'ajty ajcxy mdzinaaygixy co anajty ajcxy mguydungixy Dios ycötujcín je jecyip. Hue' janchtiy tzinaaygix miid Dios ycixpi, com Dios mij may'ajt ti tuñ miid miich ajcxy.

<sup>12</sup> Paady ycixpi ca' huaad xy'ane'mgixy je jibic-huinma'ñ huidibi ajcxy mniniçx yjanijot'ajtpy. <sup>13</sup> Ca' huaad mgijejccixy yi mniniçx ma pocytunii. Naygiyéjcigix ma Dios, ixmajtzcix yi pocytunii. Jadu'n nipaady nej jihuÿ ti m'öccixy, e ti mjugypijccixy jadüg'oc. Hue' janchtiy cijejccix yi mniniçx ma Dios, jaydëbi mdzináaygixipy miid ajcxy tudägy mjot mhuinma'ñ, e cuydungix Dios chojcin. <sup>14</sup> Jadachambi xii tiempo ca' miich ajcxy mdzinaaygixy pocymiid, jadu'n nej jecy'ajty ajcxy mdzinaaygixy co anajty ajcxy mguydungixy Dios ycötujcín je jecyip. Hue' janchtiy tzinaaygix miid Dios ycixpi, com Dios mij may'ajt ti tuñ miid miich ajcxy.

*Tüg ijxejt huidibi yajpatp ma n'ijtim yajtuñ*

<sup>15</sup> ¿Ti huaad nduunim? ¿Nej jëbi huaad njacpocytuunim? Com Dios mijmay'ajt ti tuñ co ti jöch ajt nbocy etz nxihuñ, e Dios ycötujcín, je jecyip, ca' xyjacyajpocycähuim. Ca' huaad njacpocytuunim. <sup>16</sup> ¿Mnejhuiÿb miich ajcxy jada tiy'ajt? Co ixyipy pinjaty ñaygiyegiy co ytuna'ñ miid tüg huindzin huidibi mic' yajtumb, copicy co je tumbi capxymidohuipy je yhuindzin. Nañ tim jadu'n nipaady miid pocytunii. Pen mnaygiyéjcip miid pocytunii, huin'it anajty pocy xy'ane'my ma mdzinaayin, ixti mabaad anajty m'ögy miid mbocy ycixpi. Co mnaygiyéjcigixipy ma Dios, huin'it ajcxy mgapxymidohuipy Dios, e

mdzinähuiп ajcxy tudägy. <sup>17</sup> Jecy'ajty miich ajcxy anajty pocy xy'ane'mgixy, co jibic-huinma'ñ mdungixy. Nyajnjxpyich jäygidaacin ma Dios co jadachambi tiempo ti mgöbijccixy cixyjot huinjot Dios ytı'y'ajt huidibi xyaj'ixpijccixp, e mgapxymidoogixy Dios. <sup>18</sup> Cristo ti xyaj'a'oyı'i ajcxy mjot mhuinma'ñ, ca'ydi mjactzinaaygixy pocymiid. Ti mhuinma'ñ mbıdaaccixy co mgapxymidoohuaangixy Dios e mdzinähuaangixy tudägy. <sup>19</sup> (Ngapxhuijpyich miich ajcxy cham miid naaxhuiñjäy y'ayuc yti'y'ajt, com ca' yajxon mhuinjihuiygixy Dios y'ayuc yti'y'ajt.) Jadu'n nej jecy'ajty co ca' anajty mmibijccixy Cristo, ooy anajty mnaygiyéjcigixy xii ya ma jibic-huinma'ñ, e mdundigooygixy xii ya miid mniniçx. Ooy miich anajty ajcxy miidity jibicpi ma mjot mhuinma'ñ, ooy anajty mdundigooygixy. Jadachambi xii tiempo naygiyéjcigix ma Jesucristo, jigix jëbi huaad mdungixy miid tudägy jot tudägy huinma'ñ, etz jigix jëbi huaad mdzinaaygixy miid huädz jot huädz huinma'ñ.

<sup>20</sup> Co anajty yi jibic jot jibic-huinma'ñ xy'ane'mgixy, chi ca' je oyjot oyhuinma'ñ anajty xy'oc'ané'mgixni. <sup>21</sup> ¿Ti jotecjc'ajtin miich ajcxy ti mbaatcixy co jibic jot jibic-huinma'ñ mdungixy huidibi jadachambi tiempo mdzödu'n'ajtip ajcxy? Yi jibic jot jibic-huinma'ñ xyyajnicxp ajcxy ma yi o'cin. <sup>22</sup> Jadachambi xii tiempo Dios ti yaj'oyiy nej jëbi m'ixmájtzcixip yı pocyutunii, ca' huaad mjactzinaaygixy pocymiid. Ti m'ahuimbijtcixy Dios ytumbi, jadayaabi tzinaayin xymöhuip ajcxy mjotcjc'ajtin. Tiydudägy cham tzinaaygix miid Dios ycixpi, e mbaadip ajcxy jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina. <sup>23</sup> Yi pocyutunii ycoju'ñ yi' je' yi o'cin. Per je huidibi Dios xyñimooyim, hue' je' je jugy'ajtin huidibi ni caminaxii ycixipy co n'ijtim miid ajt nHuindzin Jesucristo.

## 7

### Tüg ijxejt huidibi yajpatp ma picychinaayin

<sup>1</sup> Miich ajcxy migügtiјc huidibi ti m'ixpicy Dios ycötujcin huidibi Moisés yjaay, mnejhuiiyb miich ajcxy co yi naaxhuiñjäy ycötujcin ymiid mic'ajt ma ajt ndzinaayin, ixti mabaad anajty n'o'cim. <sup>2</sup> Paady co tüg töxyjäy ycivilbicy miid tüg yëydijc, ca' huaad ixmach ñäy mabaad china'y yjugy'aty. Co janchtiy anajty je töxyjäy ñiyëydijc ti y'öcn, huin'it anajty ca' ocmiidin ñäy y'ane'min. <sup>3</sup> Ooy anajty mij ytundigoy je töxyjäy co ypigipy miid huingbi yëydijc pen jugy'ajtni je ñäy. Cooni janchtiy anajty ñiyëydijc ti y'ögy, huin'itni janchtiy jëbi ypicy miid huingbi yëydijc, e ca'p je' anajty ytundigoy.

<sup>4</sup> Miich ajcxy nmigügtiјcich, judiojäy huidibi mibijcp Cristo, jayip co anajty ca'ní mmibijccixy Cristo, je Dios ycötujcin huidibi Moisés yjaay xy'ane'mgixp anajty ma mdzinaayin. Jadachambi xii tiempo yi jadu'mbi cötujcin ca' yi xyjac'ané'mgixni. Jadachambi Cristo ytı'y'ajt xy'ane'mgixp, je Cristo huidibi Dios yajjugypijc jadüg'oc co y'o'cy. Jadu'n miich ajcxy nipaady nej je töxyjäy huidibi ñiyëydijc ti y'ögy, e ti ypijctigach. Cristo miich ajcxy xyñigohuajc'ajtp, jigix jëbi mdzinaaygixy miid Dios ycixpi. <sup>5</sup> Jayip co anajty nmibijcim Jesucristo ooy anajty nguyduunim huidibi ajt nniniçx ñijot'ajt. Je huin'it tiempo anajty je jibic-huinma'ñ xy'ane'mim ma ajt ndzinaayin. Je' je' je jibic-huinma'ñ huidibi Dios xycapx'adujcim miid ycötujcin. Miid co jibic-huinma'ñ xy'ane'mim anajty ajt ma ndzinaayin etz xyajnicxaanim anajty ma yi o'cin. <sup>6</sup> Jadachambi xii tiempo Dios ycötujcin huidibi Moisés xymooyim, ca' ti mic'ajt miidity ma iich ajt, ti n'ixmajtzim. Jadu'n nipaady nejihuÿ ti n'o'cim, e njugypijcim jadüg'oc. Paady nguyduunim je jemybi ti'y'ajt huidibi je Espíritu Santo xyajnejhuiÿim. Canan je' anajty nguyduunim je jecy'ajtpy cötujcin.

### Je pocy huidibi ijtp ma iich

<sup>7</sup> ¿Nej n'ocminaanim? ¿Nej janch co je cötujcin huidibi Moisés xymooyim xyajpocytuunim anajty? Ca' yjadu'nity. Co ixyipy ca' anajty nmidiidiyich Moisés ycötujcin, ca' ixyipy iich ti nnejhuÿich co ti ndundigooyich ma Dios ytı'y'ajt. Co ixyipy anajty ca'

n'ocnehuüyich Moisés ycötujcin ma jadu'n yminañ: "Ca' mmigüg ni ti m'adzojcipy." Ti ixyipy ndundigooyich, e ca' ixyipy nejhuüyich ma ti ndundigooyich. <sup>8</sup> Miid co iich jecy'ajty ooy anajty nnijot'atyich pocytunii, paady ycixpi iich anajty ooy ndundigooyich. E jadu'n anajty nügi ooy n'adzocayich, e jaminam anajty Dios ycötujcin co ca' migüg ni ti m'adzojcipy. Co ixyipy Dios ca' jadu'n cötujcin ti pidägy, ni ca' ixyipy njihui'nybicyich co ndundigooyich. <sup>9</sup> Jayijp co ca'ní anajty nhuinjihuüyich Dios ycötujcin, huin'it tiempo ca' anajty njihui'nybicyich nbocy. E co nbatyich Dios ycötujcin, chi njihui'nybijcyci nbocy, e nañ ti nejhuüyich co tigoyaamich njugy'ajtin. <sup>10</sup> Dios ypidac ycötujcin jaydëbi nbáadibich jugy'ajtin huidibi ca' ycixpi ytigoyipy. Per ca' jadu'n ti oyiy miid iich. Yi cötujcin ti xyajpocycäyich anajty, e jadu'n tigoyaambich anajty njugy'ajtin. <sup>11</sup> Jadu'n anajty huinma'ñ nmiiididyich co nguydundähuaamybich Dios ycötujcin huidibi Moisés yjayhui'm. Pero com ca' njatyich nej nguydundähuibyich, chi nbocycäyich ma Dios. Je pocytunii ti xyhuin'iiñich, e miid je' ycixpi nbadaamybich anajty yi o'cin.

<sup>12</sup> Tüg'óciy Dios yley etz Dios ycötujcin huidibi cojaj ijtp, huädz yi', tudägy yi', ooy yi'. <sup>13</sup> ¿Nej tigoyaambich anajty njugy'ajtin miid co anajty nmíityich Dios oybi cötujcin? Ca' yjadu'nity. ¿Nej je Dios ycötujcin je oybi ti huimbidzimy jibic miid iich co xyajtigoyaanich anajty njugy'ajtin? Ca' yjadu'nity. Nicxpich anajty ma yi o'cin miid nbocyich ycixpi. Je Dios ycötujcin xyajnejhui'nyich co o'cin nbadaamybich miid nbocyich ycixpi. Jadu'n Dios pidacy ycötujcin ya naaxhuiñ, jigix jëbi jäy ajcxy nejhuühuiy co mij ajcxy ooy ytundigooy miid Dios.

<sup>14</sup> Nejhuüyim co yi Dios ycötujcin huidibi Moisés xymooyim, jiiby yi' chooñ ma Dios, paady yi' ooy y'oyity. Iich nniniçx yi' je' huidibi nijot'ajtp yi pocytunii, paady ndzinäyich pocymiid. <sup>15</sup> Ca' nhuinjihuüyich huidibi ndumybich. Yi oybi huidibi njatunaamybich, ca' njatyich nej nduniþyich. Yi jibicpi huidibi ca' y'oychojcnity, yi' ndumbyich. <sup>16</sup> Co nduñich huidibi ca' ndzocayich, jadu'n niqeëxiy co Dios ycötujcin ooy oy yi', tudägy yi'. <sup>17</sup> Canan jotcuje iich jadu'n co nbocytuñich. Yi pocy'adzojcincin huidibi nmiiidich ma njot nhuinma'ñ, yi' yi' xyajtundigooybich. <sup>18</sup> Nejhuüyibich co ca' ti oybi yajpaady ma iich nniniçx. Ooy njatzocyich co oybi njatuna'ñich, per ca' njatyich nej oybi nduniþyich. <sup>19</sup> Je oybi huidibi njatunaamybich, ca' njaty nej nduniþyich. Je jibicpi huidibi ca' ndzocayich, je' ndumybich. <sup>20</sup> Co yi' nduñich huidibi ca' ndzocayich, yi' je' je pocytunii huidijaty njot'ajtibich nhuinma'ñ'ajtibich, yi' xyajtundigooybich.

<sup>21</sup> Nbaatypich tüg tiy'ajt, co njatunaamybich oyhuinma'ñ, jiipy jibicpi nbaadyich ma njot nhuinma'ñich. <sup>22</sup> Jotjoty huinma'ñyjoty ooy nmixondägyich Dios ycötujcin. <sup>23</sup> E nañ miidich jotjoty huinma'ñyjoty yi jibicpi huidibi mi'ijxtinaayb je oybi. Yi tundigoyii yajpatp ma iich nniniçx. Yi nniniçxich yajpatp pocymiid.

<sup>24</sup> Paady ca' njotcújcigayich. ¿Pin jëbi xyñihua'ñich xyajniidzögibich ma jadayaab nniniçxich huidibi xyajniçxpich ma yi o'cin? <sup>25</sup> Dioscojuyip nyajnajxypich ma Dios co Dios, miid ajt nHuindzin Jesucristo, xyñihuaanim ma jada jibicpi huidibi ajt nniniçx xyñil'jot'ajtim. Paady miid n'oyjot n'oyhuinma'ñ nguyduñich Dios ycötujcin. Miid nniniçxich nijot'atyich pocytunii.

## 8

### *Je jugy'ajt miid je Dios yjihui'ñ ymic'ajt ycixpi*

<sup>1</sup> Jadachambi tiempo janchtiy Dios ca' tzaachytuna'ñ yi jäy ajcxy huidijaty tú'ciy ijtp miid Cristo Jesús, huidibi ajcxy tuydumb Espíritu Santo chojcin, e ca' ajcxy tungixy nej je ninicx nijot'ajtcixy. <sup>2</sup> Je Espíritu Santo ti xyyajpidzimim ma yi pocytunii etz ma yi o'cin huidibi yi jecy'ajty cötujcin ti xymooyim. Je Espíritu Santo xyajtzinaayim huinixii, iich ajt huidibi ijtp tú'ciy miid Jesucristo. <sup>3</sup> Miid co iich ajt ooy ninicx nijot'aty jibicpi, paady Dios xymooyim ycötujcin jecy'ajty jaybety. Per je naaxhuiñjäy yajtigoy ajcxy je

cötujcín ymajaa, e ca' ymadacy nícx yxajtzinaayim miid tudägy jot huinma'ñ. Paady Dios yquejxy yci'm'ung huidi ti chinäy ya naaxhuiñ miid ñiniicx jadu'n nej iich ajt nmiiidity nniniicx, jigix jëbi ndzinaayim miid huädz jot huinma'ñ. Jadu'n Dios y'ung chinay miid ñiniicx, per ca' ni ti bocy anajty miidity. E yi' ti y'ögy miid ajt nbocy yciixpi, e jadu'n yajtigoy je pocy huidibi ajt nügix'ajtim. <sup>4</sup> Jadu'n Dios ytuuñ jigix jëbi xyajtzinaayim miid tudägyjot tudägyhuinma'ñ jadu'n nej yi' ycötujcín y'ane'my. Miid co nmiiid'ajtim Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma ajt njot nhusuinma'ñ, paady jëbi huaad ndzinaayim miid tudägy-jot tudägy-huinma'ñ.

<sup>5</sup> Yi jää ajcxy huidibi ca' miidity Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma yjot yhuinma'ñ, hue' ajcxy ycapxymidooyb je jibicpi huidibi ajcxy ñiniicx ñijot'ajtpy. Yi jää ajcxy huidibi tzinaayb miid Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma yjot yhuinma'ñ, hue' ajcxy ycapxymidooyb je Espíritu Santo. <sup>6</sup> Yi jää ajcxy huidibi capxymidoob je jibicpi huidibi ajcxy ñiniicx ñijot'ajtpy, hue' ajcxy ypadaangixyp o'cin. Yi jää ajcxy huidibi capxymidoob je Espíritu Santo, hue' ajcxy ypadaangixyp jugy'ajtin huidibi ca' yciixipy ytigoyipy, etz nañ ypadaangixyp jocujc'ajtin. <sup>7</sup> Yi jää ajcxy huidibi capxymidoob je jibicpi huidibi ajcxy ñiniicx ñijot'ajtpy, hue' ajcxy Dios ymidzip'ajtpy, ca' capxymidoohuaangixy Dios ycötujcín. Ni ca' jajtcixy nej ajcxy capxymidoogixipy Dios ycötujcín. <sup>8</sup> Ca' Dios jäygidägy yi' ajcxy chinaayin huidibi ajcxy capxymidoob je jibicpi huidibi ajcxy ñiniicx ñijot'ajtpy.

<sup>9</sup> Per miich ajcxy ca' mgapxymidoogixy je jibicpi huidibi mniniicx njot'ajtpy. Com miich ajcxy mmiid Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma mjot mhuinma'ñ, e mguydungixpy je Espíritu Santo chojcín. Huenpinity huidibi ca' miidity Cristo yjihui'ñ ymic'ajt ma yjot yhuinma'ñ, ca' yi' y'ity miid Cristo. <sup>10</sup> Pen miich ajcxy ijtp miid Cristo, yi' mjugy'ajtin ajcxy ca' yciixipy ytigoyipy nimina, miid co Cristo ti xyaj'ahuimbijtcixy tudägy ma Dios yhuinduu. Yi mnaaxniicx cixamb tigoyamb yi'. <sup>11</sup> Pen ijtp ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ je' yjihui'ñ ymic'ajt je huidibi yajjugypijc jadüg'oc je Cristo co y'o'cy. Nañ jadu'n miich ajcxy Dios xyajjugypigaangixy jadüg'oc, co anajty ti m'öccixy, miid yi' yjihui'ñ ymic'ajt huidi yajpaatp ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ.

<sup>12</sup> Miid co nmiiid'ajtim Dios yjihui'ñ ymic'ajt paady yciixpi, miich ajcxy migügtijc, copicy ngapxymidoohuim je Espíritu Santo, e ca' huaad ngapxymidoohuim je jibicpi huidibi ajt nniniicx ñijot'ajtpy. <sup>13</sup> Pen ooy ajcxy xytimy'ane'mgixy je jibicpi huidibi ajcxy mniniicx ñijot'ajtyp, co m'öccixipy, yi' mjugy'ajtin cixip tigoyip yi'. Per pen miid Dios yjihui'ñ ymic'ajt miich ajcxy myajtigoy je jibicpi huidibi mniniicx ñijot'ajtpy, co m'öccixipy, yi' mjugy'ajtin ajcxy ca' yi' yciixipy ytigoyipy.

<sup>14</sup> Tüg'óciy pinjaty ajcxy capxymidoob je Espíritu Santo, Dios yi' ung'ajtip ajcxy. <sup>15</sup> Je Espíritu Santo huidibi miich ajcxy xy'adigiyygixp xyjottigiiygixp, ca' xychaachytungixy e nañ ni ca' mdzinähuaangixy miid tzigi'ñ jihui'ñ. Ca' miich ajcxy jadu'n paady nej tumbidijc huidibi ooy tzigiyygixy yhuindzin. Co je Espíritu Santo yajpaady ma ajcxy mjot mhuinma'ñ, jadu'n nipaady nejihuüy miich ajcxy Dios xy'ung'adyii. E com nmiiid'ajtim Dios yjihui'ñ ymic'ajt, je' jadu'n xyajminaanim: "¡Dios Teedy!" <sup>16</sup> Je Espíritu Santo ti'ajt yejcp ma ajt njot nhusuinma'ñ, je' jadu'n xyajminaanim co Dios xy'ung'ajtim. <sup>17</sup> Pen iich ajt Dios xy'ung'ajtim, chi nbadaanim it lugar quipxyi miid Cristo jiiby tzajpjoty ma Dios yajpaady. Pen nminajxim nyajnajxim tzaachhypi jadu'n nej Cristo minajxy yajnajxy tzaachhypi, chi nbadaanim Dios y'oy'ajtin quipxyi miid Cristo.

<sup>18</sup> N'aixiibich co yi' tzaachhypi yi' ayo'n huidibi nminajxim nyajnajxim ya naaxhuiñ, ca' yi' ytim ytiijity, ca' ninej yquipxyjatyiy je oy'ajtin etz mijjotcuyc'ajtin huidibi Dios xyaj'ixaanim je huin'it xii co Cristo anajty ymiñ jadüg'oc. <sup>19</sup> Tüg'óciy tijaty ya naaxhuiñ huidibi Dios ti yajcoy yaj'oyiy, y'aa'ijxpy yjijp'ijxpy ajcxy mina Dios ymöhuáanigixy y'oy'ajtin ymic'ajtin yi' jää ajcxy huidibi ajcxy Dios ung'ajtip. <sup>20</sup> Tüg'óciy tijaty Dios ti yajcoy yaj'oyiy ya naaxhuiñ, hue' je' yjugy'ajtin cixamb tigoyamb, ögam tñdzam. E canan ci'm jadu'n tzoc, hue' je' Dios jadu'n ti yajnigödugi. Per ca' yjugy'ajtin yciixipy ytigoyipy

tu'c'īȳ hue' ajcxy y'aal'ijxpy yjijp'ijxpy co padaangixy oy'ajt̄in jadüg'oc. <sup>21</sup> Co anajty Dios yaj'oȳy nej jēbi ajcxy chinaaygixy, e ca' y'öccixipy, ca' ytüitzcixipy, etz ca' ypügixipy, chi ajcxy padaangixy oy'ajt̄in etz jocuyc'ajt̄in quipxyi miid je jāy ajcxy huidibi Dios ung'ajtip. <sup>22</sup> Com nejhuiiyim co ixt̄ chambaad tūg'ōciy huidijaty Dios yajcoy yaj'oȳy ya naaxhuiñ yjihuiiyb tzaachhypi, e ca' yjotcuyc'ajtcixy. Tim jadu'n nipaady nej tūg töxyjäy paady tzaachhypi co yhuaad'ajtni mina y'ung yajma'xung'adañ. <sup>23</sup> Canan yi naaxhuiñyb huidi Dios yaj'oȳy yi'yi tzaachhypi jihuiiyb, nañ jadu'n iich ajt huidijaty miid'ajtp Dios yjihuiñ ymic'ajt, huidibi Dios xymooyim jayijp'aty ca'n̄i anajty nyajtigajtzim nniniicx. Nañ iich ajt tajim mayim njiiyim nyaaxim ixt̄ cooni anajty Dios xyajtigadzaanim ajt nniniicx etz xycöbigaanim ma yi' y'it jiiby tzajpjoty, e xymiid'idaanim ajt jadu'n nej yci'm'ung. <sup>24</sup> Miid co n'aa'ijxim njijp'ijxim co Dios xyajniidzögaanim ajt n'alma, paady ti nbaatim jugy'ajt̄in huidibi ca' yciixipy ytigoyipy. Co ixyipy ti nbaatim huidibi anajty njijp'ijxim, ca' ixyipy njacijjp'ijxim co nbadaanimni. Com ca' pin jacijjp'ijxn̄i co padaanip je huidibi ti ocpatpi. <sup>25</sup> Per co njijp'ijxim co nbadaanim huidibi ca' nmiid'ajtim, huin'it n'ahuijxim miid meextujcin cooni nbaatim.

<sup>26</sup> Tim jadu'n nej jocuyc'ajt̄in nbadaanim co njijp'ijxim huidibi Dios xymöhuaanim, nañ tim jadu'n je Espíritu Santo xypubejt̄im xypudigiiyim co njotmetzciiyim, com ca' njajtim nej jēbi huaad Dios nmibijctzoohuim nej ypadyii. Paady je Espíritu Santo xycodinaayim ma Dios, ymibijctzooyb je Dios mictägy miid iich ajt yciixpi miid jiiyin yaaxin, huidi ca' huaad yajcapxpidzimy miid miydacin. <sup>27</sup> Dios nejhuiiyb ti jot ti huinmañ jāy ajcxy ymicid. E Dios nañ huinjihuiiyb tūg'ōciy ayuc huidibi je Espíritu Santo yajnajxyp ma yi'. Je Espíritu Santo ypijctzooyb may'ajt jabom jabom ma Dios miid tūg'ōciy je mibijcpidijc yciixpi. Nañ jadu'n pijctzoy jadu'n nej Dios tzocy jāygidägy.

### *Mij madaacin ma mibijcin*

<sup>28</sup> Yi jāy ajcxy huidibi mijpidacp Dios, huidibi ajcxy Dios ti huin'ixy, jēbi chinaaygixy jadu'n nej Dios jāygidägy ajcxy chinaayin. Nejhuiiyim co huentimtiijity huidibi yi' ajcxy yminajxpy yajnajxpy, pen jibicpi o pen oybi, Dios jadu'n ti a'ixiy co huen minajxcixy yajnajxcixy miid yi' ajcxy y'oy'ajt̄in yciixpi. <sup>29</sup> Je' yi' ajcxy huidibi Dios ti yhuin'ixyii, je' yi' ajcxy huidibi Dios nejhuiiy jayijpni co ymibigañyii y'ayuc. Dios jadu'n tumb ma yi' ajcxy yjot yhuinmañ jaydëbi yquipxyjatytiy ajcxy yjot yhuinmañ miid Dios y'ung, jadu'n nej yi' yjot yhuinmañ miidity. <sup>30</sup> Yi mayjäy huidibi Dios yajnigödugiyy ca'n̄i anajty naaxhuiñyb chondacy co ytunañ miid yi', yi' ajcxy Dios huin'ijxi. Yi mayjäy huidibi Dios ti yhuin'ixigixy, nañ Dios yi' ajcxy yaj'ahuimbijt̄ip tudägy. E yi mayjäy huidibi Dios ti yaj'ahuimbity tudägy, nañ Dios yi' yajquipxyjatyihuaanip ajcxy y'oy'ajt̄in miid yi' y'ung y'oy'ajt̄in.

<sup>31</sup> ¿Ti jada' njacijjp'ijxim ti jada' njactzojcim? Ca' ni ti. Pen Dios iich ajt xypubejt̄im xypudigiiyim, ¿pin iich ajt jēbi xymimadaacim? Janch ni ca pin. <sup>32</sup> Dios ixt̄ yci'm'ung ti yecy miid iich ajt yciixpi, co oy y'o'cy miid iich ajt yciixpi, co oy y'o'cy ma yi' cruudz miid nidüg'ōciy ajt nbocy yciixpi. Paady janch janch co Dios xymöhuaanim tūg'ōciy oybi quipxyjaty miid yi' y'ung, Jesucristo. <sup>33</sup> ¿Pin jada' jēbi ocxiy je jāy ajcxy huidibi Dios ti huin'ixy? Ca' ni pin. Com Dios ci'm yi' ti yaj'ahuimbijttäy tudägy. <sup>34</sup> ¿Pin yi' ajcxy jēbi ocyajpocycäy? Ca' ni pin. Com Cristo o'c je' miid ajt nbocy yciixpi, etz yjugypijcy jadüg'oc, e jadachambi xii tiempo yajpaady a'oy'amy ma Dios ymic, e yi' ane'mdaayb tūg'ōciy. E Cristo iich ajt xyñibijctzohuiiyim, ypijctzooyb may'ajt ma Dios miid iich ajt yciixpi. <sup>35</sup> Com Cristo ooy xychojcim xyjihuiiyim, paady ni nej ca' xy'ixmadzaanim. Huen ti ndimpaatim ca' xy'ixmadzaanim. Oy ixyipy tzaachhypi ayo'n nmianjxim nyajnajxim, oy ixyipy tajin mayin nbaatim; oy ixyipy jāy xy'ixhuidijtim xypahuidijtim; oy ixyipy yuu ayo'n nbaatim; oy ixyipy huit tucxy nyajmayjatim; oy ixyipy tzig'ñ nyajnajxim; oy

ixyipy jää xytimyyaj'o'cim. Oy ti ayo'n ndimbaatim, Cristo ca' xy'ixmadzaanim. <sup>36</sup> Com jadu'n ymiñ jaybety ma Dios ñecy ma jadu'n yminañ:

Miid miich, Huindzin Dios ycixpi, je nmidzipich xyjatyti myyaj'ögaambich xiim tzuum.

Jadu'n iich ajcxy nej cöbixy huidibi yajnicxip ma yaj'öctac co yaj'öga'ñyii.

<sup>37</sup> Ca' ti ayo'n nbadaanim. Nmimadactähuaanim tüg'öciy ayo'n, miid co Cristo xychojcim xyjihuiyim. <sup>38-39</sup> Janch nejhuiybich tiyudägy co Dios xychojcim xyjihuiyim. Ca'

ji ni pin jëbi huaad xypijc-huäcxim ma Dios chöjcim, oy ixyipy nja'o'cim; oy ixyipy njajugy'ajtim; oy ixyipy xymidzip'ajtim ángel ajcxy etz jacjadyii huidibi mic'ajt miid jiiby tzajpjoty. Ca' ajcxy jëbi huaad xypijc-huäcxim ma Dios, ni ti huidibi ji ijtp cham, ni je huidibi mimb cidacp, ni yi' jëbi xycapijc-huäcxim ma Dios chojcim. Ajt nHuindzin Jesucristo ti xyajnejhuuiyim jadu'n nej Dios xchojcim xyjihuiyim co y'o'cy ma yi' cruudz miid ajt nbocy ycixpi.

## 9

### Dios ti huin'ixy yi Israel jää ajcxy

<sup>1-2</sup> Nmiidich je Cristo ytiy'ajt, nyajnijayiiybich miich ajcxy yi' ytiy'ajt, ca' n'indägyich, co ooy ndajy nmayich miid n'amigügtijcich ycixpi je Israel jää co ajcxy ca' cöbiga'ñ je Cristo. Nañ Dios yjihuiñ, je Espíritu Santo, tiy'ajt yejcp ma iich njot nhuinma'ñ co jadu'n tajin mayin njihuiyich miid yi' ajcxy ycixpi. <sup>3</sup> Com tajy may nayjihuiyijich miid iich n'amigügtijc, iich nmigogajp, ixti njaccodinähuaamybich ajcxy ma Dios miid ypoxy ycixpi, ixti jëbi ixyipy Cristo nja'ixmachich miid yi' ajcxy ycixpi, ixti jëbi ixyipy Dios xychaachytuñich miid yi' ajcxy ypoxy ycixpi, co ixyipy jëbi Dios pocyhuinmecxy ajcxy.

<sup>4</sup> Com hue' je' ajcxy Israel y'ap'ajtip y'oc'ajtip, Israel jää ajcxy. Hue' anajty ajcxy Dios ti ycobigyii jadu'n nej jihuuy yci'm'ung, Dios anajty ajcxy ti ñi'ijxcidägyii, y'ijx ajcxy Dios y'oy'ajtin. Dios nimay ajcxy co ycuend'adip. Dios ajcxy jadu'n yajni'ixiyi nidüg'öciy tiy'ajt nej ajcxy jëbi huaad Dios huindzigi, e Dios yajhuinhuaniiy Israel jää ajcxy je Cristo. <sup>5</sup> Nañ hue' ajcxy ymij'ap'ajtip ymijteedy'ajtip iich ajt nmij'ap nmijteedy; je Abraham, Jacob, etz David, e ma je' ymiñ ajcxy, ji ymiñ je Cristo, e je' je' Dios ajtp, yi' tüg'öciy ane'mdaayb jiiby tzajpjoty etz ya naaxhuiñ. Je Cristo capxpaady y'idiypy huinixii.

<sup>6</sup> Co jadu'n mina'ñich co may ajcxy Israel jää ca' ajcxy Dios yjää'adyii tiyudägyi, ca' jadu'n mina'na'ñich co Dios ca' cuyduñ yi' y'ayuc huidibi yajhuinhuaniiy Abraham etz Moisés. <sup>7</sup> Canan nidüg'öciy Abraham y'ap y'oc pada'ñ je oy'ajt huidibi yajhuinhuaniiy Abraham, com jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy. Dios jadu'n nimay Abraham: "Yi mmang, Isaac, ti nhuin'ixyich jëbi y'ap y'oc paady je oy'ajt huidibi ti nyajhuinhuaniiy."

<sup>8</sup> Co Dios jadu'n nimay Abraham, paady ycixpi nejhuiyim co ca' nidüg'öciy Abraham y'ap y'oc jëbi naydijyii Dios y'ung. Jëyi Isaac y'ap y'oc jëbi ñaydijyii Dios y'ung com Dios yajhuinhuaniiy co may'ajt tuna'ñ miid yi' ajcxy. <sup>9</sup> Com jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy co Dios nimay Abraham: "Nihuimbidaamybich ma je tiempo huidibi ti n'agapxtucyich, e huin'it mdöxyijc Sara y'ungbaadip."

<sup>10</sup> Ji jadüg tiy'ajt. Iich ajt nmij'ap Isaac ytoxyijc Rebeca metz ymang paty. <sup>11</sup> Dios yhuin'ijx je jacmutzpi ca'ni anajty yma'xung'aty, e ca'ni anajty ñiguëxigyi huinma'ñ ymiid, oyhuinma'ñ o jibic-huinma'ñ. Dios ninigoob anajty jayijpnii ti huin'ixy je jacmutzpi. <sup>12</sup> Com Dios nimay je Rebeca co je jacmutzpi y'ane'mamyb y'ajch ma ca'ni anajty Jacob yma'xung'atyñ. <sup>13</sup> Tim jadu'n nej jaybety ymiñ ma Dios ñecy, Dios jadu'n minañ: "Jac nügi ti ndzocytich Jacob, ca'ydi Esaú."

<sup>14</sup> ¿Nej n'ocminaanim? ¿Dios ca' tiyibi tuñy? Ca' yjadu'nity. Dios tiyudägy ytuñ. <sup>15</sup> Com jadu'n Dios nimay Moisés: "Nba'ayohuipyich ninigoobi pinjaty ndzojcpich." <sup>16</sup> Co Dios jadu'n nimay Moisés paady nejhuiyim co canan paady ycixpi Dios pa'ayohua'ñ jay miid co ajcxy chachñaymija'íxigixy co tunaangixy oyhuinma'ñ. Hue' je' Dios pa'ayo'n tuñ miid

jäy ajcxy ninigoob co jadu'n tzocy. <sup>17</sup> Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy co Dios jadu'n nímay je Egipto rey:

Íich miich tì nmöy m'anemín, jígi x jëbì jäy ajcxy ixipy je mij ayo'n huidibi ndunaamybich ma miich mnaax mgajp, huin'it jäy ajcxy capxpaady xyaj'idipy huindu'ñybì ñaaxhuiñ.

<sup>18</sup> Dios ypa'ayooyb je' pínjaty chojcpy, e nañ jadu'n yjot yajjuuni píñ jadu'n yajmídzojcpy.

<sup>19</sup> Huin'it miich ajcxy xyñimähubich: "Pení janch yjadu'nity, ¿ti co Dios jadu'n jadüg'oc pocy'ixy jäy? ¿Pín jada' occapxhuimbidip nej yi' tzocy?" <sup>20</sup> Miich jäy, ¿mbin miich co ti myajcapxycosa'ñ myaj'ayuccoja'ñ miid Dios? ¿Nej jëbì pochytüdz nímay je píñ anajty ti yajcojyii? "¿Nej co jadu'n ti xyajcojyich?" <sup>21</sup> Tüdzyajcojpi yi' yaj'oyiyb je mo'ntz nej tím tzocy. Pen yajcojamyb tüdz oybi tzoojatypi, yajcojpy je'. Pení yajcojamyb tüdz huidibi ca' oyjatyiyt, yajcojpy je'.

<sup>22-24</sup> Tím jadu'n nej je tüdzyajcojpi yaj'oyiy mo'ntz nej tzocy, nañ jadu'n Dios tuñ miid jäy nej tzocy. Dios ti yajcojy jäy, e miid ymic'ajt jëb tzaachytuñ miid ypcocy ycixpi. E co jadu'n tzaachytunipy, chi ñiguëxiçipy yi' ymic'ajt. Dios ooy jecy ti jamimecxtucy ajcxy huidibi paatip co Dios chaachytunipyb ajcxy. Com Dios ti yajcojy jäy paady jëb nañ jadu'n pa'ayooihuipy etz may'ajt tunipy miid yi' ajcxy, jëbì ajcxy paadip yi' y'oy'ajtin. Dios iich ajt ti xyhuin'ijxiñ nijéjity judíoja, etz nijéjity huidibi ca' yjudíojaity, jëbì ajt n'alma nüdzooçin paady. <sup>25</sup> Com jadu'n jaybety ymiñ ma Oseas ñecy ma Dios jadu'n yminañ:

Yi jäy ajcxy huidibi iich ca' anajty njay'adyii, njay'adáanibich cham. Yi jäy huidibi ca' anajty ndzocyich, ndzogáanibich cham.

<sup>26</sup> E nañ jadu'n jadüg'it Oseas cojay: "E je jäy ajcxy huidibi anajty tzinaayb ma canaag naax cajp huidibi anajty ca' Dios yjäy'adyii, jëb ñaydiyii Dios yjäy, je Dios huidibi huinixii tzinaayb."

<sup>27</sup> Nañ jomay miid co Isaías jada tiy'ajt ycojay ma ñecy ma jadu'n ymina'ñ: "Oy ixipy ajcxy ti yjamayıñ jadu'n nej tzaa'ung yajpaady ma mey ypa', nihueeñ ajcxy y'alma nüdzooçin pada'ñ. <sup>28</sup> Com Dios mic ooy cötujcin miidity, e ca' mamecxtugipy jäy ajcxy ypcocytunii huinixii. E mic'amy tzaachypi möhua'ñ naaxhuinyjäy miid ypcocy ycixpi co anajty xii tiempo paatni mabaad agapxtujcy." <sup>29</sup> Isaías ñajtzcapxii jadu'n jecy'ajty:

Pen ca' ixipy je Huindzin Dios huidibi ane'mdaayb jiiby tzajpjoty etz ya naaxhuiñ, capubejty yi Israel jäy, co ca' ycajacyajtzooci nijéjity ajcxy, ycacödigoyday yi' ajcxy, tím jadu'n nej je jäy ajcxy yjajty jím ma Sodomo cajp etz Gomorra cajp, cödigoyday ajcxy.

### *Yi judíoja ajcxy etz Jesucristo y'ayuc ytìy'ajt*

<sup>30</sup> Jadu'n jëbì mhuinjihuuygixy huidibi ti nyajnijayuygixy jadu'n nej Dios ytuñ miid jäy ajcxy. Yi jäy ajcxy huidibi ca' yjudíojaity, huidibi ca' cudyduñ Dios ycötujcin je jecyip, co ajcxy mijpidägy je Cristo, chi ajcxy paady tudägy'ajtin ma Dios. <sup>31</sup> Per yi judíoja ajcxy huidibi jiip'ijxp co tudägy'ajtin padaangixy miid co tzachcuydungixy Dios ycötujcin je jecyip, ni ca' ajcxy mimadägy cuydundähuiipy, e ca' ajcxy tudägy'ajtin paady ma Dios. <sup>32</sup> ¿Na'amy co ca' ajcxy mimadägy cuydundägy Dios cötujcin? Je' co ajcxy ca' mijpidägy huidibi Dios ti tuñ miid yi' ajcxy ycixpi. Hue' ajcxy tiy co tudägy'ajtin padaangixy ma Dios miid co tzachcuydungixy Dios ycötujcin je jecyip. Hue' ajcxy ayo'n ypadamyb co ca' Cristo cobiçcixy, tím jadu'n nej jäy ayo'n paady co ycönepy ma tüt tzaa. <sup>33</sup> Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy, ma Dios jadu'n ymina'ñ:

Nguexaamybich jím Jerusalén tüt jäy. Mayjäy ca' mijpidäga'ñ je jäy, e ayo'n ajcxy ypadamyb ma iich. Tím jadu'n nej ixipy ti nbidägyich tüt tzaa ma jäy ajcxy huaad ycönejpcixy, e chi yciday ajcxy. Tüt'óciy jäy pínjaty mijpidaaçp je jäy huidibi nbidägaamybich jím Jerusalén, hue' ajcxy yi' ca' ayo'n pada'ñ ma iich, nbocyhuinmecxaamybich yi' ajcxy.

## 10

<sup>1</sup> Miich ajcxy nmigügtjicich, ooy ndzocých cixyjot huinijot co yi Israel jay nidüg'óciy pada'ñ y'alma ñidzoocin. Ooy iich nügi Dios nmibijctzoy miid yi' ajcxy ycixpi. <sup>2</sup> Jëbi ndiy'ajt yecých co yi Israel jay ooy ajcxy Dios jayajmij'ajtcixy. Hue' janchtiy ca' ajcxy huinjihuüyi Dios ytiy'ajt. <sup>3</sup> Com nejhuiiyb ajcxy co Dios yajpocyñihuädzamyb jay ajcxy, hue' ajcxy ca' huinjihuüyi nej Dios yhuinma'ñ miidity. Ci'm anajty chachhuinma'ñ ixtaaygixy nej ajcxy jëbi ñayyajpocyñihuädzixipy. Ca' anajty ajcxy cöbicy Dios ytiy'ajt nej jëbi huaad ñayyajpocyñihuädziiyb.

<sup>4-5</sup> Yi' judiojäy ajcxy ca' huinjihuüyixy co je Cristo y'oy ya naaxhuiñ, e chi yajtigooyi Dios ycotujcin ymic'ajt huidibi Moisés yjay, jigix jëbi tüt'óciy jay pinjaty mijpidacp Cristo ytiy'ajt, huin'it ajcxy paadip tudägy'ajtin. Moisés yjayhui'm ma jadu'n ymina'ñ: "Je pinjaty cuydumb je Dios ytiy'ajt, jim mic'ajt paadipy miid chinaayin ycixpi." <sup>6-7</sup> Per yi jay ajcxy huidibi mijpidacaacp Cristo etz cuyduni yi' ytiy'ajt, yi' ajcxy yminañ: "Ca' huaad judiojäy ajcxy yminaangixy jotjoty huinma'ñyjoty: ¿Pin ocpättigihuip tzajpjoty nicx je Cristo yajtzooñ? o ¿Pin nícxamb ca'oydactuuby ma ajcxy öcpidijc y'ity e yajjugypigaanip je Cristo?" <sup>8</sup> ¿Nej Dios y'ayuc ymina'ñ? Jadu'n Dios y'ayuc ymina'ñ: "Ti mmidoy miich ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt ma mgim'mayuc, ti jay ajcxy capxhuäcxy ma miich, ti mmido'mbijccixy." Pues jada je' je y'ayuc tiy'ajt nej jëb mijpidaaaccixy Cristo, huidibi tiy'ajt iich ajcxy ngapxhuäcxp. <sup>9</sup> Pen miich mgapxypidzimyb mayjäy agujc co miich ajcxy Jesús mHuindzin'adyii, etz mmibijcpy ajcxy ma mjot mhuinma'ñ co Dios ti yajjugypijcy Jesús co y'o'cy, huin'it m'alma paadip ñidzoocin ma Dios. <sup>10</sup> Co mmijpidägipy Jesús cixyjot huinijot huin'it Dios xyajpocyñihuädzipy. Co mgapxypidzimipy mayjäy agujc co miich mijpidägy Cristo Jesús, huin'it yi' m'alma ñidzoocin pada'ñ.

<sup>11</sup> Com jaybety jadu'n miiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n yminañ: "Nidüg'ociy jay huidijaty mijpidacp je Cristo, ca' ajcxy ayo'n pada'ñ ma Dios." <sup>12</sup> Jëbi nidüg'ociy jay mijpidägy je Cristo Jesús com Dios tú'cìy yajhuinhuaniiy pocyñihuatzin ma yi' judiojäy etz ma huidi ca' yjudiojäity. Ji tüt' Huindzin je Jesucristo huidibi niHuindzin'ajttaayb. Jesucristo may'ajt oy'ajt tunam mijcajee miid huentimpinjäity pinjaty pijczoob pubejtin ma Dios miid yi' yxi. <sup>13</sup> Com jadu'n jaybety ymiiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n ymina'ñ: "Nidüg'ociy jay pinjaty Dios mibijctzoob miid Huindzin Jesucristo yxi, yi' ajcxy y'alma paadip ñidzoocin."

<sup>14</sup> ¿Nej jëbi jay ajcxy occohuaniiy Jesucristo co huen y'alma ñidzögy, pen ca' anajty ti mibijci je ytiy'ajt? Pues ca' yjadu'nity. ¿Nej jëbi jay mibicy Jesucristo peni ca'ni ajcxy amido'ijti y'ayuc? Pues ca' yjadu'nity. ¿Nej jëbi jay ajcxy midoogixy Jesucristo y'ayuc, pen ca' pin capxhuäcxy ma yi' ajcxy? <sup>15</sup> ¿Nej jëbi jay ajcxy capxhuäcxy Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt, pen ca' pin yquexyii ayuccapxhuäcxpi? Com jaybety jadu'n ymiiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n yminañ: "Ooy oy jay ñayjihuüyi co pinjaty mimimb mija'tp oybi tiy'ajt, pinjaty capxhuäcxp oybi tiy'ajt ma yi' ajcxy."

<sup>16</sup> Per ca' nidüg'ociy jay mibicy je oybi tiy'ajt, com Isaías jadu'n cojay ma ñecy ma jadu'n yminañ: "Huindzin Dios, ¿pin ti mijpidägy iich ajcxy n'ayuc?" <sup>17</sup> Cooni jay ajcxy capxhuäcxy Jesucristo ytiy'ajt ma jay chinaaygixy, huin'it ajcxy ymibijccixy com ti amido'ijtcixy je tiy'ajt.

<sup>18</sup> Per n'amidooybich miich ajcxy: ¿Nej ca' jada' yi judiojäy ajcxy midoy Dios ytiy'ajt? Janch jadu'n ti ajcxy jamidoy, com jaybety jadu'n ymiiñ ma Dios ñecy ma jadu'n yminañ: Ti capxhuäcxy ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt huindu'myb naaxhuiñ. Ti ajcxy Dios y'ayuc midodaayi huindu'myb naaxhuiñ.

<sup>19</sup> Jadüg'oc n'amidoogixy: ¿Nej ca' Israel jay jada' ajcxy nejhuüy Dios ytiy'ajt? Ñejhuiiyb ajcxy. Com jecy'ajty Moisés ycojay ma ñecy ma Dios jadu'n yminañ: Nyajpocyñihuatztähuijbyich yi jay ajcxy huidibi ca' iich njäy'adyii, e huin'it miich ajcxy cohuindoyi mijihuühp myid yi' ajcxy ycixpi. Ndunipyich may'ajt miid yi' ajcxy, e huin'it miich yi' ajcxy mmijotmädip.

**20** Jadu'n jadüg'it Isaías cojay ma yi' ñecy, ma Dios jadu'n ymīnañ:  
Yi jäy ajcxy huidibí ca' xy'ixtäyich, ti xypaadyich ajcxy. Ti nyajniguëxïgyich ndiy'ajt ma  
yi jäy huidibí ca' xyñidiy xyajtihyich.

**21** Com jadu'n jaybety ymīn ma Dios ñecy, ma Dios jadu'n nigapxy yi Israel jäy co jadu'n  
ymīnañ:

Jabom jabom ti njamimecxtucyich yi Israel jäy ajcxy. Ti njayajnimäyich iich ndiy'ajt, e  
ca' ajcxy mijpidägy. Hue' ajcxy ca' xycapxymidooyich, xymijotmij'öcpich ajcxy.

## 11

### *Yi Israel jäy ajcxy huidibí ti ypcocniihuaatzcixy*

**1** Paady n'amidoogixy: ¿Nej ti jada' Dios ix'ijxní ixtijni yi Israel jäy ajcxy? Pues ca'  
yjadu'nity, Dios ca' yi' ixmachní Israel jäy ajcxy. Com nañ Israel jäy iich. Abraham  
nmij'ap'ájtibich nmijteedy'ájtibich e nañ jim ngogájpidyich ma anajty Benjamín yco-  
gajpity. **2-3** Dios ca' ixmach yi' yjäy huidibí yhuin'ijx jecy'ajty co jäy'ada'ñyii jigix jëbi  
may'ajt oy'ajt tunipy miid yi' ajcxy. ¿Nej ca' ajcxy mnejhuïy nej jaybety ymiiñ ma Dios  
ñecy jadu'n nej Elías nigapxy yi Israel jäy ma Dios? Jadu'n ymīnañ:

Huindzin Dios, ti yi Israel jäy ajcxy yaj'öctäy huidibí anajty miich m'ayuc xycapxhuäcxip.

Ti ajcxy yajhuindigoydäy je tzaa macxy ma anajty jäy xyhuindzigi. Naydügpajc  
iich ti njachui'myich njaccapxhuäcxyich miich m'ayuc, e nañ xyaj'ögaamich jäy  
ajcxy.

**4** E chi Dios y'adzooy nimay Elías:

Ca' mim naydügity, ji iich ahuing nmíididyich yujcpicy jahuituyc mil yëydijc huidi  
xy'ojadajtpich xyhuindzigiibich chambaad, huidibí ca'ní huingoxtinäy yi Baal, yi  
dios falso, ca'pi ti mic'ajt miidity ni ti tzöc'ajt ca miidity.

**5** Tím jadu'n nej Dios miidity anajty huixtuyc mil yëydijctijc jecy'ajty co anajty Elías  
yjugy'aty, nañ tim jadu'n cham ma iich ajt nxii ndiempo Dios ymiiñ nijejity judiojäy  
huidibí ti pa'ayoy, e paady ycixpi ti yhuin'ixyii jëbi yi' jäy'adyii. **6** Com co ixipy ajcxy  
yajxon cuyduni Dios ycötujcín, ca'p ni ti pa'ayo'n Dios jactunaani miid yi' ajcxy, com co  
ti anajty jim Dios y'ayuc ycuýdundayii.

**7** ¿Ti ti ytunyii ti yjadyii miid yi Israel jäy ajcxy? May ajcxy ca' may'ajtin oy'ajtin paady  
ma Dios jadu'n nej ajcxy jiip'ijxcixy. Jëyi ajcxy huidi Dios huin'ijxi ti ajcxy paatcixy oy'ajt  
ma Dios. Yi jacjadyii Israel jäy ajcxy Dios níg ooy yajjotmij'öccixy. **8** Com jadu'n jaybety  
ymiiñ ma Dios ñecy jadu'n nej Dios yajjotmij'ögy yi Israel jäy, ma jadu'n ymīnañ:

Tím jadu'n ajcxy nipaady nej jäy ajcxy huidibí ti ymi'öctigooyñi, jadu'n nipaady nej jäy  
huidibí huintzíp, jadu'n nipaady nej huidibí cönatiip.

**9** David nañ jadu'n ycojay jecy'ajty ma ñecy, ma jadu'n ymīnañ:

Huindzin Dios, cham je jäy tzachnixondägy yi tzinaayin yi jugy'ajtin, ca' ajcxy xyjäymeche.

Timitiini ajcxy ayo'n möhuipy; tim jadu'n nej iyujc ayo'n paady co yajtuxuuch o co  
yjut cögäy.

**10** Yajma'ti ajcxy yjot yhuinma'ñ, huen ahuimbijtcixy jadu'n nej jäy huintzpi. Mö ajcxy  
tzaachypí huinixii huinitiempo, tim jadu'n nej jäy ajcxy tzaachypí jihuïy huidibí  
jemxypí tzimiccixpí.

### *Yi ypcocniihuaatzcixy huidibí ajcxy ca'p yjudiojäity*

**11** Co jadu'n yi maybi Israel jäy ca' cöbijccixy Dios ytij'ajt, ¿nej mdijy, ti Dios y'ixmachyii  
ajcxy tücciyi, e yajtigoya'ñ ajcxy? Pues ca' yjadu'nity, ca' Dios ixmach yi Israel jäy  
ajcxy tücciyi. Co yi Israel jäy ca' cöbijccixy Dios ytij'ajt nej Cristo y'o'cy miid yi' ajcxy  
yocoy ycixpi, paady cöbicy yi huidibí ca' yjudiojäity, jëbi ajcxy y'alma nïdzooçin paady.  
Jadu'n Dios ytuñ jigix jëbi yi judiojäy ajcxy cohuindoyii jihuïhuipy, e chi nañ jadu'n  
mijpidägipy ajcxy Jesucristo. **12** Pen yi mayjäy ajcxy huidijaty ca' y'israeljäity mi'oy'ajtin

mijjotcujc'ajtin ti paady, miid co yi jacmaybi Israel jay ca' cobiijccixy Jesucristo, chi nigi oy'ajtin jotcujc'ajtin pada'ñ yi naaxhuiñjäy ajcxy co anajty nidüg'ociy Israel jay yjothuimbijtaaygixy etz cobiijctaaygixy je Cristo.

<sup>13</sup> Cham nijayiiygixy miich ajcxy huidi ca' yjudiojäity, com Dios ti xyquexyich ngapx-huäcxich yi' y'ayuc ma yi jay ajcxy huidibi ca' yjudiojäity. Ooy nyajcopicyich jada ndungich, jigix jebi judiojäy oy'ajtin paady nañ jadu'n. <sup>14</sup> Ca' jecyity co iich n'amigügtijc, yi' judiojäy ajcxy, cohuindoyii ajcxy jihuühuipy, co anajty mayjäy huidi ca' yjudiojäity mijpidägy iich n'ayuc. Co jadu'n ajcxy cohuindoyii jihuühuipy, chi ajcxy nañ jadu'ñ mijpidägipy Jesucristo. <sup>15</sup> Com pen je naaxhuiñjäy huidibi ca' yjudiojäity, huidibi Dios jecy'ajty ca' jäygidaci ajcxy chınaayin, pen ti ajcxy cobiijci Dios ytii'ajt, pen ti ajcxy oy'ajtin paady ma Dios, miid co Dios ti ixmach yi Israel jay huidibi ca' cobiccy yi' ytii'ajt, chi yi Israel jay co ajcxy jadüg'oc yjothuimbidipy etz cobiigipy Dios ytii'ajt, nañ jadu'n ooy yjotcugihuipy ajcxy, jadu'n nejjihuüy ti ajcxy y'ögy etz nej jihuüy ajcxy ti yjugypicy jadüg'oc. <sup>16</sup> Com co Abraham, Isaac etz Israel Dios anajty jäy'ajtip, paady nañ jadu'n tügen'ociy Israel jay Dios jäy'adyii, miid co Israel y'ap'ajtip y'oc'ajtip ajcxy. Tim jadu'n nejjihuüy judiojäy ajcxy tzajcaagy puuducy möy Dios, nañ jadu'n je ytujctuc huidibi jachui'm nañ Dios je' ye', e nañ tim jadu'n nej co jay ajcxy möy Dios quipy ytictz, tügen'ociyi je' Dios je'ajtäyii quipy y'aacxy.

<sup>17</sup> Hue' je' nijejity Israel jay ca' mijpidägy Dios ytii'ajt, paady ñajtz'ixiiyi, e may'ajt oy'ajt tuñ miid huingbi jay huidi ca' israeljäity. Tim jadu'n nej jihuüy tügen'ociy huidi tiim'ajtp yajpubuxy y'aacx, e je ma ti yajji'ppujxtüty, je' yiji'p yajpidägy ma huingbi quipy y'aacx. Miich ajcxy huidi ca' yjudiojäity huidibi ti mibicy je Cristo, ti mbaady Dios y'oy'ajt tim jadu'n nej judiojäy ajcxy jecy'ajty miidity Dios y'oy'ajt. <sup>18</sup> Ca' huaad amij agix mnayjihuüygixy, e ni ca' huaad m'ixtiçixy yi' judiojäy huidibi ca' mijpididaaccixy je Cristo. Miich ajcxy yi' m'oy'ajt ti mbaady ma Dios, tim jadu'n nej je quipy y'aacx mic'ajt paady ma yi' quipy ytictz.

<sup>19</sup> Ca' yjecyity co miich ajcxy mina'naangixy co Dios najtz'ixiiy yi' judiojäy huidibi ca' mibicy Cristo, jaydëbi miich ajcxy mnaydijyii co Dios xyjäy'adyii. <sup>20</sup> Tiy'ajt jadu'n nej miich mina'ñ. Dios ñajtz'ixiiy yi' maybi' judiojäy miid co ajcxy ca' mibicy Jesucristo. E Dios miich ti xycöbicy miid co ti mmibicy Jesucristo. Per ca' huaad miich amij agix mnayjihuüy miid co Dios ti xycöbicy. Naygüend'adii yajxon ma Dios ytii'ajt, tzigi' Dios.

<sup>21</sup> Com Dios ñajtz'ixiiy yi' judiojäy ajcxy miid co ca' ymijpidägyii yi' ytii'ajt. Nañ jadu'n miich ajcxy yi' xyñajtz'ixihua'ñ, pen ca' mmijpididaaccixy yajxon yi' ytii'ajt. <sup>22</sup> Cuentipic jadu'n nej Dios may'ajt oy'ajt tuñ miid nijejity jay, etz mic tzaachytuñ nijejity jay. Dios mic tzaachytuñ je judiojäy huidibi ca' ycapxymidooy, etz may'ajt oy'ajt tuñ miid miich ajcxy huidi capxymidoob. Jaccuydun yajxon Dios ytii'ajt, e nigi Dios may'ajt oy'ajt xytuuniipy, pen ca' mguyduni yi' ytii'ajt, huin'it Dios xyñajtz'ixihuipy. <sup>23</sup> E nañ jadu'n yi' judiojäy ajcxy huidi ca' mibijccixy Jesús, co ajcxy yhuinma'ñ yajtigadzipy, e mijpidägipy Jesús, huin'it Dios ycöbigiyyb jadüg'oc, etz Dios miid ymic'ajt jebi may'ajt oy'ajt tunipy miid yi' ajcxy. <sup>24</sup> Com pen miich ajcxy huidi ca' yjudiojäity huidibi jecy'ajty anajty ca' Dios jäy'adyii, pen miich ajcxy Dios mic'amy ti xycöbicy, nañ jadu'n jactzojc cobiiga'ñ huidibi ajcxy judiojäyip, pen ycöbijcy ajcxy.

### *Jadu'n nej Dios yajnidzooccogixihua'ñ Israel jay ajcxy*

<sup>25</sup> Miich ajcxy nmigügtijcich, nyajnjayib ajcxy jadu'n nej Dios tuna'ñ miid yi Israel jay, jaydëbi ca' miich ajcxy amij agix mnayjihuüy, etz jaydëbi mnejhuihuipy jada tiy'ajt huidibi ca' piñ nejhuüy, co yi Israel jay ajcxy ooy ajcxy y'aamijity yjotmijity, ca' ajcxy capxymidooy Dios. E jadu'n ajcxy y'ida'ñ mabaad anajty yca'pxy je mayjäy, ca'pi y'israeljäity je huidibi mijpidägam Jesucristo ytii'ajt. <sup>26</sup> Nejhuiiyim co Dios may'ajt oy'ajt

tunamb jadüg'oc miid tüg'óciy Israel jay ajcxy, com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy ma Dios jadu'n ymina'ñ:

Jaciini tüg Israel jay ymina'ñ huidibi yajnidzögamb ajcxy ma yi' ypocy. Yi' yajtigoyaanip Israel jay ypocy.

<sup>27</sup> Jadüg'it jaybety ymiñ ma Dios jadu'n ymina'ñ: JADU'N NYAJHUINHUAÑIYICH YI' ISRAEL JAY CO YI' AJCXY YPOCY NYAJTIGOONYBICH.

<sup>28</sup> Co yi' Israel jay ca' mijpidaaccixy Jesucristo ytiy'ajt, chi Dios ajcxy ñajtz'ixiiyi. E co ñajtz'ixiiyi ajcxy, paady ycixpi miich ajcxy Dios ti yxcöbicy, co ti mmijpidaaccixy Jesucristo. Per chambaad Dios jactzojctay yi' Israel jay miid co Dios huin'ijxy yi' Abraham, Isaac etz Jacob jecy'ajty jëbi yi' yjäy'adyii. <sup>29</sup> Dios ti huin'ixy yi' Israel jay ajcxy jëbi yi' yjäy'adyii, etz tüg'óciy huidi yajhuinhuaniy co möhua'ñ, co may'ajt tuna'ñ miid yi' ajcxy ycixpi. Ymöhuiipy yi', ytunipy yi'. Dios ca' y'ayuc yajxiy. <sup>30</sup> Miich ajcxy huidi ca' yjudíojäity jecy'ajty ca' anajty mmijpidaaccixy Dios. Jadachambi xii tiempo Dios miich ajcxy ti xypa'ayoy, miid co yi' Israel jay ca' mijpidägy Cristo ytiy'ajt. <sup>31</sup> Yi' judíojäy jadachambi xii tiempo ca' mijpidaaccixy Dios ytiy'ajt, tim jadu'n nej jecy'ajty miich ajcxy ca' anajty mmijpidaaccixy Dios ytiy'ajt. Jaciini Dios pa'ayohuin tuna'ñ jadüg'oc miid yi' judíojäy ajcxy tim jadu'n nej ytuñ miid miich ajcxy jadachambi xii tiempo. <sup>32</sup> Com Dios anajty ti yajpocycädäy tüg'óciy jay co ajcxy ycapxycömidadacy, yi' judíojäy etz nañ huidi ca' yjudíojäity, paady ycixpi Dios pa'ayo'n tuñ miid nidüg'óciy jay, judíojäy etz nañ huidi ca' yjudíojäity, tüg'óciy piñ mijpidacp yi' ytiy'ajt.

<sup>33</sup> ¡Ooy ycodzigiity Dios! Dios ooy mijcajee may'ajt oy'ajt tuñ miid jay ajcxy ycixpi. Dios ooy mijcajee mijhuinma'ñ ti tuñ miid jay ajcxy ycixpi. Dios ooy mijcajee ycohuinma'ñity. Ca' ni piñ jëbi huinjihuiydäy je ayuc huinma'ñ huidi Dios ymiid. Etz nañ ca' ni piñ jëbi huinjihuiydäy huidibi Dios ytumyb. <sup>34</sup> Com jaybety jadu'n miiñ ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'ñ:

Ca' ni piñ jëbi huinjihuiydäy nej Dios yhuinma'ñ miidity. Ca' ji ni piñjäy huidi ti capxhuijy Dios.

<sup>35</sup> Ca' ji ni piñjäy huidi tijaty ti ocmooybi Dios. Dios ca' ni ti nuucxy miidity miid ni piñjäy.

<sup>36</sup> Tüg'óciy huidijaty iich ajt ya nbaatim, ac jiiby choondäy ma Dios. Yi' tüg'óciy ti yaj'oyiydäy, e yi' je'ajtaayip tüg'óciy. ¡Tzoc Dios capxpaatim ojadajtim huinixii huinitiempo! JADU'N JADU'N. Amén.

## 12

### *Je jugy'ajtin cixyjot ma Dios*

<sup>1</sup> E jadu'n nmigügtjcich, cham iich miich ajcxy nimaaygixy mictägy, com co Dios ti xypa'ayogixy, paady ycixpi nay'ayéjcigix naygiyéjcigix amuumdügjot ma Dios. Cuychinayi yi' ytiy'ajt yajxon jabom jabom. Tzinaaygix miid huädz mjot mhuinma'ñ, jadu'n nej Dios jëbi jäygädägy yi' mdzinaayin. Jada je tiy'ajt nej jëbi Dios m'ojadajtcixy tiyudädägy. <sup>2</sup> Ca' ajcxy mguydungixy mguychınaaygixy yi' naaxhuiñyäj ajcxy yjibicjot yjibic-huinma'ñ huidibi tzinaaygixp jadachambi xii jadachambi tiempo. Com Dios ti xymooygixy jemybi mjot jemybi mhuinma'ñ, paady mguydunipy ajcxy yi' ytiy'ajt. Ixpijccix Dios ytiy'ajt, jigix ajcxy mnejhuíhuipy huidibi tiy'ajt Dios chojcp mguydunipy, etz jigix mhuinjihuiipy je oyhuinma'ñ, je tudägypi huinma'ñ huidibi Dios yjäygidacpy, je huinma'ñ huidi huädzip ca'pxyip.

<sup>3</sup> Com Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ miid iich etz ti xymöyich jada tung co ngapxhuäcxich yi' y'ayuc, paady iich miich ajcxy nimäy nidüg'óciy co ca' huaad amij agix mnayjihuiyigixy, ca' huaad nügi anaxy mnaygomáayigixy ci'm. Nidüg nidüg ci'm huinmaaygixy yajxon huidi tung jëbi myajniçxcixy, jadu'n nej Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymooygixy. <sup>4</sup> JADU'N NEJ iich ajt nniniçx ymiid yhuin y'ahuac etz yci' ytecy, je ninicx abicy ytung miidity, je huiin abicy ytung miidity, je y'ahuac abicy ytung miidity, etz je ci' tecy abicy ytung miidity. <sup>5</sup> Nañ

tíim jadu'n iich ajt huidi mijpidacp Cristo, e ni may iich ajt, e tügpicy jää iich ajt com tú'ciy nmibijcim. E nije' nije' Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymoooyim abicyjaty, nej jëbi nije' nije' Dios ytung nyajniçxim.

<sup>6</sup> Com abicyjaty Dios ti xymoooyim huijy'ajt cujc'ajt, paady copicy nyajtuunim nije' nije' je huijy'ajt cujc'ajt huidi Dios ti xymoooyim. Pen Dios ti xymoooyim huijy'ajt cujc'ajt jëbi ngapxhuäcxim yi' y'ayuc, copicy ngapxhuäcxim mibaad ixpijcin nmiid'ajtim. <sup>7</sup> Pen Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymoooyim co jëbi nbubejtím nmigügtijc, copicy nmigügtijc nbubejtím. Pen Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymoooyim jëbi nyaj'ixpijcin nmigügtijc, copicy ndung'ajtim yaj'ixpigii. <sup>8</sup> Pen Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymoooyim co jëbi ngapxhuijim nmigügtijc, co jëbi njot'amijmooyim nmigügtijc, copicy ngapxhuijim nmigügtijc, etz njot'amijmooyim nmigügtijc agujc jocuyc. Pen nyejcim tijaty ma nmigügtijc, copicy agujc jocuyc nyejcim. Je huidi ajcxy nigohuajc'ajtp mibijcpidijc copicy yajxon y'ané'mgixipy. Pen Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymoooyim co jëbi nbubejtím jää ajcxy huidibi ayo'n miid' jotmay miid, copicy agujc jocuyc nbubejtím pinqaty ayo'n miid' jotmay miid.

### *Nej mibijcpidijc huaad jugy'ajtcixy chinaygixy*

<sup>9</sup> Naychójcigixy nayjihuiyigixy miñ xyipy amuumdüğjot, ca' y'ametz yjotmetzity. Ca' mnijot'ajtcixy jibic jot jibic-huinma'ñ. Nijot'ajtcix nigi oyjot oyhuinma'ñ. <sup>10</sup> Naychójcigix nayjihuiyigix amuumdüğjot, jadu'n nej ypadyi mnaymigüg'ajtigixipy ma Jesucristo. Nayyajmij'ajtigix nigi nidüg nidüg miich ajcxy.

<sup>11</sup> Naymic'íjxigix cixyjot huinijot, ca' mnuux'ajtcix. Tungix amuumdüğjot miid mHuindzin Jesucristo ycixpi.

<sup>12</sup> Tzinaaygix agujc jocuyc, com mnejhuiyb ajcxy co mbada'ñ oy'ajtin ma Dios. Mecxtujccix yi' tzaachypı ayo'n huidibi mm̄inajxyp myajnajxyp. Mibijctzoogix Dios jabom jabom.

<sup>13</sup> Naybubéjtigix miñ xyipy, pen yajmayjajtpy migüg tijaty. Nayyajjättácigix miñ xyipy oy yajxon.

<sup>14</sup> Nibijctzohui' ma Dios huidibi ajcxy xy'ixhuidijtp xypahuidijtp. Nibijctzohui' mm̄idzip huen Dios may'ajt oy'ajt tuñ miid yi' ycixpi. E ca' mnibijctzohui' co huen ayo'n paadipy.

<sup>15</sup> Tzoc jocuyc nayjihuiyim co ajt nmigügtijc jocuyc ñayjihuiyii. Tzoc miidtajim miidmayim nmigügtijc pen tajp mayb.

<sup>16</sup> Ooy yajxon nayyaj'íjtigix naygodigiiyigix. Ca' amij agix mnayjihuiyigixy. Migüg'adiiyb yi' mmigüg huidi ayoob. Yung naxy miid'at mjot mhuinma'ñ, ca' mnaygomáayigixy.

<sup>17</sup> Co jää xymidundigóoygixipy, ca' huaad jibic myaj'ahuimbijtcixy. Hue' janchtiy oybi ajcxy mduniipy jadu'n nej jää jëbi jäygidägy. <sup>18</sup> Oy nayyaj'íjtigix miid nidüg'óciy jää mabaad mmadägy. <sup>19</sup> Miich ajcxy migügtijc, co jää jibic xymidundigóoygixipy, ca' nañ jadu'n ajcxy myaj'ahuimbidiipy, m̄imecxtugipy ajcxy, com Dios yi' tzaachytunip yi' jää ajcxy huidi anajty xymidundigóoygixp. Com jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñeçy jadu'n yminañ: "Iich nyaj'ahuimbidiipyich nej anajty jää xymidundigoooygixy." <sup>20</sup> Co jää xymidundigóoygixipy myaj'ahuimbidiipy ajcxy oybi, com jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñeçy, ma jadu'n yminañ:

Pen yi mm̄idzip yubo'cip, myajcayipy myaj'ügipy, pen yi mm̄idzip t̄idziyip, myajniügipy.

Co jadu'n mduniipy miid mm̄idzip huin'it tzöydu'n jihuihuiipy.

<sup>21</sup> Pen myaj'ahuimbijtpy jibic co jää xymidundigoy, ti anajty jibic-huinma'ñ xymimadägy. Hue' janchtiy yajtun mecxtujcın etz oyhuinma'ñ, e jadu'n jibicpi m̄imadägipy miid oybi.

## 13

<sup>1</sup> Copicy co nidüg'óciy jää capxymidóogixipy yi cajp tungmiidpi etz yi gobierno tungmiidpi. Ca' ji ni tüg tungmiidpi huidibi jëbi y'anem' pen Dios ca' a'ixiy. Com Dios jadu'n cötujcin ti yajhui'my co huen jii'aty tungmiidpidijc, paady ycixpi tungmiidpidijc nidüg'óciy jäm mic'ajt paady ma Dios. <sup>2</sup> Paady jää ajcxy pinjaty ca' ycapxymidoy ma tungmiidpidijc, hue' tundigooyb ma Dios e tzaachypi ajcxy ypadaamyb. <sup>3</sup> Yi mijitungmiidpi ca' yi' ajcxy adzigi'yi jää huidijaty oyhuinma'ñ miid. Hue' janchtiy yi' ajcxy chaachytunipy yi jää huidi jibic-huinma'ñ miid. Pen mdzojcyp co ca' tzaachypi mbaadipy ma yi tungmiidpi, hue' janchtiy oybi mdunipy, e huin'it m'idipy jocucj. <sup>4</sup> Com Dios ti pidägy jada tungmiidpi miid miich ajcxy ycixpi, jigix jëbi jocucj ajcxy mdzinaaygixy. Pen mdundigooyb huin'it je tungmiidpi mdzigihiipy, com yi' ymii'd mic'ajt jëbi tzaachytuñ jää ajcxy huidibi tundigooyb. Com Dios ytung ytuunipy etz ycuyduunipy Dios ycötujcin jadu'n nej Dios xyñajtz'anem'iiyim, copicy co tzaachytuñ je jää ajcxy huidibi tundigooyb. <sup>5</sup> Paady ycixp copicy mgapxymidohuipy tungmiidpidijc, jigix ca' miich ajcxy Dios xychaachytunipy e nañ jocucj mnayjihuühiyyb co ca' anajty ti ti mdundigoy. <sup>6</sup> Yi tungmiidpidijc Dios ycixpi ajcxy ytun, e ymii'd ajcxy ycötujcin, paady ycixpi copicy mmiguedipy ajcxy.

<sup>7</sup> Mgüedipy ma yi tungmiidpidijc huidibi xypaatp. Co ajcxy cajp meeñ yajmucy, migüedipy. Co je gobierno tungmiidpi pidägy impuestos, migüedipy. Jää ajcxy huidijaty tungmiid myajmij'adipy, etz huidi mijitungmiid mgömayipy. <sup>8</sup> Ca' pin minuucxy'adiiyb. Tzoc jihui' mmigügtijc, e mgüedipy oy'amy huidibi mnuucxyp. Co yi mmigügtijc mdzogipy mjihuühiipy ti anajty mguydundäy Dios ycötujcin. <sup>9</sup> Jadu'n Dios ycötujcin jaybety ymiiñ, ma jadu'n ymina'ñ: "Ca' mmigapxtigoyipy huingbi töxyjäy. Ca' mmigüg mmeedzipy. Ca' mjäyyaj'ögipy. Ca' mmigüg m'adzojcipy ti ymii'd." Pen mdzojcyp mjihuühiyyb migüg nej miich ci'm mnaychogyii ti anajty mguydundaayi Dios y'anem'in ycötujcin. <sup>10</sup> Je naychojcin je nayjihuühiyyin ca'p je' ti jibicpi ti tzaachypi tuñ ma je migüg, co jadu'n jada mguydundähuiipy ti anajty Dios ycötujcin mguydundaayi.

<sup>11</sup> Com miich ajcxy mnejhuiyyb co huingon je xii je tiempo mina Jesucristo mina'ñ jadüg'oc ya naaxhuiñ, paady ycixpi jijp'ijxcix ajt nHuindzin Jesucristo co tzojc yminipy. E jadachambi ti yjac-huingoni mina miina'ñ iich ajt nHuindzin Jesucristo, ca'ydi co oga'n nmibijcim. <sup>12</sup> Canaag jimiit jää ajcxy ahuijxy jijp'ijxpy co Dios yajniidzöga'ñyii ajcxy y'alma, jadachambi ti yhuingoni je xii je tiempo mina n'alma ajt nüdzooocin padaanim. Paady ycixp tzoc ixmajtzim yi jibic-huinma'ñ yi huidibi jää ycuydumyb huidibi ca' Dios ytiy'ajt nejhuiyi. Tzoc cuychinaayim cujjugy'ajtim Dios ytiy'ajt. <sup>13</sup> Tzoc tzinaayim jugy'ajtim tudägy. Tzoc cuyluunim Dios ytiy'ajt. Ca' huaad jadu'n ndzinaayim amügyjäy. Ca' huaad n'agoootzhuidijtim xiicyaax xiictinaayim. Ca' huaad ndundigooyim miid huingbi töxyjäy. Ni ca' huaad ndziptuunim ahua'nduunim. Ni ca' huaad nmigüg nmijjxtinaayim. <sup>14</sup> Tzoc cuychinaayim cujjugy'ajtim Jesucristo ytiy'ajt. Tzoc tzinaayim tiyudädägy jadu'n nej Jesucristo tiyudädägy ti chinäy ya naaxhuiñ. Ca' nguyduunim ti jibicpi ajt n'aa njot yja'adzojcyp.

## 14

### *Ca' migüg mbocy'ixy*

<sup>1</sup> Miich ajcxy nmigügtijcich, copicy mgöbigipy agujc jocucj ma miich mnayyöymújcigixy ajcxy yi migügtijc huidibi mibijcp je Cristo, per ca' tiyudädägy huinjihuüy je Cristo ytiy'ajt. Mgöbigipy per ca' mhuingapxpedipy, ca' ti myaj'ayucyoonyip miid yi' ajcxy. <sup>2</sup> Ti migügtijc huidibi minamb co Dios ca' ti jicxy capx'aducy, etz jëbi ajcxy jicxy huenyit tim ti jicxyity. Etz nañ ji migügtijc huidibi minam co Dios ti capx'aducy tzüch, paady ajcxy jicxy'adyii je'jada'ajty aay ujtz. <sup>3</sup> Yi migüg huidibi tzüch tzützp ca' huaad

ixtijy je ymigüg huidibi yjcxy je'jada'ajty aay ujtz. E nañ ni yi migüg huidibi jicxp aay ujtz ca' huaad ixtijy yi migüg huidibi tzüch tzu'tzp, com Dios ycöbijctaayb je jäy ajcxy huidibi ti mibicy Jesucristo. <sup>4</sup> Ca' huaad miich ajcxy mnimähuipy yi mmigüg co ca' oytuñ, tim jadu'n nipaady nej co tüg jäy nimähuipy huingbi jäy ytumbi co ca' oy ytuñ. Dios ci'm nimähuip huidi ajcxy mibijcp Jesucristo, pen oytuñ o ca' oytuñ. Dios ypubejtyp piñjaty mibijcp, paady madaacp ajcxy ma chınaayin.

<sup>5</sup> Nijëjity ait nmigügtijc ymina'ñ co ooy ycopicyity n'amay'ajtim nijëjity xii, jacjadyii jäy ymina'ñ co ca' ycopicyity n'amay'ajtim jada xii. Huen nidüg nidüg yci'mhuinma'ñ yajtuñ pen y'amay'adamyb, o pen ca' amay'ada'ñ nije' nije' xii. <sup>6</sup> Iich ait nmigügtijc huidi amay'ajtp nijëjity xii, hue' ajcxy tijy co Dios jadu'n tzojcp. E nañ iich ait nmigügtijc huidi tzüch tzu'tzp, hue' ajcxy tijy co Dios jadu'n tzojcp, etz nañ yajnajxyp Dioscojuyip ma Dios miid yjicxy ypic yciipi. Nañ tim jadu'n ait nmigügtijc huidi ca' tzüch tzüdzan'ñ, hue' tijy co Dios jadu'n tzojcp, etz nañ yajnajxyp Dioscojuyip miid yjicxy ypic yciipi.

<sup>7</sup> Ca' iich ait nayyajtinaayim amiñzooci'm, nañ jadu'n ca' iich ait ci'm ndzojcin co n'o'cim. <sup>8</sup> Pen njactzinaayim hue' anajty nguyduunim ait nHuindzin Jesucristo chojcin. Pen n'o'cim yi' anajty jadu'n ti yajcödacy. Pen njactzinaayim, o pen n'o'cim, tú'ciy nipaady, com Jesucristo nHuindzin'ajtim ma yi tzinaayin etz ma yi o'cin. <sup>9</sup> Paady ycixp Cristo y'o'cy etz yjugypijcy jadüg'oc jigix jüb nihuindzin'ajttäy yi' yjäy huidibi jactzinaayb jacjugy'ajtp, etz jigix jüb nihuindzin'aty yi tiibi y'ögy.

<sup>10</sup> ¿Na'amy co mmigüg mdzachpocy'ixy? o ¿Nej co mmigüg mdzach'ixtijy? Ca' jadu'n y'oity co ajcxy jadu'n m'idich. Com nidüg'ociy ait njädaanim ma Dios ytüydundac. <sup>11</sup> Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñeçy, ma jadu'n ymina'ñ:

Janch janch co iich, je tügpajcipi Dios, jadu'n nmina'ñich co tüg'ociy naaxhuiñjäy xyhuingoxtinähuibich xyhuindzigihuibich, etz nañ tüg'ociy naaxhuiñjay xycapxpaadibich co iich je' tügpajcipi je Dios.

<sup>12</sup> Com Dios nhuindzin'ajtim, paady ycixp nidüg'ociy iich ait nayguëxitähuaanim ma Dios yhuinduu, chi Dios xy'amidoħuaanim nej ti ndzinaayim ti njugy'ajtim nidüg nidüg.

### *Ca' migüg myajhuinma'ñy digooygixy*

<sup>13</sup> Paady yciipi ca' huaad naynixiic naynigapxiñ miñ xyipy. Hue' janchtiy miich pidaaccix mhuinma'ñ co ca' ti mdungixipy huidi mmigügtijc ca' jäygidägy, huidi mmigüg yajpocycähuib. <sup>14</sup> Nnejhuiiybich tiyudädägy co ait nHuindzin Jesucristo ytiy'ajt xyajnejhuiiyim co jëbi njicxiñ huen tim huidi jicxy tim huidi pic. Je jicxy je pic ca' ma ycobocy. Per pen tüg migüg yhuinma'ñ pidacp co Dios ca' jäygidägy co yi' yjicxy nijëjity jicxy pic, pues ca' yhuaadity co yi jadu'mbi jäy jicxy huidi yi' ytiipy co ca' huaad njicxiñ. <sup>15</sup> Pen ca' m'oity miid tüg migüg co ti mjicxy je jicx pic huidibi yi' ytiipy co Dios ca' jadu'n yajcödacy, chi ca' anajty mdzocy mjihuip yi mmigüg nej ypadyp. Com nañ Cristo ti y'ögy miid yi mmigüg ypic yciipi, paady ca' huaad myajtigoy yi mmigüg, miid co mjicxy huidi yi' ca' jäygidägy. <sup>16</sup> Ca' ajcxy m'a'ixiygixy co jibic yajnigapx yajnimiydägipy huidibi miich ajcxy myajnajxp co y'oity. Oy miich mjahuinjihuip Dios ytiy'ajt, per ca' huaad mdunipy huidi yi mmigüg ca' jäygidägy, e huin'it xyñigapxipy jibic. <sup>17</sup> Canan Dios jadu'n ytiy'ajt xyñajtz'ane'miyyim huidijaty huaad njicxiñ n'uucim, o huidi ca' huaad njicxiñ n'uucim. Hue' janchtiy ti xyñajtz'ane'miyyim nej jëbi tiyudädägyi ndzinaayim njugy'ajtim. Nej jëbi jocuyc n'ijtim miid ait nmigügtijc. Nej jëbi jocuyc nayjihuip yi mmid Dios ymic'ajt ma njot nhuinma'ñ. <sup>18</sup> Co jadu'n nguyduunim nej Cristo ytiy'ajt ti xyñajtz'ane'miyyim, huin'it jäygidägipy Dios etz nañ jadu'n jäygidägipy jäy ajcxy nej anajty nduunim.

<sup>19</sup> Tzoc panicxiñ je huinma'ñ jadu'n nej jëbi ndzinaayim agujc jocuyc miid ait nmigügtijc, ca' ma ti tzip ti capxy miid'ajtim. Tzoc yajtuunim je huinma'ñ jadu'n nej jëbi huaad naybubejtim nidüg nidüg nej jëbi huaad nguychınaayim Dios ytiy'ajt. <sup>20</sup> Ca' huaad nyajtigooyim Dios ytung miid tzip capxy jadu'n nej huidi jëbi huaad ndzüdzim, etz

huidibi ca' huaad ndzüdzim. Janch tiy'ajt co Dios ca' ti jicxy ti picy capx'aducy, per pen njicxim huidijaty nijejity ajt nmigügtjc yajcobojcpy, e jadu'n nyajhuinma'ñydigooym ajt nmigüg, chi nmidundigooyim Dios ytiy'ajt. <sup>21</sup> Tiy'ajt jadu'n co ca' huaad tzüch ndzüdzim etz ca' huaad vino n'uucim, o jactijaty huidibi ajt nmigüg yajcobojcpy. Com co jadu'n ajt n'idiidzim, hue' anajty ajt nmigüg nyajhuinma'ñydigoyaanim ma ymibijcin. <sup>22</sup> Miich ajcxy huidibi huinjihuuyb Dios ytiy'ajt co Dios ca' capx'aducy ti jicxin ti pijcin, ca' mnimiydacconaxipy miid jay ajcxy. Dios ñejhuuyb co miich mhuinjihuuy y'i ytiy'ajt. Jëbi jocuyc mdzinähuipy pen mguychınaayb je huinma'ñ huidibi miich mnejhuuygixyp co ytudägyity, e huin'it ca' jibic mnayjihuuyb ajcxy. <sup>23</sup> Tundigooyb yi migügtjc huidibi jotmetz jiicxp nijejity jicxy picy, miid co tzigiib y'i co Dios ymijotmädiiyb co ti jicxy huidi ytiypy co ycobocy. Tundigooyb jadu'n com ca' ti cuyduni Dios ytiy'ajt nej ci'm ti yajniguejy. Pen ca' nguyduunim jadu'n nej nhuinjihuuyim Dios ytiy'ajt, tundigooyim anajty.

## 15

### *Tzojcix migügtjc, ca' ñaydüg mnaychogyii*

<sup>1</sup> Iich ajt huidibi tiyudägy nmibijcim etz nhuinjihuuyim Dios ytiy'ajt, copicy nmimecxtujcim ajt nmigügtjc huidibi ca'ní huinjihuuy yajxon Dios ytiy'ajt. Ca' huaad ti nduunim miid ngi'm jäygidaacín ycixpi. <sup>2</sup> Copicy nyajtuunim oyhuinma'ñ miid ajt nmigügtjc, jadu'n nej jëbi ajt nmigüg jäygidaägy, etz jadu'n nej jëbi nbubejtäm ajt nmigüg miid ymibijcin. <sup>3</sup> Com nañ Cristo ca' ti ytuñ miid yci'm jäygidaacín ycixpi, com jaybety jadu'n miñ ma Dios ñecy, ma je Cristo nimay Dios Teedy: "Miich mmidzip ajcxy huidibi xyñigapxp xyñi'oijiyp, xyñigapxpich xyñi'oijiybich ajcxy nañ jadu'n." <sup>4</sup> Com tüg'ociy Dios y'ayuc huidibi ycojay jecy'ajty, hue' cojay miid iich ajt ycixpi, jigix jëbi Dios ytiy'ajt nbaatim. Dios ytiy'ajt xyajnejhuiyim co Dios jadu'n tzocy co nmimecxtujcim ajt nmigügtjc. Nañ Dios y'ayuc xyjot'amijmooyim, e nañ xyajnejhuiyim jadu'n jëbi njip'ijxim pubejtin ma Dios. <sup>5</sup> Com Dios, yi' je' huidi xypubejtäm miid mecxtujcim, e nañ xyjot'amijmooyim, paady huen Dios may'ajt tunipy ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ, jigix jëbi mmid'idipy tú'ciy mjot mhuinma'ñ nej Jesucristo yjot yhuinma'ñ miidity, e jadu'n jëbi mnayyaj'oy'ítigixy jocuyc ca' ma tzip capxy. <sup>6</sup> Dios miich ajcxy xypubedipy xypudigihuipy, jigix jëbi myajtugiyygixy mjot mhuinma'ñ, etz tú'ciy m'ojadájtcixipy mhuindzigiyygixipy Dios Teedy etz iich ajt nHuindzin Jesucristo.

### *Jesucristo y'ayuc yajcapxhuäcxy ma huidibi ca' yjudíojäity*

<sup>7</sup> Naygöbíjcigix nidüg nidüg agujc jocuyc, tim jadu'n nej Cristo xycöbijccixy agujc jocuyc. Co mnaygöbíjcigixipy nidüg nidüg agujc jocuyc, huin'it Dios capxpaady y'idiipy. <sup>8</sup> Janch tiy'ajt co Cristo y'oy ya naaxhuiñ, oy pubety judiojäy ajcxy, e jadu'n cuyduñ Dios ytiy'ajt huidi yajhuinhuaniiy Abraham, Isaac etz Jacob jecy'ajty co jadu'n tuna'ñ miid y'i ajcxy ycixpi. <sup>9</sup> Nañ jadu'n Cristo ooy pubejty yi huidibi ca' yjudíojäity, jaydëbi ajcxy capxpaadipy Dios, miid co ti ypa'ayoyii ajcxy. Com jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n David yminañ:

Com miich Huindzin Dios ti xycohua'ñich paady miich ngapxpaady ma yi jay ajcxy huidibi ca' yjudíojäity. Iich miich nhuin'ihuipy miid himnos.

<sup>10</sup> E nañ jaybety jadu'n ymiñ ma Dios yñecy:

Jocuyc'ajtcixy quipxy miid Dios yjäy miich ajcxy huidi ca' yjudíojäity.

<sup>11</sup> E nañ jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n yminañ:

Capxpaatcix yi Huindzin Dios miich ajcxy huidi ca' yjudíojäity. Capxpaatcix yi Huindzin Dios miich ajcxy nidüg'ociy naaxhuiñjäy.

<sup>12</sup> E Isaías ycojay nañ jadu'n ma yi' ñecy, ma jadu'n yminañ:

Ma'xung'adamb tüg Isaí y'ap y'oc, e yi' ane'mamb yi' jää huidibi ca' yjudíojäity. Co yi' jää ajcxy huidibi ca' yjudíojäity mijpidägy py je mij'ane'mbi, hue' ajcxy yjijp'ijxpy co möhuaanip oy'ajt.

<sup>13</sup> Nmibijctzooybich Dios miid miich ajcxy ycixpi huidijaty mibijcp Jesucristo, com njijp'ijxim co Dios xymöhuaaním oy'ajtin. Nmibijctzooybich Dios miid miich ajcxy ycixpi co huen xyajjotcugihuip ajcxy, e nañ co huen xyajpooxcipy mjot mhuinma'ñ. Nmibijctzooybich Dios co huen xypubejtciy xypudigiiygixy miid yi' yjihu'ñ ymic'ajt, jaydëbi mijjp'ixipy ajcxy co mbaadip oy'ajtin mijcajee ma Dios.

<sup>14</sup> Miich ajcxy migügtiyc, jotsuyc nayjihuÿijich miid miich ajcxy ycixpi, com nejhuiÿybich co miich ajcxy miidity oyjot oyhuinma'ñ, e nañ mhuinjihuÿyb ajcxy tüg'óciy Dios ytiy'ajt, paady jëbi mnayyaj'xpíjcigixy nidüg nidüg. <sup>15-16</sup> Jotmic'amy ti nyajjäymejtzcoodyich miich ajcxy nijéjity Dios ytiy'ajt ma jada necy huidi nyajnjayiÿyb ajcxy cham, com Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ miid iich, e ti xyhuin'ixyich jaydëbi nduñich Jesucristo ytung ma yi' jää ajcxy huidi ca' yjudíojäity. Jadu'n nduñich miid Dios ycixpi, co ngapxhuäcxyich je oybi tiy'ajt jadu'n nej Jesucristo y'o'cy miid jää ajcxy ypcocy ycixpi. Jadu'n Jesucristo ytuñ jigix jëbi Dios cöbigipy yi' mayjäy ca'pi yjudíojäity huidi ti mibicy Jesucristo etz huidibi yi' Espíritu Santo ti yajhuäch je jibicp ma ajcxy yjot yhuinma'ñ.

<sup>17</sup> Com Jesucristo ytiy'ajt yajpaatp ma iich njot nhuinma'ñ, paady ycixp ooy jotsuyc nayjihuÿijich co nduñich miid Dios ycixpi. <sup>18</sup> Jada janchtiy iich nyajmiidmiydacy miich ajcxy je may'ajt huidi Cristo ti tuñ co ngapxhuäcxiy yi' y'ayuc. Ca' nyajmiidmiydaaccixy huidi Cristo ytumyb miid jacpinjaty. Miid co ngapxhuäcxiy Cristo y'ayuc, e nañ mijhuinma'ñ ndumybich miid Cristo ymic'ajt, paady mayjäy ycapxymidooyb Dios huidi ca'p ajcxy yjudíojäity. <sup>19</sup> Ti ngapxhuäcxiy tüg'óciy Cristo ytiy'ajt nej jëbi ajcxy y'alma ñidzoocin paadip. Jim nyajtzondacyich Jerusalén, e ti nhuidijttäyich canaag agajp mabaad nja'tyich jim Ilirico ñaaxjot. E Dios yjihui'ñ ymic'ajt xypubejtich xypudigiiygixy co iich mijhuinma'ñ nduñich, etz Dios ytiy'ajt nyéjibich. <sup>20</sup> Ooy njot'atyich co ngapxhuäcxiyibich Jesucristo ytiy'ajt ma anajty ca' pin jayijp capxhuäcxyñi. Iich oga'n Jesucristo y'ayuc jim nmunicxi ma yi' jää ajcxy huidi ca' anajty midoy Jesucristo ytiy'ajt. Jadu'n nduuñich, jigix ca'ydi njijptigiyiÿich ma huingbi anajty jayijp ti capxhuäcxi Jesucristo ytiy'ajt. <sup>21</sup> Com jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy, ma Dios jadu'n ymina'ñ: Yi jää ajcxy ymidohuaanip Cristo y'ayuc huidibi ca'ni anajty midoogixy. Yi jää ajcxy yhuinjihuÿhuaamyb je Cristo ytiy'ajt huidibi ca'ni anajty nejhuiÿygixy co yjijity je Cristo.

### Pablo huinmay co ñicxa'ñ jim Roma

<sup>22</sup> Com ooy ndzachcapxhuäcxiy Cristo ytiy'ajt canaag agajp, paady ca' nyajnibadiÿich ñicxiyibich ma miich ajcxy. <sup>23</sup> Canaag jimijt ndzachnijot'atyich anajty ñicxa'ñich ma miich ajcxy. Ixti chamni ti nhuidijttäyich majaty anajty nhuidida'ñich. <sup>24</sup> Paady njijp'ijxypich co jëbi nnaxihuibich ma miich ajcxy co anajty ñicxiyich jim España ñaaxjot. Huäcxiabaambich jim ma miich ajcxy jëbi hueeni ajcxy ngapxim nmiydaacim. Nañ hue' njijp'ijxypich co xypubedaambich miich ajcxy miid ndu'amgixpich. <sup>25</sup> Jayijp nnicxa'ñich jim Jerusalén, chiini nnicxa'ñich ma miich ajcxy. Nminicxaambyibich jim Jerusalén hueeni meeñ huidibi nyegaamybich ma yi' mibijcpidijc jim Jerusalén miid ayoobtijc ycixpi. <sup>26</sup> Com yi mibijcpidijc ya Macedonia etz Acaya ñaaxjot ti ajcxy yhuinma'ñ pidaaccixy co ajcxy pubeda'ñ yi ayoobtijc jim Jerusalén huidibi mijpidacp Jesucristo. <sup>27</sup> Ooy ajcxy jotsuyc ñayjihuÿii co ymigügtiyc pubeda'ñ jim Jerusalén. Paatip co pubedipy ajcxy, com ma yi' judíojäy ajcxy, jim ajcxy ti paady Dios ytiy'ajt, paady paatip ajcxy huidi ca' yjudíojäity co pubedipy yi' judíojäy ajcxy. <sup>28</sup> Co anajty ti nyajcidigiydaaygixy je meeñ huidibi yi' migügtiyc ya Macedonia etz Acaya ti yajmujccixy miid je mibijcpidijc ycixpi huidibi yajpatp jim Jerusalén, huin'it nnicxa'ñich jim España ñaaxjot. Nnaxihuambich

ma miich ajcxy co anajty jím nnícxich. <sup>29</sup> Nejhuiyibich co anajty jím naxiyich ma miich ajcxy, je Cristo xypubedipich je ymic'ajt, e nyegipich Cristo ymic'ajt ijxpejt etz nyaj'ixpígyipich miich ajcxy je Cristo ytiy'ajt.

<sup>30</sup> Miich ajcxy nmigügtijcich, com miich ajcxy mijpiadaaccixyp iich ajt nHuindzin Jesucristo, e com miich ajcxy miid Dios yjihuñ ymic'ajt ma m'aa mjot, e nañ xychojcpich xyjihuñyibich, paady ycixp nbijctzooyich may'ajt, yajtugiyygixy m'ayuc mhuinmañ miid iich, jébi tú'ciy Dios nmibijctzoohuim mictägy miid iich ycixpi. <sup>31</sup> Mibijctzoogix Dios co huen xyñihuañich xycohuañich ma yi judiojäy ajcxy jím Judea naaxjot, huidibi xyca'ixaambich co ajcxy ca' mijpidägy Jesús. Nañ mibijctzoogix Dios co yi mibijcpidijc jím Jerusalén cöbigipy ajcxy oy yajxon je pubejtìn huidibi iich jím ngiyeaamy. <sup>32</sup> Mibijctzoogix Dios co huen xypubedipy xypudigihuibich, jébi nícxibich ma miich ajcxy agujc jocuyc, ca' ti jotmay, pen Dios jadu'n tzojcp, etz nañ jébi nhuäcxibipich jím ma miich ajcxy agujc jocuyc, e jím iich nhuinmañ nyajpoxip. <sup>33</sup> Mibijctzooyibich Dios miid miich ajcxy ycixpi, je Dios huidibi jocuyc'ajtìn yejcp, co huen miich ajcxy xypubedipy xypudigihuipy. Jadu'n jadu'n. Amén.

## 16

### *Capxpoocxin nidüg nidüg ma pinjaty y'ixy'ajtyp*

<sup>1</sup> Cham iich miich ajcxy nyajnibijccixy, cöbijccixy je ajt nmigüg töxyjäy je Febe co anajty ñicxy ma miich ajcxy. Yi' je' nidügti huidibi pubejtìn tumb ma je mibijcpidijc jím Cencrea. <sup>2</sup> Mdunipy may'ajt mgöbigipy Febe miid ajt nHuindzin Jesús ycixpi. Com jadu'n ycopicyity co jääy huidibi mibijcp Jesucristo huen naymigüg'ajtigixy. Mbubedip mbudigihuip jadu'n nej yi' jotmay miidity. Yi Febe ti ooy mayjäy pubety, e nañ ti xypubetyich.

<sup>3</sup> Nguejxypyich capxpoocxin ma jada necy miid yi Priscila etz Aquila huidibi iich anajty miid ooy oy nduñ co ngapxhuäcxyich Cristo ytiy'ajt. <sup>4</sup> Yi Priscila etz Aquila yojx ytooc ajcxy yjugy'ajtìn miid iich ycixpi, ca'ydi n'ögyich. Nyajnjxypich jäygidaacin ma Dios miid yi' ajcxy ycixpi, co ti xypubetyich ajcxy. E nañ jadu'n tük'óciy jääy ajcxy huidibi ca'pi yjudiojäity yajnjxcixy jäygidaacin ma Dios miid yi' ajcxy ycixpi. <sup>5</sup> Nguejxypich capxpoocxin nañ jadu'n ma jada necy miid yi mibijcpidijc ajcxy huidijaty naymujcip ma Priscila etz Aquila ajcxy ytijc. Etz nañ nguejxypyich capxpoocxin ma yi Epeneto huidibi ooy ndzocyich. Yi' je' tim jayijp huidibi mijpidaac Cristo jím Acaya ñiaaxjot. <sup>6</sup> Etz nañ nguejxypich capxpoocxin ma María, yi' ooy ti ytuñ miid miich ajcxy miid Cristo ycixpi. <sup>7</sup> Etz nañ nguejxypyich capxpoocxin ma yi Andrónico etz Junias. Iich n'amigüg ajcxy huidibi ti ypujxtijc iñäy quipxy miid iich. Capxpaady ajcxy y'ity miid yi apóstoltijc. Jacjayijp ajcxy mijpidacy Jesucristo ca'ydi iich.

<sup>8</sup> Etz nañ nguejxypich capxpoocxin ma yi Amplias, huidibi ooy yajxon mijpidägy ajt nHuindzin Jesucristo. <sup>9</sup> Nañ nguejxypich capxpoocxin ma yi Urbano huidibi xymiidtuñich co iich anajty ngapxhuäcxyich Jesucristo ytiy'ajt. Nañ jadu'n nguejxypich capxpoocxin ma yi Estaquis huidibi oy ndzocy njihuÿich. <sup>10</sup> Nañ nguejxypich capxpoocxin ma yi Apeles, huidibi ooy tiy'ajt ti yecy co yi' ymibijcp Cristo tiyudädgy. Nañ nguejxypich capxpoocxin ma yi Aristóbulo etz jac pinjaty huidibi yajpatp ma yi' ytijc. <sup>11</sup> Nañ nguejxypich capxpoocxin ma iich n'amigüg yi Herodión. Etz nañ nguejxypich capxpoocxin ma yi Narciso yjuugy ymicüg huidibi mijpidacp iich ajt nHuindzin Jesucristo. <sup>12</sup> Nañ nguejxypich capxpoocxin ma yi Trifena etz Trifosa huidijaty tumb ma ajt nHuindzin Jesús ytung. Nañ nguejxypich capxpoocxin ma Pérsida, je migüg huidi oy ndzocyich, etz nañ huidibi ooy ytuñ ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung. <sup>13</sup> Nañ nguejxypich capxpoocxin ma yi Rufo, je huidibi yi mibijcpidijc ycömaayb. Nañ nguejxypich capxpoocxin ma yi' ytaj, com jadu'n njihuÿich jadu'n nej jihuÿ yi' ndaj'adyijich. <sup>14</sup> Nañ

nguejxpyich capxpoocxin ma yi Asíncrito, yi Flegonte, yi Hermas, yi Patrobas, yi Hermes etz ñan tög'óciy yi mibijcpidijc huidibí jim yajpatp ma yi' ajcxy. <sup>15</sup> Nañ nguejxpyich capxpoocxin ma yi Filólogo, yi Julia, yi Nereo etz yi' y'uch töxyjäybí, yi Olimpas, etz nañ tög'óciy yi mibijcpidijc huidibí yajpaatp jim ma yi' ajcxy.

<sup>16</sup> Naygapxpóocxigix xic xon nidüg nidüg. Naygimájtzigix miñ yxipy agujc jocuyc. Tög'óciy huidibí mibijcp Jesucristo ma yi jacjaydyii cajp, yquejxyp ajcxy capxpoocxin ma miich ajcxy.

<sup>17</sup> Miich ajcxy migügtijc, may'ajt nbijctzooybich naygüend'adi' ajcxy ma yi jay ajcxy huidibí mimiimb ayuc ca'pi ytiy'ajtity, huidibí nigoob yjäyyajtziptuna'ñ yjäybíjc-huäcx'a'ñ, huidibí ca'ixa'ñ yi Dios ytiy'ajt huidibí ti m'ixpijccixy. Puuhuäctüd miich yi' ajcxy. <sup>18</sup> Com yi jay ajcxy huidibí ymigügtijc yajhuinma'ñ ydigooyb, ca' ajcxy tuñ Jesucristo ytung. Hue' ajcxy yaj'ixpijcp huidibí yci'mhuinma'ñ yci'mdzojcin. Je' ajcxy huin'iiñigixp je jay ajcxy huidibí ca' mijcajee y'ixpicyity. Yi ayuc huidibí ymihuidijtyp, jadu'n yajmidoy nej jihuÿ oy ytiyity yjanchity, per ca' yi' yjanchity. <sup>19</sup> Com mayjäy ti xyajmidooyich jadu'n nej miich ajcxy mgapxymidoy Jesucristo, paady jocuyc nayjihuÿijich miid miich ajcxy ycixpi. Ndzojcpich co miich ajcxy mnejhuÿhuipy huidibí oyhuinma'ñ jaydëbi mdungixipy ajcxy etz ca' jibic-huinma'ñ mdungixipy. <sup>20</sup> Dios oyhuinma'ñ etz mi'ajt ti xymooyim jëbi ndzinaayim miid ajt nmigügtijc agujc jocuyc, ca' ma tzip capxy. Tim huingon je xii je tiempo mina Dios yajcödigoya'ñ yi mujcu' ymic'ajt, e yi' xypubedip xypudigihuip jëbi mmimadägipy yi ca'oybi. Nmibijctzooybich Dios miid miich ajcxy ycixpi co iich ajt nHuindzin Jesucristo huen may'ajt oy'ajt tuñ miid miich ajcxy jabom jabom.

<sup>21</sup> Je Timoteo huidibí tumbe miid iich co ngapxhuäcxich Jesucristo ytiy'ajt xyajniguejxp ajcxy capxpoocxin. Nañ jadu'n Lucio, Jasón etz Sosipater iich n'amigüg ajcxy, xyajniguejxp capxpoocxin.

<sup>22</sup> Iich Tercio huidibí cojaayb Pablo y'ayuc ma jada necy, nañ nguejxypich capxpoocxin ma miich ajcxy, com iich nañ jadu'n nyajpaadyich ma ajt nHuindzin Jesucristo.

<sup>23</sup> Nañ jadu'n Gayo xyajniguejxp capxpoocxin, yi' xyajjättacich. E nañ je jay ajcxy huidibí mijpidacp Jesucristo huidibí ajcxy nayyöymujcip ma Gayo ytiyc yquejxyp ajcxy capxpoocxin ma miich ajcxy. Erasto je cajp ytesorero etz ajt nmigüg huidibí yxi Cuarto, nañ xyajniguejxp ajcxy capxpoocxin.

<sup>24</sup> Nmibijctzooybich Dios miid miich ajcxy ycixpi jabom jabom co iich ajt nHuindzin Jesucristo huen may'ajt oy'ajt tuñ ma miich ajcxy. Amén.

### *Je capxpoocxin ma yaj'ibaady yajcapxpaady Dios*

<sup>25</sup> Tzoc cömayim Dios, tzoc ojadajtim, tzoc huin'iihuim miid himnos. Dios miid ymic'ajt jëbi xypubedipy xypudigihuipy ajcxy, jaydëbi ajcxy tiyduvägäy mmibigipy Jesucristo, ca'ydi mjotmetzciiygixy. Tim jadu'n nej je oybi tiy'ajt huidibí ngapxhuäcxipch tim jadu'n nej je Jesucristo ytiy'ajt huidibí jacjadyii jay ycapxhuäcxixyp. Jada je tiy'ajt huidibí jecy'ajty ca' piñ huinjihuÿ huidibí Dios ti xyajnejhuiyim. <sup>26</sup> Dios ti xyajhuinjihuÿim nej yhuimbizimy je ayuc huidibí je profetas ajcxy ycojay jecy'ajty. Dios huidibí tzinaayb huinixii huinitiempo, ane'mb co huen yajcapxhuäcxy jada tiy'ajt oybi ma tög'óciy naaxhuiñyäy, jigix jëbi mayjäy mijpidägip etz capxymidoohuipy Dios.

<sup>27</sup> Miid co Jesucristo ooy mijhuinma'ñ tuñ miid iich ajt ycixpi, paady tzoc cömayim, tzoc ojadajtim etz tzoc huin'iihuim miid himnos huinixii huinitiempo yi tügpajcipi Dios huidibí ñejhuiydaayb tög'óciy. Jadu'n ngapxcixyich. Amén.

# 1 CORINTIOS

## Yí Midügpi Necy Huidibí San Pablo Yajniguejx Je Mibijcpidíjc Jím Corinto

**1-2** Iich Pablo, Dios jadu'n tzojcp co Jesucristo xyajniibicyich co ngapxhuäcxibyich yí' y'ayuc. Iich etz ajt nmigüg Sóstenes nijayiiybich miich ajcxy tük'óciy huidibí jím Corinto huidibí mijpidacp Dios etz ñayyöymújcigixy jím miid Dios ycixpi. Nijayiiybich miich ajcxy huidibí Dios ti yaj'ahuimbijttäy tudägy miid Jesucristo co y'o'cy miid ajcxy mbocy ycixpi. Nijayiiybich miich ajcxy huidibí Dios ti huin'ixy, jaydëbi mmiid'idiipy huädz jot huädz huinma'ñ. Nañ jadu'n nijayiiybich tük'óciy je jäy huenyma'amyity huidibí Dios mibijctzoob ojadajtp miid iich ajt nHuindzin Jesucristo yxii. **3** Ndzojcpich co iich ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo oy'ajt may'ajt tunipy miid miich ajcxy, etz xyajjotcugihuipy ajcxy.

### *Oy'ajt miid Cristo ycixpi*

**4** Nyajnjxypich Dioscojuyip ma Dios jabom jabom miid miich ajcxy ycixpi, miid co Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ miid miich ajcxy ycixpi ma Jesucristo. **5** Co ti mmijpidaaccixy Jesucristo, oybi ti mbaatcixy ma tük'óciy mdzinaayin mjugy'ajtin. May'amy capxy ayuc oybi ti mbaatcixy, etz may'amy huinma'ñ oybi ti mbaatcixy. **6** Ma miich ajcxy mdzinaayin mjugy'ajtin etz mgapxy m'ayuc ñiguëxigipy Cristo ytiy'ajt etz ymic'ajt. **7** Dios miich ajcxy ti xymöy tük'óciy ymic'ajt. Ca' ti myajtigoy'ijtcixy ma mdzinaayin mjugy'ajtin huidibí Dios ñijejcp, ma je' m'ahuijxcixy co Dios yajnguëxiga'ñ jadüg'oc ya naaxhuiñ ajt nHuindzin Jesucristo. **8** Jesucristo miich ajcxy xyhuijtz'ijtp tudägy, ixti cooni ycixipy tigoyipy je naaxhuiñbi, e co anajty yí' tiyduñ naaxhuiñjäy ajcxy miid ypcocy ycixpi, ca' miich ajcxy mbocycähuipy. **9** Dios yjatytiimcuydunipy yí' y'ayuc miid miich ajcxy, ca' xy'ixmadzaangixy ni mina xii, com yí' ti xyhuin'ijxcixy co miid mnaymigüg'ájtigixy yí' y'ung, iich ajt nHuindzin Jesucristo.

### *Naybijc-huäcxii ma je mibijcpidíjc*

**10** Migügtijc, iich miich ajcxy nmínucxtacyp miid Jesucristo yxii co tungixy may'ajt nay'ayuc-huinjihuüyigix, e ca' mnaybijc-huäcxigixy. Tzinaaygix xic xon miid tú'cìy mjoj mhuinma'ñ. **11** Miich ajcxy migügtijc, ti je Cloé y'amigügtijc xyajniimäyich co ooy miich ajcxy mnaychip'íxigixy, e ca' mnay'ayuc-huinjihuüyigixy. **12** Miid jada ycixpi nmína'ñich co nijéjity miich ajcxy jadu'n minaangixy: "Iich Pablo nmíjnecxpejtpyich." E nijéjity yminaangixy: "Iich Apolos nmíjnecxpejtpyich." E nijéjity yminaangixy: "Iich Pedro nmíjnecxpejtpyich." E nijéjity yminaangixy: "Iich Cristo nmíjnecxpejtpyich." **13** ¿Nej Cristo ti ñaybijc-huäcxijiji? Ca'. ¿Nej Pablo yajcruudzpejtí miid miich ajcxy ycixpi? Ca'. ¿Nej ti miich ajcxy mnibejtcixy miid Pablo yxii? Ca' yjadu'nity. **14** Nyajnjxypich Dioscojuyip ma Dios co ca' jac ni piñ iich ti ngayajniibety. Jëda'ajty ti nyajniibetyich Crispo etz Gayo. **15** Jadu'n ti nduñich je'gixpi co ca' huaad jäy ajcxy yminaangixy co ti ajcxy ñibety miid Pablo yxii. **16** Nañ jadu'n ti nyajniibetyich yí Estéfano miid yí yjuugy ymigüg ajcxy. Jac ni je' ca' njäymechich pen ti nyajniibetyich. **17** Com Cristo ca' xyquejxyich jäy yajniibetjipi. Hue' janchtiy ti xyquexyich co ngapxhuäcxibich yí' y'ayuc ytiy'ajt oybi. Ca' nyajtuñich ixpicytijc y'ayuc yhuinma'ñ. Co ixipy nyajtuñich ixpicytijc y'ayuc yhuinma'ñ, naadig'ajt ixipy co Cristo y'o'cy ma yí cruudz miid ajt nbocy ycixpi.

### *Cristo ymíid Dios ymic'ajt etz yí' y'ixpicytijc etz ytiy'ajt*

**18** Yí jäy ajcxy huidibí y'alma tigoyam, loci huinma'ñ yí' tijcixy co Cristo y'o'cy ma yí cruudz miid ajcxy ypcocy ycixpi. Per iich ajt piñjaty y'alma nïdzögam, hue' minaanim co

jada ayuc tiy'ajt miid Cristo ycixpi, ymiid yi' Dios ymic'ajt. <sup>19</sup> Com jaybety jadu'n ma Dios ñecy, ma Dios jadu'n ymina'ñ:

Nyajtigoyaambyich yi' ixpicytijc y'ayuc yhuinma'ñ.

Njibijcibich yi' cohuinma'ñyäydijc ajcxy yhuinma'ñ.

<sup>20</sup> ¿Ti mic'ajt ym iid yi' cohuinma'ñyäydijc ajcxy? ¿Ti mic'ajt ym iid yi' ixpicytijc? ¿Ti mic'ajt ym iid yi' huidibi ajcxy nay'ixquipxip miid ixpijkein? Ca' ti mic'ajt miidity yi' ajcxy, com Dios ti yaj'ahuimbity yi' naaxhuiñ y'ixpijkein tzuu huinma'ñ loci huinma'ñ. <sup>21</sup> Com Dios jadu'n ti tzocoy co jay ajcxy ca' padaangixy Dios ytiy'ajt ma yi' naaxhuiñjäy ajcxy y'ixpijkein. Dios yjäygidaçpy co jëbi jay ajcxy y'alma ñidzögipy co ajcxy miibigipy je Dios y'ayuc huidibi ngapxhuäcxypich. Je Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi iich ajcxy ngapxhuäcxpy, yi' yi naaxhuiñjäy ajcxy huinjihuiñgixyp nej tzuu huinma'ñ loci huinma'ñ.

<sup>22</sup> Yi' judiojäy ajcxy ooy tzachtzojccixy co Dios tunipy ijxpejt mijhuinma'ñybi. Yi' griego jay y'ixtaaygixyp ayuc huinma'ñ etz huenhuidibity ixpijkein. <sup>23</sup> Iich ajcxy ngapxhuäcxich co Cristo y'o'cy ma yi' cruudz miid jay ajcxy ypocy ycixpi. Yi' maybi judiojäy ajcxy ca' mijpidägaangixy ca' cöbigaangixy iich ajcxy n'ayuc. Etz yi' maybi jay ajcxy huidibi ca'p yjudiojäyity, hue' tijcixy co tzuu huinma'ñ loci huinma'ñ iich ajcxy n'ayuc. <sup>24</sup> Per yi' jay ajcxy huidibi Dios ti yhuin'ixgixy, huen yjudiojäyity, o huen ycajudiojäyity, hue' ajcxy tijcixy co je Cristo ym iid anajty Dios ymic'ajt etz ym iid anajty Dios y'ayuc ytiy'ajt. <sup>25</sup> Co ixpicytijc tijcixy co Dios ytung, tzuu huinma'ñ loci huinma'ñ je', nügi jac'oyhuinma'ñ yi' huidibi Dios tumyb, ca'ydi huidibi jay ajcxy ytumyb. Co ixpicytijc yminaangixy co Dios ca' ymic'ajt miidity, nügi jacmic'ajt miid yi', ca'ydi huidi jay ajcxy ym iid.

<sup>26</sup> Migügtijc ajcxy, huinmay miich ajcxy jadu'n nej Dios ti xyhuin'ijxcixy. Ni may miich ajcxy huidibi ca' y'ixpicyity, tim nihueen'i huidibi ixpicyip ma miich ajcxy. Ni may miich ajcxy huidibi ca' ti mic'ajt, ca' ti ane'min miidity. Ni hueen'i miich ajcxy huidibi mic'ajt miid etz ane'min miid. Ni may miich ajcxy huidibi oyñipinjäyity. Ni hueen'i miich ajcxy huidibi y'ap yteedy rey'ajtp. <sup>27</sup> Per Dios ti huin'ixy yi' jay ajcxy huidibi ca' y'ixpicyity co jadu'n yajtzo'yduna'ñ yi' ixpicyjäy yi' cohuinma'ñjäy. Dios ti huin'ixy yi' jay ajcxy huidibi ca' ti mic'ajt miidity, miid co jadu'n yajtzo'yduna'ñ yi' jay ajcxy huidibi mic'ajt miid, ane'min miid. <sup>28</sup> Dios ti huin'ixy huidibi jay ajcxy ca' mij'ijx mijpidaaaccixy, huidibi jay ajcxy ytijpy co ca' y'oyity. Dios jadu'n tuuñ co yajcödigoaya'ñ yi' huidibi jay ajcxy mij'ijxp mijpidacp, je huidibi jay ajcxy ytijpy co y'oyity. <sup>29</sup> Jadu'n Dios ytuñ co ca' tzocoy co ni pinjäy ca' ñaygomayiiyb ci'm ma yi' yhuinduu. <sup>30</sup> Per Dios ci'm yaj'oyiiy nej jëbi miich ajcxy myajpatcixy miid Cristo Jesús. Dios ci'm yaj'oyiiy nej jëbi ajt nbaatim ixpijkein ma Cristo. Nañ jadu'n yaj'oyiiy nej jëbi Cristo xya'ahuimbijtim tudägy, jaydëbi Dios xycöbijcim nej tudägy jay. Nañ jadu'n Dios yaj'oyiiy nej jëbi huaad nbaatim ajt nhuädzjot nhuädzhuinma'ñ ma Cristo. Nañ jadu'n Dios yaj'oyiiy nej jëbi Cristo xyñihuaanim ajt n'alma etz njugy'ajtin. <sup>31</sup> Paady ycixpi jaybety ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n ymina'ñ: "Pinjaty naygomayaanip ci'm, huen naygomayii miid co mibicy ajt nHuindzin Dios."

## 2

### Jey'ayuc ytiy'ajt, je Cristo huidibi cruudzpejt

<sup>1</sup> Per co n'oyich ma miich ajcxy jayhuin, ngapxhuäcxich anajty Dios y'ayuc ytiy'ajt, oy'amy nyaj'ixpijkeich, ca' nyajtuñich ixpicyjäy ajcxy y'ayuc, etz nañ jadu'n ca' nyajtuñich tzipjatypi ayuc. <sup>2</sup> Co jim n'ijtyich ma miich ajcxy jayhuin, chi nhuinma'ñybidacyich co ca' jac ti ayuc ti huinma'ñ nyajmiidmijyägaangixy, jë'yj janchtiy nyajmiidmijyägaangixy Jesucristo etz jadu'n nej je' yajcruudzpejtj miid jay ajcxy ypocy ycixpi. <sup>3</sup> Co jim iich anajty nyajpaadyich ma miich ajcxy, chi ooy yung naxy naybidaacich, ooy ndzigiyy njihuiiyich. <sup>4</sup> E co nmiiidmijydaacyich miich ajcxy, co ngapxhuäcxich Dios ytiy'ajt ma miich ajcxy, ca'pi iich miich ajcxy nyajmibicy miid ixpicytijc y'ayuc miid tzipjatypi ayuc. Je Espíritu Santo xypubejtpich anajty co ajcxy nyaj'ijxy

Dios ymic'ajt, e paady ycixpi ti ajcxy mmibijccixy Dios y'ayuc. <sup>5</sup> Jadu'n je Espíritu Santo xypubetyich anajty, jigix miich ajcxy mijpidägipy Dios, ca' nmminaanim miid co ti mmidoogixy oyjatypi ayuc huidibi jay ajcxy ti cojy ti macxy. Ti mmijpidaaccixy Dios com ti m'ijxcixy ti mjihuiygixy Dios ymic'ajt.

### *Dios xyajnejhuiyim yi' ytiy'ajt miid y'Espíritu Santo*

<sup>6</sup> Oy co ti nyajmibicyich miich ajcxy miid ayuc huidibi ca' chipjatyit, per nañ jadu'n nyaj'ixpicyich oyjatypi ayuc tzipjatypi ayuc yi' mibijcpidiyc ajcxy tiibi yhuinma'ñ ymiinni ymejchjni. Tigachjaty iich n'ayuc ndiy'ajt e ca' ñaybadyii miid naaxhuiñjäy ajcxy y'ayuc ytiy'ajt huidibi ca' mibijccixy huidibi tzinaayb jugy'ajtp jadachambi xii jadachambi tiempo. Iich n'ayuc ndiy'ajt ca' ñaybadyii miid je jay ajcxy y'ayuc ytiy'ajt huidibi ane'mb ya naaxhuiñ, yi' jadu'mbi jay yi' ajcxy yjugy'ajtin cixamb tigoyamb tücc'i'yi. <sup>7</sup> Iich ajcxy nyaj'ixpójpy Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi ca' ni pin jecy'ajty nejhuiy huinjihuuiy, je ayuc tiy'ajt huidibi Dios ymiid coyüch, je ayuc tiy'ajt huidibi Dios ti cojy ti macxy jecy'ajty ca'ní anajty naaxhuiñbi chondacy. Dios ycoj ymacx jada ayuc, jaydëbi ajt n'alma ñidzoocim huinixii huini tiempo. <sup>8</sup> Ni tûg mij'ane'mbi huidibi tzinaayb jadachambi xii jadachambi tiempo, ca' huinjihuuiy jada ayuc. Co ixypy ajcxy huinjihuuiy, ca' ajcxy cayaacrudzpejty je Huindzin Dios y'ung, je huidibi miid Dios y'oy'ajtin ymij'ajtin. <sup>9</sup> Com ca' ajcxy huinjihuuiy Dios y'ayuc, paady ycixpi jaybety ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n ymina'ñ:

Ni tûg jay ca' ixy, ni tûg jay ca' midoy, ni tûg jay ca' yhuinma'ñbaady jadu'n nej Dios ni'ixiy miidity miid je jay ajcxy ycixpi huidibi yi' mijpidaacip yajmij'ajtip.

<sup>10</sup> Miid co nmijpidaacim Dios, paady ycixpi Dios yaj'oyii nej jëbi je Espíritu Santo xyajnejhuiyim yi' ytiy'ajt. E je Espíritu Santo yhuinjihuuydaayb ñejjihuuydaayb tûg'óciy, ixti yhuinjihuuydaayb nej Dios yhuinma'ñ ti pidägy co tuna'ñ, je huidibi ca' pin nejhuiy.

<sup>11</sup> Ca' pinjäy jëbi huinjihuuiy nej jadügpi jay yjot yhuinma'ñ miidity. Je jay ycimhuinma'ñ jëbi huinjihuuiy nej je' ycimjot ycimhuinma'ñ miidity, ca' jac pin. Nañ jadu'n ca' jac pin jëbi huinjihuuiy nej Dios yjot yhuinma'ñ miidity. Dios ycimjihuuiñ huinjihuuiyb nej Dios yjot yhuinma'ñ miidity. <sup>12</sup> Dios ca' xyaj'adigiiyim xyajjottigiiyim huingjäy yjihui'ñ ymic'ajt. Hue' Dios xyaj'adigiiyim xyajjottigiiyim yi' ycimjihuuiñ ycimmic'ajt, paady ycixp jëbi nhuinjihuuiym tûg'óciy huidibi ti xymooyim. <sup>13</sup> Iich ajcxy nyajmiedmiedydacpy miich ajcxy je ayuc tiy'ajt huidibi je Espíritu Santo xyaj'ixpójccixyich. E ca' nyajmiedmiedydaaccixy je tiy'ajt huidibi ti n'ixpicyich ya naaxhuiñ huidibi jay ajcxy ti cojy ti macxy. Nyaj'ixpójccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi je Espíritu Santo xyajnejhuiyich. Iich ti nyaj'ixpicyich yi' ajcxy huidibi miid Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma y'aa yjot.

<sup>14</sup> Pinjaty ca' miidity Dios yjihui'ñ ymic'ajt, ca' yi' cöbiga'ñ je tiy'ajt huidibi je Espíritu Santo xyajnejhuiyim. Com yi' ajcxy ytijp co jada tiy'ajt tzuu huinma'ñ loci huinma'ñ yi'. Nañ ni ca' ajcxy Dios ytiy'ajt huinjihuuiyi, com ca' ajcxy miidity Dios yjihui'ñ ymic'ajt huidibi yajnejhuiyb Dios ytiy'ajt. <sup>15</sup> Je jay huidibi ymiid'ajtipy Dios yjihui'ñ ymic'ajt, yi' jëbi yajciyöy yajtecyöy tûg'óciy pinjaty yjot yhuinma'ñ. Per ca' yi' huaad pinjaty yajciyöyii yajtecyöyii yjot yhuinma'ñ. <sup>16</sup> Com jadu'n Dios ymina'ñ ma ñecy: "¿Pin jay huinjihuuiyb nej Dios yhuinma'ñmiidity? Ca' ni pin. ¿Pin jay huaad Dios yaj'ixpicy? Ca' ni pin." Oy ca' pin huinjihuuiy jecy'ajty nej Dios yhuinma'ñmiidity, jadachambi iich ajt nhuinjihuuiym nej Cristo yhuinma'ñmiidity.

## 3

### *Je huidibi ajcxy mibijcp ytungixy ma Dios*

<sup>1</sup> Migütiyc ajcxy, co ti n'oyich ma miich ajcxy, chi nmiedmiedydaaccixy jadu'n nej jihuuiy miich ajcxy mhuinma'ñmiidity nej naaxhuiñjäy ajcxy yhuinma'ñmiidity huidibi ca' ymibijccixy. E ca' anajty miich ajcxy miidity je mhuinma'ñ huidibi je Espíritu Santo

yejcpy. Miich ajcxy mmibijcin ma Cristo jadu'n yi' nipaady nej ma'xungdijc ymibijcin. <sup>2</sup> Ti nyaj'ixpijccixy Dios y'ayuc huidibi ca' jébi tzip mhuinjihuiiygixy. Jadu'n nipaady nej jay ajcxy yaj'ügy leche yi' ma'xungdijc, miid co cacöbiga'ñ caayin uucin huidibi jemxy cidacp ma yot. Ca' miich ajcxy anajty ti mnayñi'ixiiyigixy ma mjot mhuinma'ñ nej jébi mhuinjihuiiygixy Dios y'ayuc yi' tzipjatypi. Chambaadni ca' mnayñi'ixiiyiini ajcxy ma mjot mhuinma'ñ nej jébi mhuinjihuiiygixy yi' tzipjatypi ayuc. <sup>3</sup> Chambaadni miich ajcxy myajtuñ mjot mhuinma'ñ jadu'n nej naaxhuiñjay ajcxy miidity huinma'ñ ca'pi ymibijccixy, chambaad mm'iijxtinaaygix yi' migügtiyc, chambaad mnaychip'ixigix naybijc-huäcxigix. Jadu'n m'idiitzcixy nej jacjadyii jay ajcxy y'idiitzcixy huidibi ca' ymibijccixy. <sup>4</sup> Com nijëjity miich ajcxy minaangixy: "Iich naygomajtzip ma Pablo." Etz nijëjity minaangixy: "Iich naygomajtzip ma Apolos." Jada je tiy'ajt co ca' mnay'ayuc-huinjihuiiygixy tim jadu'n nej jay ajcxy ca' nay'ayuc-huinjihuiiygixy huidibi ca' miidity Dios yjhui'ñ ymic'ajt.

<sup>5</sup> ¿Pin je' je Apolos? ¿Pin je' je Pablo? Iich Pablo etz Apolos nimetz ajcxy nduñ ma Dios ytung, e iich miich ajcxy nyajmibijccixy Cristo. Iich ajcxy nduñ nidüg nidüg je tung huidibi Dios xymooyich. <sup>6</sup> Iich jayijp'aty miich ajcxy ti nyaj'ixpicyich, e Apolos jac'axam. Jadu'n miich ajcxy nipaady nej tüt moc cam huidibi iich ti nnipy, e Apolos jac'axam ti pidägy nii. Per Dios ti yajyeegy je moc. <sup>7</sup> Ca' ytimyñejity pin ti yñipy, e pin ti pidägy je nii. Dios yi' tügpajc copicyip. Com yi' yajyeecp je moc. <sup>8</sup> Yi' huidibi niip etz yi' huidibi nii pidacp, quipxyjaty ajcxy. Dios yegamb je oy'ajt ma nidüg nidüg jadu'n nej anajty ti ytungixy. <sup>9</sup> Com iich etz Apolos naymigüg'ájtibich ajcxy ma Dios ytung. Jadu'n miich ajcxy nipaady nej Dios ycam huidibi Apolos ti tuñ etz huidibi iich ti nduñ.

Nañ jadu'n miich ajcxy nipaady nej tüt tiyc huidibi Dios ycoypy. <sup>10</sup> Dios ti xyajnibicyich yi' ytung ndunipyich. Ti nyaj'ixpicyich miich ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Jadu'n iich nipaady nej tüt pojtzpi oybi huidibi ti yajtzondägy je tzaadijc poch. Chi huingjäy xyjacyaj'ixpijccixy. Jadu'n yi' nipaady nej huingbi pojtzpi huidibi je tzaadijc poch jacijppodziyb. Copicy co nidüg nidüg huidibi yaj'ixpijcp Dios ytiy'ajt yajxon yaj'ixpijccixip. <sup>11</sup> Dios ti pidägy Jesucristo tügpajc huidibi huaad nmibijcim, e ca' huaad pidacy huingbi. Jadu'n Jesucristo nipaady nej tüt tiycPOCH chondägy. <sup>12</sup> Co pinjaty yaj'ixpicy Dios y'ayuc ytiy'ajt tiydedägy, chi jadu'n nipaady nej jihuÿ pinjaty tiycpojtzp miid ori, miid plata etz miid tzaa oyjatypi. Pinjaty ca' yaj'ixpicy yajxon Dios ytiy'ajt, jadu'n nipaady nej jihuÿ pinjaty tiycpojtzp miid quipy, miid miy, etz miid moc'aay. <sup>13</sup> Jiini co anajty xii tiempo paady mina Cristo tiyduna'ñ yi' yjäy huin'it niguëxiipy nej Dios ytumbi ajcxy ti ytungixy co ti yaj'ixpijccixy. Niguëxiip pen oy ti yaj'ixpijccixy Dios ytiy'ajt, o pen ca' oy ti yaj'ixpijccixy. Jadu'n nipaady nej Dios jiiñ pidägy ma je tiyc, e je quipy, je miy, etz je moc'aay tiygoydähuipy ma je jiiñ. Etz je ori, plata etz tzaa oyjatypi ca' ytigoydähuipy miid je jiiñ. <sup>14</sup> Pen oy yajxon pinjaty ti yaj'ixpicy Dios ytiy'ajt, chi Cristo premio möhua'ñ jada jay co ooy yajxon ti yaj'ixpicy. E jadu'n yi' ytung nipaadip nej je ori, plata, etz tzaa'oyjatypi huidibi ca' ytigooy ma je jiiñ. <sup>15</sup> Pen je Dios ytumbi ca' oy yajxon ti yaj'ixpicy Dios y'ayuc ytiy'ajt, chi ca' premio pada'ñ. Jadu'n yi' ytung nipaadip nej je quipy, je miy, etz je moc'aay huidibi ti ytigoy ma je jiiñ. Jadu'n nipaadip miid jada jay nej jihuÿ ti ñaxy jiiñjoty, e ti ytigoydäy ma je jiiñ tijaty ymiiid, je'yi yjugy'ajtin ti yajtzögy.

<sup>16</sup> ¿Nej ca' mnejhuiiygixy? Pen Dios yjhui'ñ ymic'ajt yajpat ma miich ajcxy, jadu'n nipaady nej jihuÿ Dios ci'm ti chinaydacpicy ma miich ajcxy, nej jihuÿ miich ajcxy Dios xytijc'adyii. <sup>17</sup> Pen ji pinjaty huidibi yajhuindigoy Dios chinaydac, huin'it Dios yajtigoya'ñ jada jay. Yi Dios chinaydac huädz'it amay'it yi', com Dios ti chinaydacpicy ma miich ajcxy huidibi mibijccixp.

<sup>18</sup> Ix mnayhuin'iiigix ci'm. Pen nidügti miich ajcxy mnaydijyii co oy ixpicyity ma naaxhuiñjay y'ixpijcin, copicy jaydigoyipy yi' y'ixpijcin, jigix ixpigipy Dios ytiy'ajt. <sup>19</sup> Yi

naaxhuiñyäjä y'ixpijcín jadu'n nipaady miid Dios nej tzuu huinma'ñ loci huinma'ñ. Paady jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'ñ: "Dios yajpocycähuip yi ixpicytijc miid yci'm'ayuc miid co chachnaygomayii." <sup>20</sup> E jadu'n yjaybetyity jadüg'it ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'ñ: "Je Huindzin Dios ñejhuiiyb co yi ixpicytijc y'ayuc yhuinma'ñ ca' choobaady." <sup>21</sup> Ni pin ca' huaad amij agix ñayihiyi, miid co mijnicxpety oyñipin y'ayuc. Miich ajcxy miid'ajttaayb tüt'ociy tijaty. <sup>22</sup> Miich ajcxy miid'ajtpy Pablo, Apolos etz Pedro. Nañ jadu'n miich ajcxy miid'ajtpy je naaxhuiñybi, je tzajp, je jugy'ajtin, je o'cin, je xii je tiempo huidibi ji yajpatp, etz huidibi mim cidaacp. <sup>23</sup> Je Cristo miid'ajtpy miich je' ajcxy ci'am etz Dios ymiid'ajtpy Cristo ci'am.

## 4

### *Je apóstoles ajcxy ytung*

<sup>1</sup> Jëbi jadu'n co iich etz Apolos, iich miich ajcxy xyticixy Cristo ytumbi huidibi Dios ti xyajniibijccixyich, nyaj'ixpíjccixyich etz nguend'ájtcixyich yi' y'ayuc ytiy'ajt huidibi jecy'ajty ca' pin nejhuiy huinjihuiy. <sup>2</sup> Pinjaty cuend'ajtp huingjäy yje', copicy tiyudägy ytunipy, jaydëbi yi' yhuindzin yjäygidägiyib yi' ytung. <sup>3</sup> Per ca' ooy nduñich cuendi co miich ajcxy xyajcixy xyajtecyoyi iich nbocy. Nañ jadu'n ca' ooy nduñich cuendi co ixyipy tüt' juez yajcixy yajtecyoyi iich nbocy. Nañ jadu'n ca' nyajcixyoyich nyajtecyoyich ngi'mbocyich. <sup>4</sup> Ca' nayjihuñijich co nmidundigooyich miich ajcxy. Ca' jadu'n nmina'ñich co ca' ma ndundigooyich. Hue' ajt nHuindzin Jesucristo yi' je' xyajcixyoyip xyajtecyoyip iich nbocy, ca' jac pinjaty. <sup>5</sup> Paady ycixpi ixmajtzcx jadu'n nej miich ajcxy xypocy'ijxcixy jayipni ma ca'ni Jesucristo ymiñ jadüg'oc ya naaxhuiñ. Ahuijxcix co Jesucristo yajniguëxigaani je jay ajcxy ypcy huidibi cham ca' ñiguëxig, huidibi jadu'n nipaady nej jihuñ yuch y'ity agootzuuby. Jesucristo co anajty ymiñ jadüg'oc, chi yajniguëxigipy nej jay ajcxy yjot yhuinma'ñ miidity. E Dios nidüg nidüg jay cõmaya'ñ pen oy ti ytuñ, e ca' cõmaya'ñ pen ca' oy ti ytuñ.

<sup>6</sup> Migütiijc ajcxy, ci'm ti naybidägyiijich miid Apolos jadu'n nej tüt' ijkpejt ma jada tiy'ajt huidibi cham ti nyajnijayiigixp. Jadu'n ti nduñich miid miich ajcxy m'oy'ajtin yciixpi, jigix jëbi miich ajcxy m'ixpíjccixy jadu'n nej jëbi mguydundaygixy Dios ytiy'ajt, e ca' mjactungixy huidibi Dios ycapxcödujc ma ñecy. Nañ jadu'n iich ti nduñich miid Apolos nej tüt' ijkpejt, jigix miich ajcxy ca' mnaygomayib ci'm, e ca' mmminaangixy co mnaygomájtzigixy ma tüt' Dios ytumbi, e jadüg m'ixtijcixy. <sup>7</sup> ¿Pin ti xyajnajxcixy jadu'n nej jihuñ ajcxy ooy mgömayity? Ca' ni pin. ¿Ti miich ajcxy miidity, huidibi Dios ca' ti xymooygixy? Ca' ni ti. E pen Dios ti xymooygixy tijaty ajcxy mmiidity, ¿na'amy co mnaygomáyigixy ci'm, jadu'n nej jihuñ ci'm ti mgaran'ajtcixy tijaty ajcxy mmiidity?

<sup>8</sup> Jadu'n miich ajcxy mnaybidáacigixy nej jihuñ ti mgüxiqixy, nej jihuñ ti mgomeeñygojccixy, nej jihuñ mrey'ajtcixy, e ca' mdzojccixy co nyaj'ixpígipyich.

<sup>9</sup> Miich xyticixyich nej jihuñ iich ajcxy apóstoltijc Dios ti xypidaaccixich nej huidibi ca' ytimcapxpaadyity, nej huidibi ypcy co'ögiiyib, co ángeles ajcxy etz jay ajcxy xyñixíccixyich xyñiyáaxcixyich. <sup>10</sup> Miich ajcxy xyticixyich co iich ajcxy apóstoltijc jadu'n nej jay tzuu locip co ndungixyich miid Cristo ycixpi. E miich mnaybidáacigixy co'ayuc cohuinma'ñ co ti mmibijccixy Cristo. Miich ajcxy xyticixyich co ca' ti mic'ajt ajcxy miididiyich, e miich ajcxy mnaybidaacip nej jihuñ ooy ti mmicpijccixy, nej jihuñ ooy mgömayity, e iich ajcxy ca' nyaj'ixaangixyich. <sup>11</sup> Chambaad iich ajcxy nyuubögyijich etz ndidzijilijich. Minaajity n'íjtcixyich ca' iich ajcxy nhuit. Jäy ajcxy xyñi'ojiiygixich etz xyhuingojxy xyjijpcójxcixich, ni ndijc iich ajcxy ycaca'tcixy. <sup>12</sup> Ndungixyich xuuyi miid ngi'm ngi'jich. Co pinjaty xyñi'ojiiygixyich, chi n'adzóogixyich miid oy ayuc. Co iich ajcxy xy'ixhuidityich xypahuïdityich, ooy nmecxtújccixyich yi' tzaachypi. <sup>13</sup> Co pinjaty jibic xyñigápxcixyich, chi huinma'ñ ixtáaygixyich oy'amy miid mecxtujcin n'íihuíjccixyich

ngapxhuijciixyich nej jëbi y'ayuc-huinjihuiygixy. Ca' naaxhuiñjäy ajcxy xychójccixyich. Ixti chambaad jadu'n ajcxy xy'íjxcixyich nej püx, jadu'n iich ajcxy nipaady nej jibicpi huidibi ca' jääy ajcxy tzocy.

<sup>14</sup> Ca' iich miich ajcxy nyajnijayii jada ayuc co nyajtzöydunaangixy. Hue' janchtiy jada ayuc nyajnijayiiybj ajcxy co ngapxhuijáangixy. Jadu'n ndzojccixy njihuüygixy nej ndzociyich njihuüyich ngi'm'ung. <sup>15</sup> Oy ixipy yjanchity co miich ajcxy miid majc mil huindzindijc huidibi xyaj'ixpíjccixy Cristo ytiy'ajt. Per tügpajcpí je mhuindzin huidibi oga'n xyajmibijcy ajcxy Cristo, ca' nan canaag. Iich jadu'n oga'n ti nyaj'ixpícyich miich ajcxy Jesucristo ytiy'ajt nej jëbi ajcxy m'alma ñidzögip. Paady ycixpi jadu'n iich nipaady nej miich ajcxy mdeedy ma mmibijcin. <sup>16</sup> Iich miich ajcxy nimaayb mictägy, com ti nyajmibijccixy Cristo oga'n, paady cuydungix ajcxy Dios ytiy'ajt, jadu'n nej iich nguyduñich.

<sup>17</sup> Paady ycixp nguexyich Timoteo ma miich ajcxy. Yi Timoteo ooy ndzociyich ooy njihuüyich. Ti iich Timoteo nyajmibicyich Cristo, e ooy xycapxymidooyich yajxon, jadu'n yi' nipaady nej ngi'm'ungich. Yi Timoteo xyajjäymedzip miich ajcxy je ayuc je tiy'ajt jadu'n nej nyaj'ixpícyich ma tüg'óciy cajp ma yi jääy ñaymújcigixy huidibi mijpidaaccixp Jesucristo. <sup>18</sup> Cham niye' niye' miich ajcxy amij agix mnayjihuüyii co jadu'n minaangixy co ca'nicxy n'ixa'ñich miich ajcxy jadüg'oc. <sup>19</sup> Per ca' jadu'n minaangixy co ca'nnicxa'ñich ma miich ajcxy. Tzojc nícxibich ma miich ajcxy, pen Dios jadu'n tzojcp. Co anajty jim nmechich, huin'it ca' n'amidoo'ida'ñich yi' ajcxy y'ayuc huidibi amij agix nayjihuüyip. Hue' janchtiy nejhuühua'ñich pen ymiid yi' ajcxy Dios ymic'ajt chög'ajt. <sup>20</sup> Pinjaty miid Dios ymic'ajt Dios chög'ajt, je' yajniguëxiçp Dios y'ane'min. Pinjaty miid oyñiti ayuc, ca' je' yajniguëxiçp Dios y'ane'min. <sup>21</sup> Co nnícxibich jim ma miich ajcxy, ¿ti ajcxy mdzojccixyp ndunipiyich? ¿Nej oy nmíñícxibich ma miich ajcxy tüg matz jigix ajcxy nhuójpcixip? o ¿Mdzojccixyp co nnícxibich ma miich ajcxy miid yungnaxy njot nhuinma'ñich, etz oy'amy ajcxy nmigapxiçp, jadu'n nej jihuüy ooy ndzojccixy njihuüygixy?

## 5

### *Moy ajcxy castigo tüg jääy huidibi anajty ti ytundigooy*

<sup>1</sup> Mayjäy nejhuüy co ma miich ajcxy jim tüg yeydiç huidibi tundigooyb miid tüg töxyjäy. Nigi yi' ytundigooy ca'ydi huidi ajcxy ca' Dios y'ayuc mijpidaci. Ti nnejhuüyich co jim tüg yeydiç huidibi miiddzinaayb ycoo'uu. <sup>2</sup> Jim miich ajcxy miidity je mijpocytumbi, e miich ajcxy amij agixy mnayjihuüyigixy co ajcxy mdzach'ixpícyity ma Dios ytiy'ajt. Jac'oy co ixipy mdajcixy mmaygixy. Yajpidzimgix ma miich ajcxy yi jääy huidibi jadu'n tundigooyb. <sup>3</sup> Ca' ytímyñejity co ca' nyajpaadyich jim ma miich ajcxy. Jadu'n nipaady nej jihuüy iich njimity, miid co ooy njihuüyich nej miich ajcxy mjajtcixy m'ayoogixy. Paady ycixpi ti nyajpocycäyich miid Jesucristo y'ane'min yi jääy huidibi jim ooy mij ytundigooy, tim jadu'n nej ixipy jim nyajpaadyich ma miich ajcxy. <sup>4</sup> Huomujctaaygix yi mibijcpidijc, e jadu'n nipaadiçpy nej jihuüy iich njimity quipxyi miid miich ajcxy. Huin'it miich ajcxy miid'ajtcixipy ajcxy ait nHuindzin Jesucristo y'ane'min ymic'ajt. <sup>5</sup> Miid je ane'min mic'ajt huidibi Jesucristo ti xymöyich, myajpidzimipy je pocytumbi ma miich ajcxy. Jadu'n mijhuin nipaadiçpy nej jihuüy myajcidigüygixy je mujcu', jaydëbi yi' ñiniçx ytigoyip, per je' y'alma ñidzögip mina anajty iich ait nHuindzin Jesús yhuimbity ya naaxhuiñ jaydëbi tiyduñipy jääy ajcxy miid ypcocy ycixpi.

<sup>6</sup> Ca' mnaygomáayigixy ci'm miid huidibi mdungixyp. ¿Nej ca' mnejhuüygixy nej jääy mina'ñ co levadura huidibi ca' y'oyity yajhuindigooyb tüg'óciy yi harina jich? <sup>7</sup> Jadu'n je pocytunii nipaady nej levadura huidibi ca' y'oyity, paady ycixpi yajtigooygix je pocytunii nej anajty mdundigóoygixy taabi anajty ajcxy ca'ní mmibijccixy. Jadu'n mdungixip, jigix

jëbì m'ijtcixyp huädz ca' ma pocy. Co jadu'n mdúngixipy, jadu'n nipaadiп miich ajcxy nej tzajcaagy oyjatypi. Nejhuiiybich co miich ajcxy ti mbocynihuaatzixy, com Cristo nayyejci huen yaj'ögyii miid ajt nbocy ycixpi. Jesucristo jadu'n nipaady nej ajt ngöbixy mang huidibi miid nhuindzigiyyim Dios miid ajt nbocy ycixpi. <sup>8</sup> Tzoc tzinaayim miid huädz njot huädz nhuinma'ñ, jadu'n nipaady nej judíojäy co ajcxy amay'ajtcixy yi pascua xii. Tzoc yajtigooyim ma ajt ndzinaayin njugy'ajtin yi jibic jot jibic huinma'ñ. Tzoc cuydunim Dios ytiy'ajt.

<sup>9</sup> Ti nnijayiiygixy jayhuin co ca' huaad migüg'ájtigixy pinjaty huidibi tundigooyb miid töxyjäy ajcxy. <sup>10</sup> Ca' nan jadu'n nmina'ñich co tücci'yi mbuhuactútcixipy yi naaxhuiñjäy ajcxy huidibi ca' ymibijccixy, huidibi tundigooygixp miid töxyjäydjc, huidibi ooy y'adzojccixy, huidibi ajcxy meetzp, huidibi ajcxy tzaadzech quipychech ojadajtcixp. Co ixyipy tücci'yi mbuhuactútcixipy yi naaxhuiñjäy ajcxy, copicy co ixyipy miich ajcxy mbidzimgix ya naaxhuiñ. <sup>11</sup> Jayhuin ti nijayiiygixy co ca' huaad mnaymigüg'ájtigixy miid yi jay ajcxy huidibi naydijcigixp co ymibijccixy, je huidibi tundigooygixp miid töxyjäydjc, huidibi ajcxy ooy adzojccixy, huidibi ajcxy ojadajtp tzaadzech quipychech, huidibi ooy ycapxtigooygixy, huidibi ajcxy amüg jay, etz huidibi ajcxy meetzp. Nañ ni ca' huaad mgaymujccixy m'uucmujccixy miid yi' ajcxy. <sup>12-13</sup> Com ca' yhuaadity co iich nyajciyöyipy nyajtecyöyipy yi jay ajcxy ypocy huidibi ca' mijpidaaccixy Jesucristo. Dios ci'm yajciyöyam yajtecyöyam yi' ajcxy ypocy. Hue' janchtiy copicy co miich ajcxy myajciyöyip myajtecyöyip yi mibijcpidjc ajcxy ypocy. Yajpidzimgixp yi pocytumbi ma miich ajcxy.

## 6

### *Tzip capxy ma je juez ajcxy huidibi ca' ymibijccixy*

<sup>1</sup> Pen xymidundigooyb tüt mibijcpí, ¿nej oy mnayjihuÿii co nicxy mxiiy yi mmigüg ma yi tungmidpi huidibi ca' mibijccixy Dios y'ayuc? ¿Cay jac'oy co myaj'abigipy je mibijcpidjc ajcxy, e jim y'oyihuipy je ayuc nej anajty ti xymidundigoy? <sup>2</sup> ¿Nej ca' mnejhuiiygixy co yi jay ajcxy huidibi Dios ti ypcocyhuinmeeecxigixy, yi' ajcxy yajciyöyamyb yajtecyöyamyb yi naaxhuiñjäy ajcxy ypocy huidibi ca' mijpidaaccixy Dios? Pen miich ajcxy myajciyöyip myajtecyöyip yi naaxhuiñjäy ajcxy ymijpocy, ¿nej co ca' mjajtcixy nej ajcxy myajciyöyip myajtecyöyip yi mibijcpidjc ajcxy ypocy huidibi ca' ytimymij ytimycajeejity? <sup>3</sup> ¿Nej ca' mnejhuiiygixy co miich ajcxy myajciyöyamyb myajtecyöyamyb ixti yi ángeles ajcxy ypocy? Pen miich ajcxy myajciyöyamyb myajtecyöyamyb yi ángeles ajcxy ypocy, nigi ca' chipity co ajcxy myajciyöyip myajtecyöyip yi mibijcpidjc ajcxy ypocy huidibi tzinaayb jugy'ajtp ma jadachambi xii tiempo. <sup>4</sup> Pen miich ajcxy mnaymidundigóoyigixp, ¿nej co nicxy mbidaaccixy yi mxihuın ma yi jay ajcxy huidibi ca' yajpaady ma miich ajcxy myöymujccixy? <sup>5</sup> Jadu'n nnimáaygixyich miich ajcxy, jaydëbi mdzöydu'njihuÿigixy miid jada ycixpi. ¿Nej ca' yajpaady ma miich ajcxy ni tüt yeydjc huijy ycuipi huidibi jëbi yaj'oyii je capxy je ayuc ma je mibijcpidjc ajcxy? <sup>6</sup> ¿Nej ooy jada ytimycopicyty co yi mibijcpidjc ajcxy ñayxihuigixy ma je tungmidpi huidibi ca' mijpidaaccixy Dios?

<sup>7</sup> Co miich ajcxy mnayxihuigixy ma cajp tungmidpi, je' je tiy'ajt co ca' ajcxy mguydungixy Cristo y'ayuc ytiy'ajt. ¿Nej cay jac'oy co mnaymimetcxtújcigixy, ca'ydi co mnayxihuigixy? ¿Nej cay jac'oy co xytigóoyigixipy tijaty, ca'ydi co mnayxihuigixy?

<sup>8</sup> Ma yjapadyii ixyipy mnaymimetcxtújcigixy, chi miich ajcxy ac mibijcpidjc naymidundigóoyigixp, e nañ jadu'n mjanayméetzigixy ti ajcxy ymiid.

<sup>9</sup> ¿Nej ca' mnejhuiiygixy co yi jay ajcxy huidibi tundigooyb, ca' ajcxy it lugar pada'ñ ma Dios y'anemy? Ca' mnayhuin'iingixy, ca' ajcxy it lugar pada'ñ ma Dios y'anemy yi jay ajcxy huidibi migapxtigooyb töxyjäydjc, huidibi ajcxy ojadajtp tzaadzech quipychech,

huidibi ajcxy migapxtigooyb ymigüg ytöxyjc, huidibi ajcxy adöxyñ'aa. <sup>10</sup> Ca' ajcxy it lugar pada'ñ ma Dios y'ane'my huidibi ajcxy meetzp, huidibi ajcxy tijaty adzojcp, huidibi ajcxy amügyjäy'ajtp, huidibi ajcxy capxtigooyb, etz huidibi ajcxy ayucmihuidijt capxmihuidijtp. Nidüg'óciy yi jää ajcxy huidibi jadu'n tundigooyb, ca' ajcxy it lugar pada'ñ ma Dios y'ane'my. <sup>11</sup> Jadu'n anajty nijëjity miich ajcxy mdundigoogixy jecy'ajty, per co ti mmibijccixy Cristo, chi Dios ti xyhuinmecxy ajcxy mbocy, e ti yajhuäch je jibicpi ma ajcxy mjot mhuinma'ñ, etz mnayyéjcixy amumdügjot ma Dios. Co miich ajcxy mmijpiidaaccixy je nHuindzin Jesús yxii e xy'adigiygixy xyjottigiiygixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt, paady ajcxy ti m'ahuimbijtcixy tudägy ma Dios yhuinduu.

### *Je tudägy'ajtin huidibi ijtp ma ajt ndzinaayin*

<sup>12</sup> Janch tiy'ajt nej jää yminaangixy co jëbi huaad tungixy hueñytiijity huidibi ñijot'ajtcixyp. Per ca' tük'óciy huidibi jää ajcxy tuñ y'oyjäygidaacnity. Janch jadu'n jëbi pinjaty tunipy hueñytiijity, per ca' huaad ymimadägyii je huidibi ajcxy ytumyb. <sup>13</sup> Janch tiy'ajt nej jää yminaangixy co je jïcxy picy ytungbaady ma je jää y'aa ymöx, e je aa möx ytungbaady miid je jïcxy picy ycixpi. Per Dios yajcödigoyamyb je jïcxy picy, e nañ jadu'n yajcödigoya'ñ je jää y'aa ymöx. Per nañ tiy'ajt co Dios ca' ti yaj'oyiy je yëydijc ñinïcx, co midundigooyipy töxyjäydijc. <sup>14</sup> Dios ti yajjugypicy jadüg'oc iich ajt nHuindzin Jesucristo co y'o'cy. Nañ jadu'n Dios miid ymic'ajt co xyajjugypigaaním jadüg'oc co anajty ti n'o'cim.

<sup>15</sup> ¿Nej ca' mnejhüi miich ajcxy co yi mnniïcx ajcxy Cristo yi' yje? ¿Nej cay Cristo anajty midundigooybich co nnicixy miidmäyich yi töxyjäy huidibi jibic-huinma'ñ miid? ¡Ca' jadu'n y'óity nimina! <sup>16</sup> ¿Nej ca' mnejhuiygixy co tük yëydijc puhuägiy tük töxyjäy huidibi jibic-huinma'ñ tumb, tükity ajcxy y'ijtcixy? Com jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy, ma Dios jadu'n ymina'ñ: "Nimetz y'idaangixy jadu'n nej tükpi ninïcx." <sup>17</sup> Co tük jää miid y'ity yi Huindzin Jesucristo, huin'it je jää yjihui'ñ ymic'ajt etz Dios yjihui'ñ ymic'ajt y'ijtcixy tú'ciy.

<sup>18</sup> Ixmajtzcix je jibic-huinma'ñydunii, ca' mdundigooygixy miid töxyjäy ajcxy jibic-huinma'ñydumbi. Yi jacjadyii pocy huidi jää ajcxy ytumyb, ca' yi' ajcxy midundigoy ninïcx. Per co ytundigooygixy miid töxyjäy ajcxy, huin'it janchtiy yci'mnniïcx anajty ymidundigooygixyp. <sup>19</sup> ¿Nej ca' mnejhuiygixy co je Espíritu Santo huidibi Dios xymooyim, ti chinaydacpicy ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ? Paady ycixpi miich ajcxy ca' ci'm nay'ané'migixy. <sup>20</sup> Tzoohui Cristo ti cojuy miich ajcxy mbocy, paady ycixpi ooy ycopicyity co oybi mdúngixip miid mnniïcx, jigix Dios cömay y'idiipy miid co oy anajty ti mdungixy.

## 7

### *Capxhuijin ma je pijcin*

<sup>1</sup> Cham n'adzohua'ñich je huidibi miich ajcxy ti xyaj'amidoobich ma je necy huidibi ti xyajniguéjxcixyich. Oy jadu'n co tük yëydijc ca' ypigipy. <sup>2</sup> Per com may yëydijc huidibi ooy ytundigoya'ñ miid töxyjäydijc, paady ycixp jac'oy co nidüg nidüg yëydijc pigipy e miid'idipy yci'mdöxyjic. E nañ jadu'n jac'oy co nidüg nidüg töxyjäy ypigipy, e miid idipy yci'm ñäy. <sup>3</sup> Copicy je yëydijc chinähuiipy miid ytöxyjic nej ypadyii, nan tim jadu'n je töxyjäy chinähuiipy miid ñäy nej ypadyii. <sup>4</sup> Com je töxyjäy ca' ane'my yci'mnniïcx, hue'ñay'ané'migixy miñ xyipy. Nañ jadu'n je yëydijc ca' ane'my yci'mnniïcx, hue'ñay'ané'migixy ymiñ xyipy. <sup>5</sup> Ca' huaad je yëydijc nimay je töxyjäy co ca' miid mähua'ñ miid poocxa'ñ. Nañ jadu'n je töxyjäy ca' huaad nimay je ñäy co ca' miid mähua'ñ miid poocxa'ñ. Jëbi janchtiy minaajity ñay'ayuc-huinjihuiygixy co amay'adaangixy co Dios mibijctzohuaangixy ycapxtägaangixy. Co Dios mibijctzohuın myajmáygixy, huin'it jëbi máagixni pocxcixni agujc jotcujc, ca'ydi je mujcu' mimadägyii ajcxy.

<sup>6</sup> Jada je' tiy'ajt nej jëbi yëydijc miiddzinäy ytöxyijc, hue' jada capxhuijin, ca' jada y'ané'minity. <sup>7</sup> Jadu'n njadzocých co miich ajcxy ixypy m'ijtcixy adüg jadu'n nej n'ityich adüg. Per Dios ti xymooyim nidüg nidüg ngi'mhuinma'ñ ngi'mmic'ajt. Paady ji canaagnax jay yhuinma'ñ, e nidüg nidüg miid yci'mhuinma'ñ nej ytunaangixy, pen pigaangixp o ca' ypigaangixy.

<sup>8</sup> Jada ayuc nyajnimaaybich yi adügtijc etz yi co'ögytijc ajcxy. Jac'oy co ajcxy huen tzinaaygixy adüg, jadu'n nej iich ndzinäyich. <sup>9</sup> Pen ca' ajcxy m'madäga'ñ yi chınaayin adüg, etz nijot'ajtcixy co ypigaangixy, jac'oy co ypíjcixipy. Com jac'oy co ypíjcixipy ca'ydi co cuydungixipy ninicx chojcin.

<sup>10</sup> Jada ayuc nyajnimaaybich huidibi ajcxy ti ypijccixy. Ca' y'oyity co töxyjäy tüt ixmach yi' ñäy. Nañ jadu'n ajt nHuindzin Jesús xymooyim jada ane'min. <sup>11</sup> Co tüt töxyjäy ixmach ñäy, copicy co huen tzinäy adüg, e ca' huaad ypocy miid huingbi yëydijc. Jëbi janchtiy jadüg'oc pudigiñ ñäy. Nañ jadu'n ni ca' y'oyity co tüt yëydijc ixmadzip ytöxyijc.

<sup>12</sup> Iich jada ngi'm'ayuc jada huidibi nyajnimaaybich je jacjadyii mibijcpidijc. Yi Huindzin Jesús ca' ti ane'min yecy miid jadayaabi yciixpi. Pen tüt yëydijc mibijcp tzinay miid tüt töxyjäy huidibi ca' mijpidägy Cristo, jac'oy co ca' ñay'ixmájtzigixipy, pen je töxyjäy jadu'n jocuyc jacmiiiddzinähua'ñ je yëydijc. <sup>13</sup> Nañ tim jadu'n co tüt töxyjäy huidibi mibijcp tzinay miid tüt yëydijc huidibi ca' mijpidägy Cristo, jac'oy co ca' ñay'ixmájtzigixipy pen je yëydijc jocuyc jacmiiiddzinähua'ñ je töxyjäy. <sup>14</sup> Je töxyjäy ñäy huidibi ca' mijpidägy Cristo, jadu'n yi' nipaady nej jay huidibi ypocy ti yajnihiäch miid co ytöxyijc ti mijpidägy Cristo. Nañ jadu'n je töxyjäy huidibi ca' mijpidägy Cristo, jadu'n yi' nipaady nej jay huidibi ypocy ti yajnihiäch miid co ñäy ti mijpidägy Cristo. Pen ca' ixypy yjадu'nity, yi' ajcxy y'ung y'anäg, hue' ixypy nipaady nej jay ajcxy y'ung huidibi ca' mibicy. Per com ti je yëydijc etz je töxyjäy yajpocyñihuächyii, nañ jadu'n je y'ung ajcxy ti yajpocyñihuächyii. <sup>15</sup> Per pen je yëydijc huidibi ca' mibicy Cristo ca' miiddzinähua'ñ ni jadu'ñyi yi' ytöxyijc huidibi ti mibicy Cristo, huin'it jëbi ñay'ixmájtzigixy. Nañ jadu'n co je töxyjäy huidibi ca' mibicy Cristo, e ca' miiddzinähua'ñ ni jadu'ñyi yi' ñäy huidibi ti mibicy Cristo, huin'it jëbi ñay'ixmájtzigixy. Com Dios jadu'n tzocy co jocuyc ñaymiiiddzináayigixipy. <sup>16</sup> Jëbi ñay'ixmájtzigixy com je töxyjäy ca' tiyduvägä ñejhuïy pen m'madacy yñäy yajmibigipy Cristo. Nañ jadu'n je yëydijc ca' tiyduvägä ñejhuïy pen jëbi ytöxyijc yajmibigipy Cristo.

<sup>17</sup> Oy ixypy ñejity jada tiy'ajt cuydungixy. Copicy co nidüg nidüg miich ajcxy mdzinähuipy mjugy'adipy jadu'n nej Dios ti xyajni'ixiygixy mdzinaayin mjugy'ajtin, e jadu'n nej anajty yajpatcixy co Dios xyhuin'ixy jëbi mmibigipy Cristo. Yi jadu'mbi ane'min nyaj'ixpijcpich yi mibijcpidijc ma tüt tüt cajp. <sup>18</sup> Yi jay huidibi ti yajtiy'ajtti yajijp, e Dios yhuin'ixyii jac'axam, huen jadu'nity, ca' huaad yajtigoy je ijxpejt nej ti yajtiy'ajtti. E yi jay huidibi ca'ní yajtiy'ajtti e ti yhuin'ixyii Dios, huen jadu'n y'ity, ca' ycopicyity yajtiy'ajtti huipy. <sup>19</sup> Ca' ytimyñejity pen miich ajcxy ti myajtiy'ajtti, o pen ca'ní myajtiy'ajtti yigixy. Huidibi copicyip, mguyduunip ajcxy Dios y'ane'min ycötujcín. <sup>20</sup> Nidüg nidüg mibijcpí huen ijtcixy nej anajty yajpatcixy co Dios ajcxy yhuin'ijxi. <sup>21</sup> Pen miich anajty codoogiy tum ma tüt jay co Dios ti xyhuin'ixy, ca' mdajy may miid yi' yciixpi, huim miid mhuindzin. E pen mhuindzin a'ixiyb co mbidzima'ñ ahuätztuum, jëbi mbidzimy ma codoogiy anajty m'ity. <sup>22</sup> Pinjaty codoogiy ijtp ma yhuindzin co mibicy ajt nHuindzin Jesucristo, chi Jesús yi' yajnihiädzictüdyii ma yi' pocy y'ane'myii. Pinjaty tungixp yci'mdung, co mibicy iich ajt nHuindzin Jesucristo, chi jadu'n nipaady nej jihuïy codoogiy y'ity ma Cristo. <sup>23</sup> Tzoohui ooy Jesucristo xycouuyi miich ajcxy mbocy, paady yciixpi cuydungix ajt nHuindzin Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. E ca' mguydungixy naax-huiñjäy ajcxy y'ayuc ytiy'ajt huidibi ajcxy xypidägip ma pocy xy'ane'mgixy. <sup>24</sup> Migügtijc ajcxy, nidüg nidüg mibijcpí, huen ijtcixy nej anajty yajpatcixy co Dios yhuin'ijxi ajcxy.

<sup>25</sup> Jada ayuc nyajniimaaybich yi mibijcpidijchuidibi ajcxy adüg yajpatcixp. Je Huindzin Jesús ca' ti tiy'ajt ahuing ti xymöyich miid miich ajcxy ycixpi. Hue' ajcxy nyajniimaayb ahuing je huinma'ñ huidibi nmiddich. Com Dios ti xypa'ayoooyich, paady ycixpi jëbi mgöbigipy ajcxy iich n'ayuc iich ngapxhuijin. <sup>26</sup> Jadu'n huinma'ñ nmiddidyich co jac'oy co nidüg nidüg mij'anäg huen jac'ijtcixy nej yajpatcixy. Miid co tzaachypi ayo'n nmijnajxim nyajnajxim jadachambi xii tiempo, paady ycixpi ngapxhuijyich jadu'n. <sup>27</sup> Pen mbiycyp tüt töxyjäy, miiddzina'. Pen ca' ti picy tüt töxyjäy, jac'oy co ca' mbigipy. <sup>28</sup> Pen ti mhuinma'ñ mbidägy co mbiga'ñ, jëbi mbicy, ca' anajty mdundigoy co mbigipy. Nañ jadu'n tüt töxyjay mutz'anägnip ca' anajty ytundigoy co ypigipy. Janch tiy'ajt jada co yi' ajcxy huidibi pijccixp ypadamyb ajcxy jotmay ma chinaayin. Paady ycixp ti nnimaaygixy co jac'oy co ca' mbijccixpy, e ca'ydi ti jotmay mbáatcixpy.

<sup>29</sup> Migügtijc ajcxy, jada njacyajniimaaygixpy. Hueeni xii tiempo njactzinähuaanim ya naaxhuiñ. Jadu'n nej je xii je tiempo yjacnicxní miich ajcxy pinjaty ti ypicy, tzinaaygix jadu'n nej ixyipy ca' mdöxijc ajcxy miidity. <sup>30</sup> Miich ajcxy huidibi yaaxp etz ayo'n jihuuyb, tzinaaygix jadu'n nej ixyipy ca' ti ayo'n miidity. Miich ajcxy huidibi xondacp, tzinaaygix jadu'n nej ixyipy ca' ti ajcxy miidity. <sup>31</sup> Miich ajcxy huidibi mic'ajt comeen'ajtp, tzinaaygix jadu'n nej ixyipy ajcxy ca' ti mgomeeñity.

<sup>32</sup> Hue' ndzociyich co ca' ti jotmay miich ajcxy mmiid'adipy ma yi mdzinaayin mjugy'ajtin. Yi jää ajcxy adügpi ymijottigooyb ajcxy je Huindzin Dios ytung, yajjägidäga'ñ ajcxy je Huindzin Dios. <sup>33</sup> Je tiibí ajcxy ypijccixy, chi ymijottigooyb ajcxy yi' ytung ya naaxhuiñ, jadu'n nej jëbi yajjotcuje'ajtcixy ytoxyijc. <sup>34</sup> Nañ tim jadu'n tigachjaty yhuinma'ñ miidity je töxy'anäg huidibi ti ypicy. Je töxy'anäg adügpi ymijottigooyb Dios ytung, etz yecy ñinix etz yjhui'ñ ymic'ajt cixyjot huinijot ma ajt nHuindzin Jesucristo. Per je töxy'anäg huidibi ti ypicy, hue' je' ymijottigooyb ti ga ti ya naaxhuiñ, jadu'n nej huaad jäygädägyii ñäy.

<sup>35</sup> Jada jadu'n ti nyajniimaaygixy miid miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi. Ca' nan tzipjaty ane'min ti nmooygixy. Jadu'n ti ngapxhuijicixy jaydëbi jotsuyc mdzinaaygixy mjugy'ajtcixy, etz jaydëbi ajcxy amumdügot mdungixy ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung, e ca' mdungixy ametz jotmetz.

<sup>36</sup> Pen ji pin jotmay miid ñiix ycixpi, miid co yxiij yjimijt ti yuyc-huäcní, jada je' ooy ytimycapxpaadyity, jëbi tuñ huidibi y'a'ixiib jac'oyip, jëbi ypicy, ca' yi' yopocyity. <sup>37</sup> Pen ji pinjaty ñiix yhui'ma'ñ jaybicy, e ca' pin ycohuaniyi, nañ ni pin yca'adugyii co tuñ nej tzociyin, e ñijot'ajtyp tudägy'ajt janch cixyjot huinijot co yñiix yhui'ma'ñ jaybicy, oybi anajty ytumyb. <sup>38</sup> Je jää huidibi yñiix yajpijcp, oybi anajty ytumyb, e pinjäy yñiix cayajpijcp, nügi anajty oybi tuñ ca'ydi co ypigipy.

<sup>39</sup> Copicy co je töxyjäy miiddzinähuiipy yi' ñäy mabaad yñäy yjugy'aty. Co janch anajty yñäy y'ögy, huin'it jëbi ypigipy miid huingbi, pen jadu'n anajty najtztzogiy. Hue' janchtij copicy co pigipy je pin mibijcp je Huindzin Jesucristo. <sup>40</sup> Ooy nügi je töxyjäy co'ögypy agujc jotsuyc chinähuiipy yjugy'adipy pen ca' ypijctigach, jadu'n nmiddidyich nhuinma'ñ, e nmminaambich co naybaatip iich nhuinma'ñ miid je tiy'ajt huidibi je Espíritu Santo yejcp.

## 8

### Je tzüch huidibi ajcxy yajhuindzigiib quipychech

<sup>1</sup> Jadüg nax, jada ayuc ajcxy nyajnijayiib ma yi tzüch ymiñ huidibi jää ajcxy ya jhuindzigiib tzaadzech quipychech. Janch tiy'ajt co nidüg'öciy iich ajt nmidd'ajtim ixpijcin. Per pen ooy mij nayjihuiyim ajt n'ixpicyity, chi amiñ agix nayjihuiyim. Per pen naychojcim nayjihuiyim nidüg nidüg, huin'it nyajyeecim nmibijcin. <sup>2</sup> Pen ji nidüg ma

miich ajcxy ñaydijyii co y'ixpicyity, ca'ní yi' jajtäy ixpijcín huidibi jaccopicy yjadipy. <sup>3</sup> Co tüt jay yajmij'aty Dios, Dios ñejhuiiyb nej jada jay yjot yhuinma'ñ miidity.

<sup>4</sup> Jadu'n jada je tiy'ajt maabi je tzüch huidibi jay ajcxy ti yajhuindzigiyygixy tzaadzech quipychech ajcxy. Nejhuiiyim co yi' tzaadzech yi' quipychech ca' ti jugy'ajtin miidity. Ji tügpajc Dios huidibi tzinaayb jugy'ajtp. <sup>5</sup> Janch tiy'ajt co yi' naaxhuiñyäjy ajcxy Dios'ájtigixy canaagnax huidibi yajpatp tzajpcix etz ya naaxhuiñ huidibi ca' Diosity. Etz nañ tiy'ajt co may yhuindzin'ajtcixy huidibi ca' yhuindzinity. <sup>6</sup> Per iich ajt n'ojadajtim tügpajcpí Dios, je Dios Teedy. Je Dios Teedy coj macx tüt'óciy huidibi ji'ajtp. Miid yi' ycixpi iich ajt ndzinaayim njugy'ajtim. Nañ tim jadu'n nmiid'ajtim tügpajcpí ajt nHuindzin Jesucristo, e yi' huijtz'ijtaayb tüt'óciy tijaty huidibi ji'ajtp, e nañ yi' ajt xyhuijtz'ijtim.

<sup>7</sup> Janch tiy'ajt co yi' tzaadzech quipychech ca' ti mic'ajt miidity, per nije'jity mibijcpidijc ca' huinjihuïy jada tiy'ajt. Nijëjity ajcxy jecy'ajty ooy huindzigiyygixy tzaadzech, ixti chambaadni tijcixy co yi' tzüch huidibi jay miid huindzigiyy tzaadzech, tzaadzech yi' yje'. Co ajcxy tzüdzixy yi' jadu'mbi tzüch, jibic nayjihuïyigixy, nayjihuïyigixy nejjihuïy ti ytundigooygixy. Ca' tiyudädäg y'ijtcixy ma ymibijcin. <sup>8</sup> Ca' Dios xycöbigaaním miid je' ycixpi co ti njicxim ti ndzüdzim tijaty tzüch, o miid co ca' ti njicxim ca' ti ndzüdzim tijaty tzüch. Nañ tim jadu'n Dios ca' oybi xymöhuaanim miid je' ycixpi co ti njicxim ti ndzüdzim ti tzüch, o miid co ca' ti njicxim ca' ti ndzüdzim tijaty tzüch. <sup>9</sup> Oy Dios a'ixiy co jebi ndzüdzim huenhuidibi tzüchity. Per miid je migügtijc ycixpi huidibi ca' tiyudädäg miidity ymibijcin, tzoc naygüend'ajtim ca'ydi je' jibic yñayjihuïyii miid huidibi iich ajt ndunim. <sup>10-11</sup> Tzoc ocpidaacim co miich ajcxy mnejhuiy je tiy'ajt, e xy'ixipy tüt migüg co mgay m'uucy ma tüt mesa jiiby tigoty me je tzaadzech y'ity. Ca' jecyity co jada jay huidibi ca' tiyudädäg miidity ymibijcin, etz co xy'ixpaadiipy jiiby, huin'it je' cöbiga'ñ je tzüch huidibi huindzigi'ñ'ajtp. E jadu'n yhuimbizim co miich jibic ijxpejt ti myecy miid yi' m'ixpójcín ycixpi, com yi' mmigüg ti ytundigoy miid huidibi miich ti mduñ. E Cristo ti y'ögy miid yi' ypcocy ycixpi nañ jadu'n. <sup>12</sup> Co tüt mibijcpí jibic nayjihuïyii miid co ti xy'ixy ma je caydac mdzüch je tzüch huidibi jay ajcxy yajhuindzigiyyb tzaadzech, miich anajty tundigooyb miid Cristo ytiy'ajt, miid co yi' mibijcpí jibic yñayjihuïyii. <sup>13</sup> Paady ycixp ca' ndzüdz'a'ñich ni mina tzüch huidibi tzaadzech yhuindzigi'ñ'ajtip. Pen jadu'n nduñich, jibic ijxpejt anajty nyejcpich ma nijejity migügtijc, e chi yi' ajcxy yhuinma'ñytigoya'ñ.

## 9

### Je tung huidibi Pablo paatip

<sup>1</sup> Janch janch co jebi nduñich huentiijity huidibi ndzojcpich. Nañ jadu'n janch co Jesucristo ti xyajnibicyich jada apóstol tung. Etz janch co ti n'ixyich ajt nHuindzin Jesucristo. Nañ jadu'n janch co miich ajcxy ijxpejt'ajtp ma iich ndung, com ti ajcxy mmijpidaaccixy je nHuindzin'ajtim Jesús y'ayuc huidibi ti ngapxhuäcxyich ma miich ajcxy. <sup>2</sup> Ca' jecyity co jacjadyii jay ajcxy ca' xycöbiga'ñich jadu'n nej Jesús xy'apóstol'adyijiçh. Per com miich ajcxy ti mmijpidaaccixy ajt nHuindzin Jesucristo, etz miich ajcxy mmibijcin nidiy'ajtp co Jesús ti xyyajnibicyich jada tung, paady ycixpi copicy co iich miich ajcxy xycöbigipyich jadu'n nej Jesús y'apóstol.

<sup>3</sup> Jadu'n n'adzohuimbityich yi' ajcxy huidibi jibic xyñigapxip iich ndung. <sup>4</sup> Com Jesucristo xyajnibijcich jada tung co ngapxhuäcxyich yi' y'ayuc ytiy'ajt, paady ycixpi xypatpich jadu'n co je mibijcpidijc xymöhuibich ngaayin n'uucin. <sup>5</sup> Nañ jadu'n xypaatpich co nmiid'adipyich tüt ndöxyijcich huidibi mibijcp, etz huidibi nmidiidhuididipyich tim jadu'n nej yi' jacjadyii apóstol ajcxy miidity, etz je Huindzin Jesús y'uch ajcxy miidity, etz Pedro. <sup>6</sup> ¿Nej miich ajcxy mmminaangixy co iich etz Bernabé nimejtzpajc ca' iich ajcxy huaad ixmajtzixy yi' ndungich co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc ytiy'ajt? <sup>7</sup> ¿Huidibi soldado yi' ma je ejercito ci'm ygasto cojuy? ¿Pin ji cam nidungiiyb, e ca' jicxipy je huidibi

tí yaj'ity? Pín ychibo cuend'ajtp, ¿e ca' ügipy je chibo yleche? <sup>8</sup> Ca' miich ajcxy mina'nipy co jay y'ayuc jada. Nañ jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy tím jadu'n nej nmína'ñich. <sup>9</sup> Com jaybety jadu'n ymiñ ma Moisés ñecy, ma Moisés jadu'n ymina'ñ: "Ca' huaad huajyuub y'ajen mbidaaci ma yam ten moody yi' trigo co yajpajc'at." ¿Nej jéyi miid huajyuub ycixpi Dios jadu'n ymina'ñ? <sup>10</sup> Canan jéyi miid huaj yuub ycixpi Dios jadu'n ymina'ñ. Nañ jadu'n Moisés jaybejty jada tiy'ajt miid iich ajt ycixpi. Com yi' jay ajcxy huidibi naaxjidzijtzp, etz yi' ajcxy huidibi trigo yajpajc'ajtp, hue' ajcxy yjip'ijxyp co padaangixy je moc tiim huidibi ajcxy ti' nidungiy. <sup>11</sup> Nañ jadu'n iich ajcxy huidibi Jesús ytung tuunip, ti ngapxhuäcxyich Dios y'ayuc ma miich ajcxy, e miich ajcxy oybi ti mbaatcixy ma Dios. ¿Nej ca' jadu'n y'oyity co nbaadyich meeñ etz jicxy picy miid ndungich ycixpi? <sup>12</sup> Pen jacjadyii Dios y'ayuccapxhuäcxi ti paatcixy meeñ etz jicxy picy ma miich ajcxy miid ytung ycixpi, ¿nej ca' jébi nígi iich nbaadyich meeñ etz jicxy picy miid ndung ycixpi? Oy njamíididyich je mic'ajt nej nja'anemgixy co xymöhuibyich ajcxy meeñ etz jicxy picy miid iich ndung ycixpi, per ca' jadu'n ti' n'anemgixy. Jadu'n iich tzaachyp nyajnajxich jim ma miich ajcxy, jaydëbi jay ajcxy cobiçcixy Cristo agujc jotcuje ca' ti adzijpin. <sup>13</sup> Mnejhuiyb miich ajcxy co yi' huidibi ajcxy tumb ma Dios ytijc, paatcixy ninigoobi caayin uucin. Nañ jadu'n yi' pin ajcxy huidibi iyuje yajhuindzigiyb Dios, paatip ajcxy je huindzigi'ñ tzüch. <sup>14</sup> Nañ jadu'n je Huindzin Jesucristo ane'my co huen yajcaaygixy yaj'uuccixy etz mooygixy yhuit ytucx yi' ajcxy huidibi capxhuäcxcixp yi' y'ayuc ytij'ajt. <sup>15</sup> Iich ca' ti nyajtuñich jada mic'ajt jada ane'min huidi nmíidich. Nañ jadu'n ca' jada ayuc nyajnjayigixy, miid co ndzoc y co pada'ñich tijaty ma miich ajcxy. Jacjotcuje co n'ögibich miid yuu, ca'ydi co n'anémibich caayin uucin ma miich ajcxy, e jadu'n tzöydu'n nbáadibyich jadu'n nej cham naygomayijich, miid co ci'm nnayyajcayijich miid ndungich.

<sup>16</sup> Com ca' huaad naygomayijich co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc. Miid co Cristo xyyajnibicich jada tung, paady ycixpi copicy ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc. Ayo'n nbadaamybich, pen ca' ngapxhuäcxic Cristo y'ayuc. <sup>17</sup> Pen ngi'mdzójcinich ycixpi ngapxhuäcxic Cristo y'ayuc, njip'ijxypich ixyipy co jay ajcxy xymijuyipyich. Per ca' yjadt'ity. Hue' janchtiy je Huindzin Jesucristo xyajnibicich jada tung, e paady nduñich yi' ytung. <sup>18</sup> ¿Ti muju'ñ nbáadibich miid ndungich ycixpi? Nbáadibich jotcuje ajtin co ngapxhuäcxic Cristo y'ayuc jadu'ñyi, ca' ymeeñygixyity. Ca' nyajtuñich je ane'min huidibi Cristo xymóyich miid caayin uucin ycixpi.

<sup>19</sup> Ca' ji ni pin jay mic'ajt miidit jaydëbi xy'anemyijich. Oy ixyipy ytimoñejity ti nnaybidägyijich miid iich njot nhuinma'ñ jadu'n nej jihuüy tüg'óciy jay ajcxy xy'anemyich. Jadu'n nduñich jaydëbi jac mayjäy ajcxy nyajmibigipyich Cristo. <sup>20</sup> Co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc ma yi' judíoäy, hue' naybidägyijich judíoäy, jaydëbi nyajmibicyich ajcxy Cristo. Co ngapxhuäcxyich Cristo ma yi' judíoäy ajcxy huidibi cuydumyb yi' ajcxy ycötujcin etz ycostumbre, nañ jadu'n iich nguyduñich yi' ajcxy ycötujcin, jaydëbi nyajmibicyich ajcxy Cristo. Ooy yjanchity co ca' yi' judío ycötujcin etz ycostumbre xy'anemyich. <sup>21</sup> Co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc ma yi' ajcxy huidibi ca' yjudíoäyity, chi naybidägyijich jadu'n nej yi' ajcxy. Ca' nan nmínaambich co ca' nguyduñich Dios ytij'ajt. Hue' njatytimycuydumybich Cristo ycötujcin, jaydëbi nyajmibicyich ajcxy Cristo. <sup>22</sup> Co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc ma yi' ajcxy huidibi ca' tiyudägy ymibijccixy, chi naybidägyijich jadu'n nej yi' ajcxy, jaydëbi nyajmibicyich ajcxy Cristo. Ma nidüg'óciy jay ajcxy ma ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc, chi nbidägyich njot nhuinma'ñ nej yi' ajcxy yjot yhuinma'ñ miidit, jaydëbi nijëjity ajcxy nyajmibicyich Cristo y'ayuc ytij'ajt. <sup>23</sup> Jadu'n nduñich tüg'óciy miid Cristo y'ayuc ycixpi, je ayuc nej jébi jay ajcxy y'alma ñidozooccixy. Jadu'n nduñich, jaydëbi nbaadyich je jotcuje ajtin etz oy'ajtin huidibi nbaatim nidüg'óciy co nmijpidaacim Cristo.

<sup>24</sup> Mnejhuiygixy co jay ajcxy ñayboyicquípxigixy co premio padaangixy, huin'it nidüg'óciy ajcxy ñaymic'íxigixy, per tügpajc huidi je premio patp. Nañ jadu'n mi-

ich ajcxy mijottigooygix cuydungix Dios y'ayuc ytíy'ajt, jaydëbi Dios xymóoygixipy ajcxy tûg premio. <sup>25</sup> Tûg'óciy pînjaty nayñi'ixiyp co ñay'ixquipxáanigixy ma iyihuijin, ooy ñayguend'ájtigixy mic, jigix jëbi ymadaaccixy co ganar'adaangixy premio huïdibi ca' huinixi ajcxy mi'ijtcixy. Pero iich ajcxy Dios y'ayuc capxhuäcxy, yi' iich ajcxy mijottigooygixy nganar'adáangixy ich huïdibi ca' nimina ycixipy ytigoyipy. <sup>26</sup> E jadu'n iich ndung mijottigooyich, ca' yhuimbïdzity agoodzity, jadu'n nejihuïy ngoxich e nipin ca ypegyii. <sup>27</sup> Nnaychaachytumybich ngi'mnniñcxich, jaydëbi ngi'mnniñcx xycapxymidooyich. Jadu'n nduñich co ti ngapxhuäcxyich Cristo ma je mayjäy ajcxy, ca'ydi nyajtigoyipyich nbremio huïdibi Dios xymöhuambich.

## 10

### *Capxhuijin ma yi pin ajcxy jac-huindzigiib quipychech*

<sup>1</sup> Com ndzojcypich co miich ajcxy migügtijc mnejhuiygixipy co ajt nmij'ap nmijteedy miid yhuidijty Moisés co Dios nidüg'óciy ajcxy cuend'ajttay, huinhuoy jecy'ajty miid tûg joc. E nañ jadu'n Dios yajnihuañ yajtzoocy nidüg'óciy ajcxy ma ymidzip co ajcxy yajnajxy je tzaptz mey cujc'amy. <sup>2</sup> Co nidüg'óciy ajcxy panicxy je joc, e co ñidzooctay ajcxy nidüg'óciy ma je mey, hue' nidüg'óciy ajcxy cõbijcy Moisés y'anemín, e jadu'n nipaady nej jihuïy ni'amugi ajcxy yñiibejty miid Moisés yxii. <sup>3</sup> Nañ jadu'n nidüg'óciy ajcxy caay jíicxy je maná huidibi Dios anajty yejcpy, choñ je' anajty tzajpjoty. <sup>4</sup> Etz nañ jadu'n y'uuc ajcxy nidüg'óciy je nii huidibi Dios anajty yejcpy, com y'uuc ajcxy je nii huidibi yajpidzim ma je tzaa. E je tzaa hue' je' anajty Cristo, e paady Cristo ymild'ijtpy etz ypubejtpy ajcxy anajty nidüg'óciy. <sup>5</sup> Oy ajcxy Dios ooy yjapubejti, e ni may ajcxy ooy Dios yajjotma'ty, etz jahueen ajcxy yca'öctay jím mijtigiduum jecy'ajty, com ca' Dios jäygidacy je' ajcxy yhuinmañ.

<sup>6</sup> Jadu'n nej je ayo'n yajati miid ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty, je' ijxpejtíp ma iich ajt, ca'ydi n'adzojcim tijaty jibicpi, jadu'n nej je' anajty ajcxy adzojccix jibicpi. <sup>7</sup> Nañ jadu'n ca' yhuaadity ca' y'oyity co miich ajcxy m'ojadajtcixy tzaadzech quipychech jadu'n nej nijéjity ajt nmij'ap nmijteedy tuñ jecy'ajty. Com jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy ma jadu'n yminañ: "Ixtactay je jää ajcxy caaybi uucpi, e huin'it ajcxy ypidigý etz ytigiiygixy iyiybi ejtzpi." <sup>8</sup> Nañ jadu'n ca' y'oyity co ndundigooyim miid töxyjäy ajcxy jadu'n nej nijéjity nmij'ap nmijteedy tuñ jecy'ajty, e iipx tugiig mil ajcxy y'o'cy tûg xiibí. <sup>9</sup> Nañ ni ca' y'oyity co njot'ijxim nhuinmañ'ijxim iich ajt nHuindzin Jesucristo, jadu'n nej ajt nmij'ap nmijteedy ajcxy idíich jecy'ajty, e may ajcxy tzañchüdzi, e ytigooy ajcxy yjugy'ajtin. <sup>10</sup> Nañ ni ca' y'oyity co nnigapxiñ ni'ojiyim Dios, jadu'n nej nijéjity ajcxy idíich jecy'ajty, e miid je' ycixpí Dios y'ángel yaj'o'cy mayjäy ma yi' ajcxy.

<sup>11</sup> Tûg'óciy yi jadu'mbi ayo'n yajati miid ajt nmij'ap nmijteedy, e jaybety yhui'my ma Dios ñecy, jigix n'ijxpejt'ajtim, e jadu'n tiy'ajt nbaatim, ca'ydi ndundigooyim miid Dios, iich ajt pînjaty tzinaayb ma jadachambi xii jadachambi tiempo huidibi janch tim huingónip ma Dios yajcixañ yajtigoyañ jada naaxhuiñbi. <sup>12</sup> Com nmijid'ajtim je tiy'ajt nej nmij'ap nmijteedy ajcxy ytundigooy, paady ycixp pînjaty yci'mhuinmañ'pidacp co ooy mic'ajt miidity ma ymibijcin, huen naygüend'adyii, ca'ydi ytundigoy etz ylocycähuipy ma Dios. <sup>13</sup> Tûg'óciy tzaachypí ayo'n, jot'ijxin huinmañ'ijxin huidibi miich ajcxy mmínajxyp myajnajxyp, nañ jadu'n jacjadyii mibijcpidijc ajcxy minajxcixy yajnajxcixy. Per yajmiñ'ajtcix jöt'amiñ'ajtcix Dios, com Dios ca' a'ixihuip co mjacminájxcixipy mjacyajnájxcixipy tzaachypí ayo'n anaxy huidibi ca' ajcxy mmimadägañ. Co anajty tzaachypí ayo'n mmínajxcixy myajnajxcixy mictägy, huin'it Dios xymöhuiipy ajcxy huinmañ jadu'n nej jëbi mmínaxtaygixy myajnaxtaygixy yi tzaachypí ayo'n.

<sup>14</sup> Paady miich ajcxy migügtijc, huidibi ooy ndzocy njihuÿich, ixmajtzcixy ca'm'ojadajtcixy tzaadzech quipychech. <sup>15</sup> Nyajmiiidcapxy nyajmiiidmiydacpy ajcxy jadaayaabi ayuc, com nejhuiÿibich co miich ajcxy ooy oy huinma'ñ mmiidity. E jëbi ci'm mhuinmaaygixy pen tiy'ajt jada iich n'ayuc, o pen ca'. <sup>16</sup> Ma je "Santa Cena" co nyajnajxim Dioscojuyip ma Dios miid je ügy, e n'uucim. Je' je' ñidiy'ajt'ajtpy co Cristo ti xyajtügmüjcim ajt njot nhuinma'ñ co yajcruudzpejti etz ñi'py yteemy yojcy miid ajt nbocy ycixpi. Nañ jadu'n ma je "Santa Cena" co ndujchuäcxim, e ngaayim je tzajcaagy, je' je' ñidiy'ajt'ajtpy co Cristo xyajtügmüjcim ajt njot nhuinma'ñ miid ñiniçx co ñaygiyejci ma ymidzip huen yajcruudzpedyii. <sup>17</sup> Oy ajt ooy njanimaayity, per nidüg'óciy iich ajt ngaayim je tügpi "Santa Cena" tzajcaagy. Jada tzajcaagy tüg yi', paady ycixpi tügpicy jay iich ajt, e jadu'n iich ajt nipaady nej tügpi ninicx.

<sup>18</sup> Oc-huinmaaygixy miich ajcxy yi Israel jay ajcxy, co ajcxy tzützcixy je huidibi ajcxy yajhuindzigiyyb Dios, chi ajcxy naydücmüjcigixy miid Dios ycixpi ma je Dios ojadajttac. <sup>19</sup> Iich nmina'ñich co yi tzaadzech ca' ti mic'ajt miidity, e nañ jadu'n yi tzüch huidibi yajhuindzigiyyb tzaadzech ca' jac nigi oy'ajtin miidity, ca'ydi jac huidibi tzüch. <sup>20</sup> Jadu'n nmina'ñich, co yi jay ajcxy huidibi ca' mijpiidaaccixy Dios, co ajcxy yejccixy yhuindzigi'ñ, hue' ajcxy yajhuindzigiyyb ca'oybi, e ca' Dios ajcxy yajhuindzigiÿ. E ca' ndzocich co miich ajcxy migügpiçipy je ca'oybi. <sup>21</sup> Co miich ajcxy m'uuccixy je ügy ma je "Santa Cena", ca' huaad m'uuccixy je ügy huidibi ca'oybi ajcxy yhuindzigi'ñ'ajtip. Etz co mgaaygixy je tzajcaagy ma je "Santa Cena", ca' huaad mgaaygixy je tzajcaagy huidibi ca'oybi yhuindzigi'ñ'ajtip. <sup>22</sup> ¿Nej tzoc yajjotma'tim yi Jesucristo? ¿Nej jacmic'ajt miid jada' iich ajt, ca'ydi yi'?

### *Je tzojcin huidibi tüg mibijcipi huaad tuñ miid ymigüg*

<sup>23</sup> Janch tiy'ajt nej jay yminaangixy co jëbi huaad nduñich huentijity huidibi njot'ajtpyich, per ca' tüg'óciy nmigügtijcich jäygidaaccixy huidibi ndumybich. Janch jadu'n jëbi huaad nduñich huentijity huidibi njot'ajtpyich, per huidibi ndumybich ca' tüg'óciy xypubetyich ma iich nmibijcincin. <sup>24</sup> Ca' y'oyity nnijot'ajtim ngi'm'o'y'ajtin. Oy co nbubejtäm nbudigiyyim nmigügtijc.

<sup>25</sup> Jëbi ajcxy mdzüch huen ti tzüch huidibi yajtoocp ma je mercado. Ca' ajcxy myajtihuiipy ma je tzüch chooñ, ca'ydi jibic mnayjihuÿigixy. <sup>26</sup> Com Dios y'ayuc jadu'n ymina'ñ: "Je Huindzin Dios yi' nihuindzin'ajtp je naaxhuiñybi, etz ñihuindzin'ajtaayb tüg'óciy huidibi ji yajpatp."

<sup>27</sup> Pen jim pinjaty huidibi ca' ymibicy, xyajnihuohuÿ tüg caayin uucin ma yi' ytijc, e pen ti mhuinma'ñ mbidägy co nicxy mgaya'ñ ma yi' ytijc, oy co mgaayipy mdzüdzip huentijity huidibi ajcxy xymooyb. E ca' mnidihiuipy myajtihuiipy ma je tzüch chooñ, ca'ydi jac pinjaty jibic ñayjihuÿii miid huidibi ti mduñ. <sup>28</sup> Per pen je jay xyñimaayb: "Jada tzüch ti jay yajhuindzigiÿ tzaadzech." Pues ca' mdzüdzip je tzüch, jigix ca' jibic ñayjihuÿib je migüg huidibi ti xyñimäy co je tzüch ti yajhuindzigiÿ tzaadzech. <sup>29</sup> Hue' nimiydacypich je mmigüg huidibi jibic nayjihuÿib pen miich mdzu'chpyi tzüch huidibi tzaadzech yhuindzigi'ñ'ajtp. Ca' nnimiydägyich nej miich ci'm mnayjihuÿii. Ca' yjecity co nijejity jay xyñimähui'bich: "¿Na'am co xycapx'adujcich tijaty nigoob miid co huingbi jay jibic ñayjihuÿii miid jégixpi?" <sup>30</sup> Pen nyajnajxypich Dioscojuyip miid tijaty ycixpi huidibi ngaaybich n'uucypich, ¿na'am co xyñigapxa'ñich xyñi'ojhua'ñich co ti ngay ti n'ügyich tijaty?" <sup>31</sup> Paady ycixp huentijity huidibi mdungixyp, pen mgaaygixyp m'uuccixyp, o jac ti ga ti mdungixy, tungix tüg'óciy miid Dios y'o'y'ajtin ymi'ajtin ycixpi. <sup>32</sup> Ca' mdungixyp tijaty huidibi yi griegojäy ajcxy miid huing ñayjihuÿii. Etz ca' mdungixyp tijaty huidibi yi mibijcipidjc ajcxy miid huing ñayjihuÿii. <sup>33</sup> Tüg'óciy huidibi ndumybich, hue' nduñich jigix tüg'óciy jay jäygädägipy huidibi ndumybich. Ca' ni ti nduñich nej jëbi iich ci'm

nayjäyidägyijich. Hue' nduñich miid jacjadyii jää ajcxy y'oy'ajtin ycixpi, jaydëbi ajcxy y'alma ñiidzögipy.

## 11

<sup>1</sup> Jadu'n ndzocytich co miich ajcxy mdunipy jadu'n nej nduñich. E iich tumbich jadu'n nej Cristo ytuuñ.

### *Nej huaad töxyjäydijc ajcxy yjää'ajtcixy co migügtijc naymújcigixy*

<sup>2</sup> Miich ajcxy migügtijc, ngapxpaticpich miich ajcxy, com miich ajcxy xyjatyimyjäymejtzpich, etz nañ mguydungixyp je ayuc je tiy'ajt huidibi iich miich ajcxy ti nyaj'ixpijccixy. <sup>3</sup> Per ndzojcpich co mhuinjihuiygixyp je tiy'ajt co Cristo nigohuajc'ajtpy nidüg nidüg yi mibijcpí yeydijcpí. E nañ nidüg nidüg yeydijc nigohuajc'ajty ajcxy ytoxyijc. E Dios nañ nigohuajc'ajtpy je Cristo. <sup>4</sup> Co tûg yeydijc cöjuuxy cöbe'ñ iihuäcxy capxhuäcxy je tiy'ajt huidibi Dios ti ymöyii, tûg je' tzo'ydu'ñ anajty naymöyii. <sup>5</sup> E co tûg töxyjäy cöjuxtüdy cöbe'ndüdy iihuäcxy capxhuäcxy je tiy'ajt huidibi Dios ti ymöyii, tûg je' anajty tzo'ydu'n ñaymöyii. Jadu'n je' nipaady nej jihuüy je' ycöme'pxity cödza'm. <sup>6</sup> Pen tûg töxyjäy ca' ñaygöbe'na'ñyii, jac'oy co huen yajcöme'pxy cödza'm. Per pen je töxyjäy cho'ydu'n jihuühuamyb co ycöhuay yme'pxity, o co ycöme'pxity cödza'm, jac nügi oy co ñaygöbe'niyib. <sup>7</sup> Je yeydijctijc ca' y'oyity co ajcxy ycohuajc cöjuuxy cöbe'ñ mibijcpí ma ajcxy Dios mibijctzoogixy o yaj'ixpijccixy Dios y'ayuc. Com je yeydijc jadu'n yi' nipaady nej Dios, e Dios yajcoj je yeydijc miid yi' y'oy'ajtin ycixpi. Per Dios yajcoj je töxyjäy miid je yeydijc y'oy'ajtin ycixpi. <sup>8</sup> Co Dios yajcoj je jayijpi yeydijc, ca' yajtuuñ je töxyjäy ycaachhypajc. Hue' janchtiy co Dios yajcoj je jayijpi töxyjäy, je' yajtuuni je ñiyeydijc tûg ycaachhypajc. <sup>9</sup> Dios yajcoj je töxyjäy miid je yeydijc ycixpi. E ca' nan yajcoj je yeydijc miid je töxyjäy ycixpi. <sup>10</sup> Paady ycixp copicy co je töxyjäy ajcxy y'ijtcixy cöbe'ñ co Dios mibijctzoogixy o najtzcapxiygixy Dios ytiy'ajt. Je' je' je tiy'ajt co yajpaady ajcxy ane'my, nañ jadu'n yi' ángeles ajcxy yajpaatcixy ane'my. <sup>11</sup> Per ca' ñejity, iich ajt huidibi nmibijcim Cristo, ma ajt ndzinaayin je yeydijc ca' je' yajpaady naydug, etz ni ca' je töxyjäy yajpaady naydug, hue' ajcxy naymiiddzináayigixyp. <sup>12</sup> Com tiy'ajt jadu'n co Dios yajcoj je jayijpi töxyjäy miid je ñiyeydijc ycaachhypajc. Etz tiy'ajt jadu'n co je töxyjäy ajcxy yajma'xung'ajtcixy je yeydijc ajcxy. Per Dios ti yaj'oyiydäy, e tûg'óciy jiiby chondäy ma Dios.

<sup>13</sup> Miich ajcxy ci'm ocminaangix oc-huinmaaygix, pen oy jadu'n o pen ca' y'oyity jadu'n co tûg töxyjäy Dios mibijctzoy jaygöbe'ñ. <sup>14</sup> Jëbi tiy'ajt nbaatim huenma'amyity ya naaxhuiñ co je yeydijc huidibi ymiid ycöhuay yoñ ooy cho'ydu'n yecy. <sup>15</sup> E je töxyjäydijc ajcxy ooy ycömaypidzimgixy co ajcxy miidity ycöhuay yoñ. Com yi' je' huidi ycöbe'n'ajtip. <sup>16</sup> Pen jim pinjaty ca' mijotcujc'aty iich n'ayuc, copicy nejhuihuipy co iich ajcxy etz nañ jadu'n tûg'óciy jää huidibi ajcxy mijpidaaccixyp Dios ma tûg'óciy cajp, cuydungixy nej ti nyaj'ixpicyich miich ajcxy, ca' pin jac huingbi costumbre miidity.

### *Pin tundigooyb "Santa Cenajoty"*

<sup>17</sup> Jada ayuc nyajnimähuaangixyp jadu'n nej mdungixy ma mnayyöymújcigixy co Dios m'ojadajtcixy. Ca' ngapxpaaadyich miich ajcxy, com jibic yhuimbizimy jadu'n nej mdungixy. <sup>18</sup> Jayijp nimähuaangixy co nijejity migügtijc ti xyñimäyich co miich ajcxy mnaybijc-huäcxigixy co mnayyöymújcigixy ma je nayyöymujctac. E iich nmibijcpich ma ga ma co yjanchity nej je migügtijc ajcxy ymina'ñ. <sup>19</sup> Ca' yjecity paady miich ajcxy mnaybijc-huäcxí miid ajcxy mjibic-huinma'ñ ycixpi, jaydëbi ñiguëxig ypin je' janch tiyduhäg yeydijc cuvdumb Dios ytiy'ajt. <sup>20</sup> Co miich ajcxy mnayyöymújcigixy ma je nayyöymujctac, jadu'n yhuimbizimy co ca' mguydungixy nej ypadyii iich ajt nHuindzin Jesucristo ytiy'ajt co mjudungixy je "Huindzin je' ySanta Cena". <sup>21</sup> Com co je hora paady ma yam mdungixy je "Huindzin je' ySanta Cena" nidüg nidüg miich ajcxy

mgaaygixy abicyjaty, e ca' mdungix cuendi yi jacjadyii migügtijc, paady nijëjity migügtijc ayuu y'ijtcixy, e nijëjity anaxy ycaaygixy y'uuccixy, ixti ymuucigixy nijëjity. <sup>22</sup> ¿Nej ca' miich ajcxy miidity mjiiñ mdijc ma jëbi mgaaygixy m'uuccixy? Jadu'n nej miich ajcxy mdungixy ca' mmij'ijxcixy ca' mijpidaaaccixy je jay ajcxy nidüg'öciy huidibi mijpidacp Dios. E nañ jadu'n myajtzo'ydungixy yi ayoobi jay huidibi ajcxy ca' ti miidity. ¿Huam iiçh miich ajcxy nimähuipy? ¿Nej jëbi ngömaaygixy miich ajcxy jadu'n nej mdungixy? Ca' huaad ngömaaygixy miich ajcxy co jadu'n m'idiitzcixy.

### *Jadu'n nej njäymejtzim ajt nHuindzin Jesùs ma yi "Santa Cena"*

<sup>23-24</sup> Com iiçh ajt nHuindzin Jesucristo ci'm xyaj'ixpijcyich je tiy'ajt huidibi ti nyaj'ixpijcyich miich ajcxy, co je huin'it coodz co agojiix ajcxy ciyejcy je nHuindzin Jesùs, huin'it je' conigy je tzajcaagy, e co jayijp yajnajxy Dioscojuyp ma Dios, chi tujchüäcxy je tzajcaagy, e moy nidüg nidüg ydiscípulos ajcxy. E co ajcxy moyday, chi nimay ajcxy: "Caaygix jada tzajcaagy. Jadu'n iiçh jada nniniçx huidibi ngiyeagaamybich ma yi o'cin miid miich ajcxy ycixpi. Jadu'n iiçh ti nduñich, jadu'n jada miich ajcxy mdunipy jäymejtziig miid iiçh ycixpi." <sup>25</sup> Co ajcxy ycayday, chi Jesùs nañ jadu'n conigy je ügy copi'am, e yminañ: "Jada ügy je' jada je Dios y'ayuc jemybi huidibi Dios yajhui'my miid jay ajcxy ycixpi, je huidibi iiçh nni'py ñidiy'ajt'ajtpy. Naag'oc naag'oc m'uuccixy jada ügy tungixy jäymejtziig miid iiçh ycixpi." <sup>26</sup> Paady naag'oc naag'oc miich ajcxy mgaaygixy jada tzajcaagy, etz m'uuccixy jada ügy, myegipy ajcxy tiy'ajt jadu'n nej Cristo y'o'cy miid ajt nbocy ycixpi, ixti cooni anajty Jesucristo yhuimbity ya naaxhuiñ.

### *Nej huaad ngaayim je "Santa Cena"*

<sup>27</sup> Paady ycixp pinjaty miid ca'oyjot ca'oyhuinma'ñ caaygixy je tzajcaagy etz uuccixy je vino'ügy, huidibi ajt nHuindzin Jesùs ñiniçx'ajtpy etz ñi'py'ajtpy, hue' ajcxy ymidundigooygixy ajt nHuindzin Jesùs ñaanxiçx etz yi' yñi'py. <sup>28</sup> Paady ycixpi copicy nidüg nidüg mibijcpidijc jayijp yaj'oyihuiy yci'mjot yci'mhuinma'ñ, e huin'it jëbi cayipy je tzajcaagy etz ügipy je vino ma je "Santa Cena". <sup>29</sup> Com pinjaty caayb je tzajcaagy etz ügy je vino ma je "Santa Cena", e ca' tuñ cuendi co je' je' iiçh ajt nHuindzin Jesùs ñiniçx etz ñi'py, hue' je' ci'm ñaymidundigoyii, e Dios tzaachytuniib miid ypcocy ycixpi. <sup>30</sup> Paady ycixp may miich ajcxy myuumiidity mba'mmiidity, pumäy mnayjihuuyigixy. May miich ajcxy yuu ba'm xyaj'ayoogixy etz may ma miich ajcxy ti m'öccixy. <sup>31</sup> Co tiyudägy njot nhuinma'ñ nyaj'oyuyim ci'm, ca' ajt nHuindzin Jesucristo xychaachytunim. <sup>32</sup> Co ajt nHuindzin Jesucristo xychaachytunim miid yuu ba'm, paady ycixpi jadu'n xychaachytunim, jigix ca'ydi nidigooyim ajt n'alma yjugy'ajtin quipxyi miid je naaxhuiñjäy ajcxy huidibi ca' ajcxy Dios tzigiyygixy.

<sup>33</sup> Paady ycixpi miich ajcxy migügtijc co ajcxy mgaya'nip m'üga'nip je "Santa Cena" nay'ahuixigixy miñ xyipy, e jadu'n mgáaygixipy amugi'. <sup>34</sup> Pen jím pinjaty ma miich ajcxy ooy yuubögyii, jac'oy co ycaayipy y'ügipy ma yci'mdijc jacjayijp ma ca'ní ymiñ ma je nayyöymujctac. Jadu'n mdungixipy, ca'ydi Dios xychaachytungixy miid co ca' oy mduungixy je "Santa Cena". Yi jacjadyii ayuc huinma'ñ jím nyaj'oyihuiyibich co anajty nicxy ci'm n'ijxcixyich miich ajcxy.

## 12

### *Je mic'ajt huidibi Espíritu Santo yejcy ma nidüg nidüg mibijcpidijc*

<sup>1</sup> Migügtijc ajcxy, ndzojcypich co miich ajcxy mnejhuihuiy jadu'n nej je Espíritu Santo xymoooyim mic'ajt. <sup>2</sup> Miich ajcxy mnejhuiyib co jayijp'ajty co ca'ní anajty mmibijccixy Cristo, ooy anajty je ca'oybi xyajnidigooygixy xyajtüdigooygixy, co m'ojadajtcixy tzaadzech quipychech huidibi ca' ymidoy ca' ycapxy. <sup>3</sup> Paady ycixpi ndzojcypich co miich ajcxy mnejhuihuiy co pinjaty ymina'ipy: "¡Ca' oy jay yi Jesúsl!" je jay huidibi jadu'n

mínamb, ca' je' anajty yajcapxyii je Dios y'Espíritu. E pínjaty mínamíb: “¡Jesús iich ajt nHuindzin!” je' anajty yajcapxip je Espíritu Santo.

<sup>4</sup> Dios yjihui'ñ ymic'ajt yejcpy ymic'ajt canaag nax, per tügpajc jéyi je Dios yjihui'ñ huidibi mic'ajt yejcp. <sup>5</sup> Ji yajpaady canaagnax Dios ytung, per tügpajc ajt nHuindzin Jesús huidibi xyajnibijcim nije' nije' tung. <sup>6</sup> Ji yajpaady canaagnax huinma'ñ nej jébi nduním Dios ytung. Per tügpajc Dios huidibi xymooyim nidüg nidüg je nhuinma'ñ nej huaad nduním Dios ytung. <sup>7</sup> Dios yajniguëxigyp ma nidüg nidüg mibijcpidijc je tiy'ajt co ajcxy miidity yi' yjihui'ñ ymic'ajt ma ajcxy yjot yhuinma'ñ. Jadu'n Dios ytuñ miid tög'óciy ymibijcpidijc y'oy'ajtñ ycixpi. <sup>8</sup> Dios miid yjihui'ñ ymic'ajt ymooyb nijéjity mibijcpidijc ayuc huinma'ñ nej jébi ajcxy yaj'ixpicy Dios y'ayuc. E nañ jadu'n Dios miid yjihui'ñ ymic'ajt möy nijéjity mibijcpidijc ixpijcín ma yi' tyi'ajt, per tügpajc je Espíritu Santo huidibi mic'ajt yejcp. <sup>9</sup> E nañ jadu'n Dios miid yjihui'ñ ymic'ajt möy nijéjity jay mibijcín, per tügpajc je Espíritu Santo huidibi mic'ajt yejcp. E nañ jadu'n jacnaagity möy mic'ajt jaydëbi yajtzögy pa'mjäy. <sup>10</sup> E nañ jadu'n Dios miid yjihui'ñ ymic'ajt ymooyb nijéjity mibijcpidijc mic'ajt, jaydëbi mijhuinma'ñytungixy milagro tungixy. E jac nijéjity ymooyb mic'ajt, jaydëbi najtzcapxiygixy Dios tyi'ajt. E jac nijéjity Dios ymooyb ixpijcín etz huijy'ajtñ, jaydëbi ijxcajpcixy je espíritu huidibi ca' tiy'ajt miidity, etz nañ jadu'n ijxcajpcixy je espíritu huidibi tiy'ajt miidip. E jac nijéjity Dios ymooyb je mic'ajt, jaydëbi capxcixy huingbi ayuc, etz nañ jadu'n jac nijéjity ymooyb je ixpijcín jaydëbi yajniiguejciyx je huingbi ayuc. <sup>11</sup> Per tügpajc je Espíritu Santo huidibi ymooyb nije' nije' mibijcpidijc mic'ajt etz huinma'ñ. Ymooyb nidüg nidüg nej yi' tzocy.

### Nidüg'óciy ajt nyajpaatim ma Cristo

<sup>12</sup> Cristo jadu'n yi' nej tög ninicx, je ninicx ymiid canaag nax huidibi yu'cxp. Oy canaag jamidity huidibi yu'cxp, per tügpajc ñinicx'aty. <sup>13</sup> Co nidüg nidüg iich ajt nnibejtím, chi iich ajt nyajpaatim nej tügpicy jay. Com Dios yjihui'ñ ymic'ajt tügpajc yajpaady ma nidüg'óciy iich ajt njot nhuinma'ñ, ca' nejity pen judíojäy ajt, o pen ca' ajt njudíojäyity; pen jay xytumbi'ajtim o pen nduním ngi'mdung; hue' n'ijtim nej tügpicy jay. Dios xy'adigiiyim xyjottigiiyim yi' yjihui'ñ ymic'ajt nidüg'óciy iich ajt, paady ycixpi tú'ciy nyajpaatim, com tú'ciy nmijitím Dios yjihui'ñ ymic'ajt.

<sup>14</sup> Tügpi jay ñinicx miid canaagnax huidibi yu'cxp, huidibi midoob, huidibi ijxp. <sup>15</sup> Co ixyipy je tecy jadu'n ymina'ñ: “Ca'p iich ngijity, paady ca' nyajpaadyiçh ma je ninicx.” ¿Nej paady ycixpi ca' yajpaady ma ninicxin? <sup>16</sup> O co ixyipy je tädzac ymina'ñ: “Ca'p nhuiinity, paady ca' nyajpaadyiçh ma je ninicx.” ¿Nej paady ycixpi ca' yajpaady ma ninicxin? <sup>17</sup> Co ixyipy tüg'óciy je jay ñinicx y'oc-huin'aty, ¿ma ixyipy miidity huidibi jébi miid tijaty xuugiy? <sup>18</sup> Dios ti pidaci jay ytecy yhuin y'ahuac etz jac tijaty ma tügpi ninicx jadu'n nej yi' tzojcy. <sup>19</sup> Pen huiindi'ajty ixyipy ninicx'ajtp, ¿ti ninicx ixyipy jada? <sup>20</sup> Dios ti möy nidüg nidüg jay yci' ytecy, yhuin y'ahuac, yijpput etz ytädzac, per tügpajc ñinicx'aty.

<sup>21</sup> Ca' huaad je huiin ixyipy nimäy je ci': “Ca' iich miich nyajmayjaty.” Nañ jadu'n ca' huaad ixyipy je cohuajc nimay je tecy: “Ca' iich miich nyajmayjaty.” <sup>22</sup> Tügpi ninicx copicy ca'pxy tijaty miid. Huidijaty je ninicx ymiid oy yjaquëxigyp nej jihuïy ca' y'oy'ojadajtnity, per copicy yi'. <sup>23</sup> Jadu'n iich ajt njay'ajtim. Muum ma ajt nninicx ca' oy n'ijxim, paady nayxojaxim, jigix jac'oy quëxigip. Nañ jadu'n muum ma ajt nninicx huidi y'oymidzo'yduni, paady nyüdzim miid huit, jaydëbi oy quëxigity. <sup>24</sup> Muum ma ajt nninicx oy n'ijxim paady ca' nyüdzim miid huit. Jadu'n Dios yaj'oyiiy ajt nninicx, jigix ma ca' oy y'ijxity, nxojxim miid huit, jigix jébi oy quëxigyp. <sup>25</sup> Jadu'n Dios yajcoy yaj'oyiiy ajt nninicx tú'ciy, jigix ca'ydì ñaychiptúnigixy nije' nije' huidibi yücx ma ajt nninicx. Tög'óciy huidibi nmiid'ajtim ma ajt nninicx naybubéjtigixp miñ xyipy. <sup>26</sup> Pen pijcp muum ma je ninicx,

tüg'óciy je ninicx jihuüy je pijcin. Pen muum ma ajt nniniücx ooy capxpaady y'ity, chi tüg'óciy je ninicx jotcujc ñayjihuüyii.

<sup>27</sup> Miich ajcxy nidüg'óciy Cristo xyñinücx'ajtcixyp, e nidüg nidüg miich ajcxy myajpatcixy ma Cristo ñinicx. Jadu'n nidüg nidüg iich ajt nipaady nej huidibí yücxp ma tüg ninicx. <sup>28</sup> Dios yajniibijcypy nije' nije' mibijcpidijc, jigix ajcxy yajnicxip nidüg yi' ytung. Tim jayiip yajniibijcypy je apóstol ajcxy huidibí je mijtung yajnicxip. E mimetz Dios yajniibijcypy nijejity mibijcpidijc huidibí najtzcapxiyb yi' y'ayuc, je midugiigpi Dios yajniibijcypy nije' nije' je mibijcpidijc huidibí yaj'ixpijcp yi' ytüy'ajt. Dios yajniibijcypy mibijcpidijc nijejity huidibí mij huinma'ñ tumb. E Dios yajniibijcypy mibijcpidijc nijejity huidibí yajtzoocp pa'mjäy. E Dios yhuin'ijx huidibí pubejtp ymigügtijc. E Dios yhuin'ijx je mibijcpidijc huidibí ane'mip je ymigügtijc. E Dios yhuin'ijx je mibijcpidijc huidibí jadip nej capxip huingbi ayuc. <sup>29</sup> Ca' nan nidüg'óciy mibijcpidijc huidibí Dios huin'ijxyp y'apóstol'ajtcixy. Nañ ni ca' nan nidüg'óciy ajcxy najtzcapxiygixy Dios y'ayuc. E nañ ni ca' nidüg'óciy yi' ajcxy mijhuinma'ñytungixy. <sup>30</sup> Ca' nan nidüg'óciy mibijcpidijc huidibí Dios huin'ijxip ymild ajcxy mic'ajt cötujc yajtzögipy pa'mjäy. Nañ jadu'n ni ca' ajcxy nidüg'óciy jajtcixy nej yajniiguéjixipy huingbi ayuc. <sup>31</sup> Pijctzoogix cixyjot huinijot ma Dios je mic'ajt etz je huinma'ñ oybi. Iich miich ajcxy nyajniixihuiipy tüg nii'aa tü'aa jac'oybi.

## 13

### *Je tzojcín je oyjäy'ajtin*

<sup>1</sup> Co ixyipy ngapxyich tüg'óciy jääy ajcxy y'ayuc, etz nañ jadu'n ngapxich ángeles ajcxy y'ayuc, e ca' ndzocých ca' njihuüyich nmigügtijcích, jadu'n yhuimbidzimy iich n'ayuc jadu'n nej tüg tambor o tüg platillo huidibí nigoob ooy ñe'my. <sup>2</sup> E co ixyipy najtzcapxiyich Dios y'ayuc, etz co ixyipy njatyich tüg'óciy ixpijcin huidibí pinjaty nejhuüy etz huidibí pinjaty ca' nejhuüy, etz co ixyipy nmijpidägyich Dios ymic'ajt, ixti jëbi nyajpidägyich tüg cop, pen ca' ndzocých njihuüyich nmigügtijcích, ca' iich ti ndzoohuity. <sup>3</sup> E co ixyipy nmoydayich ayoobitijc tüg'óciy tijaty nmildich, e nañ co ixyipy ngiyecých nniniücx ma jääy ajcxy co huen nöctigoydäy, e ca' ndzocých njihuüyich nmigügtijcích, ni ti oybi ca' nbadañich.

<sup>4</sup> Yi jääy ajcxy huidibí ooy tzocy ooy jihuüy ymigügtijc, hue' ajcxy ooy mecxtujcín miliidity, nañ ooy ajcxy yung naxy jot yhuinma'ñ. Nañ ca' ajcxy ymigüg ti yajcohuindoyii, e nañ ca' ajcxy ñaygomayii ci'm. <sup>5</sup> Yi mibijcpidijc huidibí ajcxy tzojcp jihuüyib ymigügtijc, ca' ajcxy oyñinej ycapxcixy, ca' ajcxy ycim tzojcín adzip tungixy, nañ ni ca' ajcxy yhuindzipity, nañ ni ca' ajcxy ymigüg mijotma'tcixy. <sup>6</sup> Yi mibijcpidijc huidibí ajcxy tzojcp jihuüyib ymigügtijc ca' ajcxy yjotcujcity co pinjaty ytundigooy. Jotcujc ajcxy co pinjaty tudägy yjäy'ajtcixip. <sup>7</sup> Co naychojcím nayjihuüyim, huin'it yajtunim mecxtujcín, huin'it nmibijctaayim co tüg'óciy tijaty oy yhuimbidzimipy, huin'it nmecxtujctayim tüg'óciy tzaachypy ayo'n.

<sup>8</sup> Yi naychojcín nayjihuüyin ca' yi' ycixipy ytigoyipy ni mina. Minip je xii tiempo ma ca' y'ocyaj'ijxnipy y'ocyajmidoonipy Dios ycapxy y'ayuc huidibí jääy ajcxy ñajtzcapxiygixyp, nañ ni ycayajmidoohuiipy piñ huingbi ayuc capxp, ni ycayajtzocy anajty ti diy'ajt. <sup>9</sup> Com ca' yca'pxity je ixpijcin huidibí iich ajt nmild'ajtím. Nañ jadu'n ca' yca'pxity je Dios y'ayuc huidibí iich ajt nnajtzcapxiyim.

<sup>10-11</sup> Per co anajty nmild'ajtím ca'pxy Dios y'ayuc ytüy'ajt, chi ycixipy ytigoyipy je ayuc huidibí nmild'ajtím cham huidibí ca' yca'pxity. Co nmutz'ajtyich nbi'c'anäg'ajtyich, jadu'n anajty ngapxyich nmiydägyich n'iyyich nejtyin pi'c'anäcín. Per co oy nmij'anäciiyñich, chi n'ixmajtnich je pi'c'anäg'atypi huinma'ñ. <sup>12</sup> Nañ tim jadu'n nyajnajxim jadachambi xii tiempo ca' n'ixpijctaayim, ca' nhuinjihuuydaayim Dios y'ayuc ytüy'ajt. Jadu'n nipaady nej jihuüy nay'a'ixxnajxim ma tüg ijx, huidibí ti chijxni

tí yjibiciiyñi. Co anajty Jesús yhuimbity jadüg'oc, huin'it huädz nhuinjihuüydaayim Dios y'ayuc ytiy'ajt, com naybadaaním miid Jesús ahuin ajijp. Jadachambi magama nhuinjihuüyich. Per co nnaybadiiybich miid Jesús, huin'it nhuinjihuüydähuiibich nej Dios y'ixpijcín miidity, tím jadu'n nej Dios nejhuiydäy nej iich n'ixpijcín nmidiity. <sup>13</sup> Nmibigaaním Cristo huinixii huinitiempo, ca' n'ixmadzaaním nmibijcín ni mina. Nañ njip'ijxim co oybi nbadaaním ma Dios huinixii huinitiempo. Nañ jadu'n ndzojcím njihuiiyim migügtijc huinixii huinitiempo. Hue' jac nígi copicyip co naychojcím nayjihuüyim ca'ydi jac ti.

## 14

### *Co huingbi ayuc yajcapxy*

<sup>1</sup> Naychójcigixy nayjihuüyigixy miñ xyipy. Mijottigooygixy nej mbaatcixy Dios yjihuiñ ymic'ajt canaagnax. Yi Dios yjihuiñ ymic'ajt huidibi jac'oybi, yi' je' yejcpy mic'ajt jaydëbi mnajtzcapxiyygixy Dios y'ayuc ytiy'ajt. <sup>2</sup> Yi jay ajcxy huidibi Dios ymic'ajt miid jaydëbi capxy huing ayuc, hue' ajcxy ymigapxyp Dios, e ca' nan jay, com yi jay ajcxy ca' huinjihuüyigixy je' ajcxy y'ayuc huidibi capxp. Je Espíritu Santo yejcp je ayuc ma je huidibi capxp. Jادu'n nipaady nej jihuüy ameech je' ycapxy. <sup>3</sup> Pinjaty najtzcapxiyyb Dios ytiy'ajt, yi' ycapxhuäcxyp Dios y'ayuc ma yi jay ajcxy, jaydëbi yujcpedipy ajcxy y'ixpijcín ma Dios y'ayuc, nañ jadu'n jaydëbi ajcxy yjotmipigipy etz yjotcugüyigixy. <sup>4</sup> Pinjaty capxp huing ayuc, hue' ci'm naybubedyi. Pinjaty najtzcapxiyyb Dios y'ayuc ma yci'm ayuc, hue' ypubejtyp tüt'óciy yi mibijcpidijc.

<sup>5</sup> Huaad co ixipy nidüg'óciy miich ajcxy mgapxcixy huingbi ayuc. Per jac nígi oy co miich ajcxy mnajtzcapxiyygixy Dios ytiy'ajt, ca'ydi co mgapxcixy huingbi ayuc. Pinjaty huidibi najtzcapxiyyb Dios y'ayuc, jac nígi oy tuñ, ca'ydi jac pinjaty huidibi capxy huingbi ayuc, pen ca' pinjaty capxticxipy je huingbi y'ayuc, jigix je mibijcpidijc jocujujc'ajtin pátciixip. <sup>6</sup> Migügtijc ajcxy, co ixipy nnicxyich ma miich ajcxy, e ngapxyich ixipy huingbi ayuc, ¿ti oybi miich ajcxy mbadamyb ma iich? Pen ca' anajty ti pubejtìn nduñich ma miich ajcxy, pen ca' nyajnejhuüyigixy Dios ytiy'ajt jemybi, pen ca' nyaj'ixpijccixy Dios ytiy'ajt o pen ca' nnajtzcapxiyyb Dios y'ayuc, o pen ca' nyecyich ixpijcín.

<sup>7</sup> Tzoc ocpidaacim tüt' ijxpejt ma je xüxy, jadu'n nej je flauti o je arpa. Pen ca' nmido'mbijcím je nota je tono nidüg nidüg, ca' nmido'mbijcím ti pieza ti xüxy yajxuxp o yajcoob. <sup>8</sup> Nañ jadu'n co soldados ajcxy chiptunaangixy, pen je trompeta ca' huädz yxüxy, ca' ni tüt' soldado ñayñi'ixihua'ñyii ma je tzip ytuna'ñyii yjada'ñyii. <sup>9</sup> Nañ tím jadu'n miid miich ajcxy, pen mgapxcixyp huingbi ayuc huidibi ca' pin huinjihuüy, ¿nej yajnejhuüyipu ti miich anajty mgapxyp? Jادu'n je' anajty yhuimbidzimni nej nigoob mdim'ixmiydaaccixy. <sup>10</sup> Janch co ji yajpaady canaagnax ayuc ya naaxhuiñ ac tigachjaty. Etz janch co nidüg nidüg jay ayuc miidity e ci'm je' ajcxy huinjihuüyigixy. <sup>11</sup> Per pen ca' nhuinjihuüyich je ayuc huidibi jay xyajmigapxpich jadu'n iich yi' nyajnaxyich nej agatz. O pen ca', yi' xyajnajxpich nej agatz. <sup>12</sup> Paady miich ajcxy co ooy mnijot'ajtcixy Dios yjihuiñ ymic'ajt canaagnax, yajtungix je mic'ajt huidibi pubedam yi mibijcpidijc, jigix yujcpedipy ajcxy ymibijcín etz y'ixpijcín ma Dios y'ayuc.

<sup>13</sup> Paady pinjaty jajtp nej capxip huingbi ayuc, copicy co Dios mibijctzohuüpy co mic'ajt ymöhuüb, jaydëbi yajníguejy je ayuc huidibi ycapxamyb. <sup>14</sup> Pen nmibijctzooybich Dios miid huingbi ayuc, nmibijctzooybich miid iich n'espíritu, per iich nhuinma'ñ ca' ti jaygidaacín paady. <sup>15</sup> ¿Ti huaad ndunipyich? Pues copicy nmibijctzooyich n'ojadatyich Dios miid iich njihuiñich, e nañ jadu'n nmibijctzooyich miid iich nhuinma'ñich. N'ibadaamyich ngapxpadaamyich Dios miid iich njihuiñich etz miid iich nhuinma'ñich. <sup>16</sup> Com pen miich mhuinlúgixyp mhuingapxtaaccixyp Dios miid yi mjihuiñ, je migüg huidibi amidoo'ijtp ca' je' huinjihuüy je huing ayuc huidibi mgapxyp, e ca' jëbi ymina'nip

“jadu'n jada, Amén.” Com ca' yi' huinjihuÿ ti yi' mgapxyp. <sup>17</sup> Ca' yjecyity co oyjaty ayuc ti myajtuñ co ti myajnaxy Dioscojuyip ma Dios, per yi mmigüg huidibi ca' huinjihuÿ miich m'ayuc ca' yi' ti jäygidaacın paady. <sup>18</sup> Nyajnajxypich Dioscojuyip ma Dios co nigi njatyich nej ngápxibyich huingbi ayuc, ca'ydi miich ajcxy nidüg'óciy. <sup>19</sup> Per co nyajpaadyich ma je mibijcpidijc ti ñayyöymújcigixy, jac'oy co ngapxyich migoox ayuc huidibi mibijcpidijc yhuinjihuÿgixyp, ca'ydi co ngápxibich majc mil huingbi ayuc huidibi ca' piñ huinjihuÿ.

<sup>20</sup> Migügtijc ajcxy, ca' ajcxy mmiid'adipy mhuinma'ñ, jadu'n nej pi'ctijc yhuinma'ñ miidity. Ma yi jibicpi huinma'ñ ymiñ naybidägi jadu'n nej ma'xungdijc huidibi ca' ti jibic huinma'ñ huinjihuÿgixy. Miid'adip miich ajcxy oyjot oyhuinma'ñ jadu'n nej mij'anäctijc huidibi yhuinma'ñ ti ymejtzni ti yca'pxni. <sup>21</sup> Jaybety y'ity ma Dios ycötujcın necy ma Dios jadu'n ymina'ñ: “Nmigapxaambybich je may Israel jääy miid huingbi ayuc, e huingbi jääy najtzcapxi.huamb iich n'ayuc ma yi' ajcxy, per ni jadu'n ajcxy xycatuna'ñich cuendi.” Jadu'n je Huindzin Dios ymina'ñ. <sup>22</sup> Paady je' je Dios ymic'ajt huidibi yajcapxp huingbi ayuc, yejcp Dios ymic'ajt ijxpejt ma yi jääy ajcxy huidibi ca' mibijccixy Dios. Per je Dios ymic'ajt huidibi jääy ymiid co najtzcapxi Dios ytìy'ajt, yejcp ijxpejt ma yi mibijcpidijc, ca' yecy ijxpejt ma yi' ajcxy huidibi ca' ymibijccixy. <sup>23</sup> Ca' yjecyity jadu'n yjadip, co anajty ti ñayyöymújcigixy je mibijcpidijc, e nidüg'óciy anajty ajcxy ytigÿgixy capxpi miid huingbi ayuc huidibi ca' piñ huinjihuÿ, chi ytigÿhuip ma ajcxy ñayyöymugii nijejity huidibi ca' ymibijccixy. ¿Ca' yi' ajcxy yminaangixyipy co je mibijcpidijc anajty ajcxy ti yahuimbijtcixy loci? <sup>24</sup> Pen nidüg'óciy je mibijcpidijc ma je nayyöymujctac najtzcapxi.ygixy Dios ytìy'ajt miid yci'm ayuc, e co ytigÿhuip pinjaty huidibi ca' ymibicy, e co yi' midohuipy Dios y'ayuc yjihu.huamyb ypcocy. E ci'm huinmayip nej anajty ti ytundigooy miid Dios co midohuipy co nidüg'óciy mibijcpidijc anajty najtzcapxi.ygixy Dios y'ayuc. <sup>25</sup> E Dios y'ayuc yajnejhu.huiib nej anajty ameech ti ytundigooy jotjoty huinma'nyjoty. E chi jada' ycojxtinay.hui.huip, e ojadadipy Dios, e nañ jadu'n ymina'niip co janch Dios miich ajcxy xymiid'ijtp.

### Tungixy tiüg'óciy miid tudägy'ajt etz yajxon

<sup>26</sup> Migügtijc ajcxy, ¿ti huaad mdúngixipy? Co mnayyöymújcigixipy, nijejity miich ajcxy mhuin'ixipy tüg salmo, tüg ayuc huidibi yaj'ixpigamyb, tüg tiy'ajt huidibi Dios ti xyajnejhui.ygixy, etz capxip huingbi ayuc, etz capxticxipy nej yhuimbidzi.myb je huingbi ayuc. Tüg'óciy jadu'n tungix, jaydëbi ajcxy jäygädägipy etz yujcpedipy ajcxy ymibijcın huidibi ti ñayyöymújcigixy. <sup>27</sup> Pinjaty capxamb ma je naymujctac miid huingbi ayuc, huen capxy metz o tugiig jääy je'yi, e huindüg padüg huen capxcixy, ca' y'animayity. E pinjaty capxticxamb je' je' yajniiguejip nej yhuimbidzi.myb je ayuc tiibi capxcixy. <sup>28</sup> Pen ca' yajpaady ma je nayyöymujctac tüg jääy huidibi capxticxip je huingbi ayuc, jac'oy co ca' ni ti yajcapxipy miid huingbi ayuc, jac'oy co migapxip Dios jotjoty huinma'nyjoty, e ca' capxip mayjäyjoty. <sup>29</sup> Nañ jadu'n mayjäyjoty jëbi metz o tugiig jääy najtzcapxi.huip Dios ytìy'ajt, e yi jacjadyii mibijcpidijc huidibi amido'ijtp, jëbi ajcxy huinmay pen janch Dios je' ytìy'ajt huidibi ajcxy ti najtzcapxi, o pen ca' je' Dios tiy'ajt'adyii. <sup>30</sup> Pen jim mayjäyjoty jadüg jääy Dios yajnejhuii nej ycapxip, nej tiy'ajt najtzcapxi.huip, huen je jääy y'amonipy huidibi anajty jayijp ti ytigÿi najtxcapxi.yi Dios y'ayuc ytìy'ajt. <sup>31</sup> Jëbi miich ajcxy nidüg'óciy mnajtzcapxi.ygixy Dios ytìy'ajt huindüg padüg, jaydëbi tüg'óciy je mibijcpidijc ixpijccixy Dios ytìy'ajt, e nañ jadu'n jëbi nidüg'óciy yjotmcpijccixipy. <sup>32</sup> Copicy co yi' ajcxy huidibi najtzcapxi.yb Dios ytìy'ajt, huen ajcxy nay'ané'migix ci'm, e huen capxcixy mina y'ahuaatzci. <sup>33</sup> Dios ca' xyajmidzojcim nicx nhuinma'nydigooyim, Dios chojcpo co servicio ndunim agujc jotcuje.

<sup>34</sup> Jadu'n nidüg'óciy mibijcpidijc ma canaag cajp yminaangixy co ca' huaad töxyjäydijc ycapxcixy serviciojoty, com Dios ti capx'aducy co ajcxy ca' ycapxipy serviciojoty. Copicy

co je yëydijc ajcxy ane'mip je servicio, e ca' töxyjäydijc ajcxy huaad ane'mgixy je servicio, com jadu'n Dios ycötujcin ymina'ñ. <sup>35</sup> Pen ñejhuïhuamyb ajcxy töxyjäydijc ti ayuc ti tì'y'ajt, jëbi ajcxy ñiyëydijc amidoogixy co anajty ajcxy yhuimbijtcixni ma ytijc, com tzo'ydu'n yejcp töxyjäydijc ajcxy co ycapxcixy serviciojoty.

<sup>36</sup> Miich ajcxy hue' mdzachnaybidáacigixy nej jihuïy miich ajcxy jayijp tìm nejhuiygixy Dios y'ayuc, ca'ydi jac pin. Miich ajcxy mnaybidáacigixy jadu'n nej jihuïy jìmyi jadu'n yajcapxhuäcxy Dios y'ayuc, ca' yjacmaajity. <sup>37</sup> Pen jìm pinjaty ma miich ajcxy huidibi naybidaacip nejjihuïy Dios ti ymöyii mic'ajt nej jëbi najtzcapxihuiipy Dios ytì'y'ajt, o ti yhuinma'ñymöyii je Espíritu Santo tijaty tì'y'ajt, hue' copicy nañ jadu'n yñejhuïhuipy co je ayuc huidibi iich miich ajcxy nyajnjayib, Dios jada y'anemìn ycötujcin. <sup>38</sup> Pinjaty jìm ma miich ajcxy huidibi ca' mijpidäga'ñ etz ni ca' cöbiga'ñ je ayuc tì'y'ajt huidibi Dios ti xyaj'ane'myich, Dios ca' cöbiga'ñ yijadu'mbi jay.

<sup>39</sup> Com iich jada ayuc nyaj'ixpijcpich, paady cham nimaaybich nmigügtijcich, co huen najtzogiygixy nej mnajtzcapxihygixy Dios ytì'y'ajt, e nañ jadu'n ca' mgapx'adújccixipy yi' ajcxy huidibi capxamb huingbi ayuc. <sup>40</sup> Hue' janchtiy tìg'ociy tungixy yajxon, etz miid tudägy'ajt, ca' oyñinej mdúngixipy.

## 15

### *Co Cristo yjugapijcy jadüg'oc co y'o'cy*

<sup>1</sup> Jadügnax, migügtijc ajcxy, ndzojcpich co miich ajcxy mjäyméjtzcixipy je Jesucristo y'ayuc ytì'y'ajt huidibi ti ngapxhuäcxyich ma miich ajcxy. Je' je' je ayuc tì'y'ajt huidibi miich ajcxy ti mgöbijccixy etz huidi ajcxy tudägy mibijccixyp. <sup>2</sup> Jëbi ajcxy m'alma ñidzögipy, pen mguydumyb ajcxy iich n'ayuc huidibi ngapxhuäcypich, e pen ca' anajty ti mmibijccixy.

<sup>3</sup> Ti ngapxnaxyich ma miich ajcxy je ayuc huidibi Dios jayijp ti xymöyich, etz ti nyajnimaaygixy huidibi jaccopicyip co Cristo y'o'cy miid ajt nbocy yciipi, jadu'n nej Dios y'ayuc ymina'ñ huidibi jaybety ijtp ma yi' ñecy. <sup>4</sup> Chi ajcxy yajnaxtigiiy Jesùs, e codugig xii yi' yjugapijcy jadüg'oc jadu'n nej Dios y'ayuc ymina'ñ huidibi jaybety ijtp. <sup>5</sup> E co je Cristo yjugapijcy, chi ñayguëxi ci jayijp ma Pedro, e jac'axam ñayguëxi ci ma yi' jacjadyii ni majmetzpi apóstol ajcxy. <sup>6</sup> Jahueeni xii tiempo yjacnicxy co je Cristo oy ñayguëxi yii nañ jadu'n ma migox nimigo'pxnaxy mibijcpidijc tügpi tiempo. E may yijadu'mbi mibijcpidijc jacjugu'ajtni chambaad, etz naagity ajcxy ti y'o'ccixni. <sup>7</sup> Jahueeni xii tiempo yjacnicxy co Cristo ñayguëxi ci ma Jacobo, etz nañ jadu'n ma nidüg'ociy yi' y'apóstol ajcxy.

<sup>8</sup> Jac tìm axam ñayguëxi ci je Cristo nañ jadu'n ma iich. Jacjayijp Jesùs huin'ijxy yi jacjadyii apóstol ajcxy, etz jac'axam iich xyhuin'ijxyich. Jadu'n iich nipaady nej tìg jay huidibi ooy ti nünajxni je tiempo co ti yma'xung'aty. <sup>9</sup> Jaccapxpaady yi' jacjadyii Jesùs y'apóstol ajcxy ca'ydi iich. Nañ jadu'n ni ca' iich xypaady co jay ajcxy xytijibich Jesùs y'apóstol, miid co ooy ti n'ixhuidityich ti nbahuidityich Dios yjäy ajcxy. <sup>10</sup> Iich nje'ajtpich nej nje'atyich miid co Dios may'ajt miid iich tuñ. Je mijmay'ajt je mij'oy'ajt huidibi Dios ti tuñ miid iich, ca' ñaadig'aty, ti y'oybidzi myb. Nigi mictägy ti nduñich ma Dios ytung, ca'ydi jacpinjaty. Ca' nan co iich ndzachmadägyich ma Dios ytung. Hue' Dios oy xymiid'ityich, etz ooy may'ajt tuñ miid iich. <sup>11</sup> Paady pen ti miich ajcxy mbaady Dios ytì'y'ajt ma iich, o ma yi' jacjadyii apóstol ajcxy, ca' ñejiity. Je' je' je Cristo y'ayuc huidibi iich ajcxy ngapxhuäcypich, e nañ Cristo yi' y'ayuc tiib miibijccixy.

### *Co öcypi ajcxy yjugapijpy ajcxy jadüg'oc*

<sup>12</sup> Per pen iich ajcxy ayuc ngapxhuäcypich co je Cristo yjugapijcy jadüg'oc co y'o'cy, ña'amy co nijëjity miich ajcxy minaangixy co yi jay ajcxy tiib yi' o'ccixy ca' ajcxy yjugapiangixy jadüg'oc? <sup>13</sup> Pues pen janch ca' yjugapiangixy tiib yi' o'cy, nañ jadu'n ni Cristo ca' ycayjugapijcy jadüg'oc. <sup>14</sup> Co ixipy yjanchity co Cristo ca' yjugapijcy,

nañ tím jadu'n je ayuc huidibí ngapxhuäcxypich ca' ti mic'ajt ixyipy miidity. E nañ jadu'n miich ajcxy mmibijcin ca' ixyipy chobaady. <sup>15</sup> Pen tiy'ajt ixyipy co je öcpí ca' yjugypigaangíxy, huin'it je Dios y'ayuc huidibí ngapxhuäcxypich ixyipy yhuimbidzimyb anii. Com ngapxhuäcxypich co Dios yajjugypijcy Cristo co y'o'cy, paady pen tiy'ajt ixyipy co pinjaty tiibí y'o'ccixy ca' yjugypijcy. Nañ jadu'n ixyipy ca' ytíy'ajtity co Dios yjugypijcy Cristo. <sup>16</sup> Pen je öcpidijc ajcxy ca' jugypijccixy etz ca' ajcxy yjugypigaangíxy jadüg'oc, nañ jadu'n ni je Cristo ca' ycajugypijcy jadüg'oc co y'o'cy. <sup>17</sup> Co je Cristo ca' ycajugypijcy jadüg'oc co y'o'cy, chi miich ajcxy mmibijcin ixyipy ca' choobaady. E ca' miich ixyipy ajcxy Dios mbocy xyhuinmecxi. <sup>18</sup> E pen janch tiy'ajt ixyipy co je Cristo ca' ycajugypijcy, huin'it je mibijcpidijc tiibí y'o'ccixy tigoyaangíxy y'alma. <sup>19</sup> Pen janch tiy'ajt ixyipy co nmibijcim Cristo jeyi ma jadachambí tzinaayin ya naaxhuiñ, ca' jac ni ti ixyipy njip'ijxim co n'o'cim. Jadu'n iich ajt nipaady nej locijäy, e jäy ajcxy nigi xyñixiicim xyajxiicim, ca'ydi jac ni pin.

<sup>20</sup> Per janch co Cristo yjugypijcy jadüg'oc co y'o'cy, je Cristo yi' je jayijp jäy huidibí jugypijc jadüg'oc. Co je Cristo yjugypijcy, chi ñicxy jadüg'oc ma Dios yajpaady, e nañ jadu'n miid yi' ycixpi mayjäy yjugypiga'ñ ajcxy co anajty ti y'öccixy, e yñicxaangíxy ma Dios yajpaady. <sup>21</sup> Com miid tüt jäy, je Adán, chondacy yi o'cin ya naaxhuiñ. Nañ tím jadu'n miid tüt jäy, je Cristo, chondacy je jugypijcin co jäy y'o'ccixy. <sup>22</sup> Miid jada ycixpi co Adán ytundigooy oga'n, paady nidüg'öciy jäy patcixy yi o'cin. Miid jada ycixpi co Cristo yjugypijcy jadüg'oc co y'o'cy, paady nidüg'öciy jäy ajcxy yjugypigaangíxy jadüg'oc co anajty ti y'öccixy. <sup>23</sup> Nidüg nidüg jäy yjugypiga'ñ jadüg'oc jadu'n nej anajty ñigueegÿii. Cristo ti yjayijp'aty co yjugypijcy. Tüt'öciy yi jacjadyii jäy ajcxy huidibí mijnicxpejtcixp Cristo, yi' ajcxy jugypigamb jadüg'oc co anajty Cristo yhuimbity ya naaxhuiñ. <sup>24</sup> Co anajty je Cristo yhuimbity ya naaxhuiñ, chi ycixpi ytigoyipy je naaxhuiñbi. Cristo yajtigoyamyb tüt'öciy naaxhuiñjäy y'anemín, tüt'öciy naaxhuiñjäy ycötujcin, etz tüt'öciy naaxhuiñjäy ymic'ajt. Jesucristo ypijctähuaanip tüt'öciy naaxhuiñjäy ajcxy y'anemín, e pidactähuiipy ma Dios y'anemín, e Dios Teedy je' je'ajttähuiib. <sup>25</sup> E tím copicy co je Cristo y'anemdähuamyb tüt'öciy, ixti cooni Dios anajty ti mimadactäy tüt'öciy Cristo ymidzip, e ti pidactäy anajty ma Cristo y'anemín. <sup>26</sup> Jesús yajcixamyb yajtigoyamyb jac'axam je o'cin, ca' ni pin yjac'öcnipy. <sup>27</sup> Com Dios ymimadactähuiip tüt'öciy je Cristo ymidzip, e pidactähuiip ma je Cristo y'anemín. Per co Dios y'ayuc huidibí jaybety ijtp ymina'ñ co je Cristo ti mimadactäy tüt'öciy, ca' nan hue' je' yajhuinjihuïy co Cristo ti mimadägy Dios. Com Dios yi' je' huidibí ti mimadactäy, e ti pidactäy ma Cristo y'anemín. <sup>28</sup> Co anajty Dios mimadactay tüt'öciy pinjaty etz tijaty huidibí mic'ajt miid, e co anajty pidactay ma je Cristo y'anemín, chi je Dios y'ung ypidactähuiipy yi' y'anemín ma Dios Teedy, etz ane'my yhui'ma'ñ ma Dios Teedy, je huidibí anajty ti mimadactay. Jadu'n Jesucristo tuna'ñ, jigix jëbi Dios miid'ajttäy tüt'öciy mic'ajt etz ane'm'ajt.

<sup>29</sup> Pen ca' yjadu'nity, ¿na'amy co mdzachniibejtcixy co öcpí tzachcodinaaygíxy? Co ixyipy ca' pin yjugypiga'ñ jadüg'oc co anajty ti y'o'cy, ¿na'amy co jäy ñibejtcixy miid öcpí ycixpi?

<sup>30</sup> ¿E ti ycixpi co iich ajcxy nyajpatcixy ayo'nduum jabom jabom? <sup>31</sup> Migügtijc ajcxy, janch janch iich miich ajcxy nimaaygíxy co ooy njäygidägyich miich ajcxy. Miid co mmibijccixy je nHuindzin Jesucristo, paady ycixpi iich miich ajcxy nimaaygíxy co jabom jabom nyajpaadyich öcjip'am. <sup>32</sup> Minaambich jadu'n co ooy nhuindinäy njijptinäyich nmidzip ya Efeso. Tim jadu'n nipaady nej jibic iyujc ahua'n iyujc nhuindinäy njijptinäyich. Pen ca' yjanchity co yi öcpí ajcxy yjugypigipy jadüg'oc, naadigi'ajtp ixyipy co iich ayo'n jabom jabom nhuindinäy njijptinäyich. Nig oy co ixyipy nyajtüyöim jadu'n nej ayuc y'ityin: "Tzoc caayim uucim, agujc'ajtim jocujc'ajtim, com jabom huixtic njugy'ajtin ycixaanim miid yi o'cin."

<sup>33</sup> Ca' mnayyéjigixy co pinjaty xyhuin'ingixipy. Jadu'n yjadipy nej y'ayuc y'ityin: "Yi migügtijc ajcxy huidibi jibicjot jibic-huinma'ñ miid, yajtigooyb ajcxy je oyjot oy-huinma'ñ." <sup>34</sup> Ixmajtzciñ jibicjot jibic-huinma'ñ etz tzinaaygix tudägy ca' mbocytungixy. Nijëjity miich ajcxy ca' mnejhuiygixy Dios ytiy'ajt. Jadu'n nmina'ñich, jigix ajcxy mdzo'ydu'n mjihuiygixipy.

### *Nej ajcxy yi ögypi yjugypigipy ajcxy jadüg'oc*

<sup>35</sup> Ycadimjecity co nijëjity miich ajcxy xy'amidoihuipyich: "¿Ma mic'ajt pátcixipy je o'cpí ajcxy co jëbi yjugypijccixy jadüg'oc? ¿Huídibi ninicx ajcxy ymi'ídamyb?" <sup>36</sup> Ca' miich ajcxy ti mhuinjihuiygixy. Ca' mnejhuiygixy co je moc tiim huídibi mniipciyp ca' ymuxa'ñ ixti cooni anajty jayijp ti ypüch. <sup>37</sup> Ca' miich ajcxy mniipcixy je mocquipy. Hue' miich ajcxy mniipciyp je tiimmoc o jacjadyii huingbi tiim. <sup>38</sup> E co je tiim ymuxy, chi Dios möy je ninicx, tim jadu'n nej Dios jayijp ti huinmay ti tzocy. E Dios nije' nije' je tiim möy je ninicx tigachjaty. <sup>39</sup> Canaagnax ninicx yajpaady ya naaxhuiñ, ca' ajcxy ytügnaxity. Tigach yi jäy ajcxy miidity ninicx, tigachjaty iyujc ajcxy miidity ninicx, nañ tigachjaty joon ajcxy miidity ninicx, e nañ jadu'n tigachjaty acx ajcxy miidity ninicx. <sup>40</sup> Yi tzajpjoty tzinaayb ajcxy tigachjaty miidity ninicx, nañ jadu'n huídibi ajcxy tzinaayb naaxhuiñ tigachjaty miidity ninicx. Yi tzajpjoty tzinaayb ajcxy ninicx miid tigachjaty y'oy'ajtin, ca'ydi jadu'n nej yi naaxhuiñ tzinaayb ajcxy y'oy'ajtin. <sup>41</sup> Yi xii ytiicxin yajjin ca' ñaybadyii miid po' ytiicxin yajjin, nañ tim jadu'n je po' ytiicxin yajjin ca' ñaybadyii miid madza' ytiicxin yajjin. Etz nije' nije' madza' miidity ytiicxin ca' ñaybadyii miid jacjadyii madza' ytiicxin yajjin. <sup>42</sup> Nañ tim jadu'n yjada'ñ miid yi jäy ajcxy tiibí y'o'ccixy co ajcxy yjugypijccixy jadüg'oc. Jäy ajcxy yajnaxtigiy je öcpí naaxnícx huídibi yhuindigooyipy, e yjugypigipy jadüg'oc miid tüg ninicx jemybi huídibi ca' yhuindigoya'ñ nimina. <sup>43</sup> Je öcpí ñaaxnícx co ñaaxtigiy, ca' ti oy'ajtin miidity, e co yjugypijcni jadüg'oc ymiid y'oy'ajtin. Je öcpí ñaaxnícx co ñaaxtigiy, ca' ti mic'ajt miidity e chi yjugypijcni mic'ajt miid. <sup>44</sup> Co je öcpí ñaaxtigiy, hue' yjugypijcni, miid jemybi ninicx ca'p yaj'ixy. Pen ji yajpaady ninicx huídibi Dios ti yajcoy miid naax, nañ tim jadu'n ji yajpaady ninicx huídibi Dios yajcojpy miid yjihuiñ ymic'ajt ca'p yaj'ixy.

<sup>45</sup> Jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñeçy ma jadu'n ymina'ñ: "Je jayijp Adán ymic'ajt jugy'ajtin." Je axambi Adán (je' je' je Cristo) je' tüg espíritu huídibi jugy'ajt yejcp. <sup>46</sup> Je huídibi Dios yjihuiñ ymic'ajt miid ca' je' yjayijp'ajty, je' jayijp'ajt huidi Dios yajcoj miid naax; jac'axam je' huídibi Dios yjihuiñ ymic'ajt miid, je' je' je Cristo. <sup>47</sup> Je jayijpi jäy huídibi Dios yaj'oyiy, hue' je' yaj'oyiy miid naax (e yajpaady ya naaxhuiñ). Je mimetzpi jäy huídibi Dios yaj'oyiy, iich ajt nHuindzin Jesucristo, hue' je' chooñ tzajpjoty. <sup>48</sup> Je jäy ajcxy huídibi tzinaayb ya naaxhuiñ, yi' ajcxy ninicx tú'cìy ñaybadyii miid Adán ninicx huídibi Dios yaj'oyiy miid naax. Yi jäy ajcxy huídibi tzinähuamb tzajpjoty, hue' ajcxy ninicx tú'cìy ñaybadañyii miid je Cristo ninicx huídibi tzinaayb tzajpjoty. <sup>49</sup> Jadu'n nej iich ajt, tügnax nguëxicim miid Adán huídibi Dios yaj'oyiy miid naax. Nañ tim jadu'n tügnax nguëxiaganim miid je Cristo huídibi tzinaayb tzajpjoty.

<sup>50</sup> Migügtijc ajcxy, hue' nnimähuaangixy co je ninicx huídibi miid yxixy etz yñi'py ca' yi' y'ida'ñ ma Dios y'ane'my. Je ninicx huídibi cixamb tigoyamb ca' pada'ñ it lugar ma yi ninicx ajcxy ity huídibi ca' ycixa'ñ ytigoya'ñ. <sup>51</sup> Tungix cuendi jada ayuc, nyaj'ixpigaamybich miich ajcxy tüg tiy'ajt huídibi ca' pin huinjihuïy. Ca' nan nidüg'óciy iich ajt n'ögaaním, per nidüg'óciy iich ajt Dios nninicx xyajtigadzaaním. <sup>52</sup> Co anajty Dios yajxüxy yi' ytrompeta, je huídibi anajty cogixiyyip, chi cixipy je naaxhuiñbi. Chi Dios xyajtigadzaaním ajt nninicx tim tzojcyi, tim tüg jaxigý tüg huinmipxy. Dios yajxüxamyb yi' ytrompeta, e je jäy tiibí ajcxy y'öccixy jugypigip ajcxy jadüg'oc, e ni ca mina ajcxy y'öccixnipy. E iich ajt huídibi jacjugy'ajtni Dios iich ajt xyajtigadzáaním nninicx. <sup>53</sup> Com iich ajt nninicx huídibi ögam, huídibi huen tigoyamb, copicy ytigadzip, e nmid'adaaním ninicx huídibi ca' öga'ñ ca' yhuindigoya'ñ. <sup>54</sup> Co anajty ytigajtzim

ajt nninïcx huidibi cixamb huindigoyamb, nmïid'ajtim anajty jemybi ninïcx huidibi ca' ycixa'ñ yhuindigoya'ñ nimina. Co anajty ytigajtzim ajt nninïcx huidibi ögam, e nmïid'ajtim jemybi ninïcx huidibi ca' y'öga'ñ, huin'it cuydunipy Dios y'ayuc huidibi jaybety ijtp huidibi jadu'n yminamb: "Co anajty ajt nHuindzin Dios mimadägy yi o'cin, huin'it cödigooyñip je o'cin (ca' jacpin y'oc'o'cnip). <sup>55</sup> ¿Ma yi o'cin ocjaccpada'ñ mic'ajt co tiy xy'ocjactzaachytunaanim? ¿Ma yi o'cin ocjaccpada'ñ mic'ajt co tiy xy'ocmimadägaanim?" <sup>56</sup> Miid co ti ndundigooyim, paady ycixp o'cin nbaatim. Miid co ca' ti nguydundaayim Dios ycötujcin, paady ycixp o'cin nbaatim. <sup>57</sup> Per nyajnajxim Dioscojuyip ma Dios co mijmay'ajt ti tuuñ miid iich ajt ycixpi, e ti nmimadaacim yi o'cin co ajt nHuindzin Jesucristo y'o'cy miid ajt nbocy ycixpi.

<sup>58</sup> Paady ycixp, miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuÿich tiyudädägy mmibijccix, ca' m'ixtigihuäccixy ma mmibijcin, ca' m'ixmajtcixy yi mmibijcin, ca' ajcxy mjotmetzciiygixy. Tungix jabom jabom ma Dios ytung aguyc jotcuje, com mnejhuiygixyp co ca' ñaadig'aty ajcxy mdung ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung.

## 16

### *Je cuejtin miid je hermano ajcxy ycixpi*

<sup>1</sup> Jadu'n nej ymiñ yi meeñ huidibi miich ajcxy myajmujccixyp miid je mibijcpidijc ycixpi huidibi jim Jerusalén. Cuydungix je tiy'ajt huidibi ti nyaj'ané'mgiixyich yi mibijcpidijc huidibi canaagpicy yajpatp jim Galacia. <sup>2</sup> Naag naag domingo, je jayijpi xii ma je semana y'ixtigÿy nidüg nidüg miich ajcxy mbidägip abicy hueeni pi'cmeeñ, jadu'n nej anajty ii ti mbaatcixy. Je pi'cmeeñ huidibi anajty ti myajmujccixy mgüend'ájtcixyp ooy, jigix co iich jim njädiñ ma miich ajcxy, ca' ucopicyity meeñ myajmújcixyp. <sup>3</sup> E co anajty jim nmechich ma miich ajcxy, miich ajcxy myajniigipy nijejity migügtijc huidibi nicxip jim Jerusalén. E iich nguexipyich jada migügtijc jim Jerusalén miid tûg necy etz miid je meeñ huidibi anajty miich ajcxy ti myajmujccixy, jaydëbi yajcidigihuip je mibijcpidijc jim Jerusalén. <sup>4</sup> E pen ooy ytimycopicyity co iich nañ jadu'n nnícxibich jim Jerusalén, jëbi ajcxy ñicxy miid iich.

### *Pablo huinmay co nicxa'ñ Macedonia*

<sup>5</sup> Co anajty ndübicyich nnicxaambich ma miich ajcxy, jayijp naxihua'ñich Macedonia naaxjot, com copicy jim Macedonia naxihua'ñich. <sup>6</sup> Ca' jecyity co nicxy nhui'myich ma miich ajcxy jecy jecy. Ca' yjecyity co nyajnaxipyich tûg'óciy je tichypoj tiempo miid miich ajcxy. Co anajty ndzooñich jadüg'oc ma miich ajcxy, nnícxiyich anajty muumjaty, miich ajcxy xytüijphuohuïhuibich ma iich anajty nnicxa'ñich. <sup>7</sup> Ca' nan tzojccixy n'ida'ñich miid miich ajcxy, hue' jatytimy huäcxibaambich ma miich ajcxy jecy jecy, pen iich ajt nHuindzin Jesùs jadu'n tzojcp. <sup>8</sup> Per njac-huäcxibaambich ya Efeso ixti cooni Pentecostés xii anajty ti ñajxtäy. <sup>9</sup> Com nmïidich it lugar ya ma jëbi ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc, e mayjäy huidibi mijpidacp iich n'ayuc, nañ jadu'n mayjäy ya ooy midzip'aty Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt.

<sup>10</sup> Co Timoteo anajty yjädy ma miich ajcxy, tungixy may'ajt mgöbijccixyp aguyc jotcuje ca' ti mhuinmaaygixy, com Timoteo tumb ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung tiñ jadu'n nej iich nduñich. <sup>11</sup> Paady ycixp ca' huaad miich ajcxy Timoteo mga'oy'ixipy etz mdüijiphuohuïhuipy, jaydëbi ca' ti jotmay miid'adipy etz yjactüöyip aguyc jotcuje, e ymedzipy ya Efeso ma nyajpaadyich. Com njijp'ijxypich co Timoteo xyñijädibich quipxyi miid jacjadyii mibijcpidijc.

<sup>12</sup> Jadu'n nej yjajti miid ajt nmigüg Apolos. May'ajt nbijctzoohuich ma Apolos co yi' miidnicxip nijejity jacjadyii migügtijc huidibi nicxamb ma miich ajcxy. Per

ca' yi' yjotcujcity co ñicxip jadachambi tiempo. Hue' janchtiy jacjiini yñicxipy, pen yaj'ahuätzciyb anajty.

*Capxpocxin huïdibi cijxnip je necy*

<sup>13</sup> Ni'ixi' m'idipy ajcxy ma mmibijcin. Naygüend'ájtigix ma mmibijcin. Tiydudägy ajcxy mmibigipy, ca' m'ixtigihuäccixy ma mmibijcin. Naybidáacigix huinmic jomtic ma mhuinma'ñ. Mic m'idipy ajcxy ma mmibijcin. <sup>14</sup> Tüg'ociy tijaty ajcxy mdungixy, tungixp miid tzojcin jihuiiyin etz oyjäy'ajtin.

<sup>15</sup> Migügtijc ajcxy, mnejhuiyb jadu'n nej Estéfanas miid yjugymigüg ti mibijccixy Jesucristo y'ayuc. Yi' je' jayijp ajcxy mibijcp jím Acaya, e ti yhuinma'ñypidaaccixy co ypubedamyb ajcxy yi mibijcpidijc. <sup>16</sup> May'ajt nbijctzooybich ma miich ajcxy co myajmij'ájtcixipy Estéfanas, etz jac pinjaty huïdibi pubejtp je mibijcpidijc etz huïdibi ajcxy tumb Dios ytung. <sup>17</sup> Ooy njotcújcidyich co Estéfanas, Fortunato, etz Acaico ti ymiñ ma iich ajcxy ya Efeso. Yi' ajcxy xymiid'ijtpich, com ca' anajty y'oyiy nej nmiid'idipyich miich ajcxy. <sup>18</sup> E yi' ajcxy ti ooy xyajjotcugiyich, e nañ jadu'n miich ajcxy ti mjotcugiiygixy co yi' ajcxy ymiñ ma iich. Paady ycixp copicy co miich ajcxy myajmij'adip yi' ajcxy etz jacjadyii tim jadu'n nej yi' ajcxy.

<sup>19</sup> Yi mibijcpidijc huïdibi canaagpicy ya Asia naaxjot yquejxyp ajcxy capxpooxcin ma miich ajcxy. Aquila etz Priscila etz yi mibijcpidijc huïdibi ajcxy yöymujcip ma Aquila ytijc yquejxp ajcxy capxpooxcin ma miich ajcxy ma ajt nHuindzin Jesucristo yxii. <sup>20</sup> Tüg'ociy je mibijcpidijc huïdibi ya Efeso yquejxp ajcxy capxpooxcin ma miich ajcxy. Naygapxpóoxigixy miich ajcxy xic xon.

<sup>21</sup> Iich, Pablo, njaaybich miid ngi'mgi' ngi'mletra jada capxpooxcin huïdibi nguejxypich ma miich ajcxy. <sup>22</sup> Pen jím pinjaty ca' mijpidägy iich ajt nHuindzin Jesucristo, huen Dios yajtigooyip ajcxy y'alma. ¡Maranata! Huen tzojc yminipy ajt nHuindzin Jesucristo.

<sup>23</sup> Huen ajt nHuindzin Jesucristo oy'ajt may'ajt tunipy miid miich ajcxy etz xyconuuxcip ajcxy. <sup>24</sup> Ndzojcypich njihuiybich miich ajcxy nidüg'ociy huïdibi yajpaady ma Jesucristo. Jadu'n jada. Amén.

## 2 CORINTIOS

# Yí Mímetz Necy Huidibí San Pablo Yajniguejx Je Mibijcpidíjc Jim Corinto

<sup>1</sup> Eich Pablo, Dios jadu'n ti tzocy, paady ycixpi Jesucristo ti xyajníbicyich co ngapx-huäcxibich yi' y'ayuc. Eich miid ajt nmigüg Timoteo nguejxypich jada necy ma je mibijcpidíjc jim Corinto. Nañ jadu'n nguejxypich jada necy ma tük'óciy je mibijcpidíjc majaty je cajp huidibí yajpatp jim Acaya ñaaxjot. <sup>2</sup> Huen Dios Teedy etz iich ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy etz xyajjotcugíiygixip.

### *Nej Pablo yajatty y'ayoy*

<sup>3</sup> Tzoc yajnajxim Dioscojuyip ma Dios, je nHuindzin Jesucristo yTeedy, je Dios Teedy huidibí ajt xypa'ayooohuim, je Dios huidibí yejcp jotcujc'ajtin. <sup>4</sup> Dios xyajjotcugíiyim co nminajxim nyajnajxim tzaachhypi ayo'n jígix jébi nyajjotcugíiyim jacpinjaty huidibí minajxp yajnajxp tzaachhypi ayo'n. Tim jadu'n nej iich ajcxy ti nbaady jotcujc'ajtin ma Dios, nañ tim jadu'n yi' ajcxy padañ jotcujc'ajtin ma Dios huidibí minajxp yajnajxp tzaachhypi ayo'n. <sup>5</sup> Com tim jadu'n nej iich ajt nminajxim nyajnajxim tzaachhypi ayo'n miid Cristo ycixpi, nañ tim jadu'n miid Cristo ycixpi nbaatim jotcujc'ajtin. <sup>6</sup> Paady ycixpi iich ajcxy nminajxcixy nyajnajxcixy tzaachhypi ayo'n, jaydëbi miich ajcxy mbaadip jotcujc'ajtin etz nañ jadu'n ypaadip ajcxy m'alma ñidzoocin. Dios yejcpy jotcujc'ajtin ma miich ajcxy, jaydëbi miich ajcxy mbaadip jotcujc'ajtin etz nañ jadu'n ñidzögip ajcxy yi m'alma. E co ajcxy mbaadip jotcujc'ajtin etz ajcxy m'alma ñidzoocin, chi jébi miich ajcxy mmimadägip etz mmecxtugip tzaachhypi ayo'n, tim jadu'n nej iich ajcxy nminadägy etz nmecxtúccixich tzaachhypi ayo'n. <sup>7</sup> Jotcujc nayjihuíyijich miid miich ajcxy ycixpi, com njip'ijxpich co mmadägipy ajcxy ma mmibijcin. Com nejhuiiybich co miich ajcxy mminajxyp myajnajxyp tzaachhypi, tim jadu'n nej iich ajcxy nminajxcixy nyajnajxcixy tzaachhypi. E nañ jadu'n Dios yejcpy jotcujc'ajtin ma miich ajcxy, tim jadu'n nej yecy jotcujc'ajtin ma iich ajcxy.

<sup>8</sup> Migügtijc ajcxy, iich ajcxy ndzojcpich co miich ajcxy mnejhuíhuip jadu'n nej canaagnax tzaachhypi ayo'n ti nminaxyich ti nyajnaxyich jim Asia naaxjot. Jayin jahueeni ti ngamimadäga'ñich. Ca' anajty njip'ixyich co nbidzimipyich juugy ma je jimbi it lugar. <sup>9</sup> Jadu'n iich ajcxy nnayjihuíyii nej jay ajcxy huidibí yajpatcixp o'cjip'am. Jadu'n ti njatyich, jígix jébi n'ixpicyich nej iich huaad nigi Dios nyajmij'atyich, je Dios huidibí yajjugypigip yi' jay ajcxy tiibi y'öccixy. E ca' nan ngi'm mic'ajt nmijpidaacpyich. <sup>10-11</sup> Ti iich ajcxy Dios xyñhua'ñ xycuhua'ñ, e xyjacnhua'naamb xyjaccohua'naambich ajcxy ma yi' jay ajcxy huidibí xyaj'ögaambich ajcxy. E co miich ajcxy xypubejtyich, copicy co jacmibijctzoogix Dios miid iich ycixpi. Njip'ijxpich co Dios yi' xyjatyimy xyñhua'naambich xycuhua'naambich. E pen mayjäy Dios mibijctzoogixy miid iich ycixpi, nañ jadu'n yajnajxcixyipy ajcxy jäygidaacin ma Dios miid je may'ajt oy'ajt ycixpi huidibí Dios ytumyb miid iich ajcxy.

### *Ti Pablo co yhuäcxijpy, ca' chojc niçxy jim Corinto*

<sup>12</sup> Jotcujc nayjihuíyijich miid jada ycixpi com nejhuiiybich co ti ndzinäyich miid tudägy'ajtin etz miid oyjot oyhuinma'ñ miid yi mayjäy ajcxy canaag agajp etz jacnigi ma miich ajcxy. Dios miid may'ajtin oy'ajtin ti xypubetyich co tudägy ti ndzinäyich, e ca' nguyduñich ngi'mjot ngi'mhuinma'ñich ma ndzináayinich. <sup>13</sup> Eich miich ajcxy nyajnijayiyb je ayuc tiy'ajt huidibí miich ajcxy jébi mgapxcixy etz mhuinjihuíygixy. E nañ jadu'n njip'ijxpich co miich ajcxy mhuinjihuíhuipy iich n'ayuc tük'óciy. <sup>14</sup> Jadu'n nej miich ajcxy cham cujc-huäcxy mhuinjihuíygixy iich n'ayuc ndiy'ajt. Jacjiini co

anajty je xii je tiempo ymiñ co ajt nHuindzin Jesús y'ane'ma'ñ ya naaxhuiñ, chi miich ajcxy jocuyc mnayjihuÿyb miid iich ycixpi. E nañ tím jadu'n nej iich ajcxy jocuyc nayjihuÿyb miid miich ajcxy ycixpi.

<sup>15</sup> Com nejhuiÿybich co miich ajcxy xychojcpich xyjihuÿybich, paady ycixpi nhuinma'ñ nbidägyich co nícxxy n'ixaangixy miich ajcxy jadüg'oc, e jadu'n nyajjotcugihuaangixich miich ajcxy mejtz'oc. <sup>16</sup> Jadu'n nhuinma'ñ ti nbidägyich co nnícx'a'ñich Macedonia. Per jayijp nnaxa'ñich ma miich ajcxy mgajp. E co anajty ndzooñich Macedonia, jadüg'oc nnícx'a'ñich ma miich ajcxy. E jadu'n jébi miich ajcxy xytüjiÿphuohuÿhuibich co anajty nnícxxyich jím Judea. <sup>17</sup> ¿Nej mdijy, co iich aametz jotmetz nduñich co ca' ti nnícxxyich ma miich ajcxy nej anajty ti nmina'ñich? ¿Nej mdijy, nhuinma'ñ miididyich jadu'n nej naaxhuiñjäy huidibi minamb co ñícx'a'ñ, e chi ca' ñícxni? <sup>18</sup> Per Dios jébi tiy'ajt yegipy co je ayuc tiibí nyajnimaaygixy, nguydunipyich yi'. Iich n'ayuc janch yi'. <sup>19</sup> Iich miid Silvano etz Timoteo ngapxhuäcxixyich Cristo Jesús y'ayuc, je Dios y'ung. E Cristo Jesús y'ayuc janch yi', ycuydumyb je y'ayuc, tudägy je y'capxy. <sup>20</sup> Tüg'óciy je ayuc huidibi Dios yejc jecy'ajty miid iich ajt ycixpi, hue' Cristo Jesús cuydundaayb. Paady co ngapxpaa tim n'ojadajtím Dios, chi nminaanim. "Amén, jadu'n jada," com Cristo Jesús ti cuydundäy Dios y'ayuc. <sup>21</sup> Com je' je' Dios huidibi xyajmibjicim Cristo, e Dios huidibi xyajmiid'ijtim Cristo. Jadu'n Dios ytuñ miid iich ajcxy etz nañ jadu'n miid miich ajcxy. Je' je' Dios huidibi xyajnibjicim etz xypidaacim tügijp ma yi' ytung. <sup>22</sup> Dios ti pidägy ma ajt njot nhuinma'ñ je tiy'ajt co nyajpaatím ma Cristo Jesús. Co Dios xy'adigiiyim xyjottigiiyim yi' yjihuiñ ymic'ajt, chi tiy'ajt yecy co nyajpaatím ma Cristo Jesús.

<sup>23</sup> Dios jébi tiy'ajt yegipy co miid tudägy njot nhuinma'ñ nmiydacyich co ca' jadüg'oc nnícxxyñich ma miich ajcxy mic'amy, jadu'n nej anajty nhuinma'ñ ti nbidägyich, miid co ca' ndzoccyich nícxxy n'ojcixy huin jiip. <sup>24</sup> Ca' nnícx'a'ñich mic'amy ma miich ajcxy, com ca' adzip nyajmibigaangixy miich ajcxy huidibi copicy ajcxy mmibigipy. Miich ajcxy tiydudägy ti mmibijccixy. Jëyi co nbubedaangixy jaydëbi ajcxy nigi jocuyc'ajt mmiid'adipy ma ajcxy mdzinaayin mujugy'ajtin.

## 2

<sup>1</sup> Paady ycixpi jadu'n nhuinma'ñ ti nbidägyich co ca' nnícx'a'ñich mic'amy jadüg'oc ma miich ajcxy, miid co miich ajcxy nyajtajípy nyajmayípy co ngapxhuiÿyich miid ajcxy mbocy ycixpi. <sup>2</sup> Com pen iich miich anajty ajcxy nyajtajpy nyajmaayb, ¿pin jada' iich xyajjotcugihuibich? Pues miich ajcxy huidibi tajp mayb, miich ajcxy xyajjotcugihuibich. <sup>3</sup> Paady ycixpi ti nnijayiÿgixy jadu'n co ca' nnícx'a'ñich mic'amy ma miich ajcxy, com ca' jadu'n ndzoccyich co iich miich ajcxy nyajtajpy nyajmayípy. Jac'oy co iich miich ajcxy nyajjotcugihuiÿpy. Com nejhuiÿybich co iich jocuyc nayjihuÿiÿich miid miich ajcxy ycixpi. Nañ jadu'n miich ajcxy jocuyc mnayjihuÿyb co mnejhuiÿhuiÿpy co ti njotcugihuibich miid miich ajcxy ycixpi. <sup>4</sup> Co ti njayich je necy huidibi ti nguexyich ma miich ajcxy, ooy mij jotmay ti njihuiÿich, ixti nyaaxich. Per ca' nan paady ycixpi ti njaayich je necy co nyajtajaangixy nyajmayaangixy. Hue' janchtiy ti njaayich je necy jaydëbi mnejhuiÿgixy co mijcajee ndzojccixy njihuiÿgixy.

### Meecxin ma je pin anajty jibicpi ti tuñ

<sup>5</sup> Per pen jím ma miich ajcxy pinjaty ti yecy tajin mayim co ti ytundigooy, pues ca' nan iich tügpajc tajin mayim jihuÿybich. Nañ jadu'n miich ajcxy nidüg'óciy mjihuiÿgixyp tajin mayin. Jadu'n nmina'ñich co huenjaty tajin mayin miich ajcxy mjihuiÿgixy, jígix ca' anaxy ajcxy nyajtajíp nyajmayíp. <sup>6</sup> Yajhuäcxijp je tzaachypí huidibi miich ajcxy mooyb je migüg huidibi ti ytundigooy. Ti miid jadu'ñi. <sup>7</sup> Jadu'n tzoccy cham co miich ajcxy meecx je migüg jadu'n nej ti ytundigooy, etz nañ jadu'n ajcxy myajjotcugihuiÿpy. Ca' yjeciyty co je migüg anaxy oy jihuÿhuiÿp tajin mayin. <sup>8</sup> Paady ycixp may'ajt nbijctzooyich

ma miich ajcxy co myajniguëxiipy ajcxy co mdzoc y mjhuiy ajcxy je migüg huidibi ti ytundigooy. <sup>9</sup> Iich miich ajcxy ti nijayiy jayhuin miid je migüg ycixpi huidibi ti ytundigooy, jigix jebi nnejhuiyich, pen mguydumyb miich ajcxy iich n'ayuc, o pen ca' mguydungixy. <sup>10</sup> Jadachambi co pinjaty ti ytundigooy ma miich ajcxy, e miich ajcxy mhuinmecxi yi' ypocy, nañ jadu'n nhuinmeecxip iich yi' nej ytundigooy. Com iich co nhuinmeecxyich tûg nmigügich nej ti ytundigooy, jadu'n nduñich miid miich ajcxy ycixpi, com Cristo y'ijxyp ñejhuiyib tûg'óciy tijaty nduunim. <sup>11</sup> Jadiu'n nhuinmeecxi nmigüg ypocy, jigix Satanás, je mujcu', ca' xymimadaacim. Nejhuiyim yajxon nej Satanás mañ'ajt miidity.

### *Pablo ca'p anajty yjotcujc'aty jim Troas*

<sup>12</sup> Co nja'tyich ma je cajp huidibi xiijp Troas, chi ngapxhuäcxa'ñich anajty Cristo y'ayuc ytiy'ajt, etz mij ooy tigiydac nbatyich, nej jebi nduñich ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung.

<sup>13</sup> Per ca' anajty jotcujc nayjihuïyijich. Com ca' nminaybatich je iich ajt nmigüg Tito jim Troas. Paady ycixp ngapxycijxyich miid je mibijcpidiyc ajcxy jim Troas, e nnicxyich jim Macedonia ñaaxjot.

### *Madaacim ma Cristo*

<sup>14</sup> Nyajnajxypich jäygidaacin ma Dios co miid Jesucristo ymic'ajt jatytimy nmimadacypich jabom jabom tûg'óciy huidibi xymidzip'ajtpich ma tûg'óciy naax cajp. Nañ jadu'n Jesucristo ti xymöyich yi' y'ayuc huidibi ngapxhuäcxyypich ma tûg'óciy naax cajp. Je mayjäy ma canaag cajp ooy jäygidaaccixy Cristo y'ayuc. Co ngapxhuäcxich Jesucristo y'ayuc xi ya, jadu'n nipaady nej tûg xuucin huidibi ooy oy xuugy, e y'abojiy xi ya. <sup>15</sup> Co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc ma yi mayjäy huidibi padamb ajcxy y'alma ñidzoocin ooy Dios jäygidägy. E ñañ jadu'n Dios ooy jäygidägy co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc ma yi jääy ajcxy huidibi ajcxy y'alma tigoyaamb. Jadiu'n iich ajcxy ndung nipaady nej jihuïy nboomjójcixich jabom jabom ma Dios yhuinduu miid Cristo ycixpi.

<sup>16</sup> Pinjaty mijpidacp Cristo y'ayuc huidibi ngapxhuäcxyypich, hue' je' y'alma ñidzögamb. E pinjaty ca' mijpidägy Cristo y'ayuc, hue' je' y'alma tigoyaamb. Ooy chachchipity chachmijhuinma'ñity iich ajcxy ndung. <sup>17</sup> Ca' iich ajcxy nduñ jadu'n nej jacnaagity ajcxy huidibi Dios y'ayuc mihuidijtip meeñgixy. Cixyjot huinjot iich jääy nyaj'ixpijccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Com Dios ti xyajnibicyich co yi' y'ayuc ngapxhuäcxich. Miid co nyajpaatim ma Cristo, paady ycixp nduunim jadu'n nej jihuïy nyajpaatim jabom jabom ma Dios yhuinduu.

## 3

### *Je jemybi ayuc tiy'ajt huidibi Dios xymooyim*

<sup>1</sup> Co jadu'n nmina'ñich ¿nej m'ijxcixy nej jihuïy huinjemy nyajtzondäga'ñich ayuc co ndzachnaymayáanigixyich ci'm? ¿Nej mdzojccix co ajcxy nyaj'ixipy tûg tiy'ajt necy co nduñich ma Dios ytung? o ¿Nbijctzohuipich tûg tiy'ajt necy ma miich ajcxy, jadu'n nej nijejity jääy ytungixy? <sup>2</sup> Ca' iich ajcxy ndiy'ajt necy ycopicyty. Com jebi yi mayjäy ajcxy tiy'ajt pigipy ma miich ajcxy mdzinaayin mjugy'ajtin co tudägy ti nyaj'ixpicyich miich ajcxy Dios ytiy'ajt. Jadiu'n miich ajcxy nipaady nej iich ajcxy ndiy'ajt necy yjaayity ma iich ajcxy njot nhuinma'ñ. E jadu'n jääy ajcxy ijxcbipy etz huinjihuïhiipy. <sup>3</sup> Cristo ci'm ti pidägy yi' ytiy'ajt ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ miid je ayuc huidibi ti ngapxhuäcxyich ma miich ajcxy. Jadiu'n miich ajcxy nipaady nej tûg tiy'ajt necy huidibi Cristo ti jaay. E huidibi iich miich ajcxy ti nyaj'ijxcixy ti nyajnimaaygixy. Miich ajcxy ca' jadu'n ocpaatni nej tûg tiy'ajt necy huidibi jääy ti jay miid tinta. Nañ jadu'n ni ca' yjejity je tiy'ajt huidibi cojayip ma tûg tzaadzech. Hue' miich ajcxy janch nipaady nej tiy'ajt necy huidibi je Dios jugypy yjihuïñ ymic'ajt ti jaay ma jääy ajcxy yjot yhuinma'ñ.

<sup>4</sup> Nejhuiyibich tiyudädägy co janch tiy'ajt nej nmina'ñich co Cristo ti xyajnibicyich jada tung miid Dios ycixpi. <sup>5</sup> Ca'p iich ajcxy jebi ci'm madägy ma Dios ytung. Tûg'óciy mic'ajt

etz tiy'ajt jiiby nbáatcixich ma Dios, huidibi miid jébi ndúungixich yi' ytung. <sup>6</sup> Dios ti xymóoygixich mic'ajt co ndunipyich ajcxy ma yi' ytung. Dios ti pidägy ma iich ajt jemybi ayuc tiy'ajt, huidibi miid xy'ane'mim. Jada jemybi ayuc tiy'ajt je Espíritu Santo pidaacp ma ajt njot nhuinma'ñ. E ca' je' yjadu'nity nej je ayuc tiy'ajt huidibi Moisés yjayhui'm jecy'ajty. Miid je Moisés y'ayuc huidibi jaybety ijtp, Dios xymooyim je o'cin. Miid je jemybi ayuc tiy'ajt huidibi je Espíritu Santo yejcpy, Dios xymooyim jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina.

<sup>7-8</sup> Je Dios ycötujcin huidibi Moisés yjayhui'm hue' jaybejty oga'n ma tüt tzaa. E je huin'it tiempo ooy Moisés anajty yhuiñyijp mic y'adixcy miid Dios y'oy'ajtin. E je Israel jää ajcxy ni ca'p je' anajty huaad y'ijxcixy Moisés yhuiñyijp, co anajty ooy mic chach'adiçcxy. E jada Dios y'oy'ajtin huidibi Moisés ymiid, ca' jecy y'ijty. Hue' je' tigooyñip anajty oñydägy'amy. Per pen Dios yaj'ijxip anajty yi' y'oy'ajtin co Moisés moy je jää ajcxy je Dios ycötujcin huidibi ane'm yi o'cin, nügi mi'idiy Dios y'oy'ajtin je jemybi ayuc tiy'ajt huidibi je Espíritu Santo xymooyim. <sup>9</sup> Pen mij anajty oy'ajtin miidity je cötujcin huidibi tuuñ co y'anem' ma iich ajt nbocy n'o'cin. Nügi mij'oy'ajtin miidity Dios y'ayuc ytiy'ajt je jemybi huidibi minaamb co Dios jébi xyaj'ahuimbijtim tudägy. <sup>10</sup> Jébi nminaanim co je jecyip cötujcin y'oy'ajtin ca' yi' ytimytiijity co nyajquipxyihuaanim miid je jac'oybi oy'ajtin huidibi Dios y'ayuc ytiy'ajt jemybi ymiid. <sup>11</sup> Com pen ymiid oy'ajtin je cötujcin huidibi ymic'ajt ca' y'ida'ñ huinixii huinitiempo, nügi oy'ajtin miidity Dios y'ayuc ytiy'ajt jemybi huidibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina.

<sup>12</sup> Miid co njijp'ijxim je oy'ajtin huidibi Dios xymöhuaanim miid je jemybi y'ayuc, paady ycixp ngapxhuäcxim Dios y'ayuc huinmic jotmic. <sup>13</sup> Ca' jadu'n nduunim nej Moisés idiiçch jecy'ajty co anajty miidity yhuiñyijp huingobe'nii, jigix ca'ydi Israel jää ajcxy ixy nej je' anajty ytigoy je Dios y'oy'ajtin huidibi anajty quëxiçp ma je' yhuiñyijpin. <sup>14</sup> Per yi Israel jää jecy'ajty ca' ajcxy yajxon huinjihuüy ti anajty Dios ytumyb miid Moisés, ixti chambaadni yi Israel jää ajcxy ca' yajxon huinjihuüyigixy co ajcxy capxcixy je ayuc huidibi Moisés yjayhui'm. Jadu'n nipaady nejjihiüy Moisés chambaadni y'ityñi huingobe'nii. Co ajcxy mibigipy je Cristo, huin'it ajcxy huinjihuüipy, e jadu'n je' paadipy nej jihuüy Moisés ti ñayhuingobe'ndüdyii. Co yi Israel jää ajcxy mibijccixipy Cristo, e ijkjip ajcxy Dios y'oy'ajtin, huin'itni ajcxy huinjihuüipy Dios y'ayuc ytiy'ajt je jecyip. <sup>15</sup> Ixti chambaadni co yi Israel jää ajcxy capxcixy je migooxpí libro huidibi Moisés yjayhui'm, ca' ajcxy huinjihuüy yajxon Dios y'ayuc, jadu'n nipaady nej ajcxy yhuinma'ñ ymädity. <sup>16</sup> Pinjaty jothuimbijtp, e mibicy iich ajt nHuindzin Jesucristo, oyiiyñip yi' yhuinma'ñ, e yhuinjihuüipy Dios ytiy'ajt. <sup>17</sup> Je Huindzin Jesucristo, yi' je' Dios yjihui'ñ ymic'ajt ymiid. E ma Dios yjihui'ñ ymic'ajt yajpaady, Dios yi' yi' jadu'mbi jää ajcxy yajnihüätzictutp ma yi' Dios ycötujcin je jecyip. <sup>18</sup> Paady ycixp tüt'öciy iich ajt jadu'n nipaady nej tüt ijk ma nni'ijxim ajt nHuindzin Jesucristo y'oy'ajtin. Com ca' jadu'n patni nej jihuüy n'ijtim huingobe'nii. E nañ jadu'n iich ajt njacyujcejtim n'oy'ajtin, jaydëbi nguiqujatytiiyim miid Cristo. Com jabom jabom iich ajt nügi nbaatim n'oy'ajtin ma Cristo. Jada je' huidibi je Dios yjihui'ñ ymic'ajt ytumyb ma ajt njot nhuinma'ñ. E iich ajt nHuindzin Jesucristo ti pidägy Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma ajt njot nhuinma'ñ.

## 4

<sup>1</sup> Com Dios ti xypa'ayooiyich, e ti xyajniibicyich co ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc ytiy'ajt jemybi, paady ycixp ca' njotmetzcüyich. <sup>2</sup> Per ooy ti njijpcodijiiygixyich ti njijpcogapxiygixyich yi' jää ajcxy y'ayuc huidibi ajcxy ytungixyp etz ycapxcixpy ayüch ameech, etz huidibi oymidzöyduuni. Ca' iich ajcxy ti nduñich miid jibic-huinma'ñ. Nañ jadu'n ni ca' nyajtigájtzixich Dios y'ayuc. Hue' janchtiy ngapxpich ajcxy huidibi janchip. Jadu'n nyaj'ixpijccixich yi' jää ajcxy, jaydëbi ajcxy jotcuje ñayjihuüyigixy ma

Dios yhuinduu. <sup>3</sup> Yí jää ajcxy huidibi niçxy y'alma ytigoyaangixy ca'oydactuuby, ca' ajcxy huinjihuüy Dios y'ayuc oybi nej jëbi ajcxy y'alma nüdzögipy. Jada je' je ayuc huidibi ngapxhuäcxcixpich. Pinjaty ajcxy y'alma nüdzögip yhuinjihuüy ajcxy jada ayuc. <sup>4</sup> Yí' ajcxy huidibi y'alma tigoyaanip ca' mibijccixy Dios y'ayuc, com Satanás huidibi ane'mb ya naaxhuiñ ti yajmädyii ajcxy yhuinma'ñ. Ca' je' ajcxy huinjihuüy Cristo y'ayuc oybi. Cristo tú'ciy yaj'ixy, tú'ciy miç'ajt miidity, nej Dios yaj'ixy nej Dios miç'ajt miidity. E Cristo y'ayuc jadu'n nipaady nej tüg mijticxin huidibi Satanás ti ahuijtzrucy ca'ydi yticxy ma je' ajcxy. <sup>5</sup> Co iich ajcxy ayuc ngapxhuäcxxyich, ca' iich ajcxy ngapxhuäcxxy ngi'm'ayuc ngi'mdiy'ajt. Hue' iich ajcxy ngapxhuäcxyp Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. Ngapxhuäcxxyich ajcxy co Jesucristo nihuindzin'ajttaayb tüg'öciy. E nañ jadu'n ngapxhuäcxxyich ajcxy je tiy'ajt co iich ajcxy jadu'n naydijiygixyich nej jihuüy miich ajcxy xytumbi'adyii miid Cristo ycixpi. <sup>6</sup> Je Dios huidibi jecy'ajty ane'm co huen tiicxin ji'aty huidibi codiicxiip ma ycoodzity, yi' ti xymooyim y'ayuc ytiy'ajt. Yí' y'ayuc tim jadu'n nipaady nej tüg tiicxin nmii'd'ajtim ma ajt njot nhuinma'ñ, jigix jëbi n'ijxim je Dios y'oy'ajtin huidibi quëxicip ma Jesucristo yhuiñyijp.

### *Je jugy'ajtin co nmibijcim*

<sup>7</sup> Je Dios y'oy'ajtin oybi nmii'd'ajtim ma ajt njot nhuinma'ñ, iich ajt ca' ni ti miç'ajt nmii'd'ajtim ma ajt ngi'mjot ngi'mhuinma'ñ. Jadu'n Dios pidägyñi yi' y'oy'ajtin ma iich ajt, tim jadu'n nej jää ajcxy pidaaccixy pi'cmeeñ ma pi'c'idzimboch. <sup>8</sup> Oy iich ajcxy nminaxyich nyajnaxyich may ayo'n, per ca' ndajy nmayich ajcxy anaxy. Ooy nhuinmay'ahuidijtcixyich miid je tzaachhypi ayo'n ycixpi, per ca' nhuinma'ñydigóoygixyich. <sup>9</sup> Oy iich ooy nmidzip xy'ixhuidityich xypahuidityich, per Dios ca' xy'ixmachich. Canaag'oc iich nmidzip ti xycuwy ti xyjibipyich. Per ca' iich njugy'ajtin ti ytigoooy. <sup>10</sup> Hueñyma'amyity nhuidityich ajcxy nmii'dich je tzaachi'au ma nniniçxich, ma jää ajcxy ti xychaachytüungixich. Je' je' je ijxpejt co nhuidityich o'cin jijp'am, tim jadu'n nej Jesús anajty huidity o'cin jijp'am. Ngöbijcypich jada tzaachhypi, jigix tüg'öciy jää ajcxy nejhuihuip co Jesús xypubejtpich xypudigiiyibich. <sup>11</sup> Namí jacjugy'ajtnich ajcxy, o'cjiip'am iich ajcxy nhuidijtcixy jabom jabom miid Jesús ycixpi, jigix jëbi tüg'öciy jää ajcxy nejhuihuip co Jesús xypubejtcixyp xypudigiiyigixyp. <sup>12</sup> Jadu'n ndzinäyich o'cjiip'am, jigix miich ajcxy miid'adip jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy.

<sup>13</sup> Jaybety ymiñ ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'ñ: "Ti nmibicyich, e paady ycixpi ti ngapxpidzimyibich nej ti nmibicyich." Tim jadu'n nej Dios ñecy ymina'ñ, nañ tim jadu'n iich ajcxy yminaangixy co nmibijccixyich Dios, e paady ngapxpidzimgixyich nej nmibijccixyich. <sup>14</sup> Com nejhuiiyim jadu'n nej Dios yajjugypijcy Jesús co y'o'cy. Nañ tim jadu'n Jesús xyajjugypigaanim jadüg'oc miid Dios ymic'ajt co anajty n'o'cim. E quipxyi miid miich ajcxy xyajniçximip ma Dios yhuinduu. <sup>15</sup> Tüg'öciy tzaachhypi huidibi nminajxypich nyajnajxypich, hue' nminaxyich nyajnaxyich miid miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi. E co anajty Dios jactuñ may'ajtin miid jacjadyii mayjäy ajcxy, nañ jadu'n mayjäy yajnájxcixipy jäygidaacin ma Dios, jigix jëbi mayjäy iibáatcixipy capxpáatcixipy Dios.

<sup>16</sup> Paady ycixpi ni mina xii, iich ajcxy ngajotmetzcihuaangixy. Oy iich ajcxy nniniçx yjaccominajc'idich jabom jabom, per iich ajcxy njot nhuinma'ñ nügi miç'ajt paady jabom jabom. <sup>17</sup> Je tzaachhypi je ayo'n huidibi nminajxim nyajnajxim ya naaxhuiñ, ca' yi' ytimyijiity. Cixip naxip yi'. E miid co nminajxim nyajnajxim tzaachhypi ayo'n, huin'it nbaatim oy'ajtin nügi ymijity y'oyity huidibi ca' ycixipy naxipy ni mina. <sup>18</sup> Ca' huaad iich ajt nhuinma'ñ nbidaacim ma huidijaty cixamb tigoyamb. Tüg'öciy tijaty yaj'ijxp yajhuindicxp ya naaxhuiñ, cixip tigoyip yi'. Per huidijaty ca' yaj'ixy yajhuindicxy, idip yi', ca' ycixipy ytigoyipy nimina.

## 5

<sup>1</sup> Com nnejhuiyim co n'o'cim, naaxnix co huidibi nmiiid'ajtim ya naaxhuiñ cixamb tigoyamb yi'. Dios ymiiid ni'ixi' jiiby tzajpjoty huingbi ninicx huidibi yi' ti cojy huidibi xymöhuaanim. Je ninicx huidibi xymöhuaanim jadu'n nipaady ma ajt n'alma nej tûg tijc huidibi tinaayb huinixi' huinitiempo. Tûg tijc huidibi Dios ti cojy, ca' nan huidibi jäy ajcxy ti cojcixy. <sup>2</sup> Janch tiy'ajt co ca' ooy jocuyc ndzinaayim ya naaxhuiñ miid ajt nninix. Ooy njip'ijxim mina nbadaanim ajt je nninix huidibi nmiiid'adaanim jiiby tzajpjoty. <sup>3</sup> Je' nninix xyüdzim tim jadu'n nej co tûg jemyhuit nyajtigiiyim, ca'ydi n'ijtim nihuadz. <sup>4</sup> Nami njactzinaayim ya naaxhuiñ miid ajt nninix, ca' ooy jocuyc nayjihuiyim. Ooy xyajtajim xyajmayim je tzaachyp i ayo'n huidibi nmianajxim nyajnajxim. Ca' nan co ca' ndzojcim ajt nninix, o co nyajtigoyaanim ajt nninix. Hue' ndzojcim co nmiiid'ajtim jemybi jugy'ajtin jemybi ninicx jigix co ajt njugy'ajtin huidibi cixamb tigoyamb, ahuimbidip yi' jemybi jugy'ajtin huidibi ca' yciipy ytigoyipy. <sup>5</sup> Dios yi' ti yaj'oyiy je jugy'ajtin huidibi nmiiid'ajtim cham, jigix jebi nmiiid'ajtim huingbi jugy'ajtin huidibi ca' yciipy ytigoyipy ni mina. Dios ti xymoyim je Espíritu Santo je' je' tiy'ajt ma iich ajtin co nbadaanim jemybi jugy'ajt jembyi ninicx.

<sup>6</sup> Jabom jabom iich ajt jocuyc naybidaacim. Nejhuiyim co nami n'jactzinaayim miid ajt nninix, ca' nmiiid'ajtim jemybi ninicx, ca' nyajpaatim ma ajt nHuindzin Jesùs chinay. <sup>7</sup> Je' nninix xyüdzim tim jadu'n nej co tug jemyhuit nyajtigiiyim, ca'ydi n'ijtim nihuadz. <sup>8</sup> Jocuyc etz jomtic nayjihuiyim. Nigi jocuyc ixyipy nayjihuiyim, e ooy njatojcim co mic'amy ixyipy n'ijxmajtzim jada ninicx, jigix nicxy ndzinaydacpijcim ma ajt nHuindzin Jesùs chinay. <sup>9</sup> Paady ycixp jadu'n njacjuy'ajtim njactzinaayim jigix jebi ajt nHuindzin Jesùs jäygidägipy ajt ndzinaayin. Ca' nejity pen njactzinaayim ixyipy miid ajt nninix, o pen tzojc n'ijxmajtzim ajt nninix ixyipy, e nicxim ma Jesùs yajpaady. <sup>10</sup> Nidüg'ociy iich ajt nayguexigaanim ma Cristo ytividundac, e jiiby nidüg nidüg paadip huidi anajty nipidziimip jadu'n nej anajty ti chinay, pen oy, o ca' y'oyity.

*Je ayuc tiy'ajt huidibi nicy'ajt cidägy'ajt miid*

<sup>11</sup> Com nejhuiyim co copicy nhuindzigiyyim ajt nHuindzin Jesucristo, paady ycixp miätagy nyajmibicyich yi mayjäy ajcxy Cristo ytiy'ajt. Dios ñejhuiyb co tudägy iich njot nhuinma'ñich. E nañ jadu'n ndzoccyich co miich ajcxy mnejhuiygixipy co tudägy iich njot nhuinma'ñich. <sup>12</sup> Ca'p iich ajcxy yam naygapxpáatigixy jadüg'oc co iich ajcxy ooy n'oyjäity, o co iich ajcxy ooy oy ndungixyich. Hue' janchtiy lugar nyejcpich, jaydëbi miich ajcxy xycapxpadiyich etz jocuyc mnayjihuiygixipy miid iich ajcxy ycixp. Jigix jebi miich ajcxy m'adzohuip yi jäy ajcxy huidibi capxpatp pinjaty yhuiñjip ooy oy yquexigy, e ca' ajcxy tuñ cuendi pen je' miid oyjot oyhuinma'ñ, o pen ca'. <sup>13</sup> Pen minamb jäy ajcxy co iich nlocity, huen xyajnajxcixyich loci miid Dios ycixp. Pen jäy minaangixp co oy huinma'ñ nmiiididyich, jebi jadu'n ajcxy xyajnajxcixyich jadu'n nej oy huinma'ñ nmiiididyich miid miich ajcxy m'oy'ajtin ycixp. <sup>14</sup> Com Cristo ooy xychojcim xyjihuiyim, paady ycixp njatytimcapxymidoohuim Cristo. Com nnejhuiyim ajt nidüg'ociy tiyudägy co Cristo y'o'cy miid ajt nbocy ycixp, e paady ycixp jadu'n nipaady nej jihuñ nidüg'ociy iich ajt ti n'o'cim quipxyi miid Cristo. <sup>15</sup> Cristo o'c miid tûg'ociy jäy ajcxy ycixp, jigix co tûg'ociy jäy ajcxy huidibi jactzinaayb jacjuy'ajtp, ca' ajcxy yajtungixipy yci'mjot yci'mhuinma'ñ ma ajcxy chinaayin. Huen ajcxy tzinaaygixy miid Cristo ycixp huidibi o'c miid yi' ajcxy ycixp, etz yjugypijcy jadüg'oc miid yi' ajcxy ycixp. <sup>16</sup> Miid co ndzinaayim miid Cristo ycixp, paady ycixp ca' ndunim cuendi naaxhuiñjäy ajcxy nej ñayñigápxigixy nayñimiydáacigixy. Jayip ca'ní anajty nmibijcim, ooy anajty ndunim cuendi nej jäy ajcxy ñayñigápxigixy nayñimiydáacigixy. Jadachambi etz yjacnicxn xii tiempo, ca' ndunim cuendi nej naaxhuiñjäy ajcxy capxcixy miydaaccixy. <sup>17</sup> Com tigachjaty cham nhuinjihuiyich Cristo, paady ycixp

pinjaty yajpatp ma Cristo, jemyjot jemyhuinma'ñ je' ymiid'ajtnip, jadu'n nipaady nej jihuÿ ti ma'xung'aty huinjemy. Je jot je huinma'ñ huidibí anajty ymiid co anajty ca'ni mibicy Cristo, ti je' ñajxtäy, jadachambi ac jemyjot ac jemyhuinma'ñ ti y'ahuimbijttäy.

<sup>18</sup> Tüg'óciy tijaty huidibí ya yajpatp, jiiby chooñ ma Dios, Dios yaj'oyiyday. Miid huidijaty Cristo ytuun miid iich ajt ycxipi, jetcuyc n'ijtim miid Dios. E Dios xyajnibijcich co ngapxhuäcxyich Dios y'ayuc jadu'n nej jää ajcxy jëbi ajcxy jetcuyc y'ijtcixy miid Dios.

<sup>19</sup> Jadu'n nminaanim co Dios ymiid'ijtpy Cristo. E Dios tuun quipxyi miid Cristo co yi' yaj'oyiy je tzip nej naaxhuiñjäy ajcxy midzip'aty Dios. Dios ca' yajcomidohua'ñ jää ajcxy ypcocy huidibí mibijccixp Cristo, miid co Cristo ti yajpocynihuächyii. E Dios ti xyajnibicyich co ngapxhuäcxyich yi' y'ayuc nej jää ajcxy jëbi paadip pocyhuinmeecxin, etz nañ jadu'n paadip jetcuyc'ajtin ma Dios. <sup>20</sup> Paady nhuidityich miid Cristo ycxipi ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc. Jadu'n huimbizimy nej jihuÿ miich ajcxy Dios xyminuctaaccixy miid iich n'ayuc jigix mmibijccixpy Cristo y'ayuc. Paady ngodinäyich Cristo co nmminuctacypich miich ajcxy. Jothuimbijtcix nej mdundigooygixy miid Dios ycötujcin e Dios xyhuinmeecxiip ajcxy mbocy, jigix jetcuyc m'idipy ajcxy ma Dios. <sup>21</sup> Cristo ca' ma ytundigooy, per miid ajt nbocy ycxipi Dios yajnajx je Cristo jadu'n nej tüg pocyjäy. Jadu'n Dios ytuñ miid je Cristo, jigix co iich ajt n'ijtim ma Cristo, nbaatim je tudägy'ajtin huidibí Dios chojcpy nmiid'ajtim.

## 6

<sup>1</sup> Iich ajcxy etz miich ajcxy quipxyi nduunim ma Dios ytung. Nminuctacpyich miich ajcxy co mgöbigipy ajcxy je may'ajt je oy'ajt huidibí Dios ti tuñ miid miich ajcxy ycxipi, ca'ydi ñaadigÿaty Dios ytung. <sup>2</sup> Com jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy ma Dios jadu'n ymina'ñ:

Co je xii tiempo ti patni, ti iich miich m'ayuc midooohui. Ti nbubety nbudigÿich je huin'it xii je huin'it tiempo co ti yhuaad'aty mina jää ajcxy y'alma ñüdzögipy. Jadachambi xii tiempo ti yhuaad'ajtni mina jëbi Dios xyñidzoocim ajt n'alma.

<sup>3</sup> Ca' pin n'adzipyich co nduñich ma Dios ytung, jigix ca'ydi pinjaty ymina'ñ co ca' oy nduuñich. <sup>4</sup> Nañ jadu'n ca' n'adziba'ñich miich ajcxy. Niñi ndzocich co ñiguëxigip tüg'ociy iich ndung co nduuñich miid Dios ycxipi. Ooy nyajtuñich meextujcin. Ooy nmecxtucyich ayo'n etz tzaachypi. Ooy nyajmayjatyich nhuit nducxy ngaayin n'uucin. Ooy iich ndzinaayin chipity. <sup>5</sup> Ti ajcxy xyci'atyich, ti ajcxy xypidáacixyich pujxtigoty. Ti jää ajcxy xymibidiçyich, e ooy ajcxy yhuaangixy yjihuiygixy. Ti tzaachypi nminalaxy nyajnaxyich ma ndungich. Minaajity canaag xii ca' nmäyich, e minaajity ayuu n'ityich.

<sup>6</sup> Nyajniguëxícp yich ajcxy co iich ndungixyich miid Dios ycxipi, miid co huädz jot huinma'ñ nmiididyich ajcxy. Ca' ma jibicpi nmiididyich ajcxy, miid co n'ixpíjccixyich ma Dios ytiy'ajt. Ooy meextujcin nmiididyich ajcxy. Ooy iich ajcxy nba'ayooiyich nmigügtijcich. Dios yjihui'ñ ymic'ajt yajpatp ma iich ajcxy njot nhuinma'ñ. Ooy iich miich ajcxy ndzojccixy njihuiygixy cixyjot huinjot. <sup>7</sup> Nyajniguëxigpy iich ajcxy co ndungixyich miid Dios ycxipi, miid co ngapxhuäcxcixyich Cristo y'ayuc ytiy'ajt tudägypi, e nañ miid co nmiididyich ajcxy Dios yjihui'ñ ymic'ajt, etz miid co nmiididyich ajcxy ca'pxy Dios ytiy'ajt tudägypi. Miid yi' ytiy'ajt tudägyp nyajmibicyich jää ajcxy, etz miid yi' ytiy'ajt naygohua'ñyijich ma nmidzipich. <sup>8</sup> Minaajity jay xycapxpáadygixyich; minaajity jää ajcxy xyñigapxy xyñi'oñiygixyich; minaajity jää yminaangixy co oy nduuñich; minaajity jää yminaangixy co jibic nduuñich; mina ngamina jää xytjicixyich co n'indáaccixyich; e minaajity jää yminaangixy co tiy'ajt ngapxpich. <sup>9</sup> Minaajity jää yminaangixy co ajcxy ca' xy'ixy'ajtigixyich; e minaajity jää yminaangixy co ooy oy xy'ixy'ajtigixyich; e minaajity ayo'n jijp'am o'cin jijp'am nhuidijtcixyich. Per jactzinaaybich ajcxy jadu'n. Ti je tungmiidpi xychaachytungixyich, per ca' iich ajcxy xyaj'o'cyi. <sup>10</sup> Ooy iich ajcxy njatajci

njamaaygixy, per jabom jabom jocuyc nayjihuüygixyich. Ayoobi iich ajcxy ca' ti meeñ etz ca' ti pidägy nmiid'ajtcixyich. Per nañ jadu'n mayjäy oy'ajtin pada'ñ ma Dios miid iich ajcxy ndung ycixpi, jadu'n jada oy'ajtin nipaady nej meeñ etz nej pidägy. Oy ca' meeñ etz ca' pidägy nmiididyich ajcxy, per nmiidich ajcxy tük'óciy huidibi nimina ca' ycixy ytigooy.

<sup>11</sup> Mígügtjc ajcxy, huidibi yajpatp jím Corinto, ti nmiidcapxcixy ti nmidiemiydaaccixy ma jada necy miid tük'óciy tudägy'ajt. Ti ngapxyich nmiydägyich nej njot nhuinma'ñ nmiididyich. <sup>12</sup> Ca' iich n'ixmach nej iich miich ajcxy ndzojccixy njihuüygixy cixyjot huiniyot. <sup>13</sup> May'ajt nbijctzooybich ma miich ajcxy co xyajniämähuibich nej miich ajcxy mjot mhuinma'ñ miidity tím jadu'n nej ti nduuñich miid miich ajcxy. Jadu'n may'ajt nbijctzooyich ma miich ajcxy nej ungddeedytjc ajcxy oy'amy y'ung ajcxy iihuijcixy capxhuijcixy.

### *Iich ajt je' ma Dios jugypi chinaayin*

<sup>14</sup> Miich ajcxy, ca' mdungmujccixy m'ayoomujccixy miid jää ajcxy huidibi ca' mibijccixy Cristo. Com ca' huaad tudägyjäy ajcxy miiddzinaaygixy jää ajcxy huidibi ca' tudägy huinma'ñ miidity. ¿Nej jëbi je huidibi tiy'ajtip yfügäjäy miid huidibi ca' ytiy'ajtity? ¿Nej jëbi pinjaty tiy'ajt miid miid'adipy pinjaty huidibi ca' tiy'ajt miidity? Je huidibi tiy'ajt miid jadu'n nipaady nej chinäy ma jin ytiicxin. E je huidibi ca' tiy'ajt miidity nípatp nej jihuüy chinäy agootzuuby. <sup>15</sup> ¿Nej jëbi Cristo etz Satanás ñay'ayuc-huinjihuüygixy? ¿Nej jëbi tük mibijcpí yajtugiyy yhuinma'ñ miid tük huidibi ca' ymibicy? <sup>16</sup> Ca' ni nej jëbi tzaadzech quipychech y'adipy ma Dios ytiyc. Com yi' ajcxy huidibi tzaadzech ojadajtp ca' ajcxy yhuinma'ñ yfügäjäy miid Dios ytiy'ajt. Je Dios juugypi ymiiid chinaydac ma iich ajt njot nhuinma'ñ, paady ycixp jadu'n iich ajt nipaady nej Dios ytiyc. Com jaybety y'ity ma Dios jadu'n ymina'ñ:

Ndzinaydac nbidägaamybich ma yi' ajcxy. Huididaamybich ma yi' ajcxy yajpaady. Yi' ajcxy iich xyDios'adaanip. E iich ajcxy yi' njäy'adaanip.

<sup>17</sup> Paady nañ jadu'n ajt nHuindzin Dios yminañ: Copicy co miich ajcxy m'ixmadzipi yí jacjadyii jää ajcxy, e tzinaaygix abicy. Ca' ajcxy mnijot'adipy je jibicpi, huin'it iich miich ajcxy ngöbigipyich.

<sup>18</sup> Iich miich ajcxy xymiiid'adipyich jadu'n nej jihuüy iich miich ajcxy xyTeedy'adyii. E jadu'n miich ajcxy m'adipy nej iich nmang n'anäg.  
Jadu'n je mijpi Dios ymina'ñ.

## 7

<sup>1</sup> Miich ajcxy huidibi ooy ndzocy njihuüyich, com Dios jadu'n ymina'ñ co tzinaydac pidäga'ñ ma ajt njot nhuinma'ñ, paady ycixp tzoc yajhuaatzim ajt njot nhuinma'ñ, etz ma ajt n'espíritu, e jadu'n Dios nhuindzigiyyim etz nyajmij'ajtim cixyjot huiniyot.

### *Co ajcxy jothuimbijt ma Dios huidibi ajcxy jím Corinto*

<sup>2</sup> Tungix may'ajt xycöbigipich miich ajcxy cixyjot huiniyot. Ca' iich ajcxy ni pin ti nmidundigóoygixyich, nañ jadu'n ca' ni pin iich ajcxy ti nyaj'ixpíccixyich jibic-huinma'ñ. Nañ jadu'n ni ca' iich ajcxy pin ti nhuin'iiñich. <sup>3</sup> Ca' jadu'n nmina'ñich miid co nyajpocycähua'ñich miich ajcxy. Com jadu'n jacjayijp ti mina'ñich co ooy ndzocy njihuüyich miich ajcxy, tú'cìy ajcxy ndzinaayim, e tú'cìy ajcxy n'o'cimipy. <sup>4</sup> Ooy iich miich ajcxy njot'amij'adyijich. Ooy iich miich ajcxy ngömaaygixy. Ooy jocuyc nayjihuüyijich miid miich ajcxy ycixpi. Oy njayajpaadyich tzip aguyc ayo'n aguyc, per co njäyamechich miich ajcxy, jocuyc nayjihuüyijich.

<sup>5</sup> Nej iich ajcxy nja'ty ya Macedonia, ca' njotcuyc'ajtcixyich. Hue' nyajpaadyich ajcxy tzip aguyc capxy aguyc huen ma'amyity. Jää ajcxy xymidzip'ajtpich, etz nañ jadu'n tzigiyyibich jotjoty huinma'ñjoty. <sup>6</sup> Per Dios je huidibi yajjotcugiiyb yajjotmicpíjcp pinjaty tajp mayb, yi' ti xyajjotcugiiyb co Tito yja'ty ya ma iich nyajpaady co jím choñ ma

miich ajcxy. <sup>7</sup> Ca' nan ti njotcugiyich miid tim jeyi co Tito ti xyñijädyich. Hue' ti njotcugiyich co yi' ti xyñimäyich jadu'n nej yi' jocuyc'ajtin ti paady ma miich ajcxy. Yi' ti xyajmiedmädägyich jadu'n nej miich ajcxy tajin mayin mjihuiygixy miid mbocy ycixpi. E nañ jadu'n nej mhuinmaaygixy nej nyajpaadyich. E miid jada ayuc nigi ti njotcugiyich.

<sup>8</sup> Ich ca' ndajy nmayich miid co iich miich ajcxy ti nyajtajcixy ti nyajmaygixy miid je necy huidibi ajcxy nyajniguejx. Oy anajty ti njajihuÿich jomay co nnejhuÿich co miich ajcxy ooy mdajy may tûg xii meitz xii miid iich nnecy ycixpi. <sup>9</sup> Jadachambi ooy jocuyc' nayjihuÿijich. Ca' nminaanim miid je tajin je mayin ycixpi huidibi miich ajcxy anajty miid jocuyc'ajtpich, com co je tajin je mayin ajcxy ti xyajjothuimbijtcixy, Dios ti jäygidägy jadu'n nej miich ajcxy ti mmimadaaccixy je tajin mayin. E ca' iich ti ndundigooyich ma miich ajcxy co ajcxy njotmaymoy. <sup>10</sup> Com Dios yjäygidacpyi co jäy njothuimbijtcixy, miid co taj may ñayjihuÿigixy miid ypocy ycixpi. E co ajcxy yjothuimbijtcixy, huin'it ajcxy je y'alma riidzoocin paadipy. E ca' je' huaad nidajim nimaayim co ajcxy y'alma ñidzögy. Co jäy ajcxy nidajcixy nimaaygixy huidi yajpat ya naaxhuiñ, e ca' yjothuimbijtcixy, jadu'ñi nicxy je o'cin nipatcixy. <sup>11</sup> Miid je tûgpi jäy ypocy ycixpi ti mbaatcixy je tajin mayin. Miich ajcxy jadu'n ti mmecxtujccixy je tajin mayin jadu'n nej Dios jäygidägy. Tungix cuendi jada' cham nej ti yhuimbizimy. Tiydudägy janch cham ti mdiydungixy miid je pocy ycixpi. Ti xyajjotma'tcixy, e ti xy'adzigiyyixy, e ni'ixiy miich anajty m'ijtcixy co mdzaachytunaangixy je huidi ti ytundigooy. E miid jada ycixpi ti miich ajcxy myajniguëxicci, co ca' miich ajcxy ti pocy mmidity ma jadayaabi huinma'ñ. <sup>12</sup> Co iich miich ajcxy jayhuin nijayiy, ca' nminaanim miid je' ycixpi huidibi anajty ti ytundigooy. Nañ ca' nminaanim miid je huidibi anajty ti yajmidundigooy. Nijayiyich miich ajcxy, jigix jebi mnejhuiygixy je tiy'ajt nej Dios tzoc y nduuñich miid miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi. <sup>13</sup> Com miich ajcxy ti mmijottigooyb Dios ytiy'ajt, paady ycixpi miich ajcxy ti mbaatcixy jocuyc'ajt, e nañ jadu'n iich ajcxy ti nbáatcixyich jocuyc'ajt miid miich ajcxy ycixpi. Nañ jadu'n ooy ti njotcugiyich ajcxy miid co Tito ooy chachjotcuycity. Oy'amy miich ajcxy ti mgöbijccixy Tito, paady yi' ooy ti yjotcugiy miid miich ajcxy ycixpi.

<sup>14</sup> Co ti nnimäyich Tito co njot'amij'adyiijich miich ajcxy, ca' ti tzo'ydu'n ti nbaadyich, co yi' oy ti xycō'ixiyyixy. Nigi oy ti yhuimbizimy miid co tûg'ociy ayuc huidibi iich miich ajcxy ti nyajnimäy ti yhuimbizimy co yjanchity. Nañ jadu'n ti yhuimbizimy co yjanchity jadu'n nej ti nnimiydacyich miich ajcxy miid Tito co njot'amij'adyiijich miich ajcxy. <sup>15</sup> Jadiu'n nej co Tito oy miich ajcxy xycogapxiy, yi' ooy nigi xychojccixy xyjihuÿigixy co yi' nejhuÿ jadu'n nej miich ajcxy mmijottigooygixy iich n'ayuc, jadu'n nej mgapxymidoohuaangixy. E nañ jadu'n co yi' ijxy nej miich ajcxy yi' mgöbijcy miid tzig'ñ jihuÿñ. <sup>16</sup> Ooy jocuyc' nayjihuÿijich, ooy njot'amij'adyiijich miich ajcxy.

## 8

### *Ycüejtcixy miid oyjot oyhuinma'ñ*

<sup>1</sup> Jadügnax, miich ajcxy migügtiyc, nyajnejhuÿhuaamybich nyajmiedmädägaamybich miich ajcxy, jadu'n nej Dios may'ajt oy'ajt tuñ miid je mibijcpidijc ajcxy huidibi xii ya yajpatp Macedonia. <sup>2</sup> Je mibijcpidijc huidibi ya yajpatp ti ooy ajcxy minaxy yajnaxy tzaachypi etz ayo'n. Per ca' ñejity, ooy ajcxy jocuyc' yajpatcixy. Nañ ayoobi ajcxy, per ti ajcxy may meeñ yajmujccixy, jadu'n nej jihuÿ ajcxy ycomeeñity. <sup>3</sup> Ich testigo co je migügtiyc miid yci'm tzojcin meeñ yejccixy, nej jebi ajcxy ymadaaccixy miid meeñ, ixti anaxy ajcxy yejccixy. <sup>4</sup> Ooy xyminucxtägyich ajcxy co n'aixihuibich ajcxy co jebi ajcxy meeñ yajmujccixy huidibi miid pubedaangixy jacjadyii je mibijcpidijc. <sup>5</sup> Nigi anaxy ajcxy ooy meeñ yajmujcy ca'ydi jadu'n nej anajty njijp'ixyich. Jayijp ajcxy ñayyejcí ma ajt nHuindzin Jesucristo, e huin'it ajcxy ñayyejcixy ma iich ajcxy jadu'n nej Dios tzoc.

<sup>6</sup> E chi jada' iich ajcxy ooy nm̄inucxtacy Tito co huen nicxy jadüg'oc ma miich ajcxy. Huen nicxy yajcixy yajmay huidibi ti yajtzondägy ma miich ajcxy. Co huen je meeñ yajmujctäy huidibi cixyjot huinijot miid mbubedaangixy je mibijcpidijc ajcxy huidibi yajpatp jim Jerusalén. <sup>7</sup> Miich ajcxy n̄igi ooy mmadaaccixy, ca'ydi jacpinjaty ma tūg'ociy Dios ytung. Ooy mij mibijcīn miich ajcxy miidity. Ooy myaj'ixpijccixy Dios yt̄y'ajt. Ooy mm̄ijottigooygixy mguydunaangixy iich n'ayuc. E nañ jadu'n ooy miich ajcxy xychojccixy xyjhuiiygixyich. Nañ ooy ndzocyich co miich ajcxy n̄igi pubejtin myegipy ma je mibijcpidijc huidibi jim Jerusalén.

<sup>8</sup> Ca' jadu'n n'anem'yiich co mbubéjtcixipy je migügtijc huidi jim Jerusalén. Hue' ndzocyich co miich ajcxy mnejhuihuipy jadu'n nej yi jacjadyii mibijcpidijc yhuinmañ bidaaccixyp ci'm co pubedaangixy je ymigügtijc jim Jerusalén. Jadu'n mdunipy ajcxy jigix j̄ebi nnejhuihuibich pen janch tiy'ajt jadu'n co mdzojccixy mjihuiiygixy yi jacjadyii mibijcpidijc. <sup>9</sup> Com miich ajcxy mnejhuiiygixyp jadu'n nej ajt nHuindzin Jesucristo mijmay'ajt mij'oy'ajt tuñ miid iich ajt ycixpi, jadu'n Jesú斯 nipaady nej tūg mijcomeeñybí jiiby tzajpjoty, miid co yi' xychojccim xyjhuiiyim mijcajee, chi yi' ixmajztay yi' y'oy'ajtin jiiby tzajpjoty co ycidacy ya naaxhuiñ etz y'ayooy ya. Miich ajcxy ca' anajty ti miidity jiiby tzajpjoty, per jadachambi mbadaangixyp mij'oy'ajtin jiiby tzajpjoty.

<sup>10</sup> Miid miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi, ma jada necy nmooybich miich ajcxy ngapxhuijin jadu'n nej j̄ebi huaad mdungixy oyjäy'ajtin. Jac'oy co miich ajcxy myajcixipy je huidibi ajcxy myajtzondac jadöjimijt. Miich ajcxy jacjayijp ca'ydi jac ni pinjaty ti myajtzondaaccixy meeñ yajmugii huidi miid mbubedaangixy je mibijcpidijc huidibi yajpatp jim Jerusalén. Nañ jadu'n miich ajcxy jacjayijp ca'ydi jacpinjaty mijottigooygixy co mbubedaangixy jacjadyii mibijcpidijc. <sup>11</sup> Jadachambi tiempo jactungix pubejtin, meeñ yajmujccix cixyjot huinijot jadu'n nej ti myajtzondaaccixy ixti mabaad myajmaygixy je meeñ yajmugii. Nidüg nidüg yejccix nej ajcxy ii miidity. <sup>12</sup> Pinjaty y'ofrenda yejcp janch cixyjot huinijot Dios ycobiçip yi' je' y'ofrenda, jadu'n nej ii miidity. Dios ca' yi' pijctzoy huidibi ajt ca' nmiidity.

<sup>13</sup> Ca' nm̄ina'ñich co oy jadu'n co mbubéjtcixip jacjadyii mibijcpidijc ixti mabaad mnayyajhu'migixy ayo'ndumb. <sup>14</sup> Hue' yajminañ co quipxyjaty mdzinaaygixy, ni pin cayajconaxipy e ni pin cayajmayjadipy. Jadachambi tiempo miich ajcxy mmiidity ca'pxy je huidibi mnidzinaaygixip, ixti miich ajcxy conajxpi, paady ycixp j̄ebi mbubéjtcixipy migügtijc huidibi yajmayjajtp. Jadüg tiempo miich ajcxy myajmayjadipy, e jacjadyii migügtijc j̄ebi xypubéjtcixipy, e jadu'n yhuimb̄idzimipy co mnaybubéjtigixy quipxyjaty miñ xyipy. <sup>15</sup> Com jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy ma jadu'n yminañ: "Pinjaty anajty may'amy miid, ca' yajconajxy. E pinjaty anajty hueeni miid, ca' yajmayjajty."

### Tito miid ymigügtijc ajcxy

<sup>16</sup> Per nyajnajxypich jäygidaacin ma Dios, com Dios ti pidägy ma Tito yjot yhuinmañ co mijottigooy miich ajcxy m'oy'ajtin, tiñ jadu'n nej iich nm̄ijottigooyich miich ajcxy m'oy'ajtin. <sup>17</sup> Co may'ajt nbijctzooyich ma Tito co nicxipy jadüg'oc ma miich ajcxy, agujc joccujc cöbicy, com ti anajty jayijp yhuinmañ pidägy ci'm co ñicxañ jadüg'oc ma miich ajcxy. Jadachambi Tito nicxip ma miich ajcxy miid ci'mdzojcin.

<sup>18</sup> Quipxyi miid Tito nguexy iich ajcxy yam tūg nm̄igüg huidibi ooy chachcapxpaadyiýt majaty mibijcpidijc, co ooy oy ytuñ capxhuâcxí Jesú斯 y'ayuc yt̄y'ajt nej huaad jäy ajcxy y'alma nüdzooocin paady. <sup>19</sup> Ca' nan jeyi co je mibijcpidijc yi' ycapxpadyii. Nañ jadu'n ti yhuin'ixyii mibijcpidijc ajcxy co j̄ebi yhuidity miid iich ajcxy, e tunipy pubejtin miid je may'ajtin oy'ajtin huidibi iich ajcxy ndumybich miid je migügtijc ycixpi jim Jerusalén. Jadu'n nduuñich jaydëbi jäy ajcxy capxpaadip ajt nHuindzin Jesucristo. Etz nañ jadu'n jaydëbi ñiguëxiy co iich ajcxy nbubeda'ñich ajt nm̄igügtijc cixyjot huinijot. <sup>20</sup> Ooy ngüend'atyich je meeñ huidibi je mibijcpidijc ti yajmujccixy, jigix ca'ydi pin huaad

xyñigapxy xyñi'ojiyich, jadu'n nej iich ajcxy meeñ nyajmújccixyich. <sup>21</sup> Jadu'n iich ajcxy nhuinma'ñ nbidägy co tudägy ndunáangixyich ca' nan jeyi ma ajt nHuindzin Jesús yhuinduu, nañ jadu'n ma je mayjäy ajcxy yhuinduu.

<sup>22</sup> Nañ jadu'n nguejxypich miid yi' ajcxy jadüg ajt nmigüg, je huidibi oy ti ytuuñ ma Dios ytung quipxyi miid iich ajcxy e nejhuiybich co tudägy ytuñ cixyot huiniijot. E yi' miich ajcxy ooy xyjot'amij'adyii, e oy ytuna'ñ miid miich ajcxy ma Dios ytung. <sup>23</sup> Pen jim pinjaty nidiy yajtìy je Tito, nimaaygix co iich yi' nmigüg, e yi' miid nduuñich ma Dios ytung ma miich ajcxy. E nañ jadu'n pen jim pinjaty nejhuihua'ñ pinjäy ajcxy yi', yi jacjadyibì huidibi ajcxy nicxp miid Tito. Nimaaygix co je mibijcpidijc ajcxy ya Macedonia ti quexy ajcxy, ytungixy miid Cristo ymij'ajtin ycixpi. <sup>24</sup> Paady ycixp miich ajcxy yi' mdzójccixipy mjihuiygixyipy je migügtijc ajcxy huidibi mimb miid Tito, jigix jébi je mibijcpidijc ma nidüg nidüg cajp ya Macedonia nejhuihuipy co miich ajcxy yi' mdzojccixy mjihuiygixy je mibijcpidijc tiyudädgy. E paady ycixp jébi iich jotcujc nayihuÿijich miid miich ajcxy ycixpi.

## 9

### *Je cüejtin miid je mibijcpidijc ajcxy ycixpi*

<sup>1</sup> Nañ ca' yjaty ycopicyity co iich miich ajcxy njacnijayiygixy co je mibijcpidijc huidibi xii ya pubejtin tunaangixyp ma Dios yjäy huidibi ajcxy jim Judea. <sup>2</sup> Com nejhuiybich co miich ajcxy nañ jadu'n mbubedaangixy cixyot huiniijot Dios yjäy huidibi ajcxy jim Judea. Paady ycixp jotcujc iich jadu'n nnimäyich je mibijcpidijc ya Macedonia jadu'n nej miich ajcxy jim Acaya mhuinma'ñ pidacy jidöjiimijt co mbubedaangixy je mibijcpidijc huidibi jim Judea. E miid co miich ajcxy jayijp mhuinma'ñ ti mbidaaccixy co mbubedaangixy je mibijcpidijc huidibi ajcxy jim Judea, paady ycixp may mibijcpidijc ya Macedonia yhuinma'ñ pidaaccixy co ypubedaangixy nañ jadu'n. <sup>3</sup> Paady nguejxypich Tito miid jacjadyii migügtijc ma miich ajcxy, jaydëbi xypubéjtcixy ma je meeñ yajmugii, jadu'n nej ti mbidaaccixy huinma'ñ. E iich ca' ti tzo'ydu'n nbáadibich miid miich ajcxy ycixpi ma jada pubejtin huidibi ajcxy mguexamyb jim Judea. Com iich ti nnimäyich mayjäy co miich ajcxy ni'ixi' m'ijtcixy miid mbubejtin. <sup>4</sup> Ca' yjecyity co nijëjity mibijcpidijc huidibi tzinaayb ya Macedonia nícx'a'nip ajcxy miid iich co anajty nnícxixyich jim ma miich ajcxy. E co anajty iich ajcxy jim nmejtcixy, e chi ajcxy nbáatcixy ca' anajty ajcxy mni'ixiity. Pues chi ooy tzo'ydu'n njihuÿhuibich, com ti anajty ooy njot'amij'ajtigixy. Nañ jadu'n miich ajcxy tzo'ydu'n mjihuihuip. <sup>5</sup> Paady ycixp huinma'ñ nbidägyich co oy jadu'n co nijëjity migügtijc nicxy jayijp xycogapxiygixy, e huen xypubejtcixy ma yi meeñ yajmugii jadu'n nej jidöjiimijt ti mgapxytungixy. E co anajty nmechich jim ma miich ajcxy, chi ni'ixi' anajty ajcxy miidity yi m'ofrenda, e jébi jääjäy ajcxy nejhuihuip co yi m'ofrenda ti myejccixy cixyot huiniijot, ca'ydi jääy yminaangixy co iich miich adzip ajcxy ti n'anemgixy co m'ofrenda nyajmújccixy.

<sup>6</sup> Jäymetz miich ajcxy jadu'n nej ayuc y'oc'ity: Pinjaty hueni niip, nañ jadu'n hueeni y cosecha yajpidig. E pinjaty mij niip, nañ jadu'n mij y cosecha yajpidig. <sup>7</sup> Nidüg nidüg mibijcp iegipy y'ofrenda jadu'n nej anajty ci'm yhuinma'ñ ti pidägy co yega'ñ. E ca' yegipy ametz jotmetz. E nañ jadu'n ni yca'adzip yca'a'écity. Com Dios chojcpy yjihuiyb pinjaty cixyot huiniijot y'ofrenda yejcp. <sup>8</sup> Dios jébi may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy mijcajee, e miich ajcxy mbáatcixy tüg'óciy tijaty conuucxin, e ixti mmiid'adipy tüg'óciy huidibi myajmayajtcixy, e nañ jadu'n conaxpi naadigibì nej huaad jacjadyii mibijcpidijc mbubejtcixy, e mdúngixy canaagnax oyjäy'ajtin. <sup>9</sup> Jadu'n jaybety ymiñ ma Dios níecy, ma jadu'n ymina'ñ:

Yi oyjäydijc ajcxy, yi' ajcxy nimooyb ayoobitijc huidibi ajcxy yajmayajtpy. Yi oyjäydijc ajcxy co oyjäy'ajtin tungixy, yejccixyp ijxpejt oybi huidibi y'idiipy huinixii.

**10** Dios yejcpy je tiim huidibi jay ajcxy niipy, nañ jadu'n Dios yejcpy je jiicxy picy huidibi nidzinaayim nijugy'ajtim. E jadu'n co miich ajcxy oyjäy'ajtin mdungix mijcajee, je m'oyjäy'ajtin ajcxy nipaadip nej jihuÿ mgosecha myajpidicciixy may'amy. **11** E jadu'n miich ajcxy miid'adipy tûg'óciy jugy'ajtin comeeñ'ajtin, jaydëbi m'ofrenda myejccixy mij'amy. E mayjäy ajcxy Dioscojuyip yajnaxipy ma Dios miid je m'ofrenda ycixpi, co anajty nyecyich miich ajcxy m'ofrenda ma yi' ajcxy huidibi yajmayajt. **12** Co iich ajt pubejtin nyejcim ma jacjadyii migütiyc, canan jëyi co nbubejtim miid tijaty yajmayajtcixyp. Nañ jadu'n yi' ajcxy jëbi yajnajxcixy Dioscojuyip canaag'oc. **13** Yi' ajcxy capxpadamb Dios miid co je m'ofrenda huidibi ajcxy ti myejccixy, yi' je' tiy'ajtip co miich ajcxy mgapxymidoogixy Cristo y'ayuc ytiy'ajt. Paady ycixp may mibijcpidijc ajcxy Dios ojadájtcixip e nañ jadu'n Dios iibáatcixip capxpáatcixip miid je pubejtin huidibi miich ajcxy anajty myejcpy miid yi' ajcxy ycixpi, etz nañ jadu'n miid jacjadyii mibijcpidijc ycixpi. **14** E ci'm yi' ajcxy Dios ojadadip mibijctzohuipy miid miich ajcxy ycixpi, etz xychójccixip xyjihuÿygixip ooy miid co Dios je mijpi conuucxin ti yecy ma miich ajcxy. **15** Dioscojuyip yi' Huindzin'ajtim Dios miid yi' ymijconuucxin huidibi ti yecy ma iich ajtin, ni pin canejhuÿ nej jëbi yajnajtzcapxii.

## 10

### *Pablo miidity cötujcin co y'apóstol'adyii*

**1** Iich Pablo nmigapxypich miich ajcxy miid yungnaxy njot nhuinma'ñ, jadu'n nej jihuÿ Cristo miich ajcxy xymidmiydaaccixy. Com Cristo yungnaxy jot huinma'ñ miidity. Nijejity miich ajcxy yminaangix co ooy yungnaxy naybidägyijich co n'ityich miid miich ajcxy, e jadachambi co jiguëgy nyajpaadyich, hue' n'ahuimbityich ahua'ñ, ndunaambyich ti ndunaambyich. **2** May'ajt nbijctzooybich co anajty iich miich ajcxy niçxy n'ijxcixy, ca' jadu'n ndzocich co copicy n'ahua'ndägibich miid nijejity miich ajcxy huidibi xyñihuambejtpich, co nduñich etz ngapxyich ngi'mtzojcin tim jadu'n nej huenpin naaxhuiñjäy ytungixy etz ycapxcixy miid yci'mtzojcin. Janch ni'ixi' n'ityich, co anajty jim nmechich, chi miid nnayhuindinähuÿybich yi' ajcxy huidibi jadu'n xyñihuambejtpich. **3** Janch tiy'ajt co ndzinaayich jadu'n nej naaxhuiñjäy chinaaygixy. Per ca' ndziptuñich nej jay ajcxy chiptungixy. **4** Ca' iich ajt nyajtunim naaxhuiñjäy ymic'ajt co nnaygohuaanim ma je jibicpi huidibi xymidzip'ajtim. Hue' nyajtunim Dios ymic'ajt, huidibi jëbi miid nmimadaacim tûg'óciy huidibi ca'oybi miid. **5** Jadu'n iich ajcxy ca' nyajtzobadáangixyich je ayuc tiy'ajt huidibi ca' yjanchity, etz je' ayuc pin amij agix naybidaacip co Dios y'ayuc ytiy'ajt adujci. Tûg'óciy naaxhuiñjäy y'ayuc ytiy'ajt nbidáaccixyich ma Cristo, jigix tûg'óciy jay ajcxy capxymidoohuip Cristo. **6** Co anajty miich ajcxy mhuinma'nybidaaccixy co huädz mgapxymidoohuaangixy tûg'óciy Cristo y'ayuc ytiy'ajt, pinjaty cacapxymidoy, hue' ni'ixi' n'ijtcixich co yajmöhua'ñ castigo pinjaty cacapxymidoo.

**7** Miich ajcxy yi' mdzachcuenditungixy jay ajcxy nej yjäy'ajtcixy. Pen jim pinjaty ñayjihuÿii janch agujc jocujc co Cristo yhuin'ixyii miid ytung ycixpi, huen huinjihuÿygixy jocjoty co Cristo ti xyhuin'ijxcixyich nañ jadu'n miid yi' ytung ycixpi. **8** Iich ca' ti tzo'ydu'n jihuÿich miid co ci'm nnaygomayijich hueeni miid co Jesucristo xymooygixyich ane'min cötujcin. Com iich ajt nHuindzin Jesucristo ti xymooygixyich jada cötujcin, jigix iich miich ajcxy nyajyeecip mmibijcin, canan nyajtigoyip ajcxy mmibijcin. **9** Ca' jadu'n ndzocich co yquëxigipy jadu'n nej jihuÿ n'adzigihuaangixy miid je necy huidibi nyajniguejxypich miich ajcxy. **10** Yminaangixy co iich nnecy ooy tzaachyjaty chach chaach. E yminaangixy co ma jay ajcxy yhuinduu yung naxy njäy'aty, e ngapxin nmiydáacinich ca' pin jäygidägy. **11** Per yi jay ajcxy huidibi jadu'n

mīnaangixp, copicy ajcxy nejhuihuiy co jadu'n nej iich ngapxiñ necyjoty co nijayiigixy, co nyajpaadyich jiguem, nañ tim jadu'n ngapxa'ñich co anajty n'ityich ma miich ajcxy.

<sup>12</sup> Ca' huaad n'ocnay'ijxquipxim o nyajtugiyyim miid yi' ajcxy ytung huidibi tzach naygomayaanip ci'm. Tzuu huinma'ñ locihuinma'ñ ajcxy ytungixyp, co pin jadu'n nay'ixquipxip naymidoquipxip miid yci'm'ayuc yci'mhuinma'ñ huidi ii yajtpy ñejhuiyb.

<sup>13</sup> Ca' iich ci'm naygomaiiyb ma ycapadyii, huidibi iich ajcxy ca' xypatcixyich. Dios iich ajcxy xyajnejhuiybich nije' nije' it lugar ma yi' tzocy ndungixibich. E Dios jadu'n tzojc co nixy ndungixy jim Corinto ma miich ajcxy myajpatcixy. <sup>14</sup> Paady yciixpi ndungixyich jeyi ma Dios xyquexyich, ca' jac ma. Nej ixipy y'octunyii y'ocjadyii, pen ca' ixipy iich jayijp ti n'ityich ma miich ajcxy. Pues iich tim jayijp ngapxhuäcx Dios y'ayuc ma miich ajcxy, e ca' jac ni pin. <sup>15</sup> Pen huingbi jay je Dios ytung yajtzondaacip ma tūg cajp, pues ca' iich huaad jim nduuñich, jadu'n nej jihuñ iich ti nyajtzondägyich je tung. Ca' jadu'n nduuñich, hue' njijp'ijxypich co miich ajcxy myajyeegip mmibijcin, huin'it jebi njactunipich ma miich ajcxy, jadu'n nej Dios tzocy co ndunipyich. <sup>16</sup> Co anajty jadu'n ti njactuñich ma miich ajcxy, huin'it xii ya n'ihuäcx'a'ñich ngapxhuäcx'a'ñich Cristo y'ayuc ytiy'ajt ma je it lugar jactim jiguemjatypi ma miich ajcxy. Per ca' nduna'ñich ma huingbi ti yajtzondägy je tung.

<sup>17</sup> Ooy ycopicyity ngomayim nyajmij'ajtim ajt nHuindzin Jesucristo, e ca' y'oyity co naygomayim ci'm. <sup>18</sup> Com Dios ca' jäygidägy pinjaty ci'm naygomayip. Hue' Dios yjäygidacypi pinjaty ajt nHuindzin Jesucristo capxpatp.

## 11

### Pablo etz je' ajcxy huidibi y'ayuccapxhuäcxp miid anii

<sup>1</sup> Huaad co miich ajcxy ixipy xy'ocmimecxtujcich hueeni iich nloci huinma'ñ huidibi ngapxaamybich. Oy ixipy ñejity mamecxtuccich. <sup>2</sup> Ooy ndzocy ooy njihuñiçh miich ajcxy. Dios ti xymöyich je tzojin jihuñin huidibi nmidiçh miid miich ajcxy yciixpi. Ndzojcyipich co cixyjot huinijot miich ajcxy mmijpidaaccixy Cristo. Co miich ajcxy yajmij'adip Cristo cixyjot huinijot, huin'it jadu'n miich ajcxy nipaadiy nej tūg töxy'anäg pi'cnip huidibi piçp miid tūg yeydijc. <sup>3</sup> Ndzigihibich co huingbi jay xyajhuinma'ñydigoyaangixy miid ixpicytijc y'ayuc huidibi ca' ytiy'ajtity. E miich ajcxy m'ixmadzaangixy jadu'n nej cixyjot huinijot ti mmijpidaaccixy Cristo. Tim jadu'n nipada'ñ miich ajcxy mjadaangixy nej yajty jecy'ajty je Eva co tza'ñ yhuin'ini. <sup>4</sup> Com miich ajcxy mgöbijccixy huingbi jay huidibi tigachjaty yaj'ixpijcp Jesus ytiy'ajt, ca' yjadu'nity nej iich ajcxy nyaj'ixpicyich. Etz nañ jadu'n miich ajcxy jotcujc mgöbijccixy huingbi espíritu, ca' yjejity je Espíritu Santo huidibi ti mgöbijccixy jayijp'aty. Etz nañ jadu'n mgöbijccixy tigachjaty ayuc tiy'ajt, e ca' y'ocjëjñ huidibi ajcxy m'alma xyajnidzoocip. Ca' y'ocjëjñ huidibi ti mmidoogixy ma iich ajcxy. Mic'amy mdzachmijpidaaccixy huingjäy y'ayuc. <sup>5</sup> Ca' jadu'n ytiy'ajtity co yi huindzindijc ajcxy huidibi naydijigixp Jesus y'apóstol huidi jim ma miich ajcxy, co jac mic'ajt miid ajcxy etz yjacmiid ajcxy ixpijcin ma Dios ytiy'ajt, ca'ydi iich. <sup>6</sup> Oy iich jada'ca' njatyich nej yajxon ngápxibich, ca' ooy ngo'ayúcigich. Per ca' ñejity com yajxon njatyich nnejhuiyich Dios ytiy'ajt. E ti nyaj'ijxcixy nyajnejhuiyixy co n'ixpícycigich ma Dios ytiy'ajt miid je ayuc huidibi ngapxhuäcxich ma miich ajcxy etz je mijhuinma'ñ huidi nduunich co jim n'iijtyich ma miich ajcxy.

<sup>7</sup> ¿Nej tundigoyich jada' co ngapxhuäcxich Jesucristo y'ayuc ma miich ajcxy e ca' nbijctzooyich meeñ miid ndungich yciixpi? Jadu'n nnayyajnjxich anajty nej tūg midumbi jigix miich ajcxy jac'oy jacjotcujc mdzinähui. <sup>8</sup> Ti ngöbicyich meeñ huidibi jacjadyii mibijcpidijc ti xymöyich huidibi tzinaayb ma huingbi cajp. Yi' ajcxy ymeeñ nyajtuunich co nyaj'ixpijcyich miich ajcxy. <sup>9</sup> Co n'iijtyich miid miich ajcxy jadöjimijt jadöhuix'am ca' nbijctzooyich ma miich ajcxy huidibi nyajmayajtpyich anajty. Ca' n'adzijpyich ni pin. Yi migügtijc huidibi ajcxy tzoon Macedonia, yi' ajcxy xymooyich

huidibi anajty nyajmayjajtypich, paady ycixp ca' anajty meeñ nbijctzooyich ma miich ajcxy, ca' n'adzijpich miich ajcxy. E jadu'n njactuna'ñich jadu'n nej nduuñich miid miich ajcxy co n'ijtyich jim jadöjimijt. <sup>10</sup> Nejhuiiyibich co yjanchity co nmíididyich Cristo ytü'ajt, nañ tim jadu'n nnejhuÿich co ci'm nbaadyich huidibi miidnay'ixyijich. E ca' piñ ma tüg'óciy je Acaya naaxjot xycapíjcibich jada jocuc'ajtin. <sup>11</sup> ¿Na'amy co jadu'n nmína'ñich? ¿Je' co iich miich ajcxy ca' ndzojccixy? Ca' yjadu'nity. Dios ñejhuÿib co ndzocy njihuÿich miich ajcxy.

<sup>12</sup> Per njacyajtüyöyaamybich je ndungich huidibi ndumybich, e ca' meeñ nbijctzhua'ñich miid iich ndung ycixpi jigix co yi jacjadyii huindzindijc huidibi yaj'ixpijccixp ma miich ajcxy, ca' jëbi y'indaaccixy co yi ajcxy tú'ciy ytungixy jadu'n nej iich nduuñich. <sup>13</sup> Yi' ajcxy yminaangixy co Cristo ti yajniibijcigixy co ajcxy yi' y'apóstol'adyii, e ca' yjanchity, nigoob ajcxy huin'ingixy yi mibijcpidijc. Ñayyajnáxigixy ci'm nej jihuÿ Cristo y'apóstol'ájtigixy, e ca' yjanchity. <sup>14</sup> Nañ ni ca' oy nhuinmaayich co jadu'n idiitzcixy, com nañ jadu'n je Satanás ñayyajtigachyii ñayyajnaxyii nej Dios y'ángel huidibi tiy'ajt miid, e ca' yjanchity. <sup>15</sup> Paady ycixp nmibijcpich co yi jay ajcxy huidibi tumb miid je mujcu' nañ jadu'n nayyajnaxyii jadu'n nej jay tudägypi, e ca' yjanchity. Per Dios chaachytunamyb ajcxy jadu'n nej ypadyii miid je jibicpi ycixpi huidibi ajcxy ytumyb.

### *Je tzaachypi je ayo'n huidibi Pablo yjajtyp co y'ayuccapxhuäcxy*

<sup>16</sup> Jadüg'oc iich miich ajcxy nnimaaygixy: Ni piñ ycamina'nipy co iich locijity. Per pen nijejity jadu'n yminaangixy, ca' ñejity. Miich ajcxy amidoor'ijtcix iich n'ayuc, jigix jëbi naygomayijich ci'm. <sup>17</sup> Ca' iich ajt nHuindzin Jesucristo xycötujcmöyich, co jadu'n jëbi ngapxyich jadu'n nej cham ngapxa'ñich. Hue' ngapxa'ñich jadu'n nej tüg loci jay co naygomaya'ñyijich ci'm. <sup>18</sup> Mayjay ajcxy ooy ci'm chachnaygömaya'anigixyp miid huidibi ti tungixy miid yci'm mic'ajt ya naaxhuiñ. Nañ jadu'n iich nnaygomaya'ñyijich ci'm. <sup>19</sup> Miich ajcxy mdzachcöbijccixyp loci jay ajcxy y'ayuc, je' co mdzachnayyajnaxaanigixy jadu'n nej jihuÿ ajcxy ooy mdzachcohuinma'ñity. <sup>20</sup> Mgöbijcpy miich ajcxy co jay ajcxy xytumbi'adiiyb nej tim tzojccixy, huidibi ajcxy xyhuinjicxp xyhuimbijcp xyhuimmeetzp, e huidibi ajcxy xy'ane'mgixp, xycamij'ijxcixy xycamij'ipidaaccixy, ixti mgöbijccixyp co xycojxcixy ma ajcxy mhuiñyijp. <sup>21</sup> Oy njatzo'ydu'njihuÿich co nmína'ñich co ca' jadu'n nmíididyich je jomic'ajtin, jigix jëbi iich miich ajcxy nduuñich jibic, jadu'n nej yi jadu'mbi huindzindijc ti xytungixy.

Per jadu'n nej yi' ajcxy ñaygapxpadyii ci'm, nañ jadu'n naygapxpada'ñyijich ci'm. Ca' ñejity pen capxpich jadu'n nej tüg loci jay. <sup>22</sup> Pen hebreojay yi' ajcxy, hebreojay iich nañ jadu'n. ¿Conaax cogajp ajcxy Israel? Iich nañ jadu'n. ¿Abraham ajcxy ymij'ap'ajtpy ymijteedy'ajtpy? Iich nañ jadu'n. <sup>23</sup> ¿Nej tumb ajcxy miid Cristo? Nigi nduñyich miid Cristo, ca'ydi yi' ajcxy. Ca' ñejity oy ngapxyich jadu'n nej tüg loci jay. Jac mic ti nduuñich miid Cristo ca'ydi yi' ajcxy. Canaag'oc codungdijc xychaachytuuñich. Ti nyajci'atyich miid matz etz miid coochac janch canaag ci' janch ycamacho'nity. Canaag'oc codungdijc xypidaacyich pujxtigoty, e yi' ajcxy ca'. Canaag'oc o'cin jiip'am ti nyajpaadyich, e yi' ajcxy ca'. <sup>24</sup> Migoox'oc judiojäy ajcxy ytungmiidpi xyci'ajtyich miid coochac iipx majmocx midaax ci'. <sup>25</sup> Tugiig'oc xychaachytuuñich miid matz. Tügtocy ajcxy xychaagächich. Tugiig'oc je barco yquiñ mejy'agujc je huidibi iich anajty nyajnicxiÿib. Co je barco yquiñ tügtocy, chi tüg tzuum etz tüg xii n'ijtyich ma je mejy anajty ooy ypidig. <sup>26</sup> Ooy viaje nduuñich canaag'oc, e o'cjijp'am n'ijtyich ma mijniigom yjadyii, e nañ jadu'n ooy anajty may meetzpi yajpaady ma anajty nhuidityich. Nmigogajpich, yi' judiojäy, xjayaj'ögaanich ajcxy. Ti ayo'n nbaadyich ciudadjoty etz ma yuugjot etz mejyjoty. E nañ ti ayo'n nbaadyich miid jay ajcxy huidibi naybidaacip ajcxy nej iich ajt nmigüg,

e ca' anajty yjanchity. <sup>27</sup> Minaajity ooy mic njihuüyich ndung n'ayo'nich. Canaag'oc ti ndzumnaxyich ca' nmäyich. Canaag'oc nxinaxyich miid yuu tidzib. Janam jatzoj n'ayu'atyich. Minaajity ooy njihuüyich je tiichypi, etz nyajmayjatyich nhuit nducxyich.

<sup>28</sup> Miid jada ycixpi etz miid jac-huidijaty, nañ jadu'n jabom jabom ooy mic njihuüyich jadu'n nej yajpaady je mibijcpidijc nidüg'ociy canaag picy xi ya. <sup>29</sup> Pen nijejity mibijcpidijc yajpaady amutz ma ajcxy ymibijcin, nañ jadu'n iich nayjihuüyijich amutz. Pen nijejity mibijcpidijc ypocytungixy, iich ndzo'ydu'n njihuüyibich etz jibic nayjihuüyijich miid yi' ajcxy ypocy ycixpi. <sup>30</sup> Pen naygomayaanibich ci'm, naygomayaanibich co amutz njihuüyijich. <sup>31</sup> Je Dios iich ajt nHuindzin Jesucristo yTeedy, je huidibi huaad n'ojadajtim n'iibaatim ngapxpaaatim huiniixii huinitiempo, yi' ñejhuiyb co tiy'ajt jadu'n nej ngapxyich. <sup>32</sup> Jecy'ajty co n'ijtyich jim Damasco, je gobernador huidibi anajty tumb miid je rey huidibi yxii Aretas, ypidac soldados ajcxy ma jadyii mijtu' ycajptigii, jigix jebi xyajnicxyich mach. <sup>33</sup> Per je mibijcpidijc ajcxy xycodiyñajxich naaxcixy mijcachjoty ma tûg ventana aguu ma je mijpoch huidibi je cajp miid yjübojtz'ahuidityity. E jadu'n ndzoocyich ma je gobernador yciam.

## 12

### *Huidibi Pablo yhuin'ijx etz nejhuüy*

<sup>1</sup> Ni ti ycayaipaady ycayaiganar'aty co ci'm ndzachnaygömaayim ndzachnayñigapxiim ndzachnayñimiyaacim. Per ca' y'ocnejity nimiydägaamyibich ti nhuin'ijxypich cumäyjoty, je huidibi je Huindzin Jesucristo xyajhuin'ijxpich xyajni'ixiiyibich.

<sup>2</sup> N'ixy'ajtypich tûg yeydijc huidibi mibijcp Cristo. Cham majmactz jimijt ma Dios yajpättigiiyii tzajpjoty ma je midugigpi tzajp. E ca' nejhuüyich pen hue' yajpättigiiyi miid ñinici o pen ca'. Dios tûgpajc nejhuüyib. <sup>3-4</sup> Jadüg'oc nmina'ñich co Dios ti yajpättigiy je yeydijc ma je oybi it. E ca' nnejhuüyich pen janch ti ypättigiiyi miid ñinici o pen ca'. Dios tûgpajc nejhuüyib. E jiiby ma je oybi it midoy capxy ayuc huidibi ca' huaad ni pin jay capxy miydägy nimina. <sup>5</sup> Ooy iich amij agix nayjihuühua'ñyijich miid je jadu'mbi yeydijc jadu'n nej jen huidibi Dios yajpättigiy tzajpjoty. Per ca' iich ci'm nayñimiydäga'ñyijich naygomaya'ñyijich. Hue' janchtiy nayñimiydägaanibich ci'm nej nduñ n'ayooyich ma iich ndzinaayin. <sup>6</sup> Oy ixipy iich ci'm njanayñimiydäga'ñyijich janch oy nej nduuñ n'ayooyich, ca'p je' anajty ngapxtigooyich, com je' anajty ngapxpich je janchypi. Per ca' jadu'n naygomaya'ñyijich, com ca' ndzocoyich co jay ajcxy nicxy xycömaayich nigi anaxy. Huaad jadu'n co ajcxy miid miydacy je migügtijc huidibi ajcxy ijxcixp huidibi ndumyibich o huidibi ayuc ajcxy ymidoogixp huidibi ngapxpich.

<sup>7</sup> Je capxy ayuc huidibi Dios xyajnejhuüyich jiiby tzajpjoty, ooy anajty chach y'oyity. Paady ycixpi Dios pidacy jadu'n nej jihuüy tûg apy ma iich nninici, jigix ca'ydi amij agix nayjihuüyijich. E je apy jadu'n nipaady nej mujcu' xyajtzaachiyyich. <sup>8</sup> Tugiig'oc Dios ti nmibijctzooyich co huen xyajpidzimich je huidibi xyajtzaachiyyibich. <sup>9</sup> Per je Huindzin Jesus xyñimaayich: "Jebi jadu'n co may'ajt ndunipich miid miich ycixpi. Co pinjaty pumäy ñayjihuüyii, huin'it nigi ñiguëxiyi iich nmic'ajt." Paady ycixpi njotcugiiyich co pumäy nayjihuüyijich, jigix ñiguëxiipi Cristo ymic'ajt ma iich ndzinaayin. <sup>10</sup> Paady ycixpi ooy njotcújcidiyich co pumäy nayjihuüyijich, co jay xyñigapxy xyñi'oijiych, co ti nyajmayjatyich, co jay xy'ixhuidityich xypahuüdityich, co tzaachypi nyajnaxyich miid Cristo ycixpi. Co nayjihuüyijich pumäy, chi nigi mic nayjihuüyijich miid Cristo ymic'ajt ycixpi.

### *Pablo ca' yjotcujc'aty nej je mibijcpidijc ajcxy jim Corinto ytungixy*

<sup>11</sup> Co iich jadu'n ci'm naygapxpadyijich, tim jadu'n nipaady nej jihuüy iich tûg loci jay. Adzip miich ajcxy jadu'n xytuuñich co copicy naygapxpadyijich ci'm. Hue' yjapaadyii

miich ixyipy ajcxy xycömaaybich xycapxpatpich. Iich ca'p iich ti ndzoohuity. Oy ixyipy iich ca' ti mic'ajt nmiiididyich, per jatytimy nigi mic'ajt nmiiididyich, ca'ydi yi huindzindijc huidibi ma miich ajcxy, huidibi ajcxy naydijip apóstol, e ca' yjanchity. <sup>12</sup> Ma je tung huidibi nduuñich miid mectxtujcin ma miich ajcxy, ti ooy ñiguëxigyi miid canaag ijxpejt, mijhuinma'ñ etz milagros, co iich janch Cristo xy'apóstol'adyijich. <sup>13</sup> Ca' jadu'n tiy'ajtity co mmminaangixy co nigi oy ti nduuñich ma yi jacjadyii mibijcpidijc ma jacjadyii cajp, ca'ydi jadu'n nej ti nduuñich ma miich ajcxy. Pen ti ndundigooyich co ca' ti nbijctzooyich meeñ miid iich ndung ycixpi ma miich ajcxy, jadu'n nej jacjadyii ajcxy ytungixy, pues tungix may'ajt meecxcich ajcxy.

<sup>14</sup> Jadachambí ni'ixi' n'ityich co nnicxa'ñich midugiiig'ocpi jim ma miich ajcxy. Ca' ti pubejtin nbijctzohua'ñich ma miich ajcxy miid ndungich ycixpi. Ca' ndzoccyich miich ajcxy mmeen. Hue' ndzoccyich co miich ajcxy xymijnicxpedipyich. Jac'oy co iich miich ajcxy nbubedipy, ca'ydi co miich ajcxy xypubedipyich. JADU'N iich nipaady miid miich ajcxy nej tûg ungdeedy. Je ungdeedy ypubejtpy y'ung, e ca' nan je ung pubejtyp yteedy. <sup>15</sup> Iich joccujc nyajtundähuibich ma miich ajcxy tûg'óciy tijaty nmiiidich, ixti ngi'mmic'ajtich tûg'óciy nyajtunaambyich miid miich ajcxy ycixpi, jigix jébi nbubedipyich miich ajcxy. Oy janiguëxigyi co iich miich ajcxy njadzojccixy najanihuiygixy, e miich ajcxy ca' xychójccixyich xyjihuüygixyich.

<sup>16</sup> Nijéjity miich ajcxy mmminaangixy co janch tiy'ajt co ca' ti pubejtin ti nbijctzooyich ma miich ajcxy, nijéjity yminaangixy co janch nihuinma'ñ ti nyajcägixyich ma tûg trampi miid anii. <sup>17</sup> ¿Nej ti iich miich ajcxy nhuin'üngix miid je migügtijc huidibi ajcxy nyajniguejx? <sup>18</sup> Nbijctzohuich may'ajt ma Tito co huen nicxy xycogapxiygixy jadüg'oc. E nyajpuguexiygixyich jadüg ajt nmigüg huidibi miid nicxy quipxyi. ¿Nej ti miich ajcxy Tito xyhuin'üngixy? ¿Nej ca' yjanchity co iich etz Tito quipxyjaty iich ajcxy nhuinma'ñ nmiiidity, e tú'ciy ndungixyich?

<sup>19</sup> Ca' yjeciyty co miich ajcxy mhuinma'ñybidáaccixy co iich ajcxy ndzach-nayñigapxtúutigixy ma miich ajcxy. Ca' yjadu'nity. Ngápxcixpich nmiiydáaccixpich ma Dios yhuinduu je ayuc tiy'ajt huidibi Cristo xymóoygixich. E tûg'óciy huidibi ndungixpich, hue' ndungixich jigix yeegip miich ajcxy mmibijcin. <sup>20</sup> Com tzigiiybich co anajty nicxy n'íjxcixyich miich ajcxy, ca' jeciyty co nbadaamybich je tiy'ajt co miich ajcxy ca' mhuinma'ñyimiiditjy jadu'n nej jébi njäygidägyich yi mhuinma'ñ ajcxy. E miich ajcxy nañ jadu'n ca' mjäygidáaccixipy nej iich nhuinma'ñ miididyich. Tzigiiybich co miich jada' ajcxy mnaychiptünigixy, ca' mnay'ixáanigixy nidüg nidüg, mnaymijotmá'tigixy; mnayñi'ojíiyigixy, e mbiitzcapxcixy; co ooy amij agix mnayjihuüygixy, e ca' mnay'ayuhuinjihuüygixy, ca' oy m'ijtcixy. <sup>21</sup> Tzigiiybich co jadüg'oc nicxy n'ixyich miich ajcxy, chi ajt nDios xyajjihuüuibich tzo'ydu'n miid miich ajcxy ycixpi, etz njihuihuüuibich tajin mayin miid miich ajcxy mbocy ycixpi, e com ca'ní mjothuimbijtcixy mjäydigoooygixy je mjibic-huinma'ñ jadu'n nej mmigapxtigooygixy e mmidundigooygixy huingbi töxyjäydijc, etz jadu'n nej mmidundigooygixy migüg ytöxyijc, etz jadu'n nej jibic-huinma'ñ miich ajcxy mmiidity.

## 13

### Ane'min capxhuijin etz capxpoocxin huidibi cijxnip je necy

<sup>1</sup> Jada je' ymidugiiig'oc co iich miich ajcxy nicxy ngo'ixihuaangixyp. Pen miich ajcxy mxihuaangixyp tûg migüg ma iich co ti ytundigooy miid Dios ytiy'ajt, hue' tzoccy miid metz o tugiig testigos. <sup>2</sup> Co je mamejtz'ocpi iich miich ajcxy oy ngo'ixi, chi nnimaayich yi' ajcxy huidibi ti ytundigooygixy anajty, e nañ jadu'n nnimaayich je huidibi jacpocytungixp co iich anajty jadüg'oc nicxy miich ajcxy n'íjxcixy, ca' nyajtuna'ñich mectxtujcin ma yi huidibi ajcxy pocytungixp. E cham co nyajpaadyich jiguëgy ma

miich ajcxy, nnügapxpejtpyich ma jada necy co jadüg'oc nicxy n'ixa'ñich miich ajcxy, ca' nmimecxtuga'ñich yi' ajcxy huidibi pocytungixp. <sup>3</sup> E jadu'n miich ajcxy mmiid'adipy tiy'ajt co ngapxnajxich Cristo y'ayuc. E Cristo ca' je' yjadu'nity nej tüt jää huidibi ca' mic'ajt miiidity. Hue' je' yajniguëxigyp ymic'ajt ma miich ajcxy. <sup>4</sup> Janch tiy'ajt co jadu'n ajcxy yajcruudzpejty Jesucristo nej jihuïy ca' anajty mic'ajt miiidity. Per jadachambí Jesucristo jugy'ajtp miiid Dios ymic'ajt. Nañ tim jadu'n co n'ijtim miiid Jesús, jadu'n yquëxigyp nej jihuïy ca' mic'ajt nmiiid'ajtim. Per co n'ida'ñich miiid miich ajcxy, nmiiid'adaanibich Dios ymic'ajt miiid co nyajpaadyich ma Cristo.

<sup>5</sup> Ci'm naydiy'ajtpijcigix nidüg nidüg, pen janch tiydudägy mmibijccixy Cristo. Ci'm huinmaaygix ma ajcxy mgimdzinaayin, pen janch mmibijccixy. ¿Nej ca' mdimjihui'mybijccixy, pen miiid ajcxy Cristo ma mjot mhuinma'ñ? Pen ca' yjadu'nity hue' anajty Cristo mmibijccixy nügixy cohuajc. <sup>6</sup> Per njijp'ijxypich co miich ajcxy mnejhuihuipy co yjanchity co Cristo ti xyajni'bicyich yi' ytung, e ca' n'iindägyich. <sup>7</sup> Dios nmibijctzooybich miiid miich ajcxy ycixpi, jigix ca' ti jibic-huinma'ñ mdungixipy. Canan co iich ajcxy ndzachcömaybidzimmäangixyich, o co iich ajcxy nügi nmiiidity Dios ytiy'ajt ca'ydi jac ni pinjaty. Jadu'n ndungixyich, jigix miich ajcxy mdunipy oybi. Ca' ñejity oy jadu'n yquëxigipy nej jihuïy iich ajcxy ca' oy mij n'ixpícyigich. <sup>8</sup> Com ca' huaad ni ti nej ndunim huidibi ca' yjanchity huidibi ca' ytiy'ajtity. Hue' tzocy co tüt'óciy huidibi ndunim, naybadiib miiid Dios ytiy'ajt. <sup>9</sup> Paady jotcujc iich ajcxy co nyajpáatcixyich nej jihuïy ca' iich ajcxy mic'ajt nmiiidity, jigix miich ajcxy mic'ajt mmiid'adipy ma mmibijcin. Nmibijctzoohuaamybich ajcxy Dios miiid miich ajcxy ycixpi, jigix ajcxy mmibijcin mi'íjtcixipy ca'pxy. <sup>10</sup> Jada necy iich jayijp nguexamyb ma miich ajcxy, ma yam ca'ni nicxy n'íjxcixyich miich ajcxy jadüg'oc, jigix ca'ydi adzip ahua'n anajty nyajtuan' iich n'ane'min ma miich ajcxy. Iich ajt nHuindzin Jesucristo ti xymöyich mic'ajt, jigix jëbi iich miich ajcxy nyajyeegipy ma mmibijcin. Ca' nyajtigoyaanich miich ajcxy yi mmibijcin.

<sup>11</sup> Migügtijc ajcxy, capxcijxpich miiid miich ajcxy, huen Dios xypubéjtcixipy xy-pudigüygixyipy. Mijottigooygix cuydunaangix tüt'óciy Dios ytiy'ajt ma mdzinaayin. Jotcujc'ajtcix. Chinaaygix miiid tú'ciy mjot mhuinma'ñ. Naymiiid'íjtigixy agujc jotcujc. Huen ajcxy Dios xymiid'ijtcixy. Je Dios huidibi jotcujc'ajtin yejcp, e nañ jadu'n Dios xychojctáaygixipy xyjihuïydáaygixipy. <sup>12</sup> Naygapxpóocxigix xic xon. <sup>13</sup> Tüt'óciy Dios yjäy huidibi ya, yquejxyp ajcxy capxpóocxin ma miich ajcxy.

<sup>14</sup> Huen ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy miiid miich ajcxy ycixpi. Huen Dios xychojccixy xyjihuïygixy. Huen Dios yjihuïñ ymic'ajt ity ma nidüg'óciy miich ajcxy mjot mhuinma'ñ. Jadu'n ngapxycixyich. Amén.

## GÁLATAS

# Yí Necy Huídibí Pablo Yajniguejx Je Mibijcpidíjc Jim Gálatas

<sup>1</sup> Hich Pablo, Jesucristo xyquejxich co ngapxhuäcxibyich yi' y'ayuc. Ca' nmínaaním jää ajcxy xyajníbíjch jada tung. Jesucristo etz Dios Teedy ajcxy tí xyajníbícyich jada tung. Je' je' je Dios huídibí yajjugypíjc Jesucristo co y'o'cy. <sup>2</sup> Hich etz tüg'óciy migügtíjc ajcxy huídibí ya yajpatp ma iich nyajniguejxpich jada necy ma nidüg'óciy pinjaty mijpidacp Jesucristo, huídijaty naymujcip ma nidüg nidüg cajp jím Gálatas naaxjot. <sup>3</sup> Nmibijctzooybich Dios Teedy etz iich ajt nHuindzin Jesucristo co huen oy'ajt etz may'ajt tuñ ma miich ajcxy etz nañ jadu'n xyajjotcugihuip ajcxy. <sup>4</sup> Hich ajt nHuindzin Jesucristo tí nayyoxyii tí naydogyii ci'm anajty ma yi o'cin miid iich ajt nbocy ycixpi. E jadu'n tí xyñihuánim ma je jää ajcxy huídibí jibic huinma'ñ ymiid huídibí tzinaayb ajcxy ma jadachambi xii tiempo. Jadu'n Jesucristo tuñ miid iich ajt ycixpi, com iich ajt nDios Teedy jadu'n tzojcp. <sup>5</sup> Ooy y'oity co Dios Teedy huen mij etz cömay y'idiipy huinixii huini tiempo! Jadu'n jada. Amén.

### *Ca'p ji huingbi tiy'ajt huídibí jää y'alma yajnidzocp*

<sup>6</sup> Ooy ndzachhuinmaayich jadu'n nej tím tzojcy tí mijipyoödutcixy je Huindzin Dios ytíy'ajt. Dios xyhuin'ijxcixy jígi x jébi mmibijccixy je oy'ajt je may'ajt huídibí Jesucristo ytuun miid miich ajcxy ycixpi. E miich ajcxy tí mhuinma'ñ myajtigajtzcixy, e tí mmibijccixy huingbi jää ajcxy y'ayuc, jadu'n nej ca' jébi m'alma nüdzooçin padaangixy. <sup>7</sup> Ca' nmínaaním co ji jadügnax Dios ytíy'ajt. Hue' je'nijéjity jää ajcxy tí xyajhuinma'ñydigooygixy, ooy ajcxy yajtigadzaangixy je Dios y'ayuc ytíy'ajt nej Jesucristo xyajnidzögaani ajcxy m'alma. <sup>8</sup> Co ixypy iich, o co ixypy nidüg iich ndiscípulo, o co ixypy tüg ángel huídibí tzajpjoty tzomb capxhuäcx ixypy ma miich ajcxy ayuc ytíy'ajt tigachjaty huídibí ca' ñaybadyii miid je tiy'ajt huídibí nyaj'ixpíjc ajcxy oga'n'aty, ca' mgöbíjccixipy yíjadu'mbi ayuc huídibí ajcxy xyajniidigoyaangixy xyajtüdigoyaangixy, Dios tzaachytunib yí' ajcxy y'alma. <sup>9</sup> Ti jayijp nyajnímay, e cham jadüg'oc nügapxpetiyich, pen ji pinjaty capxhuäcxy ma miich ajcxy tiy'ajt tigachyjatypi, huídibí ca' ñaybadyii miid je tiy'ajt je tiibí miich ajcxy m'ixpíjccixy, copicy Dios chaachytunipy jada jää miid ypcocy ycixpi huídibí xychachyajnidigooygixp xychachyajtüdigooygixp.

<sup>10</sup> Co jadu'n nmína'ñich, ¿nej mdíjy co ndzocýich co jää ajcxy xyjäygidägípy o co Dios xyjäygidägípy? ¿Nej ndzachyajjot'adaanich jää ajcxy? Ca' huaad nduuñich huídibí jää ajcxy chojcp, yi' janchtiy ndumybich huídibí Dios chojcp. Co ixypy nduuñich huídibí jää ajcxy yjäygidacpy, ca' ixypy nguyduuñich Cristo ytíy'ajt.

### *Nej Pablo oy paady je apóstol'at*

<sup>11</sup> Paady ndzocýich migügtíjc co mnejhuíhuip ajcxy jada co je Dios y'ayuc ytíy'ajt huídibí ngapxyhuäcxpich anajty ma miich ajcxy jadu'n nej jébi ajcxy m'alma ñüdzögípy, ca' yi' ayuc'adyii tiy'ajt'adyii huídibí jää ci'm tí cojci xy tí maacxcixy. <sup>12</sup> Com je Dios y'ayuc ytíy'ajt huídibí nmíidich, ca' tí nbaadyich ma jää ajcxy, nañ ca' nmínaaním jää ajcxy tí xyaj'ixpícyich. Jesucristo ci'm tí xyajhuinjihuíich jada tiy'ajt.

<sup>13</sup> Com miich ajcxy mnejhuíygyxp jadu'n nej jecy'ajty iich tí ndzinäyich, co iich anajty nmijpidägyich yi' judíojäy ajcxy ycostumbre. E mnejhuíygyxp jadu'n nej jecy'ajty n'ixhuidijtyich nbahuídijtyich mictägy je jää ajcxy nidüg'óciy huídijaty anajty mijpidacaccixp Dios ytíy'ajt. <sup>14</sup> Nígí iich anajty n'ixpícyidyich ma yi' judíojäy ajcxy y'ixpíjcin ca'ydi jac pinjaty judíojäy, ca'ydi jac pinjaty nmigügtíjcich huídibí tügnax yjimijt miid iich. Com ooy anajty nígí ndzachmijpidägyich n'ap ndeediyich y'ayuc. <sup>15</sup> E Dios xyhuin'ijxich jayijpní ca'ní anajty ma'xung'atyñich co ndúnibich yi' ytung. Miid co Dios ooy tí

xychociyich ti xyjihuüyich, paady xyhuooyich miid ytung ycixpi. <sup>16</sup> Dios xyajnejhuiyich yi y'ung y'ayuc ytiy'ajt, jigix ngapxhuäcxibich yi y'ayuc ma yi jää ajcxy ca'pi yjudíojäity ajcxy. Ca' pinjaty n'ixtaayich huidibi jëbi xyaj'ixpicyich Dios ytiy'ajt, hue' Dios ci'm xyaj'ixpijcyich yi' ytiy'ajt. <sup>17</sup> Nañ jadu'n ni ca' nbättigiiyich jim Jerusalén ma yajpaady y'apóstoles ajcxy huidibi anajty ajcxy Dios ti yhuin'ixyii. Chi tiiyi nnicxyich jim Arabia ñaaxjot. Co iich jim hueeni n'ijtyich, chi nhuimbijtyich jim Damasco.

<sup>18</sup> Cooni tugig jimijt nhuäcxijpyich huin'itni nbättigiiyich jim Jerusalén. Chi n'oyich ma Pedro anajty yajpaady, e chi jim nmii'dijtyich jëyi majmox xii. <sup>19</sup> E ca' nmünaybaattich yi jacjadyii apóstoles. Jëyi iich miid naybaati je Jacobo, je Huindzin Jesús y'uch. <sup>20</sup> Je huidibi cham iich miich ajcxy niyajjayiygixyp, tiy'ajt yi'. Yijxyp ñejhuiyb Dios co ca' n'indägyich.

<sup>21</sup> Co ndzooñich Jerusalén, chi nnicxyich Siria naaxjot etz jim Cilicia naaxjot. <sup>22</sup> Je huin'it tiempo yi Cristo yjäy ajcxy huidibi nayyöymujcip cajp cajp jim Judea naaxjot, ca' ajcxy anajty xy'ix'adyiijich huingixy jiipci. <sup>23</sup> Jëyi ajcxy nejhuiy anajty co jää chachminaangixy: "Yi jää huidibi anajty xychach'ixhuidijtim xychach-pahuuidijtim, cham yi tzachcapxhuäcxy je Cristo ytiy'ajt, je tiy'ajt huidibi anajty ytimyyajcödigoyamyb." <sup>24</sup> Co je mibijcpidijc oy jadu'n tiy'ajt nejhuiygixy, chi ajcxy yajnajxy Dioscojuyip ma Dios miid iich ycixpi.

## 2

### *Jacjadyii Jesús y'apóstoles ajcxy cobiçcixy yi Pablo*

<sup>1</sup> Co majmactz jimijt, chi jadüg'oc nnicxyich jim Jerusalén quipxyi miid Bernabé. Nañ jadu'n Tito xypañcxyich. <sup>2</sup> Dios jadu'n ti xyajnejhuiyich co copicy nícxibich jadüg'oc jim Jerusalén. Chi jim nyajmiidmiydacyich nijëjity jää huidibi Jesús ti yhuin'ixyii ajcxy, je huidibi ajcxy nigohuajc'ajtp anajty je mibijcpidijc. (Ahuingujc iich ajcxy nxicmuycy ngapxmuycy, ca'ydi ymayjäy'agujcity.) Nyajmiidmiydactaayich je Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi ngapxhuäcypich ma yi jää ajcxy ca'p yjudíojäity. Jadu'n ngapxticxyich n'ayucich ndiy'ajtich, jigix ca'ydi ajcxy xycapx'aducyich, e ti anajty jadu'nyi ñaadigi'aty iich ndung huidibi jayijp ti nduuñich etz huidibi njactunaambyich anajty. <sup>3</sup> Je jää ajcxy huidibi nigohuajc'ajtp anajty je mibijcpidijc jim Jerusalén yjäygidac ajcxy iich n'ayuc jadu'n nej ngapxticxyich, e nañ ni ca' ajcxy yminañ adzip co copicy yajtiy'ajttihuiy je Tito huidibi xypa'oyich jim, com griegojäy je' anajty, paady ca' yajtiy'ajttiy anajty. <sup>4</sup> Ca' ixiyipy pin huaam ycaminañ jim Jerusalén co Tito ca' yajtiy'ajttiy, co ca' nijëjity mibijcpidijc ycatigii ayüch ameech huidibi ca' ymibijccixy cixyjot huinijot Cristo ytiy'ajt. Hue' ajcxy amido'ijtcixy n'ayucich nej huaad xyjijpcogapxiyygixyich. Ca' ajcxy yjotcujcity co ngapxhuäcxyich co nmibijcim Jesucristo, e ca' copicy nguydunim judíojäy ycostumbre. Yi' ajcxy adzip xyajnihuidzaambich yi judíojäy ycostumbre, jadu'n nej jää codoogiyi ajcxy adzip ytuungixy ma yhuindzin ytung. <sup>5</sup> Ni catügjaxig ajcxy xycamimadacyich, e ni xycayaj'amoñ iich ajcxy, com hue' ndzocyich co huen Dios y'ayuc ytiy'ajt oybi ity huädz ma miich ajcxy ca' ma anii.

<sup>6</sup> Yi apóstoles ajcxy huidibi Jesús ti yhuin'ixigixy huidibi ajcxy nigohuajc'ajtp yi mibijcpidijc, ca' ajcxy ni ti tiy'ajt xyjacmöyich jemybi huidibi ca' jayijp nnejhuiyich. (Peni capxpaady ajcxy o peni ca' ycapxpaadyity, ca' nduuñich cuendi. Com Dios ca' huin'ixpetiy jää ajcxy tiyduñ.) <sup>7</sup> Co oy ajcxy nejhuiy co Dios ti xyquexyich ngapxhuäcxyich yi' y'ayuc ytiy'ajt ma yi jää ajcxy huidijaty ca' yjudíojäity, tim jadu'n nej ti quexy Pedro co capxhuäcxii yi' y'ayuc ma yi judíojäy ajcxy, ca' iich yi' ajcxy anajty n'ayucich xyjijpcogapxiyygixyich, ooy ajcxy jäygidacy yi n'ayucich ndiy'ajtich. <sup>8</sup> Yi Dios huidibi Pedro quejx huen yi' y'ayuc capxhuäcxy ma yi judíojäy ajcxy, nañ jadu'n iich xyquejxich co yi' y'ayuc ngapxhuäcxibyich ma yi jää ajcxy ca'p yjudíojäity.

<sup>9</sup> Je Jacobo, je Pedro etz Juan ajcxy, je huidi nigohuajc'ajtcixp yi mibijcpidijc, co ajcxy nejhuiy jadu'n nej anajty Dios may'ajt oy'ajt ti tuuñ miid iich, chi ajcxy xycöbijcyich agujc jocuyc Bernabé etz iich. E chi iich ajcxy miid nay'ayuc-huinjihuiyi co jëbi iich etz Bernabé nícxibich ma yi ca'p yjudíojäity ajcxy, etz jëbi yi Jacobo, Pedro etz Juan ajcxy nícxciy ma yi judíojäy ajcxy. <sup>10</sup> Jëyi ajcxy may'ajt pijctzoy ma iich etz Bernabé co jadu'n pa'ayo'n ndunipyich ma yi judíojäy ayoobitijc. E chi iich ngo'adzoy co ndunamybich jadu'n agujc jocuyc.

### *Pablo ojy yi Pedro jim Antioquia*

<sup>11</sup> E jadu'n anajty miid ti n'ocnay'ayuc-huinjihuuyibich ixti coon Pedro ycidacy jim Antioquia. Chi jim nnimaayich huinjip co ti anajty jim Dios ytii'ajt midundigooyi co puhuäctuutni je huidibi ca' yjudíojäity, ca' y'ocmiidcaymujcni. <sup>12</sup> Com co ca'nii anajty ymiñ jim Antioquia je judíojäy ajcxy huidibi anajty tzomb ma Jacobo jim Jerusalén, chi Pedro miidcaymujcni je jääy ajcxy ca'p judíojäity. Co ajcxy ymiiñ chooñ Jerusalén, chi Pedro oy puhuäctuutni je huidibi ca'p yjudíojäity, ca' y'ocmiidcaymugaani anajty. Com Pedro tzigiiyb anajty co ni'oijihiyyb je judíojäy huidibi minamb co ooy ycopicyity yajti'ajttihuiy tüg'óciy jääy ajcxy huidibi mibijccixp Jesucristo. <sup>13</sup> Co Pedro jadu'n oy y'iñich, chi je jacjadyii judíojäy ajcxy huidibi anajty jimip nañ tim jadu'n oy y'iñich nej Pedro, com ca' anajty yjotmicity. <sup>14</sup> E co iich jadu'n oy n'ixyich co ca' ajcxy cuydungixy yajxon Jesucristo ytii'ajt, chi iich nnimaayich Pedro mayjäy'agujc: "Peni miich judíojäy, e ti m'ixmajtni judíojäy ycostumbre co ti mibicy Jesucristo, e ti m'occuydumyb je huinmañ huidibi judíojäy ca' cuydungixy, ¿nej tijy cham co adzip mdzachminaandägy co yi' ajcxy huidibi ca'p yjudíojäity, copicy cuydungixipy judíojäy ycostumbre, huidijaty miich ti m'ixmajtni?"

### *Yi'judíojäy ajcxy quipxyjaty miid jacpinjaty*

<sup>15</sup> Jadu'n njacnimaayich Pedro: "Iich etz miich judíojäy iich ajt, huidibi ndaj'ajtim ndeedy'ajtim nañ judíojäy. E ca' iich ajt njadu'nity nej jääy ajcxy ca'pi yjudíojäity, huidibi ca' cuydungixy Dios ycötujcin je jecyp huidibi Moisés yjayhui'm. <sup>16</sup> Mich Pedro iich ajt nnejhuiyim co jääy ajcxy ca' jëbi Dios yajpocyñihuächyii miid tim jëyi co ajcxy cuydungixy Dios ycötujcin je jecyp huidibi Moisés yjayhui'm. Co yi jääy ajcxy mibijccixy Jesucristo, huin'it janchtiy Dios yajpocyñihuätzib ajcxy. Nañ tim jadu'n iich ajt, ti nmibijcim je Cristo jigix jëbi Dios xyajpocyñihuatzim. E ca' jëbi huaad Dios xyajpocyñihuatzim ajt miid tim jëyi co ti nguyduunim Dios ycötujcin je jecyp. Ca' ni tüg jääy huidijaty jëbi Dios yajpocyñihuächyii, miid tim jëyi co cuyduuni Dios ycötujcin je jecyp."

<sup>17</sup> Co ajt nhuinmañ nbidaacim co nmibijcim Cristo jigix Dios jëbi xyajpocyñihuatzim, huin'it je judíojäy yminaangixy co jibic-huinmañ nyajtuunim co ca' njaccuyduunim yi' ajcxy ycostumbre. ¿Nej mdijy je Cristo xyajtundigooyim jadu'n nej judíojäy yminaangixy? Ca' yjadu'nity. Ca' jëbi huaad je Cristo xyajtundigooyim. <sup>18</sup> Co ixyipy nmijpidaaacim jadüg'oc Dios ycötujcin je jecyp, je huidibi ti n'ixmajtzim, jada ixyipy ijxpejt'ajtp co ndundigooyim ma Cristo ytii'ajt. <sup>19</sup> Jecy'ajty co nguyduunich anajty Dios ycötujcin je jecyp, huin'it ca' anajty nbaadyich tiy'ajt nej jëbi huaad Dios xyajpocyñihuachich, e jadu'n nipaady nej jihuuy ti n'ögyich. Paady ycxipi ti n'ixmachich je jecyp cötujcin, e ti nmijpidägyich Jesucristo ytii'ajt jigix jëbi njactzinäyich miid Dios ycxipi. <sup>20</sup> Jadu'n nayjihuuyiich jadu'n nej jihuuy ti n'oc'o'cpich, jadu'n nej jihuuy ti ngrudzpetiyich quipxyi miid Cristo. Jadachambi ca' n'octzinaayñich miid ngi'm jugy'ajtin ycxipi. Hue' je' je Cristo ymic'ajt etz ytii'ajt ti chinaydacpicy ma iich njugy'ajtin. E jadu'n nej cham njactzinäyich miid iich nniniicx, jactzinaaybich miid Dios y'ung ycxipi, nmijpidacypich Dios y'ung. Dios y'ung ti xychocyich ti xyjihuuyich, e ti nayyooxyi

naydogyii ma yi o'cin miid iich nbocy ycixpi. <sup>21</sup> Ca' nniyajtigoya'ñiich je may'ajtin je oy'ajtin huidibi Dios ti tuuñ miid iich ycixpi. Co ixyipy jëbi Dios xyajpocyñihuatzim miid co ajt nguydunim Dios ycötujcin jëyi, huin'it ixyipy ti ñaadig'i'aty je Cristo co y'o'cy miid ajt nbocy ycixpi.

### 3

#### *Je ycötucin huidibi Moisés yejc o je mibijcin*

<sup>1</sup> Janch loci miich ajcxy migügtijc huidibi tzinaayb jím Gálatas naaxjot. Ti jay ajcxy xyajhuinma'ñy digooygixy miid jibic-huinma'ñ. Paady ycixp mdzach'ixmadzaangixy je Dios ytiy'ajt. Iich oy njacapxhuäcxyich ma miich ajcxy mhuinduu je tiy'ajt jadu'n nej Cristo yajcruudzpejtí miid iich ajt nbocy ycixpi. <sup>2</sup> Yi' nyaj'amidooyb: ¿Nej ti mbaatcixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt miid co mdzachcuyduuni Dios ycötujcin je jecyip? o ¿Nej ti mbaatcixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt miid co ti mmidoogixy Jesucristo y'ayuc e ti mmibijccixy? Hue' janchtiy ti mbatcixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt co ti mmibijccixy Jesucristo, ca' nminaanim co ti mguydungixy Dios ycötujcin je jecyip. <sup>3</sup> Co Dios oga'n yjihui'ñ xy'adigiygixy xyjottigiygixy, chi mguychinaaygixy Jesucristo ytiy'ajt nej Dios yjihui'ñ xyhuinma'ñy mooygixy. ¿Nej co cham miich ajcxy mloci huinma'ñ mdzachtungixy? Jadachambi jadüg'oc mdzachtunaangixy mg'i'mhuinma'ñ. <sup>4</sup> ¿Nej naadigigíxpi miich ajcxy tzaachhypi ti mmínajxcixy ti myajnajxcixy miid Cristo ytiy'ajt ycixpi? Janch naadigi' jadu'n tzaachhypi ti mmínajxcixy ti myajnajxcixy, pen janch tücciyi ti m'ixmájtzcixni Cristo ytiy'ajt. <sup>5</sup> Jada nyaj'amidoogixyp: ¿Nej ti Dios yjihui'ñ ymic'ajt xy'adigiygixy xyjottigiygixy etz tuñ mijhuinma'ñ ma miich ajcxy miid co ti mguydungixy Dios ycötujcin je jecyip? Ca' yjadu'nity. Hue' Dios xy'adigiygixy xyjottigiygixy etz tuñ mijhuinma'ñ miid miich ajcxy miid co ti mmidoogixy Jesucristo ytiy'ajt etz ti mmibijccixy.

<sup>6</sup> Jadu'n ymiñ cojay ma Dios ñecy co Abraham mibijcy Dios, e co yi' mijpidacy Dios y'ayuc jadu'n nipaady nej jihuÿ Dios yhuinmecxí ypcocy, jigix jëbi y'ity tudägy ma Dios yhuinduu. <sup>7</sup> Jadu'n yjajty miid Abraham. Je' ymibijc Dios, e yajpocyñihuatzí Dios, jëbi ñaydijy়ii tudägy jay ma Dios yhuinduu. <sup>8</sup> Dios jecy'ajty yajnihuinmayiyy co yajpocyñihuädza'ñ je jay ajcxy huidibi ca' yjudíojäity, jëbi ajcxy ñaydijy়ii tudägy jay ma Dios yhuinduu, miid co ajcxy mijpidägipy je may'ajt huidibi Dios ytunamyb miid yi' ajcxy ycixpi. Paady ycixpi jaaybety ymiñ ma Dios ñecy co jadu'n Dios miidmijdac Abraham jecy'ajty co yi huidibi ca' yjudíojäity ypaadipy ajcxy y'alma ñidzoocin, com jadu'n Dios yminañ: "Miid miich tûg m'ap m'oc may'ajt oy'ajt nduna'ñiich miid naaxhuiñjäy ajcxy ycixpi." <sup>9</sup> Paady ycixpi jadu'n nej jay ajcxy tûg'óciy pijnaty mibijcp Dios, Dios may'ajt tunamb miid yi' ajcxy ycixpi co mibijccixy, tim jadu'n nej may'ajt tuun miid Abraham.

<sup>10</sup> Dios chaachytunamy jay ajcxy miid ypcocy ycixpi, pijnaty huinma'ñ tzachpidacp co y'alma ñidzoocin padaangixy miid co cuydungixy Dios ycötujcin je jecyip. Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy: "Dios chaachytunamyb jay ajcxy miid ypcocy ycixpi, pijnaty ca' mijpidägy tûg'óciy Dios ycötujcin, etz nañ jadu'n pijnaty ca' cuydundägy jada cötujcin."

<sup>11</sup> Jadachambi miid je ayuc huidibi ti nyajnijayiygixy ma jada necy, jëbi miich ajcxy mnejhuñhuip co ca' ni piñ jay jëbi Dios yajpocyñihuächyii miid huidijaty ti tungixy co cuydungixy Dios ycötujcin je jecyip. Com jadu'n ymiñ jaybety ma Dios ñecy ma Dios jadu'n yminañ: "Yi jay ajcxy pijnaty mibigip iich n'ayuc, yi' ajcxy nyajpocyñihuädzaambybich jëbi ajcxy y'alma paadip ñidzoocin." <sup>12</sup> Dios ca' jadu'n yminañ ma yi' ycötujcin huidibi Moisés yjayhui'm co jëbi nmijpidaaçim, e huin'it Dios xyajpocyñihuatzim. Hue' je' yminañ ma ycötujcin co jëbi xychaachytunim miid ajt nbocy ycixpi. Com jadu'n ymiñ jaybety ma Dios ñecy: "Yi jay ajcxy pijnaty cuydumb Dios ycötujcin huidibi Moisés ycojay, copicy cuydundähuip, ni ma ycatundigoyipy."

<sup>13</sup> Cristo xyñhuaaním xyyajtzoocim ma anajty Dios xychaachytunaaním miid co ca' nguydundaayim Dios ycötujcin je jecyip. Cristo ci'm ti yajnicxy je tzaachypí huidibi Dios ajt xymöhuaaním anajty. Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy: "Pinjaty anajty yajmijxotzpejtp ma tüg cruudz, hue' anajty je' yco'ayooyb ypocy tiibí tuñ." <sup>14</sup> Cristo o'c je' miid iich ajt nbocy ycixpi, jigix Dios jébi cuyduñ yi' y'ayuc jadu'n nej yaj'ahuaniiy Abraham jecy'ajty, co may'ajt tuna'ñ miid yi' jäy ajcxy ycixpi huidibi ca'p yjudíojäity, etz nañ jadu'n may'ajt tuna'ñ miid iich ajt ycixpi, jigix jébi iich ajt nbaatim je Dios yjihui'ñ co nmibijcim je Cristo.

### *Je cötujcin huïdibi Moisés yejc etz huïdibi Dios y'ahuaniiy*

<sup>15</sup> Migügtijc ajcxy, ngapxticxaamybich jadu'n nej Dios ti tuñ miid tüg ijxpejt nej jäy ajcxy ytuñ. Co ixipy tüg jäy necy yajcojy ma nigapxy jadu'n nej ypidägy yajhui'ma'ñ, e co yajcojtaý je necy, e chi firmijiy, e nañ jadu'n je testigo ajcxy yfirmijiy, huin'it ca' huaad pinjaty nixig yajxiy jada tiy'ajt, e nañ jadu'n ni ca' huaad yaj'ungiy. <sup>16</sup> Cuenditungixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, Dios ma yi' y'ayuc yaj'ahuaniiy Abraham etz tüg yi' y'ap y'oc co may'ajt tuna'ñ miid yi' ajcxy jéyi. Ca' nminaanim Dios y'ayuc ymina'ñ co Dios yaj'ahuaniiy Abraham co may'ajt tuna'ñ miid tüg'ociy yi' y'ap y'oc. Hue' je'Dios y'ayuc ymina'ñ co may'ajt tuna'ñ miid tügpajc yi' y'ap y'oc, je' je' je Cristo. <sup>17</sup> Dios ca' yi' nixig yajxiy ytiy'ajt huïdibi jayip ymoy Abraham co yajniguejxy ycötujcin yi Moisés. Co Abraham y'o'cy, ti anajty ñajtzninçxiyñi midaax migo'px ja'iipxmajc jimiit, chiini oy Dios möy Moisés yi' ycötujcin. Tim jadu'n nej ca' huaad yajtigach je jäy ñecy ma nigapxy jadu'n nej ypidägy yajhui'ma'ñ, nañ tim jadu'n ca' huaad Dios yajtigach y'ayuc huidi yajnimay Abraham jadu'n nej may'ajt tuna'ñ miid naaxhuiñjäy ajcxy ycixpi. <sup>18</sup> Dios y'ahuaniiy yi' ytiy'ajt ma Abraham jecy'ajty co may'ajt tuna'ñ miid yi' y'ap y'oc ycixpi etz miid tüg'ociy naaxhuiñjäy ajcxy ycixpi. Co ixipy jébi jäy padaangixy y'alma ñidzoocin miid huïdibi ajcxy ytumyb co ajcxy cuyduuni Dios ycötujcin je jecyip, ca' ixipy may'ajt ti tuñ co ti quexy je Cristo ya naaxhuiñ co jäy yajnihiädzip.

<sup>19</sup> ¿Ti ycixpi Dios co moy Moisés je cötujcin huïdibi ycojay? Hue' je' Dios moy jada cötujcin jigix jébi niguëxig co jäy ajcxy ca' ycapxymidoogixy. Tunamb anajty Dios ycötujcin huïdibi Moisés ycojay mabaad ti quexy ya naaxhuiñ yi' y'ung, je' je' je Cristo, je Abraham y'ap y'oc huïdibi yajpocyñihuätzp jäy ajcxy. Dios ycötujcin hue je' yajniguejx Moisés miid ángeles ajcxy. E chi Moisés capxnajxy ma ymigügtijc ajcxy. <sup>20</sup> Co Dios ti quexy yi' oybi y'ayuc ya naaxhuiñ miid y'ung, paady ycixpi Dios ca' tzocy co huingbi capxnaxipy yi' y'ayuc. Dios etz Dios y'ung tú'ciy yi'.

### *Tigixpi Dios je Moisés cötujcin yejc*

<sup>21</sup> ¿Nej mdijy ca' ñaybadyii yi' Dios ycötujcin huïdibi Moisés ycojay, miid je ayuc huïdibi Dios yajnimay Abraham? Naybaatip ajcxy y'ayuc. Co ixipy cayejcy Dios cötujcin ma jébi jäy ajcxy y'alma ñidzoocin padaangixy, huin'it ixipy jébi nbocyñihuatzim co ixipy nguyduunim yajxon jada cötujcin. <sup>22</sup> Ca' yjanchity co jébi Dios xyajpocyñihuatzim miid co tijaty nduunim. Com ma Dios y'ayuc ymiñ cojy co nidüg'ociy jäy ajcxy ti ytundigooy, ac pocy ymiid ajcxy. Jadu'n Dios y'ayuc ymina'ñ, jigix jébi Dios yajpocyñihuäch tüg'ociy pinjaty mijpidacp Jesucristo, jadu'n nej yajnimay Abraham jecy'ajty co jadu'n tuna'ñ.

<sup>23</sup> Ca'ni anajty Cristo ymiñ ya naaxhuiñ, huin'it anajty Dios ycötujcin ytuñ, yajpocycäy jäy ajcxy, e ca' Dios yajcomidoj jäy ajcxy ypocy. Jadu'n nej jihuïy jäy ixipy ypu-jxtijc'ññaaygixy e ahuijxcixy mina je juez ytiydunáanigixy. Jadu'n anajty n'ijtim jadu'n nej jihuïy nbujxtijc'ññaayim, ixti cooni Jesucristo ymiñ ya naaxhuiñ yajpocyñihuatzp. <sup>24</sup> Jadu'n anajty Dios cuend'aty yi judíojäy anajty miid ycötujcin huïdibi Moisés ycojay. Tim jadu'n nej jäy cuend'aty huingjäy y'ung. Jadu'n anajty Dios cuend'aty judío jäy ajcxy ixti cooni Jesucristo ymiñ ya naaxhuiñ jébi yajpocyñihuäch jäy ajcxy. <sup>25</sup> Jadachambi co

Jesucristo t̄i y'oy ya naaxhuiñ, e t̄i nmibijcim (tzojcingíx) yi' yt̄iy'ajt, paady ycixpi cham ca' n'oc'ijt̄im cuend'aty miid Dios ycötujcin huidibi Moisés ycojay.

<sup>26</sup> Com miich ajcxy t̄i mmijpidaaccixy Jesucristo yt̄iy'ajt, paady ycixp jëbi nidüg'óciy miich ajcxy naydijigixy Dios y'ung. <sup>27</sup> Tüg'óciy miich ajcxy huidijaty t̄i mnibejtcixy, t̄i mnibejtcixy jigix jëbi mdügmujccixy miid Cristo, jadachambí nüducy m'ijtcixy miid Cristo. <sup>28</sup> Nidüg'óciy miich ajcxy t̄i mgöbijccixy Jesucristo jadu'n nej ajcxy mHuindzin. Jadu'n miich ajcxy judíoja etz nañ jadu'n ca'pi yjudíojaity, nañ jadu'n miich ajcxy midumbidijc etz miich ajcxy huidibi ci'm nay'ane'mip, miich ajcxy yëydijctijc etz miich ajcxy töxyjäydi; tú'ciy miich ajcxy myajpattaaygixy ma mHuindzin Jesucristo. <sup>29</sup> Huenpinity miich ajcxy co mmijpidaaccixy Jesucristo, huin'it jëbi ajcxy mnaydijiiby Abraham y'ap y'oc, e huin'it jëbi mbáatcixipy tzinaydac jiiby tzajpjoty, je huidibi Dios yaj'ahuaniiy Abraham, Abraham y'ung y'anäg etz Abraham y'ap y'oc.

## 4

<sup>1-2</sup> Cha jadüg ijkpejt nyajniämäyich miich ajcxy huidibi capxticxp Dios yt̄iy'ajt. Tüg comeeñjäy ymang hue' anajty mutzní pi'cní je' anajty jëdaanip yteedy ypidägy. E chi yteedy tüg jäy yajniämäyich huidibi jëbi cuend'aty je pidägy etz je pi'c'anäg mabaad paady je tiempo mina ycidihiigixy je pidägy. Je comeeñjäy y'ung com co anajty ca'ní yeegy, ane'my anajty y'ity, tim jadu'n nej ane'my y'ity je jää huidibi midumb. <sup>3</sup> Tim jadu'n nej je comeeñjäy y'ung anajty y'ity ane'my, nañ tim jadu'n iich yi' jadíoja ajcxy ane'my anajty n'ijtcixyich co anajty ca' tiyudägy naydijiigixyich Dios y'ung. <sup>4-5</sup> Co oy Dios yajhuaad'ajtní, chi oy quejxní y'ung ya naaxhuiñ. Yi' y'ung ma'xung'ajt judíoja, jigix jëbi codinäy jää ajcxy ma Dios ycötujctac. Nañ jadu'n yi' ma'xung'ajt judíoja, jigix jëbi yajpocyñihuäch yi' jää ajcxy huidibi t̄i yajpocycähuigixy Dios ycötujcin huidibi Moisés ycojay. Dios t̄i quexy y'ung jigix jëbi xycodinaayim miid ajt nbocy ycixpi, e jadu'n Dios jëbi xycöbijci jadu'n nej jihuüy xyci'm'ung'ajtim.

<sup>6</sup> Jadachambí miid co naydijim Dios y'ung, paady ycixp Dios t̄i xy'adigiim ti xyjottigiiyim yi' yjihuiñ ymic'ajt, paady ycixp ajt minaanim co Dios ajt nDeedy'ajtim etz minaanim: "¡Padre Nuestro!" <sup>7</sup> Miid co miich ajcxy t̄i mmibijccixy Jesucristo, jadachambí ca' ane'my m'oc'ijtcixyñi ma Dios ycötujcin je jecyip, jadu'n nej je jää ytumbidijc miidity ane'my. Paady ycixp jëbi Dios xymóoygixipy jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy, jadu'n nej Dios miidity jugy'ajtin. Jadachambí miich ajcxy Dios xy'ung'ajt, etz jëbi mbáatcixipy pidägy ma Dios.

### Pablo yjotmaybaady miid je mibijcpidijc ycixpi

<sup>8</sup> Jecy'ajty ca' anajty mnejhuiygixy Dios yt̄iy'ajt tiyudägy, ooy anajty m'ojadajtcixy oyñiti huidibi ca' ymic'ajt miidity. E ca' anajty m'ojadajtcixy je Dios tzajpjotyp huidibi mic'ajt miidity. <sup>9</sup> Jadachambí t̄i mnejhuiygixy Dios yt̄iy'ajt etz Dios t̄i xycöbijccixy. ¿Nej co jadüg'oc mdzachnihuimbidaangixy yi' jadíoja ycötujcin, ca'p ti mic'ajt miidity, huidibi t̄i m'ijxmajtzixy? E jadüg'oc xy'ane'mygixy je jadíoja ycötujcin. <sup>10</sup> Jadachambí mdzachcuydunaangixy jadíoja ycostumbre, jadu'n nej ajcxy myajmij'ajtcixy xiibo' xiijimiijt. <sup>11</sup> Huinmaaybich ooy miid miich ajcxy ycixpi co naadigi t̄i nyaj'ixpicyich miich ajcxy. Ninigoob ayoohua'ñ iich ndung ma miich ajcxy.

<sup>12</sup> Migügtijc ajcxy, cham may'ajt nbijctzooyich ma miich ajcxy. Yajtügiiygix yi' mhuinma'ñ jadu'n nej iich nhuinma'ñ. Iich t̄i nyajtügiyich nhuinma'ñ miid miich ajcxy mhuinma'ñ co t̄i n'ixmachich yi' jadíoja ycostumbre. Je taab anajty n'ityich miid miich ajcxy, ca' miich anajty ajcxy iich n'ayuc xyjjpcogapxiyi. <sup>13</sup> Miich ajcxy mnejhuiyb co anajty n'ityich ma miich ajcxy, pumäy iich anajty nyajpaady miid yuu pa'm ycixpi, paady ycixp iich jim jecy nhuäcxijpyich, ngapxhuäcxijpyich Jesucristo yt̄iy'ajt je jayijp'aty. <sup>14</sup> Miid iich nba'm ycixpi ooy n'adzijipy miich ajcxy ma mjün mdijc, e miich ajcxy ca' t̄i xy'ixtijy

e ni ca' miich ajcxy xymidzijpich. Jadu'n iich miich ajcxy xycöbijcy agujc jocujc, tim jadu'n nej ixyipy ti mgöbijccixy Jesucristo ci'm. <sup>15</sup> Jadachambi ¿ti ti ytunyii ti yjadyii co ca' mmijotcujc'ajtcixy iich n'ayuc? Com nyejcich tiy'ajt co je taabi anajty oga'n jim n'ityich ma miich ajcxy co janch xypubedaambich miich ajcxy. Ixti mg'i'm huiin anajty ajcxy mjayajpidzimaangixyp etz xymöhuaangixyich anajty co iich ngaa'a'ixiy. <sup>16</sup> ¿Nej iich ti n'ahuimbityich miich ajcxy mmidzip miid co ti nyajnimaaygixy huidibi janchip?

<sup>17</sup> Yi huindzindijc jim ma miich ajcxy huidibi xychachyaj'ixpijccixp huidibi ca' ytiy'ajtity, ca' ajcxy oyhuinma'ñ miidity. Hue' ajcxy tzachtzocy co miich ajcxy m'ixmájtzcixip iich n'ayuc ndiy'ajt. Hue' ajcxy tzachtzocy co miich ajcxy yi' mgömayipy. <sup>18</sup> Iich njajotcujcich jadu'n co huingbi huindzin ajcxy jëbi xyaj'ixpijccixy. Nigoobi co ixyipy jëbi ajcxy m'oy'ajtin mbaatcixy. Ca' oy copicyity co iich ci'm miich ajcxy nmiid'ijttihiuipy. <sup>19</sup> Migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuüyich jadu'n nej jihuüy ngi'm'ung'ajtigixy, ooy tzaachypi ndzachjihuüyich miid miich ajcxy ycixpi jadüg'oc. Jadu'n tzaachypi njihuüyich jadu'n nej ungdaj tzaachypi jihuüy co y'ung yajma'xung'ada'ñ. Njihuühuaamybich tzaachypi ixti cooni miich ajcxy anajty Cristo mhuinma'ñ xyaj'oyii. <sup>20</sup> Ooy iich njanay'ijxpada'nyii ma miich ajcxy cham cham. Njamidcapxaangixy njamidmidaydägaangixy, chi ixyipy tiy'ajt njacyajnimaaygixy jac huädz. Ooy iich ndajy nmayich miid miich ajcxy ycixpi, nej n'ocjacnimaaygixyipy.

### *Je Agar etz Sara y'ijxpejt*

<sup>21</sup> Miich ajcxy huidibi mdzachcuydunamyb Dios ycötujcin je jecyip. Nmimaaygixy ajcxy, ¿nej ca'ní ajcxy midoogixy huidibi Dios ycötujcin nigapxyp? <sup>22</sup> Com Dios y'ayuc huidibi jaybetyip jadu'n ymina'ñ co Abraham ymiid anajty metz ymang. Tüg je'anajty ytaj'ajtip huidibi ypödumb'ajtpy. Je jadügpi ymang anajty ytaj'ajtip huidibi ytimytöxijc'ajtpy. <sup>23</sup> Je huidibi je pödumbi y'ung'ajti, hue' je' ypi'c'ajty jadu'n nej pi'ctijc jadyii yma'xung'ajtcixy. Je huidibi Abraham ytöxyijc y'ung'ajti Dios je' miid ymic'ajt ypi'c'ajty, Dios ycuyduun y'ayuc huidibi yajhuinhuaniiy Abraham. <sup>24</sup> Jada jihuimbit ayuc jadu'n yhuimbidzimyb: jada Abraham ytöxyjäy ajcxy metz ijxpejt'ajtp jadu'n nej Dios ti ytuñ miid yi' yjäy. Je ypödumbi huidi anajty yxi Agar, yi' miid yquipxiyi Dios ycötujcin huidibi Dios ymoy Moisés ma je cop huidi yxi Sinaí. E tüg'óciy jää ajcxy huidibi cuyduungixp Dios ycötujcin huidibi Moisés ycojay, ane'my ajcxy je' yaj'idyii, tim jadu'n nej tüg comeeñjäy ane'my yaj'ity yi' ytumbi ajcxy. <sup>25</sup> Agar yi' nügix'ajtp je cop Sinaí jim Arabia ñaaxjot ma Dios moy Moisés je cötujcin. Agar je töxyjäy huidibi anajty pödumb, je' miid yquipxiyi yi' judiojäy huidibi tzachcuyduungixp Moisés ycötujcin, etz nañ yquipxiyi miid Dios y'it ya naaxhuiñ jim Jerusalén. Yi' judiojäy etz y'ung y'anäg ajcxy huidibi tzachcuyduungixy Moisés ycötujcin je jecyip, ane'my ajcxy y'ity ma jada cötujcin, tim jadu'n nej jää ajcxy huidibi tumb ma comeeñjäy, e y'ane'my ajcxy y'ijtcixy. <sup>26</sup> Je Sara huidibi Abraham ytöxyijc'ajtpy, yi' miid yquipxiyi iich ajt huidibi cuydumb je Cristo ytiy'ajt, e je Cristo yi' yajpatp tzajpjoty. <sup>27</sup> Com jaybetyity ymiñ ma Dios ñecy co mayjäy paada'ñ oybi ma Dios, com Dios jadu'n ymina'ñ:

Jotcugij'jadüg'oc miich Sara huidibi ca' y'ungbaady. Xic yäx miich miid jocujc'ajtin, miich huidibi ca' ung moy. Nigi ymayihua'ñ miich m'ap m'oc ca'ydi Hagar y'ap y'oc.

<sup>28</sup> Iich ajt huidibi nmijpidaacim Jesucristo tüg'iyim miid Abraham ymang Isaac. Com jadu'n nej Dios cuyduuñ y'ayuc huidibi yajhuinhuaniiy Abraham co Isaac yma'xung'ajty, nañ tim jadu'n Dios cuyduuñ yi' y'ayuc miid iich ajt co je Cristo y'oy ya naaxhuiñ. <sup>29</sup> Tim jadu'n nej Abraham ymang Ismael jecy'ajty midzip'ajty Abraham ymang huidibi Dios yajhuinhuaniiy Abraham; nañ tim jadu'n yi' jää ajcxy huidibi tzachcuydungixp Dios ycötujcin je jecyip, ooy ajcxy tzach midzip'adyii yi'jää ajcxy huidibi mibijcp Jesucristo. <sup>30</sup> Oc-huinmay miich ajcxy nej jaybetyity ymiñ ma Dios ñecy co jadu'n Dios nimay Abraham:

Yajpidzim ma mdijc je mbödumbi miid ymang. Com ca' jadu'n ytiy'ajtity co je pödumbi ymang paadipy miich mbidägy. Yi' je' padamb je mbidägy huidibi miich mdöxyijc ymang'ajtpy.

<sup>31</sup> Migügtjc ajcxy, ca' iich ajt n'ocjadu'niñ nej je pödumbi y'ung y'anäg ajcxy huidi ane'my ijtp. Jadu'n iich ajt nipaady nej Abraham ytöxyijc y'ung y'anäg huidibi ca' y'ane'my y'ity.

## 5

### *Cristo ti xyajnihuatzim ma je cötujcin huidibi Moisés yejc*

<sup>1</sup> Je Cristo ti xyajpidzimim ma Dios ycötujcin je jecyp ma anajty n'ijtim y'ane'my, jigix jëbi tzojcincix nguyduunim yi' ytiy'ajt. Mibijccixy tiydudägy Cristo ytiy'ajt, ca' m'ixmajtzcixy. Ca' mni'ahuimbítcixipy jadüg'oc Dios ycötujcin je jecyp ma anajty m'ijtcixy tim jadu'n nej comeenjäy ytumbi ajcxy y'ijtcixy ane'my.

<sup>2-3</sup> Amidoorijtcix iich n'ayuc. Jadachambi iich Pablo minaambich pen miich ajcxy mgöbigamyb jada ayuc co copicy myajtiy'ajtihuiipy, huin'it ñaadig'iada'ñ co mmibijccixy Jesucristo ytiy'ajt. Ca' Jesucristo may'ajt tuna'ñ miid miich ajcxy pen jadu'n m'iidza'ñ. Jadüg'oc nmina'ñiich co pinjaty jadu'n ycuydunamyb tüt Dios ycötujcin, copicy ycuydundähuiipy tüt'óciy. <sup>4</sup> Pen mjijp'ijxyp ajcxy co Dios xyajpocyñihuätzaangixy miid co mguyduungixy tüt Dios ycötujcin, jadu'n nipaady nej jihuïy ti m'ixmájtzcixni Cristo y'ayuc ytiy'ajt. Pen ca' mmijpidaaccixy je may'ajt oy'ajt huidibi Cristo ti tuñ ninigoob miid miich ajcxy yciipi, huin'it ca' Dios xyajpocyñihuätzcixipy. <sup>5</sup> Njijp'ijxim co Dios xyajpocyñihuädzaanim jigix jëbi naydijim tudägy ma Dios yhuinduu miid co nmibijcim Cristo etz miid co je Espíritu Santo xypubejtim. <sup>6</sup> Co nmibijcim ajt Jesucristo, Jesucristo ca' cuendituñ pen ti nyajtiy'ajtiiyim o pen ca'. Jëyi yi' tzocy co naychojcim nayjihuuiyim nidüg nidüg, e jada je' je ijkpejt co nmibijcim yi' ytiy'ajt.

<sup>7</sup> Jayijp'aty oy yajxon anajty m'occuydungixp Jesucristo ytiy'ajt. ¿Pin ti xy'agapxiygixy co ca' mgapxymidohuaangixy tiy'ajt? <sup>8</sup> Yi' jääy ajcxy huidibi ti xy'agapxiygixy ca' ajcxy tiy'ajt patcixy ma je Dios huidibi ti xyhuin'ijxim jigix jëbi nmibijcim Cristo. <sup>9</sup> Miich ajcxy mnejhuiyb co jääy pidaaccixy levadura ma harina jich je levadura yajtigiyidaayb je jich. Nañ tim jadu'n jada anii huidibi jääy ajcxy ti pidaaccixy ma miich ajcxy yajtigiydähuiamyb miich ajcxy mjot mhuinma'ñ. <sup>10</sup> Com iich nmibijcpich co ajt je nHuindzin Jesucristo oyhuinma'ñ xymöhuiipy ajcxy, paady ycixp njijp'ijxypich co miich ajcxy mmibigaamyb iich ngapxy iich n'ayuc. Dios chaachytunipy je jääy ajcxy huidibi ti xyajhuinma'ñydigooygixy. Oy ooy yjamij yjajanchity ajcxy, ca' ytimyñéjity, Dios yi' ajcxy tzaachytuniib.

<sup>11</sup> Migügtjc ajcxy, co ixyipy yjanchity co iich ngapxhuäcxyich co copicy nidüg'óciy jääy yajtiy'ajtihuiipy, ¿nej co je ni chambaad judiojäy xychach'ixhuidityich xychach-pahuidityich? Pen ca' ixyipy xy'ixhuidityich xypahuidityich jadu'n nipaady nej jihuïy nyaj'ixpicyich co je Cristo ca' y'o'cy miid iich ajt nbocy yciipi. <sup>12</sup> Yi' huidi ajcxy xyajhuinma'ñydigooygixyp, ooy ixyipy y'oyity co ixyipy ajcxy xypuhäctutni tücciyi.

<sup>13</sup> Dios miich ajcxy ti xymijhuoogixy ma yi' ytiy'ajt jemybi jigix jëbi m'ixmájtzcixni je Dios ycötujcin je jecyp, etz tzojcincix mijpidägipy Cristo ytiy'ajt. Dios ti ajcxy mdü'aa xy'ahuaatzi, per ca' huaad mduungixy je jibcipi huidibi mjot mhuinma'ñ chachñijot'ajtcixpy. Hue' a'oy naymi'oyjäy'ajtigix nidüg nidüg, naybubéjtigix miñ xyipy. <sup>14</sup> Dios y'ayuc ymina'ñ: "Mi'oyjäy'adipy mmijin mmidijc, tim jadu'n nej miich ajcxy mdzocyp co mmijin mmidijc xymij'oyjäy'adipy." Co jadu'n ajcxy mnaymi'oyjäy'adipy miñ xyipy, ytimyñipatyp jadu'n nej jihuïy ti mguydundäy tüt'óciy je Dios ycötujcin. <sup>15</sup> Pen miich ajcxy mnaymidundigooyp etz mnaymijotma'tip miñ xyipy, ca' yjetiyity co ci'm anajty jadu'n mdzachnayyajhuinma'ñydigooypixy miñ xyipy.

*Je jugy'ajt huidibi yi Espíritu Santo yejcpy*

<sup>16</sup> Jada capxhuijin iich miich ajcxy nyajnijayiib. Cuych이나aygix je Dios ytiy'ajt jadu'n nej je Espíritu Santo xyhuinma'ñymooygixy ajcxy. Ca' mguyduungixy je jibic-huinma'ñ huidibi mdzachnijot'ajtcixyp ci'm. <sup>17</sup> Je jibic-huinma'ñ huidibi mdzachnijot'ajtcixyp, hue'ymidzip'ajtpy je oybi huinma'ñ huidibi je Espíritu Santo xymooygixp. Dios y'ayuc obyi ca' ñaygodigÿii miid miich ajcxy mjibic-huinma'ñ. Paady ycixp miich ajcxy ooy mjacuydunaangixy Dios y'ayuc, e ca' ajcxy mmimadäga'ñ ñicxy mguydundaaygixy. <sup>18</sup> Pen tzojcingix mguyduungixy je Cristo ytiy'ajt huidibi Dios yjihui'ñ xymooyb ajcxy, huin'it ca' copicy mguydúngixipy Dios ycötujcin je jecyip.

<sup>19</sup> Com nnejhuiydaayim jadu'n nej jay ajcxy yjot yhuinma'ñ tzachnijot'ajtcixy jibicpi. Jادu'n nej yeydijctjc tzachmigapxtigoyaangixy töxyjäydijc; e nañ jadu'n nej töxyjäydijc ajcxy ooy yeydijctjc tzachmiid'ügangixy etz miid'edzaangixy etz ma yijiibi ji ajcxy yhuinma'ñydigoooygixy. <sup>20</sup> E nañ nnejhuiyim jadu'n nej jay ajcxy tzach'ojadajtcixy tzachhuingoxtinaaygixy je huidibi jay ajcxy ci'm ti yajcojy, etz nej jay ajcxy tzach'ojadajtcixy tzachyajtunaangixy caxpojcpidijc, nej jay ajcxy ymigüg tzachmijotma'tcixy; nej jay ajcxy ca' tzip yjot'ambijccixy miid yinjaty huenjaty ayuc; nej jay ajcxy tzachmidzip'ajtcixy ymigügtijc; nej jay ajcxy tzachyajca'oy'ijxcixy ymigüg co tijaty miidity; nej jay ajcxy chachnaybijc-huâcxáanigixy, huidibi abicy tzachmiid'adamb yjäy. <sup>21</sup> E nañ nnejhuiyim jadu'n nej jay ajcxy abijectihuaangixy tijaty ymigüg ymiid; nej jay ajcxy ymigüg yaj'o'ccixy; nej jay ajcxy nijot'ajtcixy ügi etz adzuuhuididii agoodzhuididii, etz yi jay ajcxy huidibi tzachnijot'ajtcixp yi jadu'mbi huinma'ñ. Iich miich ajcxy cham njacyajniimaaygixy jadu'n nej iich jayijp'aty ti n'ocnigapxpich, co yi jay ajcxy huidibi yi jadu'mbi jibic-huinma'ñ chachnijot'ajtcixp jadu'n nej cham ti nijayiigixy, ca' ajcxy tzinaydac paadaangixy ma Dios y'anemy.

<sup>22</sup> Hue' ajt jadachambi nejhuiydaayim je oybi huinma'ñ huidibi Espíritu Santo yejcyp. Co yi jay ajcxy huidibi ymiid Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma yjot yhuinma'ñ, hue' ytungixyp ajcxy yi oyjäy'ajtin miid ymigügtijc; miid ajcxy xondaacin etz miid ajcxy jotcujc'ajtin; etz ymimecxtujcixyp ymigügtijc; etz chojccixyp yjihuiyigixyp ymigügtijc; etz ytungixyp oybi; etz tudägy yjäy'ajtcixyp, <sup>23</sup> nicy xeemy yjäy'ajtcixy ma ymigügtijc; etz ci'm yajxon ñay'ané'migixy ma yi oybi. Ca' ji huingbi cötujcin huidibi jada oybi huinma'ñ ji'jpcogapxihiipy. <sup>24</sup> Tüg'óciy jay ajcxy pinjaty Jesucristo Huindzin'ajtp, mimadacpy ajcxy yi jibic-huinma'ñ huidibi ci'm nijot'ajtcixyp miid Cristo ymic'ajt. <sup>25</sup> Miid co nmiid'ajtim je Espíritu Santo ymic'ajt ma ajt ndzinaayin njugy'ajtin, paady ycixp tzoc tzinaayim jadu'n nej xy'anemim xyhuinma'ñymooyim je Espíritu Santo.

<sup>26</sup> Ca' huaad amij agix ndzachnayjihuiyim, etz nañ jadu'n ca' huaad nmigügtijc nyajjotma'tim; etz ca' huaad ni ti nyajca'oy'ijxim.

## 6

### Naybubéjtigixy miñ xyipy

<sup>1</sup> Migügtijc ajcxy, pen mbatpy tûg migüg huidibi jibic-huinma'ñ ti ymimadägyii, miich ajcxy huidibi mimadacyp yi jibic-huinma'ñ miid Dios ymic'ajt mbubéjtcixipy jada migüg, e co mbubéjtcixipy jada migüg, nigi jomtic mmigapx miid oy gapxy oy ayuc. Naygüend'adii ajcxy ci'm, ca'ydi jibic-huinma'ñ xymimadaaccixy. <sup>2</sup> Naybubéjtigix nidüg nidüg pinjaty ayo'n jotmay miid. Co jadu'n mdúngixipy, hue' anajty ajcxy mguydungixyp Cristo ycötujcin huidibi ti xymooyim ajt.

<sup>3</sup> Pen ji piñ ñayjihuÿii amij agix etz chach naygomaya'ñyii ci'm co chach y'oyjäyity, ca' je' choobaady ma Dios yhuinduu. <sup>4</sup> Jëbi nidüg nidüg jay ñayjihu'ñybigyii nej chinay yjugy'aty, pen oy o peni ca'yoyity. Peni ycuychinaayb yajxon Dios ytiy'ajt oybi, jotcujc ñayjihuÿib je' ci'm e ca' huaad yajquipxii chinaayin miid huingbi. <sup>5</sup> Nidüg nidüg jay

ci'm ch̄inaayin jëbi yajnicxy nej Dios jäygidägy. Ca' huaad ni'ijxtüdy nej ymigüg jibic-huinma'ñ miidity.

<sup>6</sup> Yí jää ajcxy p̄injaty t̄i ixpicxy Dios y'ayuc ytiy'ajt, copicxy co möhuipy tijaty yajmayajtpy je huindzin t̄ib̄i yaj'ixpigyi.

<sup>7</sup> Ix ajcxy ci'm mnayhuin'íngix com Dios ca' yi' ni p̄in huaad nixígy yajxígy. Com pen miich ajcxy jibic-huinma'ñ mdumyb, Dios xychaachytunip ajcxy. P̄injaty oybi tuumb, nañ ypaadipy oybi, e p̄injaty jibicpi tumb, nañ jibicpi ypaadipy. <sup>8</sup> P̄injaty jibic huinma'ñ tum jadu'n nej jibicpi tzachnijot'aty, co y'ögipy yi' y'alma ñicxip ayoodactuuby. P̄injaty cuydumb Dios ytiy'ajt jadu'n nej je Espíritu Santo huinma'ñ ymöyii, co y'ögipy yi' y'alma huingbi jugy'ajtin ypaadamyb huidibi nimina ycaacixy ycaatigooy huidibi je Espíritu Santo möhuib. <sup>9</sup> Peni nduunim jabom jabom oy huinma'ñ ca' huaad ndzijpim, jëbi nmecxtujcim ixti cooni anajty nbaatim oybi ma Dios. E ca' huaad njotmetzciiyim. <sup>10</sup> Tzoc oyjäy'ajtin tuunim ma nidüg'óciy jää ajcxy, jadu'n nej Dios xyhuinma'ñymooyim. Nigi tzoc pubejtim nmigügtjc huidibi mibijcp mijpidacp Cristo.

### Ane'min, capxhuijin etz capxpoocxin huidibi cijxnip je necy

<sup>11</sup> Ijxcix huindicxix jada letra mijjatypi huidibi iich ci'm njaayb, com ndzojcpyich co mnejhuiiygixipy nej yam nijayiygixy. <sup>12</sup> Yí jää ajcxy huidibi mibijcp co Cristo o'cy ma yi cruudz miid ajt nbocy ycixpi etz nañ jadu'n mijpidacp yi tiy'ajttihui, hue' ajcxy tzach ñaygomayaanigixy ma yi judiojäy ajcxy, jigix ca' pin y'ixhuididiyib ypa huididiyib. <sup>13</sup> Yí huidi ajcxy tzach mijpidacp tiy'ajttihui, nañ ni ca' ajcxy cuydundai tüg'óciy jada Dios ycötujcin je jeciyip. Hue' yi' ajcxy tzojccixy co miich ajcxy myajtiy'ajttihuijigixy. <sup>14</sup> Yí jää ajcxy huidibi jim yaj'ixpijcp anii, ci'm ajcxy chach ñaygomayaanigixy. Per iich ca' jadu'n naygomaya'ñijich miid huidibi ndumybich huidibi nyaj'ixpijcpich. Hue' janchtiy ngapxpadaamybich iich ajt nHuindzin Jesucristo ytiy'ajt, jadu'n nej yajcruudzpejti miid ajt nbocy ycixpi. Co ti nmibicyich Cristo Jesús, huin'it ti n'ixmachich je naaxhuiñjäy yjibic-huinma'ñ. E paady cham ni nga'ocnijot'ajtnich yi jibic-huinma'ñ. <sup>15</sup> Co nmibijcim Jesucristo, oy ixyipy ti nyajtiy'ajttiiyim o oy ixyipy ca' ti nyajtiy'ajttiiyim, ca' ma choobaady. Huidibi tzoubatp yi' je' co nmibijcim Jesucristo, etz co nmiiid'ajtim jemybi jot huinma'ñ. <sup>16</sup> Huen Dios xyajjotcugihuiipy etz xypa'ayoohuipy, etz nañ jadu'n yajjotcugihuiipy etz pa'yoohuipy nidüg'óciy jää huidijaty cuydumb Cristo ytiy'ajt, tüg'óciy Dios yjää janchipi tiyduädägipi.

<sup>17</sup> Jادu'n nej jadachambi, etz jadu'n nej xii tiempo jacmiimb jaccidaacp, ca' iich pin huaad xyjac'amayiich, com nmiiidich je tiy'ajt ma nninicxich jadu'n nej jää ajcxy ti xyhueenduuñich ti xychaachytuuñich miid co ti nduuñich miid Jesucristo ycixpi.

<sup>18</sup> Migügtjc ajcxy, huen iich ajt nHuindzin Jesucristo tunipy nigi may'ajt oy'ajt ma miich ajcxy. Jادu'n jada ngapxyciixch. Amén.

## EFESIOS

# Yí Necy Huídibi San Pablo Yajniguejx Je Mibijcpidijc Jim Efeso

<sup>1</sup> Iich Pablo, Dios jadu'n tzojcp co Jesucristo ti xyajni'bicyich co n'apóstol'adipyich. Jada necy cham nguejxypich jím Efeso ma yi' jäy ajcxy huídibi Dios yjäy'ajtip, yi' ajcxy huídibi mibijcp tudägy Cristo Jesús etz huídibi ajcxy yajpatp ma yi'. <sup>2</sup> Huen ait nDios Teedy etz ait nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy etz xyajjotcugihuijajcxy.

### *Neje Espíritu Santo conucxy Cristo yjäy*

<sup>3</sup> Tzoc iibaatim capxpaatim Dios iich ait nHuindzin Jesucristo yTeedy. Miid co nyajpaatim ma Cristo, paady Dios ti xyconuuucxim miid tūg'óciy huidijaty tzomb tzajpjoty.

<sup>4</sup> Dios ait xyhuin'ijxim jecy'ajty, ca'ní anajty cojy macxy je naaxhuiñybí. Je' xyhuin'ijxim jigix jébi nyajpaatim ma Cristo, etz jigix jébi nyajpaatim ma Dios yhuinduu huädz oy njot nhuinma'ñ, ca' ti boc ymíid'ajtim. <sup>5</sup> Miid co Dios ooy xchojcim xyjihuüyim, paady ycixp yi' capxcödujcy jecy'ajty, ca'ní anajty naaxhuiñybí yajcojy yaj'oyiy, co xycöbigaanim nejjiihuüy yci'm y'ung. Co Dios jadu'n quejxy je Cristo ya naaxhuingíxy, chi yi' yaj'oyiy nej jébi xycöbjicim nej yci'm y'ung, e jadu'n xymíid'adaanim tzajpjoty. Dios jadu'n ytuñ jadu'n nej yi' anajty tzocin. <sup>6</sup> Tzoc iibaatim capxpaatim Dios ooy miid co mijmay'ajt mij'oy'ajt tuuñ miid iich ait ycixpi, co quejxy y'ung ya naaxhuiñ miid iich ait nbocy ycixpi, jigix jébi nyajpaatim ma yi' y'ung, je' y'ung huídibi ooy tzoc yihuüy. <sup>7</sup> Miid co Dios ooy xchojcim xyjihuüyim paady ycixpi yi' y'ung ni'py teemy yojcy co y'o'cy miid ait nbocy ycixpi, ti ait n'alma xyajniidzoocim etz nbocy ait ti xyhuinmeecxim. Co jadu'n ytuñ, chi Dios mijmay'ajt mij'oy'ajt tuuñ miid iich ait ycixpi. <sup>8</sup> Co Dios jadu'n mijmay'ajt mij'oy'ajt tuñ miid iich ait ycixpi, ti xyajhuinjihuüyim ti xyajnejhuiyim yi ytiy'ajt yi yhuinma'ñ. <sup>9</sup> Dios yjäygidacpy jadu'n co ti xyajnejhuiyim nej anajty miidity capxcödujcy huídibi ca' piñ jecy'ajty huinjihuuy. Nañ jadu'n Dios ti xyajnejhuiyim nej ti yhuinma'ñypidacy jecy'ajty nej ytuna'ñ anajty miid Cristo. <sup>10</sup> Je huídibi Dios jecy'ajty ti yajnihuinmayiy co tuna'ñ anajty, ytunamyb yi' mina anajty je tiempo ti yhuaad'ajtni. Dios ti yajnihuinmayiy anajty co pidäga'ñ tūg'óciy huidi yajpatp tzajpjoty etz tūg'óciy huídibi yajpatp ya naaxhuiñ ma tūg ane'min, e je Cristo je' ane'mamb nigohuajc'adamb tūg'óciy.

<sup>11</sup> Tūg'óciy tijaty tuni yjajti jiiby tzajpjoty etz ya naaxhuiñ Dios jayijp capxcödujcy. Iich ait huídibi nyajpaatim ma Cristo, Dios ti xyhuin'ijxim jecy'ajty co oga'n je naaxhuiñybí chondacy jigix jébi nbaatim tūg'óciy huídibi Dios xymöhuaanim. E tūg'óciy jada nícxxy yjaty tim jadu'n nej Dios jayijp capxcödujcy, e Dios yatumyb jadu'n nej yi' tzoc etz nej jäygidägy. <sup>12</sup> Jadu'n Dios cuydumyb miid iich ait ycixpi, huídibi jayijp ti nmibijcim ti nmijpidaaacim Cristo, jigix jébi nguydunim ma ait ndzinaayin Dios ytiy'ajt, e jadu'n mayjäy capxpaadip etz ojadadip Dios miid yi' ymij'ajt'in etz yi' y'oy'ajt'in ycixpi. <sup>13</sup> Nañ jadu'n miich ajcxy co mmidooy je ayuc tiy'ajt nej jébi m'alma ñidzögipy ajcxy, e ti mmibijccixy Cristo, huin'it ajcxy myajpaatcixy ma yi', e je Dios yjihuüñ ymic'ajt huídibi miich ajcxy miid ma mjot mhuinma'ñ, je' nidiy'ajt'ajtp co myajpaatcixy ma Dios. Jada je' je Espíritu Santo huídibi Dios y'ahuaniiy jecy'ajty co xymöhuaanim. <sup>14</sup> Jada Dios yjihuüñ ymic'ajt jada je' nidiy'ajt'ajtp co nbadaanim it lugar ma Dios y'it. Dios xymöhuaanim it lugar ma yi' y'it co anajty xii tiempo yhuaad'ajtni huin'it Dios nihua'na'ñ yajniidzöga'ñ piñjaty yjäy'ajtip ajcxy. Jadu'n Dios tuna'ñ, jigix jébi iich ait n'iibaatim ngapxpaatim Dios miid y'oy'ajt'in ycixpi.

*Pablo mibijctzoy Dios co huen ajcxy yajmoy huijy'ajt cujc'ajt*

**15-16** Com tī nnejhuüyich jadu'n nej tiyedudägy miich ajcxy tī mmibijccixy iich ajt nHuindzin Jesús, e nañ jadu'n tī nnejhuüyich jadu'n nej mdzojccixy mjihuiygixy tūg'óciy huidibi mibijccixp Jesucristo. Paady ycixp jabom jabom co Dios nmibijctzooyich, nyajna-jxpich jäygidaacín ma Dios miid miich ajcxy ycixpi. **17** Mibijctzooybich Dios, nHuindzin Jesucristo yTeedy, je mijpi Dios Teedy, co yi' xymöhuip ajcxy je huinma'ñ je ixpijcín huidibi je Espíritu Santo yejcpy, etz nañ jadu'n xyajnejhuihp yxajhuinjhuihp ajcxy jac'oy yi' y'ayuc, e tūg'óciy nej yi' tī ytuuñ. **18** Dios nmibijctzooybich miid miich ajcxy ycixpi, co xyaj'aniiyip ajcxy mjot mhuinma'ñ miid yi' ytüy'ajt, jigix jëbi mnejhuiygixipy tijaty huidibi ajcxy m'ahuijxyp ma Dios, nidüg'óciy miich ajcxy huidibi Dios tī huin'ixy. Nañ jadu'n jigix jëbi mnejhuiygixy nej ymijity yjanchity je pidägy huidibi Dios yegamyb miid tūg'óciy ajcxy huidibi Dios yjäy'ajtip. **19-20** Dios nmibijctzooybich jigix jëbi ajcxy mnejhuihp yadu'n nej Dios ymic'ajt miidity. Je' ymic'ajt ca' ycixipy ytigoyipy, e ni pin ca quipxipy. Etz yi' ymic'ajt tumb ma iich ajt njot nhuinma'ñ nidüg nidüg co ajt nmibijcim. Dios tī xyajnejhuiyim yi' ymic'ajt huidibi ymiid may'amy co yajjugypijcy jadüg'oc Cristo co y'o'cy, etz nañ jadu'n tī pidägy Jesucristo mij'ane'mbi jiiby tzajpjoty. Yi' iñaayb a'oy'amy ma Dios ymijc, etz ane'mdäy tūg'óciy naaxhuiñ etz tzajp quipxyi miid Dios. **21** Cristo jac mij'ane'min ymiid, jac mic'ajt miid, ca'ydi jacpinjaty huidibi jayajpatp tzajpjoty, etz huidibi jayajpatp ya naaxhuiñ, huidibi cham tzinaayb etz huidibi jacjiini tzinähuaamni. Jesucristo cömay y'ity nigi, ca'ydi jac pin huidibi cham tzinaayb, etz huidibi jacjiini tzinähuaamni. **22** Dios tī pidägy tūg'óciy ane'min ma Cristo jëbi ane'mdäy. Jadu'n nipaady nej jihuüy Cristo nihuäcpettäy tūg'óciy ane'min. E nañ jadu'n Dios tī pidägy Cristo jigix jëbi nigohuajc'adipy tūg'óciy mibijcpidijc. **23** Je mibijcpidijc jadu'n nipaady nej Cristo nniniçx, paady ycixpi yi' ajcxy yajcixy yajca'pxy je Cristo y'o'ajtin ymij'ajtin. E je Cristo yajcijxtaayb yajca'pxtaayb tūg'óciy tijaty ji ajtp.

## 2

### *Dios chojcpy yjihuüybjäy ajcxy, paady nüdzoooccixy y'alma*

**1** Ca'ní miich anajty ajcxy mmibijccixy Cristo, ooy anajty mdundigooygixy miid Dios ytüy'ajt, ooy anajty ajcxy mbocymiidity, e jadu'n nipaady nej jihuüy tī m'o'ccixy miid mbocy ajcxy ycixpi etz Dios xyajjugypijccixy huinjemy miid jemybi jugy'ajtin. **2** Co ca'ní anajty miich ajcxy mgöbijccixy mmijpidaaccixy Cristo, ooy anajty mguydungixy naaxhuiñjäy ajcxy ytüy'ajt, etz nañ mgapxymidoogixy anajty ajcxy je ca'oybi huidibi ane'mb je poj naaxhuiñ, je ca'oybi huidibi tumb ma yi jääy ajcxy yjot yhuinma'ñ huidibi ca' capxymidoogixy Dios. **3** Ma je tiempo tibí ñaxy, nañ jadu'n anajty ndzinaayim jadu'n nej yi jacjadyii naaxhuiñjäy ajcxy huidibi capxymidoob yi ca'oybi. Ngapxymidoohuim anajty nniniçx chojcin. Ndundigooyim anajty miid ngimjot ngimhuinma'ñ. Nguipxyiim anajty miid yi jacjadyii naaxhuiñjäy ajcxy huidibi Dios tzaachytunaanip miid ypcy ycixpi, etz nañ jadu'n nmihuaad'ajtim co Dios xychaachytunim miid ajt nbocy ycixpi. **4-5** Oy ixyipy iich ajt mihuaadity tzaachypí miid ajt nbocy ycixpi, per Dios mij ooy ti xypa'ayoohuim, e mij ooy ti xychojcim ti xyjihuüyim, paady ycixp tuuñ may 'ajt miid iich ajt ycixpi co yajjugypijcy je Cristo. E jadu'n quipxyi miid Jesucristo iich ajt nbaatim jemybi jugy'ajtin huidibi ca'ycixpy ytigoyipy ni mina. Jadu'n Dios may'ajt tuuñ miid iich ajt ycixpi co anajty nbadaanim o'cin miid ajt nbocy ycixpi. Miid co Dios may'ajt oy'ajt tuuñ miid miich ajcxy ycixpi, paady miich ajcxy tī mbatcixy jemybi jugy'ajtin huidibi ca'ycixpy ytigoyipy ni mina. **6** Com jadu'n nipaady nej Dios xyajjugypijcim quipxy miid Jesucristo, paady ycixp Dios xymöhuaanim it lugar jiiby tzajpjoty quipxy miid Jesucristo. **7** Jadu'n nej xii tiempo mimb cidacp Dios jadu'n oy tuñ jigix jëbi tiy'ajt nmiiid'ajtim jadu'n nej Dios xychojcim xyjihuüyim etz xypa'ayoohuim mijcajee, etz mijmay'ajt mij'oy'ajt tuun miid iich ajt ycixpi co nyajpaatim ma Cristo. **8** Miid co Dios miich ajcxy tī xychojccixy

tí xyjihuüygíxy, paady ycíxp yi m'alma ajcxy tí patcixy nüdzooçin co tí mmibijccixy Jesucristo. Ca' nmínaaním co tijaty tí mdungíxy, paady ycíxp yi m'alma ajcxy tí patcixy nüdzooçin. Hue' janchtiy Dios tí xymooygíxy ninigoob ajcxy m'alma nüdzooçin. <sup>9</sup> Ca' nmínaaním huin'it jää ajcxy y'alma nüdzooçin paadip co oybi tungíxy. Hue'janchtiy Dios jadu'n ci'm tí yaj'oyiy ninigoob nej jää ajcxy jëbi patcixy y'alma nüdzooçin, jígx ca' piñ jëbi huaad amij agix ñayjihuüyi. <sup>10</sup> Com Dios ci'm tí oyduñ iich ajt njemybi tzinaayin jugy'ajtin miid je may'ajt huïdibi Cristo ytuun co y'o'cy miid ajt nbocy ycíxpi. Jadu'n Dios tuuñ miid iich ajt ycíxpi, jígx jëbi nduuniñ oyjäy'ajtin ma ajt ndzinaayin. Dios, jecy'ajty ca'ní naaxhuiñbi anajty chondacy, cojy macxy je tiy'ajt jadu'n nej yi' tzocy co nduuniñ oyjäy'ajtin.

*Jotcujc cham n'ijtim miid Dios, com Cristo xyajpocyhuaatzim*

<sup>11</sup> Jadu'n miich ajcxy ocjäymejtzcodii nej miich ajcxy anajty myajpatcixy co anajty ca'ní mmibijccixy Jesucristo. Ca' miich anajty ajcxy mjudíojäity, e ni ca' miich anajty ajcxy myajtiy'ajttiyygíxy nej huaad mnaydijigíxy Dios yjäy. Paady ycíxp yi judíojäy ajcxy ymínañ co Dios je' yjäy ajcxy, e miich ajcxy ca', miid yi'da'ajty co miich ajcxy ca' myajtiy'ajttiyygíxy. <sup>12</sup> Co ca'ní anajty mmibijccixy Cristo, je huin'it tiempo, ca' anajty ajcxy myajpatcixy ma Cristo, etz ni ca' anajty judíojäy xycöbijccixy, etz ni ca' anajty mbadaangíxy huïdibi Dios y'ahuaníy ma yi judíojäy ajcxy, etz ni ca' anajty ti mijp'ijxcixy ma Dios, etz ni ca' miich anajty ajcxy myajpatcixy ma Dios. <sup>13</sup> Jadachambi, miich ajcxy huïdibi jecy'ajty anajty ca' myajpatcixy ma Dios, jadachambi ajcxy myajpaady ma Jesucristo miid co yi' ñi'py teemy yojcy miid miich ajcxy mbocy ycíxpi. <sup>14</sup> Jesucristo ci'm yaj'oyii je tzip je capxy nej anajty iich ajcxy judíojäy etz miich ajcxy huïdibi ca' yjudíojäity naymidzip'ajtim, e cham jotcujc n'ijtim. Jesucristo ci'm yajtigoy je judíojäy ycötujcin huïdibi anajty tzipcojp capxycopj ma iich ajcxy etz ma miich ajcxy. Jesucristo yajtügmujc judíojäy, etz huïdi ca' yjudíojäity. <sup>15</sup> Jesús miid yci'm ninicx yajtigoy je jecy'ajtypi cötujcin co oy yaj'ögyii cruudzcíxy. Co Jesús y'o'cy, huin'it yajtügmujc judíojäy etz huïdibi ca' yjudíojäity. Huin'it oy yaj'ahuimbity tügpicy jää jemybi huïdibi Dios yjäy'ajtip. E jadu'n ajcxy yajcijxy yajmay je tzip capxy. <sup>16</sup> Co Cristo oy yaj'ögyii cruudzcíxy, huin'it yajcijxy yajnajxy je tzip capxy jadu'n nej yi judíojäy anajty midzip'adyii yi' ajcxy huïdibi ca' yjudíojäity. Etz nañ huin'it Cristo yajtügmujc yi judíojäy miid huïdibi ca' yjudíojäity. Paady ycíxp Dios ycöbiga'ñyii judíojäy ajcxy etz huïdibi ajcxy ca' yjudíojäity agujc jotcujc.

<sup>17</sup> Je Cristo miin anajty ya naaxhuiñ etz capxhuäcxy oybi tiy'ajt jadu'n nej jëbi ajt nbaatim jotcujc'ajtin ma Dios. Ycapxhuäcxy anajty ma miich ajcxy huïdibi ca' yjudíojäity, huïdibi ca' anajty miidity Dios ytìy'ajt. Etz nañ jadu'n ycapxhuäcxy Dios ytìy'ajt anajty ma iich ajcxy judíojäy huïdibi jamiid anajty Dios ytìy'ajt. <sup>18</sup> Miid co Cristo may'ajt ti tuuñ co xy'adigiiyim xyjottigiiyim Dios yjihuiñ ymic'ajt, paady ycíxp nidüg'ociy iich ajt nyajpaatim ma Dios jadu'n nej tügpicy jää, tanto judíojäy etz nañ jadu'n huïdibi ca' yjudíojäity. <sup>19</sup> Paady ycíxp miich ajcxy jadachambi myajpaady ma Dios. Jadu'n miich ajcxy myajpaady ma Dios tím jadu'n nej je jää ajcxy huïdibi tzinaayb ma yci'mgajp, ca' yjadu'nity nej adzinaayb ajcxy. Paady ycíxp tú'ciy miich ajcxy mnaygomájtzigíxy ma Dios miid judíojäy ajcxy. Jadu'n miich ajcxy etz judíojäy ajcxy nipaady cham nej jihuüy ajcxy mdügjuugy mdügmigüg. <sup>20</sup> Miich ajcxy tí mmijpidaaccixy je tiy'ajt huïdibi Jesús y'apóstol ajcxy tí capxhuäcxy etz je tiy'ajt huïdibi Dios y'ayucnajtzcapxiyibí tí capxhuäcxcixy. E yi' ajcxy ytìy'ajt jadu'n nipaady nej poch'ijx ma chondägy. E Jesucristo yi' jëdu'n yajpatp nej tük tzaa huïdibi jaccopicyip ma je poch'ijx chondägy. <sup>21</sup> Dios jadachambi tiempo ycojyp ymacxyp jadügpicy jää huïdibi yjäy'adaanip huïdibi tügijip mijpidaaccixy Cristo, huïdibi tú'ciy ijtcixyp miid Cristo. Jadu'n jadayaabi tügpicy jää nipatcixy nej tük tijc ma jää ajcxy Dios ojadajtcixy. <sup>22</sup> Miich ajcxy myajpatp ma Cristo

quipxyi miid nidüg'óciy yi mayjay ajcxy huidibi mijpidacp Dios etz huidijaty miijijtp je Espíritu Santo ma ajcxy yjot yhuinma'ñ, jadu'n miich ajcxy mjugy'ajtin nipaady nej Dios chinaydac.

### 3

#### *Pablo yi'je' miid cötujcin co capxhuäcxy Dios y'ayuc ma pin ca'yjudiojäity*

<sup>1</sup> Iich Pablo, nyajpatpich pujxtigoty miid co nduuñich ma Jesucristo ytung ma miich ajcxy huidibi ca' yjudiojäity. Paady ycixp nmibijctzooybich Dios miid miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi. <sup>2</sup> Mnejhuÿb ajcxy com Dios mijmay'ajt ti tuuñ miid miich ajcxy ycixpi, paady yi' ti xyajnibicyich ngapxhuäcxbich ma miich ajcxy yi' y'ayuc ytìy'ajt. <sup>3</sup> Dios ti xyajnejhuÿich yi' ytìy'ajt huidibi jecy'ajty yüch y'ijt. Jada tiy'ajt yinjaty hueeñjaty iich miich ajcxy ti nnijayÿygixy jayip'aty. <sup>4</sup> Co miich je necy mgapxip, huin'it ajcxy mnejhuÿhiÿpy co iich nnejhuÿich je Cristo ytìy'ajt huidibi ijtp yüch. <sup>5</sup> Jada tiy'ajt maabi Jesucristo, Dios ca' ni pin yajnejhuÿ jecy'ajty. Jadachambí xii tiempo Dios miid je Espíritu Santo yajnejhuÿ Jesucristo ytìy'ajt je Jesús y'apóstoles ajcxy etz je Dios y'ayuc najtzcapxiÿbyi ajcxy. <sup>6</sup> Jada je' je tiy'ajt huidibi jecy'ajty yüch anajty ijtp, co yi jäy ajcxy huidibi ca' yjudiojäity ypadamyb ajcxy Dios y'oy'ajtin quipxyi miid yi' judiojä ajcxy, etz nañ jadu'n yi' ajcxy yajpaady ma Dios tú'ciy miid yi' judiojä ajcxy, etz nañ jadu'n yi' ajcxy padaangixy oybi huidibi Dios jecy'ajty yajnimay yi' judiojä co möhuaangixy piñjaty mibijccixp Jesucristo.

<sup>7</sup> Dios mijmay'ajt ti tuuñ miid iich ninigoob co ti xyajnibicyich jada tung, e xymöyich mic'ajt co ngapxhuäcxbich Jesucristo y'ayuc ytìy'ajt oybi ma yi jäy ajcxy huidibi ca' yjudiojäity. <sup>8</sup> Iich jactimmudziip ma yi maybi mibijcpidijc ca'ydí jacpin, per ca' ñejity. Dios may'ajt oy'ajt ti tuuñ ma iich, e ti xypidägyich ma yi' ytung co ngapxhuäcxyich jada oybi tiy'ajt ma jacjadyii jäy ajcxy jigix jëbi ajcxy patcixy ma Cristo Jesús mij'oy'ajtin, huidibi ca' pin huinjhuÿ jadu'nyi ymijity. <sup>9</sup> Dios ti xyajnibicyich co ngapxticxbich ma tûg'óciy jäy ajcxy je Dios y'ayuc ytìy'ajt oybi huidibi yüch anajty ijtp. Yi' je' je ayuc huidibi Dios ti cojy ti macxy jecy'ajty, jadu'n nej yi' tuna'ñ je oybi miid tûg'óciy jäy ajcxy. Yi' je' Dios huidibi ti yajcojty tûg'óciy tijaty ya naaxhuiñ etz jiiby tzajpjoty yajpatp. <sup>10</sup> Jada'n Dios capxcödijcy co je tzajpjoty tzinaaybi ajcxy huidibi ane'min etz mic'ajt miid, tiy'ajt padaangixy ma yi mibijcpidijc jadu'n nej Dios mijhuinma'ñ canaagnax tuñ miid jäy ajcxy nidüg'óciy huidibi mibijccixp Cristo Jesús. <sup>11</sup> Jada'n Dios ti cuyduuñ miid ajt nHuindzin Jesucristo jadu'n nej jecy'ajty capxcödijcy. <sup>12</sup> Miid co nyajpaatim ma Jesucristo paady ycixp agujc jotcujc nmigapxiñ nmihuingonim Dios. Miid co nmibijcim Jesucristo paady ca' ndzigiÿim ndzo'yduunim ma Dios yhuinduu. <sup>13</sup> Paady ycixp may'ajt nbijctzooyich miid miich ajcxy co ca' nigi m'ixtigihuacciÿy ma ajcxy mmibijcim. Etz ca'ajcxy xyñidajipy xyñimayipyich co tzaachhypi nmianxyich nyajnaxyich miid miich ajcxy ycixpi. Com miid co ti nyajnaxyich tzaachhypi miid miich ajcxy ycixpi, paady jëbi miich ajcxy oy'ajtin mbaticxy.

#### *Cristo chojcpy yjihuÿib jäy ajcxy*

<sup>14</sup> Com Dios mijmay'ajt ti tuuñ miid judiojä etz miid huidibi ca' yjudiojäity, paady njatyhuingojxtinaaybich Dios, iich ajt nHuindzin Jesucristo yTeedy, e nmibijctzooybich Dios miid miich ajcxy ycixpi. <sup>15</sup> Tûg'óciy tzajpjoty tzinaayb etz tûg'óciy naaxhuiñjäy huidibi mibijccixp Dios, jëbi nidüg'óciy yminaangixy: "Dios iich ajt nDeedy." <sup>16</sup> Paady nmibijctzooybich Dios Teedy miid miich ajcxy ycixpi, co Dios je huidibi mic'ajt etz oy'ajt ymiid mijcajee, co xymöhuÿpy mic'ajt ma ajcxy mmibijcim miid yi' yjihu'ñ ymic'ajt huidibi yajpatp ma ajcxy mjot mhuinma'ñ. <sup>17</sup> Dios nmibijctzooybich miid miich ajcxy ycixpi co Cristo ymic'ajt yajpaadip ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ miid co mmibijccixy Cristo. Jada'n Cristo ymic'ajt yajpaadip ma ajcxy mjot mhuinma'ñ, jigix

jëbi miich ajcxy huidibi mmibijccixp Cristo, jëbi mdzójcixipy mjihuüygixipy mijcajee huinixii huinitiempo je mibijcpidijc etz tüg'óciy jacjadyii jäy. <sup>18</sup> Nañ jadu'n Dios nmibijctzooybich miid miich ajcxy ycixpi co miich ajcxy etz tüg'óciy mibijcpidijc mnejhüüygixipy jadu'n nej Cristo xychojcim xyjihuüyim mijcajee. E yi' chojin yjihuüyim jadu'n nipaady nej tüg tijc huidibi jac cixip jac mijip, jac yooñip jac ciicyip ca'ydi ni huidi tijc. <sup>19</sup> Nmibijctzooybich Dios co xyajnejhuüygixiyip xyajhuinjihuüygixipy nej Cristo xychojcim xyjihuüyim mijcajee nidüg'óciy iich ajt, ixti ca' huaad nhuinjihuuyaayim jadu'n nej Cristo xychachchojcim xychachjihuuyim. Nmibijctzooybich Dios co xypubéjtcixip, ixti mabaad mmiid'ajttaaygixy Dios y'oy'ajtin.

<sup>20</sup> Jadachambi, cömay Dios y'ity huidibi mic'ajt miid, etz huidi yejcp mijcajee jac'anaxy ca'ydi nej njapijctzoohuim etz nej njahuinmaayim, miid je ymic'ajt ycixpi huidi tumb ma iich ajt. <sup>21</sup> Huen tüg'óciy mibijcpidijc ajcxy jäymejtzixy ojadájtcixy Dios etz Cristo Jesús jabom jabom huinixii huinitiempo. Jadu'n jada. Amén.

## 4

### Tú'ciy n'ijtim miid Espíritu Santo ycixpi

<sup>1</sup> Nyajpatpich pujxtigoty miid ajt nHuindzin Jesucristo ytung ycixpi. Paady ycixp may'ajt nbijctzooyich co miich ajcxy mdzináaygixipy jadu'n nej mihuaad jäy chinaaygixy huidibi Dios ti yhuin'ixigixy, com Dios miich ajcxy ti xyhuin'ijxcixy. <sup>2</sup> Pidaaccix mjot mhuinmañ yung naxy, nicy xeemy jäy'ajtcixy, naymecxtújcigix miñ xyipy, naymi'oyjäy'ájtigixy, jigix ñiguëxigip co mnaychójcigixy mnayjihuüyigixy miñ xyipy. <sup>3</sup> Miid'adipy ajcxy mjot mhuinmañ tú'ciy miid je Espíritu Santo ypubejtin jigix jëbi mdzinaaygixy joccuje ca' ma tzip capxy. <sup>4</sup> Nidüg'óciy mibijcpidijc tú'ciy yajpatcixy ma Cristo etz tügpajc Espíritu Santo huidibi yajpaady ma ajt njot nhuinmañ. Dios ti xyhuin'ixim, jigix jëbi quipxyjaty njijp'ijxtaayim je oybi huidibi nbadaanim jiiby tzajpjoty. <sup>5</sup> Ji yajpaady tügpajc ajt nHuindzin Jesucristo, etz tügpajc je ayuc tiy'ajt huidibi jëbi nmijpidaacim, etz tügpajc nnibejtäm miid Jesucristo yxii. <sup>6</sup> Ji yajpaady tügpajc Dios Teedy huidibi cuendi'ajtp yajtzinaayb nidüg'óciy mibijcpidijc. Yi' je' huidibi nhuindzin'ajttaayb. Yi' je' huidibi may'ajt tumb miid nidüg'óciy ajcxy, etz yi' ymic'ajt yajpatp ma nidüg'óciy ajcxy yjot yhuinmañ.

<sup>7</sup> Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ miid nidüg nidüg iich ajt co Cristo xymooyim mic'ajt, jigix jëbi nidüg nidüg tuunipy Dios ytung nej ypadyii. <sup>8</sup> Paady ycixp jaybety ymiñ ma Dios jadu'n yminañ:

Co Cristo ypättigiiy tzajpjoty, chi ymildpättigiiy may machjäy, e nañ jadu'n Cristo moy jäy ajcxy mic'ajt (dones).

<sup>9</sup> ¿Nej co jadu'n Dios y'ayuc yminañ co je Cristo ypättigiy tzajpjoty? Hue' je' jadu'n yminañ miid co je Cristo jayip ycidacy etz ooy ayooy ya naaxhuiñgixy. <sup>10</sup> Je Cristo yi' je' huidibi cidaac ya naaxhuiñchooñ tzajpjoty, nañ jadu'n ypmättigiy jadüg'oc tzajpjoty jactim'o'c'am. E yi' je' ymic'ajt yajpatp ma tüg'óciy huidijaty jiiby tzajpjoty etz tüg'óciy huidijaty ya naaxhuiñ. <sup>11</sup> Je Cristo ymooygixyp nidüg nidüg yi' ytumbi mic'ajt. Nijëjity mooygixy mic'ajt jëbi nidüg'ajt'ájtigixy co je' je' je Cristo. Nijëjity mooygixy mic'ajt jëbi najtzcapxiygixy Dios y'ayuc. Nijëjity mooygixy mic'ajt jëbi capxhuäcxciy yi' y'ayuc. Nijëjity mooygixy mic'ajt jëbi capxhuijciy yi' mibijcpidijc miid Dios ytìy'ajt. Nijëjity mooygixy mic'ajt jëbi yaj'ixpijccixy Dios ytìy'ajt. <sup>12</sup> E jadu'n je Cristo mic'ajt moydaaygixy yi' yjäy, e jadu'n yajni'ixiydaaygixy miid ytung ycixpi. E miid yi' ajcxy ytung yjacyu-jcpedipy yi' mibijcpidijc y'ixpijcin, ixti mabaad jac miid'adipy ajcxy Cristo y'oy'ajtin. <sup>13</sup> Jadu'n Cristo mic'ajt xymooyim, jigix jëbi nidüg'óciy iich ajt ytügiyim nmibijcìn, etz nañ jadu'n quipxyjaty n'ixpijctaayim Dios y'ung y'ayuc ytìy'ajt. E jadu'n nmiijtim ciixy ca'pxy njot nhuinmañ, nmiijtim Jesucristo ytìy'ajt ciixy ca'pxy. <sup>14</sup> Ca' n'idaanim miid ajt

nhuinma'ñ nej pi'ctijc yhuinma'ñ ymiiidity. Je pi'ctijc ajcxy janam jadzojc yhuinma'ñ ytigajtzcixy. Jadu'n ajcxy nipaady nej je miy huidibi je poj yajpojmimyb yajpojxijpy. Co cixy ca'pxy nmiiid'ajtim Cristo ytiy'ajt, ca' pinjaty xyhuin'iinim miid huing ayuc oymibijcnip huidibi ca' yjanchity. <sup>15</sup> Hue' janchtiy ngapxim je tiy'ajt tiybi miid tzojcin jihuiiyin, jaydëbi njacyeecim ajt nmibijcin etz njacnejhuiiyim tûg'ociy Cristo ytiy'ajt jadu'n nej ytuuñ ya naaxhuiñ, je Cristo huidibi nigohuajc'ajtp tûg'ociy mibijcpidijc. <sup>16</sup> Cristo etz je mibijcpidijc nipa tp nej tûg ninicx. Cristo nipa tp nej je ninicx cohuajc huidibi ane'mb etz mic'ajt mooyb je ninicx. Etz yi mibijcpidijc nipa tp ajcxy nej je ninicx huidibi Cristo y'ane'myb etz mic'ajt moy. Ma Cristo tûg'ociy mibijcpidijc mic'ajt patcixy huidibi yajtugiip ajcxy ymibijcin etz nañ jadu'n yaj'itgixy tûgmucy. Nidüg nidüg mibijcp iymic'ajt patcixy ma Cristo, jëbi tungixy Cristo ytung nej ypadyii. E jadu'n yeeccixy nidüg'ociy ma ajcxy ymibijcin, etz nañ jadu'n yajyeecixy chojcin yjihuiiyin miid ymigügtijc.

### *Je jemybi jugy'ajt huidibi nbaatim ma Cristo*

<sup>17</sup> Paady ycixp nnimäyich miich ajcxy etz nyajniibijccixy miid ajt nhuindzin Jesucristo ycötujcin, co ca' huaad mdungixy loci huinma'ñ huidibi ca' choubaady ma Dios, jadu'n nej jacjadyii jay ytungixy huidibi ca' mijpidaaccixy ajt nHuindzin Jesucristo. <sup>18</sup> Ca' huaad mdzinaaygixy jadu'n nej jacjadyii jay ajcxy chinäy miid loci huinma'ñ. Ca' ajcxy yajpaady ma Dios, je huidibi jugy'ajtin yejcp huinixibi. Ooy ajcxy yjotjuuňty, ca' ajcxy ixpigaangixy Cristo ytiy'ajt. <sup>19</sup> Ca' ajcxy ti tzo'ydu'n jihuñ co ytundigooygixy. Ooy ajcxy minicxnajxcixy yi jibic-huinma'ñ. Ooy ajcxy nijot'ajtcixy mijcajee co túngixipy tûg'ociy tijaty jibic-huinma'ñ. <sup>20</sup> Per miich ajcxy ca' ti m'ixpijccixy loci huinma'ñ etz jibic-huinma'ñ co ti m'ixpijccixy Cristo ytiy'ajt, <sup>21</sup> pen janch miich ajcxy ti mmidoogixy yi' y'ayuc, pen ti m'ixpijccixy je tiy'ajt huidibi yajpatp ma Cristo. <sup>22</sup> Ti miich ajcxy m'ixpicy co copicy m'ixmajtzcixipy yi jibic-huinma'ñ nej anajty mnijot'ajtcixy jibicpi jayijp ca'ni anajty mmibijccixy Jesús. Jadu'n nej anajty ci'm ajcxy m'alma myajdigoyaangixy miid je jibicpi huidibi anajty ajcxy mnijot'ajtcixyp, ci'm anajty mnayhuin'iinigixy. <sup>23</sup> Ixmajtzcix jibicjot jibic-huinma'ñ. Pidaaccix mjot mhuinma'ñ co mguydunaangixy Cristo ytiy'ajt jemybi. <sup>24</sup> Miid'ajtcix jemybi jot jemybi huinma'ñ com Dios ti yajtigajch huinjemy ajcxy mjot mhuinma'ñ miid tudägy'ajtin etz huädz'ajtin.

<sup>25</sup> Paady ycixp ca'huaad m'iendaaccixy, nidüg nidüg cápxcix huidibi janchip miid migügtijc, miid co quipxyjaty nyajpaatim ma Jesucristo.

<sup>26</sup> Pen miich ajcxy mmijotma'tpy yi mmigüg, ca' mmigüg migapxtigooygixy midundigooygixy, mic'amy ajcxy mjäydigoooygixipy yi mjotmädi yajijp ca'ni anajty xii ycidacyñi. <sup>27</sup> Ca' mnayyéjigixy ma je mujcu' co je mujcu' xymimadägipy.

<sup>28</sup> Yi jay ajcxy huidibi meetzcixp, huen ixmajtzcixyeedzi, etz ijxtähuiipy ytung. Co ytunipi ma ci'mdung jëbi pubedipy ajcxy ymigügtijc huidibi yajmayajtcixp tijaty.

<sup>29</sup> Ca' mgápxcixipy jibic ayuc. Cápxcix oy ayuc huidibi jëbi migüg ajcxy jäygidaaccixy, huidibi pubejtp etz yajyeegy je mibijcin, huidibi yejcp oy'ajtin ma pin ajcxy amido'ijtp. <sup>30</sup> Ca' huaad mgapxcixy mmiydaaccixy ayuc huidibi yajjotmaybijcp je Espíritu Santo huidibi Dios yjë'ajtpy. Je Espíritu Santo huidibi miich ajcxy miid ma mjot mhuinma'ñ, yi' je' huidibi tiy'ajt yejcp co miich ajcxy Dios yjäy'ajtigixy, co anajty Cristo ymiñ ya naaxhuiñ jadüg'oc huin'it mbadaangixy jugy'ajtin etz tzinaayin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina.

<sup>31</sup> Yajqueecix yi jibicpi ma ajcxy mjot mhuinma'ñ, jadu'n nej co mjot mhuinma'ñ ta'm mijhuiygixy, jadu'n nej co tzojc mjotma'tcootcixy, jadu'n nej co mnaymijotma'tigixy, jadu'n nej co mnayhuin'ojigixy nayijp'ojigixy. Ca' huaad mmigüg mnigapxcixy mni'ojiiygixy. Ca' jibicpi mnijot'ajt'aditzcixy miid ajcxy mmigüg ycixpi. <sup>32</sup> Hue' janchtiy oybi mhuinmáaygixipy miid mmigüg ajcxy ycixpi. Nayba'ayóohuigixy nidüg nidüg.

Naym ecxig x nid g nid g. Com na n jadu'n Dios t  huinmecxy miich ajcxy mbocy mi d co myajpatcixy ma Cristo.

## 5

### *Nej j bi ch naayg xy yi Dios yj y ajcxy*

<sup>1</sup> Com miich ajcxy  ipatpy nejjihu y Dios y'ung' jtigixy, e Dios ooy xchojccixy xyjihu y g xy, paady copicy naych jcigixy nayjihu y g xy mi n xyipy, jadu'n nej Dios t  xchojccixy t  xyjihu y g xy. <sup>2</sup> Jabom jabom ma mdzinaayin naych jcigix nayjihu y g xi x nid g nid g, t m jadu'n nej Cristo xchojc m xyjihu y im, e yjugy'ajt yejcy mi d ajt nbocy yci xp , e jadu'n Dios j yg dacy nej Cristo ytu n.

<sup>3</sup> Mi d co miich ajcxy Dios xyj y' jtigixy, paady tzinaayg xy mi d hu dz mjot mhuinma n. Ca' huaad m'oc' ib aatc ixy n  m'occapxp atc ixy n  yi  oxyj y migapxtigo ii, etz yi j bic ayuc capx i, yi j bic-huinma n nijot'ad i etz yi mee n adzog i. <sup>4</sup> Mi d co mDios miich ajcxy xyj y'ajtp, paady yci xp ca' huaad mg pxc ixipy ayuc huidibi tzo'ydu n yejc, ni ca' huaad mg pxc ixipy huidi ca' y'oyj yg daacn ty, etz ni ca' huaad mguxiiccixy m'an idaaccixy, com yi j bic ayuc ca' Dios j yg d gy. Tzoc yajnajx m j yg daac n ma Dios com Dios t  xyajhuaatz m ajt njot nhuinma n. <sup>5</sup> Janch t y'ajt jada co pinjaty tund goob mi d huing bi  oxyj y, pinjaty j bic-huinma n mi d, ca' ajcxy padaangixy p d gy etz oy'ajt n ma Cristo etz ma Dios y'ane'm n. Pinjaty mee n adzojcp, Dios ca' tzocy, t m jadu'n nej yi' ca' tzocy pinjaty ojadajtp tzaadzech etz quipychech. <sup>6</sup> Ca' mnayy ejc igixy co j y ajcxy xyhuin' ingixipy mi d ayuc huidibi ca' yt y'ajt ty ca'p choubaady. Mi d co j y ajcxy capxc ixy ayuc huidibi ca' yt y'ajt ty, paady yci xp  Dios tzaachytuna n t g' ciy j y ajcxy huidibi capxyc m dodacp yi' y'ayuc. <sup>7</sup> Ca' huaad miich ajcxy mnaym ig  jtigixy, ca' mi d mnayy ym jc igixy yi jadu'm bi j y ajcxy huidibi ca' capxym doogixy Dios.

<sup>8</sup> Jay jp ca'n i anajty mm ib jccixy Cristo, ca'n i anajty Cristo yt y'ajt ajcxy mnejhui y, e jadu'n nipaady anajty nej j ihu y myajpaady ajcxy agootztuum. Jadachambi mnejhui y g ixyp Cristo yt y'ajt, e jadu'n nipaady nejjihu y mdzinaayg xy ma t g t icxin. Paady yci xp jaty m cuydungixyp Cristo yt y'ajt ma yi mdzinaayin mjugy'ajt n ajcxy, jadu'n nej j bi huaad qu ex gy co mm ib jccixy Cristo. <sup>9</sup> Co nmi d'ajt m Cristo yt y'ajt, chi nduun m huidibi y'oy p, huidibi tud gy p, huidibi t y'ajtip. <sup>10</sup> Ixp jccix je t y'ajt huidibi Dios yj yg dacp . <sup>11</sup> Ca' miich ajcxy mnaym ig  jtigixy mi d yi j y ajcxy huidibi yajpatc ixp agootztuum, huidibi tungixy huidibi Dios ca' j yg d gy. Miich ajcxy capxhuijc ix mi d Dios yt y'ajt yi' ajcxy huidibi agootztuum tzinaayb. <sup>12</sup> Tzo'yduun m ajt co jay nigu ex gy nim ydaaccixy je j bic p  huidibi ajcxy ytumyb ay ch ameech. <sup>13</sup> Co n'ixquipx m yi jadu'm bi j y ajcxy ayuc mi d Dios y'ayuc, chi nigu ex gy pen janch t y'ajt o pen ca' yt y'ajt ty, jadu'n nipaady nej t  nyajp idz m m je ajcxy ayuc ma yi agootztuum, etz nb daac m ma yi t icxin. <sup>14</sup> Paady yci xp  Dios y'ayuc jadu'n ymina n:

M yhuijip miich ajcxy huidibi jadu'n  ipatp nejjihu y mdzachmaagixyp. Jugyp jccix miich ajcxy huidibi jadu'n nipaady nejjihu y t  m' ccixy. Cristo xycodi cxc ixipy mi d yi' yt y'ajt.

<sup>15</sup> Paady nayg end' jtigixy huidibi t y'ajt yajtung xp ma yi ch naayin. Tzinaaygix jadu'n nejjihu y mnejhui y g ixyp Cristo yt y'ajt, e ca' mdzinaayg xy jadu'n nej huidibi ajcxy ca' nejjihu y g ixyp Cristo yt y'ajt. <sup>16</sup> Ni'ix ijtc ix jabom jabom j bi mguydungixy Cristo yt y'ajt. Jadachambi x i ti mpo mayj y ytund googixy mi d Cristo yt y'ajt. <sup>17</sup> Ca' loci huinma n myajtungixy, per nejhui y g ixyp nej Dios tzocy co md ngixyp. <sup>18</sup> Ca' huaad m'ijtc ixy am gy j y, com yi jocn i xyajn cxc ixipy ayo'nduum. N gi oy mi'ijtc ixy Dios yjihu n ymic'ajt may'amy ma ajcxy mjot mhuinma n. <sup>19</sup> Naym ig pxi gixy mi n xyipy mi d yi salmo ayuc, mi d yi himnos. Huin' ig x Dios mi d je iy huidibi je Esp ritu Santo

xymoooygixyp. Huin'igix etz ojadajtcix Dios cixyjot huiniжot. <sup>20</sup> Jatyim yajnajxcixy jabom jabom jaygidaacин ma ajt nDios Teedy ma ajt nHuindzin Jesu s yxii, miid түг'оци yciхpi nej ndunim n'ayoohuiм.

### *Nej huaad chinaaygixy pinjaty picychinaaygixy*

<sup>21</sup> Miid co miich ajcxy mhuindzиги Dios, paady ycixp miich ajcxy mnayyajmij'ajtigixy mnaygapxymidoohuigixy miñ xyipy.

<sup>22</sup> Miich ajcxy töxyjäydijc yajmij'ajtcix capxymidoogix yi mñäy ajcxy, tim jadu'n nej myajmij'ajtcixy mgapxymidoogixy ajt nHuindzin Jesucristo. <sup>23</sup> Com je töxyjäy ñäy nigohuajc'atp ma ytöxyijc ymiñ, tim jadu'n nej Cristo nigohuajc'aty ma yi mibijcpidijc ymiñ. Yi Cristo yi'je' huidibi nihuänamb yajnidzögamb yi mibijcpidijc. <sup>24</sup> Tim jadu'n nej yi mibijcpidijc capxymidoogixy Cristo, nañ tim jadu'n tzocy co je töxyjäy ajcxy capxymidoogixipy yi ñäy ajcxy.

<sup>25</sup> Nañ jadu'n tzocy co je yeydijc huen tzocy jihu y ytöxyijc, tim jadu'n nej Cristo tzocy jihu y yi mibijcpidijc, e paady ycixp yejc yi' yjugy'ajt in miid yi' ajcxy ycixpi. <sup>26</sup> Cristo yejc yjugy'ajt in miid je mibijcpidijc ycixpi, jigix j bi huinmecxy ajcxy ypcy, yajhuaatzip ajcxy yjot yhuinma n. Cristo yajhuaatzi yi mibijcpidijc ajcxy yjot yhuinma n miid yi'y'ayuc etz co niibejt ajcxy miid nii. <sup>27</sup> Jadu'n Cristo yajhu ch yi mibijcpidijc ajcxy yjot yhuinma n, jigix j bi ajcxy naygu xihiy ma yi' yhuinduu miid hu dz yjot yhuinma n. Je mibijcpidijc ajcxy nipaady nej t g nijen huidibi hu dzip, ca' ma ytiy ym chity. <sup>28</sup> Jadu'n tzocy co je yeydijc huen tzocy jihu y yt xiжc tim jadu'n nej ci'm naychogyii. Yi yeydijc hu dibi tzojcp jihu y yt xiжc nañ jadu'n ci'm ñaychogyii. <sup>29</sup> Ca' ji ni pi n hu dibi ca' ñaychogyii ci'm. Hue' janchtiy ycuend'ajtpy etz yajc xii yajpediyi yi'm ninicx, tim jadu'n nej j y ajcxy cuend'ajtcixy yi'm ñinicx nañ tim jadu'n Cristo ycuend'ajtpy yi mibijcpidijc. <sup>30</sup> Jadu'n Cristo cuend'ajtpy yi' y y, com jadu'n ajcxy nipaady nej yi' ñinicx. <sup>31</sup> Com copicy je yeydijc tzogip jihu huip yt xiжc jadu'n nej Cristo tzocy jihu y yi mibijcpidijc. Paady ycixp je yeydijc ixmadzi py ytaj yteedy, e ypu digi huip ytu xiжc, e jadu'n ajcxy chin huip nej jihu y yt gpajcity. <sup>32</sup> Ooy chachmijhuinma nity jada tiy'ajt hu dibi y ch anajty ijtp, e yi' iich jadu'n ti py yi Cristo etz je mibijcpidijc. <sup>33</sup> Cuendipijccix jada tiy'ajt co nid g nid g miich yeydijctijc ajcxy hu dibi pijccixp copicy mdzogip yjihu huip ajcxy md oxyijc, tim jadu'n nej ci'm ajcxy mnaychogyii, e na n jadu'n copicy co nid g nid g töxyj ydiжc yajmij'ad py ñ y.

## 6

<sup>1</sup> Pi'ctijc ajcxy hu dibi mibijcp Jesucristo, copicy mgapxymidoohuip ajcxy mdaj mdeedy, com tiy'ajt jadu'n. <sup>2</sup> Yi Dios y t ujcin hu dibi minaamb: "Yajmij'ajtcix mdaj mdeedy", yi' ooy yti mycopicyity. Na n jadu'n co nguyduunim jada c tujcin, huin'it Dios jecy xyajtzinaayim. <sup>3</sup> Co miich ajcxy jadu'n myajmij'ad py mdaj mdeedy, huin'it Dios xym huip ajcxy jocuju ajt in, e na n jadu'n xyajt n aygixipy jecy ya naaxhui n.

<sup>4</sup> E miich ajcxy hu dibi ungdeedy'ajtcixp, ca' nigoo myajjotma'tcotcixy yi m'ung ajcxy. Ane'mgi x yajyeeccix yi m'ung ajcxy miid Dios y'ayuc ytiy'ajt, jayd bi capxymidoogixipy ajcxy Dios.

<sup>5</sup> Miich ajcxy hu dibi tumbi'ajtp ya naaxhui n, capxymidoogix yi mhuindzin ajcxy, etz tungix miid tud g'ajt in, etz yajmij'ajtcix etz tzig yigix. Tim jadu'n nej jihu y mgapxymidoogixyi mHuindzin Jesucristo.

<sup>6</sup> Tungix yajxon miid ajcxy mhuindzin. Ca' janch xypaat oy mic mduungixy co ajcxy mhuindzin j m xyhuindi xcixy, e chi co je' yjihu cni, chi nigoo mhu ccixni md n aygixni. Tungix jadu'n nej huaad j y ytuungixy yi hu dibi mijpidaaccixp Jesucristo. Tungix cixyjot huiniжot jadu'n nej Dios tzocy md ngixipy.

<sup>7</sup> Tumbidijc ajcxy, tungix mdung ciixyot huinijot, tim jadu'n nej jihuuy mdungixy je Huindzin Jesucristo ytung, e ca' yjäydungity. <sup>8</sup> Mnejhuuyb miich ajcxy co ajt nHuindzin Jesucristo oybi möhuañ nidüg nidüg jadu'n nej ti ytuuñ, ca' ñejity pen yci'mdung yatumyb, o pen ytumb miid tûg huindzin.

<sup>9</sup> Miich ajcxy huidibi nihuindzin'ajtp tumbidijc, oy'amy ane'mgix mdumbi ajcxy. Ca'm'adzigiyyixipy ca' mdzaachytungixipy. Ajihuuyigixy co miich ajcxy etz nañ jadu'n mdumbi ajcxy miid ajcxy mHuindzin tzajpjoty, e yi mHuindzin tzajpjotypi quipxyjaty tiydunañ nidüg'ociy miich ajcxy.

### *Je mic'ajt huidibi je mibijcpidijc ajcxy ypatcixyp miid Dios yjihuiñ*

<sup>10</sup> Jadügnax, migügtijc ajcxy, yi mmic'ajt mbaadip ajcxy ma ajt nHuindzin Jesucristo. Com Jesucristo ooy mic'ajt miidity, paady jëbi miich ajcxy mbaticxy yi mmic'ajtin ma yi'. <sup>11</sup> Naygohuaanigixy miich ajcxy ma je mujcu' miid tûg'ociy tiy'ajt huidibi Dios xymooyim, huidi miid naygohuaanim ma je mujcu', e jadu'n ca'ydi je mujcu' xymimadaacim miid anii. Jadu'n Dios tiy'ajt nipaady nej tujt etz pujxnijen huidibi soldados ajcxy miid naygohuaangixy tzajpjoty. <sup>12</sup> Hue' janchtiy xymidzip'ajtim poj naaxhuiñ, ca'oybi, mujcu'dijc, etz tûg'ociy mic'ajt miidpi huidibi midzip'ajtp Dios ya naaxhuiñ etz jiiby tzajpjoty, ca'p iich ajt nmidzip'ajtim naaxhuiñjäy. <sup>13</sup> Paady ycixp yajtungixy tûg'ociy mic'ajt etz tiy'ajt huidibi Dios ti xymooygixy, jigix jëbi mmimadaaccixy je ca'oybi co anajty xyajtundigoyaangixy. E jadu'n jëbi mimadaaccixy je ca'oybi miid ajcxy mmibijcin. E co anajty ti mmimadactaaygixy, huin'it m'ijtcixipy mic ma ajcxy mmibijcin. <sup>14</sup> Ca' m'ixtigihuäccix ma ajcxy yi mmibijcin. Nayñi'ixiiyigix miid Dios tiy'ajt, jadu'n nej jäy ajcxy ñayhuiindädzigixy co ytunaangixy. Nayñi'ixiiyigix tim jadu'n nej soldados ajcxy ñayñi'ixiiyigix miid pujx nijen ma caach co chiptunaangixy. <sup>15</sup> Nayñi'ixiiyigix miid Dios y'ayuc, jigix jëbi ajcxy nicxy mgapxhuäcx Dios y'ayuc huidibi jetcujc'ajtin yejcp. Co jadu'n mdungixipy, jadu'n nibaadip tim jadu'n nej soldados ajcxy ñayñi'ixiiyigixy co yajtigiiygixy yzapato co ytüyüyaangixy. <sup>16</sup> Yi' huidibi jac copicyip ca'ydi jac ni ti, mibijccix tiydudägy Jesucristo. Miid ajcxy yi mmibijcin jëbi mnaygohuaanigixy ma je mujcu'. Miich ajcxy mmibijcin jadu'n nipaady nej tûg escudo huidibi je soldados ajcxy yajtumyb co ñaygohuaanigix ma je tip huidibi yajnajtztibiyb miidi jin. <sup>17</sup> Nayñi'ixiiyigix miid Cristo tiy'ajt huidibi miid ajcxy m'alma xyajnidzoocip, tim jadu'n nipaady nej soldados ajcxy ñaygohuaanigixy co pidaaccixy ypujx cöjup co chiptunaangixy. Naygohuaanigix miich ajcxy miid Dios y'ayuc huidibi jadu'n nipatp nej tûg espada huidibi je Espíritu Santo ti xymooygixy. <sup>18</sup> Mibijctzoogix Dios miid tûg'ociy ycixpi huidibi ajcxy mdumyb. Mibijctzoogix etz pijctzoogix may'ajt ma Dios jabom jabom miid je Espíritu Santo ypubejtin. Huijy ycujc m'ijtcixipy, ca' mjotmetzciiygixipy. Mibijctzoogix Dios miid tûg'ociy mibijcpidijc ajcxy ycixpi. <sup>19</sup> Nañ jadu'n mibijctzoogix Dios miid iich ycixpi, co huen xymöyich ayuc etz jetcujc'ajtin, jigix jëbi ngapxhuäcxibich huinmic jomtic yi' y'ayuc tiy'ajt huidibi ca' pin jecy'ajty nejhuiyyixy. <sup>20</sup> Dios ti xyajni'bicyich jada tung jëbi nyajnicxyich yi' y'ayuc tiy'ajt ma je mayjäy ajcxy. Paady ycixp nyajpaadyich pujxtigoty cham. Tungix may'ajt mibijctzoogix Dios miid iich ycixpi co xyajjotmipigipyich jigix jëbi ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc huinmic jomtic.

### *Capxpoocxin huidibi cogixiiyñip*

<sup>21</sup> Ooy ndzocy njihuuyich je Tíquico, nañ jadu'n yi' ooy xypubejtyich ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung. Yi Tíquico miich ajcxy xyajnidmividägipy tûg'ociy je tiy'ajt nej nyajpaadyich ya, etz tûg'ociy tung huidibi ya ndumybich. <sup>22</sup> Nguexaambyich Tíquico ma miich ajcxy jigix jëbi xymidmividägipy ajcxy jadu'n nej nyajpaadyich ya, e miid jada tiy'ajt jëbi miich ajcxy mjotcugiyyixy.

<sup>23</sup> Huen Dios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt tunipy miid miich ajcxy, jigix jëbi jotcujc mdzinaaygixy, etz nañ jadu'n jëbi mnaychójcigixy mnayjihuíiyigixy miñ xyipy, etz jigix jëbi mjacmibijccixy Cristo. <sup>24</sup> Huen Dios may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy huídibi yajmii'ajtcixp ajt nHuindzin Jesucristo huinixii huinitiempo. E ca' m'ixmájtzcixip nimina nej ajcxy mijpidaaccixy Jesucristo. Jadu'n jada. Amén.

## FILIPENSES

# Yi Necy Huidibi San Pablo Yajniguejx Je Mibijcpidijc Jim Filipos

<sup>1</sup> Iich Pablo miid Timoteo tumbich ma Jesucristo ytung. Jada necy iich ajcxy nguejxpy ma tüg'óciy huidibi mibijcp Dios jim Filipos huidibi yajpaatp ma Jesucristo. Nañ jadu'n jada necy nyajniguexyich yi' ajcxy mijtungmiidpi etz mutztungmiidpi ma Dios ytung. <sup>2</sup> Huen iich ayt nDios Teedy etz ayt nHuindzin Jesucristo may'ajt etz oy'ajt tunipy miid miich ajcxy ycixpi etz xyajjotcugiiygixipy.

### *Pablo mibijctzoy Dios miid je mibijcpidijc ycixpi*

<sup>3</sup> Naag'oc naag'oc njäymechich miich ajcxy njatytimyajnjxpyich jäygidaacin ma Dios miid miich ajcxy ycixpi. <sup>4</sup> Njatytimjotcujc'ajtpich ooy naag'oc naag'oc Dios nmibijctzooyich miid miich ajcxy ycixpi. <sup>5</sup> Jotcujc'ajtpich com miich ajcxy ti xy-pubéjtcixyich co ngapxhuäcxich Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. Jadu'n ti xypubéjtcixyich maabi nyajtzondägyich ngapxhuäcxyich Jesucristo y'ayuc ixti chambaad. <sup>6</sup> Nejhuiiybich tiydudägy co Dios ti yajtzondägy yi oybi ytung ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ, etz jactunaamni ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ ixti mabaad Jesucristo anajty ymiiñ jadüg'oc ya naaxhuiñ miid y'anem'in etz ymic'ajt. <sup>7</sup> Ooy ytudägyity co jadu'n jotcujc'ajtpich miid miich ajcxy ycixpi, com ooy ndzocy njihuiiyich miich ajcxy. Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ co ti xyajniibicyich jada tung, etz miich ajcxy myajpaady quipxy miid iich ma Dios ytung, miid co miich ajcxy xyjäymechich etz nañ xypubetyich ajcxy, huenma'amy iich nyajpaady, oy ixyipy pujxtigoty, oy ixyipy ma tungmiidpi yhuinduu co nnigapxpetyich Dios y'ayuc ytiy'ajt etz nañ nnigapxpetyich co yjanchity. <sup>8</sup> Dios ñejhuiiyb jadu'n nej mijcajee ooy ndzocy njihuiiyich miich ajcxy miid je tzojcín jihuiiyin huidibi Jesucristo ti xymöyich. <sup>9</sup> Nmibijctzooybich Dios miid miich ajcxy ycixpi co xypubedipy ajcxy jigix jëbi nigi mdzogipy mjhuihuiipy migügtijc, etz jigix ajcxy nigi m'ixpigipy je tiy'ajt tudägypi, etz nañ nigi mhuinjihuiipy tüg'óciy nej Dios tzocy co nduunim. <sup>10</sup> Nañ nmibijctzooybich Dios miid miich ajcxy ycixpi jigix jëbi mnejhuiiygixipy, etz nañ jigix jëbi mhuin'íjxcixipy huidibi jac'oy mdunggixipy. Co oy mdunggixipy, huin'it jëbi mdzináaygixy miid huädz jot huädz huinma'ñ, e ca' ni ti jotmay miich anajty ajcxy mmiidiñ, co anajty je xii je tiempo paady co Jesús anajty miñ ya naaxhuiñ jadüg'oc miid y'anem'in miid ymic'ajt. <sup>11</sup> Dios nmibijctzooybich miid miich ajcxy ycixpi co ajcxy mbattähuip tüg'óciy oyjot oyhuinma'ñ, je oyjot oyhuinma'ñ huidibi Jesucristo tügpajc jëbi xymoogixy. E jadu'n jay ajcxy capxpaadip Dios etz nañ huin'íigixip Dios co ajcxy ixiipy nej tudägy mdzináaygixy.

### *Miid iich, yi njugy'ajtich, yi' yi' Cristo*

<sup>12</sup> Ndzojcpyich co miich ajcxy mnejhuiipy co miid je tzaachypy ycixpi huidibi nmianaxyp nyajnaxypich ya pujxtigoty, nigi mayjäy ti midoy Jesús y'ayuc ytiy'ajt. <sup>13</sup> Jadu'n ti yhuimbidzimy co tüg'óciy soldadtijc etz jacjadyii jay ya ma je gobierno ymijtijc ti nejhuiiydäy ajcxy co nbujxtijc'ñayich miid co nduuñich ma Jesucristo ytung. <sup>14</sup> Nañ jadu'n miid co nbujxtijc'ñayich, paady ycixpi yi jacjadyii mibijcpidijc ti yjotmicpijccixy ma ayt nHuindzin Jesucristo tung, etz ycapxhuäcxy'adichpy ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt, ca' ma tzig'iñ jihuiñ.

<sup>15</sup> Janch tiy'ajt jada co nijejity jay capxhuäcxy je Cristo y'ayuc ytiy'ajt miid co ca' xyajmidzojccixy, etz nañ miid co xyajmidzip'ajtcixy. Nañ tiy'ajt jada co jacjadyii migügtijc xychojcp xyjihuiiyb ajcxy, e capxhuäcxy ajcxy je Cristo y'ayuc ytiy'ajt miid oyjot oyhuinma'ñ. <sup>16</sup> Janch tiy'ajt co nijejity migügtijc capxhuäcxcixy Jesucristo y'ayuc

miid co ñaygömaya'ñyii ci'm, ca' nminaanim ycapxhuäcxp ajcxy cixyjot huinijot. Yi' ajcxy y'ixtaayb nej xyajtajipy xyajmayipyich, jadu'n nej iich pujxtigoty n'ityich. <sup>17</sup> Yi' ajcxy huidibi xychojcpich xyjihuiybich ycapxhuäcxp ajcxy Cristo y'ayuc com ñejhuiyb ajcxy co iich yam n'ityich pujxtigoty, miid co ti nhuinma'ñ nbidägyich co nnigapxpeda'ñich Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. <sup>18</sup> Pen jay ajcxy capxhuäcxp Cristo y'ayuc miid co ñaygömayáanigixy ci'm, o pen ycapxhuäcxp miid oyjot oyhuinma'ñ, ca' ñejity, jocujc'ajtpich co capxhuäcxv ajcxy Jesucristo y'ayuc.

<sup>19</sup> Com nnejhuiybich co miich ajcxy mmibijctzoogixy Dios miid iich ycixpi, e nañ nnejhuiybich co Jesucristo yjihui'ñ ymic'ajt xypubetyich, paady nigi njotcugiyich, e nañ njip'ijxypich co nbidzima'ñich pujxtigoty. <sup>20</sup> Ndzojcpich etz nañ njip'ijxypich co nmimadactähua'ñich tög'ociy ma iich mdzinaayin, e ca' ti tzoydu'n nbáadibich ma Dios yhuinduu. Ndzojcpich nañ njip'ijxypich co njaccapxhuäcxibich Jesucristo y'ayuc huinmic jotmic, jigix Jesucristo ycömay'idipy. Ca' ñejity pen jactzinaayb, o pen n'o'cpich. <sup>21</sup> Iich ndzinaayin njuugy'ajtin Cristo yi' ycixpi, e peni n'o'cpich, ti iich anajty mij nmadägy. <sup>22</sup> Pen njactzinaaybich, mayjäy oybi pada'ñ miid iich ndung ycixpi. Ca' nnejhuiyich huidibi jac'oy nhuin'ixipyich co tzojc n'ögibich, o co njactzinähuiybich. <sup>23</sup> Ooy chachchipity nnejhuihuiybich huidibi jac'oy nhuin'ixipyich, co n'ögibich, o co njactzinähuiybich. Iich ci'm nayjihuiyijich nigi jocujc co ixipy tzojc n'ögyich, jigix ixipy mic'amy nicxy n'ityich jiiby tzajpjoty ma Cristo yajpaady. <sup>24</sup> Per jaccopity miid miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi, co njactzinähuiybich. <sup>25</sup> Com nnejhuiybich co copicy njacpubeda'ñich miich ajcxy, paady nnejhuiybich co njactzinähuiybich, e jigix jëbi nbubejtcixy ma Dios ytung etz ma yi mmibijcin. E jadu'n miich ajcxy nigi mjocujc'adipy ma mmibijcin. <sup>26</sup> Miich ajcxy huidibi yajpaatp ma Jesucristo, nigi jocujc m'idipy co nicxy n'ida'ñich jadüg'oc ma miich ajcxy.

<sup>27</sup> Jëyi janchtiy co mdzinaayin mjugy'ajtin mi'ijtcixy jadu'n nej Cristo y'ayuc ytiy'ajt y'anemy. Pen nicxpich anajty ci'm ma miich ajcxy, o pen ca' nnicxyich, per ndzojcpich co xypaadibich tiy'ajt co miich mic m'ijtcixy ma mmibijcin, tú'ciy cixyjot huinijot mdungixy. Mic mjanchmidinaaygixy ni'amugi' yi mmibijcin, jadu'n nej ti mmijpiidaaccixy Jesucristo ytiy'ajt, <sup>28</sup> e ca'ajcxy mdzigihiip co jay ajcxy xymidziptzóongixipy, jada je' tiy'ajt co tigoyamb ajcxy y'alma, e nañ jada je' tiy'ajt co miich ajcxy chöocixipy yi m'alma, e nañ jadu'n jada tiy'ajtip co Dios y'ity miid miich ajcxy. <sup>29</sup> Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ miid miich ajcxy ycixpi co yaj'oyiiy nej jëbi miich ajcxy mibijccixy Jesucristo etz nañ nej jëbi tzaachypi mmínajxcixy myajnajxcixy miid Jesucristo ycixpi. <sup>30</sup> Iich etz miich ajcxy quipxyi ti nminajxim ti nyajnajxim tung ayo'n miid Jesucristo ycixpi. Miich ajcxy ti m'ixy ti mnejhuÿ jadu'n nej iich ndung n'ayo'n ti nminaxy ti nyajnaxyich, co jim anajty n'ityich ma miich ajcxy. E nañ miich ajcxy mnejhuiyb nej iich chambaad nminaxy nyajnaxyich ndung n'ayo'nich miid Cristo ycixpi.

## 2

### Cristo yung'ajt ñax'ajt etz ymj'ajt

<sup>1</sup> Pen Cristo miich ajcxy mjot'amijmooyb miid yjihui'ñ miid ymic'ajt, pen ti jocujc'ajtin mbaticixy miid co Cristo xychojccixy xyjihuiygixy, pen yi' yjihui'ñ ymic'ajt ijtp ma miich ajcxy, pen mdzojccixyp mijihuiygixyp etz nañ mba'ayoogixy migügtijc, <sup>2</sup> jocujc'adipich miid co mdzinaaygixy ooy yajxon, xic xon, tügyi mnaychójcigixy mnayjihuiygixy miñ xyipy, tzinaaygixy quipxyjot quipxyhuinma'ñ. <sup>3</sup> Ca' ajcxy ti mduniipy miid mgi'mdzojcin ycixpi. Nañ ni ca' amij agix naybidáacigixy co ti mdungixy. Tög'ociy huidibi mdungixyp, mduniipy ajcxy miid yung naxy mjot mhuinma'ñ. Nidüg nidüg myajmij'adipy nigi

migügtijc, ca'ydi nej miich ci'm mnayyajmij'adyii. <sup>4</sup> Ca' huaad piñ naydügpajc yci'm'o'y'ajt ixtäy, nañ jadu'n tzocy co migügtijc myajmidozogipy y'oy'ajt.

<sup>5</sup> Piдаaccix mjot mhuinma'ñ tú'ciy jadu'n nej Jesucristo anajty yhuinma'ñ miidity co ya naaxhuiñ chinay. <sup>6</sup> Oy Jesucristo yjaDiosity ti yhuinma'ñypidägy co jëbi ixmach yi' ymi'ajtin huidibi anajty yjamii. <sup>7</sup> Jesucristo ahuingujc piдаactay je mij'ajt huidibi anajty ymiid, e chi jadu'n chinay nej tûg tumbi co oy jadu'n ypi'c'aty jadu'n nej jay. <sup>8</sup> E co jadu'n ñaybidaaci nej naaxhuiñjäy, chi yung naxy piдаacy yjot yhuinma'ñ, e nañ capxymidoz Dios ixti mibaad ñayyejci, huen jay yaj'ögyii. E ooy anajty cho'ydu'nity co jay yaj'o'ci cruudzcíxy. <sup>9</sup> Paady ycixp Dios ti cõmay jacnigi Jesucristo, e ti piдаaci yi' yxi jaccõmay, ca'ydi jacpinjäy yxi. <sup>10</sup> Jadi'n Dios ti cõmay Jesú, jigix jëbi tûg'ociy tzajpjoty tzinaaybi etz tûg'ociy naaxhuiñjäy, etz tûg'ociy jay ajcxy huidibi ti ñaaxtigiy, co anajty ajcxy nidüg'ociy midoogixy co Dios capxpaa tip Jesú yxi, chi ycojxtinaay'ihuiydähuiipy ajcxy ma yi' yhuinduu, etz y'ojadadipy ajcxy Jesú nidüg'ociy. <sup>11</sup> E co nidüg'ociy ajcxy cõbigipy etz yajmij'adipy Jesucristo jadu'n nej ajcxy yHuindzin, jadu'n Dios Teedy ycõmay'ida'ñ.

### *Yi piñ ajcxy Cristo mibijcp, yi'yi' ajcxy jadu'n nej tûg tiicxin jajin*

<sup>12</sup> Migügtijc ajcxy huidibi ooy ndzoc yjihuiyich, com Jesucristo jadu'n ijxpejtin ti yecy, capxymidoogich cham co jiguëgy nyajpaadyich ma miich ajcxy, tim jadu'n nej jayhuin iich miich ajcxy xycopxymidooy co n'iptyich ma miich ajcxy. Naymijottigóoyigix jabom jabom mguydungixy Jesucristo ytì'ajt etz mmij'ijtcix huädz mjot huädz mhuinma'ñ. Tungix Dios ytung miid yung naxy ajcxy mjot mhuinma'ñ, e huindzigiygix Dios. <sup>13</sup> Com Dios yi' tumb jabom jabom ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ, jigix jëbi miich ajcxy mduniipy yi' ytung yi' chojcin cixyjot huinijot jadu'n nej Dios tzocy.

<sup>14</sup> Tungix cixyjot huinijot Dios ytung, ca'y'aametzity yjotmetzity, nañ ni ca' miid tzip ejcin. <sup>15-16</sup> Jadi'n mduniipy ajcxy ca'ydi piñjaty yxigixy co ti mdundiogooygixy. Miich ajcxy Dios xy'ung'adiib, ca' mnigix'adiiyb ajcxy ti jibicpi. Tzinaaygix miid oyjot oyhuinma'ñ ma yi jay ajcxy yajpaady huidi jibic-huinma'ñ tumb huidibi tundigooyb ma Dios ytì'ajt. Co miich ajcxy myajhuäcxy Dios y'ayuc ytì'ajt huidibi alma yjugy'ajtin mooyb ma jibicjädyjc ajcxy, jadu'n nipaady nej tûg madzä ytiicxy coodz. Pen jadu'n mdungixy, co anajty Cristo ymiiñ jadüg'oc ya naaxhuiñ, jotcujc'adipich co anajty nnejhuiyich co ca' iich ndung etz nxii ndiempo yñadig'aty co n'iptyich ma miich ajcxy. <sup>17</sup> Co n'ögibich miid Cristo ytung ycixpi, jadu'n nipaady nejjihuïy iich nni'py ti ndem ti nyocyich miid miich ajcxy ycixpi co ti ngapxhuäcxic Dios y'ayuc ma miich ajcxy. E co miich ajcxy ti mmij'pidaaccixy iich n'ayuc, jadu'n nipaady nejjihuïy miich ajcxy ti myoxy ti mdoogy yi mjugy'ajtin ma Jesucristo. Jotcujc'ajtpich jadu'n co miich ajcxy mjugy'ajtin ti myoxy ti mdoogy ma Jesucristo. <sup>18</sup> Nañ jadu'n miich ajcxy mjotcujc'adipy quipxy miid iich.

### *Timoteo etz Epafroditu*

<sup>19</sup> Pen iich ajt nHuindzin Jesú tzojcpy, njijp'ijxypich co jëbi nguexipyich Timoteo ma miich ajcxy, jaydëbi njotcujc'adipyich co anajty yi' xyajnimiiñich tiy'ajt nej miich ajcxy myajpaady. <sup>20</sup> Timoteo tûgpajc huidibi huinma'ñ tú'ciy miid jadu'n nej iich nhusinma'ñ nmidiidyich, etz nañ huidibi janch naybidaacip miid miich ajcxy m'o'y'ajtin ycixpi. <sup>21</sup> Yi jacjadyii migügtijc huidibi yajpatp ma iich, yajcopijcp yajcxy yci'm'o'y'ajtin, e ca' ajcxy yajcopicy Jesucristo ytung. <sup>22</sup> Miich ajcxy mnejhuiyb jadu'n nej Timoteo tudägy ytuñ miid iich co ngapxhuäcxic Jesucristo y'ayuc ma miich ajcxy, tim jadu'n nej tûg ung ytuñ miid yteedy. <sup>23</sup> Paady ycixp njijp'ijxypich co jëbi nguexipyich Timoteo ma miich ajcxy mina anajty nnejhuiyich nej ycixipy iich njotmay huidibi nmidiich ya. <sup>24</sup> Nañ nmibijcypich ajt nHuindzin Jesucristo co yaj'ahuädzip iich nnii'a ndü'a co jëbi iich ci'm nicxy tzoj n'ixyich miich ajcxy.

<sup>25</sup> Nañ jadu'n nhuinmaayich co copicy jadüg'oc nguexipyich ajt nmigüg Epafrodit ma miich ajcxy, yi' huidibi xypubejtpich ma ndung n'ayo'nich ya. Yi' huidibi miich ajcxy ti mguexy ma iich, jëbi xypubetyich ma tüt'óciy huidijaty nyajmayjajtypich. <sup>26</sup> Epafrodit ooy nijot'aty co jëbi nicxy y'ixaangixy miich ajcxy nidüg'óciy. Ooy yi' ytajy ymaay co miich ajcxy ti mnejhuüy co ypigyi. <sup>27</sup> Janch tiy'ajt co Epafrodit ooy ti ypigyii, jago jago ti yca'ögy. Per Dios ti pa'ayoy Epafrodit, e nañ jadu'n ti xypa'ayooyich, jigix ca'ydi nigi ayo'n jotmay nbaadyich. <sup>28</sup> Paady ycixp nügi ndzocoyich co jëbi nguexipyich Epafrodit ma miich ajcxy jadüg'oc, jigix miich ajcxy mjotcugihuip co m'ixipy. E nañ jadu'n jëbi yquëgy iich ndajin mayin miid yi' ycixpi. <sup>29</sup> Cöbijccix Epafrodit jocuyc, jadu'n nej tüt migüg huidibi yajpaatp ma ajt nHuindzin Jesús. Yajmij'ajtcix tüt'óciy migügtjic huidibi yjugy'ajtin yojxp toocp miid Jesucristo ytung ycixpi, jadu'n nej yi' ti ytuñ. <sup>30</sup> Com jago jago Epafrodit ti yca'ögy miid Cristo ytung ycixpi. Tzip tzaach yjugy'ajtin ti minaxy ti yajnaxy co ti xypubetyich ya. Com miich ajcxy ca' ci'm jëbi xypubéjtcixyich ya, paady yi' miich ajcxy ti xycodinay.

### 3

#### *Je tudägy'ajt je janchyp*i**

<sup>1</sup> Jadügnax, migügtjic ajcxy, jocuyc'ajtcix co myajpatcixy ma ajt nHuindzin Jesucristo. Ca' ti adzijpin njihuüyich co nnigapxpetiyich jada tiy'ajt jadüg'oc huidibi jayhuin ti nyajnjayhiygixy. Jadu'n nduñich miid miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi. <sup>2</sup> Naygüendi'ájtigix miid yi' ajcxy y'ayuc huidibi ajcxy tundigooyb co ajcxy yajcopijcy yi' tiy'ajt huidibi pidacp ma jay ñiniçx miid tzujc. Jibic jay yi' ajcxy, jadu'n ajcxy nipaady nej uc. <sup>3</sup> Yi jay ajcxy huidibi tiyudägy mibijcp Dios, ca' nminaanim je' yi' ajcxy huidibi tiy'ajtiiyip ñiniçx. Yi Dios yjäy ajcxy janchypi, yi' ajcxy cixyjot huinijot mibijcp mijpidacp Dios ytiy'ajt jadu'n nej iich ajt. Iich ajt n'ojadajtim Dios miid ajt n'espíritu, etz miid ajt njot nhuinmañ. Jocuyc'ajtim com je' co nyajpaatim ma Cristo Jesús, e ca' nyajcopijcim tijaty tiy'ajt huidibi jay ajcxy ytumyb. <sup>4</sup> Co ixipy ytiy'ajtity yi' jadu'mbi huinmañ, jëbi ixipy naygomayijich ci'm, com jecy'ajty ca' anajty ni pin huidibi nügi cuyduun yi' jadu'mbi tiy'ajt ca'ydi iich. <sup>5</sup> Co nductujcixiijiyich ma anajty ti nma'xung'atyich, chi oy nyajtiy'ajtiiyich. Raza hebrea iich, Benjamín nmij'ap'ajtpyich nmijteedy'ajtpyich. Nma'xung'ajtich hebreojäy. Iich ndaj ndeedy hebreojäy ajcxy anajty. Nañ nmijpidaacich fariseo y'ixpijcín, jadu'n nej ajcxy yajniguejy judíoja ycotujcín. <sup>6</sup> Iich janchmictägy anajty nguyduñich ngi'mhuinmañich, ixti mabaad anajty n'ixhuidity nbahuuidityich mictägy yi' jay ajcxy huidibi anajty mijpidacp Jesucristo. Ti nguydundiäyich tüt'óciy judíoja ycotujcín. Ni pin ca' huaad yxiyich co ti ndundigooyich ma yi' ajcxy ycotujcín. <sup>7</sup> Tüt'óciy yi' judíoja yhuinmañ huidibi ti nyajcopicyich anajty, jadachambi ca' ytimychobaady miid iich, co ti nmijpidägyich Cristo ytiy'ajt. <sup>8</sup> Jadachambi janchtiy, huidijaty anajty nyajcopijcypich, ti nnajtz'ixiydäyich, jigix jëbi nnejhuihuibich etz nguyduniipich yajxon ajt nHuindzin Jesucristo oybi y'ayuc ytiy'ajt. Miid co ti nmijpidägyich Jesucristo, paady nnajtz'ixiydaayich tüt'óciy huidibi anajty nyajcopijcypich, yi' jadu'mbi huinmañ cham ca' chobaady miid iich, jadu'n nipaady nej püx. Jadu'n nduuñich miid Jesucristo ytiy'ajt oy'ajt ycixpi. <sup>9</sup> E jadu'n nduuñich jigix jëbi nyajpaadyich ma Jesucristo. Jadu'n ti nnajtz'ixiydäyich je tudägy'ajtin huidibi ti nbaadyich co ti nguyduñich Moisés ycotujcín je jecyip. Nañ jadu'n nduñich jigix jëbi nbáadibich je tudägy'ajtin huidibi Dios yejcpy co nmibijcim nmijpidaacim Jesucristo. <sup>10</sup> Ndzojcpypich co njacnejhuihuibich Cristo y'ayuc ytiy'ajt. Nañ ndzojcpypich co njacnejhuihuibich Cristo ymic'ajt, jadu'n nej yjugypijcy co y'ocy. Nañ ndzojcpypich co njacminaxipyich njacyajnaxipyich tzaachhypi jadu'n nej Jesús minaxy yajnaxy tzaachhypi, ixti mabaad jadu'n njatyich jadu'n nej Cristo yajtco

y'o'cy. <sup>11</sup> E paady ycixpi njip'ijxpyich co n'ögibich njugypigipyich jadüg'oc co anajty Dios yajjugypicy yi jäy ajcxy tibi y'öccixy.

### *Naymic'ijxim jigix nbaatim huidibi Dios ti xyaj'ahuaniyim*

<sup>12</sup> Ca' nmínaaním jadu'n nmína'ñich co ti nmímadactäyich nej Cristo ti mímadactäy. Nañ ni ca' jadu'n nmína'ñich co iich njot nhuinma'ñ ti nyajhuätztäyich. Njactumnich, jigix jébi Cristo y'oy'ajtín nbáadibich. Com Jesucristo ti xyhuin'ixyich jayip, jaydëbi jada oy'ajtín nbáadibich. <sup>13</sup> Migügtijc ajcxy, ca'ich ci'm naygomayijich, co ti nmímadactäyich Cristo y'oy'ajtín. Jada janchtiy ndumbyich, njäydigoydaaybich tüt'óciy huidibi ti ñaxy, e mictägy nduuñich jébi nbáadibich je oy'ajtin huidibi Dios jiiby tzajpjoty xymöhuaambich miid co nyajpaadyich ma Jesucristo. <sup>14</sup> Mictägy nduuñich miid tüt'óciy nmic'ajtich, jigix jébi nbáadibich je oy'ajtin huidibi Dios jiiby tzajpjoty xymöhuaambich. Jadu'n nipaady nejihuÿ miid piñ nayboyicquipxyijich co nbada'ñich tüt' premio.

<sup>15</sup> Hich ayt ti nhuinma'ñ ycixni yca'pxni, tzoc panicxim je ixpíjcin huidibi nmíid'ajtím. E pen nidügti miich ajcxy tigachjaty huinma'ñ miidity, Dios xyajnejhuihuip ajcxy je tiy'ajt.

<sup>16</sup> Jada janchtiy, je tiy'ajt huidibi ti nbaatim copicy nguydundaayim, ca' n'ixmajtzim.

<sup>17</sup> Migügtijc ajcxy, panicxcix iich n'ijxpejt jadu'n nej ti ndzinäyich ma miich ajcxy. Nañ jadu'n miich ajcxy ijkpejt mbigipy ma yi' ajcxy chinaayin huidibi ijkpejt ti patcixy ma iich. <sup>18</sup> Canaag'oc ti nnimaaygixy, e nnimaaygixy jadüg'oc miid tajin mayin co may nmigügtijc chinaaygixy jadu'n nej jihuÿ midzip'ajtcixy je Cristo huidibi o'c cruudzcixy miid ayt nbocy ycixpi. <sup>19</sup> Dios yajtigoyip je ajcxy y'alma. Yi' ajcxy ypidacpy yhuinma'ñ ma yi caayin uucin jicxy ypic, ma yjapadyii huen yjot yhuinma'ñ pidaaccixy ma Dios. Yi' ajcxy chachñaygomáayigixy ci'm ma yjapadyii tzo'ydu'n jihuÿigixy. Hue' pidaaccixy yhuinma'ñ ma naaxhuiñ jäy chinaayin. <sup>20</sup> Hich ayt hue' nyajpaatim njäy'ajtím tzajpjoty, e njip'ijxim co iich ayt nHuindzin Jesucristo miinaamb ya naaxhuiñ jadüg'oc, chona'ñ tzajpjoty, je huidibi xyajnidzögaanim ayt n'alma. <sup>21</sup> Jesucristo xyajtigadzaaním ayt nniniçx pocymiidpi, e xymöhuaanim tüt' niniçx jemybi oybi, tim jadu'n nej yi' niniçx miidity. Cristo xyajtigadzaaním ayt nniniçx miid yi' ymic'ajt huidibi miid ane'mdäy mímadactäy.

## 4

### *Jotcujc'ajtcixy ajcxy maje mHuindzin Jesús*

<sup>1</sup> Com Jesús xyajtigadzaaním ayt nniniçx, paady ycixpi migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuÿich, tiyudägy mibijccix ayt nHuindzin Jesucristo, ca' m'ixtigihuäccixy ma mmibijcín. Migügtijc ajcxy huidibi ooy nicxy nja'ixa'ñich, ooy njotcujc'atyich miid miich ajcxy ycixpi. Miid miich ajcxy ycixpi nbada'ñich n'oy'ajtín ma Dios.

<sup>2</sup> Nbijctzooybich may'ajt ma Evodia etz ma Síntique co huen ajcxy ixmajtzixy yi tzip etz huen naymigügpijcigixy jadüg'oc, com hue'ajcxy yajpaady mibijcpí ma Cristo.

<sup>3</sup> Miich migüg huidibi ti xypubetyich ma Cristo ytung, may'ajt nbijctzooybich ma miich co mgapx'oyihuip je tzip ma ajcxy je metzpi töxyjäy. Yijiibí metzpi töxyjäy tumb anajty ajcxy quipxyi miid iich co ngapxhuäccixy Jesucristo y'ayuc ytíy'ajt. Yi' ajcxy xypubejtich quipxyi miid Clemente etz yi jacjadyii huidibi anajty tumb quipxyi miid iich. Jada metzpi töxyjäy ajcxy yxi ycojayiÿ ymiin ma Dios ñecy, je necy ma Dios miidity cojay je jäy ajcxy yxi huidibi padamb jugy'ajtín huinixiibí.

<sup>4</sup> Jotcujc'ajtcix huinixi, miid co myajpatcixy ma iich ayt nHuindzin Jesucristo. Jadüg'oc nügapxpetiyich co huen jotcujc'ajtcixy. <sup>5</sup> Jadu'n tzinaaygix jadu'n nej jébi jäy ajcxy nejhuiygixy co miich ajcxy myajtungixy mecxujcín ma mdzinaayin. Com huingon je xii je tiempo mina ymiin iich ayt nHuindzin Jesucristo jadüg'oc.

<sup>6</sup> Ca' ni ti mnidajcixy mnimaygixy. Capxpidzimdaaygix ma Dios tüt'óciy ti jotmay miich ajcxy mmiid. Mibijctzoogix Dios, e nañ yajnajxcix jäygidaacín ma Dios. <sup>7</sup> Co Dios mmibijctzöogixy, huin'it ajcxy yi' xymöhuihuip jotcujc'ajtín mijcajee, e mayñaaxhuiñjäy

ajcxy ooy yhuinmay ahuididipy miid miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi. Co myajpaady ajcxy ma Cristo Jesús, paady ycixpi Dios xyajtzinähuiipy ajcxy jotcujc etz xymöhuip ajcxy huinma'ñ tudägypi.

### *Tzojccix nijot'ajtcix huidibi oyip*

<sup>8</sup> Jadügnax, migügtijc ajcxy, pidaaccix mhuinma'ñ ma tüg'óciy tiy'ajt huidibi janchip, tüg'óciy tiy'ajt huidibi jébi nyajmij'ajtim. Pidaaccix mhuinma'ñ ma tüg'óciy tiy'ajt huidibi tudägyip. Pidaaccix mhuinma'ñ ma tüg'óciy huinma'ñ huidi huädzip etz tüg'óciy huinma'ñ huidi oy jäygidaacni. Pidaaccix mhuinma'ñ ma tüg'óciy huinma'ñ huidibi jébi yajcapxpaady. Huinmaaygix tüg'óciy jada oybi huinma'ñ etz huidibi huaad njäygidaacim.

<sup>9</sup> Yajtungix je tiy'ajt huidibi ti nyaj'ixpijciyx, etz je cötujc huidibi ti nmooygixy, etz je ayuc huidibi ti mmidoogixy co ti ngapxyich. Etz nañ tungix je ijxpejt huidibi ti nyecyich. Cuydungix jada tiy'ajt, huin'it yi Dios yajpaadipy ma miich ajcxy etz xyajjotcujc'idipy ajcxy.

### *Filipenses ajcxy y'ofrendi miid Pablo ycixpi*

<sup>10</sup> Iich ajt nHuindzin Jesucristo ti ooy xyajjotcugiyich co je tiy'ajt xypaadyich co miich ajcxy xyäyemechich jadüg'oc. Ca' nminaanim nmína'ñich co miich ajcxy ti xyäydigoydaayñich. Hue' anajty ycanibidzimy nej jébi xypubejtcixyich. <sup>11</sup> Ca' nminaanim jadu'n nmína'ñich co ooy ti jaty nyajmayajtnich. Com ti nhuinma'ñ nbidägyich co njotcujc'adipyich miid tijaty nmíidich, oy tim minaaxii tim minaatiempo.

<sup>12</sup> Com iich ci'm nejhuiiybich nej jay ajcxy y'ayoy yjottigooy, e nañ nejhuiiybich nej jäy ajcxy chinäy co miid'aty tijaty may'amy. Ti nnejhuiiydägyich nej jébi ndzinäyich, nej jébi nyajnajxich xii tiempo; pen cu'xyi ngaayich, o pen ca' cu'xyi ngayich, pen nmíidich conax, o pen ca' ti nmíididyich. <sup>13</sup> Jébi ndzinähuiibich jotcujc huenti huennejity, com Cristo xymic'ajtmooybich. <sup>14</sup> Ooy oy ti mdungixy co ti xypubéjtcixyich ma iich n'ayo'n njotmay.

<sup>15</sup> Jadu'n nej miich ajcxy huidi jim Filpos mnejhuiyb ajcxy, je taabi nyajtzondacyich co ngapxhuäcxyich Jesucristo y'ayuc ytii'ajt, co ndzooñich jim Macedonia miich ajcxy ti xymyoxyich, e jac tigati ti mguejxcixy ma iich. E miich ajcxy jim Filpos huidibi mibijcp Jesús, miich ajcxy tügpajc xypubejtich ca' jac ni pin. <sup>16</sup> Co n'ijtyich jim Tesalónica miich ajcxy xyajniguejxyich pubejtin metz'oc tugiig'oc, e jadu'n miich ajcxy xypubejtyich miid huidibi anajty nyajmayajtpich. <sup>17</sup> Ca' nminaanim ooy ndzachjiip'ixynich pubejtin, jada janchtiy ndzojcpich co miich ajcxy nigi oy'ajtin mbaadipy co anajty mmejtzcixy ma Dios yhuinduu. <sup>18</sup> Ti ooy yhuaadiy yi mbubejtin ixti nyajconajxpich. Miid je pubejtin huidibi ti myajmiguejxcixy Epafroditto cham nmíididyich ca'pxy, ca'ti n'ocyajmayajtnich. Miid jada pubejtin huidibi miich ajcxy ti xymöyich, ti ooy njäygidägyich, tim jadu'n nej Dios jäygidacy je poomjoc huidibi yajhuindzigiyyi. <sup>19</sup> Iich nDios miich ajcxy xymöhuip tüg'óciy huidibi miich ajcxy myajmayajtpy. Mijcajee yi' miich ajcxy xymöhuip yi oybi mijpi oy'ajtin huidibi yi' ymiid ma yi Jesucristo. <sup>20</sup> Huen iich ajt nDios Teedy cömay'idiipy huinixii huinitiempo! Jadu'n jada. Amén.

### *Capxpoocxin huidibi cijxnip je necy*

<sup>21</sup> Tungix may'ajt capxpoocxcix miid iich ycixpi tüg'óciy migügtijc huidibi yajpatp ma ajt nHuindzin Jesucristo. Je migügtijc huidibi yajpatp miid iich nañ jadu'n xyajniguejxcixy capxpoocxin. <sup>22</sup> Tüg'óciy je mibijcpidijc huidibi yajpatp ya cajpjoty xyajniguejxp ajcxy capxpoocxin, yi' ooy ytimyjayijpity huidibi ajcxy yajpatp ma je mij ane'mbi César ycötujctac xyajniguejxyp ajcxy capxpoocxin.

<sup>23</sup> Huen iich ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy miid tüg'óciy miich ajcxy. Jadu'n ngapxycixyich. Amén.

## COLOSENSES

# Yi Necy Huidi San Pablo Yajniguejx Je Mibijcpidijc Jim Colosas

**1** Iich Pablo, Dios jadu'n tzojcp, paady Jesucristo ti xyajnibicyich jëbi ngapxhuäcxyich yi 'y'ayuc. **2** Iich miid ajt nmigüg Timoteo cham nguexyich jada necy ma miich ajcxy huidibi tzinaayb jim Colosas. Hue' nguexyich jada necy ma miich ajcxy huidibi Dios yjäy'ajtip e mmibijccixy yi Cristo. Huen iich ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy etz xyajjotcugiygixip.

### *Pablo mibijctzoy Dios miid mibijcpidijc yciipi*

**3** Jabom jabom co iich ajcxy Dios nmibijctzoy, chi nyajnaxich jäygidaac in ma Dios, nHuindzin Jesucristo ajt yTeedy, miid miich ajcxy yciipi. **4-5** Ti nnejhuüyich jadu'n nej miich ajcxy ti mmibijccixy Cristo Jesús, e nañ jadu'n nej mdzojccixy mjihuiygixy tük'óciy migügtijc. Miid co miich ajcxy mjip'ixy co Dios miidity tijaty yujcpicy tzajpjoty huidibi miich ajcxy mbadamyb, paady yciipi ajcxy mmibijccixy Cristo Jesús, e paady yciipi mdzojccixy mjihuiygixy migügtijc. Co jayhuin migügtijc capxhuäcxy Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt ma miich ajcxy, huin'it ti mnejhuiygixy co Dios miidity tzajpjoty huidi njip'ijxyp mbadaangixp. **6** Jadayaabi tiy'ajt huidibi migügtijc ti capxhuäcxy ma miich ajcxy, nañ yajcapxhuäcx'adiitzni ma tük'óciy naax cajp etz mayjäy mijpidaaccixy. Miich ajcxy ti mmibijccixy jadu'n nej oga'n yajnimiydacy e chambaadni co Dios may'ajt ti tuñ miid jääy ajcxy yciipi, e nañ miich ajcxy mnejhuiyb tiydudägy Dios ytiy'ajt. **7** Jada tiy'ajt ti xyajnejhuiygixy je Epafras, iich ajt nmigüg huidibi ooy ndzoc ynjihuüyich, huidibi tudägy tumc ma Dios y'ayuc quipxyp'i miid iich. Epafras ti xycodinäyich ma miich ajcxy, e tiydudägy miich ajcxy xyaj'ijxpip'cy Cristo ytiy'ajt. **8** Epafras ti xyajnejhuiygixy tiy'ajt jadu'n nej miich ajcxy myajpatcixy, etz jadu'n nej je Espíritu Santo ymic'ajt xymooygixy, jigix ajcxy mdzogip yjihuihp tük'óciy migügtijc.

**9** Miid jada yciipi iich ajcxy jabom jabom Dios nmibijctzooyich miid miich ajcxy yciipi, jadu'n nduuñich chondacy co oga'n nnejhuiygixy co miich ajcxy ti mmijpidaaccixy Jesucristo, ixti chambaadni. Dios nmibijctzooybich co ajcxy mhuinjihuühp mnejhuihp tük'óciy Dios chojcin. Dios nmibijctzooybich co yi' Espíritu Santo miich ajcxy xyaj'ijxpip yxajnejhuihp ajcxy tük'óciy yi' ytiy'ajt etz yi' chojcin. **10** Dios nmibijctzooybich jaydëbi mguyduunip ajcxy Dios ytiy'ajt jadu'n nej huaad mibijcpidijc chınaaygixy huidibi yajpaatp ma ajt nHuindzin Jesús, mabaad Dios jäygidägy yajxon ajcxy mdzinaayin mjugy'ajtin. E nañ jaydëbi ajcxy mdunipy oyjäy'ajtin. E nañ jaydëbi jabom jabom yjacyujcpejtcixy yi m'ixpijc in ma Dios. **11** Dios nmibijctzooybich jigix yi' xymöhuühp ajcxy mic'ajt jadu'n nej yi' miidity ymic'ajt mijpi, jigix jëbi miich ajcxy jotcuje myajnaxipy etz mecxtujctähuip tük'óciy tzaachyp'i etz ayo'n. **12** Dios nmibijctzooybich co miich ajcxy aguje jotcuje myajnaxipy Dioscojuyip ma Dios Teedy, com Dios Teedy ajt xyajpocynihuaatzim, e jadu'n ti xyñi'ixiyyim jëbi nbaatim tük it lugar tzajpjoty quipxyp'i miid tük'óciy mibijcpidijc huidibi tiydudägy tzinaaygixp miid Dios ytiy'ajt, jadu'n nipaady nejihuüy nej miich ajcxy mdzinäy ma je tiicxin. **13** Ti Dios xyajnihüädziictuutim ma yi jibic-huinmañ ma je mujcu' xy'anemim, jadu'n nipaady nejihuüy ti xyajpidzimim agootztuum. Ti Dios xypidaacim ma y'ung y'ane'my, je' y'ung huidibi yi' ooy tzocy ooy jihuüy. **14** Dios y'ung ti xyajnihüädziictuutim ma yi jibic-huinmañ co ñipy temy yojcy ma yi cruudz miid ajt nbocy yciipi, e ti xypocytuunmeecxim.

*Co Cristo y'o'cy miid ajt nbocy yciipi, chi jotcuje n'ijtim miid Dios*

<sup>15</sup> Ca' pin ti ixy Dios. Pinjaty ti ixy Dios y'ung, jadu'n nipaady nej ti ixy Dios. Dios y'ung yi' je' anajty tim jayijp ma anajty Dios ca' ti yaj'oyiiyñi. <sup>16</sup> Dios y'ung ti cojtay tūg'óciy tijaty yajpaatp jiiby tzajpjoty etz ya naaxhuiñgíxy. Dios y'ung cojtay tūg'óciy huidibi jébi huaad n'ijxim etz nañ cojtay huidibi ca' huaad pin ixy. Dios y'ung pidaactay tūg'óciy y'anem'in tūg'óciy miic'ajt ya naaxhuiñ, etz nañ jadu'n pidactay ane'min miid yi tzajpjoty tzinaaybi. Dios y'ung ti yajcojtya ti yaj'abadiyäy tijaty miid yigixp. <sup>17</sup> Je Cristo jayijp y'anem'ajt ymic'ajt ti paady, ca' jac ni pin. Je Cristo yaj'ijtpy tūg'óciy huidijaty ya yajpatp huijtz'ijittaayb. <sup>18</sup> Je Cristo ñihuindzin'ajttaayb ñigohuajc'ajttaayb, etz y'anem'daayb tūg'óciy jay huidibi mibijcip mijpidaacip. Je Cristo yajtzinaayb yajjugy'ajtpy tūg'óciy mibijcpidijc, com yi' je' huidibi jayijp ti yjungpicy co y'o'cy. Paady ycixp yi' cötujcin mijpi miidity. <sup>19</sup> Dios hue' tzojcy co tūg'óciy yi' ymic'ajt etz ymij'ajt yajpaadip ma yi' y'ung. <sup>20</sup> Je naaxhuiñjäy etz je tzajpjoty tzinaayb ajcxy ca'oy'ijtcixy miid Dios miid je mijpocy ycixpi. Dios oy jäygädägy ooy jocuyc nayjihuiiyi co y'ung y'o'cy cruudzcixy miid je mijpocy ycixpi e jadu'n oyiiy nej jébi je naaxhuiñjäy etz je tzajpjoty tzinaaybi ajcxy oy'ijtcixy miid Dios.

<sup>21-22</sup> Miich ajcxy co anajty ca' mmibijccixy je Cristo, ca' anajty oy m'ijtcixy miid Dios. E jadu'n anajty m'ijtcixy nej tūg midzip ma Dios, miid co jibicpi anajty mdungixy, etz miidity ajcxy jibic ma mjot mhuinmañ. Per jadachambi je Cristo ti capx'oyiy miich ajcxy je mdzip m'ejcín huidibi ajcxy miid Dios, co ti chinay ya naaxhuiñ miid ñinix, e nañ co ti yögy miid miich ajcxy mbocy ycixpi. Miid co Cristo y'o'cy miid miich ajcxy mbocy ycixpi, jaydëbi myajpáatcixipy ma Dios yhuinduu janch oyjäy, janch huätzäy, ca' ti pocy mmidiity, ca' ti xihuin yjac-hui'my ma Dios miid miich ajcxy ycixpi. <sup>23</sup> Pen myajcopijccixyp tiyudädägy je Cristo y'ayuc ytiy'ajt huidibi ti mmidoogixy, jadu'n nej mijp'ijxcixy co je Cristo xyajniidzögaani ajcxy yi' m'alma. Je ayuc huidibi miich ajcxy ti mmidooy, je' je' huidibi migügtijc ti capxhuäcx etz ycapxhuäcx'adiichñi ma tug'óciy naax cajp, jadu'n nej jébi jay ajcxy y'alma yajniidzögipy. Nañ jadu'n iich, Pablo ngapxhuäcypich jada ayuc quipxy miid nmigügtijcich.

### Pablo cötujcmoy co ytunipy ma mibijcpidijc ajcxy

<sup>24</sup> Jocuyc nnayjihuiyijich co tzaachypi nminalaxy nyajnaxyich miid nninixich miid miich ajcxy ycixpi e jadu'n njacyajcixy njacyajca'pxich je tzaachypi huidibi Cristo yajtzondac co yi' tzaachypi minaxy yajnaxy miid je mibijcpidijc ycixpi e je mibijcpidijc ni paady nej Cristo ñinix. <sup>25</sup> Dios ti xyyajniibicyich co nduniipyich miid yi jay ajcxy huidibi mijpidaacip. Dios ti xypidädägyich ma jada tung, jigix ngapxhuäcxibich tūg'óciy Dios y'ayuc ytiy'ajt ma tūg'óciy jay ajcxy. <sup>26</sup> Jecy'ajty canaag jimijt ti ñaxy co Dios ca'ní anajty yajniguëxipy yi' ytiy'ajt. Cham Dios ti yajniguëxipy yi' ytiy'ajt ma yi jay ajcxy huidibi yi' yjäy'ajtipy. <sup>27</sup> Dios oy nihuinmayii co anajty yajnejhuihuañ yi jay ajcxy nidüg'óciy je oybi ayuc tiy'ajt huidibi jecy'ajty ca' pin nejhuiiy. Yi' je' je tiy'ajt co Cristo yajpaady ma miich ajcxy mjot mhuinmañ, paady ycixpi jébi miich ajcxy mbaadip oy'ajtin jiiby tzajpjoty.

<sup>28</sup> Iich ajcxy ngapxhuäcypich Cristo y'ayuc, n'iuhuijpyich ngapxhuijpyich, nyaj'ixpijcpipyich yajxon yi Cristo ytiy'ajt ma tūg'óciy jay ajcxy, jaydëbi nyajquëxigibich ma Cristo yhuinduu nidüg nidüg mibijcpidijc ca'pxy yhuinmañ. <sup>29</sup> Miid jada ycixpi nduñich mictägy miid tūg'óciy je nmic'ajtich huidibi Cristo xymooybich jabom jabom.

## 2

<sup>1</sup> Ndzojcpipyich co miich ajcxy mnejhuihuiipy jadu'n nej mictägy nduuñich miid tajin mayin miid miich ajcxy ycixpi, etz miid yi mibijcpidijc huidi jim Laodicea ycixpi, etz nañ tūg'óciy mibijcpidijc ycixpi huidibi ti xy'ixyich ahuin ajiip. <sup>2</sup> Mictägy nduuñich jaydëbi yi mibijcpidijc paadipy jocuyc'ajtin ma y'ay yjot, etz jaydëbi ajcxy ñaychójcigixipy ñayjihuiiyigixipy mabaad jébi mi'ijtcixy yjot yhuinmañ tú'cìy. Mictägy nduuñich jaydëbi

je mibijcpidijc milijtcixy mij jetcujc'ajtin co ajcxy huinjihuiddahuiib Dios ytiy'ajt, je tiy'ajt huidibi jecy'ajty anajty ca' pin nejhuuy, je Dios ytiy'ajt maabi Cristo Jesus. <sup>3</sup> Ma je Cristo jim tugi'ociy tiy'ajt janchypi etz ixpijcinc janchypi yajpaady. Jadu'n yi' ytiy'ajt etz y'ixpijcinc nej tugi jugy'ajtin. <sup>4</sup> Jadu'n nimaaygixy jigix ca' pin oy cohuin'iini e midigihuipy oy ayuc ma miich ajcxy ooy ymibijcni, e ca'yjanchity. <sup>5</sup> Ooy iich ngadim jimity, ixna' guexna' ma miich ajcxy myajpatcixy. Iich njot nhuinma'ñ ca' yi' jim ytigoy'ity ma miich ajcxy myajpatcixy. Jetcujc nayjihuuyiich co n'ijxcixy yajxon myajtuyoygixy tugi'ociy etz mic yi' mmibijcinc miidity ajcxy ma Cristo.

<sup>6</sup> E miid jada ycixpi jadu'n nej miich ajcxy ti mgobijccixy je Huindzin Jesus oga'n'aty, jadu'n ajcxy jactzinaaygix jacjugy'ajtcix ma yi'. <sup>7</sup> Je tiy'ajt etz je mic'ajt jim yi' mbaatcixy ma Cristo. Yjacyujcpedipy ajcxy yi' m'ixpijcinc ma Cristo ytiy'ajt jabom jabom. Ca' m'ixtigihuaccixy ma yi' mmibijcinc. Jacmibijcix jadu'n nej anajty ti nyaj'ixpijccixy Cristo ytiy'ajt. Jatytim myajnajxcixipy jaygidaacinc ma Dios cixyjot huinjot jabom jabom.

### *Je jemybi jugy'ajtin huidibi Cristo xyajni'ixiyyim*

<sup>8</sup> Ooy naygued'ajtigix, ca' myajhuin'iingixy, co huingjäy xyajhuinma'nytigóoygixipy miid huingbi ayuc huingpi ixpijcinc huidibi jay ci'm ti cojy ti macxy, huidi ca' choobaady, huidi nigoo xychachhuin'iingixp miid canaag ayuc huinma'ñ jadu'n nej poj naaxhuiñ huinma'ñ. Yi' jadu'mbi ixpijcinc huidibi jay ti cojy ti macxy ca' ajcxy paady ma Cristo.

<sup>9</sup> Tugi'ociy nej Dios yajpaady nañ jadu'n yajpaady ma Cristo. <sup>10</sup> Com je Cristo nihuindzin'ajttaayb tugi'ociy ane'min ya naaxhuiñ, etz nañ jadu'n tzajpjoty, paady ycixpi co miich ajcxy myajpaady ma Cristo, miich ajcxy miid'ajttaayb tugi'ociy huidi Cristo ymiiid. <sup>11</sup> Co anajty Cristo miich ajcxy xyjäy'adyii, chi yi'pidacy ma ajcxy mjot mhuinma'ñ je tiy'ajt co myajpatcixy ma Dios. Hue' je' yajtigooyb yi' pocytunii huinma'ñ. Jada je' je tiy'ajt huidi Cristo Jesus ypidac, ca' miich ajcxy xyjäy'adyii. Ca' miich ajcxy mdiy'ajttiy ma mninicx. Tigach Jesus ytuuñ miid miich ajcxy, ca' yjadu'nity nej judiojay ajcxy tiy'ajt pidaaccixy ma niniicx miid tzujc. <sup>12</sup> Co ti mniibejtcixy miid Cristo yxii, jadu'n nipaady nejihuuy ti mnaaxtigiygixy quipxyi miid Cristo co yi' ñaaxtigiiy. Co ti mmijpidaaccixy Dios ymic'ajt jadu'n nipaady nejihuuy quipxyi miid Cristo ti mjugypijccixy co Dios yajjugypijcy yung co y'o'cy. <sup>13</sup> Co ca' anajty miich ajcxy Dios xyjäy'adyii, miid miich anajty ajcxy pocytunii huinma'ñ jadu'n miich anajty m'ijtcixy nej öcpi. E co ti mmijpidaaccixy Cristo, Dios ti xyhuinmeecxci ajcxy tugi'ociy mbocy, e jadu'n nipaady nejihuuy Dios ti xyajjugypijccixy quipxyi miid Cristo. <sup>14</sup> Co Cristo y'o'cy ma yi' cruudz miid ajt nbocy ycixpi, jadu'n nipaady nejihuuy Dios ti xyjödzim xihuin huidi anajty xychaachytunaanim. Co Dios anajty yajtigooy iich ajt nxihuin, jadu'n nipaady nejihuuy ti mijxojtzpety je xihuin necy ma Jesus ycrudz. <sup>15</sup> Co Cristo y'o'cy cruudzcixy, chi ycodigooy je ca'oybi ymic'ajt, etz je poj naaxhuiñbi ymic'ajt. Chi je Cristo yajtzo'yduñ je ca'oybi etz je poj naaxhuiñbi co yajcijxy yajnaxy ma jay yhuinduu.

### *Tzojccix nijot'ajtcix tugi'ociy huidijaty tzomb ma Dios tzajpjoty*

<sup>16</sup> Ca' mdungixy cuenti co pinjaty ajcxy xy'agapxihuipy etz xyñimähuiipy:

—Amay'at jada jiiçxy picy, etz amay'at jada xii, etz amay'at je jemybo', etz amay'at yi' Sábado xii. <sup>17</sup> Jecy'ajty jay jadu'n ti yajtuñ yijadu'mbi huinma'ñ, jayijpní ca' anajty Jesucristo ymiiñi ya naaxhuiñ. Jadachambí xii tiempo Jesucristo ytiy'ajt tugiçajc yi' je' ooy ycopicyity. <sup>18</sup> Ca' huaad yi' jay ajcxy xypijci je Cristo y'o'ajtin huidibi ajcxy mbadamyb. Yi' ajcxy huidi oygoquin'iini naybidaacip jadu'n nejihuuy ooy yung naxy ajcxy yjäy'ajtcixy, e ca' yjanchity. Yi' ajcxy yi' y'ojadajtpy ángeles. Yi' ajcxy naygomayip co ti tiy'ajt patcixy ma cumäy, ninigoob ajcxy amij agix ñayjihuuyigixy miid co tzachmijpidaaccixy yci'mhuinma'ñ etz niniicx chojcin. <sup>19</sup> Yi' jadu'mbi jay ca' ajcxy yajpatcixy ma Cristo, je huidibi nigohuajc'ajtp tugi'ociy mibijcpidijc. Je mibijcpidijc Cristo

yajyeecp ma ajcxy ymibijcin jadu'n nej Dios tzocy, e yi' ajcxy patcixy tūg'óciy mic'ajt etz tiy'ajt ma yi'. Miid co Cristo nigohuajc'aty je mibijcpidijc, paady ajcxy y'ijtcixy tügpicy, jadu'n ajcxy nipaady nej tūg jāy ñinīcx miid ycohuajc huidi ane'm je ñinīcx etz miid emy huidibi yajyüctaayb je ninīcx.

**20-21** Co miich ajcxy ti mmibicy Cristo, jadu'n nipaady nejihuüy ti m'öccixy quipxyi miid Cristo, e nañ ti mbidzimgixy ma yi naaxhuiñjäy yhuinma'ñ xyaj'ane'mgixy. ¿Na'amý co chambaad mjactzinnaaygixy jadu'n nej jihuüy yi naaxhuiñjay yhuinma'ñ xy'ane'mgixy? ¿Na'amý co mjaccuydungixy yi jāy ajcxy ycötujcin huidibi minaamb co ca' huaad mgonigý jada, ni ca' huaad mjiicxy jada, ni ca' huaad nidoñ yijimbi? **22** Tüg'óciy huidibi ngonicim, njicxim, e nnidonim, co ytundäy, chi ytigoydäy. Yi jadu'mbi huinma'ñ ci'm jāy ajcxy cojcixy macxcixy, e nañ ci'm jāy ajcxy yaj'ijxpíjccixy huidibi ca' yajpaady ma Cristo. **23** Yi jadu'mbi cötujcin jadu'n yquëxigý nej ooy y'oyity ooy y'oymibijco'cnity, e ca' yjanchity. Co jāy ajcxy cuydungixy ooy ajcxy ñaybidáacigixy tudäy, etz nañ chaachytungixy ñicx ycohuajc. Yi jadu'mbi cötujcin ca' ti mic'ajt miidity, com co ca' jadu'n jēb yajtigoy jibic-huinma'ñ yi jadu'mbi cötujcin.

### 3

**1** Miich ajcxy huidibi ti mmibicy je Cristo jadu'n nipaady nejihuüy ti mjugypíjccixy quipxyi miid Cristo, e jemybi jugy'ajtin ti myajtzondaaccixy. **2** Ixtaaygix je tiy'ajt huidibi tzomb tzajpjoty ma je Cristo yajpaady ma Dios ymijc a'oy'amybi, e yi' je' je mij'ane'mbi. **3** Co ti mmibijccixy je Cristo jadu'n nipaady nejjihuüy co ti m'o'ccixy miid yi', etz ma je Cristo jemybi jugy'ajtin miich ajcxy ti mbaady. Jadachambi yi' mjugy'ajtin Cristo miid ci'am, e yi' yajpaatp ma Dios. **4** Co anajty je Cristo ñayguëxigyii jadüg'oc ya naaxhuiñ, huin'it xii miich ajcxy mnaybada'nyii miid yi' jiiby tzajpjoty ma yi oybi it.

#### *Je jecy jugy'ajt etz je jemybi jugy'ajt*

**5** Yajtigooygix je jibic-huinma'ñ huidibi miich ajcxy miid, huidibi naaxhuiñjäy ajcxy yhuinma'ñ'ajtip. Ca' huaad miidcapxtigoyipy töxyjäydijc. Ca' huaad jibic-huinma'ñ mdunipy. Ca' huaad mdungixy ninicx chojcin, etz huidibi ca'p y'oyhuinma'ñity. Ca' huaad m'adzogipy comeen'adii, com ñipaatpy jadu'n nej ajcxy huidibi tzaadzech quipychech ojadajtp. **6** Miid co jāy ajcxy jadu'n ytundigooygixy, paady ycixpi jaciini Dios tzaachytunip jāy ajcxy huidibi ca' ycapxymidoogixy yi' ycötujcin. **7** Nañ jadu'n miich ajcxy jayijp co ca'ní anajty mmijpidaaccixy je Cristo, mdzinaaygixy anajty miid jibic-huinma'ñ quipxy miid je jacjadyii naaxhuiñjäy co anajty mguydungixy yi' jāy ycötujcin huidibi ca' tyi'ajtity. **8** Jadachambi ixmajtzcix miich ajcxy yi' jibic-huinma'ñ jadu'n nej co migüg mmijotma'tcixy, jadu'n nej co ooy mjot'ambijccixy, jadu'n nej co jibic mdungixy, jadu'n nej co migüg mnigapxcixy ni'ojiiygixy, jadu'n nej co jibic ayuc mgapxcixy. **9** Ca' huaad mnayhuin'ñigixy miñ xyipy. Co ti mmibijccixy Cristo ti m'ixmajtzcixy je jibicjot je jibic-huinma'ñ huidi anajty ajcxy miid. **10** Jemybi jot jemybi huinma'ñ ti mbaticxy e Dios yjacyejcyp jemybi jot jemybi huinma'ñ jabom ma miich ajcxy co m'ixpíjccixy yi' tyi'ajt. Jadu'n Dios tzocy co mjot mhuinma'ñ mbidáaccixipy jadu'n nej Cristo jot huinma'ñ miidity, je Cristo huidibi ti yaj'oyiy je jemybi jot jemybi yhuinma'ñ. **11** Co jāy ajcxy mijpidägy Cristo, chi tú'ciy ajcxy yajpaady ma Dios, ca' ñejity co nijejity ajcxy miid griegojäy y'ixpíjcin etz jacjadyii miid judiojäy y'ixpíjcin, ca' ñejity pen ti myajtiy'ajttiy o ca' mdiy'ajttiity. Ca ñejity co nijejity ajcxy jiguëgy chooñ, e ca' y'ixpicyity, etz jacjadyii ooy adzip ahua'n ñaybidáacigixy. Ca' ñejity co nijejity ajcxy moso'ajtp etz jacjadyii huidibi ci'm naymiduunip. Nidüg'óciy ajcxy tú'ciy ñaybidägyii co ajcxy mijpidägy Cristo. Nidüg'óciy mibijcpidijc tú'ciy pattay ajcxy mic'ajt oy'ajt ma Cristo, e nañ Cristo yajpaady ma nidüg'óciy ajcxy yjot yhuinma'ñ.

<sup>12</sup> Com Dios miich ajcxy ti xyhuin'ixy, e ti xychojccixy ti xyjihuiygixy, e Dios ti xyajhuadzi ajcxy mjot mhuinma'ñ, paady ycixpi pidaaccix mjot mhuinma'ñ co mba'ayoohuaangixy migügtijc. Pidaaccix mjot mhuinma'ñ co oyjäy'ajtın mdunaangixy etz co nicy xemy mnaybidägaangixy. Pidaaccix mjot mhuinma'ñ yung naxy etz mimecxtujccixy migügtijc ajcxy. <sup>13</sup> Naymimetcxtújcigix nidüg nidüg. Co mmigüg ajcxy xymidundigooyipy jëbi mhuinmeecxipy tim jadu'n nej iich ajt nHuindzin Jesucristo ti mecxy miich ajcxy mbocy. Com Cristo ti xyhuinmeecxixy, paady copicy miich ajcxy meecxip yi migüg huidibi ajcxy xymidundigooyb. <sup>14</sup> Mnaychójcigix mnayjihuiygix nidüg nidüg. Co mnaychójcigixipy nayjihuiygixipy, chi jëb huaad mdzinaaygixy miid mjot mhuinma'ñ tú'ciy. <sup>15</sup> Je jocujc'ajtın huidibi Dios xymooyim, huen ajcxy xy'anem'i mjot mhuinma'ñ. Dios ti xyajnibjccixy, jaydëb tú'ciy m'ijtcixy miid mjot mhuinma'ñ. Mjatytim yajnaxipy ajcxy jäygidaacın ma Dios jabom jabom.

<sup>16</sup> Naybidáacigix co je Cristo y'ayuc ytı'yajtigiiydähuamyb ajcxy mjot mhuinma'ñ. Nayyaj'ixpíjcigix etz nay'ihuijigix naygapxhuijigix miid je Cristo y'ayuc ytı'yajt, jadu'n nej Dios ijxpíjcın yecy. Iigix Salmo etz iigix himno etz yi iy huidibi je Espíritu Santo ypidägip ma mjot mhuinma'ñ, e jadu'n jäygidaacın mi'ijtcixy ma ajcxy mjot mhuinma'ñ miid Dios ycixpi. <sup>17</sup> Huen ti ayuc huidibi ajcxy mgapxyp, huen ti tung huidibi ajcxy mdumby, hue' capxcix tungix miid ajt nHuindzin Jesús yxi. Etz jatytim yajnajxcixy Dioscojuyip ma Dios Teedy ma Jesucristo yxi.

### *Je mibijcpidijc ajcxy chinaayin maypjcchinaaygixy*

<sup>18</sup> Miich töxyjäydijc ajcxy, capxymidoogix mñäy ajcxy com jadu'n iich ajt nHuindzin Jesucristo tzocu co mgapxymidoohuipy ajcxy mñäy. <sup>19</sup> Miich yeydijctijc ajcxy, tzojccix jihuüygix ajcxy mdöxyijc, ca' ejcin mmii'idiipy miid mdöxyijc. <sup>20</sup> Miich ajcxy ung anäg, mgapxymidoohuipy ajcxy mdaj mdeedy miid tük'ociy. Jadu'n Dios jäygidägy co ung anäg ajcxy capxymidooy ytaj yteedy. <sup>21</sup> Miich ajcxy ungdeedy ca' oyñinej mmigapxcixy m'ung m'anäg ajcxy. Co jadu'n oyñinej m'oipi m'ung ajcxy, ca' yjeciyty co nicxy ajcxy taj may chinaaygixy yjugy'ajtcixy. <sup>22</sup> Miich ajcxy tumbidijc, capxymidoogix yi mHuindzin, ca' janch xypaat oy mic mdungixy co mhuindzin jim xyhuindiiexcixy, e chi co je' yjihuäcmi, chi nigoo mhuäccixni mdinaaygixni. Hue' janchtiy oy tungixy miid oyjot oyhuinma'ñ, com je' je' je' tiy'ajt co Dios mhuindiziyygixy. <sup>23</sup> Je tung huidibi mdungixyp, tungix cixyjot huini. <sup>24</sup> Com miich ajcxy mnejhuiyb co Cristo xymöhuaangixy it lugar tzajpjoty, paady ycixpi oy tungix jigix Cristo jäygidägipy huidibi ajcxy mdumyb. <sup>25</sup> Dios chaachytunipy pinjaty tundigooyb. Ca' Dios huin'ijxpety tzaachytunipy jäy.

## 4

<sup>1</sup> Miich ajcxy yajtumbidijc, yajtungix mdumbi nej ypadyii etz nej ytudägyity, com miich ajcxy mnejhuiyb co nañ miid miich ajcxy tük mHuindzin jiiby tzajpjoty.

<sup>2</sup> Jabom jabom Dios mibijctzoogix, ca' m'ixmajtzcixy Dios mibijctzoohuin. Huijy ycujc m'idipy ajcxy etz jatytim yajnajxcixy jäygidaacın ma Dios co anajty mgapxtaaccixy. <sup>3</sup> Nañ jadu'n miich ajcxy tun may'ajt mibijctzoogix Dios miid iich ajcxy ycixpi. Mibijctzoogix Dios co huen it lugar xymöhuiybich ma jëbi ngapxhuäcxich Dios y'ayuc ytı'yajt. Ngapxhuäcxich je Cristo ytı'yajt huidibi jecy'ajty anajty ca' piñ nejhuüy. Miid co ngapxhuäcxich Cristo ytı'yajt, paady ycixp nyajpaadyich pujxitgoty. <sup>4</sup> Mibijctzoogix Dios miid iich ycixpi, jigix jëbi ngapxhuäcxich je Cristo ytı'yajt huädz oy, nej jäy ajcxy jëb huädz huinjihuüygixy, jadu'n nej ypadyii ngapxhuäcxibyich.

<sup>5</sup> Tiydudägy mdzináaygixipy miid yi jäy ajcxy huidibi ca' mibijccixy Cristo. Yaniguexicix miich ajcxy Dios ytung jabom jabom, ca' huaad xii tiempo myaj'ayoogixy.

<sup>6</sup> Yi mgapxin yi mmiydaacın yajtungix oy'amy huindiziñ'amy nej jëbi huaad jäy ajcxy jäygidaaccixy. Copicy mhuinmayipy ajcxy jayip nej jäy huaad m'adzoogixy.

*Je capxpoocxin huidibi cogixi:yñip je ñecy*

<sup>7</sup> Tíquico co ñicxípy jím ma miich ajcxy, yi' xyyajmídmíydáaccixípy tüg'óciy nej ytunyii yjadiyii ma iich. Ooy ndzocy njihuÿich iich ayt nmigüg Tíquico. Yi' ooy tudägy ytuuñ quipxyi miid iich ajcxy ma ayt nHuindzin Jesucristo ytung. <sup>8</sup> Paady yam nguexyich Tíquico ma miich ajcxy jígx ajcxy xyajmídmíydägípy nej yam iich ajcxy nyajpaatcixy, etz nañ jígx xyotmícmígápxcixípy. <sup>9</sup> Quipxyi miid Tíquico yam nguexyich Onésimo, tüg ayt nmigüg huidibi ooy ndzocy njihuÿich, huidibi tudägy ti ytuuñ miid iich ajcxy. Onésimo miich ajcxy yi mmigogajp. Tíquico y Onésimo xyajmídmíydägíp ajcxy tüg'óciy tijaty tuunip jajtip yam ma iich ajcxy.

<sup>10</sup> Je Aristarco, huidibi pujxtíjc iñaaayb quipxyi miid iich, cham quexy capxpoocxin ma miich ajcxy. Marcos, je Bernabé y'uch, cham quexy capxpoocxin nañ jadu'n ma miich ajcxy. Ti iich ayuc nguexyich jayhuin ma miich ajcxy co ixipy ñicxy Marcos ma miich ajcxy, mgöbigípy ajcxy agujc jotcujc. <sup>11</sup> Nañ jadu'n je Jesús huidibi jääy ytijpy Justo, cham quexy capxpoocxin ma miich ajcxy. Yi Aristarco, Jesús etz Marcos yi' ajcxy ni tugíiggajc, judíoääy huidibi tumb miid iich ma Dios ytung co ngapxhuäcxyich Dios y'ane'mín. Yi nidugígpí iich ooy ti xyajjotcujc'atyich. <sup>12</sup> Je Epafras, miich ajcxy mmigogajp je Cristo ytumbi, nañ jadu'n cham quexy capxpoocxin ma miich ajcxy. Je Epafras jabom jabom Dios mibijctzoy miid miich ajcxy ycixpi. Yi' mibijctzoob Dios co miich ajcxy cuydunda' tüg'óciy je Cristo y'ayuc ytíy'ajt, etz co nayyéjcigíx amumdügjot ma Dios, e jadu'n ajcxy mguydunipy nej Dios tzoc. <sup>13</sup> Iich jëbi tiy'ajt nyecyich co Epafras ooy jotmay jihuÿ miid miich ajcxy ycixpi, etz nañ ooy nidajy nimay miid yi' ajcxy ycixpi huidibi tzinaayb jím Laodicea etz jím Hierápolis. <sup>14</sup> Je Lucas, je doctor, huidibi je mibijcpidíjc ooy tzojccixy ooy jihuÿygíxy etz Dimas nañ cham ajcxy quexy capxpoocxin ma miich ajcxy.

<sup>15</sup> Yajnajxcix iich ngapxpoocxin ma yi mibijcpidíjc jím Laodicea. Nañ yajnajxcix iich ngapxpoocxin ma yi Ninfas etz ma yi mibijcpidíjc huidibi yöymujcixp ma yi' ytijc.

<sup>16</sup> Co anajty jada necy ti mgapxtaaygíxy, tungix may'ajt quejxnajxcix jada necy ma yi mibijcpidíjc ajcxy jím Laodicea. Huen ajcxy nañ jadu'n capxcixy jada necy, nañ jadu'n miich ajcxy capxcix je necy huidibi ti nquexyich jím Laodicea. <sup>17</sup> Tungix may'ajt mnimähuiipy je Arquipo co huen cuydundai je tung huidibi iich ayt nHuindzin je Cristo ti yajníbedyii.

<sup>18</sup> Iich Pablo, iich ci'm njaaybich jada capxpoocxin ma miich ajcxy. Ca' ajcxy mjäydigoyípy co iich nbujxtíjc iñay. Huen Dios may'ajt oy'ajt tunípy miid miich ajcxy ycixpi. Jادu'n ngapxcixyich. Amén.

# 1 TESALONICENSES

## Yí Jayíjp Necy Huídi San Pablo Yajniguejx Je Mibijcpidíjc Jim Tosalónica

<sup>1</sup> Iich Pablo miid Silvano etz Timoteo cham nguexyich jada necy ma miich ajcxy jim Tesalónica huídibi yajpaatp ma Dios etz ma ait nHuindzin Jesucristo. Huen iich ait nDios Teedy etz ait nHuindzin Jesucristo may'ait oy'ait tunipy miid miich ajcxy etz xyajjotcugíygíxip.

### *Je mibijcin huidibi anajty yejcpy ijxpejt*

<sup>2</sup> Jabom jabom iich ajcxy nyajnaxyich jäygidaacin ma Dios miid tög'óciy miich ajcxy ycixpi. Jabom jabom iich ajcxy Dios nmibijctzooyich miid miich ajcxy ycixpi nidüg'óciy. <sup>3</sup> Co Dios Teedy nmibijctzóoygíxyich, chi njäymechich jadu'n nej miich ajcxy ti mmibijccixy Jesucristo, etz jadu'n nej oy mdungixy ma yi' ytung. Nañ njäymejchich jadu'n nej oyjäy'ajtin mdungixy etz jadu'n nej mdzojccixy mjihuiygíxy mmigügtjic. Nañ jäymejtzpich jadu'n nej miich ajcxy mjijp'ixy jabom jabom co iich ait nHuindzin Jesucristo xymöhuaangixy it lugar jiiby tzajpjoty, e ca' mjotmetzcíygíxy. <sup>4</sup> Migügtjic ajcxy, iich ajcxy nejhuiyb co Dios xychojccixy xyjihuiygíxy, e nañ iich ajcxy nejhuiyb co Dios ti xyhuin'ijxcixy. <sup>5</sup> Co iich ajcxy jayhuin ngapxhuäcxy Jesucristo y'ayuc ytíy'ajt ma miich ajcxy, chi ca' jéyi Dios y'ayuc ngapxhuäcxich, nañ nduunich mijhuinma'n miid Dios yjihui'n ymic'ajt. Jotcuje nduuñich ma miich ajcxy. Miich ajcxy mnejhuiyb co tudägy nduuñich jigix jébi mmijpidáaccixipy Jesús y'ayuc ytíy'ajt.

<sup>6</sup> Oy anajty ooy mjaya'ixhuidijtcixy mjaya'jpahuidijtcixy co Dios y'ayuc ytíy'ajt jemyibi ajcxy ti mgöbijccixy, e chi ajcxy ti mbadüdigíygíxy iich je n'ijxpejt, e nañ jadu'n ait nHuindzin Jesú y'ijxpejt. <sup>7</sup> Co tzaachypí ti mmínajxcixy ti myajnajxcixy miid Jesucristo ycixpi, chi tiy'ajt ti myejccixy ma tög'óciy mibijcpidíjc jim Macedonia naaxjot etz jim Acaya naaxjot jadu'n nej jébi ajcxy nañ jadu'n mijpidáaccixy Jesucristo y'ayuc ytíy'ajt. <sup>8</sup> E jadu'n miich ajcxy ti myejccixy je ijxpejt miid Jesús y'ayuc ytíy'ajt, canan jéyi jim Macedonia etz Acaya, nañ ti myejccixy ijxpejt ma canaag'it naax cajp. Je mayjäy ti nejhuiydäy jadu'n nej miich ajcxy ti mmibijccixy Jesús y'ayuc ytíy'ajt, paady ycixpi ca' ycopícyity nícxixy iich ajcxy njacyajnímäy je mayjäy jadu'n nej miich ajcxy ti mmibijccixy. <sup>9</sup> Je mayjäy ma canaag'it naaxcajp ooy ñaymiidmíydáacigíxy jadu'n nej iich oy ngogapxiyich miich ajcxy, etz nañ jadu'n nej iich miich ti xycobijccixyich e nañ je mayjäy ñaymiidmíydáacigíxy jadu'n nej ti m'ixmajtzcixy yi tzaadzech ojadadii, e ti mbadüdigíygíxy je Dios juugypi janchypí etz tudägypi. <sup>10</sup> Nañ jadu'n je mayjäy ajcxy ñaymiidmíydáacigíxy jadu'n nej miich ajcxy m'ahuijxcixy mjijp'ijxcixy co Jesús, Dios y'ung, yhuimbida'n ya naaxhuiñ, chona'n tzajpjoty. Je huídibi Dios ti yajjugypíjc co ti y'ogy. Yi' je' je Jesús huídi ti xycohuaaním ma yi mijpi tzaachypí huídibi Dios yquexamby miid co jää ajcxy chach pocytungíxy.

## 2

### *Pablo ytung huibidi anajty ymíid jim Tesalónica*

<sup>1</sup> Migügtjic ajcxy, mnejhuiyb ajcxy co ca' ñaadigí'aty, co iich oy ngapxhuäcxy Dios y'ayuc ytíy'ajt ma miich ajcxy. <sup>2</sup> Miich ajcxy mnejhuiyb co jayíjp ca'ní anajty nmechich ma miich ajcxy iich ajcxy ooy tzaachypí etz ayo'n ti nyajnajxcixy jim Filipos. Ti jää xyhuin'ojy xyjijp'ojyich. Co nmechich ma miich ajcxy, ca' ñejity co tzaachypí ti mmínaxiyich ti nyajnaxyich jayíjp, chi Dios ti xyajjotmícpícyich, jigix huinmíc jomíc ngapxhuäcxibich Jesús y'ayuc ytíy'ajt. Ti ngapxhuäcxyich Dios y'ayuc ma miich ajcxy,

oy iich jay anajty xycala'ixa'ñ xycatzoga'ñ. <sup>3</sup> Ca' iich ngapxhuäcxyich anii, ni jibic ayuc, e ni ngamiyägäyich jibic ayuc jibic huinma'ñ nej huaad nhusin'iingixy. <sup>4</sup> Ca' ti nhusin'iingixy. Dios ti xyajniibicyich co ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc ytiy'ajt, e jadu'n nguyduuñich. Ca' nduuñich co huen jay ajcxy jäygidägy iich ndung. Jada janchtiy ndumyibich jigix Dios jäygidägipy iich ndung. Com Dios yi' ñejhuiyb nej jay tûg'óciy yjot yhusinma'ñ miidity. <sup>5</sup> Miich ajcxy mnejhuiyb co ca' nyajxondaaccixy miid ayuc oyjatypi huidi ca' choobaady. Nañ ni ca' iich ajcxy nhusinma'ñ ijxtäy nej jëbi iich ajcxy nmeeñybaat. E Dios nañ ñejhuiyb co yjanchity jada. <sup>6</sup> Nañ ni ca' iich ajcxy njip'ixy co jay ajcxy xycömayipyich, ni miich ajcxy etz ni jac-huingbi jay. Com je Cristo ti xyquexyich co ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc, paady ycixp jëbi ixipy n'anemiyich co ixipy miich ajcxy xyajmij'atyich etz xypubetyich, per ca' jadu'n ti nduuñich. <sup>7</sup> Oygixy oy'amy ti nduuñich ma miich ajcxy, jadu'n nej tûg ungdaj miidity y'ung y'anäg miid oyjot oyhusinma'ñ. <sup>8</sup> Ti iich miich ooy ndzojccixy njihuiygixy, canan jëyi Dios y'ayuc ytiy'ajt ti nmooygixy, nañ naygiyegáanibich anajty ma yi o'cin miid miich ajcxy ycixpi. <sup>9</sup> Co jayhusin ngapxhuäcxyich Dios y'ayuc ma miich ajcxy, mjäymejchpy miich ajcxy jadu'n nej iich ajcxy nduuñ n'ayoooyich anajty xiim tzuum miid iich ajcxy ngaayin n'uucin ycixpi. Ca' anajty n'adzibaangixy, paady iich ajcxy nduuñ n'ayoooyich xiim tzuum miid iich ajcxy ngaayin n'uucin ycixpi.

<sup>10</sup> Miich ajcxy huidibi mibijcp mnejhuiyb ajcxy, e nañ ñejhuiyb Dios, co iich ajcxy ndzinaayich ma miich ajcxy tudägy, huädz iich anajty ajcxy njot nhusinma'ñ miididyich. Ca' ma ndundigooyich ajcxy nej pin xy'ocnihuambedipyich ajcxy. <sup>11</sup> Mnejhuiyb miich ajcxy nej n'huijcixy ngapxhuijcixy etz njotmigapxcixy nidüg nidüg, tim jadu'n nej tûg ungdeedy iihuijy capxhuijy y'ung y'anäg. <sup>12</sup> Ti ngapxhuijcixy co ooy chach copicyity co mdzináaygixipy nej Dios jëbi jäygidägipy yi' mdzináayin. Com yi' miich ajcxy ti xyhusin'ijcixy jëbi mdigiygixipy ma yi' chınaaydac, ma yi' miidity y'oy'ajtin ymij'ajtin.

<sup>13</sup> Paady ycixpi nyajnajxpich jäygidaacin ma Dios jabom jabom, jadu'n nej miich ajcxy anajty ti mmido'mbijccixy etz ti mgöbijccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt huidi ngapxhuäcxich ma miich ajcxy. Ti mmibijccixy anajty co iich ajcxy ti ngapxhuäcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Canan je' ti ngapxhuäcxyich ayuc huidi jay ti cojy ti macxy. E janch tiy'ajt co Dios y'ayuc ytiy'ajt cham ytuñ ma miich ajcxy mjot mhuisinma'ñ, miich ajcxy huidibi mibijcp. <sup>14</sup> Migügtijc ajcxy, jadu'n ti mjajtcixy jadu'n nej yajtymiid je judiojäy huidibi anajty tzinaayb jim Judea co ajcxy mijpidägy Dios y'ayuc ytiy'ajt, chi je ymigogajp ajcxy ooy y'ixhuidijti yahuidijti. <sup>15</sup> Je judiojäy ymidziptzoon iich ajt nHuindzin Jesús, e chi yaj'o'cy ajcxy, tim jadu'n nej ajcxy y'ap yteedy yaj'o'cy huidijaty anajty Dios y'ayuc najtzcapxiyip jecy'ajty. Etz nañ jadu'n ajcxy xyajpidzimiyich jim ma ajcxy judiojäy chinäy. Dios ca' jadu'n jäygidägy jadu'n nej ajcxy ytundigooy, nañ ooy ajcxy ymijotmädyii tûg'óciy jay. <sup>16</sup> Yi' judiojäy ajcxy ti capx'adujccixy co ca' huaad ngapxhuäcxyich je Cristo ytiy'ajt ma yi jay ajcxy huidibi ca' yjudiojäity, nej huaad ajcxy y'alma ñidzóoccixipy. Co jadu'n ajcxy ytundigooy, chi ajcxy ooy nigi yopocy ñibety ma Dios. Per Dios ti ooy chip y'ejcin pidacy ma judiojäy miid ajcxy yopocy ycixpi.

### Pablo ñijot'ajtp co nicxy cogapxihuaangixy yi mibijcpidijc

<sup>17</sup> Migüctijc ajcxy, cham hueeni xi tiempo ti ñaxy ma ca' n'oc'ijcixni ajcxy, per ca' iich miich ajcxy njäydigoy. Ooy iich ajcxy nja'nicxa'ñ ma miich ajcxy jadüg'oc, e ca' y'oyiy nej iich ajcxy nicxiybich ma miich ajcxy. <sup>18</sup> Ooy iich ajcxy njanicxa'ñ anajty ma miich ajcxy. E iich, Pablo, ci'm anajty njanicxa'ñich mejtz'oc tugiig'oc, e je mujcu' nnii'aa ndü'aa ti xy'adujcich. <sup>19</sup> ¿Ti mij'ajt miich ajcxy mdijy njip'ijxpich? ¿Ma mdijy ajcxy nbadañich njotcujc'ajtin n'oy'ajtin? Co anajty ajt nHuindzin Jesucristo yhuimbity ya naaxhuiñ, nbadaamyibich jetcujc'ajtin etz oy'ajtin mij'ajtin miid je tiibi nduuñich ma miich ajcxy co ti mmijpidaaaccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt. <sup>20</sup> Miid miich ajcxy ycixpi nmiidich jetcujc'ajtin etz xondaacín.

**3**

<sup>1-2</sup> Miid jada tajin mayin co iich anajty ca' nmimadaga'ñ miid miich ajcxy ycixpi, paady iich ajcxy nhuinma'ñ nbidagy co jebi nhu'ma'ñich naydug jim Atenas, etz jebi nguexyich iich ajt nmigüg Timoteo ma miich ajcxy. Timoteo nañ jadu'n ytuñ ma Dios ytung quipxyi miid iich co ngapxhuäcxyich je Cristo y'ayuc ytiy'ajt oybi. Yi Timoteo ñigapxpedipy iich n'ayuc etz xyjotmcmigapxip ajcxy, jigix jac mic ajcxy myajpaadip ma mmibijcin. <sup>3</sup> Jadu'n Timoteo ytunipy ma miich ajcxy jigix ca' mhuinma'nytigóoygixip miid je tzaachhypi huidibi ajcxy mminajxyp myajnajxyp. Miich ajcxy mnejhuiyb co copicy myajnaxipy ajcxy tzaachhypi miid Jesucristo ycixpi. <sup>4</sup> Co oga'n n'ijtyich ma miich ajcxy, chi iich miich ajcxy nnimaayich co tzaachhypi mminajxcixipy myajnajxcixipy miid Jesucristo ycixpi. E miich ajcxy cham mnejhuiygixyp co janch tiy'ajt jadu'n nej nnimaaygixy, miid co cham tzaachhypi mminajxcixy myajnajxcixy. <sup>5</sup> Com nejhuiybich co tzaachhypi mminajxyp myajnajxyp ajcxy, paady ycixpi tajpich maybich miid miich ajcxy ycixpi. E com ca' nmimadaga'ñich je tajin je mayin, paady ycixp ti nguexyich Timoteo ma miich ajcxy jaydëbi tiy'ajt xypaadibich pen tiydunderägä miich ajcxy mmibicy. Tziguiybich anajty co ndiy je mujcu' ti xyajhuinma'nytigooygixy, etz jadu'n anajty ñaadig'iada'ñ iich ndung ma miich ajcxy.

<sup>6</sup> Jadachambi Timoteo ti xyñihuimbitich, choon ma miich ajcxy jim Tesalónica, etz ti xyajnejhuïyich jadu'n nej miich ajcxy mmiidity mmibijcin, etz nañ ti xyajnejhuïyich jadu'n nej mnaychójcigixy mnayjihuïyigixy nidug nidug. Timoteo nañ jadu'n xyñimaaybich jadu'n nej miich ajcxy xyjäymechich etz xychocy xyjihuïyich, etz nañ ooy miich ajcxy xyja'ixáangixyich jadug'oc, jadu'n nej iich miich ajcxy nañ jadu'n ooy nja'ixaangixy. <sup>7</sup> Migügtijc ajcxy, ooy capxy agujc ayuc agujc nyajpaadyich. E co Timoteo ti mimiñ je oybi ayuc tiy'ajt jadu'n nej miich ajcxy mjacpanicxy tiydunderägä yi mibijcin, chi mij ooy ti njotcuguiyich. <sup>8</sup> Jadachambi jebi njactzinäyich jotcuje, com ti nnejhuiyich co miich ajcxy ca' m'ixtigihuäccixy ma mmibijcin. <sup>9</sup> Nyajnajxpich jäygidaacin ma Dios yhuinduu miid miich ajcxy ycixpi, miid co janch jotcuje nayjihuïyijich co miich ajcxy ca' m'ixtigihuägy ma mmibijcin. <sup>10</sup> Xiem tzuum nmibijctzooyich Dios miid tüg'öciy njot nhuinma'ñich, jigix Dios xyaj'ahuatzibich nnii'aa ndü'aajich, jebi nnicxyich ci'm ma miich ajcxy, jaydëbi njacyaj'ijxpigipy ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt, e jadu'n jebi ajcxy mjacyajca'pxy mmibijcin ma mjacyajtigoy'ijtcixy.

<sup>11</sup> Njijp'ijxypich co Dios Teedy ci'm etz ajt nHuindzin Jesùs xyaj'ahuatzibich nnii'aa ndü'aa jigix nicxy n'ijxcixy jadug'oc. <sup>12</sup> Iich ajcxy ndzojcpy co ajt nHuindzin Jesucristo xyjacmöoygixipy tzojcin jihuïyin, jigix nigi ajcxy mnaychogiiyb mnayjihuïyib miñ xyipy, e nañ nigi mdzójcixipy mjihuïyigixipy tüg'öciy je mayjäy, tim jadu'n nej iich miich ajcxy ndzoc y njihuïy. <sup>13</sup> Iich ajcxy ndzojcpy co Dios xyaj'ijtip ajcxy mjot mhuinma'ñ tücci'y ma Jesucristo ytiy'ajt, e ca' m'ixtigihuäccixy, jigix co anajty iich ajt nHuindzin Jesùs ymiñ jadug'oc ya naaxhuiñ miid tüg'öciy je mibijcpidijc huidibi miid huädz yjot yhuinma'ñ, jebi miich ajcxy mnayguëxiyb ma Dios Teedy yhuinduu miid huädz mjot mhuinma'ñ, ca' ti xihuïn ma Dios miid miich ajcxy.

**4***Je tzinaayin jugy'ajtin huidibi Dios yjäygidacyp*

<sup>1</sup> Jadug nax, migügtijc ajcxy, jadachambi may'ajt nbijctzooyich, e nyajnibijccixy miid ajt nHuindzin Jesucristo ycixpi co ajcxy mjaccuychinähuipy Dios y'ayuc ytiy'ajt, jadu'n nej ti nyaj'ixpicyich miich ajcxy, etz mjactzinähuipy ajcxy jadu'n nej jebi Dios jäygidägy ajcxy mdzinaayin, jadu'n nej ti mdungixy.

<sup>2</sup> Miich ajcxy mnejhuiyb je cötujcin huidibi ti nyaj'ixpixccixy. Jada cötujcin iich ajt nHuindzin Jesucristo ti xyajnibicyich. <sup>3</sup> Miich ajcxy mnejhuiyb je cötujcin jadu'n nej

Dios tzocy co huädz jot huädz huinma'ñ myajtúngixipy ma yi mdzinaayin mjugy'ajtin. Ca' huaad mmigapxtigoogixy tüt töxyjäy. <sup>4</sup> Miich ajcxy mnejhuiyb Jesús ycötujcin co copicy nidüg nidüg yëydijc pigipy tüt töxyjäy etz yajmij'adip ytöxyijc, etz nañ miiddzinähuiipy miid oyjot oyhuinma'ñ. <sup>5</sup> Ca' Dios jadu'n tzocy co je yëydijc nijot'aty töxyjäy miid jibic-huinma'ñ, jadu'n nej yi jay ajcxy y'idiç huidibi ca' nejhuÿ Dios tiy'ajt. <sup>6</sup> Ca' huaad ni pin migapxtigooyi ymigüg ytöxyijc, com Dios yi' tzaachytuniib mijcajee pinjaty migapxtigooyb ymigüg ytöxyijc. Jada cötujcin ti nyajni'ixiygixy jayhuin. <sup>7</sup> Com Dios jadu'n ti xyhuin'ijxim jigix oyjot oyhuinma'ñ ndunim, canan co ndunim jibic jot jibic-huinma'ñ. <sup>8</sup> Co tüt jay ytundigooy miid huingbi töxyjäy huidibi ca' töxyijc'adyii, hue' je' nixiicpy yajxiicpy Dios ycötujcin, canan jay ycötujcin nixiicpy yajxiicpy, e nañ nixiicpy yajxiicpy je Espíritu Santo huidibi Dios ti quexy ma iich ajt.

<sup>9</sup> Miich ajcxy mnejhuiyb je cötujcin co copicy mdzogipy mjihuÿhuipy ajcxy mmigügtijc huidibi tzinaayb jim Macedonia ñaaxjot. Migügtijc ajcxy, may'ajt nbijctzoobich co jacnaychójcigix jacnayjihuÿigix. <sup>10</sup> Janch tiy'ajt jadu'n co miich ajcxy mdzoc ymjihuÿ tüt'ociy je migügtijc huidi tzinaayb jim Macedonia ñaaxjot. Nmigügtijc ajcxy, may'ajt nbijctzoobich co jacnaychójcigixy nayjihuÿigixy etz mnayyajmij'ajtigixy mij cajee. <sup>11</sup> Jatyim tzinaaygix nicy xeemy, agujc jotsuyc. Pidag ajcxy mjot mhuinma'ñ ma mgi'mdzinaayin, etz nañ jatytim naymidúunigix. Jada tiy'ajt ti najtzcapxiiyi ajcxy jayhuin. <sup>12</sup> Tungix mgi'mdung, jigix yi jay ajcxy huidibi ca' ymibicy xyajmij'adip ajcxy, etz nañ jadu'n ca' myajmayjadip ajcxy ni ti.

### *Co anajty je Huindzin Jesús ymiñ ya naaxhuiñ jadüg'oc*

<sup>13</sup> Migügtijc ajcxy, ndzojcypich co miich ajcxy mhuinjihuÿhuip je tiy'ajt ma je' yajpaady y'alma je migügtijc tiibi y'occixy, jigix ca' mdájcixipy mmáygixipy, jadu'n nej je jay ajcxy nidajcixy nimaygixy huidibi ca' mibijccixy co Jesús yajjugypiga'ñ jadüg'oc je tiibi ajcxy y'o'ccixy. <sup>14</sup> Jadu'n nej iich ajt nmibijcim co Jesús yjugypijcy co y'o'cy, nañ jadu'n Dios yajjugypijctähua'ñ je öcpidijc huidijaty ajcxy mibijc Jesús.

<sup>15</sup> Paady yciixpi iich miich ajcxy nnimaaygixy co ajt nHuindzin Jesús tiy'ajt ti yecy co iich ajt huidibi jacjuby'ajtp co anajty Jesús yhuimbity ya naaxhuiñ, tügmucy xyajnicxaanim miid yi mibijcpidijc tiibi y'o'ccixy. Ca' iich ajt njayijp'adaanim yi tiibi y'o'ccixy, yi' ajcxy jayijp'adamb. <sup>16</sup> Iich ajt nHuindzin Jesús ci'm yhuimbida'ñ ya naaxhuiñ chona'ñ tzajpjoty miid ycötujcin, miid ymic'ajtin, e yi' mic capxamb ane'mamb. Huimbidamb Jesús quipxyi miid tüt ángel mitzungmildpi huidibi nañ jadu'n mic capxamb ane'mamb. E co anajty yhuimbity, chi Dios yajxuxa'ñ yi' ytrompeta, e tim huin'itiy Jesús xyajpidictähuaanim ya naaxhuiñ, e chi ajt naybadaanim miid Jesús jocjoty. <sup>17</sup> E chi iich ajt huidijaty anajty jactzinaayim, naybadaanim miid ajt nHuindzin Jesús jocjoty quipxyi miid je'ajcxy huidibi anajty ti yjugypicy jadüg'oc. E jadu'n ndzinähuaanim huinxii huinitiempo miid ajt nHuindzin Jesús. <sup>18</sup> Miid jada ayuc tiy'ajt nayyajjotcugiiyigix miñ xyipy.

## 5

<sup>1</sup> Migügtijc ajcxy, ca' ycopicyity njacnijayiiyigixipy jadu'n nej je xii je tiempo yca'pxa'ñ. <sup>2</sup> Miich ajcxy mnejhuiyb co iich ajt nHuindzin Jesucristo yhuimbida'ñ ya naaxhuiñ tzaachytuna'ñ yi mayjäy miid ypcy yciixpi. Jesús miinaamb mina anajty je mayjäy ca' ti ocijp'ijxni. Jadu'n ymiina'ñ jadu'n nejjihuÿ tüt meetzpi ymiñ coodz co ymeedza'ñ. <sup>3</sup> Co anajty je mayjäy yminaangixy: "Cham ooy jotsuyc ndzinaayim, ca' ma tzip capxy", chi timitiina jetcömoñi Dios yajtigoya'ñ je naaxhuiñbi. Timitiina ayo'n ñimiiniÿb jay ajcxy. Tim jadu'n nipaady nej töxyjäydijc timitiina ypa'mbety co tiempo ti yhuaad'ajtni co y'ung yajma'xung'ada'ñ. E ni pin huaad cacoguëgipy je tzaachypi co Dios anajty ymiñ ya naaxhuiñ yajtigoydähua'ñ yi mayjäy. <sup>4</sup> Per migügtijc ajcxy miid miich ajcxy

Dios ytiy'ajt, paady miich ca' jadu'n myajpáatcixni nejjihuüy mdzinaaygixy agootzuby. Ca' ajcxy mgixípy mgüedípy miña anajty Jesús miinjotcómoñi, jadu'n nej jay nigoobi yciixy ycuecy co ti ymeechyii. <sup>5</sup> Com tüt'óciy miich ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt mhuinjihuüy gixy, jadu'n nipaady jadu'n nejhuüy ti mgoxiimiygixy ti mgodíicxíccixy. Iich ajt ca' njacyajpaatim agootzuby. <sup>6</sup> Paady yciixpi ca' huaad njäydigooym Dios ytiy'ajt, ca' huaad nmí'öctigooym jadu'n nej yi jacjaydyii jay ajcxy huidibi ca' cuenditun Dios y'ayuc ytiy'ajt, jadu'n yi' ajcxy nipaady jadu'n nejjihuüy ajcxy ti ymi'öctigoy. Ijtcix ni'ixi miid tüt'óciy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Miijtcix huijy cujc mjot mhuinmañ. <sup>7</sup> Yi jay ajcxy huidibi maab, coodz ajcxy ymäy. Yi jay ajcxy huidibi muucip, coodz ajcxy ymúucigixy. <sup>8</sup> Iich ajt huidibi nnejhuüyim Dios ytiy'ajt, copicy huijy ycujc ajt ndzinaayim, e nañ copicy nmibijcim Jesucristo e nañ naychójcigix nayjihuüy gix miñ xyipy, jadu'n nipaady nej soldadtijc ñaygohuáanigixy miid pujx huidibi ymiid ma ycaach. E miid co njijp'ijxim co Dios xyajniidzögaanim ajt n'alma, jadu'n nipaady nejjihuüy soldadtijc ñaygohuáanigixy miid ypujxcöjup. <sup>9</sup> Com Dios xyajjuygajtim co xychaachytunaanim xyajtigoyaanim, Dios xyajjuygajtim nej n'alma jebi paatim nidoocin co nmijpidaacim iich ajt nHuindzin Jesucristo. <sup>10</sup> Jesucristo ti yögy miid ajt nbocy yciixpi, jix jebi huaad ndzinaayim jiiby tzajpjoy quipxyi miid yi', ca' ñejity pen ti anajty n'o'cim o pen jiini anajty njugyajtim co anajty Jesucristo yhuimbity ya naaxhuiñ. <sup>11</sup> Paady yciixpi jacnayjotmicmigápxigix, e nañ jacnaybubéjtigix nidügti, tim jadu'n nej cham mdungixy.

### *Pablo capxhuijy yi mibijcpidjc ajcxy*

<sup>12</sup> Migügtijc ajcxy, may'ajt nbijctzoobich co yajmij'ajtcixy ajcxy yi migügtijc huidibi tumb ma miich ajcxy miid Dios y'ayuc yciixpi. Yi' ajcxy huidibi xyajni'ixiiby Dios y'ayuc ytiy'ajt, yi' ajcxy xycapxhuijip miid ajt nHuindzin Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. <sup>13</sup> Copicy myajmij'ajtcixipy ooy, etz nañ mdzójcixipy miid je Dios ytung yciixpi huidibi ajcxy yturny ma miich ajcxy. Tzinaaygix joccujc ca' ma tzip capxy.

<sup>14</sup> Nañ jadu'n, migügtijc ajcxy, nyajniibijcipy ajcxy co myaj'ojip yi migüg ajcxy huidibi ca' ti dung tunañ, etz nañ mjotmicmigapxip huidibi ajcxy tajp maayb, etz nañ mbubedipy ajcxy huidibi hueen i miid ymibijcim, etz yajtungix mecxutujcim miid tüt'óciy migügtijc.

<sup>15</sup> Iich miich ajcxy nimaayb co ca' ni pin huaad yaj'ahuimbidip jibic ma ymigüg huidibi ti ymidundigoyii. Nañ jadu'n nimaaygixy co naymi'oyjäy'ajtigix nidügti. Nañ jadu'n oyjäy'ajtin mdunipy ajcxy miid tüt'óciy naaxhuiñjäy.

<sup>16</sup> Jattyim miid'ajtcix joccujc'ajtin jabom jabom. <sup>17</sup> Capxtaaccix etz mibijctzoogix Dios jabom jabom. <sup>18</sup> Yajnajxcix jäygidaacim ma Dios pen ji ajcxy majaçixy ayoogixy nejjaty, com Dios ooy yjotcuicity co je migügtijc huidibi mibijcp Cristo Jesúz yajnaxy ajcxy jäygidaacim ma yi' jabom jabom miid tüt'óciy huidibi tuunip jajtip ma yi' ajcxy.

<sup>19</sup> Capxymidoogix je Espíritu Santo, co ngacapxymidoohuim je Espíritu Santo huin'it nyajtigooym Dios yjihuñ ymic'ajt huidibi yajpatp ma iich ajt. <sup>20</sup> Yajjotcujc'ajtcix huenpinity pin Dios y'ayucpidzimb ma miich ajcxy. <sup>21</sup> Jeyi janchtiy m'ixipy peni quipxyiiby miid Dios y'ayuc huidibi ajcxy ycapxyp. Mijpidaaccix je ayuc tiiby. <sup>22</sup> Ixmajtzcix tüt'óciy jibic ayuc jibic-huinmañ.

<sup>23</sup> Dios nmibijctzoobich, je Dios huidibi yejcpo yjotcujc'ajtin, co ajcxy xyajhuaatztaayip mjot mhuinmañ ma yi jibicpi. Dios nmibijctzoobich co yi' ci'm xycuendi'ajtip huädz oy yi m'alma ajcxy, etz yi mjhuiñ, etz mnícx mgohuajc, ca' ma pocy yquëxig, ixti mabaad anajty iich ajt nHuindzin Jesucristo ymiiñ ya naaxhuiñ. <sup>24</sup> Je Dios huidibi ti xyajmibijccixy, tudägy yi', e ycuyduniip y'i y'ayuc miid miich ajcxy.

### *Capxpoocxin huidibi cixnip je necy*

<sup>25</sup> Migügtijc ajcxy, mibijctzoogix Dios miid iich ajcxy yciixpi.

<sup>26</sup> Naygapxpóocxigix xic xon nidügti miid oyjot oyhuinmañ.

<sup>27</sup> Nhuindzin Jesucristo ajt ti xyajnibicyich jada tung, paady nyajnibijccixy co jada necy mgápxcixipy ni'abidzimy ma tüg'óciy mibijcpidijc.

<sup>28</sup> Dios nmibijctzooybich co iich ajt nHuindzin Jesucristo xyconuucxip ajcxy. Jadu'n jada. Amén.

## 2 TESALONICENSES

# Yi Mimetz Necy Huidi San Pablo Yajniguejx Je Mibijcpidijc Jim Tesalónica

<sup>1</sup> Iich Pablo miid Silvano etz Timoteo cham nguexyich jada necy ma je migügtijc huidibi ajcxy jim Tesalónica yajpatp, etz yajpatcixy ma iich ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo. <sup>2</sup> Huen iich ajt nDios Teedy etz iich ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy etz xyajjotcugiiygixip.

*Dios tiydunipy yi pocyjäydijc ajcxy co anajty Cristo ymiñ jadug'oc*

<sup>3</sup> Migügtijc ajcxy, njatytimyajnjxypich jabom jabom jäygidaacin ma Dios miid miich ajcxy ycixpi. E jadu'n copicy nyajnaxyich jäygidaacin ma Dios, com miich ajcxy mibijcpy Jesucristo nügi jabom jabom, etz nañ nügi jabom jabom naychójcigixy nayjhuiiyigixy nidüg nidüg. <sup>4</sup> Com miich ajcxy ooy nuucxy meecxy m'ijtcixy ma yi tzaachhypi etz ayo'n huidibi ajcxy mmínajxyp myajnajxyp, e nañ ooy mmijpidaaccixy Jesucristo, paady ycixpi ngapxpaadyich miich ajcxy ma yi migügtijc huidibi mijpidaacp Dios majaty tög tög cajp. <sup>5</sup> Miich mmibijcin etz mmectxtujcin yi' je' ijxpejtip co Dios ytudägyity miid ajcxy ytiyduunin, e xycöbijccixy co jëbi mdigiyygixip ma yi y'anemdac miid mmibijcin ycixpi. Miid jada ycixpi miich ajcxy mmínajxcixy myajnajxcixy tzaachhypi ayo'n.

<sup>6</sup> Miid co Dios ytudägy, yi' tzaachytunamb yi jääj ajcxy huidibi miich ajcxy xy'ixhuidijtp xypahuidijtp. <sup>7</sup> E nañ yi' ajcxy xymöhuipy jocujc'ajtin tim jadu'n nej xymöhuáangixyich jocujc'ajtin je huin'it xii co anajty ajt nHuindzin Jesucristo ñayguexiyii co anajty miin ya naaxhuiñ jadüg'oc chooñ anajty tzajpjoty. Nañ je ángeles ajcxy mic'ajt miidpi miinaamb quipxyi miid Jesucristo. Miinaamb Jesús miid ane'min cötujcin e yajtigoydähua'ñ pocyjäydijc, tim jadu'n nej tög mijjiñin yajhuindigoydäy huen ytijity. <sup>8</sup> Jesucristo chaachytunamyb je mayjäj ajcxy huidibi ca'p cöbicy Dios, etz huidibi ca' mijpidägy ajt nHuindzin Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt oybi. <sup>9</sup> Yi jääj ajcxy huidibi miich ajcxy xy'ixhuidijtp xypahuidijtp, Dios yi' tzaachytunaanip ajcxy y'alma huiniñii huinitiempo. Dios ypidägaanip yi' ajcxy y'alma jiguëgy ma ni caminaxii ajcxy ijxcixyp je nHuindzin Jesucristo etz yi' y'oy'ajtin etz ymic'ajtin. <sup>10</sup> Jadu'n yjadipy je huin'it xii huin'it tiempo co anajty ajt nHuindzin Jesús miin ya naaxhuiñ, Jesús je mibijcpidijc yajmij'ada'ñ etz huindzigihua'ñ, e nañ jadu'n miich ajcxy myajmij'adipy etz mhuindzigihuiipy miid co anajty y'ayuc ajcxy ti mmibijcci, je ayuc huidibi ti ngapxhuäcxyich ma miich ajcxy.

<sup>11</sup> Paady ycixpi jabom jabom Dios nmibijctzooyich miid miich ajcxy ycixpi, jaydëbi tudägy ajcxy mdzinähuipy, e Dios huidibi ti xyhuin'ijxcixy yjäygidägipy yi' miich ajcxy mdzinaayin. Nañ jadu'n Dios nmibijctzoogixy miid jada ycixpi co yi' cuydunipy huidibi miich ajcxy mbijctzooyb m'amidooyb miid oyjot oyhuinma'ñ. E nañ ycuydunipy yi' huidibi miich ajcxy mdumyb miid mmibijcin. <sup>12</sup> Com Dios jadu'n tunamb ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ, paady ycixpi ajt nHuindzin Jesucristo yxii capxpaady y'idiipy ma miich ajcxy mdzinaayin etz nañ jadu'n miich ajcxy capxpaady m'idiipy ma Jesucristo. Jadu'n yjadipy com iich ajt nDios etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tuñ ma miich ajcxy.

## 2

*Je jibic jääj huidibi huin'imb mayjäj*

<sup>1-2</sup> Migügtijc ajcxy, cham nyajmiidmilydaaccixy je xii je tiempo co anajty ajt nHuindzin Jesucristo huimbidaani jadüg'oc ya naaxhuiñ, etz naybadaanim miid yi'. Nminucxtaacpyich miich ajcxy, ca' mhuinma'nytigoooygixy co pinjaty ymina'ñ co Jesucristo ti yhuimbity. Ca' mmibijccixy, ca' jada ayuc yjanchity. Ca' mdungixy cuendi yi

jäy ajcxy y'ayuc huidibi minamb co tüt espíritu ti yajnejhuiygixy co yjadu'nity, o co muum a'ijxnaxy amidoonaxy capxy ayuc, o co muum ijxpädzimy jada ayuc ma tüt necy huidibi ajcxy ytijpy co iich nnecy'adyii. <sup>3</sup> Ca' myajhuin'iingix janch ni nej. Jayip ca'ní anajty je xii je tiempo yhuaad'atyñi ma anajty Jesucristo ymiina'ñ jadüg'oc ya naaxhuiñ, mayjäy ajcxy midziptzona'ñ Dios tiydudägy co ñayguëxiyyib tüt jibic jay mic jay huidibi Dios yajcödigoyamy tücciyi. <sup>4</sup> Jada jibic jay ymidziptzonamyb tüt'ociy tijaty huidibi jay Dios'ajtpy, e nañ ymidziptzonamyb huidibi jebi yaj'ojadaty. E nañ yi' naybidägiib amij agix jadu'n nejhuiy yjacmijity ca'ydi Dios. E nañ yi' ypidägamb y'ane'mdac ma Dios ytijc, e naybidägaanip nejhuiy Diosis.

<sup>5</sup> ¿Nej ca' mjäymejtzcixy co jadu'n nimiydacyich tüt'ociy jada tiy'ajt jayhuin je taab anajty n'ityich ma miich ajcxy? <sup>6</sup> Jadachambi miich ajcxy mnejhuiyb pin yajhuäcxijp jada mic jay jada jibic jay, jigix ca'ydi ñayguëxiyyii jayijpní ma ca'ní tiempo yhuaad'atyñi mina Dios a'ixihuip co ymiinipy. <sup>7</sup> Je mic jay je jibic jay cham ñilixiyyib ameech je jibicpi huidibi ytunamyb, jeyi ytigoy'ityñi mina je tñ'aa y'ahuächyii, je huidibi yajhuäcxijp. <sup>8</sup> Co anajty je jibic jay ytü'aa y'ahuäch, chi ajt nHuindzin Jesùs yajcödigoyipy miid tüt puxujin. Jesùs yajcödigoyipy je jibic jay miid yi' y'oy'ajtin etz ymij'ajtin co anajty yhuimbity ya naaxhuiñ. <sup>9</sup> Je jibic jay, yi' je' ymild je mujcu' yhuinma'ñ etz ymic'ajt, e ytunamyb mijhuinma'ñ etz ijxpejt huidibi anijip. <sup>10</sup> Je jibic jay ytunamyb tüt'ociy tijaty jibic-huinma'ñ jigix jebi huin'innip yi' jay ajcxy huidibi y'alma tigoyipy, miid co ca' ajcxy cöbijccixy, e nañ ca' tzojccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi miid jebi y'alma ñidzooccixy. <sup>11-12</sup> E je' ycixpi co ca' ajcxy cöbiga'ñ Dios ytiy'ajt, paady Dios y'ixmadzáanigixy huen yajhuin'iingixy, huen mibijccixy je mujcu' y'anii, e miid jada ycixpi jebi Dios yajtigooyi yi' ajcxy y'alma nidüg'ociy huidibi ca' mibiga'ñ Dios ytiy'ajt. Jacjotcuje ajcxy co jibic-huinma'ñ tungixy.

### *Je jay ajcxy tiibí Dios yhuin'ixyii jigix ypcocyñihuädzipy*

<sup>13</sup> Migügtijc ajcxy huidibi ajt nHuindzin Jesucristo ooy tzocy jihuïy, jabom jabom nyajnaxyich jäygidaacin ma Dios miid miich ajcxy ycixpi, miid co Dios ti xyhuin'ijxcixy oga'n'aty, jigix jebi m'alma ñidzooccixy miid Dios yjihui'ñ ymic'ajt, etz nañ miid Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi ti mmibijccixy. Je Dios yjihui'ñ ymic'ajt xyajhuaatzip ajcxy mijibicjot mijibic-huinma'ñ. <sup>14</sup> Paady ycixpi Dios ti xyhuin'ijxcixy, e nañ xyajmibijccixy miid yi' y'ayuc ytiy'ajt huidibi iich ajcxy ngapxhuäcxyp, jigix jebi mbáatcixipy oy'ajtin ma iich ajt nHuindzin Jesucristo.

<sup>15</sup> Paady migügtijc ajcxy, mibijccix tiydudägy, ca' m'ixtigihuäccixy, e ca' mjäydigooygixy je ytiy'ajt huidibi iich ajcxy ti ngapxhuäcxy ma miich ajcxy, etz jadu'n nej ti nnimaaygixy necyjoto. <sup>16-17</sup> Huen iich ajt nHuindzin Jesucristo ci'm etz ajt nDios Teedy may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy, e xyajjotmipijccixipy etz xyajmibijccixipy tiydudägy, jigix oybi ayuc mgápxcixipy etz mdunipy ajcxy tüt'ociy oybi huinma'ñ. Iich ajt nDios Teedy etz iich ajt nHuindzin Jesucristo xychojcim xyjihuuyim, e ti xymooyim jetcujc'ajtin huinixiib, e nañ ti tuñ may'ajt oy'ajt miid iich ajt ycixpi, jaydëbi njijp'ijxiim oy'ajtin jiiby tzajpjoty.

## 3

### *Mibijctzoogix Dios miid iich ajcxy ycixpi*

<sup>1</sup> Jadügnax, migügtijc ajcxy, tungix may'ajt mibijctzoogix Dios miid iich ajcxy ycixpi, jigix jebi ngapxhuäcxbich huinmic jotmic Jesùs y'ayuc ytiy'ajt huingnaax huinggajp. E nañ mibijctzoogix Dios jebi yi' jay ajcxy mijpidägipy Jesùs y'ayuc ytiy'ajt oybi, tim jadu'n nej miich ajcxy ti mmijpidaaccixy. <sup>2</sup> Nañ mibijctzoogix Dios miid iich ajcxy ycixpi, jigix iich ajcxy Dios xyñihua'nipy xycouha'nipy ma yi' jay ajcxy huidibi jibic-huinma'ñ ymild, huidibi jibic iich ajcxy xytunamb, com mayjäy ca' mijpidägy Jesùs y'ayuc ytiy'ajt. <sup>3</sup> Iich ajt nHuindzin Jesucristo tudägy yi', e xypubedip xypudigihuip

ajcxy jígix miich ajcxy ca' mjotmetzcíhuipy ma yi mmibijcin, e nañ xypubedip ajcxy, jígix ca' xymimadáaccixipy je jibicjäy huidibi Dios ca' capxymidoy. <sup>4</sup> Iich ajt nHuindzin Jesús jocucj'ajtin ti xymóoygixyich miid miich ajcxy ycixpi. Nmibijcpyich co miich ajcxy mguydumyb je Dios y'ayuc ytíy'ajt huidibi nyaj'ixpijccixy etz mjaccuydunaamyb ajcxy. <sup>5</sup> Com ca' iich njaty nej njipcogapxihiuibich, chi nguejxyich cogapxy, nnejhuíhua'ñich nej anajty ajcxy myajpatcixy ma yi mibijcin, tzigiiyb iich anajty co nicxy mujcu' xypidaaccixy jibictuum, chi iich anajty ajcxy ndung ti ñaadig'aty.

### *Ooy ycopicyity co nduunim ma ajt ndung*

<sup>6</sup> Migügtijc ajcxy, miid ajt nHuindzin Jesús yxii etz ymic'ajt jada ane'min ajcxy nyajniibijcpy, co copicy ajcxy m'ixmadzipy yi mmigüg huidibi ca' ytuna'ñ ma yci'mdung, etz huidibi ca' cuyduñ Dios ytíy'ajt jadu'n nej iich ti'ajt ti nyecy. <sup>7</sup> Miich ajcxy mnejhuiiyb jadu'n nej iich ti ndzinäyich ti njugy'atyich co ti n'ityich ma miich ajcxy. E jébi ti'ajt ajcxy mbigipy ma iich ndzinaayin nej jébi miich ajcxy mdzinaaygixy. Co anajty iich njimity ma miich ajcxy, ca' iich n'ixmajch ngi'mdung. <sup>8</sup> Tüg'óciy iich ajcxy ngaayin n'uucin ngojuuyich. Nduñ n'ayooyich anajty xiim tzuum, co anajty ca' n'adziba'ñich ni tüg. <sup>9</sup> Dios ti xymöyich mic'ajt ane'min co ixyipy ajcxy mbubejtin ti nbijctzoohui o ti nbijctzoohui ixyipy ajcxy mgaayin m'uucin, per ca' iich ajcxy jadu'n ti ndungixyich, jígix ijxpejt ajcxy mbigipy ma iich ajcxy. <sup>10</sup> Com co anajty n'ityich ma miich ajcxy jada cötujcin ajcxy nyajniibijc co pinjaty ca' ytuna'ñ, ca' ajcxy myajcayipy myaj'ügipy. <sup>11</sup> Jadu'n iich ti nnejhuíy co nijéjity miich ajcxy ca' mdunaangixy mg'i'mdung, jéyi myöygixy mnajxcixy jayjiin jaydijc. <sup>12</sup> Yi jadu'mbi jay ajcxy nyajniibijcpyich miid iich ajt nHuindzin Jesús yxii co huen tungixy jabom jabom ma yci'mdung, ca' huaad pin adzijpcix anajxcix jígix jébi paadip ajcxy ycaayin y'uucin.

<sup>13</sup> Migügtijc ajcxy, oybi jatyim tungixy jabom jabom, ca' mjotmetzcíygixipy. <sup>14</sup> Pen nidügti ma miich ajcxy ca' tuñ cuendi jada ayuc huidibi ajcxy nyajnijayiiyb, ijxcix pin je', e chi ca' mjactúngixip cuendi, e ni ca' miid myöymujc mnaxmújcxipy, jígix chöydunipy. <sup>15</sup> Ca' ajcxy huaad midzip'ajtcixy yi jay ajcxy huidibi ca' yajxon cuyduñ Dios ytíy'ajt. Hue' janchtiy mgapxhuijcix oy'amy jadu'n nej tüg mibijcipi.

### *Capxpoocxin huidibi cijxnip je necy*

<sup>16</sup> Huen iich ajt nHuindzin Jesucristo huidibi jocucj'ajtin yejcp, ci'm xyajjotcugíygixipy jabom jabom oytim minaaxiijity oytim yma'amyity. Huen je Huindzin Dios xypubejtixy xypudigiiygixy.

<sup>17</sup> Iich, Pablo, jada capxpoocxin ci'm njaayich. Jadu'n nfirmajíiyich tüg'óciy iich nnecy, e jadu'n miich ajcxy mnejhuihuipy co iich jada necy'adyii. <sup>18</sup> Huen iich ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy miid tüg'óciy miich ajcxy. Jadu'n jada. Amén.

## 1 TIMOTEO Yí Jayíjpí Necy Huídibi San Pablo Yajniguejxy Timoteo

<sup>1</sup> Hich Pablo, Cristo Jesús xyaj'apóstol'ajtpich. Yí Dios huídibi xyñihuaanim xyyajnüdzooçim ajt n'alma, etz Cristo Jesús huídibi xymöhuaaním jugy'ajtín huinixíibí, yi' ajcxy tí xyajníbicyich co yi' y'ayuc ngapxhuäcxibich. <sup>2</sup> Cham iich miich njayiy Timoteo. Jadu'n njihuý nej iich miich ngi'm'ung'adyii, co miich Dios ytíy'ajt tí mbaady ma iich. Huen Dios Teedy etz Cristo Jesús iich ajt nhuindzin may'ajt tunipy miid miich, huen xypa'ayoohuípy etz xyajjotcugíhuípy.

### *Nijéjity jay yaj'ixpicy huidibi ca' ytíy'ajtity*

<sup>3</sup> Hui'mi' miich jím Efeso, jadu'n nej nimay je taabi anajty ndzona'ñich jím Efeso nnicxa'ñich anajty Macedonia. Hui'mi' jím, jígix mgapx'adugípy je jay huidibi najtzcapxiyb je ayuc ca'p ytíy'ajtity. <sup>4</sup> Mgapx'adugípy je nigoobi y'ayucity. Mgapx'adugípy yi' ajcxy huidibi tzachnigapxp tzachnimiydacpy yi' judiojáy ajcxy y'ayuc jadu'n nej huidibi ñi'ap'ajtpy ñideedy'ajtpy ajcxy. Yí jadu'mbi ayuc nigoob yajhuinma'ñydígooy pinjaty ixpijcp Dios ytíy'ajt.

<sup>5</sup> Jadu'n Dios tzocy co huen jay ajcxy naychojctäyyii miid oyjot oyhuinma'ñ. Huen ajcxy Dios yajmij'aty janch ciixyjot huinijot. Co pin yajmij'aty Dios janch ciixyjot huinijot, ooy ajcxy oy ñayjihuíiyigíxy. <sup>6</sup> Nijéjity jay ajcxy tí ixmajtní je Dios ytíy'ajt, tí ajcxy jíjptigiyiñi je ayuc huinma'ñ huidibi ca'p choobaady. <sup>7</sup> Ooy yi' ajcxy jayaj'ixpiga'ñ yi' Dios ycötujcin, ni ca' huinjihuíygíxy huidibi ycapxcixyp, ni huidibi ajcxy ñiigapxpejtpy.

<sup>8</sup> Hich ajcxy nnejhuiiyim co yi' Dios ycötujcin oy yi' pen nyajtunim nej ypadyii nej ytíy'ajtity. <sup>9</sup> Nejhuiiyim co yi' Dios ycötujcin ca' yi' tzaachytuñ oyjäydiç, jéyi tzaachytuñ pin ca' capxymidooy Dios, pin midundigooyb Dios ycötujcin. Je Dios ycötujcin chaachytumyb jay huidibi ca' cuydungíxy, jay ajcxy huidibi ca' ytudägyity, jay huidibi ca' capxymidoogíxy Dios, jay huidibi pocytungíxy, jay huidibi ca' huindzigi'ñ yajtungíxy miid Dios, jay ajcxy huidibi capxtigooyb, huidibi ytaj yteedy yaj'öccíxy, huidibi jay yaj'öccíxy. <sup>10</sup> Je Dios ycötujcin chaachytumyb pin migapxtigooyb töxyjäydiç etz yéydiçtiç, huidibi miyéydiç ymähua'ñ. Dios nañ chaachytumyb je jay huidibi jay majtzp etz toognaxy, chaachytumyb indaacpidiç etz níhuambejtpidiç. Je Dios chaachytumyb jacjadii jay huidibi y'ayuc ca' ytíy'ajtity nej Dios tiy'ajt miidity. <sup>11</sup> Jadayaabi tiy'ajt huätzpi oybi tügíyb miid Jesucristo y'ayuc ytíy'ajt oybi huidibi iich nDios, je conuucxy yTeedy, ti xyyajníbicyich co ngapxhuäcxibich.

### *Pablo yjäygídacpy co Dios may'ajt tí tuñ miid yi'*

<sup>12</sup> Ooy njäygídägyich co iich ajt nhuindzin Cristo Jesús tí xyajmicpicyich, yi' tí xy'ixtiiyich, yi' tí xyajníbicyich Dios y'ayuc co ngapxhuäcxipich. <sup>13</sup> Hich jecy'ajt yíbíc anajty nigapxy ni'oijiych Jesús. N'ixhuidijty nbahuidijtyich Jesús yjäy. Hich yi' ajcxy nmidundigooyich. Tí yi' Dios xypa'ayooiyich com iich jadu'n anajty tí n'adích miid co nganejhuiiyich je tiy'ajt, ngamibicyich Jesús ngamijpidägyich Jesús. <sup>14</sup> Paady yciixpi iich ajt nHuindzin Dios may'ajt oy'ajt tí tuñ mijcajee miid iich, co tí xyajmibicyich Jesús. E Jesús tí xymöyich tzojcin jihuíyin miid yi' yjäy yciixpi.

<sup>15</sup> Ooy jada yjanchity, e nidüg'óciy jay ajcxy jébi mibijccixy co Cristo Jesús miiñ ya naaxhuiñ co yajpocyníhuädza'ñ pocyjäydiç. E iich nígi pocy nmíididyich ca'ydi ni pinjäy. <sup>16</sup> Miid jada yciixpi Dios tí xypa'ayooiyich tí xymimecxtucyich, jígix co jay ajcxy iixip nej Dios tí ytuñ miid iich, huin'it ajcxy mijpidägípy yi' y'ayuc etz ypaadípy jugy'ajtín huinixíibí ma Jesús. <sup>17</sup> Paady chojcpy co ngömayim Dios, je rey huidibi ane'mb

huinixii, huidibi niminaa yca'o'cy, etz nipin ca'ixy. Je Dios tūgpajc huidibi Dios'ajtp huen ycomay'idiipy cham etz tūg'óciy xii tiempo huidibi mimb cidaçp.

**18** Timoteo, ooy iich miich ndzocy njihuÿ. Jada ayuc iich miich nyajniimaydaayb. Mihuindinähuiп Dios y'ayuc ca' mhuinma'ñydigoyipy. Mguydunipy jadu'n nej Dios y'ayucnajtzcapxiybi xy'ihuijy xycapxhuijy co mdung mnimajch. **19** Mihuindinähuiп Dios y'ayuc ytiy'ajt, huin'it ca' jibic mnayjihuÿy, jadu'n nej ajcxy jadyii huidibi nejhuiy, je tiy'ajt, e ca' cuydungixy, e jadu'nyi yhuinma'ñydigooygixy. **20** Jadu'n nej Himeneo miid Alejandro ajcxy jaty, huidibi iich ti nyajcidigiygixy je mujcu', jigix ajcxy yhuinma'ñyimedziy, ca'ydi yajjotma'tcixy Dios.

## 2

### *Jadu'n nej jëb Dios nmibijctzoohuim*

**1** Yi' njatyyajniimayb co ooy ycopicyity capxtaaccixy mibijctzoogixy Dios etz yajna-jcixy Dioscojuip miid tūg'óciy jay ajcxy ycxipi. **2** Copicy nnibijctzoohuim ma Dios: reydijc, ane'mbidijc etz codungdijc, jigix jëbi jocujuj ndzinaayim, ca' ma tzip. Co jadu'n nduunim, yi' anajty ngoduunim Dios y'ayuc, etz huin'it tiyudädäg yndzooccixy, oy yi' jäygidäg. **4** Dios chojcpo co tūg'óciy je jay ajcxy huen y'alma nüdzoooccixy, huen ijxcixy nejhuiygiy Dios y'ayuc ytiy'ajt. **5** Tüg je' je nHuindzin'ajtim Dios, etz tūg je' je huingapxpi huidibi jëbi ytigiy ma Dios miid iich ajt ycxipi, etz huidibi jëb Dios y'ayuc capxnajxy ma iich ajt: je huingapxpi, je' je' je jay, je Cristo Jesùs. **6** Cristo Jesùs nayyojxi naydooci miid iich ajt nbocy ycxipi, ñaygiyejc huen jay yaj'ögyii, jigix jëb iich ajt nbidziimim ma je mujcu' anajty ci'am xymiid'ajtim. Jadu'n nej Dios cham jay yajnejhuiy co je tiempo yhuaad'ajtni, **7** paady Dios ti xyajniibicyich ngapxhuäcxibich y'ayuc ytiy'ajt, etz Jesùs xy'apóstol'adyiijich. Je tiy'ajt jada ngapxpich, ca' n'indägyich. Ti xyajniibicyich jada tung nej jëb huaad nyaj'ixpicyich, nej jëb huaad mibijccixy Dios, etz nyaj'ixpicyich Dios ytiy'ajt ma yi' jay ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity.

**8** Ndzojcpoich co yi' yeydijctijc huen mibijctzoogixy ojadajtcixy Dios ma tūg'óciy nay-mujtac miid oyjot oyhuinma'ñ, ca' y'adzip y'ahuan'ity, ca' y'ametz yjotmetzity. **9** Nañ jadu'n ndzojcpoich co yi' töxyjäydiç huen yhuit yxojax yajtungixy nej ypadyii, huidibi quipxpaa dy ajcxy paatip. Huen yhuit yxojax pidaaccixy nej töxyjäydiç huidib tudägyip. Huen ycöhauay cüdigi caaxixy nej ypadyii, ca' ymigügtijc huinnaxtugipy miid yhuit yxojax, ca' nayxójxigixy miid oori, miid perla, e miid tijaty ooy choohuity. **10** Ca' huaad töxyjäydiç ñaygomäyigixy miid yhuit yxojax, huen janch yajcömaygixy miid y'oyjäy'ajtin, jadu'n nej je jay ajcxy tungixy huidibi ti ñaygiyéjciy cixyot huinjot ma Dios. **11** Co jay ajcxy yaj'ixpicy Dios y'ayuc ma je naymujtac, huen töxyjäydiç ajcxy amoyñi amidoo'ijtcixy miid yungnaxy yjot yhuinma'ñ. **12** Yi' töxyjäydiç ca'p niduciyich yaj'ixpigoipy jay ajcxy ma je naymujtac. E ni ca' ypadyii nicxy yeydijctijc ane'my. Huen ajcxy amoñi y'ity. **13** Dios jayijp yajcoj Adán, jac'axam Eva, paady ycopicy yi' yeydijctijc huen ane'my yi' töxyjäydiç. **14** Adán ca' yajtzu'ijxy. Eva yajtzu'ijx, je' ca' Dios capxymidoy. **15** Paady yi' töxyjäydiç ca' ypadyii nicxy nigohuajc'aty yi' mibijcpidijc. Dios jocujuj ñayjihuÿii miid co jeyi y'ung'ijxcixy, etz yajmij'ajtcixy Dios, etz tzojctaaygixy ymigügtijc, etz huen ajcxy cuydungixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, etz huen tudägy jay ajtcixy miid oyjot oyhuinma'ñ.

## 3

### *Nej jëbi ytungixy huidibi ajcxy nigohuajc'ajtp*

**1** Tiy'ajt jada nej jay yminaangixy. Pen ji pin najtzogiy nigohuajc'ada'ñ yi' mibijcpidijc tūg yi' oybi anajty ytuñamyb. **2** Pin nigohuajc'ajtp yi' mibijcpidijc ooy ycopicyity je' jadu'n

naydijib huidibi ca' ti tundigoy, huidibi tüg töxyjäy miid ca'p ycanaagity, huidibi huijycujc jäy'ajtp, huidibi miid oybi yhuinma'ñ etz tudägypi yhuinma'ñ, huidibi oyjäy'ajtın tumb, huidibi jajtp nej jääy ajcxy yaj'ixpigipy. <sup>3</sup> Pin nigohuajc'ajtp chojcpy tüg jääy huidibi ca' y'amügity, huidibi ca' yhuindzipity, huidibi yajtumb mectxujcin, huidibi ca' chipcapxy y'ahua'ngapxy, huidibi ca' ti adzocy. <sup>4</sup> Pin nigohuajc'ajtp chojcpy tüg jääy huidibi tiydudägy tzinaayb ma yjiin ytijc, huidibi y'ung y'anäg yajtzinaayb nicy yxeemy. <sup>5</sup> Pen ca' jaty nej y'ung y'anäg migapx ane'mip ma yjiin ytijc, ¿nej oc'ane'ma'ñ yi mibijcpidijc? <sup>6</sup> Nañ ca'p yjëjity huidibi namni mibicy Dios y'ayuc ytij'ajt. Ycadimjecyity nicxy ooy amij agix ñayjihuÿii, e nicxy camadägy je ane'min, e yjadipy jadu'n nej Satanás yajty co jibic tumb ñayyajhui'mi miid Dios. <sup>7</sup> Chojcpy tüg jääy huidibi nidüg'ociy je mayjäy oy ijxip. Pen ca' yjadu'nity nicxy pin yxÿii, e chi jada anajty je mujcu' ti ymimadägyii co jääy jibic ñigapxiyyb.

### *Yi mutz tungmiid nañ chojcpy huidibi oyjot oyhuinma'ñ miid*

<sup>8</sup> Yi mutz tungmiid huidibi yajpat ma mibijcpidijc chojcpy jääy tudägypi, huidibi nicy xeemy jääy'ajtp, huidibi ca' jääy'aty aguejtmiñ aguejtxipy, huidibi ca' y'amügity, huidibi ca' y'adzocy ca' y'ameenity. <sup>9</sup> Huen naybidáacigixy cixyjot huinijot ma je tiy'ajt janchypı. Je tiy'ajt huidibi je mayjäy ca' huinjihuÿi. Je tiy'ajt huidibi iich ajt nmibijcim. Je' chojcpy pinjaty huidibi ca' ti jibicpi jot'adyii huinma'ñ'adyii. <sup>10</sup> Pinjaty mutzung yajnicxamb, jayijp jot'ix huinma'ñ'ix pen tudägy yhuinma'ñ. Huin'it jëbi mdungmöy. <sup>11</sup> Yi mutz tungmiidpi ytöxyijc chojcpy co huen tudägy jää'yaty, huidibi ca' ñigapx ñi'oÿi ymigüg, huidibi nicy xeemy jääy'ajtp, huidibi cuydundaayb tüg'ociy. <sup>12</sup> Yi jääy huidibi mutzung yajnicxamb chojcpy tüg jääy huidibi picy chınaayb, huidibi ca'p miidity metz o tugiig töxyjäy, huidibi y'ung y'anäg yajtzinaayb nicy xeemy, huidibi tiydudägy tzinaayb ma yjiin ytijc. <sup>13</sup> Yi mutz tungmiidpi huidibi yajxon ytung cuydungixy, cömay yi' ajcxy idipy ma mibijcpidijc. Nañ nigi ajcxy ixpijc'idich Cristo y'ayuc.

### *Dios mijhuinma'ñ tuun miid iich ajt yciipi*

<sup>14</sup> Jada necy iich miich nyajniguejxyp. Njijp'ijxypich co tzojc nnicxa'ñiich jim ma miich. <sup>15</sup> Pen ca' y'oyii nej tzojc nnicxibich ma miich, ti yam nyajnijayi je janchypı. Miid jada necy huaad jëbi nidüg mibijcpı yjäy'ajtigixy ma yi mibijcpidijc huidibi mijpidacp Dios juugypi, je Dios huidibi huijtz'ijuttaayb etz cohuandaayb je tiy'ajt janchypı. <sup>16</sup> Janch tiy'ajt jada co mij yi' yi Dios y'ayuc ytij'ajt huidibi ti xyajnejhuiÿim, je huidibi jecy'ajty ca' pin nejhuÿi. Je tiy'ajt huidibi xyajnejhuiÿim co quexy y'ung ya naaxhuiñ. Dios y'ung hue' je' yaj'ijxy miid ñinïcx. Tudägy nayguëxici miid Dios yjihu'ñ ymic'ajt.

Je Dios y'angeles ajcxy ti ixysi. Ti yajnigapxy yajnimiydägy Dios y'ung ma huidibi ca' yjudiojäity nañ ti jääy yajmij'ajtcixy Dios y'ung ya naaxhuiñbi. E ti ycöbigyii tzajpjoty ma yi oybi it.

## 4

### *Mayjäy ixmadza'ñ yi Dios ytij'ajt*

<sup>1</sup> Yi Espíritu Santo minaan co anajty je xii tiempo yciixa'ñ, mayjäy ixmadzaangixy yi Dios y'ayuc ytij'ajt. Mijpidaaaccixy anajty jääy ajcxy y'ayuc huidibi yi huin'imbı etz ca'oybi ytij'ajt miid. <sup>2</sup> Jada jääy ajcxy miid anii anajty naybidáacigixy nej ytudägyity, e ca' anajty yjanchity. Ca' ajcxy nej ñayjihuÿii co ajcxy ytigii aniendaacpi. Ti jadu'n yhuinma'ñypidaaccixy janch mic. <sup>3</sup> Yi' ajcxy ymina'ñ co ca' huaad jääy ypijccixy, etz ca' huaad caayixy nijëjity caayin uucin. Yi caayin uucin Dios yi' ti conucxy jigix jëbi jääy ajcxy huidibi mibijccixy etz huinjihuÿigixy je tiy'ajt, jëbi yajnajxcixy Dioscojuyip ma Dios etz cöbigipy ajcxy agujc jotcujc je caayin uucin. <sup>4</sup> Tüg'ociy huidibi Dios ti yaj'oyii, oy yi'. Ca' huaad pin ymina'ñ co ca' y'oyity. Agujc jotcujc ngöbijcim, jeyi nyajnajxim Dioscojuyip ma

yí. <sup>5</sup> Dios ymina'ñ co huen huídibi caayín huídibi uucin ooy y'oy yí. Jéyi co nyajnajxim Dioscojuyip, e huin'it Dios conuucxy je caayín uucin.

### *Ca' ajcxy mmijpidägipy yi nigoobi'ayucity*

<sup>6</sup> Pen miich ajcxy jada ayuc jada tiy'ajt myajnímaayb yi migügtjc, oy anajty mduñ ma Cristo ytung. Co jadu'n myaj'ixpicy Dios y'ayuc janch cixyjot huiniçot, chi anajty myajyeegy yi mmibijcín. Ca' mjáydigoyipy yi oybi ayuc huídibi nyajnímaayb, huídibi ayuc mbanícxyp mbayöp. <sup>7</sup> Ca' mmijpidägy yi nigoobi'ayucity huídibi ca' choobaady ma Dios. Panícxí' payöyi' Dios ytiy'ajt. <sup>8</sup> Jac'oy co n'ixpijcim Dios y'ayuc, ca'ydi co ninícx ymic'ajt nbaatím. Co yajyuçctäy jääy ñinícx, chi ñinícx ymic'ajt paady jéyi. Co n'ixpijcim nguyduuním Dios ytiy'ajt, chi tiy'ajt nbaatím nej ya naaxhuiñ ndzinaayim, etz nañ jadu'n nbaatím jadüg jugy'ajtin ma Jesús co anajty n'o'cim. <sup>9</sup> Jada tiy'ajt huídibi ti nyajnímäy, janch tudägy jada, jébi ngöbijctaayim, e nidüg nidüg jébi mibijccixy. <sup>10</sup> Paady nduuním n'ayoochuim oy pin xyca'ixaaním. Njíjp'ijxim co je Dios huídibi jugy'ijtp xyajnídzögaaním n'alma. Jéyi yajnídzögipy ajcxy y'alma huídibi mijpidaacip Dios y'ayuc.

<sup>11</sup> Yajníma' yi migügtjc huen cuydundaaygixy jada ayuc. Yaj'ixpic jada tiy'ajt. <sup>12</sup> Huen jääy ajcxy m'ayuc xymijpidaaci, oy miich mutz anäcinity. Myegipy ijxejt ma migügtjc nej jéb huaad ycapxcixy ymiydaaccixy, nej jéb huaad ytungixy, jadu'n nej jéb huaad oyjäy'ajtin tungixy, jadu'n nej jéb huaad mibijcín yajtungixy ma Dios, jadu'n nej jéb huaad huädz yhuinma'ñ miid'ajtcixy. Co jadu'n mduniçy, huin'it ajcxy mijpidägipy miich m'ayuc. <sup>13</sup> Mabaad iich anajty nicxy ma miich, capx Dios ñecy ma yi naymuçtac, capxhuäcx etz yaj'ixpic yi tiy'ajt. <sup>14</sup> Yajtun yi huij'ajt cujc'ajt huídibi Dios xymoy je taabi je mibijcpidijc mijtungmiidpi xycinixajy, e xy'ayucmoy xymic'ajtmoy ajcxy miid je Espíritu Santo ymic'ajt.

<sup>15</sup> Naybidägi yajcopijc tüg'óciy huídibi ti nyajnímäy, e niguëxiçipy mayjäyduum co ti yajxon m'ixpicy je tiy'ajt. <sup>16</sup> Nayguend'adii miich ooy ci'm, nañ jadu'n naygüend'adii ma yi Dios ytiy'ajt, ca' m'ixmach Dios y'ayuc. Co miich jada mduniçy ci'm anajty nayyajnídzögyii, nañ jadu'n anajty myajnídzooçcixy huídibi anajty ajcxy amidoor'ijtp miich m'ayuc.

## 5

### *Nej jébi huaad migügtjc m'ihuijipi mgapxhuijipi*

<sup>1</sup> Ca'p huinjijp m'oijp mij'anäctijc. Oy'amy iihuijciçy capxhuijciçy jadu'n nej jihuïy mdeedy'adyii. Nañ jadu'n yi yujcyeeçtijc iihuijciçy capxhuijciçy oy'amy jadu'n nej jihuïy mgi'mjuugy mgf'mmigüg. <sup>2</sup> Yi mij'anäctijc ajcxy töxyjäybä nañ jadu'n oy'amy m'ihuijciçy capxhuijciçy, jadu'n nej jihuïy yi' ajcxy mdaj'adyii mdzitz'adyii. Yi töxy'anäctijc ajcxy mutz'anäcnip miid'ijtcixy miid tudägyi mjot mhuinma'ñ.

<sup>3</sup> Huen yi mibijcpidijc ajcxy yajmij'adipy etz pubedipy yi töxyjädyijc ajcxy co'ögypi, huídibi janch ni ypin ycaca'ty. <sup>4</sup> Pen jim töxyjädyijc co'ögypi huídibi miid y'ung etz y'oc'ung, huen ajcxy jaty nej ytaj ñambiid yajmij'adipy, huen oybi yajhuimbidiçy miid ytaj etz ñambiid. Com yi jadu'mbi huinma'ñ Dios yjäygidacpy. <sup>5</sup> Je töxyjäy co'ögypi ca'p pin tim miidity, yi' yjijp'ijxyp co Dios ypubediib etz Dios ymibijctzooyb y'ojadajtpy jabom jabom xiim tzuum. <sup>6</sup> Je co'ogy töxyjäy huídibi tzinaayb miid mayñax xondaacìn, jadu'n Dios yajnaxyii jadu'n nej jihuïy y'ögity ytigoyity. <sup>7</sup> Yajníma' ajcxy huen cuydungixy Dios ytiy'ajt, jigix ca' jibic ajcxy yajnigapxy. <sup>8</sup> Pen ji pin huídibi yajmij'ajtp Dios, e ca' pubeda'ñ y'amigüg, pen ca' y'ung ytöxyijc yajxon ix y may'aty, ca' yi' cuyduni Dios y'ayuc ytiy'ajt. Niçi anajty yjibicity nej ti y'idiçh ca'ydi jadu'n nej huídibi ca' ymibicy.

<sup>9-10</sup> Yi töxyjäy co'ögypi ajcxy tiibi ytugi'px jimiñtii, jébi mgojayiiyi yxi ma yi lista huídibi yi mibijcpidijc ypubedambyb. Yi mibijcpidijc ypubedambyb pen tüg ñäy anajty miiddzinäy, pen oyjot oyhuinma'ñ ymiid, pen ti y'ung yajxon yajyeegy, pen ti migügtjc mi'oyjäy'aty,

pen ti may'ajt tuñ miid Dios yjäy, pen ti pa'ayooy huidibi ayoob huidibi jottigooyb, pen ti yajtüöy yajxon nej ytüy'ajtity.

<sup>11</sup> Yi co'ögy töxyjäy mutz'anäcnib ca' mgojayiiipy yxi ma yi lista huidibi yi mibijcpidijc ypubedamyb. Pen capxytumb co tuna'ñ miid Cristo ycixpi tijaty tung ma naymujectac, ycajecyity co je oybi anajty yam y'octumyb, chi nijot'ajtni yigaani, chi ytung ixmajtnip.

<sup>12</sup> Co yi mibijcpidijc ajcxy ca' jäygidaaci yi' ytung, chi jibic ñayjihuÿii co ca' cuyduñ y'ayuc nej ti ycapxytuñ miid yi Cristo Jesú. <sup>13</sup> Jadügnax ca' ytung yajcopicy, jëyi yhuidijtni jayjiin jaydijc, e ca' yi'yity, nañ jadu'n ymigüg nigapxn ni'oijiÿni, capxni miydaacni huidibi ca' y'oyity. <sup>14</sup> Ndzojcpich co yi töxyjäy co'ögy mutz anäcnib huen pijccixy, huen tzinaaygixy jugy'ajtcixy yajxon, huen ung'ijxcixy anäc'ijxcixy, huen yajxon cuend'ajtcixy yjiin ytijc, jigix ca' ajcxy nihuambediib yb ni'oijiÿib huidibi ca' Dios y'ayucixaani midohuaani. <sup>15</sup> Nijëjity töxyjäy ajcxy co'ögypi ti ixmajtzixni Dios y'ayuc ytüy'ajt, e ti ajcxy jiptyigiyigixni yi mujcu' yhuinma'ñ.

<sup>16</sup> Pen ji mibijcpidijc yeydijcp o töxyjäyb miidity y'ajuugy y'amigüg co'ögypi, yi' je' paatip ixipy may'adipy je y'ajuugy y'amigüg co'ögypi, e ca' yaj'idiipy ma yi mibijcpidijc nügixp. E jadu'n je' huaad je mibijcpidijc ajcxy pubejtcixy co'ögypi ca'p ti tim miidity.

<sup>17</sup> Yi' ajcxy huidibi nigohuajc'ajtp yi mibijcpidijc huidibi yajxon tumb capxpaady y'idiipy. Nigi ajcxy capxpaady y'idiipy huidibi Dios y'ayuc capxhuäcxip etz yaj'ixpicy.

<sup>18</sup> Jadu'n yjaybetyity ma Dios y'ayuc: "Ca' huaad huajyuub y'ajen nbidaacim ma yam ten moody trigo miiy co yajpajc'adañ yi trigo tiim." Nañ jadu'n jadüg'it yjaybetyity: "Yi huidibi tumb paatip yi' ymuju'ñ." Jadu'n jada ayuc yhuimbizimy: Yi' huidibi yaj'ixpicy Dios y'ayuc paatip huen yajmuju.

<sup>19-20</sup> Ca' mic'amy mdiydunipy pin tungmiidpi ma yi mibijcpidijc pen tügpajc huidibi xihiip. Ca' mdiydunipy pin tungmiidpi ixti cooni metz o tugiig testigo yquëxigipy pen janch ti ytundigooy. Pen ytundigooy yi huidibi nigohuajc'ajtp, capxpizim mayjäydumb jigix jacjadyii chigi'ñ pijccixy. <sup>21</sup> Jada tiy'ajt miich nyajnimaayb, Dios Cristo Jesú etz yi' y'angeles ajcxy huidibi Dios ti huin'ijxcixy ñidiy'ajt'ajtcixy co yjanchity jada ayuc. Co mbanicxip jada tiy'ajt, ca' huin'ixpety mdiydunip mdzaachytunip mibijcpidijc.

<sup>22</sup> Ca' mic'amy mginiixajipy co myajtungbiga'nip jääy huidibi ca' m'ixy'adyii. Ycajecyity ypocytunipy, e tú'ciy mbocycähuaangixy miich miid yi'. Miich nayguend'adii jigix ca' mbocycähuipy.

<sup>23</sup> Miich Timoteo, pen pijcp mjot, tzoy'adii hueen vino, com jac'oy yi' ca'ydi co m'ügipy huädz nii.

<sup>24</sup> Jadyii jääy huidibi jibic-huinma'ñ miid yajnejhuiÿipy yi' ajcxy yjibic-huinma'ñ ma anajty ca'nii yajtiydungixy. Jacjadyii jääy ca' yajnejhuiÿ yjibic-huinma'ñ ixti cooni yajtiydungixy. <sup>25</sup> Nañ jadu'n jadyii jääy yajnejhuiÿip co oyjäy'ajtin anajty ti tungixy, jacjadyii jääy ca' mic'amy yajnejhuiÿipy co oyjäy'ajtin ti tungixy. Yi oyjäy'ajtin ca'p yi' yhui'mipy coyüch.

## 6

<sup>1</sup> Tüg'óciy tumbidijc huidibi ajcxy mibijcp huidibi ajcxy ijtp cojuyii codoogii, huen yajxon yajmij'ajtcixy yhuindzin. Pen ca' jadu'n tungixy, chi je huingjäydijc jibic nigapxaani ni'oijiÿuaani yi Dios etz yi' ytüy'ajt. <sup>2</sup> Pen yi tumbi miid yhuindzin huidibi yajmij'ajtp Dios, ca' y'oyity co nixigipy yajxigipy yhuindzin. Huen ajcxy nigi yajxon yajmij'ajtcixy, com hue' je' Dios yjäy. Yi huidibi nihuindzin'ajt ypadamyb je oybi huidibi je' ytumbi ytung'ajtpy. Jada tiy'ajt yaj'ixpicy etz capxhuäcx.

### *Jotcujc'ajtin nbaatim ma Dios ytüy'ajt*

<sup>3-4</sup> Pen ji pin huingbi tiy'ajt yaj'ixpicy huidibi ca' ñaybadyii miid je Huindzin Jesucristo y'ayuc ytüy'ajt, e ni ycanaybadyii miid je tiy'ajt huidibi iich ajt nmijpidaacim, hue' jada

nej tūg jāy huidibī amij agixip huidibī ca' ni ti nejhuīy. Chachnijot'aty tzip capx, e jadu'n yhuimbidzimy jada tzip capxy co migüg ca' yaj'oy'ixy, chi ñaymidziptzoongixy nihuambejtcixy etz jibic nigapxcixy ymigügtijc. <sup>5</sup> Yí jadu'mbi jāy huidibī ca' mijpidägy Dios ytiy'ajt cojpy ymacxpy tzip capxy huidibī ca' ycixy ytigoy. Yhuinma'ñydigoy ajcxy, ca' huinjihuiygixy tiy'ajt. Hue' ajcxy ya'ixpicy Dios y'ayuc miid co ycomeen'adaangixy. Puhuäctuut miich jadu'mbi jāy ajcxy. <sup>6</sup> Co Dios y'ayuc ytiy'ajt nguydunim, huin'it jotcujc ndzinaayim, etz nbaatim oy'ajt mijpi. <sup>7</sup> Ni ti iich ajt ya naaxhuiñ ca' ti nmimiinim co nma'xung'ajtim, nañ ni ti ngaminicxim co n'o'cim. <sup>8</sup> Pen nmiiid'ajtim caayin uucin huit tucxy, jebi njotcujc'ajtim miid yi'yi. <sup>9</sup> Je' ajcxy huidibī ooy nijot'aty comeen'adii, hue' je' ajcxy jibic tumb ajcxy ycāhua'ñ. Je' ajcxy chachtunamyb huidibī ca' oyhuinma'ñity, huidibī nayjotmayduunip. Ayo'n ajcxy ypadamyb, tigoyamb ajcxy y'alma. <sup>10</sup> Yí meeñy'adzojcin yi'je' yí jibic-huinma'ñ cop'ajtip. Miid yi' meeñy'adzojcin may yi' jāy huidibī jāydigoy Dios ytiy'ajt. Hue' je' ajcxy nayjotmayduunip.

### *Timoteo, tiyudägy mdzinähuiipy miich*

<sup>11</sup> Timoteo, Dios yjāy, cōguëg yi' jāy huidibī miid yi' jadu'mbi jibic-huinma'ñ. Tiyudägy mdzinähuiipy, cuyduni Dios y'ayuc ycötujcin, mijpidäg Dios y'ayuc ytiy'ajt, tun oyjäy'ajtin, mihuindina' yi tung, miid'at mjot mhuinma'ñ yung naxy. <sup>12</sup> Mic mjot mhuinma'ñ pidäg ma Dios ytiy'ajt, ca' mjotmetzcii. Tun jadu'n nej jāy huidibī nayboyicquípxigixy naymic'íxigixy. Nijot'at ciixyjot huinjot yi' jugy'ajtin huidibī m'alma ypadamyb ma Dios. Dios xyajnibicy jigix mgapxhuácxip jada tiy'ajt. Ti' miich mgapxypidzimy nej mmibicy mayjäyjoty. <sup>13</sup> Dios je huidibī yajjugy'ajttaayb tūg'óciy, yi' nidiy'ajt'aty co ooy ycopicyity jada ayuc jadu'n nej cham nyajniamaayb. Nañ jadu'n je Cristo JesúS je huidibī tiy'ajt capxypidzim ma Poncio Pilato ñidiy'ajt'ajt co oy ycopicyity jada ayuc jadu'n nej cham nyajniamaayb. <sup>14</sup> Copicy cuydun jada ayuc ane'min. Huädz mguydundähuiipy, huädz myaj'ixpigipy je tiy'ajt jigix ca' pin jibic ni'oñihuiipy Dios ytiy'ajt. Jادu'n mdunipy ixti cooni iich ajt nHuindzin Cristo JesúS ñayguëxigiiyb ya naaxhuiñ jadüg'oc. <sup>15</sup> Dios yajniguëxigamyb Cristo JesúS mina anajty je tiempo yhuaad'aty. Dios je' je mij'anembi, je mijpi rey, etz je mijpi huindzin. Yí' je' je Huindzin Dios huidibī ane'mdaayb. <sup>16</sup> Yí' je' tūgpajc je jugy'ajt cop ymiiid. Yí' ijtp ma je tiicxin je jajin huidibī ca' pin huaad ninej mihuingoñ. Janch ni tūg jāy ti ca' ixy, e ni ca'ixa'ñ. Yí' je' cömay'idiipy etz yi' ane'mdaayb tūg'óciy. Amén. Jادu'n jada.

<sup>17</sup> Yí comeen'ydijc huidibī jadachambi tiempo tzinaayb jugy'ajt, ni'ma' miich yi' ajcxy co ca' huaad amij agix ñayjihuiygixy, ni ca' nigi adzojccixy anaxy yi meeñ huidibī jadu'ñyi tigoydaayb. Huen ajcxy mijpidägy yi' Dios huidibī xymooyim tūg'óciy mijmay mijcajee jigix njotcujc'ajtim. <sup>18</sup> Huen yi' comeen'ydijc oybi tungixy, jigix ajcxy cömay ypidzimipy co oyjäy'ajtin tungixy. Huen ajcxy pa'ayoogixy ymigügtijc huidibī ca' ti miidity miid oyjot oyhuinma'ñ. <sup>19</sup> Co ajcxy jadu'n tungixpy, chi padaangixy je oybi huidibī miimb gidaacp. Ypadamyb ajcxy je jugy'ajtin huinixiibi.

### *Timoteo, mijpidäg jada tiy'ajt*

<sup>20</sup> Timoteo, mijpidäg jada ixpijcín huidibī ti myajnibic'aty. Ca' mmijpidägipy yi nigoobi y'ayucity, yi huidibī ca' Dios huindzigiy. Ca' mmijpidägipy yi' jāy huidibī ajcxy naybidaacip jadu'n nej jihuīy ooy ycohuinma'ñity, e ca' yjanchity, huidibī midzip'ajtp Dios ytiy'ajt.

<sup>21</sup> Jادu'n nej nije' ajcxy panicxcixy jada ca'pi ytiy'ajtity, e jadu'ñi ñitigoy.

Huen Dios je oy'ajtin tuñ miid miich. Amén. Jادu'n jada.

## 2 TIMOTEO

# Yi M̄metzp̄i Necy Hūdib̄i San Pablo Yajniguejx Timoteo

<sup>1</sup> Iich Pablo, Dios ti xyajnib̄icyich huen Cristo Jesús xy'apóstol'adyijich. Yi' ti xyquexyich co yi' y'ayuc ngapxhuäcxibich. Dios ti yajhuinhuan̄ygixy yi jäy co pin mijpidägipy Cristo Jesús yajjugypigipy co anajty ti y'ögy. <sup>2</sup> Ooy iich miich ndzocy njihuüy nej ngi'm'ung'adyii. Dios Teedy etz iich ait nHuindzin Cristo Jesús huen tuñ oy'ajt may'ajt miid miich, huen xypa'ayoo, huen xyyajjotcugiy.

### *Pablo jotcujc co Timoteo ti mijpidäg y'ayuc*

<sup>3</sup> Nyajnajxypich Dioscojuyip ma Dios co miich ti mmijpidäg yi' y'ayuc. Nmib̄ijctzooybich Dios miid miich ycixpi jabom jabom x̄im tzuum. Janch cixyjot huinijot nyajmij'atyich Dios, paady ooy oy nayjihuüyijich. Nañ jadu'n n'ap ndeedy jecy'ajty janch cixyjot janch huinijot yajmij'ajty Dios. <sup>4</sup> Ooy miich nicxy njaco'ixihua'ñ jigix njotcugihuibich. Ooy njäymejtzcoodyijich nej miich mjiy myaax miid iich ycixpi je taabi j̄im ndzooñich. <sup>5</sup> Njäymejtzpich jadu'n nej miich mmijpidägy yi Dios janch cixyjot huinijot co xymiid'ityich. Nañ njäymejtzpich co jayijp mnambiid Loida etz yi mdaj Eunice mijpidacy Dios janch cixyjot huinijot. Minambich co chambaad miich mmijpidägy Dios janch cixyjot huinijot.

<sup>6</sup> Jada nyajjäymejtzcootpy: Nijot'at yi mic'ajtin hūdibi Dios ti xymöy, je taab anajty Dios ytung mn̄imadzaani co ngi'nixajy, jigix Dios ytung jacyajxon mduunipy. <sup>7</sup> Dios ca' xyajhuindzigi'aty, hue' xyajjotmic'ajtp. Miid Dios ymic'ajt jēb mnaychójicigixy mnayjihuüyigixy, jēb oyjot oyhuinma'ñ myajtuungixy. <sup>8</sup> Paady ca' mmidzöyduniiby iich ait nHuindzin Cristo Jesús ytiy'ajt. E nañ ca' xymidzöyduniibich co ti nbujxtijc iñäyich miid iich ait nHuindzin Cristo Jesús ytiy'ajt ycixpi. Mecxtuc yi ayo'n yi tzaachhypi hūdibi myajnjxpy co mgapxhuäcxy yi Cristo Jesús ytiy'ajt. Dios xyajjotmicpigipy. <sup>9</sup> Canan paady ti xyajniidoocim n'alma co ait ndzach'oyjäity. Com Dios jadu'n ti yajnihuinmayi tuna'ñ oy'ajtin miid iich ait ycixpi co quejxy Cristo Jesús ya naaxhuiñ. Dios jayijp ti huinmay co quexa'ñ je Cristo Jesús ca'ni anajty pin ya naaxhuiñ. <sup>10</sup> Dios ti cham jada oy'ajtin yajniguëxiy co yaj'ixya ya naaxhuiñ iich ait nnihuambi nyajnidzoocpi, je Cristo Jesús, hūdibi ti yajcödigoy yi o'cin. E ti yajnejhuüy yi jäy miid yi' ytiy'ajt nej jēb huaad ndzinaayim huinixi ma yi Dios y'it oybi.

<sup>11</sup> Dios ti xyajnib̄icyich co y'ayuc ngapxhuäcxic, etz xy'apóstol'adyijich jigix nyaj'ixpipyich yi hūdibi ajcxy ca' yjudiojäity. <sup>12</sup> Paady ycixpi tzaachhypi nbaadyich. Per ca' ndzo'yduñich, com iich nejhuiiby pin nmijpidacpyich, nejhuiibich co yi' ymiid cötujcın etz mic'ajt jēb xycuend'adipyich, ixti huin'it x̄im minaa Cristo Jesús tiyeduna'ñ yi naaxhuiñjäy.

<sup>13</sup> Mijpidäg je tiy'ajt tiyedädägypi hūdibi ti nyaj'ixpicy, jada je' tiy'ajt ijxpejt nej jēb mbanicxy mbayöy. Yajmij'at Cristo Jesús, ca' m'ixmajtzi yi' ytiy'ajt, mdunipy oyjäy'ajtin jadu'n nej yi' tzoc. <sup>14</sup> Mihuindina' yi oybi ayuc tiy'ajt hūdibi ti nyaj'ixpicy. Huen je Espíritu Santo hūdibi miich miid jotjoty huinma'nyjoty xypubedipy xypudigihuipy.

<sup>15</sup> Ti jada' mnejhuüy co tüg'óciyi mib̄ijcpidic j̄im Asia naaxjot ti ixmach je tiy'ajt jadu'n nej ti nyaj'ixpicyich. Yi Figelo etz Hermógenes etz jacjadyii jadu'n ajcxy ti yadiitczcixy. <sup>16</sup> Yi Huindzin Jesús yi' pa'ayooihuipy yi Onesífero yjuugy ymigüg, com ooy iich mij xypa'ayoojyich etz xypubejtyich, ca' xymidzo'ydunyijich co nmach'iñäyich. <sup>17</sup> Co Onesífero oyja'ty ya Roma, chi mictägy xy'ixtaayich coon xypatyich. <sup>18</sup> Huen yi Huindzin Dios ypa'ayooihuigy Onesífero co anajty Cristo Jesús tiyeduna'ñ naaxhuiñjäy. Huädz miich mnejhuüy nej yi Onesífero xypubejtyich j̄im Efeso.

## 2

*Huen Cristo Jesús may'ajt tunipy miid miich Timoteo*

<sup>1</sup> Miich Timoteo, jadu'n njihuüy nej ngi'm'ung ngi'm'anäg. Huen Cristo Jesús may'ajt tunipy ma miich, huen xyajjotmícpigipy. <sup>2</sup> Miich ti mmidoy may'ayuc tiy'ajt huidibi ti nyaj'ixpicy. Jada ayuc mayjäy midoy e jëb ajcxy nidiy'ajt'ajtcixy. Jada tiy'ajt miich mgapxnaxipy mgapxhuäcxipy ma jacjadyii yeydijctjc huidibi oyhuinmañ ymiid, jigix yi' ajcxy nañ jadu'n capxnaxipy ma jacjadyii jäy.

<sup>3</sup> Miich mímädäg yi ayo'n yi tzaachhypi huidibi mminajxyp myajnajxyp, jadu'n nej tüg Cristo Jesús ysoldado huidibi oy tumb. <sup>4</sup> Yi soldado huidibi soldad'ajtp ca' huaad huingibi tung nicxy tuñ, jigix je' yjotcujc'adipy piñ anajty ti ypidägyii soldado, nañ jadu'n miich adügijip Dios ytung mdunipy. <sup>5</sup> Piñ jääy nayboyicquipxip ca' yi' premio padañ, oy ti yjamadägy, pen ca' cuyduñ yi tiy'ajt. Nañ tzocy co miich mguydunipy yi tiy'ajt. <sup>6</sup> Je jääy huidibi tumb ma ycam ytu'je' jayijp huidib huen yajpidig yiy ujtztiim huidibi ti yity. Nañ jadu'n miich co Dios ytung mduunip mbaadip yi oy'ajtin. <sup>7</sup> Yajxon mhuinmayipy huidibi nyajnimaayb, yi Huindzin Cristo Jesús xyajnejhuiydähuipy tüg'ociy je' ytiy'ajt.

<sup>8</sup> Jäymetz jadu'n nej Jesucristo, yi David y'ap y'oc, y'o'cy, chi Dios yajjugypijcy jadügtec. Jada je' je ayuc tiy'ajt oybi huidibi nnajtzcapxiybich. <sup>9</sup> Miid yi' yciipi n'ayooyich etz tzaachhypi nyajnajxyich. Nbujxtjc iñäyich jadu'n nej jihuüy njibicjäyich. Oy njanjxtjc iñäyich ca' ñejity, Dios y'ayuc ca' yi' mach y'ity, yajcapxhuäcx'adiitzp nügi. <sup>10</sup> Paady iich tüg'ociy jada tzaachhypi ngöbijctäy nmecxtujctäy, jigix jëbi je jääy ajcxy huidibi Dios ti yhuin'ixigixy chinähuiipy ajcxy huinixii ma yi' y'it oybi, Cristo Jesús yajnidzögib yi' ajcxy y'alma.

<sup>11</sup> Tiy'ajt jada ayuc:

Pen ti iich ajt n'o'cim miid Cristo yciipi, yi' miid ndzinaayim tzajpjoty.

<sup>12</sup> Pen nyajnajxim tzaachhypi ayo'n miid Jesús yciipi, nañ quipxyi miid yi' n'ane'maanim.

Pen ca' ya Jesús y'ayuc ngöbijcim, nañ ca' jiib tzajpjoty xycöbigaanim.

<sup>13</sup> Oy iich ajt nyajmij'ajtim Cristo Jesús o ngayajmij'ajtim, Dios ycuylundaayb yi' y'ayuc.  
Com ca' huaad yci'm ayuc yajxig.

*Naybidägi cixyjot huinijot ma Dios ytiy'ajt*

<sup>14</sup> Yajjäymejtzcood yi mibijcpidijc jada tiy'ajt huidibi ti nyajnimäy. Ni'ma' je jääy ajcxy co je Huindzin Dios ca' oy'ixy tzip capxy ayuc huidibi ca' choobaady. Miid yi tzip capxy ca' ni ti oybi nbaatim, jëyi yajhuinmañydigoy huidibi amidoor'ijtp. <sup>15</sup> Naybidägi cixyjot huinijot ma Dios y'ayuc ytiy'ajt, nej jëb huaad cömay mbidzimy ma Dios, jadu'n nej Dios ytumbi huidibi ca' ni ti midzöydunyii, huidibi Dios y'ayuc ytiy'ajt yajxon yajhuinjihuuyaayb ymigügtijc. <sup>16</sup> Ca' mgöbigipy yi ayuc huidibi ca' ytiy'ajtity, yi nigoob ayuc huidibi yajtüyöp mayjäy ajcxy, yi tiy'ajt huidibi ca' Dios ytiy'ajt'adyii. <sup>17</sup> Yi huidibi ajcxy y'ayuc ca' ytiy'ajtity yajhuinmañydigooyb ymigügtijc. Yi ajcxy miid jibic ayuc yajhuinmañydigoy yi mayjäy ajcxy, jadu'n nej pützpa'm huidibi ninicx jicxp oñydägy. Jadu'n nej ti yjaty miid Hemeneo etz Fileto co ajcxy yhuinmañydigoooy. <sup>18</sup> Yi' ajcxy anajty Dios y'ayuc cuyduuni, chi oyhuinmañydigoooy. Chi ajcxy ymináangixni co je tiibti y'occixni, ti ajcxy je' yjugypicy, e jadu'n ajcxy yajhuinmañydigoy nijejity jäy. <sup>19</sup> Huidibi Dios ti cojy ti macxy, niminaxii ycacixy ycatigooy, com yi' ytiy'ajt ijtp yi' huinixii. Tiy'ajt jada co yi Huindzin Dios y'ijxcajpy piñjaty yjäy'ajtpy. Tüg'ociy piñ miipidacp yi nHuindzin Jesucristo y'ayuc, huen jibic-huinmañ yi jibic-tung.

<sup>20</sup> Ma tüg mij comeeñydiyc jím oori taasi, oori texy, etz oori cuchara, etz tijaty oyjatypi. Nañ ymiid jím naax taasi, naax texy, quipy cuchara etz jactijaty ca'p y'oyjatyity. Yajtuñ yi oori taasi etz oori texy ma tügi caayin uucin oybi. Yajtuñ yi naax taasi etz naax texy oyñiminaa. <sup>21</sup> Jadu'n yi' piñ jääy jibic-huinmañ ixmajtzp etz tuñ oyhuinmañ, jadu'n

yí' nej oorí taasi oorí texy. Cömay'idiip yí' ma yí Dios. Huädz yí' yjot yhuinma'ñ, jébi nHuindzin'ajtím Dios yajtunipy ma tüt'óciy oybi tung.

<sup>22</sup> Ixmatz miich yí yujcyec'anág ajcxy yjibic-huinma'ñ. Tudägy mdzinähuiipy. Yajmij'ajtcix Dios cixyjot huiniçot. Mduniçot oyjäy'ajtin. Ixmatz yí tzip. M'ojadadipy yí Huindzin Dios miid oyjot oyhuinma'ñ. <sup>23</sup> Ixmatz yí nigoobi'ayucity yí loci huinma'ñ, ca' yí' y'oity. Mnejhuiiyb co yí nigoobi'ayuucity tzipcojp capxycopj yí'. <sup>24</sup> Yí Huindzin Dios ca' yí' tzocy co yí' ytumbidijc nicxy tzip capxy yajtzondägy. Hue' janchtiy tzocy huen jäy'ajtcixy yung naxy miid tüt'óciy jäy etz pe'cy y'idiip yí' yajixpijcin. Nañ chojcpo co mimecxtugipy ymigügtijc ajcxy. <sup>25</sup> Miich miid yung naxy mjot mhuinma'ñ capxhuij je jäy huidibi midzip'ajtp je tiy'ajt. Ycadimjecity co Dios ytiy'ajt nijothuimbíjtcixipy, e nejhuiiygixyipy je tiy'ajt oybi. <sup>26</sup> Co anajty ajcxy ti ymejtzcixy yhuinma'ñ, chi ajcxy ycögüegiiyb je mujcu' huidibi ajcxy ycapxymidooyb ma anajty ymild'ajtcixy ciçoty etz ycapxymidoogixpy yí Dios.

### 3

#### *Jäy jotmay miid y'idaangixy*

<sup>1</sup> Miich mnejhuiiyb ma je xii tiempo anajty ycixaani jadaanip ayo'n, je jäy ajcxy jotmay miid y'idaangixy. <sup>2</sup> Ji adiip yäy huidibi adzojcp, huidibi amij agix nayjihuiiyip, jäy huidibi ameeñ, jäy huidibi ci'm naygomayiib, huidibi oyñinej capxtigooyb ma Dios, jäy huidibi ca' capxymidohua'ñ ytaj yteedy, jäy huidibi ni ti ca' jäygidäga'ñ, jäy huidibi ca' yajmay'aty Dios. <sup>3</sup> Co anajty tiempo ycixaani, ji adiip yäy huidibi ca' ymigüg ixa'ñ tzoga'ñ, jäy huidibi ca' pa'ayo'n miidity, jäy huidibi ymigüg nihuambejtp, jäy huidibi oy ahua'nity, jäy huidibi midzip'ajtp yí oybi. <sup>4</sup> Ji adiip yäy huidibi ymigüg agojix midundigooyb, jäy huidibi ytunamyb ti ytunamyb, ca' ajcxy tuñ cuendi capxhuijin, jäy huidibi amij agix nayjihuiiyip, huidibi tzachnijot'ajtcixy mayñaxy xondaacin, e ca' cuyduna'ñ Dios ytiy'ajt. <sup>5</sup> Ji adiip yäy huidibi naybidáacigixp jadu'n nej jihuüy ajcxy mijpiadaaccixp Dios ytiy'ajt e ca' yjanchity. Chi ma ajcxy chınaayin ma ajcxy yjugy'ajtin niguëxiçp co ca' tiy'ajt yajtuñ. Cöguëg yí jadu'mbi jäy. <sup>6</sup> Ma yí jadu'mbi jäy ajcxy jim chooñity huidibi coyöyiib conaxiib ma je töxyjäy huidibi ca' ytudägity, huidibi oy ypcocyäyity, huidibi jibic-huinma'ñ nijot'ajtp. <sup>7</sup> Yí jadu'mbi töxyjäy ajcxy panicxp payöyp canaagnax huinma'ñ, e niminaa ajcxy cahuinjihuüyipy yí Dios ytiy'ajt. <sup>8</sup> Jadu'n nej Janes etz Jambres midziptzooñ je Moisés, yí jadu'mbi yeydijc ajcxy nañ jadu'n midziptzoonip yí tiy'ajt. Jibicjot jibic-huinma'ñ ajcxy ymild. Naybidägiib ajcxy jadu'n nej jihuüy cuydungixy yí tiy'ajt, e ca' cuydungixy. <sup>9</sup> Ca' ajcxy mimadägipy nej huin'hiñipy Dios yjäy. Niguëxiçipy yí ajcxy yjibic-huinma'ñ jadu'n nej Janes etz Jambres yjajty.

#### *Tüt'óciy Dios ñecy Dios ci'm ti huinma'ñymöy je huidibi jaay*

<sup>10</sup> Miich ti mhuinjihuüydäy nej iich ti nyaj'ixpicy Dios y'ayuc nej njäy'atyich, nej nhuinma'ñ nduuñich, nej Dios nmijpidägých cixyjot huiniçot, nej iich jäy nmimecxtucyich, nej oyjäy'ajtin nduuñich, nej ti nmihuindinäyich Dios ytung. <sup>11</sup> Miich m'ijxyp mnejhuiiyb nej ti nyaj'ixhuidityich nej ti nyajpahuidityich, miich mnejhuiiyb je ayo'n je tzaachhypi huidibi ti nminaxyich ti nyajnaxyich jim Antioquia, jim Iconio, etz jim Listra. Jadu'ñibaad yí ayo'n tiibí nbaadyich Dios ti xyñihua'ñ ti xycohua'ñich. <sup>12</sup> Huen piñ huidibi yajxon cuydumb Dios ycapxy y'ayuc jadu'n nej Cristo Jesús ti xyyaj'ixpicyich, nañ tim jadu'n ajcxy yaj'ixhuididipy yajpahuididipy. <sup>13</sup> Yí jibic jäydiçc huidibi naybidáacigixp jadu'n nej jihuüy cuydungixy yí tiy'ajt, e ca' yjanchity, niçi jibic y'iididzaangixy. Huin'hiñaangixy ymigügtijc ajcxy, e ñayhuin'hiñaanigixy ci'm.

<sup>14</sup> Miich Timoteo, ixmatz yí jadu'mbi jäy ajcxy etz panicx yí tiibí m'ixpicy, yí tiibí myajnibic'aty. Mnejhuiiyb co iich ti nyaj'ixpicyich je tiy'ajt. <sup>15</sup> Com miich pi'cní mutzni

tí mjaty tí mnejhuüy yí Dios ñecy. Jada necy tí xyajnejhuüy nej huaad mijpidägy yí Cristo Jesú, e nígi jadu'n jéb huaad yí m'alma nüdzooocin paady. <sup>16</sup> Tüg'óciy Dios ñecy Dios ci'm tí huinma'ñymöy je huidibi jaay. Paady jébi nyajtuunim co jää nyajni'ixiyyim nyaj'ixpijcim. Jéb nyajtuunim co njipcogapxiyim huidibi ca' ytiy'ajtity, etz co n'ihiijim ngapxhuijim. Jéb nyajtuunim co nyaj'ixpijcim nej jéb huaad tiiy'ajt nbanicxim, <sup>17</sup> jigix yí jää ajcxy huidibi mijpidacp Dios ytiy'ajt, jéb ni'ixi' y'idipy, tunipy tüg'óciy oybi huinma'ñ oybi tung.

#### 4

<sup>1</sup> Ooy ycopicyity mido'mbic jada ayuc jadu'n nej cham iich miich nijayiy. Dios etz iich ajt nHuindzin Cristo Jesú tiy'ajt yejc co copicy jada ayuc. Cristo Jesú ytiydunamyb yí jää ajcxy juugypi etz yí jää ajcxy tiihibi y'o'ccixy, e chi yajjugypigipy jadüg'oc ajcxy. Yí yajtiydunamb ajcxy co anajty ymiñ ya naaxhuiñ pidäga'ñ y'anemín. <sup>2</sup> Nyajnibijcpo mgapxhuäcxip Dios y'ayuc ytiy'ajt hueñtimyminaajity, oy pin midoohua'ñ o camidoohua'ñ. Copicy co mijipcogapxihiipy huidibi ca' ytiy'ajtity, capxhuij pin yinjaty huenjaty camadacp, iihuij capxhuij yí jää ajcxy miid Dios y'ayuc ytiy'ajt. Mímectxtuc etz yaj'ixpic yí jää ajcxy. <sup>3</sup> Minip je xii je tiempo ma jää ajcxy ca' cöbiga'ni oybi tiy'ajt. Nijejity miid yci'mdzojcin miid yci'm-huinma'ñ ixtähuip ajcxy yhuindzin huidibi yaj'ixpigib nej ajcxy jäygidägy, oy ca' ytiy'ajtity. <sup>4</sup> Chi ajcxy anajty jijphuäctúutcixni camidoohuáangixni je Dios y'ayuc ytiy'ajt. Mijpidaacni anajty ajcxy nígi yí nigoobi'ayucity. <sup>5</sup> Miich huijy ycujc m'idipy. Mecxtujcta' nej jää ajcxy xy'ixhuidity xypahuidity. Yajníma' jää ajcxy Dios ytiy'ajt, jéb ajcxy mijpidägipy etz jothuimbidiy ajcxy Dios. Yaj'ixpic Dios y'ayuc ytiy'ajt nej ypadyii.

<sup>6</sup> Jadu'n miich cham njacnímäy, je' co tí yhuaad'ajtni je tiempo minaa ndzonaanich ya naaxhuiñ xyaj'ögaamich jää, tí nayxoxyijiçh naydogyijiçh miid Cristo Jesú yci'xpi. <sup>7</sup> Tí iich ooy mic nmihuindinäy Dios y'ayuccapxhuäcxii ma anajty ypadyi. Tí nyajciixy nyajmayich je tung huidibi anajty xypatpich. Ooy tí nyajmij'atyich Cristo Jesú, ni ca' tí n'ixmajchich yí' y'ayuc ytiy'ajt. <sup>8</sup> Cham njip'ijxypich co Cristo Jesú je tiydumpi tudägipy xycömayipyich jiiby tzajpjoty, miid co tiyduhägy tí ndzinäyich tí njugy'atyich.

#### *Pablo pijctzoy may'ajt ma Timoteo co tzojc yminipy ma yi'*

<sup>9</sup> Tun may'ajt tzojc yminipy ma iich. <sup>10</sup> Yi Demas tí iich yam xycögueecni co yjactzocp yí mayñax xondaacin ya naaxhuiñ. Hue' tí ñicxy jím Tesalónica. Crescente nañ hue' tí ñicxni Galacia. Yí Tito tí ñicxy Dalmacia. <sup>11</sup> Jéyi naydügpajc Lucas yam miid iich. Co mminipy, miidminipy Marcos, com ooy tí xychachpubetyich ma Dios ytung. <sup>12</sup> Yi Tíquico tí nguexyich jím Efeso. <sup>13</sup> Je jocxhuit huidibi nyajhui'miiyich jím Troas ma Carpo ytijc miminipy. Nañ jadu'n mimindähuiipy je necy. Je' ooy ytimycopicyity yí pergamo necy.

<sup>14</sup> Alejandro je ca'tzpi tí yi' ooy mij xymidundigooyich. Yí nhuindzin'ajtim Dios paatip nej yajmidzogyii. <sup>15</sup> Naygüend'adii ca' miich yí' mmijyöybedipy, com ooy mic tí jijpcogapxiy Dios y'ayuc huidibi iich ajcxy nyaj'ixpijcyp.

<sup>16</sup> Co yi' oga'n xyxiyich ma je mij tungmíidpi, naydüg ayuc nmihuindinaayich. Nipin xycapubejtyich, nígi ajcxy xycögueectaayich. Huen Dios ocmeecxy nej ajcxy tí y'idiitzcixy. <sup>17</sup> Ca' y'ocnejity Dios tí xypubetyich tí xypudigiyich. Dios tí xyyajjotmicpicyich, jigix ngapxhuäcxthuibich ytiy'ajt ma tüg'óciy jää. Jéb tüg'óciy jää huidibi ca' yjudiojäity huen mido'mbijctaaygixy Dios ytiy'ajt. Dios tí xyñihua'ñich tí xycohua'ñich ma yí o'cin. <sup>18</sup> Yi Huindzin Dios yí' xyñihua'ñ xycohua'ñibich ma tüg'óciy jää huidibi ajcxy jibic-huinma'ñ miid. Yí'xycuend'adipich, ca' ni tí xyjadipyich, cooni anajty njädyich jiiby tzajpjoty ma y'anemy. ¡Huen Dios cömay idipy janch huinxii huinitiempo!

#### *Pablo ymigügtjc capxpoocxin yajniguexy*

<sup>19</sup> Yajnax iich ngapxpoocxin ma yí Prisca etz ma Aquila etz ma Onesífero yjuugy ymigüg. <sup>20</sup> Erasto tí je' yhu'my jím Corinto. Je Trófimo com pijcip anajty, iich je' n'ixmajch

jim Mileto. <sup>21</sup> Tzojc mjatyminipy ma ca'ni tiichpy ymiini. Yquejxyp ajcxy capxpoocxin ma miich, je Eubulo, je Pudente, je Lino, je Claudia etz jacjadyii migügtijc.

<sup>22</sup> Huen je Huindzin Cristo Jesús xypubedipy xypudigihuipy. Huen Dios tuñ may'ajt miid miich ajcxy. Amén. Jadu'n ngapxcíxyich.

## TITO Yí Necy Huidibí San Pablo Yajniguejx Tito

<sup>1</sup> Hich Pablo, Dios jada miid nduuñich, Jesucristo xy'apóstol'ajtpich. Yí' ti xyquexyich ma yi jay ajcxy huidibí Dios ti yhuin'ixyii, jigix ajcxy mibigipy yi' ytiy'ajt. Nañ nyajnímáhuibich nej jeb ajcxy cuyduuni Dios ytiy'ajt. <sup>2</sup> Jadu'n nduuñich jigix co anajty y'occixy, chi jadüg'oc yjugpíccixipy e tzináaygixipy huinixii. Dios yajhuinhuaníy je jay ajcxy je jugy'ajtin huinixibí, ca'ní anajty naaxhuiñybí chondägy. Jada tiy'ajt jeb nmijpidaacim com Dios ca' yi' y'aníidägy. <sup>3</sup> Jada jugy'ajtin huidibí ijtp huinixii, Dios ti yajnejhuíy je jay ajcxy cham co je tiempo ti yhuaad'ajtni, miid yi' y'ayuc huidibí ngapxhuäcxibich. Je Dios huidibí xyajnídzooocim iich ajt n'alma ti xyajníbicyich co yi' y'ayuc ngapxhuäcxpyich. <sup>4</sup> Miich Tito, cham nijayíy jadu'n nej jihuíy nijayíyich ngí'm'ung. Com tú'ciy nmij'ijxiám nmijpidaacim Dios. Huen Dios iich ajt nDeedy tzajpjotpy etz Cristo Jesúś iich ajt nihuambi yajzoocpi tuñ may'ajt oy'ajt miid miich, huen xypa'ayooy etz xyajjotcujc'adipy.

### *Myajníbígípy yéydíjc huidibí jéb nigohuajc'aty ymígügtíjc*

<sup>5</sup> Paady iich miich jím Creta ñaaxjot nyajhuímy, jigix mjacyajníxíhuípy je migügtijc jadu'n nej iich ca' ti nyajni'ixiydäyich ajcxy. Tügpi cajp nidüg nidüg myajníbígípy yéydíjctijc huidibí nigop'adiib nigohuajc'adiib yi mibijcpidijc, jadu'n nej ti nyajnímáy. <sup>6</sup> Yí' myajníbígípy yi huidibí ca' ti tundigoy; huidibí tüg töxyjäy miid, ca'p ycanaagity; huidibí y'ung ajcxy ca' nijot'aty mayñaax tzinaayin; huidibí y'ung ajcxy ycapxymidooyb. <sup>7</sup> Copicy huidibí nigohuajc'adamb yi mibijcpidijc huen jay'aty tiyudädägy, ca' huaad ti tundigoy; huen yajxon cuend'adipy huidibí Dios yje'ajtpy; jay huidibí ca' ycöjuuñity; huidibí ca' yhuindzipity; huidibí ca' y'amügity; huidibí ca' chip'ixtäy; huidibí ca' y'adzocy. <sup>8</sup> Yí' jébi myajníbígípy huidibí oyjäy'ajtin tuñ miid hueñytimpinity; huidibí ooy y'amigügity; huidibí huijycujc; huidibí tiyudädägy yhuinma'ñ; huidibí huindzigiib Dios; huidibí ci'm yajxon naygüend'ajtip. <sup>9</sup> Huen cixyjot huinijot naybidáacigixy ma je ayuc tiy'ajt huidibí ti xpíjccixy, jigix jébi ajcxy jot'amíjmöhüípy jacjadyii jay ajcxy miid tiy'ajt janchypi, e capxjotcidägípy ajcxy je piñ ajcxy ca'ixa'ñ Dios y'ayuc.

<sup>10</sup> Com ji may judíojäy huidibi ca' ycapxymidoogixy, huidibi nigoobi tijaty ayuc tzachnimiydacp; huidibi ajcxy huin'ímb ymígügtijc, jadu'n nej yi' ajcxy huidibi minamb co copicy tüg'óciy mibijcpí huen yajtiy'ajtiy ymang ajcxy, jadu'n nej judíojäy tungixy. <sup>11</sup> Copicy co mgapx'adugípy yi' ajcxy huidibi ymígügtijc yajco'iníiyb tüg jíin tüg tijc; huidibi ajcxy yaj'ixpíjcp mujuy; huidibi ca' tiy'ajt yaj'ixpíjccixy.

<sup>12</sup> Nidüg yi' ajcxy cohuinma'ñybí nigapxy ymígügtijc ymina'ñ co yi Creta jay ooy ajcxy y'aníjity, ooy ajcxy huinducity, ooy ajcxy ñuuxity, ooy ajcxy ycaaxity. <sup>13</sup> Tiy'ajt jadu'n nej jada cohuinma'ñyjäy ymina'ñ. Yaj'oj ajcxy mictägy, huen huinjihuiyigixy yajxon Dios y'ayuc. <sup>14</sup> Ca'p ajcxy mijpidaacipy yi' judíojäy ycostumbre etz ni ca' ajcxy mijpidaaccip yi' y'anemín huidibi jay ci'm ti nihuinma'ñ'aty, huidibi ajcxy ti jijpyöyduutni Dios y'ayuc ytiy'ajt.

<sup>15</sup> Piñ jay huädz yjot yhuinma'ñ miid, oy ti jacuyduñ costumbre, o oy ca' ti cuyduñ, Dios yjäygidacpy yi' co oyjot oyhuinma'ñ miidity. Piñ jay ca' huädz yjot yhuinma'ñ miidity, oy ti jacuyduñ costumbre, Dios ca' jäygidägy yi' com jibic ajcxy yjot yhuinma'ñ miidity, ca' ajcxy nej ñayjihuiyigixy. <sup>16</sup> Yí' jadu'mbi jay hue' ñaybidáacigixy jadu'n nej jihuíy nej ooy Dios ytiy'ajt ajcxy mijpidaaci, chi ma huidibi ajcxy ytumyb ji yajniguëxíccixy co ca' ajcxy cuydungixy Dios ytiy'ajt. Dios ca' yi' oy ijk ajcxy yhuinma'ñ, ca' ajcxy capxymidoogixy Dios, ca' ajcxy Dios ytung mihuaadity.

## 2

*Nej jëb huaad chinaaygixy yjugy'ajtcixy*

<sup>1</sup> Miich huädz myaj'ixpigipy yi migügtijc nej jëb huaad cuydungixy Dios ytiy'ajt. <sup>2</sup> Miich m'ihuijip mgapxhuijip yi mijjäydijc huen ca' ajcxy y'amügyjäy'adipy; huen huijycujc jäy'ajtcixy; huen miid'ajtcixy oyjot oyhuinma'ñ; huen mijpidaaccixy Dios ytiy'ajt cixyot huinijot; huen oyjäy'ajtin tungixy miid huentimypinjäyity; huen ajcxy mecxtujcın yajtungixy ma yi chinaayin. <sup>3</sup> Nañtimyjadu'n mijjäydijc ajcxy töxyjäybı huen ajcxy jadu'n jäy'ajtcixy nej huidibi ajcxy Dios yajmij'ajtp; ca'p ajcxy ymigügtijc nigapxip ni'ojuhiipy, ni ca' ajcxy nihuambedipy; nañ ni ca' ajcxy y'amügyjäy'adipy; huen ymigügtijc ihuijciixy capxhuijciixy miid ayuc oybi tudägypi. <sup>4-5</sup> Yi mijjäydijc ajcxy töxyjäybı huen ihuijciixy capxhuijciixy yi mutz'anäg töxyjäydijc ajcxy nej jëb huaad chinaaygixy yjugy'ajtcixy; nej jëb huaad ytijc ñäy yajmij'ajtcixy; nej jëb huaad tzojccixy jihuuygixy y'ung y'anäg; nej jëb huaad oyjot oyhuinma'ñ yajtungixy. Ihuij capxhuij yi töxyjäy mutz'anäcpı co huen tiyduhägäy chinaaygixy, ca' ti jibic-huinma'ñ ajcxy mibidzimipy. Huen ihuij capxyhuij ajcxy nej jëb huaad yjiiñ ytijc cuend'ajtcixy yajxon; nej jëb y'amigüg'ajtcixy, nej jëb huaad capxymidoogixy ñäy. Pen jibic-huinma'ñ anajty ajcxy yutumyb, chi anajty Dios ytiy'ajt yajnigapxy yajni'oju.

<sup>6</sup> Miich Tito, nañ jadu'n jaty ihuij jaty capxhuij yujcyecpijic etz anäctijc nej jëb huaad oyjot oyhuinma'ñ yajtungixy, ca' huaad ytundigooygixy ycapxtigooygixy. <sup>7</sup> Tito, tiyduhägäy mdzinähuiipy, oyjot oyhuinma'ñ myajtunipy. Jim yi migügtijc ijxpejt pigipy ma miich, nej jëb huaad ytungixy. Huädz ajcxy myaj'ixpigipy yi tiy'ajt, huijycujc m'idipy. <sup>8</sup> Tito, m'ihuijip mgapxhuijip yi migügtijc miid oy'ayuc oyhuinma'ñ, jigix co pinjäy jipcogapxihuaanip miich m'ayuc, chi tzo'ydu'ñ jihuuhua'ñ, e jadu'n ca' jadipy nej jibic xyñigápoxicixy xyñi'ojuigixipy.

<sup>9-10</sup> Je tumbidijc huidibi ijtp cojuysi codoogiy, huen yhuindzin imidoogixy capxymidoogixy nej ypadyii. Huen tungixy nej huaad yhuindzin jäygidägy, ca' adzo'nmay yjäy'adipy. Ca' meedziptijaty yhuindzin yjë'ajtpy, huen yajmij'adipy yajxon yhuindzin, huen yajxon ytung tundaayı. Pen jadu'n ajcxy yhuindzin midungixy yajxon, huin'it cömay y'idipy yi Dios ytiy'ajt, je Dios huidibi xyajnidzoocim ajt n'alma.

<sup>11</sup> Cham n'ijxim nnejhuiyim nej Dios may'ajt ti tuñ miid tük'óciy jäy ajcxy ycixpi, co ti yaj'oyiy nej jëb huaad hueñypinity pinjaty mijpidaacip yi' y'ayuc, ypadamyb ajcxy y'alma ñidzoocin co anajty y'o'ccixy. <sup>12</sup> Dios cham ti xyajnejhuiyim pen tzögamb iich ajt n'alma, chojcpy co n'ixmajtzim je jibic-huinma'ñ huidibi Dios ca' jäygidägy. Ca' huaad ooy nijot'ajtim yi mayñaxpi tzinaayin ma jadachambı xii tiempo yjacyöy. Copicy ndzinaayim huijycujc etz tudägy, e nguydunim Dios y'ayuc ytiy'ajt. <sup>13</sup> Njijp'ijxim mina Jesucristo, je huidibi xy'ane'mdaayim, ymiina'ñ ya naaxhuiñ jadüg'oc miid iich ajt ycixpi. Njotcugiiyim iich ajt co n'ijxim ymiiñ miid y'oy'ajtin ymic'ajtin, yi Dios huidibi yajnidzögam iich ajt n'alma. <sup>14</sup> Yi Cristo Jesús ti ñayyoxyii ti ñaydoogyii co y'o'cy ma yi cruuudz miid iich ajt ycixpi. Yi' ti xyjuybıdzimim ma anajty yi mujcu' ci'am xymiid'ajtim, co anajty ti nbocytuunim. Yi' ti xyajpocyñihuätzaayim nidüg'ociy, jigix Dios xyjäy'ajtimip miid huädz jot huädz huinma'ñ, jëb nduunim oyjäy'ajtin cixyot huinijot.

<sup>15</sup> Tito, jada tiy'ajt migügtijc myajnimaydähuipy. M'ihuijip mgapxhuijip ajcxy yajxon. Dios ti xymöy cötujcın co m'ojuipy pinjaty xycacapxymidoob, jëb ajcxy yi m'ane'min xyajmij'ajtip.

## 3

*Huen mijnicxpejtcixy yi gobierno ytungmiidpi*

<sup>1</sup> M'ihuijip mgapxhuijip yi migügtijc huen capxymidoogixy yi gobierno ytungmiidpi etz cajpjäy ytungmiidpi. Huen capxymidoogixy jadu'n nej y'ane'myii ajcxy. Huen

tungixy huidibi tiyudägyip huidibi ajcxy yaj'ane'mip. <sup>2</sup> M'huijip mgapxhuijip yi migügtijc ajcxy ca'p ajcxy ni pin nigapx ni'ojuip, nañ ni ca' tzipcapxy ajcxy ixtähuijip, huen ñaybidáacigixy amigüg, huen mimecxtujctaaygixy yi ymigügtijc ajcxy, huen nicy xyeemy jääjajtciyx miid yi mayjääjajtciyx.

<sup>3</sup> Jecy'ajty ma ca'ní anajty nmíjpidaacim Cristo Jesú, hue' anajty nyajpaatim miid jibic-huinma'ñ. Ca' anajty n'iimidoohuim ngapxmidoohuim. Je mujcu' anajty ti xyhuin'íinim, paady anajty nniidigooyim ndüdigooyim. Ndzachnijot'ajtim mayñaxpi tzinaayin, ni ngajajtim anajty nej n'ixmajtzim yi jadu'mbi huinma'ñ. Jibic-huinma'ñ nduunim. Jadu'n njääjajt tim nijot anajty n'iiditzim, nga'oy'ijxim anajty nmigügtijc. Paady jääjajt xymíiddziptzoonim, chi naymijotma'tcootim miñ xyipy. <sup>4</sup> Jadu'n anajty nduunim ixti cooni Cristo Jesú ñayguëxiyib ya naaxhuiñ, etz nnejhuiyim jadu'n nej Dios iich ajt nihuambi yajtzoocpi may'ajt oy'ajt ti tuñ miid tugi'ociy jääjajtciyx yciipi. <sup>5</sup> Yi' xyajnidzoocim ajt n'alma canan co iich ajt ndzach'oyjäiyit. Hue'je' jadu'n ti tuñ miid co pa'ayo'n ti yajtuñ miid iich ajt yciipi. Ninigoob ti tuñ may'ajt oy'ajt miid iich ajt yciipi. Chi yaj'oyiyyñi ajt nijot nhuinma'ñ huinjemy miid je Espíritu Santo huidibi xyajtigiiyim nijot nhuinma'ñ, e jadu'n ajt njugy'ajtin ndzinaayin chondaacni huinjemy. <sup>6</sup> Dios ti yecy yi Espíritu Santo janch mijcajee ma iich ajt nijot nhuinma'ñ. Jadu'n Jesucristo xytuunim, je huidi iich ajt nihuaanim yajtzoocim. <sup>7</sup> Yi' ti xyaj'ahuimbijtim tudägy miid je may'ajtin oy'ajtin huidibi ti tuñ co yi' ti yögy miid iich ajt yciipi. Jëyi cham y'oy'ahuijxnity mina anajty nbadaanim je jugy'ajtin huidibi Dios miid huidibi ca' yciipi ni minaa xii.

<sup>8</sup> Jada ayuc jada tiy'ajt ndzojcpich co miich mnigapxpedipy. Ooy ycopicyity co yi' ajcxy huidibi mijpidacp Dios huen oyjäy'ajtin tungixyp. Ooy y'oyity co oyjäy'ajtin tungixyp ajcxy. Yjäygidägipy yi jääjajtciyx miid je oyjäy'ajtin huidibi anajty ajcxy ytumyb etz ypaadipy ajcxy oy'ajt. <sup>9</sup> Ixmatz yi jääjajtciyx huidibi nigapxy nimiyägy yi nigoobi'ayucity, yi huidibi ca' choobaady. Nañ jadu'n yi' ajcxy huidibi nigapxp nimiydacp huidibi ñi'ap'ajtpy ñideedy'ajtpy. Ca' mijiptigiyihuiyib yi tzip capxy ma yi judiojäy ycötujcin huidibi ajcxy ypanicxyp. Yi jadu'mbi tzip capxy ninigoob yi', ca' yi' ni ma choobaady, ca' jugy'ajt miidity.

<sup>10</sup> Yi jadu'mbi jääjajtciyx huidibi tzip capxy ixtaayb, miid tugi'oc mejtz'oc myaj'ojipy pen ca' ycapxcöbicy, tim ix'oj, huen nicxy. <sup>11</sup> Mnejhuiyib co yi jadu'mbi jääjajtciyx je tiy'ajt, tundigooyib yi' ajcxy, ci'm jadu'n nayyajpocycähuuyigixy.

### Pablo nimay Tito co miid naybadaanip

<sup>12</sup> Nyajniguexipich nidüg, aver huidibi iich anajty n'ocquejxyp yi Artemas o yi Tíquico. Co yi' jim yjädipy, chi miich xyjatyñiminipyich mic'amy jim Nicópolis com jim nyaj-naxa'ñich yi tich poj tiempo. <sup>13</sup> Co yi Zenas, yi huingapxpi, etz Apolo ajcxy jim yjädipy, quejxnajxcix miich yi', e mooygixy ytu'amgixpi ca'ydi ti yajmayajtcixy tü'am. <sup>14</sup> Huen yi nmigügtijc'ajt ixpijccixy nej jääjajtciyx y'oyjäy'aty, huen pubejtcixy pin tijaty yajmayajtp. Pen ca' jadu'n tungixy, Dios ca' yi' jääygidaacip yi' ajcxy yhuinma'ñ.

### Pablo ycapxycíxy miid Tito

<sup>15</sup> Yi migügtijc ajcxy huidibi ya yquejxyp ajcxy capxpoocxin ma miich. Nquejxpich ngapxpocxin ma tugi'ociy yi nmigügtijc ajt huidijaty jim yajmij'ajtp Cristo Jesú. Huen Dios mij may'ajt tunip miid miich ajcxy yciipi. Amén. Jadu'nyi ngapxcíxyich.

## FILEMÓN

### Yí Necy Huidibí San Pablo Yajniguejx Filemón

<sup>1</sup> Iich Pablo etz Timoteo, iich ajt nmigüg, nijayiibich miich Filemón huidibí ooy ndzocých, huidibí quipxyi miid nduunim. Nmach'ñäyich miid co nyajmij'atyich Cristo Jesú. <sup>2</sup> Nañ jadu'n nijayiibich yi Apía, iich ajt nmigüg töxyjäybí, etz yi Arquipo, huidibí capxhuäcx Dios y'ayuc tú'cý miid iich ajcxy, etz tük'óciy yi migügtjic huidibí naymújcigixp ma miich mdijc Dios ojadajtcixy. <sup>3</sup> Huen Dios Teedy etz yi Huindzin Jesucristo tuñ may'ajt oy'ajt ma miich ajcxy etz xyajjotcugíygixipy.

#### *Pablo capxpaady Filemón co mijpidägy Dios*

<sup>4</sup> Nyajnajxpyich Dioscojuyip ma Dios miid miich ajcxy ycixpi. Njatytimjäymejtzpich miich ajcxy jabom jabom co Dios nmibijctzooyich. <sup>5</sup> Ti iich ayuc nmidoy jadu'n nej miich mdzocý mjihuÿyi Huindzin Jesú etz tük'óciy pinjaty yajmij'ajtp Jesú. <sup>6</sup> Nañ jadu'n nmibijctzooybich Dios miid miich ajcxy ycixpi, huen oyjäy'ajtin mdunipy miid je migügtjic, jadu'n nej Dios ti xyajnejhuÿyi tiy'ajt jigix ajcxy tiy'ajt paadipy ma miich nej jéb ajcxy cuyduñ Cristo y'ayuc. <sup>7</sup> Hermano, ti iich ooy njotcugíygixipy miid yi m'oyjäy'ajtin huidibí miich mdumyb co ti mbubety yi Dios yjäy.

#### *Pablo pijctzoy tük may'ajt ma Filemón miid Onésimo ycixpi*

<sup>8-9</sup> Njapijctzoohuamybich tük may'ajt ma miich. Oy njamiiididyich cötujcín huidibí Jesú xymooyich jéb nja'ane'my co miich mgöbigipy Onésimo oy'amy. Per ca' jadu'n n'ane'ma'ñ miid co ooy ndzocý ooy njihuÿich miich. Paady cham may'ajt nbijctzooyich ma miich co mgöbigipy yi Onésimo oy'amy. Iich Pablo, ti nmijjäyíyñich. Cham jääy ti xypidägyich pujxtigoty miid co ngapxhuäcxich Jesú y'ayuc ytiy'ajt. <sup>10</sup> Cham may'ajt nbijctzooyich ma miich co mba'ayoohuipy yi Onésimo. Jadu'n njihuÿich nej n'ung'adyijich miid co yi' ti mijpidägy Jesú ya ma iich nbujxtijc'ñäyich co ti nyajnimäyich Dios y'ayuc.

<sup>11</sup> Tiibí xii tiempo ñaxy co yi Onésimo ca' yi' ti xy'imidoy ti xycapxymidoy. Jadachambi janchtiy capxymidoohuam jadu'n ma miich etz jadu'n ma iich. <sup>12</sup> Cham nyajniguexy Onésimo. Ooy njajihuÿich co yam nguexyich. <sup>13</sup> Ooy iich yam njaya'ida'ñich ma iich jigix ixipy yam xymiidtuñich. Ytimyñipaatpy ixipy yam njaya'ida'ñich ma yam nbujxtijc'ñäyich miid co ngapxhuäcxich je jemybi oybi ayuc nej Jesucristo yjaty ayooy.

<sup>14</sup> Per ca' iich n'a'ixiÿich nícxxy nyajhui'myich, pen ca' miich jadu'n mina'ñ. Ca'p ndzocých adzip ahua'ñ tijaty miich mdunipy. Jéyi ndzocých co miich oy'amy xypubedipyich. <sup>15</sup> Ca' yjecity paady ycixpi ti xycöguëgy jébi mijpidägy Jesú. Hueen i xii tiempo ti y'ity ya, e cham co yhuimbidiy ma miich, miid y'idipy jím huinixii. <sup>16</sup> Ca' jadu'n m'ocmiid'ajtnip cham jadu'n nej jac'oyñipin cojuyiy codoogiy tumbi. Hue' je' mmii'adip jadu'n nej Jesú yjäy huidibí ooy mdzocý mjihuÿyi. Pues ooy iich yi' ndzocý njihuÿich. Jac nügi cham miich mdzogipy mjihuÿhiy miid co yi' cham y'ojjäity, etz co cham mijpidägy yi Huindzin Jesú.

<sup>17</sup> Pen janch miich xymigüg'adyijich cobic yi Onésimo jadu'n nej iich miich ixipy xycöbicyich. <sup>18</sup> Pen ti yi' yinjaty huenjaty xymidundigoy o xyminucx'adyii iich miich nmigüedipy. <sup>19</sup> Iich Pablo, iich miich njaaybich nfirmajiyich miidich ngi'mgi' ngi'mletra. Hermano, nmigüedipyich nej Onésimo xyminucx'adyii. Oy iich yam ca' n'iibaady ngapxpaady co miich xyminucx'adyijich miid co Dios ytiy'ajt ti mbaady ma iich. <sup>20</sup> Xypubedipich miid Onésimo. Yi nHuindzin'ajtim Jesú yjäygidägipy pen jadu'n mduñ. Mdunipy may'ajt miid Onésimo miid Jesú ycixpi, e jadu'n iich jéb huaad njotcujc'atyich.

<sup>21</sup> Nnejhuiiybich co ooy m'iiimidoy mgapxmidoy, e jadu'n nej yam njacnijayïy, jac'anaxy mduna'ñ. <sup>22</sup> Nañ jadu'n yam nïmäy. Tun may'ajt ni'ixï tüg jättac. Njijp'ijxypich co nbujxtijcpidzimipyich tzojc miid co miich ajcxy Dios mibijctzoogixy miid iich ycixpi, e jadu'n jëbi nícxibich ma miich.

*Pablo ycapxycíjxy miid Filemón*

<sup>23</sup> Nañ nbidacpyich necyjoty yam. Xycapxpoocxp Epafras iich nmibujxtijc jay miid Cristo Jesús ycixpi. <sup>24</sup> Nañ xycapxpoocx Marcos, Aristarco, Demas etz Lucas. Iich yi' ajcxy xypubejtp ya. <sup>25</sup> Huen yi nHuindzin'ajtim Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy ma miich ajcxy, jëb miich ajcxy oy m'ity. Amén. Jadu'n ngapxcíjxyich.

## HEBREOS

# Yí Necy Huidi Pinjaty Yajniguejx Je Hebreo jäy

<sup>1</sup> Jecy'ajty Dios ayuc yejcy ma ajt nmij'ap nmijteedy canaag'oc etz canaagnax miid je yprofetas ajcxy, je' ajcxy huidibi najtzcapxiy Dios y'ayuc. <sup>2</sup> E jadachambi ma xii tiempo yhuingooni co je naaxhuiñbi ycixani, Dios ayuc yecy ma iich ajt miid je' y'ung. Dios miid y'ung yaj'oyiy je naaxhuiñbi etz tūg'ociy tijaty huidibi yajpatp. E Dios ti y'ung yajmigo'ixmadziyäy tūg'ociy. <sup>3</sup> Dios y'ung ymiid Dios y'oy'ajtin, yi' je' Dios ytiicxin'ajtpy yjajin'ajtpy. Yi' je' codinaayb etz yajniguëxiy nej je' je Dios. Dios y'ung huijtz'ijtaayb tūg'ociy miid je' y'ayuc etz ane'min mic'ajt miidpi. Co Dios y'ung ti xyajhuaatzim ajt nbocy, chi cöbijcy je mij'ane'min jiiby tzajpjoty, jadu'n nej jihuüy y'ixtacy a'oy'amy ma je mijpi Dios ymijc jiiby tzajpjoty.

### *Dios y'ung jacmij yi'ca'ydi ángeles ajcxy*

<sup>4</sup> Je Dios y'ung jac mij je' ymic'ajt y'ane'min miidity, ca'ydi je ángeles ajcxy. Com yi' je' Dios y'ung, paady ycixpi mic'ajt miidity jaydëbi ane'my huidibi Dios yje'ajtpy, e ca'ydi yi ángeles ajcxy yi jadu'mbi mic'ajt miid. <sup>5</sup> Com Dios ca' yi' ni tūg ángel nimay:

Iich miich n'ung'ajtpy. Iich miich ti nyajpi'c'aty jadachambi xii.

Nañ jadu'n ca' Dios ni tūg ángel nimay:

Miich xyeedy'adiibich, iich miich n'ung'adiipy.

<sup>6</sup> Co Dios y'ungooob oy quexy ma naaxhuiñyäy chänäy, chi yi' ane'min pidacy:

Huen je ángeles ajcxy nidüg'ociy huindzigihuipy pa'tjihuühuipy je' y'ung.

<sup>7</sup> E miid je ángeles ycixpi, Dios ymina'ñ:

Yi ángeles jadu'n yi' ajcxy nej poj. Yi' ajcxy huidibi tzajpjoty tzinaayb, jadu'n yi'ajcxy nej huidzuc, nej jiinye'n.

<sup>8</sup> Jadu'n Dios ymina'ñ miid y'ung ycixpi:

Miich, Dios'ajtp, miich m'ane'min huinixii huinitiempo yi' y'idiipy. Miid mdudägy'ajtin miich m'ane'mipy.

<sup>9</sup> Ti mdzoc y je tiy'ajt tiybi, e ca' ti m'ixa'ñ je jibicpi. Paady ycixpi Dios, miich mDios, ti xyhuin'ixy, e ti yejctäy nügi ma miich je jocujc'ajtin je xondaacin, ca'ydi ma yi mmi'ane'mbidijc.

<sup>10</sup> Dios nañ jadu'n ymina'ñ:

Miich, Huindzin Dios, oga'n'aty mbidac nej naaxhuiñbi chondacy, e miid miich mmic'ajt myaj'oyiy je tzajp.

<sup>11</sup> Cijxtähuip yi naaxhuiñbi etz yi tzajp, per miich hui'mip huinixii huinitiempo. Jadu'n yi naaxhuiñbi etz yi tzajp y'amijiydähuiipy nej huit.

<sup>12</sup> Jadu'n miich yi naaxhuiñbi etz yi tzajp m'anëgipy nej tūg huit yaj'anëgyin. Jadu'n miich yi naaxhuiñbi etz yi tzajp myajtigadzipy nej jääy ajcxy yajtigach yhuit. Chi miich je'n'i m'idipy, je mxii mjimijt ni mina ycacixipy ycatigoyipy.

<sup>13</sup> Ni camina Dios canimay ni tūg je ángeles ajcxy:

Iña' ma iich nmijc a'oy'amy, ixti mabaad iich miich je mmidzip nmimadactäych, jadu'n yi'ajcxy nipaadipy nej yi' miich mdecycopcxpejt'adyii.

<sup>14</sup> Tüg'ociy je ángeles ajcxy ac espíritu yi' ajcxy, e ytungixy ma Dios, yquexyöygixy jigix pubedipy je jääy ajcxy huidibi ajcxy y'alma padam ñidzoocin.

<sup>1</sup> Miid jadayaabi tiy'ajt ycixpi, oy co yajxon n'ocjäygugiiyim Dios ytiy'ajt huidibi ti nmidoohuim, jigix ca' njijpyödyutim je Dios ytiy'ajt huidibi jadu'n nipatp nej tü'aa oybi.  
<sup>2</sup> Pen je ayuc tiy'ajt huidibi ángeles ajcxy yejc jecy'ajty, hui'm je' co yjanchity. E pinjaty pocytumb, e ca' cuyduuni Dios ytiy'ajt, Dios chaachytunipy je' nej padyii miid ypoxy ycixpi. <sup>3</sup> ¿Nej tiji iich ajt co Dios ycastigo nga'ocpaatim, pen je' je' yam ca' nmijpidaaacim je Dios ytiy'ajt jadu'n nej jëbi xyajnidzoocim ajt n'alma? Yi Huindzin Jesùs jayijp'aty ci'm nigapxy Dios ytiy'ajt jadu'n nej jëbi Dios xyajnidzoocim ajt n'alma. E jac'axam je discípulos ajcxy nañ jadu'n najtzcapxiy Jesùs y'ayuc, e nügapxpejty ajcxy co yjanchity je Jesùs y'ayuc, e chi capxnajxy ajcxy jada tiy'ajt ma iich ajt. <sup>4</sup> Jadu'n anajty capxhuäcxciy Jesús y'ayuc ma iich ajt, chi Dios yajniguëxiçp Jesùs y'ayuc co yjanchity co tuñ ijxpejt, mijhuinma'ñ etz milagro. E co Dios xymooyim je yjihui'ñ ymic'ajt, chi nije' nije' nbaatim mic'ajt ma Dios. E jadu'n Dios tuñ nej yi' tzocy.

### *Jesucristo jadu'n je' anajty nej ajcxy yjuugy ymigüg*

<sup>5</sup> Dios ca' yi ángeles ajcxy ti cötujcin möy co y'anemity ya naaxhuiñ, jadu'n nej xii tiempo min cidagy, je xii je tiempo huidibi iich ajt nnimiydaacim. <sup>6</sup> Hue' janchtiy ji tûg'it yjaybetyity ma Dios ñeey, ma ymina'ñ:

Miich Dios, ¿ti yi' je naaxhuiñyäy, co miich yi' ajcxy mjäyimedziyib? ¿Ti yi' je naaxhuiñyäy, co miich je' ajcxy mjotmay'adyii?

<sup>7</sup> Janch con xii tiempo miich ti mmöy yi naaxhuiñyäy ajcxy e nañ ti mmöy jacminacy ymic'ajt y'anem'ajt ca'ydi yi ángeles ajcxy. Per jac'axam miich mmöhua'ñ naaxhuiñyäy ajcxy nügi ymic'ajt y'anem'ajt, ca'ydi je ángeles ajcxy. Tûg'ociy huidijaty miich ti myaj'oyiy anajty ti mbidactähuiçp yi' ma yi naaxhuiñyäy ajcxy ane'min.

<sup>8</sup> E co anajty ti mbidactäy anajty ma yi' ajcxy y'anem'in, jadu'n nipaady nej jihuüy tûg'ociy tijaty huidibi ti myaj'oyiy, y'idiçpy ma yi' ajcxy ytecypa't.

E jadu'n yi', co Dios moyday ane'min je Cristo. Dios ni ti yi' ca'ixmach nicxy yca'ity ma yi' y'anem'in. Oy ixipy ca'ní cham n'ijxim co tûg'ociy tijaty ya naaxhuiñ etz tzajpjoty ca'ní amugi' ycapxycöbigyii. <sup>9</sup> Dios ti xyaj'ijxim co Jesùs miid mij'ajt ane'm'ajt. Je ángeles ajcxy nügi mic'ajt oy'ajt anajty miidity, ca'ydi Jesùs co yi' chinay ya naaxhuiñ. Jadu'n Dios tuñ jaydëbi Jesùs y'ögy miid jääy ajcxy ypoxy ycixpi. Jadachambi Dios ti möy Jesùs mij oy'ajtin, etz mij ooy ti cömay miid je tzaachy'o'cin huidibi ypaat.

<sup>10</sup> Tûg'ociy huidijaty ya yajpatp, ji'ajtp yi' miid Dios ycixpi etz Dios ymic'ajt yaj'ijtaayb tûg'ociy huidibi ji'ajtp. Dios tudägy ytuuñ co yajca'pxi Jesucristo y'oy'ajtin miid je tzaachhypi huidibi ti minaxy ti yajnaxy. Miid co Jesucristo tzaachhypi ti minaxy ti yajnaxy, paady ycixp jääy ajcxy padaangixy Cristo y'oy'ajtin. <sup>11</sup> Miid co Jesucristo, je huidibi jääy ajcxy yajpocyñihuatzp, jiiby mic'ajt ti paady ma Dios Teedy, paady ycixp yi' ajcxy huidibi patcixp pocynihuatzin nañ jím mic'ajt patcixy ma Dios Teedy. E miid co Jesucristo etz yi' yjääy mic'ajt patcixy ma Dios Teedy, paady ycixp Dios y'ung je Jesucristo ca' ti tzo'yu'n jihuüy co yi' ymina'ñ co je mibijcpidijc jadu'n nipaady nej yi' yjugtijc ymigügtijc. <sup>12</sup> Paady je Cristo ymina'ñ ma yjaybetyity:

Miich Dios, iich miich ngapxpadiçpyich ma nmigügtijcich. N'ihuiçpyich iy miid miich ycixpi ma je jääy ajcxy ti nayyöymújcigixy.

<sup>13</sup> Nañ jadu'n Cristo ymina'ñ ma yjaybetyity:

Nmijpidägibyich Dios.

E jadüg'oc yminaanip:

Cha iich, miid je ung anäg ajcxy tiibì Dios xymöyich.

<sup>14</sup> Ma jääy ajcxy ytügquëx'ajtcixy, tûgpi yxiixy, tûgpi ni'py je' ajcxy. Nañ jadu'n Jesùs ymic'ajt yxiixy ni'py jadu'n nej jääy ajcxy ymic'ajt yxiixy, e jadu'n je' yajhuindigoydähuiçpy je huidibi anajty jamic'ajtmic'ajt co jääy yaj'ögyib, je' je' mujcu'.

<sup>15</sup> E jadu'n je Cristo yajnihuädzictuty tûg'ociy pinjaty anajty cojuvíy codoogiv y'ijtp ma je

mujcu', miid co tzigiiygixy yi y'o'cin. <sup>16</sup> Janch co Jesús ymiiñ ya naaxhuiñ, ca' nminaanim co pubeda'ñ je ángeles ajcxy, je' janchtiy ypubedamyb Abraham y'ap y'oc. <sup>17</sup> E miid jada ycixpi, Jesucristo jadu'n anajty miidity ñinicx etz jugy'ajtin tú'ciy miid je jugytiyc ymigügtiyc ninicx etz jugy'ajtin, jigix jébi yi' naydugpajc codinäy naaxhuiñjäy ajcxy ma Dios yhuinduu miid tudägy'ajt etz pa'ayoohuin. Etz nañ jadu'n jigix jébi huindzigiy Dios miid yci'm ñinicx miid jay ajcxy ypcocy ycixpi, e jadu'n yajpocyhuaatzähuij yi mayjäy ajcxy. <sup>18</sup> Com Jesucristo ci'm tzaachhypi minajx yajnajx, etz nañ jadu'n je mujcu' Jesucristo jot'ijxy huinma'ñ'ijxy, paady ycixp Jesucristo jébi pubety pinjaty jadu'n tzaachhypi minajxp yajnajxp, etz ma yjot'ixyii yhuinma'ñ'ixyii je mujcu'.

### 3

#### *Jesús jacniigí mijity yi' ca'ydi Moisés*

<sup>1</sup> Miid co Jesucristo jadu'n ti tuñ, paady ycixp miich ajcxy migügtiyc huidibi cixyjot huinjot mijpidacp Jesucristo, je huidibi ajcxy Dios ti xyhuin'ijxcixy co xyje'adáanigixy. Pidaaccix mhuinma'ñ yajxon ma je Cristo Jesús, je huidibi nejhuijim co Dios ti quexy ya naaxhuiñ, je huidibi tügpajc mijtungmiid ma Dios, huidibi tügpajc xycodinaayim ma Dios. <sup>2</sup> Jesús tudägy yi' ti y'ity ma Dios yhuinduu, je Dios huidibi ti yajniibigyi je mijtung, tim jadu'n nej Moisés y'ijty tudägy ma je ytung miid tüg'óciy jay huidibi anajty ti cobiiccixy Dios ycötujcin ma Moisés. <sup>3</sup> Jesús ymihuaad niigí huindzigiñ etz cömayin, ca'ydi Moisés. Tim jadu'n nej piñ tüg tijccopj je' je' ijtp cömay, ca' nminaanim je tijc ijtp cömay. <sup>4</sup> Tüg tüg tijc jím je' piñ cojp. Per Dios yi' ti yajcojta yaj'oyiydäy tüg'óciy huidibi ji'ajtp. <sup>5</sup> E jadu'n je Moisés tudägy je' ytuuñ miid tüg'óciy jay huidibi ti paady Dios ycötujcin ma yi'. Je Moisés je' ytung'ajti yejcy je ti'ajt huidibi anajty Dios jac'axam yegamyb. <sup>6</sup> Je Cristo tudägy ytuuñ miid tüg'óciy iich ajt huidibi mijpidacp Dios, tim jadu'n nej tüg jay y'ung tudägy ytuuñ ma yteedy ytijc yteedy ypidägy. Jadu'n iich ajt nbaady nej Dios ytijc, e Cristo tudägy ytuuñ miid iich ajt, pen tudägy nmibijcim Dios y'ayuc, ca' n'ixmajtzim ajt nmibijcin. Pen nmijpidaaacim Dios agujc jotcujc ixti mabaad n'o'cim miid je' ycixpi huidibi njijp'ijxim ma Dios.

#### *Dios yjäy ajcxy ypoocxin*

<sup>7</sup> Paady ycixp jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy ma je Espíritu Santo jadu'n yminañ: Jadachambi pen midooyb miich ajcxy nej Dios yminañ,  
<sup>8</sup> ca' ajcxy m'ijtcixy jotjuuñ jadu'n nej je' anajty ajcxy jotjuuñ y'ity, je' ajcxy huidibi mibidigyi Dios jecy'ajt (co ajcxy y'ijty jím mijtigiduum). Je xii je tiempo jecy'ajty co ajcxy jot'ijxy huinma'ñ'ijxy Dios.

<sup>9</sup> Chi Dios yminañ:  
 Miich ajcxy mmij'ap mmijteedy ajcxy jím mijtigiduum xyjot'ijx xyhuinma'ñy'ijxich ajcxy jecy'ajty. Ca' ajcxy jäymech co ajcxy y'ijxy anajty canaag mijhuinma'ñ huidibi ndumybih anajty miid yi' ajcxy ycixpi huixchiguipx jimiit.

<sup>10</sup> Paady njotma'tyich miid miich ajcxy mmij'ap mmijteedy jecy'ajty, e nminaani:  
 "Niidigoy tüdigoy ajcxy jabom jabom ma yjot yhuinma'ñ. E ca' ajcxy nejhuihuaangixy anajty iich nnii'aa ndü'aa."

<sup>11</sup> Paady yi' ajcxy nmijotma'tyich, e janch janch nnimaayich ajcxy, e ca' n'indägyich, co ca' ajcxy ytigihuipy ma iich nbocxtac.

<sup>12</sup> Migügtiyc, naygüend'ájtigix nidüg nidüg co ni tüg miich ajcxy mgamiid'adip jibicjot jibic-huinma'ñ, e ni mga'ixmájtzcixipy Dios juugypi y'ayuc, miid co ca' mmibijccixy.

<sup>13</sup> Hue' janchtiy nayjot'amijmóoyigixy miñ xyipy jabom jabom nami xii tiempo yjacnicxñi. Jadu'n miich ajcxy mdunipy, ca'ydi ajcxy yi pocytunii xyhuin'ingixy, e chi anajty mnaybidáacigixy jotjuuñ. <sup>14</sup> Pen nmibijcim nmijpidaaacim Cristo y'ayuc tiibi nbaatim oga'n'aty, e ca' n'ixtigihua'cim mabaad n'o'cim, chi jébi n'ijtim miid Cristo.

<sup>15</sup> Je' je' je huídibi jaybetyity ma Dios y'ayuc:  
 Cham, pen mmidooyb miich ajcxy nej Dios ymina'ñ, ca' ajcxy m'ijtcixy jotjuuñ, jadu'n  
 nej je' anajty ajcxy huídibi Dios mijotma'tp anajty miid co ajcxy mibidigý Dios.  
<sup>16</sup> ¿Pinjaty ajcxy huídibi jecy'ajty midou Dios y'ayuc e mibidigý Dios? Nidüg'óciy je'  
 ajcxy huídibi tzomb Egipto naaxjot jecy'ajty miid Moisés. <sup>17</sup> ¿Pinjaty je Dios ymijotma't  
 jadu'n huixchiguípx jímijt? Je huídijaty ajcxy tundigoy miid Dios tiy'ajt, e je' ajcxy cix  
 y'öctaaygixy jím mijtigíduum. <sup>18</sup> ¿Pinjaty Dios ñimay co ni camina ytigíhuipy ma je Dios  
 y'it ylugar ma jébi ypoocxcixy miid yi'? Je' ajcxy huídibi ca' ycapxymidoy. <sup>19</sup> Paady  
 nnejhuiyim co janch ca' ajcxy jajty nej ytigíiygixyipy ma Dios y'it ylugar miid co ajcxy  
 ca' mibijcy Dios y'ayuc.

## 4

<sup>1</sup> Com nmiodni ajt Dios y'ayuc, jadu'n nej ti xyaj'ahuaniiyim co ndigiiyim ma yi'  
 chinaydac yjuggy'ajttac, e nboocxim miid yi'. Paady ooy tzocy co ndzigiyyim Dios. Ca'  
 jecyity co nidüg miich ajcxy ca' mdigíhuipy miid co ca' mmibijccixy Dios y'ayuc. <sup>2</sup> Nañ  
 jadu'n ti iich ajt nmidoohuim je Dios y'ayuc oybi, tim jadu'n nej yi' ajcxy jecy'ajty ti  
 midooy. Per ca' Dios y'ayuc ma ti ypubedyii ajcxy co ti jamidoogixy je tiy'ajt. Com hue'  
 ajcxy ymidou, e ca' ajcxy mijpidacy. <sup>3</sup> Iich ajt com ti nmibijcim je Dios y'ayuc oybi, iich  
 ajt je' tigíiyimip ma je it huídibi Dios ti tiy ma jébi nboocxim miid yi'. Com Dios jadu'n  
 yminañ:

Paady yi' ajcxy nmijotma'tyich, e nnimäyich ajcxy, nibaadyich ngapxpaaadyich n'ayuc,  
 co ni camina xii yi' ajcxy ypoocxtac capaadipy ma iich.

Tüg'óciy huídibi Dios yajcoy yaj'oyiiy, hue' ti yajcoy ti yaj'oyiiy jayijpní ca'ní anajty  
 naaxhuiyibí chondacy. <sup>4</sup> Com ma yjaybetyity je tiy'ajt jiiby muumity nigapxy je  
 mihiuixtujcxibí ma jadu'n ymina'ñ:

Dios ypoocxy je mihiuixtujcxibí miid je' ytung ycixpi tiibí anajty tuñ.

<sup>5</sup> E jadüg it yjaybetyity ma Dios ñecy ma jadu'n yminañ:

Ca'p yi' ajcxy ytigíiygixyipy ma iich nbocxtac.

<sup>6</sup> Hue' janchtiy Dios yjacmiid'ajtyñi it lugar ma ypoocxtac ma jébi pinjaty ytigíhuip. Yi'  
 ajcxy huídibi tzinay jecy'ajty huídibi jayijp midou Dios y'ayuc, ca' je' ajcxy ytigíiy ma  
 Dios ypoocxtac, miid co ajcxy capxycömidooodacy Dios. <sup>7</sup> Paady ycixpi Dios ti pidägy tüg  
 xii tüg tiempo mina jébi pinjaty tigíhuipy ma yi' ypoocxtac. Je' jadachambi xii tiempo Dios  
 ti pidägy. Dios ti xyñimaayim nej David yminañ tzach com jecy, nej miin jaybety huídibi  
 ti yajnigapxy co jadu'n ymina'ñ:

Jadachambi pen midooyb miich ajcxy nej Dios ymina'ñ, ca' ajcxy mnaybidáacigixy  
 jotjuuñ.

<sup>8</sup> Co Josué je Israel jäy ajcxy camoy je poocxin, ca' Dios canigapxy huingbi xii mina  
 ytigíhua'ñ ajcxy ma Dios ypoocxtac. <sup>9</sup> Paady ycixp, jadu'n yjac-hui'myñi jadüg xii tiempo  
 mina Dios yjää ytigíhua'ñ ma Dios ypoocxtac. <sup>10</sup> Com pinjaty tigíiyb ma Dios ypoocxtac  
 hue' je' ypoocxy miid je' ytung ycixpi tiibí anajty tuñ, tim jadu'n nej Dios ypoocxy je  
 mihiuixtujcxibí miid je' ytung ycixpi tiibí anajty tuñ. <sup>11</sup> Hue' tzocy co naymic'ijxim nej  
 huaad ndigiiyim ma je Dios ypoocxtac, ca' yjecity co nijejity miich ajcxy mbaduunipy nej  
 ajcxy yidiich huídibi ajcxy ca' mibijcy Dios y'ayuc, e ca' mdigiiygixyipy ma Dios ypoocxtac.

<sup>12</sup> Com yi Dios y'ayuc ijtp yi' huini xii huinitiempo, e ymiid mic'ajt. Niigi yajtigiyñajxtäy  
 ninicx, jot almi, ca'ydi tüg espada huídibi mejtz'adu'm'amy jijpyp etz yjijpxu'ñity. E  
 Dios y'ayuc nejhuiydaayb nej jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ miidity, e tüg'óciy tijaty ajcxy  
 ñijot'ajtcixyp. <sup>13</sup> Ca' ji ni ti huídibi Dios ti yajcoy nicxy ñayyüchyii ma yi' yhuinduu.  
 Tüg'óciy nej ajt njot nhuinma'ñ nmiodity ñiguëxictähuip yi' ma Dios, je Dios ma iich ajt  
 nguendi ngiyegaanim, yi' ijxtaayb ajt njot nhuinma'ñ.

### *Jesús yi' je' je mijhuingapxpi ma Dios*

<sup>14</sup> Jesúś, je Dios y'ung, yi' je' tügpajc jacmijtungmiiđ huidibi xycodinaayim ma Dios miid ajt nbocy ycixpi. E Jesúś ti ytigiy ma Dios yhuinduu, paady ycixp tzoc ijtim tudagy ma ajt nmibijcin. <sup>15</sup> Pues com Jesucristo, je huidibi tügpajc mijtungmiiđip ma Dios, je huidibi xycodinaayim etz xyhuingapxim ma Dios, com Cristo tzaachhypi etz ijxta'ní canaagnax ti yajnaxy, tim jadu'n nej iich ajt tzaachhypi etz ijxta'ní nyajnajxim, per je' ca' ma ti bocy tuuñ. Paady ycixpi jébi Cristo ajt xypa'ayoohuim co ajt nyajnajxim tzaachhypi etz ijxta'ní. <sup>16</sup> Tzoc agujc jotcujc nmihuingoonim je Dios y'ane'mdac e n'ojadajtim nmibijctzoohuim Dios, jaydëbi co anajty jotmay nmiiđajtim, chi Dios may'ajt oy'ajt tunipy miid iich ajt ycixpi.

## 5

<sup>1</sup> Tüg tüg mijtungmiiđpi huidibi huingapxp jay ajcxy ma Dios, hue' je' yajhuin'ijxp ma yeydijctijc, etz yajniđgapxpejty, jaydëbi yhuingapx jay ajcxy ma Dios etz yajnaxipy Dioscojuyip miid jay ajcxy ma Dios, etz yegipy huindzigiñ ma Dios miid jay ajcxy ypocy ycixpi. <sup>2</sup> Je mijtungmiiđpi jay ajcxy yajniđibijc huidibi huingapxp jay ajcxy ma Dios, jébi yi' ajcxy pa'ayoo yuenpinity huidibi pocy ymiid, com nañ jadu'n yi' ajcxy pocy jihuñ. <sup>3</sup> E miid yci'mbocy ycixpi copicy yegipy huindzigiñ ma Dios etz miid jacjadyii jay ajcxy ypocy ycixpi.

<sup>4</sup> Ni pin huaad ci'm ycanaymoyii je jadu'mbi tung co yhuingapxity ma Dios. Dios yhuin'ijxpy pinjaty huingapxip ma yi' miid jay ajcxy ycixpi, tim jadu'n nej Dios huin'ijxy Aaron jecy'ajty etz yajniđibijc yi' jadu'mbi tung. <sup>5</sup> Jadu'n yjajty miid je Cristo, ca' ci'm nayniđibijctzoohuñyi ma yi' jadu'mbi tung. Dios yajniđibijc co huingapxip miid jay ajcxy ycixpi, e ti ymöyii je mij'ajt jadu'n nej anajty ti nimäy:

Miich je' iich n'ung. Iich miich mjugy'ajt ti mmöy cham.

<sup>6</sup> Nañ jadu'n yminañ jadüg'it ma Dios ñecy:

Miich je' mhuingapxyp je jay ajcxy ma Dios huinixii huini'tiempo, tim jadu'n nej Melquisedec ytuuñ.

<sup>7</sup> Co Cristo chinay ya naaxhuiñ, chi ooy mijuydägy minucxtägy Dios, chi ooy mibijctzoy janch mic je Dios huidibi jébi ycohuañyi ma je o'cin. Miid co ooy mibijcy ooy huindzigiñ Dios miid yung naxy yjot yhuinmañ, paady Dios ymidooohu. <sup>8</sup> Je Cristo oy je' anajty Dios ja'ung'adyii, yjajti nej ycapxymidoohuipy Dios, miid je' ycixpi nej anajty ti y'ayoy ya naaxhuiñ. <sup>9</sup> Co Cristo yajca'pxy yi' y'oy'ajtñ miid je tzaachhypi huidibi yminajxy yajnajxy, chi ni'ixi' anajty y'ity jébi cop'adyii alma nidoocin huinixii, jaydëbi tüg'óciy pinjaty capxymidoob Cristo, ypaadip ajcxy y'alma nidoocin. <sup>10</sup> Dios jadu'n yajniđibijc Jesúś co yajnicxip je jac mijpi tung ma yi' co huingapxip jay ajcxy ma Dios, tim jadu'n nej Melquisedec ytuñ jecy'ajty.

### *Je ayo'n co njijpyöyduutim yi mibijcin*

<sup>11</sup> Ooy iich miich ajcxy mij nmiiđmijdägañ ma jadayaabi tiy'ajt, per ooy chachchip nimiydaacnity, com ca' miich ajcxy mic'amy mhuinijihuñhypi Dios ytij'ajt. <sup>12</sup> Jadu'n nej jada xii tiempo ti yejcní ma miich ajcxy oga'n ti mmibicy. Hue' miich ixyipy ajcxy mniyaj'ixpijcnip Jesucristo ytij'ajt je tzipjatypi. Per miich ajcxy mdzojcyñi co myajnajtzcapxihuipy huinjemy je Dios y'ayuc huidibi ca' chipity. Ti miich ajcxy m'ahuimbijtaaygixy ca' mic majaa ma mmibijcin. Hue' jéyi miich ajcxy jadu'n nipaady nej pi'ctijc huidibi leche uucp, e ca' jadu'n paady nej mij'anactijc huidibi caagy caayb. <sup>13</sup> Pinjaty yajpatp ma jada ixpijcn huidibi ca' chipity, jadu'n yi' nej ma'xungdijc com ca' jajtcixy je ayuc tiy'ajt tiybi. <sup>14</sup> Je' tzipjatpyi tiy'ajt je je' winjihuñygixp, je' huidibi ymibijkin mij may mid'ajtkixpin, jidu'n nej je' huidibi y'aa ytiitz jim ajkixyin je' titzpi jich kaagy je' ykaaygixpy, je' ko yajtkixpy je' nej winjihuñygixichin je' huidibi oy, etz je' huidibi ka'oyin.

## 6

<sup>1</sup> Paady tzoc nügi yajyujcpejtim n'ixpijcın ma Dios ytiy'ajt, tzoc ajt yajyeecim nmibijcın, jigix jadu'n nipaadiп jadu'n nej jay tiibi yhuinma'ñ yca'pxtaayñi. Ca' n'agapxiyo'cim canaag'oc jabom jabom je tiy'ajt huidibi ti nbaatim co oga'n nmibijcım Cristo. Ca' janam jatzojc n'ixpijcı'cim huidibi oga'n ti n'ixpijcım jadu'n nej co njothuimbijtim nej anajty ndunim jibicpi huidibi xyajnicxim ma yi o'cin, e jadu'n nej nmibijcım Dios oga'n. <sup>2</sup> Ca' jadüg'oc n'ixpijcı'cim je ixpijcın miid je niibejtin ycixpi, etz jadu'n nej yajcniixajy je mibijcpidic jaydëbi paadip ajcxy je Dios yjihui'ñ ymic'ajt, etz jadu'n nej yi öcpı ajcxy yjugypigipy co anajty ti öccixy, etz jadu'n nej Dios tzaachytuna'ñ huinixii pocyjäydiç.

<sup>3</sup> Chi njac'ixpijcım Dios y'ayuc je tzipjatypi, pen Dios jadu'n tzojcpı.

<sup>4</sup> Com pinjaty ti huinjihuüy Dios y'ayuc ytiy'ajt, e jäygidägy huidibi Dios yejcpı, etz miidity Dios yjihui'ñ ma y'ay yjot, jadu'n je' nipaady nejjihuüy chinay ma jin ytixxin.

<sup>5</sup> Etz ti ajcxy jäygidägy Dios y'ayuc ytiy'ajt, e ti jihuüygixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt huidibi yajtzinaayip ajcxy y'alma ma je xii je tiempo huidibi miimb cidacp. <sup>6</sup> Yi jadu'mbi jäy, pen tundigooyb ajcxy jadüg'oc miid Dios ytiy'ajt, e ixmach ajcxy nej anajty ti mibijccixy Jesucristo, ca'p jëbi jadüg'oc jothuimbijtcixy ma Dios miid pocy ycixpi e pijctzoogixy pocyhuinmeecxin jadüg'oc. Co ixyipy jadu'n ajcxy tuñ, chi huimbidzimy nej ajcxy jadüg'oc yajcruudzpejtcixy je Dios y'ung miid ajcxy ypcocy ycixpi, e nixiiccixy yajxiiccixy nej Jesucristo y'o'cy miid ajcxy ypcocy ycixpi. <sup>7</sup> Jadu'n yi' ajcxy nej naax ni'uuctich naag'oc naag'oc ytu'y. E pen je naax yejcpı ooy cosecha ma pin ti nüpy ti ytuñ, Dios je' anajty yconuucxin ymiid. <sup>8</sup> Pen actim apy etz actim jibic ujtz ypidzimy ma je naax, ca' je' ti tzoohuüy, e Dios je' yajtigoyamb etz noetahuip ma je mij jin. (Jada naax jadu'n jada' nipaady jadu'n nej jay huidibi ti ixmach ymibijcın.)

### *Yi huidibi nmibijcım yi' xyhuijtz'ijtim tudägy*

<sup>9</sup> Migügtiјc ajcxy huidibi ooy ndzocycich, oy iich ajcxy jadu'n njamidmiedydägyich miich ajcxy, janch nejhuiybich co ca' ajcxy ti m'ixmach yi mibijcın, etz nejhuiybich co oybi conuucxin mbaadaangixyp ma Dios etz m'alma ajcxy nidoocin paadaangixy.

<sup>10</sup> Com Dios ooy yi' ytudägyity, e ca' yi' jäydigoy huidibi miich ajcxy mdumyb miid yi' ycixpi, jadu'n nej oyjäy'ajtin ti mdungixy miid jacjadyii mibijcpidic, e chambaad jadu'n mdungixy. <sup>11</sup> Hue' iich ajcxy ndzocycich co miich ajcxy nidüg nidüg mnixondaaccix tungix oyjäy'ajtin ixti mabaad m'öccixy, jigix mbaadiipy ajcxy tüg'öciy huidibi ajcxy mijip'ijxyp ma Dios. <sup>12</sup> Ca' iich ajcxy ndzojccixy co miich ajcxy m'ahuimbidipy nuux. Padungix miich ajcxy jadu'n nej ajcxy ytungixy huidibi mibijcp Jesucristo etz huidibi yajtungixp mecxtecjın, jaydëbi mbaatcixy tiibi Dios xyaj'ahuaniygixy.

<sup>13</sup> Co jecy'ajty Dios moy Abraham je' y'ayuc, ci'm je' nügapxpejty y'ayuc, com ca'anajty ji jac mijpi pin nügapxpedipy je' y'ayuc. <sup>14</sup> Chi Dios Abraham nimay: "Janch co iich miich ngonucxip, e nmöhuipy may m'ap'ung m'apmang." <sup>15</sup> E jadu'n Abraham y'ahuijxy miid mecxtecjın, e jadu'n ycidiyyi huidibi anajty Dios ti yaj'ahuaniyii. <sup>16</sup> Co ajcxy jäy ycapxcixy co yjanchity, jim je' pin nügapxpejtp je y'ayuc, je pin jacmijip, je' nügapxpejtp jada ayuc. E co nügapxpety je' y'ayuc, chi je ayuc y'ity, e ca' huaad pinjaty ymina'ñ co ca' yjanchity. <sup>17</sup> Paady ycixpi Dios nügapxpejty yci'm'ayuc, miid co anajty yajnejhuühua'ñ je jäy ajcxy co cuyduna'ñ y'ayuc tiibi ahuaniy. <sup>18</sup> Ji yajpaady mejtnax Dios y'ayuc huidibi ca' huaad capxtigach, e Dios ca' y'aniidägy nimina. E co Dios jadu'n tuñ, chi xyajjotcugiiyim mij, iich ajt huidibi n'ixtaayim e ndzojcım yi' ypubejtin. E ti nmijpidaacim yi' y'ayuc jadu'n nej jijp'ijxim co xymöhuaanim ajt n'alma jugy'ajtin huidibi ca' ycixpi ytigoyipy ni mina. <sup>19</sup> E miid co njijp'ijxim co Dios xymöhuaanim ajt n'alma jugy'ajtin huidibi ca' ycixpi ytigoyipy, paady ajt n'alma jocuyc ijtım ca' ma tzigi'ñ jihui'ñ. Jadu'n Dios y'ayuc nipaady miid iich ajt ycixpi nej tüg puix huidibi je barco huon'ijtp meyjoty, ca'ydi nej yjaty je barco. Iich ajt njijp'ijxim co ndigihuaanim ma Dios y'it tzajpjoty, tim

jadu'n nej je judío sacerdote mijtungmiidpi ytigii anajty jecy'ajty ma Dios y'it ma je Dios ytijc, je it huidibi anajty adiyducyip miid huit. <sup>20</sup> Tigidhuanim iich ajt ma je Dios y'it tzajpjoty ma Jesús ytigii miid iich ajt ycixpi, Jesús ti yaj'ahuäch nej jebi ndigiiyim ma Dios y'it. E jadu'n Jesús naydügpajc huingapxy etz codinäy mayjay ma Dios yhuinduu huinixii huinitiempo. Jesús ytung tim jadu'n nipaady nej Melquisedec ytuñ jecy'ajty.

## 7

*Yi Jesús tim jadu'n ymijity nej Melquisedec*

<sup>1</sup> Je Melquisedec hue' je' anajty rey'ajtp ma je cajp huidi yxii Salem, e je' anajty huingapxp ma je mijpi janchypi Dios tzajpjotypi. Co anajty Abraham yhuimbity co anajty oy ti chiptuñ, ma anajty je reydijc oy ti yajqueec-huäctäy ti mimadactäy, chi Melquisedec chooñ oy jiipcoyöyi Abraham, e chi ooy Dios mijuydacy minucxtacy miid Abraham ycixpi. <sup>2</sup> Huidibi anajty Abraham ti paady ma anajty oy ti chiptuñ, chi je' piyc-huäcxy majcpicy, chi pugooñ tûg-picy mooy je Melquisedec. Melquisedec yxii hue' yhuimbizimi "rey tudägypi". E com co anajty yrey'aty jim Salem, hue' Salem yhuimbizimi "jotcujc'ajtin", paady jebi nminaanim jadu'n, "je rey huidibi jotcujc'ajtin yejcp". <sup>3</sup> Je Melquisedec ca'p anajty yajnejhuïy ytaj yteedy, ni y'ap yteedy. Ni ycaya-jnimiydägy nej ypi'c'ajty etz nej y'ögy. Tim jadu'n je' anajty yajpaady nej je Dios y'ung, tûg huidibi huingapxp jay ajcxy ma Dios huinixii huinitiempo.

<sup>4</sup> Occuenditungixy miich ajcxy nej je Melquisedec anajty ooy ymijity. Je Abraham, iich ajt nmij'ap nmijteedy ci'm mooy Melquisedec je tûg picypi huidibi anajty ti piyci je rey ajcxy ma oy chiptuñ. <sup>5</sup> Nej Moisés ycötujcin y'anemy je' anajty ajcxy yhuingapxy ma Dios ytijc je pinjaty Leví y'ung'ajtpy y'anäc'ajtpy, y'ap'ung'ajtpy y'apmang'ajtpy. Je' ajcxy cötujc miid co jay ajcxy yajcuend'adipy tûgpcy je majc-picypi huidibi xii diezmo. Oy je' anajty ajcxy ja'ajugy'adyii ja'amigüg'adyii, com hue' anajty ajcxy Abraham y'ap y'oc nidüg'öciy. <sup>6</sup> Per Melquisedec oy je' anajty ca' Leví ap'adyii teedy'adyii, yajcuejt je Abraham tûgpcy je majc-picypi. Je' je' anajty huidibi cïdigiiyi tiibi anajty Dios yaj'ahuanii. Jadu'n Melquisedec yajpuhuaniy Dios je Abraham. <sup>7</sup> Ni pin ycamina'nip co ca' yjanchity co je pin conuucxin yejcp, jac mij je', ca'ydi je pin yajconuucxp. <sup>8</sup> Ya ma iich ajt, pin cïdigiiyip tûgpcy je majcpicyp (diezmo), hue' je' ajcxy jay huidibi öcp. Per jadu'n nej anajty Melquisedec, jadu'n ymina'ñ ma yjaybetyity co je' yjactzinaayñi. <sup>9</sup> E jebi yajmina'ñ co je Leví etz jadu'nyibaad je y'ap y'oc huidibi ajcxy huingapxp ma Dios, e yajcuejtcixy Israel jay huidibi Dios patip, nañ jadu'n nipaady nej jihuïy ymigüety je' ajcxy je Melquisedec huin'it co Abraham ymigüejti. <sup>10</sup> Jadu'n nipaady nej jihuïy Abraham ñigix'ajtyñi y'ap'ajtin yteedy'ajtin Leví etz jacjadyii je huidibi anajty ajcxy ca'ni ypi'c'atyñi yma'xung'atyñi co oy Melquisedec yijipcobadii.

<sup>11</sup> Je Israel cajp yajcïdigiiyi je' je Dios y'anem'in ycötujcin je Levita ajcxy huidibi anajty huingapxp je mayjay ma Dios, je' je' anajty ajcxy Aarón y'ap y'oc. Chi jada' co jada ajcxy janch ca'ocyaj'ahuimbijttäy tudägy pinjaty anajty je Dios ycötujcin payöyb, ca'p tim je' anajty ycopicyity co ycajacquexi jadiug huidibi codinähuip je mayjay ma Dios, ca' y'ocje'jiñ ma ymiiñ Aarón y'ap y'oc. Je jadügpi huidibi codinähuamyb je mayjay ma Dios, hue' copicy co tú'ciy naybadiiyb miid Melquisedec. <sup>12</sup> Co ytigadzipy pinjaty huingapxp ma Dios, nañ jadu'n ytigadzip je tiy'ajt je cötujcin. <sup>13</sup> Iich ajt nHuindzin Jesucristo, je huidibi ñimiydacpy ma Dios ñeçy co huingapxa'ñ je mayjay ma Dios, huingbi ap huingbi Teedy je' anajty, ca' y'ocLevijin. E ni tûg yi' y'amigüg ca' yhuingapxy ma Dios. <sup>14</sup> Huädz yajnejhuïy co iich ajt je nHuindzin Jesús hue' je' anajty ymij'ap'ajty ymijteedy'ajty je Judá. Moisés ca' yi' capxpaty Judá y'ap y'oc co nimiydacy pinjaty anajty huingapxp je mayjay ma Dios ytijc.

<sup>15</sup> Jacniguë̄cp jada ooy co jadüg ytigüy hūdibi tumb ma Dios, hūdibi tú'cìy naybaatip miid Melquisedec. <sup>16</sup> Ca'p Jesucristo yajtungbijci co huingapxip je mayjäy ma Dios miid je cötujcin hūdibi minaamb co yi' y'amigügtijc pátip yi' jadu'mbi tung, je hūdibi ajcxy yjugy'ajtin cixip tigoyip. Hue' je Jesucristo chinaayin yjugy'ajtin ca' ycixipy ytigoyipy ni mina, paady ycixp Jesucristo yajtungbijci huingapxip je mayjäy ma Dios. <sup>17</sup> Com miid je' ycixpi jadu'n Dios tiy'ajt yejcy co jadu'n ymina'ñ: Miich je' cham mhuingapxyp je mayjäy ma iich. Tüg nax miich mhuingapxin nej Melquisedec anajty yhuingapxy.

<sup>18</sup> E jadu'n je oga'nbi je ane'min cötujcin hūdibi Moisés yejc, ca' y'octuni cham, ca' jac ti mic'ajt miidity co jaydëbi yajtzögipy jääy ajcxy y'alma. <sup>19</sup> Je Dios ycötujcin hūdibi Moisés jayhui'm jecy'ajty, ca'p je' ni ti yaj'oybïdzimy yajhuätzpidzimy. Miid je huingapxpi ycixpi hūdibi nmiiid'ajtim cham jac'oy yi' hūdibi njip'ijxim ma Dios.

<sup>20</sup> Co Dios Jesucristo yajtungbicy, chi nügapxpejty ycim ayuc co yjanchity. <sup>21</sup> Jacjadyii ajcxy hūdibi anajty tungixp ma Dios ytijc, hue' je' ajcxy tungmooyi, e ca' Dios nügapxpejty yi' ajcxy y'ayuc. Per co Jesucristo ytungbijcy, chi Dios nügapxpejty ycim'ayuc. Com jaybety jadu'n ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'ñ:

Je Huindzin Dios ti nügapxpety ycim'ayuc, e ni mina ycajotmetzcihuiipy.

Jadu'n Dios nimay y'ung:

Miich mhuingapxamyb etz mgodinähuamyb je mayjäy ma iich huinixii huinitiempo.  
Jadu'n miich mdunipy nej Melquisedec ytuuñ.

<sup>22</sup> Com Dios ñügapxpejty ycim'ayuc co yjanchity co Jesucristo ytungbijcy, paady yi' Jesús yi' je' majamoy mic'ajtmoy je jemybi ayuc hūdibi yajhui'm miid jääy ajcxy ycixpi, je jac'oybi cötujcin. <sup>23</sup> Jacjadyii hūdibi anajty yhuingapxcixy ma Dios ytijc, nimay anajty ajcxy ooy. Com co tüg y'o'cy, chi huingbi ytigüy ma je' ytung. <sup>24</sup> Jesús com ca' yi' yjugy'ajtin ycixipy ytigoyipy ni mina, paady ca' ytung ixmach, etz ca' yi'ytungmoy ni pin. <sup>25</sup> Miid je' ycixpi Jesucristo mic'ajt miidity jaydëbi yajnidzoocipy jääy ajcxy y'alma huinixii huinitiempo, pinjaty mibijctzooyb Dios ma Jesucristo yxii. Jesucristo jëbi tunipy jadu'n, com yi' yjugy'ajtin ca' ycixipy ytigoyipy ni mina. E yi' Dios mibijctzodiib miid jääy ajcxy ycixpi jabom jabom huinixii huinitiempo.

<sup>26</sup> Je Jesús je' je' tügpajc je mijitungmiidpi ma Dios, hūdibi iich ajt nyajmayajtim, je hūdibi miid huädz yjot huädz yhuinma'ñ, e ca' je' miidity ni ti jibicpi ni ti pocy. Je' ca' tügnax y'ity miid pacytumbidijc. Nigi je' ymijity ycixity, ca'ydi jac ti hūdibi yajpat tzajpjoty. <sup>27</sup> Ca' Jesús yjадu'nity nej ajcxy jacjadyii hūdibi tuun ma Dios ytijc jecy'ajty, co yaj'öccixy iyujc, e je' ajcxy yejcpy huindzigi'ñ jabom jabom, midüg co je' ajcxy ñayyajpocyñihuächyii, e chi jada' miid jääy ajcxy ypocy ycixpi. Jesús tügtecypajc je' yejc huindzigi'ñ miid mayjäy ycixpi, co je' ci'm ñayyejci ma yi' o'cin jadu'n nej tüg huindzigi'ñ. <sup>28</sup> Je Dios ycötujcin hūdibi Moisés yjayhui'm jecy'ajty, hue' y'ane'my co huen tungmoy jääy ajcxy hūdibi pocy miid, co mijitungmoy ma Dios ytijc. Chi jac'axam Dios yajhui'my jemybi ayuc jemybi cötujcin, e nügapxpejty ycim'ayuc co yjanchity. E miid je jemybi ayuc Dios tungmoy ycim'ung, huen yajnicxip je mijipi tung ma yi' y'it, je Dios y'ung hūdibi ijtp huinixii ca' ti bocy miidity.

## 8

### *Jesús yi' je' je mijhuingapxi ma yi' Dios y'ayuc jemybi*

<sup>1</sup> Huidibi ooy nügi ycopicyity, huidibi yajnimiydaacp, co iich ajt nmiiid'ajtim pin xy-codinaayim ma Dios, je' je' je Cristo, je huidibi jiiby ijtp mij'ane'mbi tzajpjoty, jadu'n nipaady nej jihuüy yi' y'ñäy a'oy'amy ma Dios ymijc. <sup>2</sup> Jiiby je' ytuuñ ma je janchypi Dios y'it ylugar, je amaaybi, huidibi oyhuindzigi'ijtp. Je it huidibi Dios yajcoj, e ca' nminaanim jääy ajcxy yajcoj. <sup>3</sup> Tüg'ociy pinjaty huingapxp ma Dios, yajnibicy je' paady, e copicyity co ciyegipy ofrenda etz tijaty huindzigi'ñ ma Dios miid jääy ajcxy ypocy

ycixpi. Paady ooy ycopicity nañ jadu'n co Jesucristo yegipy ofrenda etz huindzigi'ñ ma Dios miid jay ajcxy ypocy ycixpi. <sup>4</sup> Co Jesucristo ixyipy ya y'ocajpaady naaxhuiñ, ni ycahuingapxy ixyipy mayjäy ma Dios. Com jiini ya yajpaady pin huingapxip ma Dios ytijc, pin yejcp ofrenda etz huindzigi'ñ jadu'n nej Moisés ycötujcin y'anemy. <sup>5</sup> Jadayaabi huingapxip ajcxy ytungixy ma Dios ytijc ya naaxhuiñ. Je' je' tūg ijxpejt nej Dios y'it jiiby tzajpjoty, jadu'n yi' nipaady nej tūg anecpi huidibi tzomyb jiiby tzajpjoty. Co Moisés jecy'ajty Dios ytijc je' coji miid huit, chi Dios ñimaayi: "Cuenditun yajxon co anajty mgojy je tijc tügnax jadu'n nej je ijxpejt huidibi nyaj'ijx jim copcixy." <sup>6</sup> Per je mijtung huidibi Jesús ytumyb ma Dios miid jay ajcxy ycixpi, jac'oydung yi' ca'ydi je tung huidibi je jay ajcxy ytumyb huidibi mijtung miid ma Dios ytijc ya naaxhuiñ. Com jemybi etz jac'oy etz jacmīc'ajt miid je cötujcin huidibi Dios ymoy Jesús, ca'ydi je cötujcin huidibi Dios ymoy Moisés jecy'ajt. Com hue' je' jac'oy alma nüdzooçin Dios yaj'ahuaniiy jay ajcxy ma je jemybi cötujcin.

<sup>7</sup> Co je jayijp'atypi cötujcin huidibi Moisés ymooyi cayaj'oyiydaayi jay ajcxy ypocy miid Dios, ca' yi' ixyipy ycopicity je mimetzpi cötujcin huidibi Dios ymoy jay huinjemy. <sup>8</sup> Per Dios y'ijx co je jay ajcxy ca' yajxon cuydungixy je cötujcin huidibi Moisés ymoy, jadu'n nej ymina'ñ ma yjaybetyity ma Dios ñecy miid je' ajcxy ycixpi, ma jadu'n ymina'ñ:

Jadu'n je Huindzin Dios ymina'ñ: "Mimb xii tiempo ma huingbi cötujcin nmöhuibich yi Israel jay etz Judá jay ajcxy.

<sup>9</sup> Ca' y'ocjadu'nii nej iiçh ngötujcin huidibi nmooyich je' ajcxy y'ap yteedy jecy'ajty, je huin'it tiempo taabi nyajtzoonich ajcxy jim Egipto naaxjot. Ca'p je' ajcxy cuyduñ je cötujcin huidibi ajcxy nmooyich, e paady ca' nduuñich cuendi yi' ajcxy." Jadu'n ymina'ñ je Huindzin Dios.

<sup>10</sup> Jadu'n je Huindzin Dios ymina'ñ:

Je cötujcin huidibi nyegaamybich ma Israel jay ajcxy co anajty yijadu'mbi xii tiempo ti ñaxy, jadu'n je'. Nbidaçibich ngötujcin ma yi' ajcxy yhuinma'ñ, e jadu'n nipaady nej jihuüy ti njayich n'ayuc ma ajcxy y'ay yjot. E iiçh yi' ajcxy xyDios'adiib, e yi' ajcxy njay'adiibich.

<sup>11</sup> Tüg'óciy ajcxy nejhuühiipy pin iiçh. Ni pin ji cayaj'ixpigipy pin je' je Huindzin Dios, ni pin, ni ymigüg, ni ymijiin ymidijc, ni pi'ctijc ni mij'anäctijc. Com nidüg'óciy ajcxy nejhuühiipy pin iiçh; ypi'city ymutzity, ymijjäity, etz ymij'anäcity.

<sup>12</sup> E iiçh yi' ajcxy nmeecxip yjibicjäy'ajtin, ni camina ngajac'ajihuühiybich ajcxy ypocy. Jadu'n Dios ymina'ñ.

<sup>13</sup> Co Dios je' ycötujcin jemybi nimiydägy, je' je' co yaj'amijiñi je jayijp'atpyi cötujcin. Je huidibi amijiñip ca' je' y'octuunip, tzojc yi' yaj'ijxtigoyaani.

## 9

### *Je Dios ytijc huidi ya naaxhuiñ etz Dios y'it huidi tzajpjoty*

<sup>1</sup> Je Dios ycötujcin jayijp'atypi ymiid je' anajty ñidiy'ajt nej huaad ytuñ ma Dios ytijc ya naaxhuiñ, ma jay ajcxy huindzigihiipy Dios. <sup>2</sup> Je Dios ytijc jadu'n je' ycojity. Je jayijpi cuarto hue' anajty xiijity Lugar Santo, jiiby anajty y'ity je candelero etz je mesa ma tzajcaagy y'ity ma Dios yhuinduu. <sup>3</sup> Jiixci'py'amy ma je mimetzpi huit y'agiyducity jiiby jadüg'it huidibi xiijip Lugar Santísimo (ma Dios ni'ixcidägy je jay). <sup>4</sup> Jiiby anajty tūg mij mesa ac tim ori je' anajty ma ajcxy ypoomjojccixy, e ma je' jim anajty y'ity tūg cajoon ac ori je' anajty yñinïcx huidityi. Jiiby cajoonjoty anajty y'ity tūg tu'tz ac ori huidibi anajty miid je jicxy ijxpejt huidibi Dios Israel jay ajcxy ymooy jecy'ajty. Etz jiiby anajty Aarón ytajc huidibi huijp huam. Etz jiiby anajty je tzaa y'ity ma je' anajty ycijxjayity Dios y'anemín. <sup>5</sup> Ma je cajoonniçx jim anajty je querubines ñigojtüdyity huidibi Dios y'oy'ajtin miid. Je querubines anajty codinaayb Dios, e je' anajty ajcxy yajnidigooyb miid yqueec

je cajonn̄cx ma ajcxy je huidzigi'ñ ñi'py ypidacy miid jāy ajcxy ypcocy ycixpi. Ca' huaad yjacyajnimiydacy mijcajee jadachamb̄i tijaty huidib̄i anajty yajpatp jiiby ma Dios ytijc.

<sup>6</sup> Jabom jabom co anajty jadu'n y'ijttäy ni'ixi', chi je huingapxpi ytigiiygixy ma Dios ytijc ma je jayijpi cuarto, je Lugar Santo, tuñ ajcxy huindzigi'ñ etz cuydungixy yi' ajcxy ytiy'ajt miid Dios ycixpi. <sup>7</sup> Jimijt jimijt ma je mimetzpi cuarto huidib̄i je huit adiydujcp, jiiby ytigiy tügtecypajc je huingapxpi huidib̄i jacmijtungmiid ma Dios ytijc. E co jiiby ytigiy, chi midigiy huaj ñi'py, huidib̄i miid huindzigi'ñ Dios miid yci'mbocy ycixpi etz miid tūg'óciy jāy ajcxy ypcocy ycixpi etz miid ajcxy ypcocy ycixpi co ca' nejhuiygixy co ytundigooygixy. <sup>8</sup> Miid jada ycixpi je Espíritu Santo xyajnejhuiyim co je tungmiidpi huidib̄i huingapxi je mayjāy ma Dios, ma ajcxy jacyajtungixy anajty je jayijp cuarto ma Dios ytijc, chi ca'n̄i je' anajty y'ahuächñi nej jēbi p̄injaty ytigiy ma je it lugar Santísmo ma Dios yhuinduu. <sup>9</sup> Je Dios ytijc huidib̄i ijtp anajty ya naaxhuiñ ca' je' yjējity je janchypi. Hue' je' anajty ijp̄ejt'ajtp huidi Dios y'it'ajtpy tzajpjoty. Jiiby je tungmiidpi huindzigi'ñ Dios miid ofrendas etz miid huindzigi'ñ. Per jada huindzigi'ñ ca' yajtigoy je pocytunii ma je jāy ajcxy yjot yhuinma'ñ. <sup>10</sup> Je judíojāy ytiy'ajt huidib̄i tuun ma Dios ytijc jecy'ajty, hue' je' ñigapxy caayin uucin, etz jadu'n nej ajcxy ñayyajpocyñihuáatzigixy miid nii etz canaag costumbre huidib̄i ajcxy cuydumyb. Jadu'n ajcxy ytuñ ixti cooni Dios yajtigajztay tūg'óciy yi' ycötujc̄in.

<sup>11</sup> Per ti y'oy ya naaxhuiñ je Cristo, e yi' je' cham ijtp jacmijtungmiidpi ma Dios, yi' ti mimiñ jemybi cötujcin jac'oybi. E yi' je' codinaayb je mayjāy ma Dios y'it tzajpjoty, je it jac'oybi jacmijpi, jacca'pxypi, ca' nminaanim jāy ti cojy, e ca' yaajity naaxhuiñ. <sup>12</sup> Cristo ti ytigiy ma je Dios y'it, je lugar Santísmo. Ca' ti ytigiy miid co jiiby yajquëxiga'ñ pi'cchivo ñi'py o toro ñi'py, hue' yci'mni'py jiiby yejcpy ma Dios. Jadu'n ti ytigiy tügtec yti' huiniixii huinitiempo, etz xyyajnidzoocim ajt n'alma huiniixii. <sup>13</sup> Ooy yjanchity co yi toro ñi'py etz je chivo ñi'py etz yi' cuyjam co ajcxy nöccixy huaj niix ma je Dios ojadajttac, co ajcxy je pocýjāy yajnihuäxcixy je ni'py etz yajniixidujtcixy je cuyjam ymiid mic'ajt co yajpocyhuáatzigixy ñinix, per jotjoty ca' yajhuäch. <sup>14</sup> (Je huingapxpi huidib̄i tumb ma Dios ytijc ya naaxhuiñ ca' ymadägy co jāy yajpocyhuädzipy miid toro ñi'py), Jesucristo nigi ti ymadägy yajpocyhuäch jāy ajcxy miid yci'mni'py. Com Jesucristo ymiid je Dios yjihui'ñ ymic'ajt huidib̄i ca' yci'xipy ytigoyipy ni mina, chi ñaygiyejci ci'm ma Dios miid Dios yjihui'ñ ymic'ajt, jadu'n nej tūg huindzigi'ñ huätzpi, com ca' ni ma ni ti tundigoy. E miid yci'mni'py Jesucristo xyajhuaatzim je jibicpi ma ajt njot nhuinma'ñ, ca'ydi ndunim huidib̄i Dios ca' jāygidägy, e jadu'n ajt huaad ndunim ma je Dios juugypy ytung.

<sup>15</sup> Paady yi' Jesucristo yi' je' huingapx'ajtp ma Dios miid iich ajt yci'xpi miid je jemybi ycötujcin huidib̄i Dios yajhui'm. Yi' Jesucristo co y'o'cy, yi' ajt je' nbocy xymeeecxim tiibi ndundigooyim ma je jayijp'atyp cötujcin huidib̄i Moisés jayhui'm. E jigix p̄injaty Dios ti yhuin'ixy, jēbi ajcxy yci'digiyii je tzinaydac ma jēbi n'ijtim huiniixii. Je tzinaydac huidib̄i Dios ti xy'ahuaniiyim. <sup>16</sup> Co tūg jāy jiip'ixy y'o'cin, e yajcoy tūg testamento, ooy ycopicyity co yajnejhuihipy pen janch je' ti y'ögy je p̄in yajcoj je tiy'ajt jigix je' ytigihuiipy tumbi je tiy'ajt. <sup>17</sup> Co tūg jāy jiip'ixy y'o'cin e yajcoy tūg testamento, ca' je' ti mic'ajt miidity je testamento pen jugy'ajtni p̄in je' anajty ti yajcoy. Huin'itni janchtiy co anajty ti y'ögy, huin'it je testamento mic'ajt miidity. Je jemybi tiy'ajt huidib̄i Dios xyajhui'my jadu'n yi' nipaady nej jāy testamento yajcoy co anajty jiip'ixy je y'o'cin, e co Jesús y'o'cy, huin'it mic'ajt moy je Dios ytiy'ajt je jemybi. <sup>18</sup> Paady yci'xpi jecy'ajty co Dios Moisés moy cötujcin, yajtzoobaat je' miid iyujc ñi'py. <sup>19</sup> Moisés je' capxhuäcx je Dios ytiy'ajt ma tūg'óciy mayjāy. Chi jada' huijtigiy tūg lana tzaptzpi miid tūg quipy aacx huidib̄i ooy oy yxuugy. Je' yajxooc ma huaj mang ñi'py etz chivo ñi'py teemhuidity miid nii, chi Moisés yajnihui'ch je libro miid je ñi'py, je libro huidib̄i anajty ti capxy etz nañ jadu'n jāy ajcxy yajnihui'ch je ñi'py. <sup>20</sup> Co Moisés jadu'n ytuñ, chi yminañ: "Jada je' je ñi'py huidib̄i yajtzoobatp je

ane'min je tiy'ajt huidibi Dios ti yecy ma miich ajcxy." <sup>21</sup> Moisés nañ jadu'n ñi'pyñihu'ch je cochac tijc ma anajty yDios ojadajtcixy, e tūg'óciy tumbejt huidijaty jiiby tumb. <sup>22</sup> Dios ycötujcin, je jecyip, ymina'ñ co tūg'óciy huidijaty yajtungixyp co Dios ojadajtcixy, copicy yajhuädzipy miid ni'py. E pen ca' ajcxy teemy yoc y ni'py, Dios ca' huinmecxa'ñ yi' ajcxy ypocy.

### *Co Cristo y'o'cy miid ajt nbocy ycixpi, yi' yajnicxy ajt nbocy*

<sup>23</sup> Ooy jada anajty ycopicyity iyujc ñi'py huindzigi'ñ, jigix yhuädzip huidijaty tumb ma Dios ytijc ya naaxhuiñ, je huidibi ijxpejt'ajtp anajty nej Dios y'it jiiby tzajpjoty. Per je Dios y'it huidibi jiiby tzajpjoty chojcpy jac'oybi huindzigi'ñ ca'ydi huidi ya naaxhuiñ. <sup>24</sup> Com Cristo ca' je' ytigiy ma Dios ytijc huidibi jay ajcxy ti cojy. Je tijc huidibi jay ajcxy ti cojy, je' je' ñigojtuutin je it lugar janch janchipi huidi jiiby tzajpjoty. Cristo tigiiy ma je Dios y'it ylugar jiiby tzajpjoty, ma je' cham xycodinaayim ma Dios yhuinduu. <sup>25</sup> Je judío mijtungmiidpi huidibi huingapxp ma Dios ytijc, huinjimijtity ytigiy ma je Dios ytijc co yecy ni'py huidibi ca' ci'mni'py'adyii. Cristo ca' yi' ñay'ahuaniyii y'ögipy canaag'oc, jeyi tūgtecypajc ytigiiy ma Dios y'it miid yci'mni'py. <sup>26</sup> Co ixipy ca' yjadu'nity, canaag'oc Cristo ixipy patni chaachy'öçin maabi naaxhuiñbi chondagy. Per jadachambi ma xii tiempo ycixaani ytigoyaani, Cristo tūgtecypajc ñayguëxici ya naaxhuiñ, jigix codinähuiipy tūg'óciy jay ma Dios miid ajcxy ypocy ycixpi. Jadu'n Cristo tuuñ jigix yajtigoyipy pocytunii. <sup>27</sup> Dios ane'min pidac ya naaxhuiñ co nidüg nidüg jay paadip yi' o'cin tūgtecypajc. E Dios ti pidägy je xii je tiempo mina tiyduna'ñ nidüg nidüg jay miid ypocy ycixpi. <sup>28</sup> Je Cristo jotcujc tūgtecypajc nayyejc ma je o'cin co yajpocyñihuaatzäy je mayjäy. Chi jada' ñayguëxiga'ñyii je m'imejtz'ocpi ya naaxhuiñ, e ca' nmínaaním co yajpocyñihuaatzaanip jadüg'oc je mayjäy, hue' je' nihua'namyb ycohua'namyb tūg'óciy pinjaty jiip'ijxip cixyjot huiniot co je' miina'ñ miid yi' ajcxy ycixpi.

## 10

<sup>1</sup> Je Dios ycötujcin huidibi Moisés jayhui'my jecy'ajty, hue' je' anajty ñidiy'ajt je oybi huidibi miinamb. Ca'p je' anajty yjéjity je oybi. Paady je cötujcin huidibi Moisés yjayhui'm ca' je' jébi huädz yaj'ahuimbity pinjaty pocy ytumb, pinjaty mijhuäcp anajty ma Dios miid je iyujc huidibi ajcxy Dios yajhuindzigiyp, huidibi ytun'ahuimbijtcixyp jimijt jimijt. <sup>2</sup> Co ixipy je cötujcin y'ocmadägy huidibi Moisés yjayhui'm yaj'ahuimbity ixipy huädz ajcxy je pocy ytumbi, ca' ixipy je jadu'mbi huindzigi'ñ y'ocajtuuni jimijt jimijt. Com pin je jadu'mbi huindzigi'ñ yejcp, co ixipy je' pocy yajnicxtäy, ca'p je' ma ñayjihu'hiibti bocy miidity jadüg'oc. <sup>3</sup> Co jadu'n yaj'occixy je iyujc miid ypocy ycixpi, je' je' je tiy'ajt co ajihuiygootigixy ypocy jimijt jimijt. <sup>4</sup> Com yi' huaj mang ñi'py etz yi' chivo ñi'py ca' mic'ajt miidity co pocyyajnicxtähuiipy nimina.

<sup>5</sup> Paady co Cristo ymian ya naaxhuiñ, chi nimay je Dios:

Ca' miich ni ti huindzigi'ñ mdzojcní ma ymian iyujc'ögy, ti miich xyñi'ixiiyich tūg ninicx. <sup>6</sup> Ca' m'ocjäygidaacni huindzigi'ñ iyujc huidibi yajno'cp. Ca' miich m'ocjäygidaacni co jay xyajhuindzigi iyujc miid ypocy ycixpi.

<sup>7</sup> Chi nmínañich: "Dios, cha nmínañich jigix miich mdzojcní yajcuydunipy, jadu'n nej yjaybetyity ma miich mnecy miid iich ycixpi."

<sup>8</sup> Tim jayijp, Cristo ymian'ñ co Dios ca' octzojcní, ni cajägidägy je iyujc ögy huidibi yajhuindzigiyp, ni je huidibi yajno'cp, jigix je pocyñicxtähuiipy, oy yi' yajajéjity huidibi ñigapxy yajtunipy ma je Dios ycötujcin huidibi Moisés yjayhui'm. <sup>9</sup> Chi jada' jadüg'it yjaybetyity co Cristo jadu'n ymian'ñ: "Cha iich nmínañ, jigix miich mdzojcní yajcuydunipy, miich huidibi Dios'ajtp." Hue' nmínaaním, yajtigoy je cötujcin huididi ane'mb co jay ajcxy huindzigi iyujc miid ypocy ycixpi, etz mic'ajt mo' je jemybi cötujcin huidibi Jesucristo xymooayim. <sup>10</sup> Dios jadu'n ti xyajhuaatzim ajt nbocy, com Jesucristo ti tuuni Dios chojcin co ci'm ñinicx tūgtecypajc yejcy ma yi' o'cin miid tūg'óciy jay ypocy ycixpi.

**11** Tüg'óciy judío sacerdote huídibi tungmíid ma Dios ytíjc jabom jabom jadu'n tun'ahuimbijtcixy tügpi huindzigi'ñ, huídibi ni camina yajníctaayi jää ajcxy ypocy. **12** Yí Jesucristo tügtecypajc yi' yejcy níniçx ma yi o'cin huinixií huinitiempo, chi jada' y'ixtacy a'oy'amy ma Dios ymijc ma ane'mdäy tüg'óciy. **13** Jiiby tzajpjoty Jesucristo cham y'ahuixy, ixti cooni Dios yi' ymídzip mímadaactaayip, e jadu'n ajcxy nipaadiipy nej jihuíy Jesucristo ytecypocxpejt. **14** Miid tügpaajc je huindzigi'ñ huídibi Jesucristo yej, tudägy yaj'ahuimbijttäy huinixií huinitiempo pínjaty ti ypocyhuäch. **15** Yí Espíritu Santo nidiy'ajtp ma iich ajt jadu'n nej Cristo ti tuñ. Com jaybety miin ma Dios ñecy ma Dios jadu'n ymina'ñ:

**16** Je huin'it xií je huin'it tiempo nyajmihui'maamybich je Israel jää jemybi ayuc jemybi tiy'ajt. Nbidágibich ngötujcin ma ajcxy yjot, e njayamybich ngötujcin ma ajcxy yhuinma'ñ.

**17** Chi jac'axam Dios ymina'ñ:

Ni camina njäymedzaanich ajcxy ypocy, etz jadu'n nej ajcxy ytundigooy.

**18** Co je pocy ti yajhuinmecxtäy, ca'p ycopicity yjacyajtunipy tijaty huindzigi'ñ miid pocyhuinmeecxin ycixpi.

### *Chojcpy nmihuingoonim yi Dios*

**19** Paady miich ajcxy migügtijc, jébi iich ajt ndigiiyim agujc jocuyc ma Dios yajpaady miid co Jesucristo ti temy ti yocy ñi'py miid iich ajt nbocy ycixpi. **20** Cristo ti yaj'ahuäch je nii'aa je tü'aa miid iich ajt ycixpi miid yci'm níniçx, je nii'aa tü'aa jemybi oybi huídibi tiçiyb ma Dios y'it. E je' yñiniçx jadu'n nipaady nej je huit huídibi anajty adujcp je Lugar Santísimo ma Dios ytíjc ya naaxhuiñ, je huit huídibi ciichhuäcx co Cristo y'o'cy.

**21** Jesucristo yi' je' je mijtungmiidpi huídibi xycodinaayim ma Dios ytíjc jiiby tzajpjoty.

**22** Paady ycixpi jébi nmihuingoonim Dios miid oyjot oyhuinma'ñ, etz miid je mibijcin janchypi. Cristo ajt ti xyajhuaatzim njot nhuinma'ñ co ñi'py temy yojcy miid ajt nbocy ycixpi jigix ca'ydi nayjihuiyim pocymíid, jadu'n nej jihuíy ti ndziihuim miid huädz nii.

**23** Tzoc tudägy n'ijtim ma nmibijcin, ca' nyajtigajtzim nmibijcin, com Dios cuydunipy yi' tiibí xyaj'ahuaniiyim. **24** Tzoc nhuinma'ñypidaacim co njot'amijmooyim ajt nmigügtijc, jaydëbi naychojcim nayjihuiyim miñ xyipy, e nduunim oyjäy'ajtin. **25** Ca' n'ixmajtzim je nayyöymugii, jadu'n nej ajcxy nijëjity costumbre miidity co ca' ajcxy yöy ma naymujctac. Niigí tzoc nayjot'amijmooyim, e jadu'n nej cham yaj'ijxní co yhuingooni ma je Huindzin Jesucristo ymiinaani jadüg'oc ya naaxhuiñ, chona'ñ tzajpjoty.

**26** Pen iich ajt jacpocytunim tzojcingíxy ma anajty ti nejhuiyim Dios ytíy'ajt, ca'p ji huingbi huindzigi'ñ huídibi xyajpocyhuaatzim. **27** Je' janchtiy njacjijp'ijxim miid tzigi'ñ jihuíy je tzaachypi co anajty Dios xytíydunim, e xypidaacim mijiiñjoty huídibi yajhuindigoydähuamb Dios ymídzip. **28** Co pin cacuyduun Dios ycötujcin huídibi Moisés yjayhui'm, e jím metz o tugiig testigo co yjadu'nity, yajmoy je' y'o'cin ca' miid'ajty ti pa'ayohojuin. **29** ¿Nej miich ajcxy minaangíxy? ¿Nej cay jac'öctiy je tzaachypi mihuaad'ajtcixy? Je pínjaty ca'ixa'ñ Dios y'ung etz níxiici yajxiici Cristo ñi'py huídibi yajpocyñihuaatzp, jadu'n nej je jemybi ayuc ymina'ñ huídibi Dios yajhui'm. Etz nañ jadu'n ajcxy ni'ojiiygíxy Dios yEspíritu huídibi may'ajt oy'ajt tumb miid je' ajcxy. **30** Nejhuiyim co je Huindzin Dios ymina'ñ: "Iich xypatp ndzaachytunipyich jää ajcxy miid ypocy ycixpi. Iich yi' nyajcomidoihuipy ajcxy ypocy." Etz nañ jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy: "Yí Huindzin Dios yi' yjäy tiydenipy." **31** ¡Ooy chach mij y'ayo'nity pen je Dios juugypi xychaachytunim miid ajt nbocy ycixpi!

**32** Per ajihuíyigíxy miich ajcxy je xií je tiempo tiibí ñaxy, je taabi miich anajty ajcxy ti xycidigiiygíxy je tiy'ajt janchypi, ñipatyp je' anajty nej tüg tiicxin jajin ajcxy miidity. Ti ooy muhindinaaygíxy mijiptinaaygíxy tzaachypi ayo'n miid yi mmibijcin ycixpi.

**33** Nijëjity miich ajcxy ti myajhuingapxnajcixy, e ti myaj'ojcixy mayjäyuum. Nañ jadu'n

jacjadyii ti abaatcixy tzaachhypi jadu'n nej je tiibí ajcxy ooy yajtzaachytungixy. <sup>34</sup> Ti miich ajcxy myajtungixy pa'ayo'n ma pinjaty anajty pujxtigotyip, e janch agujc jocujc ajcxy ti myajtungixy mectxtujcín co ajcxy xypijci tijaty anajty ajcxy miid. Nejhuiiyim co jiiby tzajpjoty miich ajcxy miiditý ti jaty jac'oybi huidibi huiniixii huinitiempo ijtp. <sup>35</sup> Jacmijpidaaccixy Dios, ca' mjotmetzciiygixy. Co mmijpidáaccixipy Dios, huin'it ajcxy mbaadipy oybi may'amy ma Dios. <sup>36</sup> Chojcpy co miich ajcxy myajtungixipy mectxtujcín co mguydunaangixy nej Dios tzocy, e Dios xyajcidigiiygixip huidibi yi' ti ahuaniiy. <sup>37</sup> Jaybety jadu'n ma Dios ñecy ma jadu'n yminañ:

Tzojc, janch tzojc ymiina'ñ je huidibi tzonamb tzajpjoty, e ca'p je' jecyñity.

<sup>38</sup> JADU'N DIOS YMINA'Ñ:

Pinjaty iich ti ngöbicy co ytudägyjäity, tzinähuip je' miid ymibijcín. E pen ixtigihua'cp ma ymibijcín, ca' jadu'n njotcujc'adipyich miid je'.

<sup>39</sup> Ca'p iich ajt njëjity huidibi ixtigihua'cp ma nmibijcín, e ytigoy y'alma, je' iich ajt pin mibijcp, e jadu'n n'alma paadipy nidoocin.

## 11

### *Yi mibijcín*

<sup>1</sup> Jocujc nayjhuiiyim jadu'n co huidibi nmibijcím janch yi', oy co ca' n'ijxim. Je huidibi nmibijcím je' xymooyim jocujc'ajtin miid huidibi njijp'ijxim ma Dios. Je huidibi nmibijcím nejhuiiyim co janch janch jadu'n, oy ca' n'ijxim. <sup>2</sup> Com miid co ajt nmij'ap nmijtedy ajcxy mibijci Dios y'ayuc paady Dios cöbijcy ajcxy jadu'n nej tudägyjäy.

<sup>3</sup> Miid ajt nmibijcín ycixpi nejhuiiyim co Dios oyduñ tüt'ociy huidibi jii'ajtp miid y'ayucti'ajty, jigix huidibi cham n'ijxim je' yi' yaj'oyiiy huidibi ca' yaj'ixy.

<sup>4</sup> Miid co Abel mibijcy Dios, paady Abel ymoy Dios huindzigi'ñ jac'oybi ca'ydi Caín, e Dios cöbijci Abel yhuindzigi'ñ, e miid je' ycixpi Abel ooy ycömaybidzimy ma Dios co anajty ytudägyity. E jadu'n oy Abel ti yja'o'cini, jadu'n nipaady nej jihuüy yjacmiydägyñi chambaad. Com miid je mibijcín huidibi anajty ymiid yejc ijppejt ma iich ajt.

<sup>5</sup> Miid co Enoc mibijcy Dios paady yajnicxi jadügpi tzinaydac ni yca'o'cy, ni ca' ajcxy paty, com Dios anajty ti yajnicxyii. JADU'N YMINA'Ñ ma yjaybetyity ma Dios ñecy, ca'ni anajty yajnicxyii: "Dios jäygidacpy anajty Enoc chinaayin." <sup>6</sup> Pen ca' nmiiid'ajtim mibijcín ni jadu'nyi, ca' Dios jäygidägy ajt ndzinaayin. Com co nmihuingonaanim Dios, hue' tzocy co nmibijcím co Dios yjiliity, e co yaj'ahuimbidipy oybi miid pin mibijcip.

<sup>7</sup> Miid co Noé mibijcy Dios, paady Dios ñimaayi jayijp co ytuna'nyii yjada'nyii mijniigom huidibi anajty ca'ni yaj'ixy. Co Dios ymigapxi, chi Noé yjotmaybaady e yaj'oyii je barco ma yi' etz y'ung y'anäg ñiigomdzögipy. Miid co anajty Noé miiditý mibijcín, paady yajpocycäy je naaxhuiñyjäy ajcxy ca'pi ymibicy. Chi Dios cöbijcy Noé jadu'n nej tudägyjäy miid co mibijci Dios y'ayuc.

<sup>8</sup> Miid co Abraham anajty Dios mibicy, paady Dios yhuin'ijxi e ycapxymidouhi. Chi je' choon ma ñaax ycajpin ñicxy ma je it lugar huidibi Dios anajty möhuaanip co je'adiiyb. Choñ, ni ca' anajty nejhuiiy ma ñicxy. <sup>9</sup> Miid co Abraham mibijcy Dios, paady chinaydacpijcy nej tüt' huingjäy ma je naax huidibi Dios yaj'ahuaniyi, huidibi ca' yjëjity. Chinay ma huittijc, nañ jadu'n ajcxy y'idiich Isaac etz Jacob huidibi ajcxy nañ jadu'n Dios yaj'ahuaniyi je naax. <sup>10</sup> Abraham je' anajty y'ahuijxyp mina jëbi chinaydacpijcy ma Dios y'it ylugar huidibi jadu'n nipatp nej tüt' cajp huidibi miid y'ix ta'tzpicy y'oyduñity, je huidibi Dios ñihuinmayii, je huidibi Dios yajcojy yaj'oyiiy.

<sup>11</sup> Sara hue' anajty pumäy, ti anajty ymijäiyiiyñi, ti ñajxni tiempo mina jëbi y'ung'ixy. Per miid co mibijcy Dios y'ayuc huidibi ti ñimaayi co y'ung'ixa'ñ anajty, chi paty mijaa co y'ungdzimigip. E chi y'ung'ijxy com ymibijc co Dios anajty cuyduna'ñ tiibí ahuaniiy.

<sup>12</sup> Miid tüt'pi jäy, je Abraham, ti choondacy tüt'pijy y'amigügtiç huidibi oy ti ymayii.

Abraham, oy anajty je' ti yjahuingoni mina y'ögaani, chi ooy y'ung y'anäg, y'ap'ung y'apmang janchmay paty, jadu'n ymayity nej madza' etz ymayity nej pu' ma mejypa', janch ni ycamicho'nity.

<sup>13</sup> Tüg'öciy je jäy ajcxy huidibi ya yajnimiydacp, öctay ajcxy ni ycacidiyi je tzinaydac huidibi anajty Dios ti yaj'ahuaniyii. Miid co ajcxy mibijcy Dios, paady nejhuiyi ajcxy co jacjiini Dios ymöhuiyb je huidibi ti yaj'ahuaniyii. Com ymibijc ajcxy Dios, paady jocuyc ñayjihuiyi co Dios möhua'nyii jacjiini huidibi ti yaj'ahuaniyii. Yminañ ajcxy co anajty y'adzinaaygixy ya naaxhuiñ. <sup>14</sup> Pinjaty jadu'n minamb co adzinaaybi ajcxy yajpaady, hue' yajhuimbizimy co chinaydac yjugy'ajttac ajcxy y'ixtaayb. <sup>15</sup> Co ixyipy ajcxy jäymejtzó'cigixy je naax ma anajty ti choongixy, janch ycahuimbijty ajcxy jim jadüg'oc. <sup>16</sup> Per je' ajcxy nigi anajty nijot'ajtcixy it lugar jac'oybi, je' je' je tzajpjotypi. Miid jada ycixpi Dios ca' yi' cho'yduñ co ñaydijyii Dios ma je' ajcxy. Com ti ni'ixiyi ajcxy chinaydac jiiby tzajpjoty.

<sup>17</sup> Abraham mibijcy Dios, e co Dios Abraham y'ijxmajtzi, chi yajmiin Isaac co anajty yajhuindzigihua'ñ Dios. E janch cixydot je y'ung tügpajc anajty yecy, je y'ung huidibi Dios ti yaj'ahuaniyii anajty. <sup>18</sup> Dios ñimay Abraham co miid Isaac miid'ada'ñ may y'ap y'oc. <sup>19</sup> Abraham yhuinmaayb anajty ooy co Dios tügpajc cötujcmiidip yajjugypigipy öcipy. Paady jëbi iich ajt nmınaanim co Abraham ycidiyi jadüg'oc y'ung co anajty ti yjugypicy co anajty ti y'ögy.

<sup>20</sup> Isaac mibijcy Dios, paady Isaac Dios mibijctzoy miid Jacob etz Esau ycixpi co huen ajcxy oybi paadip ma je tiempo huidibi mim cidacni. <sup>21</sup> Jacob ymibijcy anajty Dios, paady co anajty y'ögaani, chi ahuaniy conuucxin ma nidüg nidüg José y'ung y'anäg. E jadu'n Dios ooy huindzigiy ojadajty yam ñaygodajc'adyii miid ytajc co anajty ooy ti ymijjäiyiñi. <sup>22</sup> José co anajty Dios mibicy ma anajty y'ögaani, yminañ co Israel jäy ajcxy anajty ypidzimaangixy comjency jim Egipto, chi yajhui'my tiy'ajt nej ypaic ytuniyb co anajty choñ ajcxy jim Egipto.

<sup>23</sup> Miid co anajty ajcxy mibicy Dios, paady co Moisés yma'xung'ajty, chi ytaj yteedy yützi tugiig po'. Com co ajcxy ijxy co anajty ooy y'oyity je ma'xung, ca' ajcxy anajty tzigiy je rey y'ane'min co anajty yaj'öctähua'ñ tüg'öciy ungma'xung yeydijcpi. <sup>24</sup> Miid co Moisés mibijcy Dios, paady co oy ymij'anäccojni, ca' tzojcy co ñaydijiib co rey ñiiix y'ung'adiib. <sup>25</sup> Hue' janchtiy Moisés nigi nijot'ajty co ayo'n tzaachhyp minaxipy yajnaxipy quipxy miid Dios yjäy, ca'ydi co nixondägipy je jugy'ajtin ma je rey ytijc huidibi Dios ca' jäygädägy. <sup>26</sup> Moisés nigi ñayjihuiyi jocuyc co tzaachhyp ayo'n anajty minaxy yajnaxy miid Cristo ycixpi, ca'ydi co miid'ajttähuiipy jugy'ajt comeen'ajt jim Egipto. Com Moisés ti anajty yhuinma'ñypidägy co Dios yega'ñ je oybi. <sup>27</sup> Miid co Moisés mibicy anajty Dios paady choñ jim Egipto, ni catzigi co anajty rey yjotmädy, jadu'n y'ijty tudägy nej jihuñ ixy je Dios ca'pi yaj'ixy.

<sup>28</sup> Miid co mibijcy Dios paady Moisés tuuñ je pascuaxii, chi ni'ane'mdiy co huen tijc'aguu tüg tüg yajni'pyi, jigix co je ángel huidibi yaj'öcp, ca'p je' je israelitajäy y'ungoob yaj'o'cipi. <sup>29</sup> Miid co ajcxy mibijcy Dios paady je israelitas ajcxy yajnajxy je tzaptz mejy jadu'n nej jihuñ ñajxcixy huinditztuuy, e co ajcxy je Egipto jäy nañ jadu'n yjanaxañ, cijx ajcxy ñii'o'ctäy.

<sup>30</sup> Miid co ajcxy mibijcy Dios, paady ycidiäday je poch ma je Jericogajp, taab anajty je israelitas ajcxy ti jühuidijtcixy huixtujc xii. <sup>31</sup> Miid co Rahab, je töxyjäy jibic tzinaaybi, mibijcy Dios, paady ca' y'o'cy quipxyi miid je huidibi anajty ca' capxymidoogixy Dios. Com co je' yajjättacy ma ytijc in je huidibi anajty ti choongixy ma Israel jäy ajcxy anajty yajpaady, co anajty ayüch ameech yajciyöygixy yajtecyyöygixy Canaán naaxjot.

<sup>32</sup> ¿Ti njacmiydägibich? Nyajtigoy'idaamybich tiempo co nimiydägibich Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, e jacjadyii Dios y'ayucnajtzcapxiib. <sup>33-34</sup> Miid co

ajcxy mibijcy Dios, paady ymimadac ajcxy ymidzip canaag picy, ane'my ajcxy yajxon yi cajpjäy, ypaat ajcxy pubejtin huidibi Dios anajty ti yaj'ahuaniyyigixy. Yaj'adujc ajcxy caa y'ahuac, yajxeem ajcxy jin huidi anajty ooy ymijity, tzooc ajcxy co anajty yaj'ogaangixy miid espada. Pinjaty anajty pumäyip ypaat je' ajcxy ymic'ajt ymijaa, mij je' ajcxy ooy y'ijtcixni ma chiptungixy, e ymimadactay ajcxy maymidzip. <sup>35</sup> Jim anajty töxyäy yjätigixy huidibi ajcxy cüdigiiyi y'ung juugy huidibi anajty ti jugypicy co anajty ti yögy. Jadyii ajcxy y'o'cy ahuoni' agidzi', ca'p ajcxy paty nüdzoochin. Jadu'n ajcxy paty o'cin, jaydëbi patcixy jugy'ajtin etz tzinaayim jac'oybi ma Dios. <sup>36</sup> Jadyii Dios y'ayucnajtzcapxiyybi ooy nñixiici yajxiici, yajci'ajty, etz tzumy mach ypujxtjc'iñäy. <sup>37</sup> Jadyii Dios y'ayucnajtzcapxiyybi y'o'cy ajcxy tzaagögäch, jadyii yaj'ajidiyy ajcxy janch tim cup y'ijxmajtzi ajcxy, jadyii yaj'o'ci miid espada. Ymiñ xyijpy xii yaa yhuidijtcixy ymiiid ajcxy nñinïcx yüch miid cöbixy'ac etz miid chivo'ac, ayoob jay ajcxy, jotmay miid, yajtzaachytungixy yajca'oydungixy. <sup>38</sup> Yi jadu'mbi Dios y'ayucnajtzcapxiyybi ajcxy ni je naaxhuiñjäy anajty camihuaadity. Miid ymidzip pahuidijtcixy, paady yhuidijtcixy anajty titznaaxtuum etz yuugjoty, chinaaygixy naaxpa'tci'py etz majaty ang. <sup>39</sup> Nidüg'ociy je' ajcxy oy cömay ajcxy yjanajxy miid co mibijcy ajcxy Dios, ca' ajcxy paty tiibi anajty Dios y'ahuaniy. <sup>40</sup> Com Dios jac'oybi je' anajty yegamyb miid iich ajt, paady ca' ajcxy paty je oybi tiibi Dios y'ahuaniy. Ti anajty Dios nihuinmayiy co yajca'pxaani yi' ajcxy ytudägy'ajtin quipxyi miid iich ajt co Cristo y'o'cy miid iich ajt nbocy yciixpi.

## 12

### *Tzoc iich ajt nhuinma'nybidaacim ma Jesús*

<sup>1</sup> Com nmiiid'ajtim canaag ijxpejt nej jay jecy'ajty mibijcy Dios, paady iich ajt jadu'n nipaady nej jihuñy huinduy jajixci'py nmiiid'ajtim jay huidibi ti yajniguëxigy ymibijcin. Paady yciixp tzoc ahuing pidaacim je huidijaty xy'adzijpim ma ajt nmibijcin, e nañ jadu'n tzoc ahuing pidaacim je pocy huidibi xyajhuinma'nydigooyim, e tzoc naymic'ijxim cuydunim yi tiy'ajt miid meextujcin ma ajt ndzinaayin, jadu'n nej jay naymic'ijxigixy co nayboyicquipxigixy. <sup>2</sup> Tzoc nhuinma'nybidaacim ma Jesús. Jim ijxpejt nbaatim ma Jesús nej jebi nmibijcim Dios. Jesús yi' je' ti xyajnejhuiyim Dios ytiy'ajt. Yi Jesús yi' y'ayoo anajty ma je cruudz, ni ca' yi' tuñcuendje jadu'mbi o'cin oymidzo'yduunip. Com co Jesús nejhuiyb anajty co jadu'n y'oc'ayooohuipy, chi ypaadipy jetcuyc'ajtin ma Dios y'anem'ay. E cham je' yajpaady ma Dios ymijc ma Dios y'anem'dac.

<sup>3</sup> Huinmaaygixy miich ajcxy je Jesús y'ijxpejt, nej pocyjädyjc chaachytungixy etz nñojiiygixy, etz ca' y'ixaani, paady ca' mdzijpcigixy ni mgamijotmetzciiygixy. <sup>4</sup> Ca'ni miich ajcxy ayo'n tzaachhypi myajnaxy mabaad nñipy ajcxy mxii'bidyii jadu'n nej Cristo yjajty. <sup>5</sup> ¿Nej ti miich ajcxy mjäydigoooygixy je capxhuijin huidibi Dios ti xymooygixy nej jihuñy yci'm'ung? Jadu'n ymina'ñ ma Dios ñecy:

Miich n'ungich, ca' mbidägy nej jihuñy ca' ytim ytiijity je tzaachhypi huidibi Dios miid xycapxhuijy, ni ca' mjotmetzciihuiipy co xyaj'ójipy.

<sup>6</sup> Dios ycapxhuijpy yi' pinjaty chojcp yjihuiyib. Dios chaachytumby yi' ajcxy co ytundigooy, pinjaty yi' ti cöbicy nej jihuñy yci'm'ung.

<sup>7</sup> Mimadaaccix miich ajcxy je castigo, com Dios jadu'n yi' xymiidity ajcxy nej jihuñy yci'm'ung. ¿Nej ji jada' tûg ung, e ca' yteedy chaachytuniiyb co ytundigooy? <sup>8</sup> Pen ca' miich ajcxy Dios ti tzaachhypi xymooygixy, jadu'n nej yi' moy castigo tûg'ociy y'ungdijc y'anäctjc, ca' miich ixiyipy ajcxy Dios xy'ung'adyii tiyudägy. Jadu'n miich ajcxy m'idipy nej tûg pi'canäg huidibi yteedy ca' y'ixa'ñii. <sup>9</sup> Jadüg nax, taabi anajty ajt nbi'cnity, iich ajt ndeedya ya naaxhuiñ xy'ihuijim xycapxhuijim anajty, e xychaachytunim co ca' ngapxymidoohuim nhuindzigiyyim ajcxy. ¿Nej co ca' huaad n'ijtim ane'my ma ajt ndeedya huidibi tzajpjoty yajpatp? E jadu'n jebi nbaatim je jugy'ajtin huidibi ca' yciixpi

ytigoyipy nimina. <sup>10</sup> Iich ajt ndeedy ya naaxhuiñ xy'ihuijim xycapxhuijim anajty miid jada conbi jugy'ajt ycixpi, jadu'n nej je' anajty ajcxy oy'ixy. Nañ jadu'n Dios iich ajt xychaachytuunim miid ajt n'oy'ajt ycixpi etz jigix nmiiid'ajtim huädz jot huädz huinmañ nej Dios ymiiidity huädz yjot huädz yhuinmañ. <sup>11</sup> Oy yjanchity co ca' ti tzaachypi ndzojcim ma yam nbaatim je tzaachypi, com ooy ndzachjihuiyim je tzaachypi, e ca' jocucj nayjihuiyim. Per pinjaty ixpijcipi Dios chojcín miid je tzaachypi ycixpi, chi je' yhuimbidzimiygixy tüg jugy'ajtin tüdägypi etz jocucjipi.

*Je huidibi ayo'ngojp co Dios y'ayuc ngacöbigaanim*

<sup>12</sup> Paady miich ajcxy jomcicpíjccix ma mmibijcin, jadu'n nipaadip nej jihuÿ myajpidicciyx mgí' tiibi y'anucxiyñi, etz mgoxcohuajc mic'ajt paady huidibi anajty ca' mic'ajt miidity. <sup>13</sup> Ixtaaygix ni'aa tü'aa tiybí ma mdzinaayin, jadu'n nipaadip nej jihuÿ yi mdecy huidibi mädip ti chögy, e camina jadüg'oc yhuiidip.

<sup>14</sup> Tzinaaygix miid oyjot oyhuinmañ miid nidüg'óciy jäy. Ca' mdungixipy ti tzip. Miid'ajtcix tüg tzinaayin huätzpi, pen ca' jadu'n mdungixy, ni pin ca'ixipy je Huindzin Jesucristo. <sup>15</sup> Ooy cuenditungixp co ni pin cajipyoöydüdipy je pubejtin huidibi Dios ti ahuanÿ, jigix nañ jadu'n ni pin ycayajpaadipy janch mät yjot yhuinmañ, e yahuindigoydäy yajmättäy jacjadyii ymigügtiç, tim jadu'n nej tüg ujtz ta'mbi ypa'mduñ. <sup>16</sup> Ni tüg miich ajcxy ca' huaad ti ayuc miid'aty miid huingbi töxyjäy huidibi ca' miich mdöxyiç'adyii. Ca' nañ jadu'n m'ixtijipy je ayuc huidibi Dios yajhui'my miid miich ajcxy ycixpi, jadu'n nej y'idiich Esaú. Miid tüg caayin uucin Esaú toocnax je huidibi anajty möhuaanip yteedy co y'unggoobity. <sup>17</sup> Miich ajcxy mnejhuiyib co Esaú tocy huidibi anajty paatip co japadañ je conuucxin huidibi anajty yteedy möhuaanip, ca' jadu'n Dios cöbijcy, chi Esaú ooy yjayaaxni, per ca' anajty ñihuinmañ nej yjothuimbidip miid je' ycixpi tiibi anajty tuñ.

<sup>18</sup> Ca' miich ajcxy ti mjaty ti m'ixy, nej jecy'ajty yi israelitas ajcxy yjajty etz y'ixy co ajcxy mihuingoñ je cop Sinaí ma anajty Dios ti pidägy mij jiñ, ma anajty ooy yhuidzucy yjidity etz mijpoj mijtigoy ñaxy, ma anajty ooy y'agoodziy anaxy. <sup>19</sup> Ni mgamidoy ajcxy je trompeta ni je Dios y'ayuc huidibi anajty ajcxy je' migapxip. Pinjaty je' midou je ayuc ypijctzou ajcxy may'ajt co ca' huaad yjacmigápxigixy com ooy anajty chigiiygixy. <sup>20</sup> Je' je' anajty ycixpi co anajty ca' mimadägaangixy je ane'min cötujcin huidibi anajty minamb: "Pin anajty ytecy pidacp ma yi cop, hue' yi' y'oyyaj'o'cnity cögäch miid tzaa o miid quipyjijpxu'ñ, oy ixipy y'iyuicity." <sup>21</sup> Oy chigiiyñi huidibi anajty yaj'ijxp, Moisés ci'm minaan: "Tziyuuybich yam miid tzig'ñ."

<sup>22</sup> Per miich ajcxy jadu'n nipaady nej jihuÿ ti mmihuingoongixy yi cop huidibi yxiñ Sión etz je Dios juugypi ycajp. Je' je' je Jerusalén tzajpjotypi ma canaag mil je ángeles ajcxy yöymujccixy. <sup>23</sup> Ti miich ajcxy mmihuingoongixy ma ti yöymujccixy je jaccömaabyi jäy huidibi ajcxy yxiñ cojaay ma Dios ñecy jiiby tzajpjoty, je huidibi ajcxy huin'ib huingapxtacp Dios. Ti miich ajcxy mihuingoongixy Dios je huidibi njuez'ajtp tüg'óciy. Nañ jadu'n ti miich ajcxy mihuingoongixy je' ajcxy je oyjäydijc y'espíritu huidibi Dios ti yaj'ahuimbijttäy tudägy. <sup>24</sup> Miich ajcxy ti mihuingoñ yi Jesú, yi huidibi xycodinaayim ma Dios miid je jemybi cötujcin huidibi Dios yajhui'my miid iich ajt ycixpi. Yi Jesú huidibi mic'ajtmoy je Dios y'ayuc jemybi, co ñipy teemy yojcy miid ajt nbocy ycixpi. Yi Jesú co ci'm ñipy teemy yojcy miid jäy ajcxy ypocy ycixpi, nigi oy yi' ca'ydi co Abel iyujc ñipy teemy yojcy miid ypocy ycixpi.

<sup>25</sup> Paady ycixp ooy cuenditungix miich ajcxy, ca'ydi yaj'ixtiy Dios, je pin ti xyajmihui'mim jemybi y'ayuc. Je jäy ajcxy huidibi tzinay jecy'ajty, ca'p je' ajcxy chöcy co ajcxy ixtijy Dios co jecy'ajty yjamigapxi ajcxy ya naaxhuiñ. O'ctiy iich ajt ca' ndzoocim, pen nmooyim ajt njix je Dios, je pin y'ayuc xyajmihui'mim huidi tzoon tzajpjoty.

<sup>26</sup> Co Dios y'ayuc yejcy jecy'ajty, chi yajtziyuuy ooy naax. Jadachambi Dios ymina'ñ: "Jadügtcypajc nyajtziyuya'ñich je naax, e ca' nminaanim naaxti'ajty, nañ jadu'n nyajtziyuya'ñich je tzajp." <sup>27</sup> Co jadu'n Dios ymina'ñ: "Jadügtcypajc nyajtziyuya'ñich je naax." Hue' yajhuinjihuÿ co ytigoydähuÿpy huidijaty yücxp huidibi Dios yaj'oyÿy, e je' huÿmip je huidijaty ca' yu'cxy. <sup>28</sup> Paady je Jesucristo ycötujcin huidibi Dios xyajmihui'mim, ca' yi' huaad ytigoy. Tzoc yajnajxim Dioscojuyip miid Jesús y'ayuc ycxipi, e nyajmij'ajtim n'ojadajtim Dios miid tudägy'ajt etz miid huindzigi'ñ nej je' jäygidägyin. <sup>29</sup> Iich ajt nDios jadu'n yi' nej tûg jiin huidibi näctaayb tûg'óciy.

## 13

### *Nej jëbi nyajjäygidaacim Dios*

<sup>1</sup> Miich ajcxy huidibi mibijcp Jesucristo, ca' mjäydigooygixy co ajcxy mnaychójcigixipy miñ xyipy nej jihuÿy ajcxy mdügquëxyity. <sup>2</sup> Ca' ajcxy mjäydigooygixipy co oyjäy'ajtin mdungixipy miid pinjaty ajcxy xycøjadiyb. Miid co oyjäy'ajtin ajcxy tuuñ, chi nijejity ajcxy yajjättacy ángeles ajcxy, ni ca' ajcxy huinjihuÿy co ángeles anajty ti yajjättaaccixy.

<sup>3</sup> Mjäymedzip ajcxy pinjaty tzumy'iñaayb mach'iñaayb jadu'n nej jihuÿy miich ajcxy nañ jadu'n mdzumy'iñaaygixy mmach'iñaaygixy quipxy miid je' ajcxy. Jäymeedzip miich ajcxy pinjaty tzaachhypi ayo'n minajxp yajnajxp, com nañ jadu'n miich ajcxy miidity je ninicx huidibi jëbi y'ayoy.

<sup>4</sup> Huen nidüg'óciy jay huindzigiyygixy yajmij'ajtcixy je pijcin casada'ajtin. Huen je yeydijc etz je ytoxyjc naymiidtzináayigixy yajxon, com Dios yi' tzaachytunipy pinjaty tundigooyb miid huingbi töxyjäy.

<sup>5</sup> Ca' m'adzojccixy meeñ. Mijotcujc'ajtcixy ti ajcxy ii miid. Dios ti je' ymina'ñ: "Camina xii iich miich ajcxy n'ixmadzipy, ni iich miich ajcxy ngajäydigoyipy." <sup>6</sup> Jadu'n jëbi nminaanim agujejotcujc: "Yi Huindzin Dios yi' xypubejtpich, ca' ndzighua'ñich jay nej xyjatuna'ñich."

<sup>7</sup> Jäymejtcix miich ajcxy je pinjaty ti xyñigohuajc'ajtcixy, je pinjaty ti xyajmiedmidaaccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Huinmaaygix nej je' ajcxy anajty ytudägy'aty, padungix nej je' anajty ajcxy miidity ymibijcin.

<sup>8</sup> Jadu'n nej Jesucristo oybi tuñ jecy'ajty, nañ tim jadu'n oybi tuñ chambaad, etz oybi tuna'ñ huinixii huinitiempo, ca' yi' yajtigadzip yi yhuinma'ñ ni mina. <sup>9</sup> Ca' miich ajcxy myajhuin'ingixy miid canaag ixpijcin huidibi ca' ytügnaxity miid Jesucristo ytiy'ajt. Nigi oy co ajt nbidaacim nhuinma'ñ ma je Dios y'ayuc, nej yi' xchojcam xyjihuÿyim, nej yi' may'ajt tuñ miid iich ajt. Ca' mbidaacim mhuinma'ñ ma je cötujcin huidibi adujcp nijejity caayin uucin. Ni ti jotcujc'ajt ajcxy capaty pinjaty panicxp yi jadu'mbi cötujcin.

<sup>10</sup> Je judío tungmiidpi huidibi huindzigi'ñ tumb anajty ma Dios yhuittjc je jecyip, ca' yi' jëbi yjactuuni ma iich ajt nmibijcin jadu'n nej Jesucristo tuñ huindzigi'ñ miid iich ajt ycxipi. <sup>11</sup> Je judío mijitungmiidpi ma Dios ytiyc ypidac iyuyc ñiypy ma je Lugar Santísimo nej tûg huindzigi'ñ huidibi yajpocyñihuatzp je mayjäy. Je iyuyc ögy ñinicx jiguem je' yajnögy, ca' jiibiyity cajpjoty ma je Dios anajty huindzigiyygixy. <sup>12</sup> Tim jadu'n nej je judío sacerdote yajnögy je huindzigi'ñ iyuyc ñinicx cajp nñanax, nañ tim jadu'n Jesús paty tzaachy'o'cin cajp nñanax jigix miid je' yci'mni'py pocyñihuadzip je mayjäy. <sup>13</sup> Tzoc mijpidaacim je Jesús tiibi y'ögy cajp nñanax miid iich ajt nbocy ycxipi. Tzoc minajxim yajnajxim je canayyajmij'adii je canayixa'nii, tim jadu'n nej Jesús minajx yajnajx je canayyajmij'adii je canayixa'nii. <sup>14</sup> Ya naaxhuiñ ca' ya ajt nmidity tûg ciudad ma jëbi n'ijtim huinixii huinitiempo, je' iich ajt njiip'ijxim je tzinaayin huidibi miimb cidaacp. <sup>15</sup> Paady ycxip chojcp co Dios n'ojadajtim nmibijctzoohuim jabom jabom huinixii miid Jesucristo yxii. Co jadu'n n'ojadajtim nmibijctzoohuim Dios jadu'n nipaady nej tûg huindzigi'ñ nmooyim. Tzoc ii mibijctzoohuim, tzoc ojadajtim miid ajt ngi'm'ahuac ngi'm'ayuc. <sup>16</sup> Ca' mjäydigooygixipy

co oybi mdúngixipy etz naybubéjtigix naybudigíiyigix miñ xyipy. Co jadu'n mdúngixipy jadu'n nipaady nej tûg huindzigi'ñ ti myejccixy ma Dios huidibi yi' ooy jäygidägy.

<sup>17</sup> Capxymidoogix pînjaty xyñigohuajc'ajtcixp etz yajmij'ajtcixp, com yi' miich ajcxy xycuend'ajtip yi' m'alma. Nejhuiiyim co cîyegaangixy ycuendi ma Dios nej ajcxy ti xycuend'aty. Pen oybi miich ajcxy mdumyb miid yi' ajcxy, jocucjc ajcxy ñayjihuñhuñib. Pen jibic miich ajcxy mduñ miid yi' ajcxy, tajip mayip ajcxy. E pen yi' ajcxy tajp maayb, chi miich ajcxy ca' ni ti jocucjc'ajt mmiid'adipy.

<sup>18</sup> Mibijctzoogix Dios miid iich ycixpi etz je pînjaty xymiidhuidijtpich. Jatytim naymic'íjxibich tudägy nduuñich ma tûg'óciy iich ndung, paady ycixp jocucjc nayjihuñyijich. <sup>19</sup> May'ajt nbijctzooybich ma miich ajcxy co Dios mmibijctzoogix miid iich ycixpi, jigix Dios a'ixihuipy co nícxibich tzojc ma miich ajcxy.

### *Oy'ajt etz capxpoocxin huidibi cogixiyyip je necy*

<sup>20</sup> Dios nmibijctzooybich miid miich ajcxy ycixpi. Je Dios huidibi yajjugypijc jadüg'oc iich ajt nHuindzin Jesucristo co y'o'cy, je huidibi cuend'ajtp je maymibijcpidijc. Co Jesucristo ñi'py teemy yojcy, chi mic'ajt moy je jemybi cötujcin huidibi Dios ti xyajmihui'mim. Dios ti pidägy Jesucristo jadu'n nej je cuend'ajtpi jac'oybi ma je maymibijcpidijc. Jadu'n yi' nipaady nej tûg cöbixy cuend'ajtpi huidibi cuend'ajtp may ngöbixy. <sup>21</sup> Je Dios huidibi xyajjotcujc'ajtim je' huen xyaj'ahuimbijtcixy huädz etz oyjäy ma tûg'óciy ajcxy mmibijcín etz ma tûg'óciy ajcxy mdzinaayin, jigix ajcxy mdunipy nej yi' tzocy. Dios huen tuñ ma iich ajt njot nhusuimma'ñ miid Cristo ymic'ajt nej yi' tzocy. ¡Huen Cristo y'idipy mij cömay huinixii huinitiempo! Amén. Jadu'n jada.

<sup>22</sup> Nmigügtijc, nbijctzooybich may'ajt yajtungixy mectxtujcin ma jada ayuc capxhuijin. Ti ajcxy ii con nijayiyyixy. <sup>23</sup> Nejhuiiyigix miich ajcxy co ajt nmigüg Timoteo y'ity ahuätztuum. Pen tzojc yjädy ya ma nyajpaadyich, chi yi' xymiidnícxibich co iich anajty miich ajcxy nícxixy.

<sup>24</sup> Nguejxpyich ngapxpoocxin ma nidüg'óciy pîn ajcxy xyñigohuajc'ajtp etz je migügtijc ajcxy huidibi mibijccixyp. Je migügtijc huidibi ajcxy yajpatp ya Italia yquejxyp ajcxy capxpoocxin ma miich ajcxy.

<sup>25</sup> Dios ajcxy xyconuucxip nidüg'óciy miich ajcxy. Amén. Jadu'n jada.

## SANTIAGO

# Yi Necy Huidi Santiago Yajniguejx Je Judío Mibijcpidjc

<sup>1</sup> Iich Santiago, ndzojcingíx iich nduñ ma Dios etz je Huindzin Jesucristo ytung. Cham jada necy nyajnigueexyich yi Israel jay huidi ajcxy yajmij'ajtp Dios, huidi ajcxy xim yam yajpatp cajp cajp miid co yqueecpidzimy ajcxy Judea naaxjot co ymidzip ajcxy chach'ixhuiddidyii chachpahuiddidyii ajcxy.

### *Je tiy'ajt huidib tzoon ma Dios*

<sup>2</sup> Migügtijc ajcxy co yi mmidzip ajcxy xychach'ijxmadaangixy nej miich ajcxy mjot mhuinma'ñ miidity, co yi' ajcxy xy'ixhuidijtcixy xypahuidijtcixy, co xyñigapxcixy xyñi'oijiygixy, co xyajhuinma'ñydigoyaangixy, ca' mdajipy mmayipy ajcxy, jotcujc ajcxy mnayjihuñhuiyb. <sup>3</sup> Miich ajcxy mnejhuiygixyp co jadu'n mmimecxtujccixyp je tzaachypı ayo'n huidibi mmínajxcixyp myajnajxcixyp miid co ti mmijpidaaccixy Jesucristo, huin'it mbáatcixipy mic'ajt, jigix jébi mimadactaygixy tüg'óciy jibic-huinma'ñ. <sup>4</sup> Copicy miich ajcxy mimadactáaygixipy tüg'óciy jibic-huinma'ñ, ca' ma mdundigóoygixipy, e huin'it huädz mjot mhuinma'ñ mmid'adipy ajcxy, ca' ti myajtigoy y'idipy ajcxy.

<sup>5</sup> Pen nidüg miich ajcxy myajmayajt oyhuinma'ñ, co jay ajcxy xychach'ijxmadaani mjot mhuinma'ñ nej miidity, mibijctou Dios huen xymöy je oyhuinma'ñ, com yejcpy yi' oyhuinma'ñ miid tüg'óciy jay co pijctzoy. Ca' yi' cohuindugyii, ca' huaad xy'ojim co nbijctzoohuim oyhuinma'ñ. <sup>6</sup> Copicy pijctzohui Dios huijy'ajt cujc'ajt cixyot huinijot, ca' y'ametz yjotmetzity. Pinjaty ametz yjotmetz Dios mibijctzoob, ca' tú'ciy miidity yjot yhuinma'ñ, janam jatzojc yajtigach yhuinma'ñ jadu'n nej je mey co ypidig y'ixtagy miid je poj. <sup>7</sup> Co jay ajcxy ametz yjotmetz mibijctzoogixy Dios, Dios ni ti jadu'n cayecy. <sup>8</sup> Yi jadu'mbi jay ajcxy ametz yjotmetzpi canaagnax yhuinma'ñ ajcxy miidity, ca' tügijip yhuinma'ñ pidaaccixy ma Dios.

<sup>9</sup> Yi ayoobitijc huidibi mijpidaaccixyp Dios, ooy jaygidägaangixy co Dios ypubediib ypidigihuiyb. <sup>10</sup> Yi comeeñyjäy ajcxy huidibi mijpidaacp Dios, ooy jotcujc ajcxy ñayjihuñhua'nyii co ajcxy ymeeñ ytictähuijy jadu'ñyi. Com yi' ajcxy ymeeñ tigoyamb yi' jadu'n nej tüg pijy co ñiicxní miid xii an. <sup>11</sup> Co xii ypejtni, chi ooy y'andaacni mic, e chi je jinboj ypidzimy, chi je pijyquipy ytich, chi yhuingädaayñi je pijy, e jadu'ñyi ytigoydäy je pijy oy'ajtin. Jadu'n nej yjaty yi pijy, ñan tim jadu'n yjada'ñ comeeñydjc ajcxy, jadu'ñyi ñitigoyaangixy yjugy'ajtin.

### *Co yjot yhuinma'ñ chach'ijxmada'ñyi*

<sup>12</sup> Jotcujc pinjaty mamecxtujctaayb jadu'n nej ajcxy yjot yhuinma'ñ chach'ijxmada'ñyi. Co jadu'n mamecxtujctaaygixyp, Dios möhuib ajcxy jugy'ajtin huinixibi, huidibi yajhuinhuanii tüg'óciy jay ajcxy huidijaty Dios tzojcp yajmij'ajtp.

<sup>13</sup> Co pin nijot'aty co tuna'ñ ti jibicpi, ca' ymina'nipy co Dios anajty jadu'n yajtundigoyaanip. Dios ca' ti jibicpi tuñ miid jay ajcxy. E nañ ni pin ca' huaad ijxmach Dios nej yjot yhuinma'ñ ymidity. <sup>14</sup> Ci'm ajcxy jadu'n ñaydunyii, co tzachnijot'ajtcixy canaagnax jibic-huinma'ñ. <sup>15</sup> Co jay ajcxy nijot'ajtcixy jibic-huinma'ñ, pocy anajty ytungixy. Ti ajcxy anajty ooy ypcyñibejtni co nicxy y'óccixni.

<sup>16</sup> Migügtijc ajcxy, huidibi ooy ndzoc yjihiyich, ca' mnayhuin'ñinigixy. <sup>17</sup> Iich ajt nDios Teedy huidibi tzajpjoty tzinaayb, yi' huidibi yajcojtaay xii madza' huidibi jajp tiicxp, yi' je' yejctaayb tüg'ociy tijaty oybi, tüg'óciy yhuinma'ñ huidibi iich ajt nmid'ajtim. Dios ca' yi' yjot yhuinma'ñ yajtigach jadu'n nej yi xii madza' yjajin yticxin ytigach. <sup>18</sup> Dios y'oydumyb huinjemy iich ajt njot nhuinma'ñ miid yi' y'ayuc ytiy'ajt, jigix jébi iich ajt

nmi'ijtim oyjot oyhuinma'ñ. Yí jay ajcxy huidibi yajmij'ajtcixp Jesucristo, Dios nügi tzocy ajcxy ca' jac ti huidibi oyduñ.

### *Je tiy'ajt tiyduhäcipi*

**19** Migügtijc huidibi iich ooy ndzocy njihuüyich, mnejhuühuipy miich ajcxy jada co ooy ycopicyity mmido'mbijctähuipy ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt, ca' mjäydigooygixipy, ca' mgapxmayüygixipy, pen mjotmätcotp ajcxy ca' anajty mguydungixy Dios ytiy'ajt. **20** Je jay huidibi jotma'tp, ca' je' tuñ huidibi Dios yjäygidacyp. **21** Ixmajtztaaygix yí jibic ayuc, ca' mnijot'ajtcixy yí jibic-huinma'ñ. Cöbijccix miid oyjot oyhuinma'ñ yí Dios y'ayuc ytiy'ajt, yí huidibi Dios ti yajnicödugiy, huin'it jëbi ajcxy m'alma nüdoocin paady.

**22-24** Cuydungix ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt, ca' ajcxy mjotcujc'adipy miid yí yí co m'amidoo'ijtcixy, hue' anajty nigoo mnayhuin'iinigixy. Peni nigoob Dios y'ayuc m'amidoo'ijtcixy, e ca' mmijpidaaccixy ca' mguydungixy, naadigi' anajty m'amido'ijtcixy. Jadu'n miich ajcxy nipaady nej piñ yhuiñyijp aa'ijxnajxp ma tügi iix. Co ñay'aa'ijxnajxtäyii, chi yjihuägy, e mic'amy jäydigoydäy nej yhuiñyijp ti ixy. Naadigi' anajty ti ñay'aa'ijxnaxyii. **25** Pen miich ajcxy yajxon m'ixpijcy Dios ytiy'ajt, je tiy'ajt huidibi yaj'oyühuip ajcxy mjot mhuinma'ñ, pen mmijpidaaccixyp, pen mguydungixyp Dios y'ayuc, e ca' mjäydigooygixy, chi jada' Dios xyconuucxip ajcxy miid jégixpi huidibi anajty mguydungixyp.

**26** Pen ji piñ ñayjihuüyii co cuyduni Dios ytiy'ajt, e ca' ñay'ahuijtziyii, ci'm anajty ñayhuin'iñyii, tundigooyb anajty, e ca' yjanchity co mijpidaaci Dios ytiy'ajt. **27** Pen miich ajcxy huädz mijpidaaccixy Dios etz mguydungixy yí ytiy'ajt jadu'n nej jëbi Dios jäygidägy, hue' tzocy co mbubéjtcixipy mba'ayóogixipy co'ögy'ungdijc, etz co'ögy ytoxyjäydijc ma ayo'n jotmay ajcxy patcixy. E ca' huaad jibic-huinma'ñ mjactungixy, jadu'n nej jadyii naaxhuiñyäy y'idiützcixy, huidi ca' mijpidaaccixy Dios.

## 2

### *Ca' huin'ijxpety migüg myajmij'ájtcixipy*

**1** Migügtijc ajcxy, co m'ojadajtcixy co mmijnicxpejtcixy iich ajt nHuindzin Jesucristo, yí huidibi tzajpjoty ane'm, ca' ajcxy huin'ijxpety migügtijc myajmij'ajtcixipy. **2** Pen jim jay ytigiy ma mnayyöymújcigixy comeeñybí miid oori cijiitz, etz miid yhuit yxojax janch oybi, etz pen nañ tigiyib tüg jay ayoob huidibi yhuit ytucxy ciitc tuc nibüdy ixpüdy. **3** Chi miich ajcxy je' jac nigi myajmij'ada'ñ je comeeñybí huidibi oyxoxy, e chi mnimähua'ñ: "Iña' miich ya ma jada oybi iñaaybejt." E je ayoob jay mnimähuaangixy: "Iña' naaxcixy o jim jadu'n tina'." **4** Co jadu'n m'iiditzip ajcxy, ca'p anajty jadu'n ytiy'ajtity. Mdundiigooygixy anajty ma Dios ytiy'ajt co huin'ijxpety ajcxy migüg mdzogipy. Hue' anajty myajtungixyp jibic-huinma'ñ co jadu'n m'ixtijcixipy jay huidibi ayoob.

**5** Migügtijc ajcxy, Dios ti huin'ixy yí ayoobitijc, jëbi ajcxy mijpidägy Dios etz jëbi ajcxy paadipy it lugar ma Dios y'it tzajpjoty. Jadu'n Dios yajhuinhuaniiy piñjaty tzojciip jihuüyip co it lugar möhua'ñ jiiby tzajpjoty. **6** Myajtzo'yduungixyp miich ajcxy ayoobtijc. ¿Nej cayi comeeñyäy ajcxy huidibi miich ajcxy xychachxiip ma cötujctac, e xyajnicxcixy ma tungmiiipi yhuinduu, oy ajcxy mdzocoy mgatzoc? **7** ¿Nej ca yjëjity ajcxy huidibi jibic nigapxp ni'ojuib Jesucristo, je oyjäy huidibi miich ajcxy myajmij'ajtcixyp?

**8** Pen janch miich ajcxy mguydungixy je tiy'ajt huidibi jaybety ma Dios ylibro: "Mdzogipy mjihuühuipy mmigügtijc hueñytimypinity, jadu'n nej miich ajcxy ci'm mnaychogyii mnayjihuüyii." Pen jadu'n anajty mdungixy, tüg anajty oybi mdungixyp. **9** Pen huin'ijxpety ajcxy anajty jay myajmij'ajtcixy jadu'n nej yhuit yxoxy ajcxy miidity, mdundiigooygixp, e ti anajty mnayyajpocycähuigixy ma Dios ytiy'ajt. **10** Pen tüg jay cuydundaayi Dios ycötujcin, co nicxy tüg cacuyduñ, jadu'n nipaady nej jihuüy anajty janch

ni tüg cötujcin ti cacuyduñ. <sup>11</sup> Je Dios je cötujcin ti pidägy co ca' huaad mmigapxtigooyipy töxyjäydič, etz nañ ti cötujcin pidägy co ca' huaad njäyyaj'o'cim. Pen mmigapxtigooyb töxyjäydič, oy ca' ti mjäyyaj'ögy, ti anajty mdundigooy mij ma Dios ytı'yajt. <sup>12</sup> Capxcix miydaccix, tungix nej jëbi huaad jäygidägy iich ajt nHuindzin Jesucristo nej je' cuyduñ yi' ytı'yajt. <sup>13</sup> Ca' ti pa'ayooihuın paadipy ma Dios, piñ ca' tuñ ti pa'ayooihuın ma ymigügtiјc. Piñ pa'ayooihuın tumb ma ymigügtiјc, je' capxpaady y'idip co anajty Dios tiyduñ yi' yjäy.

### *Je mibijcipi etz je oyjäy'ajtin*

<sup>14</sup> Migügtiјc ajcxy, ni ti m'alma capada'ñ pen miich mmınaamb co myajmij'ajtyp Dios, e pen ca' myajniguëxiy ni ma co oybi mduñ. Ca' Dios yajnidzöga'ñ yi m'alma miid co nigoob mmına'ñ co Dios mmijpidägy, e ca' mguyduni yi' ytı'yajt. <sup>15-16</sup> Pen miich ajcxy miid tüg migüg yeydiјcipi o töxyjäybı huıdibi yajmayajtp yhuit ytucxy caayin uucin, e chi nigoo miich ajcxy mnimähuiy: "Niçx agujc jocuјc, Dios xypubedipy xypudigihuiy, ca' mdiich'ögipy ca' myuu'ögipy." E miich ca' anajty ti ti mmöy huidijaty yajmayajtpy. Ti oyjäy'ajtin anajty ti mduñ? <sup>17</sup> Pen miich minamb co myajmij'ajtyp Dios, e ca' oyjäy'ajtin mduñ miid mmigügtiјc, ytimyñipatyp jadu'n nej ixipy ca' mmibicy yi' Dios ytı'yajt.

<sup>18</sup> Ca' yjecity co tüg jay xyñimähuiibich jadu'n: "Miich mdzachmijpidacpy yi' Dios ytı'yajt, e iich ndumybič oybi." Iich n'adzohuiipyič yi' jadu'mbi jay co ca' jadu'n ytı'yajtity nej miich mina'ñ. Pen ca' miich mmijpidägy Dios y'ayuc, ca' mjadiipy nej mdunipy oybi jadu'n nej Dios huaad jäygidägy. Co iich oybi nduñ, jadu'n ñigüexiу co nmijpidägyič Dios. <sup>19</sup> Miich mmibijcpy co Dios ji tügpajc, e oy jadu'n co mmibicy. Nañ jadu'n yi' ca'oybi ajcxy mibijcp etz chigiiybj ajcxy Dios. <sup>20</sup> Loci miich, ca' mhuinjihuihua'ñ je tiy'ajt. Co piňjaty mibicy Dios, e ca' yajniguëxiy co oybi tuñ, ca' tiyduđägy mibicy Dios. <sup>21</sup> Je Abraham yejc tüg ijxpejt nej jëbi huaad ngapxymidoohuim Dios co jecy'ajty je' ymang Isaac ciyejcy nej tüg huindzigi'ñ ma Dios. <sup>22</sup> Je Abraham ymibijc co Dios yjiijity etz nañ ycapxymidou nej Dios ñimaayi. Paady nejhuiiyim co yjanchity co Abraham mijpidacy je' Dios miid co cuyduuñ jadu'n nej Dios ñimaayi. <sup>23</sup> E jadu'n oy cuydundäy nej yjaybetyity ma Dios ñecy: "Yi' Abraham ymijpidac Dios, paady Dios ymecxtaayi ypcy, e ycöbijci jadu'n nej jihuüy ca' anajty ytundigoy." Paady ycixpi Abraham oyñaydijyi: "Co Dios minaymigü'adyii."

<sup>24</sup> Cham nejhuiiyix co Dios ycöbijcpy jay huıdibi cuydungixp yi' ytı'yajt, e ca' nmınaanım miid jëyi co ymibijccixy. <sup>25</sup> Tim jadu'n nej Abraham yjajty, nañ tim jadu'n yjajty miid je töxyjäy huıdi anajty yxii Rahab, huıdibi anajty ooy ti ytundigoy miid mayyëydiјc. Je Rahab ycoyüdz ma ytijc nimetz jay huıdibi anajty Israel jay yaj'ijx'ijtyp, e chi yajqueegiiy ma huingbi tü'aa, e jadu'n ajcxy yajtzoocy ma ymidzip. Miid co jadu'n oyjäy'ajtin tuñ miid je Israel jay, chi Rahab oy paady je niidzoocin ma Dios. <sup>26</sup> Je ninicx huıdibi ca' alma miidity, ca' ni ti mic'ajt miidity. Nañ tim jadu'n piňjaty mibijcp co Dios yjiijity, e ca' cuyduñ Dios ytı'yajt, yi' ymibijcin ca' Dios cuendipicy.

## 3

### *Co piňjaty nigapxy ni'ođi ymigüüg*

<sup>1</sup> Migügtiјc ajcxy, huinmaygix yajxon pen janch mnajtzogiiygixy co ajcxy mni-huindzin'adaangixy Dios y'ayuc. Com iich ajt huıdibi nyaj'ixpiјcim Dios y'ayuc, pen tundigooyim niigij mij nyajtiyduanım. <sup>2</sup> Nidüg'óciy iich ajt ndundigooyim minaajity. Pen ji piñ ca' y'iidigooy ycapxtigooy, yi' tiyduđägy anajty yjäy'aty, jëbi ñaygüend'adyii yajxon, e ca' huaad y'ocjactundigooyi. <sup>3</sup> Ypidacpy jay freno ma cohuay y'ahuac jigix jëbi ane'my je cohuay nej tzocy. Nañ jadu'n tzocy co jay ajcxy huen y'ahuac ahuitzcixy jadu'n nej jay cohuay ane'my miid freno. <sup>4</sup> Nañ jadu'n yi' barco oy mabaad ooy yjamijity, per ooy poj ytijminyi ytixibyii. Je barco yaj'anem yajxon miid tüg pi'c pujx yindi'cnı huıdib xiijip timón. Yajxon ytüyöy je barco ma je' timdzocy je huıdibi ane'mip. <sup>5</sup> Nañ

jadu'n yjaty miid yi tootz, janch tím yindi'cni yi', per ooy mij cajee tuñ jibicpi, jëbi y'iidigooy ycapxtigooy mij cajee. M'ijxyp miich ajcxy nej tím yindi'cni jiin mij ooy nögy quipychaa miy'ujtz. <sup>6</sup> Yi jay ajcxy y'ahuac nañ tím jadu'n nej pi'c jiin, miid nhuin n'ahuac mijcajee n'iidigooyim ngapxtigooyim. Co jadu'n n'iidigooyim ngapxtigooyim, chi jëbi mijcajee midundigooyim mayjäy. Co n'iidigooyim ngapxtigooyim, etz nayyajpocycähuim, chi ñiguëxiy canaagnax jibic-huinma'ñ huidibi nmiiid'ajtim. Jada jibic-huinma'ñ jim yi' nbaatim ma je mujcu' huidibi tzinaayb ma yi infierno. <sup>7</sup> Yi naaxhuiñjäy ti m'madaaccixy yi iyujc animal huidibi queegicp queec-huidijtp, naag iyujc ahua'nbì, etz iyujc nijotyp. Ti ooy yajmaxiyygixy yajxon iyujc huindzicpì etz ahuá'nbì. <sup>8</sup> Yi naaxhuiñjäy oy ti mimadaaccixy yi iyujc animal, per nitüg ycaca'ty pin yajxon y'ahuac ahuijtzigipy, ac'iidigooygixp capxtigooygixp ajcxy. Pin ymigüg nigapxy ni'ojiiyb, huin'it je ymigüg ooy jibic ñayjihuñhua'ñii, jadu'n nej jihuñ veneno ti möy ymigüg. <sup>9</sup> Miid jada' nhuin n'ahuac ajt ngapxpaaatim iich ajt nHuindzin Jesucristo etz iich ajt nDios Teedy. Nañ jadu'n miid nhuin n'ahuac nigapx ni'ojiiyim nmigügtijc. Dios ti yajcojy yi jay miid oyjot oyhuinma'ñ jadu'n nej yi' oyjot oyhuinma'ñ miidity, paady ca' y'oyity co n'iidigooyim ngapxtigooyim. <sup>10</sup> Miid nhuin n'ahuac ajt miid ngapxim oybi ayuc etz jibic ayuc. Miid nhuin n'ahuac yi' miid ngapxpaaatim etz ni'ojiiyim nmigügtijc. Ca' jadu'n y'oyity co jadu'n n'adiitziim. <sup>11</sup> Nej jëbi jada' ma tüt niigop ypidzimy nii päcpì etz nii ta'mbi? <sup>12</sup> Migügtijc ajcxy, nej jëbi jada' yi higueri ytii'm'aty aceituna etz yi muuxy'aadz ytii'm'aty higos? Nañ tím jadu'n ma nii ymuuxy tamtzpi, ca' jim ypidzimy nii päcpì. Paady ycixp ca' y'oyity co jay ajcxy capxcixy oybi etz jibicpi.

### *Je tiy'ajt janchypi*

<sup>13</sup> Pen miich ajcxy huijycuje mnayjihuñyi, pen oyhuinma'ñ ajcxy mmiid, yajtungix m'oyhuinma'ñ ma mdzinaayin mjugy'ajtin. Ca' huaad ci'm ñaygomáayigixy. Miid je oyjäy'ajtin huidibi ajcxy mdumyb huen jay ci'm nejhuiyygixy co oyhuinma'ñ miich ajcxy miid'ajtcixyp. <sup>14</sup> Pen ta'm mjot mhuinma'ñ mjihuñygixy, pen mga'oy'ijcixyp ymigügtijc, pen mhuinnaxtugaangixyp ymigügtijc, pen jadu'n mjihuñygixy mhuinmaaygixy, huin'it ca' huaad mnaygomáayigixy ci'm co mdzachcuydungixy Dios ytiy'ajt, com ca' yjanchity, nigoo m'aniidaaccixy. <sup>15</sup> Jada jibic-huinma'ñ ca' jada chooñ ma Dios huidibi tzinaayb tzajpjoty. Ya naaxhuiñ jada jibic-huinma'ñ yajpaady, miid co jay tzachnijot'ajtcixy jibic-huinma'ñ. Yi mujcu' yejcpy jada jibic huinma'ñ, e ca' nminanim co Dios yecy jada jibic-huinma'ñ. <sup>16</sup> Paady ycixp co jay ajcxy ycanay'ixa'ñii, co huinnaxaangixy ymigüg, chi ca' oy y'ijtcixy, oy ajcxy ñaymidundigóoyigixy mijcajee. <sup>17</sup> Je huijy'ajt cujc'ajt huidibi Dios yejcpy, ooy yi'. Yi Dios huidi tzinaayb tzajpjoty oyhuinma'ñ ymiiid. Pen nyajtuunim je tiy'ajt huidibi Dios ti xymooyim, chi jotcuje ndzinaayim, ca' ma tzip capxy, etz nmimecxtujcim nmigügtijc, etz yung naxy jot huinma'ñ nmiiid'ajtim, etz nba'ayoohuim nmigügtijc, etz nduunim oyjäy'ajtin, etz tudägy nhuinma'ñ nmiiid'ajtim. E ca' nigoo naybidaacim jadu'n nej jihuñ nmijpidaacim Dios, e ca' Yam yjanchity. <sup>18</sup> Co nyajtuunim je huijy'ajtin cujc'ajtin huidib Dios yejcpy, chi jotcuje ndzinaayim miid tudägy njot nhuinma'ñ, jadu'n nej jëb Dios jäygädägy.

## 4

### *Co pinjaty nijot'ajtcixy mayñax tzinaayin*

<sup>1</sup> ¿Ma'amy ajcxy mdiyj chooñ je tzip capx huidibi yajpatp ma miich ajcxy? Tüg'óciy yi jadu'mbi jibicpi yajpatp ma ajcxy mjot mhuinma'ñ, paady ycixp mganay'ayuc-huinjihuñygixy, e tzipcapxy myajcojcixy myaj'abadiyygixy. <sup>2</sup> Ooy miich ajcxy tijaty mjatzojccixy, e ni ti mgapaatcixy, e huin'it mjäyyaj'occixy. Ooy m'adzojccixy tijaty migüg yjë'ajtyp, paady ycixpi mdziptungixy, etz mganay'ixáaniygixy. Ca' ti jotcuje ajtin mbaatcixy, com ca' ajcxy mbijctzoogixy ma Dios. <sup>3</sup> Co mjamibijctzoogixy Dios, chi

ca' ti mbaatcixy, miid co mbijctzoogixy miid jibic-huinma'ñ. Mbijctzoogixyp co myajtunaangixy ma ca' ypadyii. <sup>4</sup> Mdundigooyb ajcxy. ¿Nej ca' mnejhuiiygixy co Dios ca' jäygädägy pen mdzachnijot'ajtyp ajcxy yi mayñax tzinaayin? Pinjaty nijot'ajtcixyp yi mayñaxpi tzinaayin, jadu'n yi' ajcxy nej yi jacjadyii jäy ya naaxhuiñ huidibi ca' yajmij'ajtcixy Dios ytìy'ajt. Hue' je' ajcxy y'ahuimbity Dios ymidzip. <sup>5</sup> Nej miich ajcxy mdijy, naadigi' ymiñ jaybety ma Dios yñecy: "Je Espíritu Santo huidibi Dios ti xy'adigiiyim ti xyjottigiiyim ooy xychojcim xyjihuiiyim mijcajee." <sup>6</sup> Dios ninigoobi may'ajt oy'ajt tuuñ miid iich ajt ycixpi, paady ycixpi ymina'ñ ma Dios ñecy co ca' yi' oy'ixy pinjaty amij agix nayjihuiiyip. Dios yejcpy may'ajt oy'ajt ma yi jäy ajcxy huidibi yung naxy jot huinma'ñ miidity. <sup>7</sup> Naybidáacigix cixyjot huinjot ma yi Dios. Mic mihuindinaaygix yi mujcu', e jihuägipy yi' ma miich ajcxy. <sup>8</sup> Ojadajtcix Dios miid oyjot oyhuinma'ñ, e Dios xypubedipy xypudigihuiipy ajcxy. Miich ajcxy pocyjäydijc, ixmajtcix yi jibic-huinma'ñ. Yajhuaatzcix yi mjot yi mhuinma'ñ miich ajcxy huidibi ametz jotmetz mibijcp. <sup>9</sup> Tajcix maygix, amutzciygix. Huen yi mxilicin yi mxondaacin ahuimbity jiiyin yaaxin. E yi mjotcujc'ajtin huen ahuimbity tajii mayii. <sup>10</sup> Pidaccix yung naxy yi mjot yi mhuinma'ñ ma yi mHuindzin Dios, e yi' may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy ycixpi.

### *Ca' huaad nigapxcixy ni'ojuuygixy ymigügtijc*

<sup>11</sup> Migügtijc ajcxy, ca' mnayñigápxigixy mnayñi'ojuuygixy miñ xyipy. Pen mnigapxyp mni'ojuuyb mmigügtijc, hue' mnixiicpy myajxiicpy Dios ytìy'ajt huidibi minamb co myajmij'adipy yi mmigüg jadu'n nej mnayyajmij'adyii ci'm. Pen mnixigamyb myajxigamyb Dios ytìy'ajt, ca' anajty mguyduñ yi tiy'ajt, e jadu'n yhuimbidzimyb nej ixyipy miich mina'ñ co Dios ytìy'ajt ca' yi' y'oyity. <sup>12</sup> Dios tügpajc huidibi ane'min pidägy, e yi' je' tügpajc huidibi tiydunamb pocyjäy. Yi Dios tügpajc huidibi yajtzögip o yajtigoyip jäy ajcxy y'alma. Paady ycixpi miich ajcxy ca' ypadyii nicxy migüg mnigapxcixy mni'ojuuygixy.

### *Dios tügpajc nejhuuy nej je jabombi mimb cidacp*

<sup>13</sup> Tungix cuendi iich n'ayuc miich ajcxy huidibi minamb: "Cham o jabom nnicxim ma yijimbí naax cajp, e jim nyajnjxim jimiijt agujc jocuyc, jim negocio nduunim, ooy mijcajee nbaatim." <sup>14</sup> E miich ajcxy ni mganejhuiiygixy ti je' anajty je jabombi mimb cidacp. Je jugy'ajtin ni pin ca' nejhuuy nej pin chinähua'ñ yjugy'ada'ñ. Jadu'n miich ajcxy mjugy'ajtin nej joc co y'ocquëxig cham, e tim tügjaxigyi ti ñitigooyñi. <sup>15</sup> Jac'oy ajcxy mmmina'nip: "Pen Dios jadu'n tzojp, pen xymooyim jugy'ajtin, jëbi cham o jabom nduunim tijaty." <sup>16</sup> Miich ajcxy ci'm mdzachyajnihuinmaaygixy ti mdunamyb, ci'm mdzachnaygomayyii ajcxy. Ca' jadu'n y'oyity co ci'm mnaygomáayigixy; co ci'm mnaybidáacigixy amij agix, ni Dios mgamibijccixy. <sup>17</sup> Pin janejhuiiyb je oybi, e ca' tuñ, pocyumb anajty.

## 5

### *Je comeeñyjäy yjugy'ajtin nitigoyam*

<sup>1</sup> Comeeñydiyc, oc'amidoor'ijtcix nej cham nmina'ñich. Amutzciygix, tajcix maygix co xyñiminaangixy ayo'n. <sup>2</sup> Miich ajcxy mmeeñ etz ajcxy mjugy'ajt ñitigoyamb yi', miich ajcxy mhuit mducxy ti uucxyting yjicxtäyii. <sup>3</sup> Miich ajcxy m'oori, ajcxymplata, ajcxy mmeeñ naadigi' ti myujpijccixy ti m'amay'ajtcixy. Ti ixyipy myajtungixy miid oyjäy'ajtin. Co ti myujcipijccixy ti m'amay'ajtcixy ji jadu'n je tiy'ajt co mdundigooygixy ma Dios. Miid co yi mmeeñ ca' ti myajtungixy miid oyjäy'ajtin, paady ycixpi ayo'n mbadaangixy miid je xii tiempo huidibi mimb cidacp, mina Dios tiydunaangixy pocyjäydijc. Nitigoyamb miich ajcxy m'oy'ajtin. <sup>4</sup> Mdundigooygixyp co ca' ca'pxy ti mmujuuygixy mdumbidijc huidibi ti myajtungixy ma ajcxy mgamdu'. Yi mdumbidijc cham ooy miich ajcxy xii ma Dios. Yi Dios, je Huindzin mijpi, huidi ane'mdaayb tuc'óciy jiiby tzajpjoty etz ya

naaxhuiñ, yi' ñejhuiydaayb nej miich mdumbi ajcxy yminaangixy. <sup>5</sup> Ti miich ajcxy agujc jocujc mdzinaaygixy ya naaxhuiñ miid mayñax xondaacin. Ti miich ajcxy mgüxyii mbedyii, ti ajcxy mjocujc'ajtcixy. Cham m'ahuijxcixyp yi tzaachhypi yi ayo'n huidibi ajcxy mbadamyb ma Dios, jadu'n nej huaj nícxpi ahuixy co jay ajcxy chüdza'ñyii. <sup>6</sup> Miich ajcxy comeeñyäydijc ti miich ajcxy mxigixy mnihuambejtcixy, mdzaachytungixy ti myaj'öccixy jay ajcxy tudägypi, e ca' yi' ajcxy xymihuimbijt.

### *Je mectxtujcin etz je capxtägi*

<sup>7</sup> Migügtijc ajcxy, yajtungixy mij yi mectxtujcin mabaad anajty je Huindzin Jesús ymiñ jadügtocy ya naaxhuiñ. Tim jadu'n nipaady nej naymidumbidijc ahuijxcixy je tiibí nidungüyixy, ahuijxcixy miid mectxtujcin je oga'n tuu etz je poj tuu huidi miid je' ypidägy yhuindihuipy. <sup>8</sup> Miid'ajtcix nañ jadu'n ooy mectxtujcin, etz ca' mjotmetzciiygixy, com huingomb je tiempo mina ymiina'ñ je Huindzin Jesús ya naaxhuiñ jadügtocy. <sup>9</sup> Migügtijc ajcxy, ca' jadüg jadüg mnayñigápixigixy nayñi'ojiiygixy. Pen jadu'n mdungixy Dios miich ajcxy xyajpocycähuiipy, com tim huingonip je xii je tiempo mina Dios tiyduna'ñ jay ajcxy miid ypcocy ycixpi. <sup>10</sup> Migügtijc ajcxy, pijccix je ijjxpejt jadu'n nej tzaachhypi minajxy yajnajxy je profetas ajcxy huidibi ajcxy iihuäcxp capxhuäcxp je Huindzin Dios y'ayuc. <sup>11</sup> Minaanim jadu'n, miid co ajcxy ooy mimecxtucy nej jay jibic ytuuñ miid yi' ajcxy, e chi jocujc cham yajpaady ma Dios. Ti jada' myatymidoogixy je ayuc nej Job ayo'n tzaachhypi minajxy yajnajxy, e ymimecxtujc je'. Miid co ooy anajty mijpidägy Dios, paady Dios pa'ayoy Job, e conuucx mijcajee.

<sup>12</sup> Migügtijc ajcxy, co tijaty ayuc m'adzohuimbiipy, tiydudägy ajcxy m'adzohuipy: "Janch jadu'n o ca' yjadu'nity", ca' ajcxy m'iidägipy. Ca' Dios nigoor m'ibaadipy mgapxpaaadipy. Ni ca' m'ibaadipy mgapxpaaadipy yi naaxhuiñbi o tijaty ya naaxhuiñ. Huin'it ca' mnayyajpocycähuiiyb ma Dios.

<sup>13</sup> Pen ji pin ma miich ajcxy ti ayo'n miidity, huen mibijctzoogixy Dios miid yi jay ycixpi huidibi ayo'n miid. Pen miich ajcxy jocujc nayjhuiiyip, huen huin'igixy Dios. <sup>14</sup> Pen ji pin nidügti ypidägyii ma miich ajcxy, huoomiingix yi' huidibi ajcxy nigohuajc'ajtp yi mibijcpidijc, jigix ajcxy mibijctzoohuipy Dios miid je pa'mjäy ycixpi, etz pidägipy hueeni aceite ma je jay ycohuajc etz capxpaaadipy yi Huindzin Jesús yxii. <sup>15</sup> Miid co miich ajcxy mmijpidaaaccixy e mmibijctzoogixy Dios, paady ycixpi tzögipy yi pa'mjäy. Chi je Huindzin Dios yejcnip mic'ajt oy'ajt, etz ymecxtaayipy yi' ypcocy huidibi anajty ti tuñ. <sup>16</sup> Capxpädzim yi mbocy nidüg nidüg. Nayñibijctzoohuüygix nidüg nidüg ma Dios, jigix ajcxy mdzögipy. Pen tüt tudägipy jay ymibijctzoob y'i Dios cixyjot huinijot, madägipy yi' miid y'oración. <sup>17</sup> Elías nañ tim jadu'n anajty yjothuinma'ñ miidity nej iich ajt. Janch cixyjot huinijot mibijctzooy Dios ca'jity ytüy, e ca' je' jadu'n ytuuy tugiig jimijt ja tudujc po'. <sup>18</sup> Chi jadüg'oc Elías mibijctzoy Dios co huen tüt, chi Dios yajtuuy, e chi ya naaxhuiñ yhuindiyy je jay ajcxy ypidägy.

<sup>19-20</sup> Migügtijc ajcxy, pen ji miich ajcxy nidüg ñiidigoy ytüdigoy ma yi Dios ytüy'ajt, e huin'it tüt quëxiipy pin ymigüg yajhuimbiipy ma Dios ytüy'ajt, nejhuiygix miich ajcxy co pin huidibi yajhuimbijtp ymigüg ma Dios ytüy'ajt, huidibi ti ñiidigooy ti ytüdigooy, ti je' anajty tüt alma yajtzögy ma yi o'cin, e ti anajty yajpocyñihuaatztäy.

## 1 PEDRO

# Yí Necy Huidibí San Pedro Yajniguejx Je Judio Mibijcpidíjc

<sup>1</sup> Iich Pedro, Jesucristo ti xyajníbicyich ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc. Jada necy nya-jniguejxyp miich Israel jää huidibí adzinaayb xim yam jím Ponto naaxjot, jím Galacia naaxjot, jím Capadocia naaxjot, jím Asia naaxjot etz jím Bitinia naaxjot. <sup>2</sup> Miich ajcxy migügtijc Dios Teedy ti xyhuin'ijxcixy, jayíjp Dios ti nejhuíy co xyjäy'ada'ñyii ajcxy. Dios ti yajtigiyíy yi' yjihui'ñ ymic'ajt ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ, huen oyjot oyhuinma'ñ myajtunipy ajcxy jadu'n nej Dios huinma'ñ xymooygixy. Dios miich ajcxy ti xyhuin'ixy jigix mgapxymidohuipy Jesucristo, je huidib ñí'py teem cuj miid miich ajcxy ycixpi. Pidaaccix mhuinma'ñ co mgapxymidohuaangixy Dios jadu'n nej jecy'ajty je Israel jää ytuñ, je taab anajty Moisés yaj'ögy iyujc etz yajníxidicxy ajcxy nidüg nidüg je ñí'py, je' anajty ajcxy ytiy'ajt'ajtipy co capxymidohuaangixy Dios. Huen Dios may'ajt oy'ajt mijcajee tunipy ma miich ajcxy, chi jotcujc mdzináaygixipy.

### *Jijp'ijxcix jugy'ajtin huinixibi*

<sup>3</sup> Yí Dios, iich ajt nHuindzin Jesucristo yTeedy, huen capxpaady y'ity, miid co may'ajt oy'ajt ti tuñ miid iich ajt co ti oyduñ huinjemybi iich ajt njot nhuinma'ñ, jébi n'ijtim Dios yjäy. Jadachambí ooy njíjp'ijxim je jugy'ajtin huinixibi, miid co Jesús yjugypijcy huinjemy ma anajty ti y'ögy. <sup>4</sup> Nañ ooy njíjp'ijxim tijaty Dios xymöhuaanim jiiby tzajpjoty, huidibí ca' yhuindigoy, huidibí ca' yjibiciy, etz huidibí ca' ycixy ytigoy. <sup>5</sup> Dios xycuend'adip ajcxy miid yi' ymic'ajt, ixti jiini co anajty ajcxy je m'alma nüdzooçin padaangixy, co anajty je naaxhuiñ ycixy ytigoy. Mbadaangixy m'alma nüdzooçin miid co ti mmijpidaaccixy Dios ytiy'ajt.

<sup>6</sup> Paady miich ajcxy ooy jotcujc'ajtcixp. Oy cham tzaachhypi m'ocminajxcixy m'ocyajnjxcixy miid co jää tzach'ijxmadza'ñ miich ajcxy mjot mhuinma'ñ. Nigi ooy jotcujc nayjihuíyigixy co ajcxy yi' m'alma nüdzooçin pada'ñ. <sup>7</sup> Dios y'ixamyb ñejhuihuamby pen janch miich ajcxy cixyjot huinjot mmijpidaaccixy yi' y'ayuc. Paady miich ajcxy ayo'n tzaachhypi mminajxcixy myajnjxcixy jébi nigi myajhuaatzcixy mjot mhuinma'ñ, tím jadu'n nej jää yahuaatzcixy yi' oori miid jiin. Dios nigi tzocy miich ajcxy huidib yi' ytiy'ajt mijpidaaccip, ca'ydi oori. Pen tudägy miich ajcxy mhuinma'ñ, pen ca' mhuinma'ñytigajtzcixy co tzaachhypi mminajxcixy myajnjxcixy, chi capxpaady ajcxy m'idipy etz mbaadipy ajcxy jotcujc'ajtin co anajty Jesús ñayguëxígyii jadügtacy ya naaxhuiñybi.

<sup>8</sup> Oy miich ajcxy ca' ti m'ijxcixy Jesucristo, per myajmij'ajtpy ajcxy, e cham oy ca' m'ijxcixy Jesucristo, myajmij'ajtip ajcxy yi' ytiy'ajt. Co ajcxy mmijpidaaci Jesucristo ytiy'ajt, chi ajcxy ooy mnayjihuíyii nigi jotcujc anaxy. Je jotcujc'ajtin huidib mmiid Dios je' yejcp. <sup>9</sup> Paady ycixpi ti mmijpidaaccixy Jesucristo co ajcxy m'alma xyajniidzögaani.

<sup>10</sup> Jadu'n nej Jesucristo xyajniidzögaani miich ajcxy m'alma je Dios y'ayuc najtzcapxiyibi ooy anajty jecy'ajty janejhuihuaangixy nej Dios y'ayuc ñigüejy, e ca' ajcxy huinjihuíy, je huin'it tiempo anajty ajcxy capxhuäcxp Dios y'ayuc jadu'n nej Dios may'ajt tuna'ñ miid miich ajcxy ycixpi. <sup>11</sup> Je Dios y'ayucnajtzcapxiyibi jecy'ajty ooy ajcxy jahuinmay, ooy ajcxy jahuinjihuíhuañ nej yhuimbizmy je ayuc huidibí ajcxy ymic'ajt, je Espíritu Santo, jadu'n nej ajcxy najtzcapxiy co je Cristo tzaachhypi minaxa'ñ yajnaxa'ñ, etz co ñicxa'ñ jadüg'oc tzajpjoty. <sup>12</sup> Dios yajnejhuiy yi' y'ayucnajtzcapxiyibi co je' huidib ajcxy ycapxhuäcx jiini je' ytuna'ñyii yjada'ñyii, ca' ajcxyixa'ñ. Migügtijc ajcxy, Dios ti yajtunyii ti yajjadyii ma miich ajcxy je mxii mdiempo nej anajty je' y'ayucnajtzcapxiyibi

najtzcapxiiy jecy'ajty je tiy'ajt. E jadachambi jadu'n nej Dios ti yajtuñyi tì yajjadyii tì jay capxhuäcx täy ma iich ajt nidüg'óciy. Je jay huidibi capxhuäcx je tiy'ajt ymiid anajty ajcxy je Dios yjihuiñ ymic'ajt huidibi Dios anajty yajniguejxip, choon tzajpjoty. Ixti je ángeles huidibi ajcxy tzajpjoty tzinaayb yjanejhuihua'ñ nañ jadu'n nej Dios ti yajtuñyi tì yajjadyii ma miich ajcxy, e ni ca' ajcxy nejhuñ.

### *Chojcpy Dios co tudägy ndzinnaayim*

**13** Paady ycixp ni'ixi pidaaccix mjot mhuinma'ñ. Huijy ycujc ajcxy mdzinähuip. Jijp'ijxcix je may'ajtin oy'ajtin huidibi Dios tunamyb miid miich ajcxy ycixpi co anajty Jesucristo yhuimbity ya naaxhuiñ. **14** Capxymidoogix Dios jadu'n nej pi'c'anäg capxymidoogixy ytaj yteedy. Ca' huaad m'octundigóoygixni jadu'n nej anajty mdundigooygixy co anajty ca'ni mnejhuiygixy Dios ytiy'ajt. **15** Oyjot oyhuinma'ñ ajcxy myajtunipy jadu'n nej Dios oyjot oyhuinma'ñ yajtuñ, je huidibi ti xyhuin'ixy ajcxy. **16** Com jadu'n ymiiñ jaybety ma Dios ñeçy, jadu'n Dios migapxy je' yjäy: "Mi'idiip ajcxy oyjot oyhuinma'ñ jadu'n nej iich nm'i'ityich oyjot oyhuinma'ñ."

**17** Miich ajcxy m'ojadajtpy je Dios Teedy. Dios ca'p tzaachytuna'ñ yi jay ajcxy huin'ixpety. Hue' je' chaachytunipy ajcxy nidüg nidüg jadu'n nej ajcxy yhuinma'ñymiidity, pen jibic-huinma'ñ ymiid, chi tzaachytunipy nigi. Paady ycixp tiyudägy ajcxy mdzinähuipy. Tzigiiygix Dios. **18** Je Dios canan hue'ti xyajpocyñihuatzim co ti cojuy iich ajt nbocy miid oori o plata, jadu'n nej anajty nbocytuunim co nmijpidaacim n'ap ndeedy y'ayuc ytiy'ajt huidibi ca' ytiy'ajtity. **19** Hue' janchtiy Dios ti xyajpocyñihuatzim miid Cristo co y'o'cy cruudzcixy, e chi ñi'py teemy yojcy miid iich ajt nbocy ycixpi. Jadu'n nej anajty Israel jay ñayyajpocyñihuáatzigixy co yaj'ögy tüt boregi ung, huidibi ca' anajty ti jibicpi miidity, e chi ñi'py teemi cuji. **20** Jadu'n nej Cristo y'o'cy miid iich ajt nbocy ycixpi, Dios jayijpní jadu'n yajnihuinmayiiy co jadu'n tuna'ñ, ca'ni anajty naaxhuiñbi chondägy. Jecy'ajty ca'ni anajty pin nejhuñ, e jadachambi Dios ajt ti xyajnejhuiyim. **21** Paady ycixp miich ajcxy mijpidägy Dios. Dios yajjugypijc huinjemy je Cristo co y'o'cy, e Cristo cõmay ooy ypidzimy jiiby tzajpjoty. Yajmij'ajtcix Dios etz jijp'ijxcix co Dios xyajnidzögaanip ajcxy m'alma.

**22** Ti myajhuaatzcixy mjot mhuinma'ñ co ti mmijpidaaccixy Dios ytiy'ajt. Naychójcigix nayjihuiygix nidüg nidüg cixyjot huinijot, ca' y'ametz yjotmetzity. **23** Com ti Dios oyduñ miich ajcxy mjot mhuinma'ñ huinjemybi miid yi' y'ayuc ytiy'ajt, co ti mmijpidaaccixy je tiy'ajt huidibi tudägyip, je huidibi ca' ycixy ytigoy, huidibi huinixii ijtp, je tiy'ajt huidibi jugy'ajt yejcpy. **24** Jadu'n ymiiñ jaybety ma Dios y'ayuc:

Je jay ninicx nidigooyb yi' etz je ninicx y'oy'ajtin nidigooyb yi'. Tim jadu'n nej tüt pijy co ñidecy ytiiitzni, chi je pijy jadu'nyi yca'ni, e chi jadu'nyi je pijy y'oy'ajtin ytigooy.

**25** Dios y'ayuc ytiy'ajt huinixii y'ity, ca' ycixy ytigooy nimina.

Jada je ayuc je tiy'ajt huidibi Dios yjäy ycapxhuäcxyp ma miich ajcxy.

## 2

**1** Paady ycixp copicy co m'ixmájtzcixipy yi jibic-huinma'ñ nej migüg ajcxy jibic mnigapxcixy. Ca' m'aniidáaccixipy. Ca' ajcxy mnaybidägiiyb jadu'n nej jihuñ ooy m'oyjäity, e ca' yjanchity. Ca' mmigüg ajcxy ti myajca'oy'ixipy. Ca' ajcxy m'iidigoyipy mgapxtigoyipy. **2** Jadu'n nej yi ma'xungdijc tzocy chidz, nañ tim jadu'n miich ajcxy tzojccixy jot'ajtcixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, jigix jebi ca'pxy yi mhuinma'ñ mi'idiipy ajcxy miid je ixpijcin huidibi Dios xymooygixp, e chi ajcxy m'alma paadipy nïdzooçin. **3** Nïdzögip miich ajcxy m'alma, peni janch ti mmijpidaaccixy je Huindzin Jesucristo y'ayuc, etz ti mnejhuiygixy nej Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ miid miich ajcxy ycixpi.

*Cristo je tügpajcpi jaccopicyip*

**4-5** Yajmij'ajtcix yi Huindzin Jesucristo. Dios ti yhuin'ixyii jëbi yHuindzin'aty ma naaxhuiñyäj etz ooy tzocy. Yi naaxhuiñyäj ca' ajcxy ti tuñcuend, tim jadu'n nipaady nej tûg tzaa huidibi pojtzpidijc ninigoob ca' yajtuna'ñ ma yi tzaadijc ycojy. Yajmij'ajtcix miich ajcxy je Huindzin Jesucristo. Dios yaj'oyi huamyb miid miich ajcxy tügpicjäy huidibi yi' yjäy'adaanip, huidibi ojadadaangixp Dios, huidibi Dios ytung tunaangixp.

**6** Jadu'n yjaybetyity ma Dios ylibro, Dios jadu'n ymina'ñ:  
Jim ma Israel jay nbidägibich tûg mij'ane'mbi huidibi ti nhuin'ixyich, huidibi ooy ndzocjich, e pinjaty je' mijpidacp ooy njäygidägibich. Je mij'ame'mbi jadu'n je' nipaady nej tûg tzaa oybi huidibi tigihuamb ma tijctaatz co tzaadijc ycojy.

**7** Miich ajcxy huidibi mijpidacp Jesùs, miid miich ajcxy je mij'ame'mbi ooy je' ymijity yjanchity. Per yi' ajcxy ca' mijpidägy Jesùs, je' yi' ajcxy ycuydumyb nej ymina'ñ ma jaybetyity:

Pinjaty ca' capxymidohua'ñ Dios, ca' ajcxyixaangixy je Cristo, e jadu'n ajcxy nipaady nej pojtzpidijc huidibi ca' yajtunaangixy tûg tzaa oybi co tzaadijc cojcixy. Yi Cristo yi' je' je mij'ane'mbi huidibi ane'mdähuamb tûg'ociy.

**8** Nañ jadu'n yi' ajcxy huidibi ca' mijpidägy Jesùs cuydumyb nej ymina'ñ ma yjaybetyity:  
Jadu'n je Cristo nipaady nej tûg tzaa ma jay ajcxy ycönejpcixy etz ycidaagixy.

Je jay ajcxy huidibi ca' mijpidägy Jesùs, jadu'n nipaady nej jihuñiycönejpcixy ma tûg tzaa co ajcxy ca' tungixy cuendi Jesùs y'ayuc, paady ycixpi padaangixy tzaachypi miid ypoicy ycixpi, jadu'n nej Dios ti yajcöducy.

### *Je huidibi Dios yjäy'adyii*

**9** Miich ajcxy huidibi yajmij'ajtp Jesucristo, ca' miich ajcxy mjadu'nity nej yi' ajcxy huidibi ca'capxymidoy Dios. Dios miich ajcxy ti xyhuin'ijxcixy. Je rey Jesùs je' miich ajcxy ytung mduunip. Oyjot oyhuinma'ñ miich ajcxy myajtumyb. Dios miich ajcxy xyjäy'ajtip. Miich ajcxy je' xypaat mnidiy'ajt'adipy jadu'n nej Dios ti xyajpidzimgixy ma anajty mdundigooygixy, e ti xyajhuinjihuñigixy je' ytiy'ajt nej jeb huaad mguydungixy. Jadu'n nipaady nej jihuñiycönejpcixy etz ycidaagixy. **10** Co anajty ca'ní mmijpidaaaccixy Jesucristo, ca' anajty Dios xytungixy cuendi. Cham co ti mmijpidaaaccixy Jesucristo, Dios ti xypa'ayoogixy. Dios miich ajcxy xyjäy'ajtp cham.

### *Yajtungix Dios y'ayuc ma mdzinaayin*

**11** Migügtijc ajcxy huidibi ooy ndzocjy njihuñiycönejpcixy, jada nyajnimaaygixyp, jadu'n nej tûg adzinaaybi huidibi ca' chinäy ma ycajp, huidibi nihuñidijtp, ca' tûg it mdzinaaygixy, copicy co ca' mnijot'adipy ajcxy yi jibic-huinma'ñ, jadu'n nej je jay ajcxy ma m'adzinaaygixy njot'ajtcixy jibic-huinma'ñ. Je jibic-huinma'ñ ca' ñaygodigiiygixy miid oyhuinma'ñ.

**12** Tiydudägy mdzinähuijpy ajcxy, yajtungixy oyhuinma'ñ miid je jay ajcxy ma miich ajcxy m'adzinaaygixy, je jay ajcxy huidibi ca' nejhuiygixy Dios ytiy'ajt. Oy ajcxy ca' xy'ixaangixy etz jibic xyñigapxcixy xyñi'oñiygixy, miid co oyjäy'ajt'ndungixyp, chi ajcxy jäygidägipy, etz miich yi' ajcxy xycapxpátcixipy ma Dios, mina anajty Dios ñinmiñii ajcxy.

**13** Miid je Huindzin Jesucristo ycixpi, capxymidoogixy tûg'ociy gobierno tungmiidpi etz cajp tungmiidpi y'ane'min ycotujcin, nañ capxymidoogixy jadu'n nej je mij'ane'mbi y'ane'my. **14** Nañ capxymidoogix tungmiidpi ajcxy huidibi je mij'ane'mbi yquejxyp jigix tzaachytunipy je' ajcxy huidibi tundigooyb etz capxpaadipy je' ajcxy huidibi oyhuinma'ñ ytumyb. **15** Dios chojcp co tiydudägy mdzinähuijpy, jigix jëbi je jay ajcxy huidibi ca' huinjihuñiycönejpcixy Dios ytiy'ajt, huidibi tzuu huinma'ñ miid, ca' ajcxy mihiuinma'ñbaady nej jibic xyñigapxip.

**16** Tzinaaygix jadu'n nej jay chinäy huidibi cuydumb Dios ytiy'ajt, huidibi ti ixmach yi ayuc tiy'ajt huidibi ca' ytiyity. Pen mmidundigooyb ajcxy tunmiidpi y'ane'min

ycötujcın, ca' huaad mnaybidáacigixy jadu'n nej jihiüy Dios xylugarmooygixy jigix jëbi mdundigooygixy. Copicy mdzinähuiipy ajcxy jadu'n nej Dios ytumbi huidibı oy tumb. <sup>17</sup> Migüg'adıı ajcxy tüt'óciy jay. Naychójcigix nayjihuüyigix nidüg nidüg huidijaty yajmij'ajtp Dios. Yajmij'ajtcıx Dios. Capxymidoogix yi mi'ane'mbi.

### *Jadu'n nej Cristo tzaachypı yajnajx*

<sup>18</sup> Tumbidıjc ajcxy, iimidoogix capxymidoogix mhuindzindıjc. Pen oyjäy yi mhuindzin huidibı yung naxy yjot yhuinma'ñ miidity, o pen ahua'njäy jibicjäy, ca' yñejity, capxymidoogix. <sup>19</sup> Yjägidägipy Dios pen mmecxtujctaaygixyp nej jay ajcxy xychaachytungixy miid co oyhuinma'ñ miich ajcxy mmidity. <sup>20</sup> Pen ti anajty mdundigooygixy, e paady anajty myajtzaachytungixy, ca' piñ xycömáaygixipy xycapxpáadygixipy, oy ti mjamecxtujctaaygixy huidijaty tzaachypı. Pen ooy mdungixy etz tzaachypı mbaatcixy, chi janchtiy Dios jägidägipy nej mmimecxtujctaaygixy. <sup>21</sup> Dios chojcpı co mmecxtujctáaygixipy je tzaachypı huidibı minajxyp myajnajxcixyp miid co oybi mdungixy. Paady ycixpi je Cristo tzaachypı ayo'n minajxy yajnajxy miid iich ajt ycixpi, e yejc ijxpejt jadu'n nej jëbi huaad minajxcixy myajnajxcixy tzaachypı ayo'n, nañ nej jëbi huaad mbanicxcixy mbayöygixy yi' y'ijxpejt. <sup>22</sup> Je Cristo ca' je' ma ytundigooy, e nañ ca' piñ huin'iiñ. <sup>23-24</sup> Je Cristo co jay ajcxy y'oji, ca' je' y'adzouhuimbijty; e co jay ajcxy chaachytuuni, ca' mijotmäthuimbijty je jay ajcxy, nigi Dios yajpuhuaniiy. Com Dios je' paatip nej chaachytuna'ñ huidi ajcxy tundigooyb. Je Cristo ci'm yajnicx iich ajt ndzaachypı co y'o'cy cruudzcixy. E miid co jadu'n y'o'cy cruudzcixy miid ajt nbocy ycixpi, chi jëbi n'ixmajtzim jibic-huinma'ñ etz tudägy jëbi ndzinaayim. Miid co Cristo je tzaachypı minajxy yajnajxy miid iich ajt nbocy ycixpi, paady nidoocim ajt n'alma. <sup>25</sup> Miich ajcxy jecy'ajt mnidigooyb mdüdigooyb anajty ajcxy ma Dios, mgı'mhuinma'ñ anajty ajcxy myajtumyb nidüg nidüg, jadu'n nej jay yborregi nüdigoy ytüdigoy ma yuugjot. Cham miich ajcxy ti mnijothuimbijtcixy Dios, ti ajcxy mhuinma'ñymech ti mmijpidaaccixy Jesucristo je huidibı xycuend'ajtp ajcxy.

## 3

### *Nej huaad chinaaygixy pinjaty ti pijccixy*

<sup>1-2</sup> Jadu'n nej tumbidıjc capxymidooy yhuindzin, nañ tim jadu'n miich ajcxy töxyjäydıjc capxymidoogixy mñäy. Pen mñäy ca' capxymidooy Dios, ca' mijpidäga'ñ Jesucristo, miid co miich oyjot oyhuinma'ñ myajtunipy miid yi', ycadimjetyity huin'it mñäy yhuinma'ñymedzipl etz mijpidägipy Jesucristo, co y'ixipy nej miich mmidity tudägy'ajtin. <sup>3</sup> Töxyjäydıjc ajcxy, ca' mnaygomayiiyb miid mhuit mxojax oyjatpyi tzoujatypi, miid oori cijiitz etz oori taatztiy, miid co mgöhuay mdzachcüdigi miid cüd oyjatyp. <sup>4</sup> Hue' janchtiy jay miich ajcxy xycömayip miid co oyjot oyhuinma'ñ anajty myajtungixy, miid co yung naxy mjot mhuinma'ñ ajcxy miidity. Co jadu'n mdungixipy jada je' oy jäygidaacni ma Dios huinixii. Yi mhuit yi mxojax etz oori taatztiy cixip tigoyip yi'. <sup>5</sup> Nañ tim jadu'n anajty jecy'ajty je töxyjäydıjc huidibı anajty ajcxy cömay ijtp, yajtuuñ anajty ajcxy oyjot oyhuinma'ñ, ymijpidacyp anajty ajcxy Dios, nañ ycapxymidooyb anajty ajcxy näy. <sup>6</sup> Jadu'n nej Sara capxymidooy Abraham. Sara xiigoyäxy Abraham: "Iich nhuindzin." Pen myajtumyb miich ajcxy oyjot oyhuinma'ñ jadu'n nej Sara, jadu'n miich ajcxy anajty nej jihiüy Sara ajcxy xy'ung'adyii, pen ooysi mduniipy ajcxy, ca' ti ajcxy mdzigidühiipy.

<sup>7</sup> Nañ jadu'n miich ajcxy yeydiictiyc, yajtungix pa'ayo'n miid mdöxyiyc, yajmij'ajtcix. Com jac mic miich ajcxy ca'ydi yi töxyjäydıjc. Dios may'ajt ti tuñ tú'ciy miid miich ajcxy, paady ycixpi copicy yajxon naymioddzináayigix jigix Dios cuendipigipy etz xymöhuipy tijaty ajcxy myajmibijctzooyb.

### *Co pinjaty xymidundigooy, ca' myaj'ahuimbidiy*

<sup>8</sup> Jada ayuc cham njacyajni'maydaayb nidüg'óciy miich ajcxy. Tú'ciy mjot mhuinma'ñ mi'ijtcix, naymigüg'ájtigix yajxon, naychójcigix nayjihuiyyigix nidüg nidüg, nayba'ayouhuigix nidüg nidüg, pidaaccix yung naxy mjot mhuinma'ñ. <sup>9</sup> Co ajcxy migüg xymidundigoyipy, ca' myaj'ahuimbidipy jadu'n nej anajty ti xytuñ. Co ajcxy migüg xyñi'oñihuipy, ca' myaj'ahuimbidipy jadu'n nej anajty ti xyñi'oñiy. Nigi nibijctzohui' ma Dios miid yi' ajcxy ycixpi, nigi mi'oyjäy'at mmigüg. Huin'it nigi Dios xyconuucxip. <sup>10</sup> Com jiiby ymiñ jaybety ma Dios ñecy:

Pinjaty jocujc tzinähuamb e yajnaxa'ñ xii tiempo agujc jocujc, nay'ahuijtzigib ca'ydi y'iidigooy ycapxtigooy, ca'ydi y'aniiädägy.

<sup>11</sup> Huen jihuägy ma je jibicpi e huen oyjäy'ajtin tuñ. Huen ixmach tüt'óciy tzipcapxy, ca' tzipcapxy ixtähuipy.

<sup>12</sup> Je Huindzin Dios ycuend'ajtpy yi' je jää huidibi tiyudädägy tzinaayb etz ypubejtcixyp y pudig'ygixyp migügtiyc co tijaty mibijctzoy. Dios ymijotma'tpy je jää ajcxy huidibi jibic-huinma'ñ tumb.

<sup>13</sup> Pen mdumyb oyjot oyhuinma'ñ ajcxy, huin'it ca' pin ajcxy xymijotmädiy. <sup>14</sup> Co oyjot oyhuinma'ñ myajtunipy ajcxy e huin'it jää xychaachytungixy, huin'it Dios xyconuucxip ajcxy, e ca' mdzigiyygixipy, ni ca' mhuinma'ñydigóoygixipy. <sup>15</sup> Mijpidaaccix yi' Jesucristo iich ajt nHuindzin Dios cixyjot huinijot. Pen ji jää xy'amidoogixy: ¿Ti co mdzachmijpidaaccixy Jesucristo? Tiyudädägy m'adzouhuipy miid yung'ajt nax'ajt jadu'n nej mijp'ijxcixy co Jesucristo xyajnidzögaani ajcxy yi' m'alma. <sup>16</sup> Ca' mgapxipy ajcxy je ayuc huidibi xyajtzo'yduunip. Pen jää ajcxy xymiiidigooygixp xymigapxtigooygixp, chi ajcxy jihuähuamby tzo'ydu'n miid co ca' yjanchity nej ajcxy ymina'ñ com oybi anajty ti mdungixy. <sup>17</sup> Pen Dios miich ajcxy jadu'n xyajnjot'ajt co tzaachhypi mminájxcixipy myajnjxcixipy, jac'oy co tzaachhypi mminájxcixipy myajnjxcixipy miid yi' m'oyjäy'ajtin ycixpi, e ca' anajty tzaachhypi mminajxcixy myajnjxcixy miid co anajty ti mdundigoooygixy.

<sup>18</sup> Je Cristo nañ jadu'n tzaachhypi minajxy yajnajxy co y'o'cy cruudzcixy miid jää ajcxy ypocy ycixpi. Oy je' anajty ca' tibocy miidity, chi je' ti codinäy je jää ajcxy ypocy, e jadu'n iich ajt ti naymi'oyiyyim miidi Dios. Oy je Cristo ñiniçx y'o'cy, per je' y'alma ca' je' y'o'cy, jugypijcy je' jadügtacy miid jemybi ninicx. <sup>19</sup> Huin'it co Cristo y'o'cy, chi je' y'alma ñicxy, e capxhuäcxy yi' y'ayuc ma jää y'alma ajcxy huidibi jibictuuby ijtp. <sup>20</sup> Je jää ajcxy je' jiiby y'alma ijtp jibictuuby huidibi anajty ca' capxymidoy Dios. Je taab Noé yajcoy je mij barco, ooy Dios ajcxy jecy ymimectujci, huen tiy cayjothuimbijty ajcxy. Jeyi niductujc je jää choocy ma je mijtuu je mijniigom. Je' co je jacjadyii ca' ajcxy yjothuimbijty.

<sup>21</sup> Jadu'n nej je nidujctujcipi ajcxy mijpidacy Dios y'ayuc, e chi ajcxy choocy, nañ tim jadu'n iich ajt co nnibejtim je' iich ajt ndiy'ajt'ajtim co nmijpidaacim Jesucristo je huidibi co y'o'cy jugypijc miid jemybi ninicx, etz ti xyajhuaatzim njot nhuinma'ñ jigix ooy oy nayjihuiyyim, etz nañ jadügtacy co anajty n'o'cim xyajjugypijcim miid jemybi ninicx. Co nnibejtim, je' je' tiy'ajt co Dios ti xyajhuaatzim njot nhuinma'ñ. <sup>22</sup> Je Cristo ti je' ñicxy tzajpjoty. Jiiby je' cham y'ity mij'ane'mbi ma Dios, yi' je' ane'mb je ángeles ajcxy huidi tzajpjoty tungmiiid etz huidijaty mic'ajt miid tzajpjoty.

## 4

### *Yajtungix je mic'ajt huidibi Dios ti xymooygixy*

<sup>1</sup> Je Cristo ayo'n tzaachhypi minajx yajnajx co yhuidijty ya naaxhuiñbi, e chi yajtuuñ oyjot oyhuinma'ñ miid jää ajcxy ycixpi. Paady ycixpi copicy miich ajcxy myajtunipy oyjot oyhuinma'ñ miid migügtiyc jadu'n nej Cristo yajtuuñ. Pen miich ajcxy mminajxyp myajnjajxyp tzaachhypi miid co oyjot oyhuinma'ñ myajtuñ, chi ca' mjacnijot'ajtip ajcxy jibic-huinma'ñ. <sup>2</sup> Jadu'n nej ajcxy mjactzinähua'ñ mjacjugy'ada'ñ, ca' huaad mjacnijot'ajtcixy je jibic-huinma'ñ. Hue' janchtiy mduniipy ajcxy jadu'n nej Dios tzoc. <sup>3</sup> Jecy'ajty co

anajty ca'ní mnejhuiygixy Jesucristo ytiy'ajt, jibic-huinma'ñ anajty ajcxy myajtumyb ma mdzinaayin mjugy'ajtin, jadu'n nej jay ajcxy jacjadyii huidibi ca'ní nejhuiygixy Dios ytiy'ajt. Chi anajty myajtungixy canaagnax je jibic-huinma'ñ, ooy ajcxy mnijot'ajtcixy maynax jibic-huinma'ñ. Ooy anajty anaxy mdzach'uccixy vino, huin'it anajty ooy ajcxy ymugyii. Ooy anajty mnixondaaccixy coodz huididi, huin'it anajty ooy m'uuccixy anaxy. Ooy mnijot'ajtcixy xii, ooy anajty m'ojadajtcixy tzaadzech quipychech huidibi Dios ca' jäygidägy. <sup>4</sup> Paady ycixpi je jay ajcxy huidibi ca' nejhuiygixy Dios ytiy'ajt, ca' ajcxy jäygidägy co ca' miich ajcxy cham jadu'n m'idich jadu'n nej yi' ajcxy y'idich, chi ajcxy jibic xyñigapxcixy xyñi'ojiygixy. <sup>5</sup> Ca' mdungixy cuendi yi' ajcxy, com Dios paatip nej tiyeduna'ñ ajcxy. Je Dios je' tiyedunamb nidüg'ociy jay ajcxy huidibi cham jugy'ajtp, etz tiibi y'öccixy. <sup>6</sup> Paady ycixpi ti yajnimäy Jesucristo ytiy'ajt je jay tiibi y'öccixy jigix yajtiyduniy ajcxy miid Dios ytiy'ajt jadu'n nej yajtiyduna'ñ yi' ajcxy huidibi jacjugs'ajtp cham. Jëbi huaad ajcxy yjugypijccixy jadügtacy etz y'idipy ajcxy jadu'n nej Dios y'ity.

<sup>7</sup> Ti ytimyhuingoni je xii je tiempo mina ycixaani ytigoyaani tüg'ociy tijaty ya naaxhuiñbi. Paady ycixp tzocy co tiyedudägy etz huijycujc mdzinaygixipy, etz tzocy co mjac'ojadadipy mjacmibiçctzoohuipy ajcxy Dios. <sup>8</sup> Ooy ycopicyity co jacnaychójcigix jacnayjihuüyigix nidüg nidüg. Miid co mnaychójcigixy, paady ycixpi jëbi mnayméeecxigixy. <sup>9</sup> Naymi'oyjäy'ajtigix nidüg nidüg agujc jocujc, ca' y'ametz yjotmetzity. <sup>10</sup> Yajtungix miid je migügtijc jadu'n nej Dios xymooygixy ixpijcin nidüg nidüg. Naybubéjtigix naybudigüyigix miñ xyipy jadu'n nej jay ajcxy huidibi yajxon Dios ytiy'ajt padungixp. <sup>11</sup> Pen Dios ti xymooygixy ixpijcin jigix jëbi capxhuäcxy yi' y'ayuc, yajxon Dios y'ayuc mgapxhuäcxip. Pen miich xypaat pujigii jëdzigii, yajxon mduniy ajcxy jadu'n nej Dios huinma'ñ ti xymooygixy. Co yajxon Dios ytiy'ajt mguyduunipy, huin'it Dios cömaya'ñ miich ajcxy, miid co ti mmijpidaaccixy Jesucristo. Je Jesucristo je' cömay'idiip etz ane'mip huinixii huini tiempo.

### *Mimecxtujccixy tzaachhypi ayo'n*

<sup>12</sup> Migügtijc ajcxy huidibi ooy ndzocy njihuüyich, ca' ooy mhuinmay'ahuüdijtcixy co jay xy'ixhuidijtcixy xypahuidijtcixy, co jay xychaachytunaangixy jigix jëbi ñiguëxigipy pen janch mmibijccixy Jesucristo. <sup>13</sup> Ca' ajcxy mdajipy mmayipy, jocujc ajcxy mnayjihuüyib jigix jëbi nañ jadu'n tzaachhypi mminajxcixy myajnajxcixy nej Cristo minajxy yajnajxy tzaachhypi. Co anajty jadügtacy Jesucristo ñayguëxigii ya naaxhuiñ miid ymic'ajt y'oy'ajt, jëbi ajcxy jocujc mnayjihuüyib. <sup>14</sup> Pen xymii'digooyb xymigapxtigooyb jay ajcxy, miid co miich ajcxy ti mmijpidaaccixy Jesucristo, jocujc mnayjihuüyib, miid co miich ajcxy miid je Dios yjihui'ñ etz Dios ymic'ajt ma mjomt mhuinma'ñ. <sup>15</sup> Pen nidüg miich ajcxy ayo'n tzaachhypi mbaatcixy, oy ca' anajty ti mjäyyaj'öccixy, oy anajty ca' ti mmeetzcixy, oy anajty ca' ti mdundiogooygixy, oy anajty ca' ti mnaybiädacigixy ma huingjäy ti ytundigooy, <sup>16</sup> pen miich ajcxy tzaachhypi mminajxyp myajnajxyp miid co ti mmijpidaaccixy Jesucristo, ca' ti tzo'ydu'n mjihuüyib, nigi Jesucristo cömay'idiipy.

<sup>17</sup> Ti xii tiempo tim paatni mina Dios tiyeduna'ñ je jay ajcxy huidibi cuydumb je' ytiy'ajt. Pen Dios iich ajt huidi nmibijcim xtyiyduunim e nbaatim hueeni tzaachhypi, nigi tzaachhypi padaangixy ajcxy huidibi ca' mijpidaaccixy Dios. <sup>18</sup> Pen je jay huidibi oyjot oyhuinma'ñ miid mic tzaach padaangixy je' y'alma nidzoocin, ¿ti jada ytunaangixy pinjaty jibic-huinma'ñ miid, pinjaty pocytungix? <sup>19</sup> Pen tzaachhypi mminajxyp myajnajxyp ajcxy miid co Dios jadu'n chojcp, ca' ajcxy mjotmetzciihuipy, nigi ajcxy panicxcix payöygix oyhuinma'ñ, nigi ciixyjot huinijot mijpidägipy ajcxy Dios; com yi' miich ajcxy xyajcoj, e yi' xycuend'ajtcixp; com Dios yi' je' tudägy etz ñidinaayb je' y'ayuc.

## 5

*Pedro capxhuijp je mibijpidijc*

<sup>1</sup> Jada iich miich ajcxy yajnimaayb huidibi nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc, iich nañ jadu'n nigohuajc'ajtpyich mibijcpidijc. Iich n'ijxyich co je Cristo ayo'n tzaachyp minajxy yajnajxy. Nañ jadu'n iich yi' nmiiid'idaamybich jadüg'oc co anajty ymiñ ya naaxhuiñ miid y'oy'ajtin ymij'ajtin. <sup>2</sup> Jada iich miich ajcxy nyajnimaayb: yaj'ixpijccix etz cuend'ajtcix Dios yjäy agujc jetcuyc. Ca' myaj'ixpigipy ajcxy ametz jotmetz, cuend'ajtcix Dios yjäy, tim jadu'n nej jay ycöbixy cuend'aty. Ca' meeñgyy myaj'ixpigipy ajcxy. Miid oyjot oyhuinma'ñ myaj'ixpijccixy. <sup>3</sup> Ca' adzip ahua'n m'ane'mipy Dios yjäy. Hue' janchtiy ijxpejt oybi yejccix. Cuydungix Dios ytiy'ajt. <sup>4</sup> Co anajty Jesucristo, je huidibi ni-huindzin'ajttaayb tög'óciy, ñayguëxiyii ya naaxhuiñ jadüg'oc, chi cömay miich ajcxy mbidzimipy. Tim jadu'n nej jay ajcxy co y'iyiygixy e co ymadaaccixy, chi cömay ypidzim ajcxy. Miich ajcxy cömay nañ jadu'n m'idipy huinixii.

<sup>5</sup> Myajmij'adipy anäctijc ajcxy, je' ajcxy huidibi nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc. Ooy ycopicyity co nidüg'óciy miich ajcxy mnayyajmij'ájtigixipy miñ xyipy miid oyjot oyhuinma'ñ. "Dios ca' je' jäygidägy pinjaty amij agix jay'ájtigixy. Dios ypubejtyp miid y'oyjot pinjaty yung naxy yjot yhuinma'ñ miid." <sup>6</sup> Mgapxcöbigipy ajcxy tiyudägy Dios, je mij'ane'mbi, chi Dios xycömayipy mina anajty. <sup>7</sup> Mibijctzougix Dios miid tög'óciy tijaty jotmay ajcxy miid'ajtyp, chi jëbi Dios xypubedipy xypudigihuipy ajcxy.

<sup>8</sup> Huijycuyc m'idipy ajcxy. Nixi' m'idipy ajcxy. Com je mujcu' huidibi xymiidzip'ajti, ooy je' xy'ix'ijxim xypa'ijxim. Hue' xyajhuinma'nydigoyaanim, tim jadu'n nej je caa co ixtay ti chüdzaamby. <sup>9</sup> Huindina' jijptina' ajcxy je mujcu'. Yi jacjadyii jay huidibi mijpidaaccixy Jesucristo, nañ yminajxcixyp yajnajxcixyp tzaachyp nañ jadu'n. <sup>10</sup> Co anajty ajcxy hueeni tzaachyp ti m'ocyajnaxy, huin'it Dios xyaj'oyiyipy ajcxy yi mjot yi mhuinma'ñ, xyajmibigip ajcxy yi' ytiy'ajt, xyajjotmipigip ajcxy. Com Dios yi' je' huidibi may'ajt ti tuñ mijcajee miid nidüg'óciy jay ajcxy. Yi' je' huidibi ti yaj'oyiy nej jëbi cömay huinixii n'ijtim miid Jesucristo jiiby tzajpjoty. <sup>11</sup> Huen Dios y'oy'ajtin etz ymij'ajtin idipy huinixii.

*Capxpoocxin yajnajxp*

<sup>12</sup> Jada necy nyajniguejxy ajcxy miid Silvano iich ajt nmigüg huidibi ndijpyich co ooy yajmij'aty Jesucristo. Hueeni jada ayuc huidibi nyajnijayiyb, nañ ti nbidägyich necyjoty capxhuijin etz ti nbidägyich necyjoty yi Dios ytiy'ajt tudägyp, nej Dios may'ajt oy'ajt tuuñ miid miich ajcxy ycixpi. Mijpidaaccix nigi Dios ytiy'ajt, ca'ydi mhuinma'nydigooygixy.

<sup>13</sup> Je jay huidibi ya Babilonia huidibi ajcxy yajmij'ajtcixp Jesucristo, je jay ajcxy huidibi Dios ti huin'ixy, xyajniguejxp ajcxy capxpoocxin. Nañ jadu'n Marcos iich nmigüg, je huidibi njihuiiybich nej jihuüy ngi'm'ung'adyijich xyajniguejxp capxpoocxin nañ jadu'n.

<sup>14</sup> Naygapxpooxcix xic xon nidüg nidüg miñ xyipy. Je' je' je' tij'ajt co mnaychójcigixy mnayjihuüyigixy miñ xyipy.

Jetcuyc mnayjihuüyib ajcxy nidüg'óciy huidib yajmij'ajtp Jesucristo. Amén.

## 2 PEDRO

# Yí Mímetzpí Necy Huidibí San Pedro Yajniguejx Yí Mibijcpidíjc

<sup>1</sup> Iich Simón Pedro, tumbich ma Jesucristo ytung. Yí' xy'apóstol'ajtpich etz ngapx-huäcxpyich yi' y'ayuc. Cham iich miich ajcxy jada necy nyajnijayiiygíxy huidibí ajcxy ti mbaatcixy mibijcin janch oybi, tím jadu'n nej iich ajcxy ti nbáatcixyich mibijcin janch oybi. Iich ajt nDios je Jesucristo huidibí xyajnídzooocim ajt n'alma tudägy je', e tudägy ytuñ miid iich ajt nidüg'óciy. <sup>2</sup> Huen Dios mijmay'ajt tunípy miid miich ajcxy, etz jotcujc'ajtin xymöhuípy mijcajee, miid co tiy'ajt ti mbaatcixy ma Dios etz ma je Jesús iich ajt nHuindzin.

### *Je mibijcpidíjc chınaayin jugy'ajtin*

<sup>3</sup> Dios miid je' ymij'ajt ti xymooyim tüg'óciy huidibí nyajmayjatim ma ajt njugy'ajtin, nej huaad nguyduunim yi' ytiy'ajt etz nej yi' huaad nyajmij'ajtim. Dios jadu'n mijmay'ajt tuun miid iich ajt ycixpi co ti xyajnejhuiyyim Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. Je Jesucristo ti xyhuin'ijxim jígix jébi nmíid'ajtim yi' ymij'ajtin y'oy'ajtin, etz jígix jébi nduunim oyjäy'ajtin nej Jesucristo tuuñ. <sup>4</sup> Dios ti xymooyim huidibí janch oydi'cni e janch copicyip jígix jébi miich ajcxy mbaatcixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt huidibí xyajtzinaaygíxy miid huädz jot huinma'ñ, etz jígix jébi miid jada ycixpi tiibi xyaj'ahuaniiyim, miich ajcxy mijipyöduutcixy je jibicpi huidibí naaxhuiñjäy ajcxy ñijot'ajtcixyp. <sup>5-7</sup> Com Dios miid ymic'ajt ti xymooyim huidibí nyajmayjatim, paady ycixp miich ajcxy naymic'íjxigíxy co ajcxy mmibijcin mjacyajmijtigíiygixipy tudägy'ajtin; e miid mdudägy'ajtin mjacyajmijtigíiygixipy ajcxy Dios y'ixpijcin; e miid je Dios y'ixpijcin mjacyajmijtigíiygixipy yi' Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma ajcxy mjot mhuinma'ñ huidibí miid mmimadägipy ajcxy yi' jibicjot jibic-huinma'ñ; e miid je mic'ajt ma ajcxy mjot mhuinma'ñ jacyajmijtigíihuípy ajcxy mectxujcin; e miid je mectxujcin mnejhuiyygixipy nej jéb huaad myajmij'ajtcixy etz mdzigiyygíxy Dios; e miid je mectxujcin mjacyajmijtigíiygixipy je tzojcin je jihuiyin miid migügtijc; e nañ mijtigíihuípy nañ jadu'n je mibijcin nej jéb huaad Dios myajmij'ajtcixy etz nej jéb huaad cixyjot huinijot mjacyajtungíxy oyjäy'ajtin.

<sup>8</sup> Pen ma miich ajcxy mdzinaayin mjugy'ajtin yajpattäy e ymiji' ymayi'y, yi' mjugy'ajt ajcxy ca' yi' ñaadigi' aty; nañ ca' anajty ajcxy naadigi' ti mmibijccixy iich ajt nHuindzin Jesucristo, ti mnejhuiyygíxy yi' y'ayuc ytiy'ajt. <sup>9</sup> Piñ jada ca' capxymidooy tüg'óciy jadayaabi capxhuijin ma yjugy'ajtin, jadu'n yi' nipaady nej tüg huiintzpi o huidibí y'ijxin con, ti jaydigoj co Jesucristo ti yajpocyníhuaatzp. <sup>10</sup> Paady ycixp miich ajcxy migügtijc, naymic'íjxigíxy tungix tüg'óciy jada jígix mnejhuihuípy ajcxy tiy'dudägy co Dios ti xyajmibijccixy e ti xyhuin'ijxcixy. Pidaaccix mhuinma'ñ co jada tiy'ajt huen copicy, huen tictztigiy ma miich ajcxy mjugy'ajtin. E pen mdumyb ajcxy jadu'n, nimina mgapocycágixipy. <sup>11</sup> E jadu'n miich ajcxy myajmöhuiipy tiy'dudägy tigiydac mijipi ma iich ajt nHuindzin Jesucristo y'anem'ye, je huidibí xyajnídzooocim ajt n'alma. E yi' y'anem'in ca' ycixipy ytigoyipy nimina.

<sup>12</sup> Paady ycixp iich miich ajcxy jatyimy yajjäymejtzcoodaangíxy jada tiy'ajt. Oy miich ajcxy jada tiy'ajt mjajajtcixy mjanejhuiyygíxy, e tudägy ajcxy mmibijccixy etz mmi'ijtcixy je tiy'ajt huidibí miich ajcxy cham miid. <sup>13</sup> Minaambich co yjanchity nami njactzinaayñich co iich miich ajcxy nmöhuiipy capxhuijin. <sup>14</sup> Iich ajt nHuindzin Jesucristo ti xyajnejhuiyyich co tzojc n'ixmadziipyich jada njugy'ajtin (n'ögibich). <sup>15</sup> Paady

ycixp naymic'ixyiji ch mictägy ma miich ajcxy co ngapxhuijci xy jigix co anajty n'ögyich mjäymetziyb ajcxy tüg'öciy jada tiy'ajt.

### *Yi' ajcxy huidibi y'ijxy je Cristo ymij'ajtin y'oy'ajtin*

**16** Iich miich ajcxy ti nyaj'ixpicy je tiy'ajt maabi nHuindzin Jesucristo, jadu'n nej Dios ymij'ajt miidity, e jadu'n nej je' yhuimbida'ñ jadüg'oc ya naaxhuiñ. E ca' iich ajcxy nyaj'ixpicy nigoo'ayuc anii'ayuc huidibi ci'm ti ngojyich ti nmacxyich. Miid iich ngi'mhuiin ti n'ijxcixyich je Huindzin Jesús ymij'ajtin. **17** N'ix iich ajcxy co je Dios Teedy mooy ajt nHuindzin Jesucristo oy'ajt etz mij'ajt. E nañ nmidooyich ajcxy ayuc choñ ma je oybi Dios y'it, xyñimaayi: "Jada je' iich n'ung huidibi ooy ndzocyich njihuÿich, e ooy jetcuyc nayjihiÿijich miid yi' ycixpi." **18** Iich ajcxy nañ jadu'n ci'm ti nmidoogixyich je ayuc huidibi anajty tzomb tzajpjoty. Jim iich ajcxy anajty quipxyi miid je Huindzin Jesús ma je amay gop.

**19** Nañ jadu'n nmidi'ajtim je ayuc jac'oybi jactiÿibi. Je' je' je tiy'ajt je ayuc huidibi ajcxy yjay je Dios y'ayucnajtzcapxiÿibi jecy'ajty. Oy miich ajcxy oybi mduñ co m'amidoo'ijtcixy je oybi tiy'ajt maabi Jesucristo huidibi jadu'n nipaady nej tüg jiin tiicxp agootztuum etz jadu'n nipaady nej je xii co yxiimiydäy, etz jadu'n nipaady nej je mijmadza'jayhuitujcipi co ypidzimy. Jada tiy'ajt xycodiiçxip ajcxy mjot mhuinma'ñ. **20** Cuendtungix miich ajcxy jada: tüg'öciy je tiy'ajt, huidibi Dios ytüy'ajtmidi'ipyejc huidibi ijtp jaybety ma Dios ylibro, ca' huaad pin yajniçejip miid yci'mhuinma'ñ. **21** Com je Dios y'ayucnajtzcapxiÿibi camina je' ajcxy ayuccapxhuäcxy miid yci'mdzojcin yci'mhuinma'ñ. Dios anajty ajcxy huin'ixyip jëbi ayuccapxhuäcxy miid Dios ycixpi com je Espíritu Santo anajty ajcxy mooyip ayuc huidibi ajcxy ycapxhuäcxy.

## 2

### *Yi' ajcxy huidibi yaj'ixpijcp anii*

**1** Per nañ ji anajty nañ jadu'n ayucnajtzcapxiÿibi huidibi anajty ajcxy anidaacp ma je Israel jay. E nañ jadu'n yji'adipy ayuccapxhuäcxi p huidibi anii yaj'ixpigipy ma miich ajcxy. Je' ajcxy ayüch ameech yaj'ixpigipy yci'mayuc yci'mhuinma'ñ huidibi ajcxy yajhuinma'nydigooipy je mibijcpidijc. Ymina'ñ ajcxy co ca' yjanchity je Huindzin Jesús y'ayuc, je huidibi yajniçzooc ajt n'alma, e jadu'n ci'm ñay'ayo'nmóoyigixy miid Dios mic'amy. **2** Mayjäy ooy panicxa'ñ je jibicp huidibi ajcxy ytungixyp, e miid je' ajcxy ycixpi yajnigápxipy yajniçiydägipy ajcxy jibic je huidibi ajcxy cuydumb je tiyibi ayuc, je Jesucristo y'ayuc oybi. **3** Miid co anajty tzach'adzojccixy meeñ, chi anajty xyhuimbijccixy xyhuimmeetzci xy miid ajcxy y'ixpijcin ca'p yjanchity. Per je pocycähuin ajcxy ahuijxit, ca' ma ñidzooy. Ti yjejcn maabi ajcxy ypocycan'i ma Dios. Dios tzaachytunib ajcxy miid ypocy ycixpi.

**4** Dios ca' je' huinmeecxy je ángeles ajcxy huidibi tundigooygixp. Hue' janchtiy ycötijnajxtaab ayoodactuuyb etz yajhui'my agootzuuyb, cadeniji y'ijtcixy cuend'aty, ixti cooni anajty paady xii tiempo co anajty yajtiyduna'ñ naaxhuiñyäy miid ypocy ycixpi.

**5** Nañ ni ca' Dios huinmeecxy je naaxhuiñyäy huidibi tundigooy jecy'ajty. Chi quejxy ayo'nduu etz mijniigom ma je jibicjäydi'c. Jëyi yajtzoocy je Noé huidibi capxhuäcxy je tiy'ajt. Quipxy miid Noé yajtzoocy jahuixtuje y'amigügti'c. **6** Dios nañ jadu'n tzaachytuñ miid ypocy ycixpi etz yajhuiñdigoy miid jiin metz cajp, Sodoma etz Gomorra, ixti cooni yajhui'my accuyjam jigix y'idiipy je ijxpejt ma je jibicjäydi'c huidibi ajcxy jac'axam jactzinähuam jacjugy'adam. **7** Dios yajtzooc je Lot, hue' je' anajty janch oyjäy, e janch ymiid anajty jotmay co anajty je jibicjäydi'c ajcxy ijxi chınaayin yjugy'ajtin janch jibic.

**8** Jabom jabom anajty je Lot, je jäy oyjäybi huidibi anajty tzinaayb quipxyi miid je jibicjäydi'c, ni ca' anajty yjetcuyc'aty co anajty ixy midoy nej anajty ytundigooygixy je jäy ajcxy ca'pi ytudägyity. **9** Dios miid mic'ajt jëbi nihua'ñ yajtzögy pinjaty mibijccixp

cixyjot huinjot co je mujcu' yjot'íxigixy huinma'ñ'íxigixy. Nañ jadu'n Dios mic'ajt miidity jigix jëbi yaj'ijtcixy je jibicjäydijc miid tzaachhypi ayo'n, huidibi ymöhuamy co anajty naaxhuiñyäy tiyduñ miid ypocy ycixpi.

**10** Dios ymiid mic'ajt jëbi tzaachytunipy pinjaty tumb jibic-huinma'ñ nej ñinicx ni-jot'ajtcixy, e ca'ixaangixy je Huindzin Jesùs y'oy'ajtin ymij'ajtin. Amij agix etz jomtic ajcxy nayjihuiyii. Ytumb ajcxy yci'mjot yci'mhuinma'ñ. Ni ycatzigiyygixy co oyñinej ajcxy ni'oijiyygixy pinjaty mic'ajt miid ma Dios ytung. **11** Oy je ángeles ajcxy miidity mijcötujcin etz ane'min, ca'p je' ajcxy yjot yhuinma'ñ miidity nicxy ni'oijiyygixy ma Dios yhuinduu pinjaty mic'ajt miid ma Dios ytung.

**12** Per jadayaab jibicjäydijc ajcxy jadu'n ajcxy yi' nej iyujc, ca' yhuinma'ñ; nigoob ytimyhuidity etz yma'xun'ajtcixy jigix jay ymadziyb etz yaj'ögiyb. Ñixiicpy yajxiicpy ajcxy yi' huidib ca' huinjihui'y. Per nañ tim jadu'n ajcxy y'ögipy nej iyujc y'ogy ytigoy. **13** Cobadihuaangixy jadu'n nej ti ytundigooygixy. Hue' nayjihuiyygixy capin yjadu'nity, yxondaaccixy tüt jaxicyjaty. Jadayaab jay ajcxy pocy ypa'tcipy ajcxy yi' chinaaygixy yjugy'ajtcixy. Tüt tzo'ydu'n co ajcxy nañ jadu'n xymijyöybejtcixy ma m'amugiygixy.

**14** Co ajcxy huindiixcixy töxyjäydijc, chi ajcxy ooy nijot'ajtcixy co miid tundigoya'ñ. Ca'p ajcxy chijpigixy y'anucxiyygixy miid pocyteunii. Yajtundigooygixy pinjaty amútzip ma mibijcin, ooy ajcxy yhuijity ycohuinma'ñity ma meeñ'adzoogii. Dios yajtigoyiib ajcxy y'alma. **15** Tigojäy yi' ajcxy, je' co ti ñiidigajtzcixy ti ytüdigajtzcixy ma je tiibjib je janchypi tiy'ajt. Je' ajcxy ypanicxy ypayöyp je profeta Balaam y'ijxpejt, je Beor y'ung, co ooy ymeeñybada'ñ anajty miid yjibic-huinma'ñ. **16** Chi Balaam oy yaj'ojyii ypocy tüt töxyburro, ycapxy jadu'n nej tüt jay, e jadu'n je' yajhuäcxijpy je profeta Balaam miid je' ylocihuinma'ñ.

**17** Com jada jay ajcxy ca' panicxcixy je janchypi tiy'ajt, paady ycixp jadu'n ajcxy nipaady nej tüt niipozojut ca'pi ñii miidity, etz jadu'n ajcxy nipaady nej joc huidibi poj yajjöyip (ca' ytu'y). Dios möhuiib ajcxy tzaachhypi miid ypocy ycixpi, idam ajcxy agootztuuyb huinixii huinitiempo. **18** Com ycapxyp ajcxy ayuc huidibi ca' choubaady. E miid je jibic-huinma'ñ ycixpi huidibi ajcxy chachnijot'ajtpy yajtundigooygixy pinjaty tiibjib choongixy ma je huidibi ajcxy tzinaayb miid jibic-huinma'ñ. **19** Yi' ajcxy yaj'ixpijcp je mayjäy co jëbi tungixy huentim ti huidibi ajcxy nijot'ajtpy. Per yi' ajcxy huidib jibic-huinma'ñ yaj'ixpijcp, ci'm ajcxy ñay'ítigixy pocypa'tcipy, je pocy tzach'ane'mb ajcxy yjot yhuinma'ñ, ixti jadu'n nipaady nej jihuüy ajcxy ane'my y'ity. **20** Pinjaty ti ymibijccixy ti ñejhuiyygixy je Huindzin Jesucristo ytiy'ajt huidibi yajniidzoocp ajcxy y'alma, e jadu'n ti yjihuäccixy ma je naaxhuiñjäy yjibictzinaayin yjibicjugy'ajtin, pen jadüg'oc anajty y'ayöiyüñip ma je jibicpi, e je jibicpi ymimadägyii ajcxy, o'ctiy anajty nigi yhui'mgixy ca'ydi nej je jayijp'atypi. **21** Nigi oy co ixyipy je' ajcxy ca' ytimnejhuiyygixy je janchypi tiy'ajt. Com ti ocnejhuiyygixyp, e chi jada' y'ixtigihuäccixy ma je huätzpi Dios ycötujcin huätzpi Dios ytiy'ajt tiibjib anajty y'ocjamóoyigixy. **22** Per je' yi' ajcxy ytimcuydumy nej je ayuc y'ity: "Je uc yci'm'ich ñihuimbijtpy, e je idzim huidibi namdziidaayb, nicxy je' yajtznip yquitnip mo'ntzjoty jadüg'oc."

### 3

#### *Je Huindzin Jesùs huimbidaamb ya naaxhuiñ*

**1** Miich ajcxy migügtijc huidibi ich ooy ndzocich ooy njihuüyich, jada je' je mimetzpi necy huidibi ajcxy nyajnjayib. Ma jada metzpi necy hue' ich ndzoga'ñich co nya-jhuinma'ñyamedzip ajcxy ma Dios ytiy'ajt miid jada capxhuijin huidibi ti njaayich. **2** Ti nnijayiygixy jigix m'ajihuüyib ajcxy je ayuc huidibi ajcxy pa'tcipy'aty ñajtzcapxiy je Dios y'ayucnajtzcapxiyibj ajcxy huidibi huädz yhuinma'ñ anajty ymiiid. Nañ ajihuüyigix

je Huindzin Jesucristo je' y'anemín huidibi yajnïdzoocp ait n'alma, je anemín huidibi apóstoltijc miich ajcxy xyajnimaayb.

<sup>3</sup> Nejhuiygixy miich ajcxy jada jayijp ma Yam ca'ní yhuaad'ajtni mina naaxhuiñ ycixipy, miinip jay ajcxy huidibi nixigip yajxigip huidibi Dios yjé'ajtpy. Chnaaygixy yjugy'ajtcixy anajty miid jibic-huinma'ñ huidibi ci'm ñijot'ajtcixyp. <sup>4</sup> Chi ajcxy ymina'ni: "¿Ti co mdzachmibijccixy co Cristo yhuimbida'ñ jadüg'oc ya naaxhuiñ? Nej ajcxy je' y'o'ctay je mij'ap je mijteedy, je'ni y'ijttäy tûg'óciy jadu'n nej naaxhuiñybi chondacy. Paady ca' yjanchity co je Cristo yhuimbida'ñ jadüg'oc ya naaxhuiñ," jadu'n yminaangixy. <sup>5</sup> Yi' ajcxy ca' huinjihuñhuaangixy cuendtunaangixy co miid Dios y'ayuc yi tzajp ji'ajtp anajty yi' tzachjecyip, e miid Dios y'anemín huin'it je naax oy yguëxig yuidibi ijtp anajty niijoty. <sup>6</sup> Nañ jadu'n miid Dios y'ayuc je jecy'ajtpy naaxhuiñjäy y'ayo'nbaty, ñijjicxtay nidüg'óciy e ytigoyday niijoty. <sup>7</sup> Per Dios miid yi' y'ayuc yaj'ijtpy jada naaxhuiñybi etz tzajp huidibi cham ji'ajtp ixti coon yajtigoydähuipy miid jiiñ. Je jiiñ huin'it je' nöctähua'ñ co anajty yhuaad'ajtni ma Dios tiyaduna'ñ je camadacpidjc je jibicjäydijc, etz yajtigoya'ñ ajcxy y'alma.

<sup>8</sup> Jadügnax miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuñyich, ca' mjäydigoooygixy co ma yi' Huindzin Dios, tûg xii jadu'n yi' nej tûg mil jimiijt, e tûg mil jimiijt jadu'n yi' nej tûg xii. <sup>9</sup> Ca' nminaanim co yi' Dios yajhuäcxibaamyñ yi' mina cuyduna'ñ huidibi yi' ti ahuanñy, jadu'n nej nijéjity jay a'ixiyygixy. Dios yajtumyb mectxtujcin miid miich ajcxy, com hue' yi' tzoc y co ni tûg jay ayo'n paadipy. Yi' chojcp co nidüg'óciy jay huen jothuimbijtcixy etz ixmajtzcixy pocytunii.

<sup>10</sup> Co anajty je Huindzin Jesús ymiin jadüg'oc ya naaxhuiñybi chaachytunipy je' tûg'óciy jibicjäydijc, hue' je' ytuniyb yjadibiyb ma anajty ca' pin jijp'ixy, jadu'n nej tûg meetzpi ymiin coodz co meedza'ñ tijaty. Huin'it je tzajp yhuindigoydähuipy miid tûg ne'min jidijtin oychigiiyñip. E tûg'óciy huidibi miid ndzinaayim njugy'ajtim toydähuip yi' miid jiiñ, yi naax toydähuip yi', etz tijaty yajpatp ya naaxhuiñ toydähuip nañ jadu'n.

<sup>11</sup> Com tûg'óciy tijaty huidibi ji'ajtp yhuindigoydähu'a'ñ miid jiiñ, paady ycixpi nigi copicy miich ajcxy co mdzinaaygixp tudägy e myajmij'ajtcixyp Dios. <sup>12</sup> Ahuijxcix ajcxy je xii tzuu mina Dios anajty yajhuad'aty co yajhuindigoya'ñ je naaxhuiñybi. Naymic'ijxigix co tzojc yminipy yi jadu'mbi xii tzuu. Co yhuaad'ajtnip huin'it xii, je tzajp yhuindigoydähuip miid jiiñ; je xii po', je pojp xememb, je tuu enee jadu'nyi yticxtähuipy yjydhähuipy jiiñjoty. <sup>13</sup> Per iich ait n'ahuijxim je jemybi tzajp jemybi naax huidibi Dios ti xyaj'ahuanñyim, tûg tzinaaydac janch'oybi ma ca' ti jibicpi.

<sup>14</sup> Paady ycixp miich ajcxy migügtijc huidibi iich ooy ndzocyich njihuñyich, nami m'ahuijxyp miich ajcxy co Dios yajhuindigoyaanip jada naaxhuiñ, naymic'ijxigix ma tûg'óciy ajcxy yi mdzinaayin co mguydunipy ajcxy Dios ytiy'ajt jigix ajcxy Dios xypaadipy, ca' ajcxy ti tzip ti gapxy, ni ti jibicpi, e ni ti poci, ac huädz jot huädz huinma'ñ anajty miid'ajtcixy. <sup>15</sup> Cuenditungix je mectxtujcin huidibi iich ait nHuindzin Jesucristo yajtumyb miid iich ait jigix jebi xyajnïdzoocim ait n'alma. Nañ jadu'n yi', iich ait nmigüg Pablo huidibi ooy ndzojcam, ti miich ajcxy xyñijayiyygixy, jadu'n nej ixpijcin Dios ti ymöyi ma yi' y'ayuc. <sup>16</sup> Ma tûg'óciy Pablo ñecy tiibi xyajniguejxcixy, jada tiy'ajt ti xyajmimidmuidaaccixy. Nijéjity Pablo ñecy ooy chachchiphuinjihuñyity, e nijéjity jay ajcxy tigach ajcxy huinjihuñy Pablo y'ayuc, ca' ajcxy huinjihuñy nej Pablo yjamina'na'ñ. Huingjaty ajcxy nigue Pablo y'ayuc, e ci'm ñayyajhuinma'ñydgoooygixy.

<sup>17</sup> Paady ycixp miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuñyich, miich mnejhuiydaaygix jada tiy'ajt. Nayguend'ájtigix ca'ydi jibicjäydijc miid y'anii xyajnïdigtajtcixy xyajtudigajtzcixy, e ca'ydi m'ixtigihuäccixy ma ajcxy mmibijccin jadu'n nej tiyadägy ti mmibijccixy. <sup>18</sup> Huen iich ait nHuindzin Jesucristo huidibi yajnïdzoocp ait n'alma nigi may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy, e nañ nigi yujcpedipy ajcxy yi' m'ixpijcin ma yi' ytiy'ajt. Huen Jesucristo cömay y'idipy etz mi'idiy oy'ajtin mij'ajtin

jadachambi xii tiempo etz jadu'n nej xii tiempo miimb cidacp. Jadu'n ngapxycíxyich.  
Amén.

# 1 SAN JUAN

## Yí Jayíjpí Necy Huidibí San Juan Yajniguejxy Je Mibijcpidíjc Nidüg'óciy

<sup>1</sup> Dios y'ayuc jiiyim anajty co naaxhuiñbi chondacy. E tiy'ajt nyejcypich jadu'n nej nmidooyich ci'm yi' y'ayuc, jadu'n nej n'ijxyich miid ngi'mhuiinich, jadu'n nej nhuindiiçxyich yi' ci'm, e nañ jadu'n nej nnidoñich miid ngi'mgijich. Nyajnijayiiybich miich ajcxy jada necy jadu'n nej je Cristo je Dios y'ung yjugy'ajtin yega'ñ huidibí ca' cixa'ñ tigoya'ñ niminaabi. <sup>2</sup> Ti ñayguëxígyii ya naaxhuiñ je Dios y'ung huidibí ymiid jugy'ajtin huidibí ca' niminaabi ycixipy ytigoyipy. Ti n'ixyich ajcxy jigix jébi tiy'ajt nyéjccixyich co ti ñayguëxígyii ya naaxhuiñ, etz ti n'ixyich jigix jébi nyajnimaaygixy nej jébi huaad huingbi jugy'ajtin nbaatim co anajty ti n'o'cim. Je Dios y'ung, je huidibí jiiby ijtp ma Dios Teedy, nayguëxici je' ma iich ajcxy. <sup>3</sup> Je huidibí iich ajcxy n'ixich nmidoohuich, cham miich ajcxy nyajnimaaygixy jigix jébi ajt tú'ciy n'ijtim ma Dios ytiy'ajt, etz nañ jigix jébi tú'ciy ajt n'ojadajtim Dios etz je' y'ung. <sup>4</sup> Paady ycixp jada tiy'ajt nyajnijäyí ajcxy jigix ajcxy jocuyc'ajtin mbattáaygixipy miid jada ayuc tiy'ajt.

### *Dios yi'je' je tiicxin jájin*

<sup>5</sup> Jadayaabi Dios y'ayuc ytiy'ajt Jesucristo ti xyajnämäyich e nañ cham iich miich ajcxy nyajnimaaygixy. Dios huädz ytiy'ajt miidity, ca' ma Dios aniidägy. Jadu'n Dios nipaady nej tüg jiin ytiiçxy ma tüg it e ni ca' ni mina ypich. <sup>6</sup> Co nmínaaním co Dios ajt miid n'ijtim tú'ciy, e ca' yjanchity, ca' anajty ajt Dios ytiy'ajt nyajtuunim, jadu'n nipaady nej jihuïy ndzinaayim agootztuum. Nigoo n'indaacim, ca' anajty ajt nguyduunim Dios ytiy'ajt. <sup>7</sup> Co nguyduunim Dios ytiy'ajt jadu'n nej yi' ytiy'ajt miidity, jadu'n nipaty nej jihuïy ndzinaayim ma jiin ytiiçxy. Huin'it jébi ajt n'ijtim tú'ciy miñ xyipy, e Dios xyajpocynihuaatztaayim co Jesucristo y'o'cy etz ñipy teemy gujy miid iich ajt nbocy ycixpi.

<sup>8</sup> Co ixyipy nmínaaním co ca' nbocytuunim, nigoob nayhuin'iniim ci'm, e ca' jadu'n Dios ytiy'ajt yajpaady ma iich ajt njot nhuinma'ñ. <sup>9</sup> Pen ngapxypidzimim ajt nbocy ma Dios, yi' ñidinaayb yi' y'ayuc huidibí ti xyajnimaayim co ymecxamy ajt nbocy, e nañ tudägy ytuñ miid iich ajt ycixpi. Dios xyhuinmeecxim ajt nbocy etz xyajhuaatzim njot nhuinma'ñ jébi n'ixmajtzim jibic-huinma'ñ. <sup>10</sup> Co ajt nmínaaním co ca' nbocytuunim, hue' anajty Dios nyajnajxim anii, e ca' anajty ti ngöbijcim cixyjot huinjot yi' ytiy'ajt.

## 2

### *Cristo, iich ajt nhuingapxpi ma Dios*

<sup>1</sup> Miich ajcxy migügtijc huidibí ooy ndzoc y nihuïyich jadu'n nej ixyipy ngi'm'ungich ngi'm'anäcich, cham jada tiy'ajt nyajnijayiiygixy, jigix ca' ajcxy mdundigóoygixipy. Pen ji nidügti miich ajcxy huidibí tundigooyb, jada migüg huidibí tundigooyb huen mibijctzoy Dios ma Jesucristo yxiim miid ypcocy ycixpi. Jesucristo yi'je' huingapxp ma Dios Teedy miid ajt nbocy ycixpi. Tudägy je', e jébi xyhuingapxim ma Dios Teedy. <sup>2</sup> Com Jesucristo ti yögy miid iich ajt nbocy ycixpi, paady ycixp jébi capx'oyiy ma Dios miid iich ajt ycixpi e xycapx'oyiyim iich ajt nbocy etz nañ capx'oyiyip tüg'óciy naaxhuiñ jäy ajcxy ypcocy, yi jäy ajcxy pinjaty yi' y'ayuc ytiy'ajt mijpidaacip.

<sup>3</sup> Co Jesucristo ytiy'ajt nguyduunim yajxon, huin'it nejhuiyim tiyudädägy jadu'n nej Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ miid iich ajt ycixpi. <sup>4</sup> Co ixyipy pinjaty ymina'ñ co ñejhuiyi Jesucristo ytiy'ajt e ca' cuychinaayi yi' ytiy'ajt hue' yi' tzach anidaacpi, e ca' miidity Dios ytiy'ajt. <sup>5</sup> Yi jäy ajcxy pinjaty cuychinaayb cujugy'ajtp yajxon Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt,

janch tiydudägy anajty yajmij'aty Dios. Co nguychinaayim nguyjugy'ajtim yajxon Jesucristo ytij'ajt, huin'it jébi nejhuiiyim co nyajmij'ajtim Dios. <sup>6</sup> Yi jää ajcxy pijnaty minamb co ymiiid Jesucristo y'ayuc ytij'ajt ma je' y'ay yjot, copicy ajcxy chináaygixyipy jugy'ájtciixipy tim jadu'n nej Jesucristo chinay jugy'ajty.

### *Je jemybi ane'min*

<sup>7</sup> Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuüyich, ca' nminaanim jemybi tiy'ajt ajcxy nyajnimähuamy ma jada necy. Je' jada je tiy'ajt huidibi jecy'ajty ti mnejhuiiygixy co oga'n ajcxy mmijpidacy Jesucristo. Jada tiy'ajt jecyip jada je' huidibi cham ajcxy mmidooyib jadüg'oc. <sup>8</sup> Nañ jemy jada tiy'ajt nañ jadu'n huidibi nyajnimaaygixyp ma jada necy. Jada je'je tiy'ajt huidibi Jesucristo ymiiid ma yjot yhuinmañ etz nañ iich ajt nmiiid ma ajt njot nhuinmañ. Yi jecyip ayuc huidibi ca' ytij'ajtity, ti yi' ñaxy e cham Dios ytij'ajt tiydudägy nyajtuunim, jadu'n nej jihuüy je coodzpi ti ñaxy e cham ti yxiimiy.

<sup>9</sup> Yi jää ajcxy huidibi minam co Dios y'ayuc ytij'ajt ajcxy cuyduuni e ca' ixáanigixy ymigügtijc, ca' yi' ajcxy tiydudägy Dios y'ayuc yajtuuni, jadu'n yhuimbizim jadu'n nej jihuüy agoontzuuy ijtcixy. <sup>10</sup> Yi jää ajcxy pijnaty tzojcp jihuüyib ymigügtijc hue' yi' yajpaatcixy miid Dios ytij'ajt ma ajcxy yjot yhuinmañ, jadu'n nipaady nej jihuüy y'ijtcixy ma xii ytiiçxy, ca' ajcxy ñiidigoy ytüdigoy ma Dios ytij'ajt. <sup>11</sup> Yi jää ajcxy pijnaty ca' ymigügixaangixy, ca' yi' ajcxy Dios ytij'ajt ajcxy yajtuuni, jadu'n nipaady nej jihuüy agoontzuuby y'ijtcixy, ca' ajcxy chınaaygixy nej Dios ytij'ajt yja'ané'migixy, ca' ajcxy nejhuiiygixy huidibi tiy'ajt jébi yajtungixy, com jibic-huinmañ chachtuumyb ajcxy huidibi ca' Dios tiy'ajt'adyii.

<sup>12</sup> Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuüyich ajcxy jadu'n nej ixyipy ngi'm'ung ngi'm'anäcich, com Dios ti miich ajcxy mbocy xyhuinmecxtayi co Jesucristo y'o'cy miid ajcxy mbocy ycixpi, paady ycixp cham nnijayiiygixy. <sup>13</sup> Cham nnijayiiygixy miich ajcxy mij'anäctijc, com ti mmijpidaaaccixy Jesucristo huidibi jii'ajt co naaxhuiñybi oga'n choondacy etz chambaad yjii'atyñi. Cham nnijayiiygixy miich ajcxy anäctijc, com ti mmimadaaccixy je ca'oybi.

Cham nnijayiiygixy miich ajcxy pi'ctijc mutztijc com ti mmijpidaaaccixy Dios Teedy. <sup>14</sup> Cham nnijayiiygixy miich ajcxy mij'anäctijc, com ti mmijpidaaaccixy ajcxy Jesucristo huidibi jii'ajt co naaxhuiñybi oga'n chondacy etz yjii'atyñi chambaad. Cham nnijayiiygixy miich ajcxy anäctijc, com mic mjot mhuinmañ miidity ajcxy etz Dios ytij'ajt yajpatp ma ajcxy mjot mhuinmañ, paady ycixp ajcxy ti mmimadaaccixy yi' ca'oybi.

<sup>15</sup> Migügtijc, ca' anaxy m'adzójccixip yi' huidibi miid ndzinaayim ya naaxhuiñ. Yi jää ajcxy huidibi adzojctaayb anaxy yi' huidi miid ndzinaayim, ca' ajcxy Dios Teedy yajmij'ajtcixy. <sup>16</sup> Ca' anaxy m'adzojctähuiipy ajcxy tük'óciy huidijaty ya naaxhuiñ yajpatp, jadu'n nej njot nhuinmañ tzojcim, jadu'n nej tijaty n'ijxim, jadu'n nej huidibi amij agix miid ndzachnayjihuüyim. Com yi' jadu'mbi huinmañ ca' yajpaady ma Dios Teedy, hue' yi' yajpaady ya naaxhuiñ. <sup>17</sup> Huidijaty ya naaxhuiñ yajpatp cixipy tigoyipy yi', nañ jadu'n ytigoyañ huidijaty yi' huinmañ y'adzojcp. Yi jää ajcxy pijnaty Dios ytij'ajt yajtuunip jadu'n nej Dios tzocy, jugy'adipy ajcxy e co y'ó'ccixipy, ca' ajcxy y'alma ytigóoygixipy.

### *Je tiy'ajt etz je anii*

<sup>18</sup> Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuüyich nej ixyipy ngi'm'ung ngi'm'anäcich, tim cijxnip tiempo ya naaxhuiñ. Ti jada mnejhuiiygixy co miinaam jää ajcxy huidibi nayyajnaxaanip nej Cristo' e ca' yjanchity. Miid co cham ji mayjää ajcxy huidibi nayyajnajxip jadu'n nej Cristo, paady nejhuiiyim co tim cijxnip yi' tiempo miid iich naaxhuiñjää ajt ycixpi. <sup>19</sup> Yi jää ajcxy huidibi nayyajnaxaanip jadu'n ixyipy nej Cristo, naybijc-huäcxaaanip yi' ajcxy miid iich ajt, ca' anajty ajcxy ytügiy yi' ajcxy yhuinmañ miid iich ajt nhuinmañ, tükmuç ixyipy ajt xymiiid'ijtim. Ji jadu'n ñiguëxig co ca' ytügiy yhuinmañ miid iich ajt nhuinmañ co ti ajcxy xypuhuäctuutim.

<sup>20</sup> Ti miich ajcxy xy'adig'iý xyjottig'iý Dios yjihui'ñ ymic'ajt, paady miich ajcxy mhuinjihuüy tüg'óciy Dios y'ayuc ytíy'ajt. <sup>21</sup> Ca' nminaanim paady miich ajcxy ni-jayüygiixy co ca' mhuinjihuüygiixy Dios ytíy'ajt. Paady nnijayüygiixy miich ajcxy jigix mnejhuiüygiixyip Dios ytíy'ajt etz mnejhuiüygiixyip co yi jäy ajcxy huidibi indaacp, ca' yi' ajcxy Dios ytíy'ajt miidity.

<sup>22</sup> Yi' je' indacp huidibi minamb co Jesús ca' yi' yjejity je Cristo huidibi Dios yquejx. Yi indacpi je'midzip'ajtp Jesucristo etz ca' mibicy Dios Teedy etz nañ ca' mibijci Dios y'ung. <sup>23</sup> Je jäy ajcxy huidibi indacp minam co Jesús ca' yjejity je Cristo, e nañ ca' ajcxy miidity Dios Teedy ytíy'ajt. Yi jäy ajcxy huidibi minam co Jesús yjejity je Cristo je Dios y'ung, nañ ymild ajcxy Dios Teedy ytíy'ajt.

<sup>24</sup> Je ayuc tiy'ajt huidibi miich ajcxy mmidou co oga'n ajcxy mmijpidacy Jesucristo, jada ayuc tiy'ajt mguydungixyipy e ca' mjäydigóoygixipy. Pen mmijitcixp yi ayuc huidibi Dios yjäy oga'n ajcxy xyaj'ixpijc, huin'it jëbi miich ajcxy myajpatcixy ma Dios y'ung etz je' yajpaady ma Dios Teedy. <sup>25</sup> Dios ti xyajhuinhuanüyim co xyajtzinähuaanim ajt n'alma huinixii huinitiempo.

<sup>26</sup> Jada tiy'ajt ajcxy nyajnijayüyib jigix ca' mmijpidáaccixipy yi' ajcxy y'ayuc huidibi xyajhuinma'nydigoyaam ajcxy. <sup>27</sup> Yi Dios yjihui'ñ ymic'ajt huidibi ti xy'adigüygiixy ti xyjottigüygiixy ijtib yi' ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ. Paady ycixp ca' myajmayjatcixy pin xyaj'ixpigip ajcxy com je Espíritu Santo xyaj'ixpigip ajcxy. Je Espíritu Santo xyajni'ixiydaayb ajcxy tüg'óciy Dios ytíy'ajt, tiyduvägy yi', ca' yi' y'anüyity. È jadu'n nej je' xyajni'ixüygiixy, jadu'n mguydunipy ajcxy. Miijitcix Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma mjot mhuinma'ñ ajcxy.

<sup>28</sup> Miich ajcxy migügtijc, mi'idiipy ajcxy Jesucristo ytíy'ajt ma mjot mhuinma'ñ jigix co ñayyajniguëxiyib Jesucristo ya naaxhuiñ jadüg'oc, huin'it jotcuje ajt nnayjihuüyim etz ni ca' jibic nayjihuüyim co anajty xyñimiinim. <sup>29</sup> Ti mnejhuiüygiixy co yi Jesucristo tiyduvägy ytuñ, e ti mnejhuiüygiixy nañ jadu'n co tüg'óciy yi jäy huidibi tiyduvägy tumb, yi' je' ajcxy Dios y'ung'ajtip.

### 3

#### *Dios üch ajt xy'ung'ajtim*

<sup>1</sup> Jihui'nybijccix tüg'óciy je mijpi may'ajt Dios Teedy ti tuñ miid üch'ajt ycixpi jigix jëbi naydijim Dios y'ung. Yi naaxhuiñyäy ajcxy huidibi ca' mijpidaaaccixy Jesucristo ca' ajcxy nejhuiüygiixy huinjihuüygiixy Jesucristo ytíy'ajt, paady ycixp ca' ajcxy nejhuiüy huinjihuüy co Dios xy'ung'ajtim. <sup>2</sup> Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuüyich, jadachambi Dios üch ajt xy'ung'ajtim. Jadachambi ca'p y'ocniguëxiyñi nej üch ajt jiini n'idaanim. Co anajty Jesucristo ymiin jadüg'oc ya naaxhuiñ, huin'it nguipxyjatyüyim miid je', com n'ixaanim ajt Jesucristo jadu'n nej je' yajpaady. <sup>3</sup> Tüg'óciy jäy ajcxy huidibi jip'ijxp co Jesucristo ymiina'ñ jadüg'oc ya naaxhuiñ, copicy yajhuädzipy ajcxy yjot yhuinma'ñ. Huen miijitcix oyjot oyhuinma'ñ jadu'n nej Jesucristo miity oyjot oyhuinma'ñ.

<sup>4</sup> Tüg'óciy jäy ajcxy huidibi pocytumb, hue' ajcxy ymidundigooyb Dios ycötujcin. Co ajcxy ytundigoy, ca' ajcxy ymadägy nej cuyduniipy Dios ycötujcin. <sup>5</sup> E mnejhuiüyib miich ajcxy co yi Jesucristo ti ñayguëxiyii ya naaxhuiñ jigix jëbi xyajpocyñihuatzim. Jesucristo ca' anajty ti pocy miidity, ca' anajty ma ti ytundigoy. <sup>6</sup> Tüg'óciy jäy ajcxy huidibi cuydundähuam Jesucristo ytíy'ajt, ca' huaad pocytuñ. Yi jäy ajcxy huidijaty pocytundiib, ca'ní ixý ajcxy yi Jesucristo, nañ ca'ní ajcxy huinjihuüy yi' ytíy'ajt. <sup>7</sup> Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuüyich jadu'n nej ngi'm'ung ngi'm'anäcich, ix ni pin xycahuinüngix. Yi jäy ajcxy huidibi oyjot oyhuinma'ñ yajtumb, tiyduvägy yi' ajcxy chinäy yjugy'ajty, tim jadu'n nej Jesucristo tiyduvägy chinay yjugy'ajty. <sup>8</sup> Yi jäy ajcxy huidibi tzachpocytundiibni, yi' ajcxy mujcu' yjäy'ajtip. Com jadu'n nej chondacy je

naaxhuiñybı oga'n yi mujcu' jeni anajty jadu'n chachpocytuñ. Paady ycixp Dios quejxy y'ung ya naaxhuiñ co je mujcu' yhuinma'ñ yajcödigoyaani.

<sup>9</sup> Yi jay huidibi Dios ajcxy ti ymöyii jemybi jot jemybi huinma'ñ, ca' ajcxy ypocytundiyy com je'co tú'ciy ajcxy yjot yhuinma'ñ miidity, jadu'n nej anajty Jesucristo yjot yhuinma'ñ miidity, ca' huaad ajcxy ypocytundiyy com Dios ti ymöyii ajcxy jemybi jot jemybi huinma'ñ. <sup>10</sup> Paady ycixp yñiguëxig yjä jay ajcxy pinjaty Dios y'ung'ajtip etz pinjaty mujcu' ung'ajtip. Yi huidibi ajcxy ca' tiyduväguy cuydungixy Dios ytiy'ajt etz ca' ajcxy ixa'ñ ymigügtijc, etz ca' ajcxy tzocy jihuïy ymigügtijc, hue' ca' ajcxy Dios ymöyii jemybi jot jemybi huinma'ñ, mujcu' ajcxy y'ung'ajtip.

### Naychojcim nayjihuiyim miñ xyipy

<sup>11</sup> Jada je' je ayuc tiy'ajt huidibi miich ajcxy ti mmidoogixy co oga'n ajcxy mmijpidacy Jesucristo co copicy naychojcim nayjihuiyim nidüg nidüg. <sup>12</sup> Ca' huaad jadu'n nidiitzim nej Caín y'idiich co anajty mujcu' huinma'ñ miidity, chi y'uch yaj'o'cy. ¿Nej co y'uch yaj'o'cy? Je' co anajty je' jibic-huinma'ñ yajtuñ, e je' y'uch oyhuinma'ñ anajty yajtumyb paady ycixp je y'uch yaj'o'cy.

<sup>13</sup> Miich ajcxy migügtijc, ca' ooy mdzachhuinmaay ajcxy co ca' yi naaxhuiñjäy ajcxy xy'ixa'ñ, huidibi ajcxy ca' Dios y'ayuc mijpidaaci. <sup>14</sup> Com iich ajt nnejhuiyim co je nmigügtijc ajcxy ndzojcim njihuiyim co n'o'cim, huin'it njugypigaanim e ndzinähaanim jiiby tzajpjoty huinixii huinitiempo. Yi jay ajcxy pinjaty ca' ymigügtijc ixa'ñ ajcxy co ajcxy y'ögipy, huin'it ca' ajcxy chinähua'ñ jiiby tzajpjoty. <sup>15</sup> Huenpinjäity huidibi ca' ymigüg ixa'ñ, nipatpy nej ytundigoy jadu'n nej jäyyaj'o'cpı ytundigoy e nañ jadu'n nejhuiyim, co je' y'ögipy, ca' chinähua'ñ jiiby tzajpjoty. <sup>16</sup> Ya ixipy jëbi iich ajt ijxpejt nbijcim nej huaad migügtijc ndzojcim njihuiyim, jadu'n nej Jesucristo ijxpejt yejcy co ñayyojxi ñaydooci co y'o'cy miid iich ajt nbocy ycixpi. Paady ycixp iich ajt jëbi huaad ndzojcim njihuiyim nmigügtijc, oy jada ndimco'ögiiyim. <sup>17</sup> Janch pinjaty yjamiid ymadaacin, e yja'ijxpy co ymigüg tigati yajmayjaty, e amij agix ñayjihuiyili, ca' pa'ayo'n miidity, ca' pubeda'ñ ymigüg, ca' je' anajty tzocy jihuïy ymigüg jadu'n nej Dios chogyii yjihuïyii. <sup>18</sup> Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuiyich jadu'n nej ixipy ngi'm'ungich, miid oyjäy'ajtin etz miid Dios ytiy'ajt tzoc yajxon naychojcim nayjihuiyim miñ xyipy. Ca' nminaanim nigoo ngapxim nmiydaacim ahuac aguuy.

### Cixyjot huiniyot naybidaacim ma Dios

<sup>19</sup> Co nyajtuunim oyjäy'ajtin miid iich ajt nmigügtijc, huin'it nejhuiyim co Dios ytiy'ajt nguyduunim e jocuyc nayjihuiyim co Dios n'ojadajtim. <sup>20</sup> Co jibic njot nhuinma'ñ ajt njihuiyim, miid co ca' oyjäy'ajtin nduunim, jac nügi Dios jibic ñayjihuiyili com yi' jacmijhuinma'ñ miid, ca'ydi iich ajt, e yi' nejhuiydaayb tüg'öciy tijaty ajt nduunim. <sup>21</sup> Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuiyich, co ca' ti jibicpi njihuiyim ma ajt njot nhuinma'ñ miid co oybi nduunim, huin'it jocuyc ajt n'ijtim miid Dios. <sup>22</sup> E huentimtijity huidibi iich ajt Dios nyajmibijctzoohuim, yi' xymooyim miid co yi' y'ayuc nguyduunim, e nduunim je huidibi yi' yjäygidacpy. <sup>23</sup> Dios jada ti xyajnajtz'ane'miiyim co tzoc mibijcim mijpidaacim yi' y'ung Jesús etz tzoc naychojcim nayjihuiyim miñ xyipy, jadu'n yi' ti xyajnajtz'ane'miiyim. <sup>24</sup> Yi jay ajcxy pinjaty cuydumb Dios ytiy'ajt, yajpatp ajcxy ma Jesucristo e nañ Jesucristo yajpatp ma je'ajcxy. Nejhuiyim co Jesucristo ytiy'ajt yajpaady ma iich ajt miid co je Dios yjihui'ñ ymic'ajt ti xy'adigiyyim xyjottigiiyim.

## 4

### Dios yjihui'ñ ymic'ajt etz je ca'oybi yjihui'ñ

<sup>1</sup> Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuiyich, ca' ajcxy mmibijctähuiipy tüg'öciy jay huidibi Dios y'ayuc capxhuäcxip. Mido'mbijccixy jayiip peni janch ajcxy miidity Dios

yjihui'ñ ymic'ajt. Com ji mayjäy ya naaxhuiñ huidibi minam co Dios y'ayuccapxhuäcxí yí' ajcxy e ca' yjanchity. <sup>2</sup> Jada je' je tiy'ajt ma huaad mjihui'ñybjccixy pen janch miidity ajcxy Dios yjihui'ñ ymic'ajt, yí' ajcxy huidibi Dios y'ayuccapxhuäcxíp: tüt'óciy jääy huidibi capxhuäcxp co Jesucristo yma'xung'ajty ya naaxhuiñ miid ñinïcx, Dios yí' ytiy'ajt ymiid. <sup>3</sup> E tüt'óciy jääy ajcxy huidibi ca' ñigapxpety ajcxy co Jesucristo chänäy ya naaxhuiñ miid ñinïcx, ca' yí' Dios ytiy'ajt miidity. Ti miich ajcxy ayuc midoogixy oga'n co miinaam yí naaxhuiñjäy ajcxy miid je mujcu' yjihui'ñ ymic'ajt, huidibi midzip'ajtp Jesucristo. E ti je'du'n ajcxy ymiingixy. Jada je'du'n ajcxy huidibi ca' ñigapxpejtcixy co Jesucristo yma'xung'ajty ya naaxhuiñ miid ñinïcx.

<sup>4</sup> Migügtijc huidibi Dios yjihui'ñ ymic'ajt ti xy'adigiyygixy ti xyjottigiiygixy, e ti miich ajcxy mmimadaaccixy yí huidibi ajcxy ñigapxpety co Jesucristo ca' ma'xung'ajty ya naaxhuiñ miid ñinïcx. Com Dios huidibi miich ajcxy xy'ane'mb, jac mij yí' ca'ydi je mujcu', paady miich ajcxy ti mmimadaaccixy je mujcu'. <sup>5</sup> Je huidi ajcxy jadu'n jaminaamb co Dios y'ayuc capxhuäcxí e ca' yjanchity ya naaxhuiñ ajcxy tiy'ajt ti patcixy ma je mujcu', paady ycixp yí naaxhuiñ yhuijy'ajtin ajcxy tzachcapxhuäcx, e yí naaxhuiñjäy tzachmijpidaaccixy etz amidoo'ijti ajcxy y'ayuc. <sup>6</sup> Iich ajt tiy'ajt ti nbaatim ma Dios. Tüt'óciy jääy ajcxy huidibi Dios ytiy'ajt huinjihui'ñip, y'amidoo'ijtyp ajcxy iich ajt n'ayuc. Yí jääy ajcxy huidibi ca' Dios ytiy'ajt miidity, ca' ajcxy amidoo'ijtcixy iich ajt n'ayuc, paady ycixp n'ijxcajpim je jääy ajcxy huidibi tudägyip, etz je jääy ajcxy huidibi nigoo tzach'anidaacp.

### *Dios ooy xychojcim xyjihui'ñim*

<sup>7</sup> Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuüyich, tzoc oy yajxon naychojcim nayjihui'ñim miñ xyipy. Dios ti yecy ymic'ajt ma ajt njot nhuinma'ñ jigix jëbi ajt naychojcim nayjihui'ñim miñ xyipy. Tüt'óciy jääy huidibi ymic'ajt chojccixyp yjihui'ñygiyp, ti Dios yjihui'ñ y'adigiyygixy yjottigiiygixy etz ñejhui'ñip yhuinjihui'ñip ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt. <sup>8</sup> Pinjaty ca' ymic'ajt tzoc yjihui'ñ, ca' yí' nejhui'ñi huinjihui'ñi Dios ytiy'ajt, com Dios tüt'óciy yí' tzojctäy. <sup>9</sup> Jada je'je tiy'ajt co Dios ajt xychojctaayim co je y'ung huidibi tüt'pajcpi ymic'ajt, quejxy ya naaxhuiñ jigix iich ajt nbaatim Dios yjihui'ñ ymic'ajt miid yí' ycixpi. E Dios yjihui'ñ ymic'ajt ca' ycixa'ñ ytigoya'ñ nimina, paady iich ajt njugy'ajtin ca' ycixa'ñ ytigoya'ñ. <sup>10</sup> Dios ti xychojcim ti xyjihui'ñim, paady quejxy y'ung ya naaxhuiñ jigix jëbi xycodinaayim ma yí Dios ycotujctac miid iich ajt nbocy ycixpi. Ca' nminaanim miid co Dios ti ndzachmijpidaacim ooy mijcajee, hue' janchtiy yí' ninigoob may'ajt tuñ miid iich ajt ycixpi.

<sup>11</sup> Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuüyich, miid co Dios jadu'n ajt ti xychojcim ti xyjihui'ñim mijcajee oga'n, paady ycixp tzoc iich ajt naychojcim nayjihui'ñim miñ xyipy. <sup>12</sup> Ni minaabipin ca' ixyni Dios. Co naychojcim nayjihui'ñim miñ xyipy, huin'it Dios yjihui'ñ ymic'ajt ijttiy ma iich ajt njot nhuinma'ñ. Jadu'n Dios yjihui'ñ ymic'ajt xypubejtim xypudigiiyim, jëbi nügi naychojcim nayjihui'ñim nidüg nidüg jadu'n nej Dios jäygädägy. <sup>13</sup> Nejhui'ñim iich ajt co nyajpatim ma Dios, e nañ jadu'n Dios yajpaady ma iich ajt, miid co yí' yjihui'ñ ymic'ajt ti xy'adigiyyim ti xyjottigiiyim. <sup>14</sup> E iich ajcxy, ti iich ajcxy yí Jesucristo n'ixyich, paady iich ajcxy nidiy'ajt'ajtyich co je Dios Teedy quejxy y'ung ya naaxhuiñ co yajniidzöga'ñ tüt'óciy naaxhuiñjäy co anajty Dios nbocy ajt xyajcomidoohuaanim. <sup>15</sup> Tüt'óciy jääy huidibi nigapxp co Jesús je' yí' Dios y'ung, Dios yajpatp ma yí' e nañ yí' yajpatp ma Dios.

<sup>16</sup> Iich ajt nnejhui'ñim etz nmijpidaacim jadu'n nej Dios ajt xychojcim xyjihui'ñim nidüg'óciy. Dios chojctaayb yí' nidüg'óciyi yí jääy. Pinjaty tzojccixp jihui'ñygiyp ymic'ajt, hue' yajpatp yí' ajcxy ma Dios e nañ Dios yajpatp ma yí' ajcxy. <sup>17</sup> Miid co yajxon nmijpidaacim Dios paady jotcuje nnaxaanim ma Dios ycotujctac, mina anajty xyajcomidoohuaim ajt nbocy. Com tú'ciy iich ajt nyajpatim ya naaxhuiñ, tim jadu'n nej yí'

Jesucristo. <sup>18</sup> Co nmijpidaacim Dios, huin'it ca' ajt nmidzigiyyim nmidzo'yduunim. Peni yajxon nmijpidaacim Dios, huin'it jëbi tzigi'ñ nyajqueecim. Yi jay ajcxy huidibi tzigiiyb etz tzo'ydum, ca' ajcxy Dios mijpidägy yajxon.

<sup>19</sup> Com Dios jayip ti xychojcim ti xyjihuiyyim, paady ycixp tzoc ajt naychojcim nayjihuiyyim nidüg nidüg etz nañ nmijpidaacim Dios. <sup>20</sup> Yi jay ajcxy pinjaty jadu'n minamb co mijpidaaccixy Dios, e ca' ymigüg tzogaangixy ixaangixy, hue' je' ajcxy aniidaacp. Com peni ca' jajtcixy nej tzójccixipy jihuühiygixipy yi ymigügtijc huidibi ajcxy ixy'ajtpy, ca' ajcxy jadip nej mijpidáaccixipy Dios huidibi ca' ixy'ájtigixy. <sup>21</sup> E Dios iich ajt xyñajtz'ane'miiyim co pin Dios mibijcp mijpidacp, huen nañ jadu'n ymigügtijc tzocy jihuüy.

## 5

### *Yi pin huidibi ca' ixa'ñ midohua'ñ Cristo y'ayuc*

<sup>1</sup> Tüg'óciy jay huidibi mibijccixp co Jesús je' je' je Cristo huidibi Dios yquejx ya naaxhuiñ, Dios ajcxy y'ung'ajtip. Tüg'óciy jay huidibi mibijccixp mijpidaaccixp Dios Teedy, nañ jadu'n huen tzojccixy yjihuiygixy je' ajcxy huidibi Dios y'ung'ajtip. <sup>2</sup> Co ndzojcim njihuiyyim huidibi Dios y'ung'ajtip, je' jada je' je ijkpejt co nañ jadu'n jëbi nmijpidaacim Dios etz jëbi nguyduunim nej xyñajtz'ane'miiyim. <sup>3</sup> Co nmijpidaacim Dios, huin'it nguyduunim jadu'n nej Dios xyñajtz'ane'miiyim e yi' y'ayuc ca' ooy chipity co nguyduunim. <sup>4</sup> Com tüg'óciy yi jay ajcxy huidibi Dios ti y'adigiyii ti yjottigiyii yjihuiñ ymic'ajt, ymihuindinaayb ajcxy yi jibic-huinma'ñ ya naaxhuiñ. Co nmibijcim Dios, huin'it jëbi nmihuindinaayim yi jibic-huinma'ñ ya naaxhuiñ. <sup>5</sup> Yi jay ajcxy pinjaty mibijcp co Jesús Dios je' y'ung, yi' ajcxy mihuindinaayb yi jibic huinma'ñ ya naaxhuiñ.

### *Je ayuc huidibi nidiy'ajt yi Dios y'ung*

<sup>6</sup> Yi Jesucristo je' je' huidibi miin ya naaxhuiñ, je' je' huidibi niibejt etz ñi'py teemy gujy co y'o'cy miid jay ajcxy ypocy ycixpi. Ca' nmínaaním jëyi anajty ti ñiibety, hue' nañ jadu'n ti yögy miid ajt nbocy ycixpi. <sup>7</sup> E yi Espíritu Santo yi' tiy'ajt yejcp co Dios Jesús y'ung'adyii, com je Espíritu Santo yi' Dios ytiy'ajt ymiid. <sup>8</sup> Ji tugügnax huidibi tiy'ajt yejcp co Dios Jesús y'ung'adyii: je Espíritu Santo, je niibejtin, etz Jesús ñi'py co teemy cujy miid iich ajt nbocy ycixpi. E jadu'n nidugiig ñaybáatigixy tügnax, e tügnax ytiy'ajt yejccixy. <sup>9</sup> Mijpidaacim iich ajt jay y'ayuc co Dios Jesús y'ung'adyii, nigi copicy co nmijpidaacim Dios ytiy'ajt huidibi ti yecy miid y'ung ycixpi, com jac mic'ajt miid yi' ca'ydi jay ajcxy. <sup>10</sup> Yi jay huidibi mijpidaaccixp Dios y'ung, ymi'ijtpy ajcxy je tiy'ajt ma yjot yhuinma'ñ. Yi jay ajcxy huidibi ca' mibijccixy mijpidaaccixy je Dios y'ayuc ytiy'ajt, hue' ajcxy yajnajxcixy Dios nej aniidägyin co ca' mibijccixy yi Dios ytiy'ajt co y'ung nigapxy. <sup>11</sup> Jada je' tiy'ajt co Dios ti xymooyim ajt n'alma yjugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina. Dios y'ung ca' y'alma ycixipy ytigoyipy nimina, paady yi' ti yaj'oyiy nej jëbi ajt n'alma y'ijtim huinixii huinitiempo. <sup>12</sup> Pinjaty ti mijpidaaccixy Dios y'ung, yi' ajcxy y'alma ca' ycixipy ytigoyipy nimina. Pinjaty ca' mijpidägy Dios y'ung, yi' ajcxy y'alma cixipy tigoyipy co y'ögipy.

### *Capxycijxin etz capxhuijin*

<sup>13</sup> Jadayaabi ayuc ajcxy nyajnjayyygixp ma jada necy jigix jëbi mijpidáaccixipy Dios y'ung, etz jëbi mnejhuiyygixy tiyduädägy co mjugypijccixipy jadügtacy co anajty ti m'o'ccixy e ca' ajcxy m'alma ycixipy ytigoyipy.

<sup>14</sup> Jada jotcujc'ajtin iich ajt nmiid'ajtim co nmibijctzoohuim Dios jadu'n nej Jesucristo xyñajtz'ane'miiyim, yi' iich ajt jëbi xymidouhuim. <sup>15</sup> Miid co nnejhuiyyim co yi' ajt xymidouhuim ma tijaty Dios nyajmibijctzouhuim, paady ycixp nejhuiyyim co nmiid'ajtim tijaty anajty ti nyajmibijctzou.

<sup>16</sup> Co pinqaty ixy co ymigüg ypocytuñ huïdibi huaad jëbì Dios meecxy, huen mibijctzooyì Dios miid yi' ycxipi, e Dios yajtzinähuiiyb pen ca' anajty ooy ymijpocyìty je tiibì anajty tuñ. Com ji tûg mijpocy huïdibi Dios ca' huinmecxy. Pen ti mijpocytuñ ca' huaad Dios ocjacmibijctzooni com ca' yi' y'oc-huinmecxaani. <sup>17</sup> Tûg'óciy jibic-huinma'ñ huïdibi jäy ytumyb, pocy yi', per ji jibic-huinma'ñ huïdibi jäy ytumyb, huidi jëbì Dios huinmecxy e ca' y'alma ytigoyip.

<sup>18</sup> Nejhuiiyim co tûg'óciy pinqaty Dios ti ymöyii jemybi jot huinma'ñ, ca' yi' y'ocpocytuni. Yi Dios y'ung, huïdibi ti ymóoyigixy jemybi jot huinma'ñ, cuend'ajtip yi' ajcxy, ca'ydi je mujcu' xyajhuinma'ñydigóoyigixy.

<sup>19</sup> Nejhuiiyim iich ajt co Dios jadu'n xy'anemim njot nhuinma'ñ etz nejhuiiyim co tûg'óciy jacjadyii naaxhuiñjäy huïdibi ca' mijpiðaaccixy Dios, je mujcu' jadu'n yjot yhuinma'ñ y'anemip ajcxy.

<sup>20</sup> E nejhuiiyim co yi Dios y'ung ya y'oy naaxhuiñ e ti xyajnejhuiiyim yi' y'ayuc ytiy'ajt, jigix jëbì nejhuiiyim huinjihuiiyim yajxon je Dios janchypi tudägypi. Nmi'ijtim ma iich ajt ndzinaayin je janchypi je tudägypi je Dios y'ung je Jesucristo. Jada jëdu'n je tiydudägypi Dios, etz je Dios yjugy'ajtin caminaabi ycacixy ycatigoy. <sup>21</sup> Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocys njihuïyich jadu'n nej ixyipy ngi'm'ung ngi'm'anäcich, ca' nigoo mdzachDios'ajtigixy tijaty huidibi ca' ni ti mic'ajt miidity, jadu'n nej Dios Teedy tzajpjotypi ymic'ajt miidity.

## 2 SAN JUAN

### **Yí M̄metzpi Necy Huidibí San Juan Yajniguejx Tüg M̄bijcpí Töxyjäybí**

<sup>1</sup> Iich Juan huidibi nigohuajc'ajt Dios yjäy. Nyajniguejxpich miich töxyjäy jada necy, miich Dios xyjäy'ajtp, e ti mmijpidägy Jesucristo. Nañ nyajniguejxypich jada necy tüg'óciy miich m'ung m'anäc ajcxy. Ooy ndzocy njihuüyich miich ajcxy. Ca' nminaanim iich naydügpajc ndzojcyp njihuüyibich miich ajcxy, nañ jadu'n tüg'óciy jääy ajcxy, huidibi huinjihuüyigixp Dios ytiy'ajt, xychojccixp xyjihuüyigixp ajcxy. <sup>2</sup> Iich miich ajcxy ndzojccixp njihuüyigixp com Dios ytiy'ajt yajpatp ma iich ajt njot nhuinma'ñ, etz yi' ijtp huinixi ma iich ajt. <sup>3</sup> Huen Dios Teedy etz iich ajt nHuindzin Jesucristo, yi Dios y'ung oy'ajt may'ajt tuñ miid miich ajcxy, huen xypa'ayoogixy huen xyajjotcugiiygixy miid co mguydungixy yi' ytiy'ajt etz mnaychójcigixy mnayjihuüyigixy miñ xyipy.

<sup>4</sup> Ti nminaybadyiijich nijejity miich m'ung m'anäc, e ooy njotcugiiyich miid co tiyduhägy ajcxy payöyi Dios ytiy'ajt, jadu'n nej Dios Teedy ajt ti xyñajtz'ane'miiyim.

<sup>5</sup> Cham njacnímäyich miich ajcxy co jëbi ajcxy mnaychójcigixy mnayjihuüyigixy miñ xyipy. Ca' nminaanim huinjemy jada tiy'ajt huidibi cham nyajnijayüyigixy. Je' jada je ayuc huidibi oga'n'aty ti nbaatim co ti nmibijcim Jesucristo. <sup>6</sup> Co ndzojcim njihuüyim nmigügtijc, jada je' tiy'ajt co nguyduunim nej Dios ajt ti xyajnajtz'ane'miiyim. Jada huidibi Dios ti xyajnajtz'ane'miiyim huidibi miich ajcxy ti mbaatcixy, co oga'n ti mmibijccixy Jesucristo, copicy co ajcxy mnaychójcigixy mnayjihuüyigixy.

#### *Yí jääy ajcxy huidibi anidaaccixp*

<sup>7</sup> Com ji mayjäy ya naaxhuiñ huidibi huin'imb yi jääy ajcxy. Yí ajcxy ti puhuäctüdy mibijcpidijc, yaj'ixpijcp ajcxy co Jesucristo ca' ñayguëxici ya naaxhuiñ miid ñinix. Jadayaabi jääy ajcxy yhuin'imi yhueñypinity etz Jesucristo ymidzip'ajtyp ajcxy. <sup>8</sup> Naygüendi'ájtigix ci'm. Ix mgamijpidaaccixy yi' ajcxy y'ayuc. Co ajcxy myajhuin'ingixy, huin'it anajty myajtigooygixy je oy'ajt huidibi mbadaangixyp ma Cristo. Co mguydungixy Jesucristo ytiy'ajt, huin'it mbáatcixy tüg oy'ajt ca'pxypí jiiby tza-jpjoty.

<sup>9</sup> Tüg'óciy jääy huidibi ca' cuydungixy je Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt, ca' ajcxy miidit Dios ytiy'ajt ma ajcxy yjot yhuinma'ñ. Je jääy ajcxy huidibi cuydundiib je Cristo y'ayuc ytiy'ajt, ymiid ajcxy Dios Teedy etz je y'ung ytiy'ajt ma ajcxy yjot yhuinma'ñ. <sup>10</sup> Peni ji pinjaty ñicxy ma miich ajcxy huidibi yaj'ixpijcp huidibi ca' ytiy'ajtity, ca' ajcxy mgöbiguipy ma mdijcim, e ni ca' ajcxy mjip'ixihuipy. <sup>11</sup> Com Dios yjäy pinjaty anajty jiip'ixiib je jääy ajcxy huidibi yaj'ixpijcp huidibi ca' ytiy'ajtity, hue' je' tundigooyb ma Dios ytiy'ajt. Hue' je' anajty paady jadu'n nej jihuüy ti jiip'tigüyñi ajcxy je huingbi ixpijcin huidibi ca' ytiy'ajtity.

#### *Capxycíxin*

<sup>12</sup> Oy iich ooy mij may miich ajcxy njamidmiydägaangixy per ca' miich ajcxy jadu'n njayühuaangixy necy'am. Hue' janchtiy njip'ixiyich co ci'm nninicxaangixy jim, e nmiid miydägaangixy au'am jigix ajcxy ooy jotcujc mnayjihuüyigixy.

<sup>13</sup> Je mdzi' y'ung ajcxy huidibi ya yajpatcixp xyajniguejxp ycapxpocxin, je huidi ajcxy Dios nañ jadu'n ti yhuin'ixigixy. Jadu'n ngapxycíxyich miid miich. Amén.

### 3 SAN JUAN

## Yi Necy Huidibi San Juan Yajniguejx Gayo

<sup>1</sup> Señor Gayo:

Nguejxypich capxpocxiñ ma miich. Iich miich nyajniguejxyp jada necy. Nnigo-huajc'ajtypich ma je mibijcpidijc. Ooy ndzocy njihuüyich miich.

<sup>2</sup> Miich migüg, ooy nmigüg'adyii. Dios nmibijctzoobich miid miich ycixpi, huen agujc jetcujc mdzinähuiipy etz mmic'idipy m'oy'idiipy. Nejhuiiyibich co oy m'ity ma Dios. <sup>3</sup> Com oy ti njotcugüyich co je mibijcpidijc ajcxy ymiiñ ya huidibi jim tzoon ma miich ajcxy, e yi' ajcxy xytü'ajtmooyich jadu'n nej tiydudägy mdzinäy e nañ jadu'n nej yajxon mguyduni Dios ytiy'ajt. <sup>4</sup> Ooy njotcújcidyich jac nügi co tiy'ajt nbaadyich jadu'n nej nmigügtijcich cuydungixy Dios ytiy'ajt.

<sup>5</sup> Miich migüg huidibi ooy ndzocy njihuüyich, ooy njäygidägyich co oyjäy'ajtin mduñ miid je migügtijc. Nügi oy co oyjäy'ajtin mduñ miid je migügtijc huidibi ca' m'ixy'adyii.

<sup>6</sup> Yi mibijcpidijc, huidibi ti chooñ ma miich ajcxy, ti tiy'ajt yejccixy ma je mibijcpidijc ya jadu'n nej miich oyjäy'ajtin mdzachtuñ. Ooy oy mduñ co mmöy yi migügtijc yi ytü'amgixpi e mguejxnaxy yajxon jadu'n nej Dios jäygidägy. <sup>7</sup> Yi jadu'mbi jäy huidibi mguejxnajxyp anajty hue' Dios y'ayuc ycixpi yhuidity, e ca' yi' ajcxy ti pijctzoy ma je jäy ajcxy huidibi ca' Dios ytiy'ajt nejhuiiyi. <sup>8</sup> Copicy nbubejtäm ajcxy je mibijcpidijc ajcxy huidibi Dios y'ayuc ycixpi yhuidijtcixy. Co jadu'n nbubejtäm, chi jadu'n paady nej jihuüy tú'ciy nduunim miid yi' ajcxy ma Dios y'ayuc capxhuäcxii.

#### *Je Diótrefes yibic-huinma'ñ*

<sup>9</sup> Ti nnijayüyich jayhuin je mibijcpidijc huidibi nayyöymújcigixp jim. Jim yajpaady tüt jäy huidi xii Diótrefes huidibi ca' cöbiga'ñich n'ayucich etz ngötújcincich. Amij agix jada jäy chachñayjihuüyii, yi' ci'm tzach'ane'mam ma miich ajcxy. <sup>10</sup> Paady ycixp co nnícxibich jim ma miich ajcxy nyajnímähuamy ajcxy tüt'óciy yi jibic-huinma'ñ huidibi Diótrefes ytumyb, jadu'n nej jibic xyñigapxy xyñi'ojüyich etz jadu'n nej anii yaj'ixpicy. E nañ ni yi' ca' mmiidity jetcujc'ajtin jadu'n nej chach'idiçh. Nügi ytundigoy co ca' yajjättäga'ñ ajt nmigügtijc huidibi Dios miid ycixpi yhuidity. E co iich ajt nmigüg pinjaty yajjättäga'ñ, chi yi' capx'aducy e yajpidzimy je mibijcp huidibi jäy yajjättäc, e ca' je' cöbiga'ñ ma miich mnayyöymujctac.

<sup>11</sup> Miich hermano, huidibi ooy ndzocy njihuüyich, ca' mguydunipy jada jibic-huinma'ñ. Cuydun janchtiy yi oybi huinma'ñ. Yi jäy ajcxy huidibi oybi tungixp, yi' ajcxy ymiiñ Dios ytiy'ajt ma yjot yhuinma'ñ. Yi jäy ajcxy huidibi jibic tungixp, ca' yi' ajcxy Dios ytiy'ajt nejhuiiyi.

#### *Je Demetrio tüt' y'ixpejt oybi*

<sup>12</sup> Yi jäy, huidibi yxiñ Demetrio, tüt'óciy jäy ajcxy yminaangixy co ooy y'oyjäyity, e janch yajpaady ma Dios ytiy'ajt. Iich nañ jadu'n nmina'ñich co ooy y'oyjäyity yi Demetrio, e miich mnejhuiiyb co iich ajt ndiy'ajt janch yi'.

#### *Capxycíjxin*

<sup>13</sup> Ooy iich anajty miich mijcajee ayuc njayajmiiidmiydäga'ñ. Per ca' nijayihua'ñ necy'am. <sup>14</sup> Hue' janchtiy njijp'ixyich co nnícxia'ñich tzojc ma miich ajcxy, e nmiiidmiydäga'ñich miich ajcxy ci'm.

<sup>15</sup> Jetcujc'ájtcix. Yi mibijcpidijc ajcxy huidibi ya yajpatp yajnajxpy ajcxy capxpocxiñ ma miich ajcxy. Tun may'ajt yajnájxigich ngapxpocxiñ ma nmigügtijcich jim nidüg nidüg etz xiibety xiibety. Cham ngapxycixyich, Juan je Apóstol.

## SAN JUDAS

### Yí Necy Huidibí Judas Nijayíy Je Huidibí Dios Tí Huin'ijxigíxy

<sup>1</sup> Iich Judas, tumbich ma Jesucristo ytung, Jacobo xy'uch'ajtpich. Nijayiiybich miich ajcxy nidüg'óciy huidibí Dios Teedy tí huin'ijxcixy jébi mibijccixy yi' y'ayuc huidibí jébi xyajpocyñihuaatzcixy. Nijayiiybich miich ajcxy tük'óciy huidibí Jesucristo ycuend'aty ymíid. <sup>2</sup> Huen Dios miich ajcxy mijcajee xypa'ayoogíxy etz xyajjotcugíygíxy etz chojjcixy xyjihuüygíxy.

#### Yí' ajcxy huidibí yaj'ixpíjcp aníi

<sup>3</sup> Miich ajcxy migügtijc huidibí ooy ndzocýich njihuüyich, miid je nüdzooocin ycixpi miid ajt n'alma huidibí miich ajcxy etz iich cham nmíid'ajtim, ooy chachycopicity co nijayíhuibich miich ajcxy miid yi mibijcin ajcxy ycixpi, e ngohuaníyb ajcxy co jébi mic m'ijtcixy ma ajcxy yi mibijcin e ca' m'ixtigíhua'ccixy ma yi ayuc tý'ajt huidibí Dios yejc ma tük'óciy naaxhuiñjäy. <sup>4</sup> Naagity jääy ajcxy tí ytigíygíxy ma miich ajcxy ayüch ameech miid aníi. Jecy'ajty Dios tý'ajt yejcy ma yi' y'ayuc co yi jadu'mbi jääy tigoyam ajcxy y'alma miid ypocy ycixpi. Hue' yi' ajcxy jibic jääy huidibí ca' huindzígíygíxy Dios. Aníidaacp yi' ajcxy co yminaangíxy co Dios tí xypa'ayoohuim etz tí xyhuinmeecxim ajt nbocy paady ycixpi jébi nduunim huen tiijity huidibí nijot'ajtim. Ca' cöbijccixy je Dios huidibí nHuindzin'ajtim, etz ca' cöbijccixy iich ajt nHuindzin Jesucristo.

<sup>5</sup> Oy miich ajcxy tí mjanejhuiydaaygíxy jada tý'ajt, per nyajjäymetzcodamy ajcxy jadu'n nej Dios jayip yajpidzimy jecy'ajty jím Egipto je Israel jääy ajcxy, e jac'axam tzaachytuuñ miid o'cin je huidibí anajty ajcxy nijéjity ca' ymibijccixy. <sup>6</sup> Je ángeles huidibí ajcxy ca' yhuímy ma Dios ytung huidibí ajcxy capxycömíodacy Dios, y'ixmajztay ajcxy y'it chinaydac. Dios je' cham miid'ajtp ajcxy ahuing. Mach ajcxy y'ity agoodztuuby huinixii huinitiempo ixti cooni je mij xii anajty Dios tí yajhuaad'aty, mina anajty týduna'ñ naaxhuiñjäy ajcxy miid ypocy ycixpi. <sup>7</sup> Jadu'n nej Sodoma etz Gomorra etz jacjadyii mij cajp huinduy agonbi ytundigoyday ajcxy ma jejimbí cajp ycuydungíxp ñinícx chojcin, naygíyejci ajcxy ma je jibic-huinma'ñ. Yëydijctijc ytundigooygíxy miid huingbi yëydijc. Je' jadu'n huí'm ijxpejt ma tük'óciy jääy co je tzaachypí ajcxy paatcixy.

<sup>8</sup> Jim yajpaady ma miich ajcxy jääy huidibí nejhuiyib co Dios jecy'ajty tzaachytuuñ ángeles ajcxy etz cajp jääy huidibí ajcxy tundigoy. Yí' ajcxy chinaayin jadu'n yi' nej tük cumäy. Yajjibicciygíxy je ñinícx miid pocytunii. Jijpcogapxiyygíxy je Dios ycotujcin, nigapxcixy ni'ojuygíxy je huidibí ajcxy Dios mooyip mij'ajtin. <sup>9</sup> Je arcángel, Miguel, je ángel huidibí mij'anemín miid, co anajty ychiptuñ miid je mujcu', yajcapxyoongíxy yaj'ayucyoongíxy je Moisés ñinícx, ca'p je' miid'ajty huinma'ñ nicxy yajpocycäy je mujcu' miid nay'ojii. Jéyi janch co nimay: "Yí Huindzin Dios miich xy'ix'ojip." <sup>10</sup> Per jada jääy ajcxy jibic ooy nigapxcixy huidibí ca' nejhuiyigíxy. Tügiyb ajcxy yhuinma'ñ miid iyujc animal yhuinma'ñ, etz iyujc animal ca' ajcxy miidity huinma'ñ týdudägyi. Ci'm jada jääy ajcxy ñayyajhuinma'ñydigooygíxy, e jadu'n ajcxy y'alma yajtigoyaangíxy.

<sup>11</sup> Ypadamyb ajcxy tzaachypí mijcajee miid pocy ycixpi com je' yi' ajcxy ypadumyb nej Caín y'idiich. Miid co meeñ tzach'adzojccixy, paady ñiidigooygíxy ytüdigooygíxy jadu'n nej Balaam ñiidigoy ytüdigoy jecy'ajty, e jadu'n ajcxy y'ayogíxy jadu'n nej Coré, co y'ocy co ycacapxymidohuañ anajty co Moisés oy y'ayucjíjpcogapxiyyi. <sup>12</sup> Yí jadu'mbi jääy tzo'ydu'n yejcp ma miich ajcxy co mgaaygíxy m'uuccixy tügmucy miid yi' ajcxy, e jadu'n ijxpejt yejccixy co mnaychójcigíxy. Caaygíxp uuccixp tügmucy miid miich ajcxy agujc jotcujc per ni ca' ajcxy miidity huindzigi'ñ miid ymigügtijc. Jadu'n ajcxy nipaady nej cöbixycuend'ajtpi huidibí ci'm ñaygüend'ájtigíxp, e ca' tungíxy cuendi je cöbixy. Jadu'n

ajcxy nej joc huidibi ca'pi ni miidity, huidibi je poj yajhuidijtip. Jadu'n ajcxy nej quipy huidibi ca' ytihm'aty mina yjapadyii, jayip y'ocniicxy, e chi jada ytihch, e ytimypidigyi miid nindictz. <sup>13</sup> Yi' ajcxy ytundigoyii ooy cho'ydu'n yecy, tim jadu'n nipaady nej je mey y'oobigyi co ypidigyi. Jadu'n ajcxy nipaady nej madza' huidibi ytu' ti yajtigach. Hue' y'ijtcixy pocypa'tci'py huinixii huinitiempo, mij'agootztuuyb y'idipy ajcxy.

<sup>14-15</sup> Nañ jadu'n Enoc, je mihiuxtujcpi co anajty Adán ti yjayip'aty, yminañ co Dios yhuinma'ñymooyi miid jada ycixpi, e yminañ: "N'ijxich je Huindzin Dios co anajty ymiiñ miid janch canaag mil je huidibi ajcxy tudägyity etz huätzip. Co anajty tiyduna'ñ ajcxy tüg'óciy naaxhuiñjäy miid ypcocy ycixpi, chi yajpocycähua'ñ je jibic jäydiç ajcxy jadu'n nej ajcxy ti ytundigooygixy miid yjibicjäy'ajt etz miid jibic ayuc tiibbi miid nigapxcixy ni'oijiygixy Dios." <sup>16</sup> Jada jibic jäydiç ca' ajcxy ni ti mijotcujc'ajtcixy, ooy nigapxcixy ni'oijiygixy ymigügtiç. Jeyi ajcxy yci'm jotcujc'ajt ixtaaygixy. Ycapxcixy amij agix. Ooy oy nigapxcixy nijejity jay miid co ti oybi padaangixy ma je' ajcxy.

### *Judas capxhuijp je'ymigügtiç ajcxy*

<sup>17</sup> Per miich ajcxy migügtiç huidibi iich ooy ndzocy, jäymejtzcx je ayuc huidibi jécyip ti najtzcapxiygixy je Huindzin Jesucristo y'apóstoles ajcxy. <sup>18</sup> Je apóstoles miich ajcxy xyñimay: "Ma anajty xii tiempo ycixaani, ji'adip jay ajcxy huidibi niñigipy yajxigipy huidibi Dios yje'ajtpy, e chináaygixipy jadu'n nej yi' ajcxy ci'm tzachnijot'ajtcixy jibichuinma'ñ." <sup>19</sup> Je' ajcxy yajnaybijc-huäcxiiib mibijcpidijc co ca' ajcxy miidity je Dios yjihui'ñ ymic'ajt.

<sup>20</sup> Per miich ajcxy migügtiç huidibi ooy ndzocyich njihuÿich, ijtcix miich ajcxy tudägy ma yi mmibijcin. Jäymejtzcx mibijctzoogix Dios miid je Espíritu Santo ypubejtin.

<sup>21</sup> Naygüend'ájtigix jigix jëbi Dios xychojccixy xyjihuÿigixy ajcxy, e ahuijxcix je xii mina anajty iich ajt nHuindzin Jesucristo xymöhuaanim je jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina miid co ti xypa'ayoochuim.

<sup>22</sup> Capxjotcidaaccix pinjaty ca' ti mijpidägy janchypidägy. <sup>23</sup> Yajmiidmiydaaccix jac-jadyii migügtiç jigix ajcxy jëb paatcixy nañ jadu'n nidoocin miid ajcxy y'alma. Jadu'n anajty paady nej jihuÿ myajpidzimgixy jinnjoty. Yajtungix pa'ayo'n miid jacpinjaty pocytumbi. Naygüend'ájtigix ma yi' ajcxy ypcytunii, ca' mbocytungixy nañ jadu'n. Jadu'n yi' ajcxy ypcytunii nipaady nej huit huidibi ti yjibicci'y.

### *Judas capxycíxy miid je'ymigügtiç*

<sup>24-25</sup> Je Dios tügpajcpi, je Dios huidibi xyajnidzoocim ajt n'alma, je huidibi yajtaayb ñejhuiydaayb, ymiiid je' mic'ajt etz cötujcin jëbi miich ajcxy xycuend'adipy jigix ca' mbocycägixipy, etz je' ymiiid mic'ajt jigix jëbi xyajja'tcixy aguyc jotcujc ma Dios yhuinduu, ma yi' yajpaady miid y'oy'ajtin ymij'ajtin ca' ti mbocymiidity ajcxy. Yi' paatip je oy'ajtin etz mij'ajtin etz mic'ajt etz cötujcin miid nHuindzin Jesucristo ycixpi, tiyip etz cham etz huinixii. Amén. Jadu'n ngapxycíxyich.

## EL APOCALIPSIS O Je Huídibi Dios Yajhuin'ijx San Juan

<sup>1</sup> Jayhui'my ity ma jada necy je Jesucristo y'ayuc t'i'y'ajt huídibi ca' piñ nejhuíy huinjihuíy jecy'ajty. Dios moy Jesucristo jada t'i'y'ajt jígix yajni'ixiydáhuípy je Dios ytumbi ajcxy ti anajty tunaanip jadaanip ya naaxhuiñ, e ca' ooy jecy yhuäcxiba'ñ mina ytuna'ñyii yjada'ñyii. Jesucristo yquejxy jada ayuc t'i'y'ajt miid tüg ángel ma Juan. E je ángel yajhuin'ijxy Juan jada y'ayuc etz ijxpejt. <sup>2</sup> E Juan yejcy t'i'y'ajt janchypi tüg'óciy jadu'n nej anajty ti huin'ixy ti huinmidoy. E Juan ñidiy'ajt'ajtpy jada Dios y'ayuc etz nañ jadu'n nidiy'ajt'aty je ayuc t'i'y'ajt huídibi Jesucristo yajnejhuiíy.

<sup>3</sup> Janch jotcuje je' piñjaty capxp jada necy etz piñjaty mido'mbijc jada Dios y'ayuc huídibi Juan nidiy'ajtpy etz ñajtzcapxiib. E jotcuje je' piñjaty cuydumb tüg'óciy huídibi jaybety ma jada necy, com je xii je tiempo huingooniñ je' mina ytuna'ñyii yjada'ñyii.

### *Juan nijayiiy huixtuje'itpi mibijcpidijo*

<sup>4</sup> Iich Juan nijayiiybich yam je mibijcpidijo huixtuje'itpi huídibi yajpatp jim Asia naaxjot. Huen Dios etz je huixtuje'itpi espíritu huídibi yajpatp ma je' y'ane'mdac may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy etz xymóoygixipy jotcuje'itpi. Dios je' huídibi cham ijtp, je huídibi jecy'ajty ijt, etz je huídibi miinaamb. <sup>5</sup> Huen Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy etz xymóoygixipy jotcuje'itpi. Jesucristo je huídibi tiyudädgy Dios t'i'y'ajt yejci, je jayijpi jää huídibi ti yjugypicy jadüg'oc co y'o'cy, je' nigohuajc'ajtp tüg'óciy piñjaty jugypigip jadüg'oc co anajty ti y'öccixy. Jesucristo nigohuajc'ajtp etz ane'my tüg'óciy reydijc huídibi ane'mb ya naaxhuiñ. Je Cristo, huídibi xychojcim xyjihuiíyim, ti xyñihuaniñ miid ñi'py ma je tzaachypi huídibi mihuaad'ajtim miid ajt nbocy ycixpi. <sup>6</sup> Jesucristo ti xycötujcmooyim etz ti xytungmooyim miid Dios Teedy, huidi yi' yteedy'ajtpy. Jadu'n iich ajcxy ndung etz ngötujcin nipaady nej je tung etz cötujcin huídibi reydijc etz teedytijc ajcxy ymiid. Huen Jesucristo y'idipy cõmay huinixii huinitiempo etz huen yi' y'ane'min cötujcin y'idipy huinixii huinitiempo. Jadu'n jada. Amén.

<sup>7</sup> Cuendtungix iich n'ayuc, ¡Cristo miinaamb jocjoty e tüg'óciy je mayjäy y'ixa'ñyii! E y'ixamyb je' ajcxy huidijaty Cristo yaj'ayoo yajtzaachhypic. Tüg'óciy naaxhuiñyäy yjihuiñhua'ñ yäxa'ñ ytaja'ñ ymaya'ñ miid je'ycixpi. Jadu'n jada. Amén.

<sup>8</sup> Jadu'n je mijpi Dios huídibi tüg'óciy mic'ajt miid ymina'ñ:

—Iich je' huídibi yajtzondacp je naaxhuiñbi, je tzajp etz je huídibi jaccogixiib. Jadu'n iich nej letra A huídibi yajtzondacp je alfabeto etz je letra Z huídibi cogixiib ma je alfabeto. Iich je' huídibi cham'ijtp, etz huídibi jecy'ajtyp ijt etz huídibi miinaamb.

### *Juan ijxy yi' Cristo oybi ymjity*

<sup>9</sup> Iich Juan, miich ajcxy mmigüg, quipxyi miid miich ajcxy nmínaxy nyajnaxyich ayo'n tzaachhypi. Quipxyi miid miich ajcxy ndzinäyich ma Dios y'ane'my. Etz quipxyi miid miich ajcxy nyajtuñich je mectxujcin ma ndzinäyich huídibi Jesucristo ti xymooyim. Jim iich anajty mach n'ityich ma je naax huídibi mejy agujc, huídibi xii Patmos, miid Dios y'ayuc t'i'y'ajt ycixpi, je ayuc t'i'y'ajt huídibi Jesucristo xyajnejhuiíyim. <sup>10</sup> Jadu'n tügtec yjatyiich, hue' anajty tüg domingo xii co iich Dios n'ojadajtyich, e Dios yjihuiñ ymic'ajt ti anajty xymadactayich njot nhuinma'ñich. Chi nmidooyich jiixci'py'amy tüg huídibi mic capx, jadu'n yi' ycapxin nmidooyich nej tüg trompeta yxüxy. <sup>11</sup> Chi je huídibi xymigapxpich anajty yminañ:

—Iich je' huídibi yajtzondacp etz je huídibi yajcogixiib tüg'óciy tijaty ya naaxhuiñbi etz tzajpjoty. Jadu'n iich nej je letra A huídibi yajtzondacp je alfabeto etz je letra Z huídibi yajcogixiib je alfabeto. Cojaay miich ma tüg libro huídibi mhuin'ijxyp, e quex je necy

jim Asia naaxjot ma je huixtujc pícipi mibijcpidijc ma je huixtujcpí cajp: Efeso, Esmirna, Pérgamo, Teatira, Sardis, Filadelfia etz Laodicea.

<sup>12</sup> Chi n'ixhuimbityich n'ixa'ñich pín iich anajty xymigapxpich. Co nnayji'ijxich, huin'it nhuin'ijxyich huixtujc candelero ac tím oori. <sup>13</sup> E cujc'amy ma je huixtujcp candelero nhuin'ijxyich tím jadu'n nej je jää huidibi tzoon tzajpjoty (je Cristo), yxoxyity miid tük huit yjädy anajty mabaad ytecy, e yhuññity ma ycaach miid tük oorihuiñ. <sup>14</sup> Yi' ycohuajc etz ycöhuay janch poob, jadu'n nej lana huidibi janch poob, jadu'n nej nieve ypoobity, e je yhuññin jadu'n nej jiinye'n. <sup>15</sup> Je' ytecy tím jadu'n nej latón huidibi janch oy, nej jihuññy jiinjoty ornojoty yam ypidzimy. E je ymiydaacín janch mic, tím jadu'n nej canaag mijññi y'a'ich y'agimimy. <sup>16</sup> E ymiid anajty ma a'oygi' huixtujc madza'. E ypidzimy ma y'ahuac tük espada mejtz'adu'm'amy yijipity. E yhuiñyijip jadu'n anajty nej xii janch mic y'añ.

<sup>17</sup> Co je' nhuin'ijxyich, chi janch ögy oy ngidägyich ma ytecy ymijc, chi xycinixajyich miid y'a'oygi', chi xyñimaayich:

—Ca' mdzigi'; iich je' huidibi jayijp'ajtp ya naaxhuiñ etz tzajpjoty etz iich je' je huidibi cogixihuamb. <sup>18</sup> Jugy'ajtpich; ti n'ogyich, e ti njugypicyich jadüg'oc, e jugy'adipich huinxii huinitiempo. Nmiiidich mic'ajt jigix ane'mibich yi o'cin etz je it ma je öcpí ajcxy y'alma ity. Jadu'n nipaady nej jihuññy nmiiididyich je öcpí it ahuaazti. <sup>19</sup> Cojay cham tijaty mhuin'ijxpy mhuinmidooyb, jadu'n nej huidibi tunaanip jadaanip jadachambi xii tiempo, etz huidibi tunaanip jadaanip jacjiini. <sup>20</sup> E jadu'n yhuimbizimy je tiy'ajt janchypi huidibi ca' pín nejhuññy maabi je huixtujcpí madza' tiibí mhuin'ixy ma iich n'a'oygi', etz je huixtujcpí oricandelero. Je huixtujcpí madza', je' je' je ángeles ajcxy huidibi cogapxy'ajtp miid Dios ycixpi ma je huixtujcpicypí mibijcpidijc. E je huixtujcpí candelero huidibi ti m'ixy, je' yi' je huixtujcpicypí mibijcpidijc.

## 2

### *Je ayuc huidi yajmoy yi mibijcpidijc jim Efeso*

<sup>1</sup> Nijayi' miich je ángel huidibi cogapxy'ajtp jim ma je huidibi ajcxy mibijcp jim Efeso: "Nima' ajcxy co jadu'n yminañ je huidibi huixtujc madza' miid ma y'a'oygi', je huidibi jim yajpatp aguyc'amy ma je huixtujcpí candelero, je' jadu'n minamb: <sup>2</sup> Iich nejhuiñyibich tük'óciy ti miich ajcxy mdumyb, jadu'n nej mictägy mdungixy ma Dios ytung, etz jadu'n nej mmimecxtujccixy migügtijc. Nejhuiñyibich co ca' m'ocmimetcxtugaani ajcxy jibicjäydijc, e ti m'ijxmajtzcixy je ajcxy huidibi naydijip co Cristo ti huin'ijxigixy, per ca' je' ajcxy ytudägyity, e miich ajcxy ti mnejhuññy co ajcxy ooy y'aniiidaaccixy. <sup>3</sup> Nejhuiñyibich co ooy ayo'n mij miich ajcxy mmínajxcixy myajnajxcixy miid iich ycixp, etz ooy mij mecxujcín ajcxy myajtungixy, etz ooy janch mic mdungixy miid iich ycixp, e ca' ti mmidzijpigixy iich ndung. <sup>4</sup> Per nejhuiñyibich ma miich ajcxy mdundiçoy. Ca' miich ajcxy xyajmij'atyich mijcajee, jadu'n nej anajty xyajmij'atyich ajcxy mijcajee co oga'n ajcxy mibijcy. <sup>5</sup> Miid jada ycixpi jäymetz miich ajcxy ma oy m'agänajxcixy. Jothuimbijtcix, e tungix nej anajty m'octungixp co oga'ñ ajcxy mmibijcy. Pen ca' ajcxy jadu'n mdungixy, chi tzojc nícxibich ma miich ajcxy, chi huingbi nbidägibyich ma miich ajcxy xyjapaady, tiim jadu'n nipaady nej jihuññy nbicyich yi mgandelero. Jadu'n ndunipyich pen ca' anajty mjothuimbity ajcxy. <sup>6</sup> Per njäygidaacypich jadu'n nej miich ajcxy m'ijxtigoydaaygixy mjäydigoydaaygixy je jibicjäydijc ajcxy yhuinma'ñ. Nej je nicolaítas ajcxy ytungixy, miich ajcxy ca' mjäygidaaccixy e nañ jadu'n iich ca' njäygidägyich. <sup>7</sup> Pinjaty ytädzac miid huen amido'o'ity nej je Espíritu Santo yminañ ma je mibijcpidijc huidibi yajpatp xi ya. Pinjaty madacp ma ymibijcín, iich yi' nmöhuipy tzinaayin jugy'ajtin ma Dios y'ane'my, jaydëb jotcujc chinähuiipy ma Dios y'it, jadu'n nipaady nej jihuññy ajcxy jiicxy je quipytiim ma Dios y'it huidibi jugy'ajtin yejcp."

### *Je ayuc huidi yajmoy yi mibijcpidijc ajcxy jim Esmirna*

<sup>8</sup> Nijayi' je ángel, je cogapxy'ajtpi huidibi yajpatp ma je mibijcpidijc jim Esmirna: "Jadu'n ymina'ñ je huidibi yajtzondac je naaxhuiñybí etz tzajp etz huidibi cogixihuiñybí, je huidibi o'c e yjugy'aty jadüg'oc: <sup>9</sup> Iich nejhuiñybich tüt'óciy ti miich ajcxy mdumyb. N'ijxcajpyich nnejhuiñybich je m'ayo'n mjotmay ajcxy, jadu'n nej ti myaj'ixhuidijtcixy ti myajpahuidijtcixy. Nejhuiñybich co ayoob jay miich ajcxy, per miid miich ajcxy Dios y'oy'ajtin, e jadu'n nipaady miich ajcxy nej comeeñdijc. Nejhuiñybich co nijëjity jay miich ajcxy xyñigapxyp xyñi'oñiyb. Ñaydijyii ajcxy co yjudíojaity, e ca' yjanchity. Hue' ajcxy miid y'ijtcixy je mujcu'. <sup>10</sup> Ca' ni ti mdzigiñ miich ajcxy nej mjadaangixy m'ayoohuaangixy. Yi mujcu' miich ajcxy nijëjity xyajpujxtijccähuamb, m'ocyaj'ixmadzangixy pen janch miich ajcxy nidüg'óciy myajpatcixy ma Dios. Jadu'ñyi miich ajcxy m'ayohuipy majc xii. Ijtcix tudägy mabaad ajcxy m'öccixy. E iich miich ajcxy je jugy'ajtin huinixiibí nmöhuiipy jadu'n nej premio co ti mmadaaccixy ma mmibijcin. <sup>11</sup> Pinjaty miid ytädzac, huen mido'mbijccixy nej je Espíritu Santo nimäy je pinjaty mibijcp Dios. Pinjaty mimadacp cuyduñ Dios y'ayuc ytiy'ajt, ca' je' y'alma ayooihuipy ayoodactuuyb, ca' y'öga'ñ mimejtz'ocpi."

### *Je ayuc huidi yajmoy yi mibijcpidijc jim Pérgamo*

<sup>12</sup> Nijayi' je ángel huidibi cogapxy'ajtpi jim ma je mibijcpidijc ajcxy jim Pérgamo: "Nijayi' je ayuc co jadu'n ymina'ñ je huidibi y'espada miid mejtz'adu'm'amyb yjipity: <sup>13</sup> Iich nejhuiñdaaybich jadu'n nej miich ajcxy mdzinaaygixy mjugy'ajtcix. Nejhuiñybich co miich ajcxy mdzinaaygixy mjugy'ajtcixy ma tüt' cajp ma je mujcu' y'anemy. Per mi'ijtyñi je nxiijich, e ca' m'ixmach je mmibijcin ma iich. Ni mga'ixmajch je mmibijcin je huin'it xii co Antipas yaj'o'ci jim ma miich ajcxy, tüt' iich nmigüg, je tudägypi testigo, jim je' y'ocy ma mujcu' chinäy. <sup>14</sup> Nmiiidich tigati huidibi ca' n'oy'ixyich ma miich ajcxy huidibi mdumyb ajcxy jim Pérgamo. Nijëjity miich ajcxy ca' m'ixmadza'ñ je Balaam y'ixpójcin, je huidibi yaj'ixpójc jecy'ajty co huen jiiçxcixy je huidibi anajty tzaadzech quipychech ti yajhuindzigiñygixy. E nañ jadu'n yaj'ixpic co huen tundigooygixy miid huingbi töxyjäy. <sup>15</sup> Nañ jadu'n miich ajcxy mmiiidity nije' jay huidibi ajcxy ca' ixmadzaangixy nicolaítas y'ixpójcin, je ixpójcin huidibi iich ca' ndim'ixa'ñich. <sup>16</sup> Paady jothuimbijtcixy miich ajcxy, yajtigajtni ajcxy mjot mhuinma'ñ. Pen ca' jadu'n mduniipy, nícxibich jim tzojc ma miich ajcxy. Chi jada' ndziptunipyich miid yi' ajcxy huidibi midundigooyb iich ngötujcin huidibi ngapxpich. Iich n'ayuc jadu'n nipaady nej espada. <sup>17</sup> Pin ytädzac miid, huen mido'mbiccy je ayuc huidibi je Espíritu Santo ñigapxyp ma je huidibi ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt mibijcip. Pin jada tiydudägy mimadacp cuyduunni Dios ytiy'ajt, iich yi' nmöhuiipy oy'ajtin huidibi Dios yjë'ajtpy. Jada oy'ajt jadu'n nipaady nej maná huidibi yüch ijtp ma Dios chinaydac. Nañ jadu'n iich yi' nmöhuiibich tüt' pi'cpoobtzaa, e ma je poobtzaa jim yjaayity tüt' xii jemybi huidibi ca' ni pin ijxcabipy, jeyi janchtiy ijxcabip je xii pin anajty cöbijcp je tzaa."

### *Je ayuc huidi yajmoy yi mibijcpidijc jim Tiatira*

<sup>18</sup> Nijayi' je ángel huidibi cogapxy'ajtpi ma je mibijcpidijc jim Tiatira: "Nima' ajcxy, jadu'n je Dios y'ung ymina'ñ, je huidibi yhuin miid jadu'n nej jihuñy jiiñye'n, e ytecy jadu'n miidity nej bronce tiibí ytoihuäch ma jiiñ: <sup>19</sup> Jadu'n yi' ymina'ñ: Nejhuiñybich tüt'óciy ti ajcxy mdumyb. Nejhuiñybich jadu'n nej miich ajcxy mijcajee myajmij'ajtcixy Dios etz mdzojccixy mjihuiñygixy ymigügtjc; jadu'n nej mmibijccixy mmijpidaaccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt; jadu'n nej mictägy mdungixy ma Dios ytung; etz jadu'n nej myajtungixy mectxtujcin ma mdzinaayin; etz nejhuiñybich co cham nigi mdungixy ma Dios ytung, ca'ydi jadu'n ajcxy nej myajtzondacy. <sup>20</sup> Ji tüt' huidibi miich ajcxy mdumyb huidibi iich ca' n'oy'ixyich. Mdzachmimectujccixy yi töxyjäy Jezabel huidibi naydijp co ycapxyp Dios y'ayuc e ca' yjanchity. Je' yajniñdigoooyb yajtüdigoooyb iich ndumbi miid anii. Jadu'n je' ymina'ñ co jëbi huingbi töxyjäy migapxtigooygixy e co jëbi caaygixy

jíicxcixy je huidibi ajcxy yajhuindzígyb quipychech tzaadzech. <sup>21</sup> Ti iich je Jezabel nmöy tiempo co ixipy yjothuimbity, per yi' ca' ixmadza'ñ yjibic-huinma'ñ. <sup>22</sup> Jadachambi nyajcähua'ñich je Jezabel cijx'am miid pa'm, e jadu'n ajcxy nmöhua'ñich ayo'n je yëydijc ajcxy huidibi miid chachtundigoy. Jadu'n ndunipyich pen ca' ajcxy yjothuimbijtcixy nej ajcxy chachpadungixy je jibic-huinma'ñ huidibi je Jezabel ymiid. <sup>23</sup> E nyaj'octähuibich tüg'óciy ajcxy pinjaty panicxp cixydot huinijot je Jezabel y'ixpijcín jigix nidüg'óciy je mibijcpidijc ajcxy nejhuiydhähuipy co iich je' nejhuiydaayb tüg'óciy jay ajcxy yjibic-huinma'ñ. Chi nmöhuiibich oybi nidüg nidüg jay pen ti anajty oybi tuñ, o nmöhuiibich nidüg nidüg jibicpi pen ti anajty jibicpi tungixy. <sup>24</sup> Per jacjadyii miich ajcxy jim Tiatira ca' mbanicxcixy mbayöygixy Jezabel y'ixpijcín, e ni ca' mmijpidaaccixy huidibi ajcxy ytijpy mujcu' y'ixpijcín huidibi tzip huinjihuipy. Iich miich ajcxy nimaayb co ca'p iich miich ajcxy huingbi ixpijcín njacmóoygixy. <sup>25</sup> Miijtcixy je Dios ytiy'ajt huidibi miich ajcxy miid, ixti cooni anajty nhuimbityich. <sup>26</sup> Pin madacp ma ymibijcín etz pin cuydumb iich ndiy'ajt mabaad anajty je' yögy, iich je' nmöhuiibich je cötujcín, jaydëb ane'my naaxhuiñjäy ajcxy. <sup>27</sup> Iich je' nmöhuiipy je ane'min cötujcín ma naaxhuiñjäy huidibi Dios Teedy, iich nDeedy, ti xymöyich. E je' ane'mipy miid Dios ymic'ajt. E je' yajhuindigoydähuipy naaxhuiñjäy y'ane'min, tim jadu'n nej jay püy pochtu'tz miid pujxtajc. <sup>28</sup> Nañ jadu'n iich je' nmöhuiipy iich nmic'ajt huidibi nipaady nej je madza' jayhuixtuyc. <sup>29</sup> Pin ytädzac miid, pin midooohuamb, huen midoy nej je Espíritu Santo ymina'ñ ma yi mibijcpidijc nidüg'óciy."

### 3

#### *Je ayuc huidi yajmoy yi mibijcpidijc jim Sardis*

<sup>1</sup> Nijayi' je ángel huidibi cogapx'ajtpi ma yi mibijcpidijc ajcxy huidibi yajpatp jim Sardis: "Jadu'n ymina'ñ je piñ miid je huixtujcpi Dios y'espíritu, huidibi miid je huixtujcpi madza': iich nejhuiyby ti mdumyb. Nejhuiyibich co cömay ajcxy m'ijtcixy co mmihidity yjugy'ajtin huinixibí e ca' yjanchity. Jadu'n miich ajcxy nipaady nej öcpi. <sup>2</sup> Cuenditungix miich ajcxy yi mmibijcín, com jago jago ajcxy mgayajtigoydäy yi mmibijcín. Jayajmicpjccixy yi mmibijcín huidibi ajcxy mjacmihidity. Ti iich n'ixy co huidibi ajcxy mdumyb ca' yi' yhuädzity ytudägyity ma Dios yhuinduu. <sup>3</sup> Jäymejtzcootcixy je Cristo ytiy'ajt je tiibi m'ixpijccixy, je tiibi mmidoogixy. Panicxcix Cristo ytiy'ajt e jothuimbijtcixy ma yi oybi. Pen ca' mgüendtungixy yi mmibijcín, nícxibich ma miich ajcxy jadu'n nej tüg meetzpi, ni mganejhuíhygixy anajty nnicxyich. <sup>4</sup> Miich jacmihdní mibijcpi ajcxy jim Sardis huidibi ca'ni ajcxy ymibijcín yajtigoooygixy, ca'ni ajcxy ytundigooygixy, tim jadu'n nipaady nej jihuíy ajcxy miiditity poob huit huidibi ca' yjibiciy. Yi' ajcxy xymihd'idipich miid huädz jot huädz huinma'ñ, tim jadu'n nipaady nej ypoob huit ajcxy miiditity, com ajcxy ypadyyi jadu'n. <sup>5</sup> Pin m'madacp cuyduñ etz mijpidägy Dios y'ayuc ytiy'ajt, ymihd'adipy ajcxy je huätzpi jot huinma'ñ, huidibi jadu'n nipatp nej poob huit ajcxy miiditity. E ni ca' ajcxy yxi' yajjödzip ma je libro ma ycojaayity je tudägypi jay ajcxy yxi'. E iich yi' ajcxy ngapxquëxíccixy yxi' ma nDeedyich yhuinduu, e nañ jadu'n ma nDeedyich y'angeles yhuinduu ajcxy. <sup>6</sup> Pin midooohuamb, pin ytädzac miid, huen midoy nej je Espíritu Santo ymina'ñ majaty je huidibi ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt mibijcip."

#### *Je ayuc huidi yajmoy yi mibijcpidijc jim Filadelfia*

<sup>7</sup> Nijayi' je ángel huidibi capxy'ajtp ma je mibijcpidijc jim Filadelfia: "Jada ayuc tiy'ajt ñigapxyp je tügpajcpi huätzpi, tügpajcpi janchypi, huidibi ane'my Dios yjäy jadu'n nej David ane'my Dios yjäy jecy'ajty. Je huidibi yaj'ahuaatzp e co yaj'ahuäch ni piñ ca' huaad yaj'aducy. Je huidibi yaj'aducy e co yi' yaj'aducy, ni piñ ca' huaad yaj'ahuäch: <sup>8</sup> Cuenditungix nej nmina'ñich: iich nejhuiyibich nej mdungixy. Ti nyecyich mic'ajt ma miich ajcxy huidibi nipaady nej tüg tigiydac ahuätzpi ma miich mhuinduu, huidibi

ni pín ca' huaad yaj'aducy. Nejhuiybich co hueeni Dios yjihui'ñ ymic'ajt miich ajcxy miidity. Per ti mguydungixy iich n'ayuc, e ca' nxijich xycoyützi. <sup>9</sup> Cuenditungix nej nmína'ñich. Yí' ajcxy huidibi mijpidacp Satanás y'ayuc, je huidibi aniidacp ajcxy co ñaydíjigixy judíojäy, e ca' yjanchity. Iich yi' ajcxy nmímadägibich jigix yi' ajcxy miich xyhuingojxtinähuipy xyajmij'adipy. E chi nejhuihuip ajcxy co iich miich ajcxy ti ndzocy. <sup>10</sup> Miid co ti myajtungixy mectxtujcin ma mdzinaayin, ti mguydungixy iich n'ayuc n'ane'min. Paady iich nihua'nip yajtzögip miich ajcxy ma anajty jääy ajcxy mictägy xyjot'ijxcixy xyhuinma'ñ'ijxcixy ajcxy. Miinipy je xii je tiempo mina je mujcu' jot'ixipy huinma'ñ'ixipy tüg'óciy je mayjääy huidibi yajpatp ya naaxhuiñ. <sup>11</sup> Iich tzojc nnicxa'ñich jíiby naaxhuingixy. Mi'ijtcixy yi Dios y'ayuc huidibi miich ajcxy miid jigix ni pín xycapijcip ajcxy mbremio, huidibi ti mganar'ajtcixy ma Dios. <sup>12</sup> Pín mímadaacp cuyduñ Dios y'ayuc ytíy'ajt etz cuyduñ yajxon, iich yi' nbidägibich mij'ane'mbi ma iich nDios y'it, jadu'n yi' nipaadiп nej tüg pilar huidibi midinaayb jemxypí ma Dios ytíjc. E yi' ni camína ypidzimipy ma Dios y'it, e njayíiyibich ma yi' ñiniçx iich nDios yxii, e nañ jadu'n njáayibich je iich nDios ycajp yxii, je Jerusalén jemybi huidibi tzoon tzajpjoty ma Dios yajpaady. E nañ jadu'n njáayibich nxii jemybi ma yi' ñiniçx. <sup>13</sup> Pín ytädzac miid huen midoy ti je Espíritu Santo ñigapxyp ma tüg'óciy je mibijcpidijc."

### *Je ayuc huidi yajmoy yi mibijcpidijc jim Laodicea*

<sup>14</sup> Nijayi' je ángel huidibi cogapxy'ajtpi ma je mibijcpidijc jim Laodicea: "Jadu'n ymina'ñ je huidibi janchip tudägyip, je huidibi tudägy yejcp Dios ytíy'ajt e ca' yajtigach y'ayuc, je huidibi yajtzondac tüg'óciy tijaty huidibi Dios ti oyduñ: <sup>15</sup> Nejhuiybich nej mdungixy. Nejhuiybich co miich ajcxy mibijccixy huenjaty, ca' myajtigoydaygixy yi mmibijcín, e ni ca' ooy mij mmibijccixy. Jadu'n miich ajcxy nipaady nej nii huidibi ni ca' ytichity, e ni ca' y'anity. Jac'oy ixipy co ooy mij mmibijccixy, o co ca' ixipy mdimmibijccixy. <sup>16</sup> Miid co tim yinjaty tim huenjaty ajcxy mmibijccixy, ca' ooy mmibijcín ymijity ajcxy, e ni ca' ajcxy mmibijcín ytigoydaaygixy, miid jada ycixpi iich miich ajcxy njijpcogapxihiipy miid je ndzip n'éjinich, tim jadu'n nej jääy ajcxy ixtzujuy huidibi y'ahuac yca'tzojcyp. <sup>17</sup> Miich ajcxy minamb co ooy ajcxy mgomeeñity, ooy ajcxy mij mdzinaayin mjugy'ajtin mmiidity, e ca' ti ajcxy myajmayajtcixy, e ni ca' miich ajcxy nejhuiygixy co ayo'nduum myajpatcixy. Jadu'n miich ajcxy nipaady nej ayoobitijc, nej huiintzpi, nej huidibi nihuädz ixhuädz huidijtp. <sup>18</sup> Paady iich miich ajcxy nimaaygixy co copicy ajcxy mbaadip ma iich Dios ytíy'ajt janchipi, huidibi jadu'n nipaadiп nej jihuíy ajcxy mjuuygixy huädz oori ma iich, huidibi ti y'oybïdzimy miid jíin jigix mgomeeñ'ajtcixip. Nañ jadu'n iich miich ajcxy nnimaaygix co copicy ajcxy mbáatcixip pocyhuinmeecxin ma iich, huidibi jadu'n nipaady nej jihuíy huit oyjatypi poopjatypi mjuuygixy ma iich, jigix mxójxcixipy mniniçx ca'ydi tzo'ydu'n mbáatcixipy. Nañ jadu'n iich miich ajcxy nnimaaygix co mbaadip tiy'ajt ma iich nlibro, huidibi jadu'n nipaady nej jihuíy huindzooy mjuuygixy, jigix mdzoydungixipy muin e huin'it ajcxy m'íjxcixipy huädz. <sup>19</sup> N'ojypich etz ndzaachytumyb tüg'óciy pinjaty ndzojcipy iich njihuiybich, paady ycixpi miich ajcxy mhuindina'mjijptina'mic iich ndiy'ajt etz jothuimbijtcix nej mbocytungixy. <sup>20</sup> Cuenditungix nej cham nnimaaygix. Jadu'n nipaady nej jihuíy ndinäyich ma nidüg nidüg jääy ytíjc'aguu e ngojxnojcich ajcxy ytíjc agi'. Nbijctzooybich co xyajtigihuibich ajcxy ma ytíjcín. Pinjaty xyyöcmidoobich, e yaj'ahuäch ytíjc, tigihuibich ma yi', e cayipich miid yi', e yi' miid iich. <sup>21</sup> Pinjaty cuydundaayb Dios y'ayuc ytíy'ajt, iich je' nmöhuipy it lugar tzajpjoty quipxyi miid iich ma iich n'ane'mdac. Ti nguydundaayich Dios y'ayuc, e nmíidich it lugar ma iich nDeedy y'ane'mdac, paady ycixp jébi nmöhuibich miich ajcxy it lugar ma nyajpaadyich. <sup>22</sup> Pín ytädzac miid, pín midoohuamb, huen midoy huidibi je Espíritu Santo ycapxyp majaty mibijcpidijc huidibi canaagpicy yajpatp."

## 4

*Iibaatcixy capxpaatcixy yi Dios huidibi tzajpjoty tzinaayb*

<sup>1</sup> Co jada jadu'n yjajti, chi nhuindiiçxyich tzajpjoty, e nhuin'ijxyich tûg ti'jc aguu ahuädz jiiby tzajpjoty. E nmidooiyich tûg ayuc janch tim jadu'n nej tûg trompeta yxüxy huidibi iich anajty jayip ti xy'ocmigapxpi, xyñimäyich:

—Pet ya ma iich, cham nyajni'ixihua'ñ tijaty copicy tunaanip jadaanip co anajty jadayaabi xii tiempo ñaxy.

<sup>2</sup> Chi Dios yjihui'ñ ymic'ajt xymimadactaayich njot nhuinma'ñich, e nhuin'ijxyich tûg ane'mdac jiiby tzajpjoty. E ma je ane'mdac jim anajty tûg iñäy. <sup>3</sup> E je huidibi anajty jim iñaayb ma je ane'mdac, jadu'n anajty yquëxig y nej tûg tzaa janch oybi janch adiicxp. E jühuidity ma je ane'mdac je Dios yhuätz'ajt quëxig y nej tûg iñich janch oycolor huidibi janch adiicxp nej tûg tzaa tzuxjatypi. <sup>4</sup> Nañ jadu'n jühuidity ma je ane'mdac jiiby anajty iipx madaax silla, e ma je silla iñäy iipx madaax mijjäy, ac poob huit miid. E ymiid anajty ajcxy ma ycohuajc coroni ac tim oori. <sup>5</sup> Ma je ane'mdac anajty ypidzimy huidzuc, e ooy anajty enee yjidijtin ñe'my. E ma je ane'mdac huinduu jiiby anajty Dios yjihui'ñ ymic'ajt je huixtujcpi, huidibi quëxig nej huixtujc tzinhuaty huidibi ooy mic yticxy. <sup>6</sup> E je tigot ma je ane'mdac huinduu jadu'n quëxig nej vidrio mejy, janch huädz janch adiicxp.

E cujc'amy jühuidity ma je ane'mdac midaax iyujc huidibi miid mayhuiin jahuinduuy jajixcip. <sup>7</sup> Je midügpri iyujc tim jadu'n anajty nej tûg jamgaa. Je mimetzpi iyujc tim jadu'n nej tûg huajmang. Je midugipri tim jadu'n anajty yhuiñyijp nej jäy. Je mimadaaxpi tim jadu'n nej me'ty yqueec-huidityin. <sup>8</sup> Je nimidaaxpi iyujc ymiid anajty ajcxy nidüg tudujc yqueec, e ymiid anajty ajcxy yhuiin queecnigixy etz queecpa'tci'py. E ca' anajty ajcxy ypoçxy xiiim tzuum, chachminaangixy:

Santo, Santo, Santo, je Huindzin Dios huidibi tûg'óciy nejhuiydaayb, huidibi tûg'óciy mic'ajt miid, je huidibi anajty ji'ajtp, je huidibi cham ji'ajtp, etz je huidibi minaamb.

<sup>9</sup> Je iyujc ajcxy huin'igixy etz huindzigiygixy etz yajmij'ajtcixy Dios, etz yajnajxcixy Dioscojuyipy ma Dios je huidibi anajty iñaayb ma je ane'mdac, je huidibi tzinaayb jugy'ajtp huinixii huinitiempo, e ni camina y'ögipy. <sup>10</sup> Co je iyujc ajcxy jadu'n ytuñ, chi je iipx madaaxpi mijjäy ycojxtinaydaaccixy ma je' yhuinduu huidibi anajty iñaayb ma je ane'mdac. E ooy anajty huindzigiygixy je huidibi tzinaayb huinixii huinitiempo. Pidaaccixy anajty ajcxy ycorona ma je' yhuinduu, cham chachminaangixy:

<sup>11</sup> Miich, iich ajt nHuindzin, iich ajt nDios, miich mihuaad co mmiidity tûg'óciy oy'ajtin mij'ajtin etz mic'ajtin, mihuaad co miich nyajcömayip, mihuaad co miich miid'ity tûg'óciy mic'ajt etz mij'ajt. Jadu'n miich mihuaad, com miich ti myajcojy, ti myaj'abadiy tûg'óciy huidibi ji'ajtp. Com miich jadu'n ti mdzocy, paady yciipi tûg'óciy tijaty ji'ajttäy.

## 5

*Je libro etz je Dios y'ung, je Cordero*

<sup>1</sup> Chi jada' nhuin'ijxyich ma je huidibi anajty iñaayb ma je ane'mdac miidity anajty ma y'aoygi' tûg libro abugucy, yjaayity jotjoty'amy etz nigixy'amy, yco'aducity miid huixtujc selli. <sup>2</sup> Chi nañ jadu'n nhuin'ijxyich tûg ángel huidibi mij cötujcin miid, yajtij miid ycapxin janch mic:

—¿Pin jada' janch tudägyip co yaj'ahuädzip jada libro etz migiidziydähuiipy yi yselli?

<sup>3</sup> Ni tzajpjoty, ni naaxhuiñ, ni naaxpa'tci'py ycacá'ity pin tudägyip huidibi mihuaad je libro co yaj'ahuädzip, o oy nigoodi'ajty ja'ixaanip. <sup>4</sup> Iich janch yaaxpich miid tajin mayin anajty, com ca' anajty yajpaady pin je libro mihuaad co yaj'ahuädzip, o oy nigoodi'ajty huindiicxiip. <sup>5</sup> Chi nidüg je mijjäy xyñimaayich:

—Ca' myäxy. Chi je' je mic'ajt miidpi ma yi judiojäy, je David y'ap y'oc huidibi nipatp nej tüt ama'ycaa, yi' ti mimadactäy tüt'ociy jibicpi. Yi' mihuaad yi libro yaj'ahuädzip, etz miguejiydähuipy je huixtujcpi yselli.

<sup>6</sup> Chi nhuindicxpejtyich, e agujc'amy ma je ane'mdacin, etz agujc'amy ma je midaaxpi iyujc, etz agujc'amy ma je mijjäydijc ajcxy, jim anajty ytinäy je Dios y'ung, je Cordero. Ooy anajty niguëxig chaachii au nej anajty ayo'n tzaachhypi ti yajnaxy. Ymiid anajty huixtujc ymu'n, e huixtujc yhuiin, je' je' huixtujcpi Dios yjihui'ñ ymic'ajt huidibi yquejx huindu'my naaxhuiñ. <sup>7</sup> Chi je Cordero, je Dios y'ung, ninicxy je huidibi anajty iñaayb ma je mij'ane'mdac, e chi oy ciychoy je libro huidibi je mij'ane'mbi anajty ymiid ma je a'oy'amybi yci'. <sup>8</sup> Co je' anajty ti ciychoy je libro, chi je midaaxpi iyujc etz je iipxmidaaxpi mijjäy ycojxtinay'ahuiyday ajcxy ma je Dios y'ung, je Cordero, yhuinduu. Ymiid anajty ajcxy nidüg nidüg y'arpa etz oorí copi ujtzity miid poom, je' je' anajty nipaady nej ajcxy chajpcapxy capxy je huidibi ajcxy mibijcp Dios. <sup>9</sup> Janch y'iiyb anajty ajcxy iy jemybi, yminaangixy:

Miich mihuaad co mgiyigyi yi libro, e mmiguejiydaayi je huixtujcpi yselli. Com miich ti myaj'ögyii, ti mgojuy jay ajcxy ypocy ma Dios miid mgi'mni'py. Ti mgojuy ma Dios nidüg'ociy jay ajcxy ypocy, huen huidibi razity, pinjaty capx huen huidibi ayucity, pinjaty tzomb huen huidibi cajpity huen huidibi nacionity.

<sup>10</sup> Miich ti xymóoygixyich ane'min etz je tung mijpi nej huaad iich ajcxy n'ojadajtcixy nmibijctzoogixy Dios, jigix jëbi iich ajcxy n'ane'mgixy yi naaxhuiñjäy etz n'ojadajtcixy nmibijctzoogixy Dios miid jay ajcxy ycixpi.

<sup>11</sup> Chi iich oy nhuin'ixyich e nhuinmidooyich may ángeles ajcxy ycapxin ymiydaacin jühuidity ma je ane'mdac, ma je iyujc ajcxy yajpatcixy, etz ma je mijjäy ajcxy yajpatcixy. E janch canaag millon je ángeles anajty ajcxy. <sup>12</sup> Janch mic je' anajty ajcxy chachminaangixy:

Je Dios y'ung, je Cordero, je huidibi öc miid jay ajcxy ypocy ycixpi, yi' mihuaad paadip ane'm'ajtin, comeen'ajtin, ixpijcin, mic'ajt, cömayin, oy'ajt mij'ajt, etz huin'iihuin huinyaixin.

<sup>13</sup> E tüt'ociy iyujc animal je huidijaty Dios ti yajcojy ti yaj'abadiy huidibi jiiby tzajpjoty, etz huibti ya naaxhuiñ etz naaxpa'tci'py, huidibi jiiby mejyjoty, nhuinmidooyich co tüt'ociy ajcxy chachminaangixy:

Tzoc huin'iihuim tzoc cömayim, tzoc mooyim oy'ajtin etz mij'ajtin huinixii huinitiempo je Dios y'ung, je Cordero, etz je huidibi iñaayb ma je ane'mdaacin.

<sup>14</sup> Je midaaxpi iyujc anajty chachminaangixy:

—Jadu'n huen tuñii jadyii. Amén.

Chi nañ jadu'n je iipxmidaaxpi je mijjäy ajcxy ycojxtinaygidaactay, chi ajcxy ooy huindzigii patjihuiiy je huidibi huinixii huinitiempo tzinaayb.

## 6

### *Je huixtujcpi selli*

<sup>1</sup> Huin'it nhuin'ijxyich je Dios y'ung, je Cordero, quejtzciich tüt selli ma je huixtujcpi chi nmidooyich, co nidüg je midaaxpi iyujc ycapxy, jadu'n nmidooyich nej enee yjidity, chi yminañ:

—Min ya, e chi m'ixipy.

<sup>2</sup> Chi nhuindicxpejtyich, chi nhuin'ijxyich tüt poob cohuay. E je huidibi yaj'iñaayb je poob cohuay ymajtz'ijtpy anajty tüt tip ma yci'. Chi je' yajmoy tüt coroni co yrey'adipy. Chi jada' choñ tziptunaangixy jigix jacmimadägipy ymidzip.

<sup>3</sup> Co je Dios y'ung, je Cordero, yaj'ahuaach je mimetzpi selli ma je necy, huin'it nmidooyich je mimetzpi iyujc ma je midaaxpi ymina'ñ:

—Min ya, e chi m'ixipy.

<sup>4</sup> Chi ypidzimy jadüg cohuay tzaptzpi ycolor. E huidibi yaj'iñaaayb je cohuay chaptzpi, ycidiq'iyi cötujcín co je naaxhuiñyjäy canayyajjotcujc'adiib ajcxy, e ñayyaj'öcigixipy miñ xyipy. E yajmooy tüt espada mijpi.

<sup>5</sup> Co je Dios y'ung, je Cordero, agiitztuudy je midugügpi selli ma je necy, chi nhuinmidooyich je midugügpi iyujc ma je midaaxpi, ymina'ñ:

—Min ya, e chi m'ixipy.

Chi nhuindicxpejtyich, chi nhuin'ijxyich tüt cohuay tzixypi. E je huidibi anajty yaj'iñaaayb je cohuaychixy, ymiid tüt pujxtzim ma yci'. <sup>6</sup> Huin'it nhuinmidooyich tüt ayuc choñ ma je midaaxpi je iyujc ajcxy yajpaatcixy, ymina'ñ:

—Tüt denario meeñ chohuüy tüt libra trigo; nañ jadu'n tüt denario meeñ chohuüy tudujc libra cebada, ca' myaj'ayooihuipy aceite etz vino.

<sup>7</sup> Co je Dios y'ung, je Cordero, yaj'ahuaach je mimadaaxpi selli ma je necy, chi nhuinmidooyich co je mimadaaxpi iyujc ma je madaaxpi ymina'ñ:

—Min ya, chi m'ixipy.

<sup>8</sup> Huin'it nhuin'ijxyich tüt cohuay nitzuxy pu'tz, e je huidibi anajty yaj'iñaaayb je cohuay, hue' anajty yxi öcpi. Axam anajty ymiiñ je huidibi ane'mb je it ma je öcpi ñümucy. Chi ajcxy yajmoy cötujcín je huidibi yaj'iñaaayb je cohuay, jigix yaj'óccixipy je tügpicipi ma je madaaxpicypí naaxhuiñyäy ajcxy. Chi yaj'ögip ajcxy miid tzip, miid yuuba'm, etz miid iyujc ahua'nbi huidibi ya naaxhuiñ.

<sup>9</sup> Co Dios y'ung yaj'ahuaach je mimigooxpi selli ma je necy, chi nhuin'ijxyich pa'tci'py'amy ma y'anemdac yhuinduu, je' ajcxy y'alma huidibi ajcxy yaj'öcpat miid Dios y'ayuc ycixpi, huidibi anajty ajcxy capxhuäcxci xp etz nidiy'ajt'ajtcixp Dios y'ayuc. <sup>10</sup> Je' anajty ajcxy huidibi yaj'ögy patp miid Dios y'ayuc ycixpi chachminaangixy janch mic:

—Huindzin, janch mijpi janch huätzpi, huidibi cuydundaayb yi m'ayuc huidibi myejc ma iich ajcxy. ¿Jadu'ñyi jada' mjac-huäcxiba'ñ mina anajty yi jay ajcxy mdiydunaangixy mdzaachytunaangixy miid ypocti yci xpi huidibi xyaj'o'c iich ajcxy, yi' ajcxy huidibi tzinaayb naaxhuiñyixy?

<sup>11</sup> Huin'it ajcxy yajmoy nidüg nidüg poobhuit, e yajnimay ajcxy co huen jacpoocxcixy jayinjaty jahuenjaty, ixti cooní anajty yajca'pxy je mibijcpidijc micho'n, je' ajcxy huidibi quipxy miid miich ajcxy tumb ma Dios ytung, je' ajcxy huidibi yaj'ögy paadipy miid Dios y'ayuc ytiy'ajt yci xpi, tim jadu'n nej miich ajcxy ti mbaatcixy yaj'ögy.

<sup>12</sup> Chi n'ijxyich co je Dios y'ung, je Cordero, yaj'ahuaach je midudujcpi selli ma je necy, huin'it ooy naax yhuiñyixy, chi je xi yjajty janch tzixy, jadu'n nej tzixyhuit huidibi co'ogytijc ypidacpy, e je po' y'ahuimbijty nej ni'pyin. <sup>13</sup> Chi madza' ooy yca'y naaxcixy tim jadu'n nej piidztim tzuxpi ycäy co micpoj mixidiy. <sup>14</sup> Chi je tzajp yjihuäcní jadu'n nej tüt libro'abidity. Tüt'óciy tungop huidibi naaxhuiñgixy etz huidibi mejy'agujc, cix chondägy ypidictäy ma anajty y'ity. <sup>15</sup> Huin'it ñayyütztaayi je reydijc, je mitungmidpidijc, generaltijc, comeeñydi jc, pinjaty ymic'ajt miid, je tumbidijc etz je midumbidijc ñayyütztaayi ajcxy nidüg'óciy majaty tzaajut tzaa'ang. <sup>16</sup> Tzachnimaaygixy anajty tungop tzaajot:

—Nigäootcich nigäootcich, ca'ydi iich ajcxy njac'ijxi yhuiñyijp je huidibi iñaaayb ma Dios y'anemdac, e nañ ca'ydi nbáatcixyich je tzaachhypi ayo'n huidibi yegamyb Dios y'ung, je Cordero.

<sup>17</sup> Com ti je xi je tiempo yhuaad'ajtni mina Dios etz Dios y'ung y'ahua'ndägaangixy etz tzaachytunaangixy naaxhuiñyäy. ¿Pin je' ocmimadägip ajcxy chip y'ejcín?

<sup>1</sup> Chi co jadu'n yjajti, chi nhuin'ijxyich madaax ángeles ajcxy ytinaaygixy ma madaax'itpi naaxhuiñbi ytatzciy. Adujccixy anajty je midaax'it poj ca'ydi ypoj ya naaxhuiñ, ni ma mejy, ni ma quipy. <sup>2</sup> Chi nhuin'ijxyich jadüg ángel ymiiniy anajty xiibidzimy'amy, miidity ma yci' je Dios juugypi yselli. Jadayaabi ángel ooy mic miyaaxy je jamidaaxpi ángeles ajcxy huidibi anajty ajcxy ti ycidiigiiygixy je mic'ajt je cötujcin nej huaad yajhuindigooygixy tijaty ya naaxhuiñ etz ma nii mejy.

<sup>3</sup> Chi je ángel ymina'ñi:

—Ca' ti ayo'n mdungixy naaxhuiñ, ni ma mejy, ni ma quipy chaa, ixti cooni anajty Dios ytiy'ajt y'ijxpejt nbidaacim ma je' ajcxy yhuimbocin, je tiibi ajcxy huin'ixy huidibi tungixp ma Dios ytung.

<sup>4</sup> Chi nmidooyich jadu'ñyi je' tiibi anajty ajcxy Dios ytiy'ajt y'ijxpejt ti ymoooyigixy. Migo'px jahuixchiguipx midaax mil je' ñaybaati huidibi anajty ajcxy tiy'ajt miid ma yhuimboc ma nidüg'ociy Israel jay ajcxy. <sup>5-8</sup> Majmetz mil anajty ajcxy tiy'ajt y'ijxpejt miidity je Judá jay, majmetz mil je Rubén jay, majmetz mil je Gad jay, majmetz mil je Aser jay, majmetz mil je Neftalí jay, majmetz mil je Manasés jay, majmetz mil je Simeón jay, majmetz mil je Leví jay, majmetz mil je Isacar jay, majmetz mil je Zabulón jay, majmetz mil je José jay, etz majmetz mil je Benjamín jay.

### *Je mayjäy ajcxy huidibi yxoxip miid poob huit*

<sup>9</sup> Chi jada' nhuin'ijxyich janch mayjäy chooñ ma canaag nación, hue' ajcxy canaagnax raza'adyii, e capxy ajcxy canaagnax ayuc, etz chooñ ajcxy ma canaag cajp. Hue' je mayjäy ytinay'ahuiyday ma je mij'ane'mdac huinduu, etz ma Dios y'ung, je Cordero yhuinduu. Janch mayjäy ñiumejcy ma je Dios y'ung yhuinduu, ni pin je' anajty huaad camichoudäy ajcxy. Ac poob huit anajty ajcxy miid yxoxyity, e ymiid anajty ajcxy tiixy'aay ma yci'. <sup>10</sup> E janch mic anajty ajcxy miyaaxcixy Dios, chachminaangixy:

Ích ajt nDios yi' je' tügpajc huidibi xyajpocyhuaatzim. Ích ajt nDios yi' je' huidibi ane'mdaayb tüg'ociy, e nañ jadu'n yi' y'ung, je Cordero.

<sup>11</sup> E nidüg'ociy je ángelestijc anajty ajcxy ytinaaygixy jühuidityi ma je Dios y'ane'mdac. E cham je mijjäy ajcxy etz je midaaxpi iyujc huijo'ihuiiy ajcxy ma je ane'mdac huinduu, huindzigiygixy yajmj'ajtcixy je Dios. <sup>12</sup> Chachminaangixy:

Jadu'n jada. Amén. Ích ajt nDios, je' mihuaad huinixii huinitiempo tüg'ociy je iihiuin, je xondaacin, je oy'ajtin, je ixpijcin, je jäygidaacin, je cömayin, je ane'min, je mij'ajtin. Amén. Jadu'n jada.

<sup>13</sup> Huin'it nidügti je mij jay ycapxy, e xy'amidooyich:

—¿Pin jada ajcxy jada' huidibi poob huit miid yxoxyity, e ma yi' jada' ti choongixy?

<sup>14</sup> Chi iiich je' n'adzooy:

—Huindzinich, miich mnejhuiiyb.

Huin'it je' xy'adzooyich:

—Jada je' ajcxy tiibi je mij ayo'n minajxcixy yajnajxcixy, e ti ypocyhuaatzcixy miid je Dios y'ung, je Cordero ñipy, tim jadu'n nej jihuuy yhuit ti yajhuaatzcixy janch poob ma Dios y'ung ñipy. <sup>15</sup> Paady yi' ajcxy yajpaady ma Dios chinaydac yjugy'ajttac, e ytungixy xiim tzuum ma Dios ytijc tzajpjoty. E yi' Dios y'ung huidibi ñaayb ma je mij'ane'mdac, yi' yi' miijtaayb cuend'aty ma yi' yhuinduu. <sup>16</sup> Ca'p ajcxy jacjihuuygixipy yuu tidzib, ni xii'an ycajacnögiyb ajcxy, ni anbi ycajacyajtzibiyb ajcxy. <sup>17</sup> Com je Dios y'ung, je Cordero, huidibi cujc'amy yajpatp ma je Dios y'ane'mdac, je' yi' cuend'ajtp ajcxy, jadu'n nej jihuuy cöbixy cuend'aty, e yajnicxip ma je nii huätzpi ymuuxy huidibi yejcp jugy'ajtin. Dios yajquëgipy yi' ajcxy ytajin ymayin jigix ca' yjacjiiygixipy yjacyáaxcixipy miid tajin mayin.

## 8

*Je mihuixtujcpı sellı etz je poomjogi'ñ ac oori'*

<sup>1</sup> Co Dios y'ung, je Cordero, yaj'ahuaach je mihuixtujcpı sellı, huin'it y'ijty oy jahuengi cup hora amoñi jiiby tzappjoty. <sup>2</sup> Chi nhuin'ijxyich Dios y'angeles huixtuje ajcxy ytinaaygixy anajty ma Dios yhuinduu, e yajmoy ajcxy huixtuje trompeta. <sup>3</sup> Huin'it jadüg ángel miñiñ, chi je' ytinaay'ihuiy ma mesi huinduu ma je Dios ojadajttac. Je ángel ymiiñ anajty tüt poomjogi'ñ ac oori. Chi ymooyi poom may'amy huidibi jojcp. E je poomjoc tigiiyb ma Dios yhuinduu quipxi miñd juydacın nuucxtacın huidibi je jäy ajcxy y tumyby huidibi Dios ti huin'ixy ajcxy. <sup>4</sup> Ma je ángel yciiam jim je poomjoc chooñ nícxixy ma Dios yhuinduu quipxyi miñd je oración huidibi ajcxy y tumyby je tiibiy pocyhuaatzcixy. <sup>5</sup> Huin'it je ángel majch je poomjogi'ñ, chi yaj'ujch miñd jibinbajc huidibi anajty jim ma je Dios ojadajtaacın, chi najtzjibibiy naaxcixy, huin'it ooy yajmidooy jidijtin micpi etz huizcuc e je naax ooy yücxy.

*Je maytrompeti*

<sup>6</sup> Je huixtujcpı ángeles ajcxy huidibi anajty miñd je huixtujcpı trompeti, nayni'ixiiyi ajcxy co yajxüxaangixy.

<sup>7</sup> Je midügpi ángel yajxuuxy je ytrompeti, e huin'it ooy eneediitz yca'y mihuididiñ jiiñ etz ni'py. Chi oy ycäy naaxcixy. E jahueengi cujc-huäcxy oy nögy je naax, je quipy etz je aay ujtz tzuxjatypi etz nöctay miñiñ.

<sup>8</sup> Je mimetzpi ángel yajxuuxy ytrompeti, chi ooy ycäy mejyjoty jadu'n nej tüt mijcop janch tooyb anajty miñd jiiñ, e jahueengi cujc-huäcxy je mejy oy y'ahuimbity ni'py. <sup>9</sup> E jahueengi cujc-huäcxy oy y'ögy huidijaty anajty tzinaayb ma je mejy. E je maybarco huidijaty anajty ma je mejy, nañ jadu'n jahueengi cujc-huäcxy oy ytimihuindigoydäy.

<sup>10</sup> Chi je midugiigpi ángel yajxuuxy je' ytrompeti, e huin'it oy tüt madza' mijpi ycäy. Je madza' jadu'n nipaady nej tüt mijjiñ huidibi nayyajcodiicxim. Je madza' oy ycäy ma jahuen cacujc-huäcxy mijñiñ, etz ma nii muxy. <sup>11</sup> Je madza' hue' je' anajty xii'adyii ta'm'ujtz. E je nii jahuen cacujc-huäcxy oy yajtni ta'm, jadu'n yta'mity nej ta'm'ujtz, e ooy jäy may y'o'cy miñd je nii ycixpı co anajty ti y'ahuimbity ta'm.

<sup>12</sup> Je mimadaaxpi ángel yajxuuxy je' ytrompeti, e huin'it jahuen cacujc-huäcxy je xii oy yhuindigooy, e nañ jadu'n je po' etz je madza' jahueeng cacujc-huäcxy oy yhuindigooy. E miñd jadu'n ycixpı je po' etz je madza' yhui'mgixy jahuen cacujc-huäcxy agootz, e jahuen cacujc-huäcxy ytiicxin ocyejcnı ajcxy xiiñ tzuum.

<sup>13</sup> Chi nhuin'ijxyich tüt me'ty anajty yqueec-huidity cuptzajp, e nmidooyich co ymina'ñ janch mic:

—¡Ay! ¡Naaxhuiñjäy ajcxy ayoobidijc! co anajty trompeti yajxüxy je jatugiigpi ángeles ajcxy, huin'it ayo'n ypada'ñ je naaxhuiñjäy ajcxy, ayo'n ypadamy ajcxy, ayo'n ypadamy ajcxy.

## 9

<sup>1</sup> Chi je migooxpı ángel yajxuuxy je' ytrompeti, chi nhuin'ijxyich tüt madza' anajty ti ycäy naaxcixy. E chi je madza' yajmoy je ahuaasti huidibi miñd yaj'ahuädzip je ayoodac ma Dios cuend'aty miñdity je ca'oybidijc. <sup>2</sup> Chi je ángel yaj'ahuaach je jut ma je ayoodac, e ma je jut jiiby ypidzimy jadu'n nej jiiñjoc huidibi pidzim ma tüt horni. <sup>3</sup> E ma je joc ypidzimy ooy maymu' naaxhuiñgixy chachqueec-huividijtcixy ooy, e je mu' ajcxy ymooyi mic'ajt, jadu'n nej ca'ty miñdity ytijp. <sup>4</sup> Chi je' ajcxy yajcötujcmoy co ca' ni ti aay ni ti ujtz yajhuiñdigoygixipy huidibi yajpatp naaxhuiñ, ni ujtz ni quipy. Jëyi janchtiy ycotujcın mooyi co huen yajtzaachihuiipy je jäy ajcxy huidibi ca' miñdity Dios ytij'ajt y'ijxpejt ma yhuimboc. <sup>5</sup> Ca' ajcxy yajcötujcmoy co yjäyyaj'ó'ccixipy, jëyi co janchtiy ayo'n ajcxy yegipy migoox po'. E je ayo'n huidibi anajty ajcxy yejcpı jadu'n je' nej co ca'ty jäy yajtzaachiy

miiid ytijp. <sup>6</sup> Je huin'it xii je huin'it tiempo jää ajcxy ooy anajty o'cin ja'ixtaaygixy e ni ca' pátcixipy. Ooy anajty janijot'ájtcixy o'cin, e cöguëgiib ajcxy je o'cin.

<sup>7</sup> Je maymu' jadu'n je' anajty yquëxígy nej maygohuay huidibi ni'ixi'ijtcixp co yajnicxáanigixy ma tzip ytuna'ñyii. Ymiiid anajty je maymu' ma ycohuajc jadu'n anajty quëxígy nej oori coroni. E je maymu' yhuiñyijp jadu'n yquëxígy nej jää yhuiñyijp. <sup>8</sup> Je maymu' ymiiid anajty ycohuay jadu'n nej töxyjäy ycohuay, e ytüitz jadu'n nej jamgaa ytüitz. <sup>9</sup> E je maymu' ymiiid anajty ajcxy jadu'n nej puix huidibi miiid ñinïcx cohuangixy. E co ajcxy queec-huidity, ooy ajcxy yqueec yaj'amüy jadu'n chachne'müy nej je carro huidibi cohuay ajcxy yjugujcpuy co ñicxcixy ma tzip ytunyii. <sup>10</sup> Je maymu' ymiiid anajty ajcxy ypixy tim jadu'n nej ca'ty ypixy, e ma ajcxy ypixy ymiiid anajty ytijp. E ma ajcxy ypixy miiidity anajty je mic'ajt co jää ajcxy yajtzaachihiupy migoox po'. <sup>11</sup> E je maymu' je' ajcxy yrey'ajtpy je ángel huidibi nigohuajc'ajtp je ayoodac, hue' xii'adyii hebreo'amy Abadón, e griego'amy yxii'jity Apolión, hue' je yxii yhuimbindzimy: je huidibi yajhuindigooyb.

<sup>12</sup> Najx je' je ayo'n jayijpi, e ytigoy'ity je jametzpi ayo'n co je jayijpi ti y'ocjadyii.

<sup>13</sup> Je mìdudujcpi ángel yajxuuxy je ytrompeti, chi nmidooyich tûg ayuc chooñ ma je midaaxpi huaj mu'n ity ma je altar ac óoribí, huidibi anajty ijtp ma Dios yhuinduu. <sup>14</sup> Je ayuc yminañ:

—Nima' je mìdudujcpi ángel huidibi anajty trompeti miiid: “Najtzmadzi' yi midaaxpi ángeles huidibi ajcxy coxoch ijtp ma Eufrates mijniiba'.”

<sup>15</sup> Huin'it oy yajcoguejttuutciy je midaaxpi ángeles, jigiñ yjäyyaj'o'ccixipy jahuen cacujc-huäcxy huidibi yajpatp ya naaxhuiñ. Je midaaxpi ángeles ni'ixi' je' anajty y'ijtcixy, je huin'it hori, je huin'it xii, je huin'it po', je huin'it jimiñt co anajty yaj'ögaangixy jahuen cacujc-huäcxy je naaxhuiñbi jää ajcxy. <sup>16</sup> E nmidooyich co ajcxy michoy je soldadtijc huidibi anajty ajcxy cohuaygix. E hue' mejtz migo'px millón anajty ajcxy ñaybattáayigixy je soldados ajcxy.

<sup>17</sup> Jadu'n nhuin'ijxyich je cohuay ajcxy, e miiid je ñijäy ajcxy huidibi anajty yaj'iñaayb. E je ñijäy ymiiid anajty ajcxy puix ma ycaach, je' miiid ñinïcx cohuangixy. E je puix hue' anajty ycolor tzaptz, azul etz pu'tz. Je cohuay ajcxy jadu'n anajty ycohuajc nej jamgaa ycohuajc, e ma ajcxy y'ahuac ypidzimy nej jiññ, nej jiñnjoc, etz nej azufre. <sup>18</sup> E miiid jada jahueng cacujc-huäcxy naaxhuiñjäy chach'o'cy ajcxy miiid je jiññ, je jiñnjoc etz je azufre ycixpi huidibi anajty pidzimb ma je cohuay ajcxy y'ahuac. <sup>19</sup> Je cohuay ajcxy ymiiid anajty mic'ajt ma y'ahuac etz ma píxy. Com je' ajcxy ypixy jadu'n je' anajty nej xoox miiid ycohuajc, e je cohuay ajcxy chach'ahua'ndaaccixy miiid ypixy.

<sup>20</sup> E je jacjadyii jää ajcxy huidibi ca' y'o'cy miiid jadayaabi ayo'n, ca' ajcxy yjothuimbijty ma Dios, ca' ajcxy ixmajch je jibicpi huidibi ytungixp. E ni ca' ajcxy ixmajch nej ajcxy je ca'oybi huindzigiibgixy. Nañ jadu'n ca' ajcxy ixmajch nej ajcxy huindzigiibgixy huidijaty ajcxy oyduñyip miiid plata, miiid bronce, etz tzaadzech etz quipychech. Je huidijaty ajcxy y'oydumyb etz ñidzejtzuutciy, ni yca'ijxcixy, ni ycamidoogixy, ni ycayöyigixy. <sup>21</sup> E ni ca' je jää ajcxy yjothuimbijtcixy ma Dios, ca' ajcxy ixmajch jadu'n nej ajcxy chachjäyyaj'o'ccixy, jadu'n nej ajcxy tzachcaxpojccixy ymigütiç, jadu'n nej ajcxy huingbi töxyjäy tzachmigapxtigooygixy, etz jadu'n nej ajcxy chachmeetzcixy.

## 10

### Je ángel miiid je mutz libro

<sup>1</sup> Nhuin'ijxyich co chooñ tzajpjoto tûg ángel micpi ñiñducity miiid joc, e miiidity i'ñch ma ycohuajc. Je yhuiñyijp yquëxígy nej xii. Je' ytecy jadu'n yquëxígy nej mijjiñnye'n. <sup>2</sup> E ma yci' miiidity tûg libro yéphuäcxy, e pidacy y'a'oydecy mejyhuingixy, e y'anajtytecy pidacy naaxhuiñgixy. <sup>3</sup> Chi je ángel oy janch mic yaaxquecy jadu'n nej tûg jamgaa yäxy. E co anajty jadu'n ti yaaxquëgy, chi oy yajmidoy huixtujc jidijtin huidibi ycapx yci'm'ayuc.

<sup>4</sup> Co je huixtujcpí jidijtin oy ycapxtaaygíxy, chi iich anajty njaaya'ñich huidibi ti capxy. Chi nmidooyich tūg ayuc chooñ tzajpjoty xyñimäyich:

—Mí'it jada ayuc yúch huidibi yi huixtujcpí jidijtin ti capxy, ca' mjaay.

<sup>5</sup> Chi je ángel huidibi nhuin'ijxich co mejyhuingíxy etz naaxhuiñygíxy ytinäy, yujcxajy ycí' a'oy'amybi tzajpcíxy. <sup>6</sup> Chi je ángel capxcödujcy co je Dios huidibi jugy'ajtp huinixii huinitiempo, je huidibi yajcoy je tzajp, je naaxhuiñybí, je mejy etz tūg'óciy huidibi jiiby yajpattaayb; e je Dios jadu'n ymina'ñ:

—Ca' jada yjac-huäcxibani mina nguexa'ñich tzaachypí ayo'n ya naaxhuiñ. <sup>7</sup> Co yhuaad'ajtnip je xii je tiempo ma anajty je mihiuixtujcpí ángel yxuux yajxuxtondägy, chi cuyduunip je Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi ca'pin anajty huinjihuüy, je ayuc huidibi je Dios ytumbidijc je profetas ajcxy ñajtzcapxiy jecy'ajty.

<sup>8</sup> Je ayuc huidibi nmidoohuich, je huidibi anajty ti chooñ tzajpjoty, ycapxy je' jadüg'oc, e xyñimaayich:

—Nícx miich etz ciyig yi libro huidibi yéphuäcxy yi ángel ymiid ma ycí'. Je' je' je ángel huidibi anajty tinaayb mejyhuingíxy etz naaxhuiñygíxy.

<sup>9</sup> Chi n'óyich ma je ángel nbijctzooyich co huen xymöyich je pi'clibro, chi je' xyñimaayich:

—Matz e cojíicxnax, e xyajta'mmiiyip mjot e ma miich m'ahuac mjihuihuipy pag jadu'n nej ceripág.

<sup>10</sup> Huin'it iich je pi'clibro ngiyig huidibi je ángel anajty ymiid ma ycí', e chi iich je' ngójicxnajxy. Ma iich n'ahuac njihuiyich janch pag jadu'n nej ceripág. Co oy ngojíicxnajxtäyich, chi oy y'ahuimbijtni janch ta'm ma iich njot. <sup>11</sup> Chi mic'amy nyajnimaayich:

—Nícx miich capxhuäcx jadüg'oc je ayuc huidibi Dios ti xymöy, je huidibi ti mgapx-huäcxy ma je mayñaax maygajp, ma je mayñaciones, huidibi canaag ayuc capxcixp, etz ma je reydijc ajcxy.

## 11

### *Je metzpi testigo*

<sup>1</sup> Chi jada' nyajmooyich tūg paxy, jahuengi jadu'n anajty yquëxiy jadu'n nej baari huidibi quipx yajhuamb. Chi ajcxy xyñimaayich:

—Pídig e quipxta' yi Dios ytiyc, nañ jadu'n quipx je mesi ma Dios yajhuindzigiyy, etz nañ jadu'n michou naag jay ajcxy jiiby Dios huindzigiyygíxy. <sup>2</sup> Je Dios ytiba' ahuing miich je' pidäg, ca' mguipxiy. Com yi' yi' ti ycidiyiiyi yjäy ajcxy huidibi ca' yjudíoäyity. Yi jay ajcxy huidibi ca' yjudíoäyity ymimadägamby ajcxy je Jerusaléngajp ma Dios miidity tzinaydac etz ane'mamb ajcxy jiiby huixchiguipx metz po'. <sup>3</sup> Iich metz testigo nguexipyich ma je cajp ma Dios miidity tzinaydac, e yi' ajcxy capxhuäcxamb iich n'ayuc tūg mil jametzmigo'px jatugi'px xii. Yxoxyity ajcxy miid huit nücuyaam ixcuyaam.

<sup>4</sup> Je metzpi testigo jadu'n nipaady nej je metzpi olivo cop etz je metzpi candelero huidibi tinaaygíxp ma je Dios yhuinduu, je huidibi ñaaxhuiñybí ane'mb. <sup>5</sup> Pen ji pin nej jaty midundigoya'ñ je metzpi testigo, je' ajcxy yajpidzimip je' ajcxy iin ma y'ahuac, yjicxtähuiipy yjindähuiipy je' ymidzip. E jadu'n je' y'ögipy pinjaty anajty je metzpi testigo midundigooyb. <sup>6</sup> Je metzpi testigo ymiid yi' ajcxy cötujc co ahuäctújccixity je tzajp, ca'ydi yty jadu'nyi tiempo anajty iihuäcxciy capxhuäcxciy Dios y'ayuc ytiy'ajt. E nañ jadu'n ymiid ajcxy cötujc co ni yaj'ahuimbijtcixipy ni'py. Yi' ajcxy yajtuniib yaj'jadiib canaagnax ayo'n ya naaxhuiñ, naag'oc anajty ytimdzójccixy. <sup>7</sup> E co anajty je metzpi testigo ajcxy yajmaaygíxy ytung, chi je iyujc huidibi anajty pidzimb ma je ayoodac, je abismo, je' je' tziptuunip mid je metzpi testigos etz yaj'öctähuiip je metzpi testigo. <sup>8</sup> Chi je metzpi testigo ñiniicx ajcxy yhui'mipy mijniigujc mijtugujc jim ma je mij ciudad ma

je Huindzin Jesucristo yajcruudzpejti, je cajp huīdibi tundigooy miid Dios t̄im jadu'n nej Sodoma etz Egipto ytundigooy jecy'ajty. <sup>9</sup> Nijējity jāy ajcxy huīdibi xi ya conaaxip cogajpi, oy ypiñjäity, oy ti ayuc capxcixy, y'ixipy ajcxy tugiiq xiijagup je metzpi testigo ñaaxnīcx mijtūgūjc, e ni ca'a'ixihiuipy ajcxy co yajnaaxtigihuiiyb. <sup>10</sup> Huīdijaty ajcxy tzinaayb ya naaxhuiñ ooy yxondáaccixipy etz yjotcugiiygixipy miid je' ycixpi co je metzpi Dios ytestigos ajcxy anajty ti y'o'ccixy. Chi je mayjāy ajcxy miñ xyipy ñaymōoyigixipy tijaty, e ñayyajniguéxjigixipy tijaty. Com je metzpi yēydijc huīdibi nidiy'ajt'ajtp anajty Dios ytiy'ajt, ti anajty ooy ayo'n yejccixy ma naaxhuiñjāy ajcxy. <sup>11</sup> Codugiihxii jacup naxy, chi Dios cijx yajjugypijctāy je metzpi öcpi, e chi ajcxy jadüg'oc ypidigy, e piñjaty je' ijk, ooy je' ajcxy chachchigiyy. <sup>12</sup> Je metzpi testigo huīdibi nidiy'ajt Dios, midoy ajcxy tüg ayuc janch mic jiiby tzajpjoty anajty ñimáayigixy:

—Pejtcix yeeby cix.

Chi ajcxy ypa'ttigiiy tzajpjoty ma tūg joc, e ijxi ajcxy ymidziptijc. <sup>13</sup> E janch huin'ítiy ooy naax yüçxy miid tūg mic ujx. E tūg picypı je majc picypı jääjim Jerusalén oy ymijähuiygixy. E miid je ujx ycixpi y'o'cy ooy mayjää, ñaybaati je öcpı huixtujc mil yeydijc. E jacjadyii jääy ooy chigiiygixy yjihuiygixy, e ojadajtcixy mibijctzoogixy ooy je Dios tzajpjotypi.

<sup>14</sup> Ti ñaxy je m̄imetzpi ayo'n, chi tzojc ymiiñ je m̄idugiiqpi.

## *Je mihuixtujcpitrompeti*

<sup>15</sup> Chi je mihuixtujcpi ángel yajxuxy je' ytrompeti, e huin'it oy yajmidooy may'ayuc tzajpjoty mic yminañ:

Je ane'min huídibí ya naaxhuiñ, yí' je' cham miid ajt nHuindzin Dios etz yí' yCristo, e yí' je' ane'mip huinixii huinitiempo.

<sup>16</sup> Je iipxmidaaxpi mijjäy huidibi anajty ajcxy iñaayb ma y'ane'mdac ma Dios yhuinduu, ci'ix je' ajcxy yhuijo'i'huiydaaygixy, e chi ajcxy ooy Dios iibaty capxpaty, yminaangixy:

<sup>17</sup> Huindzin Dios, Dioscojuyip nyajnájxcíxpich ma miich, huidibi jac mic'ajt miid ca'ydi jac pín. Miich tūg'óciy mdundaayb mjajtaayb mnejhuihydaayb. Miich je' huidibi ijtnaayb, e tì m'ijtnäy, e m'ida'nyi, com miich tì m'ijxcugiy je mgötujcìn, e tì mbiädagy m'anem'in.

<sup>18</sup> Mayñaaax maygajp mayñaaaxhuiñyjäy ooy yjotmäty ajcxy, miid co ti xii hori paady co miich mdzaachytuna'ñ je jay ajcxy miid ypcocy ycixpi. Ti je xii je hora paady co miich mdiyduna'n je jay ajcxy tiibi y'o'ccixy. Ti je xii je hori paady co miich mmöhua'ñ je mdumbidijc ypremio, je mdumbidijc huidijaty najtzcapxiyy ajcxy miich m'ayuc, huidijaty tudagy'ajtin ti patcixp ma miich, je huidijaty miich mxii xychigiiyp, huen ymij'ana'city huen ymutz'ana'city. Ti je xii je hora paady co miich myajtigoya'ñ je pinjaty yajhuindigooygixyp naaxhuiñyjäy ajcxy.

**19** Je huin'it tiempo oy Dios je ytijc y'ahuäch jiiby tzajpjoty, e chi nhuin'ijxyich je caax ma Dios ycötujcin y'ity. Nañ jadu'n oy nhuin'ijxyich huidzuc, etz nmidooyich co ooy ñe'my, etz nmidooyich enee yjidijtin, etz njihuiyich tûg ujx, etz ooy yca'y eneediitz mijatypi.

12

*Tüg töxyjäy etz je ama'y tza'ñ*

<sup>1</sup> Je huin'it hora oy yquëxiy tzajpcíxy tüg ijxpejt mijpi. Tüg töxyjäy ñidiyooyity miid xii, jadu'n nej jihuïy miid tüg huit ñiimochity, e jadu'n yquëxiy nej jihuïy anajty po' yajhuäcpety, e ymiid ma ycohuajc tüg corona ac oori huïdibï majmetz madza' miid.

**2** Jadayaabi töxyjäy hue' anajty ungmijäy'ajtp, e janch yaax tinaayb je' anajty miid je tzaachypí, miid co y'ung anajty yajma'xung'ada'ñ. **3** Huin'it oy yquëxïgy jadüg tiy'ajt ijxpejt tzajpcíxy. Tüg ama'y tza'ñ janch mij, tzaptz ycolor, e miidity huixtujc ycohuajc,

majc ymu'n, e tūg corona majaty ycohuajc. <sup>4</sup> Je mij tza'ñ miid je' ypixy jugujcmujcy jahueng cacuyc-huäcxy je madza' jím tzajpcíxy. Chi je' najtzyemiyday je maymadza' naaxhuiñygíxy. Je mij tza'ñ oy yhuäcxípy ma je töxyjäy yhuinduu huidibi anajty ungbadamb tzojc, chi tzüdza'ñ je pi'c'ungma'xung janch tím jëyi anajty yma'xung'aty. <sup>5</sup> Chi je töxyjäy yajma'xung'ajty tūg pi'cyéydiyc, huidibi ane'mip miid Dios ymic'ajt, ymic' y'i tūg pujxtajc huidibi ijxpejt ajt co mij ane'min miidity ya naaxhuiñ. E yajpijcy je y'ung, chi yajnicxi ma Dios etz ma je' y'ane'mdac. <sup>6</sup> Chi je töxyjäy yqueecy ñicxy mijtigiduum, ma anajty Dios ti ñi'ixiyii y'it ylugar co jím y'idipy, e jím ymöhuiñyb ycaayin y'uucin tūg mil Jamejtzmigo'px jatugi'px xii.

<sup>7</sup> Je huin'it tiempo tūg tzip yajati tzajpjoty miid je' ycixpi. Chi Miguel huidi mij cötujcin miid, miid jadyii y'angeles ajcxy, ooy chiptuñ miid je ama'y tza'ñ etz y'i y'angeles ajcxy. <sup>8</sup> E ca'p je ama'y tza'ñ ajcxy ymadacy ma je tzip, e ca'p je' ajcxy miid'ajty tigiydac tzajpjoty. <sup>9</sup> E jadu'n Dios yajqueecy je mujcu', je ama'y tza'ñ mijjäybi, jiiby tzajpjoty. Je' je' je ama'y tza'ñ huidibi xii'ajtp diablo etz Satanás, je huidibi huin'imb tūg'ociy naaxhuiñyäy. Je mujcu', je ama'y tza'ñ, miid je' y'angeles ajcxy oy yajcötijnajxtäy ya naaxhuiñ.

<sup>10</sup> Je huin'it hora nhusinmidooyich tūg ayuc janch mic tzajpjoty chooñ, yminañ:

—Ti je xii je tiempo nigoody mina Dios ti nihua'ñ ti yajniidögy jääy ajcxy ma je mujcu'; mina Dios ti yajniguëxiy y'i ymic'ajt; mina Dios ti yajniguëxiy y'i y'ane'min; etz mina Cristo ytigiiy ane'mbi miid ymic'ajt. Com ti Dios cötijnaxy je mujcu' huidibi tzachxiip hich ajt nmigügtijc, je mibijcpidijc. Je mujcu' anajty tzachxiip ajcxy xiiim tzuum ma Dios. <sup>11</sup> Iich ajcxy nhermanotijc ti y'i mimadaaccixy je mujcu' miid je Dios y'ung ñi'py, etz miid je' y'ayuc ytiy'ajt tiibi mibijccixy, je huidibi ajcxy nidiy'ajtcixp ma y'i mayjäy. Ca' ajcxy tzigiy anajty co yjugy'ajt ytigóoygixip. Niig i ni'ixi y'ijtcixy anajty miid ymibijcín oy ytimy'óccixy. <sup>12</sup> Jotcujc'ajtcix etz jetcugiiygix huidibi jiiby tzinaaygixp tzajpjoty. Ayo'n ypadamyb ajcxy huidibi tzinaayb naaxhuiñygíxy etz mejyjoty. Com je mujcu' ti je' ycidägy ma miich ajcxy miid chip y'ejcín. Com je mujcu' ñejhuiñyb co tím jayinjaty jahuenjaty xii tiempo jacmiidity.

<sup>13</sup> Co je mujcu' ijxy co ti yajcötijnaxy ya naaxhuiñygíxy, chi ooy pahuidijttacy je töxyjäy huidibi anajty ti yajpi'c'aty pi'cyéydiyc. <sup>14</sup> Chi je töxyjäy metz me'tyqueec mijpi yajmoy, jigix cöguëgipy je ama'y tza'ñ, ñicxiip agueegicciip mijtigiduum ma je ama'y tza'ñ ca' ñijädiby. Jim mijtigiduum yajmoy ycaayin y'uucin tugiig jimiit ja cup. <sup>15</sup> Chi je ama'y tza'ñ ooy niij yajpidzimy ma y'ahuac, jigix y'ahuimbidiy mij niij huidi je töxyjäy pagujip mij niijoty. <sup>16</sup> E yi naax ooy je töxyjäy pubejty, chi je naax y'ahuäcxy, e uuctiitztay je niij huidibi anajty je ama'y tza'ñ ti yajpidzimy ma y'ahuac. <sup>17</sup> Miid jada ycixpi je ama'y tza'ñ ooy y'ahua'ndacy miid je töxyjäy, chi ñicxy tziptumbi miid je töxyjäy y'ap y'oc huidibi jacjimip, je' ajcxy huidibi cuydumb Dios y'ane'min ycotujcin, je' ajcxy huidibi cuydumb je ayuc huidibi Jesucristo anajty capxhuäcxy.

## 13

### *Je metzpi ca'oy'iyuyc*

<sup>1</sup> E jím ndinay'ihuiñich ma püjot mejypäbi. Chi nhusin'ijxyich co tūg iyuyc janch oy chigüyñi ypidzimy mejyjoty ymic' anajty huixtuyc ycohuajc, e majc ymu'n. E ma ymu'n miidity majc corona. E ma ycohuajc miidity anajty cojaay yxi huidibi yajjotma'tp Dios.

<sup>2</sup> Jadayaabi ca'oy'iyuyc huidibi nhusin'ijxich, jadu'n anajty yquëxiy nej tūg cuuxyubijy. E ytecy jadu'n anajty yquëxiy nej osi ytecy, e y'ahuac jadu'n anajty yquëxiy nej jamgaa y'ahuac. Chi je ama'y tza'ñ oy cötujc möy, mic'ajt möy, mij'ane'min möy, je ca'oy'iyuyc. <sup>3</sup> E nijxyich tūg ycohuajc ma je ca'oy'iyuyc co mij chaachijity, nej jihuïy je' yaj'ögib. Chi je chaach'au oy choogy, e tūg'ociy naaxhuiñyäy ooy janch jihuïygixy huinmaaygixy miid

jada ycixpi co ti choocy. Chi je mayjäy ajcxy panicxy je ca'oy'iyuyc. <sup>4</sup> Je mayjäy ajcxy ooy huindzigiygixy je ama'y tza'ñ, je mujcu', com je' co anajty ti möy cötujcin ane'min je ca'oy'iyuyc. Chi ajcxy nañ jadu'n ooy huindzigiygixy je ca'oy'iyuyc, chachminaangixy:

—¿Pin jada' ocjadu'nip nej jadayaabi ca'oy'iyuyc, e pin jada' octziptuunip miid yi'? Ca' pin.

<sup>5</sup> Chi je ca'oy'iyuyc yajmooyi mic'ajt, jaydëbi amij agix capxip etz nigapxi Dios oy jibic, nej huaad Dios yajjotmäty. E nañ jadu'n mic'ajt moy, jaydëbi miid'adipy ane'min cötujcin huixchiguipx metz po'. <sup>6</sup> E jadu'n je' tuuñ. Nigapxy ni'ojiiy ooy Dios. Nigapxi Dios yxii oy ca'oy, etz nigapxi ni'ojiiyi Dios ytijc. Nañ jadu'n nigapxy ni'ojiiy huidibi ajcxy jiiby tzinaayb tzajpjoty. <sup>7</sup> Chi mic'ajt ymooyi, jigix chiptuunip miid je huidijaty mibijcp Dios, huidijaty miid ity Dios, ixti mibaad mimadaaccixy. Nañ jadu'n mooyi cötujcin mic'ajt, jigix ane'mip naaxhuiñjäy huen huidibi razaitu huen huidibi cajpity, huidibi capxcixp huen huidibi ayucity. <sup>8</sup> Tüg'öciy mayñaaxhuiñjäy ajcxy huidijaty janch ni ycamiiñ yxii jaybety ma je jugy'ajt libro huidibi je Dios y'ung, je Cordero, ymiid. Dios yhuinma'ñypidacy jayijp ca'ni naaxhuiñyb anajty chondägy co y'ung y'öga'ñ miid jay ajcxy ycixpi, jaydëbi cijxjaayi ajcxy yxii ma yi jugy'ajt libro.

<sup>9</sup> Pinjaty tädz'ac miid, pinjaty mido'mbigamb jada ayuc, huen mido'mbijccixy. <sup>10</sup> Pen Dios ti yhuinma'ñypidägy co pinjaty ymigüg yajnicx mach, nañ jadu'n je' ajcxy nicxip mach ci'm. Pinjaty ymigüg yaj'öcp nañ jadu'n y'ögip jadu'n nej ymigüg anajty yaj'ögy. Paady ycixp yi' ajcxy huidijaty mibijcp Dios, huen yajtungixy miid ymigügtijc meextujcin etz mibijcin.

<sup>11</sup> Huin'it nhuin'ixyich jadüg ca'oy'iyuyc chooñ naaxjoty, e ymiid anajty metz ymu'n, tim jadu'n nej pi'ccöbixymang ymu'n. E je' jadu'n anajty ycapxy nej je ama'y tza'ñ ycapxy. <sup>12</sup> Je mimetzpi ca'oy'iyuyc ymiid ane'min huidibi je jayijpi ca'oy'iyuyc ti ymöyii. Je mimetzpi ca'oy'iyuyc jadu'n ane'my co je poj naaxhuiñ etz je naaxhuiñjäy huen ojadajtcixy huindzigiygixy je jayijp'atypi ca'oy'iyuyc huidibi anajty je chaach'au ti chögy. <sup>13</sup> Nañ jadu'n ooy anajty tijaty mijhuinma'ñ tuñ, ixti jiiñ yajcödigiiyb tzajpcixy, yajcäy naaxcixy ma jay ajcxy yhuinduu. <sup>14</sup> Emiid je mijhuinma'ñ huidibi je mimetzpi ca'oy'iyuyc ytuñ ma je jayijpi ca'oy'iyuyc yhuinduu, chi je' huin'iiñ huidijaty ajcxy tzinaayb naaxhuiñ. Nañ jadu'n je' pidacy y'ane'min co yajnigojtúutciixipy je ca'oy'iyuyc huidibi anajty tzachijip miid espada, e ca' yögy, jadu'n anajty jactzinäy. <sup>15</sup> Je mimetzpi ca'oy'iyuyc yajmic'ajtmoy co yajjugy'adip je tzaadzech tiibti anajty yajnigojtutciixy, jigix je' ycapxipy etz nañ jadu'n jigix je' ane'min pidägipy co yaj'öctähuipy pinjaty ca' y'ojadadyii. <sup>16</sup> Chi je mimetzpi ca'oy'iyuyc ane'my yi pi'ctijc, mij'anäctijc, mijjäydijc, comeenÿdijc, ayoobitijc, tumbidijc, midumbidijc etz jac pinjaty co huen ajcxy ti'ajt ijxpejt jadu'n pidaaccixy ma ajcxy y'a'oygi', o pen ca', ma yhuimboc. <sup>17</sup> Jadu'n ytuñ jigix ni ca'p anajty pin huaad ti juy toogy, pen ca' je' ajcxy ymiid je ca'oy'iyuyc ti'ajt y'ijxpejt, o yxii, o je' yxii ñinúmero. <sup>18</sup> Jadayaabi ayuc chojcpy ixpijcin, pinjaty huinjhuiyb jëbi mihuinma'ñybaady ti numero je ca'oy'iyuyc miid. Je' je' je numero huidibi tüg jay miidity. Je jay ñinúmero hue' je' tudujc migo'px jatugipx tudujc.

## 14

### *Je nimigo'px jahuixchiguipx milbi yëydijc ajcxy y'i*

<sup>1</sup> Chi jada' nhuin'ixyich cumäyjoty je Dios y'ung, je Cordero, anajty ytinäy ma je cögop huidi yxii Sión. Ymiid anajty migo'px jahuixchiguipx madaax mil jay huidibi anajty ajcxy miid cojay ma yhuimboc je Dios y'ung yxii, etz yi' yTeedy yxii, je Dios Teedy. <sup>2</sup> Nhuinmidooyich tüg ayuc chooñ tzajpjoty, jadu'n nmidooyich nej mijniñ y'a'iiç, nej enee yjidity. Hue' je' anajty nmidooyich nej mayjäy y'arpa yajcoogixy. <sup>3</sup> Ooy anajty ajcxy iiçixy tüg iy jemybi ma je mij'anemdac yhuinduu, ma je midaaxpi iyujc

jugy'ajtmiiđpi yhuinduu, nañ jadu'n ma je mijjäy ajcxy yhuinduu. Jac ni pín je' anajty ca' huaad ixpícy je iy, jëyi ajcxy je huixchiguipx midaax milbi jëbi ixpijccixy je iy, je huïdibì ajcxy Dios ti yhuin'ixyii etz ti yajnidzögy ya naaxhuiñ. <sup>4</sup> Jada je' ajcxy huïdibì ca' ajcxy migapxtigooygixy töxyjäydijc, huädz tudägy ajcxy yjot yhuinmañ miidity, ca' ajcxy pijccixy. E ypanicxyp ajcxy je Dios y'ung, je Cordero, oy tím ma'amy ñicxy. Yi' ajcxy je jayijp'atypi jääy ya naaxhuiñ huïdibì Dios ti yjuybïdzimy ma anajty ijtcixy codoogiy miid ypcocy ycixpi. Jadu'n ajcxy nipaady ma Dios Teedy etz ma je' y'ung, je Cordero, nej je tím jayijpi je almas ajcxy huïdibì ti yajpidzimy ya naaxhuiñ. <sup>5</sup> Ni ti anii ti ycayajpaady ma je' ajcxy. Com ca' ajcxy tibocy miidity, ca' ti xihuïn ajcxy miidity ma Dios y'ane'mdac.

*Je nidugüigpi ángeles ajcxy y'ayuc ytíy'ajt*

<sup>6</sup> Chi nhuin'ijxyich jadüg ángel yqueec-huidity cuptzajp, e ymiid anajty Dios ytiy'ajt jemybi oybi huidibi ijtp huinixii. Hue' je' yajcapxhuäcxip ma huidibi anajty ajcxy tzinaaygixp naaxhuiñ, huindu'my nación, huen huidibi jäyity, huidibi capxp huen huidibi ayucity, huidibi tzinaayb ma huen huidibi cajpity. <sup>7</sup> E je ángel ymina'n anajty janch mic:

—Tzigiigix Dios, huin'iigix huinyaaxcix cömaygix Dios. Ti paady je xii je hori mina Dios tiyduña'ñ yajtigoya'ñ yi' ajcxy huidibi jibic tumb. Ojadajtcix je huidibi yaj'oyii je tzajp etz je naax, je mejy etz majaty nii ymuuxy.

<sup>8</sup> Co je midügpi ángel ycapxtaay, chi je m̄imetzpi ángel yminañ:

—Ti ymic'ajt ytigoydäy je Babilonia je mijpi cajp. Yi Babilonia jää ti yajhuinma'ñydigoydäy je naaxhuiñjää miid yjibic-huinma'ñ, paady yi Babilonia jää ayo'n miidity cham, com je Dios ti ymijotmäättäyii ajcxy. Jadu'n Babilonia nipaady nej tük töxyjää huidibí huin'imb yëvdijctiic miid anii etz jocnii.

**9-10** Co je m̄imetzpi ángel ycapxtay, chi je m̄idugiipí ángel yminañ janch mic:

—Pen pínjaty huindzigiyb yajmij'ajtip je ca'oy'iyujc etz je ñigojtuitin etz nañ jadu'n cöbijccixy je ca'oy'iyujc ytiy'ajt y'ijxpejt ma yhuimboc o ma yci', hue' Dios tzaachytuniib yi jadu'mbi jää ajcxy mictägy, ypaadip ajcxy Dios chip y'ejcín. Tím jadu'n nipaady nej jihuüy Dios ya'ügyii ajcxy je vino nií huidibi yi' ti ni'ixiy. Dios ti ni'ixiy je it ma ajcxy ayo'n pada'ñ, tim jadu'n nipaady nej je tasí ma Dios yvinonii ijtp. Chi je' ajcxy ayo'n paadipy ma ytoy je mijjiin miid azufre ma je Dios y'ángeles yhuinduu etz je Dios y'ung, je Cordero, yhuinduu. <sup>11</sup> Je jiñjoc huidibi anajty pidzimb ma anajty je mayjäy ayo'n paatcixy, pidzimip je' huinixii huinitiempo. E ni poocxin ycaca'ty xiim tzuum miid je pínjaty anajty huindzigiyb pa'tjihuiyb je ca'oy'iyujc etz miid y'ahuinax, o pen ycöbijcipy anajty je ca'oy'iyujc yxii ycojayity ma yhuimboc o ma yci'. <sup>12</sup> Com Dios chaachytunamyb je jää ajcxy huidibi ijtp miid je ca'oy'iyujc, paady ycixp copicy co yi jää ajcxy huidibi ijtp miid Dios huen cuydungixy yajxon Dios y'ane'min ycötujcin etz huen mibijccixy mijpidaacciixy tudägy Jesús, etz nañ jadu'n yajtungixy mectxtujcin ma ajcxy chinaayin.

**13** Nm̄doohuich tūg ayuc tzajpjoty choon̄ xyñimäyich anajty:

—Cojaj jada ayuc: “Jadachambí etz jacnícxpi xii tiempo, jetcuyc ajcxy huídijaty öccixp co mibijccíxy je Huindzin Jesús.” Je Espíritu Santo ymina'ñ co jadu'n tunamb jadamb, pocxníp ajcxy nej ytungíxy, e co ajcxy yjádipy tzajpjoty, chi ajcxy nejhuíhuíp je' ajcxy tzajpjoty tzinaaybi jadu'n nej je mibijcpí ajcxy anajty oybi ti tungíxy.

*Co Jesús anajty miň tiyduň tzaachytuň jibicjäydijc*

<sup>14</sup> Chi jada' nhuin'ijxyich tüt joc janch poob. E ma je joc nücx iñäy tüt yquëxíggy nej je jääy huïdibi tzoon tzajpjoty (je Cristo). Je' ymiid anajty ma ycohuajc tüt corona ac oori, e ma yci' miidity tüt hoz janch jijpi. <sup>15</sup> E ypidzimy ma je Dios chinaydac jadüg ángel, je' tzachmiyäxy anajty janch mic je huïdibi anajty iñaayb jocnigíxy, ymina'ñ:

—Pídagy i mhoz, e yajpidig yi cosecha, com ti paady je xii je hori etz je cosecha ti chamni iiby naaxhuiñ.

**16** Huin'it je' pídac yhoz ya naaxhuiñ, je huidibi anajty iñaaayb jocniigíxy, chi ya naaxhuiñ yajpidígy je cosecha.

**17** Nañ tím jadu'n huin'it jadüg ángel ypidzímy ma je Dios chínaydac jiiby tzajpjoty. Nañ jadu'n je' anajty miidity yhoz janch jíjp. **18** Chi jadüg ángel ypidzímy ma je Dios ojadajttac huidibi anajty cötujc miid ma je jíin. Chi yaaxi janch mic je huidibi anajty je' yhoz janch jíjpí miid, chi nímay:

—Pídäg yi mhoz janch jíjpí ma yi muuxycha'm cosecha huidibi yajpatp jiiby naaxhuiñ, com tí ooy chamni.

**19** Chi je ángel yajnajxy je' yhoz naaxhuiñ, chi yajpidígy je camuuxycha'm cosecha, chi tíg'ítíy yajnígidacy ma huaad yajhuinmíicxy. Hue' je' yhuimbídzímy co je' je' je mij ayo'n je mijtzaachypí huidibi Dios yquexamyb miid jääj ajcxy ypcocy yciixpi. **20** Je camuuxycha'm hue' je' oy yajhuinmíicxy Jerusalén cajppa'. Ma anajty tí y'ocnígidacpi ypidzímy ooy ní'py janch com, ycoody mabaad je cohuay ajcxy miidity yfreno, e ymijhuin'ajtín hue' anajty miidity tugiig migo'px kilómetro.

## 15

### *Yi ángeles ajcxy miid je huixtujcnajxpi ayo'n*

**1** Huin'it nhuin'ijxyich jadüg tíy'ajt ijxpejt janch mijpi tzajpjoty, e janch oy huinmaayñi. Huixtuje ángeles anajty miidity ci'am je huixtujcpí tzaachypí ayo'n huidi cogixiiyñip, e miid jadu'n ycixa'n ytigoya'n Dios chip y'ejcín.

**2** E nhuin'ijxyich jadu'n nej tíg mejy ac vidrio, e je vidrio mi'huididií jíin. E jím anajty je jääj ajcxy huidijaty madac co ca' huindzigiy anajty je ca'oy'iuyjc etz je' y'ahuinax, je huidijaty ca' ajcxy cóbijci je ca'oy'iuyjc yxii ñinúmero. E jím anajty ajcxy ytinaaygíxy nígíxy ma je mejy ac vidrio huidibi janch adiicxp ajajp anajty, ymiid ajcxy je arpas huidibi ajcxy Dios mooyi. **3** Ooy anajty iigíxy je Moisés y'iy, je Dios ytumbi etz nañ jadu'n anajty iigíxy je Dios y'ung, je Cordero, y'iy huidibi minamb:

Mij ooy, etz janch mijhuinma'n huidibi miich tí mduñ. Huindzin, miich Dios huidibi jac mic'ajt miidip ca'ydi jac piñ. Janch tudägy miich mní'aa mdu'aa. Miich rey'ajtp huindu'myñaaxhuiñ huiniixii huinitiempo.

**4** ¿Pin miich xyca'oxtzigihuamb, Huindzin? ¿Pin miich xyca'occömayaanip mxii? Tug'óciy naaxhuiñyäj xyajmij'adipy xyhuindzigihuipy, com miich naydügpajc je huätzpi Dios, com miich nyaj'ijxp mgötujcín co ytudägity.

**5** Co jadu'n yajtí, chi n'ijxyich co y'ahuaach je Dios y'it jiiby ma Dios ytíjc huidibi yajpatp tzajpjoty, ma y'ity je tzaa ma yjaybetyity Dios ycötujcín. **6** E ma je Dios yajhuindzigiy yajpa'tjihuüy, jiiby ypidzíimy huixtuje ángeles. Ymiid anajty ajcxy ycí'am huixtuje ayo'n tzaachypí. Hue' anajty ajcxy yxoxity miid huit janch oybi janch huätzpi, e janch adiicxp ajajp anajty. Ymiid anajty ajcxy oorihuiñ mabaad ycaachyjíjp. **7** Nidüg je midaaxpi iuyjc jugy'ajtmíidpi moy je huixtujcpí y'angeles huixtuje tasi ac tím oori, janch ujtz je tasi miid je Dios chip y'ejcín. **8** E je it ma Dios yajhuindzigiy yajpa'tjihuüy yajpa'tjihuüy ujztay je' miid je jíinjoc huidibi jadu'n ñipatpy nej je Dios y'oy'ajtín etz Dios ymic'ajtín. E ni piñ anajty huaad ca' jiiby ytigiy ma je Dios ytíjc jiiby tzajpjoty, ixti cooni je' yciixtähuiipy je huixtujcpí ayo'n, je tzaachypí huidibi je huixtujcpí ángeles ajcxy ymiid.

## 16

### *Je tasi huidibi ujtz miid ayo'n tzaachypí*

**1** Chi nmidooyich tíg ayuc chooñ ma Dios ytíjc jiiby tzajpjoty, nímay anajty janch mic je Dios y'angeles nihuixtuje:

—Nícx ajcxy yajyojctuutcix jiiby naaxhuiñ yi huixtujcpí tasi huidibi ujtzity miid Dios chip y'ejcín.

<sup>2</sup> Chi ñicxy je midügpi y'ángel, chi je' ytasi yajtemduty jiiby naaxhuiñ ujtz miid may'ayo'n. E tūg'óciy je mayjäy huidibi anajty ajcxy miid ma yhuimboc je ca'oy'iyuyc ytiy'ajt, pinjaty anajty je ñigojtuutin huindzigiyp pa'tjhuiyp, chi je' ajcxy ypaati ñibidzim tūg nübüz janch jibicpi, e huidibi janch pícp.

<sup>3</sup> Je mimetzpi y'ángel yajyojctuty je' ytasi huidi anajty ujtz miid ayo'n mejyhuingíxy. Chi je mejy y'ahuimbijty ni'py, jadu'n nej jihuÿ öcpí ñi'py. E huidijaty iyuyc jiiby tzinaayb mejyjoty, cijx je' y'öctäy.

<sup>4</sup> Je midugiipi y'ángel yajyojctuty je' ytasi huidi anajty ujtz miid may'ayo'n maajaty je mijni, etz maajaty ni ymuixy, nañ jadu'n ac ñi'py je' y'ahuimbijttay. <sup>5</sup> Chi nmidooyich co je ángel ymina'ñ huidibi ane'mb je ni:

—Huindzin Dios, tudagy mduñ co ti mdiyduñ je naaxhuiñjäy ajcxy miid ypocy ycixpi, e jadu'n ti mguexy mij ayo'n ya naaxhuiñ, Huindzin Dios, janchypi huätzpi miich, huidibi ijtnaayb etz ti m'ijtnäy. <sup>6</sup> Com je naaxhuiñjäy ajcxy tundigooy co ajcxy teemi yojci je mibijcpidijc ñi'py, je huidibi mhuin'ijx, je huidibi ajcxy miich m'ayuc najtzcapxiyb anajty. Paady ycixp miich je ni huidibi yi naaxhuiñjäy y'uuccixyp, ti myaj'ahuimbity ni'py, com jadu'n ajcxy mihuaadity je tzaachhypi miid ajcxy ypocy ycixpi.

<sup>7</sup> Nmidooyich co pinjaty ma je it ma yahuindzigiñ Dios, ymina'ñ:

—Janch jadu'n, Huindzin Dios, huidibi tūg'óciy mic'ajt miid, miid mdiy'ajt etz miid mdudagy'ajtin, ti mdiyduñ je naaxhuiñjäy ajcxy miid ypocy ycixpi.

<sup>8</sup> Je mimadaaxpi Dios y'ángel yajyojctuty ma je xi je' ytasi huidi anajty ujtz miid Dios chip y'ejcín. Chi je xi yajmoy ymic'ajt co jääy nögiib miid je' yjiin. <sup>9</sup> E tūg'óciy jääy ajcxy yxiidzaydaayi janch mic. E ni ca' ajcxy yhuinma'ñ yajtigajch, ni ca'ojadajtcixy ni ca' cömaygixy Dios. Nigi ajcxy ooy jibic Dios nigapxy ni'oiji, je Dios huidibi ane'mdaayb tūg'óciy ayo'n miid ymic'ajt.

<sup>10</sup> Je mimigooxpi y'ángel yajtemduty je ytasi, huidi anajty ujtz miid Dios chip y'ejcín, ma je ca'oy'iyuyc y'anem'oy etz ma tūg'óciy it lugar ma je ca'oy'iyuyc y'anem'in, e huin'it oy ycoodziygidactäy. Yi jääy ajcxy ooy ytoodz oc'adzützmúccixni miid je ayo'n tiibí anajty ytuñii yjadyii. <sup>11</sup> Per ni jadu'n ajcxy ca'ixmajch je jibicpi huidibi anajty ajcxy ytumyb. Nigi ajcxy ooy oyñinej ycapxcixy etz ni'oijiygixy Dios tzajpjotypi miid je jübi pa'mi etz je nübüz ycixpi.

<sup>12</sup> Je midudujcipi y'ángel yajtemduty je ytasi huidi anajty ujtz miid Dios chip y'ejcín ma je Eufrates mijni. Chi je mijni ytiich jigix jëbi ajcxy je reydijc ñaxy huidibi ajcxy tzoomb xiibidzimy'amy.

<sup>13</sup> Chi nhuin'ijxyich co ypidzimy ma je ama'y tza'ñ y'ahuac, etz ma je ca'oy'iyuyc y'ahuac, etz ma je profeta falso y'ahuac ypidzimy tugiig ca'oybi. E je tugiigpi ca'oybi jadu'n anajty yquëxig nej tugiig tuc. <sup>14</sup> E je tugiigpi tuc hue' ajcxy ca'oybi ymic'ajt. E oy ajcxy huoomucy huidijaty anajty rey'ajtp huindu'my naaxhuiñ, jigix je' ajcxy chiptungixyp miid je mijpi Dios huidibi tūg'óciy mic'ajt miid, co anajty je xi je tiempo yhuaad'ajtni huidibi Dios ti yajnigödugii.

<sup>15</sup> Jadu'n Dios ymina'ñ:

—Cuenditungix iich n'ayuc. Ameech nhuimbida'ñich naaxhuiñ jadu'n nej meetzpi ameech nicxy meech tijaty. Paady ycixp jocuyc pinjaty ni'ixi xy'ahuijxpich, je huidibi ypocy ti ymecxyii, e tudagy'ajtin ti paady ma iich jigix ca' jadu'n paadip nej tūg jääy huidibi yhuit ti meechyii, e jadu'n je' yhui'my nihuädz, e tzo'ydu'n jihuÿ co jääy yhuindicxyii.

<sup>16</sup> Chi je tugiigpi ca'oybi huoomujctay ajcxy je reydijc ma tūg it huidibi yxi Hebrewo'amy Armeagedón.

<sup>17</sup> Je mihuixtujcipi angel yajyojctuty je' ytasi jím pojjoty, e ma je it ma ajcxy huindzigiñ Dios etz ma je' y'anem'dac tzajpjoty, jiiby tūg ayuc chooñ janch micpi ymina'ñ anajty:

—Ti ytuñii yjadyii.

**18** Huin'it ooy yajt̄i huīdzuc, ne'min micpi etz jidijtin, ooy naax yücx̄y miid tūg ujx janch micpi, niminaabi jadu'n ycajadyii maabi jāy chinay'ítigixy naaxhuiñ. **19** Chi je mij ciudad, je Jerusalén, oy yhuäcxy tugiig picy, nañ jadu'n je may ciudad huīdib̄i huindu'myñaaxhuiñ, cijx ymijähuiydäy. Chi Dios jāymejtzoty je Babilonia cajp nej je jāy ajcxy jim ytundigooygixy, e chi quejxy may ayo'n jim miid chip y'ejc̄in ycixpi. **20** Tūg'óciy je naax mey'agujcp̄i ytigoyday. Etz tūg'óciy tungop naaxhuiñygixy cijx je' ytigoyday. **21** Nañ jadu'n ooy ycäy chooñ tzajpjoty eneediitz mijjatypi majaty jāy ajcxy, janch jempxy anajty je eneediitz, tūgjatypi huixchiguipxy kilo. Chi jāy ajcxy ooy oyñinej nigapxy ni'ojuñ je Dios miid je eneediitz ycixpi, com ooy je' mij chachjajti je ayo'n je castigi.

## 17

### *Je töxyjäy jibictzinaybi chaachyp̄i ycastigi*

**1** Nidüg je huixtujcp̄i ángeles huīdib̄i anajty ajcxy miid je huixtujcp̄i ytasí ymiiñ. Chi ajcxy ymiydacy miid iich, xyñimaaygixich:

—Min Yam, miiñ nyajni'ixiñ je tzaachhyp̄i huīdib̄i ypadamyb je töxyjäy pocytumbi, huīdib̄i iñaaayb mejyhuingixy. **2** Je reydiyc ya naaxhuiñ ti ooy ytundigooygixy miid jada töxyjäy, e je naaxhuiñjäy ajcxy ti ooy huinma'ñydigoooygixy miid jada töxyjäy pocytunii huinma'ñ, jadu'n nej jihuñ ajcxy ooy ti ymúucigixy.

**3** E Dios yjihuñ ymic'ajt xyajcumäyich e cumäyjoty xyajnicxyich je ángel mijtigiduum. E jim n'ijxyich tūg töxyjäy yaj'iñäy tūg ca'oy'iyuyc huīdib̄i ycolor tzaptz, e janch niñucy miid pinjaty yxiñ cojaayip huīdib̄i yajjotma'tp Dios, e ymiid anajty huixtujc ycohuajc etz majc ymu'n. **4** Je töxyjäy hue' anajty yxojax miid huit janch oyjatypi, ycolor ucy etz tzaptz, ooy anajty yaj'oyguëxig ymiid oori, miid pi'ctzaa janch oybi etz perla. Ymiid anajty ma yci' tūg tasi ac tim oori janch ujtz je' anajty miid jibic-huinma'ñ huīdib̄i ca' y'oyjäygidaacnity, huīdib̄i pocytunii huinma'ñ miid. **5** E ymiid anajty cojaay tūg xiñ ma yhuimboc huīdib̄i ca' pin huinjihuñ. Je letra jadu'n ymina'ñ: "Je mijpi Babilonia, huīdib̄i nigop'ajtip pocytunii huinma'ñ etz tūg'óciy tijaty ca' y'oyjäygidaacnity ya naaxhuiñ." **6** Mic'amay iich oy nhuinma'ñ nyajmiñ nyajmech co je töxyjäy hue' je' anajty ti yaj'o'ccixy je huīdib̄i ajcxy mibijcp Dios etz huīdib̄i ajcxy Jesús yjäy'ajtip, e jadu'n nipaady nej jihuñ je töxyjäy ti ooy ymügyii miid je mibijcpidijc ñi'py. Co jadu'n nhuin'ijxyich, chi ooy ngijxy ngüejtyich njihuiy nhuinmaayich. **7** Chi je ángel xyñimaayich:

—¿Nej co mgixy mgüety? Iich miich nyajnimähuiy nej yhuimbidzimy huīdib̄i ca' pin huinjihuñ ma yi töxyjäy etz ma yi ca'oy'iyuyc huīdib̄i yaj'iñaaayb, huīdib̄i ycohuajc huixtujc miid etz majc ymu'n. **8** Yi ca'oy'iyuyc huīdib̄i ti m'ixy, je' yi' tiib̄i chinay e cham ca'p je' ma. Chi ypidzimipy ayoodactuuyb, jayiip ma anajty ca'ní nicxy y'ayoy ytigoy tücci'yi. E je jääy ajcxy huīdijaty tzinaayb naaxhuiñ, e ca'p yxiñ y'ity cojaay ma je jugy'ajt libro huīdib̄i oyhiy ca'ní anajty naaxhuiñybi chondägy. Ooy je' ajcxy huinmáaygixipy jihuñygixipy co ijxcixipy je ca'oy'iyuyc huīdib̄i jecyip ti y'octzinaaybi, e cham ca'je' ma, e chi jada'jadüg'oc yhuimbida'ñ.

**9** Ya ii tigati pin jēbi huinjihuñ je huixtujcp̄i cohuajc, je' je' je huixtujcp̄i copjot ma je cajp y'ity. E je cajp jadu'n je' nipaady nej jada töxyjäy pocytumbi. **10** Je huixtujcp̄i cop jadu'n ajcxy nej huixtujcp̄i rey. Ma je huixtujcp̄i rey migooox je' ajcxy tiib̄i ymic'ajt ytigoooygixy. Nidüg je' cham y'ane'my. Je jadügpi ca'ní je' ymiiñ. E co je' ymiinipy je huīdib̄i cogixiib̄y, ca'p je' mijcajee yhuäcxib̄ipy. **11** Je ca'oy'iyuyc huīdib̄i jecyip tzinay, e cham ca' ma, je' je' je miductujcp̄i rey, oy je' yjajëjity nidüg ma je nihuixtujcp̄i rey. Huin'it je' ñicxnipy ayoobi jottigoooybi tücci'yi ayoodactuuby.

**12** Je majcp̄i mu'n tiib̄i m'ixy, je' je' je majcp̄i rey huīdib̄i ca'ní ajcxy ytigiygixy ane'mbi. E c̄idigihuiib ajcxy ycötujc̄in co yrey'ajtcixipy tūg hora quipxyi miid je ca'oy'iyuyc. **13** Jada majcp̄i rey ajcxy tú'ciy ajcxy y'ijtcixy, tú'ciy ajcxy yhuinma'ñ, e yegipy ajcxy y'ane'min

ycötujcin ma je ca'oy'iyuyc. <sup>14</sup>Tziptuuniip ajcxy miid je Dios y'ung, je Cordero. Eje Cordero ymimadactähuiipy je'je majcpí rey ajcxy. Com je'je' tügpajc Huindzinip ma piñ janaydijip huindzin. Je'je' tügpajc reyip jac mic'ajt miidpi ma je reydijc ajcxy. E piñjaty Cristo miid y'ity, Dios je' ti huin'ixy, e tudägy je' panicxy Dios y'ung.

<sup>15</sup>Nañ jadu'n je ángel xyñimaayich:

—Yí mejy tiibí m'ixy ma je töxyjäy pocytumbi iñäy, hue' je' jadu'n nipaady nej maygajp, nej mayñación ma mayjäy chinaygixy huidibi capxcixp canaagnax ayuc. <sup>16</sup>Je majcpí mu'n tiibí m'ixy ma je ca'oy'iyuyc, je' ajcxy ca'ixa'niip catzoga'niip je töxyjäy pocytumbi. Chi ajcxy ix'ijxnip je töxyjäy pocytumbi, yajhui'mipy ajcxy nihuädz. Chi ajcxy je töxyjäy pocytumbi ñiniçx tzu'tzipy, e nöccixipy miid jiin. <sup>17</sup>Dios ti pidägy ma ajcxy y'aa yjot huen tungixy nej Dios tzocy, miid co anajty ti pidaaccixy tú'ciy yhuinma'ñ. E cötujc möhuaangixy ane'min möhuaangixy co yrey'adipy je ca'oy'iyuyc, ixti cooni yajcuydundähuiipy je ayuc huidibi Dios anajty ti capxy. <sup>18</sup>Je töxyjäy tiibí mhuin'ixy, je'je' mij cajp huidibi ane'mdaayb je reydijc ajcxy huindu'myñaaxhuiñ.

## 18

### Babilonia cajp oy yhuindigooy

<sup>1</sup>Co jada jadu'n yajti, chi nhuin'ijxyich jadüg ángel ycädägy naaxhuiñgixy, chooñ tzajpjoty miid ymij'ane'min ymijcötujcin, e ooy je naax yaj'aniiy miid je ytihcxin yjajin.

<sup>2</sup>Chi je ángel ooy mic yaaxqueecy ymina'ñ anajty:

—Ti ymic'ajt ytigooy, ti ymic'ajt ytigooy je mijpi Babilonia cajp, e hue' ti y'ahuimbity mujcu'chinaydac, etz canaagnaxpi ca'oybi ymaadac chinaydac, etz ti y'ahuimbity joonmaadac joondzinaaydac, je joon ajcxy huidibi ca' yhuädzity, huidibi ca' y'oyjäygidaacnity. <sup>3</sup>Com ti je mayjäy huidibi tzinaayb ma tüg'óciy nación yhuinma'ñydigooygixy miid je Babilonia yjibic-huinma'ñ pocytunii huinma'ñ. Ti je reydijc huidibi ane'mb ya naaxhuiñ miid ytundigooygixy je Babilonia. Nañ jadu'n je ajuybi adoocpi ajcxy, huidibi ya naaxhuiñ yajpatcixy, ti oy ymeeñybatcixy miid je Babilonia pocytunii ñegocio. Je Babilonia jadu'n yi' nej tüg töxyjäy jibic-huinma'ñ miidpi.

<sup>4</sup>Chi nmidooyich jadüg ayuc chooñ tzajpjoty, e ymina'ñ anajty:

—Pidzimgix ma yijiibí cajp com iich miich ajcxy njé'ajtpy, jigix miich ajcxy ca'maminmugipy ma yi' ajcxy ypocy, e ni xycapaadip miich ajcxy je ayo'n tzaachhypi huidibi Dios yquexamyb ma je Babilonia cajpjäy. <sup>5</sup>Yí jadu'mbi cajpjäy ypocy ti oy mayiiyñi e Dios yi' ajcxy tzachytunii miid ajcxy ypocy ycixpi. Dios yjäymejchp yi' yjibic-huinma'ñ ajcxy huidibi ti tungixy. <sup>6</sup>Dios ymoyhuimbidipy je tzaachhypi yi' Babilonia cajpjäy, jadu'n nej ajcxy yi' je' tzaachytuñ Dios yjäy ajcxy, Dios ymoyhuimbidip je Babilonia cajp tzaachhypi mejtz jadu'ñi ca'ydi jadu'n nej yi' ti yecy. <sup>7</sup>Mo' yi Babilonia cajp yi tzaachhypi ayo'n, tim jadu'n nej yi' ti ñaymöyi ma yi chınaayin etz ñayjihuiyi amij agix. Yi' ymina'ñ jotjoty huinma'ñyjoty: "Iich mij'ane'mbi iich. Ca' nyajpaadyich nej tüg co'ögötöxyjäy miidity tajin mayin. Ni nga'ixipyich jiyyin yaaxin." <sup>8</sup>Miid je' ycixpi tügxiiyi ymiinipy je mij'ayo'n o'cin, tajin mayin, jiyyin yaaxin etz yuuba'm ma je Babilonia cajp. Chi ninögihuipy je Babilonia cajp miid jiin. Com yi Huindzin Dios ooy yi' ymijity, e yi' ti yajpocycäy yi Babilonia cajp, huidibi nipatp nej tüg töxyjäy pocytumbi.

<sup>9</sup>Je reydijc ya naaxhuiñ huidibi jibic-huinma'ñ pocytunii huinma'ñ tungixp quipxyi miid je Babilonia jää, chi ajcxy ytájcixipy ymáygixipy yjíiygixipy yáaxcixipy co anajty ijxcixyp je Babilonia cajp jiñjoty co anajty ytooybicy. <sup>10</sup>Jiguem ajcxy yjacmij'íjxcixipy miid co anajty chigiygixy co páatcixipy ayo'n quipxy miid Babilonia, e ymináangixipy:

—Ay, miich Babilonia mij cajp, huidibi ooy mgapxpaadyity, ooy mmijity, ooy mmic'ajt miidity! Per janch tim tüg jaxig yxiñimiñ je' ayo'n huidibi Dios ti quexy miid mbocy ycixpi.

<sup>11</sup> Je ajuybidičc adoocpidičc huídibi ajcxy naaxhuiñ jíyigixipy yáaxcixipy ajcxy miid je Babilonia cajp ycixpi, com ca'p anajty pín juuyip ajcxy yjuy ytoocy. <sup>12-13</sup> Je ajuybidičc adoocpidičc ajcxy ymiid oori, plata, tzaa oyjatypi, perla oyjatypi, lino huit oyjatypi, sedi huit oyjatypi, rey yhuit, huit color tzaptzpi, nañ jadu'n ymiid ajcxy canaagnaxpi quipy huídibi oyjaty xuucp, pajc vaso, quipy vaso oyjatypi, cobre vaso, pujx vaso, marmol vaso. Ymiid ajcxy canela, etz tijaty ooy oy xuucin miidity, poom, mirra, perfume, vino aceite, trigo tiim, iyujc animal huídibi tzimy yajyöb, cöbixy, cohuay, carreti, tumbi huídibi codoogiyip, etz jacjadyii jäy juugypi. <sup>14</sup> Je ajuybidičc adoocpidičc ajcxy ñimähuipy je Babilonia jäy ajcxy:

—¡Ca' ajcxy m'ocmiiidiñ je tiim tza'm huídibi ajcxy mjot yjatzojcpy, ca' ma anajty y'ocajpatni. Ti tigoydäy miich ajcxy mjugy'ajt, je mgomeen'ajt, etz m'ijxin huídibi anajty miich ajcxy mmiid, ca' ma ocyajpatnip jadüg'oc!

<sup>15</sup> Je huidijaty anajty huit ixtaayb meeñ ixtaayb, e ti ycomeeñygojcixy ma yiimbí cajpin, jiguem ajcxy yhui'mdähuipy miid tzigi'ñ jihui'ñ, co nañ jadu'n je tzaachhypi castigi padaangixy. Yäxiip ajcxy etz nidájcixipy nimáaygixipy je Babilonia cajp. <sup>16</sup> Chi ajcxy yminaaniipy:

—¡Ay! ¡Miich mij cajp huidibi ayo'n patp! Jadu'n miich anajty nej tüt töxyjäy huídibi xoxyip miid huit oyjatypi, huidi ycolor ucy etz tzaptz, yaj'oyguëxipy miid oori, miid pi'ctzaa oyjatypi, miid perla. <sup>17</sup> ¡Janch tim tüt jaxixy, janch tim tüt hori, ti ycixy miich mmijugy'ajtin mmijcomeen'ajtin!

Tüt'óciy pínjaty nihuindzin'ajtp barco etz pínjaty barcojoty viajetumb, marinerotijc ajcxy etz huidibi ajcxy tumb ma je mey, ti je' ajcxy yhui'mdaaygixy jiguëgy. <sup>18</sup> Co ajcxy ijxy nej anajty ytoy yjocy je mij ciudad, chi ajcxy yminañ:

—¿Huidibi cajp jada' ji jadu'nip nej jada anajty jadayaabi mij cajp?

<sup>19</sup> Chi ajcxy ooy naax ñayyajcöhooogiiyi miid jotmay, cham ooy yaaxcixy, ytajcixy ymaygixy, e mic chachminaangixy:

—¡Ay! ¡Je mijpi oybi cajp huidibi ayo'n patp, ma je tüt'óciy pínjaty anajty ymiid barco ma mey, ti ycomeeñygojcixy anajty miid je'! ¡Janch tim tüt mij jaxixy, tim tüt hori, ti yhuindigoydäy miich mmijugy'ajtin mgomeen'ajtin!

<sup>20</sup> Jotcugiixy miid je Babilonia cajp ycixpi, miich tzajpjoty tzinaayb ajcxy, etz miich ajcxy huidibi Dios xyhuin'ijx co jébi m'apóstol'ajtcixy, etz nañ jadu'n miich ajcxy huidibi najtzcapxiyy Dios y'ayuc ytiy'ajt, etz nañ jadu'n pínjaty ijtp ma Dios. Com co Dios ti yajpocycäy Babilonia cajp, je' yi' ti yaj'adigach jadu'n nej ajcxy xymiiddundigoy.

<sup>21</sup> Huin'it tüt ángel janch mic'ajtmiiđpi conixy tüt tzaa, jadu'n nej tüt molino paandzaa mijpi, chi je' cogädziyy meyjoty, e yminañ:

—Nej jada tzaa ti ytigooyin, nañ tim jadu'n je mijpi oybi Babilonia cajp ytigoydähuiipy. E janch ni mina pín cajac'ixipy. <sup>22</sup> E ni camina ajcxy mgajac'midoohuipy jim Babilonia co pín arpi coob etz flauta yajxuuxp trompeti yajxuuxp mijniij mijtu'. E ca' jacyajpaadip pínjaty ti dung ii jajtp, ti oficio jajtp, ni mgamidoohuipy je molino paandzaa ñe'min. <sup>23</sup> Ni mina ti ycatiicxiy jadüg'oc ma je Babilonia cajp. Ni mina ycayajmidohuipy jadüg'oc je xii je xondaacin huidibi jajtip co jäy ypic. Oy je Babilonia ajuubyi y'adoocpi ajcxy anajty ooy yjamicjäity ya naaxhuiñ, e ti ajcxy huin'iiñ mayñaaxhuiñjäy miid ajcxy brujerías.

<sup>24</sup> Jim ma je Babilonia cajp jim yajpaady je' ajcxy ñi'py je tiibí ajcxy Dios y'ayuc najtzcapxiyyi, je huídibi ajcxy huin'ixyip ma Dios etz tüt'óciy mibijcpidičc tiibí yaj'ögypaatcixy naaxhuiñyixy.

## 19

<sup>1</sup> Co jadu'n yajti, chi nmidooyich may'ayuc micpi co mayjäy ajcxy ooy ycapxcixy ymidaaccixy tzajpjoty, ymina'ñ ajcxy:

¡Aleluya! Iich ajt nDios yi' tügpajc ti xyajnïdzooocim ajt n'alma. Yi' je' tügpajc mij'oy'ajt miid.

**2** Com janch etz tudägy Dios y'ane'min ycötujcin. Ti je' möy ycastigo je Babilonia cajp huidibi ti yajhuinma'ñydigoy je naaxhuiñyjäy miid je ycatudägy'ajtin ycixpi. Yi' je' ti yaj'adigach ma je Babilonia cajp je Dios ytumbi, huidibi yaj'ögy ajcxy, pat jim.

**3** Chi ajcxy jadüg'oc yminaanip:

—¡Aleluya! Je jiinjoc huidibi jim Babilonia co ytoy je cajp, pa'ttig'huip tzajpcíxy huinixii huinitiempo, ca' yjiin ypidzip ni mina.

**4** E je iipx madaaxpi mijjäy etz je madaaxpi iyujc, huidibi jugy'ajt miid ñaygojxtinaygidaaci naaxcixy, chi ajcxy ooy Dios ojadajty huidibi anajty ane'mb ma je mij'ane'mdac, e yminaangixy:

—¡Jadu'n jada! ¡Aleluya!

**5** Huin'it yajmidooy jiiby ma je Dios y'iñaydac ycötujctac tüt ayuc ymina'ñ: Huindzigiyyix iibatcix capxpatcix iich ajt nDios nidüg'öciy pinjaty tumb miid yi', pinjaty yi' tzigiyb, huen mutztijcity huen ymij'anactijcity.

### *Je jotcuje'ajtin huidibi nbadaanim co anajty Cristo yjäy nimiñ*

**6** Nmidoohuich nañ jadu'n nej jihuïy ooy mayjäy ycapxy ymïydägy, nej canaag mijniñ y'a iich, nej enee micpi yjidity, yminaangixy:

¡Aleluya! Ti y'ane'mdig'yi jiby naaxhuiñ je Huindzin Dios huidibi tügpajc mijip.

**7** Agujc'ajtim jotcuje'ajtim, tzoc cömaayim Dios, tzoc mooyim mij'ajt. Com ti paady je xii je tiempo mina Dios y'ung naybadaanigixp tümugáanigixp miid yi' yjäy, tim jadu'n nej jihuïy ypiña'ñ miid yi' ajcxy. Ti Cristo yjäy ñayñi'ixiyyigixy, jaydëbi ñaybáatigixip ytügmújccixip miid yi', tim jadu'n nej tüt jay ñayxoxyii co ypiña'ñ.

**8** Dios ti a'ixiyy co Cristo yjäy ajcxy ñayxoxyib miid yhuit oyjatypi, huidibi adiicxp ajajp. Je huit xojx oyjatypi jadu'n nipaady nej je tudägy'ajtin huidibi je mibijcpidijc ti paatcixy ma Dios.

**9** Chi je ángel xyñimaayich:

—Jaay jada ayuc. “Jotcuje ajcxy pinjaty huooyip ma yajhuinxiduna'ñ Dios y'ung, je Cordero, co naydügmugáanigixy miid yi' yjäy ajcxy.”

Chi je ángel xyñimaayich:

—Jada je' Dios y'ayuc janchypi.

**10** Chi ngojxtinay'ihuiyyich ma je ángel yhuinduu co njahuindzigi'huaañich. Chi je' xyñimaayich:

—Ca' jadu'n m'idich. Dios iich xytumbi'ajtp jadu'n nej miich etz nej jacjadyii migügtijc huidibi mijpiidaaccixp ciixyjot huiniyot je ayuc tiy'ajt janchypi huidibi Jesùs ycapxhuacx. Huindzigi' Dios.

Jadayaabi ayuc tiy'ajt janchypi huidibi Jesùs ñidiy'ajt'ajt, yi' je' je Dios y'ayuc huidibi je profetas ajcxy ñajtzcapxiyy.

### *Je mij'ane'mbi huidibi poobcohuay yaj'iñaaayb*

**11** Chi nhuin'ijxyich tzajp'ahuädz, chi yquëxigy tüt poobcohuay, e je piñ anajty yaj'iñaaayb hue' anajty naydiyii je tudägypi je janchypi. Je huidibi tiydump naaxhuiñyjäy miid tudägy'ajtin etz huidibi tziptumb miid tudägy'ajtin. **12** E je' huidibi yaj'iñaaayb je poobcohuay, je' yhuiin jadu'n je' nej jiinye'n, e ymiiid anajty ma ycohuajc maycoroni huidibi nidiy'ajt'ajtp co yrey'aty ma tüt'öciy jäy. E je' ymiiid anajty tüt xii cojaay, e je' anajty naydügpajc nejhuiyyib yxiñ ca' jac piñ. **13** Hue' anajty yxoxyity miid huit y'uucyity miid ni'py, e je' yxiñ hue' anajty xii'adyii Dios y'ayuc. **14** Je ángeles ajcxy huidibi soldad'ajtp tzajpjoty ypayöyii anajty ajcxy ac poobcohuaygixpi, yxoxyity ajcxy miid sedi huit janch oybi, poobi etz huätzpi. **15** Je huidibi yaj'iñaaayb je poobcohuay, ma yi' y'ahuac ypidzimy anajty tüt espada janch jipi, e je' miid yajtzaachihua'ñ je maynaaxhuiñyjäy. E je' ane'ma'ñ miid Dios ymic'ajt. E miid yi' y'ayuc castigi möhua'ñ je mayjäy miid ypoçy ycixpi

huidibi tzinaayb ma je may it lugar ya naaxhuiñ. Yí' y'ayuc jadu'n yi' nej tūg espada janch jiipi. E yi' miid'adaanip je mijpi Dios chip y'ejcín, je Dios huidibi tūg'óciy mic'ajt miid. E mictägy tzaachhypi castigi yega'ñ ma je mayñaaxhuiñyäjäy miid yopocy yciixpi, jadu'n je maynaaxhuiñyäjäy nipaady nej jihuüy Dios y'ung tenmicx uvas miid ytecy. <sup>16</sup> E ymiid anajty cojaay ma yhuit etz ma ypu yadayaabi ayuc: "Reydijc ajcxy yrey. Huindzindijc ajcxy yHuindzin."

<sup>17</sup> Huin'it nhuin'ijxyich tūg ángel ytinäy xi'agujc, chi ooy janch mic miyaaxy tūg'óciy je joon huidijaty queec-huidijtp tzajpcujc yminañ:

—Miingix naymujctáayigix ma Dios adzuu'ibí yecy. <sup>18</sup> Miingix, jígix mdzüdzicixipy reydijc ajcxy ñiniçx, capitán ajcxy etz micjäydijc ajcxy ñiniçx, cohuay chüch etz nañ jadu'n je' ajcxy ñiniçx huidibi yaj'íñaayb. Mdzüdzip tūg'óciy jäy ñiniçx: tumbidijc midumbidijc, je huindzindijc, comeeñydiyc etz je ayoobidijc.

<sup>19</sup> Chi nhuin'ijxyich je ca'oy'iyuyc etz je rey ajcxy huidibi yajpatp ya naaxhuiñ miid tūg'óciy ypubejtpidijc ysoldadotijc ajcxy. Nhuin'ijxyich co ti ñayyöymújicigixy co chiptunaangixy midziptzonaangixy je huidibi poobcohuay yaj'íñaayb quipxyi miid je' ypubejtpidijc ysoldadotijc ajcxy. <sup>20</sup> Chi je ca'oy'iyuyc ymachcäy quipxyi miid je profeta ca'pi yjanchity, je tiibi anajty tuñ mijhuinma'ñ ma je ca'oy'iyuyc yhuinduu. Miid je mijhuinma'ñ yciixpi je profeta, ca'piy yjanchity, ti anajty ooy huin'íñ tūg'óciy je huidijaty ajcxy nayyejci co je ca'oy'iyuyc ytiy'ajt ijkpejt cobiçci ma yhuimboc etz co huindzigiñi je ñidzejztuutin. Jadu'n je ca'oy'iyuyc etz je profeta, ca'piy yjanchity, yajcötijnajxy ajcxy ma jiiñ ytoy miid azufre, jadu'n je jiiñ nej tūg mey huädz jiiñ. <sup>21</sup> Jacjadyii jäy hue' ajcxy o'cin patcixy miid espada huidibi anajty pidzimb ma je' y'ahuac je huidibi anajty poobcohuay yaj'íñaayb. E tūg'óciy je joon etz luud huidibi ajcxy queec-huidijtp cijx je' ajcxy ytimycuuxtáayigixy ytimypejttáayigixy miid may öcpí chüch.

## 20

### *Je mil jimitpi*

<sup>1</sup> Huin'it nhuin'ijxyich tūg ángel ycidägy chooñ tzajpjoty miidity je ahuasti huidibi miid yaj'ahuäch je mij jut huidibi oy yciicyity, ymiid anajty nañ jadu'n tūg mijcadena ma yci'. <sup>2</sup> Jadayaabi ángel majch je ama'y tza'ñ huidibi yajtijp mujcu' etz Satanás, chi yajcadenitigiiy, e yajhui'my mach tūg mil jimiijt. <sup>3</sup> Chi je ángel cötijnajxy je mujcu' ma je mij jut, chi cö'agiyy. Chi tūg selli pidacy ma je mij jut aguu. Pidacy je mujcu' ma je mij jut, ca'ydí jac-huin'íñ je mayñaaxhuiñyäjäy, ixti cooni tūg mil jimiijt yca'pxipy. E co jadu'n anajty mil jimiijt ti ñaxy, ooy ycopicyity co yajnajtzmadzihuiipy je mujcu' tzojccíxy.

<sup>4</sup> Chi canaag ane'mdac nhuin'ijxyich ma anajty ajcxy iñay tiibi ajcxy patcixy cötujcín co tiydungixipy naaxhuiñyäjäy. Nañ jadu'n nhuin'ijxyich ajcxy y'alma huidibi anajty ajcxy ti yajyöctzujctuutcixy miid co ajcxy capxhuäcxy je Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi Jesúñ ñidiy'ajt'ajt. Ca'p je' ajcxy anajty huindzigiñyigixy je ca'oy'iyuyc, ni je' ñidzejztuutin. E nañ jadu'n ni ca' ajcxy cobiçci je ca'oy'iyuyc ytiy'ajt ma yhuimboc ni ma yci'. Co ajcxy y'o'cy, chi yjugypigipy ajcxy jadüg'oc etz ane'mip ajcxy quipxyi miid Cristo tūg mil jimiijt. <sup>5</sup> Je jacjadyii je öcpí, huidibi ca'p mijpidacy Cristo, ca' je' ajcxy yjugypigipy, ixti cooni anajty ti ñaxy tūg mil jimiijt huin'ítni. Co tūg'óciy je mibijcpidijc yjugypigipy jadüg'oc, jada je' je ogá'nibi tiempo mina öcpí ajcxy yjugypijccixy, e ca' y'oc'ó'ccixnip jadügtacy. <sup>6</sup> Jotcuyc etz huädz, ca' tibocy miidity, je' ajcxy öcpidijc huidibi jugypigipy co Jesúñ yajjugypigipy yi tügpicy öcpí huidibi jayijp'adamb. Je mimetzpi o'cin ca' ni ti mic'ajt miidity ma je' ajcxy. Hue' janch ajcxy ytung'adiiyb huingapxiñ ma Dios etz Cristo. E je' ajcxy Cristo quipxy miid y'ane'mip tūg mil jimiijt.

<sup>7</sup> Co anajty ti ñaxy je mil jimiijt, huin'it je Satanás yajcoguejttüdipy ma ymach'ity.

<sup>8</sup> Chi Satanás nícxpy huin'íñ je mayñaaxhuiñyäjäy huindu'mybí ñaaxhuiñ. Je' nícxpy huin'íñ Gog jäy etz Magog jäy. E yi' ajcxy y'ane'mbiidijc yajmujctähua'ñ soldado ajcxy, jígix

chiptúngixipy miid je Dios y'ung. Jadu'n je' ajcxy soldados ymayity jadu'n nej pu' ymayity huidibi mejypá'am. <sup>9</sup> E jadu'n ajcxy ypediyy ma ymihuiinity naax, chi ajcxy yajnaadujcy je it ma chınaaygixy huidibi Dios ti huin'ixigixy etz yajnaadujccixy je ciudad huidibi Dios chojcpy. Chi Dios quejxy jiin huidibi tzoomb tzajpjoty, huidibi oy ñocigixy huädz huädz je may soldados ajcxy. <sup>10</sup> Je mujcu', huidibi anajty ti huin'iiñ je mayjäy, oy yajcötijnaxy ma je mij jiin ytoy miid azufre. Ma anajty ti yajcötijnaxy je ca'oy'iyuyc etz je profeta, ca'piy yjanchity. Jiiby je' ajcxy ayo'n tzaachypy paadipy xiim tzuum huinixii huinitiempo.

### *Je tiyduunin ma je mij'ane'mbi yhuinduu*

<sup>11</sup> Nhuin'ijxyich tüg mij'ane'mdac janch poob, miid je huidibi anajty iñaayb ma je'. Ma je' yhuinduu naax etz tzajp queectigoyday yajxon, ni ca' y'ocyajpatni it lugar ma je naax etz tzajp y'ijtcixipy. <sup>12</sup> Chi nhuin'ijxyich je öcpı ajcxy, mij'anäcpı mutz'anäcpı, ytinaaygixy ma Dios yhuinduu. Chi yajciyhuäctay maylibro. E nañ jadu'n yajciyhuäctay jadüg libro huidibi miid je jäy yxii cojay huidijaty ajcxy jugy'ajtin huinixii miid. Chi je' ajcxy yajtiyduñ je öcpı ajcxy nej anajty ajcxy ti chınaaygixy ya naaxhuiñ, jadu'n nej yjaybetyity ma je maylibro. <sup>13</sup> Je mey yciyejctay je' je öcpı ajcxy huidibi anajty jiiby yajpatp. E je o'cin etz je öcpıjut yciyejctay je' je öcpı huidibi jiiby yajpatp, e tüg'ociy je' yajtiyunday nidüg nidüg nej anajty ti chınaaygixy. <sup>14</sup> Je o'cin etz je it ma je öcpı y'ity yajnajtztijiyday jiinjoty ma je mijjiin ytoy. Je' je' je m̄imetzpi o'cin ma je mijjiin ytoy. <sup>15</sup> E huidijaty anajty ajcxy ca' yxii ymiiñ ma je libro huidibi jugy'ajtin huinixii miid, hue' je' ajcxy yajnajtztijiy jiinjoty ma je mijjiin ytoy.

## 21

<sup>1</sup> Huin'it nhuin'ijxyich tüg tzajp jemybi etz tüg naax jemybi, com je jayipi tzajp etz je jayipi naax ti je' anajty ytigoydäy, e ni ma anajty mey ycacädy. <sup>2</sup> Iich, Juan, nhuin'ijxyich je ciudad huätzpi jemybi, je Jerusalén, ycidägy anajty chooñ tzajpjoty ma Dios yajpaady, janch oyduñ anajty, jadu'n nej tüg töxyjäy ñay'oyduñii ñayxoxyii co ypiga'ñ miid yeydijc.

<sup>3</sup> Nmidoohuich tüg ayuc m̄icpi chooñ anajty tzajpjoty, e yminañ:

—Cuenditun iich n'ayuc. Dios tzinaydac pıgamb ma naaxhuiñjäy ajcxy. Yi' tzinähuiipy miid yi' ajcxy, e yi' ajcxy Dios yjäy'adiiyb. E Dios ci'm idaamb miid yi' ajcxy jigix yi' ajcxy Dios'adiiyb. <sup>4</sup> Dios yajquëgiib ajcxy ytajin ymayin etz yajtidiib ajcxy yhuinnii, e ca'p yjadiib o'cin ni jiyin ni yaaxin, ni jotmay, ni pin ycajihuñhuip je ju'pin je pa'min. Com je huidibi anajty ijtnaayb, ti je' ñaxy.

<sup>5</sup> Huin'it je' yminañ huidibi anajty iñaayb ma je mij'ane'mdacin:

—Cuenditungix iich n'ayuc. Huinjemy ngojtigadza'ñich tüg'ociy huidibi jii'ijtp.

Nañ jadu'n yminañ:

—Jaay jada ayuc. Com jadayaabi ayuc ooy jada yjanchity, e ooy yi' jot'amij'ajt miidity.

<sup>6</sup> Huin'it je mij'ane'mbi xyñimaayich:

—Ti tüg'ociy ytunyii yjadyii. Iich je' nyajtzondacp tüg'ociy tijaty, etz iich nyajcogixiib tüg'ociy tijaty, tim jadu'n nej je letra A huidibi yajtzondacp je alfabeto etz je letra Z huidibi yajcogixiib je alfabeto. Pinjaty tzojcp jemybi jugy'ajtin iich yi' nmöhuip. Jadu'n nipaady nej jihuñy ajcxy ytidziyyigixy, e nyaj'ügich ma ymuixy je nii huidibi yejcp jugy'ajtin, ni ca' ajcxy m̄imeenýduunip ni jadu'ñi. <sup>7</sup> Pinjaty mimadactaayb jibich-huinma'ñ etz pocytunii, yi' je' c̄idigihuñib huidibi njé'ajtpy, e iich yi' xyDios'adiib, e yi' iich n'ung'adiiyb. <sup>8</sup> Je huindziccytjc ajcxy, pinjaty ca' ymibicy iich ndiy'ajt, pinjaty tum huidibi ca' y'oyjäygidaacnity, pinjaty jäy yaj'öcp, pinjaty migapxtigooyb töxyjäydijc, pinjaty tum capxpogii, pinjaty mijpidacp huijyjäy yhuinma'ñ, pinjaty huindziccyb quipychech tzaadzech, etz pinjaty aniidacp, je' ajcxy nidüg'ociy nibidzimiib ñicxiipy ma mijjiin ytoy miid azufre, huidibi quëxiçp nej jiinmejy. Je' je' je m̄imetzpi o'cin.

*Yi jemybi Jerusalén*

**9** Huin'it nidüg ángel je nihuixtujcpi huidibi anajty miid huixtujc tasi ujtzjatypi miid je huixtujcpi ayo'n tzaachypi huidibi jac'axam tunaanip jadaanip, je' xyñimaayich:

—Min, e cham nyajni'ixhua'ñ je mibijcpidijc huidibi tügmugamb miid Dios y'ung, je Cordero, jadu'n nej tüt yeydijc ytügmucy miid ytoxyijc co ajcxy ypciy.

**10** Je huidibi Dios yjhui'ñ ymic'ajt xyaj'ijxich cumäyjoty, chi je ángel cümayjoty xyajnicxyich ma tüt cop mijpi etz cixpi, chi xyaj'ijxyich je mijpi ciudad santa. Je ciudad santa hue' je' yxi Jerusalén, e ycidägy anajty choon tzajpjoty jiiby ma Dios yajpaady. **11** Je mij ciudad santa janch adiicxp je' anajty miid Dios y'oy'ajtin. Jim jadu'n anajty y'adiicxy nej tüt tzaa janch oybi nej mármol, janch yaj'ijxnajxp nej ixit. **12** Jühuidity anajty miidity je ciudad santo ac poch janch mij etz cixy. Je poch ymiid anajty majmetz y'aguu. E ma je majmetzpi y'aguu majmetz ángel ajcxy y'ijtcixy, tügpi ángel ma tütgaty ciudad aguu. Etz yjaybetyity je' ajcxy yxi je majmetzpi Israel tribu, tügpi tribu yxi yjaybetyity ma tüt tüt poch y'aguu. **13** Tugiig anajty y'aguu miidity xiibidzim'amy, tugiig y'aguu ma tichypoymiiniyy, tugiig y'aguu ma jienboymiiniyyin, etz jatugiig y'aguu ma xiigidägy'amy. **14** Je poch huidibi anajty ymiid je cajp, ymiid anajty majmetz tzaa huidibi y'ijx'ajtip, e majmetzpi tzaa ymiid anajty cojaay je nimajmetzpi apóstoles ajcxy yxi huidibi Jesú, je Cordero, yhuin'ijx, tügpi apóstol yxi ma tüt tüt tzaa.

**15** Je ángel huidibi anajty miydacp miid iich, ymiid anajty tüt quipx ac tim oori je' anajty. Je' anajty miid quipxa'ñ je cajp, je poch y'aguu, etz je poch. **16** Je cajp, je ciudad, hue' je' anajty cuadri; nej anajty yoñ'ajt, nañ jadu'n anajty y'agon'ajt, etz nañ jadu'n ycix'ajt. Chi je ángel quipxy je ciudad santa miid je' yquipx. E hue' quipxy mejtz mil Jamejtz migo'px kilómetros, y'ayoñ'ajtin ycix'ajtin etz y'agon'ajtin quipxyjaty je' anajty. **17** Huin'it je ángel quipxy je poch, hue' quipxy migo'px jahuixchiguipx midaax ciuuux, jadu'n nej naaxhuiñjäy ajcxy yciiuuux, huidi je ángel yajtumyb.

**18** Je poch hue' je' anajty ypochity miid tzaa oyjatypi, e je cajp hue' je' anajty ac tim oori, yguëxig y nej iix huätzpi. **19-20** Je tzaa huidibi je poch y'ijx'ajtip hue' je' anajty y'oyduñity huidi miid y'oyguëxig, tzaa janch oyjatypi canaagnax color. Je jayijpi poch y'ijx hue' anajty y'oyduñity miid jaspe tzaa, je mimetzpi poch y'oyduñity miid safiro tzaa, je midugiigpi poch y'oyduñity miid ágate tzaa, je mimadaaxpi y'oyduñity miid esmeralda tzaa, je mimigooxpi poch y'oyduñity miid ónica tzaa, je midudujcpi poch y'oyduñity miid coralina tzaa, je mihiuixtujcpi poch y'oyduñity miid crisólito tzaa, je mituctujcpi poch y'oyduñity miid berilo tzaa, je midaxtujcpi poch y'oyduñity miid jacinto tzaa, je mimajmetzpi poch y'oyduñity miid amatista tzaa. **21** Je majmetzpi poch'aguu hue' anajty y'oyduñity miid tügpi perla. E je mijtu' huidibi najxp cajpcuyc hue' y'oyii y miid oori huätzpi, e yquëxig y nej vidrio huätzpi yaj'ijxnajxp.

**22** Ma je Jerusalén cajp jemybi ca'p nhuin'ijxyich ni tüt templo, ni tüt tiyc ma jay ajcxy Dios ojadajtcixy. Com je Huindzin Dios, yi huidibi tügpajc mijip, etz je' y'ung, je Cordero, jadu'n yi' ajcxy nipaady nej tüt templo nej tüt it ma mayjäy ajcxy y'ojadájtigixy Dios etz je' y'ung. **23** Je jemybi Jerusalén ca'p je' anajty yajmayjaty xi po' huidibi yaj'anihuiy yajtiiçxihuiy je ciudad, com je Dios y'oy'ajtin etz je' y'ung y'oy'ajtin yi' je' ajcxy nej te tiiçxin jajin huidibi amb tiiçxp ma je Jerusalén jemybi. **24** Je mayñaaxhuiñjäy huidibi ti patcixy y'alma nüdzooçin naxipy tigihuiy ajcxy miid je jemybi Jerusalén ytiçxin yjajin huidi anajty ti ymöyii. Je ane'mbidijc ajcxy ya naaxhuiñ ymimiinipy ajcxy mij'ajt, oy'ajt, etz cömay'ajt ma je jemybi Jerusalén. **25** E je cajp aguu ni camina je' agii yca'idipy xiim, com jim ca' jim ycoodz'idipy, paady ni mina yca'agi' y'idipy. **26** Jim je naaxhuiñjäy, canaag agajp, minicxip ajcxy ymij'ajt y'oy'ajt ycoomay'ajt ma je Jerusaléngajp, je jemybi. **27** Ca'p jim ytiçihuiy ni pin huidibi ca' ypoçyñihüächñi, ni pin huidibi tumb ca'pi y'oyjäygidaacnity, etz huidijaty jay huin'imb. Jeyi jim tigihuiy pinjaty ijtp yxi cojay ma

je libro huïdibi Dios y'ung, je Cordero, ymiid, ma cojay y'ity je jay ajcxy yxii huïdibi ymiid jugy'ajtin huinixiib.

## 22

<sup>1</sup> Huin'it je ángel xyajni'ixiyich tüg mijni huätzpi, je nii huïdibi yejcp jugy'ajt huïdibi ca' ycixip ytigoyip. Janch huädz janch tiicx je' anajty je nii nej tüg ixxin. E je nii jim anajty ymuxy ma Dios etz je Cordero y'anemdac. <sup>2</sup> Jada mij nii hue' je' anajty ñaxy cuidad mijtugujc, etz ma je mejtz'adu'm'amybi mijniiba', jim anajty je quipy huïdibi jugy'ajt miid, huidibi tiim'ajt majmetz'oc tügpi jimijt, po' po' ytiim'aty, e je quipy y'aay hue' anajty ytuñ jigix huaad naaxhuiñjäy chooccixy. <sup>3</sup> Ca'p jim y'adipy ni ti ayo'n ni ti jotmay miid pocy tunii ycixpi. Je Dios etz je' y'ung je' jim y'anemdac ycötujctac yajpaadipy. E je' ytumbidijc je' ajcxy jim yajmij'adib ojadadiib. <sup>4</sup> Y'ixipi ajcxy je Dios y'ung yhuiñyijp etz yminicxip ajcxy je' yxii ycojay ma ajcxy yhuimboc. <sup>5</sup> Ca'p jim ycootzihiity. E pinjaty jim tzinaayb ca'p ajcxy yajmayjadipy lintera jiiñ, lampara jiiñ, ni xiidicxpi, com Dios iich ajt nHuindzin yi' yi' ajcxy codicxiib. Je Huindzin Dios etz je' y'ung je' ajcxy jim ane'mip huinixi huini tiempo.

### Huingooniñ yi Jesucristo ymin'aa

<sup>6</sup> Huin'it je ángel xyñimaayich:

—Jadayaabi ayuc tiy'ajt ma jada necy, ooy jada yjanchity, e jëbi miich myajmij'adipy. Je Huindzin, je Dios huidibi ayuc moy je profetas ajcxy jecy'ajty, quejxy y'ángel jigix yajni'ixihiipy je' ytumbidijc tijaty tzojc tunaanip jadaanip.

<sup>7</sup> Jesucristo jadu'n yminañ:

—¡Miimbich tzojc! Jotcuje pinjaty tumb cuendi etz cuydumb Dios y'ayuc ytiy'ajt huïdibi jaybetyip ma jada libro.

<sup>8</sup> Iich Juan, nmidoohuich etz nhuin'ixich jadayaabi huidibi jaybety ma jada necy. E co oy jadu'n nhuin'ixyich, chi nhuijoi'ihuiyich ma je ángel ytecmijc huidibi anajty yam xyajni'ixiybich. <sup>9</sup> Chi je' xyñimaayich:

—Ca' jadu'n m'idich. Iich, Dios xytumbi'ajtp jadu'n nej miich etz jacjadyii migügtijc huidibi Dios y'ayuc najtzcapxiiyip, e tüg'ociy pinjaty tumb cuendi huidibi jaybetyip ma jada necy. Huindzigi' etz ojadt Dios.

<sup>10</sup> Chi je' xyñimaayich:

—Capxhuäcxí je Dios y'ayuc huidibi ti mjay ma jada necy, ca' myüdzip. Com ti yhuingoñ je tiempo mina Dios cuyduna'ñ yi y'ayuc huidibi yjayhui'm ma jada necy.

<sup>11</sup> Pinjaty ca' ytudägyity, huen jadu'n jacyajpaady miid ycatudägy'ajt. Pinjaty jibicjot jibic-huinma'ñ tumb, huen nigi jibicjot jibic-huinma'ñ tuñ. E pinjaty tudägyi tumb, huen jactuñ tudägy'ajtin. Pinjaty huädz yjot huädz yhuinma'ñ miid, huen huädz yjot huädz yhuinma'ñ jacmi'ity ma Dios.

<sup>12</sup> Chi je Cristo yminañ:

—Timetiiniñ nhuimbidipyich jadüg'oc naaxhuiñ. Co anajty ti nmiiñich, huin'it nya-jjotcugihuibich pinjaty oybi ti tuñ, e ndzaachytunipyich pinjaty jibicpi ti tuñ. <sup>13</sup> Iich je' ti njayijp'atyich ya naaxhuiñ, etz iich je' cogixihuamb, tim jadu'n nej je letra A chondägy ma je alfabeto etz je letra Z ycogixiy ma je alfabeto. Iich ti nyajtzondacyich je naaxhuiñ etz nyajcixipyich.

<sup>14</sup> Jotcuje ajcxy pinjaty ti ypcyñihuäch, jadu'n nipaady nej ajcxy yhuit ti pujcixy e miid ajcxy yhuit huätzpi. Com ti ajcxy ypcyñihuatzcixy, paady jëbi jiiçcixip je ujtz tza'm huidibi jugy'ajt yejcp yhuidibi ca' ycixip ytigoyipy ni mina, e jadu'n jëbi ytigiy ma je jemybi Jerusaléngajp. <sup>15</sup> Dios ca' yi' ajcxy cöbiga'ñ ma je jemybi Jerusalén etz hui'mip ajcxy cajppa' tüg'ociy pinjaty huidibi jibic-huinma'ñ miid, pinjaty ca' mibicy Dios, pinjaty mijpidacp huijyäy yhuinma'ñ brujo yhuinma'ñ, pinjaty ajcxy migapxtigooyb

m̄idundigooyb töxyjäydijc, p̄injaty ajcxy jää yaj'öcp, p̄injaty ajcxy huindzigiyb quipy-chech tzaachech, etz tūg'óciy p̄injaty tzachnixondacp anii ayuc.

<sup>16</sup> Iich Jesús huidib̄ capxp. Ti nguexyich n'ángel ma miich jigix jada tiy'ajt capxt̄icxiipy majaty mibijcpidijc ma tūg tūg cajp. Iich je' iix'ajtp cop'ajtp ma je rey David miin. Etz iich je' nmij'ap'ajtpyich nmijteedy'ajtpyich je rey David. Jadu'n iich nipaady nej je mijmadza' huidib̄ yajtijp jayxiim.

<sup>17</sup> Je Espíritu Santo etz je mibijcpidijc huidib̄ jadu'n nipatp nej Cristo ytöxyijc ym̄inaangixiy:

—Min ma Jesucristo.

E pin amidoor'ijtp iich n'ayuc ym̄ináangixipy:

—Min ma Jesucristo.

E pin tzojcp jugy'ajtin huidib̄ ca' ycixipy ytigoyipy nimina, jadu'n nej jihuüy ytidzüyii e tzoc yada nii, huen miin, e nmöhuiibyich jugy'ajtin, jadu'n nej jihuüy nyajniügich je nii huidib̄ jugy'ajtin miid e ni ca' mimeeñydunipy ni jadu'nyi.

<sup>18</sup> Tūg'óciy p̄injaty amidoor'ijtp Dios y'ayuc ytiy'ajt huidib̄ jaybetyip ma jada libro, iich miich ajcxy nimaaybich co p̄injaty jacyaj'anajxp jada ayuc ma jada necy, Dios jac'anaxy möhuiib tzaachhypi ayo'n, ca'ydi huidi jaybetyip ma jada libro. <sup>19</sup> E pin puuhuijtzp hueeni jada Dios y'ayuc huidib̄ jaybetyip ma jada Dios ylibro, Dios yi' jötziib yxii huidi cojaayip ma je jugy'ajt libro. Nañ jadu'n ypuhuidziib huidi anajty japaatip ma je jemybi Jerusaléngajp, huidi jada libro ñimiydacpy.

<sup>20</sup> Yi Jesucristo huidib̄ jada ayuc capxp, yi' minamb:

—Ca' ooy jecy njac-huäcxiba'ñich co nhuimbidiipyich naaxhuiñ jadüg'oc.

Jadu'n jada. Amén. ¡Min, Huindzin Jesús!

<sup>21</sup> Huen je nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy huidib̄ mibijcp. Jadu'n ngapxycixiyich. Amén.